CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Crăciunul și Anul-Nou 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 177, 178 și 179. Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Scrisoarea M. S. Regelui

M. S. Regele era bolnav. Țara trecea prin zile de înfrigurare, gândindu-se fiecare cetățean român la sănătatea primejduită a scumpului Rege și rugându-se pentru grabnica lui însănătoșire.

In aceste clipe de îngrijorare, s'au găsit unii să răscolească amintirea unei dureri mari pentru un tată care e și Rege. Era o îmbietate; șoptiri nelalocul lor. Patriotismul și bunul simț al întregei suflări românești, erau atinse prin pescuirea aceasta în apă tulbure; cuminte și în tăcere, instinctul național respingea intențiile nesănătoase. Suflarea românească aștepta o clarificare de undeva. Și ea a venit luminoasă, puternică și neștirbită. Ea a venit dela M. S. Regele Ferdinand.

Cuvintele Lui din scrisoarea adresată dlui primministru al României, sunt litere din Evanghelie, sunt sfinte. Din acest răvaș se revarsă dragostea cea mai puternică, de țară iar grija Regelui și părintească-I bunătate pentru țară și poporul român, apar din această scrisoare încă odată, calde și puternice ca și lumina soarelui pentru pământ.

Făuritorul României întregite, biruitorul, Regele tuturor sacrificiilor, Regele loial, împrăștie hotărât orice adumbrire cât de mică, ce se încearcă a se aduce hotărîrilor Sale.

Regele s'a rostit și țara a înțeles cât de mult prețuește El acest pământ.

Ochii românilor de pretutindeni, se îndreaptă plini de nădejde în consolidarea țării și mai cu seamă a sufletelor fiilor ei, către chezășia care este M. S. Regele Ferdinand. El ne este îndrumătorul, El ne este străjerul, căci prin sufletul Lui și al poporului român, s'a făurit pe veci această Românie în hotarele ei naturale.

Cuvântul regal va fi ascultat. Drumul pe care Suveranul îl indică în scrisoarea Sa, va fi urmat de toți românii, cu convingerea că el duce la întărirea și liniștea țării.

Pescuitorii în apă tulbure, cari cred că se pot folosi de împrejurări, spre a trage foloase personale din necazurile țării, vor trebui să se dea bătuți în fața hotărârei tuturor oamenilor de ordine, de a păstra neștirbite, acum și pururea, deciziunile Aceluia care făcând România-Mare, știe mai bine decât oricare altul, cum poate fi întărită și păstrată.

Suveranul și-a spus cuvântul. Hotărârea Lui va fi urmată fără șovăire, acum și în viitor, de partide, de armată, de fiecare cetățean credincios.

Hotărârile luate la 4 Ianuarie, prin renunțarea de bună voe a fostului prinț de coroană, la drepturile sale de moștenitor al tronului, sunt definitive. Ele stabilesc un regim legal, în concordanță cu interesele dinastiei și ale statului.

Nu numai veleitățile unora de a le schimba, dar însăși punerea lor în discuție cu gândul de a turbura unitatea de suflet ce trebue să ne lege pe toți ar fi în aceste momente, după ce Regele nostru ne-a arătat la toți care este calea datoriei, un adevărat atentat la liniștea noastră și poate, o primejduire pentru totdeauna a consolidării noastre și a integrității noastre teritoriale.

*

Iată acum care sunt cuvintele Regelui scrise pe patul de suferință, cuvinte care trebue să fie o poruncă sfântă pentru noi toți, cari am contopit în același cald simțimânt, iubirea de Rege și de Patrie.

„Cultura Poporului".

SCUMPUL MEU PREȘEDINTE AL CONSILIULUI

Sunt adânc mișcat de grija și de dragostea ce Mi se arată din partea tuturor cu privire la sănătatea Mea, dar în același timp, cu adevărată mâhnire, văd că unii s'au folosit de *această împrejurare pentru a pune în discuție principiile cari alcătuesc însu-și temeiul dinastic al monarhiilor constituționale și cari nu îngădue ca soarta Coroanei să fie lăsată la voia schimbătoare a nimănui.*

Din fericire, în timpul din urmă, simț că puterile 'Mi revin și cred că cu ajutorul lui Dumnezeu Imi voiu putea îndeplini ca și până acum sarcinile către iubita noastră Țară și scumpul Meu popor. Iar dovezile, date de *Mine, în împrejurările grele prin care a trecut România, sper că au arătat că știu a lua hotărîri învingându-Mă pe Mine însu-Mi, fie că era vorba de a jertfi în interesul patriei, legături personale, fie că trebuia, ca Rege, să pun capăt urmărilor nenorocite ale rătăcirilor și șovăirilor unui copil iubit.*

Sunt în drept deci să cred că nimeni nu se poate îndoi despre grija statornică de a-Mi îndeplini întreaga datorie până la ultimele Mele clipe, cum se impune unui Rege care ține mai mult la trăinicia operei lui decât la orice i este scump în viață.

Această operă, întemeiată de neuitatul Meu unchiu, primul Rege al României și pe care Dumnezeu Mi-a hărăzit s'o întăresc și s'o desvolt, voiu apăra-o cu hotărîre, căutând ca prin toate măsurile să-i asigur un viitor temeinic spre gloria Dinastiei și consolidarea Statului.

Sunt sigur că în această direcție voiu fi ajutat de toți bunii Români în frunte cu toți sfetnicii credincioși și încercați cari, dela urcarea Mea pe Tron, Mi-au dat sprijinul lor necondiționat.

Ei vor ști să strîngă toate puterile naționale ca să facă *zid în jurul Tronului pentru a impune respectul hotărîriior și actelor Mele, căci le-am hotărît și înfăptuit* conform legilor și intereselor supreme și exclusive ale Monarhiei și Statului.

Primiți, vă rog, Scumpul Meu Președinte al Consiliului, expresiunea sentimentelor Mele afectuoase.

Ferdinand

București 29 Noemvrie

Gânduri ortodoxe de Crăciun

Din biserica creștină țâșnesc razele scânteitoare ale Evangheliei, fiindcă, Creștinismul este eternul adevăr a cărui structură a fost cristalizată cu forțele uriașe și cu jertfa supraomenească a Divinului Isus, în vederea progresului omenirii. Adevăratul creștinism, ortodoxismul, este o valoare morală perpetuă, care va fecunda umanitatea cu caractere creștine, prin puterea primordială a voinții divine. O rază feerică se ridică în Orient: este raza ideală a Blândului Isus, trimisă prin forța ortodoxismului, să lumineze calea omenirii și să steargă pecetea silnică a proxenetismului moral, căci, ortodoxismul este adevăratul suflet și caracter creștin neculpabil. Crăciunul simbolizează venirea Divinului Isus, care a adus prin Evanghelia Sa adierile cerului și care a întors cârma sufletului uman din fața torentului răului spre farul luminos al binelui. Crăciunul amintește nașterea Divinului Isus, regeneratorul vieții umane, prin suprema jertfă a iubirii...

N. C. Munteanu-Muntmarg

Iarnă

Prin parcul alb prin care rătăcesc
De corbi și de ninsoare însoțit —
Trec iar pe-aleea 'n carea-a înflorit
Sărutul tău ce 'n noapte îl cerșesc...

Copacii cari 'n cânt ne-au răcorit
Când noi cădeam în nopți de sărutări
Copacii noștri buni au dormit
Privind cum corbii vin din depărtări.

O lună albă alunecă târziu
Sărutul tău îl simt pe buze arzând —
Și'n parcul gol, ca într'un alb sicriu —
Văd umbra unui demon lunecând!

C. Goran

Să ne cunoaștem

Când ai putința să colinzi țara în lung și lat, de la malul Nistrului și până'n Țara Oașului, din Maramureșul cu veche tradiție și până la țărmul Mării Negre, te cuprinde o adâncă nădejde pentru viitor, dar și o aspră îngrijorare pentru timpurile de față. Nădejdea isbucnește din constatarea ușoară de făcut, căci sare în ochi ori cui. Acelaș grai îl auzi pretutindeni. Aceleași cântece îți sună ori unde. Acelaș suflet îl prinzi ori încotro te-ai întoarce. E sufletul aceluiaș popor.

Și totuși te prinde durerea când stai de vorbă și la Nistru ca și pe Crișuri. Se minunează norodul dinspre răsăritul țării, că dincolo de munți, departe-departe, trăesc frați de-o limbă și de un sânge. Unul de altul nu știu; nici câți sunt, nici unde stau.

E urma trecutului. Stăpânitori haini au avut grijă despre aceasta. Ei să temeau de ziua dreptății cerești și căutau în ori ce chip să o îndepărteze, dacă ar fi putut, până'n ceasul cel de pe urmă. In școale, unde erau sau se tăinuia că mai sunt români pe fața pământului sau se vorbea așa, în cât erai înclinat să te lepezi de ei. Nici din șoaptă nu afla basarabeanul că dincolo de Prut trăiau milioane și milioane de oameni de-o lege cu ei și de un trup. Cât putea afla cel din Sighet despre plaiurile pe unde ai lor au descălecat, era tot una cu nimic.

Intr'una li se pomenea, Pesta ori Viena, ca să-i facă să nu prindă de veste că este pe pământ București ori Iași. Iar dacă unora le ajungea la ureche despre așa ceva, cu câte scornituri nu se lega numele țărișoarei strânsă grămadă între munte și Marea cea mare. Unii credeau și-și înturnau sufletul de la ea. Erau rătăciții. Alții ascultau și oftau. Erau mucenicii.

Și iată că din țărișoara hulită de dușmani, se ridică într'o bună zi o oștire grea de flăcăi unul și unul și s'apucă să dărâme zidurile ce despărțau frate de frate ori să astupe prăpastia din dreptul Prutului blestemat. 800.000 de vieți din Vechiul Regat pier, ca să surpe dispărțiturile întărite de veacuri. S'au jertfit cu drag; au trecut în rândul sfinților, pentru că au săvârșit minunea mult așteptată de cei cari ascultau și oftau.

Și iată-ne de pe urma eroilor noștri strânși roată într'o țară lărgită, care este scumpa Românie de azi.

Urmele trecutului de tristă amintire nu s'a putut șterge pe deplin în cei 10 ani ce ne despart de ziua minunii. Nici la munte nu se împrăștie dintr'o dată norii plumburii, ca să facă loc cerului senin în albastru. Tot mai rămân sdrențe de ceață aninate de coastele văilor ori de pripoarele stâncilor. Puterea soarelui înviorător însă le soarbe încetul cu încetul.

Așa și cu oamenii s'a întâmplat. Dușmanii s'au retras dincolo de graniță scrâșnind din dinți de ciudă. Au avut însă vreme să-și lese printre noi iscoade, din păcate alese și dintre ai noștri, din cei cărora le pare rău că nu mai văd chivăra străină.

Aceștia, la început, s'au ascuns, ca să nu-i vadă nimeni. Pe urmă au început a prinde curaj și a-și arăta măcar urechile. In șoapte, șuerând ca șerpii nevăzuți, caută să ție încă vie desbinare de alădată. Impotriva cui oare mai mult s'ar îndrepta iscodirile neroade, de cât împotriva vechiului regat de unde au pornit cei 800.000 de flăcăi, ajunși una cu pământul. Nici în mormânt nu poate să-i ierte, și să năpustesc măcar asupra părinților lor în viață. De nu plouă, cei din vechiul regat sunt de vină. Acolo e gheena, perzania; acolo sunt numai ciocoi cari sug sângele la țăran, și câte năzdrăvănii, toate.

Noroc că asupra sătenilor români de pretutindeni, asemenea vorbe trec ca suflarea vântului. Nu le prea bagă'n seamă, căci ceva din sufletul lor, îi împinge să simtă cât e de sfântă ziua când au putut spune: „Suntem la noi acasă." Dintre cei 800.000 morți pentru descătușarea lor, unii zac în mormintele dela Zălau, alții în cele dela Soroca. Iar din morminte se ridică tainice glasuri pe care sătenii le aud și le înțeleg mai bine, căci știu ce înseamnă amarul de altă dată.

Acele glasuri sună: „Ne-am dat bucuroși viața pentru liberarea voastră. Stăpâniți voioși țara nouă, căci e *Țara Românească*, a celor cari au suferit atâta de lungi veacuri. Nu vă potriviți la veninoasele ademeniri de șerpi. Greutățile vieții de acum vor avea sfârșit. A trecut poporul prin altel mai mari, mai doborâtoare și nu s'a prăpădit. D'apoi neajunsuri care se pot lesne înfrânge prin muncă, chibzuială și hotărâre! Un lucru să nu-l uitați o clipă: Sunteți liberi în țara voastră, la casa voastră. Ca s'o întăriți și să n'aveți nici o frică de dușmani, trebue *să vă iubiți* unii pe alții, mai ales *să vă cunoașteți mai bine* și să vă amintiți de sfârșitul rugăciunii: „Iartă păcatele noastre, Doamne, cu noi ertăm și noi greșelele greșiților noștri și ne isbăvește de cel rău!"

Să cuvine să cinstim jertfele celor 800.000 de flăcăi, ascultându-le glasul lor din morminte. Să ne iubim unii pe alții, cunoscându-ne mai bine. Cu toții, cei din Ardeal și cei din vechiul regat, Bucovina ori Basarabia, am suferit în trecut prea mult, pentru ca să nu ne dăm mâna frățește acum, făcând strajă în jurul Țării Românești, care înainte de toate *este a noastră* și trebue să rămâie numai a noastră.

I. Simionescu,
profesor la Universitatea din Iași și membru al Academiei Române.

Slove pentru Crăciun

Ai copilărit într'un sat. Orașul te-a cuprins în brațele sale și vezi că nu'ți mai dă drumul să te întorci de unde ai plecat. La început vâltoarea te ademenește; ești încrezător în tot ce zboară; te crezi puternicul de pe ogoare, sănătosul care ai să învingi; ai să poți trăi și fără ai tăi pe care i-ai lăsat buni ca și pământul pe care'l muncesc, dar anii trec și cu cât ei se duc, simți dela o vreme chemarea lumii pe care ai părăsit-o și te-ai desrădăcinat de ea. Reculegerea ți-o aduc anumite clipe. Popasurile dela sărbătorile mari. Căci oricum ai fi, oricum ai înțelege viața, sunt clipe cari te desmeticesc, te desprind din vâltoare, îți aduc o lumină în toată ființa ta și nu poți ca să nu stai de vorbă cu copilăria, cu amintirea. In pragul sărbătorilor de Crăciun e una din aceste etape ale reculegerii. Cu cât omătul ți'i mai mult în plete, cu atât vreai să fii mai singur, să vie aducerile-aminte mai aproape de tine, să le retrăești mai puternic, să'ți cadă o lacrimă pe ele când glasul argintiu al unui copii ți-aduce la geam un crâmpei de colindă...

E noaptea Magilor. Vezi satul ascuns în argint. Vezi luminițile dela ferestre și auzi cântul de stea, — imnul credinții nebiruit. Vezi și căsuța în care ai auzit cel dintâi cuvânt al mamei și cum se înalță în noaptea sfântă, fumul ca dintr'o cadelniță cu tămâe, prin ochiurile din răgoz. In căsuța de demult e bucuria inimii; între pereții aceia văruiți, cu scoarțe, cu cărți de rugăciuni, cu grinda veche, cu mulțămirea părinților, ți-ai lăsat ceva din însăși viața ta, ceva care vine la anumite clipe și bate la poarta gândurile tale, să străbată în taina sufletului.

In aceste clipe simți liniștea. Liniștea pe care nu ai mai avut-o de când ai părăsit vatra dela țară. Fiecare lucru de acolo, din satul natal, are o însemnătate deosebită. Ți-i dor după un chiuit, după o doină, după un dangăt de clopot, după o clacă, după un sfârlit de fus. Ți-i dor să te mai duci cu vitele la păsune, să te apuce răsăritul soarelui pe ogoare, să te scalzi în iaz, să călărești murgul fără șea, să'ți vorbească apele și să adormi în clăele cu fân. Ți-i dor de sfaturile bătrânilor în nopțile lungi de iarnă, de patrahirul preotului cu barba albă, de vișinii din livadă, de scârțiitul cumpenelor dela fântâni și de lătratul lui Grivei care nu mai este.

Și tot ce-a fost nu se mai întoarce pentru tine. Orașul te-a furat din sat. N'ai fost ca pasărea care se întoarce iar la cuibul ei. Păcatul acesta îl înțelegi prea târziu...

* * *

In aceste clipe de reculegere îți dai sama mai bine, că odată plecat de acasă ești bun plecat. Că pe ogoare ai lăsat o lume pe care trebue s'o ajuți, dar drumurile orașului vor fi în toate părțile numai înspre poarta jităriei, nu, de oarece nu te vei mai întoarce în mijlocul celor de acasă ca să le împarți din mierea învățăturii binefacerile ei, și dacă te vei trece vreodată prin sat ca un oaspe, sau ca un „domn", ar vedea în tine un altul, numai unul de al lor de aproape, nu. De-ce? Pentrucă cele mai multe vlăstare ale satelor ajung dușmanii vetrelor de unde au pornit. Orașul li-a schimbat firea, caracterul, inima. Orașul e un demon, în el clocotesc toate patimile și omul e înclinat spre rău. Invățătura chiar adunată cu dimerlia nu înseamnă nimic, când sufletul e pervertit. Și căile pervertirii sunt foarte multe și atrăgătoare; puțini, prea puțini oameni rămân întregi. Demagogia politică e cea dintâi ademenire. E drumul tuturor ambițiunilor satisfăcute, la capătul căruia poporul este neîndreptățit și mai sărăcit încă. Să te ferească Dumnezeu de judecata și de dreptatea fratelui rătăcit.

In orașe nu rămân numai fiii cei mai aleși ai satelor, ca să nimicească neghina ticăloșiei ori unde ar fi ea și ori de unde s'ar ivi, ci aproape toți cari au părăsit cătunele lor, se îmbulzesc să se înfrupte din blidele corupției, să ajungă politiciani mărunți și șarlatani. Și lăcustele acestea cari sug sângele fraților lor în sumane, otrăvesc și satele cu demagogia lor politică.

O îndreptare socială trebuie să se împotrivească acestei prăpăstii. Un cordon de sănătate politică națională să înconjoare satele, cordon de care să se loviască toate fără de legile pornite în ofensivă de la orașe. Dar cine să'l înfăptuiască? Se găsesc luptători și'n aceste tranșee culturale, cum s'au găsit și la Siret, atunci când se credea că totul e pierdut. Sunt fiii din lumea satelor, fiii cari s'au desprins pentru totdeauna de la ogoare, dar cari niciodată nu pot uita lumea aceea bună în care s'au născut, lumea aceea curată la suflet ca și geana dimineții, lumea aceea de sacrificii și de cuminție lăsată de la Dumnezeu. Sunt fiii cari trăesc sufletește lângă acei cari răstorn cu fierul plugului, brazda, lângă acei cari se trudesc prea mult și au prea puțin, lângă acei cari au nevoie să fie pregătiți serios în viață, prin carte. Sunt fiii cari li'i dor de satul lor, de lumina câmpiilor, de ce-au lăsat acasă.

Din acest izvor nesecat de dragoste curată de sate, e luat viață „Cultura Poporului". E cordonul de sănătate politică națională ce înconjoară ogoarele. E tiparul cu tranșeele în care se sacrifică energii pentru izbândă. Lupta aceasta trebue înțeleasă și de cărturarii dela sate. Fără ei izbânda nu se poate. Acești puțini cari trăim în orașe și păstrăm ceva sfânt din sate în viața noastră, ne vom irosi forțele zadarnic dacă nu vom avea oastea cea mare în spatele nostru. Trebue să înțelegem clar că acei cari dau ofensiva asupra satelor, ca să le cucerească, să le îngenuncheze, să le strice religia, cuminția și sufletul, sunt mai bine organizați ca noi. Ei vin cu perfecțiunile războiului, cu presa cea mai puternică, ziare în sute de mii de exemplare, cu rotative, cu bani cu nemiluita, și noi în fața lor cu o presă săracă. Se potrivesc forțele de luptă? Și biruința e mai mult de partea lor. Noi ne prăpădim și iar ne ridicăm și iar ne împotrivim cu ultima desperare. Dar până când aceasta? Intr'o zi ni se vor slei toate puterile, nu vom avea de unde să jertfim viețile noastre și vom cădea învinși. Și atunci vai și amar de țară și de plugari! E vremea decisivă. Cărturarii satelor să ne vie în ajutor, să ne alimenteze lupta. Prin „Cultura Poporului" am înțeles să nu ne spunem numai noi dela târg părerile și se ne însușim însănătoșirea politică națională, ci să conlucreze în cea mai largă măsură elementele ce trăesc zi cu zi alături cu țăranii.

Invățătorii, preoții, sunt cei întâi chemați să vie să-și tipărească observațiunile lor, cunoștințile ce le-au în materie rurală, experiența câștigată în mijlocul poporului și tot ce leagă cu viața, credința, îmbunătățirea traiului dela sate. „Cultura Poporului" prin felul acesta va trăi, va crește sănătoasă, căci va avea seva pământului fără care rădăcinile ei s'ar usca. „Cultura Poporului" tiparul satelor care ține defensiva împotriva presei înstrăinate și puternice, și rezultatul va fi desigur, al presei pornită dela ogoare.

Toate problemele de orice natură care formează organismul vital și sufletesc al poporului român, nu vor fi expuse de mintea orișicărui gazetăraș, al cărui nume se pierde în vreo mahala cușer și a cărei cultură se rezimă că a vândut ouă în vreun târgușor, ci vor fi soluționate de acei cari cunosc în deaproape problema și'i leagă de acest pământ și țară, generații de plugari, clăcași sau răzeși.

* * *

In aceste clipe de reculegere, mă gândesc cum intră în casele scunde dela țară „Cultura Poporului." Văd ochi tineri și bătrâni cum urmăresc slovele ei. Ințeleg ce se petrece în inimile lor. E o renaștere socială. E o evoluție care pornește dela sate prin tipar; e lupta culturală care va învinge invazia nefastă a ideilor subversive și a politicei demagogice dela orașe. „Cultura Poporului" e de strajă, e câmpul pe care se dă această luptă, e cordonul de sănătate politică națională, care înconjoară satele.

Preoți, învățători, plugari cu carte, veniți și luptați în tranșeele scrisului sănătos românesc.

Const Cehan-Racoviță.

Pacea și războiul

Când glasul solemn al „păcii" a răsunat în omenirea zbuciumată pentru prima dată, s'a crezut că se aduce o alinare și o ușurare pentru toate sufletele muritorilor pământeni.

Glasul autorizat al Divinității a chemat lumea întreagă la o altfel de viață, la un trai frățesc și umanitar, ca încă de aici să înceapă împărăția cerească. S'a urmărit împlinirea „voiei Tatălui ceresc" atât în ceruri cât și *pre pământ.*

Blândul Mântuitor a rostit cuvântul „pace" în toate clipele solemne din petrecerea sa pământească și pentru potolirea tuturor asperităților dintre oameni, s'a străduit atât de mult mergând până la umilința și sacrificarea sa.

L'au înțeles oamenii și l'au urmat?

Cu durere, trebuie să mărturism, că nu.

Lupta dintre frați, dintre neamuri și popoare nu s'a curmat, ci toată știința și civilizația s'a pus în serviciul distrugerii. Pacea a fost asediată cumplit de dușmanul ei veșnic! Războiul și șiruri întregi de oameni au fost duse la măcel.

Incercărilor pentru împăciuire, făcute în decursul veacurilor, prin care se urmărea substituirea unui tribunal-arbitru în locul luptei, pentru regularea neînțelegerilor internaționale, n'au dat rezultatele dorite. Strigătele diferiților bărbați politici, moraliști și filosofi, pătrunși de ideile creștine, pentru închegarea unei păci universale, au răsunat în pustiu.

Calea, pentru lichidarea tuturor ambițiilor, pretențiunilor și a despăgubirilor, era cea a luptei sângeroase la care era angajat tot ceace avea țara mai tânăr și mai valoros. Ani de arândul rămâneau încleștate popoarele ce se războiau, în care timp se scurgeau și sărbătorile creștinești ce aminteau de clipile solemne din viața lui Hristos.

Dacă acum, în zilele noastre, ni s'ar părea că epoca războinică ar fi încetat și că omenirea ar fi pe calea dezermării, nu putem preciza cu multă siguranță.

Biserica, prin congresele sale universale-creștine, Liga Națiunilor, prin relațiile sale internaționale pacifice și asociațiile studențești de pretutideni fac sforțări uriașe pentru reîntronarea păcii și înlăturarea războiului.

Vor izbuti ele oare, când spiritile sunt atât de agitate, să alunge duhul dihoniei ce domnește printre oameni și să aducă fericirea traiului frățesc?

După unii da, se poate nădăjdui la așa ceva, dar după alții nici nu ne putem gândi că se poate înfăptui un lucrul ca acesta, mai ales în zilele noastre.

Parecă dictonul „homo hominis lupus est" să-și continue afirmarea sa închip brutal și în sec. XX-lea.

Să nu fie! Sărbătorirea Nașterii lui Hristos din anul acesta să fie clipa redeșteptării în toate sufletele celor cari se închină Evangeliei sale și o prefacere generală să urmeze încât orice animozitate și înăsprire să fie topită de căldura glasului divin ce se cuprinde în această *Carte a Cărților.*

„Fericiți făcătorii de pace, căci acei se vor chiema fiii lui Dumnezeu", așa a grăit cândva Dascălul și Mântuitorul.

„Iar acei cari vor scoate sabia, de sabie vor muri" a exclamat atunci când ap. Petru a voit să-l apere cu forța de cei ce-l împresuraseră în grădina Ghețimani.

Iată două antiteze, din care trebuie să preferăm pe cea dintâi, după însăș porunca divinului Invățător, Domnul Iisus Hristos, a cărui Nașfere o prăznuim.

Deci, cine are urechi de auzit, să audă!

Preotul
Corneliu M. Grumăzescu
Deservent al Catedralei Episcopale, Subdirector și Profesor la Seminar, Assesorul Direcției Culturale Misionare a sf. Episcopii a Dunării de Jos.

ANUL NOU

Incet, încet, se desfăşoară timpul ca un ghem uriaş al cărui început se pierde în neguri. Cu sufletul veşnic nemulţumit de frământătorul „azi" aleargă grăbit pe cărările întortochiate ale vieţii după amăgitorul „mâine" fără să observăm că ne urmăreşte cu priviri de ghiaţă neschimbatul „eri." Anii vin şi trec grăbiţi ca păsările călătoare, sau mai bine zis, vremea stă pe loc şi trecem noi, fiinţe muritoare, afundându-ne pe veci în câmpia eternului necunoscut.

Se creştează însă pe răbojul lumii vârstele. S'adaugă unul la vârstă şi se scade unul la viaţă. Neîntreruptul joc al lumilor din univers. Un an plin de frământări, plin de suferinţe, un an îmbătrânit pe plaiul lumii sbuciumate, se stinge în veşnicie. Uu an de care odinioară se legau mari şi frumoase speranţe, îl alungăm ca pe o zdreanţă netrebnică, în întunericul adâncului.

Moşneagul îmbătrânit pe marea vieţii noastre de sbucium, se duce din mijlocul nostru, plin de zile şi păcate. Pe urma lui, cântându-i veşnica pomenire, s'arată sburdalnic „Anul nou" plin de speranţe, de visuri şi bucurie.

Şi an după an se strecoară, fugărindu-se către câmpia nemişcatului trecut.

Dar vremea e amăgitoare. Acelaş timp încătuşat în obezile pământeştilor măsurători se perindă pe dinaintea noastră. Bătrânul an pe care îl alungăm departe în zări, se adapă la isvorul făcător de minuni al zilei de întâi Ianuarie, spre a reveni an tânăr, nou şi purtător de veselie. Şi tocmai în faptul acesta constă marea însemnătate a noului an.

Vremelnica noastră tinereţe sboară ca un vis fără speranţă de revenire. Peste negrele plete începe să cadă bruma prevestitoare de zile întunecoase. Uşor, pe nesimţite, ne apropiem de umbra amurgului şi dincolo o poartă se deschide, poarta nopţii eterne.

Pierdut în nemărginire, umbră călătoare în depărtările adânci ale spaţiului infinit, către cine te vei îndrepta şi cine îţi va orândui calea şi locul, suflet rătăcitor, decât Acel ce ţi-a dat fiinţa?

Dar în frământarea zilelor de azi, noi uităm pe Acela care poartă în mână cumpăna lumii şi a vremilor. Timpul veşnic reîntinereşte, noi îmbătrânim şi ne stingem încărcaţi de ani şi de păcate.

Ultima zi din an — cel puţin — ar trebui să fie un moment de reculegere sufletească, de revenire către Dumnezeu.

Să îngropăm în nefiinţă pe anul vechiu al vinovatelor dorinţe şi anul nou să ne găsească înoiţi sufleteşte.

Dacă din adâncimi de suflet plin de hotărâre, am serba anul nou ca pe un moment de profundă primenire sufletească, atunci lumea ar fi mai fericită şi întunericul de păcate s'ar transforma în dumnezeiască lumină de fapte bune.

O, an nou! Oază binecuvântată în pustiul trist al sufletului nostru! Coboară peste lume iubirea şi armonia şi îndreptează paşii omenirii suferinde către limanul sfânt al mântuirii.

Preotul Ştefan Florescu.

Crăciunul

E seara de Crăciun, scobor
spre sat colindătorii
Şi se pornesc din graiul lor
duioasele istorii.

Răsună-acuma peste sat
şi până'n fundul văii
Că-a fost un prunc de'mpărat
şi l-au omorît răii.

Că de micuţ copil avea
milă de tot amarul —
Şi-a trebuit sub crucea grea
să urce chiar Calvarul.

Şi-a trebuit între doi hoţi
să moară sus pe cruce
Imbrăţişându-ne pe toţi
cu dragostea lui dulce.

Aşa ne cântă'n graiul lor
duios şi cu credinţă
De ne cuprinde-un sfânt fior
întreaga-ne fiinţă.

Şi se scoboară încet
spre noi o noapte sfântă
Şi până'n ziuă ai sta deştept
să asculţi ce dulce cântă.

Numai căsuţa dela vad
ce strălucea alt-dată
Şi de lumină şi de cald
acum ...e'ntunecată.

Căci a sosit vestea'n ajun
— aşa de tristă veste —
Că a căzut de un glonţ de tun
şi tata nu mai este...

Şi în căsuţa dela vad
colinzi azi nu se cântă
Că lumea lor s'a'ntunecat
în noaptea cea mai sfântă.

Şi de plâng frunzele'n câmpii
cu jale şi prin crânguri —
E plânsul micilor copii
rămaşi în lume singuri...

1915 *Vasile B. Muntenescu*

Naşterea Domnului

Veniţi cu mine toţi cei
osteniţi şi împovăraţi şi
eu vă voi odihni pe voi.
(Mateiu 11, 28).

De atâtea veacuri pluteşte peste inimile credincioşilor cântarea legii eterne a lui Dumnezeu — învăţătura eşită din cea mai amară suferinţă, să mângâe şi să dea fericire veşnică celor ce au înţeles că sunt oameni. Cuvinte puţin măgulitoare, dacă ne gândim că firea omenească a păşit făgaşurile orânduite de Mântuitorul şi a pornit pe cărări pierdute.

Născut într'un staul umil şi sărac păşeşte sfios în lumea de atunci plină de neînţelesuri, aducând soare şi hrană, pentru cei flămânzi. Este Acela care acum douăzeci de veacuri a predicat pe ţărmul lacului Genisareth mana învăţăturii dumnezeeşti. Este Marele Învăţător care, cucernic şi plin de rugăciune a rostit lângă fântâna Sichar înţelepciunea fără de prihană, creind drumul mântuirii, ducând pretutindeni speranţa. A fost sămănătorul adevăratei înţelepciuni. Şi „mai bună este înţelepciunea decât tăria, chiar de ar fi dispreţuită". (Ecclesiastul 9. 16).

El nu predica numai în casele de rugăciune, ci la umbra smochinilor, pe ape şi aiurea, unde era locul prielnic şi liniştit. Aci a intrat în inimile mulţimii adunate şi ucenicilor ce-l înconjurau, a zis ca un curent magnetic: „Fericiţi cei ce plâng!... Fericiţi cei săraci!... Fericiţi cei prigoniţi...! Fericiţi cei blânzi..." etc.

Nimeni n'ar avea curajul şi îndrăzneala să spună că dela începutul omenirii şi până azi a fost cineva care a răspândit mai multă iubire ca Isus. Iubire, iubire sfântă a semănat şi a cules ură. Ne-a scăpat de robia păcatului, dar noi l-am hulit şi batjocorit. Aspiraţiunile înalte ale omenirei au găsit în Fiul lui Dumnezeu, realizări covârşitoare. Isus a înălţat o piatră în mijlocul vremilor, care zdrobeşte pe cei ce se lovesc de ea şi sprijină pe cei ce se razimă cu umilinţă. Mulţimea inconştientă niciodată nu ştie să cinstească eroii, făuritorii sublimelor concepţii de viaţă. Din tragedia unei vieţi a ieşit poema Creştinismului, epopeia căreia i se închină toate neamurile din toate timpurile.

Hristos şi-a găsit gloria în mântuirea şi îndreptarea celor mulţi. Pe drumul răstignirii ducea în spate o cruce grea de lemn, iar azi ca drept răsplată i-am făurit una de fier.

Isus trăeşte viu în conştiinţa credincioşilor, iar omenirea n'a văzut un învăţător mai mare ca El. Pe ţărmii Thiberiadei, Marele Galilean şi-a clădit altarele bisericii creştine, cărarea tuturor începuturilor. Dar spinii şi calvarul: au fost răsplata celui răstignit.

Mireasma cuvintelor lui însănătoşia sufletele bolnave şi rătăcite, dându-le prilej de reculegere să gândească spre odihna şi liniştea eternă. Impărăţia cerurilor era limanul mângâetor al celor năpăstuiţi şi oropsiţi. Lumina şi adevărul au dus pe Isus către coloana de foc de unde ţâşnesc scânteile divine. A fost trimis de Tatăl ca să desăvârşească eul omenesc şi să pună piatra de granit ce rezidă la temelia tuturor civilizaţiilor. „Eu sunt lumina lumii, cine-mi urmează mie nu va umbla în întunerec ci va avea lumina vieţii" (Ioan 8, 12).

Propovăduitorul a biruit moartea prin învierea sa din mormânt.

Capernaum a fost cetatea sfântă în care cuvântul Mântuitorului s'a transformat în legenda ce veşnic va stoarce lacrimi din cei mai frumoşi ochi. Mielul adus ca dar în peştera din Bethleem este simbolul blândeţei manifestată de Isus în opera măreaţă care a revoluţionat vechile religii cuprinse sub nehotărîtul nume de păgânism. Comoara sufletească care de două mii de ani încoace adapă inimile trudite şi însetate de lumină, nu este alta decât învăţătura Domnului; dar pe când bătrânul Simion a dus crucea să-i uşureze povara, noi i-am îngreuiat-o şi legat-o de spate. El ne-a îndemnat „Iubiţi-vă" şi îndată a fost bătut în cuie. Iată gloria martirului. Când numai cerul plângea deşi era atâta lume împrejur, de pe răsplata de a servi totdeauna omenirea El răspândea valuri de milă şi iertare din ochii rugători cu privirea străbătătoare.

Inţelepţii tuturor filozofiilor şi-au plecat fruntea smerită în faţa doctrinei celui născut din Fecioara Maria. Toate geniile recunosc dumnezeirea operei lui Iisus, scara lui Iacob care uneşte pământul cu cerul căci „slujesc — vieţii şi primejdie n'am întâlnit în calea mea". (Sudermann, Ioan Botezătorul) Deopotrivă a iubit şi iertat fiindcă Cain şi Abel au fost fraţi. Paharul cel amar l-a băut până în fund, făcând din suferinţă un simbol al jertfii. Cu mâini străpunse alina durerile păcătoşilor. Când fierul l-a împuns şi n'a zis nimic şi ucigaşii au tremurat. Răbdarea a învins chinul pecetluind credinţa mântuirei pentru cei pierduţi şi slabi. Sămănătorul nădejdii, mângâerii, speranţii şi alinării a fost legat de cuiele de pe înălţimea Golgothei să rămână între noi şi prin iubire să-ne smulgă din cătuşele pierzării.

Credinţa în Iisus e viaţă, putere, e o forţă care a învins lumea.

Acum să ne întoarcem la noi, să ne cercetăm şi cunoaştem. Iisus s'a născut să-ne mântuiască, iar noi l-am uitat, am murit... şi trebue să ne renaştem, căci cine păzeşte cuvântul lui nu va vedea moarte în veac.

Să pornim cu paşi grăbiţi către fericirea noastră, căci numai binecuvântarea Domnului ne va trezi. Să părăsim întunecimile, să lăsăm la o parte tristele patimi şi curăţindu-ne să putem primi moştenirea aleasă înainte de vecinicii. Aşa ne vom ridica şi înălţa deasupra furtunilor vieţii. Valurile păgubitoare ce ne bântue şi copleşesc se vor potoli. Aleşii şi apostolii altarelor numai aşa se vor bucura de roade, când cugete şi inimi curate se apropie de Fiul lui Dumnezeu.

Isus ne plânge şi tace.

Veniţi să ascultăm cântarea unei inimi prea înduioşate de durerile noastre şi asemeni Vameşului din Sf. Evanghelie să ne plecăm până la pământ feţele înaintea Celui ce de atâtea secole a spus în lume cu voce caldă şi pătrunzătoare:

„Pace vouă!"

D. Păpăză
învăţător Dobriţa-Gorj.

Colind pentru fete.

„Ce ne daţi jupân...
Că aveţi o fată mare?
— Vă dau neică pe..
— Dar noi cerem zestre cerem
Cerem pe murgul din grajd
Ceşelat şi 'mpăturat
Cum e bun de încălecat
Şi mai cerem zestre, cerem
Cerem rochii de mătasă
Să le aibă de mireasă
Şi mai cerem, zestre cerem
Cerem ghete de cutie
Să le aibă cununie.
Şi mai cerem zestre cerem
Cerem plug cu şase boi
Şi un car cu încă doi...
Şi mai cerem zestre, cerem
Cerem mii de oi cornute
Şi mai cerem zestre cerem
Cerem mii de oi mioare
Cu lâna mai plăvăioară.
Şi mai cerem zestre cerem
Cerem şi-o vacă lăptoasă...
Ea să fie sănătoasă.

Jos e umbra groasă.
Jos la rădăcină
Cu verde tulpină
Grele oşti s'adună,
Oşti Moldoveneşti
Cele Munteneşti.
N'au domn nici stăpân
Să le stăpânească
Şi să le domnească.
Ele mi-au plecat
Tot din sat în sat
Şi din vad în vad
Până la această casă
La domnul...
Că-mi are un Făt frumos
Făt-frumos pe...
Dă-ni-l taică
Dă-ni-l maică
— Nu vi-l dau că-i mititel
Şi nu-i bun de domnicel,
La masă să şază
Pahar să ridice
Pe cal să'ncalice
Oşti să'mpărătească
N'are bani copii
Să dea la lefegii
Cai bani la spahii.

St. V. Păun-Rovine
Inv. Cocora
Auzit în. com. Reviga Ialomiţa

Colindul flăcăilor.

Ce ne daţi jupân...
Că aveţi un flăcăiaş,
Flăcăiaş pe...
El de când tot flăcăeşte
Bun căluţ îşi hărăneşte
Tot cu fânişor tocat
Şi cu orzişor pisat
La lopată vânturat
Intr'o zi pe înserat
Veni cu calu 'nspumat
Tatăl său l-a întrebat:
— Dece-i calul asudat?
Ori prin ape mi l-ai dat
Ori la deal mi l-ai gonit?
— Nici prin ape nu l-am dat
Nici la deal nu l-am gonit.
Am fost joi de sărbătoare
Cu mai mulţi la vânătoare.
Vânarăm de o cintalină[1])
Cintalină fără splină,
Cale bună ne goniră
Din malul Siretului
Până'n malul Oltului
Mai pe vale mă lăsai
De ciută m'apropiai
In sulită o luai
Şi pe mal o aruncai
De piele o jupuii
Şi la târg o şi vândui,
Pielea'n târg la tabăcari
Căpăţâna la cobzari
Copitele la sticlari
Să-mi facă de-un păhărel
Să leau la nuntă cu el".
Asta-i vestea lui Hristos
Flăcăiaş fii sănătos.

[1]) Cintă sau căprioară.

St. V. Păun-Rovine
Inv. Cocora
cules din com. Reviga Ialomiţa

Colindul copiilor mici.

In apus de soare
Pe un prund de mare
E un codru lin
De un verde pelin.
Sus e frunteq deasă

Scrisori din Londra

Frânturi din psihologia poporului englez: De ce englezul este „englez"? Incercare: „more biologico". Climă şi suflet. Ceaţa şi individualismul. Educaţia lui „noli me tangere". De ce Robinson pe insula pustie nu se plictisea?

Colegului şi prietenului meu prof. Nicolae Pandelea.

Privind jocul necurmat al apelor mării v'aţi gândit vreodată la influenţele ce înrâuresc unul din miriadele de valuri verzui şi sărate?

Peştii, vaporul ce lunecă alăturea, valul vecin, pasărea ce-şi îmoaie aripa ostenită în răcoarea talazului, stropul de ploaie ce i se adaugă; toate laolaltă se unesc pentru a-l isca şi pentru a-l preface.

Şi care-i fizicianul care s'ar incumeta să pună în „paralelogramul puterilor" toate forţele ce plăsmuesc trecătoarea viaţă a unui val?

Val după val se ivesc şi dispar generaţiile popoarelor pe genunea istoriei şi paleoistoriei.

A încer ca să deosebeşti toate înrâuririle ce plămădesc trupul şi sufletul papoarelor e o sarcină ce ce îngrozeşte mintea celui mai genial dintre cercetători.

Dar a căuta pricina de căpetenie a fenomenelor este fără îndoială în puterea omului. Nu-i oare vântul, sub toate înfăţişările lui, puterea ce preface oglinda mărilor în văi şi colini de apă?

Şi ce-i corabia, ce-i aripa albatrosului pe lângă tăria elementală a uraganului ce-aleargă cu urlete deasupra frământării ce a deslănţuit?

*

Ce sunt factorii, să zicem sociali, trecători pe lângă elementul veşnic în care se desvoltă societăţile omeneşti: elementul biologic. Nu sunt oare pământul, văzduhul şi cerul de deasupra puterile cele mari ce ivesc şi prefac noroadele?

Iată între Atlantic şi Marea neliniştită a Nordului o Insulă unică locuită de un popor unic: Sfinxul Britanic.

*

Incepând cu veacul al cincilea d. Ch. seminţii germanice încep să se scurgă de pe Continent spre Insula verde a Britaniei.

Anglo-Saxonii împing spre Miazănoapte pe Briţi, al căror nume şi-l însuşesc. Şi deasupra urmelor civilizaţiei romane ce se retrăsese spre Sud, pornesc începutul unui stat care prin extensiunea lui de mai târziu avea să amintească lumii civilisaţia latină înlocuită aici de ei.

E ispititoare întrebarea: Cum s'ar fi înfăţişat urmaşii Romanilor britanici în ochii veacului nostru dacă ei n'ar fi părăsit Insula după un timp atât de scurt? Câtă parte va ti avut climatul în retragerea lor?

Intre lucrurile foarte rari ce se pot vedea la British Museum sunt şi nişte ţevi de ciment cu secţiunea patrată. Sunt rămăşiţele unui „calorifer" roman de prin secolul IV. Şi închipuirea vede pe bogatul locuitor al vilei tremurând lângă ţevile ce nu reuşeau să împrăştie frigul cu care el, fiul Sudului nu se putea deprinde.

*

E neîndoelnic că Anglo-Saxonii nu se deosebeau mult de fraţii lor de pe timpuri ai căror strănepoţi sunt Germanii şi Olandezii timpului nostru. Imi închipuesc că erau o rasă tare, nu lipsită cu toate acestea de sentimentalismul Teutonilor continentali dintre care se desprinseseră. Căci dacă e să credem pe Erasmus de Rotterdam, în timpul lui străinul ce se abătea pe Insulă era primit cu sărutări de blondele fete ale Insulei şi nu se putea despărţi fără acelaşi dulce, dar în multe exemplare.

(Intr'un viitor capitol „Sentimentalismul Englez" voi căuta să arăt cum apare azi vechiul fond sufletesc quasi-sudic).

Care va fi fost puterea ce-a transformat atât de mult felul de a fi germanic dând naţiei engleze un aspect atât de distinct?

Mie îmi pare că — pentru oricine a petrecut un timp mai îndelungat pe Insulă — răspunsul e limpede: Climatul englez, tot aşa de unic ca şi omul pe care el l-a prefăcut.

*

Nu-i lucru rar să plouă zilnic din Septembrie până în Mai pe această insulă. Ceţurile învăluesc bolta cerului până şi vara: pete de cer vagalbastru printre norii ce se alungă mereu.

Zăpada şi gerul uscat sunt un meteor foarte rar.

O insulă bătută de ploi, de valuri reci, de vânturi şi furtuni.

Chiar când nu plouă umezeala suspendată în atmosferă dau aerului o vagă culoare vineţie ce dă peisajului britanic tonul lui deosebit: verdele proaspăt al ierbei mereu udate peste care se aştern apele albăstrii ale aerului.

In refrenul shakespearian: „e ploaie şi vânt" se cuprinde quintesenţa climatului Insulei.

Dacă vă închipuiţi viu climatul acesta veţi pricepe în mare măsură sufletul englez. Inainte de toate aceia ce se chiamă *Individualismul Englez:* apărarea cu gelozie a libertăţii personale, neplăcerea ce simte Englezul când cineva se amestecă în treaba („business") lui şi fereala lui de „a-şi băga nasul unde nu-i fierbe oala". Veţi înţelege atunci acel indeferentism, acea „flegmă" care face pe Englez „englez".

Ploaia şi negurile iscând individualismul?

Nimic mai logic! Căci dacă e ceva ce face pe om să stea lângă vatra lui (ce se numeşte pe Insulă „home") acel ceva e timpul ploios. Şi nimic nu împiedică pe om să se apropie de semenul său ca pânzele de ceaţă ce izolează pe individ şi-l „insulează".

Aerul britanic e greu, apăsător. Această *greutate* a cerului ce desvoltă astma după cum curentele continui ate Angliei desvoltă surzenia — cred că Britania e ţara cu cel mai mare procent de surzi. La expoziţia din Wimbledon aparatele pentru uşurarea auzului defect îşi aveau pavilionul lor — repet, această *greutate* a cerului *îngreunează* efortul într'o foarte mare măsură.

Un lucru ce izbeşte ciudat pe continental e faptul că sforţări mici: — urcatul unei scări, un drum de cinci minute — obosesc cu mult mai mult decât pe continent.

Iată o bună comparaţie... astronomică. Noi ştim că în urma massei mai mari a unor planete din jurul soarelui nostru, gravitatea lor e e mai mare: omul ar cântări mai mult pe Neptun decât pe planeta noastră. Aceasta însemnează că un pas făcut pe planeta Jupiter bunăoară, — şi ea mai mare decât Terra noastră — costă cu mult mai mult efort muscular decât acelaşi pas pe Pământ.

Ei bine, Britania este sub raportul atmosferic ca o insulă din altă planetă: aerul greu ce respiri, frigul umed, moleşitor, ce curge ca un fluid nevăzut în juru-ţi, ceaţa ce în zilele negre de iarnă împiedică să vezi casa din faţă — când ceaţa e groasă „pea-soup" (ciorbă de mazăre) se întâmplă ca unii oameni să încerce experienţa lui Hristos de a umbla pe apele... Tamisei, fiindcă în adevăr toate lucrurile îşi amestecă culorile şi aspectul. Cum „minuni în vremea noastră nu văd a se mai face" bieţii rătăciţi prin apele de ceaţă se pomenesc, — vai, e prea târziu, — în apele Tamisei —; da, aerul, frigul ceaţa, au altă calitate, alt efect.

Ele comunică individului un fel de silă sau mai bine zis *silnicie*: Englezul se fereşte ca de foc să-şi complice viaţa; de aceia se fereşte de legătură socială, de prietenie adesea.

Când plouă şi aerul e de două ori istovitor e greu şi nedrept să ceri Englezului să iasă din casă ca să stea de „taifas" cu vecinul lui. La urma urmei i-e silă şi să vorbească.

Ci ca melcul el se retrage în casa lui, în *home*-ul lui unde „focul deschis" al căminului, îi dă iluzia căldurii soarelui pe care el îl vede aşă de rar.

Când H. G. Wells exclamă în *Tono-Bungay:* „*Vecini în Londra!*" el are de două ori dreptate. Intâi pentru că vecinătatea e ca să zic aşa, o instituţie rustică ce nu poate fiinţă în cel mai mare oraş din lume, şi al doilea, pentrucă Englezul nu ese bucuros din casa lui de melc... individualist.

Căci individualismul său s'a născut din izolarea lui de orice vecinătate, izolare nu de bună voie ci prin forţa factorilor climaterici pe care el nu-i poate schimba, de cari fiinţa lui şi a strămoşilor lui s'a îmbibat dela naştere până la moarte.

Iată, cum veacurile de ploi şi neguri au picurat, au distilat în sufletul britanic acel *noli me tangere* ce Englezul interpune, conştient uneori, instinctiv de cele mai multe ori, între sine şi lumea din afară de locuinţa lui, mai bine zis lumea din afară de camera *lui.*

I. Olimpiu Ştefanovici-Svensk.

Dela sate

Cercul cultural „Călata" jud. Cluj şi-a ţinut ultima şedinţă din anul acesta în ziua de 12 Decembrie în comuna Aluniş.

La această şedinţă au luat parte toţi învăţătorii din plasa Călata. După terminarea serviciului divin a urmat o lecţie practică ţinută de d. înv. Vasile Coborzan, lecţie care a fost la înălţime.

După aceasta a urmat şedinţa întimă unde corpul didactic a trebuit să-şi aleagă conducător. S'a ales ca preşedinte o acestui cerc d. Liviu Olăsătean înv. dir. în comuna Zam-Sâncrai. Dlui a fost mulţumit sufleteşte pentru onoarea ce i-s'a făcut şi a promis că va munci zi şi noapte pentru cultura şi înaintarea poporului nostru. Ca secretar al cercului a fost ales d. înv. Ioan Furcasiliu.

După şedinţa intimă a urmat masa dată de d. V. Caborzan. După amiază s'a deschis şedinţa publică, unde noul preşedinte în cuvinte bine închegate a arătat poporului din Aluniş însemnătatea acestor cercuri culturale. Au mai vorbit dl V. Patriciu înv. în Văleni, despre „Liniştea sufletească".

Vasile Herdea,
învăţător

Cel mai bun dar de sărbători este un abonament la „Cultura Poporului"

„Cultura Poporului" urează tuturora ani mulţi şi fericiţi cu prilejul sfintelor sărbători de Crăciun şi Anul-Nou.

Gânduri de Crăciun

In imensa şi puternica împărăţie a lui August era pace adâncă în vremea aceia; dar pacea era numai *pentru cele dinafară*. Sufletele frământate de îndoeli căutau limanuri nouă unde să-şi poată ancora speranţa în vremuri, mai bune, mai pline de lumină şi de pace *pentru cele dinăuntru ale omului*. Carapacea de oţel a unei lumi care supusese crezul ei de la o doică ce nu ştia de milă sau înduioşare, începuse să se topească la adierea unui vânt de iubire nouă între oameni. Şi atunci, într'un umil sătuc din Gelileia, se născu cel chemat să întrupeze în dumnezeiasca lui făptură simbolul acestei apropieri între toţi fiii aceluiaşi Creator bun în nesfârşita lui îndurare. Şi aceste nemernice făpturi omeneşti supuse piericiunii, fură de atunci ridicate la o menire mai înaltă, la o valoare veşnică. Căci deacum omul nu mai fu socotit ca o nevrednică unealtă pentru nevoile sau plăcerile semenului sau stăpânului său, ci ca un vas dumnezeesc, în care se ascunde o fărâmă din fiinţa Celui a toate făcător, ca o sculă prin care Pronia dumnezeiască îşi aduce la îndeplinire scopurile sale necunoscute de slaba noastră minte.

In mijlocul unei lumi întemeiate pe ură şi cruzime Nazarineanul, aduse revelaţia dragostei de oameni; într'o epocă de sclavie, propovădui libertatea pentru toţi fiii aceluiaşi Părinte într'o vreme de năprasnică goană şi îmbulzeală după cele lumeşti, el învaţă pe ciracii lui simplicitatea, izvorul păcii.

Nebunilor, cari în zminteala lor alergau după strălucirea de împrumut a unei false şi de suflet ucigătoare fericire, el le arată drumul cel adevărat, care prin umilinţă, sărăcie şi lepădare de cele trecătoare, te duce la comoara trainică, comoara veşnică a mântuirii.

Celor, cari — spăimântaţi de spectrul morţii neîndurătoare în toate momentele lor de trezie — căutau alungarea acestui gând înfricoşător în beţii efemere sau orgii trecătoare, în sleirea furioasă a clipei, el le arată că viaţa această puţină ne e aşa de sine stătător, ci o pregătire pentru moarte. In divina lui generozitate el vindeca sufletul omenesc de spaima lui cea mai mare, învăţându-l să iubească tocmai moartea, care, după învăţătura lui, devenia doar poarta spre o viaţă mai nouă, infinită, spre adevărata viaţă.

Invăltoarea trecătoarelor nevoie ale zilei uităm tot mai mult aceste adevăruri simple, de tot simple, dar măreţe şi mântuitoare în simplitatea lor. Cată să ne aducem aminte de ele măcar în aceste zile de sărbătoare, care nu ni s'au dat nu numai să ne îndopăm trupul şi să-l primenim în strae pe dinafară, ci să ne primenim mai ales sufletele înţelenite, tot mai cuprinse de rugina patimilor grosolane, ce dezbină pe oameni.

A venit Crăciunul. Premeniţi-vă, oameni buni, şi sufletele, căci asta-i datoria cea mare a creştinului.

St. Bezdechi
prof. la Univ. din Cluj

Scrisori

Onorată redacţie,

Am citit cu pasiune, citesc şi voi citi cât timp voi mai vieţui, acest ziar *„curat românesc“* ale cărei tendinţe sunt naţionale, pentru susţinerea şi ridicarea la adevărata lumină a massei poporului atinsă sufleteşte de plaga ziarelor de partid.

Susţin, şi voi susţine cu tot sufletul activitatea nobilă dusă de ziarul dv şi nu mă voi da înlături din calea celor ce vor fi pionii de cultură pur naţională, luminată de simţul sinceităţii, cinstei şi dreptăţii. Vă voi urma şi gura şi sufletul meu vor zice tuturor ca însăşi glasul Evangheliei: „Urmaţi-l, el e mântuirea“.

Primiţi vă rog asentimentul meu ca sprijinitor.

Gh. Ionescu
învăţător în Bălaciu (Ialomiţa)

Onorată redacţie,

Incă de mult, de când am găsit aici la chiocşul de ziare, „Cultura Poporului“, am cumpărat-o şi citit-o cu copiii mei şi alţi prietini şi muşterii ai prăvăliei mele, fiind foarte mulţumit de cele scrise într'însa. Anul trecut eşind învăţător fiul meu mai mare, l'am rugat de s'a abonat şi'mi vine regulat ziarul. Acum gândindu-mă că aici avem destule ziare şi reviste de citit, şi cum am doi fraţi în comuna mea natală Prunişorul. cari de şi mai în vârste ca mine, însă ştiind carte, chiar cu ochelari ar citi şi ei un ziar, căci poate pe acolo vor fi mai puţine. V'am depus la oficiul poştal de aici costul abonamentului pe un an, începând de la 15 Decembrie şi vă rog a'l expedia pe adresa: *P. Genescu, agricultor, comuna Prunişorul. Gara Prunişor Mehedinţi*, abonament care îl donez spre citire iubiţilor mei fraţi, de care m'am despărţit de la 1901, stabilindu-mi aci în Strehaia şi de şi Dzeu m'a înzestrat cu o familie numeroasă, opt copii şi destule greutăţi pe capul meu totuşi am sacrificat această sumă pentru un ziar cultural, pe care îl iubesc. Vă salut cu respect.

M. Genescu
comerciant în Strehaia

Culegătorii de roade

Livada sufletului meu acum e gata de cules . . .
Şi mulţi culegători cucernici spre dânsa au purces.
— Căci rodul copt şi pârguit pe nesimţite o să cadă
De n'or putea culegătorii să ia ce-i vrednic de ales —
Veniţi, culegători cucernici, spre rodnica-mi livadă!

Sunt rumene şi frăgezite, burate'n zori de rouă,
Să le culegeţi fără grabă cu mâinile-amândouă.
Şi tuturor în drumul vostru să le'mpărţiţi deopotrivă:
— Cum semănară pretutindeni apostolii credinţa nouă —
Comoara gândurilor bune culese'n rodnica-mi grădină.

Nu-i rod pripit şi scuturat cu graba nerăbdării,
Cum fac azi grădinării în paguba vânzării;
Ci îndelung s'a copt pe ram sub razele de soare,
Ce au dogorât cu an de an şi dorul aşteptării
Sărbătorind azi clipa când, vin mâini culegătoare.

Veniţi, culegători cucernici, spre rodnica-mi livadă;
Căci rodul copt şi pârguit, pe nesimţite o să cadă,
De nu-ţi putea alege singuri, ce este vrednic de ales.
Grăbiţi-vă, căci solii păcii, spre dânsa au purces!..

D. N. Puiu-Mihaileni

La prins de peşte

— Bine atunci; e hotărât: ne întâlnim deseară.

Aşa! Când vei auzi două fluerături, să cobori la gârlă. Iar de stafii şi de alte drăcovenii, n'avea grijă!

Bun. „Ne strângem vârtos mâna şi ne despărţim.

Ajuns acasă, îmi scosei din magazie sacul de prins peşte, iar de după butia cea mare, de sub şopron, vârşia. Sacul ca sacul, dar vârşia era tare norocoasă. Nu degeaba moş Negelcu îmi mâncase opt colaci, un coş de colivă şi-mi băuse şapte franci până să mi-o facă! Şi iarăş nu degeaba, când mi-a adus-o, mi-a zis: „Uite-o, nentule, să-ţi fie cu noroc“... şi-a scuipat în ea să nu se deoache. Şi tot nu degeaba am „udat-o“ la crâşma Bărbuceanului, când am prins cu ea primele năsipăriţi ca pe undrea! Dar de atunci încoace! De câte ori n'am mai „udat-o“! Ori de câte ori mă vedea moş Negelcu, îmi ura noroc la prins de peşte şi eu tot de-atâtea ori îi dam colacul şi ciocanul de rachiu... Şi fiindcă vârşia avea noroc şi eu eram meşter, numai ciorbă... făr'de peşte mâncam!..

După ce îmi împunghelii instrumentele, le pusei grămadă la un loc, în preajmă'mi ca să fie gata, când voiu auzi semnalul lui Ionică.

In dosul magaziei, în porumbişti ascunsesem de peste zi o gratie uscată ca să-mi fie mai la îndemână. Aveam doar să facem în seara asta mare ispravă într'ale pescăriei; să se ducă pomina, nu altceva: să prindem peşte cu foc. Da, da cu foc! Şi pentru isprava asta eu luam gratia şi lumânări — că tata era popă — iar Ionică lua jurnale şi chibrituri — că frate-său avea prăvălie.

Se lăsă amurgul şi trecu. Din cenuşie şi nehotărâtă, zarea prinse a se întuneca. In curând se făcu atât de mare negura, încât nu-mi vedeam nici degetele, Cu atât mai bine, gândii: focul va fi mai strălucitor şi, deci, vânatul mai mare şi mai mult... Din pisc, răsunară deodată două fluerături. Aruncai sacul pe umăr, vârşia peste el, sării dintr'o aruncătură pârleazul, înhăţai gratia şi târând-o prin porumbişte, apucai spre râu.

Veni şi Ionică, echipat tot ca mine, ducând subsuoară un maldăr de jurnale şi coale de împachetat. Ne sfătuirăm, făcurăm planuri şi hotărârăm ca focul să-l facem chiar în mijlocul apei, pe spinarea vânată a unui pietroi mare. Aşezăm sacii pe flancuri, iar vârşile una din sus şi alta din jos de piatră cu norocul. Frânserăm gratia şi-o făcurăm găteje, puserăm hârtii, uscături, pari de prin gardurile vecine şi, cât ai clipi, din lumânarea mea şi chibritul tui Ionică, se înălţă o vâlvătaie lungă, cu trosnituri şi răbufnituri, de credeai că arde muntele Buila. Intunericul pieri, fugărit de atâta năpraznică lumină. Biserica de pe malul gârlei se învălui în purpură şi tinicheaua strălucea de par'că-i răsărise soarele. Valurile învăpăiate alergau şi clocoteau în clăbuci însângerate...

— Să ştii că facem treabă, frate, Ionică!

— Ssst, mă! îmi şopti el. Când prinzi peşte nue bine nici să vorbeşti, nici să flueri.

Da, da aude şi fuge — mă gândii. Şi, tăcuţi, răscoleam pietrele cu parii, iar peştele buimăcit de somn şi orbit de lumină, alerga năuc — desigur să intre în capcanele noastre.

Se micşoraseră flacările, când din susul gârlei, mi se păru că vine un cântec de-abea auzit şi tremurat ca valurile apei. Imi fulgeră prin minte: Miază-Noapte! Şi dinţii începură să-mi clănţăinească, iar pe şira spinării par'că mergea un muşuroi întreg de furnici.

Ionică băgă de seamă tulburarea mea, şi vrând-nevrând, îşi ascuţi urechile. Ascultarăm amândoi: Da, din susul apei se auzea un cântec. Dar vorbele nu se înţelegeau. Era mai mult o bolborosire neîntrecută şi ciudată.

— Trebuie să fie pe la sălciile lui Tilici, şoptii eu înfrigurat. In acest moment flacările scăzură brusc şi un întuneric ca de smoală ne învălui. Ne pipăirăm, pe cât ne mai puteam pipăi şi dintr'un semn ne înţeleserăm: Cât te-ai şterge la un ochi, sărirăm gardul, lăsând în gârlă şi peşte şi vârşii şi tot — şi pârjolind porumbiştea, ajunserăm acasă mai morţi de frică. Grivei, speriat, ne lătra câine-câineşte sărind cu labele pe poartă, iar înapoia noastră porumbul foşnea, foşnea necontenit. Apoi până să ni se deschidă uşa, ce groază am mai tras! Ni se părea că tot ne-ajunge din urmă!

Am adormit târziu. Peste noapte am avut visuri urâte şi tresăriri din somn.

Se ridicase soarele când ne-am dus a doua zi la gârlă. Vârşiile le-am găsit mai la vale agăţate în nişte sălcii şi... goale; sacii plini cu... pietre!

Pe la ziua jumătate tot satul ştia că azinoapte, în dreptul Lacului Melincului, Ucigă-l toaca, a aprins gârla. Apa ardea cu flacări până la cer de lumina cale de trei poşte, iar în jurul focului, draci — şi mai mari şi mai mărunţei — jucau şi cântau sărind peste flacări... Cei ce nu credeau, se închinau şi-şi scuipau în sân, văzând scrumul de pe piatră...

C. N. Dărvărescu

Baladă

Pustiul nopţii fără lună
ca hăul aue 'n furtună...
— De unde vine-aşa târziu
fata cu părul auriu?...

Priviri pierdute... Tremurând,
la piept ea neagra mantă-şi strânge.
Sub pleoape reci i-s'au iezit
întunecări de asfinţit..
— Plânge?

Surd sapă ucigaşul gând!...

Se frânge inima în geamăt.
Sticliţi de groază, ţipă ochii...
In cutele boţitei rochii
suspină-al veştedului freamăt.

— De unde vine-aşa târziu
fata cu părul auriu?

Pe buzele de sânge plânse,
ca un stigmat
înveninat
arde sărutul ce-o înfrânse...

...Prin noapte vântul poartă jalbe
şi-aleargă îngheţaţi fiori —
In negură mor stele albe
asemeni unor frânte flori..,

George Voevidca

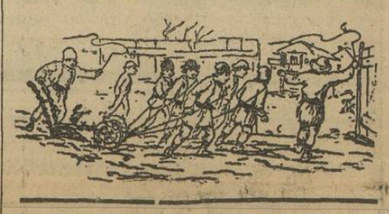

Va bate ceasul...

Mai în toate revistele şi ziarele de azi dacă ceteşti o pagină, vezi vreo plângere a învăţătorului revoltat de nedreptăţile actuale sau vreun îndemn al acestui apostol pentru îndeplinirea vreunei fapte mari. E lucru ştiut, că în lumea satelor orice mişcare, iniţiativă sau îndemn spre mai bine îşi are leagănul în mintea învăţătorului obijduit, dar curat şi nevătămat la suflet.

* * *

Cetiam mai zilele trecute într'un ziar un apel pentru înfiinţarea unei biblioteci la închisoarea Bucovăţ. Şi al cui era acest apel? Al unui învăţător cari abea venit acolo a şi simţit nevoia unei biblioteci pentru aceşti nenorociţi ce-şi scurg viaţa între pereţii umezi ai închisorii. Te întreb iubite cetitorule:

Câţi alţi înaintea lui n'au deschis uşa acestei închisori? Mulţi! Dar câţi dintre aceştia s'au coborât în mijlocul înlănţuiţilor, să-i vadă cu câtă grijă îşi păstrează ultimul ban pentru cumpărarea unei cărţulii de cetit?

Nici unul! Numai el, învăţătorul, a făcut aceasta. Numai el a cercetat amănunţit viaţa acestora, a cunoscut lipsurile lor şi s'a apucat de lucru pentru împlinirea acestor lipsuri. Bietul învăţător susţinea — şi pe bun drept — cu destulă tărie înfiinţarea bibliotecii.

Ce folos însă! Glasul sau va fi auzit de puţini. Urechile celor în drept de-a sprijini fapte de acest fel vor rămânea surde şi inimile cari vor înţelege rostul chemării lui vor rămânea reci şi nemişcate. Tu învăţătorule îţi calci interesele tale, uiţi lipsurile familiare — îndreptându-ţi privirile numai spre binele obştesc — şi-ţi închizi viaţa între zidurile şcoalei pentru un salariu mic de 2000 lei lunar — care cu puţin depăşeşte pe-al unui servitor. Ţie, învăţătorule, ţi-a fost dat să înduri multe! Iar pentru toate acestea nu ai decât o simplă mulţămire dacă împrejurările nu ţi-o răpesc şi pe aceasta.

Deaceea dacă în seama ta este orice mişcare culturală, economică şi socială în colţişorul unde te afli, iar în schimb te vezi hulit, amărât şi lovit în însăşi interesele tale nu-ţi pierde curajul, lăsându-te pradă desnădejdii. Gândeşte-te că lucrezi pentru nobilul ideal, „îndrumarea poporului prin lumina învăţăturii.“

Gândeşte-te că pentru toate acestea va bate ceasul cel mare al dreptăţii.

C. Daşoveanu-Carpen

CARACONGEA

Şi această bucată tot baba Marica lanculesca mi-a povestit-o într'o seară. Şi ce am mai rugat-o, până ce-am făcut-o să'mi povestească, însfârşit am izbutit, căci după mişcarea buzelor ei am cunoscut că s'a dat învinsă. S'a aşezat lângă sobă şi-a strâns picioarele turceşte, a tuşit de vreo două ori şi-a dres glasul şi a început a povesti de'ţi era mai mare dragul s'o asculţi:

Apoi cică maică-mea pe atunci era cam de 12—13 ani; îi povestea şi ei bunică mea adică mama mamei, or hi deatunci mulţi ani nu ţin minte, atât ştiu că spuneau că au fost de două ori sub stăpânirea turcească şi odată sub stăpânirea rusească, iar pe când eram şi eu de, cophiliţă dintr'o bătaie am rămas sub rumuni şi azi îmi aduc aminte ce bine era pe atunci, cu toate că am trăit 85 de ani şi am ajuns iar sub rumuni, dar tare grele vremuri am ajuns, dar aşa grele cum sunt tot aş mai vrea să mai trăesc.

Cum vă povestiam, pe atunci satul nu era ca acuma cu mai mult de două mii de case, ci, ei, vreo 30—40 de bordeie ca vai de lume, numai casă aldi mama şi cu alte vr'o două mai semănau a case, că de cică tat'său lui mama era primar. Peste drum de noi trăiau alde Moş Ivan Dragomir cu baba Drăguţa şi aveau un ficior. Intr'o seară Ivan asta s'a pus la rămăşag încă cu doi numai ţin minte cum mi-a spus mama că'i chema, că aveau nişte nume, tare poznate.

Să vedeţi ce rămăşag?! Să se ducă unul, care vrea să câştige în puterea nopţii la fântână, care nu prea era aproape şi s'aducă apă. Nimeni nu vrea, iar Moş Ivan zice: „Apoi ian să mă duc eu, ca să mă fac cu o oaie!“ Iar ceilalţi ziceau: „Hai, că nu te duci?“ Ivan al nostru n'a mai stat mult, ci a ieşit în tindă, s'a băgat în vatră, a luat depe cotlon o tingire şi-a pus'o în cap, în altă mână căldarea şi pe aici ţi-e drumul Ivane! Ailalţi din casă râdeau şi se sfătuiau cu ce vorbe să-l întâmpine când o veni, cu căldarea goală. N'a trecut mult şi s'au crucit oamenii mei când l'au văzut, întrând, ba s'au speriat aşa de tare, de li s'a ridicat părul măciucă când l'au văzut pe Ivan cu tingirea în cap, cu cofa în mână şi cu o femeie urâtă ce nu semăna a avea chip de om, pentrucă în mâini, în picioare în cap şi încinsă la brâu era tot cu fer; ea era legată de mijlocul lui cu un capăt al funiei dela cofă. Cei ce-l aşteptau au uitat toate făgăduelile şi s'au făcut lut la faţă. Moş Ivan al nostru nu s'a sinchisit de loc, a lăsat frumuşel cofa din mână şi-a scos tingirea din cap şi-a dezlegat cureaua dela bârneţ, a dat-o pe femeia ceia jos din spate şi a legat-o de stâlpul din mijlocul casei; pe urmă a zis celor de faţă: „Vedeţi măi, asta-i „Caracongea“. Ce'mi mai daţi s'o ţin cât oiu vrea eu? — Incă o oaie, zice unul. — Bine! Mă prind şi cu atât.

Şi a început el s'o năcăjească pe săraca „Caracongi“ Ce nu-i făcea!? Îi bătea în două talere să joace, o punea să joace şi câte altele. Iar dela o vreme unde a început ea să-se roage să-i dee drumul. Acum oamenii prinseră o putere, nu le mai era frică, râdeau de se prăpădeau. Caracongea, văzând că nu poate scăpa din mâinele lor, cu una, cu două, a început a plânge, rugându-se să-i dee drumul. Spunea că are copil mic. Ei tot n'o credeau. Atunci se auzi cocoşul cântând, îndată i-au căzut toate hearele şi a rămas numai într'o cămaşă albă. Acum mai semăna a femeie, dar tot n'o cunoşteau cine-i?

Incet, încet a căzut şi ea jos lângă stâlp din când în când i-se mai auzea glasul rugător. Atunci Moş Ivan Dragomir a început să povestească cum şi ce fel s'a întâmplat...

Ieşise cică din tocat (poartă) şi mergeam spre fântână, în urmă auzeam că vine cineva. Eu nu m'am întors să văd cine-i, îmi căutam de treaba mea. Ajung eu la fântână, leg un căpăt al funiei de cofă, dau să scot apă, o scot, strâng funia şi purced spre casă; dar iată că am simţit o greutate în schinare, îndată m'am donirit cine-i cu toate că nu mai păţisem, da auzisem de la oameni. Bine am făcut îmi zic în gând, că am pus eu tingirea, ca să nu'mi poată lua minţile şi ea unde se căznea, să bage unghiile în cap, dar degeaba...

Atunci, desfac eu funia, o dau pe la spate de câteva ori, mi-o strâng bine pa Caracongea şi o eu la vale acasă. Am ajuns şi iacătă-o undeii. Abia sfârşise vorba şi se auzi iar: „Lasă-mă mă rog, că am copchil nic.“ Ei ca să-se încredinţeze au apucat-o de chept şi nici n'au strâns-o bine, când au început ai curge laptele. Atunci au crezut-o, da de dat drumul nu iau dat.

Se făcea ziua, cei cu rămăşagul s'au dus să-l aducă sau întors ei cam pela aniază, după ce au isprăvit de povestit prin sat. A mai ţinut-o Moş Ivan pe musafira lui încă două zile şi pe urmă i-a dat drumul, cam pe'nserate, a privit-o mult din urmă să vadă în cotro o să apuce... A doua zi povestea el că a plecat tot pe sub malul Ialpuhului înspre Miază-Noapte, unde astăzi se află aşezat satul Barta. Mulţi îi credeau, mulţi nu, ca şi cei ce vor citi-o acum.

Şi cu asta s'a isprăvit povestirea abei Marica Ianculeasa.

Flore-Nina

Pe drumul literaturii

Ne povestesc bătrânii ...

Ne povestesc adesea de lumile lor duse,
De Feţi-frumoşi, puternici, de mândre împărătese,
Ieri plini de viaţă, de harnice mirese
Ne povestesc bătrânii din vremurile apuse.

C'atunci erau fecioare cu cuget de zăpadă,
Cu râs pe buze veşnic, cu furca prinsă'n brâu,
Feciori cu ochii negri, mustaţa — spic de grâu,
Voinici neîntrecuţi mânuitori de spadă.

In holde huia câmpul de cântecele lor
Şi răbufnea pământul, isbit din greu cu sapa,
Iar din cofiţe - flori mai dulce era apa
Când ea era adusă de mâna fetelor.

Şi vorbă le-era gluma, iar râsul şipotirea
Isvoarelor de munte cu picuri cristaline;
Şi tot atât de dulce, pierdută'n turi liniuri line
Curgea voioasă, doina, umplând de farmec firea.

Iar seara cârduri, se coborau din deal
Cu flori în păr şi sânuri şi pe la pălării...
Când se lăsa amurgul cu umbre cenuşii
Ades plângea în coastă vreo doină din caval

... Şi astăzi, unde sunt fecioarele curate,
Unde este doina gurii argintate?
Unde snnt feciorii fluerând pe deal
Şi când cade amurgul doina din caval?

Pe când doioeşte vântul, iar lanu' aproape gol
Işi freamătă frunzişul în plânset lin, domol,
Doar pasări îi mai cântă atunci când îl cutreier
Şi'n loc de doină, seara, îi cântă trist vr'un greier...

C. N. Dărvărescu
învăţător.

Activitatea Ligii Culturale secţia Galaţi

Liga Culturală în colaborare cu Universitatea Populară şi Soc. Culturală „V. A. Urechia“ din Galaţi a îndrumat şi în perioada anilor dela 1925—26 o intensă activitate culturală prin organizarea a 20 de şezători la care au conferinţat dd. profesor N. Iorga, Arhimandritul Iuliu Scriban, dna Alexandrina Cantacuzino, părintele Gala Galaction, N. Batzaria, părintele N. Popescu, prof. Dr. Gh. Marinescu, prof. I. G. Munteauu, prof. V. Vâlcovici, prof. Sextil Puşcariu, Pamfil Şeicariu, dr. C. N. Urechia, Nichifor Crainic, dri L. Pop, Nicolae Bălănescu, dr. Eug. Aburel şi prof. Dr. Tr. Mironescu,

Festivalul naţional de la 1 Decemvrie, în amintirea alipirei Transilvaniei, organizat de Liga Culturală, Universit. Populară şi Societatea V. A. Urechia, a fost un prilej de puternică manifestare a conştiinţei româneşti în localitate.

Pioasa comemorare a celei de a 50-a aniversare a morţei marelui român Costachi Negri, a avut loc în ziua de 14 Octomvrie la Mânjina, în prezenţa reprezentanţilor societăţii culturale româneşti, autorităţilor administrative, bisericeşti şi şcolare, precum şi a unui mare număr de elevi şi săteni veniţi din toate comunele vecine. Cu această ocazie Liga Culturală a aşezat o placă comemorativă de marmură la Casa lui Costachi Negri de la Mânjina.

La 8 Noemvrie s'a organizat o manifestaţie pioasă întru pomenirea Arhanghelilor neamului: Mihai Vodă Viteazul, Mihail Kogălniceanu şi Mihail Eminescu, oficiindu-se un serviciu divin la catedrala oraşului, după care a urmat cuvântările ocazionale, procesiunea şi festivalul naţional de la teatrul Paradis.

In Buletinul secţiei Galaţi a Ligei Culturale pe anul 1925, s'a publicat cuvenita dare de seamă asupra activităţei desfăşurate în cursul anului precum şi bilanţul sumelor intrate şi cheltuite, şi din care rezultă că s'a trimes Comitetului Central suma de lei 30.000, precum şi ajutoare în bani şi alimente, în valoare de aproape 50.000 lei, Universităţii populare N. Iorga şi Şcoalei de misionare române de la Vălenii de Munte, pusă sub patronajul M. S. Regina Maria.

Din cele expuse mai sus se poate vedea lesne ce aport mare a adus Liga, atât în domeniul cultural cum şi material în anul trecut, datorită dlui Aurel Scurtu, preşedintele acestei secţiuni, care s'a dovedit în toate ocaziunile, om activ şi de iniţiativă.

Dar partea tristă este că în anul acesta din cauza mijloacelor financiare, Liga Culturală nu a putut stabili un program tot aşa de bogat ca şi în anii trecuţi şi aceasta — după cum ne spune d. Aurel Scurtu — pentru motivul că la festivalurile organizate în trecut, nu a avut concursul necesar de la marele public şi în multe cazuri încasările nu au acoperit cheltuelile, rămânând un deficit de câteva zeci de mii lei, ce nu s'au putut acoperi.

Este dureros acest lucru pentru noi românii căci se constată odată mai mult, că manifestaţiunile frumoase puse în slujba culturei naţionale în mod desinteresat, nu sunt preţuite şi încurajate de public aşa cum ar trebui şi de aceasta se vede la noi multe manifestări frumoase sugrumate chiar din faşă.

I. Dimitriu.

Cântarea satului iubit.

Dealul Ursului

Şi-a fost venit pe vremuri, de departe,
Dumitru Ursu, Craiul legendar,
Şi-a fost ucis ursoaica minunată,
Aci, prin culmi şi văi fără hotar.

A tremurat de 'nfiorare codrul,
Şi soarele îşi legănă văpaia...
Cuceritor îl stăpâni norodul...

Şi în bordee, pe duioasa culme,
Se ridică o viaţă şi o lume,
Durând un sat cu numele „Ursoaia“.

Arbore genealogic.

1400—1926.

Bătrânul Ursu s'a fost dus acolo,
De unde încă nimeni nu mai vine.
Iar Manciu Piţigoi, haiducul mândru,
Trecu şi el spre zările senine.

Şi-au fost apoi trei moşi plini de mărire;
Miu, Drăghici şi-un altul, Mărinoi, —
Toţi demni de cinste şi de-alor menire...

Şi ei, cu lumea lor, ne-au fost străbunii,
Iar fiii lor — părinţii a 'lor noştri...
Şi 'n ţări de vis, azi ne trezirăm noi.

M. Smarand-Oprşieanu.

† NICOLAE LĂBUȘCĂ

Coasa nemiloasă a morții a culcat la pământ, în chipul cel mai sălbatic, pe tânărul dar valorosul intelectual *Nicolae Lăbușcă*, doctor în drept și litere și conferențiar la Universitatea din Iași.

Acum zece ani, am isprăvit împreună cursurile Seminarului-teologic „Veniamin Costache“ din Iași, în care defunctul a făcut epocă, ilustrându-se, încă de atunci, când se afla pe băncile școlii, ca elevul cel mai sârguincios și dornic de a învăța carte cât mai multă.

De atunci, profesori și colegi, i-am prevăzut un viitor strălucit, și nu ne-am înșelat în speranțele ce ne-am pus într'însul.

După complectarea studiilor academice de la noi din țară, a fost trimis în străinătate — la Paris și Varșovia — unde a făcut studii aprofundate, venind cu un bagaj mare de cunoștințe.

A pătruns în forul universitar. Era un intelectual, în toată puterea cuvântului, fiind apreciat de toți acei cari au avut prilejul să-l cunoască.

Dar când credeam că pentru el abia au mijit zorile, iată că, spre surprinderea și nenorocirea noastră, în urma unui accident stupid, este răpit în floarea tinereții (avea numai 31 de ani) și în puterea de muncă, încât ni s'a părut că a căzut cerul pe noi, când am auzit de trista și cruda veste.

A fost și un politician de mâna întâia, căci conducea partidul țărănesc din jud. Botoșani, al cărui șef era. In această calitate avea relații cu massele țărănești din care se ridicase și el, fiind un neobosit apărător și susținător al celor obijduiți.

Inimă largă, suflet deschis, prietin bun, coleg desăvârșit, Lăbușcă a fost un om.

N'a avut fericirea să trăiască și plecarea lui dintre noi, așa pe neașteptate, a fost prea zguduitoare.

Soția și cei patru copilași au rămas pentru totdeauna zdrobiți de durere.

Profesorii, noi colegii, prietinii și cunoscuții nu găsesc cuvinte spre a-și exprima durerea sufletească ce le-a cauzat moartea prea timpurie a lui Lăbușcă.

Petrecut de cei cari au aflat în pripă de această nenorocire și coborît în mormânt în cimitirul din Tg.-Sulița (Botoșani), locul său natal, își doarme somnul veșnic plâns și regretat de cei ce l'au știut.

Ca fost coleg de clasă, camarad de arme și intim prietin, îmi fac o pioasă datorie când îi scriu aceste rânduri în amintirea lui.

Mai mult încă. Am scris la mai mulți colegi ca, cu prilejul comemorării celor 10 ani de absolvire a Seminarului, să eternizăm memoria colegului nostru, prin subvenționarea unei burse, care să-i poarte numele său și de care să se folosească cel mai bun elev din cls. VIII.

Localnicii au hotărât să-i ridice un bust în fața școlii primare din Sulița, în care el a început să deschidă cartea care i-a fost atât de dragă și pentrucare n'a precupețit nicio jertfă.

Dumnezeu să așeze sufletul său în locul fericit și să aibă sub paza sa pe blânda sa soție și pe nemângâiații lui copilași. Fie pomenirea lui în veci neștearsă printre noi.

Preotul C. Grumăzescu
Prof. la Seminarul-teologic din Galați

Vasile B. Muntenescu

„Intru atâta am iubit pe ai mei după sânge și lege, cât m'așĭ fi dat și morții pentru ei“. Sf. ap. Paul

Cuvintele acestea sunt scrise pe prima pagină a manuscrisului de „Versuri“ a bătrânului poet Vasile B. Muntenescu.

Din pleiada de scriitori dela *„Familia“*, *„Tribuna“*, *„Unirea“*, *„Minerva“*, *„Amicul familiei“*, *„Rândunica“* ș. a. d. Muntenescu, trecând prin vremuri de grea încercare, pentru iubirea nemărginită de neam a dsale, — ceeace reese din fiecare poezie ce-a scris —, vremuri care l-au sărăcit cu desăvârșire, — nu și-a putut, ori mai bine zis l-au descurajat de-așĭ publica operile.

Exilat în 1916 în Ungaria lângă lacul Fertő, împreună cu dna Aurelia Goga, Maria Morusea n. Bălan din Șeica-mare, Agneș Măcelar n. Cristea, Mărioara Iosif Cohalm, Vidu etc. etc. — acasă la Solovăstru, (jud. Mureș), unde era și este și acum preot, i-au fost prădate toate. O frumoasă bibliotecă cu câteva sute de volume arsă.

Ce supărare pe un biet bătrân poet!

Acest scriitor, care la 1884 fu ales, ca preot de un an, împreună cu marele român Dr. Rațiu, delegat la conferința dela Sibiu, care a luptat o viață întreagă prin scris, vorbe și fapte pentru supremul nostru ideal național, care și-a mângâiat poporul oropsit pe la anul 1882 cu cuvintele:

O, nu plânge, popor român
Ineacă plânsu-adânc în sân
Că nu știi plânge-a Romei fiu
Până când brațu-i este viu
Străinul nu te-a'ngenunchia
Până zimbește steaua ta
Până mai simți viață'n sân
O, nu plânge, popor român“...

iar la 1893

. . . .Fiul Romei, cu-alui pală vitejească
A păzit atâtea veacuri legea, limba strămoșească
. . . . . .
Și acuma să'ngenunche? nu se poate, nu se poate
De s'ar ridica'npotrivă-i neamurile lumii toate
El va trece înainte lăsând lumea'nmărmurită
Pe cărarea ce de secoli de strămoși i-a fost croiră!...
(Cântec)

cu un an mai târziu scrie pentru întemnițații din Seghedin: Rațiu, Lucaciu:

Români! e plin acum paharul
Și sfântă jertfă, se jertfește
De fumegă încă altarul —
Scriptura vremii se'mplinește!

strofă ce a fost omisă din poezia „Exilaților noștri“ de redacția revistei „Rândunica“.

Tot în acelaș an:

Și gândul meu sboară spre Seghedin
In țara robiei unui popor
Unde'ncolțește tainicul dor, —
Și plânge pustiul cu jalnic suspin,
Străini sunt ai noștri pe-un țărmur străin
Unde'ncolțește tainicul dor
In țara robiei unui popor...,
(Cântec neisprăvit)

ar mai târziu fiind exilat, după cum menționez mai sus, cânta cu atâta duioșie:

Dacă port cămașă neagră
Nu se mire lumea'ntreagă
Nu se mire om în cale
Că o port de mare jale...
(Dacă port cămașă neagră)

iar în 1918:

Popor ce n'ai avut în lume
Decât prea rare sărbători
Tu cel ce porți un falnic nume
Răsar de-acuma alte zori...
(Deșteaptă-te iubit popor)
Soare mândru, soare mândru,
Dulce soare-al libertăți
Ne-ai sosit acum, dar multor...
Numai la apusul vieții!...
(Anul nou 1918)

Acest scriitor uitat, înmormântat într'un sat mic din sus de Reghin, își petrece zilele amare ale bătrâneții „zdrobit de dureri nemeritate, ajuns din om cu avere la capătul vieții în cea mai neagră mizerie“.

Oare aceasta e partea acelora cari se jertfesc cu corp, cu suflet, pe altarul de datorie al patriei?

Oare mizeria e cununa de lauri ce-o depune un neam pe fruntea căpitanilor săi învingători?

E tristă această soartă!

Și când te gândești că averea i s'a pustiit în 1916—1917 de către „husarii“ cari îl știau de mare român — pe când el era întemnițat — iar sănătatea și-a pierdut-o prin închisori, pentrucă susținea în fața lumii cauza unei națiuni, când te gândești la toate acestea, zic, nu poți să nu verși o lacrimă izvorâtă din inima ce simte atât de adânc durerea acelui bătrân, care ca și marele Șincai azi mâine va pleca a cerși cu cele peste 20—30 volume (manuscrise) în desagi, neluat de nimeni în seamă.

De se plânge celor în drept pentru a i se da ceva despăgubire de război s'alege doar cu simple promisiuni și-atât.

O timpuri, o moravuri!

Mulți luceferi scumpi ni s'au stins așa fără să ne oprim o clipă în fața lor. Și abia numai după moarte am simțit, că ei au însemnat ceva în lume, că ei au trăit o viață, pe care noi nu am înțeles-o.

Și în adevăr, d. Vasile B. Muntenescu, are o operă literară atât de frumoasă și atât de vastă, încât te uimește. Un spirit atât de muncitor mai rar!

Păcat că de pe la 1909 încoace nu a mai publicat nimic.

Dintre lucrările dsale amintim: *„Lacrime curate“* poezii religioase, scrise între anii 1882—88 și publicate toate în revista „Preotul român“ din Gherla unde era redactor Negruț, fără semnătură. Unicele versuri religioase de acest fel în întreaga literatură românească „de o frumusețĭ netăgăduită“, după cum i-le apreciase I. P. S. S. Nichita, Episcopul Argeșului.

„Din temniță și exil“, alt volum unic în felul său. Nimeni afară de dl. Muntenescu, între anii 1916—1918 n'a cântat dintre zăbrelele temniții ori din îndepărtatul exil. Desprind câteva versuri din acest volum:

O munți cu mândre amintiri
Și dulci și scumpe suveniri
Voi singuri prieteni ce-am-avut —
E mult de când nu v'am văzut!
De mă voi întoarce înapoi
Inmărmuriți veți fi și voi
Privind cum stă năuc pe loc
Un biet drumeț fără noroc“
(*Munților noștri*)

„Dela noi din sat“, anecdote, singura carte tipărită în 1909. Cluj. Aici se află și poezia „Codrule ce te mândrești“. ., a cărei melodie cine n'o cunoaște?

„Crăciunul“, colinde și poezii de Crăciun.

„De demult“ peste 120 poezii, parte de dragoste, parte patriotice.

„Blajul nostru“, *„Din viața de preot“* și altele.

Toate aceste manuscrise posedându-le subsemnatul le voi publica în anul viitor în biblioteca „Aurora“, Gherla, de sub conducerea mea.

Trebue să scoatem la viață pe acest poet a *Câmpiei* care atât de duios o cântă în versurile sale și care e tot odată și primul poet al acestei regiuni, fiind născut în Chibulcut jud. Cluj.

Cu venitul acestor lucrări vom căuta să ameliorăm pe cât va fi cu putință situația poetului sărac, căci dacă cei ce ar trebui să-l ajutereze nu o fac, — noi cei mai tineri ne simțim datori către un luptător și un prooroc, a cărui luptă a fost sfântă și-a dus la bun sfârșit și ale cărui proroci ri s'au realizat. Căci adresându-se nouă iată ce zice:

Voi copii de mari speranțe, eu bătrân, bătrân cu totul
Când ați răsărit în lume eu trecem marea cu 'notul
Și din luptele vieții am rămas așa ca-o stâncă
Ce privește 'nmărmurită caru 'nnalt și marea-adâncă.

Simion Rusu-Câmpeanu,
stud. în drept, publicist.

Doi sori binefăcători.

Dintru început, lumina s'a luat la trântă cu întunericul. Și acel care a biruit, a fost lumina. De atunci până astăzi și încă cât va fi lumea, o zi albă va goni cea mai întunecoasă noapte. Când intră ziua în sat, întunericul tuge. Lumina unui singur chibrit, sparge întunericul unei odăi întregi. Și toate vețuitoarele dela cele mai mici până la cele mai mari, dela colțul de iarbă și până la om, toate se bucură de lumină. Iar tatăl tuturor lumin lor este soarele. El pe lângă că luminează calea lumei întregi, apoi o și încălzește. Prin lumina și căldura lui, face ca câmpul uscat să înverzească, arborii să crească, pasările, animalele și omul să trăiască. Nimic, fără acest soare, nu poate să dănuiască în lumea aceasta

Dar, mai e încă o lume în afară de aceasta pe care o vedem cu ochii și o simțim. Este o lume nevăzută, o lume care trăiește în fiecare din noi și care crește și se încălzește la alt soare decât soarele de pe cer. Aceasta este lumea gândurilor care locuiește în capul omului. Iar soarele care o încălzește și luminează este învățătura sau înțelepciunea.

Și după cum soarele depe cer face prin puterea lui să încolțească iarba în câmpul uscat, tot așa și învățătura face să încolțească în om — nu iarbă — ci gândurile cele curate. După cum soarele face să crească plantele și arborii, tot așa învățătura crește și înmulțește faptele bune. Și după cum soarele face ca animalele și oamenii să trăiască cu trupul, tot așa învățătura — ori înțelepciunea — cum vreți să-i ziceți, face ca omul să trăiască cu mintea și sufletul, să fie mulțumit de el însuși, adică să fie fericit. Cum iarba crescută în pivniță se simte bolnavă și stă gălbejită din lipsa soarelui, tot astfel și omul lipsit de învățătură, se simte nefericit, apăsat de greutățile vieței și bătut de vânturile păcatului. Gândiți-vă — după cum spune un mare învățat — că dacă omul își ispășește păcatele după moarte, în lumea cealaltă, apoi prostia o ispășește încă în lumea aceasta. Omul prost se lovește de toate greutățile traiului; iar greșelele le plătește toate cu averea și cu capul lui.

Invățătura, care deschide omului mintea cu gânduri curate și-i încălzește sufletul cu fapte bune, luminându-i calea pe unde trebue să meargă cu sufletul; este asemenea soarelui ceresc care îl încălzește și-i luminează cărările pe unde să pășească cu trupul. Și unul și altul sunt lumini cari gonesc întunericul. Unul alergând pe cer, altul stând în școală, biserică, cărți, reviste, foi, etc. Unul alungă noaptea depe pământ așternând ziua albă; iar celalalt, întunericul din mintea și sufletele noastre.

V. E. Patriciu, învățător.

Dela cercurile culturale: Galbeni și Cârligi (Roman)

La 28 Octombrie a avut loc în comuna Galbeni întrunirea învățătorilor din sectorul cercului cultural „Galbeni“.

Desdimineață s'au prezentat aproape toți la sf. slujbă bisericească, unde dl președinte Gheorghe Năsturaș a explicat Evanghelia zilei în cuvinte cum știe numai dsa să le rostească, După slujbă s'au retras pentru a ține ședința intimă. Și aici dl președinte ne-a pus în curent cu chestiunea înființărei, aici la Roman, a unei noi asociații învățătorești, asociație care să fie expresiunea sinceră a voinței învățătorești cinstite, deci care trebue să sprijine loial interesele învățătorești. Caracterul care trebue imprinat acestei noi asociații e cultural și economic spune dsa: cultural pentrucă se pune în fruntea asociației revista „Cuvântul Dăscălesc“, reala posibilitate pe tărâm mai nobil: de înfrățire și de cultivare, pentrucă sunt energii și valori didactice prin părțile locului dela care poți învăța mult; economic că se tinde a se înființa o bancă de credit a învățătorilor din județ.

După amează s'a început ședința publică unde s'au reprezintat coruri frumoase în frunte cu „Marșul Încoronării“, cântat așa de frumos, recitări și dialoage. Totul a fost condus de dl Năsturaș și dra Sinov.

Intre coruri și recitări a vorbit dl St. Năsturaș, arătând necesitatea luminării prin cultură și nevoea grabnică de a ne trezi din somn înainte ca dușmanii interni să ne subjuge definitiv. A mai vorbit apoi și dl Gh. Cepoiu.

Demn de remarcat este „O șezătoare“ autorul fiind Dl S. Năsturaș, nepublicată încă.

O redare fidelă a sufletului românesc prin glume, gâcitori. Și jocuri cu strigături; un naționalism sănătos e caracteristica la „O șezătoare“. Avem toată nădejdea că autorul va învinge greutățile materiale și-o va publica așa cum a făcut cu volumașul său de poezii *„Sbor de rândunele“* pentrucă cine vor da astfel de mărgăritare populare la iveală dacă nu cei care trăiesc în mijlocul poporului? La sfârșitul ședinței publice am vizitat și expoziția școalei Galbeni de sub conducerea d-nei Minodora Năsturaș, ajutată efectiv de colegele locale: d-na Ana Vlad și d-ra Sinov. Și aici cusături naționale încântătoare, obiecte lucrate la lucru manual încât pildă să ne fie pentru împrejurimi.

In 12 Decembrie a avut iarăși loc întrunirea cerc. cultural „Galbeni“ la Cârligi.

Desdimineață s'au prezentat învățătorii la sf. slujbă unde dl director al școalei Cârligi G. Ciobanu o explicat Evanghelia zilei, frumos și lămurit.

In ședință intimă a vorbit dl. G. Dimitriu direct. șc. din Ruptura tratând despre: *„Părinți învățători și copii; greșalele ce le fac părinții în creșterea copiilor și legătura ce-ar trebui să existe între părinți și învățători în scopul unei educații și instrucții reușite pentru copii.* Subiectul a fost bine tratat și cu mult interes. Lecția de practică pedagogică a fost ținută de dl N. Mazere subiectul lecțiunei fiind: „Submultiplii metrului de lungime“. Rezultatul a fost mulțămitor.

Nu-i timpul și locul de vorbit aici mai mult însă să se studieze și să se vadă e posibil ca la clasa a III-a să predai într'o singură lecțiune submultiplii m. de lung. cu condiția ca aceastĭ lecțiune să fie pe deplin înțeleasă? Nu-i o sforțare fără succes din partea copiilor oare?

Poate aceasta ar constitui cauza faptului că la aplicare copiii n'au răspuns așteptărilor!

După amiază s'a deschis ședința publică. S'au cântat coruri și s'au recitat poezii frumoase. Corurile au fost conduse de una Maria Ciobanu, soția dlui dir. al școalei din Cârligi.

„Cuvântul public“ l-a ținut dl. G. Cepoiu, subiectul fiind: *„Imperativul vremei: de-a fi buni creștini și buni români, unirea și ridicarea prin cultură, ca să putem para cu sorți siguri de izbândă loviturile străinilor dușmani interni și externi“.*

A mai vorbit tot în acest sens dl președinte S. Năsturaș.

Ideal este ca toți factorii de muncă ai acestei țări să fie conștienți și prima deviză să le fie: muncă cinstită. Inactivitatea lor aduce pe ea neamului nostru, în munca lor îi făurește viitorul de aur. Mereu la muncă, la munca mereu!

Ruptureanu.

Prin Basarabia culturală

Pe zi ce trece, viața culturală românească, datorită activității pline de avânt, desfășurate de o serie întreagă de așezăminte culturale în jurul cărora s'au grupat fruntașii intelectualității din Chișinău pulsează tot mai puternic, umplând de bucurie inimile tuturor românilor.

Duminecile, la Chișinău s'au transformat în adevărate sărbători naționale-culturale. S'a început activitatea culturală a Ateneului Chișinău, menită să sporească propagarea culturii, ideei și conștiinții românești în Basarabia.

Ateneul acesta, pornind la aplicarea programului fixat în adunarea generală a ateneiștilor și-a început activitatea printr'un măreț festival cultural artistic.

Sala Teatrului Național, frumos înoită, a fost plină. Am luat parte, la acest festival tot comitetul ateneului, în frunte cu președintele său, toți intelectualii orașului, profesori, avocați, medici, învățători, numeroși militari în frunte cu distinsul general R. Scărișoreanu, comandantul corpului 3 armată, elevii școlilor locale. Festivalul a avut două părți; una strict culturală și alta artistică.

Președintele ateneului, d. Ludovic Dauș, a schițat, în scurte cuvinte rolul ateneului Chișinău, aducând omagii distinsului inițiator dl general D. Rusescu și arătând că ateneiștii își pun speranță în sprijinul actualului comandant militar al Basarabiei d. general Scărișoreanu. Apoi într'o dizerație, care a depășit cadrul cuvântului introductiv, a aruncat o privire generală asupra înțelesului armatei ca factor creator cultural.

A urmat apoi desfășurarea programului. Dl profesor Gh. Obrejaași, secretarul general al ateneului și sufletul acestei activități, a cetit o „Inchinare“ din partea acestui ateneu către toți cetățenii români din Basarabia, iubitori de patrie și de limba strămoșească. Această închinare făcută în versuri și citită cu multă însuflețire, o închinare în genul odelor patriotice, a fost răsplătită cu multe aplauze din partea publicului.

A urmat conferința, care a fost principalul și fundamentalul punct al festivalului desvoltată de. d. prof. Obreja-Iași timp de o oră cu privire la problema eticei naționale. Conferențiarul după ce a arătat cum forța morală a fost aceia care a învins întotdeauna în războae, a demonstrat că problema unei etice naționale, a unei culturi naționale, a unei pedagogii naționale a fost preocuparea de căpetenie a tuturor gânditorilor mari din toate timpurile.

Intr'o expunere clară, cu o dicțiune simpatică, cu un fond serios, cu o structură filozofică, conferința, un adevărat studiu de etică și sociologie, a fost ascultată de public cu un permanent și vădit interes.

Au mai fost recitări de d-ra Lepădatu, artistă dela Teatrul național, care cu o însuflețire rară a recitat între altele „Eroul Necunoscut“ de artistul Mărculescu, iar scriitorul Ignătescu-Jap a înveselit mult auditorul, citind din versurile dsale pline de talent.

Ateneul Chișinău, după debutul său foarte reușit, își va continua activitatea sa românească și pe la periferiile orașului, pentru publicul mare moldovenesc. *U.*

Către învățătorii satelor

Invățătorule, tu ai un nume ce l-a avut Mântuitorul. Pe urma lui pășește azi, să luminezi întreg poporul precum făcu Mântuitorul.

(Speranția)

Trimiși de D-zeu acolo în umilele sate unde vă aflați, voi apostoli ai neamului românesc, nu uitați că menirea voastră este, nu numai a vă ocupa de creșterea micuților, ci și aceia de a vă ocupa de luminarea întregii masse în fruntea cărora stați. „Cultura Poporului“ care ca mâne trece în al VII-lea an de existență, este acel neobosit tovarăș ce vă va ajuta, în marea operă ce sunteți chemați a-o înfăptui. Glasul ei vă chiamă pe voi dela care poporul așteaptă mântuirea. Știm cu toți frumoasele roade ce le-a adus ziarul „Cultura Poporului“ în trecut și nu trebue să disperăm că iarăși va înflori ca odinioară. Pentru aceasta se cere jertfă și muncă. Ziarele cari azi vin în mâna țăranilor noștri sunt pline de certuri politice, ceea ce face ca adevărata cultură să dispară din sufletele bieților țărani. Aceste ziare trebuesc înlocuite cu un adevărat ziar cultural și aceasta o puteți face voi dascăli, urmași ai Mântuitorului. Evanghelia noastră să fie ziarul „Cultura Poporului“ pe care trebue s'o aducem acolo unde e menirea. Să arătăm străinilor și presei înstrăinate de sufletul românesc, că învățătorimea română își înțelege rostul ei adevărat. Sprijiniți foaia „Cultura Poporului“ și veți afla mângâierea în voi înșivă, iar plata în ceruri.

N. Bădiță
învățător

Gânduri de Crăciun

Stropi de aur din mierea bucuriei se cern astăzi în sufletele tuturor dreptcredincioșilor, căci cu primul glas al micilor și nevinovaților colindători au intrat în casele lor razele privirii Dumnezeului-Prunc născut astăzi în întunecoasa peșteră din Betlehem.

Fețele creștinilor sunt astăzi mai vesele; inima lor bate azi mai tare ca de obicei; sufletul lor se înalță mai presus de noroiul fărădelegilor acestei lumi.

Depe amvoane se predică astăzi întruparea celui fără de trup, venirea pe pământ al aceluia care pururea a fost, este și va fi pe pământ, în cer și pretutindeni.

E astăzi o zi sfântă, o zi mare, cum n'a mai fost nici când. E ziua când Mielul, cu strălucirea-i mai puternică decât a soarelui, s'a pogorît în eslea dobitoacelor pentru ridicarea neamului omenesc din păcatu-i de mii de veacuri.

Eva a mușcat din mărul oprit și semința acelui măr a aruncat-o pe pământ.

Au răsărit meri veninoși pe întreg rotogolul pământului și oamenii au gustat din roadele lor. Sufletele s'au întunecat și înveninat. Din zi în zi inimile s'au împetrit. Mila, iubirea, recunoștiința, cinstea, toate au perit în negurile uitării.

A trebuit să vină Fiul Domnului, cuvântul cel fără de început și fără de sfârșit, care cu blândețe să învingă sălbăticia, cu iubirea să învingă ura și înfingând toiagul dreptății în mijlocul popoarelor să facă a i se asculta cuvântul.

Impărat al sufletelor n'a voit moartea lor, ci ca să le mântuiască s'a dat pe sine lumii, — fiul morții s'a făcut să învie pe cei căzuți.

Astăzi s'a născut Fiul-Omului!

Sărtați de bucurie popoare creștine și-i aduceți florile iubirii în cale. Așterneți-i în față sufletele voastre scăldate în lucrimile pocăinții, căci El e cel ce vă șoptește: veniți mielușeii mei, căci pentru voi m'am născut, soarele a răsărit, deptatea a intrat pe porțile lumii.

Simeon Rusu-Câmpeanu

Colind de Crăciun

Lerului Doamne, Domn din cer,
Lerului Doamne,
Cum e'n cer și pe pământ
Lerului Doamne,
C'așa zis-a Domnul Sfânt
Lerului Doamne.
Ce mi-e'n cer și pe pământ
Lerului Doamne?
Imi sunt d'albe mânăstiri
Lerului Doamne;
Intre d'albe mânăstiri
Imi sunt jețuri de argint
Lerului Doamne;
Intre jețuri de argint
Lerului Doamne.
Șade Dumnezeu cel sfânt
Și cu Maica Precista
Lerului Doamne;
Lângă Maica Precista
Lerului Doamne,
Șade bunul moș Crăciun
Lerului Doamne,
Cu busuiocu'n dreapta,
Cu cruciulița'n stânga
Lerului Doamne,
Și-mi judecă pe Siva
Lerului Doamne.
—„ Siva, leo,
Vasilco, leo
Lerului Doamne,
Ce-ai băut și ce-ai mâncat
Lerului Doamne?
— Sus la munte m'am suit
Lerului Doamne,
Jir și ghindă am mâncat,
Deaceia m'am îngrășat
Lerului Doamne;
Mai la vale-am coborât
Lerului Doamne,
Apă rece am băut
Și grădinile-am stricat
Lerului Doamne;
Românii când m'au văzut
Lerului Doamne,
După mine s'au luat
Lerului Doamne; —
Românii cu topoarele,
Țiganii cu baroasele
Lerului Doamne,
Ni ajunseră, mă dobo rără
Și cu pae mă pârliră
Lerului Doamne,
Și carnea mi-o împărțiră
Lerului Doamne;
Luară românii slănina
Și țiganii căpățâna
Lerului Doamne,
Văzură că se'nșelară
Lerului Doamne,
Frumușel ma'mpodobiră
Lerului Doamne,
Cu parale, cu mărgele,
Cu frumoase panglicele
Le rului Doamne,
Și m'aduseră'n ceastă casă
La cinstiți ca dumneavoastră
Lerului Doamne,
Și mă puseră pe-astă masă
Lerului Doamne,
Ca pe noi să ne dăruiți
Cu aur și cu arginți
Lerului Doamne,
La anul și la mulți ani
Lerului Doamne!“
Auzit în Brabova-Dolj de
Ion Martin

Judeţul R.-Sărat din punct de vedere economic

Judeţul R.-Sărat este una din cele mai vechi aşezări româneşti din ţinutul Muntenici.

Odinioară, judeţul purta numele slav de Slam-Râmnic, după numele apei principale care străbate judeţul.

Pe albia acestei ape, la punctul care se chema „Cursul Apei“, voevodul Moldovei Ştefan-cel-Mare, a înfrânt într'o scurtă şi sângeroasă bătăile oştile Domnului muntean Radu-cel-Frumos, zidind pentru pomenire, pe malul râului, biserica Domireşti, ale cărei ruini se văd şi astăzi.

Judeţul R-Sărat are o viaţă economică destul de însemnată, care, însă, nu este din nefericire în legătură cu aproape nici o industrie locală sau vecină.

Imbrăţişând toate cele trei regiuni geografice: muntoasă, deluroasă şi şeasă, judeţul nostru e foarte bogat în păduri de fag, stejar şi brad, în livezi şi în produse viticole şi cereale.

In fiecare an, către sfârşitul lui Octombrie, când păsările călătoare tae ceaţa de melancolii în sbor spre Sudul cald, numeroase care, încărcate cu porumb, grâu, oarze, zarzavaturi, nuci şi mere, etc, se scurg pe drumurile judeţului, către porturile dunărene Brăila şi Galaţi.

Avem o întreagă regiune viticolă înfloritoare, vecină cu cea dela Odobeşti, şi care ne dă o parte superioară de vin şi struguri de masă.

Brânzeturile, mierea şi magiunul din regiunea muntoasă a judeţului nostru şi-au câştigat de multă vreme o faimă binemeritată.

Avem şi o staţiune balneară, fără echivalent în ţara noastră, *lacul Câineni.* Nămolul acestui lac, extrem de bogat în iod şi alte săruri, precum şi în radiu, are un efect lecuitor care întrece cu mult, după părerea celor mai autorizaţi experţi, chiar efectele curative ale nămolului dela Tekirghiol.

Ce păcat, însă, că nimeni până azi nu s'a gândit să organizeze cum trebue această staţiune, care se află într'o stare destul de primitivă.

Se poate presupune cu mult temei că există bogate zăcăminte de petrol în regiunea muntelui. Prezenţa din belşug a sării ar fi un preţios indiciu.

Numeroase localităţi şi ape din judeţ îşi au numele legate de faptul existenţei acestui mineral, ca, de ex.: *Sările, Sărăţelul, Dealu Sării, Săruleşti,* etc., ba chiar numele râului principal al judeţului este *Râmnicu-Sărat.*

Bineînţeles că mai e nevoe şi de prezenţa unor alte fenomene geologice: anticlinale, sinclinale, etc...

Dar aceasta-i treabă de geologi!

Noi am expus o scurtă imagină a vieţii economice actuale a vechiului judeţ muntenesc: *Slam-Râmnicul.*

Victor Dimitriu.

Cronica culturală a Vasluiului

Şezătorile Casei Naţionale „Viitorul“

In mijlocul unei însufleţiri de nedescris, a avut loc la Vaslui, în sala teatrului judeţean, Duminecă 5 Decembrie, solemna şedinţă de reînceperea activităţei Casei Naţionale „Viitorul,“ în prezenţa dlor miniştri: C. Meissner şi Busoicescu, dlor colonel N. Negreanu şi Theodor Castrişanu, delegaţii centralei Caselor Naţionale din Bucureşti, precum şi a unui select şi numeros public, ce ocupase sala teatrului până la ultimul loc.

Era şi natural ca la aceasta a 20-a şezătoare să se desfăşoare un program deosebit, program ce a început prin cuvântul de deschidere şi salut omagial rostit de către preşedintele activ advocat Corneliu Meza, care între altele a schiţat şi planul de lucru al anului ce începe, lămurind rostul premierii în massă a turor şcolitor din oraşul Vaslui, cu cărţi şi diferite obiecte de şcoală, donate parte de centrala Caselor Naţionale, iar parte de către dl Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul“.

Dl preşedinte Meza a încheiat, făcând urări de sănătate regelui şi propune a se trimite telegrame omagiale dlor general I. Manolescu, prof. I. Ţiţeica — preşedintele activ şi cultural al Caselor Naţionale; dlui Stelian Popescu, sprijinitorul Caselor Naţionale şi preotului Const. Moisiu, preşedinte de onoare al Casei Naţionale din Vaslui. Publicul din sală a răsplătit cu ropote de aplauze citirea telegramelor de mai sus, ovaţionând ziarul „Universul,“ cinstea presei româneşti.

A răspuns din partea centralei, dl colonel N. Negreanu, care explicând dlor general Manolescu şi prof. I. Ţiţeica, plecaţi în scop cultural, primul la Silistra şi al doilea la Tg.-Jiu, adresează auditorului o splendidă „Chemare penrru cultura celor mulţi“. Dsa, face istoricul Caselor Naţionale, vorbind în special de activitatea culturală, de sufletul românesc al cărturarilor noştri, îndrumătorii vieţei spirituale în drumul năzuinţelor spre mai bine.

Dl Theodor Castrişanu, al doilea delegat al centralei, cât şi reprezentantul dlui Stelian Popescu, la serbare, vorbeşte de deviza Caselor Naţionale: *„Fapte şi nu vorbe,“* explicând activitatea intensă a centralei şi filialelor sale, dela înfiinţare şi până azi, precum şi făcând un scurt istoric asupra premiilor în general. Indeamnă într'un mod cât se poate de duios şi plin de avânt, pe toţi copiii premiaţi, să fie purtătorii steagului mândrei şi a înălţărei sufletului, pentru darurile ce au primit, fără însă a fi trufaşi şi umilitori, faţă de tovarăşii lor de clasă, nepremiaţi.

A mulţumit apoi dlui preşedinte C. Meza şi cetăţenilor vasluieni, pentru omagiile şi ovaţiile aduse dlui Stelian Popescu şi ziarului „Universul“.

Programul artistic ce a urmat într'o perfectă armonie, a întrecut toate aşteptările. Orhestra reg. 25 Inf. a cântat cu multă distincţie, ariile cele mai alese. Dl institutor Vierescu, a făcut lectură din literatura românească, dând dovada unui real talent, iar dl Al. Carpis, senior, cu măestria-i cunoscută, ne-a desfătat în mod plăcut auzul, cântând la vioară câteva bucăţi, mult aplaudate.

Sfârşitul serbărei, a constat în distribuirea peste două sute premii, elevelor şi elevilor selecţionaţi dela toate şcoalele din localitate, după următorul criteriu de apreciere:

1. *Pentru fete:*

a) Elevei care se poartă mai curat.

b) Elevei care întreţine cărţile şi obiectele mai bine.

c) Elevei care cântă mai bine din gură şi ştie mai multe ghicitori, basme şi snoave.

d) Elevei care coase mai bine.

e) Elevei care ajută mai mult pe săraci.

2. *Pentru băieţi:*

a) Elevului care desemnează mai bine.

b) Elevului care ştie să cânte dintr'un instrument oare-care.

c) Elevului care aleargă mai repede sau sare mai sus.

d) Elevului care la luptă dreaptă trânteşte pe toţi din clasa lui.

Impărţirea premiilor a fost o răsplată bine meritată şi pentru dascăli, dar mai ales pentru tineretul studios, care vibrează de dorul de a se manifesta şi în afară de şcoală.

Seara a avut loc o masă intimă la prefectul judeţului dl colonel Hotnog, la care au participat alături de miniştri şi delegaţii centralei.

Sub impresia bunei reuşite a serbărei, s'au schimbat câteva cuvinte, în mici tuoasturi, de caldă sinceritate. In special dl ministru Meissner şi-a exprimat via satisfacţie de a vedea îndrumată o aşa de sănătoasă mişcare culturală la Vaslui, făcând urări de propăşire instituţiei, iar conducătorilor complectă isbândă în frumoasă şi rodnica operă ce întreprind.

S'au legat şi cu acest prilej unele prietgnii, care trebuiesc cultivate, în interesul cel mare al promovărei ideilor scumpe oricărei minţi luminate, oricărei energii creatoare.

A. B.

Ajun

Zvonul dangătului de aramă împânzeşte Firea, în noaptea asta albă...

Prea măritul măririlor de totdeauna, tronând în nepătrunsele ceruri, a strâns sub hlamida-I albă, aşternută peste Univers, capetele pios plecate pentru rugăciunea de taină, ale făpturilor de El însufleţite...

Zvonul dangătului de aramă împânzeşte Firea, în noaptea asta albă...

Ingenunchiate spre huma din care-au răsărit şi în care s'or întoarce, omeneştile făpturi şi-au înfrăţit rugăciunile, plecate sub slava-I...

Zvonul dangătului de o aramă împânzeşte Firea, în noaptea asta albă...

Schilave trupuri şi-au întâlnit gândurile în Bethleemul celor douăzeci de veacuri în urmă, strânse laolaltă lângă ieslea din care-a ţâşnit întâia lumină a Celui ce trăeşte'n ele...

Zvonul dangătului de aramă împânzeşte Firea, în noaptea asta albă...

Noroadele s'au înfrăţit, după douăzeci de veacuri, în juru-aceleiaşi ieslă, iar...

...Zvonul dangătului de aramă împânzeşte Firea, în noaptea asta albă...

Nicol.

Jocul Irozilor în câşlegile de iarnă

PLUGUŞORUL

Sculaţi boeri, ia sculaţi,
Că nu vă sculaţi înaintea mea,
Ci înaintea sfântului Vasile,
Care a plecat,
Cu plugurile la arat,
La mărul rotat.
Şi a arat cât a arat
Dar la o vreme bună
Au prins plugurile într'un os de râmă
Şi le-au făcut pe toate fărâmă!
La ureche clopoţei
Ia mai îndemnaţi flăcăi
Hăi! Hăi!

Şi a căutat lumea 'ntreagă
Şi n'a aflat meşter ca să le dreagă.
Dar mai pe urm' o aflat
Pe feciorul Cătarenei
Din fundul mării.
Cu ochi sticliţi
Cu paftura 'n dinţi
Cu ciocanu 'n mână
Şi cu chila 'n gură.
El cu chila le chilea
Cu ciocanul le bătea
Şi pe brazdă le-aşeza
Doamne bine mai mergea
La ureche clopoţei
Ia mai îndemnaţi flăcăi
Hăi! Hăi!

Şi-au arat pân' a 'nserat,
Şi apoi grâu au semănat,
Şi grapele-au grăpat
Sămânţa de au astupat.
Spre casă-apoi au plecat
Şi s'au pus de s'au culcat
Dar când se zărea de ziuă
Sân Vasile se sculă
Şi p'un cal încălecă
Şi înspre ogor plecă.
Când acolo ce-a văzut
Grâul era răsărit,
Şi gata îngălbenit,
Se gătea de secerat.
Sân Vasile s'a 'nturnat
Şi oamenii s'au sculat
Şi la secere-au plecat.
La ureche clopoţei
la mai îndemnaţi flăcăi.
Hăi! Hăi!

Şi s'au pus oamenii lui
Din capătul câmpului,
Şi s'au dat la secerat
Iară alţii la legat.
Unii snopii adunau,
Şi şuri mândre ridicau,
Apoi aria ciopleau,
Şi bătrânii năsădeau,
Şi aduceau vre-o câţiva cai,
Şi câteva epe sure,
Şi nuele din pădure,
Şi mânau,
Şi treerau,
Şi la par îl adunau,
Iară alţii cu lopata
Vânturau grâul şi gata,
Il puneau dea dreptu 'n saci
Şi plecau cu el la moară
Chiar la noi la Burdusaci
La ureche clopoţei
Mânaţi boii mai flăcăi.
Hăi! Hăi!

Iar blăstămata de moară
Când văzu atâtea cară
Işi ieşi din minţi afară
Şi-şi luă coada pe spate.
Dar morarul o zăreşte
După ea 'ngrabă porneşte
C'o cofiţă de tărâţă
Şi o striga şi o desmearda,
Până când o ajungea.
Şi cu barosul cel mare,
Ii trase una 'n spinare
Şi-i mai dete una 'n şele,
Şi o puse pe măsele
Şi pe când se tot certau,
Iacă carele-ajungeau,
La uşa morii trăgea,
Sân-Vasile aşa striga:
La ureche clopoţei
Opriţi boii măi flăcăi.
Hăi! Hăi!

Sacii 'n moară cărau,
Şi în coş ti descărcau,
Moara greu gemea
Dar ti măcină
Până ti gătea,
Sân-Vasile dădea,
Vama la morar
Şi apoi iar la car,
Boii înjuga,
Spre casă pleca
Carele scârţiau
Galbenii curgeau,
Sân-Vasile ti culegea,
Şi pe feciori îndemnă
La ureche clopoţei
Mânaţi boii mai flăcăi
Hăi! Hăi!

Iară când ajung acasă
Stăpâna lor jupâneasă,
Işi alesese-o sâtă deasă
Şi cernu făina 'ndată
Şi apoi o mue 'n covată,
Şi făcu mulţi colăcei,
La plugarii militei.
Dar făcu unu frumos,
Şi-'l puse 'n casă din jos,
Să ni-l dee nouă
C'am urat frumos!
La ureche clopoţei
Mai strigaţi şi voi flăcăi
Strigaţi tare
Că-i colacu mare
Hăi! Hăi!

Şi mai făcu şi-o turtă de secară,
Ca s'o dee la fete 'n astă seară
Că n'au mâncat dealtă sară
Şi se bat de se omoară —
La ureche clopoţei
Despărţitile flăcăi.
Hăi! Hăi!

Şade-un motan pe cuptor
Cu cămaşa de fuior,
Cu ismene de bumbac,
Să fie la fete drag,
Şi se tot plimbă,
De pe vatră pe cuptor
Şi ar vrea să între de perceptor,
Iar pentru o lingură de lapte dulce,
Sudue mâţa de cruce;
Şi pentru una de chişleag,
O suduie de toiag.
La ureche clopoţei
Ia mai îndemdaţi flăcăi!
Hăi! Hăi!

V'am mai ura v'am mai ura
Dar nu suntem de-ici de colea,
Suntem unii din Bihor
Unde câinii umblă cu colacii în coadă,
Cine nu mă crede să vie să vadă,
Că i-oiu da colaci să roadă,
Şi-anu nou ce vine
Să ne-aducă bine
De-a D-zeu Sfânt
Roadă pe pământ
Dee pace 'n ţară
Dee grâu la vară
Hopuri hopurate
Şi mulţi ani cu sănătate!

Cules şi complectat de
C. D. POPA,
înv. Brustori—Bihor.

In noaptea Crăciunului

Comoara

— Măi dragii moşului găgălici, vreţi să vă spună moşu o poveste frumoasă, care n'aţi auzit-o niciodată? — Da, moş Antoane, am strigat cu toţii. Să ne-o spui, să ne-o spui!...

Şi moşul, albit de vremi, cu sprâncenile stufoase şi cu privirea blândă, începu să ne istorisească...

— Hm!... Ii mult de-atunci... Să fi fost un ţinc... bunăoară ca tine, măi Nică!

Tot auzeam că sunt îngropate în pământ comori şi că, în noaptea Crăciunului, ard; şi cine păndeşte în noaptea ceea, le vede arzând şi dacă pune semn acolo, îndată ce-o văzut pălălaia, o găseşte; că, să vedeţi voi, nu arde mult; numa, aşa cât ai clipi odată din ochi. Şi'ndată ce-ai văzut pălălaia, să ţii ochii tot într'acolo, ca să nu prăpădeşti locu.

Şi cum vă spun, m'am pus la pândă în noaptea despre Crăciun.

Mi-am luat căciula şi m'am îmbrăcat bine, apoi am eşit afară şi m'am suit în podu grajdului, unde era nişte fân.

Auzisem eu, că în alţi ani, o văzut tătuca o pălălae în dealu Acsiniei.

Din podu grajdului se vedea bine înspre deal; mă uitam pe abagică.

Era lună şi frumos. Stelele se boldeau pe cer şi un ger îţi tăia vârful nasului. M'am vârât bine în fân şi m'am încălzit. Fumul de pela case se ridica drept în sus, apoi pierea. Cei din casă — mămuca, tătuca şi leliţa — mereu mă strigau:

— Hai şi te culcă, măi băiete; nu prăpădii vremea degeaba? Ai să îngheţi de frig!

— Nu mă culc nica! Eu am să pândesc comoara; am să-i pun semn şi, dimineaţă, am s'o săp!

— Copchil năuc! zise tata râzând, apoi închise uşa.

Auzeam cum mă râdeau cei din casă; s'auzea gura tătucăi:

— Ci-că vre să pândească comoara! L-o amăgit nişte copchii şi el prost, crede!

— Prost! da! Aveţi să vedeţi cum am să vă aduc parale, bodogăniam singur. Iac'aşa prost, dac'oi găsi comoara, am să vă ajut pe toţi!

— Acuş, acuş, trebue să ardă, ziceam eu râzând cu bucurie.

Oare să fie miezul nopţii? Ci-c'atunci ard comorile, la miezul nopţii!

Cu tot frigul, fiind cald în fân, am adormit.

După o bucăţică bună de somn, numai ce-aud:

— Cu-cu-rii-gu-u-u!...

Sar ars şi mă uit pe abagică. Cei din casă se culcaseră de mult, numai găzuţul era aprins în vatră.

— Acuş trebue să ardă!

Mă frec la ochi, ca să văd mai bine.

Cocoşii, prin sat, au început să cânte cu duiumul.

Vedeţi voi, aşa's cocoşii: dacă începe unu, apoi toţi încep a cânta. Ci-că acela care cântă întâi, acela-i născrăvan; şi cum se'ntâmplase, tocmai al nostru era născrăvan.

Stăteam cu ochii ţintă spre dealul Acsiniei.

De-odată văd o flacără mică, apoi, din ce în ce mai mare. Fuga mă scobor din pod şi dau busna'n casă:

— Tătucă!... Mămucă!... Arde comoara!

— Ia taci, măi năucule! Tu, de prost ce eşti, ţi se pare că vezi comoara; vorba ceea: „Calicu visează praznicu şi vrabia mălai mărunţel“.

— Ba nu, zău tătucă! hai şi te uită! Dacă n'a fi, să mă baţi toată ziua!

— Măi copchile zăpăcit, mă faci să mă scol degeaba!

S'o uitat şi tătuca şi s'o minunat: Se vedea o pălălae mare ce lumina tot dealul şi se ridica până la cer.

— Măi, mare ţi-i minunea!... Ileană, ia scoal' şi tu!

Mămuca, somnoroasă, începu să bodogănească:

— Eşti om bătrân şi'ai ajuns în mintea copchiilor!

— Vin' şi vezi şi tu!...

S'o uitat şi mămuca:

— Ia, nişte copchii or fi dat foc la nişte gunoae!

— Tătucă, să meargă leliţa cu mine, să vedem ce-i!

— D'apăi cum! Dac'aş fi nebună.. dar tot mai am o leacă de păr pe cap; n'am chelboşit! zise răstit leliţa Anica cioşmolindu-se în aşternut.

Tătuca stărui:

— Ia duceţi-vă amândoi, să vedeţi ce-i!?

— Ă...ra, tătucă! Te iei după mintea lui?!

— Du-te, tu! nu mai bărăni!

N'o avut în cotro s'i mers. (Doar nici capra nu merge la târg de voe!?)

— Să mă porţi tu degeaba pe drum, c'apăi las'că te'nvăţ eu!

Ne-am dus repede să vedem ce-i: Pălălaia, acuş creştea, acuş se micşora. Urcăm dealul şi ne-apropiem.

— Du-te şi pune semn! Te ţine cureaua? zise leliţa râzând

— Ba, du-te neta! zic eu.

— Hai, că merg şi eu! mai zise iar leliţa Anica.

Prin'prejurul pălălăii se vedeau nişte umbre umblând în colo şi'ncolo.

— Mă, îs draci! zise leliţa. Ii vezi cum se'nvârt?... Ia fă cruce!...

Şi m'am apucat, măi tată, la făcut de cruci: şi cu limba şi cu mâna; dar degeaba! Umbrele se'nvârteau mereu. Pe semne că ne-o zărit: o venit unu'c'o lumină după noi şi ne-o ugărit.

Până devale, nu ne-am mai oprit; fugeam de ne pârâiau călcâile.

Cela, care fugea după noi, nu s'o mai putut stăpâni ş'o'nceput să râdă cât îl ţinea gura.

— Ii Gheorghe al lui Vasile Anton! strigă leliţa. Măi Gheorghe, nu te mai face că te cunosc!

— Da'ce căutaţi, măi copchii? Vă trebue comoară?

— Da'cine mai sânt acolo? întrebă iar leliţa.

— Cine să fie!? Ia nişte băieţi din sat. Ne-am sfătuit să facem foc, să creadă oamenii că arde o comoară!

— Ei, vezi? Ce spunea mămuca! Aşa-i că m-ai scos degeaba din casă?

— Ia lasă, fa Anică, zise Gheorghe. Nu-i nica!

Haideţi şi voi, colo la foc!

— Hai acasă, măi drace, că numai din pricina ta am umblat pe drum! zise iar leliţa.

— Ei, ş'apoi?! Ai murit, dac'ai venit pân'aici! Ţi-o căzut coada? zise Gheorghe râzând.

Ne-am suit iar pe deal şi-am stat toată noaptea la foc.

Mai de către ziuă ne-am dus acasă şi ne-am culcat.

Adouazi, tot satul vorbia că în deal la Acsinia, o ars o comoară.

Iar mămuca, de câte ori nu făceam treabă, îmi ziceă:

— N'ar trebui să-ţi dau de mâncare! Tu ai parale şi eşti bogat!

Doar nu degeaba ai găsit comoara din dealul Acsiniei!...

Victor Săndulescu-Topolitza
învăţător

Colinde din judeţul Sălaj (Ardeal)

Colinda fetelor

Oană, Oană fată bună
Dimineaţă se sculară
(Refren: Ruminioară da ochi is negri)
Pe cap se peptanară
Şi mai mândru s'o spălat
Pe obraz cu vinars,
Pe mâni cu vin bun
Şi mândru s'o înpletit
Cu cosiţa
In şesă viţă,
Pintre viţe — romaniţe,
Pintre păr cu calampăr,
Şi ea mândru s'o gătat
Cofe în brânci şi-o apucat
La fântână d'alergat,
La fântână la luncet
Unde cură apa încet,
Fântâna ei îngrădită
Tot cu juni de alui Crăciun,
Da un june s'o ţipat
Şi măruţu i-o apucat.
Ea de greu l'o blăstămat.
Dă-mi june măruţu
Putrăziuai cu dânsu
Cu dânsu cu măruţu.
Da un june s'o ţipat
Şi inelul i-o apucat
Ea de greu l'a blăstămat
Dă-mi june inelu
Rugini-i-ai cu dânsu
Cu dânsu cu inelu
Ca feruşu plugului
Pe faţa pământului.
Da un june s'o ţipat
Şi cununa i-a apucat
Ea de greu l'a blăstămat
Dă-mi june cununa
Cununu-te-ai cu dânsa
Cu dânsa cu doamna sa.

Colinda feciorilor

Făte gazdă vesel bun
Că ne vin juniri buni,
Juni buni colindători.
Treceţi juni şi hodiniţi.
N'am venit să hodinim
Ci am venit să vă spunem
Că s'a născut fiul sfânt
Oare undeva pe pământ.
Fiul sfânt e cunoscut
Că-i cu vesmânt mohorît
Din creştet până în pământ.
Pela poale îi poleit
Cu aur şi cu argint.
Mai pe sus, pela braţele
Scrise's stele mănunţele
Cu luceaferi printre ele.
Mai pe sus pela chitori
Scrise's sfinte sărbători.
Dar în jurul mânecei
Scrise's sfinte Duminice;
Dar în trunchiu dumerei
Scrise'şi doi luceaferei.
In faţa obrazului
Scrisă'i raza soarelui.
In spate şi în pept
Scrisă'i luna şi lumina.
Da ca dar ce ne aduce?
In mâna dreaptă
Carte de albă;
In mâna stângă
Măr de aur
Şi'n brâu
Un spic de grâu.
Cartea o va da bătrânilor
Măruţu junilor
Spicul nouă tuturor.

„Hoi flori dalbe mulări de măr“ orizic „Seară bună lui Crăciun“

Din monografia Zalnoc, judeţul Sălaj; am adunate peste 30 de colinde.

Preotul I. D. Butean-Berean

Hrisoave basarabene

Numirea de sameși cari să încaseze veniturile și să administreze bisericile ordin dat de către Mitropolitul Gavriil al Moldovei

Cu mila lui Dumnezeu, smeritul mitroptit Gavriil, —

A prea sfințitului, îndreptătorului Sinod cler și al aceluiaș în Moldova, Valahia și Basarabia, Exarh și „Cavelerin“.

Către toți cei ce se află în Duhovnicească Păstoria noastră a Moldoviei, Valahiei, și Basarabii, pentru Duhovnicească și Politicească, Arhieriasca Blagoslovenie trimitem:

A) Pentru oareșcare folos și siguriosire Iconomiei Bisericești am socotit în cale a sa orândui pe la toate bisericile câte un Staroste sau sameș ales din cei mai cuvioși și temători de Dumnezeu poporeni, care după Epitropi (unde sânt) să fie îndatorit întotdeauna împreună cu preotul bisericei; cel întâiu a purta de grijă la toate cele trebuincioasă bisericei, adica să nu lipsească ninimic din vase, din veșminte, din cărți; să fie totdeauna Prescurile și vinul gata pentru sfânta Liturghie, să nu fie ferestrele și ușile stricate, cu un cuvânt zicând: să fie ca o slugă credincioasă din parte poporănilor în casa lui Dumnezeu.

B) Acești sameși vor primi dela Consitotoriu sau dela Protopopul ținutului, câte trei condice la fieștecare Biserică: pentru a se însămna într'ânsa odoarele, podoabele veșmintele și toată averea bisericei, mișcătoare și această carte după ce se va întări cu pecetea Consistorie, să se păzească pururea împreună cu alte odoare a bisericei, și când se vor schimba sameșii după această carte să primească unul de la altul seamă, cum și la vre'o cercetare, aceasta carte să fie temelie, pentrucă într'ânsa se vor scrie și lucrurile cele ce se vor adauga din an în an

In a doua carte se va scrie venitul și în a treia carte, cheltuiala Bisericei. După aceste doauă cărți va fi îndătorit sameșul împreună cu preutul a da seama pe fieștecare an, la întâia zi Ianuarie, Protopopului de ținut și Protopopul primind toate sămile de la bisericele încredințate lui, le trimite la Consistoriu, la Fevruarie întâiu.

C) Și spre adăugarea venitului Bisericilor, hotărâm ca de acuma înainte, vânzarea lumânărilor să fie a Bisericei nemișcat și „două“ cutii: una a Bisericei și alta a săracilor, iară alte cutii să lipsească.

Drept aceia în fieștecare Biserică să fie două lăchițe, una pentru banii Bisericești și alta pentru banii săracilor, amândouă cu cheia sameșului și cu pecetea preutului, unde se vor păzi banii bisericești și banii săracilor și din soma Bisericii nici sameșul fără de preut, nici preutul fără de sameș și fără Epitrop nu vor putea face nici-o cheltuială, însă și amândoi mai mare cheltuială de cât a cumpăra lumânări și unt de lemn, a plăti prescurele și vinul pentru sfânta Liturghie și alte mărunțișuri, macar că și toate acestea sunt datori a le însemna în cartea cheltuelelor, iar de se va întâmpla vre'o trebuință de a face vre'o deosebită și mai mare cheltuială, sunt datori a arăta Protopopului și Protopopul cercetând de cu bună seamă este trebuință de acea cheltuială va da voe. Iar din banii săracilor nici o cheltuială să nu facă, ci păzându-i până la sfârșitul anului să aibă a-i trimite la Protopop, iar Protopopul la Logofeția Mitropoliei cu obicinuita arătare va trimite acest ajutoriu.

D) Va avea datorie sameșul împreună cu preutul ca cerșetorii, calicii, atât cei cu cărți cât și cei fără de cărți, să nu umble prin Bisericî supărând norodul și împedicând evlavia și rugăciunele, ci să șadă numai la ușa Bisericilor, pentrucă acolo mai cu lesne vor primi milostenia de la cei ce se vor îndura și fără de nici o supărare.

E) Macar că obiceiul a îngropa morții lângă Biserici în orașe și sate este stricătoare sănătății oamenilor, care nădăjduesc că cu ajutorul lui Dumnezeu și după înțelepciunile celor mai mari ocârmuitori politici cu vreme se va pune la o mai bună rânduială îngroparea morților, iar până să va mitahirisi îngroparea celor reposați pe la Biserici, să aibă Preoții grijă ca gropele pentru morți să se sape nu mai puțin de câte un stânjen adâncime în pământ, căci fiind trupurile moarte în fața pământului, din putrezenia lor să strica văzduhul și pricinuește feluri de boale, care scurtează și viața oamenilor.

F) Spre a se împlini toate acestea de mai sus ponturi vor avea datorie Blagocinii, fieștecare în parte sa a pune la cale și a înștiința pe protopopul cinutului apoi protopopul primind înștiințare de la toți Blagocinii, va trimite „report“ către noi, cum aci s'au pus în lucrare aceasta bună orânduială și să aibă a cerceta Blagocinii de se urmează întocmai după așezare și care se vor afla neascultători și împotrivitori, să arăte către Protopopul și nesupunându-se nici protopopului, să aibă al trimete la report aicea la Consistorie.

S'au dat la Iași din Mitropolia Moldoviei, unde este scaunul nostru.

La anul (indescifrabil) Fevruarie (aprox. între 1700—1800)

Descifrat de Cesar Stoika, avocat din Orhei.

SPRE MAI BINE

Fiecare dintre noi are un scop în viață: să trăiască și să pună la adăpostul nevoilor pe ai săi, să ducă o viață cât mai lipsită de necazuri. Fiecare năzuește *spre mai bine* —

In timpurile grele în care trăim, grele nu numai pentru noi românii, ci pentru toată lumea, ba am putea chiar zice mai ușoare pentru noi decât pentru multe națiuni, ni se pare că din zi în zi o ducem mai rău.

In toate locurile se vorbește de necazuri, toți ne plângem de timpurile în cm ajuns să trăim, ne e teamă că nu vom avea cu ce ne hrăni și că nu vom avea un pat unde dormi.

Și pentru ce atâtea văicăreli? Trăim în adevăr zile atât de triste în cât să putem plânge ziua de eri? Vedem viitorul neamului atât de întunecat ca să ne pierdem orice speranță în noi și în neamul nostru?

De sigur că nu. Putem susține tocmai contrariul: Trăim zile mărețe, pe care mulți dintre înaintașii noștri ar fi dorit să le trăiască și pe care poate nu le vor mai trăi, în toată frumusețea lor, nici urmașii noștri. Trăim în zilele când Dumnezeu ne-a adunat pe toți frații la un loc, când ne-a dat întreg pământul strămoșesc să-l îngrijim și să-l facem să rodească, trăim zile în care nu mai avem nimic de dorit, de cât ca neamul nostru să înflorească, prin munca noastră a tuturor.

Și atunci să ne întrebăm din nou: de ce țintim mereu să mergem spre mai bine și ni se pare că n'o să ajungem niciodată la această țintă. Toate acestea pentrucă ne-am obișnuit, de câtva vreme încoace să alergăm după lucru pe care nu le putem ajunge și să dorim ceeace nu se poate. Prin urmare toate necazurile ne vin dela noi și noi le mărim din zi în zi.

Poporul nostru, în înțelepciunea lui, a zis că fiecărui îi stă bine la locul lui și noi, cari ne-am deprius să nu mai ascultăm frumoasele sfaturi ale poporului, am nitat și de acest lucru. Iată de ce dorim mereu să ajungem mai bine și nici nu ne uităm că unde suntem e destul de bine

Războiul cel mare și greu pe care l'am purtat a făcut pe mulți să se îmbogățească, desigur în mod necinstit. Cu toții îi știm și îi disprețuim pe acei ce au alergat după îmbogățiri, pe când noi țineam piept dușmanului, care doria să ne subjuge. Cu toate acestea foarte mulți dintre noi, mai slabi din fire, își pierd vremea gândindu-se la îmbogățiți și dorind să fie și ei la fel. Și dacă ar face fiecare socoteala ar vedea fiecare că are și el un frumos loc, acolo unde este pus. pentru ca să ajungă mai bine, acei ce au în gând aceste lucruri, nu se dau în lături dela umilințe, dela fapte rușinoase și chiar de și-or ajunge scopul urmărit, vor pierde totuși mult, vor pierde cinstea.

Am văzut pe unii dintre noi că au ajuns în Sfatul țării și atunci ne-a fost ușor să râvnim cu toții această înaltă demnitate.

Și-a lăsat învățătorul copilașii, cari se adunaseră în jurul lui să-i învețe carte, și a pornit după alegători cari să-l trimită în Sfatul țării; și-a lăsat preotul credincioșii fără păstor; și-a uitat medicul de frumoasa lui menire de a da ajutor celor ce sunt în suferințe; și-a părăsit judecătorul locul de cinste, de unde împărția dreptatea în lume; și-au uitat unii din țărani de ogorul moștenit dela strămoși, l'au lăsat acoperit de burueni și au plecat și ei spre mai bine... Spre casa unde se făuresc legile țării. Și când toți aceștia au fost trimiși unde au dorit și au văzut că și acolo trebue să muncești și mai ales când au luat seama că le e cam greu să stea să facă legi, celor ce n'au fost deprinși cu aceasta, toți au simțit o nemulțumire, așa că au ajuns la mai rău de cât au fost.

Da e bine să alergăm spre un trai mai bun și mai frumos, dar să facem lucrurile cu mintea limpede. Să nu ne umplem capul cu fel de fel de vorbe pe care le auzim, să judecăm totdeauna ceeace facem și să nu ne apucăm de lucrul pe care nu-l înțelegem și credem că nu-l vom duce la bun sfârșit. Să fim fiecare la locul nostru și să ne facem datoria până la sfârșit, acolo unde suntem și așa vom ajunge din zi în zi mai bine. Să nu cerem lucruri cari nu se potrivesc cu puterile noastre, căci vom avea numai necazuri de pe urma acestei dorințe, iar pe un comandant de oaste, sau pe un cărturar îi vom pune să secere lanurile de grâu și să cosească livezile cu fân, vor fi nemulțumifi cu toții. Cei din urmă nu se vor întoarce cântând după o zi de seceriș, în arșița soarelui și nici nu-și vor da seama de cântecele miilor de păsărele, care se ridică din lanurile de fân pe care le cosesc, și nici plugarul devenit mare cărturar nu va fi mulțumit în noua lui meserie, undo nu va simți nici o plăcere.

De aceea e bine să stea fiecare la locul lui și să muncească acolo unde se găsește și unde a învățat să muncească, și să-și îndeplinească datoria așa cum nu se poate mai frumos. Atunci va simți fiecare adevărata plăcere a munci și va ajunge să fie stimat de toți. Iată cum trebue să alergăm fiecare spre mai bine.

Dr I. Glăvan
Asistent la Universitatea din Cujl

Din scrisorile războiului.

(Subt o floare frumoasă, făcută de mâna scriitorului.)

I.

Primăvara se ivește,
Floricica înflorește,
Dorul că mă'mbătrânește.
Dor de părinți și surori
Și de grădina cu flori.
Dorul meu e numai dor
Nu-l pot spune tuturor...
Du-te, carte, sănătoasă,
La părinții mei de-acasă,
Și li spune bucuros
Că Ghiță e sănătos
Și-mi ad-o veste frumoasă
Dela mine de acasă.

II.

Iți scriu, maică, iți scriu carte
De prin tabere departe:
Carte mândră de Moldova,
Numai flori e toată slova.
Când de voi acum mă bate
Și mă'nchin de sănătate.
Mai trimet pe sfânta lună
La tot satul voie bună;
Mândrei, îi trimet pe stele
Toate darurile mele.
Pe la noi, ca pe la oaste,
Subt pământ și pe subt coaste,
Tot ca șerpii ne târîm,
Ne batem, ne omorîm.
Ieri a fost bătaie mare,
Foc de moarte până'n zare,
Infanteria 'nnainte,
Unde-i focul mai fierbinte.
Și'nspre graniță, din zori,
Am pornit de patru ori.
Tu feciorul nu ți-l teme,
C'așa m'am deprins din vreme:
Nu mi-s grele oțelele,
Nici mă strâng curelele,
Dar mi-i dor așa de voi,
Și de casă și de boi,
Și de frunza din zăvoi...[1])

[1]) Vezi și „Neamul Românesc“ an. XIII. p. 124.

Din culegerile Preot
D. Furtună.

Crăciunul

Moșneag cu argint curat în plete
Sosit-ai iar la poartă
Ne-aduci în brațe-un Copil-Sfânt
Care de griji ne poartă.

Și atâți colindători ne-aduci
Cu ochi senini ca gheața
Și-atâta cânt ne verși în sân
De ne'ndulcești viața

Bătrân, cu toiag de alun
Și cu zimbiri blajine
Rămâi la noi până la anul
Că mult ni-ești drag, bătrâne!

Simeon Rusu-Câmpeanu.

Imn

Să vie copiii, să vie,
In salturi vioaie, 'mbuestre,
Sub scutul credințelor mele
Invinge-or și neaua și gerul;
Ridică-se pocnet de bice,
Plesnească fâșii de căpestre,...
Să hăuie satul: pe uliți
Răspundă'n semnale străjerul.
Să vie copii cu duiumul
In noaptea durerilor sumbre,
Să-mi cânte în cor tenebrare
Și imnuri cu florile dalbe,...
Sub lună, 'n poleiu-i, să-mi pară
La geamuri o ceată de umbre,
Incet zornăind clopoței
Cum clincăn' bănuții din salbe.
In noaptea vegherilor crude,
Când toate-amintirile-s treze,
Opriască-se'a drumu-le-o clipă
Să-mi bată la prag sorcovarii:
De-or prinde în viers să se'ntreacă,
Adânci bucurii să-mi ureze...
Și-or râde cetașii spre mine'n
Căciuli zuruind creițarii.

G. Bobei

Spârcenia

Este un rău care s'a numit *rău.* Este răul care vine cu sgomot asupra omului, dându-i de știre și înștiințând pe cei care-s lângă el. Astfel, se săvârșește într'un sat vre-un furt, sau țipă vre-un bețiv, se adună lumea pe drum, îndată nu s'aude de cât vorba: e rău, și vinovații își fac un renume rău.

Dar este și un rău care e numit bine. Este un rău ce se bucură de-o bună reputație, un rău deghizat, un rău onorat, care are drept de încetățănire în multe localități, un rău care încetișor și în mod secret, cotropește sufletul: un rău pe care sfânta Scriptură îl numește idolatrie, rădăcina tuturor relelor: sgârcenia.

Când se vede un bătrân trăind înir'un hambar, lipsindu-se de hrană pentru a-și aduna în salteaua sa de pae sau în vreun vechiu ciorap, o comoară, se zice; „iată un sgârcit uricios.“

Da... dacă avariția s'ar arăta totdeauna sub formele cele mai păcătoase, toată lumea ar respinge-o, însă pentru a fi primită în case, ea se prezintă onestă și moderată. Se numește *prevedere,* atunci când cineva spune așa trebue să mă gândesc la bătrânețe, deaceia strâng bani. Ea se numește *onestitate,* când cineva zice: trebue să-mi conduc afacerile în mod cinstit.

Se numește *iubire părintească:* trebue să mă gândesc la copii pentru ca să le las ceva, — zic părinții.

Și astfel, îmbrăcată în haina virtuței, ia ține cel dintâi loc, astfel că se va putea zice de un oarecare: *„acesta-i un om cum se cade, — are atâta pământ.“ Sau: „Iată o familie bună: are mulți bani.“*

Acest om râvnește fânațul vocinului său, fânațul face 1500 lei pentru el, dar bietul vacin e strâmtorat de bani, va fi obligat de nevoe să facă tocmeala, și cumpărătorul amator rabdă, rabdă, pentru ca să profite de nevoia vecinului și să aibă fânațul sub valoarea lui.

In fine, îl ia cu 1000 lei, însă nu înscrie pe act de cât 800 lei pentru a cruța cheltuelile de înregistrare.

Oare omul acesta se simte că-i avar? Oare va fi socotit ca avar? Nu, în ochii săi și în ochii întregei lumi, el trece drept un om careși înțelege bine afacerile.

Cutare familie este desbinată, demult timp frații și surorile nu mai vorbesc unii cu alții. Știți pentru ce? Pentru că, la împărțeala de după moartea tatălui, au avut o ceartă în privința unui dulap pe care fiecare voia să-l aibă.

Și între cei doi oameni care se privesc rău (amândoi sunt cizmari) este gelozia meșteșugului, — altă manifestare a avariției, care face ca ei să se urască.

Aștfel că sgârcenia stăpânește țări întregi închizând și împetrind inimile, făcându-le nesimțitoare față de tot ce este nobil și generos.

Spuneți-le să susție lucrul Domnului, bisericele, școlile, spitalele, orfelinatele, azilurile etc. ei răspund „avem destul de dat celor de prin prejurul nostru“.

Vorbițile de adevărații săracii dimprejurul lor, ei obiectează: „sunt niște leneși, să muncească și să economisească ca noi și ca alții, a le da, însamnă a încuraja vinul.“

Și astfel cea mai mare parte din lume are o inimă împetrită față de orice faptă bună. O singură plăcere are — să strângă bani.

Nefericiților, dar credeți voi oari că ați strâns fericire, pace, dacă ați adunat multe bogății?

Face oare să vă chinuiți atâta pentru bunuri care sunt așa de trecătoare? *„Nebunule!“* a zis Isus unui bogătaș sgârcit „în noaptea aceasta sufletul tău va fi luat de la tine și cele care le-ai strâns cui vor rămânea?“

Ah! credeți-mă, că veți fi mult mai fericiți dacă veți smulge din inima voastră sgârcenia uricioasă și o veți deschide ca să între în ea *iubirea.* Câte sunt de făcut Doamne!

Bătrânul Toader e slab, nimeni nu-l mai ia la muncă acum. Dar odată putea munci și ți-a muncit mult. Ia-l și acum pe lângă tine, nu-l asvârli pe drumuri, dă-i să mânânce o bucățică, plătește și lui pe cât muncește.

Văduva lui Gheorghe e urmărită de-o grea datorie, plătește-o tu, căci Dumnezeu vede că dai din cele ce El ți-a dat. Orfanul Vasilică plânge pe drumuri, desbrăcat, fără mângâeri, îmbracă-l și poartă-i de grijă să poată merge și el la școală. Când vine vreun călugăr sau doi trei creștini cu condica de milă pentru ridicarea unui locaș sfânt, dă câțiva lei cu toată inima, căci o biserică deschisă însamnă atâtea suflete mântuite. Când ți se arată o listă de ajutor pentru o clădire de școală, dă cu toată inima căci dai pentru lumina celor întunecați etc.. Totdeauna când sgârcenia ți-ar șopti la ureche că 5 franci este prea mult, tu dă 10 lei. Gândește-te că Mântuitorul este numai iubire; El s'a dat cu totul pentru lume.

Cum vei putea tu să fii fericit în cer unde totul este iubire, dacă tu n'ai iubit cătuși de puțin pe nimeni cât ai trăit pe pământ? Numai când mila va avea loc în inima ta, numai când faptele bune, vor îmbogăți sufletul tău, numai atunci îți va putea zice Isus la vremea judecății: vino, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune intră întru bucuria Domnului tău.

Traducere din franțuzește de

Preot P. Chirica
Misionarul Metropoliei Moldovei

O încercare de împăciuire din 1832

In trecut, cele mai multe neînțelegeri dintre locuitori, erau pricinuite de nesocotirea dreptului de proprietate. Cei cari se socotiau nenedreptățiți alergau la judecată.

Acum aproape o sută de ani, stăpânirea luase chibzuita măsură ca neînțelegerile să fie cercetate mai întâiu pe aleșii satului, iar dacă aceștia nu izbuteau să mulțumească pe cei împricinați, urma ca părțile nemulțumite, să se înfățișeze la judecată.

Erau orânduiți ca aleși ai satului deobicei preotul și cu alți doi sau trei săteni dintre cei mai chibzuiți și mai de treabă și cari se bucurau de încrederea celorlalți săteni. In rândurile de mai jos se va da cuprinsul unui act vechiu, scris cu litere chirilice, din care se poate vedea cum aleșii satului Dragoslavele, jud. Muscel, au încercat să aducă la împăciuire pe doi săteni, cari aveau prigonire între dânșii, pentru hotarele proprietăților lor învecinate. Iată cuprinsul actului:

„Gheorghe zet[1]) Coman Balint traseră la judecată de împăciuire a acestui sat Dragoslavele, pă Ion sin popa Stan tot din acest sat, zicând că are prigonire asupra numitului Ion, pentru hotarul vecinătății cu garduri, ce au între dânșii și că se cunoaște împresurat și încă dela lt 1831 decând am cercetat această pricină și nu i-am putut împăca, căci Ion, împotriva arătării lui Gheorghe, scoase de ne arătă zapisele ce are pă acele locuri, unde au prigorire și mergând și noi, osibit și de alți oameni ce au mai fost în fața locului, întâiu văzurăm un zapis ce-i vinde un Radu Monoiu un petec de lor și zice că-i dă hotaru, din fundul casei bătrâne în sus, până în hotarul Socii, care hotar s'au găsit bun; și zapisul cu lt 7211 de ani 129 ce-i vinde iarăși un petec de loc popii lui Vasile Călugăru, ce l-au chemat pă mirenie popa Voicu, cu cuprindere până în apă. Cu acest zapis al lui Orzan zice că au fost patru frați și el vinde numai partea lui, însă a patra parte, popii lui Vasile și dintr'acel popa Vasile rămânând un fecioraș, anume tot Vasile și apoi vinde acest petec de loc unui cumnat, Iaru Balintu, strămoș Floarii, soția acelui Gheorghe zet Coman Balintu, însă vinde numai până în dreptu casii, iar nu și dă la vale, până în iaz, adică până în apă.

Așa dar neputând lua seama a le descoperi pricina într'alt chip, scoaseră Ion sin popa Stan un zapis al lui unchiaș Ion Puică, tot fecior Radului Moroiu, frate cu numitu Orzan, vânzătoru mai sus numit și iar vinde alt petec de loc, lui Manole Grecu moșu lui Ion, unde-i și este casa făcută pă acest loc și hotărăște prin zapis stânjeni unsprezece l (ea) pul) zapisului 7255 de ani 85 și alegând întâi acești unsprezece stânjeni de 8 palme și un pumn, palma de om de mijloc, apoi am făcut sfoară și am tras peste toată moșia ce este de pricină și apoi i-am făcut în patru, ca să putem deslușì câtă parte se cade lui Gheorghe, din a patra parte, după cum le scrie zapisele și găsirăm partea lui Ion împresurată cu gardu de alăturea despre casa lui Ion, cu un stânjen și trei palme și despre apă, curtea și grajdu lui Gheorghe, iarăși cade pă moșia lui Ion, în cuprinderea zapusului ce are la mână.

Dar fiindcă după vreme s'au schimbat drumu ce avea numiții pintre casele lor, și pintre iaz în sus și în jos, împrejurându-se drum de către mai mulți din săteni și moara s'au părăsit am găsit cu dreptate, ca să-i lase Ion uliță lui Gheorghe, pă moșia lui drept în apă, cât va merge caru cu zece boi fiindcă Ion să hotărește cu Gheorghe pă de amândouă părțile și drumul fiind închis, care au fost vechiu; însă numai o uliță despre apus de grajdu lui Gheorghe, iar nu și despre răsarit din sus de grajd, căci această uliță o cere Gheorghe numai într pizmă, ca să nu poată Ion a fac gardu, de a-și pune bucate.

Apoi iar ziserăm lui Ion, pentru ca să nu mai umble prin judecăți, să mai lase ceva din locul lui și, pentru ca să lipsească pricina dintre ei, să-și îndupleca. Iar Gheorghe tot nemulțumindu-să, spre a să împăca aici în fața locului, după cum am zis mai sus și care judecată cu cheltuială, găsim cu dreptate, ca să-și țină întocmai cum au căzut sfoara a patra parte, unde s'au pus și piatră semn, cât și ulița numai una, după cum s'au zis a merge cumva vrea cu caru, cum și vreo trei patru pruni ce i s'au semănat estimpu și cad pă moșia lui Ion, să și-i scoată și să-i pue pă moșia lui.

Noi, după a noastră chibzuire și alegere la fața locului, ne-am silit a-i împăca și neputându-i, s'au sorocit ca la 1 Mai, să se afle amândouă părțile la cinstita judecătorie, spre a să înfățișa la judecată.

leat 1832

Ai cinstitului prezident
preaplecate slugi,
Popa Coman ot Dragoslavele
Micu Arsu (
Neculae Cățoiu (*aleșii* satului
Ion Județu (

Ce bine și frumos ar fi, ca și astăzi, după trecere de aproape 100 de ani, să ia ființă în fiecare sat *aleșii* de odinioară, cari să mijlocească împăciuirea celor ce, socotindu-se nedreptățiți, pornesc pe drumul spinos al judecății!

Preot Ioan Răuțescu
Dragoslavele—Muscel

[1]) zet — ginere.

Dări de seamă

Buletinul No. 2 al Seminarului de Pedagogie teoretică, condus de profesorul G. G. Antonescu dela Universitatea din București și al *Bibliotecei Pedagogice a Casei Școalelor* 1925—1926. București, editura Casei Școalelor, 1926. 480 pagini.

Dascălii mai bătrâni simțim o bucurie, care crește din an în an, văzând activitatea tot mai roditoare și la noi pe terenul Pedagogiei. De unde mai înainte, Casa Școalelor ne da în publicațiunile din ramura aceasta numai traduceri, și acestea foarte necesare, de câțiva ani editura ei cuprinde din ce în ce tot mai multe lucrări originale întemeiate parte pe publicațiuni străine, parte pe cercetări proprii. Avântul acesta e a se mulțumi mai ales Seminarului de pedagogie teoretică condus de dl G. G. Antonescu, prof. la Universitatea din București. In acest Seminar se dă îndeosebi tinerimii, metoda de lucru, „care nu se poate căpăta decât prin studiul conștiincios și sistematic — *în cursul unui an întreg* — al unei importante probleme pedagogice prezentând și un interes de actualitate“.

Rolul muncii de un an îl evidențiază apoi *Buletinul,* care e al doilea și ne arată, că în anul trecut școlar problema studiată a fost *Individualismul în pedagogie.* Studiul introductiv e al dlui prof. G. G. Antonescu, tratând importanța pedagogică a studiului individualității, indiciile, de cari dispunem în privința aceasta, nevoia experienței și aplicabilitatea principiului respectării individualității, scurt: *teoria și practica.*

Partea *teoretică* cuprinde cinci studii făcute de studenți universitari sub conducerea d-lui prof. G. G. Antonescu, și anume 1. Individualismul de Montaigne și Rabalais, 2. Individualismul la Rousseau, 3. Individualismul la Goethe, 4. Individualismul la Ellen Key și 5. Individualitate și personalitate în pedagogia modernă.

Dacă nu aș fi silit de îngustimea spațiului, de care dispun la aceasta foaie, să mă restrâng ar fi făcut cu plăcere o analiză mai amănunțită a acestor studii, cari nu au să interesesc numai pe dascălul de meserie, ci pe orice om cult, căci cuprind pagini și de adevărată Istorie culturală.

Partea *aplicativă* dă întâiu lămuriri clare în privința utilizării *foii pentru observarea individualității școlarului* (starea civilă, referința școlare și însușiri fizice; însușiri sufletești — activitatea intelectuală, emotivitatea, voința și însușiri disciplinare și morale), apoi urmează studiile următoare: 1. *Aspectul fizic al individualității.* 2. Aspectul *intelectual* al individualității. 3. Aspectul *emotiv și volițimal* al individualității. 4. Aspectul *general* al individualității și 5. *Anomaliile* individualității.

Prețul Buletinului redus de 75 lei stabilit de Casa Școalelor face accesibilă procurarea acestui Buletin pentru orice educator. De aceea îl și recomendăm mai ales tuturor dascălilor, de orice grad.

Victor Lazăr, profesor pensionar

Starea intelectuală a poporului român

Faţă de complexitatea problemelor actuale ale naţiunii româneşti şi care presupun o soluţionare grabnică de către generaţia noastră, în vederea realizării unei atmosfere morale, naţionale, care să fie în perfect acord cu spiritul de organizaţie al popoarelor de astăzi, — problema culturii naţionale merită atenţia cea mai binevoitoare din partea tuturor factorilor, cari se gândesc serios şi profund la viitorul acestui neam. Starea precară a învăţăturii, a ştiinţei de carte în massele largi ale democraţiei şi muncitorimei noastre trebue să dea inboldul tuturor, care ştiu să ţină un condei în mână, de a socoti lupta împotriva analfabetismului, ca cea mai sfântă politică eroică, ce se poate duce în viaţă.

Cultura noastră de azi nu este decât o spoială periculoasă, în vederea creării unei profesiuni, faţă de acea cultură aprofundată, care duce la formarea unor caractere tari, ce ne dau pe acei oameni cu spirit public şi cari formează temelia puternică a unui stat.

Ţelul tutulor instituţiunilor de cultură şi educaţiune, care se pot crea în cadrul societăţii moderne, trebue să fie dărâmarea tuturor barierelor şi obstacolilor puse, din cele mai vechi timpuri în faţa educaţiuneiî Azi, trebue să se dea, înainte de orice preferinţă, în societate, *copilului.*

Iar, întrucât ne priveşte pe noi, românii, în organizarea învăţământului de toate gradele, ar trebui să se ţină seamă de acele condiţii specifice, care precizează cadrul soluţionării diferitelor probleme de cultură naţională, în raport direct cu structura noastră socială şi agrară.

Educaţiunea cetăţenească, începută în familie şi continuată în societate, trebue dusă în sensul de a spulbera această atmosferă de imoralitate, în care plutim cu toţii, în cel mai scurt timp posibil, pentru a fi feriţi de acele sguduiri puternice sociale, în care au căzut unele popoare, la care moralitatea ajunsese o ficţiune. Trebue să ne îngrozim la gândul acesta, şi nutriţi de cât mai mult idealism, să ne silim a face în lume cât mai mult bine, chiar acelora ce ne fac rău.

Soluţionarea diferitelor probleme, care se înlănţuesc şi se influenţează reciproc, nu poate fi atinsă decât prin muncă, care ne chiamă zi de zi, pe fiecare în parte, la postul lui.

Sacrificiul şi jertfa de muncă, ce o face singura foae de cultură naţională din Ardeal „Cultura Poporului“, trebue să ne înalţe sufleteşte şi strângând rândurile în jurul bărbaţilor luminaţi şi patrioţi, ce o conduc cu cinste, să-i urăm de sfintele sărbători ale anului nou, 1927, dăinuire şi prosperare în lupta intelectuală şi morală, ce duce spre binele şi fericirea neamului românesc!

Marin I. Georgescu
institutor în Celaru

Să-l urmăm

In trecerea celor optsprezece veacuri ce s'au scurs în noianul trecutului, religia creştină ortodoxă a fost steaua polară după care s'au condus popoarele pe drumul mântuirii lor. Ca un far strălucitor ce conduce cu razele lui corăbierul spre ţărm, religia creştină a vegheat, îndreptând popoarele pământului pe drumul adevărului. Era luptă! Idei se născiau din zi în zi, ca să dea un drum pe care să meargă omenirea. Unele idei cădeau, veneau altele, cădeau şi acestea până din spre răsărit odată a răsărit steaua creştinismului, născându-se împreună cu Fiul lui Dumnezeu întrupat în om. Zorile mântuirii neamurilor au răsărit. Bucurie mare a fost în cer şi pre pământ. Dar... relele au urmat şi urmează mereu; răutatea oamenilor roade sufletul, invidia între popoare şi între oameni mănâncă cu ei la masă. Ura aduce desbinare şi egoismul tronează deasupra tuturor. Lupta fratricidă încă nu e distrusă, dorinţa de a stăpâni cât mai mult este boala secolului nostru. Individualismul este scopul vremii prezente. Totul pentru noi, nimic pentru alţii. Din zi în zi se sfarmă şi se distruge măreţul palat de cristal!... Din zi în zi răul ia înaintea binelui. Din zi în zi minciuna pune perdeaua peste sfântul adevăr.

Văzând toate acestea mă întreb încotro mergem? Am uitat totul: credinţa, obiceiurile, iubirea unuia faţă de celălalt, dragostea către aproapele şi desigur şi cea către Dumnezeu, toate sunt şterse din sufletul nostru de creştini. Oare nu ştim că problemele şi conflictele vieţii omeneşti, înţelese în toată adâncimea lor, nu indică decât o singură deslegare: cea creştină? Umanitatea actuală nu poate fi salutată din mizeria ei numai cu mijloacele politice şi economice. Doar însăşi politica şi economia este bolnavă din temelii, pentru că omul singuratic este prizonierul unui egoism spasmodic şi al unei necredinţe într'o lume mai înaltă; el nu e în stare să zidească nimic nou, el distruge numai.

Mântuirea, aşa dar, nu poate veni decât prin trezirea unor grupuri mici de oameni, crescuţi pe'ndelete, oameni cari se deprind a cugeta, a vorbi şi a vieţui într'un duh cu totul nou. Acest duh nou nu poate fi decât aplicarea moralei blândului Hristos în viaţa modernă de toate zilele — şi de problemele ei arzătoare — cu alte cuvinte, de adevărata credinţă în Hristos, Mântuitorul lumii.

Religia creştină ortodoxă este un scop în sine — ea arată omului supremul ideal al vieţii — dar numai cel ce în vâltoarea vieţii încearcă o trăi veşnic, în duhul revelaţiilor ei, numai acela este religios şi crede cu adevărat în Dzeu şi în blândul Mântuitor. Răsăritul a fost întotdeauna ţara vieţii lăuntrice. Răsăritul a apărat dreptul sufletului faţă de lumea din afară, adevărul unei lumi spirituale faţă de iluziile trecătoare ale lumii sensibile. Inainte de răsărit sunt zările fermecătoare, să le sorbim cu sufletele noastre setoase, pentru ca răsăritul vieţii noastre lăuntrice, să fie răsăritul vieţii reale. Zările acestea luminoase sunt sublimele învăţături morale ale blândului Hristos, care odată, răsărind în noi, va răsări, El, pilda neamurilor — şi atunci noi vom trăi în El şi El va trăi în noi. De unde şi cum?! Să deschidem cartea sufletului nostru — şi citind-o pas cu pas, vom auzi strigătul fermecător, auzit par'că din alte lumi „Eu sunt viaţa, iată voi fi cu voi până la sfârşitul veacurilor“. Eu sunt cel care am fost bătut în cue pe Golgota pentru mântuirea voastră, Eu sunt cel care m'am răstignit pe cruce, Eu sunt cel care am suferit moartea şi am dispreţuit tortura, spunând răilor: „Iartă-i Doamne că nu ştiu ce fac“.

Blândul nostru Mântuitor prin puterea lui de a învăţa şi prin purtarea lui în viaţă, a fost în stare să împreune tot ce nu se putea împreuna: Putere şi iubire, smerenie şi bărbăţie, cunoaştere de oameni şi iubire de oameni — adevăr şi viaţă.

D. I. Iliescu-Palanca.

Ghetele ţiganului

Auzise Găman ţiganul că la oraş toată lumea umblă încălţată cu ghete. Intr'o bună zi, hai şi el să vadă cum sunt alea. Mergând aşa, turatura, iaca se'ntâlneşte pe drum c'un român, care ducea nişte ghete 'n mână.

Cum le vede, Găman întreabă pe român arătând spre ele:

— Da ba, românico, ce sunt ăştea?

— Ghete, ţigane — răspunde românul.

— Să mă 'ncalţ, măi ţigane!

— Să te'ncalţi!... Da nu mi-le vinzi mie, românico?

— Ţi-le vând!

Şi românul a cerut pe ele mai mult decât făceau, văzând pe ţigan atât de prost.

Uitasem să spun că ghetele erau rupte şi n'aveau talpă deloc, încât ori cu ele, ori fără ele, tot una era.

Ţiganul vesel de târgul făcut, cu gândul la ce are să zică ţiganca şi dăncineii săi când l-or vedea, s'a pomenit în marginea satutui — aşa de repede mersese. Aci s'a încălţat cu ele şi pornind mândru prin sat, să-l vadă lumea, îşi aruncă ochii îndărăt, apoi râde văzând urmele picioarelor sale:

— Ha! ha-ha!... Cine dracu o fi prostul ăsta care umblă desculţ, acum când şi ţiganii poartă ghete!“

Ion Martin

Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică şi nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mai financiare şi economice şi sunt ale neprietenilor; vedem că industria şi comerţul sunt fagure de miere pentru toţi străinii, — şi totuşi majoritatea românilor se îndeletniceşte cu naţionalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă şi rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanţă străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine a noastre româneşti; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa dela bulevard, presa de idei şi la cultura străină cultura noastră proprie întemeiată prin şcoli, instituţii ştiinţifice şi altele.

„Cultura Poporului“ a păşit la înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni cu acelaş nume cu scopul înfăputirii unui Cotidiean românesc şi 'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societăţii e de 2 milioane lei.

O acţiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituţii sun rugaţi să contribuie cu obolul puţin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine şi de fapte, căci tot se mai găsesc în această ţară.

La fiecare acţiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se trimit la Banca „Albina“ Cluj, iar ziarului i se face cunoscut cât s'a vărsat la bancă. Numele acţionarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	*Lei 150.320*
Counst M. Voicu tacsator Vama Giurgiu 3 acţ.	*„ 660*
Sotal	*Lei 150.980*

Multe şi din toate

Scara de aur. -- Ursitoarea --

In timpurile străvechi, când lumea era bună şi dreaptă, Dumnezeu făcuse dela cer până la pământ o scară de aur, pe care, din când în când stăpânul lumii trimitea un înger ca să ducă porunci oamenilor sau să ridice la ceruri pe vreun drept credincios.

Pe atunci nu erau pe pământ nici boale şi nici moarte. Oamenii trăiau fericiţi având de toate din belşug, fără muncă şi fără supărări.

Dar încetul cu încetul lumea s'a înrăit. S'au apucat de petreceri nesocotite, de chefuri şi de beţii. Când îngerul lui Dumnezeu venea pe pământ nimeni nu-i mai da ascultare.

Intr'o zi solul veni ca să ridice la ceruri pe un bogătaş ; dar acesta zice îngerului:

— Dece nu ne laşi pământul? oare nu vă ajunge cerul? Lasă-ne să trăim cum vrem noi. Pleacă n'avem nevoe de tine.

Şi îngerul a plecat mâhnit; dar după câteva zile a venit un altul:

— Vino cu mine, eu sunt sănătatea.

— N'am nevoe de tine. Pământul îmi dă tot ce-mi trebue, n'am trebuinţă de cerul vostru.

Ingerul s'a întors plângând în cer.

Dar Dumnezeu care voia ca să vadă până unde merge încăpăţânarea oamenilor a trimis iar pe îngerul boalelor.

— Eu sunt stăpânul boalelor, a zis îngerul, vino cu mine în cer.

— Pleacă! nu v'am spus că numi trebue cerul vostru? Aici nu-mi lipseşte nimic, dece aşi părăsi plăcerile pământeşti ca să viu în liniştea şi plictiseala cerului vostru? a răspuns îngâmfat bogătaşul.

A plecat şi acesta; dar încurând a sosit şi cel după urmă:

— Eu sunt moartea. Hai! Cu mine trebue să mergi.

Şi luând de mână pe bogătaş a plecat cu el pe scara de aur. Şi Dumnezeu supărat a ridicat scara în ceruri.

De atunci şi până azi omenirea e supusă boalelor şi morţii, şi de vor trece încă multe veacuri şi Dumnezeu nu va mai lăsa scara cea de aur pe pământ, căci lumea se face din ce în ce mai rea.

Ursâtoarele.

Se spune că în a treia noapte dela naşterea copilului, vin ursătoarele şi îi ursează, croindu-i drumul vieţii. Toţi spun că ursâtoarele sunt în număr de trei.

In seara aceia moaşa copilului pune pe masă, în casa părinţilor, fel de fel de obiecte, ca viitorul bărbat sau femee să aibă în viaţă noroc de toate bunătăţile pământului.

Toate lucruriie acestea se pun a doua zi în scalda copilului.

Multe poveşti s'au sorocit pe seama acestor trei femei ursâtoare, şi din care, dacă voiţi să mă ascultaţi, vă voi povesti şi eu câteva.

1.

Odată o femee a născut un copil şi când au venit ursâtoarele la fereastră, ca să urseze, femeea era deşteptată şi a auzit ceace a spus, cea din urmă ursâtoare:

— Copilul acesta va trăi cât tăciunele acela din sobă.

Femeea, auzind vorbele acestea, repede a tras tăciunele din sobă şi l-a pus în ladă.

Copilul a crescut mare şi s'a însurat, dar mama lui neavând de lucru, s'a apucat şi-a spus norei-sale cum stă chestia cu cărbunele din ladă.

Intr'o zi într'o cauză oarecare, bărbatul s'a certat cu tânăra lui soţie, ba se spune că ia dat şi câteva palme. Aceasta, mâniată foc, nici una nici alta, a luat tăciunele din ladă şi l-a svârlit în sobă.

Când tăciunele a ars, omul nostru a căzut jos şi a murit.

Iată dar cum s'a împlinit zisa ursâtoarelor.

2.

In vremuri vechi, când lumea era mai bună şi mai cu credinţă în Dumnezeu, Tatăl nostru ceresc şi cu sf. Petru coborau pe pământ, făcând mult bine şi uşurând multe necazuri.

Intr'o noapte au poposit sub chipul unor moşnegi bătrâni, la o casă unde femeia născuse un copil.

Peste noapte au venit ursâtoarele şi-au ursat. Au spus cele dintâi ceau spus, dar a treia a zis:

— Băiatul acesta când va fi mare va cădea depe cal într'un râu şi se va îneca.

Dumnezeu care a auzit ursarea, a cerut omului ca să-i boteze copilul şi ca să facă cumva să-l scape de zisa ursâtoarelor.

A trecut mult timp şi copilul s'a făcut flăcău mare şi voinic, frumos nevoie mare şi a plecat ca să se însoare. Dumnezeu, care îi era naş, a venit şi el la nuntă.

Când se întorceau, în chiote şi cântece, dela mireasă spre casa mirelui au sosit la un pârâu. Mirele, cum e el de obiceiu întotdeauna sfătos, o porni înainte ca să treacă pârâul; dar Dumnezeu îi zise:

— Fine, dăte jos depe calul tău şi urcăte pe cal, la spatele lui Petru.

— Bine naşule!

Şi mirele, dându-se jos după calul său, s'a urcat pe cal la spatele lui Sf. Petru, care ştia ursita flăcăului, a dat pinteni calului ca să treacă pârâul în fuga mare; dar în mijlocul pârâului calul s'a poticnit şi mirele căzând în apă, s'a înecat.

Toţi au rămas înmărmuriţi, dar Dumnezeu, care de data aceasta nu voia ca să facă pe placul ursătoarelor, a întrebat pe mireasă:

— Vrei tu fină ca să dai din viaţa ta câtiva ani mirelui?

— Da, naşule!

— Ei, bine! tu aveai să trăeşti optzeci de ani, căci aşa stă scris în cartea vieţii dă din ei patruzeci.

— Bine naşule.

Atunci Dumnezeu a ridicat mortul de jos, i-a dat duh din duhul său şi viaţă din viaţa miresei, şi l-a înviat. Nunta a pornit mai de parte, au petrecut la casa mirelui o săptămână încheiată şi apoi s'au dus fiecare la treburile lui; iar tinerii au trăit amândoi ani mulţi şi fericiţi şi poate că trăesc şi azi, dacă nu s'ar fi împlinit cei patruzeci de ani.

3.

Se povesteşte că odată au ursat pe un copil nou născut ca toată viaţa lui să fie un beţiv de frunte; dar mama lui ştia totul, căci nu dormea când au venit ursătoarele la fereastră.

A curs vreme multă şi flăcăul s'a făcut frumos şi voinic, nevoie mare; dar ce folos că era un beţiv de frunte. Bea de speria o comună. Tot ce-i cădea în mână ducea la cârciumă şi da pe băutură.

Mama sa, care vedea că singurul ei copil, este un stricat şi jumătate, porni într'o zi la drum ca să găsească pe Dumnezeu. N'a mers ea mult şi s'a întâlnit în cale cu un moşneag cu barba albă.

— Bună vremea moşule!

— Mulţumesc dumitale, leliţo; dar încotro?

— Mă duc ca să întâlnesc pe dumnezeu şi să-l rog ca să-mi îndrepte băiatul, care e un beţiv de frunte.

— De! femee! zice unchiaşul, dacă ursătoarele l-au ursat aşa nici Dumnezeu n'are ce-ţi face.

— O! naşule, atunci aşi vrea mai bine ca să moară decât să-l mai văd în halul ăsta.

— Asta o poate face Dumnezeu!

Moşul a pierit apoi; iar femeia văzând că cel care-i vorbise nu era am de rând, s'a întors acasă. Aci însă a găsit pe flăcău mort. Venise beat dela cârciumă şi împiedecându-se de scară, căzuse cu fruntea de pragul uşii, rămânând mort pe loc.

D. Diaconescu-Dăeşti

Sfinţirea unui locaş al Domnului

Locuitorii din satul Rogoaza de multă vreme rămaseră fără un locaş unde să se închine şi să se roage Domnului. Timpurile grele ale războiului cu multele rele căzute peste poporul nostru, au stricat şi puţinele aşezăminte ce îşi luară fiinţă în timpurile dinainte de anii durerei.

Trecute aceste timpuri de restriştie, când pe cerul ţărei noastre răsărea aurora timpurilor bune şi de bucurie, sufletul celor din Rogoaza se şi îndreaptă către Domnul şi cei o mână de oameni din satul amintit mai sus împreună cu credincioşii din satul Fofaza, hotărăsc cu toţii a înalţa casă Domnului. Aşa în anul 1923 încep lucrul şi în 1926 îl sfârşesc. Găsesc de cuviinţă de a arăta aici laudele aduse de unul de faţă faptei rogozenilor în revista „Cronica Romanului“.

In 1923 cei 120 de capi de familie din satele Rogoaza şi Fofaza parohia Scărişoara com. Corbarca jud. Tecuciu, formează comitet pentru zidirea bisericii. O străduinţă aprigă pornită din cea mai fanatică credinţă, luptându-se cu mari nevoi — de secetă — sătenii isbutesc să termine sf. locaş în 1926 iar la 30 Maiu a. c. l'au sfinţit. Evidentă este hărnicia comitetului în frunte cu venerabilul preot Gheorghe Micu, care ajutat de neoboseala bătrânului Vasile Boureanu şi a celorlalte membri din comitet care au înfiăcărat poporul ce nu a văzut pedici pentru ridicarea scumpului lor locaş Biserica Sf. Gheorghe şi Sf. Dumitru. Nu-s cuvinte pentru a lăuda fapta rogozenilor şi a fofezenilor, Sfinţirea s'a săvârşit de P. S. Arhiereu Ilarian Mircea înconjurat de preoţi din Tecuci şi Roman, luând parte peste o mie de credincioşi. P. S. Episcop cu această ocazie a dat părintelui Micu rangul de Econom.

Sandu Scărişoreanu

Cuvinte de Crăciun ale unui ţăran

Cu cât rădăcinile prind mai tare în pământ cu atât şi roadele sunt mai frumoase.

Noi ţăranii de nu vom sprijini ziarul „Cultura Poporului“, va fi rău de noi ca naţie de român getbeget.

Noi ţăranii suntem la număr cel mai mulţi, dar ce folos fără vlagă de ştiinţă. Să ne întărim cu ştiinţa care este „Cultura Poporului“ ce culege vârfurile sfaturilor celor bune şi ni le trimite la uşile noastre.

Arma ţăranilor „Cultura Poporului“ trebuie sprijinită de ţărani. Să trăiască arma ţăranului din timp de pace „Cultura Poporului“.

Ţăranul Costică V. A. Tas ie
din Răducăneni jud. Fălticen

Rugăciune.

Hulit sunt, Doamne, fără niciun crezământ,
Hulit de fraţii mei şi fiii Tăi, Părinte,...
Şi'ntreaga-mi năzuinţă, cântecu-mi fierbinte,
Mi-au fost prilej de sbucium numai... pe pământ.
De-atâteaori din luptă am ieşit răpus,
Purtând pe umeri doar fâşii de rupt linţoliu:
Invins, uitând neîmblânzitul meu orgoliu,
Mi-am înălţat privirea către Tine, sus!
Sub pâlpâirile de lacrimi siderale,
Eu am uitat adesea că mă doare lutul...
Şi timp îndelungat, Stăpâne, tot avutul
Mi-a fost uimirea'n faţa bogăţiei Tale.
Atotputerniciei Tale — acum mă dărui
Şi când de-asupra-mi fulgerele s'or stârni,
Cu dreapta-Ţi, Tată, să mă sprijini dac'o fi
Ca depe culmea de lumină să mă nărui.

G. Bobei.

UNA-ALTA

IN SALA PREFECTURII din Cluj, în ziua de 15 Decembrie s'a deschis expoziţia de pictură a d-lui profesor Ion Isac. Expoziţia va fi deschisă până la 8 Ianuar 1927.

Comitetul central al „Astrei“ Sibiiu mai având de distribuit un număr de abecedare pentru analfabeţii adulţi, săraci, — domnii învăţători şi preoţi, cari s'au hotărât să ţină cursuri pe seama acestora, să se adreseze Asociaţiei „Astra“, Sibiiu, Str. Şaguna Nr. 6 pentru ca să fie împărtăşiţi după posibilitate cu abecedarele necesare.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei a binevoit să trimită, „Culturii Poporului“ suma de 300 de lei ca fond de ajutor; de asemenea şi sf. sa preotul N. Troteanu din comuna Grigoreşti, jud. Botoşani, tot ca fond de ajutor o sută de lei. Faţă de asemenea îndemn prin fapte, acestui ziar nu-i rămâne de cât să mulţămească adânc sprijinitorilor ei cari înţeleg că fără o consolidare a presei cinstite româneşti, mergem spre prăpastie. Trebuie să avem o puternică presă creştină, culturală şi naţională. „Cultura Poporului“ urmează acest crez. Sprijiniţ-o cu toţii căci foaia aceasta este hrana sufletească a voastră de toate zilele, fără care nu se poate trăi.

La Ploeşti pe terenul cultural se munceşte rodnic, s'a înfiinţat „Universitatea liberă şi populară“ unde se ţin cursuri de conferenţiari distinşi. Comitetul acestei Universităţi se compune din d-nii: preşedinte D. Munteanu-Râmnic, casier dr. Aurel Popescu, profesor şi secretari Traian Munteanu-Râmnic şi V. Balosache.

Numărul următor al „Culturei Poporului“ va apare Duminecă 9 Ianuarie 1927.

Rog pe fraţii din America cine ştie adresa Doamnei Fimia Alexandru Oltean născută Limbăşan în comuna Mediaş judeţul T. Mică şi plecată în America în anul 1921, să-mi comunice la ziar pe numele Elena David.

In aceste sărbători de o frumuseţe rară pentru creştinism, împodobită în veşmintele minunate ale gândirii, „Cultura Poporului“ intră în casele voastre, iubiţi cetitori. Aveţi în ea un prietin sufletesc; şi în mijlocul familiilor d-voastră ascultaţii şi înţelegeţi-i chemarea slovei româneşti, chemarea la o viaţă fericită a neamului. Din parte-vă nu vă rămâne de cât o faptă mică de îndeplinit: fiecare cititor să aducă doi abonaţi la foae. Acest dar fiecare bun român trebue să-l îndeplinească pentru susţinerea „Culturii Poporului“.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 şi 143: *In cerdacul casei bătrâneşti,* povestiri de *Const. Cehan Racoviţă.* Cereţi cartea dela foaea noastră, preţul 10 lei plus 2 lei porto poştal.

REPORTORII NOŞTRI CULTURALI sunt stăruitori rugaţi să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte şi mai departe să ne fie reporter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne sprijinim şi cu câţi mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonaţi. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonaţi.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-şi ajungă scopul ei şi să fie cât mai răspândită.

Cine doreşte să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonaţi.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10

Dacă doriţi să aveţi IMPRIMATE eftine şi frumoase, cercetaţi o-o
Tipografia DACIA
Cluj. Caela Victoriei Nr. 7.

De la Căminul cultural „Înălţarea“

In ziua de Sf. Mihail şi Gavrilă, s'a deschis activitatea culturală din acest an a căminului „Înălţarea“ din Poiana-Câmpina prin conferinţa dlui prof. Stoica Teodorescu-Câmpina, „Robul lui Mihai Viteazul în istoria neamului românesc“. Rezultatul moral foarte frumos iar cel material 560 lei venit net. (Anul acesta s'a pus întrarea 10 lei pentru particulari, 5 lei pentu membri şi 2 lei pentru copii, pentru a se strânge fonduri în scopul procurării unui aparat cinematografic.

Duminică, 21 Noembrie, a avut loc a doua şezătoare cu conferinţa dlui doctor veterinar Ştefan Ionescu-Câmpina, tratând despre *„Boalele transmise omului hrănindu-se cu alimente de origină animală“*. Conferinţa a fost ţinută într'o formă populară şi cât se poate de atrăgătoare, producând multă mulţumire. Dl Dr. Ionescu a donat Căminului 500 lei. Dl I. Mateescu, secretarul şi conducătorul activităţii culturale al Căminului i-a mulţumit în numele Căminului, pentru dragostea arătată. Rezultatul moral minunat iar cel material 799 lei. Restul programului recitări şi coruri susţinute de şcoala primară şi căminul de ucenici al „Astrei“, sub conducerea dlui Mateescu directorul şcolii; C. Şişu conducătorul caminului ajutat de d. G. Panulescu şi-a dnei Marieta Marinescu învăţătoare.

Duminică, 28 Noembrie sara, a avut loc a treia şezătoare d. Mateescu secretarul căminului a vorbit despre „Rolul căminului în viaţa satelor“, citind articolul „Lumea la sate“ din „Cultura Poporului“, considerându-i un far luminos, un isvor uesecat de îndrumări bune şi folositoare. S'a recitat din speranţie şi din „La gura sobei“ de Stănescu. S'a citit din Pann şi Stănescu, Snoave şi poveşti de către elevii şcoalei primare cl. IV.

Ruzultat moral mulţumitor, material 160 lei.

Duminică 5 Decembrie a avut loc a patra şezătoare şi cea din urmă din seria de toamnă când a ţinut conferinţa S. S. pr. Buzeţianu, profesor de religie la liceul din Câmpina. S. S. a vorbit despre „Cel pe care-l aşteptăm“ ! Acela fiind Mântuitorul Isus, care vine în fiecare an sub forma de Moş Crăciun, aducător de bunătăţi, pentru cei săraci şi nevoiaşi. A arătat cum era aşteptat odată de toţi creştinii şi mai ales de noi românii şi cum este aşteptat azi, spunând că, aşa cum ar trebui, cu inima curată şi nevinovată, numai copiii îl mai aşteaptă astăzi. Concluzia, să ne întoarcem la credinţa şi obiceiurile creştineşti şi româneşti.

— Conferinţa adresată în special copiilor, tratată cu nespus talent de povestitor, a putut să ţină încordată aproape o oră, atenţia şcolarilor.

S'a mulţumit frumos conferenţiarului şi conform obiceiului, s'a cerut concursul şi pentru viitor, ceiace ne-a fost promis cu toată inima de sf. sa. Restul programului recitări şi coruri.

Rezultatul material 174 lei, cel moral satisfăcător. Totuşi, nu suntem pe deplin mulţumiţi, şi cu drept cuvânt, căci după o activitate de trei ani, poporul pe care străduim să-l luminăm, se pare că nu-şi dă seama de ideile ce ne călăuzesc şi că i-ar conveni să-şi petreacă timpul liber în altfel şi în alte poveşti. mai ales că satul nostru îi în apropierea oraşului Câmpina. Nu ne vom da înnapoi pentru nimic în lume, vom merge înainte, pentrucă ştim piedicele, cunoaştem cauzele şi sperăm că vom învinge, prin răqpare Cinematograful, (aşa cum trebuie să fie) eredem că ne va veni într'ajutor în curând.

Mion Poiană.

Din Voineşti (Vâlcea)

Cei ce au avut prilejul de a fi în ziua de sf. Nicolae la Voineasa, au trăit clipe de adâncă mulţămire sufletească.

Fiind ziua hramului bisericei locale Sf. Nicolae, în ajun s'a oficiat un serviciu religios — privegherea — iar a doua zi s'a oficiat sf. Liturghie după care a urmat un parastas pentru pomenirea viilor şi morţilor voineşari. Atâta lume a luat parte la serviciul divin că biserica cea nouă era neîncăpătoare.

Intre timp s'au întins mese peste tot în sala Ligii Culturale — din cauza ploii, altfel masa ar fi fost la biserică în curte — şi la cari mese au fost aşezaţi în primul rând, sătenii şi străinii săraci, apoi la al doilea rând de mese (sala nu putea cuprinde de odată toată lumea aflată aci) cei mai mijlocii, şi tot aşa mai departe, şi în urmă de tot fruntaşii satului şi... alergătorii.

Dar ce zic alergători, căci, alergătorii erau toţi fruntaşii voineşari cari se întreceau să servească la mese cu atâta bună voinţă cum rar am văzut.

Unii duceau pânea, alţii mâncare, alţii băutură (1—2 păhărele ţuică de prune curată, 2—3 păhărele de vin), alţii ridicau vasele goale. Mulţămirile mulţimei îndestulată cu hrană bună şi din belşug (ciorbă de crap cu orez, şi crap prăjit) nu mai conteneau, din toate colţurile sălei.

Şi câtă mâncare n'a rămas încă! Părea că minunea din sf. Evanghelie cu cei 5 peşti şi 2 pâini, s'a repetat la Voineasa, spre mulţămirea tuturor, dar mai ales a iniţiatorilor, că au putut împăca atâta lume 5—600 suflete, iar restul de bucate a fost împărţit a doua zi din nou la cel puţin 100 persoane, şi iarăşi din belşug.

Dispăruse de mult, de foarte mult timp vechea şi frumoasa sa datină, de a face la hram, masă comună zisă de înfrăţire, de iertare. Acum următori îndemnului P. S. Episcop Bartolomeu, îndemn citit în o cărticică dela Sta Episcopie de Râmnic de unul din iniţiatorii acestei vechi datine în Voineasa — 4—5 inşi ş'au luat curajul, au format un comitet adhoc şi prin colecte benevole, în bani şi lucruri în natură, în timp relativ scurt au realizat ceeace părea că nu se poate face. Multă cinste se cuvine donatorilor, dar îndoită cinste se cuvine acelora cari pentru scopul acesta sfânt au uitat resentimentele personale, şi au lăsat drum liber sufletelor lor să lucreze nestingherite pentru casa Domnului şi ziua sf. Erarh Nicolae.

Şi câte lucruri mari şi folositoare tuturor nu s'ar putea face în Voineasa (şi câte nu sunt de făcut: şcoală, casă parohială, sală de lectură, primărie, infirmerie etc.) şi chiar la oraşe dacă cel puţin într'un an odată, toţi românii am uita vrajbele dintre noi şi am pune la cale **lucruri de interes general!**

Credinţa noastră este că această sfântă datină: masa de înfrăţire, de iubire, odată reîntrodusă în obiceiul poporului nostru de peste tot ţinutul României, se va repeta în fiecare an, şi voineşorii îşi vor da silinţa de asemenea ca să petreacă în aceeaşi regulă, în aceiaşi linişte sufletească ca şi anul acesta şi atunci vor fi siguri şi de binecuvântarea Domnului, care a zis ucenicilor Lui: Or unde veţi fi 2—3 inşi sau mai mulţi adunaţi la lucru bun, în numele meu, voi fi şi eu între voi, binecuvântând lucrul vostru. Amin.

P. Droc.

Din Galaţi

Duminecă 5 Decembrie dimineaţa a avut loc în sala teatrului „Miron“ o şezătoare culturală festivă pentru deschiderea ciclului de şezători culturale din iarna aceasta organizate de Liga Culturală, precum şi pentru deschiderea cursurilor Universităţii Populare din Galaţi.

Dl Aurel Scurtu, preşedintele Ligei Culturale, în cuvinte bine simţite, a schiţat activitatea Ligii în anul trecut, precum şi programul de activitate din această iarnă, solicitând concursul tuturor bunilor români pentru înfăptuirea lui cu deplin succes.

Dl profesor Const. Calumschi, preşedintele Universităţii Populare „V. A. Urechia“, a arătat că aceasta instituţie din iniţiativă particulară, păşeşte în al 8-lea an de rodnică activitate, datorită câtorva intelectuali de elită ai Galaţilor, cari pun tot sufletul şi munca fără preget pentru luminarea massei poporului dornică de a se instrui; expune programul cursurilor anului şcolar 1926—27, invitând publicul a fregventa aceste cursuri care vor avea loc în fiecare zi de lucru între orele 6^{30}—7^{30} seara, în amfiteatru liceului „V. Alecsandri“.

A urmat apoi interesanta conferinţă a dlui avocat Nicolae Bălănescu, care a vorbit despre „Fascism“. Şezătoarea s'a terminat cu Imnul Naţional al fascismului „La Giovinezza“ cântat de corul Fasciei Galaţi a Coloniei Italiene.

Ateneul religios, dela biserica Sf. Vineri, sub conducerea vrednicului preot David Popescu şi-a început iarăşi activitatea pe tărâmul cultural religios. Duminecă 5 Decembrie corul Liceului „V. Alecsandri“ sub conducerea elevului Panu din cl. VIII-a a dat răspunsurile Sf. Liturghii; iar predica a fost ţinută de d. profesor Calmuschi.

De remarcat că Ateneul religios „Sf. Vineri“ prin activitatea sa, atrage un număr mare de credincioşi, dornici de recreaţii sufleteşti.

I. Dimitriu

Ştiri din Bucureşti

Duminecă 5 Decembrie, dimineaţa s'a deschis congresul extraordinar al „Asociaţii generale a medicilor“ din întreaga ţară, în vederea modificării statutelor, aşa cum a arătat d. profesor dr Gheorghiu, preşedintele Asociaţii, în cuvântul de deschidere.

Tot în legătură cu această chestiune, făcându-se diferite propuneri, au vorbit în prima zi a congresului domnii dri: general Vicol, profesor Mezicescu, Preda, Petruş Niculescu, etc.

In şedinţa de după masă, s'a procedat la discuţia statutelor pe articole.

In a doua zi a congresului, Luni 6 Decembrie, desbaterile au fost mai interesante. In cursul dimineţii s'a ales o comisie, care să susţină doleanţele medicilor privitor la armonizarea salariilor, alcătuindu-se un memoriu ce va fi înaintat guvernului.

După amiază, dl dr Eraclie Sterian combate gestul medicilor cari acordă prea multă gratuitate în consultaţii. La fel vorbeşte dl dr Marius Georgescu şi dl dr Bogdanovici.

Contra părerilor exprimate, dl dr Petruş Niculescu analizează cauzele cari au determinat consultaţiile gratuite, spunând că nimeni nu poate să impună cuiva, refuzarea gratuităţii. Propune selecţionarea studenţilor ce intră în facultatea de medicină, pe cale de concurs, ci nu limitarea locurilor, ceiace ar fi antiştiinţific.

Dnii dri Titu Gane şi profesor Gheorghiu sunt de aceiaşi părere.

Congresul a luat sfârşit la orele 6 p. m., când dl profesor dr Gheorghiu a mulţumit celor de faţă, spunând că modificarea statutelor este făcută în folosul „Asociaţiei“.

— Cooperaţia românească, imediat după înfăptuirea unităţii naţionale, a început să se ridice la locul cuvenit într'o ţară eminamente agricolă, cum e ţara noastră. Tocmai pentru acest motiv, acum opt ani, a luat naştere în Bucureşti „Academia studiilor cooperatiste“.

Duminecă 5 Decembrie, după masă, s'au deschis cursurile acestei Academii, în prezenţa dlui Trancu-laşi, ministrul muncii, care anunţă întemeerea unei biblioteci cooperatiste.

Au vorbit dnii Titu Axente, directorul general al băncilor populare; Petre Grădişteanu, preşedintele consiliului de administraţie al cooperativelor, etc.

La sfârşit dl Titu Axente a cetit lista cu absolvenţii acestei instituţii.

Ioan Martin

Din Mercurea-Ciuc

In ziua de 2 Decembre, dimineaţa, în capela ortodoxă din Palatul Prefecturei, a avut loc cu deosebită solemnitate depunerea jurământului învăţătorilor noi numiţi în învăţământ. După aceasta a vorbit preotul ortodox Iancu Bărbat şi preotul cat. Izidor Vlad, arătând fiecare însemnătatea actului săvârşit, iar revizorul şcolar al judeţului d. Nicolae Comanici, un sincer luptător al cauzei naţionale şi un neobosit propagator al culturei româneşti, în câteva cuvinte a arătat noilor apostoli ai ţărănimii, calea cea bună de urmat în direcţia învăţământului pentru răspândirea şi progresarea culturei româneşti.

După terminarea solemnităţei a urmat o masă comună la restaurantul Bucureşti, unde au luat parte peste 150 învăţători în frunte cu d. Comanici, având ca oaspeţi pe d. Colonel Georgescu, Comandantul Bat. 2 Pionieri de Munte din localitate, Vasile Dragu magistrat şi preşedintele Asociaţiunei culturale „Astra“ despărţământul Ciuc, preotul Iancu Bărbat şi preotul Izidor Vlad, ş. a.

Cel dintâi a luat cuvântul d. Comanici, care printre altele a spus, că sufletul dascălului român tare ca stâncile munţilor Carpaţi, s'a revărsat cu îmbelşugare şi pe pământul acestul judeţ, ce înainte cu 8 ani era absolut lipsit de cultura românească.

Se simte foarte însufleţit, spunând că la venirea d-sale în fruntea judeţului erau numai 12 învăţători români, iar azi are o oaste de 150.

După amiază toţi învăţătorii s'au adunat la şcoala primară din localitate, pentru constituirea Asociaţiunei judeţiene, care prin depărtarea preşedintului şi vicepreşedintelui rămasese fără conducător. S'a ales ca preşedinte d. M Popovici.

O dorinţă arzătoare a învăţătorimei acestui judeţ, ar fi împlinită, dacă d. ministru al instrucţiunei ar satisface paragraful 159 al Legei Învăţământului primar, care asigura învăţătorilor aşezaţi în judeţ 10 hectare de pământ.

C. Ghiaţă.

Pentru cultura religioasă

De un timp relativ scurt, în satul nostru Obrejiţa (R.-Sărat) ne conduce sufleteşte inimosul şi vrednicul preot Ioan V. Iordache.

La venirea tânărului păstor găsi chestiunea religioasă pe un plan cu totul nepotrivit năzuinţelor sale. Cu toate aceste neajunsuri provocate din cauza schimbărei dese a multor preoţi, sf. sa nu disperă, ci se înarmă pentru realizarea cauzei alesele calităţi ale luminoasei sale minţi. Lupta decisivă o declară în primele zile a muncii cu prisos, sădind cu multă pricepere în sufletele mulţimei rătăcite speranţe către bine. Zi cu zi viaţa satului luă porniri frumoase, întărind şi mai mult dragostea spre noi orizonturi. Predica o întâlneşti atât în localul sfânt, cât şi la adunări pornite tot în acelaş scop. Astfel în zilele sărbătorilor din urmă înţeleptul preot a rostit cu vorbe bine alese şi pe înţelesul tuturor vechiul testament, urmând ca pe viitor să lămurească cu aceeaşi râvnă învăţămintele celui nou. Mai mult dacă fericita întâmplare face să auzi cântul în timpul slujbei, simţi la fiece clipă cum pleoapele ţi se las în semn de rugă, iar sufletul se înalţă a slavă până cine ştie unde. Ar fi creştinesc şi frumos ca toţi ai satului să nu lipsească dela aceste serbări religioase care au menirea de a deschide căile mântuirii, căile fericirii.

C. Georgescu—Obrejiţa

Scrisori Bârlădene

Două serbări şcolare demne de toată atenţia cititorului — chiar a celui mai plin de scrupule — au organizat elevii şcoalei normale „Frincipele Ferdinand“ în zilele de 28 Noembrie şi 6 Decembrie.

Prima, de către elevii clasei a V în folosul societăţii de *Profilaxie a tuberculozei* de aci, iar a doua de către elevii cl. a VI pentru comemorarea aceluia care a fost Ion Popescu.

Reuşita a fost foarte bună. Au fost unele momente, când s'a observat o adevărată întrecere de sine cum a fost de pildă în reprezentarea peselor: *Năpasta* lui Caragiale şi *Spioana*, unde elevii participanţi şi-au depus tot sufletul şi arta posibilă pentru a fi cât mai aproape de natural. Şi au reuşit spre lauda lor şi mulţumirea noastră.

In afara reprezentării acestui două pese, programul serbărilor a mai fost complectat cu: conferinţe, coruri, recitări, orhestă şi dansuri naţionale.

Un public farte numeros a luat parte la amândouă serbări.

— Duminecă 5 Decembrie, *Academia Bârlădeană* şi-a ţinut în sala „Casei Naţionale“, în faţa unui restrâns auditoriu — asta datorită de bună seamă timpului urît — a doua şezătoare din anul acesta.

O conferinţă, care n'a întrecut tocmai cu aşa mult marginile unei obişnuite lecţiuni de fizică — şi cu care s'a deschis şezătoarea — a ţinut profesorul *C. Slobozan* despre: *Soare şi Viaţă.*

In rest, a urmat obicinuita lectură din opere originale şi muzica „Ouartetului Academei“.

In ropotele aplauzelor au citit dd. G. Totoveanu, dra Natalia Paşa, irezistibilul I. Palodă, Mircea Pavelescu şi V. Damaschin. Au fost mult gustate traducerea din „Tefi“ a dlui Palodă şi poeziile dlui Mircea Pavelescu din Curierelev: *Somnul Statuilor şi Samson.*

— O nouă expoziţie de pictură s'a înfiripat, de curând, în sala „Casei Naţionale“ şi anume aceea a tânărului G. Portase.

Mă întreb: oare nu s'a prea grăbit d-l Portase când s'a hotărât să facă un asemenea pas? Şi da! Şi nu! Totuşi, cred, era mai nimerit să mai fi aşteptat câtva timp, şi asta spre binele d-sale, fiindcă operele cu adevărat meritoase şi pline de interes, sunt — nu cele timpurii — ci cele de mai târziu. Cele timpurii tot nebăgate în seamă rămân chiar dacă în unele din ele s'ar găsi oarecari fărâme de talent. Iar dacă întâmplător sunt cazuri când şi atari începuturi găsesc răsunet în faţa publicului, apoi asta, el, — adică publicul — nu o face decât spre încurajare sau mai bine zis din toleranţă. Şi ce este mai dureros pentru un expozant, când un oareeare ia cumpărat o pânză spre a-l încuraja iar nu pentrucă ar merita-o este tot aceea ca şi cum i-ar fi cerşit sprijinul.

Sper că d-l Portase va fi înţeles ceeace vreau să spun eu prin aceste rânduri şi la viitoarea sa expoziţie va fi mai prudent.

G. Nedelea

Răspândiţi Cultura Poporului

Dela Liga Culturală Lăpuşata

In seara zilei de 12 Decembrie Liga Culturală Lăpuşata, (jud. Vâlcea) a dat o frumoasă serbare culturală, în localul şcoalei. Primul cuvânt a fost rostit de harnicul învăţător Hariton Ionescu, care prin câteva cucinte a arătat urîtul obicei de a se danţa la sate jocuri străine aduse dela oraşe. De asemenea d. Gh. Al. Voinescu, unul din fruntaşii luptători ai Ligii Culturale, a oprit cu desăvârşire a se juca, de cât numai frumoasele hore adevărat româneşti, luând şi dsa parte la joc până la sfârşit, îndemnând a uita pe cele orăşeneşti.

Dl H. Ionescu şi Gh. Voinescu au spus diferite ghicitori, dând cărţi celor ce au ghicit.

A fost o serbare din cele mai înălţătoare, şi fiind gratuit a venit mult public.

Regina I a balului a fost aleasă harnica secretară a Ligii Culturale, dşoara Adelina Buică, învăţătoare, căreia i-se datoreşte o mare cinste în Ligă.

A lipsit dl Virgiliu Nicolescu preşedintele Ligii, care a fost chemat în interes de serviciu la Lădaţi.

Cinste li-se cuvine dlor Virg. Nicolescu, Gh. Al. Voinescu şi dşoarei Adelina Buică, învăţătoare.

Delacerna

Cărţi şi reviste primite

In editura „Cartea Românească“ din Bucureşti: *Răsbunarea privighitorii,* poezii de Dan Ciocârdia. Preţul 50 lei.

Culegere de proverburi sau *Povestea Vorbei* de Anton Pann. Preţul 65 lei.

Povestea lui Făt-Frumos de P. Dulfu. Preţul 42 lei.

Biblioteca „Cuvântul Parohiei, No. 1: Dumnezeiasca liturghie a sf. Ion. Gurădeaur, pentru popor. Editura în comuna Salcia, jud, Dolj.

Falanga, anul 1 No. 7, Bucureşti, str. General Berthelot No. 46.

Ritmul vremii, anul 2 No. 11, Bucureşti, str. Plantelor 23.

Ţara Noastră, anul 7 No. 50, Cluj, Piaţa Cuza-Vodă 16.

Alte zări de P. Moşoiu, volum. Editura Biblioteca „Revisa Ideii“, Bucureşti, str. Fluerului 28.

Lamura, anul 7, No. 11, Bucureşti, str. Latină 10.

Muzeul etnografic Cluj, Fundaţia culturală Principele Carol, Bucureşti.

Biserica Ortodoxă Română, anul 44, No. 10, pe Octomvrie, Bucureşti, str. Antim.

Familia, anul 1, No. 7 revistă literară, Oradea Mare, str. Take Ionescu 42.

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios
Cuj. Str. N. Iorga 2

ABONAMENTUL
Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaş şi muncitori 200 lei pe an.
Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.
Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Fabrica de articole argintate

„Tăcâmul“
sia mutat în Str. N. Iorga II-a.

NOVOTNY

TIMIŞOARA

Societatea de mâine
Revistă săptămânală pentru probleme sociale şi economice
Societatea de mâine dă lămurirea teoretică a problemelor sociale, economice şi culturale. Intreprinde cele mai vaste anchete publiciste în domeniile: agrar, economic, biopolitic şi cultural. Este organul democraţiei radicale susţinând cauzele celor necăjiţi. — Publică cele mai controlate informaţiuni, căci fără cunoaşterea exactă a realităţilor nu se poate consolida nimic. Are colaborarea celor mai talentaţi scriitori şi ziarişti.
Timp de patru ani Societatea de Mâine a reuşit să-şi câştige cele mai întinse simpatii în lumea cititorilor serioşi din toată ţara!
Societatea de mâine este agentul cel mai energic şi vioi al idealurilor de progres social. Este tribuna înaltă de dreptate şi libertate a ideilor.
Citiţi şi abonaţi cu toţii „Societatea de mâine“!
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, P/LATUL DE IND. ŞI COM:
Abonament anual: instituţii, autorităţi: 1000·— Lei. — Profesiuni libere 600·— Lei. Funcţionarii: 500·— Lei.
Intelectuali! Industriaşi! Comercianţi! Muncitori! abonaţi cu toţii şi citiţi regulat cea mai mare publicitate social-economică a României întregite!

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată „URSUS“
berea neagră specială „HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No 7

CULTURA POPORULUI

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 9 Ianuarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 180. Apare în fiecare Duminecă

POPORUL

Intr'un haos de atâtea vânturi neprielnice, cari bat întruna peste biata țară, nu ne mai rămâne decât să ne întoarcem gândurile către popor, către purtătorul cel mai scump al tuturor datinelor și obiciuilor noastre, către acela care deține în modul cel mai tainic forța energiei naționale, care se manifestă uneori rar, dar rupe zăgazurile cele mai puternice și-și croiește drumuri și pintre cele mai pustii ogoare ale umanității.

„Poporul e o ființă necesară și involuntară" după cum zice Goethe, și dacă am privi în tot trecutul neamului nostru, vom desprinde din galeria atâtor figuri mărețe, icoana poporului român, necesar în toată evoluția la care a ajuns neamul nostru azi. Numai poporul e pătura generatoare a unei națiuni. Atunci, când toate forțele de sus se istovesc, când s'ar părea că nu mai e nici o nădejde, izbucnește ca un vulcan ce-și ține energia secular ă ascunsă, acțiunea mântuitore a poporului, purtătoare a steagului izbânzii care-l înfige cu tărie în mijlocul furtunii și o oprește îndată. Dovadă au făcut-o de prisos atâția viteji cari în tot trecutul glorios au știut și au simțit dragostea de neam. Dar victoria lor totdeauna punea cununi pe frunți străine, rămânând ca poporul nostru să aștepte secole până a-și șterge lacrimile. Și azi mai plânge încă în taină după bucuria unor zile. Iată ce spune în această privință, poetul nostru P. Cerna:

Neam al meu! A morții cruce tu o duci de voie-bună;
Printre veacurile mândre ai avut și tu cunună,
Dar ai risipit-o singur împărțind-o tuturora,
Cum împarte raze cerul, când s'arată aurora.

Poporul e o totalitate de indivizi legați prin caractere antropologice, prin limbă, tradiții și o sumă de însușiri sufletești cari deosebesc aceea massă omenească de altele dinprejur. Poporul are omenire aparte. 80% din populația țării noastre o alcătuește poporul, care pe lângă greutatea numărului, are o greutate tot atât de mare ca rassă și prin urmare ca temeiu fizologia a națiunii. Cine ne-a păstrat mai bine romanitatea ca el? Din codrii Orheiului și ai Bâcului, și până în Valea Crișului și a Timocului sârbesc, țăranul român a fost singurul element conservator al sângelui, limbii, portului strămoșesc precum și al vieții sufletești a neamului! Care popor sub soare, are o doină mai dulce, o melodie mai aleasă a cântecelor sale, o poezie populară mai frumoasă ca poporul român? Cu toată vitregia soartei doina și credința strămoșească l-au purtat pe aripile vremei și vesel și trist.

Poporului trebuie să-i fim totdeauna recunoscători pentrucă ne produce pâinea existenței zilnice. Cine sufere sloata și arsița în mijlocul câmpului? Cine are în casă de multe ori doar pat și sfeșinic de lumânare? Cine n'are de multe ori pită în covată? Cine toate viața și-o închină muncii și n'are timp nici să moară? Cine a îndurat jugul greu al leprei fanariote și obidei boerești? Poporul. El a suferit și sufere încă de o suferință fără frumusețe. Dar de câte ori se mișcă, el manifestă adevărul. Adevărul e în el. Și după Michelet, „țăranul nu e numai partea cea mai numeroasă a unei națiuni, dar și cea mai puternică și mai sănătoasă". El reprezintă singura aristocrație de rassă și de suflet a acestei țării. Cea mai sigură temelie a neamului în prezent și cea mai mare nădejde pentru viitor.

La coarnele plugului, la sapă, la coasă, și în pădure poți numai deslușI din cântec starea sufletească a poporului care are tristețe și în veselie. Ce viziune limpede avea Eminescu despre sufletul poporului. Și doar Eminescu a fost după Mehedinți cea mai puternică expresie a conștiinții românești.

Cea mai străluminată figură de erou popular a fost Tudor Vladimirescu, alături de care pot sta Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, singurii cari au reprezentat forța și energia populară în cel mai înalt grad, căci veneau dela rădăcina neamului, pe al cărui vârf cei de sus vâjâesc ca frunzișul copacului. Poporul e îndeosebi rezultatul unei mari acumulări de muncă secular ă. Și numai:

„Asta ți-e povestea, frate, până cobori în tainiți reci!" (Cerna).

Muncitorimea de rând, reprezintă vitalitatea și adevărata pârghie de susținere a unui neam. Poporul e un altar la care mulți vizionari trebuie să se închine. El e „marea nebuloasă din care se va naște lumea", după cum spune Leon Werth. Energia și forța creatoare a unei națiuni, poporul le deține în mod vădit și s'ar părea că-s anume creiate să fie ținute ascunse. Altfel prea s'ar risipi.

Poporul român de azi, reprezentat prin cele 15 milioane, așteaptă dornic și neîntârziat să bată și pentru el ceasul fericirii! Părtaș și făuritor al întregirii naționale, are cea mai mare dreptate să inaugureze zorii unei mântuiri. Poporul cere lumină, căci zace în întuneric. Deși ține ochii ațintiți spre un soare care nu-i trimite nici-o rază de mângâere. Prin câte ne-am frământa, nu vom avea nici un progres dacă nu ne coborâm să vedem de unde începe îndreptarea. Buna stare socială începe atunci când vom indica pe cei de jos spretărmii cetății culturii. Cu mintea, cu sufletul să venim în casa cu busuioc în grindă și să aducem razele mângâerei sfinte: lumina cărții.

La sate e o lume nouă, curată la suflet, care dorește cartea ca orbul lumina. Trebuie să i-o dăm neprecupețit și prin orice mijloace. Conducătorii poporului să-i asculte suferința. Vremurile de prefacere pe cari le trăim, incumbă mari schimbări.

Poporul deține cea mai înaltă putere, făurită în dureri, în lacrimi și sudoare prin truda răscolirii mereu a gliei ogoarelor cu pământ frământat de veacuri în sânge și oase românești dela strămoșul Longin și până la eroul anonim din războiul unirii tuturor românilor.

O spun încă odată nici un progres nu vom putea avea dacă nu vom ridica poporul la înălțimea unei conștiințe. Glasul acesta e glasul poporului. Ce comoară neatinsă păstrează el, care la flacăra culturii se va transforma în lâna de aur a berbecului din mitologia greacă. Cartea trebue să pătrundă în căsuțele risipite pe văi și munți, să-și aibă loc de cinste pe măsuța dela fereastră, să se închine la ea poporul cu cinste și respect. Cartea va da suflet vieței popornlui, în care fără nici un drept s'au ofilit atâtea flori seculare. Adâncul sufletului poporului veșnic acela luminat de fiorii culturii va zămisli viața progresului național și social care-și va întinde stăpânirea pretutindeni.

O muncă grea și o chemare sfântă cu mare răspundere avem față de popor. Clădirea vieții lui gospodărești pe umerii noștri atârnă greu. Să ne trezim fraților și să dăm ascultare glasului înăbușit. Răspunsul nostru va aduce gloria zilelor așteptate de mult.

Frați de muncă, e uriașă contribuția noastră la arătarea căilor drepte pe cari trebuie să apuce poporul. O clipă să nu mai stăm pe gânduri și să-l privim în față.

D. Pupăză
Directorul școalei din Dobrița, Gorj

Prin Basarabia culturală și economică

Mai multe documente descoperite la palatul de justiție din Chișinău de către primpreședinte al tribunalului, d. Ionescu-Darzeu, au fost cercetate de către d. Ion Minea profesor de istorie la Universitatea din Iași. Dsa a rămas încântat de colecția bogată de documente găsite. Astăzi când în Apus să repune chestia Basarabiei pe teme istorice, sutele de documente glăsuesc că pe aicia au domnit Vasile Lupu, Mihai Cehan Racoviță, Irimia Movilă și Ștefan cel Mare.

Descoperirea acestor acte cu vechile peceți ale domnilor Moldovei, e cel mai mare eveniment cultural al anului.

— Toate provinciile surori au zeci de reviste literare, numai Basarabia a rămas cu una bisericească „Luminătorul" și cu una agricolă „Foaia Plugarilor".

Un grup de literați și de publiciști din Chișinău proectează scoaterea unei reviste literare săptămânale, care să fie oglinda culturală a întregei provincii.

Din Hotin

Populația moldovenească, a acestei regiuni din județul Hotin atinge un procent de 70 la sută. Românii fiind prin urmare în număr covârșitor, opera de romanizare n'a avut să întâmpine prea mari greutăți.

Satele românești, risipite dealungul Prutului, sunt frumoase. Casele bine îngrijite, iar populația supusă și ascultătoare.

Starea de spirit, care domnește în prezent prin partea locului, este una din cele mai bune. Oamenii își caută temeinic de rosturile lor gospodărești.

Agricultura și mai ales creșterea vitelor, este principala îndeletnicire a moldovenilor. Comerțul este într'o stare destul de înapoiată.

Am putut face însă în schimb constatarea că industria tinde să ia un avânt însemnat. Numeroase fabrici de ulei funcționează la Lipcani, Briceni, Edeneți, etc. Deasemenea mori sistematice. O altă îndeletnicire de seamă a populației de prin partea locului este aceea a pescuitului atât în Prut cât și în iazuri.

Ceeace stânjenește încă mersul afacerilor este fără îndoială lipsa unor legături de cale ferată rapidă, lucru asupra căruia ar trebui să mediteze guvernanții noștri în chip serios.

— In ceeace privește mișcarea culturală, ea se afirmă destul de bine. La Edeniți este un liceu și un seminar teologic, iar la Briceni și Lipcani sunt deasemenea licee. In schimb învățământul primar la sate lasă mult de dorit. Ar trebui să se dea o deosebită importanță acestei chestiuni de care depinde ridicarea provincii desrobite. Prin creearea instituțiunilor de cultură la Dorohoi și în alte localități din vechiul regat, s'a contribuit negreșit la strângerea legăturilor dintre frații de peste Prut. Dar acest lucru nu este îndeajuns.

Trebue înmulțit numărul dascălilor la sate. Preoții sunt deasemenea puțini. Ar trebui aduși preoți pătrunși de datoria și misiunea lor.

— O altă preocupare de seamă pentru acei cari se îngrijesc de soarta și viitorul acestei provincii este aceea care privește starea sanitară.

Județul are destule spitale. Ce folos însă că în județul Hotin personalul sanitar, medici și ajutoare, este foarte redus. In cazuri de epidemie se înregistrează adevărate ravagii în populație.

U.

Un parastas

Clujul are într'o stradă retrasă, o singură și mică biserică ortodoxă. Dangătul clopotului ei sărac ne amintește de vitregia vremurilor în care au trăit autohtonii români. Și doar pe aici cândva a fost episcopia ridicată de Ștefan-cel-Mare, înviiată iar astăzi.

Lângă biserică, e un mormânt. Țărna ascunde aici rămășițele pământești ale acelui ce-a fost Rosette N. Petala. Sunt șase ani de când o inimă nobilă, un suflet mare, o adevărată creștină, a fost coborâtă în pământ, ca să doarmă de-apururi somnul lin.

Amintirea acestei femei va rămânea mereu în mintea și'n inimile acelora cari au cunoscut-o.

Coborîtoare din o veche familie cu rădăcini adânci în neamul boerilor pământeni, crescută în dragostea de biserică și țară, în toată viața ei faptele nu au putut fi de cât mari și altruiste. Moldoveancă înainte de toate, luând de pe meleagurile copilăriei ei, tot sufletul strămoșilor, toată concepția lor de dragoste de moșie, tot soarele Moldovei, tot trecutul așa de mare în fapte, toată evlavia creștină ce-a văzut-o înaintea candelei de la iconostas, cât a trăit a știut să fie o adevărată româncă, o adevărată îndrumătoare a femei române.

Sosind îndată după desrobirea ardealului în Cluj, toată activitatea-i și gândul i-au fost îndreptate înspre o unificare sufletească. Și a luptat din răsputeri. Dar afară de această a dat cea mai prețioasă mână de ajutor pentru ridicarea catedralei episcopale din localitate. Și o afirm că dacă n'ar fi fost voința acestui suflet mare, cine știe câtă vreme ar mai fi întârziat ridicarea acestui locaș dumnezeesc. Ea a înzestrat o parte din bisericuța ortodoxă. Cuvântul ei cald și binefăcător a fost totdeauna gata de îmbărbătare și de fapte ori de câte ori a fost vorba de înfăptuit lucruri sănătoase și bune.

In ziua de 2 Ianuarie cr. s'a oficiat un parastas în amintirea decedatei. Indureratul soț d. general N. Petala, directorul foaei noastre, fiica sa Elena Furlugeanu și ginerele Furlugeanu, și-au plecat genunchii înaintea mormântului scump tuturora cari au cunoscut-o pe Rosette Petala.

C. C. R.

Lupta contra tuberculozei

O mare primejdie pentru neamul nostru este azi *tuberculoza*.

Tuberculoza este o boală infecțioasă și contagioasă, atât de răspândită la noi, încât cu drept cuvânt trebuie considerată *flagel național*. Având în vedere acest lucru, *e dator orice român să dea mână de ajutor*, pentru stăvilirea acestei nenorociri. Strigăte de alarmă se aud din toate părțile. Unele ca acelea publicate de *învățătorul Cepoiu Gh.* sub titlul: *„Lumea dela sate și tuberculoza"* în Nr. 176 din 1926 al ziarului *„Cultura Poporului"* trebue luate în considerare.

Statul a înțeles și el că trebue să intervie elaborând legea pentru combaterea tuberculozei din 23 Martie 1926, însă toate sunt zădarnice dacă nu sunt *bani*.

Cuvântul *economie* cu înțelesul denaturat azi de anumiți financiari, trebue evitat când e vorba de *sănătatea națiunii noastre*. Pentru a combate, a stăvili un flagel, trebue să cunoști probleme din toate laturile sale și să faci cunoscut tuturor acelor cari pot fi folositori în această luptă socială, cunoștințele necesare.

Problema combaterei tuberculozei pentru unii mai puțin inițiați în domeniul problemelor de igienă socială pare simplă.

Nu-i locul aci să analizăm această chestiune pe larg, formulăm însă punctele mari.

1. *Toți medicii practicieni, medicii de circumscripție, medicii de plasă, medicii școlari, medicii de fabrică, medicii asociațiilor de sport și educație fizică, medicii militari, să fie inițiați bine în problema tuberculozei prin cursuri*, conferințe speciale ca de exemplu cele organizate în Iulie 1926 de secția medicală și biopolitică a „Astrei".

2. *Învățătorii* încă din ultimul an de absolvire a școalei normale să fie și ei inițiați în această problemă ca și 3) *preoți* și 4) *profesori de gimnazii și licee* prin *conferințe* populare, *broșuri, albume, filme*, etc.

Invățătorii și preoții așa cum concepem noi, pot fi auxiliari foarte prețioși ai medicilor de plasă. Despre acest lucru ne vom ocupă într'un articol viitor.

5. *Să se facă toate sacrificiile ca să se cunoască* cât se poate de precis situația reală la noi *în țară*, în cea ca privește *procentul de mortalitate datorit tuberculozei.*

6. *Să se caute toate focarele de infecție.*

7. *Să se asigure cu orice sacrificiu tratamentul bolnavilor.*

8. *Deasemeni să se asigure izolarea izvoarelor de infecțiune, lucru foarte important.*

9. *Să se facă educația prin orice mijloc, educația de modul cum să se apere orici individ de această boală și educația individului bolnav ca să nu răspândească boala în jurul său.*

10. *Locuințe higienice pentru lucrători.*

11. *Protecția mamei și a copilului.*

12. *Comerțul cu lapte.*

13. *Sanatorii, dispensarii, școli* de agenți sanitari, de surori de caritate, *de infirmiere vizitatoare spitale cât mai multe* și bine organizate.

Asistența socială nu trebue limitată la acte trecătoare de așa zisă *milă:* câți-va bani, ceva alimente unele din ele *conserve vechi, stricate*, îmbrăcăminte etc., *ba culmea, în unele cazuri, împărțire de țigări*, ci ea trebue să tindă la a face *familia sănătoasă.*

„Asistența socială va înceta atunci când familia este suficient educată și reconfortată spre a lupta independent pentru existență și sănătate" (Prof. dr. I. Moldovan). La noi, așa cum e situația actuală, *statul trebue să creeze și să conducă organizația* lupta contra tuberculozei.

Dr. Od. Apostol
Medic de spital.

Scrisori din Londra

II

E un fapt cunoscut de biologia umană că o însușire firească rezultată din împreună-lucrare a rasei, solului și climatului are tendința de a se perpetua prin ereditate și educație.

Suedezul e nevoit să facă „idrott" (sport) pentru a rezista frigului scandinav*) și-au educat de generații copiii în această direcție.

In Italia, unde soarele revarsă cântec în aer, în flori, în freamătul portocalilor înfloriți, muzica e o deprindere nu numai firească dar și cultivată din adâncul veacurilor.

* * *

Englezul cunoaște poezia izolării, farmecul convorbirei molcome cu sine însuși.

El a savurat de secole fericirea de a fi singur, și el crede în vorba lui Ibsen: „omul singur e cel mai tare".

El își educă urmașii în duh individualist:

„N'ai voie să vorbești cu servitorii". „Vezi-ți de treabă." „Nu te amesteca în lucrul altuia și nici nu îngădui altuia să pătrundă într'u ale tale".

De ce? Pentru a nu se înlătura cercul, gardul magic nevăzut dar foarte real, ce izolează pe ins.

Educația individualistă este pentru englez, ceea-ce deprinderile millitare erau pentru prusian sau creșterea catolică pentru spaniolii din timpul lui Filip al doilea.

Iată de ce un oraș ca Londra, bunăoară, apare ca un uriaș stup omenesc cu milioane de celule ce au cea mai puțină legătură cu putință întreolaltă.

Un semn exterior al vieții acesteia celulare — ce pare „Continentalului" exesperant de monotonă, și săracă, și fără îndoială este o viață sărăcită — e conversația redusă, steno-telegramică a englezului, lipsa lui de interes pentru viața sufletească a aproapelui.

Politeța engleză e mai degrabă izolatoare decât atractivă. Copilașul de cinci ani spune mamei lui nu prea precoce „thank yon" (mulțumesc) când aceasta îi dă o prajitură și întors, muma mulțumește, — nouă ne pare — ca unui străin, copilului.

Individualismul acesta ia uneori forme foarte greu de priceput pentru neenglezi. Iată de pildă Clubul, o instituție caracteristică engleză.

Ascuns parcă în dosul ziarului, membrul clubului stă ceasuri întregi lângă vecinul lui de alături și el cufundat într'un fotoliu și ascuns în dosul unei cearceaf de *Times* sau *Daily Telegraph.*

S'ar zice că întrebuințează ziarul pentru a se izola de cel dealături de cel din față-i. Membrii de 20 de ani ai aceluiași club „nu se cunosc", nu-și dau bunăziua.

Un bărbat care nu lasă pe femee adesea singură cu eul ei nu poate plăcea în de obște femeii engleze.

„Buni băeți sunt indienii ăștia, îmi spunea mai dăunăzi o tânără lady, dar prea nu-ți dau pace să respiri!"

Uneori acest individualism ia forme ciudate:

Oamenii refuză să se folosească de un gest politicos al aproapelui. Dacă o ușă are două canaturi și tu ții deschis canatul prin care ai trecut pentru a lăsa să treacă omul ce vine după tine, se poate întâmpla ca el să treacă fără să-și zică *thank yon*, sau — ceva cu ce nu m'am putut obișnui niciodată — să deschidă celalalt canat pentru a nu se folosi de gentileța ta. Îi pare că dacă ar face-o a intrat în legătură personală cu tine și el tocmai de asta se ferește.

Un alt corolariu: Reducerea salutului la minim, uneori desființarea lui:

„Eu credeam că dacă-ți dau bunădimineața te daranjează" spuse un medic englez unui coleg de laborator străin.

Salutarea sub forma lui continentală de a da mâna tinde să devie o expresie de dicționar: *tochake hands.*

Nu-i exclus lucru ca locuitorii al aceluiași *boarding-house* (pension) să nu se salute chiar când ar mânca la aceiași masă.

Un caz caracteristic e următorul:

Pe pupitrul unui cititor veein, în *British Museum*, văd o carte al cărei titlu fiind distrat, îl citesc în șoaptă. „Individul" de lângă mine îmi aruncă o privire nemulțumită. Eu cunoscând firea englezului, fără să vorbesc îi dau să înțeleagă prin atitudinea mea că greșala era involuntară. El, puțin psiholog, nu pricepe lucrul. Dar, dinadins sau nu — ceea ce nu-l interesa — eu călcasem dincolo de cercul invizibil. Ca din nebăgare de seamă el începe să pună la răstimpuri câte o carte de pe pupitrul lui pe al meu, dealăturea. Eu nu pricepeam la început. Dar taina mi se lămuri: rostind fie și pianisimo titlul unei cărți destinată lui eu încălcasem în sfera preocupările lui. Odată hotarul depășit el socotea că eu nu mai aveam dreptate s protestez dacă la rândul lui îmi încalcă domeniul meu. Eu eram „în afară de lege" pentru că călcasem legea.

Firește că era o mare deosebire între greșala lui și a mea. Eu șoptisem titlul cărții lui din greșeală iar el se răzbunase conștient, pedepsindu-mă din principiu oarecum. Incidentul acesta mut e de două ori caracteristic:

Lipsa lui de psihologie îl împiedecă de a pricepe că eu greșisem din neatenție și că-mi părea rău de fărâma mea de greșală. Individualismul lui vexat însă se simte dator să mă pună la locul meu.

La o mai adâncă privire e vădit că lipsa lui de psihologie își avea rădăcina în gelozia cu care englezul în deobște își apără eul.

Acest mărunt incident mi-a lămurit mai bine decât volume întregi trăsătura caracteristică a sufletului englez.

Dr Samuel Johnson, (secolul 18-lea) „lexicograful", așa de puțin englez sub atâtea raporturi, cu puterea de a caracteriza ce-i era proprie ne face să simțim această însușire specifică în cuvintele:

„Domnule, doi inși de orice altă națiune dacă se găsesc împreună în aceiași cameră află după câteva clipe un prilej de a intra în vorbă.

Dar doi englezi probabil se vor duce fiecare la două ferestre deosebite vor sta acolo într'o tăcere încăpățânată.

Domnule, noi până acuma nu ne-am învrednicit să pricepem drepturile comune ale umunității".

Din revista de unde am spicuit locul citat din spusele astmaticului „doctor" mai sus, pot aminti și următoarele:

„In englezește nu există un singur cuvânt pentru noțiunea „apropiere" (reapprochement) afară numai dacă vom adopta pe americanul „getting together".

Da, poporul Insulei se compune din indivizi ostroave. Ostroave sacrosancte.

* * *

Și acum pricepem de ce povestirea lui Robinson Crusoe, omul ce a trăit ani de zile singur pe o insulă pustie, e scrisă de un englez.

— Crusoe nu face destul caz de singurătatea lui" zice undeva H. G. Wells. Iar noi am putea răspunde:

— „Pentru că este englez".

I. Olimpiu Ștefanovici-Svensk

* Vezi și art. subsemnatului: *De ce Englezilor le plaț sporturile? în Cosânzeana.*

Epistolă

către cler și popor, de anul nou: 1927.

La începutul anului nou, 1927, aduc preoțimei mele iubite, mulțumiri, pentru munca fără preget, ce a desfășurat în cursul anului trecut 1926, în conducerea poporului nostru, pe calea vieții creștine.

Aduc deasemenea, scumpului nostru popor român, mulțumiri, pentru dragostea ce ca totdeauna, a arătat-o și în anul trecut, către sfânta noastră biserică strămoșească și pentru ascultarea ce a dat-o sfintelor ei învățături, propoveduite prin slujitorii săi.

Aceste mulțumiri ale mele și către preoți și către popor, le fac din toată inima și cu toată dragostea, care mă leagă și de unii și de alții.

Știu, că după marele război, în care cu multe lupte și mari jertfe, s'a îndeplinit dorința de veacuri a strămoșilor noștri, adică, unirea tuturor românilor într'o sirgură țară mărită, cu o singură biserică ortodoxă națională, s'au ivit, mai ales printre lucrătorii dela fabricile și uzinile din orașe, precum și la unii din locuitorii satelor, lucrători prin fabrici, unele învățături mincinoase, care duc la idei bolnave și rătăciri greșite, în paguba neamului și pentru slăbirea credinței noastre strămoșești. Mulți din ai noștri, cari apucaseră pe aceste căi greșite, convingându-se de rătăcirea în care căzuseră, s'au reîntors la dreapta credință strămoșească.

Și am nădejdea, că în scurtă vreme, nimeni din fiii neamului nostru, nu se vor mai lăsa a fi înșelați, după dorința și interesul vrăjmașilor, ci, că toți vom fi, casi în trecut, păstrători fără nici-o știrbire, ai legii și ai credinței noastre strămoșești. Aceasta, se impune pentru noi mai ales azi, când cu ajutorul lui Dumnezeu, suntem o țară mărită, cu un popor numeros.

Și pentrucă să ne putem împărtăși în curgerea anului ce începem, de harurile cerești, ce fie care dintre noi le dorește, pentru sine și pentru ai săi, se cuvine să fim buni creștini, cu încredere în Dumnezeu, iubindu-ne unii pe alții, ca adevărați frați, de acelaș neam.

Să fim credincioși desăvârșiți ai sfintei noastre biserici strămoșești și

Urmare pe pag. II.

Din trecutul nostru

Povestea lui Archirie cu a nepotului său Anadan

Pentru frumuseța acestei povestiri, ca limbă și stil, o publicăm în foae. Povestirea îi scrisă de Logofătul **Ioan Ierneanul** *în anul* **1749**. *In trecutul nostru se găsesc multe comori. Dându-le la iveală aducem mare folos neamului nostru.*

Era Archirie un om înțelept și boier mare la Sinagrit împărat din țara Zorilor și D-zeu nu-i dăduse feciori, deci el luă pe nepotul său Anadan de suflet și îl hrăni tot cu mâncări scumpe, cu pâne albă, cu miere și cu vin bun. Și crescu Anadan, și învăță carte frumoasă de biserică și de înțelepciune. Când apoi isprăvi cu învățătura îi zise Archirie: Fătul meu Anadane, să nu faci negoț cu boierii, nici să nu cumperi lucru de furat! Pe tatăl tău și pe mumăta să-i cinstești, ca D-zeu să blagoslovească lucrurile tale! Iar celui care va grăi cu tine rău tu să-i răspunzi cu blândeță, căci omul năpraznic aspru răspunde și apoi îi pare rău. Când vei sluji domnului tău și va zice domnul tău că e nevoie de tine, tu să nu zici că-i nebun, ci să faci pe voia lui, și dacă vei face așa, vei fi miluit de dânsul, fătul meu Anadane! Să nu fii vorbăreț înaintea domnului tău, nici grăbit, că vei greși! Să mergi la biserică, să te închini, mai vârtos Dumineca și în zile mari! Când vei vedea un om plângând să îți aduci aminte că și tu vei muri. Și când vei fi om mare, tu te pleacă către toți, că mintea și la mai mare cinste te va scoate înaintea oamenilor, Anadane! Nu îți vărsa mânia în pripă, că îți va părea rău. Ține-ți, fătul meu, mâinele dela furturi și dela ucideri de om și limba dela cuvinte rele! Fereștete-te de muierea cu bărbat, că îți va mânca capul. Să asculți de omul înțelept și să nu sapi groapa altuia, că vei cădea tu întrânsa! Când vei voi să faci tocmeală, sau oarecare lucruri bune, să socotești foarte bine și să nu te grăbești fără să cauți întâiu cum se va potrivi și numai apoi să faci. Fătul meu! Pe omul înțelept de'l vei învăța, ascultate va, iar nebunul de l-ai bate cu ciomagul, nimic nu va ști. Apoi să nu iei mită cu aslam, că mita cu aslam orbește ochii omului și pierde sufletul. Apoi mai bine cu sluga dreaptă și înțeleaptă decât cu fratele meu nebun, nedrept și rău. Mai bine omul să zacă o boală grea și rea decât să trăiască rău cu muierea sa! Și când vei vrea să grăiești înaintea domnului tău, cuvântul tău să aibă a trece prin trei porți: una la inimă, alta la grumazi și a treia la gură, căci cuvântul ce-l slobozi din gură nu-l poți ajunge nici cu calul, nici cu ogarul, nici cu șoimul și dacă îl grăiești, este grăit. Pe omul sărac și năcăjit să îl miluești și să socotești că D-zeu este dator cu bucate săracilor. De vei avea un vecin rău, Anadane, tu îl cinstește că D-zeu te va milui și și acela nu-ți va putea face nimica rău. Să nu grăiești cuvinte neadevărate și spurcate, că minciuna întâiu cade ca plumbul în fundul apei, apoi iar iese ca frunza în fața apei. Și este mai bine să porți pietri cu înțăleptul, decât să șezi cu nebunul la masă. Iar dacă cineva va arunca în tine cu piatră tu aruncă întrânsul cu pâne, că pânea se va întoarce la tine, iar piatra se va întoarce la dânsul. Pe cine vezi că îți gândește ție rău, tu gândește-i lui bine că Domnul va fi cu tine. Mai bine omul înțelept să te bată decât nebunul să te cinstească. Când vei fi poftit la masa oarecui, Anadane, să nu șezi mult, că apoi te vor urî; mai bine să le pară rău că te duci, decât să șezi! Noaptea și la drum să nu umbli fără de armă, că nu ști ce ți-se va putea întâmpla. Și când mergi în călătorie să ai merindea ta și să nu nădăjduiești într'altuia, că poamele în sânul altuia putrezesc și se zdrobesc și nu e bine să ai tovarăși la toate! Și să știi, Anadane, că învățătura bună ce ți-o spune cineva este ca apa cea rece din fântâna cea bună!“

Astfel învăță Archirie înțăleptul pe nepotul său Anadan toată înțelepciunea și socoti să-l ducă la Sinagrit împărat și îl duse la curtea stăpânului său și zise: „Am îndrăsnit Doamne, căci voia îmi este să slujască nepotul meu Anadan, ție, în locul meu, căci eu sunt bătrân, iar el este Doamne tânăr, de te va putea sluji și eu voiu să mă iert dela Domnia-ta să mă duc la casele mele să mă odihnesc“. Iar împăratul zise: „Fii ertat Archirie și pasă la casele tale de te odihnește și când vei trebui eu te voiu chema, tu să vii, iar nepotul tău va sluji și va fi boier mare la mine“. Și se închină Archirie, își luă ziua bună și se duse la casele sale și ședea de se odihnea. Iar nepotul său Anadan gândi rău asupra unchiului său Archirie și socoti cum va unelti să-l piarză și să fie el volnic peste moșia, casele și bogăția unchiului său. Se apucă și scrise deci carte mincinoasă în numele împăratului și o pecetlui cu pecetarul împărătesc și o trimise unchiului său Archirie și zise în carte astfel: „Eu Sinagrit împărat scriu ție Archirie înțăleptului sănătate și bună pace, ca la nădejdea noastră, și în ce ceas vei vedea cartea noastră tu într'acela ceas să te scoli de acolo cu toată țara ta, cu oaste cum vei ști mai tare și mai curând! Să vii la mine că mă împresură oaste grea dela turci! Și dacă văzu Archirie cartea lui Sinagrit împărat îndată crezu și își strânse oaste mare foarte și purcese întru ajutorul domnului său al lui Sinagrit împărat. Iar când se apropia Archirie cu oștile de cetate, Anadan merse la împăratul și pârî pe Archirie zicând: „Doamne împărate să știi Măria ta că unchiul meu Archirie s'a sculat și a strâns oaste mare și vine cu ea pe capul Măriei tale, să te prinză și să te taie și să se pună el împărat!“ Iară Sinagrit împărat grăi: „Oare poate să fie așa“? Iar Anadan zise: „De nu mă crezi să cauți pe fereastră și vei vedea oastea lui venind înspre cetate!“ Și se înspăimântă împăratul foarte rău, nu știa ce va face și zise: „Anadane, spune-mi ce să fac că iată în adevăr vine unchiul tău cu oaste pe mine!“ Anadan zise: „Impărate, merge-voiu, eu la dânsul și îi voi spune cuvinte dulci și bune și îl voiu aduce la Măria ta!“ Impăratul zise: „Anadane, de vei aduce tu la mine pe unchiul tău Archirie acum îndată, mai mare boier decât tine nu va fi altul la curtea mea nici unul!“ Și se duse Anadan la unchiul său Archirie și se sărutară și își ziseră de bine ai venit și îi dete părintelui său sănătate dela împăratul. Și zise Anadan: „Foarte îi pare bine împăratului că ai venit și a poruncit Măria sa să mergi tu singur cu mine la dânsul, iar oștile tale să rămână deocamdată aicea și să le priviți amândoi cu împăratul de acolo!' Archirie crezu, lăsă oștile pe loc și merseră amândoi cu Anadan la împăratul. Și dacă sosi Archirie la împăratul se închină înaintea lui și îl întrebă pe Măria sa de sănătate. Iar împăratul îndată și începu a pedepsi pe Archirie și zise: „Bine este Archirie să vii tu cu oaste pe mine? Să mă scoți din împărăția mea! Că tu ai fost miluit de tatăl meu și de mine și nu mai era altul nime cât tine la cinste și mai mare boier, iar acum tu ai vrut să îmi mânci capul meu, dar eu o să îți tai capul tău!“ Iar Archirie nu putu să răspunză nimic ci zise numai: „Nu știu nimic Doamne!“ Și începu și nepotul său Anadan a-l pedepsi zicând: „Imbătrânit-ai prea tare? Mintea ți-ai pierdut? Cum nu putuși răspunde? In adevăr bine a zis cine a zis: omul dacă îmbătrânește mintea nu îl mai slujește! Iar dacă îl duseră pe Archirie la închisoare îndată porunci împăratul lui Anadan să adune pe toți sfetnicii împărătești și să hotărească cum să'l pedepsască pe Archirie pentru nemernica lui îndrăzneală. Și adunând Anadan pe toți sfetnicii înaintea împăratului zise lui: „Inălțate împărate, noi sfetnicii împărăției tale credem că vânzătoriul Archirie cu amară moarte vrednic este să fie pedepsit și adecă: să i-se taie capul de către trup și să i-se îngroape la 300 de coți de trupul lui!“ Atunci împăratul chemă pe armașul cel mare și îi porunci să-i facă moartea lui Archirie astfel precum l'a judecat sfetnicii împărătești. Și îl duse armașul cel mare pe Archirie la pierzare, dar făcându-i-se milă de el nu'l ucise, căci bine știa că este nevinovat, ci îl ascunse în o groapă de nu știa nimeni, iar în locul lui ucise pe un făcător de rele care sămăna la față cu Archirie.

Văzându-se Anadan singur stăpân pe moșia, casele, servitorii și toate bunătățile unchiului său Archirie ceru împăratului îngăduință să meargă să le ia în stăpânire. Iar împăratul îi zise: „Du-te Anadane, isprăvește-ți treburile cât mai curând și te întoarce apoi fără zăbavă la slujba ta!“ Și se duse Anadan la casele unchiului său și văzându-se singur stăpân peste atâta bogăție se apucă să facă veselie cu mâncări și băuturi alese cu lăutari și cu jocuri și după ce bău vin prea mult începu să 'și bată joc de robii și roabele sale fără de crutare.

Auzând împăratul Faraon al Egiptului că Sinagrit a răpuș pe sfetnicul său Archirie, pe care îl cunoștea și mult îl prețuia pentru înțelepciunea lui, foarte s'a supărat și plin de mânie a scris lui Sinagrit împărat zicând: „In care ceas vei vedea această scrisoare a mea să-mi trimiți meșterii tăi ca să îmi zidească o cetate care să atârne în slavă, fără ca să aibă temelii în pământ și să-mi trimiți și birul cu care îm ești dator, iar de vei zăbovi mult voiu merge cu oștile mele în țara ta și te voiu alunga cu necinste din scaunul tău!“ Și strânse Sinagrit împărat pe toți sfetnicii lui mari și mici din toată țara și începură a citi cărțile dela Faraon împărat. Și zise Sinagrit împărat: „Și acum ce vom face și pe cine se mânăm la Faraon împărat să-mi isprăvească această slujbă“? Iară dintr' acei sfetnici se sculară mai mulți în picioare și ziseră: „Doamne! Impărate! Cine era potrivit să-ți poată isprăvi Măriei tale această slujbă era Archirie înțăleptul, pe carele l'ai tăiat. Dar aicea este nepotul său Anadan, care mult a moștenit dela unchiul său, deci pe acesta să'l poftești Măria ta să vină aci în divan.“

Scris-am cu Logofătul
Ioan Ierneanul, 1749

(Urmarea Epistolei către cler și popor, de anul nou: 1927

cetățeni devotați ai iubitei noastre țări. Să rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu, ca să ocrotească scumpa noastră țară și să binecuvinteze al ei popor, iar pe M. S. Regele, să ni-l păstreze mulți ani deplin sănătos, cu întreaga Familie regală.

Cu aceste gânduri și cu aceste simțiri, pășind pragul anului nou, să avem deplină încredere, că dorințele noastre vor fi ascultate de Dumnezeu și țara noastră va fi binecuvântată, cu pace și mulțumire, iar pământul bogat al țării, cu holdele sale, de pe întinsele câmpii, muncite la timp, cu brațe vânjoase și harnice și udate de Dumnezeu la vreme cu ploi îndestulătoare, vor da rod cu îmbelșugare, pentru folosul și hrana noastră.

Inchei această epistolă către voi, dorindu-vă dela bunul Dumnezeu, ani mulți, sănătate și putere de muncă.

1 Ianuarie 1927, Iași.

Pimen
Mitropolitul Moldovei și Sucevei

Ingrijirea mașinelor și uneltelor agricole

Iubiți săteni! Luați seama de mașinele și uneltele voastre agricole. Mașina are nevoie să fie îngrijită. Cine vrea ca mașina lui să servească de două ori mai mult, acela trebuie să asculte de următoarele reguli:

1. După terminarea lucrărilor de pe câmp, curățirea mașinei e trebuincioasă. In deosebi trebuie de curățit toate rotițele și acele locuri care în timpul lucrului se freacă mai mult. Cea mai mică părticică de pământ, nisip sau altă murdărie e periculoasă pentru mașină. Cine curătă rău mașina lui, acela este dușmanul lui însuși, pentru că el singur lui își aduce perdere.

2. In timpul curățirei trebuie bine de verificat mașina și uneltele. Toate stricăciunele observate trebuiesc imediat îndreptate și repede. Dacă stricăciunea nu este mare, atunci e bine de reparat, iar dacă stricăciunea e mare, atunci e mai bine ca partea stricată de îndepărtat și de înlocuit cu alta nouă.

Toate reparațiile trebuie de făcut la maeștrii buni și de plătit scump unui maestru bun, decât eftin și unui prost.

3. Reparația trebue de făcut îndată și nici de cum de amânată. La timp reparată stricăciunea observată — aceasta e cea mai bună metodă.

O mică stricăciune, de grabă și repede poate fi reparată de un maestru bun; dacă această mică stricăciune noi v'om lăsa-o, atunci ea o să se facă mai mare și se poate întâmpla ca să perdem mașina. Mașina e ca și omul: o mică boală la început ușor se vindecă; lăsată ne vindecată, îl bagă în mormânt. Omul de multe ori se poate vindeca singur fără doctor, iar mașina singură nu se va repara, din contra stricăciunea ei se va mări din ce în ce mai tare. Pentru aceasta e bine ca orice stricăciune observată la mașină să fie reparată îndată la un maestru bun.

4. Piesele de rezervă pentru mașină e bine ca să le procurăm din timp. E mai bine toamna și iarna când nu sunt încă lucrări pe câmp. Cel mai mare necaz atunci când vre-o piesă la mașină se rupe în timpul lucrului și nu este alta nouă ca s'o înlocuiască.

5. Toamna și iarna mașina trebuie neapărat de ținut la adăpost. Mașina sufere din cauza umezelii, ploaiei și zăpezii.

6. Rugină pe piesele de fier nu trebuie să fie căci ea mănâncă fierul. Piesele de fier strălucitoare trebuesc de uns cu un fel de grăsime. Fierul lung și lat și cormana la plug, precum și colții la grapă și cultivator trebuiesc de uns cu o soluție de var, aceasta tot în scop de a le feri de rugină.

7. Toate părțile la mașină unde se produce frecare, trebuiesc unse bine. Mai bine de uns câte puțin și des decât mult și rar.

8. Unsoarea de mașină trebuie cumpărută totdeauna de calitate superioară. Unsoarea de mașină eftină nu este bună și adesea ori se întâmplă că strică mașina.

9. Părțile tăioase cum sunt: cuțitele, fierul la plug, cuțitele de la secerători trebuie să fie bine ascuțite. Aceasta ușurează lucrul și păzește mașin.

10. Toate șuruburile și mutercile să fie bine întărite.

Acei ce vor respecta aceste zece reguli nu vor fi niciodată în pagubă cu mașinele lor.

Nicolae Melnic
Șef de cultură la școala de agricultură Grinăuți Jud. Soroca

Viața culturală a satelor noastre

Cei mai valoroși artiști ai scrisului românesc, în deosebi scriitorii tradiționaliști, ne înștiințează că în viața poporului nostru se constată o frământare morală și intelectuală, o tendință de perfecționism cultural.

Și această poftă, mai ales după războ, a luat proporții mari, întrucât forțele noastre interne, cari la alte popoare au servit la evoluție, reforme, diferențiare și perfecționare a instituțiilor, la noi au servit la păstrarea acelei quasi-independențe naționale, iar nici decum la adăparea încontinuu la nouile descoperiri științifice.

Cutoatecă „pe lespedea istoriei, țărănimea și-a săpat numele cu spanga“, — cum ne spune d. Nichifor Crainic în „Icoanele vremii“, — luând partea cea mai activă, în frunte cu cei mai eminenți scriitori, născuți pe aceleași meleaguri feerice și părtași la aceeaș viață mizeră, totuși foloasele, când norii durerii au trecut, pentru această clasă disprețuită, au fost egale cu zero.

Era o necesitate cerută imperios ca, în urma acestui efort titanic, timp de veacuri, să se redea drepturile clasei înnăbușite, pentru a-și arăta forțele vitale în stare de inactivitate, puteri sufletești tăgăduite multă vreme de presa și opinia publică străină.

Multă vreme ni s'au adus o mulțime de critici meschine, dintre cari vom pomeni pe cea mai caracteristică: „Inceputul ce-l ai e necunoscut, numele ce-l porți nu-i al tău, — nici pământul pe care locuești! Leapădă-te de numele tău, schimbăți numele sau primește pe care ți-l dau eu! Ridică-te și du-te depe pământul pe care locuești, pentrucă nu-i al tău, și nu te mai munci în zadar, căci tu nu poți fi mai bun decât ești!“ (...Aaron).

A trebuit un efort de nedescris din partea intelectualilor români, ca să dărâme aceste afirmațiuni neexacte.

Progresele realizate de noi în ultimul timp, — pentrucă trebue să știm că sîntem un popor capabil de progres, — au făcut pe occidentaliști să aibă o altă idee despre Țara Românească.

Și dacă sîntem înapoiați cu o sută de ani față de vecinii noștri, cum afirmă unii critici contemporani, — lucru destul de trist! —, cauza acestei inaniții intelectuale nu provine din inexistența unor însușiri vitale superioare, de cari s'ar bucura numai popoarele de rassă slavonă, ci din alte cauze de natură geografică și politică.

Cu toată inferioritatea noastră, observăm însă, mai ales după războ, o tendință a straturilor de jos ale societății românești de a se alimenta sufletește la izvoarele științii moderne.

Și mulțumită calităților înnăscute, roadele, de până acum, sunt satisfăcătoare. Fiindcă sunt un partizan al țărănimii — și cred în realizarea aspirațiilor sale — voi căuta a scoate în relief câteva din mijloacele necesare la ridicarea nivelului moral și intelectual, voi arăta care este rolul intelectualilor români în această direcțiune. Putem preciza dela început că și aici trebue, după cum am arătat în articolele: „Noui directive în evoluția poporului român“, publicat în revista „Școala Mehedințului“ și în „Situația școalelor primare dela sate“, publicat în acest prețios ziar, — o ofensivă culturală la care se vor înrola toți fruntașii neamului românesc, toți acei ce simt și vorbesc românește, pentru a înlătura complet analfabetismul, care, la sate, se găsește în adevăratul lui patrimoniu.

Fiind vorba de starea culturală a țăranilor noștri, trebue să ne bucure faptul că, — datorită învățătorilor și preoților, pionii culturali ai satelor noastre, — numărul analfabeților a scăzut simțitor.

Cei ce trăesc în mijlocul țărănimii, observă că la orice șezătoare culturală, dată de școala satului respectiv, se adună un auditoriu numeros.

Și dacă acei cari organizează șezătorile culturale au știut să alcătuească un program variat, compus din: recitări, monoloage sau dialoage, coruri bine executate, conferințe populare, au izbutit să atingă ceeace doriau. Șezătorile sătești trebuesc făcute în deosebi în timpul iernii, deoarece atunci sătenii nu prea sunt ocupați cu munca câmpului.

Și în restul anului, aceste sărbători, cu caracter educativ, pot avea loc, însă mai rari, întrucât timpul acesta este destinat muncii.

Cercurile culturale învățătorești și preoțești, cari se țin cel puțin odată pe an în fiecare sat, contribuesc, deasemenea, foarte mult, la îndrumarea sănătoasă a sătenilor noștri, cari pleacă acasă, dela aceste adunări culturale, cu sufletul plin de lucruri folositoare.

Dacă satele noastre au și biblioteci cu cărți folositoare, în deosebi cărți de agricultură (legumicultură, pomicultură, viticultură), de higienă, de literatură populară (anecdote, ghicitori, basme, etc.), succesul va fi aproape asigurat.

Pentruca reușita să fie cât mai repede, trebue să avem lângă noi pe toți politicianii statului român, cari nu prea sunt deprinși să audă glasul celor năpăstuiți.

Salvând pe cei oropsiți de soartă, vom ridica prestigiul țării.

D. M. Gemescu—Strehaia

Povestire

Florile dalbe

Cu mijlocul rupt de alergătură și obosit de munca încordată de peste zi, întru pe poartă.

In curte zarvă mare.

Dinspre bucătărie, se aude sunetul voios al piuliței, care parcă ar spune: „Vine Crăciunul!. Vine Crăciunul!“

In toți anii îl așteptam, și știam că vine cu multe și multe bunătăți. De data asta, nu știu dece, pare că prea curând bătea la ușă. Nici un fior. Nimic.

S'au schimbat vremurile? Sau nu mai e sufletul de adinioară?

Ajuns în casă, arunc paltonul pe un scaun și mă întind cât îi patul de lung, cu fața în sus.

Hodină! Voiu hodină!

Patul mă îmbrățisează cu brațele sale moi, prietenești. Inchid ochii. Ași vrea chiar și gândurile să mă lase în pace.

Dar sunetul limpede și vestitor de bunătăți al piuliței, străbate zidul și-mi alintă auzul ca o muzică cerească, ce vine de departe, de foarte departe, dintr'o țară de povești, plină de lumină și . . . *flori dalbe* . . .

Da, flori dalbe . . . *„florile dalbe“* ale copilăriei.

Și, gândul, mi-alune că în trecut, asemeni unei picături de rouă în sânul unei flori.

Mă văd mic, mic de tot, cocolișit în fundul patului. Afară, mânia lui Dumnezeu. Viscol și ger să nu lași un câne la ușă. Inima, însă, îmi bate să sară din loc, auzind prin vecini glasuri fericite de copii cântând florile dalbe.

Imi aruncai ochii cu jind la cismulițe. Erau legate una de alta de urechi și agățate de un cui, unde nu puteam să ajung. Stau și chitesc: cum ași face, cum ași drege, să le găbjesc.

Deodată ușa se dă în lături, și, mama, c-o „jărdie“ în mână, se înfințează în prag:

— Să stai acasă deavole, că a ta-i păpara. Auzitu-m'ai? Și-mi arătă ciomagul. — Te frig în bătaie.

Apoi, văzând că nu-mi mai iau ochii dela cismulițe, le înșfăcă de urechi și le aruncă pe garderob:

— Acu mai ochește-le dacă-ți dă mâna. Soi rău ce ești. N'ai de toate? Ce-ți mai trebue?

Avea dreptate mama. Dar inimă de copil nu-i?

Și pe când închidea ușa furioasă, un șuerat haiducesc, din stradă, îmi înfioră tot trupul.

Semnalul! Semnalul lui Costică al Ioanei, sau „Roșu“ cum îi mai spuneau băeții, din pricină că avea părul roș. Dar încolo, de ispravă, foarte de ispravă băiat. Ar fi fost în stare să mă aștepte în ger și-un ceas, numai să nu se ducă cu un altul.

Ne vorbiserăm noi...

Incă un șuerat, mă scoase din țâțâni.

Sai din pat, pun mâna pe un scaun, îl trag lângă garderob încet, mă aburc pe speteaza lui, mă mocoșesc, și... iată-mă că ating cu două degete călcâiul unei cismulițe. Incă o sforțare de necrezut, și gata. Pun scaunul la loc, mă înalț la iuțeală. îndes căciula pe urechi, și tiva băete:

— Măi, Costică, măi, aicea ești?

— Aicea măi, aicea. Ai adus clopoțelul?

— Adus. Hai.

— Pe subt gard măi, pe subt gard... să nu ne vadă de-acasă!...

Sburam, nu altceva. Eram fericiți.

Din grabă, uitasem să-mi iau paltonul. Atâta pagubă și dobândă: se încălzește omu la drum.

— De unde începem, măi?

Indrăznii să-l întreb pe Roșu, văzându-mă în afară de orice primejdie.

— Păi, știu și eu... de unde s'a nemeri!

Și ochii îi străluciră de bucurie.

„De unde s'a nemeri...“ divină copilărie, numai să cânți!

Și cu inima plină de fericire, glasurile noastre limpezi, unite într'un singur și nevinovat avânt, se înălțară calde și armonioase, la cele dintâi ferestre, niște ferestre joase, cu câteva chivece de flori, ale unei biete bătrâne, gârbovă ca o cârjă, una *mama Chiriaca*, ce trăia ca vai de lume, din ceaiace căpăta de pela cucoanele mai chiabure din mahala.

Ia sculați, sculați boieri,
Florile dalbe de măr dulce...
Că vă vin colindători,
Florile dalbe de măr dulce...

. . . .

Când ajunserăm la sfârșitul urăturei, mama Chiriaca deschide ușa binișor:

— Să trăiți copii! Ia să vă deie vouă baba covrigei și părăluțe... Așa... ține! N'are baba mai mult... N'are, că v'ar da!

Costică înșiră covrigii pe mâna stângă, pusă părăluțele (cinci de câte doi bani) lucind ca aurul în buzunar, și acum, la altă și la altă casă, până ne pomenim că dă'ntr'amurg, iar noi înghețați boacnă.

— Măi, Costică, măi,... hai acasă, că ne omoară mama.

Zisei eu îngrijorat.

La vorbele astea, Costică al meu care avea o mamă, căreia, de rea ce era de gură i se spunea „Cățeaua măhălălii“, și-l bătea de-l snopea, — se îngălbini ca turta de ceară.

Făcu ochii mari, mari de tot, și-l cuprinse un fel de tremur:

— Măi, eu nu mă mai duc acasă! Dorm la tine noaptea asta!

O luarăm la picior, tăcuți, cu inima friptă. Când să intrăm pe poartă, ne făcurăm cruce, și... Doamne-ajută!

* * *

Poate că cititorii sânt curioși să afle pățania.

La ce folos?

Lacrimile copiilor sânt sfâșietoare. Să trecem peste ele. Vorba e: umblaserăm noi cu uratul? Umblaserăm! Și'ncă cum! Câte un franc și treizeci și cinci de bani de căciulă: parte dreaptă!

Rămăsese un colac proaspăt și rumăn de-mi lăsa gura apă.

L'am dăruit bietului Roșu, ca unuia ce avea să mănânce și bătaie mai amarnică.

Bietul Roșu! Unde o fi el acum? Iar, tu, dulce, și sfântă copilărie, unde?

Cântecul piuliței dela bucătărie a încetat de mult. Dar, acel al trecutului, care nu se va mai întoarce niciodată, niciodată, îmi umple sufletul și acum de lumină și părere de rău.

Mă scol, și alunec pe marginea patului, dus pe gânduri. Un oftat îmi flutură pe buze, și, fără voie, ochii mi se împăienjenesc de lacrimi.

— „Florile dalbe!...“

A. Mândru.

Neghina și combaterea ei

Neghina este o plantă erboasă, anuală și se înmulțește numai prin semințe. Crește prin grâul de toamnă, de primăvară, secară, ovăz și orz; le umbrește, luându-le și o parte din hrană. Neghina, fiind o plantă cu mult mai rezistentă ca grânele, uneori se înmulțește în așa măsură, că copleșește cu totul plantele sămănate, din care cauză recoltele sunt micșorate, iar semințele recoltate, pe jumătate sau chiar mai mult, conțin semințe de neghină. Bine înțeles că astfel de amestec merge în comerț pe un preț înjumătățit și pe lângă aceasta făina obținută, dată în consumație, este primejdioasă, căci conține principii otrăvitori datoriți neghinei.

Neghina are rădăcina puternică cu o tulpină puțin ramificată, de o înălțime circa 70—75 cm., acoperită cu niște perișori gri, moi. Floarea e fără miros, de culoare roșiatică, însă se nimeresc și flori albe. Inflorește neghina la începutul verii și se coace odată cu grânele, treerându-se apoi împreună. Dacă nu se iau măsuri de curățire, sămânța pentru sămănat în fiecare an conține tot mai multă neghină, iar recoltele din an în an, devin tot mai scăzute. Din aceasta reese că neghina este un inamic serios pentru cereale și trebue de luptat aplicând toate mijloacele ce ne stau la îndămână.

Din mijloacele de luptă, mai întâiu avem sortarea semințelor prin trioare (cilindre). Aceste mașini sunt așa de perfecționate că aleg complect toată neghina. Mai avem și alte măsuri de luptă:

1. Cojirea timpurie a miriștei, 2. Arături de toamnă, 3. Introducerea în rotație (rânduirea plantelor) a plantelor prășitoare: porumb, sfeclă, cartofi, floarea soarelui, 4. Plivitul cerealelor și în fine săpatul hotarelor, unde crește nu numai neghina, ci și alte buruieni, servind ca focare pentru diferiie boli și insecte vătămătoare.

Ținând seama de cele arătate, într'un timp scurt se poate curăți câmpul de neghină și alte buruieni, ridicând cu mult recoltele, îmbunătățind calitatea semințelor, cu alte cuvinte să poată avea un venit.

Sămânța de neghină rămasă de la trior este întrebuințată de către țărani numai la hrana oilor ce au fătat deja și nu se poate întrebuința în alte scopuri, căci este otrăvitoare.

Gr. Pârlea
Grinăuți-Soroca

Răspândiți Cultura Poporului

Ce vrem?

Trec anii şi'n urma noastră lăsăm amintiri duioase, cari răsar în sufletele noastre tocmai atunci, când suntem desiluzionaţi în mersul şubred al traiului, făcându-ne să ne împrospătăm de farmecul vieţii noastre de odinioară.

Aşezămintele, viaţa, durerile şi vitejia strămoşilor noştri ne reînoesc puterile slăbite şi astfel. cu fruntea senină, păşim cu toată vitalitatea mai departe, pe drumul spinos al vieţii... Pe cei bătrâni, noianul amintirilor îi copleşesc sărbătorile, ei ies la portiţă, se sprijină pe toiegele scrijilate şi cu ochii abea sclipicind, ridică capul şi privind în negura vremilor îşi amintesc cu drag de trecutul îndepărtat; apoi, înecordându-şi gândirea, vreau să aducă în faţa ochilor minţii imaginile părinţilor sau a bunicilor lor, cari erau legaţi de fâşia de pământ, de nicovală, sau de măiastra stănişoară din munţii împăduriţi sau din zăvoaiele pitoreşti! Bătrânul, gârbovit, pe faţa căruia se oglindeşte felul traiului, în vremile de iobăgie, de restrişte şi de bejănie, plânge înăbuşit, când priveşte în jurul său, unde totul se năruie. Plânge, căci atâta tinerime, atâtea sufiete se pierd în vâltoarea vieţii; vede bătrânul că, se prăpădeşte averea şi plânge. Plânge, gândindu-se şi la suferinţa neamului românesc, la craii şi crăiesele din desişul munţilor, la craii şi crăiesele de odinioară, cari s'au rugat zi şi noapte pentru desrobirea neamului românesc, cari au bătut metanii şi au trăit în nădejdea unor vremuri mai bune.

Lumea — după război — se pretinde a fi civilizată.

Se crede a fi ceva pe toate terenurile. Dar, omul e civilizat, când îşi omoară aproapele, când merge la cârciumă, de-şi păteză sufletul, în loc de a şi-l înălţă la Sf. Biserică? A jefui, a bate, a bârfi mereu, înseamnă a fii civilizat? Oare, a fi civilizat, nu înseamnă a avea o cultură adevărată a inimii şi o educaţie aleasă? Oare, prin civilizaţie nu înţelegem o desvoltare armonică a intelectului şi a sufletului prin educaţie şi cultură? Nu suntem civilizaţi, fiindcă ne lipseşte cultura adevărată a inimii. Mulţi oameni şi-au creiat un zeu şi acela este banul, care te învârteşte şi te sucește cum vrea. Trăim într'o epocă de materialism. Toate spiritele înrăite de azi, dovedesc o nepregătire a sufletelor.

Pionii culturali ar trebui, ca'n toate părţile acestui pământ să lupte, cu toată dragostea pentruca, o cultură adevărată să-şi aibă locul în sufletele însetate de această apă vie. Se cere mai mult apostolat şi mai mult misionarism.

N. C. Munteanu-Muntmarg

Cultura Naţională.

Un popor poate fi fericit şi tare, când e înaintat în cultura sa naţională, potrivit cu timpurilor care le trăeşte.

Cultura munceşte pentru consolidarea situaţiei economice şi sociale, zdruncinată atât de mult de evenimentile războiului.

Cultura este viaţa unui neam şi baza solidă a unei organizaţii de stat, ce prezintă garanţii reale de apărare faţă de inamici din afară cât şi de cei din lăuntrul ţării.

Prin cultură se manifestă conştiinţa naţională, care mai presus de toate este oglinda sinceră a unei naţiuni.

Fraţii noştri cu miile s'au jerfit vieţile pentru realizarea marelui ideal naţional.

Astăzi când dela Nistru până la Tisa, toţi românii formăm frumoasa Ţara Românească, cu toţi mic şi mare trebuie să fim pătrunşi de animaţia de muncă şi în mod serios să contribuim din toate răsputerile, la dezvoltarea culturii naţionale.

Nu există mijloc mai sigur pentru înaintarea culturii şi educaţiei naţionale, decât luminarea maselor printr'o acţiune sinceră, susţinută, progresivă.

Trebuesc elemente pozitive capabile să se consacre în mod dezinteresat la acţiunea de ordin obştesc.

Ideile largi ale democraţiei neîncetat în mers progresiv, nu pot fi duşmane ideei culturii naţionale, şi democraţia nu poate fi binefăcătoare, de cât atunci când este răzimată pe ideia de patrie.

Iacob Pop
notar cercual

Urările M. S. Regelui pentru ostaşii ţării.

M. S. Regele adresează următoarele urări ostaşilor:

„Pe pragul Anului nou, întâiul Meu gând se îndreaptă cu toată căldura către scumpa Mea armată, care a luat un avânt aşa de îmbucurător în toate ramurile activităţei sale, şi care, prin muncă şi sforţări neobosite, s'a arătat vrednică de încrederea pe care cu toţii o punem în dânsa, pentru asigurarea propăşirii scumpei noastre Ţări.

Mulţumesc şefilor tuturor treptelor ierarhice şi vouă iubiţii Mei soldaţi, pentru devotamentul cu care v'aţi îndeplinit datoria, şi, sunt încredinţat că şi în anul ce vine, toţi dela şefi până la cel din urmă soldat, veţi dovedi acelaş spirit de disciplină, care este temelia armatei, şi veţi munci cu aceeaş râvnă, rămânând astfel vrednici de jertfele pe care le face ţara pentru întărirea puterii sale militare.

Pătruns de această credinţă, vă zic cu dragoste şi din toată inima, la mulţi şi fericiţi ani.“

Dat în Bucureşti, la 1 Ian. 1927.

FERDINAND

Din Galaţi.

Sub auspiciile societăţii culturale „V. A. Urechia“ a avut loc în ziua de 26 Decemorie 1926, în sala teatrului „Francez“ conferinţa dlui profesor dr. C. Marinescu din Bucureşti, care a vorbit asupra „Teoriilor lui Lomoroso despre crimă, geniu şi nebunie“. Conferinţa a fost foarte interesantă din punctul de vedere social şi expusă pe înţelesul tuturor, cu proecţiuni luminoase, arătând pe ecran diferite capete de studiu criminalist. A luat parte un numeros public din elita intelectuală a oraşului Galaţi, public, care a mulţumit distinsului profesor pentru această instructivă conferinţă.

— Duminecă 27 Decemorie 1926 a avut loc în sala teatrului „Central“ un frumos festival artistic şi cultural organizat de cercul studenţilor covurluieni.

Festivalul s'a început prin cuvântarea dlui ministru Francu-Iaşi, care a arătat starea precară a studenţimei româneşti şi promite a da tot concursul pentru înfiinţarea la Bucureşti a unui cămin pentru studenţii din jud. Covurlui. A intrat apoi în subiectul conferinţei sale despre „Cântecul Vârstelniţei“, conferinţă ce a mai fost ţinută şi la Ateneul din Bucureşti. După conferinţă d. Dan Constantinescu — preşedintele Cercului studenţesc — prin cuvinte bine simţite a mulţămit d-lui ministru Francu-Iaşi pentru solicititudinea ce arată studenţilor; schiţând viaţa grea şi mizeria studenţimei noastre, care în cea mai mare parte sunt din pătura săracă a poporului; a cerut concursul tuturor bunilor români pentru a îmbunătăţi traiul acestor tineri ideaişti, cari luptă pentru adevăr, bine şi frumos. Au urmat apoi diferite producţiuni artistice în care s'au remarcat: D. Sion, recitând Balada Mărei din Trandafirii roşii şi balada chiriaşului grăbit de Topârceanu, cu calităţi de adevărat actor. D. Gion Popescu, acompaniat la pian, a fluerat mai multe arii naţionale; iar d-şoara Irma Ştefu, cu o voce frumoasă a cântat mai multe bucăţi româneşti, fiind acompaniată la pian de d. profesor Antoniu şi d-ra Mary Gobb.

Festivalul a fost dintre cele mai bine reuşite şi a avut un succes frumos.

I. Dimitriu.

Din Bucşeşti [Bacău].

A doua zi de Crăciun a avut loc la şcoala primară din localitate, serbarea pomului de Crăciun, data de membrii căminului cultural „Sfinţii Apostoli, Petru şi Pavel“ din aceasta comună. Serbarea s'a deschis la oră 8 seara cu un imn religios condus de d. înv. Constantin Dobrovăţ, cu elevii şcoalei primare; ea a fost pregătită de d. N. N. Bibiri, directorul şcoalei şi preşedintele căminului cultural. După care a urmat corurile: Cântecul Bradului şi Moş Crăciun, piesă de teatru jucată de elevii cursului primar.

S'au jucat piesele de teatru: Ce ştie satul de A. Jean, de către d. Alex. Jigău, V. Mârza, N. I. Bibiri şi d. înv. V. Ghine, cu un deosabit succes.

„Comoara“ de V. Eftimiu jucată de d. N. I. Bibiri, Ioan N. Bibiri şi N. I. Bujor. Printre piese s'au spus de d. N. Bujor înv. monoloagele „Interzis“ „Sămburile“ precum şi dialogul „Balada îndrăgostiţilor. — Serbarea a avut un deosebit fast, datorită muncii depusă de harnicul director d. N. N. Bibiri, pentru care îi aducem căldurоase mulţumiri.

a. c.

Abonaţi

Cultura Poporului

Cum trăesc ţăranii în Olanda

In Olanda, ţăranii sunt pescari şi cultivatori de pământ, ori crescători de vite, toţi deopotrivă de harnici în luptele aprige cu marea şi cu pământul sterp, mereu primejduit să fie înghiţit de înecuri.

Ieşiţi din Haga şi mergeţi în satul Scheveningen ca să vedeţi viaţa pescarului olandez.

Toţi au acelaş port, aceiaşi meserie din moşi strămoşi, Nu ies din satul lor şi nu se încuscresc decât între ei. Un fel de organizare ca a patriarhilor din Biblie, în cari acei bătrâni cu ciubotele pescăreşti, cu pantalonii largi, învăluiţi în fumul pipelor ce nu le lasă din gură nici odată, ţin sfat, povestesc isprăvi de pe mare, dau poveţe tinerilor ce se aruncă în largul apelor furtunoase pe luntrile lor cu pânze, până spre ţărmurile Angliei.

Când vine timpul de pescuit, nu mai rămân în sat decât femeile şi copiii. Bărbaţii au plecat eu toţii la mare. Pleacă şi nu uită să ia cu ei Biblia. Pe mare nu se îmbată, nu blestemă, nu râd şi nu vorbesc de cât atunci când e nevoe de o manevră. Când furtuna răscoleşte valurile, acei tăcuţi marinari crescuţi în vijelii, nu-şi plâng sfârşitul în vaiete sfâşietoare. Închid toate deschizăturile şi se lasă în fundul micului lor vas, unde îşi aşteaptă moartea cu linişte. Acasă, femeile lor ascunse în căsuţele bătute de ploi şi vânturi, cântă psalmi de mântuire pentru cei plecaţi departe.

Din acele căsuţe curate, sfinţite de bucuria întoarcerii bărbaţilor, ori de durerea nemărturisită a văduvelor şi orfanilor, n'au ieşit nici odată haimanale şi nici femei stricate. Nici un locuitor din Sheveningen n'a dezertat dela mare şi nici o fată n'a despreţuit mâna unui pescar.

Bărbaţii şi femeile au în faţa lor nu ştiu ce mândrie şi seriozitate care te fac să-i priveşti cu respect. Salută fără să plece fruntea, se uită drept în ochii dumitale ca şi cum ţi-ar zice: Noi n'avem nevoe de nimeni.

Unui ţăran olandez nu-i putem găsi asemănare cu nimeni şi cu nimic în ţara noastră. Să intri la el în casă: tablouri pe pereţi, covoare, pian, dulap cu cărţi şi jurnale, reviste, cea mai nouă carte de agricultură şi gospodărie. Nu-i lucru rar să găseşti ţărani olandezi cari vorbesc şi franţuzeşte. La teatru iau locurile cele mai bune şi când au câştigat bine, destupă acasă şi câte o sticlă de şampanie.

Un ţăran cu o sută de mii de lei (în valută veche) capital, nu stă în fruntea celor bogaţi. Cu atâta avere şi tot nu lasă coarnele plugului. Feciorii lor cari au trecut prin şcoli înalte şi universităţi, au dispreţ pentru meseria de avocat, funcţionar, doctor şi se mulţumesc să rămână la ţarina părintească.

Aceşti ţărani sunt în fruntea ţării şi nu e altă clasă care să se ridice în fruntea lor. Din această ţărănime ies deputaţi. Indeletnicirile le îngădue să facă şi nitică politică, pentru administraţie şi lucrările de interes obştesc. Urmăresc tot ce e mai nou în descoperirile agriculturii. Şi în cele mai mici sate vei găsi muzee, grădini botanice, făcute şi întreţinute de ţărani. Când ţărancele se duc la oraşe, vizitează muzeele şi universităţile. Unii ţărani fac călătorii să vadă cum e în Franţa, în Germania, în Anglia. Un călător francez povesteşte că în multe sate n'a găsit nici un sărac, nici un neştiător de carte.

Iubirea de muncă, ajutorul între ei, a gonit sărăcia şi ticăloşia dela sate. E o lume nouă pentru noi; par'că n'ar fi existat nici odată o clasă săpânitoare de acolo. Nici un palat boieresc nu-şi ridică vârfurile peste casele ţăranilor.

De altfel, în Olanda nu se cunoaşte deosebirea de avere, de învăţătură, ori de boerie moştenită.

Toţi oamenii recunosc o singură cale ce duce la nobleţă: munca şi gospodăria.

Fericită ţară cu astfel de ţărani şi cu aşa obiceiuri.

Ap. D. Culea

Activitatea căminului cultural „M. Eminescu“

Acest cămin a luat fiinţă în ziua de 2 Noemorie 1925, în comuna Gherăseni, judeţul Buzău, în urma iniţiativei şi stăruinţii acelui ce scrie aceste râduri, cu un număr de 28 membri.

Căminul a dat o serbare şcolară în ziua de 3 Ianuarie 1926, la care a luat parte lume multă, fiind nevoiţi a o da a doua oară pentru ţăranii cari n'au încăput la întâia reprezentaţie.

Căminul a dat două serbări naţionale: una în 2 Ianuarie 1926 şi a doua în 15 August 1926.

Căminul are o bibliotecă formată din 248 volume, în valoare de 10 mii de lei. Căminul posedă o cancelarie drăguţă; am făcut şi ceva mobilier şi am stăruit la regiunea agricolă de unde am obţinut un loc de casă.

Subsemnatul am dat suma de 1100 lei pentru facerea geamurilor la şcoala primară din această comună. Am luat iniţiativa de a se clădi un monument în amintirea eroilor căzuţi în războiu la 1877—78, 1916—1918, în care scop am adunat suma de 3784 lei.

In toate mişcările mele culturale am fost ajutat de preotul D. Ionescu, dascălul M. Ionescu, I. N. Lazăr, Vasile Stan, P. Roşu şi alţi săteni, cărora le rămâne sarcina de a duce mai departe cele începute de mine.

Gh. E. Solomon
fost preşedinte al căminului

Anul Nou la Palatul regal

In ziua de 1 Ianuarie, la ora 12, MM. LL. Regele şi Regina, împreună cu AA. LL. RR. Principesa Mamă Elena, Principele Nicolae şi Principesa Ileana, înconjurate de Casa Civilă şi Militară, au primit cu ocazia anului nou, la palatul Cotroceni, felicitările I. P. S. S. Pătriarhului României, ale consiliului de miniştri şi ale d-lor preşedinţi ai Corpurilor Legiuitoare.

D. preşedinte al consiliului de miniştri a rostit o frumoasă cuvântare.

M. S. Regele a răspuns:

„Începutul fiecărui an este pentru Mine prilejul binevenit de a implora dela bunul Dumnezeu să dea ţării tot ce-i trebue: pace în interior şi belşug; dar este şi un prilej pentru a arăta sfetnicilor Mei încrederea ce am într'înşii, ştiind că toţi depuneţi toată râvna şi munca să ajungem ţinta noastră comună: binele ţării. Mult este încă de lucrat în frumoasa noastră ţară, dar am convingerea că fiecare dintre-d-voastră, precum şi fiecare cetăţean îşi va da toată silinţa să ajungem ca ţara să fie bine statornicită şi pe temelii trainice.

Rog pe bunul Dumnezeu ca anul ce vine să fie cu belşug, rod pe câmp şi pace înlăuntru“.

Scrisori râmnicene.

In seara zilei de 26 Decembrie 926, cercul studenţesc „Al Sihleanu“, a dat un bal naţional, cu frumosul scop de a mări fondul căminului din Bucureşti. Cetăţenii oraşului cât şi ai satelor megiaşe au preţuit îndeajuns iniţiativa inimoşilor studenţi, probând sprijinul cu numărul însemnat, ce a întrecut aşteptările. A fost o seară de rară sărbătoare românească, cu menirea de a smulge din inima nouei generaţie, urâtul obicei de a mai juca maimuţăreşte.

Conducatorii căminului cultural „Const. Soutzo“ din com. Sloboziea, în a treia seară de Crăciun a organizat o serbare culturală urmată de joc. Jocul s'a sfârşit în zorii zilei.

C. Georgescu-Obrejiţa.

Din Ioneşti [Argeş].

In comuna noastră, din iniţiativa învăţătorilor şi preoţilor locali, a luat fiinţă, uu cămin cultural cu numele de „Prinţesa Ileana“. In ziua de 2 Ianuarie, căminul şi-a manifesta primile începuturi culturale dând o frumoasă serbare, la care a luat parte lume multă. Această serbare a avut cinstea să aibă în sânul ei şi pe Prea Sf. Arhimandrit Calinic Serboianul, unul din intelectualii de seamă ai ţării. Sf. Sa printr'o cuvântare, o arătat lumii rolul cel mare ce-l joacă azi căminele culturale. Au mai luat parte familia doctorului francez Paul For, şi a judec. Minulescu şi alţii.

Membrii acestui cămin urmăresc. cumpărarea unui aparat cinematografic şi construirea unui local al căminului. Au depus muncă apreciată d. învăţători Ioan Popescu, Mircea Marinescu şi preotul Ctin Toiusanu. Au mai dat ajutor moral autorităţile comunale. Cei cari s'au distins în depunerea muncii pentru această serbare au fost seminariştii şi normaliştii locali, în frunte cu d. Ioan Florescu. D-sa prin o cuvântare a mulţumit publicului că a răspuns la munca ce trebue depusă pentru acest scop şi îl roagă ca şi pe viitor să eie parte cu acelaş interes.

A. E.

Vrem fapte

Cinstiţi cititori, uitaţi despre ce este vorba: Se vorbeşte de multă vreme la noi, despre marea problemă a alcoolului.

Şi se spune — şi cu multă dreptate — că alcoolismul este o boală socială, este distrugerea săteanului nostru, este săcătuirea fizică şi morală a poporului nostru.

S'au făcut statistice de câte parale se cheltuesc pe băuturi şi ne-au înspăimântat sumele, ce se ridică la milioane de lei. Eu personal am avut prilejul să mă conving de gravitatea acestui pericol. La una din cârciumile din satul Văratec s'au vândut: spirt, vin şi bere în valoare de 75.234 lei în timp de două luni şi ceva. Citiţi bine şaptezeci şi cinci de mii două sute treizeci şi patru lei începând din ziua de 23 Mai 1926 şi până la 10 August 1926.

Dar satul Văratec mai are o cârciumă, care cel puţin a vândut de ceeaşi sumă, la care dacă mai adăugăm debitul de vin şi bere din Sfta M-re Văratec, ajungem pe puţin, la suma de două sute de mii lei daţi de către săteni, maici şi vizitatori pe băuturi alcoolice.

Cinstiţi cititori, acesta este adevărul şi oricine se poate convinge că nu scriem prăpăstii. Dar partea dezastroasă este alta.

Este laturea morală a acestei probleme. Toţi suntem de acord asupra pericolului alcoolului.

Toţi strigăm şi ne agităm, dar foarte puţini din noi trec la fapte.

S'a trâmbiţat cu multă dărnicie de vorbe: o Ligă contra alcoolismului.

A luat fiinţă mai acum câţiva ani în capitala Moldovei.

Se părea, că Iaşul este leagănul tuturor pornirilor spre mai bine.

In fruntea acestei ligi este I. P. Sf. Sa Mitropolitul Eparhiei Moldovei şi acest fapt ne îndreptăţia, să credem într'o îndreptare.

Eparhia Moldovei are cele mai mari şi frumoase mănăstiri din România.

Aici la poalele munţilor Carpaţi s'au retrat, să trăiască departe de lume, oameni de ispravă şi dornici de a gândi adânc la cele dumnezeeşti. La Mănăstirea Neamţ am avut focarul de lumină şi de intensă propagandă religioasă-culturală a călugărilor, de acum câteva secole.

Tipografia Mănăstirei Neamţ a scos la lumina zilei atâtea comori sufleteşti, pentru oamenii dornici de a se cultiva.

Mănăstirea Secu a adăpostit pe Marele Mitropolit Moţoc, care a fost pentru biserica neamului românesc o podoabă.

Mănăstirea Agapia are cinstea picturii marelui Grigorescu, iar Mănăstirea Văratec de a fi avut printre „surorile lui Hristos“, pe una din femeile coborâtoare din familia lui Brâncoveanu.

Trecut plin de glorie!

Timpuri cu oameni de fapte şi vrednice de aduceri aminte!

Şi ce păcat, că trebuie să trăim doar din amintirea lor.

Oamenii de astăzi s'au gândit să cinstească, cu totul altfel locaşurile sfinte.

Viaţa retrasă şi liniştită, menirea de apostoli ai creştinismului şi meditaţiunea spre lucruri înalte, pare a nu se mai împăca cu mintea muritorilor de astăzi.

Zidurile chinuezeşti, ce închideau altă dată gânduri de adâncă religiozitate şi oprea porţile lor, de a întra tot ceace este rău, din lumea profană, au devenit astăzi o mare furtunoasă de valuri, ce aduc cu ele tot ce întâlnesc în cele în drumul lor. In unul din aceste sfinte locaşuri şi anume, în Mănăstirea Văratec se află un debit de băuturi şi pe deasupra unul de tutun.

Administraţia sfintei Mănăstiri Văratec, adică soborul Mănăstirei este chiriaşul acestor debite, ceeace s'ar spune cu alte cuvinte, că sfânta Mănăstire Văratec este debitant de băuturi şi tutun.

Pentru a se înfiinţa o altă cârciumă la distanţă de câteva sute de metri de mănăstire putem vedea: Decizia consiliului comunal al Comunii Filioara din care face parte şi sus numita mânăstire, precum şi cătunul în care se va înfiinţa noua cârciumă, decizie care sună astfel: „Pe ziua de 29 Iulie 1926 se scoate în licitaţie un drept de cârciumă în cătunul Gropi în continuare cu mânăstirea Văratec şi un altul în satul Văratec în continuare că mânăstirea Văratec, etc.“...

Aşa dar călugăriţele Mânăstirei Văratec sunt trecute printre capii de familie, ca în felul acesta să dea numărul cerut de lege — 100 capi de familie la o cârcinmă — spre a se mai putea înfiinţa încă şi alte cârciume.

Şi-atunci: cârciumă în Mânăstirea Văratec propriu zis, cârciume la periferie.

Da, cinstiţi cititori, aceasta este situaţia.

In Mânăstirea Văratec, în locaşul sfânt de odihnă şi adâncă gândire, către ceeace este Dumnezeesc găsim în loc de: spitale, şcoli de educaţiune, orfelinate ş. a. găsim, zic, cârciumă şi tutungerie. Şi acum să mă întreb şi eu alături de dv. unde este îndreptarea ce-o aşteptăm dela Liga contra alcoolismului? Unde-i că n'o vedem?

Ion Gh. Ispir.

Cât timp poartă diferitele femele

Iapa poartă aproape 11 luni, socotit dela ultima bătaie sau 330 zile, aceasta e termenul de mijloc; şi fătarea poate să aibă loc înainte şi după acest timp, cu câteva zile; în tot cazul un mânz născut înainte de 287 zile adică 10 luni fără 13 zile, nu poate trăi.

Vaca poartă cam 9 luni în mijlociu sau 274 de zile şi viţelul ca să poată trăi trebule să se nască cel puţin la 240 zile sau 8 luni.

Iapa şi *vaca* nasc de obicei câte un mânz sau viţel şi rar doi. La iepe naşterea dublă se observă mai mult la cele bătrâne; după datele statistice ce avem, s'a constatat că o naştere de 2 mânzi se întâlneşte de abea la 1000 de fătări, la vacă la 330 de fătări şi la măgăriţe la 100 de fătări.

Bivolita poartă cam 308 zile, 10 luni şi vre'o 3 zile;

Scroafa poartă 3 luni 3 săptămâni şi 3 zile sau cam 114 zile, timpul cel mai scurt este de 104 zile şi numărul purceilor depinde de rasă de la 4 şi chiar până la 20 şi 24.

Oaia şi capra poartă 5 luni sau 150 zile în mijlociu, şi termenul cel mai scurt este de 143 zile. Nu e rar să vedem că aceste femele dau naştere la doi produşi.

Căţeaua poartă 63 zile, pisica 55 zile şi epuroaica de casă 30 zile.

Cauzele cari pot influenţa asupra duratei gestaţiei sunt în primul rând rasa, apoi sexul noului născut; pentru mascul se zice că gestaţia este mai lungă ca pentru femelă. Etatea femelei contribuie întru cât-va a prelungi această durată şi s'a observat că ea se măreşte cu etatea femelei; aceasta poate din cauza că produşii se nasc cu atât mai greu cu cât femela este mai în vârstă, bine înţeles până la un timp anumit. Ştim de ex. că puterea de reproducţiune creşte bunăoară la iapă, până la 12 ani după care scade; tot astfel se petrece şi cu celelalte femele.

La paseri timpul necesar pentru **înbubaţiune, adică clocirea ouălor, variază după specie, aşa:** Gâsca 28—30 zile, rata leşească 36—38 zile, fasaniţa 23—26 zile, păuniţa 30 zile, bibilica 28 zile, curca 30 zile, găina 21 zile, porumbiţa 19 zile.

după Med. vet.
C. Papazolu.

Din Buzeni (Botoşani)

In prima zi de Crăciun s'a serbat cu un deosebit fast la şcoala din satul Tulbureni, pomul de Crăciun, în faţa sătenilor veniţi cu copiii lor şi a Sf. Sale preotului C. Posa, parohul bisericei Sf. Nicolae, din Botoşani, care a luat parte la această frumoasă serbare, Sfinţia sa a adus mulţumiri învăţătorului Mina V. Rusu, directorului şcoalei, care după-cum se ştie, a organizat încă de acum 4 ani un cor pe 4 voci, ce este clasificat întâiul din judeţ, fiind şi premiat ca atare.

Părintele Posa, a avut rolul educativ ce se împlineşte de către acest cor.

A urmat după împărţirea darurilor de către Moş-Crăciun, la copii, apoi nenumărate producţii şcolare ca: coruri, piese de teatru, recitări, etc.

S'au distins la recitări următorii copii: Toderean Florica, Zamfir Const., Hriscan Ana şi alţii. Toată lumea a plecat foarte mişcată şi mulţumită.

Indemnăm pe acei învăţători cari au talent muzical, să urmeze pilda dată de susnumitul învăţător, organizând cât mai multe coruri, care prin cântecul lor să contribuie la ridicarea morală a poporului nostru de la sate, căci cântecul este acela ce pătrunde mai uşor în sufletul omenesc.

— La mănăstirea de maici din Agafton, Ministerul Industriei şi Comerţ, va înfiinţa un atelier de croitorie. Acel atelier va lua fiinţă la 1 Aprilie.

M. Gh. Bălan.

Din Strehaia (Mehedinţi)

In sara de Duminecă 15 Decemvrie 1926, la noi, s'a serbat pomul de Crăciun al Şcoalei Grădina de copii, în sala şcoalei de băieţi. A luat parte lume multă. Copiii au spus poezii, au cântat şi au jucat diferite jocuri, sub conducerea d-rei Prunescu, profesoară. Părinţii copiilor au rămas pe deplin mulţumiţi de devotamentul şi munca fără prejet a acestei profesoare, mulţumindu-i pentru dragostea cu care se ocupă de copii.

M. G.

Frânturi de cuget.

Răutatea oamenilor e mai de temut decât aceia a fiarelor, căci, pe când animalele sunt rele din instinct oamenii pot fi răi din premeditore, şi e mai puţin primejdioasă răutatea inconştientă decât aceia ascunsă sub egida civilizaţiei care o sancţionează.

*

Modestia e singura diademă care se potriveşte tuturor frunţilor.

*

Bunătatea este podoaba pe care o putem purta totdeauna, fără să se învederească; fără să cunoască timp şi spaţiu.

*

Ne temem de moarte, dar nu ne temem de moartea fiecărei clipe. Ba dimpotrivă, nu ştim cu ce să ne mai omorâm vremea, uitând că alergăm după propria noastră ucidere.

Agata Grigorescu.

Constatare

Dela început țin să spun că nici gând nu am să critic sacrificiul, abnegația preoțimii și a corpului didactic dela țară, totuși este bine să se vânture unele chestiuni care ne interesează pe toți, cum este și răspândirea sectelor nepermise de nici o lege, cum sunt baptismul, milenismul, ș. a.

Luna trecută mi-a venit un pământean tocmai din județul Hunedoara, plasa Puiului, și mi-a adus trista știre, că fratele meu și-a părăsit religia și a trecut la pocăism; tot acest tânăr mi-a adus știrea că propagandiștii diferitelor secte cutreieră satele și amăgesc populația dela țară, nestingheriți de nimeni. Acest tânăr, invalid de război, îmi spune că în toate satele aceste secte au câte 3, 5, 10 familii aderente ale pocăismului, și că dacă se vor înmulți ca până în prezent, peste cincizeci de ani, numărul lor poate să ajungă la 50% din populația creștină; astfel sfărâmițându-se religia stătătoare, peste un timp oarecare, nu vom mai avea nici soldați buni, nici muncitori, deoarece acești fanatici pierd la zile de-arândul, vagabondând dintr'o comună în alta, perzîndu-și tot timpul în rugăciuni sectante. Acești frați rătăciți și pierduți în Domnul nu mai recunosc societatea, nici disciplina cetățenească, pierd curajul, ambiția de lucru, se lapădă de părinți, frați și surori și dacă ar reuși să ducă lumea naivă în eroare ar răsturna tot aparatul statului.

Ei sunt susținuți și ajutați cu cărți și bani din America. Intre sectanți sunt evrei și chiar comuniști, ajutați de frați lor din Rusia, China, mai cu seamă din America. Și nu mai încape nici-o îndoială că scopul acestor secte și predicatori, nu este altceva decât comunismul intelectual; vorbesc obraznic și în batjocură despre cruce și despre toate religiile și hulesc preoțimea prin cuvinte cu două înțelesuri.

Nu sunt cel chemat să mă amestic în misiunea preoțimii și-a învățătorimii, totuși mă întreb: cum se face ca unii din domnialor au părăsit sfântul patrafir, și dd. învățători au stins făclia lăsând poporul rural în întuneric și au alergat la tribuna Parlamentului, unde de multe ori sunt huliți și defaimați? Mă întrebi oare au lăsat dlor totul în ordine, oare unificate sunt toate sufletele? Oare am ajuns nivelul de cultură mai presus ca toate popoarele? Nu se înțelege dezertarea dela postul de apostolat? Cred că mai bine de o sută de învățători și profesori au părăsit apostolatul sfânt pentru cucerirea unui mandat.

Dintre țările mărite nici una nu are atât de mare nevoie de profesori și învățători ca națiunea noastră, totuș guvernanții noștri au tolerat risipirea puterilor didactice.

Datoria acestor învățători și profesori din Parlament e să se reîntoarcă la catedre, să oprească baptismul și să aprindă iar facliile stinse.

Apostolat dlor, nu politică!

Emil Pârvu

Manifestația culturală dela Vaslui

Serbarea premierii datinelor creștinești

Casa națională „Viitorul“ din Vaslui, a găsit un nou și fericit prilej de manifestare culturală. Astfel în scopul cinstirei prețuirii datinelor creștinești, a avut loc Duminecă 19 Decembrie 1926 serbarea premierii acestor datine, în prezența corpului didactic, ofițeresc, a autorități or, precum și a unui public cam de trei ori mai numeros, decât numărul locurilor din sala teatrului județian, unde a avut loc ședătoarea. Sute de persoane dornice de a lua parte la această ședință de reînviere a unui trecut duios, plin de comoara celor mai sublime amintiri, mai ales ale copilăriei, umpleau sălile, scările și piața din fața teatrului, așa că ședătoarea care a durat mai mult de cinci ore, s'a desfășurat cu ușile deschise, satisfăcând pe cât posibil și lumea din afara teatrului. Cele șapte școli care s'au produs, concurând la premiere, s'au întrecut unele pe altele, au excelat prin modul artistic, original și corect, cum au înfățișat scumpele noastre datini. Corpul didactic a dat și de astă dată dovadă de o reală și conștientă înțelegere a misiunei sale în afară de zidurile școalei. Iată acum școlile care s'au produs și programul ce s'a desfășurat: Grădina de copii, de pe lângă asociația cercului de gospodine, directoare dna Sghibarț, a jucat pieseta: „Plugușorul“. Grădina de copii, de pe lângă liceul ortodox de fete, directoare dna Valter, a jucat „Steaua“ și „În pădure e desiș“. Școala primară de fete no. 1, directoare dna Batăr: Colinda, „În noaptea de Crăciun“ și Plugușorul (fete îmbrăcate în costum naționale bărbătești.) Școala primară de fete no. 2, directoare dna Tiron, cea mai activă școală din localitate, a jucat piesa: . Prinosul Îngerilor“ feerie de Lia Hârsu. Școala primară de băeți no. 2, director d. Olaru, a jucat pieseta „In noaptea de Crăciun“ de Ion Pas, sub minunata conducere a dlui institutor I. Vierescu. Liceul „M. Cogălniceanu“ director Th. Tomida, a cântat diferite coruri în legătură cu sărbătorile creștinești și „Plugușorul“. Școala de meserii, director d. Popa, întreaga școală cu peste două sute de elevi, împărțiți în șase mari echipe, au jucat în mod cât se poate de distins: „Steaua, Plugușorul, Irozii, Capra, Calul și Haiducii“.

Conducerea și organizarea măreței serbări, a fost încredințată dlui avocat Corneliu Meza, președintele Casei naționale, secondat fiind de membrii din comitetul de conducere și de corpul didactic vasluian.

La complecta reușită a serbărei a contribuit în largă măsură, muzica militară a reg. 25 Inf., de sub conducerea măiastră a dlui Lt. Manoliu, șeful muzicei.

După desfășurarea programului artistic, a luat cuvântul d. avocat Meza, președintele Casei Naționale care a explicat inițiativa sa la Vaslui, în ce privește reînvierea datinelor creștinești, mulțumind școalelor, autorităților, precum și donatorilor, pe care-i citează în parte, aducându-le speciale omagii.

Apoi juriul apreciator, având de președinte pe d. C. Meza, procede la împărțirea premiilor, tuturor școalelor concurente după cum urmează: Trei mii lei, școala primară de fete no. 2, (dna Tiron, care s'a afirmat ca cea mai distinsă, mai plină de inimă și de talent, reprezentantă a corpului didactic local).

Două mii lei, școala de meserii, d. Popa, o admirabilă forță creatoare pe tărâmul cultural.

Câte o mie lei, celelalte școli concurente în număr de cinci. S'a mai oferit tuturor școalelor premiate câte o broșură donată de d. Em. Marțian președintele trib. Vaslui, iar școlilor primare și grădinelor de copii bomboane, trimise din partea centralei Caselor Naționale.

In cuvinte mișcătoare și de o duioșie rară, luând cuvântul dna Efrosina Tiron, directoare de școală, mulțămește în numele școlilor premiate, atât activului președinte avocat Meza, cât și publicului vasluian, pentru buna organizare și nobila manifestare culturală din acea zi.

Dl președinte Corneliu Meza, declară închisă seria ședătorilor din acest an, urând publicului, un nou an, plin de roade și de realizări fericite, precum și o mai vajnică înfrățire a școlilor cu așezămintele de cultură.

Ne facem o datorie de cinste, menționând numele donatorilor.

Câte o mie lei, dra Elena Nicolau, profesoară, băncile: Casa de credit, Sindicatul Agricol și Viticol, și banca populară „Cetatea lui Ștefan Vodă“.

Șase sute lei, prefectura județului Vaslui.

Câte cinci sute lei, primăria orașului Vaslui, banca Tache Protopopescu și banca „Federala Spiru Haret“.

Patru sute lei, Camera de comerț.

Câte trei sute lei, d. prof. universitar dr Hurmuzescu din București și banca Vasluiul.

Câte două sute lei, dnii Em. Martian, I. Gingir, I. Săndulescu și C. Meza.

Una sută cincizeci lei, Banca națională a României, filiala Vaslui.

Câte o sută lei, dnii Enfr. Tiron, G. Tiron, avocații: Th. Mandrea, Negură, Mina Popescu, V. Pavlov, E. Mădârjac, Const. Florian, P. Niculescu, Banca poporului, societatea „Valea Rahova“, d. Atanasiu, C. Ungureanu, G. Vartolomei și Al. Onceanu.

C. M.

ARON LAZAR

Croitor civil și militar

Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios

Cuj, Str. N. Iorga 2

Viața la sate

Din Călimănești (Vâlcea)

Ziua de 12 Decemvrie 1926 a fost pentru călimănești o zi de mare sărbătoare religioasă. Fiind ziua fixată pentru conferința preoților din cercul Călimănești toți preoții din cerc au venit din ajun. E cunoscută de multă lume această localitate ca o stațiune climaterică și balneară de primul rang, însă, în privința localurilor publice până acum de curând lipsa se simțea dela întâiul pas, în Călimănești.

Astăzi îndată ce-mi treci „Oltul“ privirea-mi atrasă spre dreapta dincolo de cîmi tir, de frumoasa biserică și casa parohială în aceeași curte. Privind de aproape aceste construcții cu grădiniță de flori înprejur, cu gust ales împărțită, or cine își poate da seama că toate acestea s'au lucrat atât de minunat sub conducerea unui om de ordine, de muncă și cu cele mai alese însușiri sufletești. Acest om este protoereul din jud. Vâlcea sf. sa pr. Gh. Bălășel, care muncind într'una cu mijloace puține, cu ajutor puțin, în timp scurt, și cu mulți dușmani a reușit să ridice aceste frumoase podoabe în Călimănești.

Dar activitatea P. C. Sale nu s'a redus numai aci în afară, a doua zi ne-a fost dat să-i vedem activitatea și în interiorul bisericii, în timpul serviciului divin.

Catedrala centrului Călimănești cât este de mare, era neîncăpătoare pentru credincioșii doritori de a asculta Sf. Liturghie; până și galeriile de sus erau ticsite de credincioși, tineri și bătrâni.

Cântăreții centrului la strane căutau cele de cuviință, cu multă măestrie până la sf. Liturghie când ni-au încântat auzul melodiile îngerești cari porneau dela corul mixt condus de sf. sa pr. Bălășel, pe 4 voci. Și ne-am zis, încă o creație minunată a pr. Bălășel! Iată ce poate face un om, care știe ce vrea, și muncește pe tăcute, fără reclamă, așteptând ca faptele să arăte pe om.

Dar iată-ne ajunși la predica zilei. Pr. Gh. Popescu-Bujoreni a vorbit tâlcuind Evanghelia cu cei 10 leproși, apoi a urmat parastasul pentru eroii din război, în număr de o sută din localitate. Pr. Popescu-Câineni a vorbit frumos despre datoriile ce avem față de eroi, orfanii lor și văduvele lor. Apoi corul cântăreților a cântat „Imnul eroilor“.

Serviciul religios s'a oficiat cu un deosebit fast. Cei șapte preoți secundați de harnicul diacon Mărculescu dela Sta Episcopie, au oficiat în așa fel că da impresia că suntem la Episcopie, nu într'un sat oarecare.

Masa a fost dată la toți clericii de către P. Sa pr. protoereu Gh. Bălășel, apoi a urmat ședința intimă, când pr. N. N. Ionescu o făcut recenzia cărții, „Mângâerea bunului creștin“ de Septimiu Popa.

După masă s'a deschis ședința publică la școală. Nici pe sfert n'a putut lua parte în sală lumea care venise și asculta pe afară pe la ferestre. Autoritățile toate de față. Cârciumarii toți lipsă, Diavolul fuge de tămâie. Corul cântăreților și cel mixt s'au întrecut în cântece religioase și patriotice. Cuvântarea pr. N. N. Ionescu despre ziua Duminecii; a pr. Gh. Popescu despre cum trebuie să trăiască creștinii și în ce stă fericirea, au fost ascultate cu religiozitate. Lectura făcută din „Jos Beția“ de P. I. Episcop Nicodim, de către d. P. Droc a fost mult aplaudată. Dar cuvântarea pr. C. Sale pr. Bălășel de închidere le-a întrecut pe toate. Simțea fiecare ascultător cum trece prin el un fior de căință, de hotărâre spre a începe o viață adevărat creștină și toți au mulțumit vorbitorului pentru sfaturile date.

S'au dat apoi în dar mai multe cărți din partea cercului, și din partea dlui P. Droc, mai multe foi din „Cultura Poporului“ și „Duminecа Poporului“.

Noaptea a venit și nu se îndura nimeni să plece, și toți ar fi dorit să ție vremea în loc cel puțin o oră, ca să mai asculte învățătura apostolor P. S. Episcop Bartolomeu.

Nu mai puțin au rămas mulțumiți sufletește toți preoții corpului și cântăreții, că ostenelile fizice și cheltuelile materiale sunt răsplătite de sătenii pe unde se duc în propagandă culturală, în felul celor din Călimănești. Cinste lor și păstorului lor sufletesc.

Kiffa

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

INFORMAȚIUNI

A. S. REGALĂ PRINCIPELE NICOLAE, a fost înaintat la gradul de căpitan pe ziua de 1 Oct. 1926.

DOAMNA Maria general C. Poenaru a fost numită mare doamnă do onoare pe lângă A. S. R. Principesa Mamă Elena a României.

SE ȘTIE că Liga culturală a tuturor românilor, a pus piatra fundamentală pentru construirea unui palat propriu.

Pentru aducerea la bun sfârșit a acestei opere, Liga va pune în vânzare cărți poștale cu diferite ilustrațiuni din istoria neamului nostru.

Având în vedere scopul urmărit, suntem convinși că acest apel va găsi un larg răsunet în sufletele tuturor bunilor români.

BANCA NAȚIONALĂ aduce la cunoștința publicului că a prelungit până la 15 Ianuarie, termenul pentru preschimbarea hârtiilor de 500 lei format mic (țărăncuțele).

Toți diurniștii dela căile ferate fără nici o excepție, au fost concediați pe ziua de 1 Ianuarie 1927.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și raportorii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

DUPĂ cel mai nou buletin statistic al României, redăm populația câtorva orașe din Bucovina:

	Români	Evrei	Alte nații
Cernăuți:	12639	43555	35573
Coțmani:	19	663	5239
Gura Humorului	769	1704	2206
Suceava:	1988	4909	3287
Vișnița:	19	3173	577

Lăsăm pe cititorii noștri să judece.

IN acest număr publicăm o frumoasă povestire „Florile Dalbe“ a cunoscutului și talentatului scriitor A. Mândru.

Printre prietinii și colaboratorii noștrii distinși, se numără și dsa.

PENTRU a veni în ajutorul agricultorilor producători, guvernul a admis următoarea reducere la taxele de export: Vița americană la 1 leu pe suta de kilograme; Câlți de cânepă dela 11 lei la 2 lei de kilogram; Nucile dela 40.000 la 20.000 lei de vagon, nucile decorticate dela 80.000 la 40.000 lei de vagon; Sdrențele de lână albă (halina) și sdrențele de cojoace dela 60 000 la 10.000 lei de vagon; Lâna regenerată provenită din destrămarea sdrențelor de lână dela 50.000 la 8000 lei de vagon; Sdrențele de orice fel afară de sdrențele albe de lână și de sdrențele de cojoace, dela 10.000 la 3000 lei de vagon.

M. S. REGELE a decorat cu Mihai Viteazul cl. I pe mareșalul Badoglio șeful marelui stat major al armatei italiene.

IN ziua de 25 Decemvrie a murit împăratul Japoniei. Prințul moștenitor Hirohito s'a prezentat imediat în fața parlamentului, anunțând venirea sa la tron, punându-și numele de Showa, ceeace în limba japoneză înseamnă „Lumina păcii“.

PREȚUL stabilit de ministerul de agricultură pentru vițele altoite pe anul în curs este: 5.50 buc. calitatea I la vițe altoite pe Riparia și 6.60 lei buc., la cele altoite pe hibrizi.

Vițile de calitatea II se vor vinde cu 2.75 și 3.50 lei bucata.

Nu se cuprind în acest cost împachetatul și cheltuelile de ezpediție.

IN ziua de 4 Ianuar, d. profesor N. Iorga a plecat la Paris spre a'și ține cursul la Școala Română de la Fonteney aux Roses.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*, povestiri de *Const. Cehan Racovită*. Cereți cartea dela foaea noastră, prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile mai prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Chioare din Moldova

Mămucă ce să mă fac
Nu mi-ajunge-un fund și-un crac?
Dragul mamei sui în pod
Și coboară ceala cot
Și-i pune cracu la loc.
De gospodină ce era
Casa n'o mai mătura
Da și când o mătura
La boer fug 'alerga
Cerea boii și-o tânjală
Să scoată gunoiu-afară.

*

Eu scoteam banii din pungă
Ea făcea măliga crudă
Cheamă mâța s-o mănânce
Mâța miaună și fuge.
Mâța fuge pe cuptior
N'o mănâncă s-o omori!
Cat în putina cu borș
Gernișori cu capu roș,
Cat în oala cu smântână
Mucegai de-un lat de mână.

Auzite dela Dumitru Grosu
din Șindriceni (Dorohoi)

Cărți și reviste primite:

Biblioteca „Sămănătorul“ No. 155 „Școala Poporului“ de N. Ghiulea (probleme sociale) Arad. Prețul 5 lei.

In editura „Cartea Românească“ București: Cunoștinți Folositoare, seria D, No 16, „Tiparul“ de V. Romanescu. Prețul 5 lei.

Cunoștinți Folositoare, Seria A, No. 34: „Lămurirea potopului“ de I. Simionescu. Prețul 5 lei.

Cunoștinți Folositoare, Seria B, No. 47: „Cultura Tomatelor“ de Ilie Isvoranu. Prețul 5 lei.

Gândirea, anul 6 No. 9—11, București, str. Cantacuzino No. 2.

Societatea de Mâine, revistă anul 3 No. 51 și 52. Cluj. Piața Unirii 8.

Țara Noastră, revistă, anul 7 No. 51 și 52, Cluj, Piața Cuza Vodă 16.

Ideea Europeană, anul 8 No. 194, București, str. Paris 1.

Renașterea, anul 5 No. 12. Craiova str. Cuza Vodă 114.

Viața Agricolă, anul 17 No. 23, 24. București, str. Luterană No. 4.

Biblioteca poporală a Asociațiunii „Astra“, No. 142 „Fapte de împlinit pentru întărirea și prosperitatea neamului“, Sibiu. Prețul 5 lei.

Revista Ecoul Macedoniei și Românici, anul 1 No. 6 și 7. București, str. Florilor 22.

Falanga, anul 1 No. 9, București, str. General Berthelot 46.

Ritmul vremii, anul 2 No. 12. București, str. Toamnei 2.

Gândul nostru, anul 5 No. 12, Iași, str. Bărboi 9.

Casa noastră, anul 4 No. 9, 10 și 11. București, str. M. Golescu 2.

Foaia Tinerimii, anul 10 No. 24. București, str. Carol 10.

Grafica Română, anul 4 No. 47 și 48. Craiova.

Educația, anul 9 No. 9—10. București, str. Termopile 6.

Tomisul, anul 3 No. 11—12, Constanța, Eparhia Episcopiei.

Școala Mehedințului, anul 2 No. 3, T.-Severin.

Semnele timpului în biserica noastră, anul 1 No. 2. București str. Simonide 13.

Dacă doriți să aveți IMPRIMATE eftine și frumoase, cercetați o-o

Tipografia DACIA

Cluj. Caela Victoriei Nr. 7.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin
în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

Fabrica de articole argintate

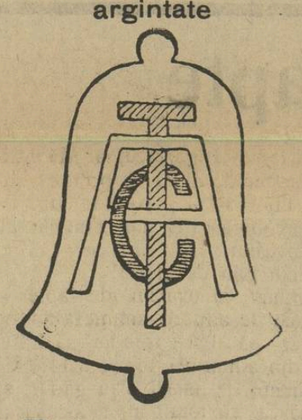

„Tăcâmul“
mutat în Str. N. Iorga II-a.

NOVOTNY

Societatea de mâine

Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice

Societatea de mâine dă lămurirea teoretică a problemelor sociale, economice și culturale. Intreprinde cele mai vaste anchete publiciste în domeniile: agrar, economic, biopolitic și cultural. Este organul democrației radicale susținând cauzele celor necăjiți. — Publică cele mai controlate informațiuni, căci fără cunoașterea exactă a realităților nu se poate consolida nimic. Are colaborarea celor mai talentați scriitori și ziariști.

Timp de patru ani Societatea de Mâine a reușit să-și câștige cele mai întinse simpatii în lumea cititorilor serioși din toată țara!

Societatea de mâine este agentul cel mai energic și vioi al idealurilor de progres social. Este tribuna înaltă de dreptate și libertate a ideilor.

Citiți și abonați cu toții „Societatea de mâine“!

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, PALATUL DE IND. ȘI COM.
Abonament anual: instituții, autorități: 1000·— Lei. — Profesiuni libere: 600·— Lei. Funcționarii: 500·— Lei.

Intelectuali! Industriași! Comercianți! Muncitori! abonați cu toții și citiți regulat cea mai mare publicitate social-economică a României întregite!

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:

bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj

Se găsește pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No

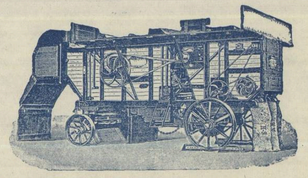

Maşină de imblătit
Cséplőgép
Dreschmaschine

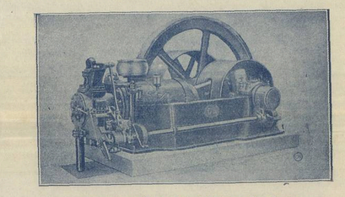

Motor stabil de benzină sau oleu brut
Benzin-Nyersolaj motor
Benzin-Rohöl-Motor

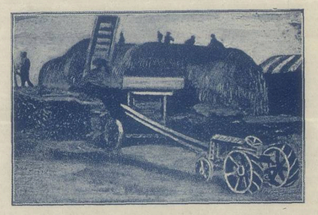

Tractorul la treerat
Cséplésnél
Beim dreschen

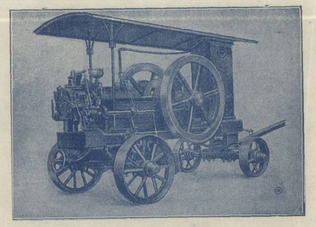

Locomobil de benzină
Benzin-Lokomobil
Benzin lokomobil

IANUARIE

1	Sâmbătă	†† Sf. Vasile
2	Duminică	Păr. Silvestru
3	Luni	Sf. pror. Malachia
4	Marţi	Soborul celor 70 Apostoli
5	Miercuri	M. Teompet şi Teonia
6	Joi	†† Sf. Ioan Botezătorul
7	Vineri	†† Botezul Domnului
8	Sâmbătă	M. Domnica şi C. Georgie
9	Duminică	M. Polieuct.
10	Luni	Păr. Grigorie Episc. Niciei
11	Marţi	Păr. Teodosie
12	Miercuri	M. Tatiana
13	Joi	M. Ermil
14	Vineri	Păr. ucişi în Sinai şi Raid
15	Sâmbătă	Cuv. Pavel Tibeul
16	Duminică	Inchin. lanţului Sf. Petru
17	Luni	† Cuv. Antonie cel Mare
18	Marţi	† Păr. Atanasie şi Chiril
19	Miercuri	Cuv. Macarie
20	Joi	Cuv. Eftimie cel Mare
21	Vineri	Cuv. Maxim
22	Sâmbătă	Sf. Apostol Timotei
23	Duminică	Muc. Clement
24	Luni	Cuv. Xenia
25	Marţi	Păr. Grigorie Teologul
26	Miercuri	Cuv. Xenofont
27	Joi	† Moaşt. Sf. Ioan gură de aur
28	Vineri	Cuv. Efrem
29	Sâmbătă	Aduc. moaştelor Sf. Ifnatie
30	Duminică	† Sf. Vasile, Grig. şi Ion
31	Luni	Sf. doft. f .arg. Kiril

FEBRUARIE

1	Marţi	M. Trifon
2	Miercuri	† Întâmpinarea Domnului
3	Joi	Sf. şi Dreptul Simion
4	Vineri	Păr. Isidor
5	Sâmbătă	M. Agata
6	Duminică	Părintele Vucol
7	Luni	Păr. Partenie
8	Marţi	Marele M. Teodor Stratilat
9	Miercuri	M. Nichifor
10	Joi	† M. Haralambie
11	Vineri	M. Vlasie
12	Sâmbătă	Păr. Meletie
13	Duminică	Păr. Martinian
14	Luni	Păr. Acsentie
15	Marţi	Apostol Onisim
16	Miercuri	M. Pamfil
17	Joi	Marele M. Teodor Tiron
18	Vineri	Păr. Leon Papa dela Roma
19	Sâmbătă	Ap. Arhip
20	Duminică	Sf. Teodor din Touder
21	Luni	Cuv. Timotei
22	Marţi	Afl. moaşt. Sf. din Evgenia
23	Miercuri	Sf. Policarp
24	Joi	† Aflarea cap. Sf. Ion Bot.
25	Vineri	Păr. Tarasie
26	Sâmbătă	Păr. Porfirie
27	Duminică	Păr. Grigorie
28	Luni	Păr. Vasilie

MARTIE

1	Marţi	Prea cuv. Evdochia
2	Miercuri	Sf. M. Teodot
3	Joi	S-ţii M. Eftropie, Vasilisc
4	Vineri	Cuv. Gherasim
5	Sâmbătă	M. Conon
6	Duminică	S-ţii M. 42 din Amorea
7	Luni	M. Efrem. Vasiliefs ş. a.
8	Marţi	Păr. Teofilact
9	Miercuri	† 40 Mucenici
10	Joi	Sf. M. Codrat
11	Vineri	Păr. Sofronie al Ierusalimului
12	Sâmbătă	Cuv. Trofim
13	Duminică	Păr. Nichifor
14	Luni	Păr. Benedict
15	Marţi	S. M. Agapie
16	Miercuri	Sf. M. Savin
17	Joi	Cuv. Alexie omul lui D-zeu
18	Vineri	Păr. Kiril arh. Ierusalem.
19	Sâmbătă	Sf. M. Hrisant şi Daria
20	Duminică	Păr. ucişi în mân. Sf. Sava
21	Luni	Păr. Iacov
22	Marţi	Sf. M. Vasile preotul
23	Miercuri	Cuv. Nicon
24	Joi	Prea Cuv. Artemon
25	Vineri	†† Buna Vestire
26	Sâmbătă	Sobor Sf. Gavril
27	Duminică	S-ta M. Matrona
28	Luni	Cuv. Ilarion ce Inou
29	Marţi	Păr. Marcu
30	Miercuri	P. Cuv. Ioan Scărarul
31	Joi	Făc. de minuni Ipatie

APRILIE

1	Vineri	Cuv. Maria Egipteanca
2	Sâmbătă	Păr. Titu făc. de minuni
3	Duminică	Păr. Nichita
4	Luni	Cuv. Iosif, Gheorghe din Maleo
5	Marţi	Sf. Martir Teodul
6	Miercuri	Sf. Eftimie
7	Joi	Păr. Georgie
8	Vineri	Sf-ţii Ap. Irodion, Agav şi Rut.
9	Sâmbătă	Sf. Martir Eupsichie
10	Duminică	Sf-ţii M. Tarentie
11	Luni	Sf. Apostol Toma
12	Marţi	Păr. Vasilie mărturisitorul
13	Miercuri	M. Artemon
14	Joi	Sf. Martin
15	Vineri	Sf. Aristarch şi Trofim
16	Sâmbătă	Sf. m. Agapia şi Hionia
17	Duminică	Cuv. Simion Persianul
18	Luni	Cuv. Ioan
19	Marţi	Ioan Paleolavritul
20	Miercuri	Cuv. Teodor
21	Joi	Sf. Martir Ianuarie
22	Vineri	Cuv. Teodor Sicheotul
23	Sâmbătă	†† Sf. Mart. Gheorghe
24	Duminică	†† Sf. Paşti
25	Luni	†† Sf. Paşti
26	Marţi	†† Sf. Paşti
27	Miercuri	M. Simion fratele Domnului
28	Joi	Apostol Iason
29	Vineri	Sf-ţii 9 Mucenici din Kizic
30	Sâmbătă	Apostol Iacob

MAIU

1	Duminică	Sf. Pror. Ieremia
2	Luni	Ad. Moaşt. Sf. Atanasie cel mare
3	Marţi	M. Timotei şi Mavra
4	Miercuri	Sf. M. Pelaghia
5	Joi	M. Irina
6	Vineri	Sf. Prof. Iov
7	Sâmbătă	Arătarea Sf. Cruci
8	Duminică	† Sf. evangelist Ioan
9	Luni	Prof. Isaia
10	Marţi	Apost. Simeon Zilot
11	Miercuri	Muc. Mochie
12	Joi	Păr. Epifanie
13	Vineri	56 Mart. Glicheria
14	Sâmbătă	Sf. M. Isidor şi Terapont
15	Duminică	Cuv. Pahomie
16	Luni	Păr. Theodor sfinţitul
17	Marţi	Apost. Andronic
18	Miercuri	M. Petru
19	Joi	Sf. M. Patrichie
20	Vineri	Sf. M. Talaleu
21	Sâmbătă	†† S-ţii Imp. C-tin şi Elena
22	Duminică	M. Vasilisc
23	Luni	Cuv. Mihai mărturisitor
24	Marţi	Cuv. Simion dela Munte
25	Miercuri	† A 3-a afl. a Cap. Sf. Ioan
26	Joi	Sf. Ap. Carp
27	Vineri	Sf. m. Eliade şi Terapont
28	Sâmbătă	Cuv. Nichita
29	Duminică	Cuv. Teodosia
30	Luni	Păr. Isachie
31	Marţi	Apost. Ermia

IUNIE

1	Miercuri	Muc. Iustin filosoful
2	Joi	†† Înălţarea Domnului
3	Vineri	Sf. M. Luchian
4	Sâmbătă	Păr. Mitrofan
5	Duminică	M. Dorotei
6	Luni	†† Sf. Visarion şi Ilarion
7	Marţi	Mart. Teodot
8	Miercuri	Ad. Moaşt. Sf. Teodor
9	Joi	Păr. Kiril
10	Vineri	M. Timotei
11	Sâmbătă	Sf. Ap. Vartolomeu
12	Duminică	†† Rusaliile
13	Luni	†† S-ta Treime
14	Marţi	Sf. Pror. Elisei
15	Miercuri	Sf. Pror. Ammos
16	Joi	Sf. făc. minuni Tihon
17	Vineri	Sf. M. Emanuil şi Pavel
18	Sâmbătă	Sf. M. Leontie şi Ipatie
19	Duminică	Apost. Iuda
20	Luni	M. Metodie
21	Marţi	Sf. M. Iulian
22	Miercuri	Sf. Eusebie
23	Joi	M. Agripina
24	Vineri	†† Naşt. Sf. Ioan Botezătorul
25	Sâmbătă	Sf. Fevronia
26	Duminică	Păr. David din Tesalonic
27	Luni	Păr. Samson
28	Marţi	Aduc. moaşt. Sf. Kir. şi Ion
29	Miercuri	†† S-ţii Ap. Petru şi Pavel
30	Joi	Soborul Sf. Apostoli

CALENDARUL PE ANUL 1927

Mare expoziţie permanentă
Piaţa Gării 3 Telefon 99

de: Automobile de lux, diferite mărci; sasiuri potrivite atât pentru camioane, cât şi pentru autobuse.

Tractoare, diferite pluguri cu 1—2—3 brazde, şi schimbătoare din ultimile construcţii, practice, solide şi recunoscute ca cele mai eftine.

Maşini de imblătit diferite mărimi, construcţie modernă şi tot felul de maşini agricole. Motoare de benzina şi oleu brut, mari fabricate ex- şi interne.

Piese de schimb la maşinile vândute de mine, mare stoc permanent de cauciucuri în toate dimenziunile.

PERRY

Automobile,
Autotractoare, Camioane,
Maşini agricole, Accesorii, Piese de schimb, Cauciucuri

PRĂVĂLIA:
STR. REG. MARIA 2. TEL. 999

CLUJ

ADRESA TELEGRAFICĂ:
PERRY, CLUJ

Intrucât mi a reuşit a încheia importante legături cu marile uzine ce reprezint, datorită cărora, în acest an sunt în măsură să servesc distinsa mea clientelă, mai bine şi cu preţuri mai avantajoase ca în trecut, şi la cerere chiar în rate, aranjate potrivit dorinţei D-v. şi în decurs de mai mulţi ani.

In interesul D-v. Vă rog să Vă interesaţi oriunde asupra preţurilor articolelor de mai sus, sau a altora în legătură cu aceasta branşă, însă înainte de perfectuarea afacerei, Vă rog să treceţi şi pe la magazinul meu spre a Vă convinge de înzecita economie ce a-ţi avea-o cumpărând dela mine.

Aşteptăm vizita D-voastră, care se Vă poată convinge despre cele spuse.

IULIE

1	Vineri	Sf. Doft. Cosma şi Damian
2	Sâmbătă	Punerea cinst. Vestmânt
3	Duminică	M. Iacint şi Anatolie
4	Luni	Păr. Andrei Criteanul
5	Marţi	Păr. Atanasie din Aton
6	Miercuri	Cuv. Sisoe cel mare
7	Joi	Cuv. Toma
8	Vineri	M. Procopie
9	Sâmbătă	M. Pangratie
10	Duminică	45 mucenici din Nicopol
11	Luni	M. Eufimia
12	Marţi	Muc. Proclu şi Ilarie
13	Miercuri	Sobor. Arhang. Gavril
14	Joi	Apost. Achila
15	Vineri	M. Chiric şi Iulita
16	Sâmbătă	M. Atinoghen
17	Duminică	M. Marina
18	Luni	M. Emilian
19	Marţi	Cuv. Macrina
20	Miercuri	† Sf. Prooroc Ilie
21	Joi	Cuv. Simion şi Iezechil
22	Vineri	Sf. Maria Magdalena
23	Sâmbătă	M. Trofim, Teofil şi Foca
24	Duminică	M. Hristina
25	Luni	† Adormirea sfintei Ana
26	Marţi	N. Ermolae
27	Miercuri	† Mucenicul Pantelimon
28	Joi	Sf. Ap. Prohor, Nicanor
29	Vineri	Sf. M. Calinic
30	Sâmbătă	Sf. Ap. Sila şi Siluan
31	Duminică	Dreptul Evdochim

AUGUST

1	Luni	† Scoaterea Sf. Cruci
2	Marţi	Aduc. moaşt. Sf. Ştefan
3	Miercuri	Păr. Isakie şi Dalmat.
4	Joi	Sf. 7 Mucen. din Efes
5	Vineri	Sf. M. Eusignie
6	Sâmbătă	†† Schimbarea la faţă
7	Duminică	Prea Cuv. Dometie
8	Luni	Sf. M. Emilian
9	Marţi	Sf. Ap. Matia
10	Miercuri	Sf. M. Laurenţie
11	Joi	Sf. Arh. Euplu şi Nifon Patr.
12	Vineri	Sf. Fotie şi Anichit
13	Sâmbătă	Păr. Maxim
14	Duminică	Pror. Miheia
15	Luni	†† Adormirea Maicii Domnului
16	Marţi	Aduc. icoanei Mântuitorului
17	Miercuri	M. Miron
18	Joi	M. Floru şi Lavru
19	Vineri	M. Andrei Stratulat
20	Sâmbătă	Sf. Pror. Samuil
21	Duminică	Sf. Apost. Tadeu
22	Luni	Sf. Muc. Agatonic
23	Marţi	Sf. M. Lupu
24	Miercuri	M. Eftihie
25	Joi	Aduc. moaşt. Ap. Vartolomeu
26	Vineri	Sf. M. Andrian şi Natalia
27	Sâmbătă	Păr. Pimen
28	Duminică	Păr. Moisi Arapul
29	Luni	†† Tăierea cap. Sf. Ion Bot.
30	Marţi	Păr. Alex., Ion şi Pavel
31	Miercuri	Pun. brâu M. Domn.

SEPTEMVRIE

1	Joi	Cuv. Simion Stâlpnicul
2	Vineri	M. Mamant
3	Sâmbătă	Sf. M. Antim
4	Duminică	Sf. M. Vavila
5	Luni	Proor. Zaharia
6	Marţi	M. Eudoxia
7	Miercuri	M. Sozont
8	Joi	†† Naşt. Maicii Domnului
9	Vineri	† Păr. Ioachim şi Ana
10	Sâmbătă	M. Mitrodora
11	Duminică	Cuv. Teodora
12	Luni	M. Avtonom
13	Marţi	M. Cornelie Sutaşul
14	Miercuri	†† Înălţarea Sf. Cruci
15	Joi	M. Nichita şi Visarion
16	Vineri	M. Eufimia
17	Sâmbătă	M. Sofia
18	Duminică	Cuv. Evmenia
19	Luni	M. Trofim
20	Marţi	M. Evstatie
21	Miercuri	Apost. Codrat
22	Joi	M. Foca şi Iona
23	Vineri	Zămisl. Sf. Ioan Botez.
24	Sâmbătă	M. Tecla
25	Duminică	Cuv. Eufrosina
26	Luni	Prist. Sf. Ioan Evangh.
27	Marţi	M. Calistrat
28	Miercuri	Cuv. Hariton
29	Joi	Cuv. Chiriac
30	Vineri	Păr. Grigore

OCTOMVRIE

1	Sâmbătă	Apost. Anania
2	Duminică	M. Ciprian şi Justin
3	Luni	M. Dionisie
4	Marţi	Păr. Ieroteiu
5	Miercuri	M. Haritina
6	Joi	Apost. Toma
7	Vineri	M. Sergie şi Vach
8	Sâmbătă	Cuv. Pelagia
9	Duminică	Apost. Iacob a lui Alfeu
10	Luni	M. Evlampie
11	Marţi	Apost. Filip
12	Miercuri	M. Prov. şi Tarah
13	Joi	M. Carp şi Papil
14	Vineri	†† Cuv. Parascheva
15	Sâmbătă	M. Luchian
16	Duminică	M. Longhin
17	Luni	Proor. Osie
18	Marţi	Ap. şi ev. Luca
19	Miercuri	Proor. Ioil
20	Joi	M. Artemie
21	Vineri	Cuv. Ilarion
22	Sâmbătă	Păr. Averchie
23	Duminică	Ap. Iacob fratele Domnului
24	Luni	M. Areta
25	Marţi	M. Marchian
26	Miercuri	†† Marele Mucenic Dumitru
27	Joi	M. Nistor
28	Vineri	M. Terentie
29	Sâmbătă	M. Anastasia
30	Duminică	M. Zinovie
31	Luni	Apost. Stahie

NOEMVRIE

1	Marţi	Sf. Doft. Cosma şi Damian
2	Miercuri	Sf. M. Achindin
3	Joi	Sf. M. Achepsina
4	Vineri	Cuv. Păr. Ioanichie
5	Sâmbătă	Sf. Muc. Galaction
6	Duminică	Păr. Pavel Mărturisitorul
7	Luni	Sf. 32 Mucenici de Melitin
8	Marţi	† Sf. Arh. Mihail şi Gavril
9	Miercuri	Sf. M. Onisifor
10	Joi	Sf. Ap. Orast, Olimpic şi Rod.
11	Vineri	Sf. M. Mina, Vict. şi Vicent.
12	Sâmbătă	Sf. Ion cel Milostiv
13	Duminică	† Sf. Ioan Gură de aur
14	Luni	Sf. Ap. Filip
15	Marţi	Cuv. Păr. Gurie
16	Miercuri	† Sf. Ap. şi evang. Matei
17	Joi	Sf. M. Grigore, Lazăr.
18	Vineri	Sf. M. Platon
19	Sâmbătă	Proor. Audie
20	Duminică	P. Grigorie decapolitul
21	Luni	† Intrarea în Biserică
22	Marţi	Sf. Ap. Filimon
23	Miercuri	Sf. P. Grigor. şi Amfiloh.
24	Joi	Păr. Climent şi Petru
25	Vineri	Sf. M. Ecaterina
26	Sâmbătă	Păr. Alipie
27	Duminică	M. Iacov. Persul
28	Luni	Sf. M. Ştefan cel nou
29	Marţi	St. M. Paramon
30	Miercuri	† Sf. Apostol Andrei

DECEMVRIE

1	Joi	Sf. Proor. Naum
2	Vineri	Proor. Avacum
3	Sâmbătă	Proor. Sofronie
4	Duminică	M. Varvara
5	Luni	† Cuv. Sava cel Sfinţit
6	Marţi	†† Păr. Nicolae făcăt. de min.
7	Miercuri	Păr. Ambrosie şi Filoteia
8	Joi	Cuv. Patapie Cezar
9	Vineri	† Zemislirea Sf. Ana
10	Sâmbătă	Sf. M. Mina
11	Duminică	Păr. Daniil Stâlpnicul
12	Luni	† Păr. Spiridon făc. de min.
13	Marţi	M. Axentie şi Eustratie
14	Miercuri	M. Tirs
15	Joi	M. Elevterie
16	Vineri	Proor. Agheu
17	Sâmbătă	Proor. Daniil
18	Duminică	M. Sevastian
19	Luni	M. Bonifacie
20	Marţi	M. Ignatie
21	Miercuri	M. Iuliana
22	Joi	M. Anastasia
23	Vineri	10 mucen. din Creta
24	Sâmbătă	M. Eugenia
25	Duminică	†† Naşterea Domnului
26	Luni	†† Soborul prea curat. Născăt.
27	Marţi	†† Sf. Ap. şi int. muc. Ştefan
28	Miercuri	20 de mii de mucenici
29	Joi	14 mii de prunci
30	Vineri	M. Anisia
31	Sâmbătă	Cuv. Melania

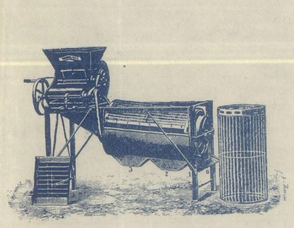

Triorul cu ventilator
Trieur ventilátorral
Trieur mit Ventilator

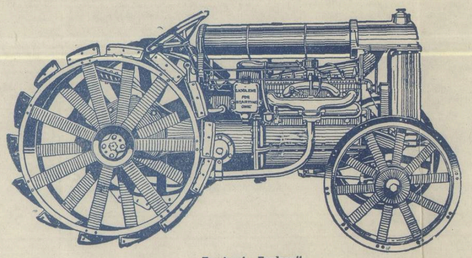

Tractorul „Fordson"
„Fordson" traktor
Der „Fordson" Traktor

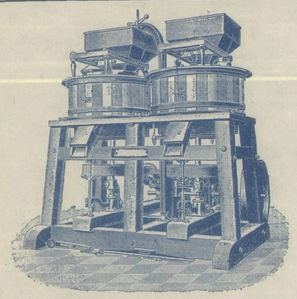

Postament de moară transportabil cu scaunul în piez
Malomberendezés — Mühlenpostament transportabel

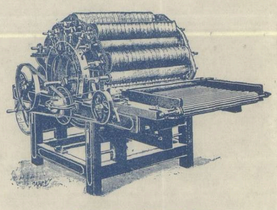

Maşina de scărmănat lână
Gyapjufeldolgozó gép
Wollkrempelmaschine

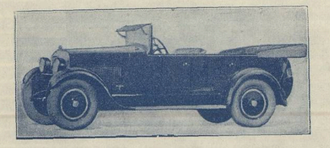

Automobil de lux
Luxus auto
Das Luxus-Auto

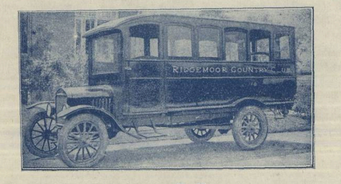

Autobus „Ford"
Ford autobus
Der Ford Autobus

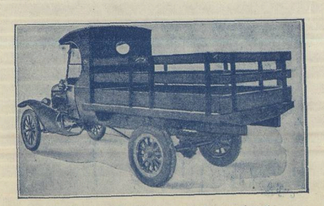

Camioneta „Ford" cu caroseria americană
Teherszállító „Ford" amerikai karoseriával
Ford Lastwagen mit americanischer Karoserie

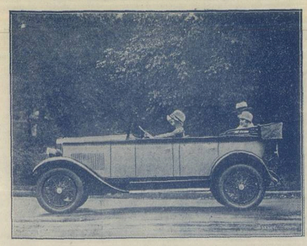

Automobil de lux
Luxus auto
Das Luxus-Auto

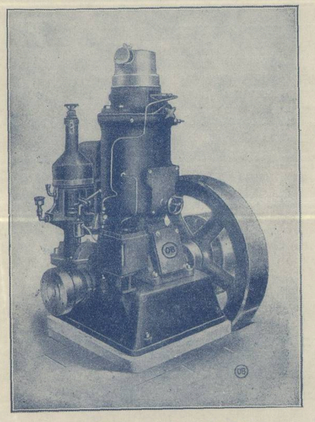

Motor stabil de benzină sau oleu brut
Benzin-Nyersolaj motor
Benzin-Rohöl-Motor

Onorata mea clientelă, precum şi toţi acei care îmi vor aduce cumpărători serioşi, cu care voi perfectua oarecare vânzare ale produselor reprezentate de mine, voi primi în mod GRATUIT unu sau mai multe lozuri, cu care vor putea câştiga UN TRACTOR FORDSON la tragerea loteriei, ce se va face în 31 Decemvrie 1927.

Caut vânzători (salesman) pentru produsele reprezentate de mine

TIPOGRAFIA CLUJ.

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 16 Ianuar[illegible] | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUI VII. No. 181. Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

O sărbătorire regală

M. M. L. L. Regele Ferdinand și Regina Maria, Marți 11 Ianuarie, au sărbătorit împlinirea a 35 de ani de la căsătoria lor.

Tot neamul românesc de pretutindeni a fost fericit de această sărbătorire scumpă și a împrejmuit din nou pe Familia noastră regală, cu cea mai desăvârșită dragoste și recunoștință.

Gândurile tuturor românilor s'au prefăcut într'o unică rugăciune către Atotputernicul Dumnezeu, să țină mulți ani sănătoși pe M. S. Regele și Regina.

A doua expropriere

Moșiile cele mari au fost expropriate!

Pământul împărțit se va putea, cu încetul, înfrăți mai bine cu acela care-l lucrează, aceasta spre folosul plugarului și al bogăției țării.

Oameni cari au făcut lucrul acesta și care l'au făcut în ceasul cel potrivit, vor fi cinstiți de toți urmașii noștri, pentru înțelepciunea și pentru dragostea lor de neam.

Pentruca înfrățirea pământului cu stăpânul lui de acum să dea roade, pentruca țara să se îmbogățească și starea țăranului să se îmbunătățească, mai trebuie ceva.

Trebuie să expropriem și neștiința de carte.

Trebuie expropriată neștiința căci moșiile ei sunt și mai întinse de cât ale foștilor boieri, iar relele pe care le face ea sunt mai fără leac de cât cele făcute de proprietatea cea mare. Din sărăcia cea mai neagră, tot te mai poți sălta uneori, printr'o muncă fără preget, dar de urmările rele ale nepriceperii nu te poate mântui nimeni — decât priceperea ta.

Cine o va da însă și pe aceasta?

O va da, desigur, în parte, pragul cel de sus, de care tot isbindu-se omul va învăța ceva.

Dar vremile călătoresc astăzi cu drum de fer și cu aeroplan și cine așteaptă să învețe totul din bușitura pragului se poate să fie lăsat în urmă și copleșit apoi de lumea care merge mai repede.

Ajutorul cel mare va veni și aici, va trebui să vină, și nimeni nu are o datorie mai mare să'l dea de cât dascălii, toți dascălii, de la școala primară până la universitate.

Dascălii vor trebui să expropriezе neștiința de carte.

Pentru aceasta vor trebui făcute de la început, două lucruri mai mari:

Intâi, va fi nevoie să se deștepte inimile și mințile, să fie dus, din gură în gură și de la suflet la suflet, adevărul cel mare, că adică:

Ai carte, ai parte.

Acest adevăr trebue spus și răspus și în așa fel, în cât cel din urmă om să se pătrundă de el și să-i încolțească în suflet dragostea de școală și de carte.

Va trebui apoi, ca școala chiar, dela școala primară, până la universitate, să-și potrivească mai bine făptura după nevoile cele noui.

Până acum școala s'a gândit prea mult la certificate; de acum, ea va trebui să se gândească mai mult la om și la cetățean. Tinerii vor trebui să știe mai puțin poate ceeace stă scris în cărți și mai mult ceeace să facă în viață.

Un om prin școală trebuie să fie un om mai bine preparat pentru viață, pentru viața muncii și a câștigului, pentru aceea a bucuriei și a sufletului, pentru viața cetățenească.

Față de această probă a valorii școlii, toată lumea își va scoate căciula.

Dar pentru aceasta, o mai spun odată:

Dintr'o școală a cărții, școala noastră trebue să ajungă cea mai înaltă școală a vieții.

Și va ajunge.

Drumurile sunt pornite de alții, de prin alte țări.

Ne rămâne doar să le aducem și prin țara noastră, întocmindu-le nevoilor și firii poporului de la noi.

Și să nu se uite un lucru: un drum bun de țară are tot atâta preț pentru omul ce se folosește de el ca și drumul cel frumos pietruit sau betonat, ce trece prin fața palatului regal din capitală, pentru târgovețul de acolo.

Școala primară poate începe tot cu atât folos munca de expropriere a neștiinții de carte, ca și liceul și universitatea.

Și trebue s'o înceapă.

Altfel, satul va rămânea îngropat în noroi, fără legătură cu viața de afară, după fiecare undă de ploaie și mucegaiul sufletesc va crește.

Totul este numai să se lucreze în înțelegere, de la școala primară până la universitate și să se facă pe cât mai puțini pași greșiți cu putință.

Să se lucreze și poporul va sprijini pe cei ce se vor înhăma la această muncă sfântă, care nu îmbogățește pe cel ce o face, dar fericește un popor întreg, poporul lui.

Sunt multe de făcut. Sufletul unui popor întreg așteaptă să fie ajutat să se nască, să crească și înflorească.

Dascălii țării pot face minunea aceasta. Să-și întindă numai mâinele și să-și apropie cu toții sufletul în acest gând curat, cel mai mare din toate și minunea se va fi făcut.

Dacă omul mare de acțiune, omul gândurilor largi și binefăcătoare nu va veni, să ajute înfiriparea țesutului în care să se prindă toate bunăvoințele dascălimii, aceasta să nu stea și să aștepte numai.

Ceasul este prea mare și datoria prea grea.

Să încerce ca, cu mijloacele ei modeste, să ridice de jos în sus, din dragostea tuturor, lucrul ce ne trebuie și în cele din urmă va veni poate și omul care, pornind de sus, va da și forma ultimă și legătura definitivă, operei ce trebuie înfăptuită.

Să aprindem numai fiecare luminița lui, în colțul în care ne găsim, să ne chemăm unii pe alții, licăririle nesfârșite și chemările noastre să înceapă a umple văzduhul si primul pas mare va fi făcut, pasul care va arăta că:

Ne am înțeles misiuuea, că iubim și că înțelegem să o împlinim.

Acesta-i începutul cel bun și singurul, de altfel, care are preț.

V. I. Barbat,
profesor la Univ. din Cluj.

O sărbătoare militară

Duminecă 9 Ianuarie, împlininduse treizeci de ani de când M. S. Regina Maria, a fost numită comandant onorific al regimentului 4 roșiori, acest regiment a ținut să sărbătorească cu un deosebit fast această comemorare.

Au luat parte M. S. Regele și Regina, fosta regină a Greciei Elisabeta, A. S. Regală principesa-mamă Elena, principele Nicolae și principesa Ileana.

La ospăț M. S. Regele a ținut următoarea cuvântare:

„Ca în fiecare an, și astăzi simt o mare bucurie de a mă găsi în mijlociul ofițerilor reg. 4 roșiori și de a sărbători împreună de camarazii acestui regiment, pomul obișnuit de Crăciun.

Ați reamintit azi multe fapte din cei 30 de ani de când regina este capul regimentului. Dacă pentru roșiori, acestea sunt prilejul unui sentiment de mândrie, — pentru Regină și pentru Mine sunt amintiri duioase, căci oriunde a fost reg. 4 roșiori, și Regina și Eu, ca fost comandant, al regementului acestuia, am fost totdeauna cu inimile în mijlocul vostru.

Cum să nu-mi amintesc și Eu data când neuitatul Meu unchiu, a înscris în reg. 4 roșiori pe tânăra principesă, — când eu încă eram comandant? Și-mi amintesc cu oarecare emoție — foarte naturală când în capul reg. 4 roșiori era soția Mea și Eu îi urmam, defilând în fața regelui Carol. Aceastea sunt momente ce nu se pot uita niciodată, — nici de Regina, nici de Mine.

Ați amintit și de vremea când pentru prima oară toți ofițerii se întruneau nu numai spre a lua masa, ci și pentru a forma un cerc de strânsă camaraderie.

Pentru Mine, această constitue o mare mulțumire sufletează, de oarece Eu am pus baza camaraderiei, ce nu s'a desmințit până acum.

Ceilalți comandanți au știut s'o cultive și, din obicei, s'a format o tradiție frumoasă care s'a dovedit a fi mai tare decât vremurile.

Camaraderia e un frumos cuvânt, dar în regimentul acesta, cuvântul s'a transformat în faptă și de aceia toți cei cari l'au vizitat, au plecat cu amintiri din cele mai frumoase și cu sentimentul că aci este mult spirit ostășesc, o strânsă și sinceră camaraderie și o caldă prietenie.

Ați remintit și ziua din 1913, când am însoțit regimentul, o bună parte în drumul său spre Dunăre și apoi la Dăbuleni când iarăși ne-am văzut.

N'a fost dat atunci oștirei noastre să culeagă lauri în lupte — căci lupte n'au fost, — dar a arătat cât de tare era spiritul de disciplină și cel al datoriei. Au venit însă în urmă alți ani când armata a fost chemată să dovedească față de un vrăjmaș puternic, vitejia și patriotismul ei. Aci e locul să amintesc, mai ales, despre fapta eroică a acestui regiment, când prin șarja dela Robănești a înscris o pagină de glorie în istoria neamului nostru.

Aceste fapte de arme ne leagă pe noi de acest regimeut, — legătură ce va uni și pe cei tineri de cei bătrâni.

Spiritul de camaraderie, așa va rămâne în reg. 4 roșiori și sunt sigur că el va fi pildă de sentiment al datoriei și abnegației, va fi pildă de bună camaraderie, de veselă camaraderie, — entuziasm al tinereții, fără de care nu se poate face nimic în armată, căci armată fără entuziasm nu există.

Cu aceste sentimente, ridic paharul Meu în sănătatea regimentului și vă mulțumesc din partea Reginei și din partea Mea pentru cuvintele frumoase ce-ați rostit.

Să trăiască regimentul 4 roșiori „Regina Maria"!

Apoi d. general Averescu, primministru, a ținut acest cuvânt:

La solemnitatea de astăzi participă, în afară de ofițerii de azi ai regimentului și cei din trecut. Cei cari au condus regimentul în trecut, constată cu bucurie propășirea lui, nivelul ridicat.

Suut 28 de ani de când am comandat acest regiment și îmi pare că nu numai în virtutea vechimei în grad, dar și în aceea a etății pot vorbi în numele vechilor ofițeri.

Când a vorbit colonelul Stoilov, îmi părea că mă aflu la Bârlad, când am vorbit Majestății voastre aproape în acelaș fel. Nu știu ce aș putea adăoga la cele spuse de colonelul Stoilov. Vreau să amintesc însă, că astăzi familla regală are o sărbătoare: ziua de naștere a M. S. Regina Marioara a Iugoslaviei. De aceea făcându-mă ecoul ofițerilor de azi și de eri, îi urez multă fericire și sănătate precum și augustilor ei părinți.

Scrisori

Stimate domnule director,

Exprimându-ne cele mai călduroase mulțumiri pentru bunăvoința și sacrificiul arătat față de societatea academică „România-Jună" din Viena, prin trimiterea gratuită ai prețiosului dv ziar, rugăm în numele acestei societăți a ni-l trimite și pentru viitor.

Nu ne îndoim de bunăvoința dv ce ați arătat-o și în trecut societății noastre, iar pentru sacrificiul prezent, vă rugăm, domnule director, a primi asigurarea deosebitei stime și recunoștințe ce vă păstăm,

Președinte M. Tanco.
Secretar general T. Cicala.

Domnule director,

Fiind la începutul unui nou an de activitate, care activitate se manifestă în luminarea masselor mari ale poporului, noi tinerii studenți teologi, grupați în jurul societății „Academia ortodoxă" din Cernăuți, vă exprimăm mulțumirile cele mai cordiale pentru bunăvoința ce ați avut-o prin trimiterea ziarului dv în cursul anului administrativ trecut. Cunoscut fiind folosul mare ce-l aduce ziarul dv generației de azi și, cunoscând dv țelul frumos pe care-l urmărește societatea noastră, vă rugăm, dle director, să ne trimiteți și pe mai departe acest ziar în mod gratuit, având în vedere că societatea noastră nu dispune de un fond pentru a plăti costul abonamentului.

Primiți, etc.

Președinte, T. Mercheș.
Secretar de externe, D. Voloșciuc.

Ce gândesc țăranii despre învățători?

O întrebare. Desigur, mulți se vor mira că ni-o punem, dar ni s'a pus și vom căuta să răspundem cât de puțin, însă în lumina adevărului.

Răspunsul e în dependență de-o mulțime de factori pe cari nu-i înșir dela început, ci cu ajutorul lor voi vorbi mai la vale.

E necesar să cunoaștem mediul social rural și rolul învățătorului în el.

* * *

Țărănimea — *talpa țării* — se prezintă ca un *tot* bine închegat, cu puterile ei firești: apucături, datini, credințe — *tradiția* — din practicarea cărora și-a format planurile de conservare și dăinuire. Organizarea oficială a vieții sale îi miroase a ceva străin și de aceea o privește ca atare.

I se spune, nu-i vorbă, dar... *„nu se simte omul la el acasă"* și aplică, cu amărăciune, zicala: *„Capul plecat, sabia nu-l taie"*. Elementele de civilizație ce i se impun, cum stinghereșc rostul vieții sătești; ele sunt reci și sarbede, căci n'au rădăcini în adâncul acestei vieți.

...„Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier"...

Intâi cultură și- apoi manifestarea ei prin forme practice adoptate la viață; civilizația-i reflexul culturii.

Invățătorul cu metodele lui de lucru — conștient de rostul său — încearcă a împleti pe fondul elementelor tradiționale, elemente noi de viață și tinde a ridica acest mediu la înălțimea vieții trăitoare. Această năzuință de înrăurire — pururea activă — exercitată de învățător asupra elementului tânăr și matur, face, — demulte ori — să fie privită ca o tendință de reformare și pe învățător ca un tip corespunzător. Deci, cum nu se poate să rămâi în stări vechi și'n urma timpului ce lunecă mereu, orice încercare de înoire cere multă pregătire și prevedere.

Dar cu toată greutatea învățătorului — prin chemarea sa — trebuie să răscolească și să învieze trecutul, legându-l cu noutățile, fondul și formele actuale, singurele cari deschid perspectivele timpurilor ce vor să vie.

* * *

Odinioară, starea culturală la sate, nu era firește ca cea de azi; învățătorii fiind rari și aproape singurii luptători în marea de întuneric mintal, țăranul, ori nu-l lua în seamă pe învățător, neînțelegându-l, ori cutremurat de sfiiciune — caracteristică celui umil și stins de mizerie — îl socotea străin de sufletul lui; o persoană gravă de care nu îndrăznea să se apropie.

Astăzi, după ce învățătorimea a pregătit, de bine de rău, poporul pentru viața mai nouă, au năpădit pe capul țărănimii, vânătorii de sufragii — demagogii în frunte cu zgura dela orașe, cu năzdrăvanele curente — zise democratice — pe cari dacă le-au citit undeva cu siguranță nu le-au înțeles, Cum să le înțeleagă când n'au nimic comun cu sufletul căruia se adresează.

Grija lor cea mare e: atac înverșunat în persoana învățătorului, în care văd un dușman de temut.

Și cum să nu fie așa, când unii fac mucenicie, având asupra lor marea sarcină — *păstrarea echilibrului moral* — și moralizarea satelor; iar alții mi-au dat totdeauna impresia *unor pirați* ai sufletelor naive, dar și cele mai sincere. *Ei seamănă azi vânt* — dar Doamne ferește-ne — *cine va culege furtuna*?

Cum misiunea învățătorilor — câte odată se împlinește și cu restricțiile legii, se poate să aibă și neprieteni cari, instigați de cei fără răspundere, — defaimează învățătorimea, arătându-i numai cusururile și țăranii mai puțin conștienți, cred în adevăr pe învățători niște vrăjmași, uitând că adevărații prieteni apropiați nu-s decât învățătorii cari nu mai le dau din prisosul inimii, fără să le eie ceva în schimb.

In celelalte ținuturi românești, unde educația cetățenească și socială există ca ceva viu, cultura a străbătut în cel din urmă ungher, țăranul împins de *instinctul conservării naționale* și simțul întâietății între popoare, și-a pus marea nădejde a mântuirii sale, în învățători, cari au stat treji și-au muncit până la jertfire pentru ridicarea lui.

Sub aceste înrâuriri continui țăranul român s'a ridicat mult și gândurile lui năzuiesc către ceva superior.

Am văzut că nu uită pe umilii dascali cari au suferit pentru ei și le dau din inimă titlul: *„domnii noștri"*, socotindu-i elemente de elită și cultură. Invățătorul?... — Nu zeu. Și ce frumos e s'asculți un țăran care-a luptat pentru o cauză sfântă în tovărășia unui învățător!...

* * *

Vremea nouă și de prefaceri — emanciparea țărăniii ca element politic precumpănitor, împroprietărirea, spiritul legalității, rânduiala unei gospodării raționale și acțiunea culturală, toate armonizate — va ridica massa țărănească, dela noi, la o concepție superioară, înțelegând rostul unei funcțiuni în stat și că nu superioritatea salariilor arată și superioritatea unei misiuni — cazul învățătorilor — pe cari îi va prețui în raport cu munca și misiunea lor.

Această falangă de sacrificiu — învățătorimea — ieșită aproape toată din sânul țărănimii, nu uită legăturile cu brazda și nostalgia pentru ea îi fură; — *ne chiamă pământul* și glasul lui, sfânta doină, susurul izvorului și truda pe ogoare ne aduce înapoi de unde am plecat. Și atunci care învățător e oare vrăjmaș și parazit al satelor? Îi cunosc răsturnând cu meșteșug brazda, ca orice muncitor, în afară de munca istovitoare din școală, de unde iese ne om. — Sunt și vorbe de deprecere, dar cum să nu fie câtă vreme noi clădim și alții dărâmă? — Or fi păcătuind cei slabi de înger și-și iau plată pentru faptă. Frații gliei sunt martori la înfrățirea dintre carte și ogor. — Ce ideal frumos!

Insă oricare ar fi credința onora despre ceilalți nu trebuie de uitat un lucru: Unde s'a găsit un om de muncă și-a lăsat o dâră frumoasă, va fi nesters din inima sătenilor.

Invățătorul bun, cuminte, înțelept și entuziast a fost totdeauna oglindit de sătean prin vorbele: *„Ferice de dânsul că, din buni oameni se trage; nu-i păcat c'a învățat atâta carte!*

Lumea dela orașe înțelege mai bine rostul cărții și de aceea vede în deobște, bine corpul învățătoresc. Frații din cari ne-am ridicat vor pricepe că, dela modul aprecierii lor depinde în mare măsură, sporirea sau micșorarea dragostei de muncă pentru sate și săteni. Toată munca și lupta dârză ce o ducem, nu-i decât pentru luminarea și ridicarea omului dela țară.

Dar totdeauna, țăranul va aprecia pe învățător și gândi despre dânsul, numai ceeace va fi în realitate. Nimic mai ideal!

V. M. Lișman,
învățător.

Probleme de actualitate în agricultură

Criza pământului s'a soluționat în parte prin legile agrare, după situațiile specifice ale vechiului rerat, Transilvaniei, Bucovinei și Basarabiei, prin fărămițirea latifundiilor și împărțirea pământului la agricultorii mici, cari formează astăzi 92% din pătura proprietății rurale și care dau producțiunea agricolă predominantă a țării.

Terminată în partea ei mecanică, împroprietărirea a deschis probleme noui și de căpitenie, de care se ocupă astăzi întreaga societate românească.

Criza agricolă se menține încă la noi prin modul de cultură al pământului: primitiv și simplist.

Munca fiind aceia care determină forma proprietății, cu toată modificarea regimului de eri latifundiar, noi avem și vom avea o chestiune agrară acută, până vom adopta complet forma proprietății la regimul muncii intensive a pământului.

Criza agricolă se va remedia la noi, numai atunci când cultura pământului se va face intensiv prin metode tehnice, raționale și sistematice, care să asigure sporirea producțiunii la nivelul țărilor înaintate în tehnica și practica agriculturii, când statul va asigura mijloacele repezi de transport și când sarcinile fiscale vor fi astfel echilibrate, în cât pământul să aducă agricultorilor rentabilitatea cuvenită și convenienta pentru export.

Industrializarea care se dezvoltă și la noi cu pași repezi, va aduce pe deoparte perfecțiunea în metodele de cultură ale pământului, căci ne va pune la îndămână mașinile și instrumentele necesare și va transforma materia brută din produsele solului în miile de fabricate pe care astăzi le importăm din străinătate; iar pe de altă parte va rezolva complet criza agricolă, căci va absorbi plusul brațelor de muncă de la țară.

In rezolvarea crizei agrare, statul a intervenit până acum în transformările juridice ale proprietății, precum și în stimularea agricultorilor, prin creiarea și întreținerea școlilor și fermelor diseminate după importanță pe tot cuprinsul țării și care dau elemente instruite pentru cultura rațională a pământului, semințe selecționate pentru înlocuirea celor de proastă calitate și vite bune pentru ameliorarea raselor degenerate.

Această intervenție trebue dusă și mai departe, astfel ca statul să stimuleze și să îndrumeze pe agricultori, menținând și dezvoltând fermele și școlile de agricultură până la propășirea agriculturii și lăsând liberă inițiativa agriculturilor în producțiunea și vânzarea tuturor produselor solului, fapt care se va dezvolta în mod normal, cunoscând spiritul activ, practic, economic și național al poporului nostru.

Măsurile pe care statul le-a luat pentru echilibrarea bugetului și care apasă asupra agriculturilor sunt taxele la export, pe care nu le plătesc negustorii cerealiști și nici cumpărătorii din străinătate, ci se resfrâng tot asupra producătorilor, ceiace a adus o scădere și un desechelibru între costul de producție și costul de vânzare la toate cerealele.

Dintre culturile pământului statul ocrotește astăzi numai sfecla de zahăr, care însă aduce beneficii mari numai acționarilor fabricilor de zahăr și foarte restrânse câștiguri producătorilor.

Este deci o nevoie cât mai urgentă și o datorie din partea statului să ridice taxele la export, pentru ca agricultorii să nu mai fie descurajați în dezvoltarea liberă spre progresul agricol și în special să nu mai fie desamăgiți în cultura grâului, cereala principală a țării, și la sporirea căreia cantitativ și calitativ trebue să depunem toate sforțările, luând de exemplu: Franța, Italia, Cehoslovacia, Germania și America, care dau astăzi zisele „bătălii ale grâului" pentru sporirea producțiunii.

Pentru compensarea veniturilor statului, va trebui să se revizuească nu numai impozitul agricol — cum se face astăzi — ci și toate celealte care trebuesc puse de acord cu impozitele funciare.

O sarcină grea a statului, dar obligatorie este complectarea materialului rulant al căilor ferate, pentru a asigura astfel mijloacele repezi de transport ale cerealelor, atât a celor destinate vânzării cât și a celor destinate pentru însemânțări.

In fine, statul mai poate interveni pentru rezolvarea complectă a crizei agricole prin organizarea și acordarea unui credit agricol, care să pună cât mai curând la îndămâna agricultorilor mari și mici, fără greutăți și fără formalități multe, sumele necesare, în scopul completării inventarului agricol: mașini, vite și semințe curate, pentru cea mai bună lucrare a pământului.

După exproprierea ce s'a încheiat de curând, foarte puțini dintre marii proprietari au rămas cu moșii de maximum 500 Ha.; cei mai mulți au proprietăți ce le putem socoti mijlocii, de 100—300 Ha., și unii chiar sub 100 Ha.

(Urmare pe pag. II.)

Sprijinitorii noștri

„Cultura Poporului" mulțumește din toată inima persoanelor de aici, cari cu obolul lor contribue la susținerea acestui ziar.

Au donat ca fond de ajutor: dd. Iacob Pop, notar cercual în Subcetate județul Mureș, 200 lei; I. Dem. Agraru din Ploești, 300 lei; I. D. Dobreanu din București, una mie lei și N. Costache, com Fântânele, județul Prahova, 200 lei.

Fapta li'i destul de mare. Prin acesta se dovedește ca slova noastră cinstită e prețuită și ajutată. Rămâne ca toți bunii români ce'i avem abonați la ziar să-și achite abonamentul și să ne procure alți câțiva abonați printre prietenii d-lor. Numai trecându-se la fapte și sprijinindu-se ofensiva culturală dusă de „Cultura Poporului", acest ziar se va putea mări, îmbunătăți și să fie din ce în ce mai folositor neamului românesc.

Iubiți cititori, înfăptuiți și minunea aceasta: să avem un ziar puternic românesc, creștin și adevărat democratic.

„Cultura Poporului"

Cronica bucureșteană

In sala Teatrului Național a avut loc dăunăzi un reușit festival al liceului „Spiru C. Haret“. Intr'o atmosferă școlărească s'a destășurat un prea bogat și reușit program întocmit cu multă pricepere și simț artistic de directorul liceului, d. prof. St. V. Nanul.

Dl St. V. Nanul a narat împrejurările, cu totul vitrege în cari a luat naștere liceul *„Spiru C. Haret“*. Astăzi însă datorită unei munci asidue și perseverente și-a câștigat un loc de frunte între liceele bucureștene. Apoi d-sa a arătat că un procent de 91 la sută din elevii liceului și-au luat cu succes diploma de bacalaureat și mulțumește d-lui ministru și d-lui secretar general al ministerului de instrucțiune, cari împreună cu d. primar al Capitalei au dat liceului suma de 5 milioane, pentru clădirea care se va deschide în Ianarie, prin șezători artistico-literare, și a închiat cerând și mai departe acelaș concurs moral și material al părinților.

Dl. prof. *Iosif Frollo* a evocat figura lui Spiru Haret pe care-l dă de exemplu tineretului școlar al liceului, căci acest îndrumător cultural trebue să ne fie un simbol al virtuței și al cinstei întru năzuinți cât mai înalte și cât mai îndreptățite, mai ales acum când trebue să luptăm pentru consolidarea statului român.

Corul liceului sub conducerea maestrului N. Soloveanu a cântat diferite coruri clasice și cântece de Crăciun, deasemini și orhestra liceului sub minunata baghetă a d-lui Vinitilescu. Câțiva elevi din cursul inferior au făcut sub conducerea pictorului Zamphiropol-Dall, caricaturile oamenilor zilei și a profesorilor liceului. Iar mai multe echipe pe clase sub conducerea maestrului Boian au făcut mișcări ritmice, jocuri naționale ș. a.. S'a jucat și piesa de teatru „Pățania lui Burăh“ de Romulus Voinescu. Au fost bine în rolurile ce li s'au încredințat: elevii Ionescu Bujor, C. Noica, A. Acterian, N. Frollo și C. Vasilescu-Valjean.

In general un spectacol, o serbare școlărească reușită cu un program care iese din comun și aceasta datorită numai domnului St. V. Nanul, directorul liceului.

* * *

Capitala se redeșteaptă creștinește In fiecare bisericuță, în câteo zi a săptămânei se țin adunări cu caracter religios la care se țin conferințe și se explică Evanghelia.

La toate aceste șezători de remarcat este activitatea confratelui nostru G. Lungulescu, conferențiar al „Casel Școalelor“, care toarnă din unt de lemnul științei sale în fiecare candelă ca să întreție și mai departe frumoasa operă creștinească.

Ii aducem laudele și mulțumirile noastre pe aceasta cale pentru frumoasa activitate pe care o depune, câte 5—7 conferințe pe zi. *R. M.*

Scrisori câmpinene

Am revăzut Câmpina după o absență de aproape șease luni și am rămas plăcut impresionat de aspectul cu adevărat europenesc pe care l-a luat în ultimul timp. De altminteri acest aspect și trebuia pentrucă nu este misiune străină, nu există orice om venit din străinătate, care să nu viziteze acest oraș, această metropolă a petrolului românesc, care adăpostește în sânul ei una din cele mai mari uzine românești; cea mai mare rafinărie de petrol din Europa și poate chiar din lume, și prima fabrică românească de bijuterii.

Un oraș cu o populație de aproape 20 mii de locuitori, care are un liceu de fete, de băeți, și școli primare, o școală industrială, școală de meserii, o școală de maeștri sondari și rafinari, o școală comercială, o școală germană etatizată, plus școlile primare din comunele suburbane dependinte de Câmpina, cu trei biserici și o biserică de rit catolic, iată în câteva cuvinte activitatea școlară-religioasă a acestui oraș.

Societatea culturală-sportivă „Principesa Ileana“ cu un trecut de aproape șapte ani, Ateneul popular „B. P. Hașdeu“, „Universitatea liberă“ și cercul de studii „Casa Poporului“, desăvârșesc activitatea culturală-artistică prin conferințe, șezători și festivaluri și prin coruri la bisericele locale și din împrejurimi.

Câmpina în situația actuală este o fală, o mândrie a neamului sub toate raporturile fie social, economic, industrial și edilitar.

Am regăsit orașul cu mult mai curat, l-am regăsit înzestrat cu un corp de pompieri și cu două monumente frumoase cari îi vor face fală și cari trebuia să le posede: Monumentul eroilor și monumentul lui N. Grigorescu, moșneguțul, al cărui monument se află la umbra unui tei pletos. Pictorul N. Grigorescu care a imortalizat cu căldură și expresivitate frumoasele coline atât de pitorești și încântătoare dimprejurul orașului în care a viețuit.

Suntem siguri și avem speranțe cari neîndrituesc la cât mai mult și cât mai bine în viitor, că primarul orașului, d. Victor Rădulescu, care nutrește și a dat dovadă de cele mai frumoase sentimente față de urbea al cărui părinte este că va ridica busturi și marilor „cetățeni de onoare“ ai Câmpinei cum sunt B. P. Hașdeu, care a conviețuit cu familia sa 25 de ani în Câmpina, dr. Istrati, al cărui parc e o podoabă câmpineană, I. Heliade Rădulescu, poetul ale cărui case au fost distruse în timpul ocupației și Anghelescu, decedatul primar care a contribuit în cea mai largă măsură la ridicarea și prosperarea actualului oraș Câmpina.

Străzile largi, trotuare prea largi chiar casele aliniate, o curățenie desăvârșită cu care s'ar putea mândri chiar capitala țării, bulevardul de recreare al cetățenilor bineîntreținut, lucrările de canalizare ale orașului, în valare de 20 milioane, în curs de efectuare, iată starea actuală a Câmpinei.

* * *

Cu ocazia Sf. Sărbători din inițiativa dlui Victor Rădulescu, avocat și primarul orașului, cu concursul mai multor domne din elita câmpineană, a clerului și a comercianților s'a colectat suma de lei 140 mii cu care s'au îmbrăcat orfanii, elevii săraci și văduvele de război.

Intreg consiliul comunal în frunte cu d. primar au renunțat la leafa pe luna Decemvrie în favoarea acestei ofrande. Restul sumei a fost donat de comună și coleciat de pe la particulari și societăți.

Din această sumă s'au îmbrăcat 228 de oameni din care 150 de tetițe, 43 băeți și 35 văduve iar la 150 familii sărace li s'au dat câte un metru cubic de lemne.

* * *

Ce-i mai lipsește orașului este o muzică militară care să distreze pe musafiri în timpul verei și la o populație atât de mare măcar o compenie, dacă nu un batalion de trupă. De notat că această trupă, orașul a avut-o și nu știm din ce cauze necunoscute până azi, i-s'a luat această trupă de vânători de munte.

Să nădăjduim că se va îndrepta și aceste mici neajunsuri. Noi vom lupta pentru împlinirea acestor două deziderate, și comuna va avea în noi un puternic sprijin întru îndeplinirea lor.

Dar sunt atâtea de spus încât ne rezervăm plăcerea de-a reveni într'unul din numerile viitoare De altfel consiliul comunal în frunte cu d. Victor Rădulescu, început sub cele mai frumoase auspicii și cu cei mai buni auguri, ne este o chezășie puternică pentru lucrările de înfrumusețare edilitară pe care le va începe în curând.

Radu S. N. Mislea

INFORMAȚIUNI

IN ziua de 9 Ianuarie, s'a serbat în toată Jugoslavia aniversarea M. S. Regina Maria a Jugoslaviei.

La Belgrad ceremonia a avut loc la catedrală, în prezența regelui, membrilor guvernului, corpului diplomatic și a numeroși parlamentari. S'au oficiat servicii divine de asemenea și la biserica catolică, la sinagogă și la moschee.

Seara s'a dat un bal la Palatul Regal.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reportorii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

LA Cluj a început să apară ziarul „Națiunea“. Ii dorim ani mulți.

DACĂ se prezintă la instituții sau la abonații noștri un individ *I. Munteanu*, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, dați'l pe mâna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

DĂUNĂZI pe șoseaua Carapelit-Bairambunat, s'a ivit un mare număr de comitagii, care jefuiau căruțele ce treceau pe șosea.

Asupra a doi jandarmi cari întâmplător treceau pe acolo într'o căruță, banditii au tras focuri de armă încingându-se o luptă în toată regula.

Jandarmul plutonier Bordeanu Petre a fost omorît.

IN cursul nopții, de 11 Ianuarie în preajma comunei Maiu lui Vodă depe malul Nistrului, grănicerii au prins pe fata Vero Voria, de 16 ani, din com. Parâta (Ucraina), care a trecut Nistrul pe ghiață.

Fata a declarat că a fugit din Rusia nemaiputând îndura injuriile și persecuțiile ce autoritățile sovietice au deslănțuit, în ultimpul timp, împotriva moldovenilor.

CEA dintâi școală țigănească s'a deschis acum de curând în Ceho-Slovacia. Școala aceasta a atras luarea aminte a multori țări cu cetățeni de limbă țigănească.

FRAȚII George și Petru Cristea din Ditroit, Michiyan (America), au inventat o roată de automobil de pe care se poate scoate guma stricată și pe care se poate pune alta nouă în mai puțin de un minut. In toată această operație se folosește o singură cheie. Frații Cristea sunt originari din Teiuș. (Ardeal).

D. D. Burilleanu, deputat, a fost numit guvernator al Băncii Naționale, pe termen de șeapte ani.

S'A înființat Societatea „Progresul Agricol“ al Stuparilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, cu scop de a promova interesele de breaslă ale membrilor săi. Președinte a fost ales dl prof. Martinovici.

ACADEMIA diplomatică din Paris a ales, în ultima ei seziune, ca vicepreședinte pe d. Titulescu, ministrul României la Londra.

DIN INIȚIATIVA d-lui G. Pleșoianu, secretarul general al ministerului muncii, se vor înființa anul acesta colonii de vară pentru ucenici la munte și la mare și anume: în județele de munte: R.-Vâlcea, Prahova, Neamț: colonii la mare la: Budachi și Tekirghiol.

Ucenicii slabi vor fi trimiși în aceste colonii 20 de zile pe an.

SOCIETATEA academică „România Jună“ din Viena și-a ales pentru semestrul de iarnă 1926—27 următorul comitet: președinte, Mihai Tanco; vicepreședinte, Dimitrie Costea; secretar general, Teodor Cicala; casier, Marius Sturza; bibliotecar, Conte Carol Wassilko; econom, Ioan Frentziu-Todan; censori, Iosif Crăciunel și Marius Popovici.

SOCIETATEA „Academia ortodoxă“ din Cernăuți, și-a ales următorul comitet: președinte, Mercheș Traian; vicepreședinte, Matei Valeriu; secretar, I. Voleșciuc; președ. com. rev. Ieremia; secretar II-a Dimitriu Gr.; președ. sect. muzicale Soceneantu; casier Mihaiescu Liviu; președ. sect. literare Leucuța; bibliotecar Iercoșan Tiberiu; și econom Gogea Gr.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*, povestiri de *Const. Cehan Racoviță*. Cereți cartea dela foaea noastră, prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspandească foaia să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile mei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați*.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Problema de actualitate în agricultură (din pag. I.)

Ei bine proprietarii cu aceste suprafețe reduse și în împrejurările de astăzi, resimțind încă lipsa inventarului agricol distrus în timpul războiului, au și nevoia și dreptul la creditul agricol, pe care statul trebue să-l pună la îndămâna agricultorilor. Pentrucă dacă acești proprietari vor fi astfel ajutați și dacă prin aceasta li se va înlesni să facă pe moșiile lor o cultură intensivă în regie — întrebuințând brațele disponibile ale țăranilor ce n'au putut fi împroprietăriți — ei vor ajunge să fie factori principali în dezvoltarea economică a țării, prin stabilirea și menținerea unui echilibru între muncă și regimul repartiției proprietății de astăzi, pentru a nu mai fi vorba pe viitor de o nouă și ultimă expropriere.

Exemplu să ne fie pentru aceasta exproprierea și împroprietărirea dela 1864.

Altă latură principală a chestiunii agrare și care a fost rezolvată în partea ei mecanică prin expropriere, este pășunea comunală.

Izlazurile comunale sunt astăzi, din nenorocire, așa de rău administrate și așa de rău îngrijite și folosite încât nu numai că nu au iarbă suficientă, dar sunt pline de tot felul de buruieni, scaeți și mărăcini, și astfel chiar din luna Mai — când încep căldurile, seceta și vânturile — iarba puțină se usucă și vitele nu .mai găsesc din această pricină hrana de care au neapărată nevoie. Aceste izlazuri sunt în schimb pentru cea mai mare parte din administrațiile comunale un câmp de jaf și îmbogățire personală.

Cu tot mașinismul necesar ce se va întroduce în cultivarea pământului, vitele de muncă și de prasilă vor rămâne baza agriculturii raționale. De aceia suntem datori ca într'o bună conlucrare, să facem ca izlazurile comunale să fie administrate cinstit, să fie îngrijite și folosite rațional, în perfectă stare de curățenie, înlocuind pe cele slabe și fără iarbă cu pășuni artificale și întroducând plante furajere de durată: lucernă, trifoiu și sparcetă pe o suprafață de 30—40% din întinderea izlazului, precum și plante de nutreț anuale; borceag, porumb furajer, meluri, sfeclă de nutreț, etc. pe o suprafață încă de 30%.

In concluziune, problemele ce se pun astăzi pentru rezolvarea completă a crizei agricole sunt:

1. Intervenția statului prin:

a) menținerea, organizarea și desvoltarea fermelor și școlilor de agricultură.

b) ridicarea taxelor de export,

c) complectarea materialului rulant al căilor ferate, pentru asigurarea mijloacelor repezi de transport a cerealelor,

d) organizarea și acordarea creditului agricol.

2. Organizarea proprietăților mari și mici pentru sporirea la maximum a producțiunii, cu preferință pentru cultura grâului, avizând și la mijloacele de menținerea fertilității pământului.

3. Folosirea rațională, îmbunătățirea și buna administrare a izlazurilor comunale.

4. Cultură morală și socială, o educație cetățenească sănătoasă, pentru ca agricultorii să se adapteze condițiunilor timpului, spre a putea stăpâni izvorul nesecat de bogăție al pământului și forțele naturii.

Rezolvate aceste probleme. vom avea propășirea desăvârșită a țăranii.

Constantin Mogâldea.
Inginer-agronom-inspector.

Ingrijirea copitelor la cai

Copitelor la cai trebue de dat îngrijirea cuvenită, căci diferitele boli, la cari sunt supuse copitele, cauzează pierderea valoarei și capacității de muncă a animalului.

Mai întâi trebue să luăm seama ca copita totdeauna să păstreze forma ei naturală, să aibă țesetul cornos, elastic, să se îndepărteze condițiunile ce ar influența în rău asupra copitelor.

Caii, ca să aibă copitele sănătoase, trebue să le îngrijim când animalele sunt încă tinere. Este de recomandat primblarea deasă a mânjilor pe un loc bătut (locul să nu fie petros), fiindcă substanța cărnoasă din care este alcătuită copita, se roade puțin. In cazul când animalul stă mult fără mișcare, copitele cresc foarte mari, se întorc cu marginile, rupându-se; de aceea copita capătă o formă anormală, schimbând chiar poziținea picioarelor. In cazurile acestea să se ia măsuri de îndreptare; însă e mai bine ca în fiecare 5 săptămâni să se reteze copitele. Copitele mult mai desvoltate sunt când calul muncește, căci sângele atunci circulă regulat în vinele copitei hrănind-o bine. Când caii stau mult timp în grajduri, circulația sângelui și deci hrănirea copitelor se face anevoie, având ca urmare desvoltarea anormală a copitelor, de exemplu îngustarea lor.

Caii potcoviți, dacă stau mult timp fără mișcare, deasemenea capătă cususuri la copite. Potcovitul prea timpuriu împiedecă desvoltarea normală a copitelor, având ca efect și distrugerea treptată a substanței cornoase.

Este important să ne îngrijim ca copitele să fie curate, umede. Ele trebue curățite, cel puțin odată pe săptămână, de murdărie, praf sau alte părticele; apoi neapărat copita se spală cu apă curată pentru a-i reda elasticitatea cuvenită, punând apoi sub picioare așternut curat. Starea umedă în copită se păstrează, ungând-o cu seu de porc, vasilină sau lanolină și nici decum cu alte pomezi dăunătoare. Chiar glicerina nu e recomandată, fiindcă usucă copita, absorbind umezeala aflată în substanța cornoasă.

Gospodarul luminat, ținând seama numai de povețele de mai sus, se va convinge pe deplin că sănătatea copitelor la cai depinde de îngrijirile cele mai simple și ușoare de executat.

Gr. Pârlea
Grinăuți-Soroca

Lipsă de poftă de mâncare

Medicii îi zic anorexie.

Trebue întâiu cercetată 1. *cauza* acestei lipse de poftă de mâncare: *Anemia, boala de inimă*, boală de *ficat, alcoolism, fumat prea mult, neurastenie, boală de rinichi, oftica*, la început și așa mai departe.

2. Se va combate când e cazul *constipația*, scaun neregulat fie prin regim mai mult de vegetarian, (prin legume, zarzavaturi, fructe crude, coapte sau sub formă de compot), cură de struguri și de zară pe stomacul gol, plimbări, gimnastică, dușuri, prin medicamente ca: *aloes* (5—10 ctgr, sub formă de pilule), *extract de cascara sagrada* (10 centigrame), *podofilino* (trei centigrame), fenolftalisnă (10—20 centigrame), 30 grame *sulfat de magneziu sau de sodiu*, o pastilă de *Koprol*, o pastilă de *fructines Vichy*, o lingură de *Magnezie Pellegrina*, 2 linguriță pe zi de *oleu de parafină* etc. etc. E bine în toate cazurile să cereți sfatul doctorului, medicului și notați bine (*mai ales femeile gravide (însărcinate)*, și cei ce sufăr de emoroizi să nu ia la întâmplare orice purgativ, leac contra constipații.

3. Se recomandă *educația fizică* rațională sub supraveghere medicală.

4. *Fricțiuni* uscate, *masaje*.

5. *Dușuri reci*.

6. 2 luni pe an *la țară sau munte*.

7. *Medicamente* contra lipsei de poftă de mâncare.

a) Rp. Tra de chinchina 5 grame
Tra de gențiana 5 grame
Tra de rubarba 5 grame
Tra de nucă vomică 5 grame

Se ia din acest medicament într'un păhărel de apă sau vin douăzecișicinci picături înainte de prânz și cină cu ¼ de oră.

b) Rp. Tra de chinchina 15 gr.
Tra Bestucheffi 10 gr.
Liquor Fowleri 6 gr.
Tra nuc, vomic. 3 gr.
Tra Kola 6 gr.
Tra Coca 6 gr.
Syrup de coajă de portocale 10 gr.

Se ia tot ca medicamentul de mai sus.

c) Rp. Arseniat de Sodiu *douăzeci centigrame*, vin de Kola un litru.

Un păhărel înainte de prânz și cină cu un sfert de oră.

Tot ce s'a scris mai sus se referă numai la adulți, nu *și la copii*

Deci atențiune!

Dr. A.

Răspândiți

„Cultura Poporului“

Fabrica de articole argintate

„Tăcâmul“
mutat în Str. N. Iorga il-a.

NOVOTNY

TIMIȘOARA

Societatea de mâine
Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice

Societatea de mâine dă lămurirea teoretică a problemelor sociale, economice și culturale. Intreprinde cele mai vaste anchete publiciste în domeniile: agrar, economic, biopolitic și cultural. Este organul democrației radicale susținând cauzele celor necăjiți. — Publică cele mai controlate informațiuni, căci fără cunoașterea exactă a realităților nu se poate consolida nimic. Are colaborarea celor mai talentați scriitori și ziariști.

Timp de patru ani Societatea de Mâine a reușit să-și câștige cele mai întinse simpatii în lumea cititorilor serioși din toată țara!

Societatea de mâine este agentul cel mai energic și vioi al idealurilor de progres social. Este tribuna înaltă de dreptate și libertate a ideilor.

Citiți și abonați cu toții „Societatea de mâine“!

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, PALATUL DE IND. ȘI COM.
Abonament anual: instituții, autorități: 1000— Lei. — Profesiuni libere: 600— Lei. Funcționarii: 500— Lei.
Intelectuali! Industriași! Comercianți! Muncitori! abonați cu toții și citiți regulat cea mai mare publicitate social-economică a României întregite!

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!

Dacă doriți să aveți IMPRIMATE eftine și frumoase, cercetați o-o
Tipografia DACIA
Cluj, Cas[illegible]

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj Calea Victoriei No

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

CULTURA POPORULUI

Onor Astra Soc Culturala
Sibiu

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 23 Ianuarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 182. Apare în fiecare Duminecă

APOSTOLAT

Iată iarăș un cuvânt c'o sonoritate dulce, plăcută, ce te captivează și te face să-i dai întâitatea, ocupând astfel un loc de predilecție în vocabularul tău.

Când îl rostești e plin de vrajă și încântare, gândurile ți se furișează spre alte lumi, spre alte vremi apuse demult sub orizontul eternității. Pe atunci era mai mult întuneric în mințile omenești, mai multe mistere, mai multe superstiții. Adevărurile credinții și ale științii pătrundeau cu mai mare greutăți, iar promotorii, oamenii providenții, pentru triumfarea adevărurilor lor, recunoscute mai în urmă poate, de-o valabilitate eternă în scara progresului uman, trebuiau să-și jertfiască chiar viața, prin arderea pe rug, uciderea cu pietre, tăerea capului . . . „Era creștină" este plină de asemenea jertfe și chiar „Cel" pentru care s'au jertfit atâția, plimându-se spusele Sf. Scripturi, a trebuit să fie „El" însuși jertfit — „simbolul jertfei divine" — numai să se dovedească lumei triumful spiritului și a adevărului.

In lumea aceasta există o lege care nu-i țărmurită nici de clasă socială, nici de bogăție, nici de privilegii: *Este legea jertfei. „Viitorul unei țări și mărirea unui neam atârnă de măsura în care'și are întrupat spiritul de jertfă".*

Să nu vorbim mult. „Apostolat" este cuvântul ce vorbește singur chiar și acelora cari's deprinși să copie vorbele la modă, fără vre-o cercetare critică, de unde și plasamentul greșit, excesele de limbaj și vorbirea papagalicească fără suflet.

„Apostolat" îți aduce în minte alte idei: ca muncă dezinteresată, iubire de adevăr, echitate, altruism și peste toate prevalează par'că ideia jertfei în slujba binelui obștesc, în slujba adevărurilor eterne de credință și de viață.

In timpurile ce le trăim îl vedem mereu rostit și aceasta ne dovedește nouă că este nevoe de-o muncă care să fie un „apostolat".

Păcat însă că trăim tot în faza teoriei și dacă se vor găsi teoreticiani ai acestei noțiuni apoi slabă nădejde că se vor găsi și practicieni.

*

Un proces mare se petrece în ființa psihofizică a neamului românesc.

Are multe laturi și izvorul acestui proces complicat rezidă într'o *criză sufletească accentuată.* Așa dar crizele celelalte: economică, financiară, religioasă sunt tocmai efectele acestei crize sufletești, a acestei lipse de forță morală care-i adevărată armă de continuă biruință a unui neam.

Judecătorii cei mai competenți ai timpului sunt sesizați; își dau magistral părerile și atâta tot... păreri..! Procesul însă se complică pentrucă tocmai remediile eficace nu's folosite. Dovadă ne este cum ziarul cu caracter pur național „Universul", întreprinde diferite anchete: asupra leului, asupra agitațiilor studențești, dar asta nu împiedică faptul ca leul să se ridice, viața să se scumpească, agitațiile studențești să continue. O complectă dibuire; ne este frică par'că să punem mâna chiar pe rană. Se crede de mulți că salvarea ar sta numai în reforme de ordin material și se uită cu dinadins parcă că salvarea adevărată nu aparentă ne va veni nu dela reforme financiare, economice, ci de la *reforme sufletești. „Să facem echilibru în noi înșine"* pentrucă numai acest echilibru psihic va înrâuri și viața noastră în genere deci și viața fizică. „Trebue să se inspire generațiile noi cu alte idealuri, trebue ajutată tinerimea să se înarmeze c'un capital etic-politic și economic-etic, trebue înarmată tinerimea cu principii care să corijeze viața dinnăuntru în afară".

Preocupările educativo-pedagogice în vremea aceasta trebue să predomine, că numai educația e în stare să-ți facă un neam cum dorești.

Pentru prezent ca să putem face față pân ce vor veni acele visate generații, ni se impune un apostolat tuturor factorilor de muncă în ordinea responzabilității și-a conștiinții noastre. „Mi-am făcut datoria", zic unii mărginindu-se în strictul impus. Și tocmai această afirmație, care mai ales în zilele noastre e cam lipsită de adevăr, ar trebui să lipsească. Să muncim mai mult, să muncim mai conștienți! Să n'așteptăm bani pentru orice, să nu cruțăm jertfa noastră când e vorba de binele și salvarea țării. Fiecare categorie de muncitori intelectuali ai țării aceștia să se organizeze și să muncească pentru ce se simte nevoe. Un apostolat al agronomilor. un apostol al preoților, învățătorilor, al medicilor este cerut și necesar. Orașele să continue ce-a început: să meargă spre sate și să-le aducă bunurile culturii ce dă lumină. Mai ales acum, când lumea dela sate e în luptă crunță cu tuberculoza, un apostolat al medicilor e extrem de necesar. Ce rău sună când auzi de un doctor că și-a încasat onorariul dela un tuberculos ce s'a prezentat spre a fi vizitat și numai are decât două trei luni de trăit! Și apoi el e sărac, a muncit cu ziua așa bolnav cum se găsia, numai ca să meargă „să mă costeze dl doftor" (cum zice el).

O anchetă medicală în lumea satelor trebue făcută fără întârziere ca să se pună odată stavilă bolilor ce cu atâta furie bântue și cosesc în chip nemilos trupurile tineretului, ce odinioară erau cu atâta vlagă și tărie. Inițiativa statului cu bugetul lui sărac ajutată de elanul doctorilor isvorît din sfânta dragoste de țară, să organizeze adevărate pelerinagii spre satele noastre unde să combată, să predice, să intervină în sănătatea lor. (Cred că n'așteptăm apostolat dela cei cari se hrănesc acum în universitățile noastre, dar ne sunt străini de neam și lege!)

Și dacă ne hotărâm cu toții să începem un apostolat adevărat, să ne coborâm spre lumea codrilor, să ducem lumină la ea, căci dupăcum spune Vasile M. Cogălniceanu fiul marelui Mihail Cogălniceanu, *„ea este rădăcina arborelui național".* Și dacă la o țară rădăcina va fi sănătoasă și puternică sigur că tot așa îi va fi și tulpina, tot așa îi vor fi și ramurile și fructele. Curățenia și sănătatea ei trupească și sufletească, ridicarea ei spre înălțimile țăranului olandez, înseamnă chezășie solidă pentru o viață lungă și glorioasă a acestui neam.

Gh. Cepoiu
învățător.

Hora Unirii

Tisa, Dunărea și Nistrul
Sunt în mare sărbătoare,
Căci cuprind azi românismul
Intr'o Românie-Mare!

Azi toți frații mână'n mână
Vin la hora cu 'nfrățire,
Veseli și cu voie bună,
Să serbeze a lor unire.

Haideți fraților cu toții
Să ne prindem calea 'n joc,
Dobrogenii și cu Moții
Să ne prindem la un loc!

Trageți hora mare, mare . . .
Ardeleni și Bănățeni,
Dela Tisa pân'la Mare
Cu Munteni și Moldoveni!

Veniți frați din Maramureș
Să ne prindem de mijloc
Și-apoi horei să-i dăm iureș
Bătând pământul cu foc!

Vino frate crișănean
De te prinde ici cu noi,
Lângă fratele oltean,
C'am scăpat de la nevoi!

Haideți frați basarabeni
Prindeți hora voinicește
Și voi frați bucovineni
Dați-ne mâna frățește!

C'a trecut vremea robiei
De sub cnut și despotism
Și e ziua veseliei
Pentru 'ntregul românism!

Să ne prindem cu iubire!
Sus dați mâna frați cu frați,
C'au scăpat de asuprire
Cei ce-au fost înstrăinați!

Să săltăm de veselie
Căci azi Domnul ne-a unit
Și-am văzut cu bucurie
Visul nostru împlinit!

Ioan Gr. Stan-Câmpean
institutor

Sprijinitorii noștri

Ne bucură, ne îmbărbătează și ne dă putință să credem în izbânda luptei noastre culturale îndreptată spre ridicarea satelor, când vedem că suntem înțeleși și sprijiniți.

Au mai dărnit ca fond de ajutor al foaei, dd. N. Băcanu și I. Gheorghiu, ingineri silvici în Gheorgheni, jud. Mureș, câte una sută lei fiecare.

„Cultura Poporului" le mulțumește mult.

Către oamenii de bine

— La poarta satelor —

Dau la acest titlu și subtitlul — la poarta satelor — ca dela'nceput privirile binevoitorilor cititori ai acestei foi să se îndrepte într'acolo. E o poveste tristă. Cu atât mai tristă cu cât ea devine realitate și nu știu de greșesc spunând că această realitate este cea mai tristă poveste.

E vorba de realitatea infecției sufletești la sate și povestea foilor care poartă microbul.

Nu caut să susțiu aceste afirmațiuni pentrucă să mențin singure întâea prin realitatea ei — isbitoare pentru acei cari trăesc la sate — s'a doua-e întărită de însăși foile — cu apariția zilnică ori săptămânală — cunoscute prin conținutul lor bolnav și atmosfera greoae ce creează când sunt citite. Ce aș putea zice, este c' ar trebui să gândească tâlcuitorii acestei foi, că sătenii — înțeleg cei dela sate — nu au rafinăria orășenilor în mijlocul cărora trăesc ei și ușurința acestora de-a băga pe-o ureche pentru a scoate pe cealaltă, rămânând cum au fost; că sătenii în simplitatea lor sufletească primesc răul ca și binele și că neadevărurile — de ei luate totdeauna ca adevăruri — ura și vrajba îi chinue.

Mă mărginesc a spune numai că am văzut sat în care locuitori mulți adunați laolaltă în zi de sărbătoare — și nu târziu vor face la fel și în zi de lucru — citind o astfel de foae, porneau la discuții sarbede ziua întreagă. Odată ascultând neroziile ce vorbeau, le-am luat foaea și m'am uitat pe ea. M'am îngrozit: numai intrigi, numai răsvrătiri, numai imoralitate în limbaj ca și'n cugetare și numai minciuni — cunoșteam realitatea multora din cele scrise. Zadarnic am căutat să-i readuc la adevăr căci ei — trup și suflet cu foaea — erau de mult pe căi greșite. Cu argumentele mele vădit de convingătoare, spuse cu sinceritate și pornite din durerea cu care priveam situația — coruperea sufletească — abea le-am putut strecura în suflete puțină îndoială — firește asupra foaei și celor scrise în ea. Iar pentrucă trebuia să mă despart de ei, am avut grija să-le urmă să le dau un sfat: — e bună și foaea aceasta, cetiț-o; dar după ce-ați cetit-o, faceți-vă cele de lipsă cu hârtia, iar ce-ați citit în ea, să uitați. După aceea am plecat — lăsându-i în grija Domnului — și mergând gândeam: unde este câștigul moral și îndemnul la lucruri frumoase?! Un sat întreg să-și peardă vremea fără nici un folos! Asta încă e isprava foilor noastre. Dacă nu pot creea, măcar să distrugă. Și — dureros — par'că e o întrecere în aceasta. Nu mai departe: ce este aceea să li se dea sătenilor noștri — când nu-i ajută puterile — să desbată intrigile pur personale ale multora dintre politicianii noștri?! Nu-i tocmai cum ai da unuia fără dinți să mânânce carne? In nesațul foamei o plimbă prin gură până se obosește și la urmă, ori o leapădă jos, ori o înghite nemestecată și se'nbolnăvește de stomac. Nu-i asta râpre de vreme?

Vor zice conducătorii acestor foi: — noi nu dăm carnea de cât pentru acei cu dinți buni și sănătoși. Că ajunge și la guri neputincioase, asta nu e vina noastră. Poate că au dreptate. Și atunci vina unde cade? Cade asupra celor ce duc carnea la gura flămânzilor fără dinți — asupra celor cari introduc astfel de foi în lumea celor mulți.

Trebue să înțelegem însă cu toții că cu astfel de foi se alungă liniștea satelor noastre, se înfiltrează vrajba falșificând sufletele și se întronează trândăvia. Să ținem seamă că poporul nostru — în massă — n'a căpătat încă judecata deplină ca să poată alege între bine și rău fără a dibui și că mai întâi de toate îi mai trebue sfat, cultură și avânt moral; iar nu politică cu murdărie sufletească. Și cum această necesitate — impusă de binele obștesc — nu o satisface multe din foile noastre, apelul seîndreaptă către oamenii de bine îndemnându-i a veghea necontenit la poarta satelor și a nu mai lăsa să intre în ele decât adevărații sfătuitori — izvor de viață și muncă — cari sunt foile populare culturale și moralizatoare. Se'ndreaptă mai ales către cei dela sate — învățător și preot — a căror cuvânt aci este precumpănitor și în al căror ogor de muncă au nevoie tocmai de aceste elemente sdruncinate astăzi.

In sate ne trebue liniște și cultură, sinceritate si muncă, iar nu vorbă lungă și politică — să știe cei dela orașe.

Inchei zicând că o datorie avem și trebue să ne-o facem: binele.

V. E. Patriciu, învățător.

Unirea Principatelor

Hai să dăm mână cu mână,
Cei cu inimă română.

Pe lângă zilele orânduite de sfânta biserică, trebue să serbăm împreună și zilele în cari s'au făptuit mari și folositoare lucruri pentru noi românii. Drumețul, când se oprește din mers, se uită lung înapoi, apoi înainte și, întărindu-și puterile pleacă tot mai departe. Se cuvine, dar, ca și noi în anumite zile să ne uităm la trecutul nostru și apoi, privind în viitor, *mai ales în timpul de față* să ne punem la lucru cu încredere în Dumnezeu și în puterile noastre.

Dacă ne uităm în trecutul poporului român, vedem că nu s'au putut săvârși fapte mari, decât vremelnic și aceasta din cauza că poporul românesc nu era unit ca astăzi.

Ziua de 24 Ianuarie este ziua din cele mai mari zile naționale ale poporului nostru. In această zi s'a înfăptuit o parte din visul românilor: s'a unit Muntenia și Moldova într'o singură țară având ca domn pe Alesandru Ion Cuza.

Domnia lui Cuza a fost scurtă, dar a adus mult bine țării, căci a început a se face și la noi cele dintâi școli prin sate, s'au întocmit legi pentru conducerea țării, după cum erau și în alte țări, s'au împroprietărit țăranii la 1864 și s'au luat averile mănăstirești din mâna călugărilor greci.

Alexandru Ion Cuza nu a făcut numai unirea Munteniei și a Moldovei, dar a socotit și atunci Basarabia alipită Moldovei. Inima lui era alăturea de a fraților basarabeni. La 1859 el nu se adresează numai muntenilor și moldovenilor, ci și locuitorilor români din Basarabia.

„Locuitori din Basarabia, venim printre voi ca domn și ca părinte ca să vă aducem bucurie și vindecare a rănilor de care ați pătimit până acuma. Din ziua la care Basarabia locuită de voi s'a lipit de vechea ei tulpină (e vorba de cele trei județe, cari ne-au fost redate după războiul Crimeei) ea s'a împărtășit de toate bântuirele și nevoile ce de mai mulți ani au năvălit aceasta țară a Moldovei, atât de bună și frumoasă.

Insă și pentru voi tot va răsări în curând ziua dreptății după multipele nedreptăți cari ați avut a vă plânge. Sosirea noastră în mijlocul vostru e un semn de pace și mângâere. Fiți nestrămutați în credințele voastre către țara mumă. Patria noastră a intrat pe o cale de îmbunătățiri cari se vor revărsa asupra tuturor fiilor ei fără deosebire. Numai prin înțelepciune și răbdare vom putea dobândi îndeplinirea dorințelor voastre. Liniștească-se dar inimile voastre de orice griji și îndoieli căci noi ne ocupăm de soarta voastră ca un părinte binevoitor. Dumnezeu și națiа ne-au înălțat pe tron pentru a da dreptate acelui ce are, pentru a înfrâna pe cei răi și pentru a îmbrățișa pe cei buni." *Alexandru Ion anul 1859.*
Ministerul Treburilor străine
Alecsandri

Idealul nostru a fost înfăptuit pe deplin.

La 24 Ianuarie serbăm „Marea Unire" a tuturor românilor cu un singur gând și un singur suflet:

Trăiască M. S. Regele Ferdinand I al României!

Trăiască M. S. Regina Maria!

Trăiască Alteța S. R. Principele Mihai, Moștenitorul Tronului!

Trăiască Dinastia Română!

Trăiască țara și neamul românesc întreg:t! *I. Holderius*
profesor.

Scrisul cinstit . . . supremă datorie

E adevărat că de când Iohann Gutenberg, genialul fiu al Maienței, a descoperit meșteșugul tiparului, cultura omenească a tuturor timpurilor, sub forma scrisă, s'a răspândit ca un bun suprem, dela un pol la altul al pământului. Incă din sec. XV-lea au început să se tipărească operele cu caracter religios, cum au fost cărțile lui Huss... și mai în urmă chiar cărți ce închideau gândirea oamenilor de seamă ai timpului.

Nu e locul să facem un istoric amănunțit al scrisului. Voi insista mai mult asupra mentalității șubrede, de care sunt stăpâniți o parte din scriitorii și ziariștii noștri, cari cred că a scrie o operă literară sau a face ziaristică e lucrul cel mai ușor din lume. Surprinderea e cu atât mai mare cu cât la acest sport se dau tocmai aceia cari nu numai că n'au simțul armoniei limbii, dar nu posedă nici măcar abilitatea de a construi gramatical și logic. Nu mai vorbesc de aberațiile așa zisei „literaturi noui", pe care vremea va ști s'o înmormânteze în noianul uitării, dar chiar cotidianele și ziarele săptămânale, ce se pretind purtătoarele culturii actuale, gem de un scris necinstit, antiromânesc și cu o structură stâlcită în toate tiparele modernismului.

Mi-a fost dat să stau de vorbă cu ziariști cari n'aveau mai mult de două clase gimnaziale. Și ca elevi fuseseră nu numai mediocri, dar chiar răi. Aceasta poate n'ar fi nimic. S'au văzut oameni, exemplare de elită ce e drept, cari nu le aveau nici pe acestea și totuș au făcut gloria neamului lor. Nici Eminescu al nostru, incomparabilul Eminescu, n'a strălucit ca școlar. Aceasta nu l-a împiedecat de-a fi ceea ce este, nu numai pentru neam, dar chiar pentru omenire. Fără diplome, el totuși avea regalitatea între contimporani, printr'o cultură vastă și serioasă. Și fără a vorbi de opera-i pur literară, articolele sale politice sunt capitole evangelice, adânc gândite, cinstit scrise. Și nici că se putea altfel. Copilul genial, care, rătăcitor pe meleagurile Giurgiului, purta la subsuoară pe Schiller și pe Ion Neculce, avea să fie pilda cea mai vie pentru viitorime, în ceea ce privește cugetul adânc, încredințat slovei cinstite.

Astăzi sunt tineri cari, cu destule calități literare și ziaristice, nu fac altceva, decât să se antreneze în polemici veninoase, să bârfească și să nege tot ce e existență reală a culturii românești. Cazul cu „Institutul de literatură". Instituția, a cărei înființare n'are alt scop decât acela de a promova în chip nepărtinitor realitățile literelor române, este contestată și ponegrită, în frunte cu președintele ei. O eroare gravă și regretabilă, simptome post-belice, când se răstoarnă totul, când se răstălmăcește toate. Și mai e și lipsa de dreptate, cuviință și adevăr, despre care vorbește d. M. Dragomirescu într'un număr al „Falangei". Când oare se va putea spune: „scriu ca să spui adevărul", întocmai ca Petrarca: „Io parlo per ver dire, — vorbesc ca să spui adevărul"?!

Iată cum ziariștii noștri, excepție făcând câțiva, se împart în două: de-oparte nepregătiții culturalicește, dezorientați în fața problemelor sociale, morale și artistice, de alta cei cu oarecare cunoștințe despre cultura mondială, dar cu suflete pipernicite și vițioase. Căci nu e de ajuns să vorbești cu emfază despre Tagore sau Paul Valéry, dar să dovedești că arta lor ți-au fecundat sufletul prin specificul și eternul omenesc . . . și că ești gata să vezi clar orice realitate, sub vraja eleganței mistice a celui dintâiu, sau sub prețioasa gândire muzicală a celui de-al doilea.

G. Bobei.

Din Cotmani (Bucovina)

Din inițiativa dlui M. Ianovici, directorul liceului din localitate, au hotărât profesorii acestui institut de a ține în fiecare Sâmbătă câte-o conferință care să cuprindă, râud pe rând, cunoștințe relative la istoria patriei și geografia ei, noutăți științifice, pasagii biblice și alte subiecte, cu scopul de a populariza știința și de a o răspândi cât mai mult.

Dar nu numai profesorii dela liceul nostru, ci și alți intelectuali ai orașului vor fi invitați să binevoiască a da concursul d-lor la această operă mai înainte de toate națională. Astfel se vor putea asculta și conferințe din domeniul jurisprudenței, al medicinii, al științelor agricole, și altele.

Seria de conferințe a anului școlar 1926—1927 a fost inaugurată cu o frumoasă cuvântare de deschidere a dlui director M. Ianovici, după care a urmat conferința întâia, ținută de d. prof. Vasile Jitaru, tratând despre „Ereditate și importanța ei pentru educația omenirii". Asistența a ascultat cu mare atenție expunerea unui subiect atât de interesant, răsplătindu-l dreptarea pe conferențiar cu aplauze repetate. Dl prof. Jitaru și-a anunțat a doua conferință pentru Sâmbăta viitoare, când va vorbi despre „Razele Röntgen". Conferința va fi însoțită de proiecțiuni luminoase cu ajutorul diapozitivelor ce ni se trimit la cerere de către atât de utila instituție a Casei Școalelor, care sprijinește îndată întreprinderi de felul acesta.

Conferințele se țin în sala de gimnastică a liceului. Și mulțumim dlui director Ianovici pentru bunăvoința ce ne-o arată, punând la dispoziție sala, cât și pentru frumoasa și lăudabila inițiativă pe care a luat-o. *Profesor Ilie Bâcu.*

Prin Basarabia culturală

Mișcarea culturală în Basarabia este susținută de către „Ateneul Chișinău", condus de dd. L. Dauș și profesor Gh. Obreja-Iași, care continuă regulat activitatea culturală și artistică prin festivaluri la Teatrul Național și șezători culturale la periferiile orașului.

Duminecă, 16 Ianuarie a avut loc o mare șezătoare culturală artistică la școala primară dela Bariera-Sculeni unde a vorbit d. prof. Gh. Obreja-Iași despre — „Românism" —, iar Miercuri 26 Ianuarie va conferința d. profesor Ștefănescu, conferințiar de istoria artelor dela Sorbona—Paris, despre Arta românească. Alături de „Ateneul Astra" în unire cu Universitatea Populară, organizează în fiecare Duminecă conferințe în sala Eparhială.

* * *

Odată cu începerea anului nou 1927 Universitatea Populară din Chișinău, de acord cu societatea „Astra", a reînceput seria conferințelor culturale. Astfel în ziua de 9 ale lunei curente a vorbit în sala Eparhială d. Ion Nistor, profesor universitar din Cernăuți și membru al Academiei române despre „Istoricul Universității din Cernăuți", în fața unui numeros public.

D-l Ion Nistor este autorul unei lucrări din trecutul istoric, al Basarabiei, intitulată „Istoria Basarabiei" și în vremurile de renaștere culturală a provinciei în anii 1917—1918, a lucrat foarte mult pentru desvoltarea culturală românească, muncind alăturea de a seamă de cărturari regățeni și ardeleni. Conferința d-sale presărată cu multe amintiri și cu date interesante, a fost ascultată cu multă plăcere de către cei prezenți.

Teatrul Național din Chișinău continuându-și activitatea a dat o nouă premieră românească și anume: „Un domn pribeag" de d. profesor Iorga. In curând direcția va juca „Păianjenul" în rolul principal cu dna Maria Giurgea și „Glafira" piesa d-lui Victor Eftimiu, care se va bucura de concursul d-nei Macri-Eftimiu.

Dintre lucrările străine se va reprezenta „Un dușman al poporului" de Ibsen, cu d. Petre Sturdza în rolul principal. Dintre lucrările originale românești cel mai mare succes l'a avut până în prezent „Trandafirii Roșii", iar dintre cele străine „Frații Caramazoff".

* * *

De câtva timp apare în localitate, sub conducerea unui, grup de ingineri revista „Foaia Matematicii".

Conducătorii revistei au înființat și o bibliotecă matematică, unde s'au publicat diverse lucrări de știință, printre care un concurs de Astronomie populară, datorit d-lui general Panaitescu. O lucrare de matematici datorită d-lui Grinbaum, și alte lucrări de știință. E unica bibliotecă specială și științifică care apare în întreaga provincie.

Se anunță că în curând sub conducerea cunoscutului scriitor N. Dunăreanu, va apare la Chișinău revista „Basarabia literară" care va avea concursul mai multor scriitori regățeni stabiliți de multă vreme în Basarabia.

Centrul, prin d. Octavian Goga ministru de interne și d. Nichifor Crainic, secretar general al ministerului de arte, se interesează, deaproape de mișcarea literală locală. Ambii au promis concursul lor.

După o întrerupere de aproape 6 ani a reînviat vechea societate corală „Graiul Neamului" prima societate corală de muzică românească, înființată imediat după intrarea trupelor române și datorită valorosului maestru de muzică Traian Popovici.

Societatea reînființată acum și sub președenția inimosului preot și director al Episcopiei pr. Vasilescu V. este o garanție că societatea va progeesa.

* * *

„Casele Naționale", de sub direcția d-lui Eduard Castano fost, prefect de Bălți, proectează înființarea de secțiuni noui în județele Basarabiei. *U.*

Cultura națională

II.

Un singur lucru nu trebue perdut din vedere în calculele noastre, pe care cu mândria soartei noastre trecătoare le credem atât de fără greș: interesul marilor comunități cărora le aparținem: țara, națiunea.

Iar restul — lucruri cari să schimbă — lăsând un ecou de dureroasă ironie în urma prăbușiriilor.

Biata ființă omenească mânată de interese, chinuită de patime în luptă cu greutățile zilei, e într'o veșnică schimbare.

Examinând situația cu toată seriozitatea, deodată se afirmă două noțiuni: tot ce există între oameni e determinat tocmai de ce au fost ei și nu de ce sunt, pe simplu motiv că, oamenii nu sunt niciodată altceva decât ce-au fost în continuitatea vieței lor individuale, de familie, de trib, de neam, apoi de atavism și de alte manifestări ale faptului spiritual al continuității.

A doilea: e că tot ce există între oameni e determinat nu de ce au fost ei, ci de ceia ce sunt.

Care este adevărul? E și una și și alta. Analizând ambele din punct de vedere cultural, ajungem la convingerea istorică a antecesorilor noștri romani, cari pe vremuri erau cei mai înaintați în cultura lor națională.

Urmașii acestui popor printre cari ne numărăm și noi românii, încă sunt înaintați la oare care grad de cultură, care zi de zi se dezvoltă continuativ potrivit timpurilor.

Astfel se confirmă ideia că, cultura națională în continuarea ei de dezvoltare e bazată pe trecut, prezent și viitor. Să extragem învățături din trecut pentru a putea aplica prezentul și a prepara teren favorabil viitorului.

Faptele trecutului pentru contimporani noștri e o învățătură teoretică care, trebue bine înțeleasă pentru a putea fi pusă în aplicare. Ea implică și o misiune psichologică.

Trebue stabilită solidaritatea între cetățenii români onești, eliminându-se ori ce obstacol ce s'ar împotrivi acestei opere.

Conștiința națională trebue să fie mai presus de toate. Vorbele ce dau amză la diferite (discordii) în viața culturală, trebue să fie șterse de pe buzele fiecărui român.

Severitatea din punct de vedere național cultural, punctualitatea în activitatea noastră, să stăpânească pe toți fii neamului românesc.

Cu toții să fim fără preget la muncă pentru a zidi în țara aceasta câte o cetățuie în conștiința fiecărui român, care va fi cea mai sigură garanție că România nici odată nu va peri.

Iacob Pop
notar cercual

Inbunătățirea pământului

Pământul este așa cum l'a lăsat Dumnezeu. Oamenii însă, când s'au statornicit într'un loc oarecare, au pus în cultură mai întâi pământurile cele bune. Mai târziu aceste pământuri ne mai ajungându-le din pricina înmulțirei populației, au început a lua în cultură și pământuri mai rele, fie că erau prea nisipoase, fie că erau prea uscăcioase, fie că erau prea mlăștinoase. La fiecare însă, omul, muncindu-se, le-a găsit leacul.

Prin asta însemnează că valoarea lor a crescut. Cine dintre noi, nu știe cum dintr'o băltoacă de la marginea satului, în care stăteau porcii oamenilor toată ziua, printr-o scurgere făcută cu oarecare meșteșug, s'a căpătat un teren de mâna'ntâi, a cărui valoare a crescut înzecit. Tot astfel cu un loc în apropierea unei ape, isvor, sau fântână — pe care nu se făcea nimic. La un moment a venit un grădinar iscusit care și-a dat samă numai decât că pe acel loc s'ar putea trânti o grădină de legume — de zarzavaturi, — sau o vărzărie cum i se zice prin Moldova — lucru mare. Ei bine, locul acela care mai înainte nu făcea mai nimica, fiind că era neproductiv, acum într'atâta și-a mărit valoarea lui, în cât numai cu prețul arenzei dintr'un an, se putea cumpăra de veci, înainte de a-i se fi făcut aceste lucrări de lesnicioasă udare. Intr'un caz și în celalt, apa joacă rolul cel mai de samă. Numai că în primul, apa fiind în cantitate prea mare, împiedică și strică sămănăturile, iar în cel de-al doilea, lipsind acestea nu se pot face. De aici trebue să deducam rolul cel mare pe care'l joacă apa în viața plantelor. Anumite încercări, pe care le poate face ori care din noi, dovedește cu prisosință acest lucru.

Luăm trei vase de pământ sau de lemn de o potrivă de mari. In ele punem acelaș pământ de livădă până la două degete de marginea de sus. In pământ punem câte trei boabe de porumb sau de fasole, bună oară. In primul vas turnăm zilnic câte puțină apă stătută. In al doilea nu turnăm de loc, iar în al III-le, aturnăm apă mai multă de cât trebue. Peste 10—15 zile vom observa că plantele răsărite și crescute în primnl vas, sunt de 2—3 și chiar de 4 ori mai mari, mai verzi și mai voioase de cât cele crescute în vasul neudat, în care după ce au răsărit, plantele se chircese. In al III plantele fiind înăbușite de apă, care nu lasă să se strecoare aerul până la rădăcinele lor,se vor usca.

Imbunătățirea pământurilor de plugărie, așa dar, se poate face de oricine, și cu mijloace potrivite. Tot ceea ce se cere este voință, știință, muncă și puțini bani.

Folosul pe care'l aduce, le acopere și răsplătește pe toate.

Pământurile umede sau mlăștinoase. Sunt unele pământuri acoperite până la mici adâncimi de niște băltoace provenite din apele ploilor, din răvărsarea râurilor sau din mici izvoare, cari neavând vre-o altă scurgere, își varsă apele în locurile ceva mai joase, unde rămân și se prefac în astfel de băltoace.

Dacă aceste pământuri ar fi nisipoase, apoi apa s'ar scurge în jos, iar băltocirea ar fi de scurtă durată. Când însă fundul acestor băltoace e format din teren argilos compact, tare impermeabil, iar apa nu mai poate găsi nici o altă scurgere, atunci ea rămâne luni întregi pe acel loc și nu ne scăpăm de ea, de cât după ce vine vara cu căldurile eiș prosperă. Prin lucrări agricole mari.

Atunci însă e prea târziu pentru a mai întrebuința acest teren la vre-o cultură. Dacă apa provine din izvoare prea la suprafață, atunci nici vara nu sacă.

Cel mai ușor lucru, ar fi, dacă suprafața acoperită de apă nu-i prea mare și întinsă, să facem un șanț chiar prin mijlocul locului și să-i dăm scurgere în albia unul râu sau într'o altă apă. De o parte și de alta a acestui șanț tragem în chip pieziș alte șențulețe mai înguste, cam din marginea locului de unde începe să bălteasă apa. Aceasta se va scurge încetul cu încetul în șanțul principal și locnl se va usca. Adesea ori însă, astfel de locuri nu pot avea nici o scurgere, având de jur în prejur pământuri străine. Atunci trebue să facem o cercetare a pământului, până la o adâncime de 2 și chiar 3 și 4 metri. In acest scop săpăm o groapă la malul viroagei.

Dacă după pământul negru și vârtoș deasupra căruia pifteste apa, să găsește mai jos un strat de nisip, atunci treaba se ușurează. Vara, când pământul este mai uscat, săpăm în mijlocul locului o groapă, largă de 2—2½ metri și adâncă de 2—3 metri. Dacă până la aceasta adâncime am dat de un strat de nisip mai grosuț, ne oprim aici.

Dacă nu, săpăm în fundul acestei groape largă de 2—2½ m. un canal mult mai îngust, — adică cât ne dă voie săpatul lui și merge cu acest puț atâta, până dăm de acel strat de nisip, când ne oprim. In acest puț punem un tub de beton sau de fontă (schijă), — din acelea cari se găsesc gata de vânzare pe la orașe — (de unde se cumpără și ghisduri de fântână), — și'l băgăm în acel puț, cu capătul de jos în stratul de nisip, întărindu-l de jur în prejur cu pământ.

La capătul de sus pentru ca să nu i se astupe gura, punem de asupra tubului niște maldăre sau lese de nuele sau de crăci, unele peste altele așa fel ca să formeze un strat cât mai gros, ca un fel de gratar. Peste acesta și de jur împrejurul groapei, punem mai multe lespezi de piatră, fără să le legăm cu ciment sau cu mortar, așa slobode, ca să poată trece apa prin ele. Pe urmă umplem toată groapa până la un metru sub nivelul locului, cu petre mai mici sau cu cărămizi sfărâmate și apoi, până la suprafață, cu pământ sănătos.

Către acest puț să trag mai multe șanțuri din diferite părți ale locului băltos, pentru a înlesni conducerea apei la această groapă, care se cheamă puț absorbant, adică puț care absoarbe apa. Pentru ca aceste șanțuri să nu ne împiedice dela lucrurile câmpului, dar nici să se astupe, punem pe fundul lor un fel de fascine sau snopi de nuele, peste care apoi putem pune petre și apoi un strat de pământ. Astfel șanțurile nu se vor astupa, iar apa strecurându-se în subsol va da de aceste șanțuri și se va scurge în puțul absorbant.

In scurt timp pământul va începe a se usca și de unde pe el nu creștea decât câteva buruene de baltă, acum vor începe să crească plantele sămănate de noi. Iar acum acest pământ nemai fiind îmbibat cu apă, va putea fi lesne pătruns de razele solare și de aer. Amestecul diferitelor substanțe se va face mai ușor și plantele vor putea trăi sistematice, cu timpul, se va transforma într'un teren de bună calitate.

Când în loc de o mică suprafață 1—2—3 Hct. avem de însănătoșit suprafețe mari de pământ băltos, atunci treaba merge mai greu. Negreșit în astfel de cazuri, trebue să angajăm un om de meserie, pe care, pentru priceperea, munca și capitalul cu care va îndeplini lucrarea, trebue să'l plătim cu hurta sau cu hectarul, după învoială. Socoteala toată se face numai pe rentabilitatea — adică pe venitul pe care trebue să ni'l aducă un astfel de teren, — din care venit, luând o parte, timp de mai mulți ani dearândul, să acoperim cheltuelele făcute cu lucrările de scurgerea apei.

Aceste lucrări, în știința agriculturei, se numesc lucrări de drenaj și ele au o mare aplicare în țările agricole din străinătate, unde pământul are mare căutare.

In special în țara nemțească (Germania) lucrările de dremare a pământului, care este plin de rovine, viroage și mlăștini, se întrebuințează pe o scară foarte întinsă.

Irigațiuni. — Din potrivă când un pământ este uscăcios, când nu ține apă, — adică este permeabil, — sau se găsește într'o regiune săcetoasă, atunci trebue să ne gândim cum să-i putem procura apa de care are nevoie pentru viața plantelor. Nu-i vorba nici de întinderi mari de pământ, cum ar fi cazul cu mai toată partea de câmp a țărei noastre (județele Brăila, Ialomița, Ilfov, Vlașca, Teleorman, Romanați, Dolj și Mehedinți), care este atât de des supusă unor secete, cari încep din Martie și țin până în Mai sau câte odată și până la jumătatea lui lunie, distrugând toate sămănăturile. Pentru aceste mari suprafețe de pământ trebuesc făcute lucrări mari, costisitoare și de către toți proprietarii de pământ la o laltă, cu multă chibzuință și cu mare prevedere. Nu doar că treaba n'ar putea fi înfăptuită. Pilde, slavă Domnului, avem în țările din străinătate, cum de ex. în Italia, unde mai multe județe dearândul nu'și datoresc bogăția agriculturei lor, decât udărei la timp și în cantitate îndestulătoare, a sămănăturilor asigurându-și prin acesta, câștiguri frumoase și statornice.

Noi aici însă ne ocupăm de udarea prin forțele și știința omenească, a micei suprafețe de terenuri de câteva hectare până la cel mult două zeci, și mai cu deosebire, pentru scopul grădinăriei.

Când avem un atare loc așezat lângă o apă curgătoare, un izvor sau chiar și un puț cu apă mai multă, atunci e bine că în loc să'l folosim cu sămănături obișnuite, al căror câștig este ceva mai mic, dimpotrivă să facem pe el o grădină de legume. Legumele sunt cu mult mai pretențioase în creșterea și rodirea lor, și, între altele, cer un pământ mai gras dar mai ales cer multă apă.

Nici nu putem face grădinărie, bizuindu-ne nunai pe apa ploilor, care ori nu cade cât trebue, dar mai ales nu cade când trebue. Ori cultura legumelor, fiind mai costisitoare, atât pentrucă semințele sunt mai scumpe, cât și pentrucă lucrurile sunt mai migăloase, nu trebue să ne apucăm de astfel de cultură, decât când avem asigurată distribuirea apei la timp.

De aceea având un asfel de loc, care are putința de a fi udat, ne îngrijim de felul cum ar trebui să o facem. Mai întâi iezim apa pe care trebue să o folosim. Asta însamnă să facem în partea unde apa își caută o scurgere, — adică cea mai joasă, — un parapet puternic și atât de înalt, ca să ridicăm nivelul apei, până la înălțimea cerută de suprafața locului pe care voim să'l udăm. Acest parapet se poate face, sau din două garduri de nuele îngrădite paralel, iar la mijloc bătut pământ, sau din piloți (stâlpi, șarampoi) de lemne groase bătuți adânc în pământ, unul lângă altul, iar în dosul lor un gard puternic, pentru ca spațiul să fie umplut tot cu pământ bătut bine cu maiul. Dela o parte a iazulului, — care vine spre locul de udat, să taie un șant în destul de adânc, ca să se poată scurge pe el cantitatea de apă necesară udatului zilnic. In acest șanț se poate pune un șir de tuburi de beton. La gura dinspre iaz, i se face o astupătoare care se cheamă ecluză, și cu care dăm drumul sau oprim apa, când vrem. Prin șanțul sau tuburile acestea, conducem apa la locul unde ne trebue. Aici o îndreptăm pe un șanț care vine săpat pe partea cea mai ridicată a locului. Din acesta, apa se revarsă în jos pe mai multe șențulețe sau rigole de vale, unde este prinsă și distribuită pe brazdele de sămănături. Și astfel continuăm până la sfârșit. Această operație, se cheamă irigație sau udare artificială.

Rolul pe care'l joacă apa în viața plantelor, este foarte mare. Dar pe cât e de folositoare, când e în cantități potrivite, pe atât e de păgubitoare când nu este îndestulătoare sau când este în cantități prea mari. De aceia irigând un loc, trebue să-o facem cu măsură, iar nu cu lăcomie.

C. Filipescu
plugar cu știință de carte.

Dela sate

In ziua de 16 Ianuarie, ca de alte dăți, cercul învățătoresc „Zegaia“, a ținut o conferință în comuna Simian, județul Mehedinți. Deși vremea a fost în împotrivire totuși apostolii au arătat că niciodată de la datorie nu sunt îndărătnici. Cu toată bunăvoința noastră, sătenii au venit în număr foarte restrâns.

In conferința populară copiii și mai ales copilele în costume naționale au recitat poezii populare. Copiii au fost conduși de dra Modâlcă și S. Iacobescu. Dl Iacobescu directorul școalei a mulțumit publicului. Dl președinte prin cuvinte bine simțite a arătat nevoia clădirei unui nou local de școală.

Apoi Pr. Coriolan I. Buracu, directorul teatrului din T. Severin, băștinaș din Mehadia, satul natal alui Cerna, a luat cuvântul. A vorbit în dialectul bănățean foarte frumos.

A arătat într'o lungă cuvântare rolul învățătorului și al preotului. Părintele a fost felicitat de prea frumoasele și plinele de binecuvântare cuvinte ale S. Sale.

In conferința intimă dra Madâlcă a vorbit despre metodica caligrafiei.

Au răspuns ca crilici dd. Berbenaru, Popescu-Husnicioara, Zimțea-Cerneți și Iacobescu.

Suntem mulțumiți că și de data asta s'a lucrat ceva în folosul sătenilor și a membrilor din cercul cultural.

Iosif N. Dumitrescu
învățător în Bistrița.

Din Bistrița (Mehedinți).

In seara de 6 Ianuarie a. c. s'a dat o frumoasă serbare, de către tineretul intelectual.

S'au cântat coruri drăguțe. S'au recitat poezii patriotice și populare. S'au distins, în piesa „Două surde“ drele Ioana Stăiculescu, Ilinca N. Dumitrescu, Pătrășconiu Ion elev liceul militar și Bârlan Const.

Dl. Iosif N. Dumitrescu a distrat foarte mult publicul cu monologul „Vrea mămica să mă'nsoare“. Elevii școalei primare au luat parte cu anecdote, poezii și cântece școlare.

C. V.

Zegaia-Maman (Mehedinți).

In ziua de 9 Ianuarie 1927, în sala școalei s'a ținut o șezătoare culturală. Au venit de la mic la mare ca să audă cuvinte frumoase. S'au cântat cântece frumoase, patriotice și populare. Nici anecdotele de Gh. Speranția, n'au lipsit, mai ales „Țiganul cloșcă“. Elevul Tufiș P. Titu din cl. V, în rolul monologului „Stancu Rupte'ncoate“ a distrat foarte mult publicul. Tot astfel a mulțumit publicul și elevul Lungu G. Vasile cu monologul: „Ion Bardă'nbrâu“.

Totul s'a terminat cu o cuvântare a învățătorului local și o dare de seamă a strigăturilor la horă.

A. E.

O diată de acum un veac și ceva

„De vreme que tot începutul are și sfârșit quare cunoscut lucru este quă și homul avînd început trebue a avé și sfîrșit precum și proorocul dici: „Tot homul este mincinos“ și într'alt loc! „homul ca herba, dilele lui ca flórea câmpului, așa se va desflori“. Deci și eu cunoscând aquestea viață quă este uă călătoria spre moarte, și temându mè quă nu cum va fără de veste îmi va veni sfîrșitul, precum la mulți s'a întemplat, — am făcut aq estă scrisoare de așezământ, pînă a nu'mi veni vre'să tótă sau umintela minții, ci sănetos fiind a scrie cu mâna mea, cui que las după sfîrș tul vieței melle de acueste pucine lucruri que'mi a remas afară din zestrile que am dat fiicelor melle.

1. Moșia dupeste Argeș sud Vlașca Quare este din vechime cumptă de apa Argeșului din moșia Ciorogâcla, au quâte hotărale are, tótă o las fiie mele Zoiți să o stăpînască după sfîrșitul vieței melle.

2 „Viiea de lângă cassele quelle mari que lăsasem și fii mei, Smaragdei pe jumîtate, fiie mea Smaragda a dăruit-o nepotăsei Aniți fiica Zoiți fiie mea și așa după sfîrșitul vieței melle, tótă viiea aquesta să o stăpâniscă Zoița fiie mea, pînă quând cu vrerea lui Dumnedeu va căsători pe copillă și attunci să o dea copillei despre satul Dărvarii pe jumetate și cu quâtă obrația va căde atât despre d'éllu quât și dispre valle și cu toți pomi que sa găsi pe aquestă coprindere spuindu'ui que este dela matușă sea să o pominescă.

3. „Moșia que se numește Călărășanca, que este lângă F. Văzenet sud Vlașca, într'aquest otar am dat fiie mei Zoiți zestre stinjini 3 sute, iar que trece mai mult o las tótă fiie mei Smaragdei, quă după trăsurele que o am tras-o eu a ramas afară dintr'aquesti stinjini que arăt mai sus stinjini 482 și după sfîrșitul vieței melle să o stăpînîscă Smaragda que 'ntr'altă diată, o lăsasem fiie mei Zoiți, dându-i și carte que să'i ie'venitu de quând'i o și dedesem pe cum sa și urmat. Acum la schimbarea dieții, m'a rugat Zoița de'i am dat pe quea de lângă Argeș pe cum arat mai sus, și venitul a rămas să se stăpînească de mine, până la sfîrșitul vieței melle și apoi remâne a o stăpîni Zoița dupa cum arăt mai sus și cartea que am dat Zoiți să mi se dea fiind și semnele moșii într'aquestă carte.

„Pe Grajdan țiganu i pe frate seu Ion copii lui Dumitrașcu, iam dat fiie mei Smaragdi âncă mai dinaintă.

„Pe Iene țiganu feciorul lui Dumitrașcu i pe Paraschiv țiganu croitoru fecior lui Gheorghe pe aquestia i'am dat fiie mei Zoiți âncă mai de'nainte, iar pe Neagul l'am iertat.

„„Sunt dator la un neguțetor a nume Dumitru Loizul datoria veche tallere 232 quând va eși aquel zapis fiicele melle să se nevoiască să'm plătească puind curamaă după lucrurile que le am lăsat și cu bună învoială între elle pote va mai lăsa și aquel neguțător scriind neputința mea și încărcătura que m'a încărcat cu atâta dobândă la sută 2 pe două Eu 'ntr'altă parte nu mai sunt dator nimenui. „Un cazan mari și cu doă. teve de aramă cu capac de lemn îl las fiie mei Zoiți, după sfîrșitul vieței melle să'l stăpînîscă“ un lighean cu fiori și cu ibricul de aramă, îi las nepotă-mi Amiți, să'l ie după sfârșitul vieței melle.

„Un lighian mare de aramă și fără flori, i un guimtar mare i uă matoră de aramă, un sfeșnic de alamă, i ua tingire, aquestea după sfîrșitul vieței melle le las fiie mei Smaragdei.

Iar alte lucruri alle melle drepte que se va mai găsi în urma mișcătore, vite, stupi, haine, să le împartă amendoi frățește fără cărtă pentru que din moșii le am învoit după cum arăt mai sus fiind cu voiea amîndurora și nu mai o dicee una altuia nici un cuvânt.

„Și de vremea que eu que am avut afară que le am dat de zestre le am dat tot Dumnealor, le îndatoresc și eu pe amândoe să cheltuiască la îngropare și la pominire până la anul nu cu cheltuieli mari ci după putința mea să facă și cheltuielile; cosciugul să nu'l îmbrace, nici să'l zugrivească, ci que s'ar face cheltuială la îmbrăcat, să se dea la una fată săracă.

„La biserica unde ne îngropăm să dea tallere 50 que să mă pominească, iar de nu s'ar întempla a mă îngropa acolo, attunci să se dea pe jumătate unde m'or îngropa și jumărate unde îmi sunt părinții, îngropații; cinqui sărindare să mai dea la alte biserici unde vor socoti.

„La șepte ani le îndatoresc pe amândouă să cheltuiască să mă desgroape și de ma va găsi neputrezit să puiă doi archieriei să mi citească molitfe de ertăciune, făcând să fie quare archereu de cîle un sarindar doare se va milesti, Dumnezeu și mi va erta.

„Aquestea le îndatoresc numai să nu se certe la punerea cheltuielei, que mai bine să nu mi facă nimic dequât să se certe, ci cu dragoste să și puia fie-quare partea de a qua nu le îndatoresc cu mari cheltuieli și quât le va dărui Dumnezeu viață le rog să și aducă a minte de sufletul meu și să mă pomeniscă cu quele va da mâna que eu forte mult le am iubit cum însă și scriu.

„Și așa urmând la tóte, milostivul Dumnezeu le va milui și le va îmulți cu bogată milă sea, iar de quare cumva se vor ceneva de a nu'mi face aquestea que arată mai sus, atunci eu alt apitron în lumea aquista n'am avut să puiu să li ie sema și să lie dică și să le îndemne să facă, ci numai milestivul Dumnezeu să judice la înfricoșata di a judecății.

„Me rog și tutulor rudelor și prietenilor și tuturor queller mai de jos cunoscuți și slugi și țiganilor să mă certe, quăei că un hom în luma fiind, n'a fost cu putință de a nu'i fi mîhnit și așa încredințez aquésta scrisoare cu iscălitura și cu pecetea mea quă într'o questea și chip să urmeze la tóte pe cum arăt mai sus“.

1792 Maiu 27.

Această diată sau testament e scrisă cu litere chirilice și e iscălită de biv vel slugerul Barbu Ciorogârleanu, boer din țara de jos, bunicul meu după mamă. Am găsit-o întâmplător într'o carte azi destul de rară: „Geniul limbilor“ de I. Heliade Rădulescu. Am moștenit deci testamentul fără avere. E remarcabilă prin stilul ei arhaic, prin etica sublimă ce se înalță din tâlcul ei.

Jos are efigia (stema) familii: doi vulturi pe o ramură. Manuscrisul îl voi dona Academiei. Pentru cetitor socot că prezintă un deosebit interes.

Cezar Titus Stoika.

Fapta unui învățător

In lupta cea mare care să dă astăzi pentru a se face cât mai multă lumină la sate, se văd progrese mari, mai cu seamă în acel sat unde preotul și învățătorul își înțeleg misiunea-i sfântă. Preotul și învățătorul, pionii cei mai puternici, pe umerii cărora se sprijinește adevăratul progres al unui popor, sunt acei cari luptă mai mult cu mizeria și neajunsurile vieții; dar, în unele părți ale țării se văd luptând din răsputeri, prin puterea cuvântului și prin faptele lor mari. Aceștia cari își jertfesc viața, picătură cu picătură, nu sunt decât adevărații apostoli ai Mântuitorului Hristos.

M'a mișcat mult un om care l'am văzut și l'am cunoscut pentru prima oară.

In ziua de 16 Ianuarie, trecând prin satul Ciorăști, județul Tutova, m'am oprit în fața școlii, văzând lume multă. Am întrebat și mi s'a răspuns că este serbare. Hotărât am intrat înăuntru. Mai întâi m'a impresionat sala de clasă, frumos curățită, iar pe ferești peste 30 ghiveciuri cu flori. Era lume de nu mai încăpeai. M'am așezat într'o bancă și am întrebat pe un sătean, cine este învățător aici? Săteanul, pe șoptite mi-a răspuns:

— Avem doi învățători: un domn și o domnișoară; pe domnul Iliescu și domnișoara Palade. Dumnealui nu este de aici, este tocmai din Vâlcea, iar domnișoara învățătoare este din Bârlad. Dumnezeu să-i ție sănătoși că noi n'am mai avut până acum învățători așa! In fiecare Duminecă venim la școală unde ne citește din sfânta biblie, ne ține conferințe frumoase, iar școlarii ne cântă cântece și ne spun poezii.“

In timpul acesta vine și învățătorul. Un tânăr ca de 22 ani. In ochii lui se vedea scânteind bunătatea, se vedea darul de a turna cât mai multă educație în tinerile odrasle și în cetățenii satului. Invățătorul este viitor preot, căci este seminarist și în acest sat muncește pe două căi: pe calea școlii și pe calea bisericii. Satul nu are biserică și el văzând lipsa a căutat să nu lase pe săteni ca să nu guste din izvorul cel binefăcător al sf. Evanghelii.

Serbarea s'a deschis cu „Tatăl nostru“ cântat de elevii școalei. Au urmat poezii și câteva lecturi frumoase și o poveste din gazeta „Cultura Poporului“, povestea lui Arghirie cu a nepotului său Anadan. Terminându-se producția copiilor a urmat conferința plină de învățături frumoase a învățătorului.

Mai întâi a citit din biblie pilda „Lucrătorii viei“. In legătură cu aceasta a vorbit despre viața creștinilor din cele mai vechi timpuri în asemănare cu cea de astăzi. A arătat sătenilor îngrozitoarele persecuțiuni ce le-au avut creștinii din partea păgânilor, și cum mureau schingiuiți pentru credința în Hristos. Ce m'a mișcat mai mult este minunata întrebare pusă de învățător: Doresc, ca 2,5,10 dintre dumneavoastră, să-și ia un angajament împreună cu mine: In timp de un an de zile în toate întreprinderile noastre, în toate faptele noastre să ne întrebăm: *„Ce-ar face Isus Hristos dacă ar fi în locul meu?“* Și în tot timpul acestui an să nu facem nimic până nu ne vom întreba: „Ce ar face Isus în locul meu“? Știu că o să vă pară rău de crâșmă, mai cu seamă și tocmai pentru aceasta eu vreau să vă luați acest angajament, că atunci când vei trece pe lângă crâșmă, unde bei până-ți pierzi mințile, înjuri, te certi îți cheltuești banul tău muncit, pe urmă pleci cu capul plin de băutură și faci rău aproapelui tău. Când treci pe lângă cârciumă și diavolul te va îndemna să intri înăuntru să te întrebi „Ce ar face Isus?“ și atunci vei birui pe diavol și te vei luce la căminul tău cald cu banul în pungă și cu mintea trează.

Când a pus întrebarea care se angajează, toată sala a răsunat: Toți, toți, domnule învățător. Această întrebare mi-a răscolit mult sufletul. Să-ți ei angajamentul ca țimp de un an de zile să nu faci nimic până nu te vei întreba: „Ce ar face Isus?“. Sătenii satului Ciorăști și-au luat angajamentul alături de vrednicul lor învățător, viitor preot. Deacum aci va domni pacea, cinstea, iubirea, dragostea, aci va fi adevăratul model de viață creștinească.

Iată dar un învățător, un adevărat apostol.

Ioan Pârâu

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Din trecutul nostru

Povestea lui Archirie cu a nepotului său Anadan

(Vezi începutul în Nr. 180)

Şi îl cheamară şi stătu Anadan de faţă şi îi zise împăratul: „Ce zici Anadane?“

Ştii cum vom face, au ba? Anadan zise: “Nu ştiu Doamne!„ Împăratul zise: “Că ascultaiu eu de tine, de pierdui pe Archirie unchiul tău! Acela de ar trăi acum mi-ar putea isprăvi această slujbă!„ Atunci armaşul cel mare zise împăratului: “Dar de s'ar potrivi să fie Archirie viu undeva, spune împărate erta-l-ai de păcate ori ba? „Erta'l voiu! Şi pe acela care îl va aduce îl voiu dărui!“ zise împăratul. Şi se duse armaşul cel mare şi scoase pe Archirie din groapa în care'l ţinea ascuns şi il aduse înaintea împăratului. Şi-i crescuse lui Archirie părul până în brâu şi unghiile ca de vultur şi îl cunoscu împăratul şi'l întrebă: „Tu eşti Archirie?“ Iar el răspunse: „Eu sunt Doamne!“ Şi zise împăratul lui Archirie: „Dute la scăldătoare de te spală şi te îmbracă şi apoi vino la mine!“ Iar el zise: „Doamne să mă odihnesc 15 zile, să mă desmetecesc de duhul pământului şi apoi îţi voi împlini eu toate poruncile Măriei-tale, iar până atunci să fii fără grijă!“ Şi se bucură împăratul foarte şi lăsă pe Archirie să odihnească. Şi după aceea merse Archirie la împăratul şi împăratul îi arătă răvaşul ce-i era trimis dela împăratul Faraon. Şi zise Archirie: „Doamne să-mi dai doi vulturi din şoimii Măriei-tale şi fii fără grijă!“ Şi i-se dădură toate ce le ceru şi Archirie îşi luă ziua bună dela Domnul său şi se duse la împărat. Atunci Faraon împărat întrebă pe Archirie: „Cine eşti tu?“ Iar Archirie zise: “Eu sunt Archirie, cinstite împărate şi sunt mânat de către Sinagrit din ţara Zorilor să îţi zidesc Măriei-tale cetate, care să nu fie nici în cer nici pe pământ! Faraonul zise: „Cum? Pe un gâscariu ca tine a mânat Sinagrit împărat la mine?“ Iar Archirie zise: „Cine va sluji Domnului său cu dreptate şi va isprăvi slujba nu va fi gâscariu, ci mare om va fi şi mai mare cinste va avea! Şi crezu Faraon împărat şi-i zise: “Archirie! Să-mi faci o funie de nisip să-mi leg cu ea mânzii mei!“ Iară Archirie luă un sfredel şi sfredeli păretele ca ochii şi dederă drum razelor soarelui prin găuri şi zise către împăratul Faraon: “Iată strâng Doamne funia! Şi de-ţi va mai trebui şi alta îţi voiu face-o! Atunci zise împăratul Faraon: „Să-mi faci o cetate, care să nu fie nici pe pământ, nici în cer! „Şi făcu Archirie hamuri şi înhămă vulturii şi bägă un cocon în racla de brad şi'l învaţă Archirie să strâge când va fi sus şi să zică: „Aduceţi-mi var şi cărămidă!“ De trei ori. Şi înhămă vulturii în racle unde era coconul şi le arătă carne într'o frigare şi sburară vulturii după frigarea cu carnea înhămaţi în racle şi se suiră sus iar coconul strigă de trei ori: “Aduceţi-mi var şi cărămidă! Aduceţi căci meşterii stau fără de lucru“! Aceste cuvinte le auzi Faraonul şi le auziră şi toţi boierii şi zise Archirie: „Eu am adus împărate meşteri, iar Măria-ta să aduci şi să trimeţi slugile şi oamenii să sue varul şi cărămida“! Iar împăratul ştia că îl chiamă Archirie înţeleptul şi că a fost judecat la moarte, că-i mersese vestea. Dar coconul ce era în văzduh cu vulturii îndreptă ţapa cu carnea în jos şi vulturii se pogorîră la pământ după carne şi eşi coconul din racla şi mersă la Archirie. Şi zise împăratul Faraon către Archirie: „Să-mi spui Archirie cui mă potrivesc eu“? Iar Archirie zise: „Soarelui! Împărate“! Atunci zise împăratul Faraon: „Bine! Archirie! Atunci boierii mei sunt ca razele soarelui“! Dar acum să-mi spui ce este un copac cu 12 ramuri şi pe fiecare ram patru cuiburi şi în fiecare cuib şapte ouă unul negru altul alb? Şi zise Archirie: „Copacul este anul, cele 12 ramuri sunt cele 12 luni şi într'o lună patru cuiburi sunt patru săptămâni; într'o săptămână şapte ouă şapte zile, cel negru este noaptea iar cel alb este ziua!„ Împăratul Faraon zise: “Blagoslovit să fii Archirie! Şi'l cunoscu de înţălept, stătu cu el de vorbă şi'l întrebă de toate, apoi îl mână la stăpânul său la Sinagrit împărat şi i-se închină lui de sănătate şi îi mulţămi de slujbă şi îi trimise daruri şi îl dărui şi pe Archirie. Iar Archirie să închină împăratului şi plecă acasă în ţara Zorilor la domnul său la Sinagrit împărat şi cum ajunse acasă dete armaşului celui mare toate darurile pe cari le primi dela Faraon împărat, ca mulţămită pentrucă i-a cruţat capul. Iar lui Sinagrit împărat îi spuse deamănuntul toate câte le-a păţit în ţara Egipetului şi că Faraon împărat i-se închină de sănătate şi îi mulţămeşte de slujba ce i-a făcut-o, apoi îi dădu darurile dela Faraon împărat şi în urmă cerşi dela Sinagrit împărat să-i dea pe nepotul său pe Anadan lui, ca el să'l pedepsască după vrednicia lui. Şi'l dete Sinagrit împărat pe Anadan legat cu funii de mâini şi de picioare lui Archirie, iar Archirie îl duse la casa lui şi ajungând acolo începu să'l bată cu un toiag de corn şi îl bătea fără de milă. Zise Anadan: „Nu mă ucide părintele meu să-ţi fiu comis la cai“! Archirie zise: „Ba fătul meu! Că tu ai fost ca, care, când îşi lega un om măgarul cu o funie rea şi se deslegă măgarul şi fugi, iar un lup îl întâlni şi îi zise: „Bună calea măgarule“! Măgarul zise: „Să nu fie bună calea stăpânului meu, că mă leagă cu o funie slabă şi mă tem că tu mă vei mânca“! Şi iar zise Anadan: „Nu mă ucide părintele meu să-ţi fiu păcurariu la oile tale! Iară Archirie zise: „Cât ai fost cu şi lupul când învăţa carte şi zicea dascalul lui: „A“, „E“, „V“ el zise: „La miei“! „La iezi“! Dascalul zise: „Că rău zici“! Iar lupul zise: „Dacă învăţăm să învăţăm carte mai mare că iată caprele se apropie de pădure“! — Şi iar zise Anadan: „Nu mă ucide părintele meu să-ţi fiu purcariu la porci“! Archirie zise: „Ba fătul meu! Că tu ai fost ca un porc pe ţărmurile apei, care câte le poate face pe apă se duc, aşa fu şi învăţătura mea care te învăţai: nicăirea n'a fost“! — Şi iar zise Anadan: „Nu mă ucide părintele meu, că ceea ce-i vrea aceea'ţi voi face!“ — Archirie zise“: Ba fătul meu că tu ai fost ca lupul când mergea pe urma oilor şi zise păcurariul către lup: „De ce mergi aşa tare“? „Şi zise lupul“: „Doru-mă ochii şi praful oilor î mi este leacul“! „Dar lui nu-i era de leac ci îi era să apuce vre-o oae să o mânânce! Aşa şi tu, fătul meu Anadane, nu ţi-a fost destul învăţătura mea, ci tu ai vrut să-mi mânci capul meu, ci ţi-ai mâncat capul tău şi'l bătu până muri“.

Scris-am eu logofătul Ioan Ierneanul, 1749.

Din Bârlad

Cu concursul a câtorva scriitori ieşeni şi anume a dlor Topârceanu şi Ionel Teodoreanu şi a „Academiei Bârlădene“, studenţii tutoveni au organizat în seara zilei de 30 Decembrie, în sala teatrului „Carol cel Mare“ un frumos festival, pentru mărirea fondului clădirii unui cămin în Bucureşti.

Festivalul l'a deschis studentul I. Manta—Roşie, care în câteva calde şi bine simţite cuvinte, a schiţat care-i viaţa reală a studenţilor de pe la diferite Facultăţi şi mai cu seamă a acelora cari nu au încă un cămin al lor, cum de pildă sunt cei din oraşul şi judeţul nostru.

A făcut apel la publicul bârlădean şi închee mulţumind dlor Topârceanu şi Teodoreanu cum şi „Academiei Bârlădene“ pentru concursul pe care au binevoit a-l da ilustrând cu prezenţa şi contribuţia lor acest festival.

Au citit apoi din lucrările lor, în ropote nesfârşite de aplauze, dd. G. Topârceanu, Ionel Teodoreanu, Mircea Pavelescu. G. Pallady şi G. Tutoveanu. In rest programul a constat din muzică şi iar muzică.

G. M.

„Tinerimea română din Vad“

După un de muncă în cadrul societăţii „Tinerimea română din Vad“ trebue să ne întoarcem privirea asupra activităţii noastre.

Societatea în acest an a avut 61 membri activi (31 feciori şi 30 fete). Numărul membrilor fondatori a crescut dela 60 la 65, contribuind cu sume frumoase, ca Nicolae T. Cucu (America) cu o mie lei, iar ceilalţi cu câte o sută de lei. Ţin ca şi cu acest prilej să le aduc cele mai calde mulţumiri, pentru acest ajutor băneşc şi moral.

Conducerea societăţii a fost încredinţată următorului comitet, ales în şedinţa de constituire: dd. preşedinte Corneliu Pop înv., notar Emil Strâmbu, casier Iacob Boldiş, controlor Ştefan Poşta, stegari Emil Boeriu şi Victor Cocişiu, iar membri de încredere Emil Păsărariu, Victor Dăneţiu şi Nicolae Cosgaria.

Acest comitet şi-a dat silinţa ca să îndeplinească toate intereselor societăţii. Pentru soluţionarea chestiunilor la ordinea zilei, comitetul a ţinut cinci şedinţe, iar adunarea generelă patru.

Pe teren cultural societatea noastră s'a produs cu două serbări culturale şi-o producţiune teatrală. Programul acestora a fost bogat, variat şi educator atât pentru membrii societăţii, cât şi pentru poporeni. Ne-am produs cu coruri, conferinţe poporale, declamaţii şi piese teatrale. In serile de iarnă s'au continuat cursurile de istorie, geografie, aritmetică şi s'au discutat subiecte de interes general, ca infiinţarea unui soc etăţi de pompieri în cadrul societăţei Tinerimea română şi a unei societăţi de muzică (fanfară naţională). Aceste idei au fost viu discutate şi primite cu multă bucurie şi avem speranţa că în decursul anului viitor vorbele se vor traduce în fapte.

Biblioteca poporală şi cea şcolară a fost cercetată de cea mai mare parte dintre membri, iar gazeta societăţii „Cultura Poporului“ a fost dată din mână'n mână, pentru ca să fie citită de toţi.

Educaţia religioasă încă a fost intensivă. Pe lângă îndemnurile ocazionale, membrii societăţii în sărbătorile Paştelor s'au împărtăşit cu sf. taine.

A fost un moment de înălţare sufletească, atunci când am apărut înaintea altarului 69 de tineri, cu preşedintele în frunte.

La Crăciun şi Anul Nou s'au cultivat obiceiurile din bătrâni, localnice, iar la 10 Mai s'a contribuit pentru înălţarea acestei sărbători naţionale.

De ziua eroilor ocazional îngropându-se osemintele unor eroi căzuţi pe câmpul de răsboi de pe teritorul comunei noastre, societatea a dat tot ajutorul necesar şi-a luat parte cu tot fastul obişnuit.

Starea casseii încă s'a îmbunătăţit simţitor, şi anume:

Fondul societăţi	Lei 24.459 —
„ monumentului	„ 22.524 —
Steagul naţional	„ 200 —
Dif. obiecte de val.	„ 1.172 50
Total Lei	48.355,50

Deci faţă de anul trecut suntem în creştere cu 10.020 lei 50. Aceştia s'au încasat din interese, taxe de membri activi şi fondatori, venitul producţiunilor, donaţii şi colecte binevoitoare dela Crăciun şi Anul Nou.

Iată în scurte cuvinte profitul ostenelilor noastre din anul 1926.

Corneliu Pop
învăţător

Un film românesc

Membrii societăţii româneşti din orasul Bridgeport (America) au văzut filmul „The Unknown Prince“ (Prinţul Necunoscut), în care rolul principal îl are d-nul Andrei Balamace.

Filmul, care e făcut după o legendă românească, a deşteptat în memoria românilor amintiri din locurile lor natale. In oraşul acesta sunt cam 500 de familii româneşti, ceea ce a făcut ca sala cinematografului Liberty Theatre să fie plină.

Spre a lămuri şi mai bine subiectul filmului, d-nul Andrei Balamace, pe care-l cunosc mii de români din Bridgeport, a rostit o scurtă cuvântare înnainte de rularea filmului.

Acesta este primul film românesc. Artiştii cari-l joacă sunt români, şi în curând vor produce un altul cu numele „Mărioara“.

D-nul Balamache coboară dintr'o veche familie româno-macedoneană, renumită şi cu mare influenţă pe timpul stăpânirii turceşti, mai ales sub stăpânirea sultanului Abdul Hamid.

Felicităm pe compatriotul nostru pentru frumoasa idee de a da publicului american o piesă cu subiect din viaţa românească.

Din Voineasa (Vâlcea)

A doua zi de Crăciun s'a dat la noi o serbare culturală cu pomul împodobit cu multe daruri pentru copii. Reuşita materială a fost mulţumitoare avându-se în vedere scopul frumos pentru care s'a dat serbarea: cumpărarea de cărţi pentru biblioteca şcoalei.

Pentru reuşita serbării a depus muncă neîntrcruptă dra L. Ofireru, învăţătoare, şi a fost ajutată de d. Negoescu un om destoinic. Comiretul şcolar prin preşedintele său a adus mulţumiri acestor apostoli ai culturei, şi prin cuvinte bine simţite a recomandat tinerilor studenţi locali, să se întoarcă cu faţa spre sate, să lupte pentru luminarea poporului aşa cum d-ra Ofiţeru, a făcut şi face părăsind oraşul şi venind aici în creerii Carpaţilor ca să samene sămânţa bună a culturei naţionale în inimile tinerelor odrasle din Voineasa.

In ziua de Bobotează după sf. Liturghie poporul a eşit la Lotru unde s'a oficiat serviciul religios, după care toţi credincioşii s'au botezat de către preotul local, împărtăşindu-se prin gustarea apei sfinţite după vechiul obicei, şi, luînd şi acasă în vase curate pentru tot anul. Anul acesta pare să nu fi lipsit nici o familie sătească care să nu fi luat parte la serviciul religios, atât la Crăciun cât şi la Bobotează, şi deci putem spune că cei cu aşteptarea revenirei la vechiul calendar, s'au alăturat de cei mai mulţi şi mai conştienţi în ceea ce priveşte forma şi timpul de a mulţămi lui Dumnezeu!

Voineşarii mai ales nu au de ce să plânge în privinţa oficierii serviciului religios mai ales anul acesta când la Crăcinn şi Bobotează pe lângă preotul respectiv am avut între noi şi pe pr. Diacon Mărculescu dela mănăstirea Cozia, fost la Episcopie. După terminarea serviciului religios s'a împărţit de Banca Populară locală un număr de două sute cărţi religioase, în mod gratuit atât la tineri cât şi la bătrâni.

Seara a avut loc în sala Ligii Culturale, adunarea generală a secţiei Voineasa. S'a făcut darea de seamă pe ultimii doi ani, s'a dat descărcare de gestiune, s'a ales un comitet nou. Printr'un raport detailat s'a cerut de către raportor mai multă muncă pe terenul propagandei culturale. A stăruit de membri să se aboneze la reviste şi ziare româneşti: *„Cultura Poporului“*, *„Duminecа Poporului“*, *„Neamul Românesc“*. S'au înscris membri noi în număr de peste 40. A urmat apoi o petrecere intimă cu jocuri şi cântece româneşti.

S'a colectat pentru palatul Ligii Culturale din Bucureşti. Petrecerea s'a terminat în zorii zilei când toţi sătenii s'au dus la casele lor veseli şi cu nădejdea că munca desfăşurată de secţia Ligii Culturale din localitate va face mult bine sufletelor dornice de cultură.

Biblioteca secţiei cu un număr de peste 300 volume dă cărţi pentru citit în mod gratuit ori cui voieşte să devină membru al secţiei.

Dea Domnul să răsară peste tot pământul românesc cât mai multe focare de cultură cum este secţia Ligii Culturale din Voineasa.

B.

Propaganda naţională

Se cheltuiesc mulţi bani pentru propaganda naţională în orice domeniu, fie în interiorul ţării — mai ales în noile provincii — fie peste hotare.

Prin cele ce voi arăta nu voi încerca să critic actuala propagandă, ci să fac unele propuneri, cari, deşi pentru unii ar părea banale, totuşi — cred — ar da rezultate mulţămitoare.

Să începem:

1. Pe mărcile poştale să se tipărească un chenar cu culorile naţionale. Puţine sau multe, dar se scriu scrisori şi pentru străinătate. Fără să vorbesc de aspectul frumos al mărcilor cari ar fi şi mai plăcute colecţionarilor mai ales, ori cine ar sta o clipă să se uite mai cu atenţie la ele, să le admire. Şi atunci, un oarecare, francez, american, turc, etc., deşi n'ar putea înţelege cuvintele scrise pe ele culorile naţionale i-ar face să înţeleagă că sînt din România şi, — poate — i-ar face să se intereseze într'un fel sau altul, de ţara noastră. Chiar dacă n'ar cunoaşte nici culoriie noastre naţionale, s'ar interesa, cel puţin de... curiozitate!

Tot aşa, pe cărţile poştale, pe plicuri chiar, — fie într'un colţ numai — s'ar putea tipări câte 3 dungi — roş, galben şi albastru — pentru acelaş motiv.

2. Ne-au invadat chibriturile poloneze „Iskra“ — cel puţin în partea nordică a Moldovei. După cât ştiu, în ţară avem trei fabrici de chibrituri cari dau, sau ar putea da, chibriturile necesare poporului. N'ar fi frumos ca pe toate cutiile de chibrituri fabricate la noi, să se tipărească pe eticheta ce se lipeşte deasupra cutiei, un chenar cu cele trei culori naţionale? Străinii, din noile provincii — sau chiar acei cari ar veni la noi în ţară pentru diferite interese — întrebuinţând chibrituri, chiar dacă n'ar şti româneşte ca să citească cuvintele scrise pe etichetă, culorile naţionale li-ar atrage atenţiunea şi ar şti că se află în România şi că sînt fabricate la noi. Dar aşa? — Vine un francez la noi şi între altele, vede şi chibriturile poloneze cu marca „Iskra“ fabryka zapalek etc.! Ce impresie şi-ar face?

3. Am văzut vagoane străine de cale ferată: poloneze, ceho-slovace, belgiene, germane. Mai ales acele poloneze şi germane, au pe ele stema ţării lor, pe lângă literile iniţiale, cari subînţeleg cui aparţin. N'ar fi frumos, ca şi pe vagoanele noastre să fie stema ţării încadrată de culorile naţionale, pe lângă celelalte semne şi inscripţiuni?

Cel puţin să se facă începutul cu vagoanele noi ce ne sosesc în comptul despăgubirilor de război, sau cu cele ce ies din ateliere după reparaţii, revopsiri, etc. Căci, şi vagoane de ale noastre trec frontierele, ducând hrană sau alte mărfuri în alte ţări şi deci, ar purta tricolorul nostru naţional, care ar fi mai mult cunoscut.

Ar mai fi şi altele, dar, deocamdată mă mulţămesc cu atâta.

Deşi — după cum am mai spus — par banale poate, propunerile sânt propuneri, nu pot supăra pe nimeni, iar cititorii să le judece şi îmi vor da dreptate.

I. Livideanu
învăţător.

Reducerea taxelor de export la toate cerealele

GUVERNUL a hotărât reducerea taxelor de export la toate cerealele, legumele şi seminţele oleginoase la 5000 lei vagonul.

Deasemenea s'a redus taxa făinei la 4000 lei vagonul.

Taxa vitelor mari, s'a redus la 2000 lei de cap, porcii la 3000 lei, iar berbecii şi oile la 100 lei de cap.

INFORMAŢIUNI

NIŞTE bancheri englezi au închiriat, în centrul Londrei, două mari palate pe timp de zece mii de ani. Contractul obligă pe toţi urmaşii şi urmaşi urmaşilor celor două părţi, cari au încheiat contractul. Arenda face cam 25 milioane la an.

Ce nebunie! Când omul trăeşte abia 80—100 de ani şi tu se faci contract pe zece mii de ani.

UN învăţat din America a făcut o maşinărie care poate să spună fiecărui om ce-a visat peste noapte. Maşinăria stă dintr'o tobă, ce se învârteşte mereu. Pe tobă se găseşte un ac, care cu un capăt atinge pieptul omului. Bătăile inimii şi mişcărie de răsuflare ale pieptului fac să se miste acul şi să scrie pe tobă nişte linii, de pe cari se poate ceti visul ce l-a avut omul. Cu aceasta maşinărie fiecare poate să ştie ce a visat.

DIN iniţiativa dlui dr. Victor Gheţie pretor s'a alcătuit un comitet format din dnii Tanase Puşcă primarul oraşului Şimleul-Silvaniei, prof. Victor Pop deputat şi dr. Victor Gheţie, cu scopul de a aduna fonduri pentru clădirea unei case naţionale în Şimleul-Silvaniei (Ardeal).

CARE sunt în Europa zilele cele mai lungi? In Franţa ziua cea mai lungă e la 30 Iunie. Ea durează 16 ore 30. La Petrograd ziua cea mai lungă e de 19 ore. La Tornin, în Finlanda, ziua de 21 Iunie are 22 ore. La Waidbuny, în Norvegia, o singură zi se întinde dela 21 Mai la 22 Iunie. La Spitzberg, există o zi de 3 luni şi jumătate.

LA 1 Februar se face încorporarea contingentului 1927. Ministerul de războiu a dat la timp ordinele necesare pentru primirea noulor recruţi. Pe aceeaş dată va fi eliberat contigentul 1925. Trecerea în miliţii s'a fixat pentru ziua de 1 Iulie.

MINISTERUL sănătăţii şi ocrotirilor sociale oferă un premiu de zece mii de lei pentru o lucrare privitoare la datoria preoţimii de-a participa activ la propaganda igienei sociale. Lucrarea va purta titlul: Preoţimea în slujba operelor de ocrotire şi medicină socială.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii şi reportorii noştrii culturali, să ne trimită articole precum şi ceea ce se petrece în viaţa culturală şi economică a satelor noastre.

DACĂ se prezintă la instituţii sau la abonaţii noştri un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, daţi'l pe mâna poliţiei, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

IN Italia s'a votat o lege care pune dare pe cei ce nu vreau să se însoare. Legea a intrat în vigoare cu începerea dela 1 lanuarie 1927. Darea se pune pentru ceice au împlinit vârsta de 25 ani până la 65 ani. Cu cât eşti mai bătrân plăteşti dare mai mare. Din venitul acestei dări se vor ajuta mamele sărace şi orfanii.

ZECE locomotive pentru trenuri de marfă, au ieşit din Septemvrie până la sfârşitul anului, din uzinele de fier dela Reşita. Toate aceste 10 locomotive lucrate în ţară, de lucrătorii dele Reşiţa, cu material fabricat şi el tot în ţară, au fost găsite bune. Uzinele „Reşiţa“ au pus astfel bazele unei noui industrii româneşti: construcţia de locomotive, care fireşte nu poate fi decât în folosul economiei naţionale româneşti.

IN Mai a. c. se împlinesc 50 ani dela înfiinţarea acestei societăţi. Jubileul se va serba în noul Palat al societăţei, în ziua de 21 Mai. Cu aceasta ocaziune se vor organiza mari serbări în parcul Carol între 17—21 Mai, şi se va face o excursie la Călugăreni unde vor lua parte nu numai concurenţii dela toate şcoalele din ţară, ci şi săteni şi şcolari din împrejurime.

TREI fete, funcţionare la o societate, s'au sinucis în acelaş timp, aruncându-se într'un lac din împrejurimile Berlinului.

LA începutul lunii Februarie va avea loc la Chişinău, un mare congres agricol, la care vor lua parte delegaţi din toate oraşele Basarabiei. Se va discuta chestiunea nouilor impozite agricole şi problema Asigurărilor reciproce.

INGINERUL Elizeu Pomponiu din Bucureşti a iscodit o maşină de tors, care se pune în mişcare mânată fiind ca maşina de cusut. Maşina dlui Pomponiu este cea mai bună maşină de tors dintre toate maşinele de felul acesta, cunoscute până acum,

REPORTORII noştri culturali sunt stăruitori rugaţi să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte şi mai departe să ne fie reporter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne sprijinim şi cu câţi mergem la drum.

Din Partea tuturora cerem în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul să ne răspândească foaia să ne procure abonaţi. Articolele trimisă să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonaţi.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-şi ajungă scopul ei şi să fie cât mai răspândită.

Cine doreşte să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că Foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne ţacă 2 abonaţi.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e nn lueru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 şi 143: *In cerdacul casei bătrâneşti,* povestiri de *Const. Cehan Racoviţă.* Cereţi cartea dela foaea noastră. preţul 10 lei plus 2 lei porto postal.

Dacă doriţi să aveţi IMPRIMATE eftine şi frumoase, cercetaţi o-o

Tipografia DACIA

Cluj. Calea Victoriei Nr. 7.

De vânzare

una moară în bună stare de funcţiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 ţoli Doritorii se voradresa:

Ioan R. Becşan

com. Broşteni—Vâlcea

Fiecare sat intră în legătură cu lumea toată

Totuşi mari sunt descoperirile ştiinţei. Căci iată în satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă: printro mică maşinărie, *un aparat radiofonic,* pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi veşti bune din Bucureşti, Viena, Paris, Londra, Milano, Berlin, pot auzi conferinţe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea

cu'n aparat radiofonic

Iată de ce atâţia preoţi, proprietari de pământ, primari, notari, şi-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună, şi totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereţi lămuriri cum să comandaţi un aparat radiofonic, dela firma *Tunsgram* S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand 127, (Telefon 201)

No. 1111 R. M.

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:

bere albă mult apreciată

„U R S U S“

berea neagră specială

„HERCULES“

a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj

Se găseşte pretutindenil

Societatea culturală „Miron Costin" din Roman

In luna Februarie a. c. se împlineşte douăzeci de ani de când un grup de intelectuali din oraşul Roman, au pus bazele unei societăţi culturale sub numele de „Miron Costin".

Iniţiativa lor a fost fericită, căci spre deosebire de alte societăţi similare, ce se înfiinţează cu bune intenţiuni, însă dispar repede din cauza nepăsării, această societate a perseverat, a învins toate greutăţile, aducând mari servicii culturei oraşului Roman, timp de douăzeci de ani dela înfiinţare. Astfel a întemeiat o bibliotecă publică de peste patru mii de volume; au organizat conferinţe şi şezători la care au dat concursul cele mai de seamă personalităţi ale culturii româneşti:, au organizat cantine şcolare; au ajutat pe studenţi; au organizat excursiuni cu caracter instructiv şi patriotic. In ultimul timp după multă stăruinţă, au reuşit să adune fonduri pentru cumpărarea unui local propriu, fostul local al Băncei Naţionale, care i l'a cedat în condiţiuni uşoare de plată.

Seria conferinţelor şi şezătorilor din anul acesta, a început la 28 Noembrie 1926 şi este următoarea:

28 Noembrie d. prof. univ. Ioan Sân-Giorgiu despre „Faust".

12 Decembrie d. prof. univ. Ioan Simionescu despre „Energia noastră etnică".

16 Ianuarie d. N. Bataria, scriitor, subiect rezervat.

23 Ianuarie d. prof. G. Ghibănescu despre „Inceputul cărţii româneşti".

30 Ianuarie d. prof. univ. Paul Bujor, subiect rezervat.

6 Februarie d. prof univ. I. Nistor despre „Origina românilor".

13 Februarie d. prof. univ. Fedeleş, subiect rezervat.

20 Februarie d. prof. univ. Romulus Cândea, subiect rezervat.

D. profesor N. Iorga a promis că va conferenţia după înapoierea sa din străinătate.

In şedinţa adunării generale din 28 Noembrie 1926 de sub preşidenţiea P. S. S. Episcopului Lucian al Romanului, a fost proclamat membru de onoare d. I. Manoilescu-Strunga, pentru sprijinul continuu acordat acestei societăţi. In urma comunicărei ce i s'a făcut, că a fost proclamat membru de onoare, d-sa a donat suma de una sută mii de lei cu următoarea scrisoare:

Domnule Preşedinte al societăţii „Miron Costin", P. S. S. Episcopul Lucian al Romanului.

Cu multă mulţumire am primit înştiinţarea că am fost proclamat membru de onoare. Mai ales am luat cu vie mulţumire cunoştinţă de faptul că dorinţa societăţii de a avea localul său, şi pentru care şi eu, alături de dv. am intervenit la Banca Naţională, s'a realizat. Ştiu bine că aceasta se datoreşte acelui care pune atâta suflet şi muncă pentru propăşirea societăţii, vice-preşedintele Cristachi Ştefănescu, care şi-a câştigat dreptul la recunoştinţa noastră unanimă.

Imi dau bine seama de câte nevoi are societatea pentru a reuşi să-şi înfăptuiască focarul de cultură naţională cu care să ne putem făli noi romaşcanii.

Fiţi asiguraţi că voi fi un sârguitor colaborator al dv. pentru ca înfăptuirea acestei nevoi să nu întârzie.

Din partea mea donez societăţei suma de una sută mii lei plătibili în cursul anului 1927 în patru rate trimestriale, prima rată de 25.000 am dispozat să vi se achite. Voi propune de aseminea Consiliului de Administraţie al Băncei, ca să primiţi şi pentru anul 1927 donaţiunea de cinci zeci mii lei.

Inchei cu urarea caldă ca anul 1927 să desăvârşească opera atât de utilă şi înălţătoare ce se năzueşte şi pentru care nu ar trebui să lipsească contribuţiunea oricărui care doreşte ridicarea culturală şi unirea sufletească a neamului românesc.

Al dv. cu deosebită consideraţiune,

I. Manolescu-Str unga

se desfac, ci se întăresc şi se leagă, pentru totdeauna, în faţa altarului, pentru consolidarea societăţii omeneşti.

Dar tot dela baluri şi serate se leagă şi *beţia* de capul bieţilor tineri, cari se cinstesc la „bufet" ca să aibă mai multă autoritate şi „seriozitatea" în faţa sexului frumos. Am văzut tineri, viitori preoţi, cinstindu-se fără măsură şi stând la bufet cu băutorii alături ea, ca să le cânte de „inimă albastră". Ei nu ştiu, săracii, că-şi taie craca, singuri de sub picioare, ca ţiganul căruia i s'a părut mai aproape aceea pe care sta el, în copac.

— In seara zilei de 6 Ianuarie, a avut loc, în localul căminului cultural „Topolitza", din satul Topolita, comuna Grumăzeşti, o frumoasă serată cu dans.

Au luat parte membrii soc. cult. „Ion Creangă" din Humuleşti precum şi membrii căminului din localitate

La ora 12, noaptea, s'a ales regina seratei, dra Elena Asandei, o drăguţă normalistă, iar rege — şi l-a ales chiar însăşi regina — d. Alexandru Bancea, student, viitor inginer electrician.

Victor Delacăciuleşti

Din Bucureşti

Joi 13 Ianuarie, seara, a avut loc la sediul „Asociaţiei generale a medicilor" o întrunire a numeroşi medici, reprezentanţii diferitelor instituţii sanitare de stat şi particulare, în vederea discuţiunii modalităţilor ce trebuesc adoptate pentru combaterea prea marei gratuităţi ce se acordă în consultaţiunile şi tratamentul boalelor.

Intrunirea a fost prezidată de d. dr. Lăscăruş Catargiu, efor al spitalelor civile.

Dl. dr. Petruş Niculescu, delegatul „Asociaţiei", a arătat că această întrunire a fost provocată de mai multe cereri adresate „Asociaţiei", prin cari se cerea să se pună capăt gratuităţii.

Dsa face istoricul gratuităţii, pornită dintr'un sentiment de caritate faţă de aproapele nostru. Acest sentiment impunea, mai în urmă, clădirea de spitale, în cari atâtea şi atâtea generaţii de doctori şi-au căpătat educaţia medicală.

Dl dr. Bogdanovici e de părere să se lase câmp deschis gratuităţii, pentru combaterea boalelor sociale, al căror dezastru este cunoscut la noi în ţară.

Trebue găsit un criteriu, prin care să fie adoptat de către toate instituţiile sanitare de stat, judeţ şi comună.

Dl dr. Alfandari este de aceeaşi părere — gratuitatea păstrându-se numai pentru oamenii săraci. Propune înfiinţarea certificatului de paupertate.

In acelaşi fel a vorbit d. dr. Meyerschon.

Dnii dri Nicolăescu şi Costiniu au arătat nedreptatea ce se face acordându-se gratuitate medicală multor oameni cu stare materială bună.

Din partea Ministerului Sănătăţii a vorbit d. dr. Boian. Dsa a cerut să fie înaintate diferitele propuneri ministerului, pentru a fi studiate. Speră ca prin noua legiferare asupra serviciului sanitar, gratuitatea să fie acordată unei singure clase — celor săraci.

Dl dr. Petruş Nicolescu a recomandat a se lua cât mai repede o hotărâre, pentru ameliorarea situaţii medicilor dela diferitele instituţii.

La urmă, din partea Eforiei spitalelor civile, a vorbit d. dr. Lăscăruş Catargiu. Dsa a arătat că Eforia a fost pentru gratuitate, pe care n'o poate suprima. Totuşi, s'ar putea găsi modalităţi, în aşa fel încât medicii de stat să fie mai bine plătiţi ca, la rândul lor, să fie la dispoziţia societăţii.

Oamenii cu buna stare materială ar putea fi trataţi în diferitele sanatorii particulare, sau acasă. Eforia a înfăptuit sanatorii, unde bolnavii prin mijloace tehnice superioare, cu plată, pot fi mai bine îngrijiţi.

Intrunirea s'a terminat, rămânând ca hotărârile luate să fie înaintate „Asociaţii", pentru a se vedea ce măsuri vor fi luate.

Ion Martin.

Din judeţul Neamţ

Duminecă 21 Noembrie 1926, a avut loc, la şcoala din satul Girov, prima şedinţă a Cercului cultural învăţătoresc. In această şedinţă s'a făcut programul de activitate al cercului pe întregul an şcolar.

Invăţătorii prezenţi, la formarea programului, au fost: Pr. Gheorghiu, preşedinte, V. Sumanaru, secretar, Pr. M. Gavrilescu, P. Gheorghiu, Gh. şi C. Teofănescu, N. Popovici, V. Săndulescu, V. Butnaru, Ecat. Butnaru, Eufros. Chelaru şi Elvira Gheorghiu şi Ioniţă.

Duminecă 28 Noembrie a avut loc, la şcoala din Boteşti-Girov, a doua şedinţă a cercului cultural Lecţia practică a fost ţinută de d. V. Sumanaru, directorul şcoalei, o bucată de cetire la cl. III. Dsa, în şedinţa, intimă, a făcut metodica cetirii. Tot în şedinţa intimă s'a făcut repetire la corul bisericesc ce s'a organizat de către învăţătorii cercului.

A urmat masa comună, apoi şedinţa publică. Foarte multe cântece frumoase şi dialoguri spuse de elevi, au fost ascultate cu multă dragoste de săteni, cari au luat parte în număr destul de mare.

A vorbit păr. Gheorghiu despre „Economie şi bănci populare", iar păr. Gavrilescu despre „Patima proceselor". Sf. Sa a arătat, cu pilde din viaţa de toate zilele, ce rău aduc procesele, celor ce se ţin de ele.

La sfârşitul serbării a venit şi dl revizor şc. cl. II, C. Lupu dela Siliştea. Dsa a vorbit sătenilor despre „Obligativitatea cursurilor complimentare". Au luat parte toţi învăţătorii cercului.

— Duminecă 5 Decembrie s'a ţinut a treia şedinţă a cercului, la şcoala din Doina-Girov. Lecţia practică a fost ţinută de dra Ioniţă, învăţătoare în acest sat. Tot dsa, în şedinţa intimă, a făcut metodica Istoriei. Masa a fost pregătită de dna Butnaru, soţia dlui director Butnaru.

La şedinţa publică a vorbit păr. Gheorghiu despre „Construcţia localului de şcoală". A mai vorbit şi dl V. Sumanaru despre „Muncă şi economie" arătând, cu exemple, foloasele muncii şi ale economiei. Dl Butnaru, directorul şcoalei, a cântat, cu elevii dsale, multe cântece româneşti şi naţionale, pe două voci.

La urmă, părintele preşedinte a mulţumit sătenilor, pentru că au avut dragostea de au venit la serbare şi i-a sfătuit să iubească, din tot sufletul, şcoala, care este lumina satului.

— Tot în ziua de 5 Decembrie, a avut loc, în satul Căciuleşti, botezul unui băiat al dlui V. Matei, secretarul comunii. Naşi au fost: dna şi dl C. Groholschi, secretarul consiliului judeţian. Noul născut a ost ţinut în braţe de o fiică a dlui Groholschi. Rânduiala botezului a fost săvârşită de preotul paroh, Mihai Gavrilescu dela Verşeşti. După botez a urmat masa comună, în ca sele dlui V. Matei.

Au luat parte dnii: Stavăr, pretorul plăşii Războieni, cu dna; maior Anastasiu, cu dna; C. Zăhărescu, ad-torul moşiei „Corbu", Pr. Gavrilescu, cu dna, Victor Săndulescu, învăţător; Andone, notar şi alţii.

Părintele Gavrilescu a ţinut un toast, în cinstea dlui Groholschi, scoţând în relief fapta creştinească săvârşită şi dragostea ce-a avut-o de a se coborî în mijlocul sătenilor, botezând un fiu de ţăran.

— Luni 6 Decembrie a fost patronul bisericii din Căciuleşti.

Slujba Liturghiei a fost săvârşită de părintele Gavrilescu, iar răspunsurile au fost date de corul şcoalei din acest sat, condus de d. Victor Săndulescu. A doua zi s'a făcut pomenirea ctitorilor bisericii.

Părintele Gavrilescu a ţinut o prea frumoasă predică, arătând însemnătatea zilei. Sf. Sa este un talentat orator şi e stăpân temeinic pe cele ce cuvântează. Acest dar pogorât de sus, îl pune în fruntea celor mai talentaţi vorbitori şi se bucură de o deosebită dragoste şi ascultare din partea păstorilor săi.

E un preot, cum mai rar găseşti în judeţul nostru, fiind înzestrat cu calităţi frumoase.

— Şcoalele din Căciuleşti şi Verşeşti, sub conducerea dlor Săndulescu şi pr. Gavrilescu, au format un cor unison, care dă răspunsurile Liturghiei în fiecare Duminecă şi sărbătoare. Aşa în ziua de Crăciun, au cântat la biserica din Verşeşti, adouazi la Căciuleşti şi a treia zi iar la Verşeşti. In zilele de Sf. Vasile, Bobotează şi Sf. Ioan corul a fost condus de d. N. Stăcescu, revizor-contabil al Băncilor Populare din judeţul Neamţ şi psalt.

— Intâia zi de Crăciun a fost un bal la şcoala primară din Grumăzeşti.

— A doua zi a fost bal la şcoala din Văratec.

— In ziua de Anul Nou soc. „Ion Creangă" din Humuleşti a organizat coruri şi urături, la diferiţi boieri din Tg.-Neamţ.

— Elevii seminarişti din satele: Topolita şi Sacalusesti au făcut „Banda haiducului Bujor".

Măcar că frigul a fost grozav, seratele şi balurile s'au ţinut lanţ. Asta-i un obicei al pământului născocit de tinerimea studioasă. Şi nu-i rău acest obicei, căci mai uită fiecare grijile internatului şi se întâlneşte cu prietenii şi prietenele cu care nu s'a văzut dela începutul anului şcolar. Dela baluri şi serate se leagă prieteniile între *unul* şi *una*, care prietenii — poate — nu

Din Ruptura (Roman)

Duminecă 19 Decembrie 1926 a avut loc în localul şcoalei primare din comuna noastră, deschiderea seziunei şezătorilor culturale a societăţii „Lumina". După amiază era de faţă un numeros public în frunte cu toţi intelectualii comunei şi din împrejurimi: dna şi d. Gheorghe Năsturaş învăţător şi pr. Gh. Neica-Cârligi.

Intâiu, s'a oficiat sf. aghiasmă, de către preotul local, urmată fiind apoi de cuvântul de deschidere a dlui preşedinte al soc. „Lumina". Au mai luat cuvântul d. Gh. Năsturaş, care neînchipuit de frumos a vorbit poporanilor noştri sfătuindu-i să se apropie cu toată inima de soc. „Lumina" şi după d. Năsturaş a vorbit şi păr. Neica-Cârligi tot aşa de frumos şi tot în acest sens.

Intre recitări s'au remarcat *„La recrutare"* spusă de d. învăţător Gh. Gânju-Tuşcani *„Şi sătul şi fudul"* recitată de eleva Grigoraş Catinca cl. a VI.

Intre coruri s'au destins „Zefirul" pe două voci, „Bordeiaşul" şi „Trăiască România". S'au cântat apoi din vioară diferite arii naţionale de către d. Gh. Gânju şi d. Gh. Cepoiu; s'a făcut lectură din „Războiul Neamului" de către eleva cl. a II. Ursu Tasia. La urmă d. preşedinte Gh. Cepoiu a luat cuvântul, mulţumind tuturora pentru că au luat parte la şezătoarea de deschidere.

— In ziua de Botezul Domnului soc. „Lumina" şi-a ţinut a doua şezătoare culturală dată de data aceasta de elevii cursului secundar din localitate. Dl Gh. Gânju înv. Tuşcani-Roman a tratat despre *„Tuberculoză"*, într'o vorbire naturală şi populară înţeleasă de toţi. Era şi de dorit să se discute această problemă, pentrucă în satul Ruptura s'a încuibat tuberculoza.

S'a recitat şi s'a cântat „Pe lângă boi" de seminaristul C. Vlad însuşit c'o voce frumoasă. A vorbit apoi d. Anghel Iordăchescu sătean, cum nu se poate mai frumos despre grija părinţilor, de-a educa copiii de mici. S'a făcut lectura „Dragii Tatii" de către d. Gh. Cepoiu şi într'o înflăcărare frumoasă şezătoarea a luat sfârşit, după ce d. C. Păduraru a făcut o şedinţă de influenţă personală şi sugestie având ca scop înlăturarea superstiţiilor. S'au dat şi explicaţii de către dd. Păduraru şi Cepoiu.

A. B.

Foae verde de doi sfanţi

Foaie verde de doi sfanţi,
Femeia cu doi bărbaţi
Şi cu şapte-opt amanţi
Bate-i, Doamne, să o baţi.
Foae, perde şi-o lalea,
Mândră, mândruliţa mea,
I-am cuţitu din ficaţi
Dacă mai ţii la amanţi;
Nu-l lăsa să ruginească,
Ficaţii să putrezească —
Neica să mai sufleţească
Pe tine să te iubească.

Auzit în Brabova-Dolj, dela Maria I. Mihai, de

Ion Martin

Cărţi şi reviste primite:

Din editura „Cartea Românească" Bucureşti; *Pagini alese* No. 207, Poezii de Cincinat Pavelescu. Preţul 4 lei.

Revista Scriitoarei, anul 1 No. 1 şi 2 Bucureşti, Bulevardul Carol 5.

Comoara, revistă pentru popor, anul 1 No. 1, Bucureşti, str. Câmpineanu 40.

Viaţa agricolă, anul 18 No. 1, Bucureşti, str. Luterană 4.

Dela „Astra"

COMUNICAT

Cu multă părere de rău ia la cunoştinţă „Astra" că în unele ziare se poartă o campanie de ponegrire a dlui preşedinte al „Asociaţiunii", actualul ministru Vasile Goldiş, şi de discreditare a acestei instituţii. Pentru lămurirea opiniei publice se aduc la cunoştinţă cele ce urmează:

Este foarte adevărat că statutele „Astrei" opresc în cadrele instituţiei să se facă vreo politică confesională sau de partid şi acest lucru se respectă. Rămâne însă liber oricărui membru al „Astrei" să-şi exercite drepturile sale cetăţeneşti şi credinţele sale religioase, aşa, precum crede de cuviinţă şi precum îi dictează interesele. Deci: în ceeace priveşte dispoziţiile luate de d. ministru Goldiş cu privire la aplicarea legii de organizaţie bisericească rămâne o problemă de stat, care se rezolvă de Ministerul Cultelor, aşa, precum dictează interesele obşteşti. Ţinem să remarcăm numai că în vederea alegerii d-lui preşedinte Goldiş la „Astra" d-sa era calificat prin ziarele de toate nuanţele politice, din cuprinsul întregii ţări şi — în special — ale Ardealului, drept om al şcoalei şi al bisericii. Noi, cari avem prilejul a lucra mai deaproape pe lângă d-sa, ne-am putut convinge că calificarea făcută odinioară (chiar şi de cei cari îl pronegresc în prezent) rămâne şi astăzi îndreptăţită, deoarece în cadrele instituţiei noastre d. preşedinte rămâne ferventul apărător al tuturor cauzelor, cari privesc şcoala şi biserica.

In statute nu se prevede faptul că alegerile de preşedinte să se întâmple, urmându-se regula ca după un gr.-ort. să urmeze un gr.-cat. totuş, a fost considerat ca o datină, dela care însă adunările generale ale „Astrei" (singurele îndreptăţite să aleagă pe preşedintele) nu s'au abătut pentru întâia oară, deoarece între anii 1877 şi 1903 s'au perindat la preşidenţia „Astrei" trei preşedinţi de confesiune gr.-cat. (Ciperiu, Bariţiu şi Ioan Micu Moldovan).

Acuzele ce se aduc d-lui Goldiş cu privire la conţinutul lucrării meritorii, premiate de „Astra", a d-lui Ioan Clopoţel, sunt neîntemeiate, deoarece această lucrare a fost prezentată unui comitet de cenzură înaintea venirii d-lui preşedinte Goldiş la preşidenţie, ca o lucrare pentru concurs, la premiul Seton Watson, Lucrarea a fost recomandată de acest comitet şi întârzierea apariţiei se datoreşte faptul că manuscrisul trimis Casei Şcoalelor a stat rătăcit mai bine de doi ani.

In privinţa închirierii teatrului din Braşov despărţământului respectiv, atragem atenţiunea că conducătorii acestui despărţământ au justificat printr'un comunicat, declarând că statul nu se obligă la nici o reparaţie, acestea căzând în sarcina despărţământului, care în două luni, de când are închiriat localul a făcut reparaturi de aproape 200.000 lei, fără să se poată prevedea că încasările vor fi milioane, aşa, precum se susţinea în ziarele acuzatoare. Dealtfel intenţiile curate ale „Astrei" şi dorinţa de a ajuta şi nu de a „jefui", se pot vedea şi din faptul că liceul de fete al statului din Sibiiu se găseşte în clădirile „Astrei", din 1019, fără ac să i se plătească vre'o chirie.

Modestia d-lui preşedinte Goldiş va putea fi atinsă, dar pentru lămurirea opiniei publice: suntem datori a aduce la cunoştinţă, că d-sa prin activitatea şi interesul ce le-a depus într'u realizarea scopurilor „Astrei" merită admiraţia noastră şi lauda tuturor celor ce s'au convins despre această activitate. Menţionăm în treacăt: organizarea secţiilor, a despărţămintelor, întocmirea noilor statute şi regulamente, organizarea şi patronarea numeroaselor serbări, în cari au fost comemoraţi oamenii mari ai ţării şi — mai presus de toate — stăruinţa pe lângă organele competente pentru obţinerea mijloacelor materiale la realizarea scopurilor „Astra", etc.

Este cunoscut de toţi cum împrejurările materialiste de astăzi au adus un indiferentism faţă de idealurile culturale şi — deci — faţă de instituţiile menite spre realizarea acestor idealuri. Sprijinul material public micşorându-se, „Astra" crede că statul este în primul loc chemat să o sprijinească şi — dacă nu o poate subvenţiona băneşte, direct — cel puţin indirect, prin mijloace *neonorase* de exemplu: prin anumite concesiuni. Consecventă cu întreaga sa activitate, cinstită, din trecut, „Astra" nu a cerut şi nici nu-i s'a oferit vreodată monopolul în vreo asemenea concesiune, ea crede însă că este just, pentru realizarea scopului ei, să obţină astfel de concesiuni, cu atât mai mult, cu cât pe fiecare zi iau extensiune diferitele ei organizaţii şi oricine se poate convinge că pentru buna lor întocmire şi funcţionare este nevoie de sprijinul pecuniar.

Aşa, precum ne-am mândrit cu faptul că guvernul de astăzi are în sânul său patru membri din comitetul central, ne mândrim deci şi cu dispoziţia ce sperăm să o realizeze d. ministru Goldiş, asigurând buna funcţionare a „Astrei" ca şi altor instituţii similare, prin acordarea de concesiuni de cinematografe.

Prin acordarea acestor concesiuni s'ar pune stavilă rulării filmelor imorale şi — în acelaş timp — s'ar uşura şi metodiza propaganda culturală, în special, la sate, prin filme, cari ar ajuta mai mult la înţelegerea problemelor aduse în faţa ţărănimii.

Activitatea „Astrei" fiind astăzi cunoscută aproape în cuprinsul întregei ţări, condamnăm ţinuta luată de unii ziarişti politici — cari în dorinţa de a lovi în persoana dlui preşedinte *Goldiş* — amestecă activitatea şi rolul societăţii noastre cu activitatea şi rolul dlui ministru, calomniind şi „Astra" şi pe preşedinţele ei. Nu ne îndoim însă că diferiţi conducători ai partidelor politice — unii chiar membri conducători ai organizaţiei societăţii noastre — dezaprobă, ca şi noi, această campanie de discreditare şi că vor lua pe viitor măsuri, ca atacurile să nu se repete, *lăsând „Astra" cu totul în a fara luptelor politice.*

„Astra" este a tuturora şi acei cari cu entuziasm lucrează la idealurile ei ar rămânea mâhniţi şi decepţionaţi dacă ar vedea că ea este târâtă în polemici de presă, risipindu-se astfel energiile, cari ar putea prea bine fi folosite în alte direcţiuni.

Dr. Octavian Rusu, m. p.
vice-preşedinte al „Astrei"

Dr. Gheorghe Preda, m. p.
vice-preşedinte al „Astrei".

Rolul cooperativei în viaţa satelor

Pământul nostru în ceeace priveşte producţia agricolă în anii binecuvântaţi de Domnul, stă pe o treaptă cu mult mai superioară celorlalte state. Aceste bogăţii de bune condiţiuni dobândite cu multă trudă de agricultori, sunt vândute cerialiştilor străini pe sume mici, ca mai apoi ei să câştige preţuri foarte mari. Sigur dacă omul dela sat în simplicitatea lui munceşte pentru a trăi şi aşi acoperi nevoile ce bat zilnic la uşa chimirului, e uşor de crezut că aurul unei veri să fie dat când n'are de unde, în mâna trântorilor străini, mărindu-le punga înşelătoare. Iată chipul dureros cum trândavii pripăşiţi din lumea largă ştiu a mânca mierea harnicilor săteni. Pentru această însemnată cauză uşor de îndreptat se cere unirea tuturor într'un singur mănunchi atunci când glasul vre unui om de bine ne sfătueşte să înfiinţăm cooperative. Rolul e de o mare însemnătate, căci tot bunul satelor s'ar vinde direct în străinătate şi câştigul va intra în punga societăţii.

Dacă întâmplător treci prin sate, ici şi colo în faţa cârciumelor plugarii vorbesc cu aprindere despre politică. Această patimă mai bine zis, a schimbat viaţa paşnică de odinioară în certuri, lăcomie şi câte alte neajunsuri ce sting bunele moravuri. Preoţii, învăţătorii şi cărturarii sunt datori, potrivit misiunei, de a spulbera acest rău, arătând în adunări însemnătatea cooperativelor, ce au înalta menire de a rezolvi o cauză spre binele poporului.

C. Georgescu—Obrejiţa

Găman ţiganul santinelă

Cică Găman ţiganul, luat în armată, era într'o seară santinelă. Un căprar din compania în care era şi el, cine ştie cu ce interes, cercetase în toate părţile regimentului să afle dacă nu cumva sosise rondul însărcinat cu inspecţia posturilor de gardă, să vadă de sunt în ordine sau nu. Printre alţii întrebase şi pe Găman:

— Măi ţigane, a'venit rondul astă seară?

— Trăiţi don'căprar! — răspunde Găman luând poziţia de drepţi — „n'a venit". Şi căprarul a plecat.

Peste puţin timp un ofiţer îşi face apariţia. Găman întrebându-se dacă este rondul, somează:

— Cine e? Stăi!... Apoi încet, să nu-l audă ofiţerul, tremurând de frică: „hauleu, mămulică!"...

Ofiţerul nu răspunde nimic; ţiganul somează a doua oară:

— Cine e? Stai, stai!... Nici-un răspuns. A treia somaţie:

— Cine e? Stai că trag!... (In gândul lui: „dracu m'a luat!")

Ofiţerul somat a treia oară, fiindcă era întuneric besnă şi nu vedea nimic, a fost nevoit să răspundă: „Rondul", fiindu-i teamă să nu-l împuşte santinela, care uitase, arma pe umăr în timpul somaţiunilor.

Găman auzind cine este, în loc să ceară parola, a prins curaj:

— Ha! ha! ha! — râde el — te-ai dat dracului; să vezi ce-ţi face don'căprar: de-aseară de când întreabă de tine şi abia acum ai venit!...

Ion Martin

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Fabrica de articole argintate
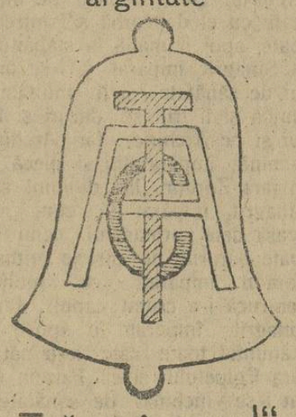
„Tăcâmul"
mutat în Str. N. Iorga II-a.

Tiparul Tipografiei „DACIA" Cluj, Calea Victoriei No

CULTURA PO

Onor Astra Soc Culturala
Sibiu

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Dumineca 30 Ianuarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 183. Apare în fiecare Dumineca

O PRESĂ A SATELOR

Pe şes, în văi, pe dealuri, prin munţi sunt presurate pe pământul străbun satele cu plugarii români. In aceste cuiburi seculare s'au statornicit puternic sufletul, credinţa şi viaţa neamului nostru. Fără aceste cuiburi scăldate în soare şi neclintite de toate urgiile omeneşti, demult n'am mai fi fost. Istoria doar ne-ar fi pomenit numele.

Aici, brazda şi altarul bisericuţii şi dangătul aramei patriarhale şi crucea săracă de pe mormânt şi tăria în Dumnezeu a ţăranului care socotea ca pământul, apa şi cerul ţării sale sunt una cu fiinţa lui, au făcut minuni. Minuni veleaturi de-a rândul, când furtuna era îngrozitoare, când focul mistuia căminurile scumpe, când sabia omora până şi pruncii iar codrii erau fraţii şi partaşii tuturor durerilor.

Un pământ frământat cu sânge, stropit cu lacrimi, pe care se ridica, în zilele de linişte, holda ca o împărtăşanie către Atotputernicul, migălită şi trudită de plugari, scăldată în văpaia răsăritului şi apusului de soare şi în cicoarea ochilor acelora cari se închinau pe glie, îşi odihneau trupurile pe ea şi doina le o duceau tot mai sus, ciocârliile.

In satele noastre s'au păstrat toate comorile sufleteşti ale neamului nostru şi din ele au eşit ca şi iarba câmpului primăvara, toată vitejia, sănătatea şi neclintirea păstrătoare de tot ce am moştenit din străbuni în străbuni.

Fiecare sat o cetăţue, fiecare braţ al plugarului o pavăză.

Mănăstirile şi bisericuţile de lemn sau cu piata veche, ne pot spune atâtea poveşti mişcătoare.

Şi de s'ar deschide lespezile înflorite şi s'ar da într'o parte ţărâna mormintelor anonime, ar perinda înaintea ochilor noştri: trecutul alcătuit din voevozi, din boeri pământeni şi din ţărani viteji cari otova au ştiut să moară pentru moşie şi între ei, cei de la sate şi târguri, erau aceiaş trăsătură de unire, cinstită, plină de sacrificii şi de înţelegere sufletească.

Dovadă ne sunt altarele ridicate de boeri; viaţa lor aproape de aceia a plugarilor; leagănul şi mormântul lângă livada şi păretele ctitoriei bisericeşti. Un frate luminat în buchile vremii, ajuta cu sfatul şi fapta pe fratele cu mâinele bătătorite de coarnele plugului şi cu pieptul înăsprit de toate viscolele vieţii. Din această frăţietate şi înţelegere deplină au răsărit mereu epopeele noastre trăitoare cât lumea, şi generaţiile mai înaintate şi apropiate de înfăptuirile sociale ale Apusului, generaţia cu purtătorul de suflet şi aspiraţiuni integrale ale neamului românesc. purtătorul care era nemuritorul Mihail Cogălniceanu,

Din învăţătura acestor vremuri, din sinceritatea lor, vrem o punte mai departe pentru statornicia viitorului.

Credinţile şi privirile ni se îndreaptă mereu către sate. Nu se poate afirma că nu este o dragoste şi un interes frăţesc de la oraşe pornit către cuiburile patriarhale. Este în multă măsură din partea cărturarilor adevăraţi de la oraşe, dar nu aşa cum trebuie din partea celor cari guvernează. Şi aceştia au pâinea şi cuţitul. Ei sunt în cele mai multe ori nesinceri. Interese de partide politice îi macină între ei. După război curentele sociale se bat cap în cap. Ele au venit ca vântul din alte ţări şi peste capul neamului nostru. Pleava se ridică împotriva grâului. Partide cu pretenţii de guvernare, sunt cât nu trebuie. Mediocritatea se luptă cu valorile reale, minciuna cu adevărul şi hoţia cu cinstea. Mediocritatea în vremurile acestea de aşezări sociale ce nu şi-au găsit încă făgaşul adevărat, esă ca parazitul în frunte. Neomenia dă la o parte bunul simţ şi omenia, iar isprava cea rea se plimbă ca o cucoană hrapareţă în toate înfăptuirile cele mai bune şi le zădărniceşte. Omul cinstit se dă la o parte ca să nu'l stropească noroiul automobilului cu parvenitul samsar, politician şi coada de topor a duşmanilor noştri. Omul cu carte şi învăţatul îşi împarte sărăcia cu familia lui neîndreptăţită în căsuţa'i unde nu e tihnă, unde copiii nu au ce îmbrăca. Tot aşa şi cu funcţionarul corect şi cu meseriaşul împovărat de muncă. Oamenii de treabă stau la o parte desgustaţi şi înfioraţi de răul care ne aşteaptă iar îndrăzneţii şi şarlatanii politici iau parte la ospăţul tuturor bunătăţilor vieţii pe socoteala celor mulţi şi umili. Demagogia politică a partidelor e coliva naţională care se împarte tuturora acelora cari nu sunt pregătiţi nici pentru viaţa civică, nici pentru votul universal, nici pentru alte principii utopice. Parlamentul ţării o asociaţie în cea mai mare parte cu cele mai multe secături. Şi ţara plăteşte mult pe acest divan, unde trivialitatea se răsfaţă iar legile sunt înfăptuite ca vai de capul lor.

Neghina politică vrea parcă să intre în toate conştiinţile cinstite. E o molimă căreia ar trebui să i se pue cruce. Dar cine să se împotrivească? Şefii noştri de partide politice şi de guvernământ vor să-şi fure căciula unul de la altul. Ambiţiunile le sunt mai presus de cât binele obştesc. Nu vor să se înfrăţească între ei. Şi luptele sunt în detrimentul poporului. Omul providenţial nu se arată. Cugetul cel bun românesc îl aşteaptă. Să vie, să'l vedem, să'l blagoslăvim. Un alt Mihalache Cogălniceanu. Să îndrepte calea relelor. Poporul e cuminte şi bun, dar domnii sunt vameşi şi răi. Şi alături de domnii politici cei răi mai avem şi o presă a lor limbută şi gura mahalalei. Această presă cu spirit rău, cu ocară, se îndreaptă spre sate. Şi aici e grija oamenilor cu dragoste de ţară. Dar afară de această presă de partide mai este una şi mai dăunătoare. E presa uneori blândă ca oaea, alte ori linguşitoare, de cele mai multe ori apărătoarea durerilor şi revendicărilor claselor neîndreptăţite, presa aşa zisă **democrată** *la înfăţişare, dar care în adânc ni e cea mai distrugătoare. E carul care vrea să roadă pe nesimţite sufletul ţăranilor şi al breslaşilor noştri cinştiţi. Presa scrisă meştuşugit cu anumite năzuinţi neprietene, susţinută cu banii cămătarilor şi cei mai dureros cu argintul cozilor noastre de topor, băştinaşi, cari sunt în tovărăşia tuturor trusturilor, paravane naţionale la toate întreprinderile mari economice: bănci fabrici şi la nimicirea codrilor noştri, cari zi cu zi îi blastămă.*

E o năzuinţă de distrugere bine susţinută şi strategic concepută pentru izbândă nu numai prin presa ziaristică, dar şi prin literatura lor aşa zisă modernistă, umanitaristă, unde se stâlceşte limba noastră, unde se aduce una păsărească, unde se scoate la lumină toate aşa zise talentele cari nu au un act de naştere creştin. Tot aşa în teatru, pictură, muzică şi artă.

Şi în faţa acesei bătălii sociale, — cea mai grea din toate câte le-a avut neamul românesc, — trebue să ne dezmeticim. Să ne punem la muncă serioasă. Să încetăm cu frazeologia patriotică şi să opunem fapte împotriva zidului economic nebăştinaş, care ne strânge şi ne sufocă. Să romanizăm oraşele, să ridicăm o clasă a noastră burgheză, să ne formăm cadrele noastre de meseriaşi, comerţul şi industria naţională şi mai presus de toate să ne îndreptăm privirea şi toată nădejdea înspre satele româneşti. Lumina cărţii să o trimitem la sate, este cea dintâi condiţiune. Boala politicii deşanţate să nu contamineze cuiburile patriarhale şi conservatoare de tot ce este românesc. Pentru aceasta se cere să avem şcoli, cât mai multe şcoli şi să formăm o **presă a satelor.** *In prezent avem o presă a oraşelor. Cu desăvârşire viaţa satelor sub toate înfăţişările ei sunt lăsate la o parte de către codianul românesc, In el găsim tot ce vrem, numai oglinda cinstită a satelor, nu. „Cultura Poporului" vrea să ajungă la acest fapt. Deocamdată ne înfiripăm. Şi începutul nostru deşi e greu dar e plin de nădejdi. Vrem să se împlinească şi minunea aceasta şi apoi să închidem ochii liniştiţi în mormânt. Nu vrem să afirmăm şi niciodată, că ar fi meritul nostru, ci acelor cari ne înţeleg şi ne sprijină. Şi sprijinul a început să se arate. Nu colaborarea numai ai acelora dela oraşe, ci mai mult ai acelora dela sate. Acei cari trăesc împreună cu ţăranii, aceia cunosc mai bine rănele carei dor şi ştiu să spue undei dor şi care ar fi îndreptarea. Cei chemaţi, cei dintâi, sunt învăţătorii. Ei au şi început să şi scrie la această foae, mai rămân preoţii şi ceilalţi cărturari ai satelor. Chiar şi plugarii cu ştiinţă de carte, aşa cum ştiu să scrie şi cum le spune inima sunt chemaţi să'şi spue păsurile. Slova lor ar fi de tot luminătoare pentru multe rele de îndreptat*

Şi alături cu scrisul vine şi altă faptă susţinerea tiparului creştinesc şi cinstit, vine obolul rupt dela gură şi dat pentru imputernicirea acestei foi. Tiparul care nu ni este prieten de aceea e aşa de puternic şi se revarsă ca o apă mare, pentrucă e susţinut cu bani străini ai băncilor, ai întreprinderilor, ai celor îmbogăţiţi de pe munca românului.

Noi suntem săraci, nu ne rămâne decât să înţelegem că trebue cu puterile noastre să sprijinim **presa satelor**, *şi să adunăm banul unul dela altul, să îndemnăm pe fiecare să citească foaea românească şi că picătură că picătură formează fluviul mare.*

Indreptarea vremurilor de acum nu stă decât să facem o puternică trăsătură de unire între satele şi oraşele noastre, aşa precum cei înaintea noastră cari dorm în morminte, trăiau alături sufleteşte de cei îmbrăcaţi în sumane, pârliţi de soare la faţă dar senini în inimile lor!

Const. Cehan-Racoviţă

SE DUC...

Se duc jocurile şi cântecile noastre bătrâneşti! Se duce portul nostru naţional. Treptat, locul lor e luat de o spoială venită din afară, spre pieirea lor şi ruşinea noastră.

„Bărbaţii aveau cămăşi albe şi strânse'n cute împrejurul mijlocului cu brâne roşii sau verzi. Marginile cămăşilor erau împodobite cu flori meşteşugite negre sau roşii. Femeile purtau vâlnicele lipite de mijlocul lor subţire, iar poalele iilor albe ca zăpada, ajungeau la glesne" (Bucura Dumbravă).

Aşa era românul şi când sub umbrarul verde, la sunetul viorilor, se înteţea la joc, picioarele lui subţiri şi agere, încălţate în opinci uşoare, frământau pământul în tropotul săltareţ al brâului. Frumoase sunt jocurile noastre româneşti! Ce se poate măsura cu hora legănată, cu sârba noastră zdruncinată, cu rustemul repezit şi cu tradiţionala bătută?

Nimic, nimic, din toate valsurile, polcile şi dansurile aşa zise „moderne", care, vedem însă cu jale, le iau locul. Păcatul balurilor şi seratelor a pătruns până la cele mai îndepărtate sate unde vedem tinerele vlăstare, poporul de mâine, frângându-se şi schimonosându-se în aşa zisele jocuri de lume.

Cât despre cântecile noastre bătrâneşti, nu se mai aud. Abia vreun moşneag mai ştie „Mioriţa", iar „Doina", cântul de jale, de bine şi de rău al românului, rar se mai aude. Azi au mai multă valoare, romanţele, cupletele murdare şi toate scârnăviile eşite din gura lăutarilor, modernizaţi şi ei.

S'a dus vremea când un „Barbu Lăutarul" cu taraful lui, cânta de foc în zile de sărbătoare, la mesele boereşti, cântece nevinovate de dragoste, ce scoteau oftări adânci din pieptul vreunui cuconaş sau cuconiţă. S'a dus Barbu Lăutarul cu toţi de seama lui, dar s'au dus şi cântecile noastre, după cum însuşi ne spune;

„Eu mă duc mă prăpădesc.
Ca şi-un cântec bătrânesc"!

Dar nu numai atât. Până şi portul nostru care-a dăinuit de peste 20 de veacuri, ce îl avem ca moştenire dela moşii noştri Daci, se duce. Nu se mai văd cămăşile albe coliile, împodobite cu şabace, râuri şi fel de fel de flori; nu mai vezi vesta şi iţarii împodobiţi cu găitane. Locul lor, al abalei şi şaiului, al borangicului, subţire şi mătăsos, l-au luat ştofe pestriţe, netrainice şi scumpe. Unde ne sunt iile? Unde ne sunt podoabele cu care ne putem mândri? Zac pe fundul lăzilor şi doar la zile mari vezi ici, colo, câte o arătare albă printre hainele pestriţe, întocmai ca un porumbel între ciori.

Crudă ironie!... „Ţăranul surtucar". E greu, dar drept adevărul! Zestrea noastră, că nu putem numi altfel decât aşa această comoară lăsată nouă din neam în neam, din moşi strămoşi, merge spre pieire.

*

Nu suntem noi oare datori să păstrăm odoarele sfinte? Nu ne vor blestema cei duşi în lumea drepţilor că le-am înstrăinat? Dece tăcem atunci când vedem copleşindu-ne din ce în ce mai mult acest rău pe care noi nu l-am chemat, dar care s'a înfipt în viaţa noastră curată de ţară, întocmai ca scaiul în lâna oilor? Dece răbdăm aşa ruşine şi nu căutăm să stăvilim răul atât cât mai e vreme? La muncă dar, voi cari mai aveţi un pic de dragoste pentru ce e românesc.

Noi, dascălii mai ales, îndrumătorii poporului de azi şi făuritorii poporului de mâine, să ardem rana cât nu e prea târziu, să luptăm pe toate căile pentru a reînvia şi a sădi în inima românului respectul şi dragostea de sfintele noastre odoare: jocul, cântul şi portul românesc.

M. Bouleanu-Ghimpe
învăţător.

Porniţi printre plugari!

Trec zilele una câte una...

Un an vine şi altul trece; oameni mor şi oameni se nasc. Vremurile se schimbă mereu, schimbând cu ele condiţiile sociale, condiţiile vieţii. Ce-a fost eri, astăzi numai este; şi ce este astăzi, mâine nu va mai fi.

Dintre toate prefacerile însă, una se ridică mai izbitoare, animată de bietul „ins" ca umbra ba chiar mai mult decât atâta: este problema existenţii.

„Cum trăim astăzi?" „Cum şi cu ce vom trăi mâine?"

Această problemă este la ordinea zilei.

Vedem cum toate se trec; vedem cum toate se schimbă; vedem în sfârşit, că se schimbă şi felul vieţii noastre şi că greutăţi — din ce în ce mai mari — ne apasă. Şi totuşi, stăm în nepăsare; o nepăsare care face să ne distrugă plantele, animalele şi chiar popoarele — adesea...

Dar nepăsarea noastră condamnabilă care planează asupra noastră ca un duh necurat, ne duce sigur la peire. Din prostia noastră, dintr'o nepăsare vinovată, facem ca viaţa să ni se pară un canon. Viaţa care ni s'a dat ca s'o trăim, s'o încununăm cu fapte frumoase, am ajuns s'o blestemăm, s'o condamnăm... Aceasta constitue mai mult decât o impietate.

Cărările ei sunt multe. Şi ca orice cărări naturale sunt: frumoase şi urîte, uşoare şi grele, mari şi mici. Ca un paznic puternic stă destinul la fie care încrucişare de cărare. Oamenii sunt împărţiţi de el: unii pe drumul cel bun iar alţii pe drumul cel rău. Ţinând seamă de această împărţire şi având în vedere felul nostru de existenţă, noi plugarii — cei mai mulţi — suntem cei din categoria a doua.

Drumul pe care am apucat este foarte spinos, foarte urît, dar duce sigur la acelaş punct: unde duce şi celalalt, acest drum însă, îl putem face şi noi frumos.

După cum cea mai murdară stradă se poate transforma într'un minunat bulevard, tot astfel calea vieţii noastre se poate transforma într'o cale de plăcere. Şi pentru aceasta ne trebue trei lucruri — pe care azi nu le-avem — şi anume: *Unire, sinceritate şi muncă.* Că şi astăzi muncim, este adevărat, dar este tot pe atât de adevărat că munca noastră nu este care ar trebui să fie. Să munceşte mult şi fără spor; efectele sunt vrednice de plâns şi roadele asemenea.

De sinceri, suntem sinceri, dar asta nu ne împiedecă să minţim pe aproapele. Iar cât priveşte de unire, de ajutorare reciprocă, există numai cu numele; exceptând pe cei „interesaţi".

Da! Trăim desbinaţi, adesea ne punem piedici unul-altuia, ba încă ne săpăm groapa singuri — căci „cine sapă groapa altuia, cade singur întransa". Privim nepăsători în jurul nostru, vedem că e greu şi greutăţi mari ne apasă, totuş, stăm în amorţire. Ni se tae creanga de sub picioare şi o privim şi tăcem. Suntem amăgiţi zi de zi şi înşelaţi de unele tipuri „interesate"; ne mulţumim să murmurăm în surdină. Cunoaştem greutăţile de unde vin, cunoaştem şi mijloacele de scăpare, totuş ne complacem aşa.

Până când oare?

Până când, fraţi plugari, vom privi nepăsători la samsarii ce ne cumpără pâinea, strânsă cu atâta trudă, pe preţuri de nimic? Au nu ni'i de ajuns? N'a sosit oare ceasul ca fiecare să-şi dispue de munca şi de pâinea sa? s'o vândă cum şi când trebue, cu cât vrea, ca să poată face faţă atâtor şi atâtor trebuinţe? Până când vom mai merge aşa?

Incotro mergem noi?...

N'a sosit oare momentul ca să ne unim toţi?, să punem mâna dela mână, umăr dela umăr, ca să ne curăţim drumul vieţii şi să-l transformăm într'un frumos bulevard? Nu e oare timpul să înţelegem că numai într'o unire puternică stă scăparea, uşurarea traiului? Nu suntem încă, încredinţaţi despre puterea şi efectul unirei?

Cucernici părinţi, dlor învăţători şi dlor agronomi! Suntem la răspântia unui drum nou. Avem nevoe de exemple vii! Imbrăcaţi haina apostolului şi porniţi printre plugarii noştri. Suntem înşelaţi. Munca noastră, pâinea strânsă cu atâta trudă ne este furată. Siliţi de greutăţile vieţii o vindem pe preţuri de nimic — e ca şi degeaba; o pomană forţată...

Scăparea ni'i la voi. Orice obstacol va fi sdrobit de trinitatea voastră. Porniţi printre plugari şi-i învăţaţi cum să, şi întrebuinţeze truda lor amară. Arătaţi-le folosele întovărăşiilor, cari îi vor scăpa şi de cămătari, şi de toate celelalte greutăţi ale vieţii.

P. Dumitriu-Copăceru

Prin Basarabia economică

In ultimii ani în oraşul şi judeţul Bălţi a luat o mare desvoltare industria oleaginoaselor. Aci există peste 80 de fabrici moderne de ulei de floarea soarelui.

Produsele acestei industrii: ulei, turte etc., sunt exportate în cantităţi foarte mari pe toate pieţele europene, mai ales în Germania şi Polonia. Reprezentantul trustului de uleiuri din Germania, d. Paenson, a sosit în localitate, închiriind principalele fabrici de uleiuri de aci. D-sa a organizat la Bălţi un laborator model, invitând din Gamburg pe doctorul în industrie Anin şi pe inginer Simonof, specialişti în fabricaţia uleiurilor vegetale, cari au întrodus multe inovaţii la fabricele din localitate, îmbunătăţind mult calitativ astfel producţia uleiurilor.

Toate fabricele din oraş şi judeţ lucrează sub supravegherea acestor specialişti.

Dl Paenson a construit mari depozite în centrele: Bălţi, Drochia, Mărculeşti, Soroca, Floreşti, Lipcani, Căpreşti, Vărtugeni şi altele din nordul Basarabiei, unde se seamănă materia primă, floarea soarelui. Toate fabricele de ulei din această regiune sunt în prezent în plină funcţiune şi zilnic pe căile ferate nord-basarabene se exportează în Germania şi alte ţări din Europa mii de vagoane cu produsele oleaginoase.

Preţurile la aceste produse pe piaţa bălţeană variază astfel: seminţe de floarea soarelui lei 107 pudul (16 kg.), turte de floarea soarelui lei 70—75 pudul, ulei de floarea soarelui lei 29 kilogram, seminţe de cânepă lei 65—70 pudul, turte de cânepă lei 40—45 pudul, ulei de cânepă lei 18—19 pudul, în lei 12 kilogramul, seminţe de dovleac lei 100 pudul, seminţe de rapiţă sălbatică lei 35—40 pudul, floarea soarelui albă măruntă lei 68—70 pudul, floarea soarelui albă maşcată lei 110 pudul.

Pentru intensificarea exportului produselor oleaginoase în Germania, d. Paenson a intervenit să se pună la dispoziţia C. F. R. un număr de vagoane germane.

Chestiunea navigaţiei pe Marea Neagră

Lumea comercială sud-basarabeană este mult preocupată în prezent de chestiunea reînoirei navigaţiei pe Marea Neagră şi limanul Nistrului şi de stabilirea legăturilor de transport între Cetatea-Albă şi porturile noastre dunărene: Sulina, Galaţi şi Brăila. Chestiunea aceasta deasemenea a fost discutată şi se discută în prezent şi de Camera de Comerţ din Cetatea-Albă.

Lipsa cronică de vagoane, tariful de transport c. f. r. urcat şi o serie de alte condiţiuni neprielnice a făcut ca comerţul de cereale etc. al Cetăţii-Albe, care exporta mai înainte milioane de puduri de cereale şi alte mărfuri, să decadă complect şi oraşul moare economiceşte văzând cu ochii.

Singurul mijloc de al reînvia — după părerea oamenilor de aci — este deschiderea navigaţiei pe mare, cel mai lesnicios şi eftin tranzit pentru produsele agricole ale regiunei bogate cetatea-albene.

Această însemnată problemă şi-a luat sarcina de a o rezolva Camera de Comerţ din Cetatea-Albă, care a făcut câteva intervenţii în această privinţă la cei în drept. Cu aceste intervenţii a fost însărcinat membrul camerei d. deputat Gutnic, care, înapoindu-se dela Bucureşti, a făcut camerei comunicare privitor la rezultatul contactului ce a luat d-sa cu diferite societăţi de transport, posesoare flotiliilor de cabotaj. Dintre aceste societăţi, cele mai bune şi solide condiţiuni au fost oferite de „Societatea Română dunăreană de transport", al cărui director general e d. I. Filipidi. Dl Gutnic a prezentat memoriul său asupra deschiderei navigaţiei între Cetatea-Albă şi porturile dunărene.

D. Filipidi a comunicat că societatec „S. de N. R. D." dispune de o flotilă cu numeroase vase pentru transportul nu numai a mărfurilor, ci şi a pasagerilor. Acest trafic reprezintă o înlesnire mare din punct de vedere a eftinităţii şi comodităţii. Călătoria dela Cetatea-Albă până la Galaţi se face în decursul unei nopţi în condiţiuni din cele mai bune pe când, pe calea ferată trebue vre'o două zile şi cu un preţ de două ori. D. Gutnic a declarat că societatea de navigaţie de mai jos nu se va opri în faţa unor cheltuieli ori decât de mari, şi va fi chiar pentru a construirea în portul basarabean Bugaz a unui debarcader şi depozitelor mari pentru cereale şi alte mărfuri. Pe lângă însemnătatea economică, viitorul port Bugaz va avea şi o importanţă politică, devenind astfel un al doilea după Constanţa, port de mare al României.

In curând, la Bucureşti va fi convocată o consfătuire la Ministerul industriei şi comerţ, unde se va discuta în mod amănunţit şi definitiv chestiunea deschiderei navigaţiei între Cetatea-Albă şi porturile dunărene.

La această consfătuire vor lua parte reprezentanţii Camerei de comerţ din Cetatea-Albă, reprezentanţii oraşului şi judeţului, precum senatorii şi deputaţii judeţului.

Camera agricolă din Cetatea-Albă, luând în vedere însemnătatea mare ce va avea navigaţia pe mare între Cetatea-Albă, pentru propăşirea economică şi agricolă a judeţului, a comunicat Camerei de comerţ din Cetatea-Albă că este ca să să dea cel mai mare concurs al său în această privinţă, punând la dispoziţia Camerei de comerţ mijloace materiale spre o mai grabnică rezolvire a chestiunei.

C. Ursuleac.

Casele Naţionale la sate

Cu prilejul reformei agrare în toate satele s'au împărţit loturi şi pentru „Casa Naţională". La început oamenii şi mai ales ardelenii noştri stăteau uimiţi, cu gura căscată, că oare ce-o mai fi şi asta. N'aveau idee ce înseamnează Casă Naţională. Cu timpul însă, dupăce au început a întreba de preot şi învăţător, s'au deşteptat şi-au înţeles.

In multe comune s'au clădit astfel de case, care sunt o mândrie pentru săteni.

Săteanul nostru este destul de darnic, numai întâiu se uită că pe ce dă. Banul său scos din şerpar vrea să ştie pe ce scop se cheltueşte. Pe toate fleacurile el nu pune nici un preţ. Insă când vede un scop frumos, practic, dă din toată inima.

N'am decât să redau cazul din comuna *Archiud* (Mureş) pentru a arăta icoana sufletului ţăranului nostru.

Notez că în astfel de cazuri trebuesc iniţiatori, cari să le vorbească ţăranilor la suflet şi să le arate folosul practic până în cele mai mici amănunte.

Şi în comuna menţionată s'a dat lot de casă pentru Casa Naţională. Dar s'a dat de vreo trei ani. Nimeni însă nu s'a gândit să zidească pe el. A trebuit să vină cineva care să înceapă acţiunea, şi acela a fost vrednicul notar Ion G. Cadar. Intre timp s'a schimbat situaţia. Lotul destinat a fost schimbat cu altul pe care era, o şură mare domnească, de două părţi cu coşteie pentru porumb. La iniţiativa şi directivele dlui Cadar au început sătenii munca. Au transformat cu totul şura într'o frumoasă Casă Naţională. Au o sală mare de joc, o sală pentru bibliotecă şi una pentru primăria comunală. Ţi-e mai mare dragul să priveşti această casă mare şi încăpătoare în care se veseleşte tineretul după şase zile de muncă grea.

Aceşti vrednici ţărani n'au şovăit o clipă pentru a oferi banul lor câştigat atât de cu necaz, spre a avea o Casă Naţională frumoasă în mijlocul comunei, pe care loc, cândva o gâscă, ori o găină nu putea trece fără să nu fi fost prinsă şi dusă „la curte".

Astăzi se veselesc tineri şi bătrâni pe un loc unde nici cuget nu puteau avea — demult, de mult, înainte de 1914 — că va fi al lor... şi încă loc de veselie, de cultură şi de sfaturi.

— M'ar fi spânzurat mintenaş să fi zis către domnu Hajtai, înainte de bătaie, că şura asta va fi a noastră pentru Casă Naţională, şi grădinele din jur a oamenilor — îmi zise un bătrân din sat — dar nu le-o ajutat Dumnezeu, că prea rău s'au purta cu noi...

Atât meritele sătenilor, cât şi ale dlui notar, vrednic de toată lauda, sunt demne de a fi trimbiţate în largul ţării noastre, pentru a se deştepta ce-i ce lâncezesc. Şi în deosebi ar trebui să audă *dnii învăţători şi preoţi* (şi în comuna Archiud a fost şi este învăţător şi preot!) mai chemaţi decât notarii la astfel de fapte, şi pe lângă ridicarea unor astfel de case încăpătoare, să-şi pună truda, pentru a răspândi lumina trebuitoare din aceste edificii, ţinând în fiecare Duminecă câte o conferinţă două, spre a combate viţiile şi patimele de care este cuprins ţăranul.

Eu cred, Casele Naţionale nu sunt făcute numai pentru a ne veseli în ele, ci şi pentru a ne îmbogăţi mintea cu sfaturile dascălilor, căror ar trebui chiar impus a face aceasta.

Simion Rusu-Cinpianu

In slujba culturii

Printre atâtea frământări deşarte, printre atâtea svârcoliri sterpe, tinerimea universitară gorjană, găseşte cu cale să fie de folos poporului, tocmai atunci când se simte mai mare nevoie.

Toată energia şi forţa creatoare a românismului, zace acum în poporul dela sate. Dacă întreaga noastră gospodărie socială şi naţională nu propăşeşte, e că s'a neglijat întotdeauna de a ridica ţărănimea, la un nivel cultural serios. Studenţii gorjeni, conştienţi de viitorul unui neam, s'au angajat să poarte pe umeri şi această sarcină. Purtători ai cuvântului bun, au umblat din sat în sat, au înfiinţat biblioteci poporale, care să fie puse la îndămâna marei mulţimi ce zace în întuneric. E de prisos să mai vorbim de binele ce poate să aducă cartea la căminul săteanului nostru.

N'a fost de-ajuns numai atât, ci au căutat şi alte mijloace pentru împrăştierea culturii. Cu mari sacrificii au pus mâna pe un aparat de cinematograf, pe care să-l poarte din sat în sat, ca să vadă şi sătenii filme instructive şi pline de viaţă, să-i deştepte şi să-i trezească spre culmile senine, şi să le dee clipe de farmec şi mângâere.

In seara zilelor de 30 şi 31 Decemvrie 1926, s'au prezentat la şcoalele din Dobriţa şi Runc cu acest aparat, şi în faţa unui public care nu mai avea loc în salele de clasă, au rulat, pe lângă filmul „Congresul studenţilor olteni“ din vara trecută şi alte filme instructive, cari au impresionat adânc pe săteni, mai ales cu unii nu mai avuseseră ocazie, să mai vadă vreodată cinematograf. I-au făcut să tresară ca de fiorii unor mari bucurii, sădindu-le în suflet, îndemnul spre lumea altor sfere mai pline de poezie şi ideal.

Studentul Gr. Geamănu-Turcineşti, preşedintele cercului studenţesc gorjan, în cuvinte bine simţite, a arătat poporului, rostul congresului studenţesc de astă vară şi l'a îndemnat să-şi îndrepte privirile spre şcoală şi biserică, singurele aşezăminte cari vor aduce o stare înfloritoare ţărănimii.

Studentul C. Popescu-Tismana. vice-preşedinte al cercului studenţesc gorjan, prin vorbe alese şi convingătoare, a arătat dragostea ce trebuie s'o avem faţă de carte, hrana cea mai preţioasă a sufletului omenesc, care l'a înălţat, până la cele mai înalte culmi ale civilizaţiei. Numai prin carte se va realiza, fericirea neamului românesc.

Tot în calitate de vice-preşedinte al cercului studenţesc gorjan a mai ţinut o înflăcărată cuvântare, studentul Grigore Sichitiu-Rugi, care a arătat pericolul ce ameninţă unitatea şi integritatea neamului românesc, dacă ţărănimea şi întreg poporul românesc, nu va înţelege rosturile cele mari ale luminii cărţii, şi nu vor fi crescute în spiritul celui mai luminat naţionalism. Vom ajunge cerşetorii altor neamuri dacă nu ne trezim să pornim la luptă pentru trezirea unei conştiinţe superioare.

In toată această preţioasă muncă, au fost ajutaţi şi de studetul I. Cernăianu-Arcani, care a mulţumit preoţilor şi învăţătorilor pentru frumoasa primire făcută. La Runc trebuie relevată munca învăţătorului Matei Lăpăduşi, pentru ordinea şi strângerea poporului la şcoală.

Studenţii au fost îndelung aplaudaţi de mulţimea de faţă. Impreună cu părintele D Runcanu, au mulţumit tinerilor studenţi, plini de ideal şi entuziasm, pentru frumoasele clipe de bucurie ce-au produs poporului.

Am plecat cu sufletul împăcat de aci, pentru toată bucuria ce-am cetit pe faţa sătenilor, cu gândul că dacă pretutindeni se va lucra aşa pentru luminarea sătenilor, vom ajunge în curând să inaugurăm zorii unei biruinţe culturale. Aceşti studenţi încălziţi la focul sacru al culturii superioare, cari vin să aducă în inima satelor lumină, pot sta ca pildă vrednică tuturor.

D. Pupăză
Directorul şcoalei din Dobriţa

Analfabetismul

Este boala de care sufere o parte din omenire, sau mai bine zis câteva din popoarele omenirii. Intre acestea trebue să socotim — vrem nu vrem — şi poporul român.

Sunt aproape trei sferturi de veac de când marele Domnitor Alexandru I. Cuza a întrodus învăţământul obligatoriu pentru copiii cetăţenilor români. Domnitorul care împământenise pe sateni lipsiţi de pământ, nădăjduia că prin legea obligativităţii învăţământului primar va rezolvi problema „celei de-a doua exproprieri“ adică împroprietărirea sătenilor pe ogorul înţelenit al culturii noastre naţionale.

După abdicarea lui, s'au succedat foarte multe guverne la cârma acestei Românii, dar nici unul n'a tranşat în mod definitiv marea problemă de cultivare a poporului nostru înapoiat. De atunci şi până astăzi s'au legiferat fel de fel de proecte, regulamente şi programe analitice, mai mult sau mai puţin puse în aplicare. Niciunul dintre miniştrii noştri de instrucţie afară de regretatul Spiru Haret, nu s'a gândit serios la stingerea analfabetismului. Obligativitatea întrodusă de marele domnitor Alexandru Ioan Cuza şi sancţionată în diferite proiecte, ulterior, a fost în foarte multe localităţi, iluzorie. Frecuentarea şcoalei era un ce fictiv. Amenzile ca şi astăzi se aplicau pe hârtie iar încasarea lor se făcea la Paştele Cailor.

Chiar la oraşe, şcoala era frecventate de numai o parte dintre copii, ceilalţi — deşi în vârstă de şcoală — sub pretextul sărăciei sau invocând fel de fel de motive vagabondau pe maidane, în loc să vie în casa luminii şi să şi deschidă ochii minţii. De sate nici nu mai vorbesc: în trecut ca şi astăzi cu toată asprimea legilor, frecventarea şcolarilor era valabilă numai pe hârtie.

Vina o poartă guvernanţii, cari în trecut ca şi în timpul de faţă, nici nu se gândesc să respecte litera legii. Avem atâtea legi şi atâtea regulamente cu mii de paragrafe, articole şi capitole dar prea puţine sunt puse în aplicare. Ba încă şi ţăranul care vede că legea nu se aplică întocmai, te ia în zeflemea dacă-i spui că legea (art. cutare) pedepseşte cu închisoare pe recalcitranţii cari nu voiesc să-şi trimită copiii la şcoală, ş. a.

Naţiunea română în prezent sau mai bine zis statul român are cea mai mare trebuinţă de a avea cât mai mulţi ştiutori de carte, mai ales în aceste vremuri postbelice, când şi Bulgarii, — popor inferior celui român din multe puncte de vedere, — arată o vădită „dragoste pentru şcoală, pentru luminarea minţei.

Dacă cineva ar face o statistică de câţi ştiuturi de carte are România în prezent, ar afla un numar cel mult echivalent cu sfertul populaţiei. Cu atât mai mare ar fi nedumerirea acelula, când ar auzi că învăţământul primar, încă din timpul lui Cuza a fost obligatoriu pentru toţi copiii cetăţenilor români. Dar şi-ar reveni imediat gândindu-se desigur la modul cum se aplică şi se execută legile ţării.

Românul nostru e cunoscut îndeobşte că un om viol, înflăcărat, şi iubitor de frumos, dar entuziasmul său când e vorba pentru binele general durează cât o scânteie. Adeseori e şi lăsător. Se ia după Stan, după Mandea ori Bran şi ezită să-şi trimeată copilul la şcoală. Şi astăzi printre ţărani găseşti câte un Tândală care nu-şi trimite odrăsla unde trebue, pentrucă are cu ce trăi. „Doar n'o să-l fac popă ori învăţător, motivează el în prostia lui. Trăiască şi ei (copilul) cum trăiesc eu şi cum au trăit tata şi bunicul“... Dacă vede că nu e amendat din greu pentru această faptă condamnabilă, nici nu se mai gândeşte că copilul său trebue dat la şcoală. Şi astfel, din cauza unor părinţi ticăloşi crescuţi în analfabetism, mulţi copilaşi, în loc să-şi lumineze mintea cea greoaie la şcoală din comună, vagabondează pe maidane sau sunt puşi la treburi casnice pe cari ar putea foarte bine să le facă autorii lor. Ba încă, în afară de acei ce contravin la legea şcolară, în modul arătat mai sunt şi alţi indivizi, cari caută să pună tot felul de piedici în calea învăţătorilor cari împreună cu delegaţia comitetului şcolar aplică amenzile părinţilor, tutorilor, etc., cari nu voiesc să-şi trimeată copilul de bună voie la şcoală. Pe aceşti duşmani ai învăţătorilor şi ai şcoalei româneşti, îi putem numi uscăturile neamului nostru, care în general e dornic de învăţătură. Aceşti indivizi, văzând că legile româneşti sunt prea indulgente, când sunt amendaţi pentru contravenţie la legea şcolară, caută să lovească în învăţător. Cazul sărmanei învăţătoare Ştefania Georgescu, care a fost ucisă mişeleşte de câţiva ţărani ticăloşi şi nevrednici, este cel mai puternic exemplu. Nu ştiu ce pedeapsă s'a dat acestor bestii şi brute umane, cari au împlântat cuţitele în biata Ştefanie, care n'a avut altă vină decât că îi amendase pentrucă nu binevoi a-şi trimite creaturile la şcoală.

Dacă aceşti ticăloşi n'au fost încă pedepsiţi nu e încă târziu ca să fie puşi în ştreang. Pedeapsa dată acestor mizerabili să servească şi altora de pilda. Ar şti cum să se poarte în viitor acei răuvoitori conştienţi sau inconştienţi, cari în prezent nu respectă legea şcolară.

Ministrul Instrucţiei Publice, oricine ar fi el şi din orice organizaţie politică ar face parte trebue să lupte din răsputeri propriu şi prin organele sale pentru stingerea imediată a acestei boli ruşinoase de care sufere poporul român.

Legea învăţământului primar să fie aplicată ad-litteram. Autorităţile dependente de alte ministere să fie obligate a da tot concursul moral şi material pentru desăvârşirea acestei opere naţionale.

Să se înfiinţeze şcoli în cătunele cele mai mici, iar fiecare şcoală să aibă local propriu, construit în conformitate cu planurile — tip şi devizele — Ministerul Instr. Publice. Toate şcolile să fie înzestrate cu locuinţă corespunzătoare pentru înv. diriginte sau director. In conformitate cu prevederile legii învăţământului primar să se împroprietărească cu loturi de experienţă toate şcoalele primare şi dacă e posibil să se împroprietărească fiecare post de învăţător cu cel puţin 4—5 iugăre de pământ.

Fiecare şcoală primară să dispună de un atelier, în care să se predea elevilor din cursul suprimar cunoştinţele prevăzute în programa analitică din 1925. Deasemeni, din fiecare şcoală să nu lipsească materialul didactic şi mobilierul trebuitor.

Toate spectacolele date de şcolile primare de stat pentru întreţinerea lor, etc., să fie scutite de orice taxe. Să se suprime formalităţile inutile ce se pretind în acest scop. Să fie o singură formalitate, el berată la cerere de pretoratul respectiv şi să nu se perceapă nici-o taxă.

Comitetele şcolare, care astăzi prin felul cum sunt const tuite n'aduc în foarte multe localităţi decât vrajbă şi încălcire a treburilor şcolare, să fie reorganizate şi din ele să facă parte oamenii destoinici cu ştiinţă de carte, şi cu dragoste de luminarea poporului.

In afară de alte impozite să se perceapă anual de stat dela fiecare locuitor contribuabil o sumă egală cu a cincea parte din totalul impozitelor ce plăteşte la stat, drept *impozit şcolar cultural.*

Banii strânşi pe judeţe la Adţile Financiare respective, să fie predaţi Comitetului Şcolar Judeţean, care va fi obligat să-i întrebuinţeze numai în scopuri culturale, sau pentru construcţia localurilor de şcoală din judeţul respectiv, reparări radicale, etc. Comitetul şcolar judeţean să fie reorganizat pe baze moderne în scopul ca activitatea sa să fie mai accentuată, mai pozitivă. Să aibă un biurou permanent, ataşat pe lângă prefectura respectivă care să fie în curent cu toate trebuinţele materiale ale şcolilor din judeţ.

In legătură cu obligativitatea învăţământului primar, schiţez câteva principii, cari dacă, s'ar aplica întocmai ar asigura stingerea analfabetismului. — Iată-le:

1. Să nu se mai admită căsătoriile sub nici un motiv, mai jos de vârsta de 17 ani împliniţi pentru fete şi de 20 de ani inclusiv, pentru băeţi.

Astăzi sunt mulţi părinţi, cari se gândesc serios pe cine să-şi aleagă de ginere pentru fetele lor, care n'au mai mult de 12—13 ani. Ba încă mulţi ţărani şi le retrag dela şcoală în acest scop, întrerupându-le învăţătura de carte.

2. Toţi ofiţerii stării civile să fie obligaţi ca să nu cunune pe băeţii şi fetele, cari nu au la baza educaţiei şi instrucţiei lor cel puţin şapte clase primare precum şi atestatul de absolvirea cursului primar. Cei ce vor contraveni acestei dispoziţiuni urmând să trăiască în concubinaj, să fie chemaţi la judecată şi impuşi a plăti un impozit egal cu a zecea parte din venitul lor brut, în contul Ministerului Instrucţiunii Publice.

3. Nimeni să nu fie primit într'o şcoală de meserii, într'un atelier de croitorie, etc., dacă nu posedă adeverinţă în regulă de absolvirea celor patru clase primare. Patronii cari se vor face vinovaţi şi vor angaja băieţi, fete, care nu au la baza educaţiei şi instrucţiei lor cel puţin cursul primar elementar complet să fie amendaţi dela 1000—10.000 lei, iar în caz de recidivă la îndoitul amenzii la care au fost impuşi întâia oară.

4. In armată, ca şi în alte instituţiuni, nimeni să nu poată fi avansat nici la gradul de caporal, dacă nu posedă certificatul de absolvirea celor şapte clase primare.

Nimeni să nu poată face parte din comitetele şcolare, parohiale, comunale, etc., dacă nu îndeplineşte această condiţiune.

Având în vedere că noi între-ale cărţii păşim cam greoi, toate aceste „dispoziţiuni“, dacă vor cădea sub ochii unui puternic al zilei de azi sau de mâine, să fie discutate şi bineînţeles la timpul oportun, legiferate, sancţionate şi promulgate.

După părerea mea, dispoziţiunile proiectate dela punctele 1, 2 să se aplice în viitor, începând cu anul 1934, adică după 10 ani dela promulgarea nouei legi a învăţ. primar de stat din România.

Idem dispoziţiile dela punctele 4 şi 5.

Dispoziţiile dela p. 3, n'ar strica să se aplice, începând cu anul viitor 1928.

Deocamdată se impune problema unei bune frecventări a cursurilor şcoalelor primare. Ministerul Instr. Publice în comun acord cu celelalte departamente să lucreze din răsputeri la stingerea acestui flagel ce ne face de ruşine în faţa străinătăţii.

Să se aplice cele mai grave sancţiuni părinţilor cari-şi reţin copiii dela şcoală iar învăţătorii să fie obligaţi a ţine în orice moment, evidenţă de frecventarea cursurilor şcolare. Copiii orfani, lipsiţi de orice mijloace materiale să fie crescuţi pe seama statului în institute, aziluri, etc. Cei mai merituoşi să fie daţi sub îngrijire materială a statului la alte şcoli mai înalte: licee civile, militare, şcoli normale, etc.

In legătură cu amenzile şcolare, ele să se pronunţe din 15 în 15 zile, iar încasarea lor să se facă necondiţionat de către cei în drept în cel mult 20 de zile dela trimiterea listei de amenzi. La încasarea amenzilor să dea concursul şi plutonierii de jandarmi spre a se evita eventuale neînţelegeri.

Litera legii să fie literă vie, căci este ştiut că o lege aplicată în mod conştiincios, adusă deci la realitate, aduce mai mult folos statului şi respectiv neamului, decât volumele, care-şi dorm somnul de veci în cine ştie ce colţ, într'un raft uitat şi acoperit de colb.

Cei în drept cât şi acei ce vor conduce destinele acestui neam să ştie odată pentru totdeauna, că aplicarea legilor bune şi folositoare, asigură pentru stat şi naţiune un progres desăvârşit, un progres real. Cei ce iubesc sincer acest popor sortit să trăiască în întuneric un lung şir de veacuri, sunt rugaţi să reflecteze asupra celor cuprinse în acest articol. Schiţând în linii generale cauzele analfabetismului la noi precum şi principiile prin care ne-am putea scăpa de această boală ruşinoasă n'am avut pretenţia de a soluţiona această chestiune. Las pe alţii mai competenţi să arate calea ce trebue urmată pentru stingerea acestui flagel moral.

Emil I. Cioroianu
învăţător director

Credinţa o dobândim, dacă avem dor de dânsa şi ne rugăm lui Dumnezeu să ni-o deie

In *Faptele apostolilor* (8, 26—40) citim, că un curtean al reginei Candace din ţara Etiopiei a călătorit odată la Ierusalim ca să se închine lui Dumnezeu. Acolo el a auzit că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul neamului omenesc, a auzit că s'au împlinit cele prorocite cu mult înainte despre Isus, şi de aceea l-a cuprins dorul să citească el singur cărţile prorocilor şi să vadă, ori de în adevăr se potrivesc prorocile lor cu cele ce el le-a auzit. Pornindu-o deci curteanul acasă şi şezând în căruţa sa, citea cartea proorocului Isaia şi nu pricepea ce citeşte; dar având dor fierbinte de lămurire şi lumină, iată că îngerul Domnului i-a trimis la dânsul pe diaconul Filip. Acesta s'a dus şi l-a întrebat: „înţelegi ce citeşti?“ Curteanul a răspuns: „cum aşi putea înţelege, de nu ma va povăţui cineva“ — apoi l-a rugat pe Filip să şadă în căruţă, şi Filip a şezut şi i-a binevestit credinţa în Isus Hristos. Mergând mai departe pe cale, au ajuns la o apă şi curteanul a zis: iată aici este apă, ce mă opreşte să mă botez? Filip i-a răspuns: „de crezi din toată inima ta, slobod este să te botezi“. Şi curteanul a mărturisit: „Cred că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu“. Şi a poruncit să stele căruţa şi s'au coborât amândoi în apă, şi Filip l-a botezat pe curtean, care de acolo s'a dus singur în calea sa, bucurându-se. Iată, ce pildă frumoasă că Dumnezeu împlineşte dorinţa celui ce are dor fierbinte de credinţă!

La dobândirea credinţei ajută mult şi rugăciunea precum şi milostenia. Citim tot în Faptele apostolilor, cap. 10, că în oraşul Cesarea din Palestina trăia păgânul Cornelie, care era *sutaş sau căpitan peste o sută de ostaşi.* El cunoscuse nebunia păgânătăţii, de aceea iubia adevărul şi binefacerile şi mult dorea să-şi câştige lumina cunoştinţei adevăratului Dumnezeu. Sfânta Biblie ni spune că el era „cucernic şi temător de Dumnezeu cu toată casa sa şi făcea multe milostenii“ (şi păgânilor şi Jidovilor) „şi se ruga lui Dumnezeu totdeauna“. Intr'o zi îngerul Domnului a intrat la Cornelie şi i-a zis: Rugăciunile şi binefacerile tale sunt plăcute lui Dumnezeu, şi acuma trimite bărbaţi la oraşul Ioppe, ca să chieme la tine pe un Simon ce se chiamă Petru şi locueşte în casa lui Simon curelarul pe lângă apa Mării. Acel Simon (anume apostolul Petru) îţi va spune ce trebue să faci. Făcându-se apoi îngerul nevăzut, Cornelie a chemat două slugi ale sale şi un ostaş cucernic, li-a spus toate cele auzite dela înger şi i-a trimis la Ioppe, care era 9 mile departe dela Ierusalim. A doua zi, pe când solii lui Cornelie erau aproape de oraşul Ioppe, apostolul Petru a început a se ruga lui Dumnezeu în casa curelarului Simon şi, fiind el flămând, deodată a văzut cerul deschis şi din cer coborându-se spre el un vas ca o faţă de masă mare de pânză legată în patru colţuri. Vasul era plin de felurite fiare şi târâtoare şi paseri nu numai de cele ce jidovii le ţineau curate, ci şi de cele ce le ţineau de necurate. Şi lui Petru i-a strigat un glas: „Petre, junghie şi mânâncă“! Petru a răspuns: „nici decum Doamne, că nici odată n'am mâncat ce este necurat sau spurcat!“ Atunci glasul a doua oară a zis către Petru: „Cele ce Domnezeu le-a curăţit, tu să nu le numeşti spurcate!“ Aşa de trei ori i-s'a arătat vedenia aceasta, apoi vasul s'a ridicat în cer. Neştiind Petru ce să însemne vedenia, iată că cei trei soli ai lui Cornelie au ajuns la poarta casei curelarului Simon şi strigând au întrebat, ori de-i acasă Simon Petru. Chiar în clipa aceea Duhul Sfânt i-a spus lui Petru: „trei bărbaţi te caută, scoală te dară, coboară te şi mergi cu ei, nimic îndoindu-te, că Eu i-am trimis pe ei!“ Şi apostolul s'a dus îndată la cei trei, i-a poftit în casă, i-a ospătat şi i-a sălăjluit, iar a doua zi s'a dus cu dânşii şi cu unii creştini din Ioppe la Cesarea

Cornelie îi aştepta în casa sa împreună cu rudele sale şi cu prietenii săi şi, când Petru a intrat înlăuntru, el a căzut la picioarele lui şi i s'a închinat, iar apostolul l-a ridicat, zicându-i: „scoală, că şi eu sunt om“. Auzind apoi Petru cu deamănuntul porunca primită de Cornelie dela înger, şi cunoscând că vedenia cu vasul din cer înseamna că nici un om nu trebue ţinut de necurat, ci învăţătura lui Hristos trebue vestită şi jidovilor şi păgânilor, el a început a vesti credinţa în Isus Hristos şi, pe când încă vorbia, s'a coborât Duhul Sfânt peste toţi şi s'au botezat atât Cornelie cât şi casnicii sai.

Aşa dară rugaciune, rugăciune şi iaraşi rugaciune, asta-i mai cu sama puterea, cu care lumina credinţei se aprinde în noi şi lucrează mântuirea noastră. Despre aceasta Iisus ni dă o pilda strălucită în sfânta Evanghelie (Marcu 9, 17—30), unde e vorba de tatal celce avea un fiu bolnav, de duhul cel mut. Iisus a poruncit: „aduceţi-l la Mine! Şi l-au adus la Dânsul (pe copilul cel bolnav) şi, văzându-L, îndată l-a scuturat pe el demonul şi, căzând la pământ, se svârcolia facând spume. Şi Iisus l-a întrebat pe tatăl: câtă vreme este de când i se întâmplă aceasta? Tatal a răspuns: Din copilărie; şi adese duhul il aruncă şi în foc şi în apă ca să-i piardă, ci de poţi ceva, ajută-ni fiindu-ţi milă de noi! Iar Iisus i-a zis: de poţi crede, toate-s cu putinţa celui ce crede! Şi îndată tatăl copilului a strigat şi cu lacrimi a zis: Cred, Doamne, ajută necredinţei mele! Atunci Iisus a certat pe duhul cel necurat, zicând: Duh mut şi surd, Eu îţi poruncesc, ieşi dintr'însul şi de-acum să nu mai intri în el! Atunci duhul, strigând şi mult scuturându-l, a ieşit şi el (fiul bolnav) s'a facut ca mort, încât mulţi ziceau că a murit“.

Intrebându-L apostolii pe Iisus, de ce ei n'au putut scoate duhul necurat din fiul cel bolnav, Iisus li-a răspuns: „Acest fel cu nimic nu poate ieşi, fără numai cu rugăciune şi cu post!“ Iată că credinţa şi rugăciunea tatei i-a mântuit copilul de boala cea groaznică. Să ne rugăm dară şi noi cu inimă fierbinte cât de adese ori, cum se rugau sfinţii apostoli către Iisus Hristos: *„Doamne, adaoge-ni nouă credinţa!“* (Luca 17 5).

Preotul C. Morariu

Pentru popor

Din anul 1923, am înfiinţat în comuna Dobriţa Gorj, o societate culturală cu numele „Badea Cârţan“ în amintirea vrednicului ţăran din Straja, Cărţişoara-Făgăraş, care a luptat atât de mult pentru neamul românesc. Azi societatea are o bibliotecă cu o mie volume cărţi, iar localul nou de şcoală construit cu două rânduri, i-am rezervat o cameră aparte, cu un dulap pentru cărţi, o masă etc. care face să fie una din sălile de bibliotecă frumos gătită pentru popor şi bogată în cărţile ce le caută cu atâta drag ţăranii.

Bibliotecarul ei înv. Savulescu, luptă să împrăştie cât mai multe cărţi. Societatea a dat până acum 19 şezători populare şi 4 mari serbări. Din fondurile obţinute parte s'au cumpărat cărţi iar o parte s'au depus la banca populară din sat. Biblioteca este abonată la mai multe reviste populare.

Preşed. soc. cult. „Badea Cârţan“
D. Pupăză

Citiţi şi răspândiţi
‚Cultura Poporului‘

Cultura Naţională

III.

Evreii cei fără patrie, sau cu-o sută de patrii, au un adânc sentiment de rasă. Deşi au trecut aproape două mii de ani de când au perdut independenţa naţională şi au fost împrăştiaţi în celea patru vânturi, au rămas împletriţi în personalitatea lor etnică, de o vigoare fără seamăn la celelalte rase.

Evreul este evreu şi aici în România şi pretutindeni. Să privim cu câtă îndârjire îşi apără religia, limba şi cultura.

Cerem românilor ca, toţi să aibă aceiaşi conştiinţă de neam pe care o au fără nici-o excepţie neamurile din jurul nostru.

Fără duşmănie pentru nici-o naţiune străină, fără pofte cuceritoare, fără să atacăm pe alţii, vrem să ne apărăm pe noi, fiindcă avem o ţară de curând întregită şi vrem să-i consolidăm temelia.

Vrem ca copiii să fie crescuţi românește şi fiecare român să fie mândru de neamul lui. Să fim prieteni şi fraţi ai tuturor minoritarilor, cetăţeni leali ai României.

Raza luminătoare a culturei naţionale inspirată de către adevăraţii îndrumători ai neamului românesc, pe noua cărare a întăririi sufletelor, a deşteptării conştiinţii naţionale şi a închegării solidarităţii, să pătrundă în sufletul şi inima celui din urmă ţăran român.

Dacă comoara de experienţă, de muncă şi de patriotism lăsată de înaintaşii noştri, a sporit capitalul moral al generaţiei de astăzi, ea a îndoit şi sforţările celor chemaţi să continue opera mare pe care generaţia de astăzi este destinată să o înfăptuiască, pentru consolidarea şi asigurarea unui viitor temeinic statului român întregit.

Iacob Pop
notar cercual

Din Caracal

De curând a apărut în oraşul Caracal revista culturală „Zorile Romanaţului“, ce apare lunar, sub conducerea societăţii culturale „Zorile Romanaţului“ din Celar, Romanaţi.

E o tribună liberă a generaţiilor tinere, a puternicilor talente şi sufiete alese, necunoscute încă, chemate să'şi strângă rândurile în jurul ei, toţi cari îşi înţeleg menirea. Colaboratori distinşi s'au grăbit să răspundă chemării şi cete de luptători tineri şi entuziaşti au alergat în jurul ei.

Revista cuprinde: literatură, artă, ştiinţă, folklor, cultură, etc.

No. 1, anul I, pe lanuarie 1927, care aproape s'a epuizat, conţine între altele, colaborări alese: D. Diaconescu-Dăeşti: „La Curtul Porumbului“; E. Datcu: „Pelerinajul la Putna, — Eminescu şi Ştefan cel Mare, — 8 August 1926“; Rhea-Sylvia G.: „In noaptea de groază“ (poezie) şi o puternică elegie: „Şi totuş aşteaptă bătrâna măicuţa“; Lil de Vis, poetul, misteriosul Lumilor din Haos, cu: „Fecioara-Geniu“, poemă din „Iubita Poetului“, cartea I.: „Fecioarele, Cântări şi Poeme“; — „Poveste din iubire“, o gingaşă poemă în proză; Chemare, etc. Marin Georgescu, „Zorile Romanaţului“, articolul de fond, etc.

Pela începutul lui Februarie va apare No. 2, cu colaborări noi, material select, cuprinzând: teatru, nuvele, poezii, schiţe, povestiri, traduceri din alte limbi, cugetări alese din scriitorii celebri, folklor, mişcarea culturală, etc.

Se speră a se răspândi în toate părţile ţării şi din toate părţile cei abonaţi şi aleşi să vină în jurul ei.

Abonamentul este: pe un an 100 lei; pentru elevi 80 lei; de sprijin 200 lei. Plata abonamentului se face înainte. Se fac abonamente şi pe jumătate de an.

Lucrările pentru recenzie se trimit la redacţie: volumele în dublu exemplar, iar revistele într'un singur exemplar.

Materialul trimis spre publicare se scrie citeţ şi numai pe o singură pagină. Manuscrisele nepublicate se distrug. Redacţia răspunde celor cari merită răspuns asupra soartei manuscriselor primite.

Redacţia Str. Traian 12 Caracal (Romanaţi).

Administraţia Societatea „Zorile Romanaţului“, com. Celar (Romanaţi)

— In seara zilei de 10 Ianuarie, a avut loc la Teatrul Naţional „Deschiderea Ateneului din Caracal“. A vorbit d. prof. Fortunescu despre Viaţa şi opera poetului Haralamb Lecca, cu atâta dragoste şi însufleţire, încât a mişcat puternic inimile ascultătorilor. Apoi dna Dimonie a cântat artistic cântece naţionale şi străine; dna Soreanu a recitat poezii; maestrul Koluş a acompaniat la pian.

— Trupe de teatru vin şi se duc, nelăsând urme tocmai de neşters, în urma lor. Cinematografele îşi urmează aceeaşi cale. Cărţile şi cultura se clatină. Lumea petrecei Şi iarna îşi cerne mereu fulgii alb. de zăpadă...

Sim.

Mănăstirea dela Sămbăta-de-sus

I. P. S. Metropolitul Nicolae Bălan al Ardealului a lansat în țară următorul apel:

Mănăstirile ortodoxe din cuprinsul țării noastre, prin focul credinței ce a ars necontenit pe altarul lor, prin cărțile ieșite din tiparnițele susținute de ele au servit ca vetre luminoase de cultură spirituală și națională în mijlocul neamului nostru.

Frații noștri din celelalte părți ale țării au multe mănăstiri vechi și frumoase, ridicate de către cucernicii voevozi de pe vremuri — în amintirea biruinței lor asupra vrășmașului.

Numai noi românii dreptcredincioși din părțile Ardealului, nu avem astăzi mănăstiri deși au fost și la noi zeci de mănăstiri în toate părțile și mai ales la poalele Carpaților, răsărite din evlavia jertfelnică a strămoșilor noștri.

Dar au urmat vremuri de cumplită vrăjmășie și prigonire a credinței și a bisericii noastre dreptmăritoare. Așa împăratul dela Viena și cu toți papistașii lui s'au năpustit asupra poporului nostru din Ardeal, vrând cu sila să-l silească să se lapede de credința cea dreptmăritoare a Răsăritului și de biserica strămoșilor săi și să se dea în legea Papii, adecă să se facă uniți.

Astfel au fost arse mănăstirile de lemn, iară cele de peatră au fost dărâmate cu tunurile. Dar credința a rămas mai tare decât zidurile dărâmate și decât tunurile, în sufletele credincioșilor noștri, așteptând zile mai bune.

Și iată acele zile au sosit. Dumnezeu ne-a ajutat să trecem peste năcazurile cari au cernit zilele strămoșilor noștri și ne-au adunat pe toți „cei de-un sânge și de-o lege" — sub sceptrul puternic al gloriosul și iubitului nostru Rege Ferdinand I.

De mult port în sufletul meu gândul să găsesc și în părțile ardelene ale țării noastre, un loc sfințit prin rugăciune, un lăcaș de cucernicie și de închinare a sufletelor pentru Dumnezeu.

M'am gândit să ridicăm din ruine sfântă mănăstire a lui Brâncoveanu Constantin „boier vechiu și domn creștin" așezată de-asupra satului Sâmbăta-de-sus, județul Făgăraș.

Dorința mea este să așez în Sf Mănăstire de acolo o tiparniță, care să scoată la lumină cărți de zidire sufletească pentru poporul nostru credincios, tot acolo voi adăposti bătrânii preoți cari vor să-și petreacă zilele din urmă ale pământeștilor vieți în rugăciune și recules și în sfârșit voiesc a face o școală de călugări cucernici, cari să ducă prin râvna și propovedulrea lor cuvântul mântuirei în mijlocul poporului nostru (misionari).

Pentru ducerea la îndeplinire a acestui plan, avem nevoie de sume mari de bani.

Dorind ca acest locaș de închinare creștinească să se ridice din jertfa curată a fiecărui român din cuprinsul țării noastre binecuvântate de Dumnezeu, facem apel la toți credincioșii bisericei noastre și-i rugăm să contribue cu obolul lor după îndemnul apostolului Pavel: „Fiecare precum se îndură cu inima, nu din părere de rău, sau de silă, că pe dăunătorul de bună voie îl iubește Dumnezeu". (I. Cor. 9. 7).

Cei ce vor dărui cel puțin o mie lei vor fi scriși în cartea de polenice a sf. Mănăstiri și pentru aceștia se vor face rugăciuni în fiecare an la ziua hramului, iar cei ce vor dărui dela zece mii lei în sus vor fi înscriș între citiorii sf. Mănăstiri și vor fi pomeniți la fiecare sf. Liturgie. Toate colectele și banii se vor trimite până la 1 Iunie 1927 Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu.

Nădăjduim, că cuvântul nostru arhieresc va afla răsunet la toți fii buni și credincioși ai bisercii noastre și va aprinde din nou în sufletele lor flacăra credinței și a dragostei jertfelnice pentru buna podoabă a casei lui Dumnezeu și vor grăbi cu obolul lor cu mic cu mare, ca să pună o cărămidă la înfăptuire acestui măreț locaș, căci suntem convinși că neamul nostru azi, mai mult ca oricând are lipsă de astfel de așezeminte de închinarea sufletelor către Dumnezeu și pentru promovarea vieții religioase în mijlocul poporului nostru.

Nicolae
Mitropolitul Ardealului

MOARTEA ÎMPĂRATULUI JAPONIEI

Țara răsăritului de soare s'a îmbrăcat în doliu pentru moartea împăratului său — al 123-lea la număr — Yoshihito Haru-No-Miya. In același timp poporul va saluta pe succesorul decedatului, Hirohito cu a cărui domnie vine iar „showa", care însemnează „pace și ușurare".

Yoshihito a murit la vila imperială din Hayama, după o lungă boală ce s'a terminat într'un atac de pneumonie. Și pe când națiunea jălea moartea împăratului, fiul său Hirohito, s'a urcat imediat pe tron, conform obiceiului care cere ca tronul să nu fie nici odată vacant.

Ceremonia suirei la tron a avut loc în vilă, înainte ca, corpul împăratului să se fi scos afară. Tânărul împărat a rămas acolo mai multă vreme, singur, numai cu corpul tatălui său. Hirohito s'a înapoiat la Tokio când monarhul decedat fusese adus în palatul imperial.

Prinții, prințesele, ceilalți membri ai familiei regale și membrii cabinetului, s'au înapoiat la Tokio. In tot orașul domnea cea mai mare liniște. Numai strigătul vânzătorilor de ziare, ce vesteau moartea împăratului, se mai auzea. Această liniște domnește în tot imperiul.

Imediat după urcarea pe tron a noului împărat, cabinetul a proclamat era „showa". Era aceasta va domni pe tot timpul vieței lui Hirohito.

Detaliile funeraliilor au fost lăsate în grija prințului Kanin și a ministrului palatului. Perioada de doliu va dura un an întreg. Anul acesta are să fie împărțit în trei părți — dintre cari două de câte cincizeci de zile fiecare. La sfârșitul primelor cincizeci de zile se vor face adevăratele funerarii ale înmormântării. Se zice că înmormântarea va costa cel puțin un milion de yeni. Incoronarea lui Hirohito nu va avea loc decât după trecerea întregei perioade de doliu.

Dieta națională s'a deschis, când rezoluția de condoleanță a fost cetită de Wakatuski, ministrul de război. După aceea Dieta s'a închis până la 17 Ianuarie, când s'a aprobat bugetul funeraliilor.

Corpul lui Yoshihito a fost pus în cosciug, iar trenul cel cu șapte vagoane, care a adus mortul dela Hayama la Tokio, era la fel cu cel ce adusese pe al împăratului Meiji în 1912.

Pe linia ferată pe care trecea trenul mortuar între Hayama și Tokio, erau înșirate din distanță în distanță mici unități militare, dând onorul celui dispărut. In tren erau soldați din garda imperială. Cosciugul, dat jos la gara din Tokio, a fost luat și dus până 'n stație de ofițeri din garda regală. După aceea cosciugul fusese pus într'un dric-automobil și pornit către palat. La intrarea în palatul, corpul împăratului, a fost primit de noul împărat, de prinți și de principese.

Cosciugul a fost dus în salonul împăratului, un salon simplu, încunjurat de pânze albe și cu perdele de bambu. El este așezat în mijlocul încăperei lângă scaunul favorit al împăratului.

Inmormântarea va avea loc la 7 și 8 Februarie, deoarece înainte de funerarii trebuie să treacă cele 50 de zile de doliu.

Conform legei, încoronarea lui Hirohito, care s'a urcat pe tron imediat după moartea tatălui său va avea loc în Noemvrie, 1928.

Din Dănești-Dochia (Neamț)

Duminecă, 16 Ianuarie 1927 a avut loc, la școala primară din acest sat, a patra ședință a cercuiui cultural învățătoresc „Girov", de sub conducerea preotului Gh. Gheorghiu.

Toți învățătorii cercului au fost desdimineață la biserică, iar de-aici, cu toții, la școală. Amintim că, la biserică, d. învățător Sandulescu a ținut predică, explicând Sf. Evanghelie. La școală, d. Ion Moraru, învăț. în acest sat, a ținut o lecție de gramatică la cl. IV-a, „Complementul". Masa comună a fost pregătită de d. director Moraru, ajutat de rudele dsale.

La ora 1 p. m. s'a început ședința publică. Dl Moraru a cântat cu elevii dsale, mai multe coruri pe două voci; cântecele au fost bine executate. Au vorbit: părintele Gheorghiu și păr. Gavrilescu. Părintele Gavrilescu, ca oricând, a vorbit oamenilor foarte frumos despre „Neamul și națiunea românească".

A fost ascultat cu multă atenție de către săteni.

Au mai luat parte, afară de membrii cercului, și următoarele persoane: Pr. I. Constantinescu, parohul satului, d. Popovici, ofițer în rezervă ș. a.

Nu trecem cu vederea de a arăta că a luat parte și o simpatică dșoară, maestră de lucru manual, numită de curând la Doina, Paraschiva Văcărescu.

Sătenii erau așa de mulți, încât a fost nevoie să se scoată ușile dela sala de clas, ca să poată asculta din sală.

Aducem mulțumirile noastre dlor învățători din cerc și dlui Moraru, învățătorul nostru. **Căciulescu**

De la Ateneul „Tătărași" Iași

Prin strădania câtorva români de inimă, în frunte cu d. C. N. Ifrim, neobositul președinte al ateneului populat Tătărași, a luat ființă în Iași o nouă tiparniță românească, ce va contribui la desăvârșirea operei întreprinsă de ateneul popular Tătărași.

Chiar în ziua inaugurării, tiparnița și-a dat contribuția prin scoaterea primului număr din foaia de propagandă culturală „Solia Moldovei" ce va apare de două ori pe lună, sub aspiciile ateneului popular Tătărași.

Inaugurarea localului, mașinilor și apariției foalei s'a făcut Duminecă 23 Ianuarie, în prezența unei alese și numeroase asistențe.

După terminarea serviciului religios, a luat cuvântul protoereul Niculea, care în numele I. P. S. S. Mitr. Pimen, a lăudat acțiunea săvârșită timp de 7 ani, cu atâta nobilă stăruință de acest ateneu. A făgăduit că va răspândi foaia culturală în toate păturile poporului.

D. C. N. Ifrim, președintele ateneului a arătat că prin înființarea tipografiei și gazetei culturale se realizează încă un punct din programul ateneului. Dacă acest așezământ de cultură a ajuns la atâta prestigiu, și la opera sa au contribuit, cu entuziasm, fruntașii culturali ai tuturor partidelor, aceasta se datorește nu numai credinței, ci și hotărîrilor nestrămutate ale membrilor ateneului de a îndepărta politica din toate manifestările acestuia.

D. N. Petrea, primarul orașului, a adus laude dlui Ifrim și prietenilor săi din jurul ateneului, cari mai presus de interese politice, au creiat o mișcare cu care lași se mândresc. A făgăduit sprijinul moral și material acestei noui publicații culturale.

D. colonel C. Manolache a adus laude acestei noui inițiative. E de admirat consecvența ateneului, mai ales în țară la noi, unde atâtea acțiuni frumoase dispar îndată ce au luat naștere. După 7 ani, acțiunea ateneului, nu numai că n'a slăbit, dar ne uimește prin noulle sale realizări.

D. dr. Zossin a felicitat pe d. Ifrim și colaboratorii d-sale.

D. Sever Zotta, directorul Arhivelor statului, a adus entuziaste urări de succes acestei acțiuni cărturărești ce corespunde tradiției de cultură și idealism a vechei capitale a Moldovei.

După aceasta, toți cei prezenți au trecut în localul Băncii Neamului, unde li s'a servit o gustare.

Cu acest prilej, s'au făcut următoarele donații pentru fondul de susținere a gazetei: d. N. Petrea, primarul orașului, 5000 lei; d. ministru C. Maissner, 4000 lei; păr. G. Niculea, 1000 lei; d. N. V. Gheorghiu, 500 lei; d. dr, Zossin 500 lei.

D. C. N. Ifrim a mulțumit pentru aceste daruri, declarând că sumele realizate în acest chip vor fi utilizate pentru trimiterea gratuită a gazetei la un număr de săteni basarabeni.

M.

Pentru copii

Ionel și Mărioara

Incepuse să cadă primele frunze ale nucului cel mare, din bătătura mamei Ileana. Rândunelele alergau neliniștite și strânse în stoluri — stoluri, pe firele de telegraf sau pe marginea drumurilor, se pregăteau de plecare spre alte limanuri mai călduroase.

Un vântișor rece sufla dinspre miază-noapte, jucându-se cu țărâna de pe drumul cel mare, ce trece prin mijlocul satului. Mama Ileana așezată în cerdacul casei, privea toate astea și sporind pe fus fuiorul, scotea adeseori din pieptu-i ars de soare, un oftat prelung. Soțul ei iubit fusese ucis în război și singura-i mângâere ce-i ramase erau doi copii gemeni, — Ionel și Marioara, pe care-i iubea ca pe ochii din cap. Erau acum mărișori, ca de șapte ani și erau singurul ajutor al bietei văduve. Inoptase dea binelea. Mama Ileana, cu furca prinsa'n brâu și cu căpșoarele bălae ale copiilor în poala-i înșelătoare, își purta gândul spre alte timpuri mai fericite și tot strângea cărbunii pe vatră, în jurul unor vreascuri, de curând aduse cu spinarea din pădure. Câteva bătăi se auziră la poarta din ogradă și Grivei printr'un lătrat puternic, vestea stăpânei să iese întru întâmpinare.

„Ia dă fuga, Ionel și vezi cine-i la drum!"

— „Mă duc, mamă", zise băiatul, sărind voios afară Na, Grivei!"

Nu se mai auzi nimic. Pe când Ionel venea repede cu o hârtioară în mână, Mărioara tocmai ieșise și ea din casă.

— Ce este Ionel?

— Uite, mamă, moș Vlad, vătăjelul dela primărie, îmi dete hârtia asta pentru Dumneata.

— Fugi degrabă la văru-tău de peste drum și roagă-l să vină până aci să ne-o citească!

Ca o săgeată se răsuci băiatul în loc și aci pe loc fu înapoi, ținând pe vărul său, elev în cl. IV-a primară.

— Sărut mâna, mătușă Ileană!

— Mulțumim și să trăești, maică! Ia vezi, ce spune în biletul ăsta!

— Numai decât! Și luând hârtia, ce i-o 'ntinsese mama Ileana, citi cu glas tare: „Aviz de chemare! In puterea art. 15 din legea învățământului primar, locuitoarea Elena I. Oproiu, este înștiințată că fiul ei Ionel și fiica sa Mărioara au fost înscriși în clasa I-a primară dela această școală.....

O lacrimă de bucurie se strecură ușor și brăzdă obrajii aspri ai mamei Ileana. Când termină de cetit, ea sărută cu drag copiii pe frunte și îndreptându-și rugătoare fața în sus, făcu semnul crucii și zise „Doamne Ajută!".

M. I. Georgescu, înv.

INFORMAȚIUNI

LA Universitatea din Roma s'a inaugurat cursul de limba română, ținut de către profesorul Claudiu Isopescu. Decanul facultăți de litere, d. Gardinaly, a adus salutul rectorului și al consiliului facultății. Apoi d. Isopescu a ținut o conferință, vorbind despre poezia populară română. La inaugurare au luat parte numeroși studenți italieni, ministrul României la Roma, d. Lahovary împreună cu membrii legațiunei și întreaga colonie română.

ASOCIAȚIA „Independent Oader of Oaad Templers" din Timișoara a trimis I. P. S. S. Mitropolitului Pimen al Moldovei o adresă de omagiu exprimându-i recunoștința înaltului Erarh și întregului cler din Moldova pentru lupta ce duc în combaterea alcoolismului.

DL LADISLAU SÉNYI, redactor la ziarul „Székely Napló" din Târgu-Mureș, a fost condamnat de tribunalul de acolo la 15 zile închisoare și 15.000 lei amendă, pentru „insulte la adresa statului și limbei române".

MINISTERUL instrucțiunii a hotărît să nu mai acorde nici o excepție dela legea pentru învățătorii din Transilvania și Banat, afară de aceia acordată anul trecut (decizia 7175—1926) prin care au fost scutiți de examenul de definitivat învățătorii cari, la 1 Septemvrie 1924 aveau împliniți trei ani de funcționare și numire cu titlu definitiv.

BANCA Națională, în urma unei convenții făcute cu statul, va pune la dispoziția băncilor populare din țară, prin „Centrala" lor, suma de 200 milioane lei.

DUPĂ o statistică publicată în The American Automobile, rezultă că actualmente circulă în toată lumea 21.374.508 automobile. Iată și numărul de automobile în țările ce au peste 100 de mii: Statele-Unite 17.740 236; Anglia 778.211; Canada 636 489; Franța 573 967; Germania 216 300; Australia 205,000; Argentina 120 000.

RENUMITUL culegător de picturi Vandor Jeremiaș din Satu-Mare, a descoperit săptămâna trecută, în casa unui funcționar din orașul Baia-Mare, un tablou, care s'a constatat că este pictat în renumita școală Nijni Novgorod din Rusia, în secolul XV sau XVI. Tabloul ce reprezintă pe fecioara Maria, cu copilul Isus, și deasupra arhanghelii Mihail și Gavril, a fost fotografiat, trimițându-se câte o fotografie la cele mai renumite muzee și instituțiuni din țară și din străinătate.

DACĂ se prezintă la instituții sau la abonații noștri un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, dați'l pe mâna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

COMISIA de propagandă de pe lângă Casa școalelor a hotărât să dea o nouă îndrumare propagandei culturale în întreaga țară. Se înființează 450 centre culturale împărțite în 7 regiuni. Dintre acestea, ultimele trei regiuni cuprind județele: Caraș, Hunedoara, Severin, Timiș-Torontal (cu 80 centre); Arad, Bihor, Maramureș, Satmar (cu 72 centre); Cluj, Sălaj, Someș, Turda (cu 70 centre). Conferențiarii vor fi repartizați pe regiuni, pentru ca după sărbători să și înceapă activitatea prin conferințe și înființarea de cămînuri și biblioteci culturale.

Scrisori

Domnule director,

Expirându-se primul an de abonare a căminului nostru „Sfinții Apostoli Petru și Pavel" din Bucșești (Bacă), la foaia ce dtră conduceți, primiți cele mai înalte și călduroase mulțumiri din partea întregului cămin pentru bunăvoința și sacrificiul arătat față de căminul nostru, prin trimiterea gratuită a celor cinci foi din fiecare număr a prețiosului dtră ziar, născut pentru propășirea păturei noastre țărănești, care foi au fost distribuite bucuros sătenilor ce luau parte la șezătorile noastre culturale și care ca pe cel mai scump prieten o așteptau.

Nu ne îndoim de bună voința a dtră, ce ați arătat-o căminului nostru, ajutându-l cu aceasta în misiunea culturală ce a desfășurat, pentru care, în numele celor ce au gustat prețioasele lui învățăminte, vă rugăm a ni le trimite și de aici înainte aceste foi pe lângă abonamentul nostru.

Pentru buna reușită a bunului scop urmărit de foaia „Cultura Poporului" condusă de dtră și a căminului nostru, și cu toate că în comuna noastră vin peste 20 foi la abonați, dorim a ne oferi cu munca noastră, având scop propășirea păturei ce ne înconjoară, ridicându-o prin răspândirea foaiei dtră și a muncii ce desfășurăm prin cămin, să vă fim *reporter cultural.*

Primiți distinse salutări.

N. Bibiri înv. președinte — **S. Bibiri.** secretară

IN Mai 1927 se va ține la Praga un congres internațional al dușmanilor tutunului. Până în prezent și-au anunțat participarea 700 delegați din întreaga lume. Cu această ocazie va fi organizată la Praga o expoziție care va prezenta un tablou al vătămării sănătății din cauza fumatului.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

DL DR. BANU secretarul general al ministerului sănătății — s'a înapoiat dela Budapesta, Zagreb și Belgrad, unde a vizitat toate instituțiile sanitare și institutele de higienă făcute de societățile americane, — aceasta în legătura cu marele institut de higienă care se va clădi la noi.

ȘEFII autorităților și intelectualii bănățeni din Timișoara au luat hotărîrea ca vechiul și istoricul castel Huniadi, din Cetate, să fie renovat și donat Familiei Regale și anume Principelui Mihai. Se studiază de primărie unde ar putea să fie mutat regimentul 7 pionieri, cazat în acest castel.

AU FOST numiți membri ai ordinului Steaua României în gradul de ofițer d-nii Ion G. Ghiulamila președintele coloniei române din Sofia, și dr. G. Tașcu Trifon, fost președinte al acelei colonii.

S'A APROBAT deschiderea unui obor de cereale în Oancea (Covurlui).

REPORTORII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din Partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia să ne procure abonați. Articolele trimisă să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că Foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 *milioane, este rugat* să ne țacă 2 abonați.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e nn lueru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului".

Rubrica medicului

Regim contra Obes tății

pentru cei cari îi interesează.

Nu uitați însă că medicul trebue totdeauna consultat.

I.

Cel predispus la îngrășat sau cel în prezent gras **nu are voie a:**

1. **bea:** *bere, vinuri falsificate, băuturi dulci (siropuri).*

2. a **mânca:**

Mezeluri, ciuperci, conserve alimentare, mâncăruri grase, sardele. Unt, supe grase, fasole verde, pâine multă caldă și mai ales necoaptă, paste făinoase, cartofi, morun, somn, nisatru, pește marinată, sărat, sau conservat, rinichi, creer, rață, gâscă, curcan, nici vorbă de sosuri grase și picante, acrituri, dulciuri, muștar, creme, budinci, koefort, gewais, schweitzer, ciocolată.

II.

Se **admite:**

1. a **bea:** Lapte, kefir, cacao, apă mai ales între mese, la masă maximum un pahar de apă, după masă un ceai slab cald nu prea dulce, o cafea.

2. a **mânca:** vegetale fără unt de lemn, șuncă slabă, supe slabe. *iaurt, ouă tari* (2 pe zi), *pești* de apă dulce, proaspeți, carne de vacă, vițel, pasăre (carne de 3 ori pe săptămână), salate fără unt de lemn, lămâe, oțet de vin, brânzeturi proaspete, prăjituri uscate fără creme, fructe coapte nu dulci.

III.

Se admit **puțin:**

Unt (20 gr pe zi), unt de lemn puțin, legume verzi (800 gr pe z), legume uscate (nu se va face abuz), cartofi (50 gr pe zi), sosuri, sare, piper.

IV.

In acelaș timp ca regim se vor face exerciție de educație fizică.

Regimul va dura cel puțin 6 luni.

Pe zi vă se obție 150—300 gr scădere din greutate.

La masă nu se va sta mai mult de 1/2 ceas.

Dr. Apostol

Statele Unite acordă 4 burse pentru România

Comitetul de conducere al școalei de agricultură a statului New-York din Morrisville cu prilejul vizitei M. S. Reginei a hotărât ca în cinstea M. S. să fundeze patru burse pentru studenții români.

Iată și încheerea care au făcut-o:

„Dat fiindcă poporului Statelor Unite ale Americei și poporul Regatului Român au trăit în totdeauna în pace și prietenie și

Dat fiindcă baza bogăției României este agricultura precum este cazul în statele unite ale Americei; și

Dat fiindcă M. S. Regina Maria vizitează în prezent Statele Unite ale Americei și a venit în țara noastră, să se informeze prin ce anume America se diferențiază de celelalte națiuni; și

Pentru desvoltarea agriculturii pe baze științifice. Dat fiindcă România, peste care domnesc Regele Ferdinand și M. S. Regina Maria, este ca și Statele Unite, interesată în desvoltarea agriculturei pe baze științifice; și

Dat fiindcă școala de agricultură a statului New-York, din Morrisville, caută mijloace absolut practice de a educa tineretul statului New-York să conducă o fermă ca un negoț și să se țină la curent cu știința și metodele moderne de agricultură practica și de a educa fetele, care doresc să studieze știința casnică, înzestrându-le cu cunoștințele necesare pentru conducerea gospodăriei unei ferme: și în amintirea vizitei M. S. Regina Maria.

Dat fiindcă Comitetul de direcție al școalei de agricultură a statului New-York din Morrisville, dorește, în amintirea vizitei M. S. Regina Maria în Statele Unite, să facă ceva care ar fi în beneficiul și folosul câtorva băeți și fete din România Majestății Sale, în consecință,

Decidem: subsemnații membri ai comitetului de direcție a școalei de agricultură a statului New York din Morrisville, pe baza împuternicirei date de statul New York, dispunem azi 18 Octombrie 1926 autorizăm să se creeze și să se stabilească patru burse, din cari două să fie pentru fete române și două pentru băeți români, cari să fie de peste 16 ani. Aceste burse să le dea dreptul să urmeze studiile la ori ce cursuri după alegere, în agronomie și știința casnică și mai departe decidem ca bursele sus amintite să fie numite „The queen Marie Scholarship" (Bursele Regina Maria).

Scrisori Râmnicene

Datorită sfaturilor și muncii inimosului preot Ioan Iordache, într'un timp scurt a strâns dela oamenii satului o însemnată sumă pentru înlocuirea veștmintelor bisericești uzate. In acest frumos scop, a mai ajutorat și d. R. Franasovici, proprietar. Intr'una din sărbători, sătenii au trăit câteva clipe de înălțare sufletească, în momentul când glasul preotului binecuvânta cu prisos lăudabila faptă.

— In ziua de 23 Ianuarie s'a oficiat și sărbătorit într'un chip românesc nunta învățătorului d. Nedelcu cu d-ra Niculescu inv. Printre numașii prezenți erau Familia Voicu — nași, Gheorghița, pr. Iordache, d. Niculescu sublocotenent, Georgescu, Teodorescu, d-rele Covacescu, Gheorghița și Stanescu. Doresc noilor căsătoriți toată fericirea.

— 24 Ianuarie s'a oficiat și sărbătorit cu fastul obișnuit. Au luat parte autoritațile și fruntașii satului. După ce s'a arătat însemnătatea zilei, elevii școalei au defilat prin sat în strigate de „Ura".

C. Georgescu—Obrejița

Cunoașterea vârstei calului

Dintre animalele de muncă, de care se servește agricultorul pentru felurite lucrări în economia sa, cel mai bun este calul.

Acest animal este, după câine totodată și cel mai inteligent.

El a urmat pe om în stare domesticită în toate climatele fiindu-i bun tovarăș.

Pentru ca să putem întrebuința acest animal în mod rațional la lucrările agricole, este nevoe să cunoaștem pe lângă însușirile și etatea, sau vârsta lui, căci munca multă și nerațională a unui animal în vârstă tânără, nu numai că nu ne îndeplinește cerințele, ci păgubește sănănatea animalului.

Cunoașterea vârstei animalelor domestice este de cea mai mare însemnătate pentru că atât valoarea lor comercială, cât și serviciul dat de aceste animale sunt în strânsă legătură cu vârsta lor.

Prin vârstă înțelegem timpul scurs din momentul nașterei animalului până în momentul când îl examinăm.

Vârsta animalelor domestice se împarte în 3 părți:

1. Vârsta tânără, 2. Vârsta adultă și 3. Vârsta bătrână. In vârsta tânără și bătrână un animal nu poate da omului multe servicii și anume pentru că în vârsta bătrână animalul nu este destul de desvoltat și în vârsta bătrâuă animalul este slăbit de puteri.

Vârsta calului se poate cunoaște în general după modul cum se prezintă el la exterior.

O orientare precisă în privința vârstei nu ne poate da însă exteriorul, ci vom trebui să recurgem la alte mijloace mult mai sigure.

In prima linie este cel mai sigur semn pentru cunoașterea vârstei calului partea geneologică (registru de naștere). De acest mijloc ne putem numai atunci servi când animalele au fost născute la noi sau când le cumpărăm de la un crescător de bună credință, sau de la o instituție de prăsilă, care ține astfel de registre geneologice.

Dat fiind că micii crescători de cai dela noi din țară nu introduc în cele mai multe cazuri data nașterii, agricultorul este nevoit să recurgă la al treilea mijloc de hotărârea vârstei cailor și anume la dinți.

Ca și toate organele și dinții la cal se desvoltă în anumite răstimpuri, așa că după forma și felul cum ies, cum se desvoltă și se uzează dinții, ne putem orienta cu o anumită siguranță asupra vârstei calului. După ieșirea dinților deosebim la etatea calului 4 perioade și anume:

1. Ieșirea dinților de lapte, 2. Tocirea dinților de lapte, 3. Ieșirea dinților permanenți, 4. Tocirea dinților permanenți.

Dinții calului îi împărțim în 3 părți ș. a.:

1. Incisivi, 2. Canini, 3. Măsele sau molari.

Etatea calului se cunoaște după dinții incisivi.

Armăsarul are 40 de dinți:

12 incisivi, 4 canini, și 24 măsele sau molari.

Iapa are numai 36 de dinți: 12 incisivi și 24 măsele. La iapă lipsesc cei 4 canini ori ei există și sunt foarte puțin desvoltați.

Incisivii calului în număr de 12, sunt 6 așezați în falca de sus și 6 în falca de jos.

In fiecare rând incisivii se numesc:

2 clești, 2 mijlocii și 2 lăuturași sau mărginași.

Incisivii sunt de 2 feluri ș. a.:

Incisivii de lapte sau schimbători și incisivi permanenți. Incisivii de lapte sunt mai mult gâtuiți și au o culoare mai albă.

Un incisiv de lapte sau permanent are 2 părți:

1. O parte vârâtă în alveolă numită rădăcină și o altă parte afară numită coroană.

Pe suprafața coroanei se găsește o scobitură numită mișună. Această mișună este cu atât mai mică cu cât calul este mai în vârstă.

Cum am amintit mai înainte deosebim la cal după ieșirea dinților, 4 perioade. Eșirea dinților de lapte, 2. Tocirea dinților de lapte. 3. Eșirea dinților permanenți și 4. Tocirea dinților permanenți.

La naștere, mânzul n'are nici un dinte în gură.

In caz excepțional se întâmplă însă, că mânzul la naștere are 2—3 dinți de lapte în gură. Aceste cazuri sunt foarte rare.

In 6 până la 12 zile mânzul capătă cleștii de lapte;

In 30 până la 40 zile ies mijlocașii de lapte și în a 6-a lună ies lăturașii de lapte. Așa că la 6 luni mânzul are ieșiți toți dinții de lapte. Dela 6 luni în sus acest dinți de lapte încep să se tocească.

La doi ani și jumătate cad cleștii de lapte și sunt înlocuiți cu cleștii permanenți sus și 2 dinți permanenți, așa că la 2 jumate până la 3 ani calul are în gură 2 dinți permanenți sus și 2 dinți permanenți jos și 4 dinți de lapte sus și 4 dinți de lppte jos.

La 3 ani și jumătate mijlocașii de lapte cad și sunt înlocuiți cu mijlocașii permanenți, cari până la 4 ani cresc. La vârsta de 4 ani calul are în gură 4 dinți permanenți sus și 4 dinți permanenți jos și numai 2 dinți de lapte sus și 2 jos.

Lăturașii sau mărginașii de lapte cad la vârsta de 4 ani și jumătate și sunt înlocuiți cu lăturașii permanenți, cari cresc până la 5 ani. La vârsta de 5 ani nu se mai găsește nici un dinte de lapte în gura calului. Dela 5 ani în sus, cunoașterea vârstei calului, este mai grea și ținem socoteală numai după gradul tocirei dinților permanenți.

La 6 ani, cleștii sunt tociți, adică mișuna nu mai există.

La 7 ani, mijlocașii sunt tociți și la 8 ani sunt toți incisivii tociți. Dela 8 ani în sus este și mai greu de cunoscut vârsta calului, pentru că semnele date de dinți sunt mai puțin precise. Dela 8—12 ani se cunoaște vârsta calului numai cu aproximație. Dela 12 ani în sus, calul este bătrân. La un cal bătrân, dinții sunt mai subțiri și au o formă triunghiulară. Sunt mijloace de a întineri caii. Așa de exemplu: geambașii întineresc caii, făcându-le o mișună falsă pe cari o înegresc cu piatra iadului. Aceasta se cunoaste foarte ușor, căci caii care au o mișună făcută, au dinții cu forma triunghiulară. Noi știm că forma triunghiulgră a dintelui este numai dela 13 ani în sus.

Carol Blassy

Din Podu-Broșteni (jud. Argeș)

In ziua de 16 Ianuarie cercul cultural al învățătorilor, depe valea Teleormanului, sub presidenția dlui Chirița M. Prichindel înv. Cerbu Argeș, și-a sărbătorit obicinuita sa ședință lunară cu mai mult fast și solemnitate, ca pe cele din trecut.

La acest fapt a contribuit mult împrejurarea că tot în aceiaș zi, preoții din împrejurimi și cântăreții respectivi au avut și ei cercul lor.

De dimineață toți învățătorii în frunte cu d. președinte au mers la biserică unde se oficia slujba religioasă de cinci preoți. Răspunsurile se dădeau de cântăreții bisericești în cor, iar la liturghie s'au dat de elevii școalei primare locale sub conducerea dibace a dlui inv. Anghel Vasilescu, directorul școalei. După terminarea slujbei religioase s'a oficiat un parastas în amintirea eroilor acelei comuni, morți pe câmpul de luptă în răsboiul pentru întregirea neamului.

La biserică au vorbit: preotul Șerboianul (Șerboieni) despre „Credința creștină" și preotul Vișinescu (Costești) despre însemnătatea pomenirii acelor eroi, arătând credincioșilor, marele sacrificiu făcut de acești martiri ai neamului.

Terminându-se slujba religioasă ședința intimă a cercului învățătoresc a fost suspendată, mulțumindu-se toți că au luat parte la un mare act creștinesc.

Așa fiind, toți învățătorii au fost conduși la d. Anghel Vasilescu, unde li s'a servit masa, rămânând, ca preoților să li se servească masa la preotul local Sf. Sa Tomescu, iar cântăreților, la cântărețul respectiv.

După masă toți luminătorii satelor s'au adunat la școală, unde lume multă, femei și bărbați, fete și flăcăi, gătiți în haine de sărbătoare, veniseră să soarbă din gurile sfătuitorilor lor, învățătura întocmai cum albina harnică, soarbe din floare nectarul cel dulce.

O adevărată serbare școlară.

După ce d. președinte a deschis ședința prin câteva vorbe frumoase și pline de învățăminte d. Anghel Vasilescu, a cântat cu elevii școalei cântecul „Soldatul" pe două voci.

Dealtfel i se recunoaște meritul dlui înv. Anghel Vasilescu în toate direcțiile, cât privește muzica în școala dsale este de nediscutat. Insuși d. președinte al cercului a adus laude distinsului învățător, mulțumind deasemeni copiilor. După aceasta au urmat câteva recitări.

A vorbit preotul Albulescu din Com. Bășeni despre Bibliotecile parohiale și modul de înființare ale lor, sfătuind sătenii să pună mână dela mână pentru procurarea de cărți religioase care să se citească și recitească de fiecare buni creștini.

S'a mai cântat tot cu aceiaș frumusețe vreo două coruri de elevii școalei și după asta a vorbit d. înv. Vasile Stănculescu, despre Unirea Principatele in legătură cu 24 Ianuarie.

Destul de entuziasmat și patriotic a vorbit bunul învățător, arătând oamenilor peripețiile și greutățile prin cari au trecut toți acei cari s'au sacrifiaat pentră ideia „Unirii".

Terminându-se toate producțiunile din program, d. președinte al cercului a închis ședința, mulțumind tuturor acelora cari au avut bunăvoința și plăcerea de a lua parte la această manifestație culturală.

M. Georgescu
Inv.

Din Dedovița (Mehedinți)

In ziua de 12 Decemvrie 1926 s'a ținut o conferință a învățătorilor din cercul „Zegaia".

In conferința intimă d. Popescu învăț. local a ținut o lecție practică „litera a" la cl. I-a. S'au mai vorbit multe și se vedea din partea tuturora o nemulțumire din partea salarului.

In conferința populară d. Presură M. absolvent de seminar a vorbit despre sărbători. Copiii a jucat o frumoasă piesă. Au recitat poezii frumoase ca: „El-Zoralb". Corurile au fost iarăși dintre cele mai alese și publicul a rămas mulțumit.

A fost și o expoziție de modele naționale, dându-se premii.

Iosif N. Dumitrescu
învățător

Revista „Cosinzeana"

Alături cu revista „Luceafărul", — care ca părere de rău numai apare — „Cosinzeana" a contribuit mult la răspândirea literaturii serioase românești în Ardeal.

In vitregia vremurile dinainte de războiu însemna mari sacrificii scoaterea unei publicațiuni chiar și culturală și trebuia mult curaj și multă abnegație din partea acelora cari se avântau să editeze scrisul românesc de dincoace de Carpați.

In anul 1911, la Orăștie, din entuziasmul publicistului Dr. Sebastian Bornemisa, a început să apară „Cosinzeana".

El și-a pus tot sufletul și toată credința că aduce raza de lumină sănătoasă în sufletul persecutaților transilvaneni.

Și revista „Cosinzeana" a însemnat mult în Ardeal înainte de război și a umplut un mare gol cultural.

Venind evenimentele grele din 1915 revista a putut să reapară la Cluj, abia în anul 1922.

La începutul acestui an „Cosinzeana" a împlinit zece ani de existență, ceeace înseamnă un drum destul de spinos pe drumul publicisticii românești.

Cu acest prilej revista a apărut în haină de sărbătoare, oglindindu-se în viața ei de un deceniu: străduința și greutățile care nu se pot toate descrie dar înțelese îndestul de acei cari luptă în domeniul scrisului românesc.

Dea Dumnezeu ca această revistă să trăiască încă multe decenii; activitatea ei culturală să fie cât mai rodnică și nivelul ei ridicat la însemnătatea unei publicațiuni literare pe care vremea o impune în Ardeal.

A. V.

Cinstea țiganului

Gămân țiganul vrea să-și cumpere un măgar. Cum nu-i ajunsese banii, s'a dus la nașu-său, românica, să-i ceară un împrumut.

— Zău nașule, muncate-ași, dacă-mi dai bani cu împrumut am să'ți fac mare cinste — zice țiganul cu vocea rugătoare.

— Bine fine, iți dau, dar spunemi ce cinste vrei să-mi faci? — întreabă românul.

— He! nașule; iaca! Am să pun numele dumitale măgarului pe care l'oi cumpăra!...

Ioan Martin

Piața Basarabeană

Situația pieței basarabene e calmă. Prețurile variază astfel.

Oleaginoasele:

Ulei de floarea soarelui lei 29-30 kilogramul.

Turte de floarea soarelui lei 46.700 vagonul.

Seminţe de floarea soarelui lei 67.155 — 70.207 franco magazla.

Semințe de in lei 95.000 — 100.000 franco magazia duplicat.

Semințe de cânepă lei 60.000 62.000 franco magazia duplicat.

Cereale:

Grâu lei 91.575 — 92.000 vagonul franco moara. (Calit. 100o/o).

Ovăz cu 5°/o corp. str. 33.577 lei vag. fr. magazia.

Orz lei 29.688 — 40.000 vagonul franco magazia.

Porumb 24.500 — 25.000 vagonul franco magazia.

Porumb știuleți 17.000 — 17.500 vag. franco magazia.

Să citim!

Printre cărțile micuței biblioteci, înființată de mine, în satul Marman din județul Mehedinți, se află și una cu copertele roșii intitulată: „Muzeul General Nicolae Cena în Băile Herculane și Cronica Mehadiei". Autorul acestei distinse lucrări este preotul C. I. Buracu, în prezent directorul teatrului din T.-Severin...

Citind cartea aceasta și noi dedincoace de munți, vedem că în Mehadia s'a născut, a trăit și va trăi în sufletele românilor, un erou al neamutui românesc general de divizie Nicolae Cena, întemnițat pentru neam și lege.

A fost un distins militar. „In acest interval însă, niciodată nu și-a renegat naționalitatea, ci cu mândrie susținea întotdeauna că e român grănicer". Ieșind la pensie a trăit în casa părinților săi la Mehadia, ocupându-se cu studiul literaturii și istoriei române.

Vedem în această carte cum generalul Cena a luat parte la o mulțime de institute românești. Și cum a fost persecutat de unguri. Tot aceasta ne arată testamentul lui, lăsând un muzeu, compus din obiecte arhiologice, un bogat muzeu al Banatului și altele... Apoi Cronica Mehadiei, un bogat studiu. E demnă această carte de a nu lipsi din nici o bibliotecă mai ales a fraților de peste Carpați.

Iosif N. Dumitrescu, înv.

Cărți și reviste primite:

Societatea de Mâine, anul 4 no. 3, Cluj, Piața Unirii 8.

Cosinzeana, număr jubilar. Zece ani de apariție 1911—1926. Revistă literară. Cluj, Piața Cuza-Vodă 16.

Datina, anul 4 no. 9 și 10, Turnu Severin, str. Decebal.

Foaia Tinerimii, anul 11, no. 1 și 2. București str. Carol 10.

Invățământul Meseriilor, anul 4 no. 9. Școala de arte și meserii din Curtea de Argeș.

Biserica Ortodoxă Română, anul 44, no. 12. București, Biserica Amzei.

Lamura. anul 7, no. 12. București, str. Latină 10.

Câmpul, anul 20 no. 1. București, str. Luterană 4.

Viața, anul 13 no. 1. Seminarul Franciscan, comuna Hălăucești, jud. Roman.

Viața agricolă, anul 17 no. 19. București. str. Luterană 4.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 4 0 lei Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin
în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ Str. Memorandului 10

O nouă viață pentru comunele noastre

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceia când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa, cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea de oraș sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a

Radiofoniei

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumei, apoi se aud concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea an. Tunsgram de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127 (Telefon 201)

No. 1111 R. M.

Dacă doriți să aveți Imprimate eftine și frumoase cercetați

Tipografia „Dacia"

Cluj, Calea Victoriei 7

De vânzare
una moară în bună stare de funcțiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 țoli Doritorii se vor adresa:
Ioan R. Becșan
com. Broșteni—Vâlcea

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cuj. Str. N. Iorga 2

Fabrica de articole argintate

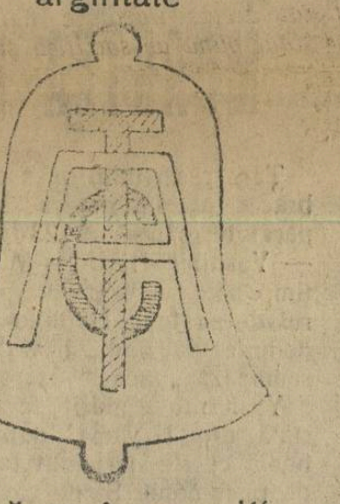

„Tăcâmul"
mutat în Str. N. Iorga

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS"
berea neagră specială
„HERCULES"
a fabricei de bere „CZELL" din Cluj
Se găsește pretutindeni!

Societatea de mâine
Revistă săptămânală pentru probleme sociale și economice

Societatea de mâine dă lămurirea teoretică a problemelor sociale, economice și culturale. Intreprinde cele mai vaste anchete publiciste în domeniile: agrar, economic, biopolitic și cultural. Este organul democrației radicale susținând cauzele celor necăjiți. — Publică cele mai controlate informațiuni, căci fără cunoașterea exactă a realităților nu se poate consolida nimic. Are colaborarea celor mai talentați scriitori și ziariști.

Timp de patru ani Societatea de Mâine a reușit să-și câștige cele mai întinse simpatii în lumea cititorilor serioși din toată țara!

Societatea de mâine este agentul cel mai energic și vioi al idealurilor de progres social. Este tribuna înaltă de dreptate și libertate a ideilor.

Citiți și abonați cu toții „Societatea de mâine"!

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, PALATUL DE IND. ȘI COM.
Abonament anual: instituții, autorități: 1000·— Lei. — Profesiuni libere: 600·— Lei. Funcționarii: 500·— Lei.
Intelectuali! Industriași! Comercianți! Muncitori!
abonați cu toții și citiți regulat cea mai mare publicitate social-economică a României întregite!

CULTURA POPORULUI

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 6 Februarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 184. Apare în fiecare Duminecă

Pentru învățământul agricol

Cu împroprietărirea țăranilor noștri, problema intensificării unei agriculturi științifică, care să dea maximum de producție, pentru a putea ține față crizei acute prin care trecem dela o vreme, apriude în jurul ei o mulțime de spirite.

Fiecare român vrea să deslege această problemă.

Greșeala lor e că pornesc cam toți dela acelaș punct: „țăranul nostru e imbecil, incult și nedemn de pământul care i s'a dat în stăpânire; nu știe să-l munciască *cum trebue* și nu știe să-l întrebuințeze după împrejurări". Această greșeală atrage după sine reciproca neîncredere a plugarului nostru. In concepția sa, este totdeauna loial și onest, privind șiret la cei ce se agită în jurul lui, calificându-i — când i se dă prilej — ca oameni ce cată „Cai verzi pe pereți". Și în acesta ei au puțină dreptate căci, *nu vrednicia le lipsește ci, numai o organizare sănătoasă.* Netăgăduit că el muncește pământul mai bine ca acum două zeci de ani; crește vite mai bune și gunoiul nu mai putrezește în ogradă ca să fie și amendat de januarmi. Astăzi prețuește tot atât de mult pământul său, ca și atunci când nemâncat și neodihnit păzea în tranșee cu pușca la ochi, ca să trăsnească pe dușmanul ce cuteza **să-i calce moșia.**

Iubirea aceasta o are în el și nu trebue decât să i-o ținem trează.

Lui îi trebue să-i arătăm altceva, și anume: să-i arătăm și să-l povățuim cum să-și plaseze mai bine munca și produsul, și cum să le întrebuințeze spre a obține câștiguri mai mari. Să-i arătăm și să-i dăm putința ca printr'o asociere și muncă cinstită să câștige pâinea mai cu ușurință; și să-i mai arătăm cum să-și strângă „bani albi pentru zile negre".

Acestea sunt chestiunile ce trebue să ne preocupe; și pentru îndeplinirea lor trebuesc exemple vii.

Școlile de agricultură fac sforțări mari ca să contribue la deslegarea acestora; pedici invizibile, dar foarte mari, stau deacurmezișul drumului și stagnează mersul.

Auxiliare celor de sus și în acelaș timp, cele mai practice mijloace pentru răspândirea agriculturii științifică în pătura țărănimei, precum și cele mai eficace și mai în măsura a deslega problemele mai sus amintite — după mine — ar fi următoarele: înființarea învățământului agricol ambulant și introducerea agriculturii în învățământul primar — bine înțeles într'o proporție potrivită.

E drept că pentru învățământul agricol ambulant s'au luat măsuri încă din 1924 ca să se urmeze de către corpul didactic al școlilor de agricultură, prin așa zisele conferințe de popularizarea științelor agricole. Dar după constatările mele personale, aceste conferințe, în majoritatea cazurilor find seci, îmi vine a crede că n'o să iasă la rezultatul dorit.

Un învățământ agricol ambulant, bine organizat, cred că va da cea mai rapidă deslegare a problemei ce ne preocupă. Agronomul ambulant, fiind veșnic între plugari, iar îndemna la tovărășii agricole care să le patroneze munca. O tovărășie agricolă este limanul mântuirei plugarului — și chiar al nostru al tuturor.

Prin acestea, munca agronomului ambulant, capătă puteri înzecite și în vremea cea mai scurtă, vom vedea cu ochii cum se îmbunătățește starea plugarului, și chiar a economiei naționale care are ca bază agricultura.

Agronomul, prin aceste tovărășii, ar putea procura mașinile și instrumentele necesare, ar cumpăra și împărți la săteni semințe selecționate și vite bune, ar cumpăra productele sătenilor scăpându-i astfel de samsarii cari pentru o nevoe a ta ți-l cumpără pe prețuri de nimic, și în sfârșit, prin fabricarea laptelui prisosit — laptele cumpărat dela săteni — ar creia averi mari necesare cumpărării de mașini și instrumente, plătind tot de-aci premii celor ce ar munci pământul mai bine, ar crește vite mai frumoase sau ar avea cea mai frumoasă grădină.

Printr'o întinsă propagandă pentru economia casnică, ar deștepta interesul — la o muncă mai activă și folositoare economiei naționale — țărancelor noastre, în sufletul cărora se plămădesc eroii de mâine ai neamului.

Tot aceste tovărășii, prin manipulări bine chibzuite, vor eftini simțitor și traiul nostru care se scumpește din zi în zi.

Introducerea învățământului agricol în școalele primare, iarăși ar fi cel mai potrivit mijloc pentru susținerea și prosperarea celor ce arătarăm mai sus. Și prin aceasta, nu ne gândim deloc să transformăm școala primară în școală de agricultură. Metoda întroducerii ar fi următoarea: In învățământul propriu zis (adică cele 4 clase) învățătorul să iasă cât mai des cu copiii la câmp și arătându-le pe părinți la muncă, prin cuvinte calde, bine simțite să-i entuziasmeze pentru aceasta. Sârma electrică agricolă întrodusă aci, și-ar găsi efectul în cursul complementar, când elevii pot executa pe terenul școalei sub supravegherea agronomului sau a învățătorului, lucrări ușoare de agricultură rațională. Ar fi salutar dacă — într'o armonie intimă — învățătorul și agronomul ar inființa aci și o gospodărioară model care să servească ca exemplu viu sătenilor. Tinerii complimentari și adulți locuind acasă, ar avea ocazia să-și pună în aplicație cunoștințele căpătate în școală și progresul agricol s'ar realiza simțitor.

Acestea ar fi mijloacele cele mai practice și în acelaș timp, pârghiile cele mai puternice pentru ridicarea agriculturii noastre, la nivelul dorit.

Petre Dumitriu-Copoieru

Prin Basarabia culturală

Mișcarea culturală în orașul Chișinău ia o desvoltare din ce în ce mai mai mare și fiecare Duminecă este un nou prilej de intensă, manifestare culturală-artistică-națională la care ia parte foarte multă lume din toate straturile sociale.

Incepând de Sâmbăta seara, când au loc regulat ședătorile societății culturale I. H. Rădulescu, dela școala normală de învățători sub conducerea dlui profesor Gh. Obreja-Iași, ședători cu scop instructiv și larg educativ în senzul național la care ea parte toată școala, corpul didactic în frunte cu vrednicul director dr. St. Gheorghiade, pedagogii și învățătorii școlii de aplicație, ședători la care se țin regulat conferințe de elevii din ultima clasă a școlii a doua zi Duminică au loc o serie întreagă de conferințe și ședători organizate de Universitatea Populară, Ateneul Chișinău și Casele Naționale.

Duminica trecută în sala eparhială a avut loc conferința d-lui profesor dela Universitatea din Cernăuți, I. Nistor. Conferințiarul invitat de universitatea populară, a desvoltat în fața unui public ales, o foarte însemnată problemă și anume: „Originea și desvoltarea universității din Cernăuți".

Intr'o expunere aleasă, documentată și distins stilizată, curenfențiarul timp de o oră și jumătate a arătat care a fost originea universității din Cernăuți, scopul urmărit de germani de a face din ea un pivot al culturii germane în mediul culturei românești, moldovenești și apoi desvoltarea pe care a luat-o universitatea din Cernăuți după unire. Conferențiarul care este un irudit istoreograf, a fost viu aplaudat și răsplătit de public printre care a fost și I. P. S. Sa Arhiepiscopul Gurie, d. Inculeț cu d-na ș. a.

Duminică 26 Ianuarie au avut loc trei conferințe de seamă în orașul Chișinău: Intăia în sala eparhială sub auspiciile universității populare; a vorbit dr. profesor universitar A. Lăpedatu dela universitatea din Cluj, tratând despre „Rolul universităților noastre în lumina istorigrafiei române".

Lume foarte multă a venit să asculte pe distinsul profesor istoriegraf care a expus într'o formă academică cele patru, faze mari ale istoriografiei române manifestate prin universități, arătând cu date și documente care a fost rolul bazei a 4-a actuale reprezentată prin dd. D. Onciul, V. Pârvan și N. Iorga, cari au creat și o școală a istoriografiei române, încheind într'o formă înălțătoare, rolul pe care va fi chemat să-l îndeplinească istoriografia română punând în valoare, adevărul istoric definitiv și care va trebui să uimească lumea de ce am făcut și am reprezentat noi românii în cursul atâtor veacuri.

Conferința a doua a fost ținută de d. dr. profesor Gh. Obreja sub auspiciile Caselor Naționdle din Basarabia de sub direcția d-lui Ed. Castano. Aceasta instiuție care are la activul său în ultimii ani 164 de ședători, împlinește alături de celelalte instituții de cultură o adevărată operă de propagandă culturală națională.

Dl. prof. Obreja — Iași a vorbit în cartierul Fânăriei în localul școlii primare No. 4, tratând „Despre românism" și expunând timp de o oră ce se înțelege prin acest românism, care e de fapt forța morală și națională a tuturor cetățenilor acestei țări și care constitue mândria oricui care se numește român.

Românismul este religia tuturor fiilor acestei țări, cari au păstrat țara și care va înălța-o la rangul de cinste în fața lumii. A treia conferință a fost ținută de dr. St. Gheorghiade directorul școalei normale de învățători în cartierul gării, tot sub auspiciile Caselor Naționale și tratând subiectul „Mai bine". In felul acesta Chișinăul are o activitate pronunțat culturală în fiecare Duminecă.

U.

De ce ne depărtăm de Iisus?

Invățături frumoase, învățături sublime!

Par'că din zi în zi cădeți în noianul uitării . . .

Cartea sfântă, testamentul celui Necuprins de firea noastră mărginită, e lăsat par'că din zi în zi uitării și locul său e ocupat de slova ce e omorâtoarea otravă a sufletului neînțelegător, e ocupat de scrieri imorale ce numai la sfârșit bun nu pot duce.

Tineri și bătrâni! Incotro mergem?! Unde am lăsat cărarea cea adevărată? Generație a veacului al XX-lea, către tine îmi îndrept slaba'mi voce, spre ce culmi îți iai avântul? când te-ai depărtat de țărmul divinului pământ al învățăturilor lui Crist și te-ai aruncat cu slăbita și putreda-ți barcă în valurile tulburei mări a filosofiei tale înguste, care te va cuprinde cu brațele'i de fier și te va înneca . . .

Și într'adevăr, cărerea pe care sunteți duce la abis!

Voci străine par'că ne strigă, de undeva departe: iubiților prea departe mergeți, prea tare vă depărtați de calea adevărului. *Mincuna* vă este vițelul de aur căruia vă închinați, ce tristă icoană! când știți că Crist a fost răstignit pe cruce pentru a face să triumfe *adevărul.* Acela ce o viață întreagă a obosit mai mult decât oricare om pe drumuri necălcate până atunci pentru a răspândi razele luminii adevărului, care a umblat desculț și gol, batjocorit și scuipat, pălmuit și sbiciuit, vândut și cămpărat, îmbrâncit, bătut, răstignit și străpuns — acela, care cu prețul vieței lui ne-a dat *raiul nouă*, este astăzi uitat și poate de foarte mulți disprețuit; cuvintele lui neluate în seamă, carte ce-au scris'o urmașii săi cu viața și întreaga sa activitate spirituală necitită . . .

Și vai, când ne aducem aminte de cei ce au murit în cele mai înfiorătoare schinguiri pentru că au urmat spusele lui, în timpul și cu câteva veacuri după El — ce diferență există între acei de atunci și cei de astăzi!

Cei de demult rosteau cu multă evlavie numele Lui — noi? . . . dacă ne împedecăm de-o peatră, dacă ne pișcă un țânțar, dacă ne privește urât vecinul, dacă nu se întâmplă ceva pe voia noastră; în casă, afară, la lucru, la petrecere, în crîșmă, în colț de stradă — pretutindeni înjurăm divinu-I nume, ne batem joc de El, îl amestecăm în glumele, în povestile și în cântecele cele mai josnice, mai imorale și mai de rușine.

Celor de demult le era pusă la locul întâiu ruga și apoi lucrul, la noi e invers.

Cei de demult rosteau rugă înaintea mesei, celor de azi le este rușine și semnul crucii să-l facă.

Cei de demult citeau aproape numai cărți de învățături sfinte, cei de azi lasă cărțile și revistele religioase cu foile netăiate prin biblioteci; de abonat nici poveste! să alergi unde să vezi și între intelectuali ca și între țărani unul care să fie abonat la vreo revistă religioasă. Mai iute dau paralele pe Tiribomba, Pardon, Zdrâng-zdrâng etc., ori pe gazete cari poartă la sân otrava politicei, decât pe o foaie de cultură ori religioasă cari i-ar da sfaturi pentru o viață mai bună, i-ar deschide mintea spre alte orizonturi mai sfinte.

Cei de demult au murit — mulți dintre ei — în căldări cu rășină fiartă, sfâșiați de colții leilor și ai tigrilor și leoparzilor, arși pe rug, spânzurați pe lemne, asupra cărora lăsau șerpi să le sugă sângele, legați pe roate uciși în bătăi cu pietre — și în alte mii de chipuri de torturi — noi? dacă ne-am îndrăgostit de o ovreică, ne lăsăm legea, ne lăpădăm de Isus, pentru a ne putea căsători cu evreica bogată; îl vindem pe Crist pentru bani. Dacă nu pot trăi cu nevasta, mă desfac și cum la catolici nu mai mă cunună popa, îmi las legea, mă fac reformat ori calvin și mă cunun cu noua nevastă în această religie (dacă cumva mai am pic de credința bine înțeles, de nu, trăesc în concubinaj. Și dacă nici cu asta nu o mai pot duce, pentrucă găsesc alta mai bogată ori mai frumoasă — mai sunt religii destule; trec din una în alta ca puii de prepeliță din tufă'n tufă. Cei de demult au murit în torturi înfiorătoare pentru credința lor neclintită și mai tare decât granitul pusă în Mântuitorul nostru — însă mi se pare că de ar mai veni odată cum a venit întâiu, a fost groaznică sălbătăcia torturilor aplicate Lui, atunci, dar celei la care generațiile de azi L-ar supune ar fi peste fire de mari.

Generația veacului al XX după moartea lui Crist, cât de mult se deosebește de cea a veacului I-II-III. Și ce fiori îți străbat, când te gândești că și cu ei te apropii de margina gropii, și vei merge înaintea feței aceluia a cărui nume l-ai înjurat, a cărui învățături le-ai disprețuit și a cărui casă ai profănat-o.

El e Impăratul, a cărui blândețe e nemărginită, dar când nelegiuirile au trecut toate marginile, mânia Lui nu se poate descrie.

„Cine are urechi de auzit, să audă".

Simeon Rusu-Câmpeanu.

Educația națională

Un popor ca să poată trăi cu fală în lume, și să aibă un suflet care să fie o făclie de lumină, pentru idealul viitorului, trebuie să-și aibă copiii crescuți în credința legii și moșiei, în crezul gliei strămoșești, urzită în sânge dela Tapae și până la Mărășții neamului românesc.

Cea dintâi și cea mai de pe urmă datorie a unei națiuni, este să dea o bună educație fiilor săi, singura chezășie care poate să-i asigure existența, și să devină din zi în zi mai bogată în bucurii sufletești. Hrana sufletească a organismului națiune, o dă școala care propogă ca țintă supremă o educație națională, o flacără vie care aprinsă în inimi va fi un soare mântuitor.

Educația după Kant este „desvoltarea în om a întregei perfecțiuni, pe care natura lui o comportă, o îngăduie" și când această educație e sfințită din învățătura pământului, care a sărutat în lacrimi capul lui Mihai căzut la Turda, e apa vie din care se adapă mereu generațiunile următoare și care poartă pe umeri din ce în ce răspunderi tot mai mari și chemări tot mai sfinte, pentru ridicarea altarelor unde civilizația omenirii stă mândră pe tronu-i regesc.

Speranța patriei, o formează educația națională a fiilor ei de azi, cărora le-am insuflat cu dragoste tot ceeace este mai bun în spiritul și caracterul neamului așa cum s'a păstrat de secole. Cetatea morală ridicată împrejurul nostru, pe care nici cele mai formidabile arme de luptă n'o pot dărâma are zidurile făcute din sentimentul patriotismului isvorît din jertfa și munca atâtor mucenici pentru neam în frunte cu Ioan Vodă, Horia și Brâncoveanu. Școala națională prevăzută de Michelet a fost intemeiată de republica franceză ca singura care putea să aducă salvarea poporului, în vremuri de grele frământări.

Educația trebuie să intemeieze mai întâi patria în sufletul copilului, a cărei viață, cu tot trecutul ei atât de furtunos ca al nostru să-i fie o icoană la care să se închine zilnic ca să-i întărească puterile și încrederea în viitor. Trecutului țării noastre, cu atâția eroi, că atât sânge vărsat pe pământu-i dela Gelu și până la Dragalina, cu toate poveștile și doinele lui scăldate în lacrimi, trebuie să-și tăiască de azi înainte toată măreția vremurilor apuse, în fiecare suflet de român.

Naționalismul e azi glas de profeți, iar școala care-l predică e biserica nădejdii neamului, ca și biserica lui Isus mântuitoare a întregi omeniri. Biserica românească în trecut a fost tot timpul școala care a propovăduit educația națională. Conștiința Ardealului subjugat, școala bisericii românești a lui i-a format-o. Dacă Călugăreni, Războeni, Plevna, Rovine și Mărășești, nu ne poate învăța nimic, e în zadar toată străduința noatră pentru clădirea unei vieți fericite în viitor.

Viața cronicelor române, cu Ureche Miron Costin, Neculce, D. Cantemir, a căutat ceu dintâi să făurească o educație națională cuvintele lui Russo „care e mai mândră decât tine țara mea, între toate țările semănate de Domnul pe pământ" să ne fie pururea treze în minte. Trebuie să facem ca patria să fie cunoscută, înțeleasă și iubită. Aceasta înseamnă că dăm copilului o educație națională și umană, o educație care va face din copil ceeace zice, Michelet, „soldatul datoriei în patrie și soldatul dreptului în omenire".

Despre nimic mai mult, nu trebuie să se învețe în școală ca despre România. In această școală copiii de toate rangurile să se înfrățească, să se iubească unii pe alții și toți la un loc țara. Energia vitală a românismului va tresări aci îndemnată de atâtea învățăminte ale trecutului. Aceasta să ne fie o disciplină a gândirii mai ales în aceste vremuri de mari prefaceri, câștigată din tinerețe în școală. Pentru a susține în viață această sforțare, pe care patria ne-o cere, trebuie să ne sprijinim pe forțe ascunse în adâncurile ființei noastre. Numai aci e o credință și un ideal. Cele mai curate tradițiuni ale rassei noastre într'una să ne vorbească de sufletul generațiunilor dispărute.

Căpătăm încredere în izbândă, când din paginile cărței cetim calvarul poporului român. Multe cumpene grele, au fost trecute cu răbdare și oțelire. Dacă citim „Șoimii" și „Neamul Șoimăreștilor" de M. Sadoveanu ne convingem mai bine.

Mircea, Ștefan, Mihai, Rareș, Regele Carol, etc., sunt sfinții din viața trecutului românesc, a căror muncă cu râvnă s'a depus neîncetat spre binele și fericirea neamului românesc.

Poporul român, dela zămislire a trăit secole de arândul sub urzia năvălitorilor asiatici. — El și-a cioplit individualitatea și și-a format limba sub lovituri fioroase, așa că nu putea să ne lase moștenire decât o rezistență aprigă la toate furturile. Dușmanii din toate părțile au râvnit la bogăția pământului țării noastre despre care Miron Costin zice „Nici tu Eghipete n'o întreci cu toată a ta fală".

In evoluția neamului nostru, vom întâlni desigur multe piedici, dar cu ușurință le vom trece dacă vom purta în suflete lumina celui mai curat naționalism constructiv. Această credință a făcut din Gandhi și Rabindrunath Tagore profeți ai Indiei moderne. Stindardul regenerării naționale îl poartă școala adâpată la izvoarele vieții trecutului.

Școala de azi neglijează mult latura națională a educației când vezi elevi din cursul superior al liceului, că știu care e cel mai mare port de orez din lume și alte multe chițibușuri de cunoștințe universale, iar când îi întrebi cine a scris „Fântâna Blanduziei", îți răspund că Eminescu iar „Sărmanul Dionis" I. L. Carageale iar de Gârleanu n'au nici o idee; îți vine să crezi că nu avem o cultură specific națională și că școala se înstrăinează de bunurile patrimoniului nostru literar. Nu-i mare folos să știi analiza „Briganzii" de Schiller, și să nu cunoști „din trecutul nostru" „România pitorească", ori „Pictorul Grigorescu" de Vlahuță și de Coșbuc ori Iosif să nu știi nimic. Studenții universitari dela toate facultățile, aceia cari vor deveni profesorii de mâine ai școalei naționale, să pătrunză adânc domeniul literar și științific al neamului, spre a putea iniția generațiunile viitoare spre orizonturile tihnite ale științei și istoriei originale. Intâi să ne cunoaștem țara, să-i pricepem trecutul, să-i înțelegem literatura și apoi să ne îndreptăm privirile spre viața altor neamuri. Istoria ne stă ca pildă vrednică de abnegația pe care strămoșii noștri au avut-o în toate vremurile aspre, pentru a-și păstra neatinse limba și moșia. Numai așa nu s'ar mai putea imputa categoriei din care facem parte, cuvintele pe care finul observatore. Caragealc le-a pus în gura uneia din personagiile sale din „Scrisoarea pierdută" unde zice: „Voi dascălii sunteți băeți buni, dar aveți un mare cusur, cum vă vorbește cineva de istorie v'a dat gata".

După cum am arătat și mai sus, dacă școala trecutului a fost biserica, biserica viitorului va fi școala, vorbe spuse de un mare învățat român, prieten al poporului, apoi școala al cărei ideal este înflăcărarea sufletelor pentru credința măririi patriei va fi un templu unde arde veșnic candela biriințelor vieții.

Pentru toate statele educația națională este o problemă de primul rang, cred că fiecare dorește să fie fericit după felul său de a fi — toate libertățile și democrațiile au ca bază educația națională care e o stare de lucruri hotărâtoare. Nu există unitate și unire sufletească fără coordonările eșite din acest altar al muncii creatoare. „Priceperea problemei statului și atingerea gradului trebuitor de vrednicie personală" după Kerschensteiner nu se pot făuri fără crezul acestei școale. Vatra și căminul strămoșesc sunt cei mai puternici dascăli ai românismului.

Idealistul Plato spunea că numai acel stat e sănătos și poate să propășească, care năzuește fără întrerupere, la îmbunătățirea oamenilor care-l alcătuesc și recunoaște într'o largă măsură că educația cetățe-

(Urmează pe Pagina II-a

Cultura națională

IV

Omul în timpul vieții sale luptând cu greutățile zilei, adeseori își pune întrebarea: pentruce s'a născut și pentru ce trăește? Răspunsul la întrebările acestea lămurește pe deplin care este chemarea omului, orânduirea sau scopul lui?

Omul are aplicare și puteri în firea sa, care îl împing spre o țintă. Ținta aceasta a silinților sale el o numește Bun, căci crede că prin dobândirea lui, se va face fericit. Din pricina aceasta el dorește sănătate, bogăție, onoare, ect. Dacă bunurile acestea ar fi statornice, sau ar sta îndesăvârșita putere a omului și n'ar atârna de niște împrejurări peste care omul nu este stăpân, — desigur, că fiecare om în toată viața lui ar fi fericit. Dar fiindcă se întâmplă cu totul dinpotrivă, fiind toate bunurile numai vremelnice și atât de schimbătoare, încât toată silința omului de ale da o statornicie este înzadar. Astfel rezultă că bunurile zise nu pot fi scopul cel adevărat al omului.

Noi să le prețuim bunurile acestea pe atâta cât facem parte din lumea materială; să ne servim de ele pentru ajungerea scopului adevărat care este fericirea sau mulțumirea neschimbată ce izvorăște numai din îndeplinirea îndatoririlor noastre, — din lucrarea virtuții.

Așa la întrebările: de ce ne-am născut și pentru ce trăim? putem răspunde: să ne înplinim cu sfințenie îndatoririle ce le avem față de noi înșuși, fața de neam și țară. Să-ne deșteptăm conștiința, să înspirăm raza luminoasă a culturei naționale care singura este factorul de a ne face apți de judecată pentru viețuirea omenească.

In veacul al douăzecilea omul lipsit de cultură și fără cunoștință de carte, e ca și o persoană fără lumina ochiilor, în societate.

Copiii încă de mici trebue înzestrați cu cunoștințele de lipsă pentru viață și care se pot câștiga numai prin învățătura de carte. O greșală neertată comite acel părinte, care își lasă copilul să crească în întunericul neștiinții și nu'l poartă la școală cel puțin clasele primare. Asemenea părinți să împacă cu conștiința sufletească, spunând că doar cum a trăit tata și eu până acum, va trăi și copilul meu fără cunoștință de carte. Astfel de părinți, cu astfel de idei sunt lipsiți de o judecată sănătoasă ba chiar și de bunul simț. Ei fiind crescuți în întunericul necunoștințelor, nu sunt apți pentru a putea face o judecată dreaptă și sănătoasă care i-ar face să cunoască că omul trăind în lume tot mai mult i se cere cunoștința de carte pentru ași putea afla fericirea și bunul pentru care se luptă toată ființa omenească. De aici se naște zicătoarea: Ai carte, ai parte.

Iacob Pop
notar cercual.

Răspândiți Cultura Poporului

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Un apostol al şcoalei: Iancu Slătineanu

Greu mai vine răsplata meritului în lumea aceasta. Munca cinstită şi devotată de multe ori nu-i băgată în samă. Poate că şi faptul că muncim în mod tainic, fără trâmbiţe şi surle în marginile îndatoririi noastre, face să fim trecuţi cu vederea. Dar ridicarea la treptele înalte a atâtor elemente prea puţin pregătite este cauza mai însemnată, că lipsind un criteriu serios nu se ţine seamă întotdeauna de vrednicia muncitorului. Atâţia slujbaşi devotaţi, atâţia muncitori modeşti cu creerul rămân în umbră. Dar ei nu iau aminte la aceasta, caracterul lor hotărât le dă puteri de muncă înzecite. Viaţa lor este o comoară de muncă preţioasă. Se mulţumesc cu un trai modest, numai şi numai să-şi îndeplinească datoria cu punctualitate. Aceştia sunt pietrile vii ale neamului nostru. Şi de aceştia sunt mulţi pe câmpul activităţii didactice. Pe munca depusă între pereţii şcoalei s'a clădit vitejia românească. O ştim aceasta cu toţii, o ştie mai ales poporul, care la timp răsplăteşte cu prisosinţă vrednicia muncii.

O pildă strălucită de dragostea cu care poporul înconjoară pe binefăcătorii săi am văzut-o Marţi 25 Ianuarie 1927 la Tg.-Ocna, cu ocazia înmormântării lui Iancu Slătineanu directorul şcoalei primare No. 2. Zăcea de mai mult timp. Suferinţa lui era mare, mai ales când îşi arunca ochii spre copilaşii, şcolarii săi cari se jucau sglobii chiar în preajma iatacului său modest. Ţinut pe patul său de suferinţă el era nemângâiat, că nu-şi mai poate face datoria, se topea clipă de clipă. Iar acum în mijlocul bisericii Sfţii Voivozi, între florile aduse de prieteni, străjuit de cele patru lumini tradiţionale, lumini cari i-au călăuzit paşii în viaţă, trupul său stă nemişcat, cu acelaşi seriozitate a figurii pe care o avea şi în viaţă, arătând seriozitatea caracterului său.

Încă de dimineaţă lumea se înghesuia la uşa bisericii. Şcoalele urmând un program bine alcătuit sosiau rând pe rând, ocupându-şi locul în jurul patului mortuar. Toate măsurile s'au luat din timp ca această slujbă funebră, această ultimă întâlnire, această călătorie spre uşa mormântului să fie o sărbătoare deosebită pentru oraşul Tg.-Ocna.

Fiecare şcoală îşi avea corul său. Fiecare elev doria să cânte la urechea rece a învăţătorului lor iubit. Familia sa distinsă, alcătuită din oameni de cinste, vrednici slujbaşi şi aprigi lucrători ai condejului îi străjuiau sicriul. Se făcuse o tăcere profundă. Numai suspinile dureroase ale iubitei sale soţii, cutremurau sufletul nostru. Dar iată că începe sf. slujbă. Tot clerul oraşului în frunte cu sf. sa părintele protoiereu N. Atanasiu se aflau în faţa sf. altar.

Toţi institutorii şi învăţătorii mai de seamă chiar de prin satele cele mai depărtate erau prezenţi. Răspunsurile au fost date la început de corul cântăreţilor din care se desprindea vocea armonioasă a cântăreţilor: Nică şi Dogaru. Slujbă solemnă. Preoţii distinşi se siliau a rândui o frumoasă desfăşurare a rugăciunilor. Sf. Sa părintele Iconom Stavrofor Sandru Stoian, un înţelept stujitor al altarului, dădea un ton înălţător momentului. Iarăşi se face tăcere. Din mulţime iese dl. inspector Ion Tudorache, păşeşte spre mijlocul bisericii. Abia ţinându-şi lacrimile, care au început a curge pe obraz, începe să vorbiască. Şi cuvântul său e bogat şi poporul ascultă cu resemnare momentele din viaţa lui Nenea Iancu, cum îi ziceau colegii săi. Corpul didactic a avut în tine un devotat al datoriei. Şcoala No. 2 a fost distrusă de războiu, dar a fost cea dintâi care s'a refăcut. Acolo au început cursurile toate şcoalele în 1918. Munca lui a fost mare. El ne-a încălzit pe toţi cu sufletul său ales. A făcut studii la Liceul internat din Iaşi. Dar greutăţile materiale ale familiei sale de la Baia jud. Fălticeni, nu i-au mai îngăduit mijloacele necesare pentru a continua cursul universitar, căci făcuse doi ani la litere. Dorul său de învăţătură a fost frânt.. A intrat atunci în învăţământul primar, învăţământ care pe vremea lui trecea prin atâtea greutăfi, dar care ademenea prin respectul ce i se dădea. Mai întâi la şcoala primară Nr. 1 şi apoi la No. 2 el a fost un director desăvârşit, un institutor demn şi un funcţionar conştiincios.

Continuă păr. Neculai Tudorache şirul vorbirii. Sf. sa arată patriotismul acestui institutor de seamă. Tu ai fost strejerul mormântului lui Costache Negri. In fiecare an veniai la 20 Mai, colo la Răducanu, la mormântul lui şi ascultai cu pietate tu şi elevii tăi rugăciunile. Ce mândru erai, că îţi făceai o datorie de patriot. Ai învăţat patriotismul la marii tăi dascăli: Burlă, Xenopol, Vârgolici latinistul. Fii binecuvântat în calea veşniciei . . .

Cel din urmă vorbeşte sf. sa păr. Dr. Neculai Comănescu, vrednic profesor secundar şi un bun prieten al defunctului. Sf. sa desvăluie însuşirile sufleteşti, credinţa cu care şi'a îndeplinit datoria de omul şcoalei şi de cetăţean al oraşului. Işi servi şcoala mai mult de cât pe familia sa. Nu lua aminte la trupul său şubred şi nu se dădea înlături de la orice sacrificiu pentru binele şcoalei. Om de caracter, păstrându-şi desunitatea până la capăt el lasă o urmă puternică şi regrete adânci în inirea oraşului nostru. Corul şcoalelor intonează: „Veşnica lui pomenire...“.

Apoi ridicat de colegii săi de învăţământ, este aşezat în carul funebru. Şi carul e un mare buchet de flori: coroanele aduse de clerul oraşului, de colegii de învăţământ, de cetăţenii ocnenii, de elevii săi şi de către Partidul Naţional Liberal din care făcea parte, erau dovez de mare iubire şi de frumoase legături sufleteşti de care se bucura Nenea Iancu. Lume multă. Stradele deveniseră o mare de capete. Păşiau domol. Lacrimile ne opresc de la cuvânt. Nu se aude de cât corul şcoalelor: „Mergi la cer şi te aşază“.

In dreptul Şcoalei No. 2, ne oprim. Vorbeşte aici bătrânul institutor Neculai Păslaru, care printre lacrimi se sforţează să arate pierderea cea mare ce-a suferit-o şcoala primară. Staţi o clipă aici, la uşa şcoalei unde atâta amar de ani a muncit. Nene Iancule iată cancelaria şcoalei este deschisă. Condeiul te aşteaptă. Copilaşii, elevii tăi voiesc să te asculte. Nu întârzia. Vino la datorie... Toată lumea plânge. Incet, încet ajungem la Şcoala No. 1 de băeţi. Aici vorbeşte tânărul şi înţăleptul director Brebulet. Ce frumoasă cuvântare... Cât de bine ştiu colegii să cinstească pe colegul lor mai mare. Pierderea ce o suferim astăzi este imensă. Felul cum şi-a îndeplinit el datoria este o învăţătură pentru toţi. Şcoala rămâne văduvită. Sufletul său mare va fi veşnic în mijlocul nostru. Brazda trasă de dânsul pe ogorul datoriei trebue urmată cu sfinţenie. In faţa voiei celui Prea Inalt, noi muritorii ne plecăm capul. Apucăm prin mijlocul oraşului, parcurgem calea cea din urmă. Comercianţii şi-au închis prăvăliile. Toţi sunt în doliu. Doar toţi l'au iubit pe Nenea Iancu. Clopotele de la Bisericuţa Domnească sumă vijelios. Ne chiamă aprig. Toată oraşănimea se urcă valuri, Valuri spre cetăţuia sfântă. Vrednică înfăţişare.

Toată elita culturală, toată fala neamului nostru înconjura încă sicriul. „Din ţărînă ne-am născut în ţărină ne vorn întoarce“ glăsueşte părintele Gh. Gheoldum-Răpile. Am ajuns la ţelul acestei omeniri trecătoare. Acum lacrimile trebue să înceteze. Pe mormântul lui Iancu Slătineanu trebue puse flori nu lacrimi. El ne-a iubit atât de mult încât ne-a dat cea mai preţioasă cornoară aşa sufletul său. „Iar tu priveghiază, pătimeşte răul, fă lucrul Evangelistului, slujba ta fă-o deplin“. Şi-a îndeplinit chemarea sa. A fost vrednicurmaşa al lui: Mazarini, Cazacinco, preotul Vasile Diaconescu întru conducerea şcoalelor. Noi ne-am făcut datoria până azi, aşa cum el şi-a făcut rostul chemării sale până la uşa mormântului. Iubirea pe care ocnenii lui i-au arătat astăzi, este cea mai frumoasă medalie ce se aşază pe peptul său neinsufleţit. Onoare târgoveţilor pentru sacrificiul ce au făcut, cinstind munca acestui vrednic apostol al şcoalei.

Se făcuse sară de a binelea şi lumea încă nu înceta a se îndrepta spre căminuri. Toţi regretau pierderea, toţi plângeau familia, dar toţi erau mulţămiţi căci şi-au făcut datoria.

Programul făurit de d-l Ion Tudorache inspector şcolar, în puterea inimosului sprijin dat de primarul oraşului, harnicul d-na Jenică Popa, a fost urmat întocmai. Prezenţa în unanimitate a corpului didactic local, ca şi solidaritatea membrilor în sacrificiul ce au făcut în acest moment dureros şi aspru al familiei lui. Măsurile de ordine şi de participare la această procesiune funebră, din partea tuturor funcţionarilor şi comercianţilor, ca şi mulţimea de glasuri de copii au fost toate strălucite dovezi de felul cum ştie poporul să răsplătească munca unui vrednic apostol al şcoalei.

Veşnică fie amintirea lui Iancu Slătineanu.

Preotul G. Gheoldum.

Educaţia naţională

(Vrmare de pe Pagina 1-ă)

nească este una din cele mai însemnate temelii ale alcătuirii statului! Calbert desfăşoară o activitate educativă în scopul de a spori puterea de producţiune a ţării. Turgot caută să ridice poporul direct după idealurile lui Plato, rânduind un consiliu din educaţie pentru stat. Adam Smith, cere încă de pe la mijlocul veacului al 18 lea un învăţământ primar obştesc. Schiller, Fichte şi Humboldt, au trezit poporul german spre idealul conştiinţii naţionale. Pestalozzi şi Herbart, filozofi între pedagogi au căutat să desăvârşească idealul educaţie precum şi mijloacele de al ajunge.

Să adăugăm la principiile enumărate mai sus pe acela al educaţiei naţionale şi întregim toate sistemele într'un organism unitar, viu şi sănătos. Şcoala singură nu va putea atinge acest scop singură, dar ajutate de biserică, presă, armată şi de toate energiile conştiinţei româneşti îl va îndeplini.

Ţăranul român aşteaptă dela această şcoală, zile mari. Faţă de străinii cari convieţuesc la olaltă cu noi, cu grija zilei de mâine, ne îndreptăm toate privirile spre această şcoală. Nu ne trebuie conglomerate politice ci unitate sufletească. Românismul trebuie să trăiască pretutindeni între Nistru, Tisa, Dunăre şi Mare.

Numai prin această şcoală poporul român se va ridica victorios ca purtător al steagului luminii şi dreptăţii pe pământ căci:

Trecutu-i plin de avânt, de apusuri [roşii,
El stoarce stropi din sufleteşti isvoare,
Să picure, adânci-cuvântătoare
Pe locuri unde au stăruit strămoşii.
(Cerna)

Şi stie să ne dea credinţa adevărului naţional predicat de marele nostru Haret cu atâta ardoare.

D. Pupăză,
Directorul şcoalei din Dobriţa-Gori.

Cronica Bârlădeană

Societatea culturală *Alex. Vlahuţă*, a elevilor liceului „Codreanu“, cu toată vremelnicia conducătorilor — cari majoritatea fiind elevi se schimbă din an în an — a reuşit totuşi prin activitatea întreprinsă în ultimii ani să se impună tot mai mult atenţiei publicului. Ba ceva mai mult, poate fi aşezată alături de „Liga Culturală“ ori „Academia Bârlădeană“ şi cu destulă cinste încă.

Prima din ciclul şezătorilor anului acestuia, s'a ţinut în ziua de 23 Ianuarie în aula liceului.

In faţa unui auditor numeros, şezătoarea s'a deschis cu: *Imnul nopţii* şi *Capela* cântate inteligent de corul cursului superior sub conducerea elevului de cl. VII M., Paul Nicola şi cu acompaniament de orgă executat de elevul Gh. Isvoreanu din aceeaşi clasă.

O conferinţă foarte interesantă, mai ales pentru noi bârlădenii, a ţinut-o d. prof. Paul Constantinescu şi anume despre: *Partea Bârladului în cultura Moldovei-de-jos.*

Din restul punctelor de pe program, relev: *Tancredi* de Rossini şi *Sans paroles* de Ch. Beriot, quartet executat de elevii P. Nicola, I. Popescu şi C. Răuzescu; lectură din Tudor Pamfil de elevul Şt. C. Ionescu; *Doină* de D. Diniciu solo bariton, executat de elevul P. Nicola cu acompaniament de piano de elevul I. Popescu şi *Călimara* poezie de G. Topârceanu recitată de elevul Viscocil Paul. Tânărul poet Mircea Pavelescu. elev şi el, a citit câte admirabile sonete.

*

Spre deosebire de anii precedenţi mişcarea teatrelor din anul acesta a atins aproape maximul de prodiciozitate. De când datează Bârladul nu cred să se fi prezintat pe scena teatrelor de aici atâtea trupe, mai mult sau mai putin la înălţime, cum văd că s'au prezintat în anul acesta şi numai îndecursul câtorva luni.

Inceputul l'a făcut celebra tragediană Agata Bârsescu cu „Strigoii“ apoi M. Demetriade cu „Făt Frumos“, Leonard cu „Contesa Maritza“. Acum şi-a anunţat sosirea pentru a doua oară cu „Orlow“ şi Agepzina Macri-Eftimiu cu „Glafira“ de V. Eftimiu.

G. Nedelea.

Camera nu recunoaşte competinţa Tribunalului arbitral dela Paris

Adunarea deputaţilor, ascultând răspunsul d-lui ministru de externe şi cuvântarea d-lui Carol Davila, considerând că reforma agrară a fost votată în anul 1917 de o Cameră constituantă, aleasă spectal în 1914, înainte de război pentru aceasta şi de Adunarea naţională din Alba-Iulia, şi confirmată prin legea agrară. votată de parlamentul din 1920;

Considerând că aceste legi se aplică tuturor cetăţenilor români şi celor cari au proprietăţi în România;

Considerând că Adunarea deputaţilor reprezintând Statul român nu se poate supune altor jurisdicţiuni decât celor recunoscute de legile române sau de tratatele în vigoare, Adunarea deputaţilor declară că nu recunoaşte competinţa Tribunalului arbitrar din Paris, în chestiunea optanţilor unguri.

O INVENŢIE A UNUI INVĂŢAT FRANCEZ. Până acum inginerii săpau pământul în toate părţile unde credeau că se află ceva piatră scumpă: aur, argint, fier, sau alte pietri preţioase. Un inginer francez a inventat acuma o maşină electrică, care simte orice piatră scumpă ce se află în pământ. Aşadar de aici înainte inginerii nu vor fi mai mult siliţi să facă săpături de probă, ca să afle pietrile scumpe, ci vor aduce maşina inginerului francez, care le va arăta ce fel de piatră scumpă se află în locul cutare.

INFORMAŢIUNI

IN MEXICO tulburările religioase nu s'au potolit. Guvernul a trimis oşti asupra rebelelor. Au fost ucişi peste 1000 de resculaţi. Toţi preoţii catolici au fost expulzaţi din provincia Durango. Se vorbeşte că archiepiscopul din Gundalajara a pornit la luptă împotriva guvernului, în fruntea a 300 rebeli.

IN ANUL şcolar 1926—27 s'au înscris la facultatea teologică a universităţii din Bucureşti 950 studenţi rpmâni şi 2 bulgari; la toate facultăţile acestei universităţi au fost înscrişi 17,140 cetăţeni români şi 1452 străini, (evrei 2637). — La nniversitatea din Cluj: 2491 cetăţeni români, 14 străini. La Cernăuţi: în facultatea teologică 134 români, 6 străini; în toate facultăţile: 1161 români, 139 străini, (280 evrei). — Numărul studenţilor români şi creştini, înscrişi la universităţi, este în creştere.

CONSULTATUL Statelor Unite ale Americei de Nord din Bucureşti a avizat pe membrii familiei Locker din Roman că o rudă a lor, care a murit în America, a lăsat o avere de 12 milioane dolari. Socotită la cursul de azi moştenirea reprezintă foarte mare sumă de două miliarde 400 milioane lei.

MINISTERUL Agriculturii întocmeşte un proect de lege pentru încurajarea creşterii vitelor prin organizarea asigurării animalelor contra mortalităţii.

Comisia însărcinată cu alcătuirea acestui proect este compusă din dnii *G. Ionescu-Brăila, F. Connert, Gh. Lucasievici, N. Gâlcă şi I. Dacu* şi lucrează la Ministerul Agriculturii sub preşedinţia d-lui subsecretar de Stat *D. Busuiocescu.*

ZIARISTUL A. Schapira din Tighina, redactor la ziarul „Cuvântul Basarabiei“ din Chişinău, scriind un articol calomnios la adresa deputatului Tapciu şi a prefectului de judeţ de acolo, a fost trimis cu domiciliul forţat în oraşul natal T.-Severin conform deciziunii Consiliului de miniştri.

LA direcţia generală a pescăriilor se studiază posibilitatea creerii unei flote de pescari, pentru punerea în valoare a bogăţiilor pescăreşti de pe litoralul Mării.

In acest scop au fost comandate în Suedtă câteva motoare necesare vapoarelor de pescari ce se construesc în ţară.

IN MESOPOTANIA, în urma unor săpături făcute de societatea archeologică engleză, s'au descoperit clădiri zidite acum 5 mii de ani. Casele desgropate sunt bine păstrate şi sunt zidite din cărămidă arsă, ca şi cele de azi.

FOILE DIN ŢĂRILE apusene ne aduc vestea îngrozitoare, că pe acolo bântue din nou gripa spaniolă, boala epidemică, care a bântuit în 1918—19 si pela noi, secerând nenumărate vieţi omeneşti. Având în vedere uşurinţa cu care se răspândeşte această epidemie, autorităţile sanitare dela noi se ocupă de pe acum de mijloacele de apărare împotriva ei. Pentru impedicarea unei sporiri a îmbolnăvirilor, autorităţile fac pregătiri în vederea izolării contaminaţilor. Atragem atenţiunea publicului asupra datoriei de-a declara la oficiile sanitare îmbolnăvirile de gripă. Deocamdată izolarea bolnavilor s'ar face la domiciliul lor.

CA ŞI în anii trecuţi, şi în anul acesta, se va deschide în 15 Matie a. c. în Blaj, un curs pentru pregătirea cântăreţelor bisericeşti. Cursul va fi de 6 luni, din cari trei să vor face acum primăvara, iar trei luni toamna, începând cu 1 Oct. Dela candidaţi să cere, să aibă 4 clase primare, şi vârsta de 18—50 ani şi o voce plăcută melodioasă. Intreţinerea, în tot decurrul şeoalei priveşte pe candidat. Cererile sunt de a se trimite până în 10 Martie Prea Veneratu lui Consistor arhiepiscopesc din Blaj, care va decide apoi asupra primirii concurenţilor.

Din Ardeoani (Bacău)

Miercuri seara, 26 Ianuarie, pecând copila Bejenaru Anica se întorcea dela şcoală împreună cu ceilalţi şcolari, i-a ieşit înainte tânărul Ion V. S. Lăcătuşu din acest sat şi a chemat-o la un moş al său numit I. Lăcătuşu. Copila nu voia să meargă dar tânărul o luă pe sus şi o duse în casa susnumitului locuitor, încuind uşa. Ceilalţi copii au alergat şi au anunţat pe mama copilei, care venind împreună cu Tanase Munteanu au putut scoate copila. Imediat a fost anunţat şeful de post, care venind la faţa locului au început cercetăr,le. Tânărul a dispărut imediat.

Motivul răpirei se crede că ar fi următorul: Copila are numai mamă care are o frumoasă avere şi cum toţi râvnesc la avere s'au gândit să pună mâna pe fată, să se căsătorească fără voia părinţilor cu ea.

A. C.

IN ZIUA de 24 Ianuarie s'a întrunit la Geneva, sub auspiciile secretariatului Ligii Naţiunilor, conferinţa internaţională a ziariştilor.

UNUL din cei cinci mari detectivi ai Londrei, Richard Hawkins, a fost jefuit chiar la el acasă. Detectivul este mai supărat de faptul jefuirei, de cât de pierderea suferită. Acum a pornit personal în căutarea hoţilor.

REPORTORII noştri culturali sunt stăruitori rugaţi să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte şi mai departe să ne fie reporter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne sprijinim şi cu câţi mergem la drum.

Din Partea tuturora cerem în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul să ne răspândească foaia să ne procure abonaţi. Articolele trimisă să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonaţi.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-şi ajungă scopul ei şi să fie cât mai răspândită.

Cine doreşte să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că Foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne ţacă 2 abonaţi.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e nn lueru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 şi 143: *In cerdacul casei bătrâneşti,* povestiri de *Const. Cehan Racoviţă.* Cereţi cartea dela foaea noastră. preţul 10 lei plus 2 lei porto postal.

Fiecare sat intră în legătură cu lumea toată

Totuşi mari sunt descoperirile ştiinţei. Căci iată în satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă: printro mică maşinărie, *un aparat radiofonic,* pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi veşti bune din Bucureşti, Viena, Paris, Londra, Milano, Berlin, pot auzi conferinţe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea

cu'n aparat radiofonic

Iată de ce atâţia preoţi, proprietari de pământ, primar, notari, şi-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună, şi totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereţi lămuriri cum să comandaţi un aparat radiofonic, dela firma *Tunsgram* S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand 127, (Telefon 201)

No. 1111 R. M.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
CLUJ. Str. Memorandului 10.

De vânzare

una moară în bună stare de funcţiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 ţoli Doritorii se vor adresa:

Ioan R. Becşan
com. Broşteni—Vâlcea

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Dacă doriţi să aveţi Imprimate eftine şi frumoase cereţi cetaţi
Tipografia „Dacia“
Cluj, Calea Victoriei 7.

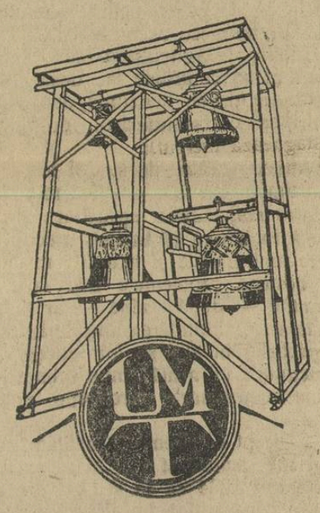

Uzinele metalurgice Timişoara S. P. A.
Turnătorie de Clopote
Timişoara, IV. str. Andrei Mureşanu 3.
Ton şi armonie perfectă. Material de prima calitate. Ofertă gratuită

Fabrica de articole argintate

„Tăcâmul“
sia mutat în Str. N. Iorga II-a.

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găseşte pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj Calea Victoriei No. 7

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 13 Februarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUI VII. No. 185. Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala
Sibiu

CARACTERUL

Marele gânditor american, Ralph Walds Trine, în opera sa „Ce caută toată lumea", unde tratează într'un mod sugestiv și luminos formarea caracterului, mi-a îndreptat gândurile către subiectul de mai sus, către fala și mândria popoarelor, după cum spunea bătrânul rege Carol.

Dacă în timpul de față ar trăi Diogene, desigur că ne-ar spune și nouă ce caută cu lumânarea aprinsă și nu găsește, că dorește și el ca și noi oameni de caracter, singurii cari ne lipsesc la această răspântie a vremei, pentru neamul nostru și cari ar putea să-ne aducă gloria unor zile mari.

Din cea mai veche antichitate învățații s'au ocupat de caracter. Hiprocate și Galileu, au vrut să-l înfățișeze numai pe temeiuri fiziologice. Doctrina lor cu mici schimbări, a fost urmată până la sfârșitul veacului al XIX când Bain și dr. Eug. Bourdet au tratat această chestiune cu multă competință. Mai târziu, Th. Ribot face uimitoare clasificări în această privință, iar Alfred Fouillée, arată că inteligența este unul dintre factorii de căpetenie ai caracterului, până la Guyau, care-i adaugă sugestia. Ținta supremă a tuturor pedagogilor a fost formarea caracterului.

Caracterul este cea mai înaltă forță constructivă, cu care poate fi înzestrată o ființă omenească. Toată civilizația întregei omeniri de azi e rezultatul oamenilor cari au avut într'o largă măsură tăria caracterului lor propriu. Nu este adevărat că mulțimea, gândește, organizează, inventează sau creiază. Numai omul de caracter le face pe toate, căci are mai multă energie și mai multă judecată decât toți ceilalți la un loc.

E o particularitate marcantă de natură sufletească, altoită pe temperament, care clădește mereu la baza umanității. E o voință, complect formată, puternică, conștientă, de a lucra după anumite principii impuse de judecată, cari înving temperamentul pe baza unor convingeri, dând o unitate statornică în simțire, inteligență și lucrare. Bunele deprinderi morale sunt un rezultat al omului de caracter. După Quayrat „caracterul e o cristalizare de obișnuințe, împrejurul sâmburelui central care e temperamentul primitiv". El e o sinteză a celor trei mari facultăți psihice, senzibilitatea, inteligența și activitatea. Un caracter echilibrat, este acela în care cele trei facultăți arătate mai sus, se întâlnesc în proporțiuni riguros egale. In „Caractere" Paulhau, este de aceiași părere.

Tuturor zguduirilor din afară, tuturor furtunilor gândirii, numai caracterul se opune și le aduce la calea cea dreaptă. „Oamenii de caracter alcătuesc conștiința societății căreia aparține" (Emerson). Caracterele conduc lumea pe calea progresului. El e o proprietate ce nu se poate prețui. Caracterul e mai presus de geniu și de talent, care stârnesc admirație dar nu încredere în toți oamenii. Acest soare binecuvântează lumea și o aruncă cu pași mari înainte, croindu'i drumuri noui prin pustiile necunoscutului. Adevărul este unicul drum al omului de caracter. El face ceeace îi dictează conștiința iar nu ceeace zic oamenii din afară. Bălcescu, Lazăr, Eliade, Cogălniceanu sunt azi icoana la care trebue să ne întoarcem totdeauna privirile. Chezășia viitorului unui popor o formează, caracterele, singurele forțe ale progresului național și social.

Prorocii vechiului testament ca Natan, Elie, Isaia, Ieremia au fost oameni de caracter, căci au mustrat pe regi, dintr'o înaltă conștiință și le-au vestit vrerea lui Dzeu. Apostolul Pavel deasemenea și Ioan Botezătorul. Dar Socrate, care mai bine a preferat otrava decât să lucreze contra convingerilor sale! Și Cornelia, mama Grachilor nu e mai prejos. Gertruda din opera lui Pestalozzi rămâne ca un simbol de care și veacurile viitoare vor vorbi.

Cerințele unui caracter sunt moralitatea și integritatea, Un element primordial al caracterului e curajul „în încercare se studiază caracterul" (Eschine). Caracterul are o valoare constantă și omul de caracter nu se hotărește, decât în conformitate cu amintite principii. Valorile umane ale societății, nu se măsoară decât cu numărul caracterelor. Ce rar se găsesc astăzi ele la noi. Ordinea și echilibrul social e un aport al lor și nu se pot stabili fără contribuția lor. Victoriile lor nu sunt dobândite prin încrucișarea baionetelor ci prin superioritatea lor.

Stă în om toată puterea de a creia, și de ase înălța la culmi nebănuite. Tăria caracterului se simte ori unde începe să lucreze. Caracerul e o centralizare, e o imposibilitate de a fi abătut din îndatoririle sale și dă activității noastre o bază de a lucra cu o exactitate matematică. Orice acțiune mare și puternică nu se poate bizui decât pe adevăr. Acesta e un criteriu al caracterului dela care nu se dă înlături niciodată. Caracterul e natura în forma cea mai înaltă. Are atâta putere în rezistență și atâta constanță în forță creatoare în cât orice imitare o dă de rușine. Tot Emerson mai numește caracterul „o forță reținută care influențează fără nici un mijloc, numai prin propria-i prezență". Argis, Cleomene și alț eroi ai lui Plutarch sunt exemple vădite în această privință. Cineva întrebând pe soția lui Concinis, relativ la influența acesteia asupra Mariei de Medicis, aceasta i-a răspuns: „Numai aceea influență pe care o voință tare o are asupra uneia slabe". Voința celui tare, pătrunde în alții, după cum apa, trece dintr'un vas mai înalt, în unul mai jos.

Măsura naturală a puterei caracterului de rezistență în toate împrejurările. Caracterul are nevoie de spațiu și perspectivă, ca și o clădire mare. Oamenii cari 'au dat cugetărei, expasiuni puternice și cari au aprins o nouă viață în lumea întregei omeniri n'au fost alții decât oamenii de caracter. Scopul educației nu este altul decât formarea caracterului. Produsele școalei de azi, dau slabe rezultate în această privință, din cauza slabei organizări a școalei și învățământului. Ea pregătește oameni cu sufletul departe de viața reală, cari nu pot opune resistență tuturor furtunilor din afară. Și doar Goethe, a spus că în liniștea vieții private se formează talentul, iar în vârtejul vieții publice, caracterul.

El este o rezultantă obicinuită a multiplelor tendințe care-și disputâ viața unui om. Două datorii mari avem de îndeplinit pe lume. Prima este, să dăm personalității noastre toată valoarea pe care ea o poate avea și a doua s'o punem în serviciul binelui celorlalți. Ambele reunite chezășuesc spre caractere tari. Oamenii cinstiți, credincioși și exacți în împlinirea datoriei sunt valori ce nu se pot prețui în societate. „Podoaba vieții e talentul, cununa talentului e caracterul" a spus Mehedinți al nostru.

Dela începutul omenirii și până azi, toate drumurile către progres, pe cari au apucat popoarele, n'au fost făurite decât de această forță ideală. Orce instituțiune înaltă n'a fost decât umbra prelungită a unui om. Ce ar fi ajuns neamul românesc, fără energia ordonată a unui Ștefan ori Mihai? Napoleon nici în dicționarul lui nu putea suferi cuvintele „nu se poate" și „imposibil" atâta curaj și energie avea în toate întreprinderile militare. Cea mai sigură cale de a te ridica nu este alta decât forța caracterului tău propriu.

Educația omului se regulează după idealuri cari mai bine ca toate nevoile schimbătoare ale unei epoci fasonează caracterul, această mare rezervă de viață spirituală în individ, acest ciment puternic al oricărei societăți. Caracterul este concentrarea și întărirea energiei voluntare. Caracterul se conduce de conștiință, iar o inteligență fie cât de ascuțită, dacă nu se supune unei conștiințe delicate, nu făurește decât stofa unui Mefisto. După William James „caracterul unui individ nu-i în realitate altceva decât formele obișnuite ale asociației lui".

Toată moleșala în care zace învățământul nostru de azi, va fi îndepărtată numai de profesori cari au caracter.

Dacă în toate laturile vieții sociale se cer oameni de caracter, pentru școală care are datoria de a-i forma, cu atât mai mult se impune ca o obligație. Liniștea, pacea și fericirea românismului dela școală se așteaptă. Acest drept aparține școalei și vreo încercare socială care ar neglija-o moare dela sine. Dreptatea e o victorie care nu trebuie sărbătorită cu strigăte de bucurie, ci prin veselia limpede a sufletului, bucurie devenită constantă. Massele puternice se strâng la nevoie în jurul caracterului dela care așteaptă să le arate calea mântuirii. Pe cerul popoarelor caracterele sunt stele luminoase. Ele îndreaptă pașii rătăciților spre lumea ideală. Steaua Mântuitorului și azi călăuzește viața întregii omeniri spre fericirea eternă.

Caracterele cetățenilor sunt cele mai puternice forturi de apărare. Ele alcătuesc un schelet al întregului organism social. Caracterul cu energie, zice Rădulescu Motru, este cea mai prețioasă sinteză productivă din câte este dat să le cunoască omul.

In aceste vremuri de noui prefaceri, avem nevoie de oameni de caracter în toată puterea cuvântului. Sufletul mare al României Mari, se întrevede în ei. Umbra urmărilor războiului întinsă până în zilele de azi, nu o mai putem invoca și de acum înainte ca o vină. Bunul mers al întregei gospodării naționale și sociale își va găsi rostul cu asemenea oameni.

Și contribuția noastră e destul de mare.

Să ne dea Dzeu gânduri bune, căci numai ele sunt părinții depinderilor bune. Noi suntem stăpâni pe gândurile noastre. Suntem deci stăpâni pe caracterul nostru. Și în această lume vom găsi și noi ceeace caută toată lumea ca și Ralph Waldo Trine „Ce caută toată lumea" unde zice:

„Fiecare își are viața în mână, și poate să facă ce vrea din ea, pentru caracterul fericirea și puterea lui și pentru, înfăptuirea părței dumnezeești din el".

D. Pupăză
Directorul școalei din Dobrița-Gorj

Cum judecă românul neaoș

Deși n'avem încă destule școli, ca toți copiii de prin satele noastre să aibă parte de școală, însă spiritul răspândit prin școalele noastre e propagat în massele poporului de către puținii, cari au umblat la școală.

E apoi lucru știut că atât prin cărțile de cetire, cât și la lecțiunile de istorie și la cele de intuiție se cultivă patriotismul mai ales deșteptând în inimile copiilor *simțimântul de devotament și de alipire credincioasă către M. S. Regele și către dinastie în genere.*

Acelaș simțământ se cultivă și în biserică la toate ceremoniile religioase, în care credincioșii se roagă lui Dumnezeu pentru rege și pentru toți membrii familiei regale.

Cel mai covârșitor este deci în inima țăranului român simțământul, că are să se plece înainte de toate în fața lui Dumnezeu și apoi în fața Regelui pentru care trebuie să se roage.

Astăzi când sătenii știu că M. S. Regele Ferdinand este suferind, ei înalță zilnic rugi fierbinți către Dumnezeu, rugându-l să-i dea o grabnică însănătoșire.

Viața M. S. Regelui le este tot atât de scumpă ca și viața lor. Bunul Dumnezeu care a fost milos și ocrotitor în toate vremurile cu neamul nostru, va răspândi harul ceresc și de data aceasta asupra scumpei noastre dinastii.

Holderis, profesor.

Răbdare și perseverență

Orizontul se încruntă. Norii negri spintecați de fulgere înghit lumina soarelui. Furtuna a deslănțuit și toarnă totul la pământ. Grindina lovește cu putere de moarte tot ce-i viu. Oameni, animale, pasări, aleargă care încotro după adăpost. Valuri da apă turbure amenință cuiburile, în timp ce cerul răzbubue îngrozitor. Cei mai tari își fac locuri și adăposturile cele mai bune. Cei slabi și neputincioși sunt alungați de frica morții din loc în loc.

Legea peirii se aplică pe seama celor slabi, când nu există milă și iubire, când nu există dreptate.

La fel vârtejul ce astăzi ne-a încurcat zilele. duce la peire pe cei mai slabi. Glasul iubirii a amuțit; a solidarității nu se aude. Dreptatea este înmormântată de vie.

Viața și-a pierdut rostul, zilele și-au perdut farmecul iar oamenii și-au pierdut credința.

Un vârtej miraculos învălue sufletele omenirii și rând pe rând le isbește de câte o stâncă și le prăbușește în neant.

Panta pe care alunecăm este repede și duce în prăpastie.

Și bine-ar fi să ne oprim o clipă pe mal, înainte de a ne stinge în adâncimile ei întunecate.

Dele Domnul, să fie acestea, lucruri neadevărate, să fie o părere greșită, să fie altfel de cum eu le simt, și a-și fi cu mult mai mulțumit.

Dar dacă ele sunt așa și în realitate, apoi, dragi muritori, înainte de a ne afla morți între vii și înainte de a ne apune definitiv soarele înțelegerii și dreptei judecăți, să ne oprim numai o clipă pe povârnișul pe care alunecăm, să avem un bob de răbdare, să ne reculegem și să ne străduim a ne regăsi din pașii noștri pierduți.

Viața dacă nu este înțeleasă își preferă sfârșitul cât mai grabnic.

Moartea fie ea sub formă de întunecare a minții, fie ea sub forma prăbușirii pământului însufletit în mormântul de veci, rânjește sălbatic și apare, crudă, hidoasă, urâtă și nu-i stă nimeni în cale.

Și dacă ar fi numai să ne facem nevăzuți din mijlocul celor ce ne-am trezit în pruncie; să ne facem nevăzuți din lumea cu soare, spre a trece în întunericul surd și etern al pământului, nu ne-am gândi prea mult la suferințe, căci și ele sunt coborâte în mormânt, în acelaș sicriu.

Dar, marea frică să ne cuprindă la gândul că suferințele ce le provocăm unul pentru altul, sunt săgeți otrăvite care ne face să murim înainte de moarte și mai înainte de a ne fi primit pământul în sânul lui.

Dacă, îngrozitor este atunci când boala surpă puterile corpului înainte de a da libertate sufletului să sboare în ceruri, apoi cu cât mai îngrozitor este să-ți fie surpate puterile sufletului, înainte de a fi dat libertate corpului să se pogoare în adâncimi?

Vârtejul în care suntem aruncați ne izbește capete'n capete și fiecare din noi în loc să ne apărăm unul pe altul, fiecare aleargă la mijloace pernise și nepermise pentru a fi mai rezistent. Ba de multe ori, prin minciună și înșelătorie, prin ură și răsbunare, căutăm a ne face loc cât mai bun pentru vețuire.

Dar nu-l facem mai bun.

Căci dacă amară este urgia destinului, fără de sfârșit este urgia lumii.

Valurile vremii te redică și dacă te folosești și de laturile negre ale sufletului, te înalți fără îndoială, tot mai sus, tot mai sus . . . ca apoi de acolo să fii prăbușit tot mai în adânc și cu atât mai sigur.

Suntem răi și neînțelegători. Nu ascultăm și n'avem credință și fiecare dintre noi este un spin în calea celuilalt.

Am făcut din restul vieții noastre o aprigă luptă pentru averi materiale. Căutăm bogăție pe orice cale.

Și căile pe care umblăm de-ar fi cinstite și de bună credință n'ar fi un prea mare rău, dar când aceste căi sunt negre și pătate de păcat, sunt cu atât mai mult blestemate.

Când scriu aceste rânduri, mă gândesc numai la cooperație, la această religie nouă făcătoare de minuni, care aduce mângâere și alinare.

Oh! Dar și carul bietei cooperații, este prins cu pietre.

Ne străduim noi, să-l scoatem din pietre, să-l dăm pe drum și să ne simțim cu el la noi acasă. Dar . . . merge greu.

Roatele-i sunt șubrede, căci viermele interesului personal și egoist, viermele răutăților sufletești a celor mulți cari o țin cu tiranie sub călcâi, îi rod spițele.

Juncanii sunt tineri și fără puteri, iar cărăușul bătut de gânduri.

Merge greu dar . . .

Răbdarea este mântuire a spus un sfânt.

Perseverența este mama tuturor virtuților, a spus o regină.

Adevărat este.

Timpul va schimba poate fața lucrurilor de azi, dar până atunci, dragi tineri, în care-și pune nădejdea vremurile bune, puneți umărul cu sârguință să scoatem carul din pietre.

Răbdare și perseverență și . . . înainte . . .

Mă adresez tinerilor români de pretutindeni și, în special, acelor pioneri în a căror suflete licărește scânteia binelui obștesc prin puterea credinții cooperatiste.

Să facem începutul, căci de-o da bunul Dzeu, sfârșitul va fi bun și izbânda a noastră.

George Just. Filipescu.

Scrisori plugărești

Trebue să smulgem taina pământului
In care zace comoara vieții;
Căci, de nu'nțelegem rostul „Cuvântului",
Vor înflori zadarnic, flori, în calea dimineții.

Frate plugar,

Dacă scriu astăzi cu pana și nu cu fierul plugului, o fac din două motive: întâi, că, acum îi iarnă și nu-mi poate merge plugul, și al doilea — și cel mai de seamă — este că sunt tot un plugar, care învață astăzi în școală, cum să muncească, mâine, mai bine pământul.

Și uite, frate plugar, nu toți au fericirea aceasta.

Noi, fii plugului, cari ne ținem de el ca umbra, avem mai multe fericiri. E drept că avem și mari supărări, dar toate sunt spre binele nostru, căci dacă n'ai gustat amarul, nu știi ce este zaharul — zice un proverb bătrânesc. Dacă ar fi numai vară toată viața, atunci, viața ar fi poate mai molâe, mai leneșă, și știi că lenea e mama tuturor neajunsurilor, dacă ar fi numai iarnă, ar fi și mai rău, iar dacă n'ar fi binele și răul, urâtul și frumosul, poate că viața n'ar mai avea nici un sens. După o furtună, vine timp frumos și atunci inima râde de bucurie; după rău, vine bine și sufletul se îmbată de fericire.

Și când zic, că și răul e bun la ceva, nu mă gândesc deloc c'ar fi bine să ni-l procurăm noi prin certuri cu confrații, ori mai știu eu cum căci, atunci nu numai că n'avem să folosim nimica, dar săvârșim și o nelegiuire cu aproapele nostru.

Răul cel bun, ne vine dela Dzeu — dela natură. Și pe acesta trebue să știm a-l folosi.

Să luăm de pildă iarna. Din multe puncte de vedere o putem judeca. Dacă ne gândim ca ea vine cu vânturi mari și geruri tari de trosnesc lemnele, cu troene de omăt și cu viforițe păgâne de te răstoarnă'n drum cu sania goală, și în fine, dacă socotim ca ea vine cu lipsa și sărăcia care face pe mulți să-și dea duhul în mâinele Domnului, o credem, neapărat, ca un dușman al nostru al omenirii, al animalelor, al plantelor și chiar al celor mai vietăți ce te isbesc vara în față.

Ni-o închipuim neagră, răsbunătoare, sau ca un morman al Universului care tinde să ne zdrobească.

Nu este însă tocmai așa.

Căutând cu deamănuntul, vedem că ea nu ne aduce cele mai mari foloase și bucurii. Pământul cu venirea ei, răsuflă ușurat. Se odihnește și-și strînge din nou materiile ce i le-au rupt plantele. Sărbătorile Crăciunului, ale Anului nou și ale Bobotezii se țin lanț. Obiceiurile noastre, păstrate ca o moștenire sacră dela strămoși, capătă viață de aceste sărbători și tot omul se simte altul în ziua de Crăciun sau de Anul nou când copiii îl întâmpină fericiți, pe buze cu „Sorcova veselă! . . .

Afară de acestea, o putem considera și ca un laborator de purificare. Inlătură dela viață plantele bolnave, animalele neapte, vietățiile netrebnice, și chiar . . . pe cei ce vor a'și muta pătura după umbră, „unde-i copacul mai stufos, c'acolo-i somn mai frumos!"

Nouă, plugarilor, ne mai aduce și alte foloase.

După munca istovitoare a unui an, în care ți-ai strîns pâinea cea spre ființă, când simți că puterile îți sunt vlăguite, de atâta activitate, vine iarna, în care trebue să te odihnești și să înmagazinezi energia pierdută.

Ți cari lemnele acasă în tihnă. O roată la car, o repari, că s'a rupt astă toamnă cu porumbul. Plugul, groapa, semănătoarea după ce le-ai scuturat frumos, le ungi și le pui la adăpost bun. Îți vezi de gospodărie și îngrijești de vite. Gunoiul îl cari pe câmp. Ba mai lucrezi și ceva împletituri de richită sau de papură că, „ce-i făcut la casa omului, nu-i strică."

Cum vine însă Februarie, imensul laborator al plugarului își desface brațele, amorțite oarecum în timpul ernei. Simptomele unei activități nouă își fac apariția. Energia acumlată în noi — în timpul ernei — ne dă brânci la muncă.

Si . . . o nouă activitate începem iarăși, frate plugar!

Mașinile și instrumentele agricole trebue să le scoți dela adăpost, și să la ungi ca să fie gata. Gunoiul, numai decât să-l termin de cărat.

Porumbul te chiamă să mai umbli în el și să-ți realegi semincrii. Zăpada începe să se topească și tu trebue s'o strângi cât de multă la tulpina pomilor căci, pe lângă că aduce umezeală rădăcinelor, dar mai stânjenește și ea într'o oare care măsură înfrunzitul prea de vreme.

Curățește pomii de omizi și de rămurdele uscate; cioplește oracii; gunoește via.

Vitelor — mai cu seamă celor de muncă — să le mărești porția de hrană. Trifoi, lucerna, fân și uruială să le fie mâncarea de predilecție.

In mustul zăpezii fă ogoare pentru porumb și celelalte; vor fi cu atât mai bună având umezeală dedesubt. Dacă ai grâu de însemânțat acum, seamănă-l, căci o vorbă din bătrâni zice „Grâul, dacă apucă o zi din Februarie, se numește tot de toamnă". Sapă gradina pentru zarzavaturi și pentru tutun.

Pământul ne chiamă, frate plugar! Câte nu sunt de făcut! Și Doamne! câte se fac așa? . . .

Trebue să înțelegem taina pământului și să i-o smulgem, căci în ea este comoara vieții! Altfel „cuvântul" va mai rămânea pustiu, și florile ce vor răsări în calea dimineții, înăbușite de nepătrunderea noastră, se vor ofili și vor peri! . . .

Ce imens și divers laborator este munca noastră, frate plugar!

Caută și fă cel puțin un sfert anul acesta, din cele înșirate mai sus, și vei înțelege un sfert din taina pământului mut. . .

Petre Dumitriu-Copoieru
Elev-pract.
la o școală de agricultură.

Tuberculoza și satul Ruptura (Roman)

Din cele ce voi expune involuntar în mintea cetitorului se va petrece un proces de generalizare. Și-i destul de logic: ca dela priveliștea ce ți-o oferă o familie, un sat, o comună, un județ, să mergi cu mintea mai departe, făcându-ți astfel o imagină și-o impresie a țării, a neamului în care se găsește familia, satul, comuna, județul.

Când este vorba mai ales *de tuberculoză*, procesul se petrece mai cu repeziciune în mintea celor ce'și dau seama, fiind știut că tuberculoza este o boală contagioasă și infecțioasă, *„atât de răspândită la noi, încât cu drept cuvânt trebue considerată flagel național"*. Optimist fără pereche să fii și dacă în urma acestui proces de generalizare n'ai ajuns la concluzia: *flagel național*, primejdie națională, apoi, nu putem să te clasificăm decât în categoria optimiștilor cari se confundă cu nepăsătorii și cu cei fără dor și drag de țară și neamul care-i adăpostește.

Atitudinea în care se găsesc guvernanții și stadiul în care se găsesc legiuirile care privesc primejdia tuberculozii nu face decât să ne decepționeze. Forme, vorbă fără fapte, în timp ce boala își face sălaș tot mai intensiv.

* * *

Aș fi vrut să dau exact numărul tuberculozilor și pentru asta am cerut dlui agent sanitar informațiuni precise pe care putea să le dea din cazierul serviciului sanitar. Nu s'a putut ce-am dorit eu însă, sub motiv de discrețiune pentru care au ordine chiar.

Ascultați totuși:

Tuberculoza la noi în sat a început să facă victime cam depe la anul 1921. Deatunci și până în prezent eu, personal, am numărat 12 ființe: 6 femei și 6 bărbați, morți între vârsta de 17—30 ani. Numărul victimilor a progresat cu înaintarea trupului așa că cei mai mulți au murit în 1926.

Fapt care trebue reținut e că toți cei cari au murit deși din clasa socială țărănească totuși au fost fiii celor mai fruntași gospodari.

Pe lângă aceasta și din punctul de vedere al sănătății fizice erau c'o moștenire bogată.

* * *

Și pentrucă această boală unde'și găsește mediul progresează nu regresează (și mediul prim îl costitue ignoranța) înregistrăm încă în satul Ruptura vre'o 15 cazuri la care microbul și-a început manifestările exterioare.

Când ne gândim însă că vor mai fi foarte mulți la care de acum va începe să se manifeste boala, ne îngrozim. Sunt familii întregi suspectate de această boală, mai ales din acelea care și-au trimis câte unul spre mormânt. O *anchetă medicală în satul acesta, o catagrafiere precisă, ar constitui o senzație neobișnuită*. Și trebue să se facă c'ar fi un exemplu de indolență, de nepăsare fenomenală.

Dacă ar veni cineva acuma în aceast sat ar vedea cum vreo trei tineri sunt la cel din urmă grad.

*

(Urmează pe pagina 2-a).

1) Cine dorește să aibă cunoștinți mai multe despre sat și com. Ruptura să citească articolul „Din satul Ruptura" din no. 161 anul 1926.

Crucea de pe Golgota

Soarele era acum sus de tot şi căldura aproape de nesuferit. Cerul era cu desăvârşire senin şi de o culoare aşa de albastru-închisă, încât părea mai degrabă o baltă de metal, vopsită. Razele de lumină ascuţite pătrundeau pretutindeni şi frigeau totul ca o flacără fierbinte. Ierusalimul sta întins liniştit subt această orbitoare lumină.

Ici şi colo, înalţii palmierii îşi mişcau cu mândrie trunchiurile cafenii şi frunzele prăfuite. Luminat de aceeaş lumină, măreţul templu al lui Solomon, de pe muntele Mareei, sclipea cu un mare diamant preţios. Poporul zorea tot mai iute înainte, într cându-se unii pe alţii ca să ajungă mai degrabă la locul de osândă. Soldaţii romani se opreau la vreo cârciumă ca să-şi potolească setea şi să-şi mai unde gâtul. Unii flecăreau lucruri fără şir, alţii discutau între ei. Unul din cei necioplţi, oferi o cupă de vin lui Simon şi fiindcă acesta o refuză, el o vărsă furios peste cruce.

— Iată şi crucea botezată! strigă el către mulţimea care-i aprobă fapta. Şi încă cu un botez mai bun, decât botezul acelui Ioan, căruia i-au tăiat capul. Prin învălmăşeală Melchior dete cu ochii de Varava. Varava se uită la el cu spaimă — căci în ochii lui Melchior se vedea o prevestire înspăimântătoare. Se apropiară unul de altul şi prin învălmăşală merseră alăturaţi spre Golgota.

— Varava, numai prin înşelăciune, minciună, viclenie, cămătărie, şi prin orice fel de săgeată infernală ce se va afla în puterea Satanei, prin toate acestea va trăi poporul evreu: ţine minte ce-ţi spun eu, Varava. Chiar numele tău le va servi de simboi; tu vei fi Împăratul Iudeilor, fiindcă acela, care merge înaintea noastră, e împăratul unui popor mai întins, poporul spiritilor nemuritoare asupra cărora nu are influenţă aurul. Varava se uită la el cu spaimă, neânţelegându-l despre ce vorbea.

— Despre care popor vorbeşti tu? îngână el, despre care lume?

— Care lume? repetă Melhior. Nu o singură lume, ci mii de milioane de lumi! Colo departe, deasupra noastră, — şi el arătă spre orbitorul cer — perdeaua de lumină le ascunde pe toate de ochii noştri, totuşi ele există: aceasta nu-i nici vis, nici delir. Sfere colosale, sistem nesfârşit, toate urmează căile indicate, toate sunt bogate în melodii, pline de viaţă, strălucitoare de lumină şi acel om din dispreţuitul Nazaret, care merge la moarte, ştie toate aceste taine! Mulţimea se opri deodată din mişcarea ei. Din nou izbucniră strigăte şi exclamări:

— Are să moară înainte de a apuca să-l răstignească.

— Işi perde cunoştinţa!

— Dacă nu mai poate merge, legaţi-l cu o frânghie şi târâţi-l la Golgota! Spuneţi lui Simon să-l ducă şi pe el împreună cu Crucea!

— Sprijiniţi-L, răilor, ţipă o femee — ori vreţi să se ducă vestea până la Cezarul, de barbaria evreilor?“ Zgomotul se tot mărea şi mulţimea întârâtată se da înapoi, ameninţând să strivească pe mulţi; unii cădeau şi erau călcaţi; copiii plângeau, dezordinea era complectă!

— Acum era bine să fi'nceput al scăpa! îngână Varava, în adânca-i iritare, şi strânse pumnii, ca şi cum s'ar fi pregătit de luptă. Melhior îl opri cu mâna.

— Cearcă să smulgi tot astfe soarele de pe cer, zise el supărat. Linişteşte-te, prost, nesocotit! Tu nu poţi salva pe acela, pentru care moartea este sfârşitul divin al vieţii. Tot zgomotul şi strigătele erau concentrate în jurul măreţiei figuri a Nazarineanului, care, deşi stătea aşa de drept, părea cu toate acestea căzut în nesimţire. Faţa lui era palidă ca de mort şi ochii îi erau închiş. Soldaţii şi poporul crezând că se sfârşeşte cu El, cerură apă sau vreo altă băutură rece, ca să-l readucă în simţire. Dintr'o casă vecină, aleargă un om, aducând o cupă plină cu vin şi cu mir şi o dete centurionului. Inima centurionului se strânse fără voie, ca de o mustrare de conştinţă şi milă; el se apropie şi duse cupa la gura divinului martir, care simţind atingerea şi rece deschise ochii săi lucioşi şi suráse, Frumuseţea fără seamă şi nobleţea înpunătoare a acestui surâs, nemărginita ertare şi răbdare, care se exprimau prin el, lumină şi influenţă parcă în chip minunat, toată această mulţime. Strigătele şi vociferările se curmară şi toate capetile se întoarseră involuntar spre acea figură strălucitoare, care lumina asupra lor cu aşa negrăită splendoare. In acest timp câteva femei se apropiară de osândit şi uitându-se drept în faţa lui, fură subjugate de măreaţa lui primire şi începură a vorbi despre El cu compătimire şi milă; iar altele mai sentimentale, trezite prin acest şopot de simpatie, ce străbătea prin mulţime, începură să plângă tare, ca să-şi arate durerea. Dar acela pe care-l plângeau, îşi venise deja în fire. Buzele i-se deschiseseră uşor, tremurătoare şi umede, parcă ar fi primit puteri noi din cer. O uşoară înbujorare i se ivise din nou pe faţă şi El privea ca un înger rătăcit, dorind să ştie unde să găsească. Un glas slab şi liniştit răsună armonios, ca un cântec fermecător, nespus de trist.

— Fiice ale Ierusalimului Nu mă plângeţi pe mine — ci plânge ţi-vă pe voi şi copii voştri! Că vor veni zile, în care se va zice: Ferice de cele sterpe şi de cele ce n'au născut şi de ţâţăle care n'au aplecat. Atunci vor începe a zice munţilor: „căderi peste noi“ şi dealurilor: „acoperiţine“.

Glasul lui tremură şi minunaţii ochi ai deţinutului împărat împlundu-se de profundă milă continuă:

— Căci dacă cu arborilc ce înverzeşte se procedează astfel, ce va fi cu cei uscaţi?

Dezordinea se mărea din cauza asinilor şi cailor speriaţi, cari o croiau în toate părţile, când eşind din stradele lăturalnice, dădeau de această zarvă. Dar în cele din urmă, o cotitură bruscă deschiseră tuturor vederea spre Golgata. Mulţimea scoase un strigăt obştesc asurzător şi Simon Kirineanul, care tot ducea crucea, ridică capul revoltător şi întristat de acest sălbatic tumult. Strigătele grosolane ale mulţimii îl deşteptară şi când ochii lui văzură Golgota, pentru prima oară, simţi o oboseală de moarte. Pe lângă această oboseală simţea şi o fericire mare, căci ducea Crucea aceluia care în curând trebuia să fie răstignit pe ea. Golgota i se părea lui sfârşitul firesc al întregei vieţi. Peste câteva clipe pe crucea depe Golgota s'a stins viaţa aceluia care a murit pentru noi spre iertarea păcatetor noastre. Cum s'a stins această viaţă, ne cuprinde o jale adâncă, ne vedem pe noi înşine şi etern omeneasca noastră stare în cea mai vie lumină, simţim că această grană şi viaţă a noastră însemnează moartea lui Hristos; Crucea de pe Golgota a făcut o îngrozitoare lumină. Părăsirea şi izolarea Domnului în viaţa aceasta vrea să se aşeze posomorâtă pe sufletul nostru spre a ne paroliza urmarea: atunci ne aducem aminte de îngerul dela mormânt, care arată'n sus şi ne gândim la vorbele:

„Iată eu cu voi sânt până la sfârşitul veacului“.

D. I. Iliescu Palanca
învăţător

Tuberculoza şi satul Ruptura

(Continuarea de pe pagina I.)

Aşi fi dat nominal, chiar un tablou dar m'am gândit să nu ating susceptibilităţile consătenilor mei.

Conştient de primejdia acestei boale, conştient că ţărănimea noastră nu-i pregătită să lupte în succes cu această boală pentrucă pe lângă altele are cele mai subtile mijloace de contagiune, am făcut raport către medic primar al judeţului. Nu s'a primit nici până acum vreun răspuns fapt ce-a silit pe subsemnatul că în ziua întâia a „Naşterii Domnului“ să fac o nouă intervenţie, raportând iar d-lui medic primar pe medicul plasei noastre, care fiind însărcinat cu anchetarea n'a venit la faţa locului nici până acum.

Nu rămâne alta de făcut decât să trec peste aceste organe şi să merg mai departe cu plângerea.

De asemenea fiind de-a noastră datorie (a învăţătorilor şi-a preoţilor) am început în cadrul activităţei casei de sfat şi cetire „Lumina“ tot din acest sat o vie propagandă. Se lămureşte sătenilor prin conferinţe ce-i tuberculoza, etiologia şi profilaxia ei. Şi toată această propagandă în cuvânt are efect, numai este glasul ce strigă în pustiu; pentrucă sătenii noştri văd, realitatea le este sub ochi: Satul Ruptura la intervale mici de tot îşi dă tribut acestei boale pe cei mai dragi fii ai lui; şi când un sat întreg îl petrece la mormânt numai în lacrime şi bocete pentrucă era poate numai de 24 ani, deabia căsătorit, în urmă rămânându-i un copil şi soţie, care cu siguranţă moştenesc un teren prea prielnic microbului, nu scăpăm prilejul de a arăta la groapa deschisă pentru a primi pe cel ce vine când ţipetele sunt sfâşâetoare, primejdia acestei boale şi paza care trebue să ne-o impunem. Acum vi-i rostul de predicat fraţilor preoţi, lăsând aniletica la o parte şi vordind numai ceeace vă dictează dragostea d-vs. către ţară şi credinţă, către cei pe cari-i păstraţi.

In combaterea acestui flagel naţional trebue să lupte preoţimea şi învăţătorimea din răsputeri, încumbându-se parte integrantă în muncă şi'n reuşita acestei munci.

Gheorghe Cepoiu
înv.

Răspândiţi

„Cultura Poporului“

Prin Basarabia culturală

Studenţii teologi din Chişinău pentru ridicarea culturală a maselor rurale, au întreprins un inimos turneu cultural naţional dealungul Basarabiei.

Fără zgomot, fără ajutoare şi subvenţii, fără concursul autorităţilor, numai însufleţiţi de rostul chemării lor au pornit aceşti modeşti misionari la îndeplinirea datoriei.

Primul sat, pe care l-au atins a fost Pituşca.

Acolo au ţinut o conferinţă, despre dragostea de neam ţară şi rege, şi au dat apoi o mare serbare, jucându-se piesa: „In zile de serbători“, de preotul Savin, în care se perindă pe dinaintea spectatorului o întreagă serie de obiceiuri şi tradiţii ale neamului românesc.

Şi conferinţa şi piesa au mişcat pe săteni într'un chip deosebit.

De acolo studenţii au vizitat Răciula, Mândra, Mărjanca Gherbovăţ Ţigăneşti, Oneşti, Vârzeşti. Peste tot ei au conferenţiat, vorbind despre însemătatea sărbătorilor creştineşti, atingând şi chestiunea calendarului îndreptat, mult comentată de săteni, apoi: despre lipsurile maselor rurale şi mijloacele prin care s'ar putea ajunge la o mai bună stare, despre: datoria de a urma pe Hristos şi de a păstra credinţa strămbună.

S'a dat şi o mare serbare la Gărbovăţ, unde un conferenţiar a subliniat asupra unirei ce trebue să fie între toţi fii neamului românesc.

După acea prin Frumoasa şi Ţigăneşti, trecând la Oneşti, unde poporul în mare număr aştepta pe studenţi, s'a vorbit despre acţiunea de purificare naţională, întreprinsă de studenţi.

La Cobâlca s'a dat o serbare impunătoare şi s'a conferenţiat despre spiritul de unitate ce trebue să existe între săteni şi însemnătatea cooperaţiei în economia naţională ca mijloc de emancipare economică a românimii.

Aci s'a jucat şi piesa, In zile de sărbători. In continuarea turneului, studenţi au vizitat şi alte numeroase sate, cu acelaş inimos avânt sufletesc.

Studenţii noştri, luptând cu bărbăţie cu greutăţile în timpul geului năpraznic au străbătut sate, ducând cu ei o rază de lumină, ceva din prisosul inimilor şi cunoştinţelor lor.

* * *

In ziua de 23 Ianuarie a avut loc în comuna Suruceni, adunarea învăţătorilor, ce fac parte din cercul cultural „Spiru Haret“.

Au luat parte un număr mare de învăţători în frunte cu preşedintele cercului P. Tanurcov. In şedinţa s'a ţinut o lecţie practică de limba română cu elevli clasei a doua. S'a făcut apoi critica şi după aceasta s'a vorbit despre „Solidaritatea naţională“. S'a luat masa comună, după care a urmat şedinţa publică, ce s'a deschis printr'o cuvântare a dlui Gheorghe Muşcinschi, directorul şcoalei, care în câteva cuvinte, a arătat însemnătatea unirei; apoi a luat cuvântul d. învăţător Vâlcu, care a vorbit despre foloasele şcoalei.

După acesta a urmat piesa „Să ne iubim“, jucată de elevii claselor III, V şi IV şi diferite dansuri naţionale.

* * *

La şcoala no. 2 de fete din Cojuşna a avut loc o întrunire a cercului cultural „Traian“. După ce învăţătorii împreună cu şcolarii au luat parte la slujba bisericească, a avut loc o serbare culturală cu versuri şi cântece pe mai multe glasuri, cântate de corul şcoalei de fete de sub conducerea domnişoarei A. Iancovschi.

După aceasta s'a jucat presa „Umbrela prăpădită“, de către elevii clasei a III-a dela şcoala de fete şi băeţi no. 3 de sub conducerea învăţătorului transnistrian Neluş.

A urmat dansuri naţionale jucate de elevele şcoalei de fete, după care d. N. Niculescu, învăţător, a ţinut o frumoasă cuvântare despre legătura dintre şcoală şi biserică. Serbarea a fost cât se poate de reuşită şi folositoare.

* * *

In ziua de 23 Ianuarie a. c. în com. Dabosarii-Vechi jud. Lăpuşna, în localul şcoalei mixte no. 3, a avut loc o serbare cu caracter naţional-cultural, organizată de d. director S. Ţămboliuc. care a depus o deosebită grijă pentru frumoasa reuşită ce a avut serbarea.

S'au recitat mai multe poezii patriotice şi anecdote de către elevii şi elevele şcoalei, după care s'au jucat două piese din viaţa ţărănească. „Lângă Pământ“, şi „Şezătoarea“. S'a cântat apoi, mai multe cântece de către corul şcoalei, condus de d. Bovari. Cea mai mare reuşita au avut dansurile naţionale jucate de elevii şi elevele şcoalei.

La serbare au luat parte un numeros public, toţi intelectualii şi autorităţile comunale.

Ar fi de dorit, ca asemenea serbări să se dea de către fiecare şcoală în comuna sa, îndemnând astfel pe ţărani de a da copii lor la şcoală, de bunăvoe.

U.

Mormântul Dnei Elena Cuza

După o cale de 17 km. spre nord-est de oraşul Vaslui, se află situat satul Soleşti.

Acest sat a fost înfiinţat prin anul 1790 de marele proprietar Iordache Rosetti Solescu, dându-i numele său de Soleşti.

Satul Soleşti foumează astăzi sine gur comuna Soleşti, având diferite autorităţi între care şi o judecătore.

Are două biserici, având ca preot paroh pe aprigul luptător al credinţei strămoşeşti, pe preotul Gheorghe Târnoveanu, care prin predicile şi conferinţele ţinute de acesta în fiecare Duminecă, a reuşit a combate multe rele din comună, aducând între oameni pace şi bună învoire.

Dela venirea Dlui în comună, sau făcut o mulţime de înbunătăţiri, s'a combătut cu energie ravagiile beţiei şi care mai mult ca toate a lucrat şi lucrează la ţinerea trează a conştiinţei naţionale, lucrând pe toate căile la propăsirea neamului românesc.

Comuna Soleşti afară de preot mai are un coneucător sufletesc al poporului pe învăţătorul Mihai I. Filip, care deşi aproape invalid de războ, e refuzat categoric de a fi reformat şi prin munca depusă de acesta a reuşit a înfiinţa o bancă populară cn denumirea de Banca populară doamna Elena Cuza, având frumosul capital de 1.200.000 lei.

In misiunea sa pastorală de apostolal al poporului a dat roade destul de frumoase, având destui elevi cari frecventează diferite şcoli secundare şi care vor duce numele său ca un zefir dulce, dela un capăt la altul al ţării.

In acest sat zac osămintele doamnei Elena Cuza şi ale următoare lor persoane:

Ecaterina Iordache Rosetti Solescu, născută Sturza la 17 Iulie 1806 şi decedată la 11 Aprilie 1869, aceasta este mama doamnei Elena Cuza.

Gheorghe C. Rosetti Solescu născut la 30 Noembrie 1853 şi decedat la 5 Decembrie 1916, fost mult timp, până la moarte ministru plenipotenţiar al Românei la Petrograd. Acesta este uepot depe frate al doamnei Elena Cuza.

Această personalitate au un singur fiu Toader Rosetti Solescu, care este moştenitorul şi proprietarul moşiei Soleşti de azi.

Doamna Elena Cuza, născută Rosetti la 17 Iunie 1825 şi decedată la 2 Aprilie 1909, fosta Doamna Românei dela 24 Ianuarie 1859 la 11 Februarie 1866.

Toate aceste oseminte se află depuse la cavoul familiei Rosetti din curtea bisericei Soleşti judeţul Vaslui, unde se pot vizita oricând şi de ori cine.

Gh. E. Solomon

Cronica bucureşteană

„Universitatea liberă“, această înaltă instituţie de cultură a Bucureştilor, a luat lăudabila iniţiativă de a prăsnui, prin'un ciclu de conferinţe ţinute în fiecare Vineri dela ora 6—7, războiul neatârnărei neamului dela 1877—1878. Fruntaşii culturei şi mai ales ai vieţei politice si-au ales cu plăcere subiecte privitoare la acest război şi fiecare va căuta să strălucească, să evidenţieze cât mai important subiectul anunţat.

Iată şi ordinea în care se vor succede conferinţele şi numele distinşilor conferenţiari:

Vineri 11 Februarie, d. Vintilă Brătianu: „Situaţia internă a Românei în anul 1877“, Vineri 16 Februarie, d. Ion I. C. Brătianu: „Situaţia politică externă dela criza balcanică până la pacea dela San-Ştefano“, Vineri 25 Februarie, d. general Radu Rosetti: „Operaţiunile din ziua de 26 August 1877“, Vineri 4 Martie, d. general Radu Rosetti: „Dezvoltarea armatei române dela 1830 până la 1877“. Ambele sunt însoţite de proecţii explicative. Vineri 11 Martie, d. Ion I. C. Brătianu: „Congresul dela Berlin şi consecinţele lui“; Vineri 18 Martie. d. I. G. Duca: „Consecinţele războiului şi desvoltarea internă în urma lui“; Vineri 25 Martie, d. I. Nistor: „Consecinţele războiului asupra românilor din Bucovina şi Basarabia; Vineri 1 Aprilie, d. Sextil Puşcariu: „Consecinţele războiului asupra românilor din Ardeal, Vineri 8 Aprilie, C. Banu: „Influenţa războiului asupra stărei culturale de după război“.

Prima conferinţă a avut loc Vineri 4 Februarie, la care a asistat M. Sa Regina, Sanctitatea Sa Patriarhul, dr. Miron Cristea, dd. Ion I. C. Brătianu, dr. C. Angelescu ş. a.

A conferenţiat d. Alex. Lapedatu asupra: „Desvoltărei istorice a Românei până la criza balcanică din anul 1875“.

După ce am publicat ordinea conferinţelor, avem de făcut o singură observaţie sau mai bine zis să punem o întrebare: Sunt aceste conferinţe cu scop popularizator? Dacă sunt, cu toate că nu par, ne întrebăm cu o foarte legitimă logică de ce s'au pus preţurile la intrări de 200 lei abonamentul, iar pentru elevi şi studenţi 100 lei, când se ştie că tineretul, speranţa ţării de mâine, din lipsă de mijloace nu se duce acolo un de ar trebui să se ducă pentru a-şi făuri conştiinţa naţională, cu adevărat românească: teatrele, concerte, conferinţe, festivaluri, decât numai şi numai când şi unde li se dă intrarea gratuită. Şi apoi publicul care frecventează aceste conferinţe este compus numai din intelectuali: profesori, ofiţeri, magistraţi, funcţionari, a căror stare materială, ştiut este că e foarte precară. Să plătească ceva conferenţiarilor sau Ateneului pentru sală? Nu ne vine să credem. In orice caz asteptăm un răspuns din partea forurilor competente, pentru a nu fi puşi în trista postură de a mai reveni.

*

Ateneul popular „Mihail Popescu“, din cartierul Măgurele, s'a ţinut Duminecă în faţa unui numeros public, o reuşită şezătoare. Şezătoarea s'a deschis printr'un cuvânt rostit de către d. Iorgu Begu, care mulţumeşte în numele Ateneului şi numeroasei asistenţe d-lor studenţi teologi misionari şi d-lui George Lungulescu, purtătorul de cuvânt al „Casei Şcoalelor“.

D. George Lungulescu, a vorbit cu multă căldură şi convingere despre idealismul religios, urmându-l studenţii Victor Negrulescu şi Virgil Marinescu-Murgaş, cari au vorbit despre „Temeile credinţei creştine în viaţa poporului român“ şi „Ortodoxia creştină tradiţională şi istorică a românilor la voevozi, popor şi clerici“ iar d. căpitan Voicu a arătat însemnătatea jocurilor noastre româneşti şi importanţa lor la oraşe având totdeodată prioritate asupra dansurilor importate.

S'au cântat imnuri religioase, de către corul studenţilor teologi, s'a făcut muzică instrumentală, s'a cântat din voce şi s'a declamat din autorii noştri.

O miasmă curată, un vânt binefăcător bătea aducând curăţenia şi puritatea sufletească în sufletele celor cari au petrecut în mod plăcut şi ore de reculegere sufletească.

*

Cu aceiaş grijă, dragoste strămoşească şi tradiţie religioasă şi-a serbat „Seminarul Central“ din Capitală, patronul Sf. Grigore, Vasile şi Ioan.

O însufleţire religioasă s'a arătat în tot cursul serbării, începând cu serviciul divin şi sfârşind cu ospăţul la care au luat parte toate feţile religioase în frunte cu P. S. Sa Tit Simedrea, vicarul Sfintei Patriarhii Petre Gârboviceanu, Boroianu, T. Popescu, St. Brădişteanu, etc.

Dimineaţa s'a oficiat un serviciu divin la care elevul Cristea Niculescu, a predicat cu emotivitate iar părintele dr. Petre Partinie, a evocat cu mare cucernicie, pe cei trei mari sfinţi sărbătoriţi Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare şi Grigore Teologul, cari alcătuesc frontispiciul decorativ al şcoalei, patronul seminarului.

Corul seminarului a cântat cu mult simţ artistic şi adâncă piozitate, numai că ar trebui să se ia mai multă seamă la pedala falsă pe care o strânteşte, nu opune basul scoţând astfel sunete cât mai false, cât mai orbile.

Apoi s'a cântat „una voce“ şi s'a declamat anecdote şi poezii.

In general o serbare care a plăcut publicului, care a impresionat şi mai presus de toate, o arătat că în această instituţie de cultură religioasă se munceşte intens şi prosper şi aceasta numai datorită părintelui Parteniu, care şi-a înţeles marea chemare ce i se face, pentruca să sădească în inima viitorilor păstori sufleteşti ai satelor, o cât mai mare şi cât mai multă şi curată dragoste de aproapele, de altuism, de cel mai înalt sentiment: dumnezeirea.

*

„Institutul Social Român“ este o instituţie de cultură cetăţenească. După cum ni se spune într'un prospect, el a fost înfiinţat de un număr de specialişti pentru „cercetarea problemelor sociale ale Românei şi ajutorea bunei lor deslegări“. El nu a ieşit nici dintr'o însufleţire de o clipă, nici din imitaţie, ci corespunde unei înalte chemări pentru că el a luat naştere din natura lucrurilor postbellice.

A lucrat mult şi bine, iar „Arhiva“ şi publicaţiile sale stau la îndămâna oricărui neîncezător spre convingere. Una din activităţile sale priveşte lucrul ştiinţific de cercetare în secţii, după diferitele ramuri ale vieţei sociale: financiară, agrară, comercială, juridică, industrială, politică, administrativă, degienă socială şi demografică, de teorie politică şi socială, de studii femenine, de politică externă, sociologică, culturală şi bibliografică.

Aducerea la cunoştinţa marelui public a activităţei ştiinţifice s'a făcut pe două căi: publicaţii şi prelegeri publice. Calea publicităţei a fost deservită de „Revista institutului“ „Arhiva pentru Ştiinţă şi Reformă Socială“, care ies de patru ori pe an, publicând studii, documente speciale etc., iar prelegerile publice se ţin odată pe an, în număr aproximativ de 20—25 şi toate tratează în jurul unei singure idei. Cele şease cicluri de prelegeri s'au succedat astfel: 1. Noua Constituţie a Românei, 2. Doctrinele partidelor politice, 3. Politica externă a Românei, 4. Viaţa socială a Românei după războiu. 5. Capitalismul în viaţa socială, şi 6. Sat şi oraş (în curs de efectuare).

In ciclul „Sat şi Oraş“, fiind de recentă actualitate, au vorbit până acum dnii: N. Rădulescu-Motru: „Psihologia Satelor“; d. Trigara Samurcaş: „Arta satelor“; d. Bianu: „Biologia satelor“, iar Duminică d. prof. univ. Simion-Mehedinţi despre „Viaţa culturală la sate“.

Cu ocazia adunărei generale a comitetului şcoalei primare de fete No. 21 „Principele Ferdinand“ (Obor), „Liga Culturală“ şi-a dat concursul său prin ţinerea unei şezători artistico-culturale când a vorbit d. avocat Traian G. Stoenescu despre „Cum să răspândim cultura în popor“, arătând mijloacele şi preconizând un program de muncă în acest sens.

Au urmat reuşite declamaţii, mai multe numere de canto şi s'a jucat şi piesa „Ariciul şi Sobolul“ de Victor Efimiu, în care câţiva tineri au evidenţiat reale calităţi artistice.

*

Joi seara s'a ţinut în biserica „Dichiu-Ţirchileşti“, obişnuita adunare creştinnască săptămânală.

Pr. profesor Miron C. Ionescu, a arătat cum trebue orice bun creştin să primească în trupul său trupul şi sângele Mântuitorului prin Sf. Impărtăşanie.

D. colonel Dem. Rădulescu a evocat trecutul neamului românesc, şi a arătat că numai datorită bisericei şi credinţei strămoşeşti a putut România, această insulă a latinităţei în massa slavă să reziste tuturor intemperiilor vremii.

La urmă pr. Nicolae Rădulescu a mulţumit tuturor celor ce au venit să asculte pe distinşii conferenţiari învitaţi, arătând totodată cum poate dintr'o mişcare cu începuturi modeste să ajungă la adunări religioase, pentru redeşteptarea sentimentului creştinesc, impunătoare şi măreţe din ziua de astăzi.

Joi s'a ţinut a 3-a şezătoare artistică-literară a societăţei „Spiru C. Haret“ de sub preşedinţia d-lui D. Focşa.

Şezătoarea s'a deschis prin conferinţa d-lui Radu S. Niculescu-Mislea despre: „Civilizaţie şi cultură“, cu care prilej conferenţiarul a arătat, pe bază de citate din Renan, Bergson, Durkheim, Rousseau, că este mai bine să ne făurim o cultură sufletească decât să ne sporim cu o civilizaţie care numai de folos nu ne poate fi. D. Const. Noica a vorbit despre „Geniul roman în artă şi gândire“ arătând concepţiile strămoşilor noştri asupra artei şi gândirei Dl. George Gavrilescu a citit două poezii originale de concepţie superioară.

In general o şezătoare reuşită şi un nou sueces al societăţii.

*

Societatea artistică-literară „Tinereţea“ de sub preşedenţia scriitorului N. Batzaria a ţinut la şcoala primară de băeţi „Principele Mihai“ a 98-a şezătoare.

D. George Lungulescu, conferenţiarul „Casei şcoalei“, a arătat că idealismul trebue să fie baza oricărei opere de propagandă culturală pe care trebue să o întreprindă studenţimea universitară la sate. Trebue cu toţi să avem idealism în luptele noastre căci altmintreri suntem copleşiţi de străinii cari ne înconjoară.

D-ra Marg. Hurezeanu, misionară dela Văleni de Munte, a citit cu multă căldură pagini alese din literatura noastră. D-na Ecaterina Drăgulescu a cântat arii româneşti, iar d-rele Jianu Meleuţi şi d-nii Obreja şi Tănase au declamat.

Această reuşită şezătoare s'a încheiat cu reuşite coruri cântate de corul societăţei.

Radu S. Niculescu—Mislea

LOCUITORUL MIHALY BOB trăia singur într'o cocioabă la marginea statului: Vetiş de lângă graniţă. Pentru a-şi asigura existenţa, creştea doi porci pe cari voia să-i vândă.

Nenorocitul, pesemne din cauza frigului, într'una din nopţi a încetat din viaţă. Cum nimeni nu i-a deschis vreodată uşa, fiind străin, abia după o săptămână a fost aflat mort în colibă. Porcii, tovarăşii lui de viaţă, îi mâncaseră cadavrul aproape jumătate.

Cronica Gălățeană

După terminarea vacanței Crăciunului, Universitaiea Populară „V. A. Urechie“ și-a redeschis iarăși cursurile sale care se țin în fiecare zi de lucru, în amfiteatrul liceului „V. Alexandri“. La această Universitate țin prelegeri cei mai distinși profesori și conferențiari ai orașului Galați, fapt ce atrage numeroși auditori din toate straturile societății. La întocmirea programului de cursuri, s'a avut în vedere ca ele să fie cât mai mult utile nevoilor zilnice, preponderând însă ideile naționale, fapt ce atrage numeroși auditori din toate straturile societății. La întocmirea programului de cursuri, s'a avut în vedere ca ele să fie cât mai mult utile nevoilor zilnice, preponderând însă ideile naționale, fapt ce face această instituție să fie un mijloc practic pentru răspândirea ideilor naționale și științelor utile și în straturile poporului. Profesor Constantin Calunuschi, directorul acestei Universități, muncește neobosit pentru propășirea și bunul mers al acestei instituții culturale românești, fapt pentru care atrage stima și recunoștința populației gălățene.

Asociația Femenistă din Galați, după un destul de lung, constatăm cu plăcere că și-a redeschis iarăși seria de șezători culturale. Inceputul l'a făcut cu frumoasa șezătoare de Duminecă 23 Ianuarie, care a avut loc la sediul acestei Asociații ein str. Lascar Catargi sub președenția d-nei profesoare Castano.

Dna. dr. Ionescu—Galați a ținut o interesantă dizertație asupra regulelor de salubritate și higienă ce trebuesc observate în sălele aglomerate ca: teatre, școli, ateliere etc. mai ales acum în aceste timpuri când diferite boale fac ravagii.

D-na Vasilica I. Prodom, și-a desvoltat apoi conferința d-sale, care a avut ca subiect „Mama“. Conferința a fost atrăgătoare și cât se poate de bine reușită din toate punctele de vedere. In încheere conferențiară a analizat frumoasele îndatoriri pe care o mamă le are în familie și în societate, susținând că mișcarea femenistă nu va abate de la aceste sfinte îndatoriri pe o adevărată mamă. După conferință s'a cântat bucăți muzicale la piano și vioară de către dna Petrescu Dâmbovița și Dșoara Prohasca. Șezătoarea s'a terminat cu două scene din „Apus la Soare“ a lui Delavrancea, puse în scenă și interpretate bine de eleve din clasa VIII-a școalei secundare. Șezătoarea a fost bine reușită și dorim să avem cât mai des regiuni de acest fel.

Serbarea Unirii, a fost un prilej de frumoase manifestății culturale și naționa.e pentru școlile secundare din Galați. In dimineața zilei de 24 Ianuari, a avut loc în sala teatrului Central serbarea organizată de liceul „Alecsandri“. Seminarul „Sf. Andrei“ și Școala Normală de fete.

Corul și orhestra liceului au deschis serbarea prin intonarea Imnului Regal. Dl prof. Gheringher a rostit o cuvântare ocazională arătând importanța și faptul unirii, glorificând amintirea oamenilor mari ce au înfăptuit-o. S'a recitat de către elevi diferite poezii patriotice, iar elevele școalei Normale imbrăcate în frumoase costume naționale a cântat frumoase cântece și au jucat dansuri naționale. Serbarea s'a terminat printr'un tablou alegoric reprezentând „Biruința“.

După amiază a avut loc serbarea dată de școlile profesionale „Negroponte“ și Școala Normală de băeți. Dl prof. Em. Caraman, a ținut o frumoasă cuvântare ocazională arătând importanța acestei zile pentru poporul românesc. Corul Școalei Normale a cântat frumoase arii naționale sub conducerea dlui prof. Antoniu, de asemeni s'au jucat frumoase dansuri naționale de către elevi și eleve.

Serbarea s'a încheiat prin „Comoara“ piesă într'un act de Victor Eftimiu înterpretată bine de elevi și eleve. Ambele serbări au fost bine reușite scoțând în evidență talentele elevilor și elevelor cum și meritele profesorilor ce au organizat aceste serbări.

I. Dimitriu.

Din lumea celor nedreptățiți

Am cetit în No. 165 al „Culturii Poporului“ un articol scris de d. A. C. Vulpe, din Timișoara, intitulat: „La meserii, băieți români!“

In acel articol dsa spunea: „Gândiți-vă, băieți, la viitorul vostru și rugați pe părinții voștri să vă dee la meserii și negoț.“

„Plecați, deci, la meserii și negoț, băieți săraci depe coastele sărăcăcioase ale țării, veniți la orașe, să le facem ale noastre, veniți, ca mai târziu, să le stăpâniți!“

Citind acest articol, fără să vreau mi-am adus aminte de un fapt întâmplat unui elev al meu, anume Baltag D. Ion, din satul Potoci-Bicaz, jud. Neamț:

Ducându-mă la Bicaz, m'am întâlnit cu el, pe la Viișoara; venia dela o soră a lui, măritată la Podoleni. Eu îl știam la școala de meserii din Tg. Neamț.

Il întreb și-mi răspunde foarte smerit și întristat:

— M'o dat mama la școala de meserii, dar nu m'o mai putut purta, că n'avea cu ce plăti taxele și gazda.“

— Și ce-ai să faci de-acuma?

— I-a am să rămân și eu acasă, ce să fac?!

— Și nu te-o scutit de taxe, că doar ești orfan de războiu?

— N'au vrut și apoi nici gazda n'are cine mi-o plăti.

Acum, să se știe: Acest elev a fost dintre cei mai buni, a ieșit întâiul în fiecare an, și la examenul de absolvire. Mai are 4 frați acasă, în școala primară, iar mă-sa e, cu desăvârșire, lipsită de mijloace.

Mă întreb, și întreb și pe cetitorii acestui ziar:

Nu este o adevărată *crimă*, să împiedici pe un copil, orfan, — al cărui tată s'a jertfit pentru țară, să învețe și el o meserie, să trăiască mai ușor — nu tot cu toporul și țapina — cum a trăit tată-su?

Ș'apoi, unde mai pui că acest elev avea o deosebită aplicație către tâmplărie și'n special „sculptura“? Cât l-am avut ca elev, mă minunam de obiectele ce ieșiau din mâna lui!

Și câți n'or fi ca Baltag Ion? sute și mii!,..

O mulțime de brațe și minți, care se vor ofili și care *„vor rămânea și pe mai departe, în țara noastră, servitori ziuași, lucrând zlua și noaptea. pentru un codru de pâne, cum au făcut-o și strămoșii lor!“*...

Acest articol îl îndrept în direcția *celor mari* și-i rog să aibă grijă de *cei mici*, înființând internate pelângă toate școalele și să-i scutească de taxele școlare.

In acești *mucenici mici* stă ascuns viitorul țării și al neamului nostru și de-aceea trebue să căutăm de sufletul și trupul lor, cu tot dinadinsul.

Ne trebue o *naționalizare* completă, în toate domeniile, și o *romanizare* desăvârșită pe întreg cuprinsul țării!

Victor Sandulescu-Topolița
învățător.

O sărbătorire

Duminică 30 Ianuarie s'a desfășurat în orășelul Tg.-Ocna o sărbătoare cu un strălucit fast. E vorba de reînvierea vechii protoierii ai Trotușului din anii 1830, 1860. Și pentru ca acest act să fie serbat așa cum trebuia s'a adunat un bogat sobor de preoți în frunte cu Prea-Cucernicia Sa păr. protoereu Teodor Zota al Bacăului. Predica zilei a fost rostită de sf.-Sa păr. Gh. Gheoldum, iar după tedeum s-a cetit de către păr. Iconom Teodor Zota, ordinul prea sfințitului episcop prin care se întărește numirea ca protoiereu al Trotușului pe Sf.-Sa păr. iconom stavrofor N. Atanasiu, parohul bisericii; Precista din Tg.-Ocna. Călduroasa cuvântare ținută de păr. Teodor Zota, ca și răspunsul înțelept dat de părintele N. Atanasiu au umplut inimile de bucurie. Era de față o mare mulțime de credincioși printre care se observa prezența d-lor deputați: C. Berea, Al. Moldoveanu, Carp, d-l prefect al județului și toți primarii depe Valea Trotușului. S-a trecut apoi la primărie unde în sala cea mare de festivități s-a toastat pentru Maria Sa Regele prin aleasa cuvântare a d-lui deputat G. Berea și pentru Prea Sfințitul Episcop Lucian prin cuvântul Sf.-Sale păr iconom Teodor Zota. A vorbit și Sf.-Sa păr iconom Gh. Gheoldum dela Răpile, arătând și amintind despre foștii protoirei dela Tg.-Ocna: Ion Codreanu, Moțăt, Udrea, Arghir Goagă, cari au avut o vrednică de amintire activitate pastorală. Urează ani mulți noului protoireu și mulțumește, în numele preoților dela sate, cari se aflau de față autoritățile noastre bisericești și laice cari au contribuit la săvârșirea acestui act.

La slujbă au luat parte preoții: Iconom G. Bănțu, Iconom N. Popovici-Asău, G. Moiceanu, St. Paraschiv, I. Tudorache-Grozești, I. Cozma Buciumi, St. Dorneanu-Văcele, N. Comănescu Dr. în teologie, Vasile Vlăgea, Munteanu-Slănic, Gh. Măgerescu-Brătila, Pușcalău-Bârsănești, Gr. Petrovici-Măgura, Giucherie Lovin, Emanoil Bolimaru, și Păr. Egumen dela Bogdana Păr. Diacon, Calist Berea, s-a silit să dească vârșească prin glasul său splendoarea cultului divin oficiat.

G. Robu.

Se duc recruții...

De câteva zile, satul nu mai doarme. Până târziu de tot, liniștea nopții e sfâșiată de cântece și chiuituri. Câțiva feciori sdraveni merg la cătănie. Ulițile sunt frământate de-a latul și de-a lungul, câinii sunt stârniți dela culcușurile lor, iar bătrânilor nu le ticnește somnul: „că nu se mai astâmpără odată“.

Ce vreți, sunt cătane... Mâine, poimâne pleacă și nu-și mai văd satul cine știe până când! Acum odată e ai lor. Să știe bătrânii și fetele că satu-i cu feciori și că de dragul lor fac toate astea. Înșirați câte cinci, șase lăng'olaltă, cătând pe sus și fluturând capurile lor bogate'n păr negru, cântă de svârcnește valea. Mersul le e țanțoș și mândru. Privirea însă le e dusă departe, departe, — cu gândul — la chipul semeț de cătană. Ochii le joacă în pleoape cu multă viclenie și șiretenie — dar și cu mândrie — față de fetișcanele satului Parcă le-ar spune: — „deacum cătane. Uitați-vă bine că mult nu ne mai vedeți și ne veți duce dorul“. — Ele cu privirile prinse de ei, cu ochi rozători muiați în lacrămi de bucurie, îi urmăresc până-i scapă la cotitura uliței... Se duc!!

Cu pași șovăitori, abea desprinzându-he de gardurile pe cari se proptise uitându-se la ei, cu capul plecat întru cu amintirile în casă.

Dar să nu ceedeți că numai cei cari s'au avut dragi i-au această înfățișare. Nu. Toți de-arândul. La sat nu e ca la oraș. Nu, Doamne ferește. E mare deosebirea. Aci înfrățirea sufletească e dela un capăt până la celălalt al satului. Se cunosc dela mic la mare și sunt legați între ei cu o sumedenie de amintiri, din tată în fiu. Despărțiri pentru ei, cum este și plecarea recruților, e simțită de toți. E un act care le atacă însăși alcătuirea lor sufletească, viața satului atât de bine închegată.

Părinții, a căror feciori pleacă, îi urmăresc cu dragoste părintească și cu tot șirul lor de amintiri; vecinii îi urmăresc cu drag că sunt vlăstarele vecinilor lor; satu'ntreg își plânge hora din care pleacă cei mai mândri feciori: șezătorilor le piere viața și farmecul legat de acești tineri în cea mai mare parte. Da unde mai punem nădejdile atâtor fete aruncate pe câte unul din cei cari pleacă... O bună bucată de vreme, amintirea lor stăpânește satul.

Pentru aceea însă își cunosc și știu să-și facă datoria.

Lor nu le pasă. Sunt mândri. Vor fi cătane și după aceea oameni în toată făptura cuvântului.

Azi, lume multă. Tineri și bătrâni. fete și copii străjuesc cu privirea drumul mare către gară. Vezi bine cum de tăria amintirilor și de prea marea putere a traiului în comun, nu pot sta resleți și se adună pâlcuri pe ici coleaî Așa să-i petreacă.

Au dispărut. Posomorâți, privitorii se'ntorc spre case.

— „De ce privia-ți pe drum, Bade Vasilie și se aduna lumea acolo?“

Badea Vasilie surprins:

— „Ziua bună Domnișorule... da ce să fie, știți Dvoastră... ia pleacă recruții... și...

Și tot căutând cuvântul, se depărtă fără să-l găsească.

Înțelesesem...

V. E. Patriciu

Din Ruptura (Roman)

In ziua de „Întâmpinarea Domnului“ soc. „Lumina“ a avut o nouă șezătoare culturală.

După amiază se găsia în localul școalei o mulțime nimic — de oameni și femei.

Programul șezătorii a fost bogat și felurit.

Conferința ce nu lipsește din programul nici unei șezători a fost de data aceasta ținută de păr. Grigore Popescu misionarul Episcopiei de Roman, subectul fiindu-i următorul? „Schimbările aduse de războiu în manifestările de viață a satelor noastre sub toate raporturile îmbrăcăminte, cântec, joc port, limba fire etc.“ Că a vorbit frumos e de prisos să mai spunem, deoarece prin misionar e recunoscut de mult ca un neîntrecut orator popular și cult.

A cuvântat apoi și dl Gh. Cepoiu președ. acestei societăți demonstrând necesitatea înființării unei cooperative, înființarea unui „Sfat sătesc“ numit și „Sfatul păcei“ care să aibă de scop propagarea armoniei între indivizi, împăcarea lor pe cale liniștită când se ivește vreo neînțelegere și înfăpturia în înțeles mai larg, a unei dreptăți sociale.

Acest „Sfat al păcei“ să se afilieze societății „Lumina“ zice d. președinte.

După-ce dlui a mai arătat nevoea de a se abona câți mai mulți săteni la diferite publicațiuni ieftene cu caracter românesc și creștin, înțărând astfel căteodată pe lună sau de două ori „cuvântul cel bun“ în casa săteanului nostru sfârșește luând apoi cuvântul d. Anghel Iordăchescu sătean vrednic a statului Ruptura, gospodar de frunte și membru a soc. „Lumina“, care a mulțămit în numele societății și-a satului păr. misionat Grig. Popescu, pentru bunavoința ce-a avut-o venind în satul nostru.

A. B.

INFORMAȚIUNI

MINISTRUL de agricultură a fost invitat să ia parte la expoziția zootehnică, ce va avea loc la Budapesta în zilele de 25, 26 și 27 Martie.

De la Societatea „România Jună“ din Viena

In anul acesta vechia societate studențască „România Jună“ din Viena, și-a lărgit cadrul activității sale, inaugurând un ciclu de conferințe, la care afară de membrii societății nu da concursul diferiți reprezentanți ai vieții culturale românești din Viena.

Ședința de deschidere precedată de o cuvântare a dlui președinte M. Tanco, a avut loc în ziua de 15 Ianuarie, în localul societății (Hofburg) și a fost susținută de d. V. Vătășianu, care a vorbit despre unele momente însemate din evoluția artei românești.

La a doua conferință ținută în 29 Ianuarie a vorbit d. secretar de legație Dr. V. Zaborovski despre „Problemele de istorie românească“, accentuând îndeosebi importanța revizuirei materialului istoriografic pentru noile orientări în istoria noastră.

Conferințele acestea au avut un succes moral deosebit, iar membrii „României June“ au fost onorați la amândouă dăți, prin prezența dlui ministru al României, C. M. Mitilineu.

Au mai luat parte la aceste manifestații culturale d. secretar de Legație Prinț M. Sturza, d. consul A. Nedelcu, d. secretar de Legație Dr. V. Zaborovski, d. secretar de Legație M. Mitilineu, d. atașat comercial V. Stătescu și alți membri ai Legațiunii.

Parohia și colonia română a fost reprezentată prin părintele ortodox Ioan Mitariu, prin renumitul tenor de la opera mare T. Grozăvescu și o serie de membre și membri valoroși.

Din partea asociației studenților creștini din România „Unirea“ au participat președinții și delegații societăților studențești a sașilor și a șvabilor.

Cercul acesta de conferințe urmează să fie continuat cu concursul dlui atașat comercial V. Stătescu, a dlui viceconsul Păunel și a mai multor membri ai „României June“.

Virgil Pop

Viața la sate

Din Rupca (Târnava-Mare)

In ziua de 24 Ianuarie, dimineața copii autorităților împreună cu elevii „Gimnaziului I. Ursu“, „Școala de Meserii“ și elevii școalelor primare au luat parte la slujba religioasă de la Biserica română.

După terminarea serviciului religios, o parte din public, împreună cu capii autorităților au mers la Gimnaziu unde d-ra Popova profesoară de istorie a ținut o cuvântare ocazională.

Elevii au declamat cu mult talent poezii patriotice precum și niște anecdote hazlii. In deosebi s'a remarcat elevul Partenie din cl. I și elevul Spornic din cl. III.

Corul condus de d. Purțuc s'a plăcut mai ales prin bucata „Barearola“.

Seara, în sala „Plugarilor“ d. profesor Vasiliad a ținut o conferință, arătând mersul ideilor și faptelor pentru unirea tutulor românilor de la Mihai-Viteazu până în prezent, când constată, că în locul vecinilor puternici de odinioară: turcii, austriacii și rușii, avem a ții mult mai slabi, decât erau cei d'întâi odinioară.

In ce privește ungurii arată din trecutul nostru istoric că în luptele dintre ei și noi din timpul lui Basarab, Ștefan-cel-Mare și Radu Șerban, cari sunt cele mai mari lupte avute cu ungurii, aceștia din urmă au eșit complect sdrobiți.

In altă ordine de idei d. Vasiliad, demonstrează că o înțelegere cu Ungaria sau cu Rusia, care să nu vatăme interesele românești, nu este posibilă decât după o trecere de cel puțin 20—30 de ani de acum în colo.

In interiorul țărei, în fața solidarității unora dintre universitari să răspundem cu o solidaritate românească.

Noi suntem majoritari pe țară, putând să o conducem cu oamenii noștrii în toate funcțiunile statului.

Nu este motiv să ne intimidăm și să cădem la compromisuri.

Viitorul României, atunci va începe să strălucească, când românii se vor baza numai pe români, ca să o ducă la strălucire, cu graba cu care a mers și până acum.

Sf. sa preotul Ciungan, a mulțămit dlui Vasiliad din partea societății „Plugarilor“ pentru conferința ținută și'l roagă să-i onoreze cât mai des cu câte o conferință.

C.

PRIMARUL comunei Rediul Mitropoliei din județul Iași, a înștiințat autoritățile că fratele său deține un caet de poezii scrise de Mihail Eminescu. Prețiosul caiet are vre-o 300 de pagini și cuprinde poezii populare și erotice precum și câteva povestiri în care Eminescu povestește felul în care împreună cu Ion Creangă și alți prieteni își petrecea timpul la ședințele „Junimei“ din Iași. Toate poezile poartă semnătura lui Mihail Eminescu.

MONUMENTUL eroilor diviziei a II-a de cavalerie Iași a fost terminat.

Desvelirea se va face în Martie în prezența Familiei Regale și a delegaților regimentelor din țară.

Suma adunată prin subscripție pentru acest monument e de 1,206.628 lei.

IN ORAȘUL SATU-MARE se va ridica un măreț monument marelui luptător de pe vremuri, Vasile Lucaciu. Monumentul va avea o înălțime de nouă metri. Cheltuielile cu ridicarea monumentului se vor acoperi din daniile românilor de pretutindeni, cari în acest chip își vor arăta dragostea față de neuitatul regătitor al intregirii neamului.

DL CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ a fost numit ca inspector cultural al regiunei 7 Cluj, pedinte pe lângă Ministerul Școalelor.

CU PRILEJUL statisticei făcută de prefectura județului Iași asupra situației învățământului primar în acest județ s'a stabilit, că în prezent sunt încă peste 15 mii copii, cari nu frecventează școala.

Din 30.600 copii între 6—7 ani, frecventează școala numai 23 mii 500 Ceilalți nu merg la școală, din cauza sărăciei părinților lor.

Mai sunt peste 10 mii copii, între 15—17 ani, cari sunt complet analfabeți, ceace înseamnă că în jud. Iași numărul analfabeților minori e aproape de 30 la sută.

O RĂZBUNARE neobișnuită s'a făptuit de sătenii Mihai Diaconu și Gh. Bordeianu, din Porcești județul Român, contra lui Gh. Condescu.

In cursul nopții cei doi săteni au pătruns în grajdul dușmanului lor și au tăiat limbile la 8 vaci. Apoi, au făcut foc și au mâncat limbile.

CINCI săteni din comuna Dăbuleni jud. Romanați, bând dinr'un butoi al cârciumii comunale, au fost intoxicați. Trei din ei au murit' iar ceilalți sunt în agonie. Incepându-se cercetările, s'a golit vasul în care a fost găsit un șear pe foarte mare. S'a deschis o anchetă.

RUGĂM pe toți fosti camarazi să ne comunice adresa lor exactă până la 16 Februarie a. c. cu părerea dacă voesc să inființăm Reuniunea Foștilor Reangajați din Jandarmerie. Aceasta pentru a ne putea mai bine cunoaște situația fiecărui și eventualele neîndreptățiri să le putem înlătura mai cu succes, să putem interveni locurilor în drept de a obține fie care dintre noi posturi potrivite situației noastre sociale și alte chestiuni pe care le vom desbate la înființarea Reuniunei.

Cu dragoste cămărădească:
fost. jand. serg. instr.
Simion Runcan.
fost jand. plut. Petru Butașiu
Cluj, Str. Sulițiu Nr. 6.

REPORTORII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din Partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia să ne procure abonați. Articolele trimisă să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că Foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne țacă 2 abonați.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e nn lueru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*, povestiri de *Const. Cehan Racoviță*. Cereți cartea dela foaea noastră. prețul 10 lei plus 2 lei porto postal

MINISTERUL muncii a cumpărat hotelul Carpați din Căciulata, spre a organiza vara colonii de odihnă pentru ucenici.

Ministerul a mai cumpărat în acelaș scop o casă la Drăgășani.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștrii culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor nastre.

DACĂ se prezintă la instituții sau la abonații noștri un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, dați'l pe mâna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

REUNIUNEA Comercianților, industriașilor și meseriașilor români din Valea Jiului în Petroșani jud. Hunedoara își va sfinți drapelul tricolor în luna Mai a acestui an.

Pe această cale sunt invitate cu toată dragostea la serbarea aceasta națională-românească toate reuniunile surori din România, care sunt rugate să binevoiască a comunica — fără întârziere — adresa exactă, dacă voesc să bată un cui și numărul participanților, pentru a vă putea vesti ziua sfințirii și programul serbărilor.

LA 30 APRILIE viitor se împlinesc 50 de ani dela războiul de independență al României. Cu această ocazie, din inițiativa M. S. Regelui vor avea loc mari serbări naționale.

CASA ȘCOALELOR a fost autorizată să primească pentru școala din Păltinemi (Buzău), donațiunea făcută de d-na Ecaterina Coruța Jitianu, constând dintr'un teren de 3.000 mp. pe care îl va întrebuința școala cum va crede de cuviință.

PRINCIPELE Wilhelm de Hohenzolleru, fratele Suveranului nostru, a sosit în țară.

LA MĂNĂSTIREA NEAMȚULUI, a încetat din viață episcopul Teodosie, fost mulți ani titular al eparhiei Romanului.

CU CÂTEVA LUNI ÎN URMĂ Cartea cu juri din Brăila, a condamnat la 20 ani muncă silnică pe Ștefan Sandu zis Puștu, care făcuse multe jafuri și crime.

Părintu criminalului murind, i-au lăsat acestuia o avere de un milion și jumătate.

Ocnașul s'a adresat parchetului din localitatea cerându-i permisiunea de a-și aranja dreptul la moștenire.

Averea să va reveni soției sale Adela Pușiu, care are și 3 copii.

DE LA „ASTRA“. Dl. vice președinte al „Astrei“ Dr. Gheorghe Preda a ținut o conferință la Ateneul Român din București, în ziua de 30 Ianuarie. D-sa a vorbit despre o călătorie a d-sale în Orient, întreprinsă în 1926. Conferința, întovărășită de proiecțiuni luminoase, a fost ascultată cu deosebit interes de numerosul public și viu aplaudată.

Tot domnul vice președinte Dr. G. Preda a ținut o conferință în Timișoara, în ziua de 4 Februarie, când s'a reorganizat despărțământul Timișoara al „Astrei“.

„Astra“ se adresează cu o rugare autorilor români și publicului românesc. In publicațiile „Astrei“ e plănuit să apară o broșură în care se vor trece în revistă toate piesele teatrale bune, pentru copii, pentru sate și pentru diletanții dela oraș, cu informațiile necesare unui a care vrea să le joace: scenărie, roluri, durată, etc. „Astra“ roagă pe toți cari au scris astfel de piese sau au experiență în privința executării unor piese de acestea să trimită sau piesele respective sau — dacă nu le au — să atragă atenția asupra cutărei piese, care au fi vrednică de jucat (cu indicația: de cine e scrisă piesa, unde se poate juca, unde s'a jucat cu efect). O astfel de listă de piese teatrale vrednice de jucat va prinde bine publicului nostru dela sate și dela orașe, care vrea să-și petreasă timpul într'un mod mai în tenigent și să ajute propășirii culturale. Corespondența aceasta să se trimită pe adresa „Astrei“ (Sibiiu, str. Saguna 6), cu menționea: pentru ancheta teatruiui de diletanți.

A apărut Nr. 144 din „Biblioteca poporală a Asociațiunii“, povestirea din viața poporului bănățean: „Piatra credinții“ de Coriolan Brediceanu. O povestire vioaie, de pe vremea când Lugojul era în mâna turcilor. Plină de acțiune, cu tapte cari dau nutremânt fantaziei țărănești, povestirea este potrivită în casele noastre la țară (Prețul lei 5.)

Mulțumită publică

La concertul dat de societatea tinerimea „Doina“ din Sârbova, la 7 Ianuarie în Buziaș, au binevoit a suprasolvi după cum urmează:

Dnii Crăciunescu primpretor 200, Dr. Dtrie Borca medic 100, Dr. Stura avocat 100, Familia Martin Vereșan șef perceptor 160, S. Sa I. Gheția protoereu 100, primrepețent al plutonului financiar Buziaș 200, Dtrie Moise învățător 75, Emanuil Pirtea paroh 50, Rufu învățător dir. 20, Mereșan notar 20, Erum e Neda 10, Cremăr 10, și Moțocan Gh. 10 lei. Total 1055 lei.

Direcțiunea pe această cale aduce mulțumită dlor de mai sus, în numele societății. *Gh. Andraș*, director.

Îmbunătățirea terenurilor argiloase

Din punct de vedere economic, îmbunătățirea terenurilor argiloase, este o problemă interesantă pentru agricultura țărei noastre, prin faptul că suprafețele acestor terenuri sunt destul de întinse, iar producțiunea plantelor cultivate pe aceste locuri este foarte mică și chiar de loc, în unii ani.

Aceste pământuri numite și clisoase, lutoase, etc., au proprietatea de a se lipi de picioarele animalelor și instrumentelor cu care lucrăm, iar la arătura făcută pe timp umed, brazdele rămân lucioase ca niște curele, formând bolovani mari și tari, de unde capătă și numele de terenuri grele, ciolănoase sau tălpoase.

Apa, pătrunde cu foarte multă greutate în pământ, — fiind impermeabile — iar în anii cu ploi multe, toată apa stagnează la suprafață, putrezind sămănăturile de toamnă, sau împedicand lucrările de primăvară până târziu, când lucrările sunt svântate. Prin uscare, aceste pământuri crapă, formând bolovani foarte mari, care cu greu se pot sfărâma, pentru ca sămanța să-și găsească condițiunile favorabile pentru desvoltare. Toate aceste însușiri, fac ca munca pământurilor argiloase să fie grea și scumpă. Pentru a se mărunți bine prin arat și grăpat, plugarul trebue să nimerească starea lor de umezeală cea mai potrivită; adică, să nu le arăm și grăpăm nici prea umede, nici prea uscate. Un pământ clisos, împedică pătrunderea aerului și a apei, face ca vegetația plantelor să fie anevoioasă și deci producțiunea mai mică.

Pentru a îmbunătăți aceste locuri, ele trebuesc arate adânc de cu toamnă, lăsându-se ogorul negrăpat, spre a se mărunți prin îngheț și desgheț; dacă bolovanii sunt prea mari, se vor sfărma prin grăpare căci altfel rămân nepătrunși de apă.

Pentru grăparea acestor terenuri, vom întrebuința grape de fier cu construcția solidă și cu colți puternici, iar pentru arat, de asemenea vom face uz de pluguri cât mai puternice, preferând No. 14, 16 și 18. In pământurile argiloase, arăturile adânci înlesnesc scurgerea apei în păturile profunde ale subsolului și astfel împedică băltirea apel la suprafață. Aceasta este de mare folos, căci după cum știm, unde stagnează apa, plantele pier; întrucât aerul neputând pătrunde la rădăcină, planta se înăbușă îngălbenindu-se și moare.

Insușirile rele ale pământurilor clisoase se îmbunătățesc mult, prin scurgerea apei de prisos și îngrășarea lor, cu bălegar proaspăt, care putrezind și transformându se în humus — materia neagră — dobândesc structura fărămicioasă, ceeace le face mai uscate și deci mai calde, permițând cu multă ușurință, circulația aerului.

Terenurile argiloase, ce se întâlnesc destul de des și la noi, dau rezultatele cele mai bune, dacă se gunoesc toamna, cu cantități mari de bălegar proaspăt, îngropat sub brazdă; însă niciodată să nu se îngroape prea adânc, întrucât pământul fiind prea umed, bălegarul în loc să se descompună, el se va transforma în turbă.

In ce privește cantitatea de bălegar, care se pune la hectar, este bine să depășească chiar 80.000 kgr. adică 120—120 care, socotit carul de 700 kgr. gunoi proaspăt.

Ingrășămintele verzi, sub formă de bob, mazăre, măzăriche, lupin, seradelă, trifoi, etc. influențează mult asupra ameliorărei acestor pământuri; în acest senz, după ce s'au ridicat recoltele de pe câmp, se ară și seamănă imediat, cu suszisele plante, care după ce au ajuns la complecta sau apropiata desvoltare, se tăvălugesc pentru a nu împedica plugul și pe urmă se întroduc sub brazdă, unde putrezind, îmbunătățesc mult calitățile fizice ale solului.

Tot ca ameliorator al proprietăților fizice, se recomandă a se da sub formă mărunță varul, care atânează pământurile argiloase făcându-le să dobândească o structură granulată, iar în timpurile secetoase, ele nu mai formează scoarță, la suprafață. Acest element influențează descompunerea materiilor organice în pământ, și totodată servește ca hrană directă aproape tuturor plantelor, activându-le mult viața. Ca o mică idee asupra acestui element, vom da mai jos câteva cantități de var, de care au nevoie unele plante pentru desvoltare: grâul recoltă mijlocie, la hectar 14 kgr. ovăzul 24 kgr., fasolea 62 kgr., secara 14 kgr., trifoiul roșu 121 kgr., lucerna 202 kgr., cartofii 38 kgr. Cantitatea necesară de var pentru un hectar de teren foarte argilos, este de 4000—6000 kgr. care servește o durată de 5—6 ani.

Această îmbunătățire, fiind prea costisitoare, întrucât varul costă scump, se înțelege ușor, că pentru îmbunătățirea terenurilor argiloase, vom aplica metodele mai sus arătate, adică arăturile adânci făcute toamna și îngrășarea pământurilor cu gunoi proaspăt de vite cornute, iar dacă timpul și împrejurările ne permit, vom face uz și de îngrășămintele verzi.

Const. I. Brânzac
Institutor-agronom Școala inf. de Horticultură Dragomirești Vale—Ilfov.

Viața la sate

Din Bueșești (Bacău)

Activitatea căminului cultural „Sf. Apostoli Petru și Pavel“ din comuna noastră este următoarea:

Prin șezătorilor anului trecut și ale anului acesta am desvoltat atât de mult gustul de cetit în cât cărțile ce le avem au fost chiar de două ori cetite de acelaș cetitor.

In cursul acestui an, dela Ianuarie și până acum, sătenii, funcționarii și învățătorii comunei noastre au cetit 640 cărți, 467 cetitori în total.

Pe lângă aceasta se distribue săptămânal prin adulți și elevi în sat 15 exemplare din revista „Albina“, care se citesc de elevi și săteni.

Asemenea distribuim tot cu plată câte 6 exemplare din „Cultura Poporului“.

Căminul e abonat la „Albina“, „Cultura Poporului“, „Neamul Românesc“, „Graiul Neamului“, „Bacău“, și „Vestitorul“, cari se citesc la șezători, ce au loc din două în două săptămâni Dumineca.

In depozitul de desfacere ce am avut an și anul acesta, am desfăcut cărțile trimise de fundație, în valoare de circa 7000 lei.

Membrii căminului, învățători și preoți, în cursul acestui an au ținut la șezători și în diferite ocaziuni, mai ales la slujba serviciului divin, 32 predici și conferințe, în numele căminului nostru.

Joia dela 10—12 a. m. se fac lecturi în cl. III—VI din revista „Lumea Copiilor“ și „Albina“.

S'a cetit apoi I Creangă și P. Ispirescu, complect și „Robinson“.

Președintele Căminului Cultural, N. Bibiri.

Din Bujor (jud. Lăpușna)

In dimineața de 24 Ianuarie, elevii școalei dinpreună cu învățătorii și funcționarii, au luat parte la tedeumul ce s'a oficiat de sf. s'a protoereul T. Harea.

După amiază a început serbarea, care a fost organizată de d. Daniil Nichifor, directorul școalei. Serbarea s'a deschis prin cuvântarea directorului, cu privirea la însemnătatea zilei de 24 Ianuarie. Serbarea a contat din mai multe cântece patriotice și populare. S'au recitat poezii și monoloage.

La această serbare au luat parte pretorul local cu toți funcționarii și un mare număr de săteni, cari trăgând mai multe învățături folositoare, au rămas pe deplin mulțumiți.

U. E.

Din Lăpușata (Vâlcea)

In cursul lunei Noembrie 1926, membrii Ligii Culturale secția Lăpușata, adunându-se în adunarea generală anuală, au procedat la alegerea noului comitet pe 1927—1929: președinte Virgil Niculescu învățător, vice președinți Gh. A. Voinescu funcț. și Const. N. Vlăduțescu primar, secretară dșoara Adelina Buică învățătoare; casier Al. Manolea și membri Hariton Ionescu învăț. și Gh. N. Mazilu agricultor.

Urăm spor la muncă noului comitet.

— Comitetul revistei „Liga“ de sub conducerea dlor V. Niculescu și Gh. Al. Voinescu și harnica secretară a Ligii dșoara Adelina Buică învățătoare, a hotărât că până la 1—15 Martie a. c., să întocmească și tipărească un *„Buletin Figuri Culturale“* ediție de lux.

Pe prima pagină va figura d. profesor Iorga, președintele comitetului central al Ligii.

Cine dorește a figura în Buletin, va înainta fotografia sau clișeu, împreună cu o notiță biografică, cum și suma de lei 130 costul clișeului, în caz dacă nu'l posedă și lei 100 costul a 25 exemplare din Buletin. Cererile, fotografiile și banii se vor înainta dlui Victor Voinescu str. Elisabeta Doamna No. 11 R. Vâlcea.

Cu Dumnezeu înainte.

Delacerna

Din Prisecani (Tutova)

In ziua de 25 Decembrie 1926 a avut loc în saloanele școalei din comuna noastră serbarea Pomului de Crăciun. Serbarea a început cu un cuvânt de deschidere, ținut de d. Ioan Galan, directorul școalei, care, în puține cuvinte a a rătat însemnătatea Pomului de Crăciun. După aceia urmează desfășurarea unui frumos și bogat program. S'au jucat mai multe piese teatrale, monoloage; s'au declamat poezii și la urmă s'au împărțit daruri frumoase la copii orfani și cei sărmani. Serbarea a fost încheiată printr'un cuvânt ținut de dna Elena Guțu, învățătoare la această școală, care a mulțămit publicului că a luat parte în număr mare. Serbarea a fost urmată de un frumos bal.

P. Strat-Delatutova

Din Ștefănești (Vâlcea)

In ziua de 3 și 4 Ianuarie folcloriștii olteni: Pr. Th. Bălășel, G. Fierăscu și Ion N. Popescu-Vâlcea, N. Popșor, N. Ciobanu și Pr. Ciaușianu-Dolj, I. I. Buligan-Gorj, Pr. N. Dumitrescu-Bistrița, Mehedinți și N. I. Dumitrescu (Doljean) șeful gării Codlea-Brașov, s'au adunat în casa părintelui Theodor Bălășel din Ștefanești-Vâlcea, punând bazele unei tovărășii folkloristice, în scopul de a aduna, orândui și da la iveală folkrolul oltenesc, punându-l în legătură cu tot ceia ce cunoaște știința folkloristică.

După discuțiuni entuziasmate pentru această muncă idealistă cei nouă olteni au ales cârmuitor al acestei tovărășii pe pr. Th. Bălășel cetitorul folkrolului oltean, punând bazele unui organ de publicitate *„Suflet oltenesc“* care apare în Craiova.

S'au discutat alătea lucruri folositoare pentru culegerea folkrolului și scoaterea lui *„în vileag“!*

Fiecare folklorist a plecat adânc mulțumit de clipele trăite sub bura razelor mângâioase a idealismului curat pentru folosința nației.

Cu această ocazie s'a vizitat vasta bibliotecă a părintelui, bisericuța muzeu din marginea satului dar mai ales documentele și cărțile vechi ce le-a adunat cu o ravnă și o dragoste deosebită păr. Bălășel.

Gh. Dumitrescu
Bistrița

Din Slatina

In ziua de 24 Ianuarie, Unirea Principatelor, un tedeum s'a oficiat la catedrala Ionașcu, la care au luat parte autoritățile militare, trupele din garnizoană cu muzica și autoritățile civile.

După tedeum o frumoasă serbare a avut loc, cu următorul program: Imnul regal de fanfara liceului Radu Greceanu. O frumoasă cuvântare rostită de d. profesor de liceu Constantinescu, arătând însemnătatea zilei. Cântece executate de corurile școalelor, dansuri naționale și recitări cu multă însuflețire de elevii școalelor din oraș.

Mihailescu.

Scrisori Câmpinene

Scrieam în această foae dintr'un număr trecut, despre frumoasa înfățișare a orașului și aceasia numai muncei asidue și perseverente pe care o depune actualul primar al orașului, d. avocat Victor Rădulescu, în fruntea edililor câmpineni.

Făceam atunci câteva propuneri, astăzi vom face o propunere de ordin general care interesează nu numai autoritățile și pe cetățenii câmpineni, ci ne interesează pe toți cetățenii acestei țări și mai ales oficialitatea română.

Există în orașul Câmpina, un drum, așa zis spre gară, în lungime de aproape un chilometru. Acest drum este cu o grămadă de virajuri, toate prevăzute în studiul pistelor din străinatate. Din cele văzute și din studiile citite fie în limba română, fie în limba italiană, francezăi sau germană pot să afirm cu cea mai deplină tărie că în țară la noi nu este un loc mai propice pentru clădirea unei piste, cu prețul cel mai eftin posibil, pentru sporturile de iarnă: bobsleigh sau sănuța românească. Drumurile de pe dealul Pițigoia, la 500 metri de oraș, având altitudinea de 1000 metri și posedând înclinația necesară drumuri pe el și împrejurimi pitorești, s'ar putea face pe ei celalalt sport de iarnă: sky. și chiar sky tras de cal. Lacul Curiorului, cu o suprafață de 2000 mp. ar putea sluji drept un patinoar minunat.

Câmpina, prosedând toate acestea ar putea să devie cea mai mare stațiune de sporturi de iarnă românească. Ar fi un St. Moritz sau Chemonix romanesc cu cât mai puține cheltueli. Apoi apropierea de București (93 Km) nu poate fi negnjată.

Noi supunem propunerea oficialităților cari sunt în măsură să aprobe sau să respingă. Nouă ne place să credem că o vor aproabă-o dat fiind micile cheltueli ce ar necesita în îndeplinirea acestei faze românești. De altfel noi vom mai reveni arătând, cât mai pe larg, binefacerile ce ar rezulta din îndeplinirea ei și suntem siguri că d-l primar inițiatorul atâtor lucruri frumoase și continuatorul masurilor bune, va fi de partea noastră, iar propunerea își va avea locul dorit în opinia publică românească.

R. Mislea.

Minunea de la Cotofănești (Putna)

Sub acest titlu, o gazetă pentru popor, ne aduce o veste care într'adevăr merită luarea-aminte și laudă.

Acolo preotul — adică la Cotofănești — a deprins tineretul să cânte toată leturghia și nu numai leturghia, dar și alte cântări ce se cântă la îngropări și la alte slujbe bisericești. Corul de fete mari din sat l'a făcut sf. sa umblând din casă în casă. Corul cântă fără altă conducere, decât a preotului din altar.

La Cotofănești, preotul a înțeles că nu numai tineretului îi trebuie simțire și înălțare la Dzeu, ci prin slava cântărei el a deprins pe tot creștinul să cânte „Sfinte Dumnezeule“ și „Tatăl nostru“. Iar când vine momentul să se cânte aceste imnuri, deodată tot norodul adunat se preface într'un cor care ridică locașul Domnului în slăvile cerești.

Ce uitare de cele lumești, cu adevărat trebuie să fie în acea biserică, când creștinii se apropie de sfintele daruri.

Preotul dela Cotofănești — continuă a ne spune acea bună foaie pentru popor — nu-l lasă pe creștin să plece de la biserică numai cu simțirea înviorată, sf. sa dă și cugetului de lucru.

La sfârșitul slujbei, părintele are pregătită dinainte predica sa, cuvântul său înțelegător asupra Evangheliei din ziua slujbei. Atunci cere în ajutor „Mica Biblie“, care în 10—12 exemplare stă teanc, anumea pregătită și deschisă unde trebuie, în care creștinii citesc cu rândul în biserică la sfârșitul leturghieil iar preotul lămurește și luminează, prin cuvântul său, cuvântul sfânt al lui Dumnezeu. Preotul, nu pleacă grăbit acasă, după sfânta slujbă. Părintele, stă să facă repetiția corurilor bisericești și să îndemne pe oameni la citirea cărților ce-s așezate într'un dulap în pridvorul bisericii. Acolo părintele are tablouri cu chipuri din viața lui Iisus, are și cărți poștale de scris, tot cu asemenea chipuri precum și plicuri de hârtii de scrisori cu diferite ziceri din sfânta Evanghelie, viețile sfinților etc., încheind cu aceasta o parte din faptele sale.

Iată fapte vrednice de la un preot. Acesta își dă seama că preoția nu-i funcție oarecare ci un apostolat, propovăduind cu adevărat cuvântul Mântuitorului. El nu ține lumina sub oboroc, ci o împarte celor din jurul său. El, își dă seama că omul ceia ce-l înconjoară în astă lume nu este al lui și peste puțin timp omul va fi țărână, ori schelet, apoi un nume și pe urmă nici nume și că numele e sunet și răsunet și că cele multe lăudate și dorite în viață sunt deșărtăciuni, putrezăciuni, nimicuri.

Iată, un doctor al sufletelor. Iată un preot — și încă de țară — care își înțelege misiunea lui. Iată, cum știe a pregăti un preot sufletele. Imi amintesc cu această ocazie cuvintele unui bătrân care îmi spunea: „Sunt în lume vetuitoare care nu pot suferi binefăcătoarea lumină a soarelui, tot așa sunt printre oameni unii cari nu pot suferi lumina și adevărul“.

Iată, ce poate face un preot dacă vrea. El știe că poporul zace în întuneric de aceia îi dă lumină neprecupețită. De aici simt par'că o înălțare sufletească și parcă văd minunea de la Cotofănești. De sigur că, parohia Cotofănești, cu asemenea pregătire a acestui vrednic preot, nu mai sunt nici rădăcini de a vreunei secte. Ca să alcătuești un cor și care se cânte liturghia, precum și alte cântări și care cor cântă fără altă conducere de cât a preotului din altar e o minune. Auziți, preotul nu pleacă grăbit acasă, după sfânta slujbă, ci stă să facă repetiția corurilor, apoi se ocupă cu vânzarea cărților religioase, tablouri cu chipuri din viața lui Isus, și care toate acestea, cred că nu le face cu gând de câștig bănesc. Ce minune!

Cititori, vreți să știți numele acestui vrednic preot? E Economul A. C. Cozma, parohul parohiei Bâlca-Cotofănești-Putna. Sf. sa fiind și autorul mai multor broșuri, printre care una este „Betleem“, o carte care cuprinde note din călătoria ce-a făcut-o sf. sa la locurile sfinte, carte care nu te mai saturi a o citi. Eu o am primită de la sfinția sa. Cartea cuprinde și câteva imnuri religioase ce le cântă poporul întreg în bisericile din parohia acestui preot, întărind cu aceasta cele arătate mai sus. Ce minune!

M. Gh. Bălan, înv.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Omul la judecată

Păi, când o fi fost atunci, un român împrumutase unui ovreiu o oală și acuma nu vrea să i-o mai dea îndărăt. Românul s'a dus să-l dea în judecată, că de, cum era să piardă oala pe care o moștenise dela bunicu său, Dumnezeu să-l erte.

Când veni ziua înfățișerii, ovreiul cercă să se apere:

„Dom'le judicător, nu mi-a dat nici-o oală. Trece ce mai trece:

„Zău, dom'le judicătăr, i-am dat una spartă'n loc!“

Da la urmă, văzând că nu poate scăpa:

„Ai, vei, dom'le judicător, minte dija românul, că:

I-am dat una nouă-nouță
La Sfântu-Așteaptă'n pravuliuță!“...

Ioan Martin

Cărți și reviste primite

Au apărut în editura „Cartea Românească“ din București:

Povestiri din 1001 de nopți, ilustrată în culori, cartonată. Prețul 60 lei.

Școala lui Chitchiron, carte pentru copii, ilustrată de, Florian Cristescu. Prețul 28 lei.

Cunoștințe Folositoare seria B No. 48: *Rețete pentru gospodine* privitoare la alimentn de Maica Raluca. Prețul 5 lei.

Exposition Internationale dela Presse Cologne 1928.

Răzeșul, anul I No. 10, 11, 12 pe Octombrie, Noembrie și Decembrie 1926. Bârlad Str. Cuza-Vodă No. 258.

Societatea de mâine, anul o. 4 N 5, Cluj, Piața Unirii 8.

Revistu Școalei, anul 4 No. 1 pe Noemvrie și Decembrie 1926 Botoșani, Școala Marchian.

Tomis, anul 4 No. 1 și 2 sfânta Episcopie, Constanța.

Glasul Minorităților, anul 5 No. 1, Lugoj.

Revista generală a învățământului, anul 15 No. 1, Calea Plevnei 29.

Răsăritul, anul 9 No. 5, București, str. Sfinții Apostoli 24.

Țara Voevozilor, anul 3 No. 1. București, str. Emancipată 37.

Falanga, anul 1 No. 11, București, str. general Berthelot 46.

Țara Noastră, anul 8 No. 1 și 2, București, str. Domici 6.

Fierul, anul 5 No. 2. Cluj, Calea Victoriei 29.

Freamătul, anul No. 1 și 2, Focșani, str. Sub-Lt. Pruncu 10.

Viața, anul 13 No. 2, Seminarul Franciscan Hă ăucești, jud. Roman.

Solia Moldovei, anul 1 No. 1, Iași, Ateneul Popular Tataraș.

Ideia Europeană, anul V No. 196, București, str Paris 1.

Educația, anul 10 No. 1, București, str. Ternuziile 6.

Bibliografie

Cereți de la toate librăriile din țară următoarele lucrări:

1. Medic General Bădescu Gh., medic șef al S. S. C, 6 Arm. „Instrucțiuni sanitare cu caracter permanent“ culese și întocmite conform ordinelor și legilor în vigoare. 20 Lei.

2. Medic general Dr. Bădescu, Med. Căpitan Dr. Apostol Od. și Dr. Popârlan. Maladii Simulate Fasc. I. Sciatica. 60 Lei.

3 Dr. Od. Apostol. Noțiuni generale de Peericultură 20 Lei.

Traian Florian: Lucru Manual Br. 5-a. Lucrări din lemn necojit. 40 pag. Editura Băncii Invățătorilor, Cluj. Prețul 25 lei.

Credincios programului de dinainte slabibil, dl Traian Florian, prin broșură de față continuă să dea un îndreptar metodic pentru predarea lucrului manual. In această lucrare se arată feful cum trebue să se facă începutul lucrărilor din lemn, tratând despre lucrările din bețișoare de alun, materie care are loc în cl. III-a și a IV-a primară. Autorul, cunoscut deja din lucrările-i anterioare, negreșit, va fi primit prin această lucrare cu aceiași drăgoste și căldură, de care s'a bucurat și până acuma.

Dacă doriți să aveți Imprimate eftine și frumoase ceri cetați

Tipografia „Dacia“

Cluj, Calea Victoriei 7

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MU : SA
CLUJ, Str. Memorandului 10

O nouă viață pentru comunele noastre

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceia când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa, cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea de oraș sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a

Radiofoniei

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumei, apoi se aud concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea an. **Tunsgram** de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127 (Telefon 201)

No. 1111 R. M.

De vânzare

una moară în bună stare de funcțiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 țoli Doritorii se voradresa:

Ioan R. Becșan
com. Broșteni—Vâlcea

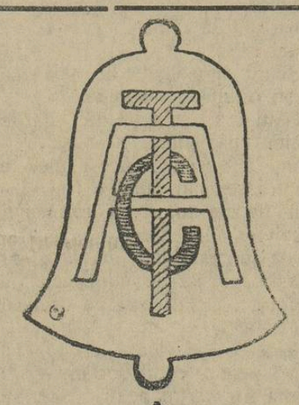

„TAGÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux. etc — Numai pentru revânzători. Telefon 482.
DAȚI ATENȚIE MARCEI FABRICEI ! ! !

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 7

CULTURA POPORULUI

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 20 Februarie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 186. Apare în fiecare Duminecă

Mici ferme model la sate

Exproprierea marilor proprietăți și împroprietărirea țăranilor s'au făcut. Cu jertfe din partea unora, cu bucurii din partea altora, cam în grabă, dar s'a făcut. Pământul a intrat în mâna micilor cultivatori. Privirea tuturor, s'a îndreptat asupra acestora, ca la un nou cer mântuitor: de aici venia scăparea mulțimii.

Omul este însă sub cârma vremurilor; acțiunile se petrec tot sub egida lor; prin urmare existența depinde de doi factori esențiali care se luptă incontinuu. De victoria unuia asupra altuia sau de armonia dintre dânșii atârnă deslegarea speranțelor.

Cum dezechilibrul social, produs de mondialul război, și-a jucat partea sa, vremurile au fost vitrege și astfel că victoria lor asupra bietului „ins", au făcut să se zămislească speranțele mulțimei și anumite categorii să strige: „asta se datorește țăranilor cari nu mai muncesc *cum trebue* pământul; sunt ignoranți, sunt leneși" — și o mulțime de epitete asemănătoare.

Adevărul însă, nu este așa.

Țăranul nostru își iubește pământul. Îl iubește mai mult decât și-ar putea cineva închipui; mărturiile sunt evidente. Cine vrea, poate cerceta strâmbele cruciulițe de lemn, așezate pela Jiu, Oituz, Mărășești, cum și pela toate răspântiile...

Cauza că nu se produce *cât ar trebui*, — pe lângă a vremurilor așa de critice — mai este și marea neștiință — „a doua exopropriere".

„Să expropriem neștiința" spunea un profesor universitar; s'o expropriem, s'o luăm din spatele plugarului nostru și s'o îngropăm în pustiurile oceanurilor.

Să dăm sătenilor noștri cultură, și să'i învățăm a-și cultiva științific pământul. S'a dovedit că agricultura este artera cea mai principală de avuție a țării. Cu toate astea, agriculturii i s'a dat cea mai puțină atenție.

E drept, că avem în țară câteva școli de agricultură, unde se fabrică elemente destul de destoinice pentru a lupta cu această neștiință, sunt însă puține și rezultatul bun, nu se poate obține decât într'un viitor prea îndepărtat.

Cu altă ocazie, noi am spus că două pârghii foarte principale de răspândirea agriculturi naționale între plugarii noștri, ar fi creiarea unui învățământ agricol ambulant și introdusă — într'o oarecare doză — agricultura științifică în învățământul primar.

Dar noi mai avem în țară și camerele agricole al căror scop primordial este tot pentru progresul agricol.

Am mai spus iarăș că scăparea noastră a plugarilor, scăparea din greutățile în care ne sbatem, *stă numai într'o unire puternică a tuturor plugarilor.*

Un serviciu indispensabil acestora, ar aduce și *creerea micilor ferme model, la sate.*

Pentru creerea acestora, camerile agricole trebue să lupte din toate puterile.

Gospodarii unei comuni sau chiar a două-trei comuni, apropiate, să transforme băncile populare în adevărate asociații agricole. Aceste asociații, prin mijlocirea camerilor agricole să poată cumpăra pământul ce eventual s'ar vinde în comună, și pe el să formeze aceste ferme model.

Conduse bine de oameni specialiști și de oameni cinstiți, ar ajunge în starea cea mai înfloritoare, servind astfel ca un puternic exemplu pipăibil, pentru săteni. Veniturile să se treacă la fondurile asociației, care, la rându-i, să cumpere mașini și instrumente agricole pentru săteni.

In acest caz, oamenii noștri, având exemple vii, s'ar întrece în a-le pune în aplicație, căci toți sunt iubitori de frumos și de bine.

Camerile agricole au datoria să țină aprinsă făclia acestora.

Petre Dumitriu-Copoieru

Scrisori plugărești

...„Mai de departe bre, române, mai de departe!"..

II

Frate plugar,

Iți ziceam în scrisoarea trecută — printre altele — că, acum trebue să măreșți hrana vitelor muncitoare. Și poate că te vei fi întrebând: de ce acum, și nu la primăvară, când pui plugul pe brazdă? Asta e o întrebare ce am găsit-o, frate, pe buzele multora. O poveste — din nenorocire cam adevărată — te va lămuri de ce. Ascultă:

Un plugar de ai noștri, venia într'o primăvară cu carul cu lemne din pădure. Carul nu era încărcat cum ați crede d-vstră peste măsură, ci, era potrivit cam cu punga lui — adesea goală! Pe drum însă, boii n'au mai putut; erau prea istoviți; s'au culcat în jug, sleiți, cu boturile sprijinite în pământul rece și umed de zăpada ce abia se mai vedea pe ici, colo.

— Hi, Bălane! Hi, Joiane! striga el îngrijat, dând ocol carului.

Boii nu mai auzeau, nu mai vedeau, nu mai puteau: tremurau hămesiți.

Soarele blând de primăvară se juca pe bolta albastră a cerului, martor ocular de mii de veacuri a nenumărate nenorociri, privea duios din înălțimile sale, aruncând raze mângâitoare spre acești obidiți ai soartei.

— Hm! făcu plugarul nostru. Stați că vă dau eu de hac!; prinse brățuleț de fân ce mai avea în căruță și-l aruncă înaintea boilor cari priviau triști, clipind rar din ochii lăcrimați. Bieții boi!, n'aveau putere nici să-și ridice capetele de hămesiți ce erau; și stăpânul le dădea ocoale înjurând că nu vor să mănânce!..

— Ce faci bre, omule? întrebă un turc ce trecea spre armanul boeresc.

— Ia năcăjesc, jupâne!

Turcul după ce privi la carul cu lemne, privi atent la boii slăbuți de să-i răstoarne vântul, clătină din cap și-și 'ntoarse privirea către plugarul nostru.

— Bine bre, omule, *mai de de parte trebuia să dai fânul, mai dedeparte!* Omul nostru'nțelegând ca să pună fânul mai departe, îl strânse frumșel dela botul boilor și se depărtă la 2—3 metri înaintea lor, strângând desnădăjduit: na, Balan! na!... Boii nu se mai uitau. Turcul pricepând prostia omului, strigă, văzând: No așa, bre! *mai de departe!..* El nu mai pricepea nimic, se depărtă în neștire și-și chema boulenii înainte...

— No așa bre, strigă iarăși turcul furios. *Mai dela iarnă trebuia, mai dela iarnă!*

Un fior rece simți că-i trecu prin măduva spinării; era adevărul și batjocura turcului. Înțelesese...

Cred c'ai înțeles și dta, frate plugar. Mărind hrana vitelor acuma, ele au libertatea necesară complectei mistuiri a mâncării. Partea ce oprește în corp formează ceiace zicem despre o vită — deși slăbuță — care trage bine, adică zicem că, are cheag din timpul ernei.

Mâncarea ce o dăm în timpul muncii, ajută abia să țină stomacul plin. Neavând timpul necesar mistuirii, întreaga mâncare o dă în balegă și abia o mică particică se poate transforma pentru întreținerea vitei.

Neapărat, cantitatea de grăsime ce trebue să-și înmagazineze vitele pentru muncă, depinde și de calitatea nutreturilor. Dacă avem trifoi, lucernă, borceag sau orice altă plantă furajeră precum porumb, măturoi (sorg) etc., recoltat și întreținut în condiții bune, cantitatea lor chiar fiind relativ mijlocie, vitele totuș folosesc. In fața paelor însă și a strujenilor, dacă nu mai avem și ceva uruială, tărâțe sau ovăz, cam slabă nădejde. Vom merge, nu e vorbă și cu astea, dar nu în condițiunile celor dintâi.

Deaceea, frate plugar, eu te sfătuesc ca în primăvara asta să-ți sameni neapărat 2—3 prăjini de loc cu nutreturile amintite mai sus. Seamănă și la anul, vei avea și dta nutreț bun pentru vitele dtale.

Atunci, boii nu-ți vor mai cădea pe brazdă, iar turcul nu va mai zice „mai de departe române, mai de departe..."

Cu sănătate și Dzeu să te sfătuiască numai în bine.

Petre Dumitriu-Copoieru
Elev practicant la o Școala de Agricultură (plugăria)

Răspândiți fiecare printre prietini această foae folositoare

De ce sunt nemulțumiți coloniștii macedo-români?

Mai în toate ziarele în special cele din capitala României-Mari au înregistrat mizeria în care se zbat coloniștii macedo-români din județul Durostor ca și cei din Caliacra, luîndu-le apărarea și cerând ca o asemenea situație întorelabilă să înceteze prin luarea unor măsuri care să le asigure dacă nu totalitatea promisiunilor făcute la aducerea lor aici, cel puțin a unora, scăpându-i astfel din ghiarele mizeriei și ale disperării. Tocmai de când au pus piciorul pe pământul României-Mari au început să se arate semnele unui viitor trandafiriu, căci când cereau dela bulgari să le dea căruțe pentru transport, bulgarii nu se sfiiau să le ceară câte 5—600 lei de transport. Scopul pentru care cereau un preț așa de ridicat? ușor se poate ghici... După ce au fost repartizați prin comune, aci alte mizerii; primarii bulgari ca și toți bulgarii veșnic dușmani ai neamului românesc nu le dădeau nici un concurs pentru instalare fiind nevoiți astfel să stea sub cerul liber și sub șoproane. Incercau coloniștii în unire cu subsemnatul să se instaleze singuri văzând dușmănia primarului, eram reclamați ca bolșevici că facem rebeliuni, (cazul din comuna Bazrăghian). Întâmplându-se că unii coloniști să fie bătuți sau răniți de minoritari, și ducându-se coloniștii să le ceară socoteală pentru faptele lor condamnabile, au fost reclamați pentru rebeliune, cazul comuna Aidogdu. Se îmbolnăvește un colonist, are nevoie de doctor, se adresează unui minoritar pentru a-i da o căruță cu care să poată face drumul până la locuința doctorului sau i-se refuză fiind colonist, sau i se cere un preț mare pentru chirie pentru ca astfel să fie lipsit și de îngrijirea sănătății. Se duc coloniștii să ceară socoteală minoritarilor că le insultă copiii și soțiile, sunt considerați răsvrătitori!

Să între oricine în situația lor, să vază oricine mizeria lor, înconjoare-se oricine de aceste mizerii, aibă oricine imagina acestei deziluzii a acestei primiri, a lipsei de ajutor, și va vedea dacă poate să-și trâmbițeze mulțumirea, sau trebue să-și strângă pumnii și crâșnească din dinți?!.

Și acum când acești nenorociți frați ai noștri coloniști sunt într'o situație așa de grea, cum am spus foarte pe scurt, sunt în apropiata primejdie de a peri cu toții, putem noi oare să păstrăm tăcerea și să nu ridicăm glasul nostru frățesc de protestare?! Ar fi o lașitate și tot odată o dezertare de la cea mai elementară datorie, căci nu facem alt ceva decât să luăm apărarea fraților noștri de sânge. Câtă vreme nu sunt îndeplinite cerințele coloniștilor, noi nu putem lipsi de la sfânta datorie de a protesta și de a cere dreptate acestor frați. Acești frați macedoneni dăruiți de la natură cum sunt, mai bine de cât oricare altă ramură a românimei, pot să aducă un nemărginit serviciu patriei mame aci la granița dobrogeană.

Noi nu urmărim altceva, de cât să luăm apărarea fraților noștri și să atragem asupra durerilor și suferințelor lor băgarea de seamă a acelor ce pot să le dea o mână de ajutor; și atunci când o să li se facă dreptatea, vom fi cei dintâi cari vom aplăuda faptele frumoase. Guvernul are acum mai mult de cât ori când marea datoria de a nu da uitării această chestiune așa de importantă. Așteptăm și veghem!

Avem însă mare încrederea în gloriosul și viteazul general Alex. Averescu, că precum a condus viteaza armată la Mărăști și pe tot frontul, tot așa să conducă și pe vitejii macedo-român, deveniți astăzi sentineala Cadrilaterului.

Dumitriu Ciotti
Delegatul împuternicit al coloniștilor macedo-români din Durostor

Invățătorul și preotul satului

Preotul trebue să vadă în învățător un colaborat al său în toate domeniile vieții și invers. Amândoi trebue să fie solidari căci cu cât unirea și colaborarea lor va fi mai accentuată, mai pozitivă, cu atât munca lor, sforțările lor proprii sau comune vor fi încununate de succes.

Un preot și un învățător pot aduce populației reale foloase, dacă se ajută reciproc. Numai în acest caz, adică atunci când colaborează unul cu altul și-și caută unul altuia prieteni, numai atunci vor fi considerați sau își vor merita titlul de „apostoli" dat din vremuri de demult.

Câmpul de activitate al acestor factori principali, preotul și învățătorul, este nelimitat. Preotul care crede că activitatea sa trebue să fie numai de natură bisericească, acela nu este un preot desăvârșit. Activitatea lui trebue să îmbrățișeze și orizonturi lumești în legătură cu bunul trai al enoriașlor săi. Numai în acest caz preotul poate fi preot în adevăratul înțeles al cuvântului. Deasemeni și învățătorul. Munca lui să nu să mărginească numai între cei patru pereți ai școalei. Să caute să-și îndrepte privirile spre părinții copiilor, cei sunt încredințați, să ajungă a le fi simpatic și să le infiltreze, prin modul lui de a se comporta o adevărată dragoste față de casa luminii, față de școală. Să se năzuiască a îndrepta răul acolo unde îl află, prin mijloace blăjine ce'i stau la îndemână.

Activitatea lui va fi cu atât mai frumoasă, cu cât, câmpul său de activitate va fi mai variat, mai întins.

In toate acțiunile vieții sale să fie un exemplu viu de moralitate și virtute.

Invățătorul în școală și pretutindeni, preotul în biserică și or unde, amândoi să caute a se face plăcuți înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Amândoi să se lupte pe cărările cele mai înțelenite și dacă vor fi uniți „în cuget și'n simțiri", ei vor învinge.

(Va urma)

Emil I. Cioroianu
învățător director. Hărău (Ardeal)

Solidaritate națională

Iată două vorbe ce nu vor fi înțelese de o parte dintre cititori. Ele vor fi lămurite mai jos și le-am pus aci, fiindcă se rostesc adeseori de către toți acei ce ne vorbesc despre iubirea de țară. Despre aceasta i se vorbește școlarului, soldatului și oricărui birnic (sau cetățean). Toți, dela mic până la mare, suntem datori să ne împlinim frumoasa și sfânta datorie către patria noastră.

Cum? — In timp de pace printr'o muncă cinstită, prin plata regulată a dărilor către stat, județ și comună, precum și prin respectul autorităților, al legilor sau orânduelilor obștești, iar în timp de război suntem datori să ne apărăm cu vitejie țara noastră împotriva dușmanilor ei.

Toți locuitorii României noastre alcătuesc *națiunea*. Pe pământul ei trăesc totuși mai multe nații: români, unguri, ruși, turci, nemți, bulgari, tătari, greci, sârbi, etc. Majoritatea o alcătuim noi românii și suntem legați de pământul acestei țări, atât prin limba, credința și obiceiurile strămoșești, cât și prin mormintele scumpe ale vrednicilor noștri înaintași, cari au luptat pentru apărarea și mărirea neamului nostru.

Toți muncim, toți gândim și simțim românește. Chiar locuitorii de neam străin, cari viețuesc împreună cu noi, sunt datori să simtă la fel cu noi, pentrucă ei se hrănesc din bogățiile pământului acesta stropit cu sângele scump nouă al părinților, moșilor și strămoșilor noștri. O mulțime de străini sunt binevoiți aici la noi și-i ospătăm din bunurile noastre, dar adeseori ei ne gândesc rău și chiar ne defaimă peste granță, fiind astfel nerecunoscători față de natunea noastră ospitalieră. Hrănim la sânul nostru pui de vipere, pentru ca să ne piardă cu otrava sufletului lor. Poate că dacă n'am fi prea primitori și lăsători, n'am păți atâtea necazuri din partea străinilor bârfitori și turburători, cari se îmbogățesc atât de repede pe pământul nostru îmbelșugat.

Țara noastră e ocolită de dușmani: bulgarii, rușii, unguri și chiar sârbii nu ne gândesc tocmai bine de când cu sfășierea Banatului nostru. Dacă străinii se unesc adeseori în scop de a ne bârfi, noi nu ne vom pierde vremea cu certările și neînțelegerile dintre frați. „Când doi se ceartă, al treilea câștigă." Acest al treilea debunăseamă că se bucură de certurile și neînțelegerile dintre noi, fiindcă pe măsură ce va s'ăbi pacea și unirea dintre noi românii, străinii se vor ridica pe spinarea neamului nostru din sate și din orașe.

Din cele mai vechi vremuri cunoaștem noi mila străinului:

Că străinu-i ca și spinul
Și amar ca și pelinul.

Iar bătrânii noștri, cari au păți o mulțime de necazuri dela tătar, dela turc, dela fanarioți și dela câte alte neamuri străine, nu de florile mărului au zis în înțelepciunea lor, că *„dacă ți-e casa largă, bagă într'însa mai bine un mărăcine, decât pe fiecine."*

Suntem un neam mare, un neam vestit, dintr'o tulpină măreață, care a stăpânit o lume întreagă. Noi suntem pe pământ moștenesc, deci noi avem drept cei dintâiu ca să stăpânim bogățiile lui, iar nu toți veneticii cari după ce se satură din grâul, untul și vinul nostru, ne stropesc cu noroi.

Suntem atât de buni, atât de răbdători, încât nu ne-a pedepsit, nu ne-a pierdut Dumnezeu pentru greșalele noastre.

Nu vom pieri deci nici acum înăbușiți de puhoiul de străini venetici, cari mișună prin orașele și chiar prin satele noastre.

Ne vom mântui și de atâția străini lacomi și vrășmași. Cum? Prin trei lucruri: *muncă, înțelepciune și unire frățească.*

Românul nostru e foarte harnic. Nu-i destul atât, trebue și chibzuială. Cine muncește cu înțelepciune, muncește ușor și cu mai mult spor. Pe lângă aceasta, unul de altul avem nevoie, când greutățile sunt prea mari și singuri nu le-am putea covârși Prin unirea, dragostea și frăția dintre noi, nici o greutate nu ne stă înainte, precum ne spune vorba cea înțeleaptă; *„Unde-i unul, nu-i putere la nevoe și la durere, unde-s doi, puterea crește și dușmanul nu sporește."*

Să ne ridicăm deci, să ne întărim și să le biruim toate prin munca, prin înțelepciunea, prin cinstea și dragostea noastră. Să ne iubim și să ne unim într'un gând și 'ntr'o simțire pentru buna sporire a binelui obștesc și a neamului românesc.

Aceasta însemnează c'un cuvânt, că între noi trebue să fie *solidaritate națională.** *Pantelimon Diaconescu.*

* Din cartea *„Adevăr și Dreptate"*, ediția treia revăzută și adăugită, ce va apare curând în editura „Cartea Românească" București.

Scrisori

Onorată redacție,

Subsemnatul, în urma apelului dat în gazeta dv. No. 182 vă aduc la cunoștință că aș dori să fiu raporter cultural al gazetei. In prezent colaborez la două reviste pedagogice. Nu aceasta mă determină să fac rugarea de față, ci convingerea că foaia „Cultura Poporului" este cât se poate de bine menită pentru timpurile în care trăim. Rostul ei etnic, etic și cultural este de cea mai mare valoare. Înțelegând deci să sprijinesc cât pot orice întreprindere de natura aceasta românească, sunt gata să pornesc la lucru.

Cu deosebită stimă

Mihail Bogza
înv. director în Uricani (Hunedoara)

Domnule director,

Fiind pătruns de înalta menire ce-o are ziarul dv. „Cultura Poporului", de a propovădui adevărul și de a răspândi lumina, cea a totbine făcătoare, ducând flacăra aprinsă a culturii în cele mai umile și mai sărăcăcioase cocioabe depe întreg ținutul românesc, făurit în urma atâtor jertfe, vă rog a mă considera printre cei ce și-au luat greaua sarcină de „pionieri ai culturii", contribuind și eu în limitele posibilităților, la scopul ce vi l'ați propus, din acest colț de Vest al țării.

Gore I. Olteanu, învățător.

Stimate domnule director,

Este mai mult de un an de zile poate, de când eu cetesc cu atenție prețiosul dv. ziar, în ale cărui coloane găsesc întotdeauna o adevărată comoară pentru suflet.

Așa că, fiind pe deplin convins că un asemenea ziar trebue să-și continue drumul mai departe, cu respect vă rog să binevoiți a-mi comunica ce obligații are, un reporter cultural, spre a vedea dacă eu pot să contribui cu ceva la creșterea ziarului dv.

Aștept răspuns.

Cu deosebită considerație:
Ion N. Armășescu,
comptabil Tomșani, Vâlcea

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Din Câineni (Vâlcea)

La 30 Ianuarie s'a ținut ședința lunară a centrului preoțesc Călimănești în comuna noastră. Roadele bune ale acestor conferințe se văd. Din ce în ce lumea vine în mai mare număr atât la serviciul religios de dimineața la biserică, cât și la ședința de după amiază. Biserica a fost neîncăpătoare, cu tot frigul iernei, credincioșii stau și în tinda bisericei și în curte chiar. Semn bun. Serviciul religios s'a oficiat în sobor. Predica zilei a fost ținută de pr. C. Popescu Bujoreni-Vâlcea, vorbind despre „Mântuirea casei lui Zaheu". A urmat apoi parastasul pentru eroii din localitate. Corul cântăreților a cântat Imnul Eroilor, iar pr. Gh. Popescu prin câteva cuvinte bine simțite a arătat marea jertfă a celor 800 de mii de morți pentru patrie, și datoria noastră de azi, pentru a păstra moștenirea lăsată, și-a ajutora familiile acelor eroi.

Sedința intimă s'a ținut la pr. Gh. Popescu-Câineni, unde înte altele s'a pus în discuție: „Nunțile în postul Crăciunului până la Sf. Nicolae": Centrul aproape în unanimitate. Preoții și cântăreții au fost de părere să nu se mai facă nunți în post, întrucât sunt mai mult prilej de stricarea bunelor datine creștinești.

Masa a fost dată cu multă dragoste și frățietate la toți preoții și cântăreții de către pr. Gh. Popescu Câineni.

După amiază s'a deschis conferința în sala școalei de către pr. Gh. Popescu-Câineni prin o frumoasă cuvântare. Sala gemea de lume.

A vorbit pr. N. N. Ionescu întâiul stătător despre: „Simbolul Credinței" (Crezul), câștigând pe ascultători prin felul său de a vorbi, așa că toți ascultau în liniște ca și în biserică. A vorbit apoi pr. Gh. Popescu-Câineni despre datoria fiecărui om către Dumnezeu țară și tron, cuvântare cât se poate de înălțătoare care i-a adus vorbitorului, multe și repetate aplauze.

Pr. C. Popescu—Bujoreni a cuvântat de spre foloasele ce dau cărțile bune pentru citit și îndeamnă poporul ca să'și alcătuiască fiecare câte o mică bibliotecă în casă, cu cărți religioase, culturale, și morale, corul cântăreților condus de pr. N. N. Ionescu a cântat pe mai multe voci. Elevul normatist Daneș a cântat: O mamă, de Eminescu.

S'au împărțit cărți și broșuri în mod gratuit dela cerc de către pr. M. M. Ionescu, și numere din „Cultura Poporului" și „Dumineca Poporului" de către d. P. Droc.

Odată cu seara s'au despărțit, vorbitorii de sătenii mulțumiți și unii și alții. Unii că au ascultat trei ore sfaturi și cântece frumoase iar cei alți că nu au vorbit zidurilor goale, fiind astfel răsplătiți pentru ostenelile făcute dela mari distanțe până aci 70—80 km. mai mult pe jos, drumurile fiind grele mai ales iarna. Cu această ocazii s'a constatat că aci în Câineni se muncește mult în ogorul bisericei. Credincioșii la asemenea ocaziie cari le doresc cât mai dese, răspund în număr cât se poate de mare, Și, dacă preotul local va fi ajutat în străduința ce depune pentru ca să construiască o nouă biserică mai măreață apoi toată suflarea sătească din loc va fi înăuntrul bisericei, la sărbători, iar nu pe afară ca acum.

D-zeu să trimită darul său cel puternic asupra tuturor câinenilor de Vâlcea, să'i inspire să dea fiecare obolul său, și așa punând mână de la mână, să ridice mare și frumoasă casă a Domnului, spre folosul sufletesc al celor de azi și al celor ce vor urma.

Kiffa

Trahomul

(conjuctivita granuloasă).

E o boală a ochilor infecțioasă, contagioasă și epidemică la noi în țară.

Microbul nu s'a găsit încă cu toată munca depusă de oamenii de știință.

Boala începe de la căptușala pleoapelor *(conjuctiva)*, și se întinde pe cornee. Boala poate deveni cronică. Dacă se tratează bine boala dela început, ea se vindecă ușor.

La începutul boalei, bolnavul se plânge de lăcrămare multă (abundentă), la lumină mai ales și jena (greutate) în ochi.

Boala începe totdeauna de la pleoapa de sus. Conjuctiva pleoapelor se acoperă cu mici granulații ca de nisip (grăunțe, grămăjioare).

Boala *netratată* duce la *orbire* și la o mulțime de suferințe (afecțiuni) ale pleoapelor.

Boala se ia prin contact cu secreția conjunctivală ce s'ar afla pe mâini, batiste, ștergare, rufărie de pat, etc. — Puroiul, murdăria ce se scurge din ochii bolnavi, este primejdioasă, răspândește boala.

Cari sunt *măsurile* ce trebuesc luate?

1. *Măsurile de profilaxie individuală*: (de apărare).

a) *Mâinile vor fi des spălate.*

b) *Să nu să frece nimeni cu degetele la ochi.*

c) *Pentru ochi să avem o batistă curată.*

d) *După fiecare marș mare pe jos sau călare ochii se vor spăla.*

e) *Pentru o cât de mică greutate la ochi, arătați-vă la medic.*

2. *Măsuri de profilaxie colectivă (pentru școlari, armată etc.)*: în plus:

a) *Izolarea* bolnavilor de ochi.

b) *Evitarea* în timpul aglomerațiilor (internate, cazărmi) a *întrebuințării comune a batistelor, stergarelor, rufăriei de pat.*

c) *Conferințe și broșuri* populare care să arate oamenilor ce e această boală și care e pericolul ei.

d) *Să nu fie primiți în școli*, ateliere, fabrici, birouri, cazărmi, *granuloși.*

e) *Vizite medicale dese.*

Dr. A.

Cărți pentru luminarea poporului

In editura „Cartea Românească" din București, au apărut următoarele cărți scrise de d. Pantelimon Diaconescu, inspector școlar al jud. Mureș, Turda, Cluj și Someș:

1. *Adevăr și „Dreptate"* (Morala socială și a individului). Prețul 15 lei.

2. *Dialoguri poporane*, cuprinzând 17 dialoguri pentru serbări școlare și șezători pop. lei 25.

3. *Curs de preparație*, pentru absolvenții învățământului pr., cuprinzând analize, model și probleme rezolvate și așezate într'o ordine desăvârșită. Prețul lei 25.

4. *„Muncă, pricepere, cinste"*, povestiri morale. Prețul lei 15.

5. *„Cartea bunului gospodar"*, (în colaborare cu Petre Cosmulescu) prețul 15 lei.

Cântece populare

Foae verde de-avrămească,
Nu știu-i luna luminoasă,
Ori poteca lunecoasă
Că nimerii l'altă casă —
La femeia cea frumoasă
Cu bărbatul dus la coasă.

Dacă vrei să ai bărbat,
Nu-i da drumul noaptea'n sat,
La gură de sărutat,
Că l-am găsit rătăcit,
L-am luat și l-am găzduit,
I-am dat pită coaptă'n vatră
Să-l tragă inima toată
Să vină și altă dată.

Foiliță ca nucu,
Alăturea cu drumu
Ară neica cu plugu;
Frânge-i-s'ar cormanu,
Cormanu și fieru'al lat,
Să vină deseară'n sat
La gură de sărutat.

Foiliță ca mucu,
Eu mi-am perdut cumpătu
Ca găina umbletu;
Foae verde bob arău,
Când o tipește de ou
Umblă din creangă în creangă
Și nu știe un'să meargă.
(Auzite în Barabova—Dolju,) de

Ion Martin

Din Copsu (Cluj)

In comuna noastră locuitorului Teofil Mărjinean vaca i-a fătat o viței cu șease picioare. Cele patru picioare sunt normale și sănătoase, iar celealalte două sunt crescute din spinare, în sus, în dreptul picioarelor dinainte, făcând impresia alor două aripi. Ele sunt însă picioare, având câte o unghie necrepată la capetele lor. In cursul mișcării viței și aceste picioare, mișcă, și întrucât sunt așezate pe spate în forma aripilor, nu fac un rău viței, așa că ea este sănătoasă, și crește pe zi ce merge. *N. C.*

Înștiințare pentru cititorii noștri

Subsemnatul am pus sub tipar, și va apare cât de curând, un volum de povestiri, intitulat „Din povestirile lui Moș Antonaș". Această carte cuprinde toate povestirile publicate în „Cultura Poporului", precum și un șir de povești inedite.

Cartea mai cuprinde numeroase ilustrații, în colori, precum și fotografia lui „Moș Antonaș". Se tipărește un număr limitat de exemplare și de aceea, cititorii acestui ziar, sunt rugați să se înscrie, de îndată ce văd această înștiințare, cu câte exemplare voiesc, ca să știm câte să tipărim.

Trimeteți o carte postală, la adresa de mai jos, și arătați no. exemplelor ce doriți a comanda.

Toți acei cari vor răspunde până la 1 Aprilie, vor primi o înștiințare de costul cărții și alte chestiuni ce-i privesc.

Victor Sandulescu-Topolița
învățător în
Com. Căciulești (Neamț)

Din Acmanghit (Cetatea Albă)

In comuna noastră în ziua de 24 Ianuarie s'a serbat a 68 aniversare a Unirii Principatelor și totodată și a 8-a aniversare a țărilor surori formând România întregită de astăzi. La această ceremonie au luat parte și autoritățile locale împreună cu copiii și învățătorii școlilor primare de băieți și fete.

Serviciul divin s'a oficiat de către păr. Nic. Sârbu, cântăreții și corul ajutat de învățători.

După oficiarea serviciului divin copiii și autoritățile locale împreună cu locuitorii s'au adunat la școală unde d. director C. Balan și alți învățători au ținut cu ocazia serbării cuvântări relativ la serbarea zilei; iar copiii au cântat, declamat, au spus anecdote; încheindu-se serbarea prin o scurtă cuvântare ținută de comandantul garnizoanei, iar după obiceiul poporului la sfârșit s'a împărțit copiilor daruri (gostință).

Tot în onoarea zilei deamiază s'a dat o masă la care au fost poftiți să ia parte și învățătorii toți. Acolo din cauza amenzilor școlare în timpul mesei s'au iscat mai multe șoapte împotriva învățătorilor, dovadă că nu se prea cunoaște rolul învățătorului. La aceste șoapte a răspuns primarul comunei următoarele: „Că acești oameni pe cari noi îi prețuim puțin, aceste lipitori ale satelor care sug din noi cei mai rău, cari mulți mor săraci și bolnavi ca vai de ei, ne amendează, voind a ne face bine și noi râvnim la ei la proasta răsplată ce le-o dă statul. Ei merg pe spatele noastre, mănâncă pâinea noastră și copiilor noștri le mănâncă ce are are omul mai scump — sănătatea! Dar să știm că numai cu ei pe spatele noastre vom ajunge să eșim din toate nevoile, din întuneric. Țara așteaptă dela ei multe și noi numai cu ajutorul lor, acestor lipitori, pe spatele noastre vom eși la limanul dorit. Inchin acest pahar în sănătatea lor și amintirea eroilor, unirea de acum 8 ani, care ne-au scăpat de a îndura gloaba terorilor bolșeviste. Este mult regret de acel cataclism din 24 Septembrie 1924 la Tatar-Bunar (Tătărăști astăzi) căci an găsit „adepți în această comună de oameni cumsecade. (Mulți aplaudă și strâng mâna primarului)... Mulți din politicianii demagogi calcă în picioare stima cuvenită „uciților" (învățătorilor) cari trebue ținută la înălțime. Noi într'un glas să le dorim spor la muncă pentru ajungerea idealului dorit! Trăiască corpul didactic."

I. Gârleanu
inv.

„Zorile Romanaților"

Ca o stea sclipitoare a apărut pe orizontul scrisului românesc o nouă revistă de cultură generală cu denumirea de „Zorile Romanaților", organ de publicitate al societății culturale cu acelaș nume din com. Celaru-Romanați. Se vede că acel grup de tineri luptători, ce se avântă cu tot curajul și cu toată credința, în lupta deschisă împotriva întunerecului s'au gândit să lese o urmă în trecerea lor prin noianul de vremi. Ca un ecou îndepărtat și tainic se aude glasul celor plini de ideal, de sacrificiu și jertfă sublimă, pentru bine și adevăr, pentru unire și bună înțelegere a sufletelor dornice de lumină, de tot ce e divin, ideal. Ii vom urma și vom fi pururea alături de ei! Plini de aceleași sentimente nobile, alergăm să ascultăm acest glas mândru și mâna în mână, să ducem lupta aprigă cu tot entusiasmul, având hotărâta convingere, că razele dătătoare de lumină ale acestor zori vor sfărâma zăbrelele întunericului, pătrunzând vesele, atât în coliba săracului, cât și în palatul bogatului. Ele vor vărsa cu prisosință din neetarul lor ceresc, lumina științii, nu numai pe ogoarele Romanaților, și asemănătoare unor raze cerești vor încălzi la sânul lor sfânt, pe toți aceia, din întinsul României întregite ce vor alerga cu încredere a se înregimenta în ceata tinerilor luptători idealiști.

Voi, visători și cântăreții, veniți aci cu toții.

Veniți și voi luminători ai satelor învățători și preoți, găsiți aci prieteni, cari v'ascultă glasul, deschizând larg coloanele revistei pentru scrisul acelora ce au pătruns și au cunoscut nevoile satelor noastre!

Și toți ceilalți, ce v'ați făcut din *muncă* un crez al vieții pământești, veniți aci îndată, că rodul muncii voastre vă va arăta calea spre ideal, spre fericire!

Sfințiți prin glasul vostru, zidirea unor tineri, cari vă cheamă, cerându-vă sprijinul moral și material, spre a putea duce la bun sfârșit o operă, ce merită toată atenția!

Articolele de publicat se trimit pe adresa: Administrația revistei „Zorile Romanaților" com. Celaru, jud. Romanați.

Nr. 2 a apărut cu un material ales; se poate cere de probă dlui Marin Georgescu, Celaru-Romanați, trimețindu-se costul unui număr în mărci sau dlui M. Smarand-Oprișanu, str. Traian, 12, Caracal.

Un prieten credincios.

INFORMAȚIUNI

† Traian Grozăvescu

Cu sufletul înăbușit de durere iau condeiul în mână să scriu câteva rânduri pentru cel a cărui voce pe veci a amuțit.

A căzut o stea depe cer. S'a prăbușit în necuprinsul bis. A fost steaua vieții marelui cântăreț Traian Grozăvescu.

O mână ucigașă, plină de sânge, a tăiat firul vieții celui mai renumit tenor român... Soția sa!

Traian Grozăvescu s'a dus. Ca el altul nu va mai apare pe scenele teatrelor noastre pentrucă prin sublimu-i glas să ne facă a ne ridica sufletește cu gândul în alte sfere divine.

Un *om* mai puțin care să treacă tot mai departe granițile faima numelui de *român.*

Noi nu l'am știut prețui îndeajuns. Durere. Străinătatea a trebuit să-l primească cu brațele deschise. Și să-l ridice pe trepte neașteptate pe scumpul nostru bănățean. Și tot ea ni l-a răpit.

Dar... Grozăvescu nu mai e. Deși nu era aproape — cu trupul — de noi, cu sufletul în veci ne însoțea; îl așteptam cu atâta dor, când venea îl ridicam pe sus, îl încununam cu flori și ne era atât de drag. A fost sânge din sângele nostru. Cântecul lui a făcut să resune peste granițele patriei glasul poporului românesc. Căci orișicine l-a auzit pe Grozăvescu cântând — știa-nătate — a zis: acesta e român și l-a făcut a se gândi la țara noastră.

Acuma — și lacrimile ne sunt zadarnice.

El a plecat pe cărarea pe care toți vom merge: mai curând, ori mai târziu. Și țara'n care se va sălășlui e fără chinuri. E locul promisiunei lui Iisus.

Simeon Rusu Câmpeanu.

LEGEA pentru sporirea timbrului de asistență socială care a fost acum în curând votată de Sfaturile țării va intra în vigioare la 1 Martie 1927.

SĂPTĂMÂNA aceasta la Câmpulung, a fost achitat de către curtea cu juri de acolo elevul Totu, care a omorît cu un glonte de revolver un elev evreu.

DUPĂ o statistică mai nouă, avem în total 520.000 cârciume (cu hoteluri și bodegi): 32.000 școli și 18.000 biserici.

Deci la un număr de 163 suflete, cam la câte 35 familii, avem o cârciumă!

Din aceste 520.000 cârciume, cam 80% adecă peste 400.000 sunt pe mâinile străinilor cari, după anchetele și constatările oficiale, falsifică băuturile cu cele mai puternice otrăvuri.

Și-atunci să ne mai mirăm că neamul românesc trăește într'o compectă sărăcie si mizerie și scade și ca număr și ca vigoare pe zi ce trece.

Să luăm statisticile din Maramureș, Bucovina, Moldova și Basarabia și vom vedea în ce situație îngrijorătoare se află elementul românesc.

IN CADRILATER au fost aresați 138 de bulgari membri în societatea revoluționară „Dobrogea", pentrucă au fost deveniți că luptă pentru deslpirea Dobrogiei de statul nostru. Banii pentru propagandă îi primește această societate bulgărească din Sofia, capitala Bulgariei.

IN cursul anului 1927 statul român va avea dă plătit peste 4 miliarde lei de hârtie, în următoarele sume, în valută forte:

1,697.645 lire sterline;
3,336.444 dolari;
29,263.430 lire italiene;
83,302.971 franci francezi;
7,269.186 franci elvețieni;
9,084.037 franci belgieni;
79,880.208 coroane cehe;
4500 coroane suedeze;
60,000 coroane norvegiene.

Socotite la paritatea legală, aceste valute regrezintă 271 milioane lei aur.

DL MINISTRU O. GOGA, a donat comitetului de inițiativă constituit în Iași, suma de 100.000 lei pentru ridicarea unui monument marelui poet român Mihai Eminescu.

MINISTERUL de interne, are de gând a introduce în țara noastră, jandarmeria cum a fost în Ungaria, care după cum se știe, era cea mai bună jandarmerie din Europa. Nu vor mai fi posturi în fiecare comună, ci la 5—6 comune unul, iar inspecția comunelor se va face zilnic de patrule de jandarmi călări. — Jandarmi nu vor mai fi tineri din partea locului, ci oameni în vârstă ieșiți din armată cu grade și vor fi bine plătiți.

DELA războiu încoace orașele ardelene se măresc pe zi ce merge. Pe când înainte de războiu Clujul n'avea decât 60 de mii de locuitori, astăzi Clujul are 105 mii de locuitori, așadară aproape de două ori cât avea înainte de războiu.

REGELE FRANȚEI Napoleon al III-lea a fost un mare prieten al românilor. El a ajutat intrarea în țară a Principelui Carol de Hohenzollern și tot el a contribuit mult ca România, batjocorită până atunci de greci, turci, ruși, să fie ridicată la rangul de regat în frunte cu Regele Carol I, eroul dela Plevna și dela Vidin. Acestui mare prieten și binevoitor, Bucureștii au hotărît să-i ridice un monument frumos, acum când se împlinesc 50 de ani dela isbucnirea războiului independenței (1877) țării românești.

DUPĂ o lungă și sbuciumată activitate ziaristică, de peste 40 de ani, a încetat din viață în București, fostul director al ziarului „Adevărul" și „Dimineața" Constantin Mille, mai pe urmă director la „Lupta". Moare în vârstă de 67 de ani în urma unei pneumonii. Cu ziaristul C. Mille dispare unul din cei mai de seamă reprezentanți ai ziaristicei române

REPORTORII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitație cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă 2 abonați.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e nn lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului".

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul" din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești,* povestiri de *Const. Cehan Racoviță.* Cereți cartea dela foaea noastră. prețul 10 lei plus 2 lei porto postal

PREȚURILE de pășunat la islazurile comunale au fost modificate pe anul 1927 după cum urmează: Pentru Ardeal, Banat și Bucovina s'a fixat 40—100 lei de vită la hectarul de teren calitatea I-a: 80 lei calitatea a II-a și 60 lei hectarul calitatea a III-a.

Slujitorii țării

Comuna *Vintiri* jud. Bihor, se bucură, că poate avea ca șef de post de jandarmi pe vrednicul și destoinicul plutonier, d. Aurel Pop.

El e om drept, energic, cinstit și datorită acestor calități, dânsul merită o deosebită laudă pentru munca depusă, stârpind faptele rele și descoperind mai multe contrabande și pe mai mulți răifăcători și în urma acestor fapte face mult bine în comuna Vintiri în a cărei rază sunt mai multe comune.

In bună înțelegere cu crâșmarii a reușit, că în zilele de Dumineci și sărbători să fie închise cârciumile.

Asemenea jandarmi fac cinste țării și corpului din care face parte.

E. D.

Dacă doriți să aveți Imprimate eftine și frumoase cereți cetați

Tipografia „Dacia"

Cluj, Calea Victoriei 7.

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios
Cuj. Str. N Iorga 2

Coafor de dame
Cel mai mare magazin
în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, [illegible] 10.

De vânzare
una moară în bună stare de funcțiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 țoli Doritorii se vor adresa:
Ioan R. Becșan
com. Broșteni—Vâlcea

O nouă viață pentru comunele noastre
Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceia când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa, cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea de oraș sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a
Radiofoniei
E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumei, apoi se aud concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.
Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea an. **Tunsgram** de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127 (Telefon 201)
No. 1111 R. M.

„TAGÂMUL"
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc — Numai pentru revânzători. Telefon 482.
DAT ATENȚIE MARCEI FABRICEI ! ! !

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„U R S U S"
berea neagră specială
„HERCULES"
a fabricei de bere „CZELL" din Cluj
Se găsește pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA" Cluj, Calea Victoriei No 7

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 27 Febr[illegible]arie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | [illegible] II, No. 187. Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala

Anul agricol 1926

Din punct de vedere agricol anul 1926 nu a fost mai bun de cât predecesorii lui dela 1921 încoace.

Cantitativ, producțiunea agricolă în 1926, n'a fost mai mare decât în 1925. Natura a fost așa de capricioasă, încât însăș oficialitatea a fost foarte contrariată în evaluările pe care este ținută să le facă, după perspectivele culturilor.

Grâul. De unde în primăvară se conta pe un disponibil de 150 mii vagoane, la 1 Iunie — înainte de începerea secerișului — pe 130.000 vagoane, iar la 1 Iulie pe 70.000 vagoane, la finele recoltei s'a văzut că nu aveau pentru export decât aproximativ 40.000 vag., adică atât cât am avut și în 1925. Deci un an submijlociu, cu o producțiune sub 1.000 kgr. grâu la hectar.

Suprafața însămânțată aceeaș ca în 1925.

Porumbul a dat o producție cu puțin mai mare ca în 1925. Calitatea însă a fost foarte bună; toamna lungă și secetoasă, ne-a dat un porumb bine copt și bine uscat, așa cum am mai avut în 1920.

Totuș porumbul nostru nu se poate exporta, din cauza producțiunii mari în celelalte continente, care a cauzat o însemnată scădere de prețuri.

Orzul și ovăzul s'au însămânțat pe suprafețe mai mici ca în anii trecuți și au dat o producțiune mijlocie. In ce privește orzul, se simte mult nevoia unei semințe bune. Sămânța de orz în patru și șase rânduri este degenerată, iar aceea de orzoaică (cu două rânduri) a dispărut. Agricultorii caută sămânță de orz și nu găsesc. Cât despre ovăz, dela 1918 încoace nu am avut în nici un an recoltă bună. Cauzele sunt că nu se alege sămânța și nu se seamănă la timp și în bune condițiuni. Se simte și la ovăz lipsa unei bune semințe.

Rapița se seamănă din ce în ce mai puțin. Agricultorii nu mai vor să risce nimic. Și, cine nu riscă, nu câștigă.

Inul se seamănă puțin. Din cauza relelor condițiuni de însămânțare, el dă producție slabă și în boabe și în fuior. *Cânepa*, ceva mai rustică, își menține o producție mijlocie de sămânță și de fuior, dar își micșorează suprafața însămânțată. Sătenii țipă că bumbacul este scump, dar nu vor să prelucreze inul și cânepa.

Fructele au avut în 1926 o bună producțiune. Mare abundență de prune (care au scăzut până la trei lei kgr.) și de pere (s'au vândut pere bune cu 12 lei kgr). Spre toamnă s'a observat lipsa merelor, din cauză că merele bune din Transilvania și Basarabia au mers la export. Nuci puține. Cireșele, vișinele și caisele nu s'au scoborît sub 18—20 lei.

Legumele tind către normal. Suprafața grădinăriilor se mărește, pe măsură ce românii deprind meșteșugul grădinăritului, iar producțiunea crește. La abundența legumelor contribuie și cele 320 grădini ale unităților militare, cari produc legumele necesare armatei și scutesc populația civilă de concurența unui mare consumator. Se observă intrarea în uz a legumelor puțin consumate înainte: vinete, conopidă, etc., care au avut anul acesta producțiuni supra-abundente. Piața de toamnă abundentă și rezonabilă.

Viile au dat anul acesta o producție mică, în special Moldova și Transilvania. Drăgășanii au o producție mai bună. Prețurile la producător s'au urcat, fără a justifica prețurile de detaliu.

Anul trecut podgorenii au avut trei congrese, care s'au transformat în adevărate meetinguri antialcoolice. S'a ajuns la sindicalizarea obligatorie a tuturor podgorenilor, la asigurarea obligatorie și la creiarea unui mare credit viticol, aparținând podgorenilor, dar controlat de stat. Proiectul este gata. Paralel cu aceasta, Direcția Viticulturii organizează pepinierile viticole și duce luptă contra producătorilor direcți, cari au compromis vinurile românești, și a căror plantare va fi interzisă. Uniunea sindicatelor viticole a desfășurat o activitate intensă pentru organizarea viticulturii, stimulând pe producători și ajutând oficialitatea.

Creșterea vitelor slăbește, din cauza micșorării exportului. Țările concurcurente vând vitele mai ieftin ca noi. Pentru a putea să-i concurăm, se cere desființarea taxelor de export. Guvernul le-a micșorat și promite că tinde a le desființa.

Camerele agricole procură buni reproducători pentru îmbunătățirea raselor de cai, boi, oi și porci.

Apicultura nu a avut nimic însemnat, în afară de frumoasa expoziție organizată de societatea „Pasărea", la „Moși". Ea progresează încet. Noui societăți apicole s'au format, cu noui reviste, deși nu de aceasta era nevoie. Stupinele de pe lângă fermele și pepinierele statului formează bune elemente de propagandă.

Sericicultura progresează și ea, datorită măsurilor pentru controlul seminței. O pepinieră de duzi în fiecare județ — cel puțin — va trebui făcută de către Camerele agricole.

Agricultorii sunt nemulțumiți din cauza scăderii prețurilor, căci nu pot vinde. Ei cer desființarea taxelor vamale de export. Micii plugari, nemulțumiți și ei de prețuri, se agită mai mult pe chestia sporirii impozitului funciar întreit, pentru 1927.

Un mare congres agricol la Brăila a cerut; desființarea taxelor vamale, un mare credit agricol și înlesniri la procurarea inventarului.

Din punct de vedere economico-financiar, anul 1926 a fost mai nefavorabil decât cei dela 1920 încoace. Agricultorii nu au putut vinde și încasa valoarea produselor lor. Prețurile au ajuns la jumătatea celor din anul trecut. Dar, în acelaș timp, costul inventarului agricol și al vieții, ca și dobânzile banilor, ce nu se găsesc decât cu greu, s'au mărit.

Camerele agricole au început să lucreze. Multe nu sunt încă organizate. Cele cari ar vrea să facă ceva, nu pot din cauza lipsei de bani (ordonanțele stau luni de zile la Casa de Depuneri, care ține contul curent al Camerelor); apoi din cauza prea multului amestec al oficialității, care paralizează și nu încurajează inițiativa locală; precum și din cauza conflictului de atribuții între diferitele instituții exterioare. Se speră că la modificarea legii Camerelor agricole și la întocmirea regulamentului ei, unele rele se vor putea înlătura. Dar cel mai însemnat lucru ar fi coordonarea atribuțiunilor și activității tuturor instituțiilor exterioare.

A. D. Carabella.

Invățătorul și preotul satului

Una din datoriile de frunte ale preotului și învățătorului, dacă amândoi sunt în aceiaș comună, este să lupte din răsputeri la crearea unui cămin cultural.

D. Gh. D. Mugur, profesor și director general la Fundația „Principele Carol" a pus drept „Motto" la cap. II din cartea sa (Căminul Cultural) scrisă în colaborare cu d. Nichifor Crainic și dr. V. Voiculescu, următoarele cuvinte: „Un sat fără cămin de cultură, chiar dacă are școală și biserică, n'are preot și învățător".

Aceste câteva cuvinte cuprind adevăruri mari. Intr'o comună pot fi zeci de preoți și de învățători; dacă acea comună n'are un cămin cultural care să alimenteze izvorul de cunoștințe al poporenilor, din plin și în conformitate cu vremurile noui în care trăim, munca depusă de acești apostoli n'are mulți sorți de izbândă.

Comuna care posedă un „Cămin Cultural", așa cum îl înțelegem noi, înseamnă că posedă cea mai înaltă școală a vieții. Căminul e quintesența școalei primare, a bisericii, a școalei secundare, ba chiar a universității.

Intr'un sat fără „Cămin Cultural" generațiile de absolvenți ali școalei primare se reîntorc din nou în mediul primitiv. Copilul de țăran prins fără voia părinților săi, în mașinăria celor șapte clase primare este din nou aruncat pe ogorul înțelenit al analfabetismului.

Școala singură se știe, nu poate asigura stingerea acestei plăgi sociale. Absolventul ei — la doi trei ani, — după terminarea cursurilor, de abia știe să-și mai sgârie iscălitura pe vreo hârtie sau un contract. El redevine iarăși cum a fost la 7 ani, adică analfabet.

Mediul în care trăiește copilul, îndată ce acesta termină cursurile școlare, îl răpește cărții.

In fața acestui fapt constatat, vedem cât este de imperioasă înjghebarea temeinică a unui „Cămin Cultural".

Această instituție stând în neîntreruptă legătură cu Fundația culturală „Principele Carol" are putință să pună în direct contact, marginele cu centrul, revărsând din răspunderi valuri de lumină.

Pe harta culturală a României am putea deosebi două categorii de frânturi de zone diferite, între care cu regret constatăm, nu e nici-o legătură. Cea dintâi categorie cuprinde frânturi de zonă în care domnește natura: sunt satele răsfirate în cuprinsul țării, a doua categorie cu alte frânturi de zonă unde domină cultura: acestea (frânturile) sînt orașele. O acțiune de comunicare între aceste două zone cu nivel diferit, spune Dl Gh. D. Mugur (în aceiaș operă citată) voiește să întreprindă „Căminul Cultural". O luptă uriașă datorită căreia să putem ridica masele rurale din starea de natură în starea de cultură. Lupta aceasta trebue începută din inițiativa celor mai principali pioni culturali ai satelor: Preotul și învățătorul, ajutați de autoritățile locale.

Peste oricâte piedici ar trece acești doi factori, să colaboreze cât mai intens posibil și să înființeze în comuna lor, un cămin cultural. Dacă ezită de a porni la drum pentru întemeierea acestui locaș de cultură își neagă existența lor în acea comună, chiar în timpul vieții.

Am spus într'altă parte că activitatea preotului și a învățătorului trebue să fie multilaterală, nu unilaterală.

Deci, prima lor grije să fie înființarea „Căminului Cultural" îngrijindu-se să aibă cât mai mulți aderenți. Odată înființat, ei trebue să lupte pentru a face din acest cămin o casă activă, continuatoare a bisericei și a școalei. In toate Duminicile de peste an inclusiv sărbătorile noastre creștinești, căminul va da serbări pentru sporirea fondurilor sale va ține ședători distractive instructive etc.

La începutul vieții căminului, trebue să se ție așa numitele ședători de înviere și de pregătire pentru mai târziu. Ele se vor ținea la diferiți fruntași din sat, astfel ca toți oamenii să prețuiască asemenea reuniuni.

Clăcile, un fel de ședători poporale, ca și cele despre care, am amintit sunt în tradiția poporului nostru și vor trăi deapururi. „Sufletul lor a fost povestea, zice Dl Gh. D. Mugur, și cu această poveste s'a făcut școala vie a poporului". Dela clacă, furcărie, sau altă adunare poporală, se va trece pe nesimțite la ședătoarea organizată a Căminului Cultural.

E drept că toată pregătirea necesară pentru înființarea unui cămin cultural incumbă celor în drept, deosebite sforțări, incumbă cu atât mai mult celor doi apostoli uniți în acțiunile vieții lor, o lepădare de sine, într'un cuvânt altruismul cel mai desăvârșit.

Să aibă însă răbdare și perseverență și avându-le pe acestea, ei vor învinge.

*

In aceste vremuri de după războiu, țara noastră e însetată după cultură. Poporul român, osândit să îndure atâtea greutăți, atâtea robii sociale, politice și economice în, decursul unui lung șir de veacuri așteaptă învățătura, ca orbul lumina. Date fiind greutățile îndurate de acest popor, care și-a înscris, cu litere de aur pagini de glorie în istoria universală pentru revărsarea valurilor de cultură sau mai bine zis civilizarea poporului nostru, se cere o adevărată tactică din partea acelora ce sunt chemați la propagarea culturii în massele populare.

Orice preot sau învățător dornic, de a contribui cu o petricică la temelia civilizației poporului român se poate servi de opera citată de subsemnatul, alcătuită de dl Gh. D. Mugur în colaborare cu doi distinși scriitori ai noștri: Dnii Nichifor Crainic, actual secretar general la Ministerul Cultelor și Dr. V. Voiculescu.

In ultimul timp am aflat că Onoratul Minister al Instr. Publice a ordonat începerea ofensivei culturale în cuprinsul ținuturilor mărginașe ale României.

Insuflețit de cel mai înalt entuziasm să muncim din răsputeri la stingerea analfabetismului. Să nu ne mai gândim anul acesta la doleanțele noastre neîmplinite, să lăsăm realizarea dorințelor noastre învățătorești și preoțești pe seama acelora cari pretind maximum de sforțări, răsplătindu-ne cu salarii mizerabile. Uniți în cuget și'n simțiri să pornim la muncă grea și să dovedim mai marilor noștri că putem face mai mult decât pseudo-culții, seninii intelectuali, portari, vizitii, agenți, fiscali, sergenți de stradă, gardieni, măturători etc. etc., cu care suntem asimilați prin mult discutatul proect

Economia națională

Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă'n poartă.

Țara noastră este una din cele mai binecuvântate de pe fața pământului, căci în această țară se găsesc toate felurile de bunătăți. In pământul ei se găsește; aur, argint, fier, aramă, petrol, sare ș. a., care sunt bogățiile cele mai de seamă ale țării. Din cauza bogăției și așezării sale, încă din cele mai vechi timpuri, popoare numeroase au venit cu armele, ca să supună pe român și să pună mâna pe bogății. Numeroase hoarde barbare s'au abătut asupra țării jefuind-o și pustiind-o. Insă s'a sculat câte un Tudor din Vladimir, care a alungat pe streini, cari sugeau ca un șarpe vătămător, bunătățile țării.

Și cu toate greutățile peste cari a trecut românul, a rămas acelaș! om harnic, bun, darnic și primitor de oaspeți. Despre firea românului, a vorbit foarte frumos, celebrul învățat francez Hauterive, care a zis: „Nici un popor nu e mai primitor de oaspeți. Moldovenii, sunt cuviincioși, îndatoritori și păstrează între dânșii o bună-cuviință, care se vede din vorba lor."

România, este bogată; iar locuitorul ei este bun. El a lăsat să se strecoare străinul, vrășmas al țării noastre, care a pus mâna pe visteriile țării. Străinul este stăpân pe păduri, stăpân pe petrol. El s'a îngrămădit pe la orașe și strânge banul săteanului, în schimbul putregaiurilor din străinătate. Nu degeaba zice proverbul: Banii românului, în punga străinului.

Când vedem această stare de lucruri ne vin în minte cuvintele poetului M. Eminescu, care zice:

Din Boian la Vatra Dornii
Au umplut omida cornii,
Și streinul ne tot paște
De nu te mai poți cunoaște.

Iar mai departe,

Cine-au îndrăgit străinii,
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia.

Dacă este așa, ce mai avem de făcut? *Să ne procurăm singuri tot ce ne trebue. Din in și cânepă să ne facem cămăși; iar din lâna oilor, haine. Grâul și secara să ne-o oprim pentru pâine; să dăm ceiace avem în plus. Noi suntem un popor, care muncește mult și mănâncă prost. Deacea să îngrijim mai întâi de noi.*

Să nu mai încurajăm streinii, cari ne mănâncă banul, căci,

Mila de la streini
Îi ca pomul cel cu spini.
Când crezi că ea te umbrește,
Mai tare te dogorește.

Const. P. Beldie

Un nou războiu

Pe de-oparte ar trebui „să ne închipuim" că avem un nou război ca acela din 1916—1918 și pe de altă parte, ar trebui „să ducem" un război!

Iată de ce:

Să ne închipuim că avem un război, pentruca să nu mai importăm atâtatea lucruri de lux cari ruinează poporul, ne strică obiceiurile și portul nostru din străbuni. Inchipuindu-ne că avem un război măcar de un an și neputînd importa atâtatea lucruri de lux, ne vom mulțumi cu puținul ce avem și cu ceia ce se poate fabrica la noi în țară. Să nu ne mai trebuiască atâtea pudre, parfumuri, mătăsuri, etc. Atunci n'ai vedea fetele și nevestele dela țară cu haine de matasă și boite pe față ca clovnii dela circ! Din puținul avut ce-l au, ele nu-și cumpără stofă fabricată la noi în țară pentru haine sau nu-și fac haine din pânză țesută de ele, ci, își cumpără stofe fine și scumpe, șaluri și încălțăminte la fel. Oare, dacă ar fi un război adevărat, de unde și le-ar procura? Nu s'ar mulțumi cu ceia ce s'ar putea lucra în casă? Eu cred că da! Mai toți locuitorii satelor au oi și toate gospodinele știu să țese! De ce nu-și fac singuri îmbrăcăminte care ar fi mai trainică și mai ieftină? Atunci, nefiind orbiți de patima luxului care a luat avînt prea mare și la sate, oamenii și-ar căuta mai amănunțit de gospodării. Ar vedea că n'au șură pentru vite, că n'au coșare pentru cereale, că n'au cotețe pentru păsări, pentru porci, etc., că, casa nu le este cum trebuie și atunci, ar căuta pe cît cu putință să-și refacă gospodăriile cari, în majoritatea cazurilor se ruinează pe zi ce trece!

Fetelor și flăcăilor, par'că li-i rușine să iasă în lume, dacă nu sunt pudrați, parfumați și cu fulariu de mătasă la gît. Ei nu se gîndesc că n'au în casă ce mînca s'au nu'și fac o mîncare nutritoare, dar se gândesc la haine cît mai elegante.

Apoi... rachiul!

Această plagă zdrobitoare mai ales pentru săteni, ar fi și mai bine dacă n'ar exista de loc. Dar așa cu toate că s'a scumpit, oamenii tot îl beau. Nu numai în zile de sărbătoare, dar și în zilele lucrătoare adesea, vei găsi crîșmele pline de oameni cari beau mereu rachiu, cheltuindu-și ultimii bani din pungă ba chiar și pe datorie. Și atunci, își vând puținul avut din casă, își vând cerealele pe prețuri de nimic peutruca să-și achite datoriile și să . . . facă altele ! . . .

In timpul războiului dela 1916—1918. când nu se găsea rachiu, cum au putut trăi chiar și . . . bețivii fără el ? Și atunci, pe unde se făceau petreceri și nunți, se făceau și fără rachiu. Se petrecea, se făcea nunți și, erau mulțumiți ! Azi, nu se petrece „bine" sau o nuntă nu'și are farmecul ei, dacă toți mesenii nu se îmbată pentruca să sfârșiască cu certuri, bătăi crunte și omoruri chiar.

Cititi odată un ziar și observați câte nenorociri se întâmplă din cauza rachiului. Veți rămânea uimiți. Și apoi cine nu'și amintește de documentata și îngrijitoarea statistică publicată de ziarul „Universul" în care, se spunea că s'au cheltuit numai într'un an *miliarde de lei* pentru un rachiu?

Dacă statul ar fi încasat aceste miliarde de lei dela popor pentruca să se achite datoriile de războiu, sînt sigur că ar fi protestat. Dar așa, a dat de bună voie banul cu greu muncit, pe rachiu, pe această otravă trupească și sufletească distrugătoare de generații întregi! Câte gospodării frumoase s'ar fi putut forma sau menține în stare înfloritoare cu acești bani! Și câtă sănătate s'a pierdut din cauza cheltuirii fără socoteală a acestor bani! Dar, numai într'un an de... post, mulți și-ar reveni în fire, înjghebîndu-și gospodării frumoase și trainice, și-ar căuta de sănătate, s'ar trezi dintr'un somn cu visuri urîte! Iată deci foloase reale ce ar rezulta dintr'un război închipuit, foloase care ar fi numai și numai spre binele poporului a națiunii întregi!

La aceasta, trebuie ajutorul guvernului care să dea semnalul, iar poporul să asculte și să aducă la îndeplinire.

Dar nu numai atâta.

Trebuie să ducem un război contra acestor patimi cari nenorocesc pe oamenii dela sate. Inchipuindu-ne că avem un război, deci neavând putința de a ne procura lucruri de lux și nici rachiu, trebuie să ducem război contra acelora cari ar încerca să corupă pe oameni, să ducem război chiar contra noastră pentru a ne înfrîna măcar una din aceste patimi.

Și atunci, ca rezultat, ne vom trezi mai bogați, mai sănătoși și mai dornici de viață nouă, pentru propășirea României.

I. Livideanu

efemer al dlui M. Manoilescu, Sub Secretar la Departamentul Finanțelor. Să nu ne mai gândim zic, la insuficiența salariilor noastre mizerabile, barem anul — acesta însuflețiți de ideea că domnii guvernanți — vor avea destul timp să se gândească, să plănuiască în fel și chip, pentru ca la urma urmei în ceasul al 12 să ne răsplătească în conformitate cu munca noastră și greutățile vieții actuale. Iar Dacă nici atunci nu vom fi răsplătiți după merit, nemaiavând încotro vom face ceiace n'am făcut niciodată.

Până atunci însă să nu ne mai gândim la chestiuni personale, ci să luptăm de zor la înființarea de cămine culturale, biblioteci, etc. Pe domnii preoți din cuprinsul României întregite îi rog să dea considerația cuvenită tovarășilor lor de muncă cari sunt învățătorii și să colaboreze cu ei pe toate tărâmurile sociale ale acestei vieți. Disprețul să fie alungat în pustie, iar pizma și invidia, egoismul și ura să piară de pe aceste plaiuri.

Cu prilejul începerei ofensivei culturale, închin tuturor apostolilor dela Nistru pân'la Tisa, din Carpați și pân'la Mare, următoarele:

Invățători și preoți din România-Mare,
Serbați-vă unirea, în sunet de fanfare,
Trimiteți în pustie alte porunci lumești
Și re'nviați din nou datine strămoșești.
Menirea vă e sfântă, e nobilă chemare,
Uniți-vă'n simțiri, din Tisa pân'la Mare.
Treziți la viață nouă, poporul românesc
Și'nprăștiați lumină, pe ogorul strămoșesc.

Emil I. Cioroianu
Invățător director. Hărău (Ardeal)

Casa țărănească

Cum este și cum ar trebui să fie

Se pare un lucru banal, să mai vorbești de casa țăranului nostru, când este atât de cunoscută, nu de cei dela orașe ci de cei dela sate. Și totuși, se impune această chestiune pentrucă locuința țăranului este cuibul în care își petrece întreaga sa viață.

Cum este

Casele vechi, țărănești (în Ardeal și pe Câmpie și Mureșul superior în special) sunt compuse, în majoritatea cazurilor din trei încăperi: cămara, tinda și „casa". Intrarea e prin tindă (odaia din mijloc).

Nu mă voiu întinde asupra unei descrieri amănunțite a odăilor ci voi arăta pe scurt defectele construcției lor.

Cămara este încăperea unde țăranul își așează lădoaiele cu făină de tot felul. De regulă nu are decât o mică ferestrue. Pe deasupra e podită. Podeaua e ca și în ziua întâiu — de pământ.

Pentru scopul destinat, e destul de corăspunzătoare, dar numai atât e rău că mai scurmă cățelul pământului și câte odată fură din bucatele aflătoare în cămară.

Tinda însă nu e de tot rea. E rău doar că nu e podită deasupra iar gaura de sub pragul ușei, cât ar încăpea un motan mare, e de prisos pentrucă iarna se aerizează prea tare în ea. Apoi ușa tinzii. Doamne țăranul nostru numai ușă și ferestre cumsecade nu-și face! E din trei scânduri printre cari un gol de-ți încape degetul. Tinda încă nu are mai mult de o ferestruică, ceva mai mărișoară ca cea a cămarei.

Și acuma să trecem la „casă"; culcușul principal.

In cele mai multe cazuri e încăperea cea mare și — cea mai nesănătoasă. Dacă are trei ferestre de 40 cm. pătrați, apoi e în stare bună. La cele mai multe nu vezi decât două mici, pentrucă în timpul când au clădit casa nu era atâta sticlă și era foarte scumpă. Pe jos nici vorbă să fie podită cu scândură. Și apoi să-și închipue cineva — domnii dela orașe, mai ales — ce trai au țăranii în astfel de case.

Pereții groși de o palmă (20 cm.) uși simple din câteva scânduri subțiri, ferestre mici, un singur rând, ce nu se pot deschide și acelea cârpite; focul în colțul casei pe o vatră de jumătate metru înaltă, abea pâlpâe sub o bucată de tinichea încât până fierbe mămăliga, trebuie să sufle femeia în el de mai să-i iasă sufletul. De unde ar putea să dea căldura trebuitoare unei odăi atât de largi și reci (căci călduroasă nu poate fi de-ar fi și alt cămin până nu-i cu scânduri pe jos.)

Cam așa sunt casele cele vechi, acoperite cu pae.

Cele *mai noui*, de regulă nu au trei încăperi ci numai două. S'a eliminat cămara dela casele vechi și „culcușul" principal s'a mutat în tindă. Așa că se mai adaugă o odaie ce nu fusese la cele vechi numită: „casa d'inainte". In această locuință sunt mai predispuși țăranii răceli pentrucă, odaia nepodită încă ține răceală și pe lângă asta când umblă pe ușe, — și țăranul umblă foarte mult — frigul năvălește cu nemiluita direct în odaia unde stă. Să facă oricât foc e imposibilă încălzirea suficientă.

Ferestrele și aici, deși sunt ceva mai mari, sunt simple.

Ușa cam tot cea veche e.

In trăsături generale cam astfel se prezintă o casă țărănească. Natural că sunt atâtea și atâtea excepții despre care nu se poate vorbi într'un articol de gazetă.

Cum ar trebui să fie?

Nu voiu da învățătură, cât de mare și cu câte odăi să se facă o casă țărănească, căci aceasta se face după puterea omului, dar voi spune ceva despre modul cum ar trebui să fie o casă pentru ca să fie *sănătoasă*.

Mai întâiu să fie înaltă în pereți, până la 4—5 metri, ca să încapă cât mai mult aer curat. Pereții trebuesc să fie cât se poate de groși și dacă e cu putință — de peatră ori cărămidă. Tavanul (podul casei) iarăș să fie gros; apoi podeaua la orice caz să fie de scânduri cât de groase; e cel mai mare rău pentru sănătatea țăranului, casa nepodită. Ferestrele cât mai multe și mai mari, căci este un proverb ce sună astfel: unde nu intră lumina în casă, intră popa. Și nici odată atât ferestrele cât și ușile să nu fie simple; totodeauna două rânduri de uși și ferestre, pentrucă odată nu intră atâta frig, iar al doilea ține mai mult. Ferestrele simple pururea curg (plâng) iarna și astfel le putrezesc ramele. Apoi nu sunt bune vetrele, precum

(Urmează pe pagina 2-a)

O moştenire care nu se potriveşte cu zilele de azi

Noi românii, ramură a marelui copac latin altoită cu copacul dac, am moştenit dela marii noştri strămoşi limba, portul, credinţa, obiceiurile, diferite înclinări precum şi multe alte bunuri pe care le-am păstrat neatinse de străini cu toată vitregia vremurilor prin care am trecut timp de aproape două mii de ani, dar pe care, cu mare părere de rău, trebue să spunem, azi când vremurile nu mai sunt vitrege, deşi sunt şi acum destul de grele, am cam început a nu le mai da atenţia cuvenită.

Ca dovadă acelor spuse n'avem decât să privim portul nostru naţional cu care s'ar mândri orice popor în locul nostru şi obiceiurile; sunt ameninţate cu peirea. Am moştenit dela străbuni ţară mândră cu plaiuri bogate din care străinii storc averi nemasurate pe cari n'ar avea de unde le aduna dacă ar fi în ţara lor. Şi nu doar că noi am fi mai puţini la număr decât streinii din ţara noastră şi mai proşti sau mai leneşi decât ei şi n'am avea de unde alege oameni pe care să-i trimitem prin şcoli şi prin diferite instituţii spre a învăţa să abată matca râului de aur ce curge prin ţara noastră spre pungile străinilor, spre cele româneşti. Numărăm slavă Domnului numai noi românii getbeget, cu mult mai mul de 15 milioane. Şi mulţimea aceasta mare a moştenit dela strămoşii mai apropiaţi printre alte obiceiuri bune şi pe unele rele.

Unul dintre cele mai puternice isvoare de bogăţie din lumea întreagă sunt meseriile care merg în legătură cu negoţul. Bătrânii noştri nu prea iubeau meseriile şi noi în calitate de nepoţi şi strănepoţi le urmăm pilda. Lăsăm şi noi azi precum lăsau şi ei eri mai toate meseriile, care sunt adevărate brăţări de aur, mai mult pe mâna celor de alte neamuri.

Iată o socoteală făcută prin anul 1923. In judeţul Braşov sunt 114000 locuitori dintre care 44.500 sunt români, 35.000 sunt unguri, 31.500 sunt saşi şi 2500 evrei. Românii sunt prin urmare cei mai mulţi. Dintre toţi locuitorii judeţului Braşov sunt aproape 5000 de meseriaşi, oameni cari fac lucrurile necesare celorlalţi locuitori. Şi din numărul de 5000 de meseriaşi. Români nu avem decât 965, adică nici a cincea parte, pe câtă vreme din numărul total al locuitorilor suntem mai mulţi decât a treia parte şi ar trebui prin urmare să avem cam două mii de meseriaşi români dacă nu şi mai bine.

Saşii cari formează numai cam a patra parte din locuitori au mai bine de 2 părţi din cele 5 ale meseriaşilor, adică au 2050. Ungurii cari sunt mai mulţi decât saşii dar mai puţini decât noi românii au 1750 meseriaşi. Restul sunt de alte neamuri. Vedem că stăm destul de prost cu numărul meseriaşilor în comparaţie cu numărul locuitorilor.

Să vedem acum ce obişnuesc să facă românii noştri cu copiii lor de îndată ce cau atins vârsta când de bine de rău pot şi ei să câştige câte ceva? La şes, copiii rămân să ajute pe părinţii lor la munca pământului care se împuţinează pe zi ce merge prin împărţirea dela părinţi la copii şi dela aceştia la copiii lor şi aşa mai departe. La munte unde pământul este puţin în comparaţie cu braţele de lucru şi pe alocurea lipseşte chiar de tot, copilul este luat dela şcoală şi tocmit slugă, pe o plată ridicol de mică, la cutare sau cutare domn străin de neamul nostru. Şi dacă nu toţi copiii din satul de munte au această soartă, majoritatea formează acei cari o au. Dar ce învaţă copiii aceştia în timp ce slujesc? Invaţă să fie slugi şi fiindcă este ştiut că ce ai învăţat să faci când a fost copil aceia vei face şi când vei fi mare, şi când vor fi mari „oameni la casele lor“ copii aceştia tot slugi vor fi. Şi cum numărul acestora este destul de mare, ar mări cu mult numărul meseriaşilor români dacă în loc de a merge să înveţe a fi slugi, ar merge să înveţe vre'o meserie.

Iată în rândurile de mai sus vedem două obiceiuri: unul care ar trebui părăsit şi celalt ar trebui întronat cu cinstea cuvenită. Intâiul obiceiu, printre alte urmări rele o are şi pe aceia că copii sunt smulşi prea devreme dela sânul cald al şcoalei unde n'au apucat a căpăta toate cunoştinţele necesare unui om care trece pragul vieţii, pe câtă vreme dacă am lua pe aceşti copiii la vârsta de 14—15 ani absolvenţi ai cel puţin 4—6 clase primare, şi i-am da la meşteşug, patronul este obligat de lege să trimeată copiii de 2—3 ori pe săptămână la şcoala de ucenici unde capătă mai departe cunoştinţele pe care n'au avut timp să le capete în şcoala primară. Lasă că cei mai mulţi sunt luaţi de pe la vrâsta de 12 ani din şcoală şi se trezesc la 20 de ani că nu ştiu să facă un curmei de tei, pecâtă vreme dacă ar fi urmat la şcoală conform prescripţiilor legii, până la vrâsta de 16 ani şi apoi ar fi mers la meserie, la vrâsta de 20 de ani este om stăpân pe banul lui şi-şi poate ajuta şi părinţii la caz de nevoe pe câtă vreme altfel nu este în stari de multe ori să se ajute numai pe ei.

Să căutăm deci a împiedeca pe acei cari nu vor înţelege că este şi spre folosul lor şi spre folosul neamului întreg să-şi dea copilul la meserie, şi vor continua a se încăa pătina în învechitul obicei, de a-şi trimite copiii servitori.

Ceiace este foarte rău este că birourile de populaţie de multe ori habar nu au despre aceste cazuri a copiilor servitori pentrucă nu sunt încunoştiinţate de nimeni. Cărţile de servitor introduse spre a se împiedeca diferite contravenţii printre care şi aceea la legea şcolară, au rămas în multe locuri numai pe hârtie.

Birourile de populaţie de prin oraşe mai mari ar trebui să întreprindă, cu ajutorul poliţiei, razii serioase pentru a descoperi şi da judecăţii pe contravenienţi. La sate încă ar fi de lipsă aceste razii întreprinse cu ajutorul jandarmarilor. Revizoratele au trimis circulare către primăriile comunelor rurale să nu elibereze cărţi de lucrător decât celor cari au terminat cursul primar.

Şi primăriile se execută cu mare promptitudine. Nu eliberează nici o carte de muncă pentru copiii cu şcoala neterminată, pentrucă aceştia nu se prezintă s'o ceară, dar vai, nu eliberează de multeori nici pentru cei cu şcoala primară complectă ceiace ordinul reviroratelor şcolare nu opreşte.

Amenzile aplicate acelora cari nu-şi trimit copiii la şcoală, rămân numai pe hârtie din cauză că cei cari sunt obligaţi a încasa aceste amenzi n'o fac mai niciodată. Dece? Pentrucă în ţara noastră legile sunt făcute spre a nu zice restul lumii că România n'are legi moderne, nu ca să fie aplicate. Ţara noastră are legi cum nu se poate mai bune, şi fericit va fi timpul, dar oare când va fi?, când aceste legi se vor aplica întocmai. In multe sate conducătorii administrativi nu dau concursul necesar învăţătorilor cari se silesc să stârpească răul relatat mai sus; de multe ori conducerea satelor noastre, în Ardeal, este pusă pe mâini străine cari evident că numai binevoitori culturii şi desvoltării noastre naţionale nu sunt şi ca atare în mod intenţionat nu numai că nu ajută şcoala dar caută să-i pună şi piedici. Cam rar se văd oameni, fie ei măcar şi dintre români, cari să lase la oparte politica de partid care nu poate fi decât stricădoare ţăranului român la grapul de cultură la care a ajuns, şi să lucreze în deplină înţelegere cu conducătorii intelectuali spre ridicarea şi propăşirea comunei lor. Aceasta ar fi de dorit s'o înţeleagă şi s'o facă fiecare bun român.

Până când vor veni însă aceste vremuri, noi învăţătorii să continuăm lupta începută pe teren cultural în afară dc orice influenţe politice şi să ne notăm în programul nostru printre celelalte puncte şi: păstrarea portului naţional, a tradiţiilor, datinilor şi obiceiurilor păstrate cu sfinţenie de moşii şi strămoşii noştri precum şi lupta pentru nepăsarea faţă de meserii pe care am moştenit-o tot dela strămoşii noştri nu tocmai vechi, dar care nu se mai potriveşte de loc cu timpurile pe care le trăim acum când toţi românii sunt uniţi într'o ţară mare şi puternică condusă de un viteaz rege cum este M. S. R. Ferdinand I, să-i dea dumnezeu sănătate şi zile multe, şi când luptele cu armele sunt pe cale de a fi înlăturate, dar care înlăturare face loc altor lupte de ordin cultural unde nu este mai mare cel care are pumnul mai puternic, precum şi frământurilor economice, care nefiind susţinute de industrie şi comerţ nu pot fi decât zadarnice.

I. Ionescu, învăţător
Păpăuţi (Trei-scaune)

---

nici cuptoarele de pe ele, cu mult sunt mai practice sobele pe picioare turnate din fontă (tuci).

Foarte cuminte făceau cei vechi cari treceau prin tindă în „casă“, de sigur că nu intră atâta frig ca atunci când intri direct. Acest fapt trebue să rămână. Niciodată să nu locuim în odaia în care întrăm întâiu când venim de afară, oricâte odăi am avea. Corpul omului e foarte gingaş. Imediat se îmbolnăveşte când i se schimbă brusc aerul. Eşti în casă, unde-i cald, vine cineva, deschide larg uşa, un val de aer rece a năvălit înăuntru: schimbarea asta repede atacă corpul.

Şi încă ceva. Coşul. E foarte bun. Arde mai bine focul. Iar când e vorba de afumatul slăninei (clisei), îl astupaţi şi lăsaţi fumul în pod.

Cred, că dacă s'ar urma acestea, multe boale ar fi înconjurate de ţăranii noştri, cari trebue să fie, sănătoşi şi viguroşi pentrucă ei sunt „talpa ţării“. *SimeonRusu-Câmpeanu*

Oraşe româneşti

De îndată ce pleci din Sighişoara, coborând mai adânc învalea Târnavei, şirurile de dealuri ce ce prelinseseră în falduri paralele diu Carpaţi, încep să se depărteze şi de unde până aici nu puteai privi cu ochii, decât în nemijlocita apropiere a trenului care tăind ici colo aceste dealuri, se încovoaie în lungul lor, în multe locuri neputincios ca o şopârlă, acum orizontul începe să se lărgiască. Dealurile se depărtează binisor unele de altele, făcând loc gol văei domoale a Târnavei-Mari iar în lungul ei, zăreşti ici-colo mijinle adăposturi omeneşti.

Nu că până aici n'ai fi dat de sate, dar ele abia se zăriau după câte un vârf de deal; gările păzesc de multeori singuratice ca o strajă credincioasă, sosirea şi plecarea trenului. De aici în colo însă, deodată cu lărgirea văei, îşi fac apariţia mai în voie, satele. Cu aceeaşi înfăţişare de cetăţi somnoroase, cu case morocănoase şi nearcuite, fără nici o podoabă sau ornamentaţie, satul îşi deşiră casele una după alta în aceleaşi monotoane figuri geometrice. Nu este nicidecum înfăţişarea satelor româneşti. Deşi locuite de români, casele au pierdut din drăgălăşenia ce caracterizează lăcaşul românesc, au retezat şi pridvor şi cruce aproape şi au rămas în conturul simplist, care se numeşte formă practică. Şi nu e eici o mirare. In întreg Ardealul, sau în orice caz Valea Târnavei toată, afundându-se peste Copşa-Mică Şeica, Sibiu, casele au aceeaşi înfăţişare neprimitoare. Dau singura dovadă că-s locuite de oameni cu stare; zidite din cărămidă, acoperite cu ţiglă, ferestre oblonite, tot ce nu poate fi românesc, dar care cu durere s'a împrumutat.

Lărgirea orizontului, nu lasă totuşi vreo deosebire importantă în relief. Şirurile de dealuri se menţin şi ca număr şi ca paralism. dar se topesc încetul cu încetul, rămânând aproape de Teiuş doar proeminenţe ale Câmpiei ardelene. Totuşi drumurile ocolesc, comunicaţia e silită să treacă peste aceste creste caracteristice, care îţi par că sssund în dos un mister din poveste, dar îndată ce ai ajuns în vârf tot mirajul îţi dispare şi culmea trecută nu aduce decât altă culme.

Trecând deci în teren de câmpie pe lângă sate, mai întâlneşti în cale ici-colea şi câte un orăşel. Primul e Ibaşfalăul, oraş l dispreţuit de calea ferată, lăsându-l departe de ea şi fără vreo mare importanţă, iar la câteva zeci de minute după el, Mediaşul. Este oraşul despre care vreau să spun ceva în articolul prezent şi poate încă unul ce-l va urma.

Dacă cobori din trenul pufăind sub presiune, oraşul ţi-se dă gol în calea privirilor. Nu-i nevoe nici de birje nici de taxi. Primii paşi te conving deja că ai călcat într'un oraş, unde preponderanţa o au, saşii. E adevărat că azi se vorbeşte destul şi românește, dar toată activitatea comercială şi industrială e încă în mâini sătine.

Infăţişarea ca a oricărui oraş săsesc şi ca atare nu lipseşc nici de aici urmele fostei cetăţi, căci două turnuri roase de vreme, mai străjuesc la est şi nord-est în calea trecătorilor. Incolo casele, cu cel mult două etaje se rânduesc în aceleaşi forme piramidale şi fără gust, ca în întreaga regiune.

Până eri orăşelul desvoltat cum biet se desvoltase era un orăşel de agricultori. Tot ce bruma putuse înjgheba această ocupaţiune se înşiră în piaţa mare din centru, pe care o domină şi aci biserica săsească, gata să se prăbuşească de uitată ce este.

Astăzi aspectul oraşului s'a schimbat. Viaţa a căpătat un impuls foarte mare prin bogăţiile naturale ce s'au găsit în jur şi pe care s'au ridicat multe industrii. Gazul metan a activat aşa de mult viaţa orăşelului, încât dacă până eri când se rezema pe agricultură. Mizilul îi putea servi de comparaţie azi el şi-a mărit şi cu drept cuvânt pretenţiile. In zece ani de zile, gazul a atras atât de multă viaţă încât azi oraşul e triplat ca populaţie. Fabricile se înşiruiesc una după alta, strângând vechea aşezare în coapse şi ameninţând mereu că locul nu e suficient. Deodată cu acest nou aspect al său, oraşul evident a luat nuanţe deosebite şi din punct de vedere etnic. Pe lângă cele trei popoare, români, unguri şi saşi, industrla a aglomerat aici o bizaserie de parveniţi cari oscilează dela extrema ovreiului proaspăt intrat în graniţe, la înfăţişarea debilă a cehilor ce lucrează în fabricele de sticlă. Este la mijloc acelaşi motiv al prezenţii atâtor indiserabili; ne trebuesc specialişti. Dacă în unele privinţe specialiştii au fost necesari, s'a făcut abuz în aşa măsură de acest argument că bazat pe el industriaşii evrei au făcut aici un colţ de Palestină. E atâta habotnicie la unii din ei, încât Vineri la ora 4 sirena anunţă prelung Sabatul, fabricile se golesc şi cu tot adevărul că „timpul e bani“ nu se mai redeschid până în zorii zilei de Luni. Iată prin urmare de ce unii spun că Mediaşul e New-Jorkul României.

Gh. Brânduş, inginer

Societatea „Cununa Surorilor de Cruce“

— Secţia femenină a ligei „Frăţia de Cruce“ —

(Resumat al activităţii sale din 3 Nov. 1920—3 Mai 1926)

Această ligă întemeiată chiar dela începutul existenţei României întregite, are ca scop desăvârşirea idealului naţional.

Ea se foloseşte de toate mijloacele civilizate pentru eliberarea — cel puţin spirituală — a românilor rămaşi încă oprimaţi sub dominaţiuni străine, pentrn unitatea prin cultură şi sen imente a tuturor membrilor naţiunei; ea luptă pentru fortificarea patriotismului şi a dinasticismului aşa de necesar mai ales în această parte a Europei, pentru libera desvoltare a caracterelor pe baza moralităţii, cinstei, a echităţii şi respectului faţă de aproapele.

Secţia femenină „Cununa Surorilor de Cruce“ se dedică în special propagandei pentru ridicarea la nivel cât mai înalt a industriei casnice, pentru reîntroducerea portului naţional la popor, care sub influenţe străine cu deosebire în apropierea oraşelor mai mari, l'a cam părăsit schimbându-l cu îmbrăcăminte lucrate din materii de fabrică puţin folositoare în privinţa estetică şi economică.

Ea încurajează prin mici întruniri la sate, prin broşuri şi conferinţe femeia din popor la o viaţă mai rezonabilă şi igienică se sileşte a populariza scriitorii şi artiştii noştri şi de-a răspândi tot mai mult opurile lor. „Festivalul Ciprian Porumbescu“ dat de noi a fost un eveniment artistic. Artiştii noştri cei mai distinşi au interpretat muzica compozitorului bucovinean, pe care, durere, l'am pierdut aşa de timpuriu! Elita societăţii româneşti era de faţă, doamnele în minunate costume naţionale şi balul ce a urmat concertului ne-a dat plăcerile şi încântarea, ce produc totdeauna frumoasele noastre dansuri româneşti, — fapt remarcat şi de celebrul nostru amic d. Scotus Viator, care din întâmplare aflându-se aici a onorat cu prezenţa sa serbarea. O parte a bogatului profit material al acestei seri a fost destinată societăţii „Ciprian Porumbescu“ din Cernăuţi. Fidele zicătoarei noastre: „Un popor trăieşte prin limba, portul şi datinele sale“ şi încuragate prin succesul avut ne-am adresat presidiului „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român“ spre a obţine şi a putea pune la dispoziţia celor interesate modele de broderii şi ţesături originale româneşti şi din partea compozitorului nostru d. Tiberiu Brediceanu ne-a venit preţioasa sa colecţie de jocuri româneşti şi aşa am aranjat de repetite ori cursuri de dansuri naţionale aproape gratuite pentru tinerimea universitară, aşa că azi avem satisfacţia de-a vedea la fiecare petrecere părechile avântându-se cu plăcere şi mândrie în câte-o Lugojană, Horă sau Romană şi a asculta dulcea şi atât de caracteristica muzică românească.

Partea de muncă însă ce ne revine azi, cea mai esenţială fără îndoială, este: cultivarea trecutului, cultul istoric. Din primul moment chiar gândul nostru a fost îndreptat spre eroii, spre martirii trecutului atât de triste a neamului nostru, spre mormintele lor fără cruci! Cu ocazia pelerinajului nostru început la Vidra, la casa lui Avram Iancu şi până la Târgul-Jiu — în meetingurile pentru Banat — şi de-acolo până la Bucureşti în palatul regal, am dat onoarea cuvenită cârjei lui Iancu, ultima care în drumurile lui dureroase a sprijinit corpul marelui şi atât de nenorocitului erou. Mai târziu am închinat o floare, amintirii pioase ti nerului şi student-martir Petrovici, împuşcat la 17 Dec. 1918 prin soldaţii secui, cari au ciuruit şi voiau cu tot preţul să coboară de pe frontificiul Consiliului naţional român drapelul, primul în treicolorile noastre, ce a îndrăznit a apare pe vreun edificiu în Cluj. Apoi, la iniţiativa „Fraţilor de Cruce“ şi „Surorile de Cruce“ au dat o sumă destul de considerabilă din fondurile tor şi au făcut un apel public către surorile române pentru a putea oferi un dar naţional văduvei primului martir al Uniunei noastre şi copiilor lui minori în număr de 7. Preotul Ion Opriş din Christiş (localitate lângă Câmpia Turdei, câmpie, care văzuse curgând şi sângele marelui erou şi martir Mihai Viteazul a fost ucis prin jandarmi pe pragul bisericei de unde el anunţase poporului eliberarea apropiată de sub jug străin, marea adunare dela Alba-Iulia dela care nici unul cu inima română să nu lipsească.

In timpul recent am lucrat pentru o instituţie, care trebue să regenereze sănătatea bravului popor al Moţilor sdruncinată prin înfometarea sistematică, lipsurile diverse la cari a fost supus în timpul războiului. Pentru spitalul „Principesa Elena“, care se ridică la Abrud am realizat cu multă perseverantă şi multiple oboseli suma de 21,220 lei.

Pentru viitorul apropiat plănuim ridicarea unei statui în Cluj Petaghici Rusu „Eroina Munţilor Apuseni“. Ea a fost, care în 1849 postată pe creasta munţilor cu arte femei ţărance, prin ploaia de pietrii rostogolite asupra vrăjmaşului l'a sfărâmat, împedicând astfel trecerea armatei ungureşti şi ocuparea poziţiilor româneşti. Această bravură a femeii române, victoria câştigată astfel este aşa zicând primul pas spre desrobirea noastră şi marea Unire.

Darea de seamă a activităţii noastre pe 5 şi jum. ani (3 Nov. 1920—3 Mai 1926) lucrată prin prezidenta pentru Consiliul naţional al femeilor române (Bucureşti) cu menirea de-a ajunge la Consiliul Interuaţional al femeilor şi trimis (particular) prin d-na Dr. Alice Grinţescu d-nei *prinţese Radziwill* (la cererea ei de-a cunoaşte activitatea femeilor române, munca din diferite societăţi de binefacere) ea fiind *secretara* comitetului pentru propaganda ziaristică în *Liga Naţiunilor, Geneva.*

Anna A. Popp,
prezidenta Soc. „Cununa Surorilor de Cruce“,

Victoria D. Vilt,
secretară generală.

Badea Cârţan

Nu e mare opera unde e mult material, ci unde e mult suflet. N. Iorga.

Din negura uitării, în care zăcem, se desprind amintiri care ne fac într'o clipă să trăim o viaţă întreagă. Din umbra vremii răsar icoane sfinte şi dragi, ce în taină ne cheamă să-le privim. Din stinsa cenuşă a trecutului încep să sară scântei. Focul în care gândurile şi aspiraţiile noastre de atunci s'au scrumit s'a dus. Sub povara zilelor grele de eri, încep să se ivească zile de linişte şi pace. Pentru inaugurarea bucuriei vieţii româneşti de azi atâţia martiri s'au dus dintre noi, lăsându-ne doar o datorie sfântă, să nu-i uităm.

Inainte de a se începe furtuna, un luptător un idealist român, născut pe plaiurile Ardealului, în Straja, Cărţişoara Făgăraşului, părăseşte într'o zi, oile sale şi pleacă în lume. La umbra brazilor veşnic verzi, având înainte orizonturile pitoreşti ale bătrânei „Transilva“ îi cade în mână o carte. Cum ştia să desprindă slova, din acea comoară care vorbea de neamul românesc, în sufletul lui mare isbucneşte ca într'un vulcan o dorinţă fierbinte de al cunoaşte. Cu lacrimi în ochi părăseşte locurile atât de dragi, ciobanul se desparte de turma lui iubită şi se duce să pătrundă rostul şi firea fraţilor lui de sânge. Singura lui mulţumire de acum înainte va fi cu atât mai mare, cu cât va face şi pe cei mulţi şi umiliţi, fraţi de ai lui, ce zăceau sub călcâiul maghiar, să ştie de rostul neamului.

Atât de mândru, era de neamul lui, atâta iubire i-a inspirat paginile acelei cărţi, că n'a mai avut răoare să stea la un loc, şi luând drumul pribegiei, se duce să cunoască cât mai deaproape pământul stăpânit de fraţii săi.

E uşor să pleci în călătorie, te urci în tren şi te dai jos unde vrei. Dar ce poţi să vezi în goana lui? Aproape nimici Badea Gheorghe Cârţan, pleacă pe jos. Incălţat în opinci, cu sorica ciobănească pe umeri, căciula ţurcănească în cap, desagii la spinare în cel mai simplu şi frumos port ciobănesc, trece Carpaţii. Se minunează de frumuseţile lor şi de pământul încărcat de atâtea bogăţii de pe valea Prahovei. In Bucureşti, mintea lui ageră şi pătrunzătoare a tresărit adânc. O stea mai mare îl arde acum, vrea să vadă şi pe Maica Roma cea bătrână. A găsit în Capitală, suflete cari l-au înţeles şi la ruga lui de a-i da cărţi să ducă la fraţi, i-a umplut desagii. Cine credea că acest cioban poartă în desagi lumină pentru fraţii oropsiţi. Tot ceeace vedea în vechiul regat îl umplea de bucurie şi era pentru el o învăţătură sfântă. Gândurile îl frământau şi nu-i dădeau răgaz. Liniştea sufletească îi era mereu turbure şi conştiinţa neîmpăcată.

Tot pe jos se duce la Roma şi de dragul lui „Taica Traian“ a dormit trei nopţi dearândul la picioarele Columnei. Dorul în suflet îi era mereu tot mai mare. Merge tot pe jos la Paris. Acesta însă nu la impresionat atât de mult ca Roma. „E frumos Parisul ăsta nu e vorbă dar îi lipseşte nu ştiu cum ceva. Ce ţiaşi spune eu dumitale, fiindcă la Roma e altfel şi-mi place mai mult. Acolo e arcul lui Septimiu Sever şi-al lui Constantin, e Panteonul luî Agrippa şi Columna lui Traian. Intrat în muzeul Louvru în galeria împăraţilor romani, li-se pleacă şi salută cucernic busturile.

— Da ăla de se uită aşa cine e?

— Caracala, nea Cârţane.

— A da frumos se mai uită Sărăcăleanul nostru!

— Da ăla de-i cu nasul turtit?

— Vespasian, nea Cârţanei

— Vespasian să fie? A mă Vespasiane cuminte ai fost şi tu. Da Titu unde-i că şi el a fost mare şi cuminte?

— Uite-l mai colea.

— Da ăla care face aşa urât la mine, cine să fie?

— Agrippa.

— Zăăău!.. Ala e Agrippa ginerile lui August? Da al cu pieptul împodobit şi cu părul lăsat pe frunte? Să nu fie el „Tatăl nostru“ Traian împăratul!

— Da el este.

— Să trăeşti Măria Ta! Strigă deodată Cârţan scoţându-şi căciula din cap şi scuturându-şi chica în aer.

(Dorel. Rev. Săt. 1897)

Acest cioban curios, ştia pe degete istoria trecutului nostru dela orgine.

— Domnişorule de când ştiu a ceti şi am învăţat că noi ne tragem din viaţa latină, mi-am cumpărat cărţi, şi am învăţat singur ca să ştiu cine au fost strămoşii noştrii şi de aia m'am dus la talieni, ca să văd columna lui Traian în Roma a bătrână. Acasă la mine am pe toţi împăraţii Romei bătuţi în perete.

La Paris caută pe Flourens, ca să scrie la marile gazete ale Franţei un articol despre nedreptăţile ce i-au făcut ungurii. „De treisprezece ori m'am plâns împăratului, dar nici odată nu mi s'a făcut dreptate“. Dela Paris, se duce la Berlin şi mai târziu la Ierusalim tot pe jos, ca să vadă şi mormântul Domnului. Din toată pribegia, şi mai ales din ţară a strâns o mulţime de cărţi şi face o frumoasă bibliotecă în casa lui din Straja Cărţişoara. Odată însă ce oficialităţile ungureşti le-au aflat pe toate le-au ars.

Acest vrednic ţăran, toată viaţă şi-o trăeşte pe cale dorinţei fierbinţi de-aşi cunoaşte neamul. Lumina cărţii i-a înălţat sufletul spre cea mai desăvârşită dragostea de românism. Obosit de atâta apostolat, străbătând atâtea mii de Kilometri numai pe jos, puterile îi slăbesc, şi moare în primele zile al lui August 1912. Deşi bolnav peste măsură, n'a voit să intre în spital unde poate s'ar fi lecuit. Ministrul Lahovary, i-a oferit o odaie la Poiana-Ţapului, pentru a-se lecui, dar gândurile cari-i frământau într'una i-au stins zilele. Sigur nu ştiu unde i-o ti mormântul.

Dela Badea Cârţan avem multe de învăţat. Mai întâiu trebuie să admirăm sufletul lui atât de mare, şi voinţa lui atât de hotărâtă. Iubirea de neam i-a fost tot idealul vieţii pentru care şi-a şi jertfit-o. Din aşa simplitate să isvorască aşa scânteie de lumină, rareori s'a văzut. Pe drumuri prăfuite, pe cărări necunoscute îl mână mereu dorul pentru fraţii săi. Iubea cu atâta patimă firea şi întreagă viaţă latină, că şi lasa la o parte toate grijile personele, şi înţelegând-o prin cunoaştere îi fermeca adânc şi o întreagă gamă de sentimente nobile, i s'a săălăşluit în suflet. Să cerseşti cărţi, să suferi pentru ai tăi, să-le înţelegi durerea, asta nu-i lucru puţin.

Noi cărora providenţa prin puterile noastre, ne-a hărăzit să-ne bucurăm de înfăptuirea unui vis milenar, să nu uităm pe Badea Cârţan. Acestui pregătitor de suflete în spiritului idei naţionale i se cuvinea slăvine şi recunoştinţă. Simplu dar *„mare“*. De apostoli de aceştia avem nevoie azi mai mult ca oricând. Mai avem un mers de îndeplinit după ce am înfăptuit unul. Să întregim viaţa românească între hotarele de azi, căci deşi furtuna a trecut totuşi în sufletul nostru mai adie vânturi neprielnice. Să le potolim. Conştiinţa naţională să-ne fie veşnic trează şi putem lua aminte pe Badea Cârţan cât a lucrat pentru ea.

Inaintea mormântului lui îmi plec smerit fruntea şi înalţ o rugăciune. Dă Doamne ca pe pământul acesta stropit de atâtea veacuri cu sânge, să răsară cât mai mulţi ţarani cu sufletul ca al lui Badea Cârţan; de acărui mărimnie orice adevărat român tresare.

Ţărana lui e uşoară căci s'a înfrăţit în drumul pribegiei cu paşii lui.

Dormi liniştit erou naţional.

D. Pupăză,
Directorul şcoalei din Dobriţa—Gorjiu.

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne facă 2 abonaţi.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Prin Basarabia economică

După datele Consilieratului agricol Bălți, suprafața totală a însemințărilor din județul Bălți în anul 1926 a fost de 261.262 hectare cu producția de 47.535 vagoane. Cea mai mare suprafață a fost însemințată cu porumb, apoi vine grâul și orzul. In asemănare cu anul 1925 în toamna anului 1926 s'au semănat aproape cu 80.000 ha. mai puțin grâu, aceasta din cauza secetei din anul 1925 și din cauza scăderii prețului grâului, țăranii au rămas fără sămânță, iar statul le-a venit în ajutor târziu și cu sămânța scumpă. Cea mai mare producție la hectar a dat porumbul, apoi ovăzul și orzul, grâul a fost pălit și atăcat de rugină din care care cauză a dat o producție proastă.

*

In prezent suprafața semănăturilor de grâu de toamnă din județul Bălți este de 55.119 ha, secără de 9.985 ha. și rapiță de 562 ha. Semănăturile de grâu și secără se prezintă binișor datorită ploilor și zăpezii din luna Decembrie, urmate de un timp cald.

Rapița a suferit de pe urma secetei din August, însă merge spre ameliorare. S'au făcut 29.169 ha. arături de toamnă.

*

In nici-o parte a țării și aproape în nici-o ramură de îndeletnicire economică, cooperativa n'a găsit un loc mai bun de propășire, de cât printre pescarii vânători din sudul Basarabiei și din delta Dunărei. Funcționează aci 15 cooperative pescărești cu capitaluri mai mici, sau mai mari, după producția apelor, din care se face pescuitul în localitățile: Reni, Nicrasovca, Ismail, Ghislița, Vâlcov, Jibrieni, Periprava, Sulina, Sf. Gheorghe, Mirighiol, Caravman, Sarichioi, Mahmudia, Cetatea-Albă, Jurilovca, Chilia-Veche, etc. Aceste cooperative au de scop desfacerea în obște a peștelui. In localitățile, unde sunt aceste cooperative nu este pescar-vânător care să nu fie înscris în aceste cooperative cu sume între 100 lei, până la 100 mii lei. Desfacerea produselor muncii se face de către cooperative cât se poate de folositor pentru pescarii-vânători. Pe lângă aceasta, cooperativele îi procură unelte de muncă și împrumuturi. Fiind bine organizați și având la îndămână și mijloace de pescuit și de desfacere a vânatului lor, producția crește și prin urmare, situația acestor pescari este înfloritoare.

*

Camera agricolă de Bălți a luat inițiativă a înființa la Bălți o stațiune metereologică pentru Basarabia de Nord.

Pentru acest scop Camera Agricolă a obținut avizul favorabil al Stațiunei Centrale Metereologice din București, care va furniza toate instrumentele necesare.

*

Potrivit dispozițiunilor date de către Uniunea Camerilor Agricole din București, Camera Agricolă Bălți a început un ciclu de conferințe printre agricultorii din cuprinsul județului Bălți.

*

In ultimul timp, târgurile de vite din Bălți și județ sunt frecventate de numeroși angrosiști străini cari cumpără vite pentru exportul în Germania și Polonia.

Din această cauză prețurile la toate categoriile de vite sunt în continuă urcare. Se vând:

Boi grași cu lei 22.000—35.000 perechea.

Boi mijlocii cu lei 18.000—20.000 perechea.

Boi de jug lei 15.000—21.000 perechea.

Vaci cu lapte soi bun cu lei 10.000—15.000 bucata.

Vaci țărănești cu lei 7.000—10.000 bucata.

Bouți și vițele pentru măcelăriile din București cu lei 3000—4300 bucata.

Porci hrăniți pentru export cu lei 5000—560 pudul (16 kg.), porci dela un an cu lei 200—4500 bucate.

Purcei cu lei 350—750 bucata.

In sala de ședință a „Astrei" din Chișinău, secțiunea social-economică a Asociațiunei „Astra" a inaugurat ciclul său de conferințe pe anul 1927 cu care ocazie d. prof. C. Lungu director al Băncei Naționale, președintele acestei secțiuni și-a desvoltat conferința sa tratând despre „Creditul în Basarabia".

D. prof. C. Lungu a arătat pe scurt consecințele războiului trecut, care au avut ca rezultat diminuarea producțiunei calitativ, micșorarea puterii de muncă a lucrătorilor în general, iar proprietatea și în deosebi capitalul a devenit nesigure din cauza nestabilității valutare.

Preocupările secțiunei economice a „Astrei" trebuesc îndreptate spre încurajarea și punerea în valoare a producțiunei în primul rând și pentru acesta cere credite eftine și bine distribuite, înzestrarea Basarabiei cu căi de comunicații destule, organizarea vânzărilor în comun prin cooperative și creiarea noilor debușeuri.

D. C. Lungu a descris situația creditului sub ruși și instituțiunile bancare ce funcționau până la venirea autorităților române.

După acea conferențiarul trece la examinarea activității băncilor românești dela Unire încoace. A arătat că la venirea noastră toate instituțiunile bancare găsite aci au fost în descompunere, iar producțiunea complect dezorganizată.

A început o muncă pentru organizarea creditului și încurajarea producțiunei, care încă nu este terminată și va cere încă mulți ani de activitate.

Basarabiei nu i-s'au acordat credite suficiente din cauza că producțiunea ei n'a fost organizată din punct de vedere economic și social.

Basarabia a fost bolnavă și ca atare trebue tratată prudent ca un om bolnav. Paralel cu organizarea și activarea producțiunei trebue să se majoreze și creditele ceia ce se și face. Funcția de credit este în raport direct cu funcția de producțiune. Cercetând activitatea de astăzi a băncilor din Basarabia, a găsit că ele nu încurajează îndeajuns producțiunea basarabeană, dovedind prin date statistice că producțiunea să bucură numai cu 35% din totalul creditelor din Basarabia, pe când comerțul și profesiunile libere cu 65%.

A arătat apoi că distribuirea de credite pe ramuri economice nu se face just, împrumuturile mari covârșesc cele mici.

Creditele de care se bucură astăzi Basarabia în total circa 900 milioane nu sunt îndeajuns și speră că în raport cu activarea producțiunei basarabene, care începe a da roade îmbucurătoare, se va mări și volumul de credite.

U.

Soarta învățătorului

Se trâmbițează nenumărate svonuri pentru îmbunătățirea soartei învățătorului obijduit și umilit până la josnicie. Se vorbea mult, foarte mult, despre o armonizare a salariilor. Pe buzele învățătorului fluturau necontenit vorbele: „Vine 1 Ianuarie 1927. Vom avea un spor, un nou mijloc pentru creearea unei situații mai bune" și pe fața lui brăzdată de urmele unei vieți neprielnice par'că se vedea o licărire de mulțumire, o recâștigare a unor forțe cheltuite. Și era firesc să fie așa! Se gândea omul că cu noul spor va câștiga măcar o pereche de ghete, dacă nu mai mult. Când colo, trecu 1 Ianuarie, trece și Februarie și vor mai trece multe alte luni, iar bietul învățător nu știu de va primi măcar o pereche de opinci bună de aruncat. Aceleași promisiuni, acelaș cântec vechi își destramă melodia-i plicitisitoare și nesuferită.

Sărmanul învățător! Oropsit al vremurilor cu pretenții de democrație, libertate, egalitate, etc. Iți pierzi vremea, iți scurgi viaga celor mai frumoși ani ai vieții între pereții mucegăiți ai școalei numai pentru o leafă derizorie de 2000 lei lunar. Grele vorbe, două mii lei!

Triste timpuri! Josnică situație când te gândești că cel mai umil servitor dela școală primește cel puțin 400 lei lunar, împunându-ți anumite obligațiuni peste care dacă vei trece, vei rămâne fără el, trântind ușa și spunând că nu stă el pentru 400 lei.

Ție învățătorule, se cere o muncă de uriaș, sacrificiu de martir, iar pentru toate acestea te alegi numai cu cenușa din tot jarul din vatră și încă nici aceea când ți-o cer împrejurările și ți-o impun nevoile!

Tu ești silit să amâi gazda din zi în zi cu plata chiriei. Tu ești silit să umbli cu haina roasă, cu gheata petecită căci nu-i chip să-le ai în bună stare.

Numai vorbesc de înjgebarea unei gospodării mai aleasă. Despre aceasta nici vorbă.

Și dacă acestea sunt împrejurările de viețuire pentru învățător, te întreb iubite cetitorule: „Ce model poate fi învățătorul în mijlocul satului unde se află?"

D. Dașoveanu-Carpen

Iapa țiganului

Plecase un țigan potcovar la pădure, să facă cărbuni, călare pe-o iapă albă. Pe drum găsește un bob de orz și-l dă epei să-l mănânce. După ce face cărbuni de-ajuns, îi pune într'o desagă și încălecând pornește spre casă. Pe drum, fiindcă nu-i stinsese bine, cărbunii s'aprind în desagă și ard iapa în spinare. De arsură, iapa sărea în toate părțile și da cu picioarele, iar țiganul de necaz zice:

— „He! firei-a-dracu de bălană; numai un bobișor de orzișor îți dedei și te'n grășași, da să-ți fi dat mai mult mă omorai!" — și poc! una la ureche cu toporul c'a lăsat-o moartă pe loc.

Ion Martin

Ceapa în gospodăria casnică

In afară de întrebuințarea în gătirea bucatelor, ceapa mai poate fi folosită și în alte cazuri, curățirea aerului stricat de exemplu: mirosul după mort, sau mirosul unde a stet omul cu vre-o boală îndelungată și grea. Ceapa este cel mai simplu și bine făcător mijloc pentru curățirea aerului stricat. Trebue câteva cepe, tăiate felii subțiri, puse în farfurii adânci cu apă și așezate în câteva locuri în casă. Vă veți mira, cât de iute ceapa curăță aerul, și încă mai mult — cu ce miros neplăcut se încarcă ceapa într'un timp așa de scurt. Dacă aerul nu s'a curățat bine trebue repetată operația.

2. Pentru a apăra vișinele coapte de vrăbiile ce le nimicesc. Se ia ceapa, se taie dealungul dela rădăcină, și se leagă câteva legături pe vârful copacului. Posibil că vrăbiile neastâmpărate încearcă încă odată, și mai mult nu mai vin.

3. Ceapa pentru organismul păsărilor, se poate întrebuința cu mare succes ca mijloc iritabil, pentru a avea ouă mai devreme, mai multe și un timp îndelungat. Pentru asta trebue zilnic, când se pregătește mâncarea — pentru păsări să se tae ceapă măruntă și să se amestece cu tărâțe, și să nu se toarne în mâncare multă apă. Atunci păsările o mănâncă neobservând. Ceapa nu produce brusc efectul ca alte multe mijloace, din contra contribuește încetul cu încetul.

Șt. Russo
șef de cultură

Cultura națională

V

Toate îndatoririle omului către sine însuși — chiar către societate izvoresc din îndoita dragoste: ce are față de egzistența ființii omenești. Cea dintâi temelie a societății și ca să zic, cea dintâi formă de dragoste, ce noi suntem datori unul către altul este dreptatea.

Dreptatea însemnează a împlini fără preget și fără lene datoria sau a da fiecărui ce i se cuvine. Dreptatea înalță pe om și îi poate aduce fericirea.

Este lucru foarte trist, ca și după opt ani dela sfârșirea războiului, vedem mulți oameni plângându-se în toate zilele, ne fiind mulțumiți cu situația ba chiar cu nestatornicia norocului cu toate că ei sunt mai totdeauna pricinuitori nenorocirilor lor, și lucrează neîncetat a'și aduna necazuri și neodihnă. Cea mai mare din rătăcirile, în care cad mulți vine din pricina unor nădejdi ce nu se pot realiza și pentrucă își închipuesc în viitor niste bunătăți, pe care nici odată nu le pot dobândi și poate nici nu au drept la ele. Acestea vin de multe ori dintr'o ideie sau faptă greșită, pe care omul lipsit de cultură nu este apt de a recunoaște însuși nevrednicia lui și din aceasta urmează durere pentru niște perderi închipuite. O asemenea înșălăciune face pe mulți de trag împarte toate bunătățile ce pot numai să se întâmple, și le cred, ca sigure; de unde, întâmplându-se alt fel, se cred cu totul nenorociți fără, ca de fapt să fi pierdut ceva.

In adevăr, sunt mulți oameni, cari și-au petrecut cei opt ani de după războiu ne făcând nimic sau făcând numai rău, fără să muncească, așteptând toate de-a gata și pe urmă, neputându-și câștiga dorințele, se plâng în contra nedreptăței lumii, a neîngrijirii stăpânitorilor și a disprețului celor mai mari.

Omul ce nădăjduește în lucruri peste care nu este stăpân și care nu le poate câștiga cu munca sa, este mai totdeauna amăgit; de multe ori chiar ostenelele noastre ne scapă din mână. Ce vom zice dar despre nedejdile nesigure? Este mai bine a-se mulțumi omul cu roadele ostenelor sale, decât părăsându-le să alerge după nădăjdi pe care nici, odată nu le poate dobândi, și pe care de cele de mai multe ori îi pricinuesc după neodihnă, întristare și amărăciune văzându-se amăgit.

Pentru noi românii numai următoarele mijloace sunt de-a înainta în lume: a munci în dreptate, să fim adevărați fiii credincioși neamului și țării noastre întregite. Ultimul țăran român să se îngrijască pentru a'și crește copilul în lumina culturei naționale românești, care este adevărata călăuză pentru viețuirea omenească ce duce pe calea fericirii.

Iacob Pop,
notar cercual.

Legea timbrului

S'a votat legea prin care taxele timbrului mobil al Asistenței sociale se sporesc dela 25 și 50 bani, 1, 2 și 10 lei, la 50 bani, 1, 2 și 20 lei.

Societatea „Mormintele Eroilor" va primi din bugetul fondului de asistență o subvenție fixă de 3 milioane lei.

Scrisori

Din Hitiaș (Ardeal)

In seara de 25 Decemvrie 1926 (prima zi de Crăciun) copilașii claselor primare I, II și III de sub conducerea tânărului învățător Dimitrie Moise, în sala școalei primare, au dat cu un succes neașteptat un mic concert.

S'a jucat piesa teatrală „Omul dracului" formând o bucurie nedescrisă în inimile părinților, cari văzându-și copilașii lor, ca niște pitici, care de care mai bine, în roluri.

Costumarea a plăcut foarte mult publicului, mai ales ostașii romani și împăratul Irod pe tronul său.

S'au cântat vre'o 8 cântări și colinde unison și s'au declamat mai multe poezii. Țin să afirm, că dl înv. Dimitrie Moisă fiind în primul an de activitate, ca învățător, dovedește muncă, pricepere și voință, ceia-ce mă face să cred că-și va ajunge scopul dorit.

La concert au luat parte foarte mulți săteni și intelectuali comunei.

Gh. A.

Din Sârbova (Banat)

In seara de 26 Decemvrie 1926. Societatea tinerime „Doina" din localitatea sub conducerea dlui Gh. Andraș, a ținut o șezătoare culturală, unde a vorbit dl Gh. Andraș, despre Sărbătorile Crăciunului, iar corul societății a cântat mai multe cântări de I. Vidu și Muzicescu, cu succes. Copilașii membrii societății au declamat mai multe poezii iar dl Vich. Avram cu Ioan Moisă au spus dialogul comic „Culiță Ciupilitu" stârnind mult haz.

După program s'a încins hora sârbovenilor, mândri de-a-și juca și cânta pasnându-și vechile obiceiuri strămoșești.

V. I.

Curățiți cuiburile de omizi

Dacă ne uităm la pomii roditori, vedem pe vârfurile lor o mulțime de cuiburi de omizi. In ele se află ouăle depuse vara de fluturi, ce se păstrează în stare sănătoară până primăvara, când clocindu-se de căldura soarelui, dau naștere omizii.

Aceste omizi sunt cei mai mari vrăjmași ai pomilor roditori, fiindcă le mănâncă frunzele, primăvara, când abia au crescut, din care cauză nu-și mai pot pregăti hrana necesară desvoltării ramurilor și florilor, așa că rămân cu creșterea întârziată și slăbită și fără fructe.

Avem cu toții interesul să scăpăm de omizi, dar fiindcă stârpirea lor e imposibilă, din cauză că se răspândesc iute prin pomi, singurul mijloc e de a culege și distruge cuiburile în cari insectele și-au depus ouăle pentru iernat, cuiburi cari acum se văd foarte bine mai ales prin meri, peri și cu deosebire prin pruni.

In acest scop, cu o scară lungă sau în două părți, cu un briceag bine ascuțit sau cu o foarfecă de pomi sau coșuleț cu mâner și cu îngrădeală deasă, se taie rămurelele cu cuiburile, punându-le în coșuleț.

După ce am terminat, le adunăm și pe cele ce au scăpat jos.

Să nu le aruncăm în apă, nici să nu le călcăm cu picioarele. Ele trebuesc arse pe foc, fiindcă numai așa le distrugem.

Cuiburile de pe vârfurile ramurilor, ce nu se pot ajunge cu mâna, se taie cu foarfeci speciale, ce le putem cumpăra de la orice sămânțărie.

Acum e vremea, de cules și ars cuiburile de omizi de prin pomii roditori, mai ales că nu prea aveți de lucru.

Nu amânați această lucrare pentru primăvară, când aveți de făcut alte lucrări și când căldura înviază omizile repede și pe nebăgate de seamă.

Adunarea și arderea cuiburilor să o facă însă toată lumea și la toți pomii, căci altfel omizile rămase, trec la alți pomi și se duc la cei ce și-a făcut datoria și-i fac pagube pe nedrept.

Invățătorii și preoții și autoritățile și cărturarii satelor să îndemne pe săteni să facă omizitul pomilor.

Elevii școlilor rurale și cei dela cursurile complimentare și de adulți, trebuesc sfătuiți și controlați să culeagă și să distrugă cuiburile de omizi din grădina părintească.

Toți suntem datori să arătăm sătenilor, că omizile sunt o nenorocire pentru pomi, pentru stăpânii pomilor și pentru țară și să-i îndemnăm să înceapă chiar acum să le distrugă cuiburile. Legea poliției rurale, prin articolele 96 și 97 îi obligă la aceasta și cei cei ce nu ascultă pot fi pedepsiți.

Jandarmeria rurală trebue să se preocupe și de această chestie importantă, și să ia măsurile dictate de lege, dacă vede, că povețele și îndrumările rămân fără efect.

Așa s'a procedat în alte țări și după câțiva ani de stârpire atentă, s'a reușit a se împuțina acest dușman și chiar a se distruge de tot.

I. Theodoreanu
Prof. școala Strihareț-Olt.

INFORMAȚIUNI

MINISTERUL artelor a donat un milion societății scriitorilor și a destinat suma de 700 mii lei pentru tipărirea unei ediții populare a operelor lui M. Eminescu.

A încetat din viață la Iași d-na Zoe N. Sturdza, nepoata domnitorului Ioniță Sandu Sturda.

Defuncta era în etate de 101 ani. Era fiica hătmănesei Maria Rosnovanu și a lui Nicolae Sturdza.

CASA centrală a asigurărilor sociale a hotărât să clădească la Techirghiol-sat, pe lângă vechiul sanatoriu, un pavilion pentru asigurații săi. De asemenea va construi la Reșița un spital pentru muncitori.

DIN Copenhaga se vestește moartea istoriografului și criticului George Brandes, în vrâstă de 84 de ani. A fost o figură impunătoare în viața culturală europeană din veacul al 19-lea și începutul veacului al 20-lea.

DUPĂ o nouă statistică, producțiunea de aur mondială este anual de 80 milioane lire sterline. Aceeaș statistică a stabilit că 40 la sută din stocul de aur se află în Statele Unite.

BOLSEVICII din Rusia au arestat zilele trecute pe mitropolitul Sergiu, locțiitorul patriarhului Tichon, care a fost arestat și el la vremea sa. Au mai arestat apoi o mulțime, de preoți, cari nu țin cu ei.

IN urma stăruințelor depuse de dl G. Tutoveanu, președintele Societății literare „Academia Bârlădeană" și Conducătorul Regiunei a treia culturală, dl I. Petrovici, ministrul Instrucției Publice, a hotărât să ia pe seama statului, Casa Națională din Bârlad, cu biblioteca și începutul de pinacotecă, din această casă.

Prin aceasta, se va da Bârladului încă o mare instituție culturală, ridicându-se astfel preotigiul de centru intelectual, al acestui oraș.

LA Coritza (Albania) s'a oficiat în ziua de 10 Februarie, un parastas, pentru pomenirea preotului român Haralambie Balamace, care și-a jertfit viața pentru cauza națională.

LA ministerul de agricultură s'a hotărât, ca în toate ținuturile unde sătenii au primit pământ, să se facă și câte o fermă model — o gospodărie bine rânduită, care să fie pildă de lucru și de bună rânduială pentru toți sătenii.

Aceasta fermă model va mai produce și semințe bune, pe cari le va împărți sătenilor pe un preț mai scăzut și va ținea și vier, de soiu ales, cari vor sta la îndemână oricând pentru animalele sătenilor plugari.

In chipul acesta sătenii vor putea să învețe multe lucruri bune, pe cari le vor încerca și în gospodăria lor și vor putea să-și crească vite de soiu ales.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștrii culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

DACĂ se prezintă la instituții sau la abonații noștrii un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, dați'l pe mâna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

UN învățat american a dovedit într'o carte pe care a scos-o de sub tipar în luna Ianuarie, că muștele și țânțarii se așează mai bucuros pe femeile bălane decât pe celea negricioase. Femeile bălane din New-York s'au supărat tare pe învățatul american pentru constatarea aceasta.

MINISTRUL Instrucțiunii a hotărât ca toate școalele secundare din țară, să comemoreze la 26 Martie cu deosebit fast aniversarea de 100 de ani, dela moartea lui Beethoven. Ministrul instrucțiunii pune la dispoziția tuturor școalelor datele relative la personalitatea marelui compozitor și va fixa un program artistic. In acest program se va cânta: o sonată de pian, alta de vioară, un trio și o simfonie.

LA 1 Aprilie „Cultura Poporului" pășește în al 7-lea an de viață. Cu acest prilej foaea va apare în haină de sărbătoare în 8 s'au 10 pagini. Rugăm pe toți colaboratorii noștrii, prietinii și raportorii culturali să ne trimită din vreme articole foarte scurte — având în vedere că vor scrie mulți — pentru numărul închinat celor șase ani de muncă încordată și constructivă.

IN țara întreagă sunt vacante peste 500 posturi de medici de plasă. Dintre aceste peste 120 în Ardeal.

IN toată țara sunt vacante 7519 posturi de învățători, 848 la grădinile de copii și 243 la școlile suprimare. Cu totul este lipsă de 8610 învățători. Ceamai mare lipsă este în Basarabia.

REPORTORII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

A APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul" din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*, povestiri de *Const. Cehan Racoviță*. Cereți cartea dela foaea noastră. prețul 10 lei plus 2 lei porto postal.

Din Buziaș (Banat)

Societatea tinerimea „Doina" din Sârbova sub conducerea harnicului ei director dl Gh. Andraș, ca și în anul trecut și în acest an, la invitația Buziașienilor a dat un Concert-teatru urmat de danț, în ziua doua de Bobotează.

S'a jucat piesa teatrală „Otrava femeiască" de Țintarin. Toți diletanți și-au jucat rolurile bine. Mai ales d-șra Fochera apoi dl Costescu Moisă și Vich. Avram.

Dialogul comic „Românul și Țiganul" s'a jucat bine de dl Ioan Golașie și dl Ilie Spăriosu.

D. A.

Din Hărău (Hunedoara)

In seara zilei de Sâmbătă 22 Ianuarie 1927, a avut loc în localul Dlui Petre Florea, o reprezentație teatrală dată de școala primară din localitate.

Reprezentația s'a început în fața unui public destul de numeros, și-a avut următorul program:

Imnul Național (cor), Drapelul, poezie recitată de Bălescu Cornel, elev cl. IV.; povestea vorbei, piesă. Graiul strămoșesc, (cor). Fii gata! declamat de Albu Aurelia, Doamne Ajută, poezi de declamată de Vasiu Eva, cl. IV; Nunta țărănească comedie; Conța (poezie declamată de Josan Cornelia, cl. VI; Să nu spui la nimeni (piesă);

Corurile au fost cântate de elevi sub conducerea Dnei Ana Gr. Protopopescu, învățătoare. Piesele teatrale au fost bine jucate de elevii din clasele III—VI. Rezultatul moral și material al acestei reprezentații a fost mulțumitor. — Ungurii din localitate, ca în totdeauna au strălucit prin absență. Din 60 de familii n'au luat parte decât numai două.

Se cuvin laude aranjatorilor acestei reprezentații teatrale cu un bun rezultat material Doamnei și Dlui Gr. Protopopescu, învățători în localitate.

Dela miezul nopței până la ziuă a avut loc dansul.

Emil I. Cioroianu, înv.

Cărți și reviste

In editura Bibliotecii „*Sămănatorul*" din Arad a apărut: *No. 148—49 Irena*, comedie dramatică în 3 acte de Adrian Pascu. Prețul 15 lei.

In editura „*Cartea Românească*" București: *Adevăr și Dreptate* de Pantelimon Diaconescu. Prețul 7 lei.

Biblioteca poporală a Asociației: No. 144. *Piatra credinței*, povestire din viața poporului de C. Brediceanu. Sibiu. Prețul 5 lei.

Catalogul presei din România pe 1927. Agenția de publicitate. Rudolf Mosse, București, Calea Victoriei 31.

Ideea Europeană, anul 8, No. 197, 1 Februar, București, Str. Paris 1.

Ramuri, anul 20, No. 10 pe Octomvrie 1926. Craiova, Palatul „Ramuri".

Ritmul vremii, anul 3, No. 1 pe Ianuarie 1926, București, Str. Toamnei 2.

Societatea de mâine, anul 3, No. 6 și 7. Cluj, Piața Unirii 8.

Țara Noastră, anul 8, No. 5. București, Str. Donici 6.

Lamura, anul 8, No. 1. București, Str. Latină 10.

Pagini agrare și sociale, anul 4, No. 1 și 2. București, Str. Golescu 2.

Tinerimea română, anul 8, No. 5. București, Bulevardul Schitu-Măgureanu 4.

Viața de țară, anul 5, No. 1, București, Căsuța poștală 204.

Viața Agricolă, anul 18, No. 3, București, Str. Principatele Unite 2.

Casa Noastră, anul 5, No. 1, București, Str. N. Golescu 2.

Educația, anul 10, No. 2 și 3, București, Str. Termopile 6.

Comoara Satelor, anul 4, No. și 10, Blaj.

Răspândiți

Cultura Poporului

Cronica Bucureşteană

O săptămână bogată în varietate de evenimente, se discută cu aprindere în deosebi de eşuarea vaporului „Împăratul Traian“ şi nimenea nu găseşte decât cuvinte de aprobare cuvinte de mulţumire, faţă de guvern, în special faţă de d. general Alex. Averescu şi Octavean Gogă cari au găsit accente de cald românesc naţionalism în, „afacerea“ inspectorului umanitarist al Moscovei Mercel Cachet.

Dar să trecem peste acestea şi să ne facem obisnuita datorie de a oglindi prin prizma criticei obiective, toate evenimentele petrecute în cursul acestei săptămâni în Capitala ţării.

Dăunăzi a avut loc în aula Fundaţiunei Universitare „Carol“ prima şezătoare dată de **„Casele Naţionale“** în faţa unui public numeros. Această mare instituţie culturală numită cu un titlu aşa de frumos, propriu şi sugestiv „Casele Naţionale“ de sub preşedinţia d-lui general Ioan Manolescu păşeşte în curand în al 16-lea an de rodnică şi bogată activitate.

Ca de obicei şezătoarea s'a deschis printr'un cuvânt rostit de d. profesor universitar *Gh. Ţiţeica*, preşedintele cultural al „Caselar Naţionale“ d-sa spune următoarele:

Cu multă bucurie iau cuvântul, astăseară în faţa unei săli, atât de neobişnuit de populată. Această populare a sălei ne arată că şi la noi a început să fie mişcarea culturală în plină creştere, în plin progres. Desigur că aţi observat şi cum există, maidemult, în fiecare ziar câte o pagină rezervată exclusiv, vieţei economice arătând tot ce poate interesa această viaţă ca: bursa cu cota de valor, schimburi, cota cerealelor etc., şi puericată sub numele de „Pagină economică financiară“. Cu multă bucurie vedem cum în fiecare ziar se întemeiază câte o pagină artistico-culaurală, unde se publică dări de seamă relative la mişcarea economică. Mişcarea culturală are deosebite valoare că pune în valoare, injusta lui valoare şi suflul şi conştina cu adevărat naţionale româneşti. Există între aceste instituţii culturale şi economice o anologie.

Dar, trebue să fim cu luare aminte, ca nu cumva instituţiile culturale să pătească ce sufăr instituţiile economice, dând faliment. Trebue să urmărim ca nu cumva creditul cultural să fie dărâmat, distrus ca cel economic. Din fericire la „Casele Naţionale“ se întâmplă altfel: „Casele Naţionale“ se pot asemăna cu „Banca Naţională a Românieі“ pentrucă şi ele dacă nu au resurse metalice îmbelşugate, au în schimb rezerve metalice de ordin mecanic în persoana generalului Ioan Manolescu mai ales în preţioasa încredere a publicului bucureştean şi îndeosebi pe sufletul celor de faţă care a însoţit şi însoţeşte cu multă căldură mişcarea culturală a „Caselor Naţionale“. Pe această încredere se bazează şi merge mai departe instituţiune „Caselor Naţionale“.

Acum intrând în programul de conferinţe, am plăcerea să vă vestesc că în Capitală se găseşte d. Conte Keiserling, filosof german din Dermstadt, d. Keiserling nu este filozof de catedră. Este un filosof în înţelesul vechimi înţelesul antic al cuvântului. El este un înţelept. El fiind născut în ţările Baltice, a fost multă vreme supus rus rămânând ca apoi să treacă la naţiunea germană. Şi probă că nu este un şovinist germcn este că în „Paralela sa între germani şi francezi el preferă pe francezi, el însuşi fiind un filo-francez şi vorbind limba franceză ca un adevărat francez, a călătorit foarte mult, făcând chiar o călătorie împrejurul lumei. In această călătorie a văzut: India, China, Japonia, Statele Unite, Franţa, Anglia etc. Locueşte la Friedrichruhe, în celebrul palat al lui Bismark fiind căsătorit cu o nepoată a acestuia şi a venit în România să ne viziteze, auzind că suntem un popor dotat cu realo calităţi şi să-şi răspândească totdeodată ideile filosofice. El nu venia cu Rebindranath Tagore este reprezentantul a unui nou curent de viaţă dorind ca Germania să conducă lumea din punct de vedere spiritual. Este o întâietate de care nu ne temem.

La vederea lui Keiserling ai cu totul o altă impresie. In loc de mişcări mecanice, mişcări poruncite găsim la Keiserling o exuberanţă asemănătoare unui meridional francez. Numai portretul seamănă cu răposatul conducător bolşevic Lenni.

In toate părţile lumei există o sforţare cari se manifestă în specială Germania şi India care tinde spre perfecţionarea morală ce omenirei, spre mai bine, spre desăvârşirea conştiinţei publice a conştiinţei naţionale care deserveşte interesele obşteşti ale neamului nostru.

Cu toţii ştim că conştiinţa, opinia publică este un tribunal care dă sentinţe cari nu se simte dar cu mari şi grele urmări şi iarăşi cu toţi ştim că opiniunea publică se pronunţă foarte bine şi foarte des. In această privinţă instituţiunea Caselor Naţionale a urmărit totdeauna tot ceeace se petrece în ţară şi aiurea înrăurind prin doctrina sa, în bine, în opiniunea publică, la formarea conştiinţei noastre naţionale.

Zilele trecute s'a petrecut un fapt, pe care îl semnalăm aci şi care a avut un mare răsunat în toată lumea politică. In Cameră unde se deslănţuesc patimi, unde sunt aprigi, certuri politice reprezentanţii tuturor partidelor politice când a fost chestiuni naţionale, toţi au făcut un tol, şi într'un singur glas au protestat contra duşmanilor ţărei cari au găsit prilej de ponegrire cu ocasiunea procesului optanţilor unguri ce s'a judecat zilele trecute la Paris.

Iarăşi mai ştiţi cu toţii că duşmanii noştri, fie ei în ţară, fie în streinătate, urmăresc prin întruuiri de ponegrire să ne defăimeze şi când simpatiile pentrucă, se manifestă aici sau în străinătate, acestia ne produc o mare şi legitimă bucurie o manifestaţie în străinătate a fost şi sărbătorirea dela Lyon, poruită din iniţiativă franceză şi merită să respingă atacurile îndreptate în potriva ţărei. La această serbare au luat parte personalităţi de marcă, între cari şi fostul prim ministru, actualul ministru Herriot şi generalul Bertholot, care impărtăşind cu cu noi cele mai grele momente ne-a cunoscut şi cunoscându-ne ne iubeşte, căutând să-şi exprime iubirea prin propagande filo română pe care o face. Deaceia noi suntem datori să strigăm: Trăiască Herriot! Trăiască generalul Bertholot.

Intotdeauna ne privim cu bucurie veştile frumoase cari ne vin de pretutindeni, să facem front impotriva acestor atitudini duşmănoase ce se iau fie în ţară, fie în străinătate, să ne facem datoria, nimic altceva decât datoria să ne temem mult de slăbiciănile noastre. Insă de streinătatea duşmănoasă cari ne ponegreşte să nu ne temem. Să fim tari în frontul care ni s'a încredinţat.

Partea artistică aşezătoarei a fost încredinţată maestrului Aurel Eliade dela conservator.

Dl Haru Muşetescu a cântat „Ma Charmonte“. Floutistul Manole a executat concertul de Duvernoy, C. Teodorian dela Opera Română a cântat diferite piese clasice şi româneşti, culegând meritate aplause, G. Baldovin dela Teatrul Naţional a declamat din „Făt Frumos“ şi păcală a d-lui Horia Furtună fiind îndelung ovaţionat, Mihai Ghermionescu profesor, a cântat cântece româneşti şi „Cei doi grenadiri.

*

„Teatrul Naţional“, marea mândră instituţie de educaţie cetăţenească repetă în foaere „Tartuffe“ de Moliere, care se va reprezenta cu prilejul retragerii şi răsbătorirei a 30 de ani de teatru ai marelui nostru actor I. Livescu, actualul director al Teatrului Naţional din Chişinău. Tot deodată se repetă şi „Hoţii“ ai lui Schiller şi „Păcală“ de d. Horia Furtună.

Ziarul „Universul“ a luat iniţiativa organizărei unui ciclu de şezători prin diferitele cartiere ale Capitalei cu scopul de a strânge legăturile de prietenie dintre ceşti reprezentanţi autorizaţi ai opinie-publice — ziariştii — şi marele puplic.

Au conferenţiat d. Gh. Lungulescu şi comandor Auuel Negulescu omul despre importanţă istorică a cartierului Dealul Spirea şi despre menirea acestor şezători, iar celălalt despre navigatorii noştrii. Au căutat, cu cunoscuta-le artă d. Jean Atanasiu şi d-ra Dida Elefterescu, dela Opera Română, d. G. Baldovin, dela Teatrul Naţional, sa produs cu versuri şi imitaţii originale. iar pictorul Vlădescu a citit din sguduitoarea şi reuşita-i lucrare „Bulgarii“ arătând modul cum erau umiliţi şi bătuţi canut ofiţerii români.

Felicităm pe confratele „Universul“ de reuşita acestor şezători.

Radu Niculescu-Mislea

Din Beba-Veche
(Timiş-Torontal)

In comuna noastră, de doi ani a sosit la noi harnicul învăţător-diriginte de cor dl. Gheorghe Adoc, care pe lângă munca sa şcolară, a înfiinţat un cor mixt, cu care în mai multe rânduri a câştigat premii.

In aceşti doi ani dânsul a înţeles să-şi îndeplinească misiunea cu toată conştiinţa sa de luminător al satelor.

In fiecare a doua săptămână, harniçul diriginte, aranjează concerte teatrale, la care ia parte cu drag poporul.

Astfel, comuna Beba-Veche, are în mijlocul ei, pe unul din cei mai harnici învăţători din întreg Banatul.

La noi s'a reprezentat piesa „ISUS“, jucată cu băeţii de ţărani în a doua zi a Sfântului Crăciun şi foarte bine reuşită.

Ioan Sâmianţu.

Din Balata (Hunedoara)

In ziua de 6 Februarie cercul cultural al învăţătorilor de pe Valea Certejului, sub preşedinţia harnicului învăţător dir. d. Gheorghe Popa din Bârsău, şi-a ţinut obicinuita şedinţă lunară în comuna Balata.

De dimineaţă toţi elevii şcolei şi învăţătorii din comunele vecine în trunte cu d. preşedinte au mers la biserică, unde se oficia slujba religioasă.

După terminarea serviciului divin, domnul preot din Şoimuş a vorbit despre „Credinţa creştină“ arătând credincioşilor că adevărata credinţă este aceia urmată de fapte bune.

Terminându-se predica, a avut loc la şedinţa intimă a învăţătorilor d. înv. dir. Cioroianu a predat la cl. I. cuvântul normal „mărgele“ (sunetul şi litera ge). Având de tratat subiectul: „Invăţătorul şi preotnl satului“ în desvoltarea dizertaţiei d-sa a arătat, că între aceşti doi conducători sufleteşti ai poporului, trebue să fie o perfectă solidaritate, din toate punctele de vedere.

După masă apostoli neamului s'au adunat din nou la şcoală, unde lume multă venise să asculte sfaturile şi şi îndemnurile păstorilor sufleteşti şi să audă producţiunile copiilor şcolari, cari au fost la înălţime.

Corul sub conducerea dlui înv. dir. Cioroianu, a întonat Imnul Naţional. Apoi d. Gh. Popa, preşedintele cercului a rostit cuvântul de deschidere, îndemnând publicul să asculte cu luare aminte cele ce vor urma.

Şcolarii dela cl. I. până la cl. VI. dintre cei mai buni au recitat poezii patriotice, ocazionale. In răstimpuri corul sub conducerea dirigintelui şcoalei — a cântat „Trăiască Ferdinand strigaţi“, „Copilaşul“, „Căsuţa“, ş. a.

D. preşedinte Popa — a vorbit despre „stupărit şi albine“. D-sa a îndemnat pe ascultători să îmbrăţişeze cu toată dragostea această industrie casnică, care îmbogăţeşte pe crescătorul neobosit. După aceasta au urmat recitări de poezii, coruri, care au fost mult aplaudate de publicul numeros.

In cuvântarea de încheiere, d. inv. dir. şi preş. centr. Popa a îndemnat pe săteni să-şi trimeată copiii regulat la şcoală şi să pună în aplicare sfaturile ce li s'au dat cu această ocazie.

C. V.

Din Broşteni (Argeş)

Flacăra unei lumânări, nu se stinge, dacă peste ea adie uşor un vânt primăvăratic; ea se apleacă doar, pentru ca în urmă să se ridice cu mai multă putere de lumină.

Activitatea cercului cultural „Corbu“, de pe valea frumoasă a râului Teleorman n'a încetat dacă peste ea a apăsat greutăţile şi grijile unui timp de o lună — dar s'a aplecat pentru ca acum la 13 Februarie — să se ridice cu cât mai multă putere şi muncă, pentru luminarea poporului. Şi de data asta, cercul nostru îşi desfăşură activitatea în comuna Broşteni, una dintre comunele cele mai frumoase de prin împrejurimi.

Dimineaţa au luat parte la biserică toţi învăţătorii împreună ca şi 'ntrecut şi cercul preoţesc.

După terminarea slujbei şi parastasului făcut în amintirea celor căzuţi pentru patrie a murit preotul D. Albulescu (Băseni) explicând poporului pilda spusă de domnul Isus Hristos: „Vameşul şi Fariseul“.

Apoi învăţătorii au mers la şcoală au ascultat pe Dşoara Ana Simionescu, învăţătoare Costeşti, care a vorbit despre „Metodica Aritmeticei“

De aici învăţătorii au fost conduşi la masă, care s'a servit la d. Gheorghe Mateiu învăţător local.

După masă toţi învăţătorii au mers la şcoală unde sătenii se adunaseră în număr mulţumitor. Dl preşedinte al cercului învăţătoresc în prezenţa preoţilor, cântăreţilor şi a tuturor învăţătorilor, a deschis şedinţe prin câteva cuvinte frumoase.

Corul „O brad frumos“ intonat de elevii şcoalei pe două voci, sub conducerea dlui Ion I. Popescu învăţător local a deschis seria producţiunilor din program.

S'au recitat mai multe poezii şi dialoguri, a vorbit apoi d. învăţător Ilie Ştefan (Costeşti) despre „Supunerea la legi şi respectul faţă de autorităţi“.

Preotul Petre Ionescu (Şerboieni), a vorbit despre: „Jurămintele strâmbe“, arătând celor de faţă că, numai atunci omul va fi aproape de Dumnezeu“, când el va fi stăpânit de bunătate, dreptate şi adevăr.

Se mai cântă de elevii şcoalei corul: „Noi suntem armatele de mâine“. La urmă a luat cuvântul d. înv. Florea Radu (Podu-Broşteni) vorbind despre „alcoolism“.

Sedinţa a fost închisă de d. preşedinte care face şi un rezumat al conferinţelor tinute, spunând şi dânsul învăţături şi sfaturi celor ce veniseră să asculte.

Iar după ce d. Ion St. Popescu perceptor pensionar, în numele sătenilor, a mulţumit învăţătorilor şi preoţilor, prin câteva cuvinte curat româneşti, au plecat cu toţii spre casele lor mulţumiţi că au petrecut o zi măreaţă, o zi cum numai în astfel de ocaziuni se întâlneşte.

Marin C. Georgescu.

Ofensiva culturală

Dacă toţi conducătoriii instituţiilor noastre ar fi ceva mai desinteresaţi de sine însăşi, dacă ş'ar îndrepta privirile către acei care zac în neştiinţă, dacă s'ar lărgi sfera activităţii lor, progresul neamului nostru ar fi asigurat. Ar fi un progres natural, un progres meritat.

Dar câţi sunt aceia cari să nu-şi poată mistui meschinăriile, cu gândul la acei cari i-ar periclita situaţia, odată treziţi?

Şi dacă se găseşte câte un om cu o structură sufletească mai solidă este ascultat cu ironie, sau cel puţin cu neîncredere, mai ales când este vorba de răspândirea culturii.

„Daţi-i muncitorului mijloace de trai, nu gusturi“, zic acei cari au sferă de judecată redusă la minimum.

„Dar omul este născut numai pentru viaţa animală?“ să-i întrebăm noi pe aceştia.

Mijloace de trai avem destule, dar tocmai gusturile ne lipsesc. De aceea atâtea dezastre în politică, economie, culturală şi artă.

Şi prin ce mijloace vom putea cultiva aceste gusturi, sau mai bine zis acele vederi clare ale situaţiilor?

Prin orice activitate culturală: bisericâ, teatru, întruniri, etc...

Teatrul, care până acum era socotit ca un monolog al celor din pătura suprapusă, s'a constatat că este unul dintre cele mai bune mijloace pentru a forma o educaţie neimpusă.

Aceasta ne-a justificat-o activitatea teatrului Naţional din Craiova, de sub conducerea eminentului director şi scriitor Ion Dongorozi.

Conştient de ceia ce trebueşte dat muncitorului român a plecat înconjurat de pionii artei pentru a răspândi sămânţa culturii naţionale într'un pământ puţin scormonit în care se înrădăcinase adânc iarba dăunătoare a ignoranţei şi a mizeriei.

A colindat cartierul cetăţii oltenesti, oraşele şi satele din acest ţinut, deschizând ochii acelora cari nu aveau alt orizont decât al muncei brute şi istovitoare.

In ziua de 30 Ianuarie au avut frumoasa idee de a da o reprezentaţie şi în Inchisoarea Bucovăţ pentru cei trei sute de deţinuţi care-şi irosesc viaţa între zidurile umede de temniţă.

A fost unul dintre cele mai frumoase sacrificii ce au întreprins, gândindu-se la importanţa artei şi a culturei într'o instituţie urgisită de toţi acei cu vederi scurte şi judecată mărginită.

Acea „ofensivă culturală“ cum cu drept cuvânt a fost numită de către onorata căpetenie a teatrului din Craiova, îşi are cel mai deplin rost într'o sală populată de figuri palide, decepţionate şi înfăşurate în haina simbolică de adversari ai moralei publice.

Spunând cuvintele „adversari ai moralei publice“, nu caut să-i cufund în nămolul faptelor rele — pe ei personal — căci suntem convinşi de importanţa mediului, asupra individului. Vreau numai să enunţ epitetul ce li-l dau aceea care, deşi nu sunt mai curaţi la suflet, dar încă nu au căzut în cursă.

S'au reprezentat două comedii: Florin şi Florica de Alexandri şi Moştenire dela răposata de Rossetti-Max.

Au fost, pentru deţinuţi, câteva momente de reculegere sufletească constatând că societatea nu i-a dat uitării şi că face tot posibilul spre a-i readuce în sânul ei.

Se cade a aduce omagiile noastre acelui director de teatru care este cea mai eminentă personalitate. pentru situaţia în care a fost pus. Deasemenea şi directorului Inchisoarei Bucovăţ care-şi înţelege rostul în fruntea unui institut de penitenţă.

Fie această „ofensivă culturală“, pornită din cetatea bunilor olteni — ca o pildă pentru toţi acei cărora li s'au încredinţat soarta poporului nostru.

Ion Firean
învăţător închioarea Bucovăţ

Dacă doriţi să aveţi Imprimate eftine şi frumoase cercetaţi

Tipografia „Dacia“

Cluj, Calea Victoriei 7.

Din Căciuleşti (Neamţ)

Duminecă 6 Februarie a avut loc, la şcoala din acest sat, a cincea şedinţă a cercului cultural învăţătoresc „Girov“.

Dimineaţa, toţi învăţătorii au luat parte la serviciul divin, săvârşit de părintele N. Gavrilescu. Răspunsurile au fost date de „Corul şcolar“ format de elevii şcoalelor Căciuleşti-Verşeşti, condus de d. Victor Săndulescu. După terminarea slujbei, toţi învăţătorii au plecat la şcoală, unde d. director al şcoalei a ţinut o lecţie de ştiinţe naturale „Sfaturi cu privire la hrană“. După terminarea lecţinii au plecat, cu toţii la gospodarul Gh. Al. Câmpani, unde au luat masa, dată de d. Victor Sandulescu. In tot timpul mesei a domnit cea mai deplină veselie, discutându-se mai multe chestiuni la ordinea zilei, precum şi cele stabilite în programul cercului.

După amiază s'a început şedinţa publică, cu imnul „Deşteaptă-te române“ cântat de corul şcoalei.

Au urmat apoi mai multe anecdote, învăţate de elevii şi elevele şcoalei, din cartea „Snoave şi povestiri hazlii“ de regretatul Tudor Pamfile, precum şi nenumărate cântece naţionale şi patriotice.

Afară de învăţătorii cercului, au luat parte şi autorităţile comunale. Sătenii, cari au luat parte în număr foarte mare, au ascultat cu mare plăcere sfaturile ce-au auzit dela dnii învăţători. A vorbit d. V. Sumanaru despre „Respectul şi supunerea legilor ţării“. Preşedintele cercului, păr. Gheorghiu, a mulţumit oamenilor şi dlui învăţător Săndulescu. Păr. Gavrilescu a mulţumit oamenilor şi i-a rugat să iee parte şi la şedinţa a 6-a, ce se va ţinea la Sf. Sa, la Verşeşti.

Mulţumim, pe această cale, tuturor persoanelor care ne-au dat concursul şi le urăm spor la muncă.

Topoliţa.

Din Lugoj

„Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Banat“ şi-a ţinut, în ziua de 5 Decembrie 1926 în sala de şedinţe a prefecturei Lugoj, adunarea generală ordinară.

S'a ales cu unanimitatea voturilor următorul comitet:

Preşedinte de onoare — ales pe viaţă — dd. Ioan Vidu; preşedinte, Iosif Velcian; vicepreşedinţii, Dr. Ioan Şepeţian şi Ioan Bacău; secretar general, Filaret Barbu; notari de şedinţe, Giuchici si I. Văcariu; casier, G. Popovici; controlor, V. Bradicean; arhivar, I. Caba; jurisconsult, Dr. George Dobrin.

Membrii în comitet s'au ales următorii dd.: Dr. V, Branisce, Dr. P. Maior, I. Merila, E. Grădinariu, R. Roman, G. Onae, V. Petroviciu, Păr. Zuiac, I. Cioc, I. Drăgici, V. Olariu şi N. Miclea.

In comisia artistică au intrat, în afară de preşedintele şi secretarul general al asociaţiei următorii dd.: Sabin Dragoi, Antoniu Sequens, A. Perian, Lighezan, N. Pasulă, M. Muntean şi E. Mihai.

Adresa biroului asociaţiei: prof. Filaret Barbu, secretarul general al „Asociaţiei corurilor şi fanfarelor române din Banat“, Lugoj, Strada Prefecturii.

A. B.

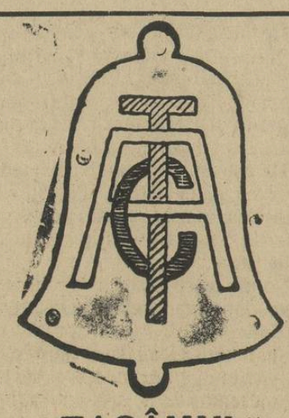

„TAGÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a

FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc — Numai pentru revânzători. Telefon 482.
DAŢI ATENŢIE MARCEI FABRICEI ! ! !

„Doina“ din Cotmani (Bucovina)

Făclia reuniunei muzicale „Doina“ din localitate, datorită unor împrejurări vitrege, inerente oricărei societăţi în asemenea oraşe, se stinsese dela o vreme; mai exista doar cu numele în gândul celor iubitori şi dornici de frumos.

De astădată însă s'a reaprins cu acea putere de svâcnire, caracteristică vulganelor. După stadiul de amorţire în care se presărase cenuşe rece peste orice scântee luminoasă, a reînviat, reclamându-şi dreptul la viaţă.

In seara zilei de 12 Februarie, în sala liceului D. Cantemir din localitate, „Doina“ a dat un frumos concert. Corurile bine reuşite au fost răsplătite cu furtunoase aplauze; câteva din ele au fost repetate la dorinţa cerinţa publicului.

Dl M. Ianovici, directorul liceului, preşedinte, directorul şc. agronomice Romaş, vice-preşedinte şi Rem. Cehovschi dirijorul corului, au dat dovada celei mai puternice abnegaţii, cum şi dovada unei munci desinteresată pentru o unificare sufletească în acest colţişor înstrăinat.

Dnii Şluşarencu şi Astaloş s'au distins în rolurile de Solo bariton, primul în „Fă-mă Doamne, val de tei“ şi al doilea în „Lumea mea“.

Deosebit de fermecător a cântat dna E. Enştafievici în Solo de Iopran din „Serenada“ de Porumbescu.

Melancolic, duios, acolo „dormi uşor“, eşit uneori parcă din fundul pământului, iar alte ori picurat ca din albastrul înălţimilor neînţelese, a făcut ca publicul să isbucnească în furtunoase aplauze şi să ceară repetarea...

D. preşedinte Ianovici, a promis, că în primăvara acestui an, societatea „Doina“ va da câteva reprezentaţii în oraşele diu apropiere.

Lăudăm din toată inima aceste hotărîri, întrucât asemenea ocazie contribuie netăgăduit de mult pentru o cunoaştere mai îndeaproape ca minoritarii noştrii.

Seara a urmat o „Serată Dansantă“ în localul preturii unde publicul s'a distrat de minune.

Dimiiriu-Coporei.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500lei.

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar

Preţuri modeste,
serveşte prompt
şi conştiincios

Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame
Cel mai mare magazin
în toate specaliităţile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.

De vânzare

una moară în bună stare de funcţiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 ţoli Doritorii se voradresa:

Ioan R. Becşan
com. Broşteni—Vâlcea

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găseşte pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No 7

Onor Astra Soc Culturala

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 6 Martie 1927 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VII. No. 188. Apare în fiecare Duminecă

Seminarul din Ismail

Această școală de cultură creștinească și românească își are începutul la anul 1857 Mai 1, înființată de mitropolitul Moldovei Sofronie Miclescu, cu Decretul No. 207, ca școală catihetică, sub conducerea protosinghelului Teoctist Scriban, un an după tratatul dela Paris — 18 Martie 1856 — care restituie cele trei județe: Cahul, Bolgrad si Ismail, din sudul Basarabiei rupte din trupul Moldovei la 1812.

In prima fază școala aceasta avea curs primar și secundar, lecțiile se țineau atât în românește cât și în rusește, iar elevii erau externi.

După 7 ani, odată cu înființarea Episcopiei „Dunărea de Jos", cu reședința la Ismail (Decretnl Domnesc Nr. 1617 din 17 Nov. 1864), prin stăruința învățatului episcop de Ismail — Melchisedec Ștefănescu — școala catihetică din Ismail se tranformă în Seminar cu internat, la fel cu celelalte seminarii din țară (Decretul lui Cuza-Vodă Nr. 1597 din 14 Nov. 1864, comunicat de ministrul N. Crețulescu cu ord. Nr. 55914 din 21 Nov. 1864).

Este de mare importanță referatul lui N. Crețulescu, ministru al cultelor, justiției și instrucției Nr. 52064 din 26 Oct. 1894, către Consiliul de miniștri, în care spune: „Considerând nevoia de-a se româniza neîncetat și pe toată ziua biserica Basarabiei, lucru ce nu se poate dobândi de cât prin directă și națională conducere și priveghere a intereselor naționale și spirituale ale bisericii din acea parte; având în vedere, că buna stare morală, religioasă și naționalizarea unor districte, ca cele în chestiune, sunt motive, cari impun unui guvernământ național datoria de-a nu ezita între ele și spritul de economie cea mai strânsă, căci cheltuiala normală de una, sau două sute mai mult de cât pe trecut este mică în comparare cu câștigul național și moral ale districtelor anexate".

Se vede de aici grija mare pentru această parte a țării, după o stăpânire străină de 45 ani (1812—1856), grijă, care trebuie să fie și astăzi tot atât de mare, după o nouă stăpânire de 40 ani (1878—1918), în care timp statul rusesc a căutat să șteargă orice urmă de cultură și de viață românească.

La 9 Oct. 1868, odată cu episcopia, semanarul, cu arhiva, cu profesori și cu elevi se mută la Galați. Arhiva a fost dusă dela Galați la Seminarul din Roman la 1893, apoi la Seminarul din Iași la 1901; iar de aici în anul 1921 la Seminarul din Galați, unde se află până în prezent.

Sub stăpânirea rusească dela 1878—1893 a funcționat în localul Seminarului un progimnaziu, iar dela 1893—1918 un seminar inferior cu 4 clase—Duhvnoe ucilișce (școală duhovnicească).

In treacăt se poate aminti, că în 1917 școala duhovnicească a fost mutată la Mănăstirea Chițcani (Neamțul-Nou) jud. Tighina, ca măsură de prevedere pentru evinimentele marelui război.

După actul Unirei dela 27 Martie 1918, Seminarul din Ismail se redeschide, ca școală duhovnicească (seminar inferior) cu 4 clase, sub direcția (20 Sept. 1948—1 Nov. 1924) pr. ec. Str. Gh. Leu, actualul P. S. Arhiereu Grigorie Leu Botășăneanu, vicarul Sf. Mitropolii a Moldovei.

Cu o tranziție aproape nebăgată de seamă, organizarea vechei școale duhovnicești s'a apropiat de tipul seminariilor din țară. Denumirea de „școală duhovnicească" se schimbă în „Seminarul Melchisedec", cu Decretul Regal Nr. 4645 din 1920.

La 1923 este transformat în seminar teologic (Ord. Ministerului de Culte Nr. 41003 din 4 Sept. 1923) la fel cu toate seminariile din țară.

Dela această dată se adaugă în fiecare an câte o clasă până în anul școlar 1926—27, când funcționează complect cu 8 clase și când urmează să dea prima serie de absolvenți, după un timp de 70 ani dela înființare.

Încă din 1918 s'a resimțit la acest seminar lipsa de profesori și de local, nevoi de primul ordin în viața unei școli, care au mers crescând cu adăugirea fiecărei clase.

Dacă organizarea seminarului se datorește fostului director ec. str. Gh. Leu (1918—1923) și p. sf. episcop Nectarie (20 Mai 1923—7 Nov. 1924), actualul Mitropolit al Bucovinei, desăvârșirea acestui seminar se datorește P. Sf. Iustinian Teculescu, episcopul Cetății-Albe—Ismail și actualului director pr. Em. D. Grosu.

Numărul elevilor dela 44, apoi 89, interni și externi, și a profesorilor dela 8 din 1918 a crescut treptat **până astăzi, când seminarul are 288** viele interni și 19 profesori.

Elevii sunt aproape jumătate din Basarabia, iar ceilalți din Dobrogea, Moldova, Muntenia și Oltenia, deasemenea și profesorii sunt: 6 din Basarabia, 4 din Moldova, 3 Muntenia, 2 din Oltenia, 2 din Bucovina, 1 din Ardeal și 1 din Dobrogea; așa, că contopirea sufletească și națională s'a făcut și se face cu progrese vădite.

Lipsa de local este la ordinea zilei.

Vechiul local al seminarului, care a fost pe vremuri han la drumul mare, apoi spital în vremea războiului Crimeei, 1855—56, donat de pioșii creștini Evdochia și Floru Juravlev, pentiu școală bisericească, nu mult după întemeerea seminarului (1864), nu mai poate servi, ca local de școală, cu toate modificările, adăugirile și reparațiile ce i s'au făcut în fiecare an. In acest local se află clasele, cancelaria și sufregeria, pe când dormitoarele se află în alte localuri.

Cu neprețuitul sprijin al Sf. episcop Iustinian, s'a făcut în vara anului 1925 o adăogire la vechiul local, așa că s'au amenajat 8 săli de clasă, iar la 2 Iulie 1926 s'a cumpărat o clădire cu etaj, din vecinătatea școalei cu suma de 1,100.000 lei, care împreună cu altă clădire, cumpărată în 1824, cu 1,400.000 lei și cu două clădiri închiriate, servesc ca dormitoare.

In vederea construirei noului local, prin concursul P. Sf. ep. Iustinian, s'a obținut dela comună un teren de 36.000 m. p., partea cea mai frumoasă a orașului și în vecinătatea terenului, pe care se construiește în prezent școala normală de băeți.

Tot prin sprijinul P. Sf. episcop a obținut pentru seminar un lot de cultură de 25 ha, vecin cu lotul școalei normale.

Apropierea, care în mod natural se face între elevii normaliști de pe băncile școalei va aduce foloase reale în societate, unde absolvenții acestor școale au meniarea să lucreze împreună pentru întărirea credinței și culturei naționale.

P. S. ep. Iustinian, ardelean de origină, cu o bogată experiență și activitate pe terenul bisericesc și național din Ardeal, știe să însuflețească și să îndrumeze atât corpul profesoral cât și pe elevii școalei.

Ochiul veghetor și grija zilnică pentru acest seminar al P. Sf. ep. Iustinian, va face, ca roiul de absolvenți din fiecare an, începând cu anul acesta, încărcați cu mierea credinții și a unirii sufletești dintre frați, în locul hărăzit lui de Pronia cerească.

Acest seminar, cu un trecut românesc de atâta importanță, așezat pe malurile Dunărei între Dobrogea și Basarabia, loc important de contopire între frați, merită mai mult sprijin din partea guvernului, mai ales, că însuș d. General Averescu, primul ministru, născut la Ismail, a învățat în copilărie pe băncile acestei școli.

Sarcina statului ar fi mult ușurată aici prin contribuția însemnată din fondurile avarilor bisericii basarabene.

Nădăjduim că bunăvoința actualului guvern se va întoarce și către această parte a țării, pentru care statul nu a sacrificat nimic, sau prea puțin până în prezent.

Nădăjduim, că se va găsi un al doilea Crețulescu, care să vină în ajutorul acestui seminar.

Iordan Bucă.

Prin Basarabia culturală

Casele Naționale din această provincie, fac parte din centrala Caselor Naționale dela București și s'au alcătuit în localitate, încă din luna Decembrie anul 1922.

Scopul lor este, să lucreze aici în Basarabia pentru ridicarea culturală și economică a neamului, pentru educația lui cetățenească, pentru înfăptuirea unei strânse uniri și închegări sufletești și naționale a tuturor românilor, fără deosebire de un ținut sau altul, ori de o pătură obștească sau alta.

Pentru înfăptuirea acestei lucrări, Casele Naționale au desfășurat în Chișinău o muncă stăruitoare, organizând șezători a căror număr a trecut de două sute până astăzi.

Șezătorile s'au ținut mai mult prin lunile de iarnă: Decembrie, Ianuarie, Februarie, Martie și începutul lui Aprilie. Propaganda s'a făcut așa ca să pătrundă adânc în mijlocul populației dela marginile orașului, în cea mai mare parte moldovenească, care a fost și este încă lipsită de cultură.

In acest scop, s'au înființat 5 secțiuni în diferite părți ale orașului, în care se organizează șezători, în fiecare săptămână, uneori câte cinci șezători în aceiaș zi.

In organizarea șezătorilor s'au dat o deosebită importanță conferințelor, lămurindu-se chestiuni de pe toate tărâmurile, potrivit nevoilor populației.

Numai într'un singur an 1926 s'au ținut 54 conferințe dintre care: 18 cu chestiuni din istoria neamului, 41 din educația cetățenească, 9 cu sfaturi medicale, 8 cu cuprins religios și 5 despre scriitorii mari ai noștri. Toate aceste conferințe au fost ținute într'o limbă populară, pe înțelesul publicului, de către intelectualii de seamă ai Chișinăului, reprezentanți ai tuturor branșelor.

Aceste conferințe au fost urmate de cântece, poezii, jocuri naționale, pentru a arăta populației comorile limbii și obiceiurilor românești. S'a făcut și câte o bibliotecă la fiecare din secțiunile Caselor Naționale.

S'au încurajat călătoriile a numeroși basarabeni în diferite părți ale țării, pentru a'i cunoaște frumusețile și bogăția. Astăzi, Casele Naționale a pornit să lucreze la sate cu aceiaș reușită.

Conducătorii acestei mișcări culturale merită toate laudele, pentru chipul cum știu să-și îndeplinească datoria lor de buni români, în această parte a țării.

*

De aproape un an s'a format în localitate o secțiune a societății culturale „Astra", din Ardeal, care e o veche instituție pentru păstrarea naționalității și propășirea culturei românești în Ardeal.

Până în timpul din urmă, secția Chișinău s'a ocupat cu alcătuirea mai multor secțiuni de propagandă, ca: secția școlară, medicală, muzicală, istorică, geografică și altele. S'a închiriat un local pentru ținerea conferințelor și pentru așezarea biurourilor. S'a ținut și o serie de conferințe.

*

Intelectualitatea română a Sorocei crește pe zi ce merge. Cea mai valoroasă acțiune culturală aici o desfășoară școalele și societatea „Ateneul Popular", care în prezent se compune proporțional din membri tuturor partidelor politice locale.

Tocmai această fericită compunere a Ateneului se simte în ultima vreme la orice pas; acțiunea societății este acum barometrul, ce măsoară pulsul vieții culturale românești de aici. Munca solidară a adus și rezultate fericite. Societatea se mândrește cu un cinematograf propriu în centrul orașului, dând publicului de azi frumoase filme de cinematograf. In sala sa mare se țin frumoase conferințe, fiind un fel de universitate populară, pe lângă aceasta și protejând desvoltarea artistică și muzicală. Aici se dau cele mai frumoase matinee artistice. Soroca e un centru, unde se găsesc valoroase talente muzicale.

Tot „Ateneul" a apropiat de sine și clerul local, care din fericire este compus tot din elemente culte și de o moralitate superioară, fapt accentuat și de Episcopia din Bălți, care a ridicat pe mai mulți preoți de aici la rangul de protoerei. S'a mai organizat și corul didactic și constribuie și el în mare parte la ridicarea culturii românești de aici, formând cel mai mare cadru de membri în societatea „Ateneului", și dându-i tot sprijinul prin ținerea conferințelor și prin coruri, muzică și recitări.

In anul acesta s'au mai adăugat forțe noi între profesori, din care d-ra Stratilescu, doctor în filosofie dela Universitatea din Berlin, care a și ținut o interesantă conferință la Ateneu, „Problemele naționale, societate și economice în legătură cu cultura noastră în urma războiului mondial".

U.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Cum plătește statul pe învățători

-- Constatări. Propuneri --

Legea nouă a învățământului primar pretinde învățătorilor o mulțime de datorii, iar puținele drepturi recunoscute se obțin cu foarte mari greutăți.

Deocamdată pe corpul didactic nu-l interesează politica cu fuziunile aparente dintre partide, ci armonizarea salariilor funcționarilor, al cărei anteproiect întocmit de d. M. Manoilescu, Subsecretar la Departamentul Finanțelor, a dat naștere la multe discuții.

In acest proeçt membrii corpului didactic au fost încadrați în condițiuni umilitoare, antipatriotice și ofensătoare.

Învățătorul definitiv, ofițer în rezervă, care și-a jertfit 6—8 ani pe băncile școalei normale, supus la atâtea examene, era încadrat în proectul amintit cu 150 lei aur, asemeni plutonierului major, absolvent a câteva clase primare.

Învățătorul ajutor care posedă liceul ori școala normală complectă, afară de ultimul examen de capacitate era retribuit cu 100 lei aur, la fel cu sergenții de oraș, gardianii inferiori de pe la penitenciare, etc. Iar celelalte categorii de învățători cari au contribuit din răsputeri la prosperitatea acestui neam și-au luminat generații nenumărate, erau răsplătiți așa după cum n'ar trebui.

Învățătorii de gradul I și II cot la cot cu subcomisarii, agenții fiscali, etc., cari în majoritatea cazurilor nu posedă nici-un sfert din studiile ce se pretind unui învățător.

Analizând anteproectul domnului M. Manoilescu, am tras, ca mulți alți colegi concluzia că pretinșii noștri conducători nu recunosc munca uriașă, săvârșită în binele țării de învățători, de apostolii acestui neam.

Nu există categorie de funcționari mai năpăstuită ca aceia a învățătorilor. Nouă mai mult chiar decât altora, ni se poate aplica dictonul: *Munciți din răsputeri, nu vă gândiți la ceiace vă lipsește, căci plata voastră multă este în ceruri.*

Preoții și învățătorii sunt cunoscuți ca apostoli ai poporului, dar munca lor nu e răsplătită îndeajuns.

Preoții însă sunt mai norocoși ca învățătorii. Nu sunt atât de legați de postul lor, așa cum suntem noi învățătorii. Apoi mai au venituri laterale, de ici, de colo, eclejie parohială, congruă (salariu) dela stat și timp liber îndeajuns pentru a se ocupa și cu alte afaceri. Noi tragem „mâța de coadă". Avem venituri din „lună", salar de măturător, iluzii și deziluzii nenumărate.

Dl deputat Toni, un înflăcărat luptător pentru îmbunătățirea materială a existenței noastre învățătorești, indignat de reaua încadrare a corpului didactic (primar) în anteproectul de salarizare pomenit mai sus, a interpelat pe d. Ioan Petrovici, ministru al școalelor, într'o ședință a Camerei din toamna trecută, rugându-l să lupte din toate puterile în sensul ca învățătorimea să fie încadrată pe baze umane, morale, patriotice, etc.

Avem atâția deputați și senatori, cari au fost odată învățători ca și noi, dar prea puțin își reamintesc acum că acea categorie de funcționari din cari au făcut parte și ei se sbate în cea mai neagră mizerie.

Amintesc în treacăt de dl Ion Mihalache, fost învățător la Topoloveni jud. Muscel, fost ministru de Agricultură și Domenii, care nu și-a ridicat niciodată glasul autorizat dela tribuna parlamentară, în chestiunea salarizării corpului didactic primar.

Am susținut într'un articol intitulat: „Învățătorul și preotul satului", că cea mai mare parte din cei ce au părăsit altarul școalei ori al bisericei, au făcut aceasta pentrucă nu le convenea cariera de preot ori de învățător. Anii petrecuți în rândurile învățătorimii ori ale preoțimii au fost pentru d-lor ani de tranziție, în așteptarea unei întâmplări norocoase, care să-i svârle ca pe niște saltimbanci în parlamentul țării. Mulți dintre aceștia fie corifei demagogi, propagandiști sau politiciani aprinși, n'au avut poate alt gând, decât acela că schimbarea unei cariere nerentabile este oportună. Au așteptat momentul și astfel s'au angajat în greua politică, uitând bineînțeles pe frații lor de carieră, cari au preferat să trăiască în mizerie și să continue cu aceiaș energie la desțelenirea ogorului cultural al neamului nostru.

Noi, cei rămași în urmă, n'am avut poate altă fericire decât aceia de a ne imagina vremuri mai bune, așteptând nașterea sau ivirea guvernantului care să recunoască meritele învățătorilor și să le răsplătească așa după cum se cuvine.

Promisiuni ni-s'au făcut în rânduri nenumărate. Politicianii, cari ni-au făgăduit „marea cu sarea", acum ne-au uitat și-și văd numai de afacerile lor particulare. Au făcut demagogie până la „un os de ros"; de aci încolo puțin le pasă că cineva așteaptă realizarea „minciunilor" lor democratice.

Învățătorimea care și-a formulat revendicările ei în moțiuni redactate la diferite congrese, e nedreptățită. Glasul ei vibrează în pustiu. Apostolii neamului umblă cu hainele cârpite, cu ghetele petecite, etc. Indeplinesc cea mai frumoasă misiune de pe acest pământ, dar munca lor nu e valorificată.

Ostenelile lor, depuse în mod dezinteresat, n'au nici-o răsplată ca lumea. Până când oare toate acestea? Până când d-lor guvernanți din trecut, prezent și viitor, batjocoriți învățătorimea? Am răbdat prea mult ca să mai putem răbda!

*

Față de salarizarea actuală învățătorimea e pusă pe cele mai inferioare trepte de răsplătire materială. Ori acest fapt e dăunător intereselor acestui stat românesc. Sinecuriștii, diurniștii cari n'au altă treabă decât să taie frunze la câini, au lefuri mari iar albinele lucrătoare cum sunt învățătorii sunt răsplătite într'un mod neomenesc.

Un gardist de stradă din București depune o muncă infimă, neînsemnată și totuși are venituri mai multe decât un inspector școlar din înv. primar. Raportul între salarizarea muncitorilor pseudo-intetectuali, semi-analfabeți, spoți, etc. și aceia ce se dă învățătorilor, îți dă convingerea că, la noi în România, să fii mai bine măturător de stradă, decât învățător.

Nu-i vorbă că vina o poartă întreaga învățătorime. Nu este organizată cum a fost odată. Organizația de astăzi e un ce fictiv (numai pe hârtie). Doar comitetul central mai dă semne de viață din când în când. Incolo, toate au intrat în făgașul obicinuit. Tronenză indiferența, lașitatea, desbinarea, corupția.

Intre noi nu mai este aceiaș încredere cum a fost înainte de război în rândurile învățătorimii, cari au însemnat o dâră luminoasă, cari au tras brazde adânci pe ogorul înțelenit al culturii poporului sub conducerea în veci neuitatului, fost ministru al instrucțiunii, Spiru Haret.

Ne ocolim unul pe altul, în loc să medităm mai profund, mai practic, spre a afla mijloacele prin care am șterge această pată rușinoasă din analele școalei române: salarizarea mizerabilă cu care suntem plătiți.

Apoi mai suferim de beteșugul de a persecuta pe cei ce ne-au fost sau ne sunt colegi, atunci când ni-se încredințează posturi efemere în administrația școlară. De multe ori negăm un întreg trecut de cinste și de apostolat (inconștient bineînțeles), crezând că misiunea va dura o vecinicie.

Câte procese verbale de inspecții redactate de organele de control au fost conforme cu realitatea? Foarte puține, răspund. Pentru o bagatelă, o mică deranjare în biblioteca sau arhiva școalei, subrevizorul a redactat în procesul verbal, pasajul: „arhiva în complectă rezordine, etc". Foarte multe din organele de control nu înțeleg rostul misiunei ce li-s'a încredințat. Mulți dintre foștii și actualii revizori, subrevizori, etc. aseamănă „cariera" lor cu aceia a subcomisarilor, controlorilor ordinei publice. ș. a. m. d.

Prea puțini înțeleg să fie constructori morali, așa cum trebuie să fie toate organele de control, ci nu niște distrugători cari să mai înmulțească necazurile bieților învățători, prin modul lor actual de a se comporta.

*

Dar destul cu aceste considerații sau mai bine zis triste constatări care nu trebue să supere pe nimeni, căci reprezintă adevărul. Să mergem mai departe.

Să vorbim de modul cum ar trebui să fim salarizați după noua lege a armonizării salariilor. Anteproectul ei a fost discutat, comentat (și poate va mai fi încă) și suntem convinși că întâmpinările făcute între timp de învățători, vor fi luate în considerare.

Să dea D-zeu să fie așa!

Federația Asociațiilor învățătorești din întreaga țară, în memoriul înaintat autorităților în drept a cerut majorarea salariilor după cum urmează:

1. Învățătorul ajutor 175 lei aur.
2. Învățătorul provizoriu 250 lei aur (și definitiv).
3. Învățătorul înaintat gr. II 300 lei aur.
4. Învățătorul înaintat gr. I 350 lei aur.

Ne-am mulțumi cu aceste salarii dacă ar fi înmulțite cu coeficientul de scumpete din vremea de azi. Bunăoară, un învățător definitiv ar obține în hârtie un salar de 10.000 lei coeficientul fiind 40. Unele articole s'au scumpit chiar de 100 de ori ca în timp normal. Pentru un costum de haine, pe care puteai să-l confecționezi cu 40 de lei, astăzi ți se cere 4—5 mii de lei. Și trebuie să dai, căci neîmbrăcat nu poți sta. Nu-l interesează pe croitor dacă statul te recompensează ca pe un măturător, care a studiat în lună pentru așî lua „diploma" prețuită la fel cu a învățătorului.

Eu sunt de părerea că învățătorimea n'a fost bine încadrată, nici în proectul dlui Subsecretar de Stat M. Manoilescu, nici în memoriul protest al corpului didactic. Socot că ar fi bine și echitabil, dacă s'ar proceda în felul de mai jos:

1. Învățătorii suplinitori să fie retribuiți (derogare dela sistemul actual) cu 100 lei aur.
2. Învățătorii ajutori să fie retribuiți cu 175 lei aur.
3. Învățătorii provizori să fie retribuiți cu 250 lei aur.
4. Învățătorii definitivi să fie retribuiți cu 300 lei aur.

(Urmare pe pag. 2-a)

Fundația „Regele Ferdinand I" la Iași

Scrisoarea Suveranului către d. prim-ministru

București, 23 Februarie

Scumpul Meu președinte al consiliului,

Cu prilejul împlinirei vârstei de 60 de ani, țara întreagă Mi-a dat nenumărate dovezi de iubire, iar Corpurile Legiuitoare au votat, într'un singur glas, o lege pentru înființarea unui așezământ cultural, civil și militar, cu numirea de „Fundațiunea Regele Ferdinand I", care se va administra potrivit unui statut orânduit de Mine.

Adânc recunoscător reprezentanților națiunii pentru acest semn de dragoste și devotament față de Mine și spre aducerea la îndeplinire a dispozițiilor suszisei legi, vă trimit alăturatul statut cu rugămintea să dispuneți publicarea lui în „Monitorul Oficial".

Sunt fericit că, precum Voevozii noștri lăsau așezăminte de binefacere, pot astfel și Eu să-Mi îndeplinesc una din marile Mele dorințe prin înființarea unui așezământ, asemănător cu fundația universitară „Regele Carol I" din București, urmând prin aceasta și buna pildă a prea iubitului Meu Unchiu. Am hotărât ca această nouă fundație universitară să se întemeieze în vechiul și strălucitul centru cultural al Moldovei întregite, în orașul Iași, căci aici, după prima unire a Principatelor, prin mari jertfe s'a făurit marea unire cu celelalte țări surori de sub stăpânirea străină; și tot în Iași Ne-am adăpostit, împreună cu Regina, în vremurile de cumpănă ale războiului pentru unitatea națională. In amintirea acestor zile grele și mari, în care scumpa Mea Soție Mi-a fost tovarășă inimoasă în suferințî și cel mai bun și statornic sprijin întru toate, doresc ca Ea să fie asociată la ocrotirea tuturor așezămintelor acestei fundațiuni.

Tot atât de fericit sunt că am putut da un semn de părintească iubire și vitezei Mele armate, datorită căreia am putut face față greutăților trecute ale Țării și care sunt sigur că va fi și în viitor puternic scut de ordine și de apărare.

Prin crearea așezămintelor școlare, precum și prin numeroasele ajutoare culturale prevăzute în acest statut pentru tinerimea studioasă dela toate universitățile, sunt încredințat că se va deschide o eră nouă de progres cultural și de înfrățire sufletească în toată România pe veci unită, pentru întregirea și întărirea căreia am luptat din tot sufletul și cu toată dragostea.

Primește scumpul Meu președinte al Consiliului, încredințarea sentimentelor de înaltă stimă ce-ți păstrez.

București, 22 Februarie 1927.

Ferdinand

Cum plăteşte statul pe învăţători

(Urmare de pe pagina 1-a)

5. Învăţătorii înaintaţi gr. II, să fie retribuiţi cu 350 lei aur.

6. Învăţătorii înaintaţi gr. I, să fie retribuiţi cu 500 lei aur.

Am făcut distincţie între învăţătorii provizori şi definitivi, întrucât văd că nici proectul şi nici protestul memoriu n'a recunoscut puntea de despărţire între unii şi alţii. Pretind un salar mai mare pentru învăţătorul definitiv întrucât are o vechime mai mare în învăţământ ca învăţătorul provizoriu. Ei nu pot fi puşi pe aceiaş treaptă de salarizare cu învăţătorii provizori, întrucât au un stagiu de cel puţin 4—5 ani, în învăţământ mai mult decât aceştia, inclusiv titlul de învăţător definitiv care înseamnă o treaptă superioară, o treaptă suită pe drumul înaintării. Se vor găsi mulţi cari vor argumenta că gradele în învăţământ sunt un ce utopic. Într'un viitor articol voi arăta tocmai contrarul, fiind de principiul că gradele în învăţământ nu trebuie să lipsească. Existenţa gradelor va avea ca consecinţă distingerea elementelor bune; ea va stimula încercările învăţătorilor, va trezi imbolduri, orizonturi noui de muncă, va asigura însfârşit o soartă mai bună aceluia ce se va năzui a fi gata ori când. Sunt necesare examenele, mai ales învăţătorilor împrăştiaţi prin satele răsfirate pe cuprinsul ţării, unde domină natura, unde singurul nucleu intelectual e învăţătorul împreună cu preotul şi alţii câţiva, mai mult sau mai puţin. Ar fi bine ca toate examenele să fie obligatorii, nu numai cel pentru definitivat. In acest caz învăţătorul distins, dornic de muncă va avea posibilitatea să înainteze nu numai din punct de vedere material, ci şi intelectual. Căci dacă n'ar fi examenele, prea puţini ar mai avea gândul de-a fi în curent cu schimbările pedagogice, didactice, etc. Pe domnii colegi să nu'i supere aceste afirmaţii, dlor să judece mai profund şi cred că la urma urmei îmi vor da dreptate.

Deasemeni pentru învăţătorul înaintat de gradul I, am prevăzut ca salar lunar o sumă de 500 lei aur, gândindu-mă la faptul că un profesor secundar, cu titlu provizoriu are 520—550 lei aur, salar de bază. Eu cred că învăţătorul de gradul I, merită a sta alături cu prima categorie a profesorilor secundari, căci are un stagiu în învăţământ de cel puţin 12—13 ani (cei mai tineri dintre ei). La aceasta îi dă dreptul cele patru titluri şi anume: a) de învăţător titular, b) învăţător definitiv, c) învăţător înaintat de gr. II, d) învăţător înaintat de gradul I.

Salariile tip aşa cum eu am socotit că e echitabil să se dea chiar din anul acesta, să se înmulţească cu coeficentul real de scumpete care este în mijlociu 40. Dacă posibilităţile financiare ale bugetului statului pe anul 1927 nu permit aceasta, coeficientul să fie 20 pentru toate categoriile de învăţători.

În acest caz reţinerile pentru pensie (cel mult 3 la sută din salarul primitor) inclusiv impozitul, care va trebui să ţie maximum de 2 la sută să se aplice la salarul primitor în lei hârtie în modul următor:

Pentru un salar de 100 lei aur se va percepe 5 lei. Această sumă va fi aplicată la salarul în lei hârtie, înmulţindu-se coeficientele 3 la sută şi 2 la sută cu numărul sutelor din salarul primitor. Pentru fracţiuni să nu se plătească niciun impozit, să nu se reţină nimic pentru pensie.

Bunăoară pentru un salar de 500 lei (aur) X 20 (coeficientul 1927) adică pentru zece mii lei hârtie să se perceapă întâi: 3X100=300 lei (pentru pensie), al doilea: 2X100= 200 lei (impozit pe salar.) Reţineri în total 500 lei. Cuantumul reţinerilor să reprezinte a 20-a parte din salarul primitor al funcţionarului.

Pe lângă salarul de bază în lei hârtie să se mai dea: 1. *Supliment de localitate* (10 la sută salar, 15 la sută urban II, 20 la sută urban I, 25 la sută Bucureşti), aplicat la salarul primitor întreg.

2. *Supliment de familie*: câte 200 lei pentru fiecare copil în viaţă. Funcţionarul cu zece copii să capete 2000 lei, adaus la salar, drept spor familiar. Prin sistemul actual se dă numai până la trei copii. Faptul acesta constitue în fond o mare greşală din partea statului, care ar trebui să încurajeze natalitatea, nu să o constrângă cum face în prezent.

3. Indemnizaţie de chirie, acelor învăţători, cari nu sunt directori, echivalată cu 1/10 din salarul primitor în lei hârtie. Toate aceste trei indemnizaţii să fie scutite de orice împozit.

*

Impozitele de astăzi sunt o adevărată pacoste pe capul bietului funcţionar. In special cel global a căzut ca din senin o mare nedreptate ce se face acelora ce servesc viaţa întreagă statul în diferite instituţiuni. Ar fi echitabil ca să plătească impozit global acel funcţionar care are un salar mai mare de 30.000 lei. Sau dacă nu se poate astfel *impozitul global să reprezinte a suta parte din salarul primitor anual al oricărui funcţionar* (minus reţinerile pentru pensiune şi impozitul pe salar).

După sistemul actual ni-se scade din „venitul anual“ numai 9000 lei minimum de existenţă, când ştiut este prea bine că această sumă deabia e necesară pentru creşterea unui copil. Pentru rest pe care statul îl consideră ca „venit veritabil“, ni-se aplică impozitul pe venitul global.

Statul nu trebue să apese tocmai pe aceia cari lucrează şi-şi jertfesc chiar viaţa pentru înflorirea instituţiunilor sale. Dacă vrea să-şi adune fonduri pentru buget sau mai bine zis să-şi echilibreze bugetul, el trebuie să impună pe cetăţenii milionari, pe acei cari câştigă milioane şi miliarde de lei şi cari adeseori declară un venit neînsemnat (păgubind statul cu sute de milioane) pe declaraţiile de impunere.

Fiecare să contribuie după puterile sale la susţinerea statului. Ori, funcţionarii cari sunt răsplătiţi cu lefuri mizerabile, să mai fie siliţi a plăti 20% din salarul mic iarăşi statului, sub formă de impozite? Cred că nu e dreptate.

In ceiace ne priveşte pe noi învăţătorii, în chestiunea salarizării aşteptăm cu încredere ca doleanţele noastre juste să fie împlinite. Am aşteptat prea mult ca să mai putem răbda, ca să mai aşteptăm. Glasul meu e strigătul de alarmă al învăţătorimii, care doreşte să muncească din răsputeri şi desinteresată ca întotdeauna; ea cere prin mine ca ostenelile ei să fie răsplătite, faţă cu greutăţile vieţii, faţă cu prestigiul ei care trebue să rămână neştirbit.

Numai în acest caz şcoala românească va da roadele mult aşteptate iar învăţătorimea va binecuvânta pe cei ce-au contribuit la răsplata meritată a ostenelilor ei.

Emil I. Coroianu
învăţător director în Hârău (Hunedoara)

Cum să fie sămânţa ce o însămânţăm ca să aducă o recoltă mulţumitoare

Deşi lunile de iarnă sunt un fel de repaos pentru agricultor, totuşi se află la orice gospodărie destule lucrări de săvârşit. Ocupaţiunea cea mai de seamă a agricultorului în lunile Ianuarie şi Februarie este căratul gunoiului pe câmp, pregătirea seminţei şi dresul maşinelor şi acaretelor pentru munca de primăvară. Aceste trei lucruri sunt cele mai de seamă pentru a putea aştepta la toamnă o recoltă bună. Cu unelte şi maşini pregătim pământul pentru a primi sămânţa. Iar cu gunoiul îi dăm puterea de a produce din sămânţă plantele dorite în vederea unei recolte bogate. Aceşti trei factori sunt de o potrivă de însemnaţi în agricultură. Pe când gunoiul şi pământul cu maşinele şi uneltele agricole sunt numai mijloace pentru producţiune, sămânţa este elementul fără de care nu se poate nimica.

Cum să fie sămânţa ce o semănăm? Ea trebue să fie desvoltată în boabă, să fie bine coaptă şi bine păstrată pentru ca să nu sufere puterea de încolţire din cauza umezelei. Prea veche aşişderea nu trebuie numai decât de curăţită prin prin vânturători şi trioare. Tocmai acuma este timpul cel mai potrivit pentru acest lucru.

Agricultorul are timp destul, aşa că pentru cazul că n'are singur astfel de maşini pentru curăţat, poate să se intereseze la vecini sau chiar mai departe prin alte localităţi.

Deocamdată e drept că avem cam puţine maşini de felul acesta, dar agricultorul priceput nu va cruţa nici bani nici timp şi totuşi le va afla. Pe un lucru care este de o însemnătate destul de mare, nu prea pun agricultorii noştri mare preţ şi anume pe împietrirea (saramurarea) seminţei contra unor boli numite viuperci, cum este tăciunele, mălura etc. Care agricultor nu ştie câtă pagubă îi fac aceşti paraziţi? Am avut ocazie să văd la o arie ţărănească, la care se treera, cum 4 saci cu grâu mălurat au tras la cântar 140 kgr.

Munca de un an a fost zadarnică. Am întrebat pe agricultori, de ce nu caută să combată această boală? Ei mi-au răspuns miraţi că nu se poate, doară aşa a dat-o Dumnezeu. Le-am explicat modul de combatere cu piatră vânătă şi pulbere de var şi cu Porzol.

Mi-au promis că vor face.

Un lucru să ştie fiecare agricultor, că atât tăciunele şi mălura se pot foarte bine combate, numai trebue să se intereseze la dd. agronomi, agricultori practici sau pe la cei din consileratele şi regiunile agricole cât şi la camerele de agricultură. Fiecare agronom le va da sfaturile trebuincioase cu cea mai mare bunăvoinţă.

Titu Bădeliţă

Răspândiţi „Cultura Poporului“

† Isidor Ieşianu

Intr'una din zilele săptămânii trecute s'a stins la Cernăuţi în neagră mizerie Isidor Ieşianu, consilier de finanţe în pensiune dar fără pensie cum îndătina să spună dânsul cu o ironie amară Originar din Cernăuţi, ca fiu de cantor biseriesc, el rămâne din copilărie orfan de tată şi numai prin sîrguinţa şi voinţa sa fermă el îşi continuă studiile, luptând cu cele mai mari neajunsuri până ce ajunge în clasa 7 liclală. Tocmai atunci urmând ocuparea Bosniei şi Herzegovinei de către trupele austriace, tânărul student este înrolat în armata austriacă şi trimis pe câmpul de luptă.

Intors înapoi acasă Ieşianu este silit să dea mai întâi examenul pentru toate clasele liceale şi abia după aceasta este admis la bacalaureat.

Studiile juridice le absolvează la Universitatea din Cernăuţi, unde luându-şi licenţa, este primit ca practicant în serviciul poştei din acelaş oraş.

Trece mai târziu ca practicant de finanţe în Bosnia în care serviciu rămâne mai bine de 35 ani şi înaintează până la rangul de secretar de finanţe. In Bosnia ca funcţionar austriac, el nu uită nici o clipă că este român şi ca atare cutreeră în timpul liber toate regiunile Bosniei, Herzegovinei, Istriei şi Dalmaţiei, interesându-se asupra originei popoarelor care au locuit cândva pe acele meleaguri. Cu sîrguinţa albinei el culege diferite date istorice, tradiţii, datini şi obiceiuri de care se foloseşte mai târziu în scrierile sale. Departe de Bucovina el urmăreşte toate manifestările naţionale şi culturale ale conaţionalilor săi şi vizitează adesea Cernăuţii şi societatea acad. „Junimea“ a cărui membru devotat a rămas până la moarte.

Prăbuşirea monarhiei austro-ungare îl găseşte la Cernăuţi, unde ca fost căpitan în rezervă intră în armata română. Cu câtă mândrie şi conştiinţă de sine purta el uniforma şi cât de fericit se simţea că cel puţin la bătrâneţe îl învrednicise D-zeu să fie ofiţer român. Mai târziu, din cauza vârstei înaintate, este silit să părăsească armata şi de aici înainte începe pentru veteranul Ieşianu drumul martirajului.

Reprimit pentru scurt timp în servicul de finanţe este înaintat prin bunăvoinţa unor oameni de suflet la rangul de consilier, iar apoi pus în disponibilitate spre a'şi regula drepturile la pensie. Ani de zile rămâne fără serviciu şi fără pensie şi se nutreşte numai cu promisiunile celor mari, cari se vede că nu ştiau ce însamnă mizeria. Era prea mândru ca să cerşească drepturile pe care şi le câştigase după aproape 40 ani de muncă funcţionărească. Umbla rătăcind pe străzile Cernăuţilor şi doară când mai întâlnea câte un prietin vechi îşi plângea necazurile şi-şi blăstăma vitregia sorţii. Işi înaintase toate hârtiile, plecase în zeci de rânduri la Bucureşti dar pensia mult aşteptată nu mai sosea. Comisiunile şi paracomisiunile care-i cercetau actele, nu aveau nici o grabă cu acest nenorocit bătrân ce bătăturea zădarnic drumurile şi urca şi cobora desamăgit scările. Nu primea nici pensia, dar nu i se da nici un alt serviciu spre a'şi putea asigura subsistenţa zilnică. Striga înzădar, deoarece găsea numai porţi zăvorâte şi urechi astupate. Cheia sa de lacrimi nu era în stare să descuie nici o uşă şi glasul său slăbit să mişte vreo inimă. Era străin în ţara sa proprie şi uitat şi neînţeles de ai săi.

Pe când atâţia nevrednici şi înconştienţi străini de suferinţele neamului şi ale ţării, îşi adună averi pe nemuncite şi-şi creiază situaţii frumoase, vizionarul incoregibil leşianu îndrăgostit până le nebunie de patrie şi popor, nu află nici o coajă de pâne cu care să-şi stâmpere foamea.

Iată tragedia în toată grozăvenia sa şi vai! câţi mai sufăr cum a suferit şi el.

Şi acum să vedem cât a muncit acest intransigent român pe terenul literar şi de care probleme era mai mult preocupat. Din toate scrierile sale, fie tipărite sau în manuscris, izvoreşte iubirea de popor şi ţară. Autorul este pururea frământat de dorinţa de a lămuri, cât se poate de bine originea poporului românesc şi în entuziasmul său se lasă chiar ispitit de a susţine că acest popor îşi trage obârşia dela zeii antici. Bazat pe diferite izvoare ale istoriografilor latini, greci, germani şi slavi, el nu se mulţumeşte cu teoriile acestora, ci ajunge adesea la convingeri contrare care răstoarnă întreg complexul de idei susţinute de istoricii străini. Nu e mirare că teoriile ridicate de el sunt în multe cazuri poate eronate şi exagerate. S'a încercat în diferite genuri literare şi a abordat adese chestiunile cele mai complicate şi mai dificîle. Era necruţător faţă de românii de origine străină cu deosebire din Levant şi vedea în aceştia pe propagatorii tuturor relelor şi apucăturilor de care sufere ţara sa. Cinstit până la extrem, el biciuia fără milă prin vorbă şi scris toate nedreptăţile, abuzurile şi moravurile uşoare şi tocmai prin acest procedeu puţin diplomatic în zilele noastre el şi-a făcut duşmani cari-l ţineau cel puţin de ţicnit dacă nu chiar de nebun. In indignarea sa de multe ori prea legitmă, el îşi vărsa ţot necazul sufletului său, desamăgit fără se mai gândească la stil şi formă. De aceea este explicabil că scrierile sale conţin adesea idei întortochiate, fraze greoaie şi propoziţii puţin îngrijite. Când revolta îşi ajunge culmea, vorbele sale se rostogolesc asemenea unui torent năprasnic care smulge toate zăgazurile.

Iată şi scrierile care au fost tipărite până acuma: 1. Wird der Mensch nach dem Tode leben? 2. Rutenizarea Bucovinei şi cauzele ei. 3. Puterea credinţei şi operaţiunea ei magică. 4. Românii din Bosnia şi Herzegovina în trecut şi prezent. 5. Despre neroc. 6. Secta paterenă (recte a „oamenilor buni“ (bogomilii). 7. Principii pentru o refacere radicală a vieţii social-morale la intelectualii români din România întreagă. 8. Originea şi însemnătatea cuvântului „Bosnia“, fragment de studii etnografice. 9. Urheimat des românischen Volkes und der roman. Sprache. Scrieri inedite şi rămase în manuscris: 1. Bucovina sub Austria dela 1775—1910, sub guvernatorii Pino Goes, Bourguignou şi Bleyleben şi lupta deputaţilor români în dieta ţării pentru existenţa neamului românesc din Bucovina (4 tomuri). 2. Der romänische Untergrund für die südslavichen Weihnachtsgebräuche 3. Die Romänen in Bosnien und Herzegovina und am ganzen Balkan in Verganheit und gegenwart. 4. Curs practic de stenografie română, un sistem cu totul nou (în colaborare cu răposatul E. Sucevanu), 5. Universul o materializare a forţei universale. 6. Moartea, transcedentul şi viaţa în transcendent trad. după Dr. C. du Prel, 7. Principiul naţional în muzică cu o istorie a muzicei la Români. 8. Reforma radicală în creştere, unica bază pentru formarea unei Romanii mari, 9. Hypnotysmus und Somnambulismus. 10. Despre originea Sâmbetei şi misticismul numărului 7 în istoria popoarelor antice. 11. Jidovismul: fiinţa, istoria şi religia jidanilor dela originea lor şi până 'n timpul prezent. 12. România în războiul european 1914—18. 13, Ce folos a adus Antanta în decomun şi în special pacea dela Versailles României şi întregului neam românesc? 14. Dacia: antică, medievală, prezentă şi viitoare. 15. Istoria Bosniei şi Herzegovinei dela originea ei până la ocuparea ei de către trupele austriace. 16. Istoria Bosniei şi Herzegovinei sub administraţia Austriei. 17. Die romänische Frage in Siberien und ihre Lösnug.

Este neexplicabil cum acest fiu al Bucovinei şi fost funcţionar austriac a găsit timpul necesar să desvolte o activitate literară atât de fecundă, chiar dacă unele din scririle sale n'ar purta timbrul originalităţii sau n'ar avea altă valoare literară decât cea informativă. Munca sa titanică, zbuciumul său neadormit şi dorinţa ferbinte de a-şi servi şi ridica neamul şi patria, trebue să ne stoarcă admiraţie, mai ales când ne gândim că viaţa acestui modest român n'a fost decât un lanţ de suferinţe, de neajunsuri şi de privaţiuni. Era o fire neastâmpărată şi scrutătoare care nu se mulţumea cu teorii vagi, ci urmărea lucrurile cu încăpăţinare dacă se putea până la originea lor. Stoic în adevăratul înţeles al cuvântului, el înţelegea să înfrunte toate obstacolele ce i se iveau în cale, fără să cedeze când se credea în drept şi fără să se plece înaintea neadevărului.

Aşa a rămas neschimbat până ce în ziua de 17 Februarie anul curent, nemiloasa Atropos din rândul Parcelor, despre care vorbea el cu atâta înflăcărare, i-a tăiat firul vieţii. Ar fi de dorit ca Societatea pentru cultură şi literatură din Cernăuţi, să devie posesoarea cărţilor şi manuscriselor rămase după răposatul Isidor Ieşianu.

I. *Tom*

Ne năpădesc străinii

Zică cine ce vrea, România este ţara cea mai eftină a Europei. Dovadă că, în nici o ţară nu se îmbulzesc atâţia străini ca la noi. Astfel de pildă în cursul anului trecut au venit în ţara noastră nu mai puţin de 64 mii 964 străini, singur numai prin staţia Episcopia Bihorului. De eşit n'au eşit decât abia 10 mii 900. Aşadară au năpădit în ţara noastră printr'o singură staţie 54.065 străini, şi aceia aici au şi rămas.

Mai multă viaţă în şcoală

Trăiesc cu adevărat acei cari luptă şi muncesc din greu. *Victor Hugo*

Tot ceeace să învaţă în şcoală n'are alt scop, decât o bună pregătire pentru viaţă a copiilor şi această pregătire îşi atinge idealul atunci când şcoala care dă învăţătura e şi ea plină de viaţă de suflet şi de poezie.

Dacă şcoala plictiseşte, dacă sufletele cari vin aci să prindă lumină, nu tresar de fiorii muncii creatoare, dacă viaţa şcoalei nu le încălzeşte — căci sufletul după un vechiu filozof grec nu-i vas cari să-l umpli, ci e un cămin pe care trebuie să-l încălzeşti, e un foc pe care trebuie să-l hrăneşti — atunci toate produsele ei şi-au înmormântat viaţa în şcoală. Sufletul e o forţă activă, un organism viu, care se desvoltă prin hrană şi exerciţiul ce i-l dă viaţa şcoalei, căci viaţa cu toate aspectele ei se învaţă numai prin viaţă.

Şcoala de azi, nu e destul de vie, şi nu propagă un frumos principiu pe care l-arostit profesorul Reinach, la congresul de educaţiune morală ţinut la Roma în toamna lui 1926: „Fă-te tare căci este viaţa grea; făte luminat ca să poţi fi-t erou“. Personalitatea şi energia se desvoltă în şcoală cu mai multă viaţă, unde elevul colaborează cu profesorul la descoperirea ideilor, iar inteligenţa se hrăneşte numai cu acele idei şi adevăruri, pe care le înţelege şi asimilează. Educaţia urmăreşte formarea şi pregătirea copilului pentru viaţa practică, şi e bine ca oridecâteori e cu putinţă educaţia să-se facă prin practică în vederea practicei, prin acţiune, în vederea activităţii viitoare. Ne trebuie prin urmare o primenire adâncă în întreaga organizare a şcoalei, şi tot ceeace aduce mai multă viaţă e bine venit.

Invăţământul care se armonizează cu natura copilului e un învăţământ posibil şi rodnic, care deşteaptă totodată şi interesul, învăţământ care rămâne pentru şcoală un principiu cardinal. Elevii trebuie să capete în şcoală putere adâncă de observare asupra tuturor lucrurilor. discernământ clar asupra tuturor fenomenelor vieţii sociale, cei înconjoară, spre a putea în orice moment să-şi aleagă o cărare dreaptă care duce totdeauna spre cetatea biruinţelor vieţii. Să se întărească în aşa fel ca să poată înfrunta cu energie orice pericol. „Trebuie ca şcoala populară, să aibă despre viaţă concepţiunea cea mai exactă şi cea mai înaltă, ca ea să aibă tendinţa nu numai de a-se adapta acesteia dar şi de a o face să crească.“ (Blaguernon).

Manifestarea în belşug a forţelor, şi mai ales atingerea scopului, este în mare măsură plăcută, chiar când e vorba de joc, inactivitatea, repausul şi amontirea sunt chinuitoare şi insuportabile. Folosul educaţiei active în deosebire de educaţia intelectualistă, este că apreciază folosul mişcării nu numai pentru viaţa trupească, dar şi pentru cea sufletească. Personalitatea totdeauna este creatoare şi în activitate îşi găseşte desvoltarea sa iar produsul activităţii personalităţilor este cultura! Cel ce se găseşte într'o stare activă, îşi încordează continuă forţele sufleteşti pentru urmărirea unui scop nobil tinzând mereu spre trebuinţa creaţiei.

Barth ne arată că şi în morala antică, la Plato, şi Aristotele, principiul activităţii era considerat ca singurul în măsură să procure fericirea. Iar în timpurile moderne, începând dela Descartes, activitatea a fost considerată ca singurul mijloc de a desăvârşi viaţa sufletească.

In şcoala noastră de azi e multă lipsă de viaţă şi ordine. La un liceu, luând foc un coş, lucru departe de a fi un pericol evident, toţi elevii au părăsit buzna clasele, coborând scările grămadă unii peste alţii, fugind afară. Dacă învăţăm într'una în şcoală să înfruntăm cu bărbăţie orice furtuni care ar veni mai târziu în viaţă, dece pentru un lucru de nimic, să ne arătăm chiar în şcoală că suntem atât de slabi şi nu-l putem privi în faţă? Chiar dacă ar fi luat clădirea foc, nu-şi puteau închipui ca flăcările nu pot mistui zidurile de cărămidă în câteva minute şi să nu dee acest spectacol trist. Frumoasă, dar tristă comparaţie avem de făcut cu micii şcolari americani, cari au coborît cântând în rând cu profesorul în frunte scările multor etaje, prin fumul şi flacările întregei clădiri, care ardea. Câtă energie şi putere de rezistenţă contra pericolului ce stă în faţă se vede la americani, pericol care-l înfruntă cu demnitate, nu cu laşitate, ca la noi cu fuga, când el nici nu stă în faţă.

Ca educator al poporului, Pestalozzi, se convinsese, că omul se formează, mai mult prin *ceeace face*, decât prin ceeace ştie.

Se spune că profesorul Jowet, fiind întrebat ce face Oxfordul din studenţii săi, a răspens „Olfordul poate să înveţe pe un gentleman englez cum trebue să fie un gentleman englez“, şi ungentleman e un om care are o anumită linie de activitate, de purtare, de mai înainte determinată şi dinstinctă pentru toate împrejurările vieţii.

La noi copilul e păzit cu prea multă grijă de pericol şi de luptă şi mai târziu când ajunge membru al societăţii e slab pregătit pentru poverile sociale. Viaţa cu toate greutăţile ei este o mare educatoare. Greutăţile, piedicile ce ni se pun în cale, ne fac să reacţionăm, să învingem, să căpătăm obişnuinţa de a învinge totdeauna. Desigur, nu trebuie să grămădim greutăţile în drumul copilului, dar nici nu trebuie să'l ferim cu prea multă grijă de pericol şi de luptă. Chiar poetul a spus că nici un drum cu flori nu duce la glorie, tot aşa nici un drum fără pietre nu va creia caractere tari.

Să lăsăm dar la o parte, toate procedeele mecanice cari tâmpesc, toate lecturile monotone şi seci. Să punem pe copil în faţa adevărurilor concrete. Tabloul ori cât de frumos ar fi nu este viaţa, este cel mult o viaţă îngheţată care nu interesează decât un simţ. Trebuie să mergem în natură, pentru a privi lucrurile şi fiinţele în haina lor adevărată, ca să obişnuim copilul să observe, să compare şi să judece. Şi Lessing zice că „e mai plăcut să cauţi adevărul decât să-l găseşti“. A gândi, a judeca bine, a fi dibăci, a se conduce singur, valorează mai mult decât a şti mult. Activitatea de seamă a şcolarului este cel dintâi principiu, care trebuie să-l predice şcoala de azi, îngrijindu-se de puterea lui producătoare. Ea are cu atât mai multă viaţă, cu cât respectă treptele de desvoltare ale vieţii copilului în creştere, considerându-l ca o fiinţă în continuă desvoltare şi prefacere, dând o deosebită importanţă obiectelor de învăţământ care se adresează în primul loc voinţii şi sentimentului, şi mai puţin inteligenţii. Totul prin urmare trebuie înlocuit cu viaţă, cu învăţarea prin viaţă şi pentru viaţă.

Când oare vom putea avea şi în clasele elevilor atâta viaţă câtă se observă în orele de recreatie ca şi la jocul lor? Vezi aci atâta plăcere, atâta viaţă, atâta voioşie, că te bucuri mult, dar repede te înstristezi când intră în clasă şi-i vezi pe toţi cu feţele fără bucurie şi fără veselie. De ce oare viaţa cărţii nu-i înveseleşte? Iată organizarea şcoalei e de vină, cu toată legea, regulamentele şi programa ei.

Pentru a răspândi pretutindeni, viaţa românismului bogată şi plină de farmec, trebuie ca cea dintâi făclie, şcoala s'o trezească şi s'o aprindă în sufletul fiecărui copil de azi, pentru a-i aduce fericirea vieţii de mâine a lui, şi a neamului întreg. Azi mai mult ca oricând se impune din partea tuturora, ca să dăm mai multă atenţie şcoalei, şi s'o sprijinim, cu toată puterea noastră de muncă, şi cu tot sufletul nostru ca să-şi ajungă scopul. Toate frământările noastre vor fi zadarnice, dacă nu deschidem ochii să privim şcoala ca cea dintâi forţă care lucrează la regenerarea unei naţiuni.

Nici-o muncă în acest scop ideal nu va fi irosită în zadar, şi chemarea tuturora de a da viaţă şcoalei e sfântă şi binecuvântată de Dumnezeu.

Să ne înţelegem fraţilor chemarea, şi să aducem în lumea şcoalei viaţa adevărată care clădeşte şi înalţă.

D. Pupăză
Directorul şcoalei din Dobriţa-Gorj

Premiile
Societăţei scriitorilor români

Societatea Scriitorilor români a ţinut adunarea generală, la Fundaţia Carol, sub preşedenţia d-lui Liviu Rebreanu. S'a făcut împărţirea premiilor anuale ale S. S. R.

D. C. Ardeleanu a obţinut premiul „I. Al. Brătescu-Voineşti“ de 25.000 lei al minist. artelor, pentru romanul său „Diplo.natul, Tăbăcarni şi Actriţa“.

D. I. Minulescu, primul „N. Filimon“, de 25.000 lei, pentru toată opera sa poetică.

D. Vasile Savel, premiul „C. A. Rosetti“, de 20.000 lei, pentru romanul „Vadul Hoţilor“.

D. Ion Pillat, premiul „Socec“ de 10,000 lei, pentru volumul „Biserica de altă dată“.

D. Perpessicius, premiul S. S. R. de 6000 lei, pentru poezie.

D. Eugen Boureanu, premiul de 4 mii lei pentru volumul „Povestiri de pe dealuri“.

D. George Dumitrescu, premiul „Benvenisu“ de 2000 lei. pentru volumul său de poezii.

D. Artur Enăşescu, premiul „Ionel Pavelescu“ de 1000 lei pentru sonete.

Măsură bună

Guvernul Italiei a hotărât ca ori unde în oraşele italiene s'ar afla ghicitoare şi cărturărese care „lucrează“ pe bani, să fie puse la amendă şi îndată arestate. Măsură potrivită şi pentru oraşele şi satele noastre.

Obiceiuri din satele minoritare cu sârbii de sărbătorile Crăciunului

Din Câmpina (Langenfeld) Caraș

La ajunul Crăciunului când sosește seara, vin colindătorii în cete, cete și cântă cântece în cnr la fereastră, fiecărui om despre venirea sfintelor sărbători ale Crăciunului.

Colindătorii sunt numai copii dela 7—16 aui.

In acest timp când se cântă la fereastră femeia le dărueşte la colindători ca dar numai nuci, iar omul le dărueşte bani la fiecare colindător în parte și tot așa se petrece și cu ceilalți colindători cari vin pe urmă. Insă fiecare casă primește toate cetele de colindători cari vin pe rând la fiecare casă.

După ce s'a terminat cu colindătorii, omul se duce la șură (clae cu pae) și aduce pae cât poate să ia în spinare, pe când femeia îl așteaptă în cuhne (bucătărie) și zice omul „bună seara" care intră mai întâiu în cuhne, femeia îi zice: „Domnul Hristos să-ți ajute". Omul lasă câteva pae pe care le risipește prin cuhne.

Omul urmează mai departe risipind pae prin toate odăile. Și venind toți ai casei întinde masa pe pae jos și mâncând cu toții, șezând grecește jos. La terminarea mesei se duc rudeniile unii la alții cu o sticlă cu vin, se așează iar grecește pe pae și petrecând până la miezul nopți când se începe slujba la biserică.

Când s'a început slujba toți locuitorii sunt la biserică mai ales cei bătrâni, cari se așează în modul următor: Copiii stau lângă altar în partea dreaptă. fetițele în partea stângă, băeți (feciorii) în față în biserică, și așa se așează căci prin mijlocul bisericii este ca un fel de stradă iar după băeți urmează oamenii din ce în ce mai în vârs ă în așa fel, ca cei bătrâni să fie cei din urmă. De observat este căci se așează în rânduri, rânduri, cu evlavie și cu credință în Dumnezeu căci nici nu se vede vreunul mișcându-se din locul lui până când se termină Utrenia.

Dela utrenie până la sf. leturghie se face pauză de vreo trei ore la care se trage clopotul și se strâng credincioșii în biserică după cum stă mai sus. După terminarea sf. leturghii copii ies mai înainte, apoi vin băeiii cari primesc anafură și se urmează mai departe până când vin femeile.

După ce s'a terminat cu sf. Le- târghie oamenii cei bătrâni și femeile așteaptă venirea preotului din biserică la ușă, Când vine preotul zice: „Hristos s'a născut" iar ei zic: „Adevărat s'a născut", luându-și fiecare om sau femeie ziua bună dela preot (îi sărută mâna) și se duce fiecare la casa lui.

Acasă fiecare se așează grecește jos pe pac și mănâncă și petrec până pela orele 3—4 după masă:

La 3 sau 4 ora băeții (feciorii) aduc lăutari și joacă până seara pe când cei bătrâni și femeile privesc cum joacă băeții cu fetele.

După aceia se duc acasă cu toții și petrec ca mai înainte însă lampa nu se stinge toate nopțile Crăciunului, din ajun.

A doua zi de Crăciun cum se luminează de ziuă, se aud fel și fel de cântece frumoase și duioase, sunete de clopoței și zurgălăi, iar băeții și oamenii mai tineri călăresc caii cei mai frumoși prin tot satul, și cu câte o sticlă cu vin în mână.

Când se face timpul de masă la 12 se strâng, fiecare la casa lui și după masă se duc la joc după obiceiu ca și în ziua din tâi.

A teia zi de Crăciun se scoală femeia fiecărui om denoapte și mătură toate odăile unde au fost risipite paele dela ajun, le așează într'o torbă, (traistă mai mara cu flori ca un covor) le dă tătatului sau omului, care la rândul lui le duce la câmp afară și le risipește pe ogor sau mai ales prin vii.

După ce s'au întors dela câmp se strâng din nou cântă ca și'n a doua zi și merg în alt sat mai apropiat călări pe cai, iar cei din satul vecin sunt datori să vie în locul de unde au plecat călăreții (prin aceasta zic: căci cum a fugit fecioara Maria cu pruncul tot așa se duc și ei în alt sat), și când au ajuns în satul vecin prietenul care are prieteni. rude etc., se cinstește cu vin.

La întoarcere nu intră în sat pâna când cei din satul vecin nu se reintorc și ei la casele lor.

Cu toții merg la masă și apoi la joc ca de obicei.

Sunt frumoase obiceiuri și mai ales în biserică când preotul face serviciul divin; să luăm pildă cu câtă evlavie și sfințenie se duce un om sau femeie să ia parte la sf. slujbă.

N. Dumitrescu—Bistrița
învățător

Din Brașov

Suntem în al 3-lea an de când profesori universitari de la Cluj, constituiți în asociația „Astra" de la Sibiu, continuă să ne țină din lanuarie și până în Martie din 2 în 2 săptămâni, conferințae istoricenaționale etc., la cari iau parte cu toată plăcerea familli din elita românească a acestui oraș.

In acest an pe lângă aceste conferințe, se mai adaugă și cele ținute de dnii profesori invitați de „Asociația profesorilor secundari din localitate.

Așa, Joi 3 Februarte, I. Th. Florescu, fost ministru de justiție, a ținut o interesantă conferință tratând despre „Setea de dreptate" din timpurile vechi și până azi. Deaceiași asociație mai sunt invitați d-i profesori A. C. Cuza, Mehedinți, Pârvan și V. G. Ispir, a căror conferințe vor fi intercalate cu cele ale asociaților „Astrei". O conferință plină de interes în special pentru brașoveni, a fost cea desvoltată Sâmbătă 12 Februarie de d. prof. univ. Panaitescu de la Cluj, tratând despre „Urmele romane în Țara Bârsei".

Cu o dicțiune într'adevăr entuziastă, oratorul ne-a spus în esență:

Dacă indivizii se deosebesc unii de alții, tot așa și popoarele, cari alcătuesc indivizii nu-s la fel pe lume. Cei mulți trec în mulțimea necunoscută, câțiva însă rămân deasupra și sunt trecuți în cartea istorică a vieții. Așa și cu popoarele.

Unul din popoarele, cari au creiat în urma lui vecinicii este poporul roman. Aceste vecinicii nu constau în puterea zidurilor ridicate pentru apărarea, sau a pământurilor ocupate de la cei învinși, ci în puterea de moștenire de a transmite spiritul lui celor ce vin după el.

Tot ceia ce noi, ca urmași ai Romei avem bun în sufletul nostru, Romei se datorește, care a știut cum și ce să sădească în sufletul nostru. Nu toate popaarele au acest noroc de moștenire, Roma și-a îndeplinit această misiune prin acțiune politică, căci fenomenul cel mai important în viața istorică a unui popor este cel politic. Romanizarea însăși a Daciei este în esență un fenomen politic.

Drumul roman, care nu e de cât un factor politic, cel mai principal dealungul Oltului, reprezintă stăpânirea romană. Acest drum era prevăzut cu petre miliare, din care una s'a descoperit la Turda — fost satul Potais a —, și care reprezintă Kilometrajul nostru de azi, însă cu toate indicațiile pentru o complectă orientare.

Romanii au așezat — cu scop de apărarea granței, diferite castre (castele-cetați); prin ele s'a răspândit și viața nouă romană. Un castru la noi este la Râsnov-Brașov, altul la Hoghiz; deasemenea și cele ce păzesc toate pasurile dinspre Carpați; dar cel ce îndeplinește toate condițiunile științifice-technice este cel de la Bretcu din jud. Trei-Scaune.

Acest castru a fost studiat două veri de conferențiar. In el se găsesc materiale romane, cum și olării, cari amintesc o perioadă anterioară stăpânirei romane.

Populația de aici lucra oale, de cari se foloseau și soldații romani. Ceiace aveau romanii în special era armura și oale „terra sigilatta", numite așa pentru că aveau un caracter deosebit — de finețe — în comparație cu cele lucrate de populație. Caracteristic unui castru era baia situată cam la 500 m. și care pentru romani era o necesitate ca și pâinea zilnică. De asemenea. trebuia să se clădească lângă o apă, pădure, pășune încât ostașii paznici să poată trăi în condițiuni bune de viață. Aceste condițiuni le îndeplinește castrul de la Bretcu, așezat în fața pasului Oituz.

Conferința a fost însoțită de proecțiuni.

Distionul conferențiar — în concluzie — a arătat că stăpânirea noastră de azi, — ne impune — ca urmași ai Romei, să studiem urmele romanilor, cari pe unde au fost. au știut să lase moșteniri neperitoare de spiritualitatea lor, care-i deosebea de celelalte popoare.

Paralel cu acest ciclu de conferințe ținute pentru intelectualii brașoveni, în fie care Duminecă se țin pentru poporul din Schei (o parte pur românească a Brașovului), șezători cultural-artistice, organizate de un comitet compus din preoți, profesori, medici și ofițeri.

Așa, Duminică 13 Februarie, a vorbit păr. protopop Dr. Blaga despre problema educației, arătând, că în vechime oamenii să îngrijeau mai mult de războae și prea puțin de desăvârșirea lor sufletească; o educație bună trebue să corespundă timpului, în care trăește individul și având de călăuză principiile morale.

Duminecă 20 Februarie, a vorbit păr. Furnică despre înjurături, făcând apel la popor să se desbare de ele, căci mai ales în fața străineilor — perdem — din calitățile, pe cari trebue să le avem, ca români în țara noastră plină cu tot felul de naționalități.

Este de menționat, că, caracteristic acestor șezători este faptul, că muzica instrumentală militară ce cântă numai bucăți populare (doine, hori, sârbi, românești, ș. a.), face ca publicul românesc să umple sala cea mare de festivitate a liceului „Șaguna".

Rotaru.

Desvoltarea gustului de citit la copii

Copilul, — încă din primii ani, când poate răsfoi o carte, — caută cu mare plăcere, să vadă *pozele* ce se găsesc într'însa și nu-l interesează ce-i scris. El cetește ceeace vede, adică — mai bine zis — el face fără să vrea compunere după imagini. Dacă ilustrația e bine executată și colorată, ideile vin și mai ușor.

Chiar și mai pe urmă, când intră în școală și ajunge prin clasa II-a sau a III-a, când îi cade o carte în mână, o ia și o filuește cu de-amănuntul să-i vadă pozele, După ce-a răsfoit-o și i-a dat de capăt, se întoarce la început și s'apucă să vadă *ce spun pozele acelea.* Cetește pe nerăsuflate și când dă de pasajul ilustrai, se oprește și se uită la poză, să vadă dacă e întocmai așa.

Inainte de-a ceti cartea, el își făurește altă povestire, de multe ori asemănătoare cu cea din carte; alte ori, însă, făurește altă povestire străină cu totul de cuprinsul cărții.

Principalul, la o carte pentru copii, este: să fie bogat ilustrată și ilustrațiile să fie cât mai bine executate și cât mai aproape de adevăr, în așa fel desemnate, încât ele singure să facă povestea. Chiar în cl. I, unde copilul nu cunoaște literele — la început — și nu poate ceti curgător, aici trebue să aibă *abecedarul cu poze multe și chiar colorate.* Mai demult erau abecedare colorate, însă păcătuiau în privința fondului: aveau cuvinte reslețe, care nu spuneau aproape nimic, din ce era în ilustrație. Abecedarul dlor Nisipeanu și Geantă, dacă ar fi colorat, ar fi cel mai bun abecedar, din câte apar acuma. Cărțile de cetire, pentru toate clasele, ale dlor Biciulescu și Tassu, sunt foarte bune, însă ilustrațiile lasă de dorit, deoarece sunt desemne schițate. „Cartea omului natur, ediția mare" a dlui Popescu-Băjenaru, e o *enciclopedie* din toate materiile din învățământ, dela cl. I—VII-a și este frumos de ilustrată; *e o operă didactică fără rival.*

Cum am spus mai sus, totul la o carte pentru copii sunt ilustrațiile.

Cum desvoltăm gustul de cetit la copii?

Pe lângă cartea de cetire, care o răsfoește în toate zilele, copilul trebue să mai aibă și un *jurnal al lui,* după cum au și oamenii mari, în care să găsească ceva nou, ce n'a găsit în cartea de cetire. Acest jurnal al lui e *revista,* anume scrisă pentru el.

O revistă pentru copii trebue să îndeplinească aceleași condițiuni spuse mai sus. Pe lângă acestea, trebue să fie lipsită de *neologisme* — în această privință păcătuesc și multe *cărți de cetire* — și să nu fie plictisitoare, îngreunând mintea cu o mulțime de nume proprii, fără nici un rost. Să vedem acum, dacă revistele ce apar, îndeplinesc aceste condițiuni:

Mai întâi să enumerăm revistele pentru copii, ce apar în țara noastră.

Cele mai de seamă și pe care le cunosc eu, sunt: Incepem cu cea mai de demult: „Revista copiilor și a tinerimii", condusă de Costaforu, care acum, după apariția „Lumii Copiilor", a rămas uitată deaproape de toți, „Dimineața Copiilor" condusă de d. Batzaria și „Amicul Copiilor", condusă de editorul Ig. Hertz. Revista dlui Costaforu a rămas în urmă, cu același fel de povestiri și cu aceleași feluri de „începătură" de desemn. „Lumea Copiilor" condusă de G. Filip, e — pot să spun fără înconjur — *cea mai bună și potrivită* revistă pentru copii. Ilustrațiile, de o execuție ireproșabilă, datorită dlui Ary Murnn, unul dintre maiștrii penelului românesc, sunt sufletul revistei.

Toate povestirile și istorioarele sunt scrise de cei mai de seamă scriitori, adânc cunoscători ai vieții de copii, iar literele — în corpul revistei — au o așezare estetică, putând fi cetită de cel mai din urmă cărturar.

E lipsită de neologisme, iar cuvintele greu de înțeles sunt explicate în josul paginii.

De când a apărut această revistă, s'a mai ușurat, întru câtva, predarea cetirii în școala primară. Ca orice revistă, și „Lumea copiilor" mai păcătuește pe ici pe colo, în privința fondului mai cu seamă la pagina ultimă, la povestirile hazlii, după imagini. „Dimineața Copiilor" păcătuește mult în privința fondului și a formei. Se dau istorioase destul de ilustrate, dar neizbutite, fără nici oleacă de învățătură. E un fel de „Furnica" sau „Veselia" pentru copii. Se face prea mare abuz de traduceri făcute de persoane care — în ce privește limba română — cam lasă de dorit.

„Amicul copiilor" urmărește — pur și simplu — câștigul material din gros deoarece nu face altceva, decât să reproducă bucăți de prin cărțile de cetire și să le ilustreze destul de caraghios (Pictor e Charl Benedek.) Ni s'a trimes — mai anii din urmă — câte un No. de probă, să abonăm școala și elevii, mai bine, cu banii ceia, s'ar cumpăra o putină de apă, la școală.

Acuma, în urmă, a apărut „Universul Copiilor", condus de T. Castrișanu și ilustrată de pictorii Dem, Gily, A. V. Lecca, Tial, Pascal Radulescu și alții.

Această revistă publică povestiri din viața copiilor, povestiri hazlii, concursurl de deslegări de șarade și întrebări, piese de teatru instructive, romane din viața copiilor, precum și rebusuri și povestiri fără vorbe. „Universul Copiilor" *își are întâietatea, fiindcă publică scrieri românești și prea puține traduceri,* și acesta e meritul mai de seamă. Dar păcătuește și el întrebuințând prea mult limbajul literar și neologismele. Povestiri populare ca în „Lumea Copiilor" nu găsești. Ilustrațiile sunt foarte greu de înțeles, mai cu seamă cele făcute de „Dem".

Această revistă e potrivită mai mult pentru elevii din cursul complimentar, sau — mai bine zis — pentru copiii din școalele secundare.

In școala primară, numai o parte din materia ce cuprinde, se poate folosi.

Așa dar o putem clasa — după ordine — adoua după „Lumea Copiilor".

Ni s'a făgăduit — acum câțiva ani — de către conducătorii Fundației Culturale „Principele Carol" scoaterea unei adevărate reviste pentru copii „Făt-Frumos", nu știm cauza neexecutări acestei făgăduințe. Credem că nu i-a trecut timpul și o așteptăm, cu drag, să apară.

E vorba să fie scrisă de cei mai de seamă mânuitori ai condeiului, scriitori de talia dlor Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Emanoil Bucuța, ș. a.

In general vorbind, se poate spicui din fiecare revistă câte ceva de samă.

Victor Sandulescu-Topolița
învățător

M. S. Regele și Academia Română

Cunoscuta și statornica bunăvoință ce M. S. Regele are pentru Academia Română s'a arătat din nou prin statutul promulgat în zilele trecute pentru fundațiunea „Regele Ferdinand", statut în care — prin voința suverană — s'a dispus ca înalta Instituțiune culturală să fie reprezentată prin delegați în consiliul și comitetele de conducere ale marei fundațiuni regale.

Academia, întrunită în ședință generală extraordinară Vineria 25 Februarie a fost adânc mișcata de noua manifestare a bunăvoinței Inaltului ei Președinte și Protector. Președintele activ, d. prof. Em. Racoviță a deschis ședința cu următoarea cuvântare ascultată în picioare, apoi s'a subscris de toți membrii prezenți adresa omagiată, care în aceeaș zi a fost încredințată organelor cuvenite spre a fi prezentată M. S. Regelui:

Domnilor Colegi,

„Inaltul gând al nostru, întruniți în sesiune generală extra-ordinară, se îndreptează către Augustul Președinte Onorar și Protector al Academiei Române. Toți urmărim zilnic cu emoțiune, cu speranță și cu deplină încredere restabilirea sănătății M. Sale Regelui, care este cheia de boltă a ființei, a vieței și a prosperării scumpei noastre patrii întregite.

Chiar în aceste zile de îngrijorare marele și bunul nostru Rege a găsit prilej să arate din nou interesul și afecțiunea statornică ca are pentru Academia Română: prin Statutul pentru conducerea și administrarea fundațiunii „Regele Ferdinand", statut promulgat pe ziua de eri. M. S. Regele dispune ca Academia să aibă reprezentanții ei atât în Consiliul de conducere și administrație cât și în cele două comitete cari vor conduce cele două secțiuni ale fundațiunii și anume una pentru încurajarea și educațiunea culturală a tineretului și pentru cercetările științifice consacrate cunoașterii Romăniei și alta pentru ajutoarea culturală a familiilor militarilor.

Avem deci un nou prilej de a exprima Augustului Protector recunoștința Academiei și facem din adâncul inimilor noastre urările cele mai vii pentru grabnica și deplina însănătoșire a iubitului nostru Rege".

INFORMAȚIUNI

SOCIETATEA de cumpărare „Trezvia" din Cernăuți a aranjat un ciclu de 7 conferințe publice asupra problemei alcoolismului dela 27 Februarie până la 10 Aprilie 1927. Conferințele se vor ține în fiecare Duminică între orele 11—12, la Școala Reală Ortodoxă din Cernăuți, cu următorul program: 27 Februarie, d. Ștefan Bidnei, președintele societății „Trezvia" din Cernăuți, „Despre prohibițiunea constituțională americană". 7. Martie, d. Dr. Octavian Scalat advocat, „Preoții și alcoolismul". 13 Martie, d. Mihai Cernescu preot, „Contribuțiunea alcoolului la degenerarea popoarelor". 20. Martie, d. Dr. Niculae Daniil, medic-primar, „Alcoolul ca toxic, alcoolul ca medicament". 27 Martie, d. Dr. Orest Tarangul-Valea Uței, inspector misionar, „Flagelul beției" (cu proiecțiuni). 3. Aprilie, d. George Grigorovici, fost senator, „Alcoolismul, munca fizică și intelectuală" (cu proiecțiuni). 10 Aprilie, d. Ambros Comorosan, advocat, „Chestiunea alcoolului în lumina preșei.

Revista corurilor și fanfarilor române din Banat

Banatul nostru se găsește în cea mai mare mizerie a scrisului românesc. Nu avem nici un ziar cultural, care se fie sigur de apariția lui, care se apere interesele pur culturale ale provinciei noastre, fără a intra câtuși de puțin în politica partidelor, din interes pur material, pentru a-și putea vedea celelalte numere de ziar tipările și lansate. In halul acesta ne găsim astăzi după nouă ani de stăpânire românească. Ne întrebăm: care ar fi calea către lumină?

Asociația corurilor și fanfarelor române din Banat, își ia asupra ei greaua sarcină, ca prin înființarea unei reviste să ridice drapelul cultural al Banatului.

Astăzi pe meleagurile noastre suntem la noi acasă, și doinele noastre răsună pentru noi; o viață întreagă ne putem colinda țara, pentru a ne cunoaște frații, ținuturile, porturile, obiceiurile, cântecele, vorba și aspirațiunile, ori năcazul. Credem că cea mai menită asociație pentru ridicarea prestigiului cultural al Banatului, este a noastră, care atât în treçut cât și în prezent luptă pentru progresul cultural al acestui pământ, hărăzit cu darul doinei, prietenă nouă atât în năcazuri, cât și bucurii.

Pornim la muncă, cu aceeași modestie ca înainte de patru ani, când am dat naștere acestei asociațiuni.

Revista noastră va fi în primul rând, organul oficial al corurilor și fanfarelor din Banat; fiecare cântăreț bănățean trebue să o cetească. Este a tuturor cântăreților, cari sunt paznicii cei mai fideli ai doinei bănățene. In rândul al doilea va fi îndrumătorul tuturor talentelor române, pentru realizarea idealului nostru. Orice chestiune importantă pentru cultura Banatului își va găsi locul în coloanele revistei noastre, pentru care apelăm la toți cărturarii noștri, a ne oferi atât sprijinul lor moral, cât și material.

„Revista corurilor și fanfarelor române din Banat" va apare în Lugoj sub conducerea unui comitet, al cărui primredactor este d. Filaret Barbu, secretarul general al asociației.

Prețul unui exemplar este lei 10. Fiecare cor înscris în asociație va abona această publicațiune, care-i va servi toate interesele și se va năzui pentru propaganda cea mai întinsă, după putință și merit.

Apelăm însă la fiecare membru al asociației să-i fie un credincios cetitor, pentrucare stabilim următorul abonament:

Pentru membrii asociației, pe un an lei 100·—
Pentru cetitorii din țară, pe un an lei 150·—
Pentru cetitorii din străinătate, pe un an lei 300·—

Comitetul asociației.

Răvașe râmnicene

Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor a înfățișat orașului și satelor noastre în cursul acestei ierni mulți cărturari, cari pe rând au desvoltat și soluționat multe probleme.

Duminecă 20 Februarie în liceul „Regele Ferdinand" din localitate a conferențiat d. profesor Dr. Săvulescu, tratând în vorbe alese: Boalele plantelor și mijloace de uciderea lor". Sala a fost plină de lume.

— După o scurtă și grea suferință s'a stins din viață la moșiea satului obresta Dna Filipescu. Cortegiu mortuar a fost condus de familie, prieteni și toți sătenii ce iau simțit binele. Părintele Grigorescu a notat viața și meritele răposatei. Printre mulțime au fost: Dl Franasovici, Dr. Lupu, Pretorul plășii, T. Licoinescu notar, Bucur secretar și alții.

C. Georgescu-Oarejița

EFORIA liceului „Șaguna" a lansat un apel pentru ridicarea unui monument mitropolitului Andrei Șaguna în fața liceului din Brașov.

DI GENERAL MIRCESCU, ministrul de război, are intenția să creeze un crtier pentru toți ofițerii din București.

Acum se fac cercetări spre a se găsi terenul cel mai propriu, care să corespundă acestui scop în raport cu distanța dintre cazărmi. Indată ce se va stabili locul, se va procede la împroprietăirea ofițerilor, după care se vor începe lucrările de construcție.

DOI PREOȚI catolici americani prinși de chinezi într'un district din Hoa-Peh, au fost torturați și omorîți. Casa lor a fost incendiată și distrusă.

UN manuscris vechi s'a aflat în Roma și el are 37 pagini în limba greacă și conține povestirea vieței lui Isus de către unul din discipolii săi, Iosif din Ierusalim. Manuscrisul datează din a 70-a eră crestină.

MINISTERUL sănătății aduce la cunoștința pictorilor desenatorilor, etc., că oferă trei premii de câte 10.000 lei pentru cele mai isbutite afișe de propagandă privind sifilisul, tuberculoza și alcoolismul. Fiecare din aceste plăga sociale va constitui un subiect independent sau se va putea face contopirea noțiunilor ce comportă două sau toate aceste trei flagele într'un singur tablou.

Lucrările se vor prezenta până la 1 Mai ministerului sănătății, serviciul propagandă, de unde se pot lua orice deslusiri relative la acest concurs.

CERCUL archeologic din Roma a organizat o serată artistică în cinstea României, cu concursul societății studențești, „Dacia-Traiană". Pregramul a fost alcătuit din cântece și poezii remânești. Profesorul Miloia a vorbit despre architectura românească. Au luat parte un numeros public intelectual și miniștrii Lahovary și Pennescu, membrii legației și coloniei române.

M. SA, Regele României a binevoit să confere marele cordon al Coroanei României mitropolitului Ștefan al Sofiei și Maxim al Filipopolului.

Preotul Magiarof, superiorul bisericii bulgare din București, a remis aceste distincțiuni înalților prelați bulgari, odată cu o cantitate de 10 kilograme din sfântul mir, pe care l'a adus ca dar bisericii bulgare din partea patriarhiei României.

MINISTERUL de interne a comunicat Mitropoliei Moldovei ca răspuns la cererea făcută de a se lua măsuri împotriva propagandiștilor și emisarilor eretici, cari cutreeră satele, că a dat ordine severe în această privință autorităților polițienești și jandarmilor.

IN noaptea de 1 Martie a luat foc și a ars până în temelii gara Chișeneu de pe linia Arad-Oradea.

S'a reușit a se salva 46.000 lei, averea statului; restul mobilierului și averea personalului au fost mistuite de flăcări.

Clădirea, construită toată din lemn, se crede că a luat foc de la scânteile unei locomitive.

LA 1 Aprilie „Cultura Poporului" pășește în al 7-lea an de viață. Cu acest prilej foaea va apare în haină de sărbătoare în 8 sau 10 pagini. Rugăm pe toți colaboratorii noștri, prietenii și reporterii culturali să ne trimită din vreme articole foarte scurte — având în vedere că vor scrie mulți — pentru numărul închinat celor șase ani de muncă încordată și constructivă.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceea ce se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

DACĂ se prezintă la instituții sau la abonații noștri un individ I. Munteanu, pentru a încasa bani în numele foaei noastre, dați'l pe mâna poliției, căci e un om necinstit. El nu are nici o împuternicire din partea noastră.

REPORTERII noștri culturali sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facorea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul" din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești,* povestiri de *Const. Cehan Racoviță.* Cereți cartea dela foaea noastră. Prețul 10 lei plus 2 lei porto postal.

Cronica Bucureşteană

S'au ţinut multe conferinţe şi viaţa religioasă, artistică, culturală a fost una din cele mai bogate. Cu tot frigul extern conferenţiarii au ştiut ca prin discursuri meştesugite ca stil, afară de vre-odouă ca fond, să atingă „corda sensibilă“ a omului şi să-l încălzească intern.

Astfel, un distins oaspete, d. Paul Henry, directorul Institutului Franţei şi profesor-agregat de istorie la Universitatea din Paris şi-a anunţat o serie de conferinţe în Capitală, despre „Personalitatea provinciilor franceze.“

Prima conferinţă şi-a ţinut-o Vineri 25 Februarie în sala de istorie antică a Facultăţii de Litere. Prelegerile vor urma regulat în fiecare Marţi şi Vineri, intrarea fiind liberă.

*

Societatea de cultură cetăţenească „Tinereţea“ de sub preşedinţia scriitorului Nicolae Batzaria îşi continuă seria strălucită de şezători pentru educarea marelui public. Joi seara a avut loc a 101-a şezătoare artistico-culturală. A vorbit d. George Taşcă, profesor universitar, despre „Speculă şi speculanţi“. Dsa fiind profesor de economie politică, a arătat influenţa nefastă pe cari o au aceştia în economia politică, discreditând comerţul român.

In programul artistic şi-a dat concursul şi corul studenţilor ialomiţeni, care a cântat cu mult simţ artistic. Au declamat dnii Gh. Răznoveanu, G. Ioan-Frongo, N. Mussulis, Gabriel Tănase şi Corneliu Mihăescu iar dra Eliza Iacobescu a citit din autorii români. Dnii Alex. Păunescu şi Willy Utsckevitz au cântat foarte bine la violină diverse bucăţi.

S'a jucat şi piesa de teatru „Vine Domnul“. Au fost bine în rolurile încredinţate drele St. Popescu şi Eliza Iacobescu şi dnii Mussulis şi W. Utkievitz.

Comisia centrală de foot-ball-asociaţie a „Federaţiei Societăţei Sportive Române“ a alcătuit definitiv următorul program al matchurilor internaţionale:

La 10 Mai, Iugoslavia-România la Bucureşti pentru cupa „Regele Alexandru“ al regatului Iugo-croato sloven, la 5 Iunie Franţa-România la Bucureşti, la 19 Iunie Polonia-România la Bucureşti şi la 29 Iunie Ungaria-România la Bucureşti.

*

Miercuri seara s'a ţinut în biserica „Popa Chiţu“ (cartierul Vasile Lascăr), obişnuita adunare creştinească săptămânală în faţa unui numeros public.

De remarcat este faptul, care a impresionat profund şi îmbucurător pe credincioşi, că instituţiile noastre culturale, conlucrează la această operă, desăvârşind instrucţia elevilor prin educaţia spirituală, aşa cum face liceul „Spiru C. Haret“ de sub conducerea d-lui St. V. Nanul, care a participat la adunare prin corul său, admirabil pregătit, care a cântat diferite coruri religioase.

Intr'o caldă atmosferă de misticism şi de pioasă religiozitate a conferenţiat Sf.-Sa preotul Georgescu Silvestru, depre Speranţa creştină, arătând în linii generale însemnătatea acestei virtuţi creştine şi rolul ei puternic pe care l-a jucat şi le joacă în războiul întregirei neamului. Vorbitorul dovedeşte că numai în puternicile virtuţi ale creştinismului strămoşesc, stă întărirea şi ridicarea românismului.

Expunerea s'a terminat printr'o călduroasă rugăciune originală, plină de frumuseţe şi căldură, citită în faţa M. Sale Regina înaintea luptei dela Mărăşeşti.

Sf.-Sa Pr. Popescu-Moşoaia, a mulţumit distinsului conferenţiar, adăogând noi şi preţioase contribuţiuni despre speranţă la interesanta conferinţă a părintelui Georgescu.

— Joi s'a ţinut la biserica „Dichiu-Tirchileşti“ a 8-a şedinţă religioasă din acest an. A vorbit cu obişnuita căldură dl Gh. Lungulescu, conferenţiarul Casei Şcoalelor, care a tălcuit din tainele evanghelice. Dr. Pr. Petre Partenie directorul „Seminarului Central“ a conferenţiat despre Viaţa religioasă, iar la urmă Pr. Noe Rădulescu a mulţumit tuturor conferenţiarilor şi corului „Seminarului Central“ care a cântat diferite cântece religioase.

* * *

„Casele Naţionale“ şi-a ţinut Miercuri seara şezătoarea II-a artistico-culturală în amfiteatrul „Fundaţiei Universitare Carol I.“

Dl profesor universitar Gheorghe Ţiţeica, preşedintele cultural al „Caselor Naţionale“ a arătat cum celebrul nostru violonist George Enescu, a avut fericita şi frumoasa inspiraţie de a se scobori din înălţimea locului său de cinste, de celebru artist, să cânte în atenеele populare din cartierele mărginaşe ale Capitalei.

Prin cuvinte înălţătoare d-sa subliniază acest însemnat eveniment cultural, care va avea un puternic răsunet în progresul neamului nostru, pentru înălţarea căruia Enescu a contribuit totdeauna şi-a purtat numele de român cu cinste şi onoare, pretutindeni unde a fost chemat ca prin arta sa neasemuită să umple sufletul poporului de adevărata artă, de adevărata muzică. Spune apoi într'o altă ordine de idei, că ce mare ar fi folosul publicului bucureştean, în general al publicului românesc, dacă toţi intelectualii noştri, toţi oamenii politici s'ar coborî puţin de la mărirea lor, explicând poporului anumite fapte, anumite stări de lucruri. Ar fi ceva ideal, ceva frumos.

Apoi d. Ţiţeica prezintă publicului auditor pe d. Knechtel, reprezentantul societăţei horticole din România, spunând că în vremea veche nu exista casă care să nu aibă o grădină de flori. Se vede deci că înaintaşii noştri au avut mai desvoltat simţul sau mai bine zis cultul florilor şi al pomilor. Un pom, o floare sunt fiinţe, care cu toate că tac, ele sunt pentrucă cer aceleaşi simţuri.

Trebue să dăm o deosebită atenţie naturei şi instituţiunea Caselor Naţionale îşi face o plăcută datorie pentru menţinerea lor. Vorbitorul citează apoi pe Sully Prudhomme care a cântat atât de frumos natura. Inginerul Nestor Ureche a deschis atât de frumos pitoreştile noastre poziţii din munţii Carpaţi. Dar trebue să luptăm cu toţii pentru ca podoabele naturei să nu fie vătămate ci, elesă crească, să înflorească, să fie lăsate la locul lor.

D. Knechtel a vorbit despre duşmanii pomilor roditori, insistând asupra importanţei grădinei care însemnează în viaţa unui om viaţă bucurie şi veselie. Pomii şi florile trebuesc îngrijite, întocmai cum îngrijim şi pe copiii noştri. Dar pomii roditori sufăr de o mulţime de boli cari se prezintă sub formă de insecte sau ciuperci vătămând nu numai fructul dar chiar şi pomul distingându-l.

Vorbitorul îşi închee interesanta expunere printr'o serie de proecţii luminoase cu cari s'au arătat diferitele boale şi mijloacele de cari dispune grădinarii moderni în combaterea lor.

O parte artistică aranjată cu multă pricepere simţ artistic de către maestrul Aurel Eliade, de la conservator, a delectat publicul. I se cuvin toate laudele noastre. Dra Florica Filimon dela Opera Română a cântat cu o plăcută voce de soprano legeră din Verdi, Marchesi, Tache Popescu, şi Borgovan, fiind răsplătită cu meritate aplause; d. Gh. Enacovici profesor la conservator, a executat din violină Romanţele „fa“ şi „sol“ de Beethoven şi două compoziţii simfonice originale compoziţia d-sale: „Cimpoiul“ şi „Doina“. Despre interpretare şi factura pieselor originale nu putem să spunem, decât că a fost un adevărat maestru. D. Gh. Ciprian, dela Teatrul Naţional, a spus poezii de Francois Copée, Eminescu şi Gh. Coşbuc, dovedindu-se încă odată, că este un „artist“ de mare valoare. Acompaniarentul a fost susţinut cu mult simţ artistic şi tact de către d. Filinescu.

*

Luni 28 Februarie a avut loc în sala Teatrului Mic a 5-a şezătoare a atenului cultural „Nicolae Iorga“.

A vorbit d-na Alexandrina Cantucuzino, preşedinta Uniunei intelectuale române, despre o „Călătorie în Egipt, Grecia şi Ierusalim“. Conferinţa a fost însoţită de proecţiuni luminoase.

D-na Eugenia Ciucurescu, dela Teatrul Naţional, a spus versuri Dl, J. Srunner, profesor la Conservator, a cântat din citeră, diferite melodii iar d. Gh. Brăescu, membrul al „Societăţei Scriitorilor Române“ a citit din gustatele d-sale lucrări.

Radu S. Niculescu—Mislea.

Cărţi şi reviste primite:

Organizarea muncii în America de inginer-şef *Dion Mardan*. Volumul 100 lei. De vânzare la autor, Directorul Fabricei de tutun, Timişoara.

Universitatea Populară „N. Iorga“ Botoşani: *Programul Prelegerilor anul 3, 1926—1927*. Preţul 20 lei.

Familia, revistă literară, anul II, No. 1 şi 2. Oradea-Mare, str. Take Ionescu 42.

Revista generală a învăţământului, anul 15 No. 2. Bucureşti, Calea Plevnei 29.

Casa Noastră, anul 4 no. 12. Bucureşti, str. N. Golescu 2.

Ritmul Vremii, anul 3 no. 2. Bucureşti, str. Toamnei 2.

Falanga, anul I, no. 16. Bucureşti, str. General Berthelot 46.

Societatea de Mâine, anul 4 no. 8, Cluj, Piaţa Unirii, 8.

Renaşterea, anul 4 no. 1, Craiova, str. Cuza Vodă 114.

Credinţa, anul 2 no. 1, Cernăuţi, Palatul Metropolitan.

Revista Scriitoarei, anul 1, no. 4, Bulevardul Carol 5.

Solia Moldovei, anul 1 no. 2. Iaşi, Ateneul Popular Tataraşi.

Foaia Tinerimii, anul 9 no. 34. Bucureşti, str. Carol 10.

Revista Şcolii, anul 4 no. 2. Botoşani, Şcoala Marchian.

Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică şi nu-i sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare şi economice şi sunt ale neprietenilor; vedem că industria şi comerţul sunt fagure de miere pentru toţi străinii, — şi totuşi majoritatea românilor se îndeletniceşte cu naţionalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă şi rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanţă străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine a noastre româneşti; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa dela bulevard, presa de idei şi la cultura străină cultura noastră proprie întemeiată prin şcoli, instituţii ştiinţifice şi altele.

„Cultura Poporului“ a păşit la înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni cu acelaş nume cu scopul înfăptuirii unui Cotidiean românesc şi 'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societăţii e de 2 milioane lei.

O acţiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituţii sunt rugaţi să contribue cu obolul puţin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine şi de fapte, căci tot se mai găsesc în această ţară.

La fiecare acţiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se trimit la Banca „Albina“ Cluj, iar ziarului i se face cunoscut cât s'a vărsat la bancă. Numele acţionarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă Lei 150.320.—
1. Dl Constantin M. Voicu, Vama Giurgiu 3 acţiuni Lei 600.—
2. D-na şi Dl Dumitru Grigorean, Detroit Mihigan-America 2 acţiuni Lei 440.—
Total Lei 151.360.—

Propaganda culturală în Dolj

Dacă ne uităm în urmă şi nu departe, decât din anul 1925 şi până acum, vom vedea că doljenii au contribuit prin mari jertfe, ideei celei mari, ideei pentru care se luptă o mulţime de savanţi, literaţi şi se cheltuesc sume însemnate pentru a duce la bun sfârşit, ideea de a putea face din ţara noastră, ţară bună de a trăi.

Intelectualii doljeni şi-au înţeles menirea lor de factori culturali. Au înţeles că printr'o întărire culturală, o colaborare nesilită şi dreaptă să dee României, respectul culturii naţionale, s'o creeze şi s'o facă unicul teren de captare şi deci, de cucerire, destituind ceeece nu trebue să fie între Tisa, Dunăre şi Nistru: încultura.

Mulţumită societăţii „Prietenii Ştiinţei“ Craiova de sub conducerea neobosită a dr. Ch. Langier, avem seria conferinţelor săptămânale din sala Teatrului Naţional, care o fac să devie din ce în ce neîncăpătoare pentru publicul care frecventează în mod obişnuit acest bazar de cunoştinţe variat de preocupări intelectuale.

Unele ziare au însailat rubrici întregi de meritul ce'l desfăşoară acest elan către cultură. Sub auspiciile „Universităţei libere“ „Prietenii Ştiinţei“ ţin conferinţe în sala bibliotecii Aman.

Dintre numeroşii conferenţiari citâm pe d. d. T. Ionescu, care a desvăluit: Adevărul istoric asupra Jannei d' Arc; d. profesor universitar Al. Cuza, tratând despre: Lupta de clasă, dictarea proletarismului comunism. Conferinţa d-lui dr. Paulian despre Concepţia vechei şi nouă a isteriei, a fost frumos primită de publicul craiovean; d. Solacolu a vorbit despre muzicalul: Robert Schumann şi Friederic-Francois Chopin, cu interpelări la piano executate de d-na Solacolu.

D-na Ida Stancovici dela Conservatorul Cornetti a dat o audiţie muzicală în sala „Minerva“. Programul s'a desfăşurat în cele mai frumoase taine ale artei inspirat de focul sacru al talentului care se adresează inimei şi culturii sufletului.

La cercul cultural-artistic „Ramuri“ s'au succedat deasemenea conferinţe din care remarcăm două interesante, Th. Solacolu: „Dă-ne nouă astăzi puţină poezie“ şi conferinţa d-lui avocat Constantinescu: Ca să fim fericiţi. Atât la una cât şi la cealaltă, craiovenii au ţinut să eie parte în număr mare, plecând mulţumiţi de cuvintele noi pe care le-au câştigat.

D. St. Corciu, comandantul Reg. Rovine No. 26, a făcut ca din două în două săptămâni, Joia să se ţină la regiment şezători culturate. Şi aceste şezători ce au loc în mijlocul soldaţilor cu recitări, lecturi, monoloage şi însăilari scenetice fac ca soldaţii să trăiască clipe de bucurie sufletească.

A făcut şi o casă de cetire: Alexandru cel Bun unde cetitorii pot găsi şi pe clasicii noştri autori. Printre ziarele cu caracter politic se tipăresc şi câteva reviste de o frumoasă propagandă culturală, în care debutează tot ce are Craiova mai de elită literară. „Arhivele Olteniei“, sub conducerea d-lor dr. Ch. Langier şi prof. Fortunescu, au înşirat tot ce are Oltenia preistoric. „Flamura“ în jurul căreia a adunat o mână de tineri mânuitori ai condeiului. „Năzuinţa“ se bucură şi ea de aceeaş prosperitate literară. „Ramuri — Drum drept“, unde marele savant N. Iorga, are în fiecare număr câte un articol. „Şcoala“, revistă ce apare sub conducerea elevilor liceului „Carol I.“.

Cercul cultural „Traian Demetrescu“ după năprasnica iarnă şi-a reluat drumul din nou la muncă. A dat la Calafat o frumoasă serbare în sala „Mircea“.

Pentru copiii s'a dat un matineu, jucându-se Arvinte şi Pepelea cu dd. M. Ramură şi Gh. Iulian. Dl. prof. C. Nicolescu-Plopşor, preşedintul cercului, a spus ghicitori şi a împărţit cărţi ca premii celor ce deslegau. Seara d. Plopşor a vorbit despre poetul Dimitrie Ciurezu. Apoi N. Viorel Constantinescu a desvoltat meritul poetului craiovean, Tr. Demetrescu dispărut din mijlocul nostru, ciund versuri şi proză. D. Ovidu Rocoş, artist societar al Teatrului Naţional din Craiova a spus versuri. S'a jucat „Nevasta lui Cerceluş“.

Implinindu-se 30 ani dela moartea duiosului poet oltean Tr. Demetrescu în ziua de 2 Mai 1926, membrii cercului al cărui nume îl poartă, în corpore au pornit cu coroane de flori la cimitirul Ungureni unde se află trupul neînsufleţit al poetului. S. Sa protoereul judeţului, părintele Porumb şi diaconul Vulcănescu au oficiat parastasul de 30 de ani. Răspunsurile au fost date de un cor ad-hoc. A vorbit S. Sa protoereul, arătând meritele poetului dispărut. Cortegiul s'a îndreptat în str. Gh. Chiţu unde se află monumentul depunând şi aci o coroană. A vorbit N. V. Constantinescu şi M. Ramură, arătând însărcinarea ce o are cercul cultural Tr. Demetrescu.

Teatrul Naţional sub direcţia cunoscutului scriitor Ion Dongorozzi, a făcut cu artiştii teatrului aşa zis teatru de cartier. In timpul verii au dat serbări în Şegarcea, Filiaşi şi în comunele învecinate. Acum în anumite sărbători dau în fiecare cartier câte o şezătoare culturală.

Oraşul Calafat unul din oraşele de frunte ale Doljului aşezat la pitoreasca cotitură a Dunărei şi însemnat în istoria patriei pentru gazda celui dintâiu Domn român, se găseşte un cămin cultural cu o mare bibliotecă populară. Acest cămin scoate o revistă „Slove“. Elevii şi elevele de curs secundar caută să-şi manifeste conştinţele prin diferite şezători.

In anumite rânduri elevii Şcoalei Normale din Craiova, au fost oaspeţi ai oraşului dunărean, dând serbări şcolare vrednice de amintit. Artiştii Teatrului Naţional au jucat „Străinul“ lucrare dramatică a d-lui D. I. Atanasiu. Propăşirea aceasta culturală se întinde spre răsărit unde se ridică noul oraşel Pleniţa. In acest oraşel din mijlocul câmpului, mulţumită oamenilor de iniţiativă s'a înfiinţat un gimnaziu. Profesorii de aci, dornici de muncă, strâng pe lângă ei, elevii cari au o scânteie de înclinare spre poezie şi proză şi sub conducerea tânărului profesor M. Mustaţă continuă să înfrunte primejdiile, strângând în jurui talente şi dela alte şcoli din Dolj şi dau la iveală „Ingeraşul Şcolarilor“ revistă şcolară şi nu din cele fără de valoare.

Nu mai prejos stă Băileştiu. Şi aci s'a înfiinţat un gimnaziu la care se recrutează profesori din fii băileştenilor, cari plecând dela casele părinţilor se reîntorc iarăşi spre a da celor rămaşi în urmă cultura necesară.

Studenţii şi elevii de curs secundar, întorcându-se la casele lor în timpul vacanţelor nu pregetă şi din nou se aştern la muncă. Nu cred să fi scăpat o comună unde să nu fi fost o serbare şcolară. In multe comune au luat fiinţă societăţi culturale şi case de cetire. Aşa în Tencănău, Moţăţăi, Afumaţi, Cetate, Urzicuţa, Ionele, Giurgiţa. In Goicea Mare un grup de studenţi şi elevi în frunte cu d. profesor universitar D. Gusti au pus bazele unei biblioteci populare. In Barca societatea „Orizontul“ a dat multe serbări şi a primit cu bucurie să lupte şi pentru sprijinul material necesar ridicării noui monument în curtea Regt. Dolj No. 1 din Craiova, distrus de nemţi.

Soc. culturală „Măceş“ din comuna Măceşu de sus, în timp de 3 ani a desfăşurat o activitate aşă cum trebue. In comunele de pe valea Jiului se găsesc asemenea societăţi care merită lauda pentru scopul şi munca lor desăvârşită.

Aşa că Doljul a câştigat, mulţumită oamenilor de iniţiativa — o frumoasă miscar culturală.

Tot în Craiova un grup de idealişti cari voiesc binele săteanului, cari voiesc să-l deştepte din amorţirea în care stă, s'au adunat sub îngrijirea d-lor D. I. Atanasiu şi M. Ramură şi-au format un cerc cultural „Viaţa Olteană“.

Scopul acestui cerc este a plecă în turneu alături de Teatrul Naţional, să lupte şi să răspândească sămânţa folositoare săteanului.

Săteanul doljean va fi mândru — să vie după cum a mai venit — să asculte conferinţe, împrospătându-şi mintea în zilele de odihnă cu frumoase lucruri pe care n'a avut prilejul să le cunoască.

Mărinică C. Roibu

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specaliităţile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.

De vânzare
una moară în bună stare de funcţiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze 36 ţoli Doritorii se vor adresa:
Ioan R. Becşan
com. Broşteni—Vâlcea

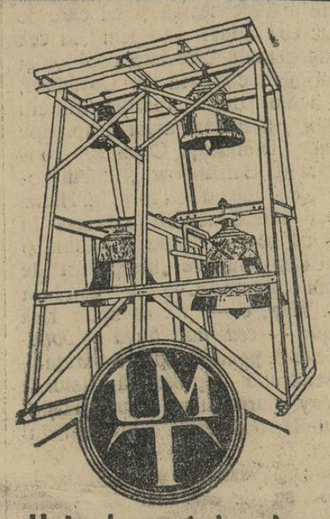

Uzinele metalurgice Timişoara S. P. A.
Turnătorie de Clopote
Timişoara, IV. str. Andrei Mureşanu 3.
Ton şi armonie perfectă. Material de prima calitate. Ofertă gratuită

FIE CARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne facă 2 abonaţi.

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

ROMÂNIA
Primăria comunei Căzăneşti Plasa Govora judeţul Vâlcea

Publicaţiune

Noi Nicolae C. Dospină, primarul comunei Căzăneşti plasa Govora judeţul Vâlcea, Având în vedere dispoziţiunile art. 8 şi 9 din legea pentru protecţiunea vânatului şi regulamentarea vânătoarei, publicată în Monitorul Oficial No. 167 din 1921, modificată prin legea publicată în Monitornl Oficial No. 12 1925.

Având în vedere avizul membrilor consiliului comunal respectiv dat prin încheerea No. 36 din 28 Noembrie 1926.

Se publică spre cunoştinţa generală ca în ziua de 20, (douăzeci) Martie 1927 ora trei post meridian se va ţine licitaţie publică în localul primăriei acestei comune pentru arendarea pe termen de cinci ani, cu începere din ziua aprobări, a dreptului de vânat, după întreg teritoriu a comunei proprietatea locuitorilor ce sunt în întindere mai mică de una sută hectare; inclusiv islazul comunal compus din două parcele, unde mărime pe 93 ha. din moşia Bârseşti şi alta de 60 ha. din proprietatea Statului:

Terenul ce se arendează se socoteşte în mod aproximativ în întindere totală circa opt sute ha.

Preţul arendării dela care va începe licitaţia va fi dela suma de opt sute lei pe fiecare an, după cum sa fixat de consiliul comunal prin încheerea No. 36 din 28 Noembrie 1926.

Concurenţii vor fi însoţiţi de garanţia legală de 10% şi vor prezenta autorizaţia cerută de art. 13 din legea pentru protecţiunea vânatului spre a putea fi admişi la licitaţie

No. 352 1927 Februarie 17
Primar, *N. Dospină*
Notar, indescifrabil

Dacă doriţi să aveţi Imprimate eftine şi frumoase cercetaţi

Tipografia „Dacia“
Cluj, Calea Victoriei 7.

„TAGÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzători. Telefon 482.
DAŢI ATENŢIE MARCEI FABRICEI ! ! !

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găseşte pretutindenil

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | **Cluj, Duminecă 13 Martie 1927** | ADMINISTRAȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | Apare în fiecare Duminică ANUL VII. No. 189

Italia a ratificat tratatul Unirii Basarabiei

Un mare act politic și istoric s'a săvârșit zilele trecute de către guvernul țării noastre: Italia a ratificat tratatul Unirii Basarabiei.

Fraților de aceiaș origină cu noi, arată lumii întregi că poporul italian recunoaște dreptul nostru asupra pământului basarabean, răpit până la războiul dezrobirii tuturor românilor, mișelește de către ruși.

O prietenie de-apururi s'a legat între noi și frații italieni.

Trăiască poporul român! Trăiască poporul italian!

D. prim-ministru gen. Averescu a trimis, Joi, la Roma trei telegrame, adresate M. S. Regelui Italiei Victor Emanuel al III-lea, d-lui prim-ministru Benito Mussolini și mareșalului Badoglio.

M. S. Regelui Victor Emanuel,

E. S. Marchizul Durazzo, trimis extraordinar al M. V. la București, ne-a notificat, din partea guvernului italian, ratificarea tratatului privitor la unirea Basarabiei cu Patria mumă. Această nouă dovadă de amiciție din partea Italiei îmi dă prilejul de care profit cu foarte mare bucurie, de a exprima prea respectos Majestății Voastre, cea mai sinceră gratitudine din partea țării noastre, către Italia iubită și către Augustul ei Suveran nu mai puțin iubit.

General Averescu

Excelenței Sale Mussolini

Guvernul întrunit în Consiliu a luat cu vie satisfacțiune act de comunicațiunea oficială făcută de E. S. Marchizul Durazzo că guvernul italian a ratificat ieri 8 Martie tratatul de la Paris din 15 Decemvrie 1920, prin care marile Puteri semnatare recunoșteau suveranitatea României asupra Basarabiei.

Cu toate că prin actul și scrisorile anexe ce am semnat la Roma, în ziua de 17 Septemvrie 1926, această ratificare devenise o simplă chestiune de timp, nu mai puțin guvernul român, ținând seama de împrejurările actuale, vede în ea o nouă dovadă de solidă amiciție din partea Italiei și de aceea pentru mine este o plăcută sarcină de a exprima în numele său, națiunei italiene, guvernului ei și în special Excelenței Voastre cele mai vii sentimente de gratitudine și afecțiune, sentimentele împărtășite de întregul popor român.

Personal, nu voi uita niciodată cuvintele rostite de Excelența Voastră în ziua de 15 Septemvrie trecut, lângă ușă, în urma lungei noastre convorbiri, că atunci când două persoane oneste tratează chestiuni serioase, nu se poate să nu se înțeleagă și să cadă de acord.

Aceste cuvinte au călăuzit mâna mea, când, două zile mai târziu am semnat menționatul act de amiciție. Eram sigur de ceeace făceam. Nu mai puțin bucuria și gratitudinea mea de astăzi, nu sunt întrecute de cât de afecțiunea amicală pe care v'o păstrez.

General Averescu

Mareșalului Badoglio

Roma

Plăcuta noutate a ratificării, a produs aici efectul pe care ușor poți să ți-l închipui. Toți știu cât ai contribuit ca să ajungem la acest rezultat fericit, eu mai mult de cât ori care. De aceea, interpret al sentimentului general, îți trimit o salutare frățească din partea Românei și în special din partea Basarabiei și te îmbrățișez cu afecțiune.

General Averescu

Consiliului de miniștri

Consiliul de miniștri s'a întrunit Joi la ora 10 și jum., sub președinția d-lui gen. Averescu. Au participat și d-nii P. P. Negulescu și gen. C. Coandă, președinții Corpurilor legiuitoare.

D-l prim-ministru gen. Averescu a fost primit, la intrarea în consiliu, cu ovațiuni și aplauze prelungite de către toți membrii guvernului și de către președinții Parlamentului.

Șeful guverului a comunicat consiliului actul oficial, prin care Italia ne comunică ratificarea unirei Basarabiei cu România și apoi cele trei telegrame, pe care le-a trimis M. S. Regelui Italiei Victor Emanuel al III-lea, d-lui Benito Mussolini și mareșalului Badoglio.

Consiliul întreg a făcut ovațiuni prelungite pentru Italia și vrednicii ei conducători.

La ora 11 și 30, consiliul s'a terminat, consacrând întreaga ședință acestui însemnat eveniment politic și dându-i toată solemnitatea cuvenită.

La amiază d. prim-ministru s'a dus la palatul regal, unde a înfățișat M. S. Regelui Ferdinand actul Italiei.

Organizarea muncii în America

In vara anului trecut am luat parte — împreună c'un grup de intelectuali — la o călătorie de studii în Statele Unite ale Americei.

Dau — în cele ce urmează — unele părți din raportul, ce am înaintat Ministerului de Finanțe și Ministerului Muncei, asupra chestiunei muncitorești și în special asupra organizărei muncei în America, raport rezultat din „notele" luate în timpul acelei călătorii, fiind convins că — așa simple, modeste, fără nici o pretenție, cum le-am așternut în carnetul meu, cutreerând America — ele vor putea fi de folos atât camarazilor mei, inginerilor din industrie, cât și tuturor acelora, cari urmăresc și se interesează de chestiunea atât de importantă a organizărei muncei pe baze științifice.

Am plecat în America — trebue să o recunosc — cu prejudecăți; am căutat, totuși, să văd și să studiez acolo multe chestiuni, ce mă preocupă, dar mai ales condițiunile industriale din Noul Continent.

In uzini, în fabrici, pretutindeni, am observat, am întrebat, am ascultat, am comparat și mi-am dat osteneala să aflu procedeele de organizare a muncei, cât și metodele americane de lucru.

Lucrul omenesc este ajuns acolo la un maxim de intensitate. Omul exercitează numai un control asupra mașinismului, ajuns la perfecție și întrebuințează toată energia sa pentru a obține dela mașină maximum de randament.

Am comparat împrejurările din țara noastră cu acelea din Statele Unite ale Americei — am comparat munca dela noi cu munca de acolo, am comparat mica noastră industrie cu formidabila industrie americană — și am ajuns la convingerea că nu trebue să fim prea pesimiști. Putem și noi să învățăm ceva pe alții, dar mai avem încă multe de învățat, pentru a ne ridica la invelul progresului modern. Și în prima linie, avem de învățat — în special dela America — metodele de lucru, cari se aplică în marile stabilimente industriale de acolo.

America este țara muncei organizate — este țara mașinismului. — Acolo, domnește în industrie un spirit practic și de idealism. Pretutindeni, în marile uzine, în fabrici, în cele mai mici întreprinderi chiar, vezi geniul organizației și al forței.

Transformarea materiei preocupă azi toate spiritele mari ale secolului — visul tuturor popoarelor culte fiind crearea de opere utile și durabile. Cu toții suntem convinși, că o cât mai bun utilizare a materiei și perfecționarea transporturilor, asigură unei țări hegemonie durabilă, bogăție materială și superioritatea instrumentelor de lucru — și ce n'am spune-o? — de luptă.

Cu sau fără război, popoarele înapoiate sunt sortite să cadă, unul după altul, în fața acelora armate cu știință și să le devie tributare. Și în această luptă industrială, victoria nu este a aceluia, care a prins secretele științei, ci a aceluia, care va ști să realizeze aplicațiunile.

Convingerea mea e că prosperitatea Statelor Unite nu se datorește numai mărimei neînchipuite a țărei, bogăților ei în materii prime și aur (mai ales dela războiu încoace), precum și marelui număr al populațiunei, care necesită executări industriale în serie, pe o scară cât mai întinsă, ci se datorește în cea mai mare parte mentalității cu totul noi, ce carcterizează poporul american. Mentalitatea constă în aceia, că munca nu se consideră ca un scop, ci ca însăși rațiunea existenței, ca o funcțiune naturală.

Consecințele unei asemenea mentalități sunt lesne de desprins.

Nu muncesc numai acei ce nu ar putea subsista altminteri, ci muncește toată lumea! Prin acest mijloc conflictele între Muncă și Capital sunt reduse — o solidaritate instinctivă existând între „muncitorii de orice grad".

Desvoltarea prodigioasă a industriei americane se mai datorește în foarte mare parte și războiului mondial. Intrarea târzie a Statelor Unite în război a dat posibilitate Americei să fie liberă în fabrica și în a exporta ce a vrut și cui a vrut. Jumătatea din Europa era clienta Americei în timpul războiului — debușeu avea cu prisosință, de concurență n'avea nici o grijă.

Războiul a provocat în America fabricațiunea în masă.

Studiile ce întenționam să fac în America asupra organizației muncei, mi-au fost ușurate, în mare măsură, de faptul că acolo fiecare își dă osteneala să'ți arate ceiace te interesează, când observă, bineînțeles, la tine intențiunea ce ai de a te instrui. Și — deși e convins de progresul, sub toate raporturile, a țărei sale față de a ta — americanul așteaptă și e mândru de admirația ta. Atunci, mai ales, îți arată — cu o bună voință deosebită — tot ce țara lui bogată posedă, tot ce organizația sistematică a muncei a reușit să facă din industria americană.

Am căutat să studiez — în cele câteva săptămâni, cât am stat în America — organizarea muncei și activitatea americană; am căutat să-mi dau seama de cauzele desvoltărei atât de înfloritoare a industriei americane. Mi-am dat seamă că — în adevăr — ceia ce ni se pare nouă de multe ori o imposibilitate în Vechiul Continent, a devenit de mult o realitate în Noul Continent.

Technica americană și rezultatele ei atât de frumoase formează azi centrul discuțiunilor în toate acțiunile omenești, iar producția muncei americane trebue studiată din două puncte de vedere: acela al metodelor de organizare a muncei și acela al chestiunilor sociale muncitorești.

Am văzut dincolo de Atlantic un popor muncitor, întreprinzător și bogat.

Acolo e un popor nou, născut din amestecul popoarelor vechi, un popor liber, unit, vorbind aceiaș limbă, supus aceleiaș Constituții și mândru de personalitatea sa națională. Un popor nou, care a luat tot ce era mai bun în industria europeană, a studiat, a pus la punct, a desvoltat, formând formidabila industrie americană.

Desvoltarea Statelor Unite se datorește selecțiunei elementelor din Vechiul Continent.

Calm în ori ce acțiune, americanul e otelit — nimic nu-ți strică buna dispoziție — are necontenit încredere, că va reușit — învins, reîncepe cu mai mult curaj. Acestea sunt marile calități ale americanului. Timpul îi este măsurat și calculat până la minut, fără să fie vre-o dată grăbit.

Lucrătorul american nu poate concepe lupta de clase. El se consideră pe picior de egalitate cu patronul. Nu sunt în uzinele americane stăpâni și slugi, ci numai egali, lucrând de acord într'o asociație sau cooperație de câștig. Sentimentul egalității și al libertății este așa de puternic, încât orice lucrător american păstrează întotdeauna aceiaș mândrie de cetățean liber într'o țară liberă. Lucrătorul american e înțelegător, dorește sincer ca patronul său să se îmbogățească — știe prea bine că o industrie prosperă îi dă posibilitatea să câștige mai mult și să-și îmbunătățească situația — dorește ca Statele Unite să aibă cât mai mulți milionari, cari să construiască uzine, în care să găsească ocupație cât mai mult personal. El vrea ca mașinismul să prospere și să facă mâna de lucru cât mai scumpă.

La noi, industria depinde încă într'o mare măsură de muncitori; ei o pot ruina cu pretențiile lor adeseori inadmisibile.

In America, proletarul nu caută să distrugă pe capitalist. El speră să ajungă odată capitalist și adesea chiar ajunge. Exemplele dau curaj fiecărui lucrător să spere, că poate deveni patron. Carnegie a fost lucrător modelar într'o turnătorie și era fericit, când câștiga 20 de dolari pe săptămână. Lincoln a fost în tinerețe argat la o fermă, Henry Ford a fost lăcătuș, șef de echipă, șef de atelier, inginer la o societate de electricitate și în fine patron — cel mai mare patron din lume!

In America agitatorii n'au teren de activitate, lucrătorii fiind aproape mulțumiți de situația lor.

Orice om este convins în America, că numai munca sa, valorează și meritele sale îi dau dreptul la o plată mai mare. Acolo, dela conducător până la cel mai umil ucenic, este convins că numai munca conștiincioasă dă dreptul la câștig — numai munca perseverentă dă dreptul la viață. Și atunci lupta contra capitalismului și toate teoriile nebunești, cari încurcă judecata unei părți a muncitorimei din Europa, nu-și mai are rațiunea. Ele cad, fără nici o altă demonstrație, idealul vieței fiind, nu nivelarea averilor private, ci mărirea avuției publice.

In țara muncei, asociațiile muncitorești „Trade Union", Sindicatele profesionale, în cari lucrătorii sunt grupați, după specialitatea lor, după natura muncei la care sunt întrebuințați, sunt puternice. Organizația lor este mai rezonabilă decât în Europa și regulamentele lor nu sunt atât de exclusiviste.

Față de America, situația politicei sindicaliste din Franța și Olanda este următoarea: Muncitorii Manufacturilor Statului Francez, dela Neuilly și Yssy les Moulineaux-Paris, pe cari le-am vizitat cu ocaziunea aceleiași călători de studii, sunt înregimentați — bărbații și majoritatea femeilor — în trei Sindicate și anume: Sindicatul Unitar-Moscovit, sindicatul Federal S. G. T. (Sindicatul general al muncitorilor francezi) și în Sindicatul Senei (neutri-oportuniști).

La rândul ei Olanda stă și mai rău ca Franța, procentul de „roșii" și de comuniști fiind și mai mare. După ultima statistică, în August 1926, muncitorimea din Rotterdam era sindicalizată astfel: 53,5% roșii, 24,6% asociația muncitorilor catolici, 19,5% lucrători creștini, 0,7% comuniști și 1,7% sindicalizați.

In Statele Unite sunt 25 milioane lucrători salarizați, din cari — în Septemvrie 1926 — erau: 12% radicali, 10% conservatori și 78% neutri. Cu alte cuvinte, 3 milioane dintre ei sunt afiliați la Federația Muncei. Lucrătorii dela căile ferate fac parte din alte 4 Federațiuni, independente de marea Federație.

Din Sindicatele și din Asociațiile muncitorești americane, poate face parte ori cine. Lucrătorii sindicalizați nu refuză de a lucra cu cei nesindicalizați. Sentimentul de libertate individuală domină pe toate celelalte sentimente, chiar și pe cel de sindicalizare.

In schimb, nici patronul nu face deosebire între lucrătorii sindicalizați și între cei nesindicalizați. Singura preocupare a patronului este de a reduce la minim lucrul manual și de a nu depinde de lucrători „specialiști". Patronul american are nevoie numai de lucrători inteligenți, activi, indiferent dacă sunt sindicalizați sau nu. Plătește bine, dar cere în schimb muncă, multă muncă. El pleacă dela principiul că: pentru lucru bun trebue să se dea plată bună.

Orice lucrător este plătit săptămânal și poate fi concediat imediat.

Patronul american este convins că salariul mic face pe lucrător slab și nemulțumit. Aproape pretutindeni este introdus sistemul plății lucrului în acord, dând fiecăruia posibilitatea să câștige după priceperea și abilitatea sa.

Salariile diferă nu numai dela ocupațiune la ocupațiune și dela meserie la meserie, ci chiar și dela oraș la oraș și dela regiune la regiune.

In general — cum este și logic — cei mai bine sunt plătiți lucrătorii minieri, cari, în regiunile miniere din Kentucky și Maryland, au posibilitatea să câștige cel puțin 8—10 dolari (1500—2000 lei) pe zi.

Media câștigului pe oră a lucrătorilor americani a revenit în August 1926 la:

0,65 dolari (130 lei) pe oră pentru lucrătorii productivi calificați și necalificați; 0,48 dolari (96 lei) pe oră pentru lucrătorii ajutori necalificați și 0,40 dolari (80 lei) pe oră pentru femei și fete.

In general, se constată, că salariile sunt mai mici la întreprinderile mici și mari la uzinele mari, unde este introdusă fabricația în masă.

Când se aduc modificări metodei de salarizare, schimbări provocate fie de un nou sistem de fabricație, sau din introducerea lucrului cu bucata ori cu acordul, noul tarif este stabilit așa fel, ca să permită muncitorilor să câștige, în 8 ore de lucru, cel puțin atât cât câștiga după vechiul tarif. Respectarea acestui principiu a făcut ca lucrătorul american să vază interesul patronului pentru prosperitatea întreprinderei și în același timp asigurarea unui câștig rezonabil lucrătorului, ceia ce a desvoltat o colaborare sinceră între patron și muncitor, colaborare, care nu este de cât în avantajul industriei.

Intre patron și lucrător este o apropiere sufletească, este dorința reciprocă de a realiza progresul. Lucrătorul e convins că nu „pentru", ci „cu" societatea lucrează. Acesta e și motivul pentru care o fabrică americană îți face impresia unei familii.

Patronul american vede în lucrător un om și îl consideră ca atare. Pe lucrătorii mai vechi îi strigă în mod familiar pe nume, totdeauna adresându-se lor cu „D-ta".

Tânăra generație americană de lucrători este rezultatul încrucișerilor de rase, este amestecul sângelui a 20 de neamuri emigrate în Noul Continent. Fiecare neam a dat elemente viguroase — leneșii și oamenii lipsiți de voință n'au emigrat în America, unde se știe că se trăește numai prin muncă.

Amestecul acesta de popoare a creiat o rasă nouă, la care celelalte au contribuit cu câte o însușire caracteristică. Germanii au adus munca lor sistematică și pedantă până la ultimul detaliu. Latinii, spiritul analitic și toți s'au strâns în jurul optimismului de neînfrânat al Englezilor, cari muncesc și trăesc viața cu tenacitate și vioiciune.

Astfel s'a născut lucrătorul înzestrat cu spiritul american, un amestec fascinat de îndrăzneală și temeritate, dublat de matură reflecțiune și pătrundere. Lucrătorul american e un tip de elită. E ager, inteligent, inventiv, capabil să aducă perfecționări sculelor și mașinilor cu cari lucrează.

Dacă un lucrător dă dovadă, că este bun la o lucrare, nu e lăsat toată viața să execute numai și numai acelaș lucru, ci i se dă unul și mai greu, pentru a avea ocaziunea să-și arăte talentul și acolo și să se desvolte și în altă direcție. Dacă în noua sa situație, nu corespunde, i se dă vechia sa ocupațiune. Prin acest mijloc, nimeni nu se poate plânge, că este persecutat și că nu e avansat, când numai cei meritoși avansează.

Din cauza temperamentului său din cauza intensivității muncei, lucrătorul american se uzează repede. N'am văzut lucrători bătrâni în fabricele americane. După statisticele Departamentului Muncei, etatea mijlocie a lucrătorilor bărbați este în America de 32 ani, iar iar a lucrătoarelor femei de 23 ani.

(Va urma) Ing. șef **Dion Mardan**

Iată, stau la ușă și bat!

„Cunosc faptele tale, Tu nu ești nici rece, nici ferbinte. O de ai fi rece sau ferbinte!... Pentrucă tu zici: sunt bogat și m'am îmbogățit și n'am nevoie de nemică; dar nu știi, că ești nenorocit și vrednic de milă și sărac, și orb și gol. Te sfătuesc să cumperi dela Mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogățești, și haină albă ca să te îmbraci și ca să nu se vadă rușinea ta goală, și apa de ochi, ca să-ți speli ochii și să vezi. Pe care-i iubesc, Eu îi mustru și-i pedepsesc. Sârguește-te deci și te pocăește Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa voi intra la el..." Așa vorbește Sfânt. Duh către biserici... în Descoperirea sf. Ioan, Apoc. 3, 5—20.

Ce mângâere pentru cel ce caută mântuire. Ce bucurie pentru cel ce caută pe Hristos! Iată, nu noi trebue să ne ostenim mult și să-l căutăm. Căci El ne caute pe noi. Hristos stă la ușă și bate. El stă la ușa inimei noastre și cere să o deschidem, și El va intra! Numai să fim gata a-l primi... Să fim cu credință ferbinte. Să nu fim nici mândri, nici îngânfați. Nici cultura, nici bogăția, nici mărirea nu poate stinge setea după mântuire și nu poate aduce fericirea. Singur Hristos care vrea să intre în inimile noastre poate să ne aducă fericirea și mântuirea. De câteori noi supunând cugetarea, simțirea și voința noastră lui Hristos, de bună voe împlinim poruncile Evangeliei, ne simțim mulțumiți. Când înlăturăm toate îndoelile judecății noastre, atât de întunecate de urmările păcatului strămoșesc, și înfrânăm aplicările voinței noastre și ne lăsăm cârmuiți de voia lui Dumnezeu, atunci simțim mulțumirea lăuntrică, care se numește fericire, și aceasta duce la mântuire. A fi mântuit înseamnă a trăi în o stare de netrecătoare fericire, de veșnică mulțumire sufletească, de nedespărțită împreună petrecere cu Hristos.

Primește-l deci creștine pe Hristos care bate și vrea să intre în inima ta. Atunci nici-o jertfă nu-Ți pare prea mare, nici un lucru prea greu. Nu mai poți trăi fără să Te rogi, fără să cercetezi biserica, fără să te împărtășești cu sf. Taine fără să faci fapte de îndurare.

Primiți-l deci cu toții pe Hristos care bate, primiți-l căci El zice: „Eu sunt cel ce cearcă inimile și lăuntrul și voi de fiecăruia din voi după faptele voastre".—Apoc. 2:23.

Cu binecuvântarea noastră

NECTARIE

mitropolitul Bucovinei

Cu ce se ocupă A. S. R. Principele Nicolae

Popoarele — de pretutindeni și deapururi — au privit cu interes viu și pasionat manifestațiunile și activitatea principiilor lor, meniți să le stăpânească și să le îndrumeze cândva destinele.

Poporul nostru, cu osebire și-a îmbrăcat însă preocupările lui despre viața și indeletnicirile membrilor familiei regale, într'o nesfârșită iubire și vibrânde simțăminte de grijă, interes și frământare sufletească neobosite în căutarea celor mai frumoase idealuri în care ar fi voit să-și vadă pe viitorii regi.

Așa se explică: — bucuria ce a clocotit pe tot cuprinsul țării, în ceasurile în cari evenimente fericite înviorau familia noastră regală; mâhnirea unanimă a masselor naționale în clipele de încercare pentru scumpii noștri suverani; precum și toată această manifestă identificare; de o spontaneitate și profunziune caracteristic românești —, cu mai fiecare stare de lucruri sau preocupări, ce s'au produs la Palat.

Poporul românesc de pretutindenea, e preocupat în prezent, de A. S. R. principele Nicolae.

Gândul, iubirea și binecuvântarea obștească îl urmează peste tot: în cursele primejdioase și cutezătoare, ce-l vădesc conducător cu excepționale calități de automobilist, — în amețitoarele salturi pe pantele de sticlă ale munților, ca skior, sau la volanul bob-ului, or pe săniuță; — în toate manifestațiunile Lui de sportman temerar, vânjos, virtuos.

Ostaș „bun", îndrăznet, dotat cu remarcabil spirit de inițiativă tactică, și — sub toate raporturile — admirabil pregătit pentru meșteșugul armelor, — Alteța Sa este o podoabă a armatei române.

Intelectual, în cea mai înaltă accepțiune a cuvântului stăpân pe o cultură și instrucțiune serioasă și multilaterală, Principele Nicolae s'a afirmat printre cele mai strălucite elemente cu cari se fălesc ultimele promoțiuni ale Universității din Oxford. De altfel, se pregătește să'și treacă doctoratul.

*

Se pare că A. S. Regală, a hotărît să păsească într'o nouă direcțiune de pregătire.

Fiindcă este caracteristică, și de natură să ne umple sufletele de mândrie, de satisfacție și de nădejde, ne grăbim să împărtășim cititorilor noștri această știre.

Dornic să cunoască și să pătrundă problemele mari ce stăpânesc lumea de după război, și mai ales pe acelea ce se pun — cu aspră cerință a unei cât mai grabnice și complete deslegări — în țara românească, A. S. R. principele Nicolae s'a înconjurat de profesori și pedagogi specialiști cari îi predă: studiul problemelor actuale ale marinei naționale (d. comandor Bălănescu), — istoricul și rostul „Ligii Națiunilor" precum și istoricul, rostul și utilitatea regimului internațional ce s'a înființat la gurile Dunării (d. Fundațianu), — istoria dreptului românesc, etc.

Se pune astfel — după indicațiunile însuși ale Alteței Sale — bazele cele mai sănătoase și de nădejdi făgăduitoare, ale pregătirei regalului vlăstar, bizuite pe cunoașterea exactă și conformă intereselor statului român, a problemelor mari ce agită azi lumea și de cari nici România întregită nu poate fi străină, și mai cu seamă pe cunoașterea justițiunilor, drepturilor și nevoilor țării românești al căror exponent cată a fi în tot momentul.

Ion I. Nedelescu

ATELIERELE ŞCOLARE

In urma experienţelor făcute în ogorul şcoalei primare, s'a constatat îndeajuns rostul şi însemnătatea educativă şi practică-utilitară a predării în mod intens a lucrului manual şi a înfiinţării pe lângă mai aproape fiecare şcoală, a micilor ateliere de lucru şi îndeletniciri practice. S'au putut vedea şcoli, ai căror elevi — încă dela vârsta de 10—12 ani — să poată deprinde, odată cu gustul şi înclinarea pentru meserii, şi îndemânarea de aşi lucra singuri — atunci când nevoia şi trebuinţele casnice de om matur îi va cere — aproape tot ce-i de folos la gospodărie: dela cele mai mărunte: mături, bidinele, perii de cai, căpestre, scăunele ş. a., până la cele mai mari şi neapărat de folos: jug, protap, coşuri de căruţă, dulapuri pentru păstrarea mâncării şi vaselor de bucătărie, etc. Obiecte ce, dacă le-ar cumpăra de-agata, din târg, ar întâmpina, pe lângă scumpetea lor şi nesiguranţa şi netrăinicia lucrului făcut de altul, în grabă şi pentru speculă. Şi nu-i greu lucru spre a se ajunge la aceasta; felul cum îi plăsmuit pământul ţării noastre: munţi şi dealurile acoperite de păduri cu tot felul de lemn bun pentru lucrat, văile apelor şi şesurile pline cu material brut şi din belşug — puţin costisitor — ne dă cel mai nemerit prilej şi îndemn. Ce vale a oricărui râu, pârâu, sau altei ape aproape, nu-i înzestrată cu mladă (richită) ce-o rod vitele şi se iroseşte degeaba, materialul din care se scot, începând cu coşuleţele de piaţă simple şi sfârşind cu cele mari de valoare mobilă: scaune, mese, canapele, stajere? Să nu pară de mirat căci — bine înţeles — nu de-odată se deprind toate, ci pe rând, cu timpul, fără mult exerciţiu, totul constând în numai să vrei să lucrezi.

Primăvara din Martie şi până 'n Maiu şi către sfârşitul verii prin August, când seva (măzga) este în plină putere, putem recolta mladă aşa cum dorim: desfăcută de coaje (albă) cu ajutorul curăţitorului înadins făcut, un ţăruş sau o bucată de lemn tare despicat puţin în două la un capăt, prin care trecem — apăsând şi strângând în mână nuielile ce — în acest chip — se cojesc uşor, lăsându-le apoi şi câteva zile expuse soarelui — spre a se albi şi usca; urmând ca — atunci când vom lucra cu ele — toamna şi iarna — să le udăm în apă — fie chiar rece — servindune de un vas anume făcut. Pe lângă ape — aşa cum îs aşezate mai toate satele, de când practica vieţii omului a cerut acestuia astfel — şi mai ales în părţile de şes, se văd suprafeţe întinse cu papură, un **material iarăş bun, uşor la lucrat,** din care ies lucruri de întrebuinţare casnică; căci cine n'a observat uşurinţa cu care-s făcute şi purtate coşuleţele de mână — în ochiuri — şi de folosul ce-l aduc bunei orânduieli şi curăţeniia claselor pe timpuri de ploi, cu glod şi 'n timpurile friguroase în casă, şcoală şi biserică a podnogilor (ştergătoare şi rogojinilor?... La fel, obiecte, tot aşa de frumoase, bune şi de folos putem obţine şi din lucratul paelor. Şi unde nu se găsesc? Oricine poate să se aprovizioneze din vară — pela mijlocul lui Iulie când firul galben începe a se întări — atunci are acea fexibilitate — ce se cere paelor bune de grâu, secară, orz, etc... să se poată împleti — la cari revine şi atunci — toamna, sau iarna, când le udăm spre a începe împletiturile.

Un străin a admirat frumuseţea, şi originalitatea unor elevi de şcoală primară ce-au ieşit la manifestare în ziua de 10 Mai în costume naţionale şi — toţi — pe cap cu pălării de pae de secară şi grâu — lucrate de ei şi punând apoi panglicuţe cu tricolorul naţional. Mai fiecare şcoală are grădiniţă — unele chiar teren pentru experienţă — în care se poate semăna şi 2—3 prăjini — nu numai pentru pae — dar şi „mălaiul tătăresc“ pentru mături ce se confecţionează aşa de uşor şi cu care poate fi înzestrat tot comitetul şcolar — (căci fondurile — dacă putem zice aşa — abia ajungând pentru combustibil şi altor reparaţiuni mai mari — necum şi pentru articolele de curăţenie (mături, perii, bidinele, ştergători ş. a.) — Dar acolo unde materialul original, brut şi'n abundentă nu se găseşte şi unde mijloacele băneşti permit (cu banii strânşi dela o serbare sau două se poate şi aceasta) se cumpără o bancă (tighea) şi unelte de lucru — fierăstrae, gealăe, rindele, ciocan, câteva scânduri — având şi un maistru cu tragere de inimă şi sub îndemnul învăţătorului, se deprind elevii la meşteşugul tâmplăriei, ajungând a face la început lucruri şi obiecte mai puţin însemnate: cutiuţe, ştergători, scăunele etc. apoi, învăţându-se, lucruri de-o reală valoare: reparatul băncilor, mobilierului şcolar, dulăpioare, mesuţe ş. a. Şi câte nu se pot face şi deprinde din atelierul de lucru de pe lângă şcoală; căci ce bun nu se poate face prin muncă, voinţă, perseverenţă? Unde putem găsi mai mult imold, mai mare exemplu de sârguinţă, înţelepciune, sănătate, într'un cuvânt de orice bun, frumos şi cinstit ca 'n muncă? Aici — mai puţin decât oriunde — nu încape deloc vorbărie seacă şi de nefolos şi-i exclus cu totul teoria. Un bun profesor al nostru — se ştie care — într'o lucrare a sa — o adevărată evanghelie a muncii — a zis:

„Atâta ştii şi atâta poţi, cât munceşti. Munca este izvorul obiceiurilor fiecărui popor — adevărata sa constituţie, — iar cine nu schimbă felul şi rostul muncii, acela degeaba mai schimbă legile. In loc de legi multe, ne trebuie şcoli de muncă directă spre a îndruma tineretul; iar pentru cei maturi, în loc de simpla constrângere administrativă, e destul să-i obişnuieşti a munci chibzuit, ş. m. d.“

Se poate să se mai conteste acest mare adevăr? Se mai îndoesc cei cărora le este încredinţată creşterea tineretului — micilor vlăstare, viguroşii cetăţeni de mâine ai scumpei noastre ţări — de importanţa muncii — prin îndreptarul ei — încă de când copilul e în şcoală — lucrul manual şi atelierele şcolare de lucru şi îndeletniciri practice? Cine a muncit şi trecut pe la cursurile de vară organizate de Casa Şcoalelor în anii de după războiu pentru învăţătorii (câte 2—3 de judeţ) ce se perfecţionau în arta lucrului manual sub conducerea unui om de muncă şi iniţiativă (d. inspector şc. Nicolae Saxu) ce se osteneşte a îndruma — în mod practic — şcoala şi pe aceste cărări, s'a convins îndestul de folosul muncii în şcoala primară. Nu mai amintim de desvoltarea şcoalelor mari din ţările de nord — Norvegia, Suedia, societăţile subvenţionate de stat pentru propaganda muncii din şcoalele Americii, Franţei, Germaniei (unul din oratorii mari al acesteia din urmă, Fichte, recomandă în discursurile sale către popor lucrul manual ca un mijloc puternic de educaţie.) Acum — la noi — constatăm cu păreri de rău stagnarea — şi prin multe părţi desfiinţarea atelierelor — din pricina — credem — a lipsei de bani din care să se plătească maeştrii. In timpul celor doi ani din urmă, cât au funcţionat aceste ateliere, învăţătorii au deprins — dacă nu în totul dar în mare parte — felul lucrului dela maiştri, ce-acum nu-i mai are din pricina neplăţii lor; colegul învăţător şi la aceasta, ca la multe altele, şi de-acum înainte, ca şi până acum, este — să dăm de-adreptul — robul ce trebuie să ducă pe umerii săi şubrezi şi slăbiţi înainte de vreme şi această „piatră a legii muncii“. Desigur că o va face fără plată — drept răsplată a muncii lui ăstovitoare — convins că, combinând litera — (atunci când începe a deveni rece —) cărţii, cu sufletul cald al vieţii din atelierul şcolar (împletind orice caz după mijloace şi împrejurări, făcând astfel să nu daune nici una din ele, ci ajutându-se şi progresind reciproc) atinge în cea mai mare măsură ţinta supremă a şcoalei — educaţie din punct de vedere social-naţional şi individual — practică pentru viaţă, alături de dictonul latin: minte sănătoasă în corp sănătos.

A. E. Bratu, învăţător
Lespezi Fălticeni

Inceputul istoriografiei române

Inceputul istoriografiei noastre este cu totul întunecos. Abia cam pe la 1456, după ce Constantinopolul a fost cucerit de turci, începe să iasă la iveală şi literatura noastră, pe când în apus literatura începu să fie destul de înfloritoare.

Cavalerii şi nobilii cari luaseră parte la cruciade, căutau să povestească într'un mod mai armonios, vitejiile lor, iar alţii cari nu aveau asemenea lucruri de povestit însă a căror inimă tresărea la văzul vreunei castelane, căuta să-şi arate sentimentele sale de iubire şi admiraţie faţă de dânsa, dând astfel naştere poezii lirice. Primii cari au dat naştere poezii lirice, au fost: Troissar, Jauville, iar în Italia în acel timp luaseră un mare avânt lucrările lui Dante.

Aceste lucruri se petrec în apus în timpul acela când în răsărit, popoarele căutau să opună o rezistenţă cât mai mare Semilunei, care căuta să cucerească lumea.

In acele timpuri de cucerire ale Peninsulei Balcanice de către turci, călugării sârbi şi greci fiind rău persecutaţi de către aceştia, au fugit acolo unde li-s'a dat ospitalitatea.

Un astfel de loc de refugiu găsiră ei şi la domnitorii Principatelor române, cu ajutorul cărora zidiră mănăstiri în care înfiinţară mici şcoli de limbă slavonă.

Unul din aceşti călugări trecând în Muntenia, zidi cu ajutorul Domnilor de pe vremea aceea mai multe mănăstiri ca: Vodiţa, Tismana, Bistriţa şi altele.

Opera lor este urmată apoi şi pe alţi domnitori; astfel Mircea cel Bătrân, zideşte Mănăstirea Cotmeana, Ştefan-cel-Mare, în 44 de ani înfiinţează 40 de mănăstiri şi biserici.

Din aceste mănăstiri începe să iasă la iveală literatura noastră. Primele începuturi sunt în limba slavonă. Intre anii 1404-5, Nicodim, scoate un Evanghelıar, în limba slavonă. Aceasta este cea dintâi carte care a văzut lumina pe pământul românesc.

Pe la mănăstiri, în timpul acesta găsim pe nişte tăbliţe de lemn sau piatră şi cari erau prinse la uşile împărăteşti, o mulţime de pomelnice, cari pe lângă anul zidirii mănăstirii şi de cine era condusă, mai cuprindeau şi date asupra domnului ţării, anul suirii pe tron şi al morţii lui, numele părinţilor, soţiei şi copiilor lui, însă mai mult nimic.

Cu timpul. acestea sunt înlocuite cu analele, cari au un caracter oficios, căci sunt puşi acum de domn să facă acest lucru şi se scriau aceste date la mănăstirea unde Domnul voia să fie înmormântat, adică la mănăstirile domneşti.

Din aceste anale ni-s'au păstrat numai două corpuri şi anume:

„Analele dela Bistriţa“, cari încep cu anul 1359, anul întemeirii Moldovei de către Dragoş-Vodă şi ţin până la anul 1506 şi

„Analele dela Putna“, cari încep tot la anul 1359 şi ţin până la anul 1565.

Pe cât de mare le este valoarea lor istorică, pe atât de mică le este cea literară, deoarece sunt lipsite de orice căldură.

In aceste timpuri, când cultura era stăpânită numai de mănăstiri, pe tronul ţării româneşti găsim un domn care se distinge ca literat. Acest domn a fost **Neagoie Vodă Basarab,** care a scris o carte de învăţături pentru fiul său Teodosie, moştenitorul tronului.

Asupra acestei scrieri a lui Neagoe, s'a comentat foarte mult şi mulţi au atribuit aceasta unui Pendo Neagoie, vre'un călugăr plin de admiraţie faţă de acest cucernic Domn. Aceste atribuiri sunt inexacte.

In adevăr originalul care a fost scris în limba slavonă nu se găseşte, însă avem un manuscris tradus în româneşte, datând din anul 1654 şi care căzând în mâna spătaurul Sion, a fost publicat la anul 1843 şi apoi publicat în fragmente de către d. Iorga în 1911, la Văleniide-Munte.

Această carte este una dintre cele mai valoroase scrieri slavone de pe vremea aceea.

Ar fi unul din păcatele de neiertat acela de-a considera pe acest domn român printre scriitorii străini. D. Puşcariu zice, că atunci ar trebui să ştergem din literatura noastră şi „Cântarea României“, căci autorul a scris-o în limbă straină şi apoi s'a tradus sau pe d. Iorga să-l socotim numai pe jumătate scriitor român, deoarece a scris Istoria poporului român în limba germană.

In adevăr nu vom căuta ca să revindecăm pentru noi nici pe renegatul Antioh, fiul lui Dimitrie Cantemir, şi nici pe acea descendentă a Brâncovenilor, ale cărei poezii franceze sunt iscălite de Contesa de Noailles.

Mişu Ionescu

Activitate lăudabilă

In comuna Mascu, jud. Covurlui, d. învăţător Petru C. Beldie, în ziua de Crăciun a pus începutul unei noui biblioteci populare. Cea dintâi a fost arsă de ruşi în timpul războiului din urmă. Vitregia timpurilor prin care au trecut, a contribuit la întârzierea începerii acestui aşezământ. Intemeietorii acestei biblioteci, întemeindu-se pe consideraţiunea că starea culturală actuală a satului se datoreşte acestui învăţător vrednic, fiind în slujba şcolii de mai bine de 20 ani, iar biblioteca precedentă a fost întemeiată tot de dânsul, i-a dat numirea acestuia. Donaţiunile şi colectările de cărţi se prezintă astfel: Const. C. Beldie 191 ex.; Z. M. Tofan 53, Petru C. Beldie 45, Maria P. Beldie 23, Ioan Gh. Bonţu 21, G. I. Onu 11, diverşi donatori 5. In total 393 de exemplare.

Se poate deci vedea cât se poate face când sunt puţini de înţelegere. Lucrul nu este încă sfârşit. Ii urăm: Spor la muncă şi reuşită frumoasă!

C.

Scrisori

Domnule Director,

Vă anunţ că primesc a fi şi pe viitor reporter cultural al ziarului „Cultura Poporului“. Voi lupta şi de aici înainte pentru răspândirea foii în cuprinsul judeţului Argeş, după cum am mulţumirea c'am răspândit câte va mii de foi.

Cu stimă
Căpitan Mihail Traian
Reg. 4 Argeş. Piteşti

Pestalozzi, culturalizarea maselor populare şi apostolatul

Acum, când omenirea recunoscătoare şi-a propus să comemoreze centenarul morţii lui Pestalozzi, când toţi şcolarii vor auzi vorbindu-li-se despre Pestalozzi, cuvine-se ca şi această foaie de sinceră culturalizare a poporului, să cuvânteze ceva cititorilor ei, despre cel care a fost cel mai mare iubitor al celor oropsiţi şi obidiţi, despre cel care este şi va rămâne simbolul sacrificiului în lupta pentru alinarea nevoilor şi durerilor vieţii, celor săraci.

Pestalozzi, învăţător elveţian, pedagog şi filosof, încă din veacul al 18-lea a rezolvit cu multă pricepere şi înţelepciune probleme, ce sunt şi vor fi mereu de actualitate.

Una din marile lui probleme cari nici astăzi, poate, nu este înţeleasă, e culturalizarea masselor populare. Fiind chemat întâiu de însuşi chemarea firească ce-o simţia clocotind vijelios în sufletul lui de-o armonie şi moderaţiune dumnezeiască, fiind apoi chemat şi de timpurile când în ţara lui se simţia nevoia ridicării poporului, în această problemă neînchipuit de însemnată, el şi-a spus cu glasul lui profetic, cuvântul curat şi tare, ca s'audă şi secolele viitoare: că factorul cultural, adică întâiu şi întâiu luminarea minţii, este fapta care va aduce fericirea şi ridicarea poporului cu adevărat.

El n'a fost contra ajutorului material şi politic; ba mai mult, a fost susţinător aprig. Dar spunea că acest ajutor să fie el cât de important, dacă nu-i susţinut de cel moral, sufletesc, poate fi nu nefolositor, dar chiar şi periculos, pentrucă poate fi întrebuinţat pentru scopuri egoiste.

In acest chip judecând, el stabileşte că cultura minţii şi-a sufletului este factorul dominant în munca de înălţare a masselor populare.

Dar cum am spus, el n'a nesocotit nici factorul economic şi politic. El spune că omul e un mijloc şi un scop pentru sine, nu un mijloc şi un scop pentru atingerea scopurilor celor bogaţi. Munca lui trebue preţuită nu după legea ofertei şi a cererii, ci după necesitatea lucrătorului şi după consideraţia că el este om, aceeaş făptură ca şi tine.

Şi-apoi bunurile luminii, vrând nevrând, aduc după sine şi celelalte bunuri; pe când bunurile materiale şi politice mai slabă nădejde, că vor aduce şi lumină. Nu vedem noi astăzi? Ferească Dumnezeu să intre în mâna unui neştiutor şi întunecat la minte şi la suflet lucruri şi drepturi pe care el să nu le priceapă, că s'ar face mai rău, mai întunecat, dacă n'ar avea razimul culturei morale.

Deasemenea prin personalitate, Pestalozzi nu înţelegea pe omul care pentru triumfarea lui şi-a conceptiilor lui trebue să sacrifice existenţa altora şi să turbure ordinea socială; ci din contra: este personalitate tot acel ce e idealist, capabil să-şi jertfească viaţa pentru înfăptuirea ţintei lui şi-a salvării ordinei sociale. Nu să ucizi pe alţii pentru a te afirma pe tine; ci afirmă-te pe tine ridicând pe alţii.

Această ideie despre personalitate dela care se cere jertfă până la sfârşit în slujba binelui obştesc, nimeni n'a redat-o în realitatea vieţii ca Pestalozzi. **„Dacă greutăţile vor fi mai numeroase şi umbra forţelor ce mi-au rămas mai mică, totuşi, ultima răsuflare a mea va tinde către realizarea idealului“** este declaraţia lui.

Şi acum ţinând sama de felul cum înţelegea Pestalozzi ridicarea masselor, de felul cum înţelegea el personalitatea pot găsi cei cari nu cunos viaţa lui, felul cum a înţeles el apostolatul şi cum l'a practicat.

Tot ce-a spus a căutat el singur să facă. A suferit umiliri făcând cele mai mari sforţări, numai să aline un pic pe cei săraci. A îndurat mizerii, s'au desunit colegii lui învăţători de la acţiunea sa, dar desamăgirea în sufletul lui n'a prins rădăcini. A luptat mereu pentru un ideal dându-şi seama că culturalizarea messelor nu se poate face decât printr'o muncă neobosită şi prin mult sacrificiu.

Viaţa şi sufletul lui şi l'a manifestat în diferite activităţi şi laturi şi prin toate urmăria acelaş umanitar scop: să pună capăt suferinţei orfanilor şi apăsării celor slabi. A fost agricultor, predicator, părintele orfanilor şi sprijinitorul celor slabi pe toate căile şi în toate împrejurările lor îndreptăţite.

„Mântuitor al săracilor la Neuhof, predicator al poporului cu „Leonard şi Gertruda“, părinte al orfanilor în Stans, fondator al şcoalei populare în Burgdorf, educator al omenirei la Iverdon, om creştin, cetăţean, totul pentru alţii, nimic pentru sine“.

Acestea sunt cuvintele scrise pe piatra ce-i stă la mormântul lui Pestalozzi. Fie viaţa lui un izvor de idealism şi energie, pentru toţi cei ce poartă numele de învăţător — nume ce l'a purtat şi el —. Fie viaţa lui izvor de gânduri şi de fapte bune pentru cei ce vreau să lumineze poporul şi să ajute pe cei săraci.

Gh. Cepoiu, înv.

CE AVEM NOI

Sfânta Scriptură zice că „Dumnezeu voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască“ (1 Tim. 2, 4) adecă toţi să ajungă la viaţa cea fericită de veci. Viaţa aceasta ni-i făgăduită de Dumnezeu şi de Iisus Hristos de atâtea ori, încât destul o dovedesc numai cuvintele: „aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât L'a dat şi pe unul născut Fiul Său, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă vecinică“ (Ioan 3, 16).

In asemănare cu fericirea din viaţa de veci sunt o nimică întreagă toate bunătăţile, bogăţiile, bucuriile şi plăcerile din viaţa asta pământească, deoarece dobândirea fericirii vecinice înseamnă a-L dobândi pe însuşi Dumnezeu, ceea ce este o fericire aşa de mare, că nici nu se poate închipui cu mintea omenească. Cufundat cu gândul la aceà fericire nespusă sfântul apostol Pavel zice: „Harul lui Dumnezeu ne învaţă să trăim în veacul de acum în curăţie, în cuviosie şi frica lui Dumnezeu, aşteptând împlinirea fericitei noastre nădejdi, arătarea slavei marelui Dumnezeu şi a Mântuitorului nostru Iisus Hristos“ (Tit. 2, 11—14). Şi către Avraam zice Dumnezeu: „Nu te teme, Avraame, Eu sunt scutul tău şi răsplătirea ta foarte mare“— (1 Moisi 15:1).

Dacă un biet muncitor creştin sărac şi necăjit ca vai de el ar nădăjdui împreună cu soţia sa, că el va fi rege şi ea regină, apoi cu drept cuvânt s'ar zice de dânşii că nu-s cu mintea întreagă, şi totuş aceeiaşi muncitori săraci nu sunt numai îndreptăţiţi a nădăjdui că vor dobândi o mărire neasemănat mai strălucită decât mărirea regească, ci ei au şi datoria să nădăjduiască acea mărire a măririlor şi fericire a fericirilor, anume fericirea vieţii de veci, ei trebue s'o nădăjduiască, dacă vreau să ajungă la mântuire, de oarece scris este că „prin nădejde ne mântuim“ (Rom. 8, 24). Adecă, fără nădejde în fericirea de veci, chiar aşa nu ne putem mântui, ca şi fără credinţă în Dumnezeu.

Şi dacă te plângi tu creştine, că tare mult şi greu şi timp îndelungat ai păcătuit, legea creştinească îţi răspunde: De ai fi făcut tu toate păcătele câte e în stare să le facă vre un om, ba chiar de ai fi făcut toate păcătele ce toţi oamenii le-au făcut dela începutul lumii până în ziua de azi şi le vor mai face până la judeţul cel înfricoşat de apoi, totuşi păcătele tale nu întrec mila lui Dumnezeu. Bunătatea şi mila dumnezeiască este nespus mai mare decât toate fărădelegile tale, cum zice şi sfântul apostol Pavel că „unde s'a înmulţit păcatul, acolo s'a înmulţit şi mai mult harul sau mila lui D-zeu“ (Rom. 5:20) Iată, ce mângâiere îţi dă nădejdea creştinească, chiar de ai fi tu şi mai păcătos om de pe lume. Dumnezeu voieşte să ai încredere, nemărginită în mila Lui, şi tu chiar L-ai necinsti, dacă ai crede altfel de bunătatea. Lui cea nemărginită. Asta ţi-o spune şi sfântul Vasile, zicând: „Măcar de ai şti tu, păcătosule, hotărît că atâtea şi aşa de mari păcate ai făcut, totuşi nu eşti în stare să măsuri milele lui Dumnezeu după mărimea şi numărul lor. Tu dară n'ai pricină să pierzi nădejdea, dar ai destulă pricină să te încrezi în mila lui Dumnezeu şi să urăşti păcatele ce le-ai făcut. Fiecare om, care gândeşte că Dumnezeu n'ar vrea ori n'ar putea să se îndure, îşi închide singur uşa bunătăţii dumnezeieşti, de oarece Dumnezeu vrea să îndure, pentrucă este bun şi se poate îndura, pentrucă este atotputernic“.

Şi dacă tu, păcătosule, eşti tare deprins, tare încăpăţinat a păcatului ascultă atunci de fericitul părinte Augustin care zice: „Greu este de învins îndătinarea păcătoasă, dar dacă omul se va învinge singur pe sine-şi nu va pierde nădejdea, el tot va învinge-o cu ajutorul lui Dumnezeu“. Nădăjduieşte dară dela Dumnezeu iertarea păcatelor tale, dară şi pocăieşte-te, părându-ţi rău din toată inima de dânsele, mărturisindu-le cu toată umilinţa înaintea preotului şi curăţindu-ţi sufletul de dânsele cu prea curatul trup şi cu prea scumpul sânge al Mântuitorului Hristos. Şi dacă, ca ostaş al lui Hristos, ai biruit vitejeşte păcatele cu pocăinţa şi îndreptarea vieţii, apoi sileşte-te din răsputeri să rămâi neabătut dela calea îndreptării, că dacă ai tot nădăjdui, dară de păcate nu te-ai lăsa, ai aprinde cu atâta mai mult mânia lui Dumnezeu asupra ta.

Dară şi la pocăinţa şi la îndreptarea vieţii tale îţi trebue numai decât ajutorul lui Dumnezeu sau darul sau harul Său sau mila Sa, şi acest dar încă trebue să-l ceri şi să-l nădăjduieşti, că zice Hristos: „Dacă ştiţi voi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu atât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da cele bune celor ce cer dela dânsul“ (Mat. 7, 11) şi mai zice: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi Eu vă-voiu odihni pe voi“ (Mat. 11, 28) De aceea ne îndeamnă şi sfântul apostol Pavel: „Să ne apropiem cu îndrăzneală la tronul harului, ca să luăm milă şi să aflăm har spre ajutor la timp de trebuinţă“ (Evrei 4, 26).

Mare este grija sufletelor ce mult doresc să se mântuiască, ori de se alfă ele în starea harului sau milei lui Dumnezeu, ori poate au pierdut această stare. Nădăjduiţi însă, suflete îngrijite, căci aveţi dreptul să nădăjduiţi că vă aflaţi în starea milei dumnezeieşti, dacă puteţi mărturisi cu cuget curat că nu vă ştiţi întinaţi cu păcate grele ori de moarte şi vă feriţi cu tot adinsul şi de păcatele cele uşoare. Nădăjduiţi, suflete îngrijite, că zice sfântul apostol Ioan (ep. 1, 3, 31): „De nu ne osândeşte inima noastră, atunci avem încredere către Dumnezeu“, „că din inimă ies gândurile cele rele, uciderile, preacurviile, curviile, furtuşagurile, hulele, şi acestea îl spurcă pe om“. (Mat. 15, 19). Dacă ai pierdut însă mila dumnezeiască cu vre-un păcat greu, nici o clipă nu amâna îndreptarea ta, că zice înţeleptul Sirah (5, 8 şi 9): „Nu întârzia a te întoarce la Domnul Dumnezeul tău şi nu amâna îndreptarea ta de o zi pe alta, că fără veste vine mânia lui Dumnezeu şi te va pierde în ziua răzbunării“. Şi de oarece „nu este om care să nu greşiască“ (1 Regii 8, 46), „că în multe greşim toţi“ (Iacob 3, 2) şi „de vom zice că nu avem păcat, ne înşelăm singuri şi adevărul nu este în noi“ (11 Ioan 1, 8), de aceea niciodată nu putem fi siguri că mila dumnezeiască e cu noi. Şi chiar din pricina asta datori suntem necurmat să priveghem şi să ne rugăm, cum ne învaţă Iisus Hristos: „priveghiaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită“ (Mat. 26, 41), datori suntem, cum auzim că se roagă preotul la sfânta liturghie să cerem dela Domnul petrecere fără păcate la rămăşiţa vieţii şi răspuns bun la înfricoşatul judeţ al lui Hristos, datori suntem adecă necurmat să ne aducem aminte de cele ce ne aşteaptă în lumea veciniciei, şi cât de adese să ne mărturisim păcatele şi să ne împărtăşim cu sfintele taine, şi zice Iisus Hristos: „Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă vecinică“ (Ioan 6, 54).

Preotul C. Morariu.

Averea lui Ford

Averea fabricantului de automobile american, Henri Ford, se urcă la nu mai puţin de două miliarde de dolari.

Aceasta s'a aflat în urma procesului intentat fostului său tovarăş, Couzens, pentru a se stabili suma pe care acesta, iarăşi milionar, o are de plătit statului.

Dacă nu două miliarde şi numai unu şi jumătate ar fi averea lui Ford, — cum se susţine din mai multe părţi — atunci el ar putea să cumpere întreg statul Idaho, cu toate clădirile, cu toate avuţiile, mişcătoarele şi nemişcătoarele, aşa ca să dea pe toţi oamenii afară şi să intre el singur în acel stat din Statele Unite.

Ar putea cumpăra întreg pământul statelor Colorado, Louisiana, Minnesota şi Iowa, socotind pământul pe preţul de azi.

Ar putea să plătească întreaga datorie a Statelor-Unite şi să mai rămână încă cam 250 milioane de dolari în pungă.

Dacă ar dori, Ford ar putea să cumpere vestminte pentru toate femeile din America.

Ar putea cumpăra toate reţelele de telefon din Statele Unite făcute în 1925.

Ar fi putut cumpăra tot grâul şi orzul din Statele Unite în 1925.

Ar fi putut plăti toate datoriile de pe toate fermele din Statele Illinois, Iowa, Kansas, Ohio şi Missouri, în anul 1920.

Dacă averea sa ar putea fi prefăcută în aur, atunci tot aurul produs dela armistiţiu încoace în toată lumea ar intra în cuferele sale.

Ar putea cumpăra azi United States Steel Corporation, Reţeaua de căi ferate a Pennsylvaniei, General Motors şi ar avea încă destul pentru a construi o uriaşă fabrică de automobile şi a trăi departe de-a fi sărac tot restul zilelor sale.

Astea toate în mâna unui singur om pământean!

Mişcarea culturală din Cotmani

Duminecă în 6 Martie, s'au ţinut în localitatea Schit p. Nistru, două conferinţe cu caracter naţional-ştiinţific. D-l prof. Vasile Jitaru a vorbit liber într'o interesantă conferinţă cu proecţiuni luminoase despre Sanicitate şi aplicaţiile ei în viaţa practică, iar d. prof. Nicu Grămadă, a vorbit liber despre: Inceputurile de cultură şi civilizaţie la români.

Sâmbătă în 12 Martie în localitatea Grigore-Ghica-Vodă, a vorbit d. Vasile Jitaru, despre: Bolile venerice şi urmările lor, iar d. Nicu Grămadă va varbi despre: Ideia naţională în opera scriitorilor ardeleni. Prima conferinţă cu proiecţiuni luminoase.

Berthold Auerbach

TRÂMBIȚA JUDECĂȚII

In mijlocul unei păduri, unde se despart hotarele a două sate, într'o noapte de primăvară, pe lună plină, s'a săvârșit o faptă înfricoșată. Un om stătea în genunchi, aplecat asupra altuia, care zăcea fără suflare. Cel lungit, băgând în buzunar tot ce găsea. Indată apoi îl luă în spinare, cu gândul de a-i târâ până la un râu, care curgea nu departe și a'l asvârli acolo. Deodată se opri, gâfâind sub povara moartă. Luna ieșise din nori și-și aruncă lumina ei blândă printre trunchi. Foarte aproape răsună un corn de poștă trimițând notele cântecului: „Te gândești tu la asta!“ Valea și câmpia au bubuit de răsunet. Era ca și cum și munții și copacii ar fi cântat: „Te gândești tu la asta!“ Celui cu povara pe umeri i-se părea ca și cum mortul ar fi înviat în spinarea lui și l-ar gâtui. Iute aruncă greutatea, sări la oparte și se depărtă apoi tot mai mult. In sfârșit se opri la râu și ascultă. Totul era cufundat în tăcere; valurile treceau iuți la vale, par'că grăbindu-se să fugă mai repede de ucigaș. Acesta se necăji că n'a șters urmele faptei lui și fu cuprins de-o frică ciudată.

Veni iute îndărăt, umblă încoace și încolo, în sus și în jos, sudoarea i-se scurgea pe frunte; îi era ca și cum ar fi avut plumb în tot corpul. Câte o pasăre de noapte fâlfâia pe deasupra la trecerea lui prin desiș, dar nicăieri nu găsea ce căuta.

Se opri să se orienteze, să-și aducă bine aminte de loc. Dar abia făcu câțiva pași și văzu că s'a rătăcit. Toate licăreau confuz înaintea ochilor lui și i-se părea că copacii umblă în sus și în jos, ascunzându-i vederea muntelui. In sfârșit, dimineața își arătă cele dintâi luciri ale ei, păsările se treziră, și începură cântecele lor vesele; din vale și de pe munți se uzină pocnetul bicelor. Ucigașul plecă iute. Cadavrul fu găsit și adus în satul în al căruia hotar fu descoperit. La tâmpla dreaptă avea urma unei lovituri ca de o piatră ascuțită. Nici-o condică de lucrător nu era asupra lui, nici un semn, din care să se poată cunoaște cine era.

Acum trebuia îngropat în cimitirul de lângă biserică, în dealul pe la poalele căruia trecea șoseaua. O mulțime nenumărată însoțea pe cei ce-l duceau la mormânt. Veniseră din toate satele; fiecare voia să-și arate nevinovăția, tristețea și părerea de rău. Liniștit, fără plânsete răsunătoare, numai cu adâncă durere în inimă, se mișca șirul în sus spre înălțime. Preotul ținu o cuvântare mișcătoare. Mai întâi vorbi el către cel dus din viață și spuse:

— Ai căzut pe drum. Cine știe încotro te ducea dorul inimii tale și ce inimă bătea pentru tine! Domnul, care știe și vindecă toate, să-ți trimită odihnă și pace între sufletele celor ai săi. Necunoscut ai căzut, de necunoscută mână. Nimenea nu știe de unde veneai și încotro te duceai. El însă, Acel care știe intrarea și ieșirea ta, te-a lăsat să te ridici în sus, pe d'umurile pe care ochiul nostru niciodată nu le scapă din vedere. De ce Biserică ținei tu, ce limbă vorbei, — cine-ți poate întreba gura cea mută?

— Ridicați mâinile cu mine, — spuse preotul înaintea, către cei adunați, și toți ridicară mâinile în sus. Apoi zise iarăși:

— Curați suntem noi de acest sânge. Aici, în lumina soarelui, mărturisim: Suntem curați de fapta aceasta. Dreptatea nu va rămânea ascunsă. Ori pe unde vei fi umblând tu, care ai omorît noaptea în pădure pe fratele tău, sabia spânzură nevăzută deasupra capului tău și va cădea și te va zdrobi. Intoarce-te cât mai este timp! Nu grămădi nelegiuire peste nelegiuire, căci odată când va răsuna trâmbița judecății...

Iată numai că se auzi atunci, venind de pe șosea, răsunând cornul poștașului. Era cântecul: „Te gândești tu la asta!“ Totul tăcu și-și ținu răsuflarea. Din mijlocul mulțimii sări un tânăr care se aruncă la pământ și strigă: „Eu sunt!“

După ce l-au luat, și-a mărturisit el fapta cu căință; cum a venit în oraș cu banii stăpânului la care slujea; cum a jucat la cărți și i-a pierdut; cum a omorât pe omul pe care care voia numai să-l trântească spre a-l jefui; cum trâmbița poștei l'a zăpăcit; cum a simțit mâinile arzându-i când le-a ridicat spre cer și cum tot atunci, pe când vorbea preotul, aceleași sunete din trâmbița poștei i-au zmuls mărturisirea. Liniștit, fără jale cu strigăte, numai cu durere potolită în inimă, începu mulțimea a scobori muntele. Cu sufletul tremurând, cu lacrimi în ochi, plângând tare nenorocirea, se întorceau mulți acasă. Doi oameni se despărțiră pentru totdeauna din tovărășia omenească.

D. I. Iliescu-Palanca înv.

*) Din Teologia morală de arhimandritul I. Scriban.

Bronșita acută. Gripa

Tratament

In caz de febră: șederea în pat. In general bolnavul va sta în casă, mai ales în cazuri de epidemii, cum e aceea de azi, **de gripă.**

Camera călduroasă, dar bine aerisită.

Bolnavul va vorbi puțin, nu se va obosi și va împiedeca obicinuitele vizite și taifasuri.

Ventuze uscate pe piept (40) și pe spate, (10) la două zile odată, badijeonaj pe spate cu tinct. de Iod gaiacolată în zilele când nu se pun ventuze sau comprese pe piept cu jumătate apă și jumătate spirt. In cazuri mai grave Priesintze toracice schimbate la fiecare 3 ore. In cazuri grave de tot ventuze cu sânge.

Bolnavului i-se vor da: limonade, ceaiuri de tei cu puțin rom, lapte, kefir, iaurt, cafea cu lapte, lapte cu gris, lapte cu gălbenușuri de ou, supe de legume, compoturi, marmelade, vin fiert cu scorțișoare.

Să nu se dee băuturi prea reci, piperături, acrituri sau sărături.

Medicamente

a) In cazuri de constipație: un purgativ, (se recomandă Magnesia Pellegrino, ca foarte bună de luat și cu efect sigur).

b) In caz de febră, dureri de cap, se va da:

Rp. aspirină 0gr.50, câte un praf sau pastilă (d. ex. Bayer) dimineața și seara cu lapte sau ceai cald, sau

Rp. salipirină 0gr.50. Se administrează tot ca mai sus, sau

Rp. Citrat de cafeină **0.05** grame. Bromhydrat de chinină **0.20** gr. Aspirină **0.35** gr. p. un praf. Se ia 2-3 prafuri pe zi, dimineața, la prânz și seara, cu ceai sau lapte în foiță, sau

Rp. 2 tablete pe zi de **arcanoz,** sau

Rp. Quinolax 2 tablete.

b) Contra tusei: Ceaiuri de flori de tei. Dacă tusea e obositoare se adaogă de 2-4 ori pe zi în ceai câte 1-2 linguriță, sau

Rp. Apă de lauro-cireș 5 gr. Sirop de codeină, Sirop de tolu și Sirop de goma câte 40 gr.

E bun și medicamentul:

Rp. Infuzie de rădăcină de poligala sen. 6:120 gr. Benzoat de Sodiu 2 gr., Acetat de amoniu 4 gr. Sirop de Tolu și Sirop de Codeină câte 30 grame. Se dă bolnavului la fiecare ceas câte o lingură.

E foarte bun și **Preparato Wassermann** și Pulmoserum Bailly.

Când tusea e foarte obositoare și grea sunt bune picăturile de:

Rp. Dionină clorhydrat, Fosfat de Codeină câte 10 centigrame. Apă de lauro-cireș 20 gr. 3 ori 15 picături pe zi, pe zahăr sau 8 comprimate în 24 ore de **Codoforme Bottu.**

Inconvalescență: La aer, untură de pește, injecții cu Gadyl Wassermann, arsenic, aer de munte sau mare, băi de soare lampă Quarț.

Dr. O. A.

Îngrășământ bun pentru pomi

Pentru ca un pom să poată rodi bine și învinge diferitele boale de care este atacat, are nevoie, afară de alte multe lucrări, și de hrană. Această hrană trebuie să și-o ia din pământ. Dar vezi că nici pământul nu e un izvor nesecabil de materii hrănitoare. Și din el se isprăvesc cu timpul aceste materii și atunci pomul nu mai poate rodi așa de bine. Deaceia noi trebue să-i venim în ajutor prin gunoire. Acest lucru trebue să-l facem mai ales când pomul începe să-și formeze fructele, ceia ce ar veni cam în timpul verii. Se întâmplă însă că atunci timpul e cam secetos și deaceia vom recurge la un îngrășământ lichid, care să poată fi întrebuințat imediat de către pom. Un astfel de îngrășământ este urina (udul) vitelor.

Dar din cauză că ea e prea concentrat (tare) și ar putea arde rădăcinile cele mai fine ale pomului, deaceia trebuie s'o amestecăm cu apă pe jumătate; și o întrebuințăm în felul următor:

Facem cam la un metru depărtare de rădăcina pomului niște gropițe în care turnăm urina amestecată cu apă. Ingrășarea aceasta e absolut trebuincioasă pe timpul când se formează fructele, căci astfel vom impiedica căderea, ceia ce se întâmplă foarte des la pomii mai bătrâni.

Nicolae Brădățanu

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 de lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 de lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 de lei.

O decorație pentru plugari

In dorința de-a vedea pe plugari progresând și pentru a putea deosbi pe cei buni — adică pe cei cari lucrează mai bine pământul, au vite mai frumoase, au gospodării mai bine întemeiate, au grădini de pomi și legume și altele — domnii miniștri ai agriculturii Constantin Garoflid și Dumitru Busuiocescu, au făcut o lege prin care inființează o decorație pentru plugari. Această decorație se numește „Meritul agricol“.

Această decorație o au și alte țări. In Franța ea există de mult și miniștrii agriculturii de acolo, împărțind-o cu sgârcenie, a făcut pe plugari să se întreacă unul pe altul în a face plugărie mai bună, pentru a căpăta această decorație.

Tot așa trebuie să fie și la noi. Domnii miniștri ai agriculturii, cari se ocupă de aproape de progresul agriculturii vor ști să cumpănească și să deosebească pe plugarii cei buni, ei înșiși fiind plugari de seamă.

Ca să pricepeți mai bine cum va fi cu această decorație agricolă, să vă lămuresc puțin:

Toți am fost la războiu, toți ne-am luptat și fiecare am făcut ceva pentru țară. Dar câți din noi are decorația „Virtutea Militară“? Foarte puțini. Numai aceia cari au făcut isprăvi mari și fapte frumoase de ostaș.

Dar plugăria ce este? Nu este și ea tot o luptă? Este lupta pentru viață. Este lupta pentru a mări producția pământului, și pentru a avea un venit cât mai mare dela el. Pentru aceasta trebue să lucrăm cât mai bine pământul. Ei bine, acei cari reușesc mai bine în această luptă, în această întrecere de-a face pământul să producă cât mai mult și cât mai bun, aceia câștigă lupta, aceia fac o faptă însemnată și aceștia trebuiesc deosebiți din mulțimea plugarilor. Ei vor căpăta decorația „Meritul agricol“.

Să nu credeți, plugari, că această decorație o va căpăta trepădușii satelor și agenții politici dela țară. Feerească Sfântul! Orice partid politic are nevoie și de ei, dar pentru ei sunt alte decorații.

Domnii miniștri ai agriculturii vor veghea asupra împărții acestea decorații și o vor avea numai cei mai buni plugari.

Delaarsache

Din Căciulești (Neamț)

Duminecă 6 Martie, a avut loc, la școala din satul Verșești, a șasea ședință a cercului cultural învățătoresc „Girov“.

Dimineața, toți învățătorii au luat parte la sluja liturghiei, care a fost săvârșită de părintele paroh, M. Gavrilescu. Răspunsurile liturghiei au fost date de corul școalei, condus, din altar, de Sf. Sa. Predica zilei a fost ținută de d. Victor Săndulescu-Topoliță, învățător în Căciulești. După terminarea slujbei, toți învățătorii au plecat la școală, unde păr. Gavrilescu, directorul școalei Verșești, a ținut o lecție din cultura socială, la cl. VI-a, despre „Patimile judecătilor“.

Sf. Sa a predat lecția într'un chip foarte atrăgător, încât a fost ascultat cu multă atenție de elevi, ba chiar și de colegi.

Am mai arătat și altă dată, în acest ziar, și-o spunem și acum:

Părintele Gavrilescu este un talentat orator, distins predicator și un bun învățător.

Se bucură de-o deosebită dragoste și considerație din partea colegilor, preoți și învățători.

Din toate punctele de vedere, este un preot model. Nu mai puțin și păr. președinte G. Gheorghiu-Girov, este un renumit preot în împrjurimi și este la înnălțimea chemărei sale. După lecție elevii au cântat un frumos cântec popular „Din războiu“. Critica lecțiunii a fost făcută fără părtinire, scoțându-se în lumină minunata metodă de predare, pe care a întrebuințat-o propunătorul. A urmat, apoi, masa comună, în casele și sub conducerea păr. Gavrilescu.

După amiază, s'a început ședința publică, cu „Sfinte Dumnezeule“, cântat de corul școalei. Au urmat diferite cântece — bine pregătite — și numeroase poezii, anecdote, ghicitori și proverbe, recitate de elevi.

Au vorbit sătenilor, cari au luat parte în număr foarte mare, dd. învățători: N. Popovici-Turturești, despre „Misiunea preotului“, I. Moraru-Dănești, despre „Foloasele și cultura pomilor roditori“, iar d. Săndulescu-Topoliță, a cetit, cu mult duh „Sfaturi bătrânești“. La urmă, părintele Gavrilescu, a mulțumit sătenilor și domnilor învățători, cari au luat parte, cu toatecă vremea a fost contra. Părintele președinte Gheorghiu a mulțumit și a adus laude părintelui Gavrilescu, pentru felul cum a știut să pregătească serbarea. S'a încheiat apoi „procesul-verbal“, arătându-se cum s'a desfășurat ședința cercului. In cele din urmă păr. preș. declară ședința închisă și a anunțat ședința viitoare, la școala din Turturești, în Dumineca IV-a a Sfântului și Marelui Post.

Mulțumim tuturor binevoitorilor, cari au luat parte la serbare și d-lor învățători ai cercului

Sandu Lesco.

„Cântec frumos, Cântec respingător“

Tristă priveliște. Urâtă mentalitate la poporul nostru cel mult încercat de asprimea vremilor!

Ca o consecință a războiului cel mare, dar mai cu seamă ca o răsplată a celor 80 de mii de ostași rămași reci pe câmpul de luptă în țărna spurcată cu sângele liftelor, avem în România noastră întregită de acești eroi: 500 mii de cârciumi, bodegi, etc. și abia 30 mii de școli și 18 mii de biserici.

Te întreb române, dacă-i durere mai mare decât aceasta?!

Să mori pentru apărarea pământului strămoșesc și urmașilor tăi în loc să li-se dea acea lumină sufletească, li-se dă otrava ce-i duce cu pași siguri spre prăpastie. De unde înainte nu vedeai decât o cârciumă pentru o comună, sau pentru mai multe chiar, azi nu sunt rari cazurile unde vezi 4 și 5 cârciumi pentru o comună, pline cu astfel de reclame:

Mănâncă și bea române
Nu căuta să-ți rămâie
Decât banii de tămâie
De trei scânduri și trei popi
Să ai cu ce să te 'ngropi.

Școala și biserica, acești doi stâlpi uriași pe care se bazează țăria oricărui popor și de care atârnă existența fiecărei națiuni sunt lăsate în voia soartei, părăsite și uitate de toți. Numai bietul învățător și preotul dacă mai pot sta strâns legați de bunul mers al acestor instituțiuni de folos obștesc. Învățătorul trebuie să fie, un bun cunoscător al tuturor curentelor și ideilor noui din domeniul pedagogiei, fără a i-se pune la îndemână un mijloc de existență cât de umil, — decât obligațiunea de-a îndura întreg cortegiul de îndatoriri ce-i incumbă litera legii. El singur trebuie să se sbată ca din cei 2000 lei lunar, să-și facă o situație materială cerută de nevoile vieții și așa cum i-o impune misiunea ce-i este încredințată și tot el singur să lupte pentru a-și menține autoritatea morală, întrucât mai marii lui îl ponegresc pe toate cărările.

In jurul școlii nimeni nu formează frontul necesar pentru susținerea și întărirea acestei instituții, decât învățătorul și numai învățătorul. Nimeni altul din cei în drept nu deschide ușile școalei să-i vadă lipsurile. Nimeni nu vede acest focar de cultură decât atunci când voiește a-și desträma melodia acelui „Cântec frumos, cântec respingător“, spre a prinde în mrejele lui pe cei slabi de înger și a atrage atenția învățătorului că trebuie să se supună orbește celor auzite. In schimb cei ce voiesc a închide otrava în sticle frumos colorate sunt primiți cu multă ospitalitate. Ei bine! Cu o asemenea stare de lucruri e sigur că mergem spre mai rău și este de datoria acelora în mâna cărora stau destinele acestui neam, a se uita bine în jurul lor până mai este vreme.

D. D.-Carpen

Pe șoseaua din Răcar

Foae verde de-un mărar,
Pe șoseaua din Răcar,
Trece-o fată și-un jandar, —
Jandarmul mergea călare
Și fetița pe picioare.
Foiliță foi de floare,
Fata striga 'n gura mare:
— Pune-mă jandar călare
La spatele dumitale
Că nu mai pot de picioare,
Că e drumul glonțuros
Și nu pot merge pe jos.
— Foiliță foi de floare,
Eu te-ași pune fată mare,
Fără nici-o supărare,
Dar e calul statului
Și șeaua 'mpăratului.
— Jandar dar'ar Dumnezeu
Să fie pe gândul meu:
Calul să se poticnească
Drept în cap să te lovească;
Mâna stângă să ți-o frângă
Lumea pe drum să ți-o strângă,
Pe-a dreaptă să ți-o sclintească
Să nu te mai hărănească.

Ion Martin

Comunicat de Mihail Rusu, înv. dela Nicodim Rusu, Gogoșița-Dolj.

Glume

Pușca țiganului

Un țigan mergând printr'o pădure se întâlni cu un lup. Cum îi era frică, el întinse bățul spre lup crezând că o să se sperie. Un vânător din apropiere dădu câteva focuri, iar lupul căzu mort. Țiganul crezând că el a omorât lupul, uitându-se la băț zise:

A fost bici, a fost biciușcă,
Dar acuma... văd că-i pușcă.

Femeia din... pre, pre

Odată o femeie, se certa cu o vecină a ei și cum sunt femeile iuți la fire, una din ele voind să spună că ea e mai din neam și nu se prea laudă, iar cealaltă nu-i din neam și prea se fudulește, începu:

— Ei, da ia lasă soro dragă că tu nu ești din pré, pré și te pre, pre; da eu îs din pré, pré și nu mă pre, pre...

Const. P. Beldie

INFORMAȚIUNI

DELA 1 APRILIE cr. foaea „Cultura Poporului va apare în București, în vederea îmbunătățirii ei și a eftinității tiparului. Birourile vor fi în Bulevardul Elisabeta 30.

MINISTRUL căilor ferate a declarat, că în decurs de 2 ani, toate trenurile vor fi luminate cu lumină electrică.

ZIARUL „L'Intransigeant“ publică un articol, intitulat „Italia recunoaște că Basarabia este românească“. Ziarul reproduce declarațiunile făcute la Geneva de d. Scialoja și anunță că Japonia va urma în curând exemplul guvernului italian și va ratifica tratatul Basarabiei.

LA Lugoj s'au pus bazele unei fundațiuni care va purta numele regretatului tenor bănățean Traian Grozăvescu și care fundație va servi la premierea elevilor români ce se vor distinge pe teren muzical.

MINISTERUL instrucțiunii a dat o nouă păsuire până la 1 Septembrie, tuturor elevilor, pentru ași putea confecționa uniformele obligatorii.

LA 1 APRILIE „Cultura Poporului“, pășește în al 7-lea an de viață. Cu acest prilej foaea va apare în haină de sărbătoare în 8 sau 10 pagini. Rugăm pe toți colaboratorii noștri, pritenii și reporterii culturali să ne trimită din vreme articole foarte scurte — având în vedere că vor scrie foarte mulți — pentru numărul închinat celor șase ani de muncă încordată și constructivă.

CAMERA de agricultură a jud. Arad a organizat pentru ziua de 20 Martie a. c. o expoziție de **tauri.**

DUPĂ datele statistice, situația agricolă de peste Prut, se prezintă în condiții foarte bune. Aproape 45 la sută din terenurile arabile au fost însămânțate din toamnă, iar semănăturile sunt bine învelite cu zăpadă abundentă. Viile și livezile nu sunt nici ele mai prejos decât câmpul și se prezintă foarte bine.

IN Jopania, zilele trecute, a fost bântuită de un mare cutremur de pământ care a nimicit cinci orașe. In Tokio sunt peste 14 mii de victime, iar pagubele sunt cu mult mai mari decât cele pricinuite de cutremurul din 1925.

CENTRALA cooperativelor va numi un comitet compus din reprezentanții cooperativelor mai mari din diferite părți ale țărei, spre a fi consultați atât la cumpărări de mărfuri, necesare pentru aprovizionarea cooperativelor, cât și la desfacerea produselor mebrilor acestor coopertive, în special a produselor agricole.

IN gara Crivina, la o depărtare de 30 kilometri de Ploești, două trenuri de marfă s'au ciocnit în ziua de 8 Martie. Peste 30 de vagoane au fost sfărâmate; mașinile au suferit stricăciuni mici. Printre sfărâmături s'au găsit 5 cadavre din personalul trenurilor, deasemenea au fost grav răniți 3 frânari. Toate trenurile pe linia București-Ploești au fost oprite în dimineața zilei de 8 Martie în stația București, iar stația Brașov n'a mai trimis nici un tren. Au fost arestați mecanicii amândoror trenuri și impiegatul de mișcare.

AU FOST arestați la Timișoara, d-nii Cornel Beja, subprefect, și Gh. Micloș, șeful contabil al jud. Timiș, fiind acuzați de grave nereguli în administrație, nereguli ce se urcă la câteva zeci de milioane lei. Ancheta făcută de d. Gh. Butoi, inspector general administrativ din ministerul de interne, a stabilit temeinicia învinuirilor aduse celor arestați.

GREVA foamei pe care au declarat-o de curând deținuții din închisoarea centrală din Sofia, cu scopul ca să li-se acorde amnistia de guvern, a luat sfârșit. Trebue reținut faptul, că până acum în Bulgaria s'au dat mai multe amnestii, și că în prezent numărul deținuților este relativ foarte limitat, și mai toți deținuții aflați acum în închisori s'au făcut vinovați de cele mai groaznice crime și deci nu merită nici un fel de clemență din partea Statului.

DIN cușca unui circ ambulant din Chișinău, a reușit să scape dăunăzi, un lup care a luat-o razna prin oraș. Populația a fost cuprinsă de mare spaimă. Un câine și un cal au fost sfâșiați de lup. Cu multă greutate, îmblânzitorul circului, însoțit de câțiva oameni de serviciu, au putut să-l prindă.

UN călugăr dintr'o mănăstire din Japonia, vrând să știe când mor oamenii cei mai mulți. Și-a făcut însemnări despre vre-o câte-va sute de morți, după cari a aflat, că cei mai mulți au murit dimineața între 5 și 7 ceasuri. Femeile mor cam pe la ora șapte, iar bărbații pe la ora cinci dimineața. Seara mor mai puțini. Cei cari mor seara, de obiceiu mor dela ora șapte și până la miezul nopții.

IN ziua de 25 Februarie, d. G. Tutoveanu, șeful cultural al Basarabiei de jos, a fost reținut la Chișinău, de d. General Rășcanu, comisarul guvernului pentru Basarabia, într'o lungă conferință, discutând asupra mijloacelor, celor mai nimerite, pentru coordonarea propagandei culturale începută de Ministerul Instrucției Publice, de care se simte atâta nevoe în provincia de peste Prut.

In aceiași zi, d. G. Tutoveanu, a fost primit la Palatul Arhiepiscopal, de către I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie, luând parte, ca reprezentant al Ministerului Instrucțiunii Publice, la redactarea manifestului ce va fi lansat în curând, în numele tuturor Autorităților din Basarabia, pentru ridicarea culturală și nimicirea instigațiilor vrăjmașe, din această parte a țării.

DIRECȚIUNEA generală a presei și propagandei, aduce la cunoștința celor în drept, că nu mai primește cărți ungurești, pentru a fi aprobate la intrarea în țară, decât numai prin intermediul legațiunii românești dela Budapesta.

CEL mai nou aeroplan german, „G. 31“, al fabricei Junkers, care e prevăzut cu cabine de dormit, după terminarea sborului de încercare, a făcut prima sa călătorie de la Dessau spre Viena. E probabil că aeroplanul își va continua drumul mai departe spre Sud. Acest aeroplan este, în prezent, cel mai mare aparat de sburat ce-l are Germania.

NISTRUL, din cauza topirei zăpezii, a ieșit din albie, inundând în noaptea de 4-5 Martie 20 de gospodării în comuna Mitcău și 20 în satul Moșoreni. In aceiași noapte în comuna Vasilău, a inundat casele comerciantului S. Hers, și femeiei Maria Cudeleac. Victime omenești nu sunt.

LA Johanesburg. (Transvaal), 35 lucrători în mina de diamant, au fost îngropați sub dărâmăturile pereților minii. Dintre aceștia, numai 7 lucrători au fost salvați până în prezent.

ZIARELE franceze anunță din Danzig, că un tânăr de 21 ani, domiciliat la Grosgraben, și-a omorît tatăl, mama, bunica, fratele și sora, fiindcă se împotriveau la căsătoria sa.

UN cărăbuș rabdă de foame 1200 de zile. Peștele 1000 de zile. Șarpele 800 de zile. Broasca țestoasă 500 de zile. Broasca un an de zile. Câinele 20 de zile. Omul 12 zile și Pasărea 9 zile.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii și reporterii noștri culturali, să ne trimită articole precum și ceeace se petrece în viața culturală și economică a satelor noastre.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: **In cerdacul casei bătrânești,** povestiri de Const. Cehan-Racoviță. Cereți cartea dela foaea noastră. Prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal.

REPORTERII noștri culturali sunt stăruitor rugați să ne răspundă, fiecare în parte, dacă vrea și pe viitor, să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne putem sprijini și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul ca să ne răspândească foaia și să ne procure câți mai mulți abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, avându-se în vedere formatul foaei. Energia deosbită a fiecăruia se va cunoaște prin munca ce va depune ca această foaie să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită în masele populare.

Cine dorește să fie reporter și să ia parte la această luptă de luminare a neamului nostru românesc, să ne ceară lămuriri și carnete pentru facerea abonamentelor.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condițiunile literare și tehnice așa cum merită o națiune de 18 milioane suflete, este rugat să ne facă doi abonați. Această mică jertfă o cerem dela fiecare cititor și bun român, și credem că nu e un lucru greu. In chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința tuturora, care dorește să cumpere: două case țărănești, în bună stare, acoperite cu draniță ți tablă, beciu bun, grajd pentru cal, șură pentru vite, două livezi cu pomi fructiferi, — cele mai bune feluri de poame, — 240 prăjini pământ de arătură, împrejurul caselor. Toate acestea se găsesc de vânzare în satul Topoliță, comuna Grumăzești, județul Neamț. Doritorii se vor adresa d-nei Valeria Duțu, maestră de croitorie, la sus zisa adresă, sau subsemnatului, la Căciulești-Neamț.

Victor Săndulescu-Topoliță
învățător

„NIMIC PENTRU NOI“

Sub această deviză au pornit, profesorii liceului şi intelectualii români din Coţmani, o propagandă culturală cu caracter naţional-ştiinţific, prin împrejurimi şi localitate. Cu toate greutăţile ce întîmpină, şi mai ales faptul că în acest colţ de ţară înstrăinat, trebuesc sforţări prea mari pentru a fi înţeleşi de minoritari, aceşti pioni ai culturii nu se descurajează.

După interesantele conferinţe ale d-lui prof. V. Jitaru publicate de d. prof. I. Bâcu într'un număr trecut, a urmat în localitate şi în Zastavna, următoarele conferinţe:

In '5 Februarie. Preotul E. Rezuş a conferenţiat în sala preturii din localitate, despre „Credinţă şi necredinţă“, în faţa unui select şi numeros public.

Conferinţa a fost ascultată ca un vădit interes. In vremea noastră de feroce materialism, credinţa în Cel de Sus, s'a schimbat într'un crez înfrigurat pentru bogăţie. Trebue să ne întoarcem la credinţa adevărată, credinţa în Divinul mântuitor, în care credinţă s'au închinat strămoşii noştri . . .

In 24 Februarie, d. prof. N. Grămadă, a conferenţiat în Zastavna despre „Rolul poporului român în orientul Europei“, arătând în frumoase cuvinte, misiunea poporului român atât în trecut ca ocrotitor al creştinismului, cât şi în prezent ca o puternică sentinelă în contra răspândirii ideilor distrugătoare de stat, care se împrăştie din răsărit ca nişte raze necurate.

D-l prof. V. Jitaru a vorbit într'o interesantă conferinţă cu proecţiuni luminoase şi experimente despre nudele herţiene şi aplicaţiunile lor în viaţa practică şi anume la telefonie, telegrafia fără fir, televiziune, telemecanică şi cercetarea subsolului, electrocultura plantelor şi animalelor, etc. — scoţând în evidenţă progresul ce l-a realizat ştiinţa pentru uşurarea vieţii şi educaţia popoarelor, cât şi rolul ce-l vor avea aceste ştiinţe aplicate într'un viitor războiu, când maşinile de luptă, fără oameni, vor fi conduse dela distanţă.

In 26 Februarie d. Dr. Teodor Costic, medicul oraşului, a ţinut în localul preturii din Coţmani o conferinţă despre „Sifilis şi ravagiile sale“.

Această conferinţă, foarte interesant din toate punctele de vedere a fost urmărită timp de aproape două ore, cu cel mai viu interes. Conferenţiarul începând a arăta originea acestei boli, care după unii s'ar fi ivit pentru întâia oară în America, şi continuând răspândirea ei în Europa, cu deosebire în urma unui războiu al lui Carol VIII-lea al Spaniei care a avut soldaţi bolnavi de această boală — şi care se crede că o contractaseră din America —, a expus în modul cel mai plastic simptomele ei, ravagiile ce face, precum şi tratamentul ce i se poate da.

Pericolul acestei boli, după cum se ştie, constitue o adevărată plagă socială, distrugând familii şi chiar neamuri întregi, când nu s'ar lua măsuri de reprimare.

Conferenţiarul sfârşeşte prin a recomanda tuturor să se ferească şi să povăţue şi pe alţii să se ferească de această boală, aşa de molipsitoare şi care este veşnic un pericol naţional.

Duminică, în 6 Martie, d-nii prof. N. Grămadă şi V. Jitaru, au ţinut conferinţe în com. Schit pe Nistru, vorbind primul despre: „Inceputurile civilizaţiei la români“ şi secundul despre inventia românească „Sonicitatea şi aplicaţiile în viaţa practică, cu proecţiuni luminoase“, iar în Coţmani a vorbit d-na Dr. Silvia T. Bălan din Cernăuţi despre „Reginele României.“

Petre Dumitriu-Copoieru

Fapte de cultură din Poiana (Câmpina)

In comuna noastră, începând din anul 1923, odată cu venirea în fruntea şcoalei a învăţătorului I. Mateescu, s'a reluat obiceiul Pomului de Crăciun, care a urmat la această şcoală pe vremea înaintaşului său adevărat Şuhan Mazâlu, fusese lăsat în uitare de suplinitorii, urmaşi ai acestuia.

S'a reluat, dintr'o adâncă convingere în rolul său educativ, pentru micuţii satului. Nu s'a ţinut seamă de faptul, că ar fi un obiceiu german, căci pe nedrept i-se atribuie aceasta, el fiind „arian“, cum foarte bine arată d. Caselli. Şi afară de asta, noi suntem patrioţi ai faptelor nu al vorbelor. Dorim a ne folosi de bine, luându-l de ori unde, căci ştim că binele e un bun uman. Aşa că, noi rămânem la convingerea sănătoasă, de-a ne iubi neamul cu fapte nu cu vorbe.

Potrivit acestor convingeri, şcoala noastră stă în fiecare an prezentă la datorie, împreună cu toate instituţiile culturale şi bancare din sat.

La apelul şcoalei, în unire cu Căminul cultural au răspuns următoarele D-ne: Victoria Ing. Boluş, Maria Mateescu înv.; E. Motoc, Ef. Stănescu înv.; Al. Moimescu, Ec. Scorţianu, E. Ionescu, N. St. Marin, N. Brânduş, El. Popescu, Dâmboviceanu, P. Andreescu, Teodosiu şi domnişoarele: Stalmaschi, Marinescu învăţătoare, Rădulescu înv.; Teodorescu, Panaitescu studentă, Ciupală înv.; cari d-ne şi d-re au primit câte o listă de subscripţie, pentru bani şi ofrande, necesare ajutorării şcolarilor orfani, săraci şi meritoşi. Este locul să amintim, că până acum se da la toţi orfanii, fără a ţine seamă de merit, ci numai că-i orfan.

In interesul bunei educaţii însă, am schimbat procedeul, căci am văzut că nu dă rezultatele dorite, după cum la fel este şi în viaţa socială, mai ales după războiu, când meritul e coada şi nemeritul e fruntea.

S'a strâns cu aceste liste suma totală de 19.700 lei, 14 per. ciorapi, 17 căciuliţe, 3 perechi mănuşi şi 1 batistă, etc. Din vânzarea florilor artificiale 1053 lei, venit total din 20753 lei.

Din aceşti bani s'au întrebuinţat 15.828,50 lei dându-se orfanilor: ghete, haine, rochii; covrigi, bomboane, nuci, reviste, etc la toţi elevii şcoalei. Cu restul de 5924,50 lei se va ajuta elevul Tănase G. din şcoala normală Ploeşti, susţinut în şcoală de către Cămin, Comitetul şcolar şi primărie. Programul serbării foarte bogat, a fost compus din poezii ocazionale, spuse cât se poate de bine de către elevii şcoalei, cântece cântate, melodios sub conducerea d-nei învăţătoare Marinescu, precum şi piesele „Păsăruş“ şi „Slujnica Maicii Domnului“ de Lia Hârsu. Deasemenea jocuri, dintre cari s'a remarcat cel al „Rândunelelor“.

Despre însemnătatea zilei a vorbit directorul şcoalei, mulţumind tuturor celor cari au dat concursul pentru ajutorarea micuţilor orfani.

Seara, a urmat un foarte frumos bal, cu lume foarte multă, ca niciodată, unde s'a petrecut până la ziuă. Rezultatul bănesc 14.400 lei, ce s'au împărţit pe din două, între cămin şi comitet, fiind dat împreună.

E locul să spunem, că în comuna noastră în jurul şcoalei sunt grupaţi toţi fruntaşii indiferent de culori, ori care ar fi ele, datorită cărui fapt se munceşte cu avânt şi spor în toate direcţiile. Clădirea nouei şcoale cu un deviz de circa 3 milioane e o dovadă evidentă că unde este suflet şi unire va fi şi fericire şi individuală şi colectivă.

La 5 Ianuarie Căminul cultural a mai dat cu Căminul de ucenici, de pe lângă Astra Română, o serbare urmată de bal în folosul ucenicilor.

Programul serbării a fost format din coruri bărbăteşti. Recitări din V. Militaru, Speranţia, etc. şi comedia „Nodul Gordian“ de V. Al. Jean, jucată cu destulă pricepere şi îndemânare artistică, faţă de nişte mânuitori ai ciocanului.

Astfel de manifestări au luat naştere din anul trecut, când ucenicii aceştia, lăsând la o parte alte ocupaţii ce şi-le găseau în timpul liber, au primit bucuroşi să se ocupe în sensul instruirii şi educării lor sufleteşti, sub conducerea frăţească a d-lui I. Mateescu, directorul şcoalei primare şi pedagogul Căminului şi a d-lui C. Şisu, un meritos absolvent al şcoalei industriale. Au putut ca prin muncă stăruitoare să susţină o destul de bine reuşită serbare, în al cărui program a fost piesa „Doctorul fără voe“, jucată satisfăcător, în faţa d-lui ministru Trancu-Iaşi, la finele anului.

Toate acestea se execută sub părinteasca conducere a d-lui inginer V. Boluş, dir. şcoalei industriale.

Miron-Poiană.

COAFOR DE DAME
CEL MAI MARE MAGAZIN ÎN TOATE SPECIALITĂŢILE
IULIU MUŞŞA
CLUJ, STRADA MEMORANDULUI 10

„Astra“ din Sălaj

Dela o vreme încoace despărţămintele „Astrei“ de pe tot cuprinsul judeţului nostru s'au lăsat în general, într'o dulceagă nepăsare, rămânând departe de atmosfera binefăcătoare a preocupărilor culturale.

Pentru lecuirea acestei anemii vătămătoare massei poporului, Despărţământul central judeţean al „Astrei“ din Sălaj în frunte cu neobositul preşedinte al ei d. dr. Nicodim Cristea, prefectul judeţului, a luat întinse măsuri să scoată din inerţia nepăsării lumea noastră culturală.

Astfel comitetul Despărţământului central judeţean descinde treptat-treptat, în fiecare centru de plasă şi reorganizează despărţămintele existente, iar unde nu sunt înfiinţează noui despărţăminte, punând în fruntea lor oameni vrednici de a sta faţă îndatoririlor culturale.

Punctul de plecare a fost reorganizarea Desp. „Crasna“, unde într'o atmosferă foarte plăcută a decurs programul şedinţei, îmbrăcând această zi haina unei măreţe sărbători naţionale.

D. dr. Nicodim Cristea a ţinut o conferinţă, în care a stăruit cu mai multe amănunte asupra vieţii culturale din trecut şi a subliniat contribuţia largă a celei mai de frunte instituţii culturale din Ardeal, „Astra“.

D. Leontin Ghergariu, directorul liceului de băeţi din Zălau a vorbit despre datoria ce-o au membrii despărţământului.

Din partea locuitorilor din plasa Crasna, a luat cuvântul S. Sa arhidiaconul Graţian Flonta, iar din partea comunei a vorbit d. dr. Ludovic Ciato, publicist şi avocat.

Pentru deosebitele servicii aduse „Astrei“ ca fost preşedinte al acestui despărţământ, S. Sa arhidiaconul Gr. Flonta s'a declarat cu unanimitate „preşedinte de onoare“ al despărţământului.

S'a format apoi biroul despărţământului precum urmează: preşedinte, Dr. Ludovic Ciato, vice-preşedinte, Dr. Cornel Gheţie, primpretor; secretar Emil Pop preot; casier Aurel Epurean director şcolar; bibliotecar Alex. Vaida notar; controlor Vasile Pop preot; econom A. Flonta notar.

S'au înscris 82 membri noui: 2 pe viaţă, 58 activi, 22 ajutători şi s'a înfiinţat o bibliotecă cu 110 de cărţi.

A doua descindere a fost în fruntaşa comună Jibou, unde asemenea a avut loc reorganizarea despărţământului local.

Aci au vorbit d-nii dr. Nicodim Cristea, despre activitatea „Astrei“ şi Gheorghe Matieşanu, prof. la şc. normală de băeţi din Zălau, despre cultura la popor.

D. Teofil Dragomir, fost preş. des. de plasă a fost ales ca „preşedinte de onoare“.

Biroul s'a compus din: preşedinte Dumitru Ille director şcolar; vicepreşedinte Alex. Marcu prim-pretor; secretar Alex. Comşa notar; casier Samoilă Urian, director de bancă; controlor Victor Pop judecător; bibliotecar Ioan Câmpian, preot; econom Dr. Emil Mureşanu avocat.

S'au înscris 42 membri noui, 5 pe viaţă, 31 activi şi 6 ajutători.

Ioan Iordache

Cercul cultural din Urdiniţa (Dolj)

In ziua de 13 Februarie, în comuna noastră a avut loc şedinţa „Cercului Cultural“ local. In o zi frumoasă ca de primăvară, d-nii învăţători ca întotdeauna au venit de dimineaţă, la timp, pentru datoria către ţară. Au fost prezenţi: I. Rotaru preşedinte, I. Martin- institutor, D. Roşianu, d-na Şerban d-na Amărăzeanu, N. Vasilescu, C. Popescu, I. Stuparu, O. Pleşoianu cu d-na şi M. Licuţă. In şedinţa intimă a ţinut lecţie practică cu elevii clasei IV-a, tratând despre: „Sistemul muscular“, d. M. Licuţă. D-sa a predat lecţia conducându-se după metoda „Velovanistă“ (a marelui profesor Ştefan Velovan dela catedra de pedagogie a şcoalei Normale din Craiova). D-sa, care este bănăţean de origină, a ieşit la pensie anul acesta — fiind viu sărbătorit la acea şcoală de către corpul profesoral, de elevii şcoalei şi de tot corpul didactic primar din Oltenia şi Banat — pe unde elevii d-sale sunt răspândiţi aproape în fiecare sătişor. D-sa are şi mai multe lucrări didactice de o mare valoare pedagogică ca: „Mecanica psihologică“, „Metoda proiectării faptelor“ ş. a.

Lecţia d-lui M. Licuţă, a reuşit pe deplin, iar d-sa s'a ales cu o sinceră strângere de mână din partea celor prezenţi. Tot în şedinţa intimă a mai vorbit d. Const. Popescu despre: „Metodica ştiinţelor naturale.“ Dsa într'o frumoasă expunere ştiinţifică şi documentată, a arătat marele rol al învăţământului ştiinţelor naturale şi bazele lui prin învăţământul intuitiv, apoi le desparte în două: „Ştiinţe naturale descriptive“ şi „Ştiinţe naturale experimentale“, arătând modul de tratare cu fiecare.

In şedinţa publică sătenii au venit într'un număr neaşteptat de mare.

Remarcăm printre dânşii pe dd.: primar al comunei Const. Crăciun; secretar al primăriei Fl. Mitu, preşedintele com. şcolar local Const. Salan şi fruntaşii comunei dd. Const. Stuparu Alecu Stuparu, D. Soreanu, Iorgu Anghelescu şi alţii.

In şedinţa publică, corul şcoalei a cântat „Imnul Regal“ şi „Luncile s'au deşteptat“, iar eleva Florea Maria, din cl. IV-a, a recitat poezia „Avarul“. D. N. Vasilescu înv. din Veleni a vorbit despre: „Pericolul boalelor molipsitoare“, arătând la fiecare boală gravitatea ei, cum ne putem feri şi cum ne putem vindeca.

In legătură cu aceasta a vorbit şi d. Martin, care a captivat îndată spiritele. D-sa a mai spus ca un fel de paranteză, şi despre „Călătoria M. S. Reginei în America“, accentuând dragostea de muncă a americanilor, priceperea şi cinstea lor. A arătat cum americanii lucrează la creiarea de noui state mai întâi la facerea de şosele, drumuri fire telefono-telegrafice, fântâni igienice cu apă potabilă. local de şcoală, primărie, biserică, spital şi altele. Distinsul vorbitor a conchis că unui sat gospodar şi modern îi trebuieşte: biserică, şcoală şi spital.

La urmă a vorbit d. preşedinte al cercului, I. Rotaru, despre: „Ingrăşămintele şi rolul lor în agricultură“. D-sa a arătat marea însemnătate ce se dă acestei chestiuni în ţările Occidentale — ceeace la noi a fost neglijat şi consecinţa e micşorarea producţiei şi a valorii. D-sa a mai lămurit şi folosul îngrăşămintelor chimice, îndemnând pe săteni a face uz de îngrăşămintele naturale ce fiecare are la îndemână, căci ţinând seamă de sfaturile ştiinţei, mărim producţiunea solului şi calitatea produselor şi cu acestea bogăţia şi mulţumirea noastră.

Cu aceasta s'a sfârşit, aceatsă frumoasă zi ce a fost o sărbătoare pentru urdiniceni. Totul s'a petrecut într'o atmosferă de frăţietate, cum rar s'a văzut şi fiecare a plecat mulţumit.

Mulţumim călduros d-lor învăţători că ni-au dar concursul ştiinţei d-lor, precum şi sătenilor cari au venit într'un număr aşa de mare, rugându-i ca şi de altă dată să ne facă aceiaş plăcere.

I. S.

Brânca la Porci

Este ştiut de toţi, că porcul este un animal foarte prăsitor şi folositor în economia noastră dela ţară. El este animalul săracului, şi saţiul casei.

Pe cât porcii se inmulţesc de repede, pe atât se îmbolnăvesc de uşor. Unele din boale nu au nici un leac şi atunci turme întregi de porci se prăpădesc când a intrat molima în ei; altele, cum este brânca (guşterul sau rujetul) deşi molipsitoare, poate să fie preîntâmpinată.

Această boală este foarte gravă pentru porci şi în special pentru porcii tineri şi de rasă; se iveşte primăvara printre porcii cari trăesc mai mult prin localităţi joase şi băltoase.

Cum cunoaştem un animal bolnav? Porcul bolnav este trist, stă culcat, retras într'un colţ al cocinei sau afară învelit în pae, nu mănâncă, câteodată scârţie din dinţi, geme, ochii îi stau închişi ca şi când ar dormita, adesea varsă, tremură, mişcă capul cu anevoinţă, sau dacă se scoală umblă cu capul în jos şi abea merge, paralizându-i (damblagindu-i) picioarele dinapoi. Cu timpul nu mai mănâncă din cauza fierbinţelelor ce se produc la gât. Pe părţile mai gingaşe (pe lângă ochi, pe după urechi, pe sub coadă sau pe sub burtă) îi apar pete roşii care mai târziu devin vinete. Alteori se baligă tare, devine şi mai trist, având temperatura peste 40°. Mai pe urmă începe a se răci, a se clătina şi apoi cade.

Brânca este una din bolile cele mai molipsitoare la porci şi în câteva zile poate să piară o turmă întreagă. Sătenii cred că această boală provine din cauza alimentelor mucigăite cu care s'a hrănit animalul, sau din cauză că nu a fost adăpat la timp. Este o părere cu totul greşită. Ea este de o altă natură; şi anume de natură microbiană (datorită unui microb).

Contra acestei boli, economii noştri dela ţară aplică o mulţime de tratamente, dar fără să fie de vre-un de folos. Unii întrebuinţează spre exemplu: spânz la pulpe şi la urechi, alţii le lasă sânge din urechi şi multe din acestea.

Cu toate că boala este de natură microbiană, ea însă poate fi preîntâmpinată cu vaccin (ser).

Pentru aceasta crescătorii mari, dându-şi mai bine seama de pagubele ce le face această boală, vaccinează porcii de două ori pe an: ei chiamă medicul veterinar spre a le face injecţia (vaccinarea) la toţi porcii.

Sfătuim pe economii noştri să nu se scumpească şi să se unească cu toţii şi să cheme medicul veterinar, care în schimbul unei plăţi mici, de 30—40 lei de porc, în care se poate să se cuprindă şi vaccinul, va vaccina porcii şi astfel va preîntâmpina boala la toţi porcii din comună.

Dacă nu se face aceasta la timp, cel puţin când aude prin satele vecine că mor porcii, imediat să anunţe pe primar ca să cheme medicul veterinar şi să vaccineze toţi porcii.

După ce s'a făcut declaraţia la primărie, se va izola porcii cei bolnavi, ducându-i la un loc deschis spre a nu îmbolnăvi şi pe cei sănătoşi. Gunoiul din cocină se va arde iar cocina se va desinfecta cu lapte de var.

Porcii bolnavi să nu se tae şi să se mănânce, căci carnea lor este otrăvitoare; dincontră se va hrăni bine şi adăpa cu apă în care s'a pus puţin sulfat de fer spre a se dizolva (topi).

Dacă nu se iau toate aceste măsuri la timp, suntem în pericol nu numai să perdem toţi porcii, dar să nu avem nici măcar untura şi slănina necesară familiei în cursul anului.

P. Plopeanu Găeşti
Şc. de Agric. Armăşeşti-Ialomiţa

O carte folositoare

„Din povestirile lui Moş Antonaş“ este titlul unei cărţi, care cuprinde nenumărate poveşti, toate scrise într'un graiu românesc şi ţărănesc, în felul povestirilor lui Creangă.

Este singura carte ce s'a scris la noi, dela Creangă încoace, în adevărata limbă moldovenească.

Autorul ei, d-l Victor Săndulescu-Topoliţa, învăţător în jud. Neamţ, este un îndrăgostit preţuitor al lui Creangă şi de-aceea a căutat să-şi însuşească, în scrierea sa, limba populară, care este baza limbii române. Această nepreţuită carte se află sub tipar şi va apare în curând.

Cititori acestei foi sunt rugaţi să scrie autorului, **la Căciuleşti-Neamţ,** pe o c. p., câte exemplare vor, ca să se ştie câte să se tipărească, tirajul fiind limitat.

Vasile Delabicaz

ARON·LAZAR
CROITOR CIVIL ŞI MILITAR
PREŢURI MODESTE, SERVEŞTE PROMPT ŞI CONŞTIINCIOS
CLUJ, STRADA N. IORGA 2

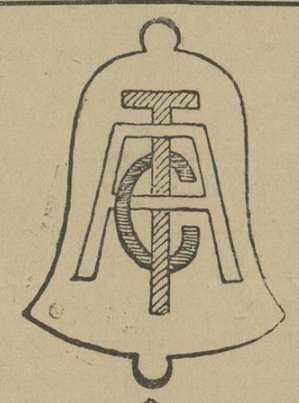

„TACÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STRADA NICOLAE IORGA II-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzători.
Telefon 482 Telefon 482
DAŢI ATENŢIE MARCEI FABRICEI!

Prin Basarabia culturală

Societatea culturală „Astra“ din Chişinău, a început ciclul de conferinţe despre felurite chestiuni din via ţa provincii basarabene. Astfel, săptămâna trecută d. profesor Boga, a vorbit despre populaţia Basarabiei, după naţionalităţi. Conferenţiarul a arătat că la început atât la oraşe cât şi la sate, populaţia era moldovenească. Cu sute de ani în urmă, târgurile şi oraşele aveau meseriaşi moldoveni băştinaşi. După anul 1812, nu s'a mai aşezat populaţia moldovenească dela sate la oraşe, dar în loc, au venit străini, mai ales evrei, cari au luat negoţul din mâna băştinaşilor.

Hotinul, în 1812, era plin de moldoveni. O parte a oraşului se chema mahalaua românilor. Deasemenea în Bălţi, Teleneşti, Soroca şi celelalte târguri, erau numai moldoveni; dar încetul cu încetul s'au înstrăinat cu oameni veniţi de aiurea; evrei, armeni şi în Sudul Basarabiei nemţi, bulgari şi alte neamuri.

— Secţia culturală a Consiliului Eparhial din Chişinău, a organizat un şir de conferinţe în centru şi la marginea oraşului. Ca lectori pentru conferinţe vor fi membrii secţiei culturale şi a sfatului „Frăţimei Naşterei lui Hristos“, profesorii dela Facultatea Teologică, Seminarul Teologic şi profesorii de religie şi chiar unii studenţi. In fiecare Vineri în timpul postului, se va ţine câte o predică în sala eparhială în limba română. Ele vor fi urmate de cântece religioase şi naţionale, cântate de elevii Facultăţii de Teologie ai Seminarului Teologic, şcoalei Spirituale şi Eparhiale de fete.

Mahalalele oraşului au fost împărţite precum urmează:

„Bariera Sculenilor cu centru şcoala primară, unde conferinţele se vor ţine de studenţii teologi.

2) Bariera Hânceştilor, la şcoala conducătoarelor de grădini de copii.

3) In partea gării, la şcoala primară „Tudor Vladimirescu“, sub privegherea preotului Rudiev.

4) Parohia „Buna Vestire“, sub conducerea preotului Glovatinschi,

şi 5) Raionul „Pavlovscaia“ sub conducerea preotului Timuş cu ajutorul unui student.

S'a cerut Inspectoratului şcolar să îndemne pe învăţători, să ia parte la aceste conferinţe religioase, menite să ridice sufleteşte populaţia creştină.

— Teatrul Naţional din Chişinău, menit să cultive sufletele nu numai în ramura artistică ci şi din punct de vedere naţional, merge cât se poate de bine.

Piesele, sunt alese cu multă băgare de seamă dintre cele cunoscute şi a căror valoare este bine hotărâtă. Jocul de scenă al artiştilor români merită cea mai mare laudă. Artiştii noştri îşi dau toate silinţele să fie la înălţimea piesei ce joacă şi îşi fac toată datoria sub conducerea d-lui Ion Livescu, cunoscutul artist.

U.

Din Corjăuţi (Hotin)

In seara zilei de 27 Februarie, la noi a avut loc o frumoasă serbare şcolară, dată de şcoala primară No. 2, şi şcoala de ucenici agricoli din localitate, sub conducerea vrednicului învăţător şi bun român, Gheorghe A. Dimitriu.

Programul serbării compus din 2 piese de teatru: „Două surde“ şi „Ţiganul recurt“, mai multe cântece şi poezii, a întreţinut încordată atenţiunea publicului, care nu mai încăpea în sală, aproape trei ceasuri. Piesele de teatru, mai ales Ţiganul recurt, au fost foarte bine jucate. Cât despre coruri, toate melodii populare, nu pot spune decât cuvinte de laudă pentru învăţătorul Gh. A. Dimitriu. D-sa, tânăr, în al doilea an de învăţământ, a dovedit până acuma deosebită dragoste şi devotament pentru cariera aleasă.

In anul şcolar trecut, în satul Balasineşti, alături de Corjăuţi, a desfăşurat deasemenea o vie şi neobosită activitate, atât pentru şcoala căreia a ştiut să-i câştige dragostea copiilor şi a sătenilor, cât şi pentru biserica pentru care a cumpărat clopote din darurile date de săteni şi pe care însuşi le-a adunat.

Un cor compus din copii de şcoală şi adulţi, a cântat în fiecare sărbătoare la biserică şi la toate şezătorile culturale ce organiza în fiecare săptămână, unde lumea venea în mare număr.

Anul acesta în satul Corjăuţi, prin şezători, la care pregăteşte un program bogat, prin activitate extra şcolară pe terenul cooperaţiei, prin cuvântul său cald şi plin de duh românesc, a ajuns să fie mult iubit de popor şi de şcoala, pe care altă dată o înconjurau.

Dorul de muncă care-l stăpâneşte, energia de care dispune şi alesele calităţi sufleteşti, cu care este înzestrat, ne fac să nădăjduim dela învăţătorul Gh. A. Dimitriu, multă treabă bună, românească şi de mare folos.

Mediul social în care a fost pus să lucreze este întunecos şi plin de mărăcini, dar vrednicia lui va învinge.

Dumnezeu să ni-l ţină sănătos şi şi să-i îndrepteze paşii pe cărările cele bune.

D. I.

DE VÂNZARE

o moară în bună stare de funcţiune cu **motor** de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze de 36 ţoli.

Doritorii se vor adresa:
IOAN R. BECŞAN
în comuna Broşteni — Vâlcea

Mărcile cele mai bune de bere sunt recunoscute:
Bere albă mult apreciată
„U R S U S“
Berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „C Z E L L“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

TIPOGRAFIA VIAŢA CLUJ.

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | Cluj, Duminecă 20 Martie 1927 | ADMINISTRAȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | Apare în fiecare Duminică ANUL VII. No. 190

FLORILE

Și florile, ca și oamenii, au un suflet, parfumul.

Maeterlink.

Hamlet, după omorîrea lui Polonius, părăsind în taină vechile palate dela Elseneur, e chemat în parc de mireasma unor roze ce muriau în taină. Frângând una, toate petalele ei s'au risipit în umbră ca niște stropi de sânge. Mai cu grabă pornește atunci, învelind în neagra-i mantă spada cu urme proaspete. Ce i-a arătat surâzătoarea roză? Dar el ce o să răspundă acum nebunei lui amante? Sărmană Ophelia ai gândit tu în clipele acelea că singurele podoabe ce le vei îmbrățișa în timpul disperării vor fi numai florile!

De când e lumea, aceste minuni dumnezeești, au trezit prin manifestări tăinuite în sufletul omului, gânduri ce odată s'ar împlini. Sufletul lor ascuns, nu rămâne mut la ceeace se petrece în întreaga fire, cunosc durerea, căci rupte se ofilesc imediat. Miresmele lor te fură, te îmbată, te cuceresc, pe nesimțite și devii mai blând, mai iertător. Sub potopul de raze ale soarelui, visează, și când le sărută mai cu foc tresar și râd. Muritorii, privindu-le le zboară gândul departe spre cine știe ce iubiri nevinovate. Ce o fi cugetat Emil Gârleanu, când a găsit scris pe mormântul lui Eminescu. din viorele cuvântul Veronica!

Orice floare e un templu, în care vin să se închine cercetători din alte neamuri, de unde, la ruga lor fierbinte, darurile picură și pleacă încărcați. Pământul ar fi trist fără aceste stele și ce altceva ne-ar mai înveseli și înălța gândurile spre Dumnezeire. Liniștea, frumosul și armonia ele ne-o dau fiindcă reprezintă zilele de fericire ale plantei. Podoabele cele mai iubite de de lumină, își au și ele graiul lor. Leandru a trecut o mare ca să ajungă la Hero, pentru o floare I. Dar eterne în lume îs numai cununele de foi de laur.

Florile îți desmiardă ochii și te cuprind în vrăji nemuritoare. Te mângâie cele mai sublime podoabe ale fecioarelor și fără ele Beatricea n'ar fi încântat atât pe Dante. Sufletul lor e isvor de miresme, ce farmecă și alină cugete obosite. Nimic pe lume, nu arată mai multă frumusețe, ca potirul lor în mii de forme, ca și petalele gingaș colorate. Parfumul lor te cheamă și te atrage fără să vrei, spre altarele de fascinare ale țărînei. Puterile lor nevăzute, izbăvesc suferințele. Din fiecare se ridică un imn de viață și de muncă. Roiul de albine le cântă simfonia bucuriei și tainele nunții. Cu drept cuvânt afirmă Puskin că, „cine iubește florile și firul de iarbă care-l calcă e pregătit pentru iubirea oamenilor și a lui Dumnezeu."

Un tablou al feericei industrii a florilor e Grase și împrejurimile lui. Acolo zeci de lucrătoare înoată până la gât în vaste săli pline cu petale. Rozele sunt binevoitoare și își dau ușor aroma, dar chiparoza și iasomia se împotrivesc cu eroism. Parfumul celei din urmă este de neimitat. Știința umană, a găsit însă vicleșuguri prin care le extrage sufletul: parfumul.

Subtilul și delicatul poet al florilor, Dimitrie Anghel, a cântat cu atâta vervă și lirism zâmbetele pământului, având credința nestrămutată că ele se bucură de aerul pe care-l respiră. Fe uriașul Beethoven pajiștile înflorite l-au inspirat la compunerea neîntrecutelor simfonii. Faust transportat de farmecul culorilor strigătoare „se găsește pe pământ așa ceva"? Oricât de amărît ai fi, contemplându-le simți o schimbare și vraja naturii îți mută gândurile spre alte lumi decât acelea în care trăești zilnic.

Florile încununează fruntea învingătorilor și poeților, și dăruesc glas îndrăgostiților firii, întrupând laolaltă speranță mântuitoare. Destulpinate și uscate îndeplinesc menirea de a lecui suferințele trupești. Rousseau, iubindu-le cu patimă, numai în ele găsea leacul suferințelor pe cari oamenii le puneau în cale.

Albastrul cerului, se oglindește cu prisosință în gingașele „nu mă uita" și primăvăraticile viorele.

Și liniștea, nu o putem înțelege decât sub pacea ochilor albaștri, din privirile cărora s'au revărsat cele mai sfinte și eterne iubiri. Curățenia sclipitoare a petalelor crinului, înseamnă desăvârșită nevinovăție a vestalelor, iar sfiosul ghiocel e primul semn, de care se leagă crezul unei dragoste neîmpărtășite. „Trandafirul e însă floarea și regele iubirei" (Rostand).

Sunt și flori, zburătoare, fluturi, dar oricât ai privi aiurea, miresele culorilor de forme, tot la florile din grădină le întâlnești, căci nu-s în lume fecioare să îmbrace mai frumoase rochii ca florile. Noi oare ce-am fi sădit pe morminte, dacă pământul ar fi lipsit de flori? Iată dar amintirile cari nu mor niciodată, căci strălucirea lor e zâmbet ce înfioară. Florile-s surorile iubirei.

Eminescu, marele arhanghel al poeziei românești, a ales ca simbol al sufletului, lui Floarea de tei, emblema superbă a duioaselor versuri, ce rămân pururea, în inimile noastre. A știut să îmbine măestrit lumina nopților cu lună, cu poema florilor Eminescu este cântărețul fără pereche, al reginei nopții, luna. Ce frumoasă legătură face între floarea de tei și sufletul omenesc în extaz.

Adormind de armonia,
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră,
Or să cadă, rânduri-rânduri
(Dorința Eminescu)

Iar pe singurătatea mormântului,

Reverse dulci scântei.
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi crengi de tei,
Să-și scuture floarea.

Sufletul nostru își găsește perfectă oglindire în sufletul naturii, și ce bine ar fi, dacă ne-am putea asemăna, măreției gândurilor tainice ale florii, numai nădejde am semăna peste vâltorile vieții, căci floarea e o văpaie de dorințe împlinite, ori unde ar fi în oala din fereastră, ori pe un colț de piatră. Ea veșnic surîde și tresaltă. In cea mai profundă tăcere, numai ele au glas neauzit, ce reculege și ușurează sufletul de poveri, făcându-l să înțeleagă clipele de fericire, mereu în goană.

Flora țării noastre e destul de bogată, dar are un cusur, că e prea puțin cercetată, iar aceia cari s'au dedicat studiului ei, n'au fost înțeleși nici de oamenii cari poartă busuioc la butonieră și le mor crisantemele în glastre. Le cumpără de pe stradă și le duc să se stingă într'un pahar, de unde mai în urmă le aruncă, fără să le cunoască sufletul și rostul lor în lume. Aceștia îngroapă fără cântec tinerețe ce plâng în umbră frumusețe apuse și norocul unor zile visate numai. Dacă nu-și spun durerea și suferă în tăcere, apoi știm bine că nu au cui o destăinui și arăta.

Grădinile noastre îs prea sărace în flori și vântul fosnește trist, când nu are să cearnă peste tot petale. Roua închipue cele mai arzătoare lacrimi, vărsate de aurora pe scumpele ei tovarășe de frumusețe.

Natura, cartea tuturor înțelepciunilor, nu se poate mai bine învăța, decât cunoscând viața și tainele florilor. Nu e fir de polen, care să nu spună că la ea e totul măsurat, pentru asigurarea traiului neamului și speciei.

Viața ei e biruință. Eșind din inghesuiala orașelor să pășim spre lumea ei, spre seninul cerului, și culorile câmpului.

Avem atât de multe de învățat dela flori, că întârzierea necunoașterii lor ne-ar aduce multe pagube.

Cine vrea un răspuns, mai sigur la această întrebare, să privească numai un mielușel culcat într'o poeniță plină de flori și dacă nu simte în el o chemare spre tot ce e mai măreț în natură, cerșește cu mâini întinse frumusețí veșnice, deși e stăpân pe ele.

Să pornim, dar să cucerim isvoarele cu neîntrecuta apă, ce mângâe și alină dureri istovitoare căci, „Și florile ca și oamenii, au un suflet: parfumul" (Maeterlinck).

D. Pupăză

Dir. Școalei din Dobrovița jud. Dolj.

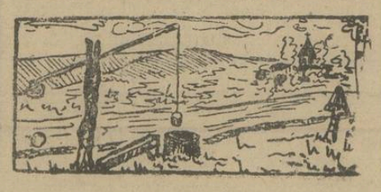

Organizarea muncii în America

II.

Cam 20% din muncitorimea întrebuințată în industria americană sunt femei. In ceia se privește vârsta, ele pot fi grupate astfel:

Fete între 10 și 16 ani 4,2%; fete între 17 și 19 ani 22,6%; femei între 20 și 44 ani 57,6% și femei între 45 și 65 ani 14%.

In general cam 25% dintre muncitoare sunt măritate.

Orele de lucru pentru femei variază între 44 și 60 de ore pe săptămână. Legea americană ordonă ca femeile să șeadă, în timpul lucrului, pe scaune prevăzute cu rezimătoare și cu sprijin pentru picioare. Femeilor le este interzis, să lucreze în ateliere unde se desvoltă gaze, iar în unele State este interzis, cu desăvârșire, lucrul de noapte femeilor.

Peste un milion de copii între 10 și 15 ani sunt întrebuințați în industria americană, maximum orelor de muncă săptămânală pentru copii variind dela Stat la Stat și anume între 44 și 60 pe săptămână. Lucrul de noapte, între ora 5 p. m. și 8 a. m. este interzis copiilor sub 14 ani în 44 State ale Americei, iar în celelalte 4 State nu este reglementat.

Orice copil între 14 și 16 ani, care lucrează într'o fabrică, este dator să urmeze într'o școală cu curs seral cel puțin 4 ore pe săptămână, iar în cazul, când nu mai lucrează la fabrică, este dator să vie la cursul seral cel puțin 20 de ore pe săptămână.

Nici un copil nu poate fi primit în lucru fără o serioasă examinare medicală și fără ca să știe ceti și scrie. Inspectoratul industrial poate cere dovadă despre aceasta ori când.

Legea obligă pe patroni să nu întrebuințeze pe copii la munci prea grele și mașini, cari produc praf, iar fetele trebuesc să aibă ocupațiuni, la cari pot sta pe scaun. Fetelor, până la 21 ani, le este interzis lucrul în fabrici între ora 9 seara și 6 dimineața.

Salariul cuvenit copiilor trebue achitat în mâna lor — părinții n'au dreptul de a pune sechestru sau a ridica vre-o sumă de bani în contul copiilor lor.

In caz de accidente de muncă, despăgubirile cuvenite copiilor accidentați sunt de două ori mari ca acelea prevăzute pentru lucrătorii adulți. Surplusul de despăgubire se plătește de către patron.

Lucrătorul american este sociabil, totdeauna bine dispus, mulțumit. El nu se consideră nici odată „specialist". Își schimbă ușor meseria, în speranța unui câștig mai mare. In mediu, lucrătorii se schimbă, în industria americană, cam 50 la sută pe an. Peste 3 și jum. milioane de muncitori americani își schimbă meseria sau ocupațiunea în fiecare an! Aceasta însă depinde și de operele sociale în ființă la diferitele întreprinderi. Așa de exemplu la o mare uzină, unde majoritatea lucrătorilor sunt acționari și unde muncitorii au cantină și consum (în care găsesc alimentele și îmbrăcămintea cu 8 la sută mai ieftin ca pe piață), unde au îngrijire medicală gratuită și spitale pentru ei și familiile lor, lucrătorii se schimbă de abia 1 la sută pe an.

Nu numai lucrătorii, dar chiar și industria însăși se mută cu ușurință dintr'un loc în altul, după cum îi dictează interesele și împrejurările. Așa spre pildă, se simte o tendință a industriei fierului de a se transplanta din regiunea Pittsburgh-ului la Gary (lângă Chicago), unde această industrie este avantajată prin transportarea mult mai rapidă a minereurilor din Nordul Michiganului și prin apropierea imediată a regiunei carbonifere din jurul Chicago-ului.

Americanii nu construesc de cât pentru cel mult 10 ani — nu ca noi „pentru vecie" — și nu odată poți vedea acolo o industrie, care merge destul de bine într'o localitate, că se mută în alta unde construește noui ateliere, în speranța că — grație mânei de lucru mai ieftine, sau a materialelor prime mai avantajos și mai ușor de obținut — va merge și mai bine dincolo.

Aspectul uzinelor și a fabricilor americane e simplu, lipsit de orice lux exterior, de orice decor orgolios. Clădirea corespunde, în modul cel mai perfect, destinației. In uzinele americane betonul armat domină. Clădirile sunt aproape toate cu mai multe etaje, au ateliere spațioase, cu ventilație perfectă și lumină din belșug.

De obicei o terasă imensă, fără șarpantă, acoperă clădirea. Când necesitatea o cere, acoperișul — și chiar pereții laterali sunt construiți din sticlă — fabricile căpătând atunci aspectul unor enorme sere.

Americanul este convins că lumina suficientă influențează în bine nu numai asupra sănătății lucrătorului, dar intervine, cu un coeficient important, în viteza de producție [1]) și în calitatea fabricatului.

Ventilația atelierelor trebue să fie cât mai higienică. Legea prescrie pentru orice lucrător, care muncește într'un loc închis, un volum de 250 picioare cubice în timpul zilei și 400 picioare cubice în timpul nopței.

In ateliere este o activitate prodigioasă. Neobositele mașini sunt servite, nu întrebuințate de lucrători. Ei se întrec la lucru, admirând pe aceia dintre ei cari pot produce mai mult și mai bine. Munca frumoasă a unuia excită emulația.

In fabrici și ateliere, se dă toată atenția siguranței și bunei stări a personalului. Pentru a face lucrul cât mai atrăgător, se caută ca sălile să fie luminoase, vesele, într'un cuvânt se creiază un mediu plăcut.

Se introduc măsuri de siguranță foarte întinse și studiate până la ingeniozitate; astfel, pentru punerea în funcțiune a preselor, a foarfecelor mecanice, etc., lucrătorul trebue să se servească în acelaș timp de ambele mâini — aceasta pentru ca nu cumva, din lipsă de atențiune, mașina să-i prindă vre-o mână.

Americanul e convins că siguranța în lucru și măsurile de higienă sunt necesități naționale.

N'am văzut tot timpul cât am vizitat industria americană nici o curea de transmisiune neacoperită. Toate sunt acoperite, ca să nu pericliteze siguranța lucrătorilor.

Fiecare mașină își are — pentru acelaș motiv — electromotorul său.

Orice mașină, care produce praf, trebue prevăzută cu un exhaustor de o mărime corespunzătoare.

Mai toate întreprinderile mari au instrucțiuni tipărite, de cele mai multe ori, în 3 sau 4 limbi, cari se împart lucrătorilor la primirea lor în fabrică și prin cari li se dau sfaturi cum trebue să lucreze pentru a evita accidentele.

Orice accident, cât de neînsemnat, este anchetat și studiat, pentru a se da posibilitatea să nu se mai repete — să fie evitat pe viitor.

Direcțiunea fabricei de sticlă din Tarentum (lângă Pittsbourgh-Pennsylvania) publică o foae chenzinală, în care descrie lucrătorilor toate accidentele întâmplate în cursul chenzinei precedente, dând sfaturi și arătând mijloacele preventive, pentru a feri muncitorimea de asemeni accidente.

După cercetările făcute, accidentele în fabrici se datoresc: 1. Defectului de construcție al mașinei; 2. Defectului de funcționare; 3. Lipsei de spațiu; 4. Lipsei de apărători; 5. Murdăriei; 6. Luminei insuficiente; 7. Atmosferei vițioase; 8. Imbrăcămintei nepotrivite; 9. Neglijenței; 10. Ignoranței; 11. Oboselei sau 12. Lipsei de cooperare.

In ultimul an au avut loc în Statele Unite 700.000 accidente de muncă, din cari 23.000 au fost mortale.

Pentru a evita acidentele, se iau toate măsurile de siguranță; se interzice trecerea lucrătorilor prin locurile periculoase, se fac poduri peste curelele de transmisiune, se pun apărători în jurul mașinelor, se adaptează dispozitive pentru ca mașina să poată fi oprită imediat, etc.

Patronul american ia toate aceste măsuri, ca să evite accidentele lucrătorilor săi, atât din punctul de vedere umanitar, cât și pentru bunul motiv, că fiecare accident îl costă bani — deci scumpește fabricatul.

Maeștrii și supraveghetorii de ateliere au datoria să dea instrucțiuni lucrătorilor pentru evitarea accidentelor. Dacă accidentele se repetă într'un atelier, șeful acelui atelier este mutat de acolo ca incapabil.

(Va urma) **Ing. șef. Dion Mardan**

[1]) Ultimele statistici arată, că lucrătorul american lucrează cu 30—100 la sută mai repede de cât lucrătorul european.

(Urmare pe pagina 2)

Primele scrisori românești

După cum am mai spus în „Inceputurile istoriografiei române", la noi primele scrieri au fost în limba slavonă. Abia pe la anul 1489 se scrie cel dintâi pact în limba română. Acest pact este scris de Ștefan cel Mare, Polonilor.

Limba preponderentă la curțile Domnitoare pe acea vreme fiind limba latină și acest pact a fost nevoie să se traducă tot în această limbă, iar ciorna ne mai trebuind, bine înțeles a fost lepădată. Deci originalul nu mai există.

Dar atunci de unde știm noi că acel act a fost scris în limba românească?

Da, în limba românească a fost scris și aceasta o știm din traducerea latinească, căci acolo zice „Acesta din limba vlahă (românească) în cea latină, a fost tradus". Deci dovada există.

Mai târziu, cam pela 1521, iasă la lumină o nouă scriere în limba română. Aceasta este o scrisoare confidențială, pe care boierul Neacșu o trimite lui Hanăș Beagnăr, judele Brașovului, prin care îl încunoștiințează de venirea turcilor.

Această scrisoare s'a publicat în mai multe reviste și ziare, însă este foarte mult de atunci.

Căzându-mi și mie în mână, deși e scrisă greșit, o voi reda mai jos:

„Ipac (așijderea) dau știre Domniei Tale za lucrul Turcilor, cum am auzit eu că Impăratul au eșit den Sofia, și aiminterea nu e, și ne-au dus în sus pe Dunăre. Și să știi că au venit un om dela Nicopole, de mie me-au spus că au văzut cu ochii loi (sic) că au trecut celea corăbii ce știi și Domnia Ta pre Dunăre în sus. Ipac să știi că bagă den toate orașele câte 50 de omin(i), să fie în ajutor în corabie. Ipac să știi cumu se-au prinsu nește mester(i) den Țarigrad cum vor treace aceale corabii la locul cela ce știi și Domnia Ta. Ipac spui Domniei Tale de lucrul lui Mohamet-bey, cum amu auzit de boiarii ce sântu megiaș și de genere-miu Negru cum i-au dat Impăratul slobozie lu Mohamet-bey cum pre io(unde) i va fi voia pren Țara Românească, iară elu să treacă. Ipac, să știi Domnia Ta, că are frică mare și Basarabii de acel lotru de Mohamed-bey, mai vârtos de Domniele Voastre. Ipac să spui Domniei Tale, ca mai marele miu, de ce-amu înțeles și eu, eu spui Domniei Tale; iar Domnia Ta este înțeleptu. Și aceste cuvinte, să știă Domna Ta, la tine, să știă umini mulți. Și Domniile Voastre să vă păziți cum știți mai bine. I-bg veskyt (și Dumnezeu să-te bucure)".

Mișu Ionescu

(Publicată de V. Gilu în „Românul" 1911).

Doina

Dintre producțiunile de natură lirică, ale poporului românesc, face parte și doina. In privința originii acestui cuvânt, părerile filologilor, scriitorilor, istoricilor sunt împărțite.

Doina, este întruchiparea sentimentului și a gândirii poporului, până în cele mai profunde ascunzișuri ale sufletului. In doină românul își arată jalea, dorul, veselia, cântă natura cu frumusețile ei și-și desvălue tainele sufletești. Ea este cea mai frumoasă dintre cântecele întregei lumi, este regina cântecului și de aceea a rămas tovarășa nedespărțită a românului chiar din timpul, când vede prima rază de lumină și până la moarte. Atât de mult îi este plăcută, încât atunci când o aude cântându-se, ar dori să o asculte mult timp și exclamă:

Doină, doină, cântec dulce
Când te-aud, nu m'aș mai duce
Doină, doină, viers cu foc,
Când răsuni, eu stau în loc.

Frate cu natura — românul — când vine primăvara, cu toate frumusețile ei, cu florile plăpânde cari împrăștie mirosul lor plăcut, cu paserile voioase, cari cântând formează o adevărată orhestră a naturii, el, impresionat de acestea, cântă doina de voinicie:

Frunza 'n codru când învie
Doină cânt de voinicie.

Numai doina, este cântecul drag românului, căci poetul Burlănescu-Alin, zice:

Numai tu ești cântul lui,
Cântul drag românului! . . .

Tot acelaș poet mai spune:

Cât oiu fi pe âst pământ
Eu vă las cu jurământ
Ca bun frate ce vă sânt;
Că de-oiu coborî 'n mormânt
Să cobor cu-al doinei cânt,
Iar de m'oiu sui la rai
După-al lumii jalnic plai,
Să mi-o duc la stele sus,
Unde doine mândre nu-s.
S'o duc prin pustia lună,
Unde doine nu răsună
Și de-aici la Dumnezeu
Să i-o cânt în rai mereu
Tot așa precum v'o cânt
Vouă astăzi pe pământ
Cu glas dulce, cu graiu blând
Doina tristului meu gând . . .

Vedeți cu câtă simțire vorbește acest poet despre doină! Toate s'au schimbat și se schimbă în decursul veacurilor, însă doina a rămas și va rămânea aceeași, atât timp cât va vibra în lume un suflet de român.

Const. P. Beldie

MUNCA

Isvorul sacru de liniște sufletească, putere și viață este astăzi neluat în seamă și se aruncă numai în mintea și brațele unor indivizi lipsiți de simțământul demnității— cum place leneșului să zică în credința că munca-i scade demnitatea de om — fără a se bănui că tocmai prin acasta ne brutalizăm, lipsindu-ne de ce avem mai scump — viața — și ne umplem ființa cu simsimțăminte asemănătoare; din care apoi lipsuri și neajunsuri personale, familiare, sociale, de stat. Oricine poate vedea cum zilnic gazetele sunt pline cu știri „extraordinare", sau cari „întrec senzaționalul" — după limbagiul obișnuit al foilor — și cari ne impresionează atât de urât: omoruri, sinucideri, falșificări de acte ori bancnote, dezertări, furturi, excrocherii, etc. Căutați la temelia lor și nu veți găsi alta ca îndemn la faptă, decât idealul unui trai bun fără muncă. Aceasta a devenit multora lozincă, cu care caută să te sfideze pe tine sârguincios muncitor cu trup ori minte. De te vând încordat la lucru, ne vrând să lași nimic de azi pe mâne, îndată „tae frunza" îți rânjește în față și-ți aruncă cu milă epitetul „sărmanul, ca un hamal!"

Hei, dragii mei! Numai lăsând bajocura și făcându-ne, fără rușine, fiecare hamal în sfera noastră de activitate, numai atunci vom scăpa de neajunsuril cari ne înconjoară. Să desrădăcinăm din noi, odată pentru totdeauna ideea, că s'ar putea trăi fericit în mod parazitar ori necinstit și să ne punem la muncă.

Muncind numai, vom putea reface viața noastră lăuntrică, restabilind liniștea și echilibrul sufletesc.

Lipsa de activitate slăbește organismele și cu timpul vatămă sănătatea.

Acelaș lucru se întâmplă și cu inteligența, simțirea și voința, cari prin lipsă de activitate se tocesc și se conrup.

Nu-i mirare deci astăzi când s'a desmoștenit din noi tocmai elementul vital, să vedem în jurul nostru atâtea creaturi desfigurate fizicește cât și sufletește. Nu e de mirare nici aceea că'n societatea noastră vedem petrecându-se fapte cu cari ne alarmează presa zilnic. Starea există, de fapt și trebue înlăturată, căci după degenerarea individului, vine a familiei, a societății, a statului.

Cauzele stării acesteea de trândăvie sunt multe și pe toate ne-am obișnuit a le sfârși — cu gest de nepăsare — în sdruncinarea mondială care-și avu loc prin războiul cel mare. Războiul s'a dus de mult. E vremea consolidării.

La muncă!

Cu brațele, cu mintea, la muncă oriunde ne-am găsi.

Singură munca produce în mod real, iar produsul este chezășia progresului.

Numai atunci starea individului cu raporturile lui sociale se vor normaliza, iar statul nostru va fi o alcătuire solidă și durabilă, când în cel mai de jos și până în cel mai de sus de pe treptele sociale, va palpita ca primordială necesitate munca. Deci nu din silă, ci din o nevoie firească de a munci. Căci dacă lenea este mama tuturor viițiilor, apoi munca este agheasma, prin care se sfințesc virtuțile. Iar dacă astăzi o prins rădăcini în noi convingerea că numai munca sfințește locul, să nu lăsăm mai pre jos convingerea că tot numai munca sfințește și omul.

Convingere deci și dragoste de ea în toate ramurile de activitate, dela mic la mare.

Prin muncă cinstită, la liniștea și sănătatea noastră, și-a statului.

E. V. Patriciu, înv.

Situaţia Contabililor în Cooperaţie

Situaţia în cooperaţie a absolvenţilor şcoalelor practice de contabilitate şi educaţie cooperatistă a devenit în timpul din urmă subiect de discuţie din ce în ce mai înflăcărată, ce de cele mai de multeori trece de marginile unei obiectivităţi ce trebue păstrată în discuţia unor chestiuni de această natură.

Desvoltarea de astăzi a băncilor populare le impune ţinerea contabilităţii în regulă şi la zi. Nu se mai poate admite ca registrele să fie lăsate în părăsire, spre a fi aduse la curent de organele de control ce vin să inspecteze banca,—iar bilanţul să fie încheiat de aceleaşi organe la cercurile de viza bilanţurilor.

Dacă conducătorii băncii au timp şi priceperea necesară şi pot să ţină la curent contabilitatea ei, nimeni nu are nimic de obiectat. In majoritatea cazurilor însă aceşti conducători pe deoparte ocupaţi cu propria lor gospodărie sau profesiune şi mai având în vedere pe de altă parte că şi operaţiunile băncilor au luat o desvoltare mai mare în timpul din urmă, ne mai putând face faţă singuri, atât conducerii băncii cât şi operaţiunilor migăloase de contabilitate, au trebuinţă de ajutorul unui element pregătit anume pentru lucrările ce e chemat a îndeplini, au trebuinţă de contabilul cooperatist.

Drept consecinţă a acestei necesităţi simţită din ce în ce mai mult de cooperaţie, trebue socotită desvoltarea luată în ultimul timp de şcoalele practice de contabili, înfiinţate şi întreţinute cu multe sacrificii băneşti de însăşi mişcarea şi datorită cărora, majoritatea băncilor populare au astăzi contabili aleşi şi pregătiţi în mare parte cu cheltuiala lor.

Trebuie să recunoaştem că aceşti contabili împlinesc un gol adânc simţit în cooperaţie şi cu ajutorul lor, contabilitatea la foarte multe bănci şi în mare parte chiar a federalelor, este ţinută în cea mai perfectă regulă.

Din nenorocire unii din ei, înfumuraţi prin superficiale noţiuni asupra a diferite studii primite în scurtul timp de şcoală şi pierzând noţiunea reală a scopului pregătirei lor, ajunşi la bănci se cred deasupra tuturor conducătorilor, crezându-se în apostoli şi propagandişti, singuri în măsură a determina progresul cooperaţiei şi reclamând pentru aceasta băncii, salarii peste puterile ei.

De aci a luat naştere un antagonism între contabili şi conducători, care se manifestă în detrimentul cooperaţiei, şi care trebue să ia cât mai curând sfârşit.

Contabilul nu trebue să uite că a fost pregătit în şcoală să fie un ajutor conducător şi deci în tot timpul trebue să păstreze respectul cuvenit acestora. Propaganda în cooperaţie se reazimă numai pe acţiunea conducătorilor şi membrii consiliului de administraţie în cari societarii au deplină încredere. Prin şcoalele de contabili cooperaţia nu s'a gândit să facă funcţionari, cari să trăiască numai ca lefegii, ci să dea pregătiri unor fii de săteni, ca pe lângă gospodăria lor să poată ţinea în regulă şi contabilitatea băncii şi câştigând prin muncă cinstită încrederea consătenilor să ia parte cu timpul în conducerea băncilor, alături de preoţi, învăţători şi alţi fruntaşi din comună.

Conducătorii cooperaţiei la rândul lor trebue să aibă în vedere că este interesul mişcării a păstra şi lega sufleteşte de unităţi aceste elemente pregătite cu însemnate sacrificii. In acest scop credem că ar contribui foarte mult traducerea în fapt a următoarelor deziderate:

1. Conducătorii unităţilor având în vedere trebuinţa ce au de munca contabilului să aibă toată bunăvoinţa faţă de activitatea lui, căutând s'o remunereze în raport cu puterea băncii.

2. Să se asigure stabilitatea contabilului. La modificarea statutului, băncii să se prevadă dispoziţia că contabilul după o funcţionare de 2-3 ani să fie considerat definitiv şi să nu poată fi înlocuit decât pentru anumite fapte, judecate de o comisie de disciplină, în care să fie reprezentaţi şi contabilii.

3. Să se organizeze o casă de pensii pentru funcţionarii cooperaţiei, deci şi pentru contabili. Această casă să fie alimentată prin reţineri făcute din salarii, prin contribuţia cu o cotă anumită din beneficiul net al băncilor, federalelor şi Centralelor.

4. Să se ajute contabilii la înfiinţarea unei gospodării agricole care să le dea putinţă a trăi omeneşte în comună prin acordarea de împrumuturi mai mari pe termene mai lungi şi cu dobândă mai mică.

Prin aceste măsuri vor lega atât material cât şi sufleteşte contabilii de unităţile, cari au făcut sacrificii pentru pregătirea lor şi cari au trebuinţă de munca lor devotată, stabilind totodată pentru totdeauna armonia între elementele chemate a lucra pentru propăşirea cooperaţiei.

I. Mihalache
Directorul Federalei Buzăul.

EDUCAŢIA POPORULUI

Războiul mondial, a adus mari şi neaşteptate prefaceri, răsturnând în câteva clipe, organizări cu experienţe de veacuri. Nici-o ramură a activităţii, din toată alcătuirea noastră socială n'a rămas neatinsă de înrâurirea marelui cataclism.

Principiile Wilsoniene, au chemai toate popoarele la o viaţă nouă aşezându-le în hotare firesti, dându-le putinţa să-şi desvolte sufletul în splendoare, şi să-l înalţe spre culmile senine ale conştiinţei naţionale. Poporul român, prin puterea lui şi ajutorul Providenţei, a ajuns să se bucure şi el de mari schimbări. Strâns unit laolaltă, trebuie să se îndice pe tărîmul cultural, din toate punctele de vedere, cultivându-se mai ales masele populare, răspândind în pătura ţărănească lumina cărţii, aducătoare a zorilor unei bieţi tihnite şi fericite. Starea aceata o poate aduce şcoala şi naţiunea cu cele mai bune şcoale, este cea dintâiu din lume (Jules Simon).

Generaţiunea viitoare, pentru a corespunde cerinţelor vremii de atunci, trebuie să fie bine pregătită de azi, şi să ştie mai presus de toate să gândească în mod strălucit la destinele românismului. Poporul trebuie să-şi coordoneze şi să-şi sistematizeze toate deprinderile şi tendinţele spre acţiune, după criteriile unei discipline, a unui învăţământ ce-l capătă dela toţi factorii societăţii, cari are menirea să-i dea o bună creştere.

Problema cea mai de seamă, care a frământat din cele mai vechi timpuri minţile geniale, care aveau în mână conducerea naţiunilor a fost problema educaţiei poporului. Se părea a fi deslegată în parte, la sfârşitul secolului XVIII-lea, de genialul J. I. Rouseau, care susţine şi însufleţeşte şi pe Basedow, Salzmann, Diderot şi Aelvetius, pentru curentul luminării poporului un factor de seamă în viaţa intelectuală în aceea vreme. Faţă de moralitatea pură a lui Kant, şi de idealul umanităţii ca unitate armonică, a lui Goethe, tot curente şi dorinţe de a lumina poporul, Pestalozzi, sintetizează, tendinţele bune, ale tuturor curentelor. Pestalozzi, a fost socotit ca un al doilea Mesia, pentru că avea ca ideal nimicirea mizeriei omeneşti, şi îmbunătăţirea soartei celor oropsiţi nu se îndeplineşte decât prin educaţie care stabileşte armonie şi aduce iubire, milă şi blândeţe.

Cea mai mare grijă a zilei de azi, este înălţarea culturală şi morală a tinerimei spre culturile civilizaţiei prin cele mai frumoase mijloace care ni-le pune dinainte pedagogia modernă. In condiţiunile culturale de acum, şcoala cere amatori, iar în ţările de îndelungată tradiţie şi cultură şcoala s'a apropiat de viaţă. Umanizarea trecutului, şcoala alături de viaţă, acesta este idealul către care se îndreaptă pedagogia modernă. Statul e dator să facă toate sforţările şi multe sacrificii materiale pentru educaţia poporului, căci ignoranţa l-ar costa mai mult, şi s'ar îndeplini proverbul românesc, scumpul, mai mult păgubeşte.

Tineretul oraşelor, deşi cu atâtea şcoli, a alunecat pe-o pantă grea. Setos de senzaţii obscene, pe care i le procură îndeajuns filmele cinematografelor teatrele de familie, şi uneori varieteurile, nu poate ajunge mâine factor de nădejde şi energie.

Mentalitatea satelor care îşi trimit copii la şcoale spre a ajunge funcţionari, în dor să înveţe a fi un muncitor calificat, ori profesionist abil, face să scadă concepţia unor frumoase principii practice. Educaţia poporului, de acum înainte trebuie să facă să dispară anumite mentalităţi şi să înalţe mintea şi sufletul spre zări senine şi înţelegătoare. Fiecare să fie folositor şi societăţii, potrivit unei ocupaţiuni cu mediul unde se găseşte.

Intr'un articol precedent am arătat ce este poporul şi rol mare îndeplineşte într'un stat. Dacă viaţa lui, cultura şi activitatea lui sunt hotărîtoare pentru valoarea unui stat, apoi educaţia lui e decisivă pentru formarea şi creşterea lui, într'un spirit creator în arsenalul progresului uman şi naţional. Biserica şi şcoala trebuie să trezească în sufletul poporului, aptitudinile originalui, o mare rezervă de însuşiri. Dacă cultura sătească a însemnat până acum foarte puţin, de acum înainte trebuie să înceapă pentru sat o revanşă asupra oraşelor.

Ca să se înceapă această luptă, a fost nevoie de oameni superiori. Ştim ce a fost în stare să facă N. Iorga pentru unitatea naţională şi binele românismului, ducându-i falapeste mări şi ţări, în cele mai mari şi vechi centre ale civilizaţiei din Apus. Acţiunea profesorului univ. Simionescu dela Iaşi, care şi-a pus toată truda spre a fi de folos poporului, a fost una dintre cele mai rodnice activităţi. A căutat cu munca unui uriaş să apropie ştiinţa de sufletul poporului s'o populariveze, şi s'o răspândească şi în cel mai îndepărtat cătun. Orice recunoştinţă, i-am aduce, va fi mică, faţă de misiunea ce îndeplineşte pentru educaţia poporului. E un adevărat erou al culturii în sensul lui Carlyle. Statul ar trebui să-i tipărească toate cărţile şi să-le răspândească gratuit sătenilor. Ce mare putere ar isvorî atunci din sufletul lor, încălzit la lumina cărţii şi a binelui moral.

Dispare ura de clasă, şi toţi muncesţe laolaltă pentru binele tuturor şi fericirea ţării. Numai educaţia e în stare să formeze o generaţie capabilă şi pricepută la muncă, conştientă la datoriile faţă de familie, patrie şi Dumnezeu, o generaţie care va provoca o stare socială şi naţinoală mai bună.

De aceia se impune azi, necesitatea unei mari acţiuni educative, pentru popor, urmărită ca un crez de toate partidele politice, lăsând la o parte cearta dintre ele fără nici un folos obştesc. Clasele superioare sunt educatorii poporului. Nostitz spune, că „pentru desvoltarea vieţii noastre interne, valoarea claselor superioare, va fi esenţială, dacă nu hotărîtoare“. Experienţele istorice a arătat că concepţia de viaţă a claselor inferioare se modelează după aceia a claselor conducătoare.

Printre factorii cari ajută şi întregesc educaţia poporului, afară de biserică şi şcoală se mai pot număra, armata, presa, bibliotecile populare, serbările, şezătorile populare precum şi cinematografele cu filme instructive. Conferinţele publice şi cercurile culturale învăţătoreşti, au dat frumoase rezultate. Totul însă trebuie făcut cu temeinicie, ca să fie înţeles de popor, să nu fie spoială, ajungând la vorbele lui Vlahuţă.

Ruină-i sub hârtia poleită,
Sub crengi de brad, troznește [putregaiul.

Omul are nevoie de educaţie, cât timp trăeşte, pentru a corespunde mereu pregătirii, pentru o viaţă omenească superioară. De aceia, învăţământul sub toate raporturile, să fie educativ şi să nu se piardă niciodată din vedere, că educaţia să formeze pe cât posibil, un tot armonic, aşa încât ar fi o greşală să desvoltăm unele însuşiri în paguba altora.

Un om complect desăvârşit, este acela care întruneşte toate însuşirile trebuincioase pentru a exercita o profesiune, un rol folositor în societate şi însfârşit acele însuşiri prin care împărtăşeşte sufletul neamului său. Poporul trebuie crescut în spiritul educaţiei naţionale, aşa încât toţi cetăţenii, să fie buni români, în ale căror inimi să bată puternic, dragostea de neam, de limbă, de ţară şi aspiraţiunile românismului.

„A nu lăsa să se stingă sufletul patriei, a-l face să ţâşnească mai luminos şi mai arzător, aruncându-i mereu ideile şi sentimentele cari pot să-i hrănească flacăra, aceasta trebuie să fie opera educaţiunei naţionale“. (Seailles).

D. P.

Moştenirea strămoşească

Ceeace noi avem mai scump dela strămoşii noştri, este dragostea de moşie şi totodată frumosul şi scumpul lor port naţional, care este renumit aproape prin toate părţile Europei. Strămoşii noştri când au răposat, au lăsat cu limbă de moarte, că după cum ei au păzit moşia lor pe care le-a încredinţat-o strămoşii lor, tot aşa şi nouă ni-se cade a o păzi, contra diferitelor năvăliri barbare, care sunt atraşi de frumuseţile bogăţii ale acestei ţări.

Şi atunci, când vre'un duşman va îndrăsni să calce hotarele acestei ţări, să punem mână dela mână şi să-i arătăm noi ce poate românul şi totodată şi neamul din care se trage, ca astfel să se realizele cuvintele care zice:

„Şi-or cât timp român voi fi,
Nu mă tem că voi peri“.

Ar fi ruşinos lucru din partea românului ca el să nu-şi apere moşia strămoşească pe care ei au păzit-o cu atâta sfinţenie, încât s'au opus vitejeşte contra năvălirilor barbare.

Deasemenea ei ne-a mai lăsat şi frumosul port naţional, pe care trebuie să-l păstrăm tot aşa de bine ca şi moşia .

De câte ori vedem vre-o câţiva flăcăi şi fete mari, îmbrăcaţi în costume naţionale, ne aducem aminte de strămoşii noştri Daci şi Romani, ne aducem aminte de vitejiile lor, ne aducem aminte de luptele şi războaiele lor, de timpurile de glorie prin cari au trecut ei şi de greutăţile lor pe care le-a suportat cu atâta bărbăţie, pentru aşi lărgi hotarele ţării lor şi care vis s'a împlinit tocmai în 1916—1918 prin alipirea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei, la patria mumă.

Dar ceeace este mai rău, este faptul că adevăratul port naţional a cam început să dispară.

Acum, lumea s'a modernizat cu totul, nu le mai place să poarte ceea ce le-a încredinţat strămoşii, numai la sărbători naţionale, vezi prin toate oraşele şi satele, diferite şcoli primare şi secundare, defilând în costume naţionale.

Din acest punct de vedere, merită să fie lăudată Transilvania, unde cel mai mult, se păstrează adevăratul port naţional şi care este admirat de cea mai mare parte dintre state.

Dar un lucru trebuie ştiut, că toate obiceiurile şi datinile strămoşeşti, numai cei de pe la ţară, ţărani sau mai bine zis neştiutori de carte, le păstrează, căci ei tac şi fac, şi deci nu se cade din partea noastră a lăsa aceste odoare strămoşeşti în părăsire, ci să le purtăm cu aceeaşi dragoste şi mândrie şi la rândul nostru trebuie să-i imităm încredinţându-le şi noi urmaşilor noştri, după cum ni le-au încredinţat şi ei nouă.

Ion Mitrică

SA NE SLĂVIM EROII

Isprăvile de vitejie ale acelora ce s'au sacrificat pe câmpiile de luptă, să nu le uităm şi cu atât mai mult să nu le uităm noi toţi aceia, cari am luptat şi am cunoscut vitregia vremurilor de restrişte.

Manifestările de recunoştinţă fie sub orice formă, vor forma un frumos exemplu pentru generaţiile ce au să urmeze şi cărora le revine sarcina de-a păstra cu sfinţenie integritatea teritorială, integritate pentru a cărei realizare a curs atâta sânge românesc.

Dacă a fost dat ca testamentul Voevodul ucis pe câmpia Turdei, să fie realizat de generaţia noastră, acei ce ne vor urma, să lupte pentru înălţarea prestigiului României întregite; să lupte pentru păstrarea graiului şi a datinelor româneşti, căci numai astfel vor dovedi recunoştinţă înaintaşilor.

Monumentele eroice ce se înalţă prin sate şi oraşe sunt mijloace de slăvirea vitejiilor neamului, ale căror nume rămân pentru totdeauna încrestate nu numai în paitra monumentelor, dar şi în sufletele tuturor românilor.

Iniţiative demne de laudă se ivesc pretutindenea. Trecând într'una din zile pe drumul ce duce la Trivalea, fermecătoarea pădure, loc de recreaţie al piteştenilor, am văzut la intrarea în curtea Regimentului 4 Argeş, o frumoasă poartă monument ridicată din iniţiativa d-lui colonel Părăianu Barbu, Comandantul regimentului şi ajutat de ofiţerii subalterni.

Sunt scrise localităţile unde regimentul a luptat, iar în partea din faţă sub acoperiş sunt prinse de-o parte şi de alta a intrărei, două plăci de marmoră în care sunt săpate numele ofiţerilor din regimentul 4 Argeş şi din regimentul 44 Infanterie rezervă, căzuţi pe câmpul de onoare.

Cele două camere dela intrare au pereţii exteriori încadraţi în table pe care se găsesc trecute numele a 2300 soldaţi morţi pentru ţară şi cu arătarea comunelor în care s'au născut.

Inlăuntrul camerilor se găsesc fotografiile ofiţerilor morţi, încadrate şi cu istoricul desfăşurărei luptei în care au căzut pentru izbânda neamului.

Panoplii artistic întocmite sunt prinse pe bolta intrării şi vulturii simbolizând tendinţa de înălţare a întregului românism, mai presus de alte popoare, se găsesc prinşi deasupra porţei.

Becurile electrice luminează feeric pe timpul nopţei întreg monumentul, iar cele două fântâni cu apă cristalină opresc în mici popasuri pe călătorii însetaţi şi cari citesc cu băgare de seamă nume de eroi, numele acelor ce şi-au părăsit vetrele pentru a se jertfi pe câmpiile de luptă, altare sacre ale neamului românesc.

D-l Colonel Părăianu Barbu, n'a luptat cu Regimentul 4 Argeş, dar ştiut fiind, că, slăvirea eroilor se cuvine nu numai din partea acelora ce i-au cunoscut, a luat iniţiativa înălţărei monumentului, spre pildu ire acelora ce-ar trebui ca întotdeauna prin asemenea exemple să înalţe sufletele tinerilor contingente chemate în fiecare an, să înveţe cum trebuie să apere glia sfântă, stropită cu sângele strămoşilor şi al vitejilor căzuţi în ultimul război.

Mihail Traian

Foae verde rug de mure

Foae vrede rug de mure,
Mândra mea mijloc subţire
Tu m'ai omorât cu zile.
— Ba eu nu te-am omorât,
Ţi-a plăcut de m'ai iubit —
Fiţi-ar ibitu de cap
Că nu te-ai mai săturat.
— Foae verde de susai,
Nu ştiu mândră tu ce ai
De nu vii precum veneai,
Dulce guriţă să-mi dai;
Cu guriţa dela tine
Mă prăpădesc vai de mine;
Că guriţa care-o ai
Parcă-i ruptă chiar din rai
Şi din rai să fie ruptă
Aşa n'ar fi de plăcută.

Ion Martin

(Comunicat de Mihaiu I. Maria din Brabova-Dolj).

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 de lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 de lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 de lei.

Trimiterea muncitorilor organizaţi la staţiunile balneoclimaterice

Casa centrală a asigurărilor sociale a stabilit următoarele, privitor la asiguraţii cari urmează să fie trimişi la sanatoriile ministerului muncii, pentru căutarea sănătăţii:

La Tekirghiol vor fi trimişi 750, împărţiţi în 5 serii de câte 150 pe serie; la Solca 400, împărţiţi în 4 serii de câte 100 pe serie; la Ocnele Mari 300, împărţiţi în 4 serii de câte 75 pe serie; la Amara 200, împărţiţi în 4 serii de câte 50 pe serie; la Oglinzi 200, împărţiţi în 4 serii de câte 50 pe serie; la Boboci 120, împărţiţi în 4 serii de câte 30 pe serie; la Telega 120 împărţiţi în 4 serii de câte 30 pe serie; la Pucioasa 100, împărţiţi în 4 serii de câte 25 pe serie; la Băltăţeşti 80, împărţiţi în 4 serii de câte 20 pe serie; la R. Sărat 60 pe tot sezonul; la C. Lung 50 pe tot sezonul; la Bughea 40 pe tot sezonul iar la diferite staţiuni 120 (Slănicul Moldovei, Olăneşti şi Căciulata).

In total 1540 de asiguraţi.

La Tekirghiol, unde capacitatea de ospitalizare a asiguraţilor este maximum 100 va trebui să se închirieze una sau mai multe vile pentru 50 de asiguraţi.

La Solca, vila „Principesa Ileana“ va fi rezervată asiguraţilor din Ardeal.

Asupra condiţiunilor în cari vor fi trimişi asiguraţii la băi s'a propus să li se aprobe gratuit transportul pe C. F. R., S. M. R. şi cu vehicului (acolo unde gara C. F. R. nu este chiar în localitate) dela staţia de domiciliu a asiguratului până la staţiunea balneară dus şi întors, băi, locuinţă, tratament medical şi 50 lei pe zi ca ajutor de hrană. La Tekirghiol şi Solca asiguraţilor li se va da şi hrană la restaurantele sanatorului, ca şi ucenicilor la aceste staţiuni în mod cu totul gratuit.

Teatrul Naţional din Craiova

In vremurile noastre de sterp idealism când oraşele în mare parte, tind a se despărţi de adevărata lor menire să răspândească în massele cetăţenilor cultura întemeiată pe tradiţionalismul curat, căzând în cosmopolitismul respingător. Craiova se poate număra printre cele dintâi cetăţi cari, înfruntând greutăţile inerente unei ofensive târnită pe terenul cultural, şi-a luat deviza măreaţă: trezirea frumosului într'un cerc cât mai larg pentru publicul lipsit de binefacerile învăţăturei. considerată printr'o condamnabilă concepţie a politicianismului de platformă ca un articol de lux, rezervat numai câtorva membri ai societăţii.

Semnalul acestei ofensive culturale care a avut un puternic răsunet ori unde a pătruns, l'a dat, cum era de aşteptat, d. Ion Dongorozi, directorul teatrului naţional. Incă dela venirea d-sale la conducerea acestei însemnate instituţii de cultură, pe lângă reprezentaţiile date pentru amatorii de teatru, s'a organizat regulat şezători culturale pe mahalale — în localurile şcoalelor primare — care au atras numeros public căzut până aci în mrejele desfătărilor josnice: joc de cărţi, beţie şi alte patimi degradatoare trupeşte şi sufleteşte. Se înţelege, afluenţa publicului în asemenea săli, de multeori devenite neîncăpătoare, se explică prin reducerea la minimum a preţului biletelor de intrare, cum şi selecţionărei pieselor dramatice cu caracter moralizator-educativ.

Paralel cu această acţiune de propagandă pe la mahalale, s'a organizat numeroase turnee de propagandă cu cei mai buni actori ai teatrului, dându-se reprezentaţii în diferite centre — târguri şi comune rurale — unde au fost primiţi cu multă bunăvoinţă de săteni, lipsiţi până azi de lumina rampei.

Acţiunea pornită în această direcţiune culturală, care în statul nostru ar trebui să fie aşezată pe primul plan, e demnă de reţinut, nu se mărgineşte numai aci — în colţul strimt al Olteniei. Cu directorul respectiv în frunte, trupa teatrului naţional din Craiova, cutreeră şi prin localităţile din ţinutul Banatului, făcând adevărată operă de romanizare, — contribuind astfel la împlinirea mult aşteptatei „unificări sufleteşti“, care trebuie să fie piatra de temelie a României întregite.

In realizarea unui asemenea bogat program, d. Ion Dongorozi, şi-a alăturat preţiosul concurs al d-lui Al. Dem. Dan, regisorul teatrului, şi unul dintre valoroşii artişti cari fac cinste scenei româneşti.

Ilie Păsculescu

Viziune

Un braţ de flori liliachii
Ţi le-aş aduce 'n soare-apune;
Legându-le 'n albastră bandă
Ţi-aş face florile ofrandă;
Iar daru 'n braţu-ţi stâng l'aş [pune . . .
Şi poate astfel, turburată,
Tu ai privi halucinată
Apusul roşului-aprins
Pân 'soarele e'n scăpătat . . .
Şi ai privi spre roşu-i stins
Când sângerează sub corlat.
Iar când orgoliul tău învins
Şi-ar măcina 'mpietrirea--i dură,
Ai încălzi în răsuflare
Coroana snopului adus;
Iar braţul drept l'ai ţine sus
Spre stinse-moartele culori,
Părând o antică 'ntrupare:
In stânga maldărul de flori,
Cu dreapta arătând spre-apus,

G. Bobei

Să rădem

Dascălul Vasile

Multă lume se laudă, dar ca dascălul Vasile din Răpciuga nimeni.

Era un om bondoc şi tare încrezut. Când începea să povestească din întâmplările sale, toţi se făceau numai urechi să nu scape ceva neauzit aşa cum trebue. Avea omul darul de-a scorni câte'n lună şi'n soare, de se concia toată lumea de atâtea păţanii.

Intr'o zi sta de vorbă cu mai mulţi oameni în faţa cârciumii dintr'un sat vecin. Le povestea că el cântă aşa de frumos la biserică încât stoarce lacrimi din ochii femeilor.

— Zău dascăle Vasile, ia ne cântă şi nouă ceva, ca'n faţa paharului — îl rugară vre-o doi dela masă.

— Hei! fraţi creştini, aicea nu pot să cânt bine; numai la biserică se lasă harul Duhului Sfânt asupra mea şi glasul mi-se ridică 'n gât. semn că trebue să-i dau drumul.

— Ce vorbeşti, măi omule! Să ştii c'o să venim într'o zi de sărbătoare la tine'n sat, la biserică, să vedem minunea minunilor — se mirară toţi într'un glas.

— Să veniţi, să veniţi, dac'aveţi timp, că mă bucură lucrul ăsta — îngână dascălul cu gândul la urmările minciunii spuse pe negândite.

Trecuse mult timp de-atunci. Era în Sâmbăta morţilor. Mai mulţi oameni din satul vecin veniră în Răpciuga după nişte afaceri; şi cum nu găsiseră acasă pe cel cu care aveau treabă, s'au dus la biserică. Dascălul Vasile să crape de necaz şi-alta nimic când i-a văzut că intră pe uşa bisericii, fiindcă acum se făcea de râs că este un mincinos. Ce era să facă? Din strană, a început să cânte cât îl ajuta gura, că doar-doar o scăpa cu faţa curată.

O femeie bătrână, care sta într'un jilţ mai de-o parte, începuse să plângă. Şi lacrimile curgeau şiroaie pe faţa sbârcită de-atâta necaz îndurat.

In dascăl creştea inima de bucurei c'a scăpat din încurcătură, când a văzut-o, iar cu ochii iscoditori par'că întreba pe oameni:

„Acum vedeţi ce poate dascălul Vasile din Răpciuga?“

După ce s'a terminat cu slujba la biserică, unul din oameni n'are de lucru şi'ntreabă pe femeie:

— Da bine mătuşe, de ce plângeai adineaori?

— Doamne muică, cum să nu plâng! — răspunde ea. Când auzii pe dascălul nostru cântând acum, ca niciodată, mi-adusei aminte de răposatu măgaru meu, Dumnezeu să-l erte, c'aşa răgea când se supăra!

Ion Martin

Din Valea-Hodăilor

(Mehedinţi)

In ziua de 13 Martie cercul cultural „Zegaia“ a ţinut, la şcoala Valea-Hodăilor o conferinţă. In conferinţa intimă, d-l Ungureanu înv. în Ghelungioaia a ţinut la cl. V. o lecţie practică. Apoi d-l Mănescu directorul şcoalei, (în grădină) a ţinut o lecţie: ridicarea unui plan de pe teren.

D-l Pănescu învăţător Erghevţa a vorbit despre însemnătatea matematicii.

In conferinţa populară, copiii sub conducerea celor trei învăţători locali, au cântat cântece, exerciţii gimnastice însoţite de cor, poezii frumoase şi anecdote. D. preşedinte a arătat importanţa învăţăturii la sate şi însemnătatea conferinţelor culturale.

I. N. D.

Recoltele de toamnă ale anului 1926

Statistica agricolă pe anul 1926 încheindu-se, se cunosc în prezent datele definitive privitoare la principalele recolte din toamna anului trecut. Cifrele acestea deosebindu-se întrucâtva de cele provizorii publicate în Decemvrie 1926, dăm aci o recapitulare a situaţiei definitive:

Producţiunea totală a porumbului se ridică la 60.834.364 chintale cu un spor de 19.242.897 sau 42,3 la sută faţă de producţiunea obţinută în 1925 (41.591.465). Este cea mai abundentă recoltă de porumb înregistrată până în prezent în România, fapt datorit nu numai creşterei suprafeţei cultivate ci şi producţiunii mijlocii la hectar, mai bogate, decât în anii precedenţi, hectarul de porumb dând în 1926 în medie 14,9 q.

Fasolea cultivată în teren propriu a produs 821.793 q., iar acea semănată printre porumb 1.691.852 q. In anul trecut cifrele corespunzătoare au fost: 771,521 şi 1.705.875 q. Producţiunea mijlocie la hectar a fasolei din ogor propriu a trecut dela 6,9 q. în 1925 la 7,7 q. în 1926, în schimb producţiunea la hectar a fasolei cultivată ca plantă accesorie (2,0 q.) a înregistrat o scădere faţă de aceea a anului precedent (2,2 q.).

Cantitatea de linte recoltată a însumat 89.482 q., rendementul mijlociu al unui hectar fiind de 5,4 q. Recolta anului 1925 cu 200.484 respectiv 6,4 q. a fost cu mult superioară.

Mazărea a dat în total 80.788 în loc de 7.291 q. obţinute în 1925, producţiunea mijlocie la hectar sporind cu peste 50 la sută.

Cartofii s'au semănat atât în teren propriu cât şi printre porumb, prima cultură dând 17.798.541 q. cu o producţiune mijlocie la ha. de 99,5 q., iar al doilea 1.615.776 q. cu o recoltă medie la ha. de 27,8 q. In 1925 am avut o producţiune mai slabă de 16.152.935 q. respectiv 86,8 q. la cartofii semănaţi singuri şi de 823.758 q. respectiv 12,6 q. la cei semănaţi ca plantă secundară printre porumb.

Cultura cânepei a produs 144.700 q. de sămânţă, la un rendement mijlociu de 2,6 q. la ha, cifre nu prea diferite de cele corespunzătoare ale anului 1925.

Recolta floarei soarelui, care în prezent este cea mai răspândită oleaginoasă din ţară, a atins 1.330.587 q. Faţă de cele 452.014 q. recoltate în anul precedent, avem deci un surplus de 200 la sută. Producţiunea mijlocie la hectar a trecut dela 2,6 q. în 1925 la 7,0 q. în 1926.

Pe suprafaţa cultivată cu sfeclă de hazăr, s'au strâns 12.848.253 q. ceeace reprezintă în medie 155,9 q. la hectar. Datele referitoare la producţiunea anului anterior sunt: 9.878.040 respectiv 153.6 q.

Viile au produs în total 5.064.697 hectolitri sau în medie 23.0 hl. la hectar. Recolta anului 1925 a fost mai abundentă, ridicându-se la 7 milioane 585.419 hectolitri sau 32,2 hectolitri la hectar.

5000 Lei premiu pentru teatru sătesc

Editura **Ioan Baciu** din Lugoj, publică concurs pentru decernarea unui premiu de 5000 lei, celor mai bune piese pentru teatru sătesc şi anume:

3000 lei unei piese pentru adulţi, preferabil comedie cu roluri de 3-5 persoane şi să nu cuprindă mai mult de 1 până la 1 şi jumătate coală de tipar (16-24 pagini a 200×120 mm).

2000 lei pentru o piesă hazlie pentru teatru şcolar care să nu cuprindă mai mult de 1 coală de tipar (16 pagini a 200×120 mm.)

Manuscrisele scrise citeţ vor fi înaintate la Editura. Ioan Baciu, cel mult până la 1 Iunie 1927.

Piesele înaintate la concurs au să fie de preferinţă româneşti, cu subiect din viaţa ţăranilor români, cu tendinţă către virtute şi morală.

Manuscrisele nu vor purta numele autorului. Acest nume se va închide într'un plic sigilat ce se va înainta odată cu piesa şi pe faţa căruia va fi un motto care va fi trecut şi pe coperta manuscrisului.

Piesele de valoare care vor rămânea nepremiate, se vor tipări în editura subscrisului sub îngrijirea d-lui profesor şi director Dr. Victor Bârlea, iar autorii vor fi gratificaţi cu câte 30 exemplare.

Venitul curat ce va rezulta din vânzarea acestor piese e destinat pentru crearea unui fond, din care să se deie în fiecare an începând din anul 1928, ziua de anul nou, câte **un premiu** la trei trupe de diletanţi, care vor dovedi cu o dare de seamă publicată în vre-o gazetă ori cu alt document, cumcă în decursul anului trecut au jucat vr'una din aceste piese şi că din venitul curat au contribuit cu o mică parte şi la fondul **„Institutului Recunoştinţei“**, al şcoalelor din Blaj. **Fiecare premiu va consta din una poliţă de asigurare populară de 5000** (cinci mii) lei dela Asigurarea Românească din Bucureşti, cu primele lunare de pe un an întreg, deplin plătite.

Editura Ioan Baciu

Din Mehedinţul cultural

O revistă pentru popor

Ca şi „Izvoraşul“, revista de muzică populară şi artă naţională ce apare în felul acesta, „Opaiţul satelor“ şi-a îndreptat lumina sa de cultură, spre satele noastre. Amândouă aceste reviste apar sub conducerea harnicului preot Gh. Dumitrescu-Bistriţa. „Izvoraşul“ este în al 6-lea an, şi a deslănţuit o activitate, pe care o las s'o spună abonaţii lui şi chiar cei ce-o cunosc mai deaproape. Zilele astea a apărut No. 1 al rev. „Opaiţul satelor“. Această nouă revistă „ajută la luminarea minţii, înobilarea sufletelor cu învăţăminte înţelepte, scoaterea în vileag a nevoilor sătenilor noştri, arătarea evenimentelor din lumea întreagă.“ Chiar după frumosul nume pe care-l poartă adică „Opaiţul satelor“ se vede lămurit ce suflet mare are cel ce-o conduce.

Abonamentul la această revistă, ce n'ar trebui să lipsească din vre-o bibliotecă este de 30 lei sau abonament de sprijin dela 80 la 100 lei. Să zicem că s'ar lipsi un an de 1 litru de ţuică, otrava sufletului, şi s'ar abona la această comoară. Printre rândurile ei nu vei găsi nicidecum chestii de politică, ci: lămuriri, articole de cultură generală, morală, istorie, ştiinţă aplicată, medicină şi vindecări de boale, dări de seamă dela cercurile învăţătoreşti, preoţeşti, cooperatiste, serbări, întâmplări, plângeri, abateri, fapte nedemne etc. etc. Şi pentrucă este în anul I No. 1, să-i dea Dumnezeu lumină mai multă, ca să împartă şi în casele sătenilor noştri, dornici de lumină.

Ii urăm ani mulţi şi rodnici.

Din Piteşti

Din iniţiativa unui comitet alcătuit din următoarele persoane: prof. Mihăileanu, prof. C. Albu, inst. Constantinescu, Căpitan Ion, farmacist Ciocoiu, Locot.-Col. Scarlat Gh., Maior Romică Teodorescu, Căpitan Mihail Traian, Căpitan Rusescu Valeriu, Vasile Purcăreanu, Nicu Marinescu, avocat Ghimpa, prof. Nanu, Anton Ionescu, Simionescu, Tică Popescu, I. Glonţescu s'a înfiinţat în oraşul Piteşti un Cămin Cultural.

In ziua de 6 Martie a avut loc prima şezătoare în localul şcoalei de băieţi No. 1. D-l Constantinescu directorul şcoalei a vorbit despre rolul şi însemnătatea „Căminului Cultural“ ca mijloc de răspândire a culturei în massele poporului.

Elevul cu termen redus Ştefănescu din Reg. 4 a declamat „Inchinare celor căzuţi pe câmpul de luptă“ de Mircea Rădulescu. D-l prof. Nanu, a cetit cu mult humor „Călătorului îi şeade bine cu drumul“ de Brătescu-Voineşti.

Elevul cu termen redus Sârbu, din reg. 4 a declamat „Pe câmpiile Galiţiei“.

Lume multă a luat parte la şezătoare. Ucenici şi lucrători de prin fabrici au urmărit cu mult interes desfăşurarea programului.

Ar trebui însă ca numărul acelora ce au luat iniţiativa înfiinţărei „Căminului Cultural“ să fie sporit cu toţi domnii profesori ai liceului din localitate şi cu toţi domnii institutori. Cu cât numărul luptătorilor va fi mai mare cu atât rezultatele muncei depuse pentru răspândirea culturii va aduce rezultate mai reale spre binele întregului neam Românesc.

M. T.

Din Ciupercenii-Noui (Dolj)

Duminecă, 13 Martie, a. c., cercul cultural „Ciupercenii-Vechi“, s'a întrunit în comuna Smârdan.

Şedinţa intimă s'a ţinut de dimineaţa în care d-ra Ecaterina Alexian a ţinut o lecţie practică de intuiţie, la cl. II-a: „Ursul“.

După masă a fost şedinţa publică. Neobositul preşedinte d. Gh. Popescu, a deschis şedinţa, arătând însemnătatea cursurilor culturale.

D-l M. Teică directorul şcoalei din Ciupercenii-Noi, în frumoase cuvinte a expus sătenilor: „Ingrijirea vitelor de muncă. D-ra Elena Bulacu, a vorbit despre: „Foloasele păsărilor de curte“. D-ra Bulacu, deşi abia păşeşte în învăţământ, a fost ascultată cu mare atenţiune. Pe faţa tuturor puteai citi mulţumirea de sfaturile date de d-sa. D-l I. Mocofan, a vorbit despre: „Sărbătorile naţionale“.

D-l preşedinte a închis şedinţa, mulţumind sătenilor pentru dragostea ce-au avut-o de-a lua parte la această şedinţă.

Elena Petculescu
învăţătoare în Ciupercenii-Noui

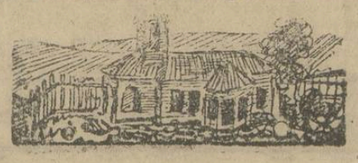

Din Călineşti-Vâlcea

Pomenirile tuturor morţilor ortodoxi, s'au făcut, anul acesta de către sătenii noştri, în număr mult mai mare decât anul trecut. Anul trecut mulţi săteni credeau că se va introduce din nou vechiul calendar şi aşa au aşteptat înzadar. Din cauza lungirei serviciului la bisericile din Cercul Călimăneşti, atât preoţii cât şi cântăreţii, au plecat din parohiile respective, spre Călimăneşti pe înserate făcând drumul cu mare greutate, pe noapte, din care cauză câţiva dintre cântăreţi şi preoţi, au avut de suferit accidente diferite. Cu toate aceste neajunsuri, totuşi atât preoţii cât şi cântăreţii, au luat parte la conferinţă în ziua următoare, Luni 7 Februarie a. c.

Serviciul religios s'a oficiat în sobor de către toţi preoţii cercului, predica a fost ţinută de păr. G. Popescu-Câineni, care prin cuvinte înălţătoare, a îndemnat pe credincioşi, să fie milostivi cu cei lipsiţi, împlinind astfel voia lui Dumnezeu. A urmat parastasul pentru eroii din localitate, şi după o scurtă cuvântare a preotului N. N. Ionescu, întâiul stătător, asupra datoriilor noastre faţă de urmaşii eroilor şi faţă de testamentul ce ni l'au lăsat ei. Corul cântăreţilor a cântat imnul eroilor.

Masa a fost dată de preotul Prunescu Gh., cu multă bunăvoinţă.

La şedinţa intimă s'a făcut recenzia cărţii: „Catechismul Creştinului Ortodox “.

După amiază, părintele Prunescu, a deschis conferinţa, arătând însemnătatea şi scopul conferinţelor preoţeşti. Corul a cântat Impărate ceresc. A vorbit frumos şi înălţător părintele N. N. Ionescu, despre art. 2 din Simbolul Credinţei. Un cor de fete din localitate, a cântat Mugur Mugurel şi cântăreţii au cântat E ziua învierii. Păr. C. Popescu-Bujoreni, a vorbit despre însemnătatea cărţilor bune de citit la sate şi îndeamnă la înfiinţarea de mici biblioteci casnice. Apoi a trecut la albinărit, dând lămuriri pentru înfiinţare de stupării sistematice; şi a arătat foloasele ce pot trage sătenii din albinărit. Corul cântă apoi „Sus în Cerul“. D-ra Leana M. Iliescu, a recitat: Rugăciunea din urmă; P. Droc, a citit: La lumânare, poezie, şi Spovedania bobului de grâu la Dumnezeu. Corul cântă: „Stai pe loc şi te gândeşte“. D-ra Eugenia I. Popescu, a recitat: „Scrisoarea unei orfane de războiu“. D-l N. Marinescu, a spus poezia: Eri şi Azi. D-l Tecău a citit: Păcătosul pocăit. D-l învăţător Budeanu, citeşte cu mult umor, din cartea omului matur despre: Doi fraţi de cruce (Spirtul şi tutunul). Corul a cântat: Laudă sufletе al meu pe Domnul. Apoi Păr. Prunescu-Călineşti, a închis conferinţa vorbind despre bibliotecile poporale.

S'au dat premii, zise de virtute: d-lui I. I. Popescu, o icoană, d-rei Eugenia I. Popescu, o icoană, şi văduvei Eugenia Al. Duţulescu, numerar 300 lei. S'a donat pentru cărţi lei 175 şi d. Gr. Popescu, a donat pentru biserica din localitate, jumătate din despăgubirile sale de răboiu (15.000).

Atât la biserică cât şi la conferinţă, au luat parte sătenii în număr mulţumitor. Autorităţile de asemenea au luat parte şi de remarcat că şi cârciumarii din localitate au fost de faţă, lucru cam rar.

Ostenelile preoţilor şi cântăreţilor au fost răsplătite îndeajuns prin marele număr de săteni cari au luat parte la conferinţă, aşa că au plecat cu sufletele împăcate, aceşti apostoli modeşti ai sf. noastre biserici.

Kiffa.

Cărţi şi reviste primite

Biblioteca „Minerva“ No. 236 bis: H. Ibsen: **Hedda Gabler,** dramă în 4 acte, tradusă de B. Marian. Editura „Cartea Românească“, Bucureşti, preţul 12 lei.

Biblioteca „Sămănătorul“, No. 156: „Cele 12 fete de împărat şi palatul fermecat“, feerie în 4 acte. Arad. Preţul 5 lei.

Cosinzeana, anul 11, No. 1 şi 2, Cluj, Piaţa Cuza-Vodă 16.

Credinţa, anul 2, No. 2, Cernăuţi, Palatul Metropolitan.

Societatea de Mâine, anul 4 No. 9. Cluj, Calea Victoriei 51.

Răsăritul, anul 9, No. 6. Bucureşti. str. Sfinţii Apostoli 24.

Ţara Voivozilor, anul 3 No. 2. Bucureşti, str. Emancipată 37.

Ateneul cultural, anul 3 No. 1, Bacău, str. Câmpului 10.

Falanga, anul 1, No. 17, Bucureşti, str. General Berthelot 46.

Fierul, anul 5 No. 4. Cluj, str. Minoriţilor No. 2.

Gândul nostru, anul 6 No. 2. Iaşi, str. Barboi 9.

Peninsula Balcanică, anul 4 No. 10. Căsuţa Poştală 328, Bucureşti.

Ţara Noastră, anul 8 No. 7. Bucureşti, str. Donici 6.

Glasul Minoriţilor, anul 5 No. 2, Lugoj.

INFORMAŢIUNI

CU data de 1 Aprilie crt, foaia „Cultura Poporului“, va apare în Bucureşti, în vederea înbunătăţirii şi a eftinătăţii tiparului. Birourile vor fi în Bulevardul Elisabeta 38.

AVEM plăcerea de-a aduce la cunoştinţa publicului Clujan, că d. **J. Guiart,** profesor la universităţile din Lyon şi Cluj, care vine în mijlocul nostru, pentru a cincea oară, îşi va începe cursul de „Istoria medicinei“, Marţi 22 Martie, la orele 5 şi jumătate seara, în sala de Conferinţe a bibliotecii universităţii. Cursurile se vor ţine de acum înainte, Marţea şi Joia, la aceeaş oră şi în acelaş loc şi vor fi, ca şi în trecut însoţite de numeroase proecţiuni. D. prof. Guiart, va începe cursul cu o lecţie de deschidere în care va expune progresele făcute de istoria medicinei din Cluj, şi va face o dare de seamă despre activitatea d-sale în Franţa, în favoarea României. In cursurile ulterioare, va studia, anul acesta, medicina în secolul XIX-lea.

IN vara anului curent se va ţine la Londra conferinţa internaţională a ziariştilor la care vor lua parte în primul rând reprezentanţii tuturor organizaţiunilor de presă de pe continent. Sindicatul presei engleze, a început pregătirile, în vederea acestei conferinţe, urmărind ca prin lucrările sale prealabile, să îmbogăţească programul luat în discuţie. Conferinţa este organizată de comitetul uniunii internaţionale de presă. El a fost constituit la Londra sub preşedinţia lui T. P. O. Conor. Ultima conferinţă de această categorie a avut loc în anul 1909 cu o participare numeroasă a ziariştilor străini. Invitaţiile au început a fi trimise de pe acum, la organizaţiile de presă europene.

IN seara de 5 Martie crt., societatea studenţească română „Carmen Sylva“, din Torino, a dat, în sala „Strocco“, una dintre obişnuitele ei serate. Studenţii Ioan Loker, cu vioara şi Jean Ghelbert, la piano, au executat mai multe bucăţi alese. S'a aplaudat cu entuziasm şi s'a cerut societăţii, ca pe viitor să mărească programul muzical.

Afară de membrii societăţii, italieni şi români au luat parte Contesa Audisio di Somma, Conte Ign. Villanuova, Marchizul Buzzi-Langhi, Dr. Poeti-Marentini, familia Colonel Parenti, maiorul spaniol Troncoso, căpitanii Cărbuneanu şi Dămăceanu, locot. Arcella, prof. Foa, fam. Iona, Gilli, Iarach, ing. Cazetti, ş. a. După muzică a urmat dans, până la ora 2 noaptea.

MINISTERUL sănătăţii a cerut tuturor medicilor, şefi de sanatorii şi spitale de tuberculoşi, ca în fiecare Luni, să comunice ministerului absolut toate locurile vacante din totalul paturilor. Această măsură e luată în vederea combaterii acestui flagel social, astfel ca cererile de internare, făcute ministerului, să fie soluţionate cu cea mai mare grabă.

MINISTERUL de interne a aprobat înfiinţarea unei loterii pentru reorganizarea pompierilor din Iaşi. Comisiunea ieşană a loteriilor— formată din d-nii: Niculae Petrea, primar, Ioan Axim, prefect şi Ioan Caţichi prim-procuror, — a fost convocată spre a-şi da avizul asupra acestei loterii.

MINISTERUL sănătăţii, a cerut tuturor medicilor de sanatorii şi celor de spitale, cari au secţii sau pavilioane pentru tuberculoşi să izoleze imediat pe toţi bolnavii tuberculoşi de restul celorlalţi bolnavi.

PREVĂZÂNDU-SE, anul acesta, în buget, o sumă necesară pentru înfiinţarea unui muzeu fonogramic, pe lângă ministerul artelor, s'a numit o comisie alcătuită din d-nii: G. Georgescu-Breazul prof. la cons. din Capitală, Tiberiu Brediceanu, compozitor şi folklorist muzical şi D. Kiriac, prof. la conservator, care să lucreze în vederea realizării acestei instituţii.

O ECHIPĂ de 450 de soldaţi ceferişti, sub conducerea unui căpitan şi-a unui inginer specialist, lucrează la construirea liniei ferate Constanţa-Tekirghiol, care va fi dată circulaţiei cel mai târziu la 1 Iunie. Tot odată s'a discutat, la ministerul de industrie şi comerţ, chestia comercializării staţiunii balneare Movila-Tekirghiol şi s'au luat unele hotărîri referitoare la noua întreprindere comercializată.

MINISTERUL instrucţiunii a hotărât mărirea liceului „Şaguna“, din Braşov, complectându-l cu săli de cursuri, muzeu, amfiteatru, etc. In acest scop, d-sa a delegat pe d. arhitect Pompilian, directorul general al serviciului tehnic de pe lângă ministerul instrucţiunii, cu întocmirea planurilor construcţunii.

D. PAMFIL Şeicaru, a primit o scrisoare, din partea principelui Carol, întovărăşită de două mii franci francezi, ca subscripţie la lista deschisă de ziarul „Cuvântul“, pentru restaurarea tipografiei şi universităţii N. Iorga, dela Vălenii de Munte.

UNIUNEA Camerelor de Comerţ a organizat, anul trecut, o expoziţie şi un târg volant de mărfuri. Pentru primăvara aceasta, a hotărît să-şi extindă activitatea, întreprinzând o călătorie, spre a face cunoscute produsele noastre în Grecia, Turcia, Bulgaria, Iugoslavia şi Egipt. Uniunea a cerut ministerului agriculturii să contribue cu material de expunere, reprezentând bogăţia naţională. S'a mai cerut pregătirea unui material de propagandă, broşuri, diagrame, hărţi, grafice, pe cât se poate în limbi străine.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 şi 143: **In cerdacul casei bătrâneşti,** povestiri de Const. Cehan-Racoviţă. Cereţi cartea şi dela foaea noastră. Preţul 10 lei plus 2 lei porto poştal.

IN Bârlad, se află casa în care marele înaintaş al intelectualităţii româneşti, A. Vlahuţă a trăit de la vrâsta de şase până la douăzeci de ani. D. G. Tutoveanu preşedintele Societăţii Literare „Academia Bârlădeană“ şi conducătorul Regiunei a III. culturală, a luat iniţiativa alcătuirii unui comitet care, cu ajutorul ministerelor de arte şi instrucţiune publică şi a Casei Şcoalelor, să cumpere această casă în care să instaleze o bibliotecă şi un muzeu Vlahuţă, aşa cum se face la toate popoarele cu o civilizaţie înaintată, în amintirea poeţilor şi scriitorilor distinşi.

D-L D. Pupăză, preşedintele societăţii culturale „Badea Cârţan“ din Dobriţa-Gorj, aduce pe această cale, mulţumiri d-lui profesor Iuliu Moisil din Bucureşti, pentru portretele lui Badea Cârţan şi alte fotografii vechi din Dobriţa, ce a binevoit a le dona societăţii.

POPULAŢIA câtorva oraşe principale din Transilvania este următoarea: Alba-Iulia 5228 români, 1770 evrei, 2647 alte naţii; Arad 12.469 români, 5306 evrei, 44,815 alte naţii; Oradia-Mare 8441 români, 17.880 evrei, 41.760 alte naţii; Bitriţa 3716 români, 2018 evrei, 6630 alte naţii; Braşov 12.173 români, 1505 evrei, 26.647 alte naţii; Lugoj 7625 români, 1774 evrei 10.641 alte naţii; Cluj 28.274 români, 10.633 ev. 44.633 alte naţii; Sighet 4964 români, 11.026 evrei 7705 alte naţii; Tg.-Mureş 3947 români, 3246 evrei, 23.706 alte naţii; Reghinu-Săsesc 1557 români, 1331 evrei, 5174 alte naţii; Şimleul Silvaniei 1794 români, 1580 evrei, 3555 alte naţii; Careii-Mari 2938 români, 2571 evrei, 9785 alte naţii; Satumare 4583 români, 7855 evrei, 24.886 alte naţii; Dej 3460 români, 3224 evrei, 5811 alte naţii; Timişoara 15.892 români, 9296 evrei, 58.501 alte naţii.

LA Braşov a fost descoperită o bandă de falşificatori de mărci poştale. Autorităţile au făcut o descindere la comerciantul de coloniale Gal Albert, din str. Poştei, în podul căruia au găsit un însemnat stoc de timbre falşe. Gal a fost arestat şi a declarat că un anume Zimmermann, concesionarul hotelului Continental din Braşov, i-a vândut un stoc de timbre falşe, în valoare de 50 mii de lei pentru suma de 15 mii lei. Autorităţile l'au arestat şi pe Zimmermann, care a declarat că mărcile i-au fost aduse de un oarecare Mandel din Satu-Mare. Siguranţa din Satu-Mare a înştiinţat telegrafic autorităţile din Braşov, că a făcut, în acea localitate, trei arestări importante, în legătură cu această afacere. Cercetările au dus la convingerea că sediul tipografiei în care s'au tipărit mărcile poştale, este în Ungaria.

IN ziua de 1 Martie, au sosit în gara Chişinău, 80 de basarabeni, cari au emigrat în Brazilia, anul trecut. Ei spun, că din 5000 de basarabeni, câţi au emigrat anul trecut în Brazilia a murit peste o mie, mai cu seamă femei şi copii. Nu pot suferi clima de acolo. Bieţii oameni sosiţi acasă sunt foarte năcăjiţi din cauză că şi-au vândut tot ce au avut, iar acum n'au nici ce mânca.

IN spitalul oraşului Braşov, o femeie unguroaică, a născut un monstru, care seamănă mai mult a maimuţă, decât a om, n'are urechi şi pe buze are umflături. Monstrul n'a trăit decât două zile.

VASILE Tâmbulèru, în vârstă de 36 ani din Târnova, a tăiat cu un briciu capetele fetelor sale, Elena de 8 ani şi Anica de 5 ani, şi apoi şi-a tăiat grumazii, fiindcă l'a părăsit nevasta.

LA Cluj, a avut loc o consfătuire a reprezentanţilor primăriei cu profesorii facultăţii de medicină, desbătându-se chestiunea construirii noului spital epidemic al oraşului. Pentru acoperirea cheltuielilor primăria dispune de 8 milione.

D. ION LAPEDATU, ministrul de finanaţe, a deminisonat din guvern, în ziua de 19 Martie. D-l General Averescu, preşedintele consiliului a fost însărcinat cu interimatul ministerului de finanţe.

D. ION AGÂRBICEANU, directorul ziarului „Patria“ şi-a dat demisia din partidul Naţional, cum şi dela conducerea ziarului „Patria“. Motivul acestei demisii e neînţelegerea ivită între d-sa şi conducerea partidului, faţă cu atitudinea luată în alegerile comunale din Cluj.

Aflăm că D-sa s'a înscris în Partidul Poporului.

IN dimineaţa zilei de 6 Martie crt. patru necunoscuţi au apărut în localul primăriei din Sofia (Bulgaria) şi scoţând revolverele, au legat pe funcţionari. Casierul s'a împotrivit, atunci unul dintre necunoscuţi l'a lovit cu pumnalul, rănindu-l mortal. Apoi au luat cheile dela casa de bani şi au furat toţi banii câţi erau în casă, luând-o la fugă. Poliţia îi urmăreşte.

LA 1 APRILIE foaea „Cultura Poporului“, păşeşte în al 7-lea an de viaţă. Cu acest prilej, foaea va apare în haină de sărbătoare în 8 sau 10 pagini. Rugăm pe toţi colaboratorii noştri, prietenii şi reporterii culturali să ne trimită din vreme articole foarte scurte — având în vedere că vor scrie foarte mulţi — pentru numărul închinat celor 6 ani de muncă încordată şi constructivă pe terenul cultural.

RUGĂM pe prietenii, colaboratorii şi reporterii noştri culturali, să ne trimită articole precum şi ceeace se petrece în viaţa culturală şi economică a satelor noastre.

REPORTERII noştri culturali sunt stăruitor rugaţi să ne răspundă, fiecare în parte, dacă vrea ca şi pe viitor să ne fie reporter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne putem sprijini şi cu câţi mergem la drum. Din partea tuturora cerem, în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul ca să ne răspândească foaia şi să ne procure câţi mai mulţi abonaţi. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaei. Energia deosebită a fiecăruia se va cunoaşte prin munca ce va depune ca această foaie să-şi ajungă scopul ei şi să fie cât mai răspândită în massele poporului.

Cine doreşte să fie reporter şi să ia parte la această luptă de luminare a neamului nostru românesc, să ne ceară lămuriri şi carnete pentru facerea abonamentelor.

FIECARE cititor al nostru, care e convins, că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită ca să poată apărea în condiţiunile literare şi tehnice aşa cum merită o naţiune de 18 milioane suflete, este rugat să ne facă doi abonaţi. Această mică jertfă, o cerem dela fiecare cititor şi bun român, şi credem că nu e un lucru greu. In chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

„Dela leagăn până la moarte“

E cea mai nouă lucrare a Prea Sf. sale Episocpul Aradului, Grigorie Gh. Comşa.

Biserica învăţătoare e chemată azi a veni cât mai mult în ajutorul bisericii sfinţitoare şi cârmuitoare. Predica, propoveduirea trebue să ţină seamă de glasul vremii, care ales azi ne face să ne reamintim cu-Vintele Sf. Pavel: „Predică cu vreme şi fără vreme“ (II. Tim. 4 v. 2).

Acestei cerinţi actuale satisface P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului prin publicarea volumului „Dela leagăn până la moarte“. Este un volum de 225 pagini, cuprinzând 51 predici, la sf. Botez, Sf. Mărturisire, Impărtăşire, la cununii, sfinţiri de biserici, înmormântări, etc.

Cititorul nu ştie, cari din aceste predici sunt mai actuale. Cele 25 de cuvântări funebre pline de pilde frumoase şi aducătoare de linişte creştinească se întrec cu cele 26 predici deasemenea foarte actuale. Toate predicile volumului vădesc o bogată cunoştinţă teologică precum şi o cunoaştere temeinică a sufletului omenesc şi creştinesc.

Apariţia acestui volum stă în legătură cu propoveduirea mai febrilă şi mai prodigioasă, care s'a început în eparhia ortodoxă a Aradului. Acest volum de predici va încuraja vestirea lui Hristos şi în afară de amvonul oficial din biserică, în mijlocul indeferentismului şi materialismului de azi.

Cartea costă 80 lei şi se poate comanda dela Librăria Diecezană din Arad, Librăria Pavel Suru, Bucureşti şi alt librării din centrele eparhiale.

Prof. N. Popovici

Cetiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului“

Cronica Bucureşteană

Hotărît lucru. Capitala s'a întrecut săptămâna aceasta. După evenimente mari, pagini glorioase din istoria neamului, scrise cu literă de aur, „ratificarea, de către Italia, alipirei Basarabiei la Patria-mumă“, am avut deosebită plăcere să asistăm la o săptămână politică, artistică, literară, culturală şi sportivă cu cari s'ar putea făli multe capitale de ţări.

Ratificarea tratatului dela 1920 din Paris privitor la Basarabia, de către Italia, a stârnit în Capitala ţării o mare bucurie. Au fost manifestaţii de simpatie la cari au luat parte un număr foarte mare de manifestanţi cari în frunte cu studenţimea română au manifestat cu multă dragoste pentru sora noastră mai mare Italia, cure ne-a adus recunoaşterea sa, dându-i noi în schimb toată recunoştinţa noastră. Au fost clipe emoţionante cari nu se pot descrie într'o scurtă cronică şi pe cari desigur cititorii noştri le-au citit în jurnalele de reportaj. Au fost o ploae de discursuri atât în Cameră, Senat cât şi în toate manifestaţiile artistico-culturale, toţi arătând importanţa acestei ratificări de către Italia şi subliniind meritul cel mare ce îl are generalul Averescu în acest act diplomatic. La Cameră au vorbit d-l Mitilineu în numele guvernului A. C. Cuza, în numele Ligei Apărărei Naţionale Creştine, I. P. Negulescu, preşedintele Camerei Sergiu Niţă, în numele Basarabiei, dr. Lupu în numele partidului ţărănesc, Inculeţ partidul liberal, Al. Vaida-Voevod, partidul naţional-ţărănesc, C. Brăescu, în numele Camerei, I. Buzdugan, ţăr. Toni,, partidul naţional iorghist etc. iar la Senat, d-l Alex. Averescu în numele guvernului, Ion I. C. Brătianu partidul liberal C. Coandă, preşedintele Senatului Pan Halipa, Gh. Mironescu, S. Iosef, Blascovici, Murgăşanu etc.

— „Liga Culturală“, secţiunea Bucureşti, a ţinut în biserica „Curtea Veche“ din str. Carol, Vineri a 2-a şedinţă religioasă culturală din ciclul de 7 şedinţe.

A conferenţiat cu deosebită căldură şi convingere pr. Petre Partenie, directorul seminarului „Central“, despre: „Faceţi-vă din Momona, copii ai dreptăţei“.

Corul seminarului „Central“ a dat un concert religios după care a urmat lectură creştină şi cântecul religios „Cu noi este Dumnezeu“, cântat împreună cu poporenii.

O iniţiativă lăudabilă care nu poate fi trecută cu vederea în epoca de nepăsare post-bellică.

— Duminică s'au întrunit membrii „Asociaţiei Astra“ din Sibiu, cari au domiciliul în Capitală şi-au hotărît să se înfiinţeze despărţământul Bucureşti al „Astrei“.

S'a ales următorul comitet afară de preşedinte care se va alege ulterior: d-l St. Pop vicepreşedinte, ing. P. N. Panaitescu, controlor; I. Brăilă, secretar; S. Roşca casier; prof. Gheorghe Boltea, bibliotecar; iar d-nii ing. T. Eremia T. Gherman general I. Manolescu, prof. Const. Moisil, L. Moldoveanu, L. Oanea. L. Rebreanu, R. Teodorescu şi dr. Aurel Voina membri.

In curând se vor pune la dispoziţia marelui public sălile de lectură şi biblioteca despărţământului.

Noi le urăm succes.

— Miercuri a avut loc în aula Fundaţiei universitare „Carol I“ a IV-a şezătoare artistico-culturală a „Caselor Naţionale“.

In faţa unui numeros public a conferenţiat d-l profesor universitar G. Ţiţeica.

D-sa spune că odată cu venirea primăverei ne vine nouă românilor o veste îmbucurătoare: Italia a ratificat alipirea Basarabiei la România. Dar gândindu-ne la această ratificare recentă, trebue să ne gândim şi la cei cari au ratificat rezoluţiile conferinţei ambasadorilor din 1920, mai înainte şi să zicem: trăiască Italia! trăiască Anglia! trăiască Franţa! Să sperăm că în curând va ratifica şi Japonia.

Intreaga sală aplaudă cu frenezie şi se asociază la manifestaţia de simpatie pentru prietenele României.

Dar această ratificare nu ne-a adus liniştea complectă, pentru că trebue să avem în faţa ochilor istoria.

Conferenţiarul face apoi un succint rezumat al istoriei Basarabiei, arătând starea de lucruri dela 1812 la răpirea Basarabiei dela 1856, când ruşii au prezentat o hârtie falsă şi numai graţie inginerului englez Horton Pascha, am obţinut Bolgradul ce ne fusese răpit pe nedrept de către ruşi, şi în fine de la 1870 când Ţarul Rusiei şi-a revindicat din nou drepturile nelegitime asupra Basarabiei şi numai în urma unui raţionament fals, în urma unui raţionament perfid, a putut să obţie Basarabia dela Turcia.

In continuare, d-sa face un călduros apel că fieştecare cetăţean este dator să se ridice cu toate forţele lui pentru apărarea ţării lui atunci când cerul se întunecă, şi să fim totdeauna pregătiţi în faţa unui pericol care ne ameninţă permanent.

Intr'o altă ordine de idei, d-sa spune că avem nevoe de avioane, şi de ceea ce se numeşte marină militară. Termină cu o poveste în care eroul — un german —, devenit cetăţean român era atât de mult pătruns de sentimentul datoriei încât chiar când a murit, în timpul ocupaţiei duşmane, a avut deasupra capului diploma de cetăţean român. Şi luând pildă dela acest străin, să facem şi noi românii, ceeace a făcut cel străin, care a contribuit din puţinul lui pentru flota naţională românească.

D-l general Ion Manolescu, preşedintele activ al „Caselor Naţionale“ subliniază şi d-sa marele eveniment: ratificarea alipirii Basarabiei la România de către Italia şi arată importanţa celor spuse de d-l Ţiţeica, în privinţa apărărei naţionale. Dar pe lângă o armată pregătită în înţelesul material, trebue să avem şi o armată bine pregătită în înţelesul moral. Da în acest scop exemplul cum o armată germană în anul 1918, a fost învinsă la Rhin numai atunci când şi poporul a încetat de a mai exista moraliceşte. Deci să avem curajul civic şi în acelaş timp încredere în noi. Puterea morală face de multe ori mai mult decât puterea materială.

A urmat apoi un program artistic aranjat cu multă pricepere de către maestrul Aurel Eliade dela Conservator. D-l prof. Mihail Ghermănescu, bas, a cântat cu mult brio şi simţ artistic, din „Ernani“ şi „Don Carlos“ de Verdi şi „Ciobănaş dela miori“ de Gh. Kiriac. D. Marcel Giugulescu a declamat cu multe nuanţe din Baiulescu şi Gh. Coşbuc. D-l Thalpler prim-violoncelist al „Operei Române“ a executat la cello „Concertul“ de G. Golterman şi „Adagio“ de E. Lollo.

La pian e acompaniat cu tact d-l Kulibin.

— Societatea culturală-artistică „Spiru C. Haret“ a ţinut Vineri a 6-a şezătoare artistică-literară cu care prilej s'a comemorat: Ratificarea de către Italia a alipirei Basarabiei. D-l Radu S. Niculescu-Mislea, a arătat în câteva cuvinte importanţa acestui mare act, foloasele şi consecinţele pentru România a indeplinirii, imperios cerute, a marei dovezi de prietenie a Italiei. D-l Faşa a schiţat în câteva trăsături juste portretul marelui pictotr Michel Angelo, arătând totdeodată locul lui între pictorii mondiali. D-l Anton Frollo a citit o lucrare proprie, o schiţă, iar la urmă d-l R. S. Niculescu-Mislea a citit din poeziile şi epigramele sale.

Viitoarea şedinţă va avea loc Vineri, 25 Martie.

— Luni, 14 Martie a avut loc a şaptea conferinţă din ciclul organizat de ateneul popular „N. Iorga“.

A vorbit despre meritele cronicarului Ioan Niculce d-l Marin Sadoveanu.

In programul artistic şi-au dat concursul d-na Maria Snejina soprană a „Operei Române“, d-ra Sorana Ţopa, dela Teatrul Naţional cu declamaţii iar d-nii Ionel Teodoreanu şi Ioan Buzdugan, membrii ai „Societăţei Scriitorilor Români“ au citit din operile lor.

— Joi a avut loc a 5-a întrunire a „Comitetului de iniţiativă particulară pentru ridicarea monumentului Dr. C. I. Istrati“, în Parcul Carol I din Capitală.

Comitetul este sub preşedinţia de onoare a d-lui ministru Gr. Trancu-Iaşi, sub preşedinţia activă a d-lui G. Ţiţeica şi compus din d-nii: prof. I. N. Angelescu, ing. M. Constantinescu, d-na Dr. Silvia Dulugea, Amiral N. Grogosky, prof. univ. G. G. Longinescu, ing. Tr. Meţianu, ing. T. Sintescu, prof. St. Miculescu, Stelian Popescu, profesorii universitari I. Popescu-Voiteşti, E. Racoviţă, E. Severin, maior Bertea şi C. Alexandrescu.

Aceştia au lansat următoarea chemare:

Invăţaţi romtani şi români de pretutindeni!

Trăim în zile mari. Dela Nistru până la Tisa, suntem în ţara noastră. România întregită sub Ferdinand cel Mare se îndreaptă cu paşi repezi spre un falnic viitor. Făclia civilizaţiei care a fost purtată de Latinii din Apus ar trece şi în mâinele noastre Latini dela Dunăre. Aşa credea marele nostru scriitor şi învăţat Alexandru Odobescu.

Aşa să ne ajute Dumnezeu.

In zilele fericite pe cari le trăim trebue să ne amintim cu pioşie de aceia cari nu mai sunt, de cei cari au căzut pe câmpul de onoare, de toţi cari au murit, şi cari s'au jertfit pentru exaltarea României Mari.

Fruntaşi între fruntaşii zilelor de eri a fost D-rul Istrati. A luptat şi a învins. D-rul Istrati a fost un om neobosit, a muncit toată viaţa, a scris mult şi a citit mult. N'a cunoscut odihna şi nu s'a dat în lături dela nici o oboseală. A pus totdeauna scumpa noastră Românie înainte de orice. Doctorul Istrati a fost profesor, om de ştiinţă şi om de Stat, a fost de patru ori ministru, de multeori deputat şi senator, a fost primar al Capitalei, a fost membru şi preşedinte al Academiei Române, membru de onoare al Societăţei din Chimie din Paris, decan al Facultăţei de ştiinţe, secretar general perpetuu al Societăţei române de ştiinţe, a organizat expoziţia Societăţei române în 1903 şi expoziţia Societăţei agrare din 1904. A fost comisar general al Expoziţiei jubilare din 1906.

Ca profesor era neîntrecut. După o lecţie făcută de D-rul Istrati te simţeai ca la eşirea din biserică, mai curat, mai luminat, mai aproape de Dumnezeu.

Ca om de ştiinţă a descoperit o clasă întreagă de materi colorante, pe care le-a numit Francecine, în cinstea Franţei, la care ţinea foarte mult, şi-a studiat sarea petrolul, şi alte industrii, la noi.

Prin legăturile pe cari le avea cu cei mai mari filozofi, atrăgea simpatia lumii asupra ţărei noastre. In 1899 a înfiinţat Societatea de fisică, chimie şi mineralogie, ajunsă azi, Societatea română de ştiinţe.

Doctorul Istrati a fost o podoabă a neamului, a ştiinţei române.

Cu drept cuvânt marele nostru A. D. Xenopol i-a spus într'o zi: „Ţi-a dat Dumnezeu de toate, ţi-a dat trup, ţi-a dat mitne, ţi-a dat inimă, ai piept, ai glas, ai tot ce-ţi trebuie să munceşti pentru înălţarea României“. Şi a muncit fără preget amândoi la înălţarea ei. Unul istoric, cercetând smerit trecutul nostru, de atâtea ori mare şi strălucit, celălalt om de ştiinţă, ocupându-se cu legile ştiinţei. Amândoi au împodobit cu luminoasele lor nume coroana de glorie a neamului nostru.

Parcul Carol, e o podoabă a Capitalei. Nu tot aşa era locul pe care se găseşte astăzi. Ca un vrăjitor din poveşti D-rul Istrati a secat mlăştinele, a netezit pământul, a sădit pomi a ridicat palate şi a organizat o expoziţie strălucită. La deschiderea ei steagurile fâlfâiau voios în aer, pavilioane se răsfăţau în razele calde ale soarelui de vară, inimile românilor băteau cu mândrie, sub vraja unei minuni săvârşite în mai puţin de un an. Străinii o lăudau. Istoria scria o nouă izbândă a neamului românesc. Trei inşi munciseră la izbândă expoziţiei: un Rege, un popor şi un om neobosit şi cu dragostea de ţară.

Expoziţia adunase pentru întâia oară pe Românii de pretutindeni: din Pind şi din Balcani, din Ardealul lui Mihaiu şi Moldova lui Ştefan. Ea prevestea România întregită dela Nistru până la Tisa pentru care a luptat şi s'a jertfit d-rul Istrati.

In amintirea acestei mărețe expoziţii şi drept răsplata pentru munca uriaşă închinată la propăşirea României, învăţaţii români şi Românii de pretutindeni sunt datori să înalţe în acest parc frumos un monument vrednic de D-rul Istrati şi de vrednicia lui.

Doctorul Istrati era înalt, voinic, frumos şi impunător ca o statue. In lecţiile lui ţinea întotdeauna foi mari de hârtie, în mâna stângă şi cu dreapta indicată arăta spre viitorul nostru mare în care credea cu toată puterea sufletului său ales.

De multe ori spunea elevilor, că aceia dintre ei, cari vor fi curaţi la inimă, vor aprinde pentru el o luminare.

Dorim să aprindem o lumânare, care să nu se mai stingă, întru pomenirea D-rului Istrati, o lumânare care să fie veşnic aprinsă în sufletele noastre şi ale urmaşilor noştri. Dorim ca monumentul ce se va înălţa în parcul Carol, în amintirea d-rului Istrati să fie urmaşilor noştri pildă neperitoare de cinste, de muncă şi de dragoste de ţară, până la jertfă. Dorim ca ştiinţa pe care D-rul Istrati a sădit-o în ţara noastră împreună cu marele său profesor Petru Poni, să crească, să înflorească şi să rodească sub ocrotirea marelui întemeietor.

După ce am publicat acest apel nu putem decât să îndemnăm şi noi în calitate de buni români, recunoscători faţă de opera constructivă a d-rului Istrati, pe toţi cititorii noştri să-şi trimeată obolul în B-dul Pache 17 Bucureşti, în speranţa că vor face o faptă bună.

Radu S. Niculescu-Mislea

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ŞI MILITAR
PREŢURI MODESTE, SERVEŞTE PROMPT ŞI CONŞTIINCIOS
CLUJ, STRADA N. IORGA 2

Scrisori plugăreşti

III.

Frate plugar,

Zările primăverii au început să se arate la orizont şi eu am eşit în ţarină ca să văd cum mai merg toate cele. In drumul meu însă, am avut durerea să văd pomii încărcaţi de crenguţe uscate pe care se văd de departe nişte folmotoace albe şi în care nu este altceva decât omizile de mâine, ce vor distruge frunzele şi fructele pomilor.

Deaceea sfătuesc, frate plugar, să nu-ţi laşi pomii necurăţiţi ca aceia pe care i-am văzut eu. Caută şi le strânge acum cât mai este timp. Asta este o treabă uşoară pe care o pot face copii. Tae şi crenguţele uscate care ţi-au rămas încă. Toate acele folmotoace cu sămânţa omizilor, strângele cu grijă şi ardele complect. Sfătueşte să facă şi vecinul dumitale la fel, căci dacă nu face aşa, apoi la primăvară şi pomii d-tale se vor umple de omizi — dela ai lui.

Nimic nu este mai trist şi mai ruşinos, decât o grădină de pomi în care omizile se lăfăesc ca la ele acasă; şi iarăşi, nimic mai frumos ca o grădină de pomi în care nu se vede urmă de omidă!

In câmp am văzut totul bine. Zăpada se mai observă pe ici, colo, câte-un petec. Firicele de grâu, stau încă tupilate la pământ, din cauza răcelei, răsucite ca edera pe stâlpul casei; imediat ce s'o încălzi puţin, ele îşi vor ridica capul în sus, reclamându-şi cu trufie, dreptul la viaţă.

Umezeală, după cum am putut constata, este numai 12—18 cm. adâncime. Numai pe ogoarele din toamnă este ceva mai multă. Plugarii cari ne-au ascultat şi-au făcut ogoare adânci, acum trebue să fie foarte mulţumiţi.

Imediat ce se svântează, ei vor face o arătură superficială (la suprafaţă) şi vor sămâna sămânţa lor, care va creşte bogat, deoarece pământul arat adânc din toamnă are „sânge“. Aceia cari n'au putut să facă ogoare din toamnă, să se grăbească a le face acum în mustul zăpezii. Gunoiul să-l împrăştie şi să-l bage sub brazdă.

Bunul gospodar cercetează semănăturile de toamnă şi samănă lipsurile provenite din cauza gerului sau insectelor.

Bălţile de pe ogor sau de pe la capete trebuesc scurse; foarte bine au făcut aceia cari au săpat din toamnă, şenţuleţe de scurgere. Locurile pe care cam zace apa, e bine să se planteze cu răchită; foarte mult seacă apa aceste plante care ne dau şi un foarte valoros material pentru împletituri. Asemenea livezile trebuesc cercetate, împrăştiate toate muşuroaiele de cârtiţă şi acolo unde vedem că iarba creşte cam slab vara, nu strică dacă presărăm zobul din islea vitelor, în care se găsesc o mulţime de seminţe de ierburi.

Cam astea sunt de făcut la câmp dar, în gospodărie, Doamne, câte sunt de făcut! Gunoiul trebue strâns tot, ograda măturată frumos şi toate gunoaiele aşezate în platforma de compost, ori duse imediat cu gunoiul ce mai avem, în câmp pe ogor.

Cercetezi uneltele de muncă să nu lipsească ceva. Nu strică dacă faci o răsadniţă caldă în care să semeni pentru casă: ceapă, salată, ardei şi alte legume. Mai umbli pe la ulee că, Doamne, bună e mierea lor! Prepari straturile pentru zarzavat şi pentru tutun.

Ingrijeşte de oi să nu fete afară printre câini. Nu uita în acelaş timp şi de vite — îndeosebi de cele de tras. Asemenea vacile care au a făta în primăvară, le măreşte şi îmbunătăţeşte hrana.

In fine sunt o mulţime de lucrări, frate, pe care niciodată nu le terminăm noi plugarii. Dar, dacă nu le terminăm, interesul este să le facem toate cu chibzuială şi la timp. Deaceea ţi-am trimis — şi-ţi voi mai trimite — aceste scrisori plugăreşti.

Să-ţi dea Dumnezeu sănătate şi spor la lucru.

P. Dumitru-Copoieru

Elev. pract. la o şcoală de plugărie.

„TACÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STRADA NICOLAE IORGA II-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzători.
Telefon 482 Telefon 482
DAŢI ATENŢIE MARCEI FABRICEI!

DIN BRAŞOV

Dacă până acum înţelegem să ne mândrim cu profesorii ce ne-au îmbogăţit sufletul cu cunoştinţele specialităţii lor, apoi Joi seara în 24 Februarie, c., d-na Micaela Catargi, prin conferinţa d-sale de actualitate „Liga Naţiunilor şi naţionalismul“, a ştiut să covârşească toate celelalte conferinţe prin cultura superioară sociologică cu care a impresionat selectul auditor, prin cunoştinţele economice şi politice internaţionale, pe cari timp de o oră, le-a desvăluit, şi mai ales prin siguranţa cu care a ştiut să-şi exprime idei şi fraze neasemănat de alese.

A fost o oră de-o încordată atenţiune pentru toţi ascultătorii, din care majoritatea erau doamne din intelectualitatea Braşovului, pentru faptul că este o problemă de actualitate şi de interes internaţional, dar şi pentru cuvântul că distinsa conferenţiară s'a exprimat dela înălţimea aleasă a culturei sale — nebănuită pentru mulţi din ceice au ascultat-o şi deprinşi ca distanţa dintre conferenţiar şi auditoriu să fie cea convenabilă majorităţei.

Inălţimea de pe care d-na Catargi ne-a vorbit, este la nivelul obicinuit al culturei Genevei, dobândite de d-sa şi în deosebi la şedinţele selecte ale „Ligii Naţiunilor“, în care se desvălue şi se pun la punct cele mai interesante chestiuni din toate domeniile.

Libertatea naţională e în funcţie de progres economic, a spus d-na Catargi. Politica e un element artificial de manifestare a vieţei. Trebue ca logica să predomine. Ca o asigurare mutuală, popoarele şi-au impus pactul „Ligii Naţiunilor“.

Pacea internaţională este o iluzie atâta timp, cât nu există pace socială. Singura doctrină împăciuitoare este afirmarea voinţei libere a guvernelor. Ele hotărăsc şi-şi impune anumite discipline, ce servesc ca norme în viaţa naţiunilor.

Dacă conferinţele cu cari d-nii profesori universitari, dela Cluj se obosesc să ne întreţină, au în general un caracter destul de interesant pentru sufletul nostru ca oameni şi români, faptul însă că la unele conferinţe sala este plină de public, iar la altele poţi număra ascultătorii, denotă că nu pe toţi interesează unele din aceste conferinţe.

Exemplu: la conferinţa de mai sus sala nu mai avea locuri libere, pe când la conferinţa d-lui prof. Giuglea: „Românii de peste hotare“, ţinută în aceiaşi săptămână, erau prea puţine locuri ocupate de auditoriu.

Şi doar subiectul d-lui prof. Giuglea trebue să ne stimuleze la popularizarea ideei de revendicare a neamului nostru.

Ne interesează ca şi pe noi viaţa şi soarta românilor de peste Nistru, a celor din Banatul sârbesc, etc, etc, — a spus d. conferenţiar, care apoi ne-a vorbit numai de cei studiaţi la faţa locului de d-sa: „Românii din Serbia veche cuprinşi între Timoc şi Morava.“

Acest ţinut e un fel de Bucovină, ca întindere, adică cam 300 mii de locuitori, are patru judeţe. Fraţii noştri din acest ţinut n'au o cunoştinţă cultă de neam, ci una de ordin etnic, adică ştiu că se deosebesc de vecini. Sârbii, caută prin propagandă să le înăbuşe conştiinţa lor. Ei ar putea fi aduşi la o viaţă culturală, începându-se a scrie cu alfabet slav, cum de altfel am început şi noi.

Unii din ei au portul bănăţenesc (cei dela munte), iar cei dinspre Dunăre se îmbracă olteneşte.

Realitatea crudă în care trăesc aceşti fraţi ai noştri, ne impune ca să ne interesăm mai mult de ei.

La şezătoarea populară — ce se ţine de obicei în fiecare Duminecă, — până la sfârşitul lunei Aprilie, tot în sala în care se ţin conferinţele pentru elita braşoveană, a vorbit Duminecă, 27 Februarie, d. Docent Dr. Câmpeanu, despre „Apendicită“.

A luat parte la această conferinţă o mulţime de lume românească.

Aceasta e dovada că în anumite împrejurări, românii din toate straturile sociale simt la fel.

Conferenţiarul nostru artist în chirurgie ne-a spus: cu 25-30 de ani în urmă s'a crezut că apendicita este o boală molipsitoare.

Azi o cunoaştem ca o boală foarte frequentă.

Apendicita este o inflamaţie a apendicelui (intestinul orb). Cauzele ei sunt: introducerea în apendice, de sâmburi, nisip, etc.,

Când nu putem evita introducerea lor ce avem de făcut?

Se impune urgent în aceiaşi zi — sau după cazuri — în două zile, chemarea medicului.

Urgenţa este reclamată de faptul că această boală poate fi nu numai simplă, dar şi toxică ca şi ganglionară, — în cari cazuri orice întârziere poate fi fatală.

Până la venirea medicului: linişte la pat, gheaţă sau comprese reci şi ceai.

Orice caz de apendicită prezentat medicului la timp are şanse de reuşită la operaţie; altfel chirurgul nu îşi poate lua răspunderea.

Exemplele înfăţişate de d. dr. Câmpeanu, au fost pentru întreg publicul îndestul de edificatoare.

Convingător până la aplauze a fost exemplul în care cel operat nu era altul decât cel ce ne vorbea.

— Din partea asociaţiei medicale, Sâmbătă, 5 Martie, c., a vorbit în sala Sfatului d. dr. Talăşescu, despre Braşovul climateric şi industrial. In concluzie d-sa a precizat: azi avem o insuficienţă de teren agricol pentru industrie şi numai câteva căderi de apă, în ceiace priveşte însă clima, Braşovul întruneşte foarte bine condiţiunile unei staţiuni climaterice.

— O prea frumoasă conferinţă ne-a ţinut Duminecă 6 Martie, d. profesor dr. Iuliu Moldovan, despre Democraţie,—deşi acest subiect— pentru a fi complect desvoltat reclamă mai multe şedinţe. Conferenţiarul este prea bine cunoscut şi subiectul este de actualitate. Numai aşa se explică afluenţa de lume ce a servit ca auditoriu distinsului conferenţiar.

— Sâmbătă 12 Martie, simpaticul de mult şi bine apreciatul conferenţiar, d. profesor G. Bogdan-Duică, ne-a vorbit despre Tricolorul nostru. Opinii: 1) G. Bariţiu, a spus că tricolorul e derivat din emblema Transilvaniei, stabilită la 1765, de Maria Tereza.

2) Un învăţat ungur, a afirmat că muntenii l'au împrumutat dela ardeleni. Isvoarele dovedesc că la 1842, aveau un tricolor dar nu oficial.

Drapelul tricolor a fost oficializat de guvernul revoluţiei în Bucureşti la 1848. Caracteristic e că drapelele au ca simbol mişcările revoluţionare naţionale.

In literatură, tricolorul nostru e cântat după revoluţia din 1848. Constituţia din 1866, precizează că, culorile României sunt: albastru, galben şi roşu. Acest tricolor s'a desvoltat treptat şi paralele cu desvoltarea simţământului nostru naţional. Să-l păstrăm şi respectăm, că „el este trecutul, prezentul şi viitorul ţărei“ — a spus Domnitorul Cuza-Vodă.

— Duminecă, 13 Martie, c. şezătoarea populară s'a desfăşurat după un program deosebit la care a contribuit Şcoala Comercială Superioară de fete: coruri, recitări şi o piesă înălţătoare de suflet.

Muzica instrumentală militară atrage în chip vădit, tot mai multă lume prin cântecele populare executate cu mult farmec.

Rotaru

COAFOR DE DAME
CEL MAI MARE MAGAZIN ÎN TOATE SPECIALITĂŢILE
IULIU MUŞŞA
CLUJ, STRADA MEMORANDULUI 10

DE VÂNZARE
o moară în bună stare de funcţiune cu motor de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze de 36 ţoli.
Doritorii se vor adresa:
IOAN R. BECŞAN
în comuna Broşteni — Vâlcea

Mărcile cele mai bune de bere sunt recunoscute:
Bere albă mult apreciată
„U R S U S“
Berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „C Z E L L“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

Tiparul Istitutului de Arte Grafice „VIAŢA“, Cluj, str. Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | **Cluj, Duminecă 3 Aprilie 1927** | ADMINISTRAȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10-70 | Apare în fiecare Duminică ANUL VII. No. 191-192

ÎN PREAJMA UNEI SĂRBĂTORI

Când se împlinesc șase ani de viață a „Culturei Poporului" și azi, 1 Aprilie, 1927, pășim în alt an nou se cuvine să privim în urmă:

Am străbătut până acum un drum greu și obositor. De multeori puterile noastre, ale acelora cari am pus viață din viața noastră, erau să fie frânte și numai o voință prea mare și o tenacitate de fier au determinat ca această foae să ajungă până aici. Ce va fi mai departe se va vedea. Viitorul o va afirma.

Avem conștiința împăcată că până astăzi ne-am făcut datoria cu prisosință. Am luptat din răsputeri și când eram mai obosiți, atunci găseam razim în aprecierea cititorilor acestei foi.

Cititorii ne-au urmat și ne-au înțeles.

Ceeace s'a scris în șase ani în paginile acestei publicațiuni a fost numai slova cinstită a unui crez: luminarea masselor largi ale poporului la o viață nouă culturală.

Am urmat un drum drept și nici o tentație politică de partid nu ne-a abătut din calea sinceră a iubirii poporului și a ridicării lui la o democrație adevărată.

Pronosticuri nu facem pentru ziua de mâine.

Mulțumim tuturor, cari ne-au înțeles și ne-au ajutat fie cu scrisul fie cu obolul bănesc și le rămânem recunoscători.

„Cultura Poporului"

† CONSTANTIN MORARIU

In amurgul senin al unei vieți sbuciumate și pline de crude încercări, dar veșnic mângâiată de căldura credinței creștine, dispare din rândurile preoțimii noastre una din figurile ei mari și reprezentative. Trecând la cele eterne, împăcat cu sine și cu un zimbet iertător pe buze, preotul Constantin Morariu, lasă în urma sa o lungă dâră de lumină, cernită doar de regretele sincere și unanime ale celor ce au iubit și apreciat grădina sufletului său nobil, în care plivite de buruiana pizmei și a strâmbătății, creșteau florile cele mai frumoase ale virtuților creștinești.

Din vremurile bătrâne ale părinților bisericești, aceste mari și mântuitoare virtuți n'au găsit un cultivator mai gingaș și un propovăduitor mai sincer și mai convins, de cum era preotul Constantin Morariu, ce-și petrecuse copilăria în evlavioasa admirație a minunei arhitectonice dela Dragomirna și în freamătul tainic al codrilor dela Mitoc.

Inzestrat din fire cu o minte ageră, cu un suflet curat și cu o mistuitoare dragoste de neam, țară și lege, acest bărbat harnic și vrednic slujitor al altarului, a izbutit să desvolte în laborioasa sa viață o largă și prodigioasă activitate, în care se rezumă o bună parte din bogata contribuție morală și intelectuală, pe care vrednica noastră preoțime a înțeles s'o aducă la măreața operă de fortificare sufletească a neamului și de redeșteptare a lui prin trezirea și întărirea conștiinței naționale.

In cronica năzuințelor, luptelor și sbuciumărilor noastre naționale din ultima jumătate de veac, nu este pagină pe care să nu găsim însemnat numele lui Constantin Morariu, fie ca zelos povățuitor sufletesc, fie ca harnic sămănător de învățătură morală, fie ca revindecător de drepturi sfinte, fie ca cercetător conștiincios și pasionat al trecutului nostru istoric și literar, fie ca tâlcuitor fin și priceput al slovei de evanghelie.

Interesul său viu pentru nevoile sufletești împerechiat cu un nepotolit dor de muncă și acțiune, l'a îndemnat să îmbrățișeze aproape toate ramurile de activitate intelectuală și să se îndeletnicească cu cercetări și studii de tot felul. In lipsa organelor de publicitate în Bucovina, harnicul și îndemânaticul mânuitor al condeiului a fost multă vreme unul dintre cei mai apreciați colaboratori la multe publicațiuni de dincolo de Molna și Măgura, lămurind și informând pe frații noștri de pretutindeni, asupra stărilor dela noi și asupra luptelor noastre desperate pentru apărarea și conservarea moștenirei străbune.

Dar îndată ce apărură și la noi primele organe de publicitate, ca Revista Politică, Gazeta Bucovinei, Deșteptarea, Patria, Junimea Literară, Glasul Bucovinei ș. a. Constantin Morariu, n'a precupețit niciodată comoara gândurilor și simțirilor sale, cu mână largă și creștinească dărnicie a împărțit din ea în toate părțile, pentru ca cuvântul să rămână viu și pururea dătător de îndemn și răspânditor de lumină. In largheța aceasta sufletească a perzistat până ce îngerul morții i-a stors condeiul dintre degetele înțepenite.

Opera sa literară ca și bogata și rodnica sa activitate pastorală a fost pătrunsă de focul sacru al credinței, de căldura convingerei și de dragostea de adevăr și dreptate. Această convingere și-o exprimase și cu câte-va clipe înainte de moarte, că ridicarea și propășirea neamului nostru nu se poate chezășlui mai bine decât prin educația lui morală și prin răspândirea de scrieri edificatoare cu cuprins religios moral. Preocuparea continuă a gândului său curat și neprihănit a fost de-a se pune totdeauna cu toate puterile sale în serviciul neamului și al bisericii, apărându-le cu credință și sinceritate.

Firea sa robustă și contemplativă, veșnic stăpânită de un optimism sănătos și constructiv și de-o neclintită credință în dreptatea cauzei pe care o apăra, i-a oțelit mult puterea sufletească și l'a făcut să supoarte cu creștinească resemnare până și cele mai crude lovituri ale soartei. Nici chinurile temniței dela Cernăuți și nici necazurile și suferințele pribegiei dela Elisabetgrad, unde mucenicul unei credințe aduna singur vreascuri pentru nevoile modestului său menaj, n'a sguduit în el credința în triumful final al cauzei românești și în realipirea Bucovinei la Moldova de care fusese detrunchiată. Inima caldă românească a tânărului membru al „Arboroasei" din 1877, bătea cu aceeaș putere și credință și în pieptul pribeagului nenorocit din 1917. Și credința nu l'a înșelat. Dumnezeu l'a învrednicit să vază cu ochii realizarea visului îndrăzneț al tinereților sale și corpul său istovit de muncă și obosit de drumul celor 73 de ani se coboară spre veșnică odihnă în pământul desrobit al Bucovinei sale iubite!

Dar asemenea lui Iov, în pragul bătrâneților sale senine, soarta i-a rezervat încă o crudă lovitură, menită să zdrobească inima nobilă a greu încercatului creștin. Dar nici în clipele celor mai crude încercări, de pe buzele sale uscate de durere nu s'a desprins un singur cuvânt de cârtire contra dreptății dumnezeești, nici o revoltă sufletească contra vrăjmășiei soartei care și-l alese tocmai pe dânsul pentru crudele ei încercări; pe dânsul omul dreptății și al bunătății, pe dânsul, omul care în viața sa, n'a pricinuit nimănui nici un rău și nici o strâmbătate, ci dimpotrivă al cărui suflet a fost pururea un nesecat isvor de mângâere și tămăduire sufletească. Cu o resemnare pe care numai credința adevărată o poate da, a suferit și această crudă lovitură, mângâindu-se cu cuvintele bibliei: „Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat, fie numele Domnului binecuvântat".

Iar astăzi când sufletul acesta așa de chinuit și greu încercat a scăpat din obezile suferințelor pământene pentru a-și lua sborul spre cer, gândul nostru îl însoțește cu aceiaș dragoste și recunoscătoare venerație ca și în vremurile când petrecea între noi .Vom resimți multă vreme lipsa sfaturilor sale părintești și îndrumările sale creștinești. Singura noastră consolare este că gândul său ne va vorbi veșnic din numeroasele și edificatoarele sale scrieri și că opera vieții sale va găsi continuatori vrednici în fiii și fica sa, pe care i-a iubit și i-a îndrumat pe calea cea bună și dreaptă.

Preotul Constantin Morariu a fost un adevărat creștin și un mare și bun român. Generațiuni întregi se vor putea adăpa din izvorul înțelepciunii sale și vor pomeni cu evlavie numele său, sfințit prin muncă și prin suferință.

Fie-i țărâna ușoară și memoria eternă!

Ion I. Nistor

DUPĂ ȘASE ANI

In pragul celui de al VII-lea an de muncă rodnică pe tărâmul spinos al luminării masselor, „Cultura Poporului" îmbracă haină de sărbătoare. Pentru cititorul care s'a adăpat necontenit din izvorul limpede și înviorător al acestei publicații, în care se desbat cele mai însemnate probleme la ordinea zilei, clipa când gândurile tuturor colaboratorilor se întâlnesc sub acelaș cer primăvăratec, e un mijloc de reculegere sufletească pentru ca astfel, animați de aceleași sentimente, scriitor și cititor, să se găsească unul în fața altuia, spre a putea să privească în toată măreția ei, fâșia luminoasă trasă de această foae, în ogorul presei românești.

GENERAL NICOLAE PETALA
DIRECTORUL ZIARULUI

„Cultura Poporului", tribuna naționalismului curat, neamestecat cu ura și deosebirile de rase caracteristice presei cotidiene de bulevard, a știut să păstreze neștirbit rolul de educatoare prin exemplul tradiției, înscriind ca deviză „unificarea sufletească", — acest puternic potsament pe care trebue clădit edificiul măreț al României de mâine. După furtuna războiului în care s'au mistuit atâtea energii, e o nevoe imperioasă a se face operă de restaurare și implicit operă de apostolat. Rolul acesta preponderent îi revine presei, singura care e mai accesibilă publicului cititor.

Știm însă că în această atmosferă viciată, în care trepăduși politici și îmbogățiții războiului își mai etalează încă prostia la orice pas, presa de idei e înăbușită întocmai ca o floare plăpândă, abia prizărită în mijlocul spinilor cari'ți întind în loc de lumină și adevăr ghimpii, sângerându-ți trupul și sufletul, nepregătit a face deosebire între ce e și ce nu e folositor.

Da, trebue să recunoaștem cu toții: *câmpia libertății scrisului e străbătută'n lung și'n lat de minciuni și ipocrizia unei lumi nefaste, care poartă pe fruntea încreștită stigmatul dezagregării și tăgăduirei celor mai elementare noțiuni de drept a elementului autohton, la a cărui cobor' re în neantul ignoranței a contribuit și contribue încă politicianismul de suprafață.*

Suna-va cândva ceasul hotărîtor în care omul să fie cu adevărat așezat acolo unde trebue? Se va risipi odată ceața aceasta care a căzut peste pitoreștile perspective ale viitorului unui popor ca al nostru trecut prin atâtea împilări, pentru ca să ocupe locul de cinste în concertul statelor civilizate? Iată întrebări pe cari orice intelectual, conștient de menirea lui, trebue să și le pună în clipa când anarhia se întinde cu repeziciunea fulgerului în toate domeniile de activitate. Căci cine mai mult ca el poate să modeleze simțirea individuală și colectivă, acest material prim pe care se înalță giganticul sfinx al umanității? . . .

„Cultura Poporului" înțelegând însemnătatea acestor vremuri, aprinde făclia adevărului spre a lumina calea generațiilor de mâine, fără a-și rezerva pentru ea nimic decât mulțumirea sufletească de a fi putut să corespundă crezului ce a îmbrățișat.

Datoria de căpetenie a celui mai modest cărturar, e de a o sprijini necondiționat, așa încât lumina acestei făclii să pătrundă în cel mai îndepărtat cămin după meleagurile țărei, căci numai astfel vor binemerita adorația celor ce-i vor urma, căutând ca și ei să imite exemplul celor ce le-au supraviețuit, ducând mai departe faima neamului românesc.

Ilie Păsculescu.

CĂMINE CULTURALE

„Un sat fără „Camin", chiar dacă are școală și biserică, n'are preot și învățător."

Când „Fundația Culturală Principele Carol" se adresa prin revista „Lamura" și apoi prin îndreptarul său „Căminul Cultural" către cărturarii satelor — preoți și învățători — ne-a găsit, mi-se pare, într'o apatie culturală.

Și nu se vor supăra cei cari s'au mișcat, ceva mai înainte, pentru spulberarea ei.

Ofensiva culturală începută de către misionarii „Fundației", — în urma unei adânci înțelegeri că, toate relele de care suferă sbuciumatul popor român, nu s'alungă și durerile nu se tămăduesc, decât prin luminarea minții cu ajutorul cărții — a găsit elemente ajutătoare, cari sugestionate de munca apostolicească a misionarilor, au supt din fiorul acelei griji și astăzi asaltează cu succes redutele imperiului a toate neștiutor. Și nu-i de loc ușoară sarcina aceasta, pentru cine înțelege, de vreme ce ea cere atâta lepădare de sine, jertfă și muncă temeinică; tot însușiri cari să ducă sigur la împlinirea idealului cultural-național: „unificarea sufletească" în largul acestei țări, o armonie de dulce conlucrare a tuturor celor cari pot și au chemarea aceasta. Nu va tăgădui nimeni socot, că în afară de unele centre culturale și universitare — prin puținele organe de propagandă culturală și economică[1]) — la noi, nu s'a făcut aproape nimic pozitiv pentru ridicarea sufletească a poporului.

Ia, biata școală sătească — ținută ca vai de lume — ce se mai svârcolia, să facă pe acest tărîm . . . Incolo . . .

Deaceia, noi rurâlii — mai ales — considerăm prea fericită inspirațiunea zămislirii „Fundației" pomenită mai sus, căci vedem în ființa ei, adevărata școală superioară a poporului românesc. E asemuitoare unei mame ideale, care, cu înțelepciune, căldură sufletească și devotament, regenerează structura psihologică a neamului.

Șopotul ei divin: „Inființați Cămine Culturale!"... ne înfrigură... Da, așa este! Ea cu trudă și măiestrie adună comoara limbii, viersul blând, izvodul românesc — minune de artă națională — și îmbie cu aceste daruri uitate, pe copilul care le-a lăsat pentrucă nu le-a cunoscut dulceața și farmecul.

Fericită va fi ziua, pentru țara aceasta, când pe toate meleagurile ei vor răsuna buciumile, picură doinele și saltă horele aproape într'un fel; când și sătean și orășean vor purta cu mândrie haina strămoșilor, cel puțin în zilele când Românii sărbătoresc virtuțile neamului.

Dar, nu mă îndoiesc că, se vor găsi nedumiriți și vor întreba că, la ce mai sunt bune și Căminele acestea? . . .

La ce bun, încă noui instituții, când avem biserici și acolo lucrează preotul; avem școli, unde învățătorii prin activitatea extra-școlară — dacă muncesc — ajung la scopul dorit?

Experiența de până acum dovedește cu prisosință că, nici una, nici alta, nu pot să facă tot ce trebuie într'un sat. Și apoi este știut că un organ nou se naște dintr'o necesitate și reclamă o funcțiune; toată lumea vede că între școală și biserică este un gol, prin firea lucrurilor; atunci golul simțit între ele îl umple Căminul cultural — organ nou și necesar — a cărei funcțiune trebuie alimentată de toate puterile vii dintr'un sat.

Căminul cultural este școala poporului — singurul loc din sânul căruia poate porni opera pozitivă pe tărîm național și social cu lozinca: o țară, un neam și un rege.

Pestalozzi visa o școală a poporului; dacă am înțelege-o, iat-o pe aceasta! Și la vatra Căminului, pe Gertruda lui Pestalozzi, ai înlocui-o cu învățătoarea satului și pe Arner cu învățătorul — slujitorii altarului culturii naționale.

Atâta cred în puterea acestei noui școli populare, încât îmi vine să spun că, acolo unde nu-i școală și biserică, trudește-te cucernice părinte și iubite coleg învățător, de întemeiați un Cămin cultural; și ajutați de ucenicii apostoliei — seminariști și normaliști — pe cari-i socotesc entuziaști muncitori pentru trezirea poporului, ca prin serbări culturale, caracteristice populare, organizate la nevoie sub poala pădurii, în mijlocul unei livezi, etc. apoi sezători, să vă puteți apropia satul prin frumos și înnălțător; să tăinuim cu frații noștri săteni, despre nevoile obștești și sufletești și nu cred să existe suflete cu desăvârșire împietrite, pe cari să nu-i puteți fura sufletește și porni la treabă pentru cauzele culturii, moralei și bunei rânduieli.

Faceți din fiecare suflet o grădină în mijlocul căreia durați la început o biserică și școală sufletească. Făuriți-le idealul virtual premergător celui material.

Căminul e deci izvor de gânduri bune prin conducătorii săi. La baza lui, stă chezășie spiritul de jertfă, muncă și cinste. Numai prin el veți putea topi tot ce-i josnic în om. Cine-i pășește pragul, să-și curățe conștiința și să-i soarbă învățătura ca pe „sfânta cominicătură".

Dacă doriți zile mai bune și viață cu rod sufletesc creiați-vă cămine culturale!

Vasile M. Lișman
învățător.

[1]) Astra din Ardeal, Liga Culturală, Casele Naționale, Ateneul Popular Tătărași din Iași, etc. . . .

CUVÂNT DE SĂRBĂTOARE

Afară de calendarul măsurătoare de timp, este și calendarul măsurătoare de viață, pe care îl are orice țară, orice provincie, orice județ, comună, sat; pe care'l avem noi cu toții făurit de viața noastră și cdată cu drumul prin ea.

In diferitele noastre momente de prilej și de răgaz sufletesc, stăm și-l privim. Numai că el fiind în noi, în sufletul și amintirea noastră, iar nu pe perete, ne cere să-l privim în lăuntrul nostru și oriunde am fi și oricum am fi, el e nedeslipit de noi. In el stau întâmplările din viața noastră care ne-au pricinuit supărări ori bucurii însemnate cu cruce neagră sau roșie, întocmai ca 'n calendarele noastre creștinești, și când sosește ziua care ne aduce aminte, — fie ea zi de lucru pentru ceilalți muritori, — noi o sărbătorim ca pe orice sărbătoare, poate și mai mult.

Așa . . ., în calendarul vieții „Culturii Poporului" ziua de 1 Aprilie, în orice an, zi de lucru pentru noi, este totuși zi de sărbătoare pentru ea.

Acum își sărbătorește ziua amintirii începutului ei, ziua când o mână de oameni entuziaști și cu drag de țara lor, a tradus în faptă gândul de a da la iveală în presa Țării românești un ziar care să fie expresiunea cinstită și fidelă a sufletului și-a faptelor românești și creștinești, care să fie o armă puternică de cultură în scopul realizării noului ideal național: unificarea sufletească, închegarea într'o stâncă de granit a sufletelor tuturor Românilor.

Suntem la o răspântie. Extenziunea factorului politic: votul universal; extenziunea factorului economic: împroprietărirea; extenziunea factorului cultural: reforme școlare, activități noui culturale etc. toate în acelaș timp și la început; apoi: mărirea teritorială, ciocnirea de concepții cu vederi deosebite după regiuni, provincii și regimul sub care s'a trăit, a adus fatal zăpăceala care o vedem azi, semnul care urmează epocilor de sdruncinare și reconstituire pe noui temelii și totodată — dacă este înțelepciune — premergător epocilor de restaurare și progres.

De această zăpăceală, tulburare, mulți profită cu deviza: „după noi potopul;" mulți însă îngrijorați de situația prezentă și viitorul țării se silesc din răsputeri ca dela această răscruce s'apucăm pe calea care duce spre propășire.

Sufletul neamului nostru l-am putea asemui c'un pârâu tulbure și tulbureala lui n'a adus-o decât șuvoaele de răutate și stăpânire străină.

Cu ce am putea noi curăți acest pârâu ca să curgă lin și limpede ca cristalul?

Cu lumină și credință, este răspunsul. Căci luminarea și credința sunt isvoarele binelui veșnic, ele dau viață la orice în viața aceasta.

Este nu numai un gest uman dar și'n interesul națiunii, ca țărănimea pătură susținătoare, să fie luminată. Căci ea este temelia țării și de trăinicia ei depinde trăinicia țării.

Mai ales în țara noastră și jidanul și țiganul și tot ce poftești și-ți vine acum în minte cinstite cetitor trăiește de pe spatele și din munca țăranului nostru.

Acum când s'au descoperit atâtea minunății cel ce nu este luminat și nu citește nu vede mai departe de satul lui, este ca un lucru neînsuflețit, un animal de lângă casă, un bou, un cal, un câine credincios cel mult, dar neștiutor.

E o crimă în permanență a mai lăsa țărănimea în ghiarele întunericului și istoria a dovedit, că pe o țară mai mult o costă incultura decât cultura.

Se spune despre Anglia că ea a cucerit lumea cu comerțul într'o mână și cu biblia în cealaltă.

Și e adevărat. Acel popor e puternic care e luminat și care'și are țărănimea luminată.

Dacă împrejurările ne-au făcut să ne zicem „Belgie răsăriteană", apoi nu vom putea să ne achităm de datoria de sentinelă la porțile orientului unde stă gata să se întindă o explozie barbară, decât prin profitarea de toate bunurile și mai ales de cele ale luminii.

„Cultura poporului fără cărți pentru dânsul nu se poate. Și fără cultura poporului, orice alcătuire economică, orice formă politică, n'au nici o valoare. O clădire frumoasă trebue să aibă în ea cărămizi bune și nu se poate mulțămi numai cu podoabele de marmură sau de bronz, care vor cădea jos, în praf, dacă nu se vor sprijini pe un schelet tare de material obișnuit", zise savantul profesor N. Iorga. Și acest schelet tare este cultura poporului. Ne îmbucură și ne face mai optimiști ofensiva culturală ce s'a început. Toți care intră în cadrul acestei ofensive răspund unei mari cerințe a neamului. Și orice înjghebare, în spiritul național, are semne de durată lungă deci și „Cultura Poporului" fără urarea mea va dăinui mulți ani.

Gheorghe Cepoiu.

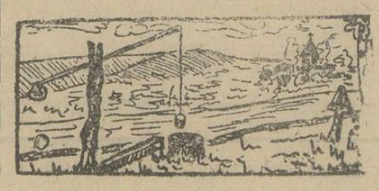

Organizarea muncii în America

III.

Foarte practice s'au dovedit a fi tablourile intuitive, atârnate prin ateliere, sau filmele de cinematograf, ce rulează în sălile de odihnă, în timpul pauzei dela prânz şi cari arată muncitorilor urmările dezastruoase ale accidentelor.

In atelierele, unde maşinele sunt foarte numeroase, se vopsesc pe pardosea dungi albe, ce indică zonele de siguranţă şi pe cari muncitorii trebue să circule, spre a evita accidentele. Aceste zone de siguranţă trebuesc ţinute în permanenţă libere.

Roţile dinţate sunt acoperite cu capace apărătoare — tocilele sunt prevăzute cu tuburi de absorbire a prafului.

Despăgubirile pentru accidentele mortale, provenite din vina întreprinderei pot ajunge până la 10.000 dolari (2 milioane lei), iar nerespectarea orelor de muncă, fixate de către Consiliul Industrial al Statului, atrage după sine amendă dela 100 la 10.000 dolari.

In ateliere trebue să domnească cea mai mare curăţenie, aer, ventilaţie şi în permanenţă o temperatură constantă. Trebue să se evite — pe cât posibil — lumina artificială în timpul zilei. După statistici, 18 la sută din accidente sunt datorite luminei insuficiente.

Curăţenia în care un muncitor îşi păstrează maşina dă o notă asupra inteligenţei şi asupra dragostei lui de muncă. Multe fabrici — aşa după cum am văzut la uzinele Packard în Detroit — premiază atelierele care se menţin cele mai curate în timpul unei luni, acordând o grotificaţie lucrătorilor şi decorând sala cu o diplomă specială.

Mai toţi lucrătorii întrebuinţează mănuşi în timpul lucrului. Americanului îi plac mânile îngrijite. Până şi măturătorii de stradă şi hamalii din gări şi fochiştii de pe locomotive şi salahorii din porturi au mănuşi groase de piele, pentru a-şi menaja mâinile şi a le feri de accidente.

Caracterul fundamental al industriei americane este cultul muncei. Americanii au ridicat munca la rangul unei religiuni, în care cred cu trup şi suflet — o atmosferă de muncă creatoare domneşte pretutindeni în Noul Continent. Ordinea şi preciziunea domnesc în toate operaţiunile de fabricaţie, cari se urmează şi se execută cu exactitate matematică.

Maşina — nu omul este azi marele producător.

Toate lucrările şi toate transporturile în interiorul uzinelor se caută a se face cu maşinile. Iar maşinile, cari înlocuesc oamenii, sunt construite aşa fel încât să poată fi servite de cât mai puţini lucrători — să se folosească cât mai puţine braţe.

Idealul e ajuns, când la minimum de efort corespunde maximum de producţiune.

Perfecţiunea a ajuns acolo încât maşinile lucrează în mod automat. In uzinele americane, nu e o raritate să vezi o tânără lucrătoare servind cinci sau chiar mai multe asemenea maşini automate. Lucrătoarea nu are decât grija ca maşinile să aibă materialul brut necesar fabricaţiei — maşinile lucrează înainte, automat, sub ochiul liniştit al muncitoarei.

Lucrătorii în fabrici îţi fac impresia că sunt oameni transformaţi în maşini — şi-au adaptat mişcări agile şi ritmice — nimeni nu face o mişcare de prisos — toţi sunt cu atenţia încordată asupra lucrului. Nici gând să facă politică, să cetească ziare, sau să fumeze! Mai toţi mestecă tutun şi lucrează în mod mecanic, gânditori şi tăcuţi.

Lucrătorul nu este acolo decât supraveghetorul uneltei şi al maşinei, căreia i-a transmis ceva din inteligenţa sa.

Americanul stăpâneşte maşina la aşa grad de perfecţiune, încât maşina lucrează singură — el se mărgineşte numai să o întreţină şi să o supravegheze. La noi, scula şi maşina nu sunt decât un auxiliar al lucrătorului, aşa că patronul european depinde mai mult de abilitatea profesională a lucrătorului de cât patronul american. In caz de grevă, patronul american poate concedia şi schimba ori câţi lucrători vechi, înlocuindu-i cu ucenici sau chiar cu alţi lucrători noi „nespecialişti“, cari după câteva zile de lucru se deprind cu maşinile.

Dela patron, până la ucenic, creerul fiecăruia lucrează la perfecţionarea maşinismului — fiecare este convins că succesul în lupta industrială şi fericirea fiecăruia depinde de această perfecţionare. Fiecare visează modul practic în care poate reuşi să accelereze viteza maşinei unelte, să perfecţioneze şi să înbunătăţească calitatea fabricatului.

Americanul — patron şi lucrător — urmăreşte perfecţionarea maşinismului, care s'a desvoltat acolo şi din cauza scumpetei mânei de lucru. Această scumpete a mânei de lucru excită spiritul inventiv, pentru a creia maşini, cari să înlocuiască pe lucrători.

Propunerile bune pentru chestiuni referitoare la fabricaţiune, la înbunătăţirea sculelor sau a maşinelor, la economia de material, la siguranţa muncitorilor şi mai ales la mărirea producţiei se plătesc de către patroni funcţionarilor sau lucrătorilor, cari fac asemenea propuneri.

Aceasta răsplată este tot ce poate fi mai moral — ea aduce, de cele mai mult luarea aminte a conducătorilor. După o statistică americană, s'au primit într'un singur an, la o mare întreprindere din Philadelphia, numai dela angajaţii uzinei 4926 propuneri. Din acestea, 1350 au fost găsite „bune“. Societatea a făcut pe urma lor, în acel an, o economie de 223.000 dolari şi a răsplătit propunerile cu 20,765 dolari şi anume a dat: 1 premiu de 1000 dol. (200.000 lei), 1 premiu de 500 dol., 19 premii de 100 dol., 68 premii de 25 dol., 410 premii de 10 dol. şi 850 premii de 5 dol., acestea din urmă fiind mai toate propuneri referitoare la siguranţa lucrătorilor.

Creşterea continuă a preţului mânei de lucru, a materialelor şi a clădirilor industriale, atrage tot maimult luarea aminte a conducătorilor întreprinderilor asupra oportunităţei de a generaliza aplicaţiunile principiului continuităţei în fabricaţiune. Se ştie, în adevăr, că pentru a obţine maximum de randament al unei uzine, al unei maşini sau al unui lucrător şi pentru a întrebuinţa la maximum suprafaţa de atelier, trebue ca materia primă, în transformările sale succesive, să circule într'un mod cât se poate de continuu.

Suprimarea lucrului manual a făcut posibilă introducerea maşinilor în toate ramurile de activitate — şi tocmai acest maşinism, dus uneori până la exagerare, a făcut pe Americani să producă mult şi ieftin. Trebue să produci repede, pentru a utiliza la maximum braţul lucrătorului.

Acuzaţiile, ce se aduc maşinismului în industrie, că ar reduce numărul lucrătorilor şi ar provoca micşorarea salariilor — luând posibilitatea de viaţă la o mulţime de oameni nevoiaşi — cad dela sine în faţa statisticelor americane. Cu toată aplicaţia universală a maşinilor, în ultimii 50 de ani numărul lucrătorilor a devenit de 5 ori mai mare, salariile s'au mărit, iar producţia a ajuns de 13 ori mai mare. Cu alte cuvinte, lucrătorul american de azi — graţie maşinismului produce de 2 şi jumătate ori mai mult decât înaintaşii săi de acum 50 de ani.

Broşuri de propagandă, tipărite de către Ministerul Muncei şi de către patroni, răspândesc rezultatele acestor cercetări pretutindeni şi lucrătorii ştiu şi sunt mândri de aceasta.

Deşi maşinismul înlocueşte pe muncitori, nimeni nu se poate plânge, în America, că nu găseşte de lucru. Mai mult chiar, de multe ori la întroducerea maşinilor într'o industrie se poate întâmpla ca numărul lucrătorilor să crească în loc să scadă — din cauza ieftinirei fabricatului şi deci a comenzilor mai mari.

La noi şi în general în Europa, lucrătorul nu priveşte cu ochi buni maşina — se teme că-i ia pâinea dela gură — când singur vede (cum este de ex. în industria tutunului) că o lucrătoare bună de abea poate face 3000 ţigarete cu mâna, în 8 ore de lucru, iar maşina face, în acelaş timp, până la 350.000 ţigarete.

Lucrătorul american nu se teme de concurenţa maşinei — mai mult chiar — cele mai multe perfecţiuni aduse maşinilor au fost gândite şi puse în aplicare de către lucrători. Ei se adaptează cu plăcere la cerinţele maşinilor noi şi îşi dau bine seama că industria modernă nu se poate baza decât pe progresele mecanicei şi că numai o înţelegere între lucrător şi maşină poate fi de folos pentru amândoi — pentru toată lumea.

Timpul este elementul cel mai preţios pentru orice industriaş, mai ales pentru industriaşul american, care e convins de aceasta. Lucrătorul nu trebue să piardă o clipă cu adusul dela magazie a sculelor şi a materialelor, de care are nevoe — nu trebue să transporte sau să ridice nimic, nu trebue să facă nici o mişcare de prisos. Rezultatul a fost întroducerea sistemului de fabricaţie în serie.

Inginer şef *Dion Mardan.*

O amintire cu tâlc

Mi-aduc aminte clipele mari, de entusiasmul tineresc de odinioară!.. Mi-aduc aminte de acum şapte ani, când gânduri îmbrăcate în haina poeziei, când tresăriri înflăcărate şi-un dor nestins pentru slova adevărată începuse a-mi răscoli sufletul. Câtă bucurie! Câte visuri! De-acum voiu fii scriitorul şi sufletul unei foi româneşti! Primul număr al „Culturii Poporului“ îmi fu drag ca ochii mei. Ceva tainic mă legase de această foae. Şi-un înţeles cu tâlc adânc sta şi bătea la poarta inimei mele. Nu mai voiam să ştiu de nimeni şi de nimic. In jurul meu şi'n faţa ochilor minţii mele — părea — că joacă, în salturi ritmice, slovele unei gândiri curate şi pline de avânt românesc. In clipele acelea simţiam că, gândurile îmi zguduiau simţămintele sufleteşti, că un transformism integru luă fiinţă în mine. Mă schimbasem în întregime! Şi Doamne, câtă bucurie!...

O voinţă puternică şi decisivă puse stăpânire pe mine; iar din adâncul nimicniciei mele, o voce pronunţată îmi porunci să fiu — de-acum înainte — nu numai tovarăşul singurătăţii, ci şi prietenul mulţimei. A simţi durerile altora, a fi părtaşul bucuriilor şi al durerilor mulţimei, a fi ecoul gloatelor în orice împrejurare şi a primi — din aceste motive — lovituri însângerate sau mulţumiri sufleteşti; iată, ce înseamnă a fi prietenul mulţimei. Să lupţi pentru mulţime, cu tot avântul, curajul şi cu toată vlaga, iată, ce poate fi mai meritos în viaţă!

Onorurile parvenite, pretenţiile, megalomaniile şi îngâmfările — pentru omul scrisului curat — nu sunt decât nişte orgoluri meschine cari stau mult îndărătul scrisului adevăratei simţiri omeneşti.

Forţa creatoare de caractere şi de suflete nobile este scrisul neculpabil. A scri, înseamnă a compătimi, a te bucura, sau a suferi cu şi pentru alţii. A scri bine, din convingere şi cu multă însufleţire, înseamnă a cânta pe toate gamele sufletului uman; înseamnă a vorbi norodului ca din Evanghelie şi a poetiza natura. A scri pentru binele omenirii, înseamnă a te contopi cu lumea şi cu natura. Omul nu trebuie să regreteze; el nu are voie să doarmă mereu, sau să se închidă între ziduri chinezeşti. Cu atât mai mult: omul de cultură trebuie să fie activ, decisiv, cu multă forţă morală şi cu mult interes pentru mulţimea însetată după slova evanghelizată.

Comorile sufletului nu pâlpâie în lumina realităţilor, decât numai aprinzând focul inimei cu facla unei minţi echilibrate.

Scrisul adevărat, neprihănit şi curat ca apa cristalină a izvorului de munte este arta de a se afirma cineva, de-a reprezenta mulţimea care suferă înăbuşită, de-a pune pecetea pe tot ceeace este adevărat, pe tot ceeace este propriu şi comun.

Mi-aduc aminte! Sunt şase ani de atunci; sunt şase ani de amintiri; şase ani de muncă continuă şi neprecupeţită; şase ani de gânduri şi de inspiraţii frumoase, de când a luat fiinţă „Cultura Poporului“. Atunci, am intrat şi eu în falanga scriitorilor acestei foi, cu multă însufleţire; am pus umărul la această grea povară. Şi-am început a scri sub imboldul d-lui Cehan-Racoviţă. Acest scriitor mi-a răscolit sufletul. Şi nu ştiu pentru ce. De Const. Cehan Racoviţă par'că mă leagă ceva neobişnuit. Nu ştiu pentruce? Atâta ştiu: a fost prin Mărgineni; acolo a legat prietenie cu moşul meu Munteanu, cu artistul Leonardo şi cu Marinescu-Trubaduru, cari închegând o trupă, dădeau reprezentaţii teatrale în toată Moldova. Mărginenii este satul meu natal. De el mă leagă multe scene din copilărie. Maiorescu-Trubaduru, Leonardo, C. Cehan-Racoviţă, par'că au legături tainice cu mine.

Eu, azi, mi-am pus toată nădejdea în izbânda foii „Culturo Poporului“, care a apărut acum şase ani. De atunci sunt şase ani de muncă solubilă în ogorul culturii româneşti; sunt şase ani de înfrăţire scriitoricească; sunt şase ani de suferinţi şi de bucurii, duşi în spate de „Cultura Poporului“, de umila foae din Cluj, care a tras brazdă adâncă în ogorul înţelenit al culturii satelor. Bogată în haina scrisului românesc şi săracă în venituri materiale „Cultura Poporului“ înseamnă o jertfă supra-gazetărească, închinată — cu multă dragoste — blândului popor român.

Cei mari şi bogaţi, nu s'au gândit niciodată, la sprijinul acestei foi. Umilii, săracii, entuziaştii, sufletele mari şi calde s'au poticnit sub povara grea a „Culturii Poporului“, dar s'au ridicat şi-au mers înainte fără gândul rău de-a dezerta dela datoria sfântă. „Cultura Poporului“, în haine de sărbătoare, păşeşte în al şaptelea an; e o jertfă mare, care trebue înţeleasă şi ajutată cu mult interes, căci această foae, întocmai ca brândueşul de primăvară, e plină de înviorare şi de multe griji. Cine ştie, ce-i poate aduce viitorul!

Zări senine sau tulburi? — Cine ştie! Totuşi, „Cultura Poporului“ va duce cu dânsa slova adâncă şi cu mult tâlc în cele mai îndepărtate colţuri ale ţării şi peste graniţă. Azi e în haină de sărbătoare. Directorul, primul redactor, redactorii, colaboratorii şi cititorii foii sunt veseli: „Cultura Poporului“ porneşte la sate şi oraşe: primiţi-o cum se cuvine, căci ea vă va spune multe şi cu tâlc.

N. Munteanu-Muntmarg.

Un sprijinitor al nostru

Dacă putem sărbători şase ani de viaţă a „Culturii Poporului“, aceasta se datoreşte şi unui prieten al mişcării noastre, d. Constantin Handra.

CONSTANTIN HANDRA

Suflet loial, fire entuziastă, cinstit şi drept, cu aceste calităţi de om ales, a intrat între rândurile sprijinitorilor celor mai de aproape ai acestei foi.

Totdeauna gata la orice jertfă, dela apariţia foaei până astăzi, n'a ştiut ce-i odihna şi într'una a căutat să sporească veniturile acestei foi. Neadormit, când la Bucureşti, când în alt oraş din ţară, a căutat să convingă pe intelectualii de seamă să sprijine cu obolul lor „Cultura Poporului“.

In vremurile cele mai grele ne-a fost un stâlp, un prieten şi un sfătuitor.

„Cultura Poporului“

FRÂNTURI DE GÂND

Starea socială creiată de marele războiu pentru înfăptuirea „unităţii naţionale“ este cu mult mai superioară stării culturale a poporului nostru — şi'n special a celui dela sate.

Oamenii de bine obştesc pătrunşi de acest adevăr, prin propaganda desfăşurată la sate, caută să restabilească echilibrul de mai înainte, ridicând starea culturală a ţăranului la nivelul stării sociale. Diferitele serbări, conferinţe, şezători ţinute pe ogorul sătesc, precum şi bibliotecile înfiinţate ne sunt mărturie a celor de mai sus.

Dacă rezultatele culese în urma acestei vădite activităţi de propagandă culturală nu par mulţumitoare, să nu ne dăm înapoiu dela lupta începută. Ţăranul se găseşte într'o stare de tranziţie dela o perioadă de timp trăită într'un fel, înainte de război, la o altă perioadă, după război, când drepturile de cari se bucură sunt mult mai mari. Nu-i vine să creadă această bruscă schimbare, mai ales când atâtea reforme — cum este împroprietărirea — nici acum nu sunt terminate aşa cum ar trebui.

Sufletul lui se găseşte într'o veşnică luptă şi nu ştie s'aleagă ce este bun în jurul său, fiind nepăsător în faţa luminării prin carte. Tocmai de aceia misionarii culturali lucrează intens, cu speranţa că atunci când gustul de carte va fi deopotrivă de desvoltat peste tot, societatea se va prezenta sub altă haină decât în prezent.

Prin slovele cărţii ne luminăm mintea şi ne purificăm sufletul de tot ceiace este rău, ştiind s'apucăm dela răscruciul încurcăturilor pe drumul cel adevărat. Pentru ca acest lucru să fie realitate mai târziu, trebue solidaritate şi unitate în acţiune din partea fruntaşilor dela sate, ca, în felul acesta, exemplele arătate celor nevoiaşi, în luptă cu întunericul, să fie cât mai dese. Dacă dezinteresarea este în sufletul tutulor, nimic nu se poate face. Dacă politica a pătruns la sate otrăvind sufletele oamenilor, adevăraţii români — preotul şi învăţătorul în primul rând — indiferent de culoarea politică, ar trebui să vină pe frontul cultural cu sufletele curate şi, mână dela mână, să lucreze la opera de mare folos naţional.

Pornită la luptă acum şase ani, cu acest simbol de solidaritate şi unitate în acţiune, „*Cultura Poporului*“ este mândră că n'a încetat măcar un moment să lupte pentru realizarea „*unităţii culturale*“ a tutulor cei de un neam şi-o lege, „unitatea naţională“ fiind înfăptuită prin marele război.

Ion Marin.

Limba noastră

Când vorbim de limba noastră nu trebue să înţelegem, în înţelesul scurt al cuvântului (sunetul gurei) ci prin limbă trebue să înţelegem felul întregului neam de a-şi comunica gândirea, de a voi, adică particularitatea cea mai tainică şi mai personală a unei naţiuni oarecare; iar în cazul nostru a naţiunei româneşti. Deci limba, este după rasă al doilea caracter fundamental al unei naţiuni.

Limba românească, până a ajuns la înflorirea, în care se găseşte astăzi, a trebuit să sufere mari schimbări şi ceiace a contribuit în mare parte la schimbarea ei, a fost năvălirea popoarelor barbare. A venit un timp decisiv pentru schimbarea limbei, (888) când slavii, s'au aşezat între românii din Peninsula Balcanică şi munţii Carpaţi, şi organizându-şi atât statul cât şi biserica, românii au împrumutat ceva din organizaţia lor şi au introdus limba slavonă în bisericǎ. Mai târziu Turcii, bătând pe Slavi şi desorientându-i politiceşte, românii totuşi şi-au păstrat organizaţia slavonă, publicând chiar cărţi bisericeşti în limba slavonă, până pe vremea domnitorului Mateiu Basarab.

Un al doilea moment hotărîtor pentru schimbarea limbei a fost cunoscuta epocă a Fanarioţilor, cari au adus în ţară la noi, limba greacă.

Aşa că a început a se vorbi şi această limbă, care pe atunci era o limbă comercială.

Acestea au fost vremuri de restriste pentru neamul nostru românesc şi cred că nu mai este nevoe să fac istoricul peripeţiilor, prin care a trecut limba. Voiu trece la secolul al XIX, când un om de seamă al ţării Româneşti — Titu Maiorescu — a crezut că este mai bine să vorbim limba noastră, decât să împrumutăm pe alta şi a zis, cu glas tare: îndărăt spre limba cea vie a poporului! Şi a fost aşa. Creangă din Humuleşti, Al. Odobescu, M. Eminescu, V. Alecsandri, Costache Negruzzi, Al. Russo, au pus în slujba condeiului gândirea lor şi au făcut-o cunoscut tuturor românilor. In timpul acestor scriitori, limba ajunge la mare înflorire şi se stabileşte pentru totdeauna. Poeţii mai noui, au cântat frumuseţea limbei noastre zicând:

Mult e dulce şi frumoasă limba ce-o [vorbim
Altă limb'armonioasă ca ea nu [găsim
Saltă inima 'n plăcere când o cu- [vântăm,
— — — — — — —
Inspirat de cel mai profund respect pentru limba românească poetul-preot Al. Mateevici a spus:

Limba noastră'i limbă sfântă
Limba vechilor căzanii,
Care-o plâng şi care-o cântă,
Pe la vatra lor ţăranii...

Şi dacă mai sunt şi astăzi de acei, cari schimonosesc limba cu franţuzisme, germanisme etc., le spunem că „e o nedreptate şi o lipsă de respect faţă cu limba părintească, o lipsă de conştiinţă şi de mândrie naţională a ne sluji de franţuzisme şi germanisme, acolo unde avem cuvinte româneşti înţelese de toţi, a lăsa în părăginire frumoasele şi vechile noastre vorbe, spre a introduce de prisos corcituri şi venetici în limbă.[1])

Să ne păstrăm deci graiul nostru şi,

... Dacă 'n vremea tulburată
Nu ne-am dat noi graiul ţării,
Azi în ziua deşteptării,
Cum să-l dăm?[2]...

Const. P. Beldie

[1]) I. A. Rădulescu-Pogoneanu (Scrisoare din Germania).
[2]) G. Coşbuc: Ziarul unui pierde-vară.

Mi-e sufletul o creangă

Mi-e sufletul o creangă
Ce'n umbră veştejeşte,
Când te visez, tresare
Şi iarăşi înfloreşte!

Mi-e sufletu-o fântână
Uitată şi pustie,
Când îmi apari, prin farmec
Se schimbă 'n apă vie!

Mi-e sufletul un clopot
Stingher şi ruginit,
Când mă priveşti, răsună
De par'că e vrăjit!

Mi-e sufletul o baltă
Cu apa înverzită,
Când îmi zâmbeşti, întreagă
Vibrează limpezită!

Mi-e sufletul o noapte
C'un cer pustiu, de ceaţă
Când îmi vorbeşti, de-odată
Se face dimineaţa!

Mi-e sufletul o mare
In veşnică furtună,
Când mă săruţi, răsare
Fermecătoarea lună!

Mi-e sufletul atâta
De trist şi obosit,
Că fără tine 'n viaţă
De mult aş fi murit!

Al. T. Stamatiad

„CULTURII POPORULUI“

Frumos nume porţi şi cu mare sfinţenie îţi îndeplineşti greaua misiune ce ţi-ai luat!...

Păşeşti, cu fruntea încununată de aureola luminii ce împrăştii, în al şaptelea an de grea muncă şi devotament, pentru ai reînnoi activitatea începută.

Ai îndurat şi lipsuri, care te-au ameninţat să încetezi de-a mai apărea; dar datorită unei voinţi de fier, cu care sunt înzestraţi conducătorii tăi, ai dat în lături orice piedici; şi ca un torent ce vine vijelios din munte — te-ai arătat iarăşi în luminişul soarelui, înveselind inimile celor ce te aşteptau cu nerăbdare.

S'au găsit unii — din rea voinţă sau neştiinţă — să-ţi ieie în deşert numele şi să te ponegrească scoţându-şi în relief fiţuicele ce conduc. Pentru aceia, n'ai putut avea decât compătimire, zicându-le: „Iartă-le, Doamne, că nu ştiu ce zic!“

Cât priveşte pe cei cari ţi-au priceput munca, nu poţi să ai decât o mulţumire şi să le dai un sfat: „*Veniţi cu toţii, fără deosebire de clasă şi partid*, împrejurul meu şi mă ajutaţi, ca să-mi pot face datoria în conştiinţă!“

Şi, la glasul tău, ce nu va răsuna în pustiu, se vor strânge, ca şi puii la cloşcă, toţi acei cari te înţeleg şi pricep ce vasăzică „Cultura Poporului“; te vor ajuta, din colţişorul cel mai îndepărtat al ţării, dându-ţi — fiecare — micul său ajutor bănesc şi moral.

Harnicii tăi conducători mereu se gândesc — zi şi noapte — ce îmbunătăţiri să-ţi aducă, să fii cât mai îndrăgită de „Popor“ dându-i „Cultura“, ce atât de mult îi lipseşte.

Rămâne ca „prietenii“ tăi să le dea concursul, aşa fel ca să-ţi poţi ajunge ţinta!...

Şi vor face-o, căci, cine este român şi Creştin, — şi simte creştineşte — nu se va da la o parte privindu-te cu nedumerire!...

Terminând puţinele cuvinte, rog pe Bunul Dumnezeu să dea sănătate şi viaţă îndelungată destoinicilor tăi conducători, — şi să-te conducă până la sărbătorirea „centenarului“, — iar iubiţilor tăi „prieteni“, spor la muncă, viaţă fără supărări, sănătate şi îndeplinirea tuturor dorinţelor posibile.

Urez multă sănătate tuturor celor ce lucrează la tine, dela micul culegător de litere şi până la şeful maşinist.

Dea Domnul, să te văd apărând zilnic şi să nu lipseşti, nici din coliba celui mai îndepărtat nevoiaş!...

„Cei mari“ să-şi îndrepte cugetul către tine, că tu îi ajuţi la luminarea marei masse de muncitori şi plugari de pe cuprinsul întregii ţări.

Victor Sandulescu-Topoliţa, înv.

Administraţia noastră

Cu prilejul acestei sărbătoriri a foaei nu putem să nu afirmăm şi meritele administratorului nostru d. Gh. Alexandru.

GH. ALEXANDRU

Timp de cinci ani şi-a depus cu prisosinţă toată iniţiativa şi munca sa pentru înflorirea administrativă. Energic, cinstit şi plin de entuziasm, pentru activitatea depusă la această foae, „Cultura Poporului“ îi mulţumeşte.

„Cultura Poporului“

Cântarea satului iubit

SATUL

Ca'n vis te văd, comoara mea iubită,
Pe dealul tău scăldat în foc de soare,
Cu lumi cereşti şi cu palate mândre,
In cânturi dulci şi murmur de isvoare.

Tu, leagăn scump al dorurilor mele,
Slăvit în veci de cel ce te-a vedea,
Cu flori în crâng şi cu fecioare 'n stele,

Frumos ce eşti şi cât eşti de bogat,
Cântat de barzi, de zâne adorat,
O, Satul meu iubit, comoara mea!

M. Smarand-Oprişeanu

FĂRĂ TITLU

(DIN CARNETUL UNUI PUSTNIC)

Doamne, Dumnezeul meu! In fiecare dimineaţă şi seară, după ce Ţi aduc cântări de laudă şi de preaslăvire, şi mă închin smerit Ţie, răsfoesc apoi Biblia, sfânta carte a înţelepciunii Tale, şi nicicând nu mă satur de ea, cetind, de-am ajuns s'o ştiu pe dinafară.

„Doamne lumea e plină de farisei, cari leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor şi toate lucrurile le fac, precum ca să se vadă de oameni că îşi lăţesc filacteriile lor şi îşi măresc cepragiile hainelor şi iubesc şederile cele mai de sus în sinagogi, a se închina prin târguri şi a se chema de către oameni: Ravi — Ravi. Vai vouă fariseilor şi cărturarilor; că vă veţi lua plata şi cu pricină îndelung rugându-vă, pentru aceasta mai mare osândă veţi lua. Vai vouă cărturarilor şi fariseilor, că zeciuiţi isma şi mărarul şi chimenul şi aţi lăsat şi mila şi credinţa. Povăţuitori orbi, cari strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila. Vai vouă! Că curăţiţi partea cea din afară a paharului şi a blidului, iar în lăuntru sunt pline de răpire şi de nedreptate şi de făţărie şi de fără de lege. Şerpi, pui de năpârcă. Cum veţi scăpa de focul gheenei.

Că se va scula neam peste neam, şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciume şi cutremure pre alocurea. Că aceste toate vor fi începutul durerilor. Atunci se vor sminti şi se vor vinde unul pre altul şi mulţi prooroci mincinoşi se vor scula şi vor înşela pre mulţi şi înmulţirea fărădelegei va răci dragostea multora; iar cel ce va răbda până în sfârşit, se va mântui. Că va fi atunci necaz mare, care n'a fost dela începutul lumei până acum, nici va mai fi. Iată, mai înainte am spus vouă. Şi stelele vor cădea din cer şi puterile cerului se vor clăti şi atunci se va arăta semn şi atunci vor plânge toate seminţiile pământului.

*

Doamne, semenii mei se numesc pre sine slobozi, dară sunt fără să ştie, robii interesului, pântecelui şi plăcerilor celor mai josnice trupeşti, şi mi-e ruşine că sunt semenul lor. Semeneii mei, Doamne, şi-au sugrumat ei însăşi, conştiinţa şi mustrarea de cuget, pre cari le numesc prejudecăţi, ca să nu le mai cobească a rău, de faptele lor. După cum aţin calea ispitelor şi păcatelor în loc de-a se feri de ele şi mi-e ruşine de semenii mei, Doamne. Şi înzadar mă scol asupra lor şi le strig să se pocăiască, cât mai e vreme, că ei întărâtaţi, mă numesc smintit, şi mă trimet la casa de nebuni. Pe mine însumi mă fură şi mă pasc la tot pasul păcatele şi ispitele, că diavolul nu face mănăstiri, şi pentru a le goni din mine însu-mi postesc zile întregi, şi-mi chinuesc trupul, supunându-l la chinuri neînchipuit de grele, întocmai ca fachirii Indiei.

Doamne, semenii mei sunt invidioşi, răutăcioşi, răzbunători şi lacomi şi ahtiaţi după toate bunurile acestei lumi trecătoare. Şi îşi adună comori nu în cer, unde nici rugina, nici furii nu le sapă, nici le fură, ci îşi adună comori aci pre pământ, că nimic n'a rămas neprefăcut spre folosinţa lor. Şi mi-e de semenii mei, Doamne. Că în zadar mă scol asupra lor şi le strig să se pocăiască cât mai e vreme, că ei întărâtaţi asupra mea, mă trimet la casa de nebuni. Pe mine însumi, doar, Doamne, mă fură uneori bunătăţile şi strălucirile acestei lumi, şi mi-e ruşine de mine însumi, Doamne. Dar cuget atunci la Tine văd fruntea Ta încruntată şi privirea Ta mustrătoare, şi de frica de-a nu-Ţi întoarce faţa dela mine, mă'ntorc iară pe calea cea dreaptă, ca păcătosul de mine.

— Doamne, semenii mei sunt lupi îmbrăcaţi în piei de oae. Căci din fiecare om, poţi face mai lesne o fiară decât un înger şi mi-e ruşine de semenii mei Doamne. Că n'am nici destule lacrimi ca să-i plâng, nici destule cuvinte să deplâng să-i mustru, de învârtoşarea inimei lor. Că se despoae unul pre altul şi se învrăjbesc pentru un blid de linte. Că se închid în ei înşăşi, ca într'o cetate în care nu pătrunde nici mila de cel suferind şi la zăcare, din care nu iese decât spre a-şi ataca prada cea de toate zilele, spre folosinţa, îndestularea şi lăcomia lor de arginţi şi bunuri pământeşti. Şi în zadar mă scol asupra lor şi le strig să se pocăiască, chiar şi în ceasul al unsprezecilea, că ei întărâtaţi rău asupra mea, mă numesc smintit la minte, că doar, chiar mie însumi mi-se împietreşte inima, uneori; şi mi-e ruşine de mine însumi, că trec pre lângă cel sărac şi mie silă să-l aud, şi pre lângă cel suferind, fără să-l pot compătimi.

Doamne, semenii mei se închină Viţelului de aur, prin templele lor, cari se numesc: Burse, Case de schimb şi Case de plăceri, iar templele Tale, Doamne, le-au prefăcut în Case de întâlniri şi relicve de Muzee şi Expoziţii şi mi-e ruşine de semenii mei Doamne, că sunt din cale afară de încrezuţi şi de trufaşi, că mulţi din ei se cred chiar **Dumnezeu**, şi aşteaptă ca semeneii lor să li-se închine, Doamne. Şi în zadar mă scol asupra lor şi le strig **să se pocăiască**, până în al 11-lea ceas, că ei mai întărâtaţi asupra mea, mă numesc smintit la minte şi mă trimet la casa de nebuni.

Doamne, semenii mei sunt prea curvari şi mi-e ruşine de semenii mei că îşi precupeţesc imboldurile trupului la drumul mare, prin colţuri de uliţi şi umbră, frământându-se ziua în amiaza mare şi îşi dau întâlniri tainice prin case de scârbă şi multe alte feluri de case ... şi mi-e ruşine de semenii mei Doamne. Că în zadar mă scol asupra lor şi le strig să se pocăiască, cât mai e vreme, că ei se întărâtă foarte asupra mea.

Eu însumi, Doamne, şi mi-e ruşine de mine însumi, sunt ispitit uneori, de unele mueri gingaşe ca florile câmpului şi frumoase ca îngerii din cer, de unele Marii, Magdalene şi altele multe frumoase mueri, cari vin să se pocăiască şi să se spovedească în sihăstria mea, iar eu înfrângându-mi pofta ochilor, pun stăpânire pe toate ispitele, postind zile 'ntregi cugetând şi închinându-mă Ţie, Doamne, pentru a-mi da tărie să alung toate ispitele, cari vor să-şi facă cuib în mine păcătosul. Amin.

Velea-Cefa

Să fim mai buni!

Poate că niciodată aceste cuvinte nu şi-au avut rostul lor mai bine ca acuma.

„Să fim mai buni“ s'ar părea că este ceva paradoxal, o împerechere de cuvinte pe care nici noi nu le înţelegem, tocmai pentrucă nu suntem buni.

Dacă mintea noastră s'ar pune la contribuţie, facultăţile cu care a fost înzestrată dela început, s'ar vedea că vom ajunge la concluzii, pe care noi poate nici nu le bănuiam.

Indărătnicia noastră, este atât de încăpăţânată, încât refuză să pătrundă lucruri şi fapte cari ar duce-o spre o mântuire. Idealismul ce se revarsă din această ciudată împerechere de cuvinte, e prea greu de înţeles de noi, precum şi de unele spirite, care din nenorocire au ajuns să conducă sau să dea îndrumări unor fiinţe dornice de a-şi îmbogăţi sufletul, de a-i da o pregătire cinstită, cu care s'ar putea prezenta la o judecată viitoare. Cu ce-i putem noi îmbogăţi acest suflet când însăşi ale noastre sunt pline de răutate şi invidie? Care este superioritatea noastră faţă de a lor şi care este deosebirea dintre noi şi ei? Ne-am întrebat vreodată dacă cultura — dacă putem vorbi de ea — pe care am acumulat-o în timpul câtorva ani de şcoală, ne-a filtrat sufletul cu ceva?

M'am gândit mult timp asupra acestui fapt şi nu ştiu dacă voi ajunge cândva să dau un răspuns pozitiv.

Dacă ne vom arunca o privire generală asupra vieţei noastre sociale şi vom judeca activitatea fiecăruia, vom vedea lucruri destul de dureroase.

Haosul acesta ce se chiamă *Lumea*, în care se sbuciumă, trăiesc, oameni cu pretenţii de civilizaţi, pare să fie o cuşcă a unor animale sălbatice ce caută să se răpună reciproc, pentru a-şi lua pâinea dela gură.

Culţii aceştia ai umanităţii sunt mai sfâşietori ca ale celor mai hidoase fiare. Ei rânjesc la toate colţurile şi răspântiile vieţei, şi vai de acela care nu va fi pregătit pentru această titanică luptă, pe care aproapele ţi-o pregăteşte în taină.

Toată această stare de lucruri, toată această viaţă aproape nesuferită creşte din zi în zi, aducându-ne diferite surprize, care mai de care, mai înspăimântătoare.

Se pare că toate aceste anomalii să provină din însăşi criza în care trăim. Lipsa cerinţelor din fiecare zi, a făcut pe om să se îndoiască de revenirea unor vremuri de multumire sufletească.

Deci iată cum desnădejdea a încolţit în mintea lui şi întreaga lui fiinţă a devenit pesimistă. Obsesia continuă a acestei stări, l'a făcut să devie omul pe care îl avem astăzi, fără suflet fără raţiune, în fine un om cum poate numai cel primitiv a fost.

De o bunătate a sufletului nu mai putem vorbi. Noi nu mai suntem în stare să dăm posibilitatea celui nevoiaş să se înalţe. Ceva mai mult încă. Vom căuta cu tot dinadinsul să-l suprimăm, ca pe rămăşiţele lui să întronăm incapacitatea noastră.

Scriind acestea mă gândesc la marele idealist şi apostol, Pestalozzi, care a grăit: *Să nu ne afirmăm ucigând pe alţii, ci ridicând pe alţii să ne afirmăm pe noi.*

Să fim mai buni, şi zicând acestea, nu vom putea fi decât atuncea când ne vom ocupa cu mai multă sârguinţă de suflet, căruia trebuie să-i dăm o pregătire necesară.

Toate acestea nu se pot face decât printr'o muncă continuă lăsând la oparte toate meschinăriile cotidiene, care ne micşorează sufletul. Cu cât sufletul va fi mai nobil, cu atâta noi vom fi mai superiori.

Ch. I. Chitibura

Invăţătorii şi definitivatul

Cred, că spicuind câteva observaţii importante dela examenul de definitivat, ce s'a ţinut în Tg.-Mureş în luna Martie, a. c., voi face un mic serviciu publicului ce-şi va da opinia şi seama de cele scrise în acest articol.

Şi iată de ce este vorba. Cunoaştem cu toţii rostul examenului de definitivat, care nu este un rău, după cum afirmă unii, ci mai mult un stimulent pentru a face ca dascălii noştri să mai pună mâna pe carte, ca să nu-şi uite unele cunoştinţe cu adevărat folositoare. Natural că numai în cazul că întreţinem neîntrerupt contactul cu cartea putem fi oameni utili societăţii şi iubiţi de toţi.

Făcând însă o paranteză şi uitându-mă din culise pe scenă, îmi vine în minte modul cum a interpretat comisia examinatoare din Tg.-Mureş dispoziţiunile ministerului instr. relativ la examenul de definitivat. S'a văzut cu câtă indiferenţă a lucrat această comisie şi mai ales un membru al comisiei, anume d. Bujor, profesor de ştiinţele naturale, care a întrecut orice limită cu întrebările sale dubioase.

Pentru a ne edifica asupra modului cum acest profesor a înţeles a-şi face datoria, voi aminti câteva întrebări mai jos, din cari se va desprinde clar intenţiunile sale.

La Zoologie. — „Să-mi spui ceva despre infuzari“... „Părţile infuzarilor şi numirea lor“. „Aparatul circulator şi respirator la melc“. „Meduza şi cum funcţionează organele ei“, etc. După cum se vede aceste amănunte, ce le pretindea, arareori s'a răspuns, ele fiind chestiuni de zoologie superioară şi nu ceeace se face la o şcoală normală.

La Botanică. — „Câte petale are florea soarelui“? „Dar jneapănul şi pinul cum au florile şi până la câte poate avea un pom“?

Şi aici chestiuni de amănunt, cari numai un învăţător, n'are de unde le ştii.

Cu siguranţă că d. Bujor, şi-a uitat că la şcoala normală se face botanică şi zoologie numai în clasa I şi a II-a, destul de sumar, nu ca la liceu, unde programa le prevede în cursul superior desvoltat cu mult ca la şcoala normală. Dar ministerul a specificat clar în ordinul său spunând că zoologia şi botanica se vor examina doar cu aplicare la agronomie. Nici cel puţin nu s'a pomenit de această ştiinţă, care se cere mai ales învăţătorilor dela sate, fiind în legatură cu munca câmpului, pomărit, etc. Este desigur o deviare şi o eclipsă, ce-a făcut d. Bujor, în examinarea sa, nesocotind ordinul ministerului. In acest chip au putut fi respinşi peste 40 la sută candidaţi, din cei prezentaţi. S'a procedat cât se poate de greşit şi în consecinţă în dauna învăţământului. De aici nu pierde decât statul, căci mulţi, foarte mulţi, în disperarea lor, după cum i-am auzit, părăsesc învăţământul, zicând: „muncesc ca un rob printre minoritari, am reusit, unde nicicând nu a fost şcoală cu predarea limbei româneşti, să fac copiii a vorbi româneşte, ba chiar, şi pe oamenii în vârstă şi drept răsplată capăt un salar de servitor, iar pentru ca opera să fie încoronată, sunt recompensat cu **respins** la definitivat“. Aceasta însă nu pentrucă învăţătorii nu au fost destul de pregătiţi, dar pentru că au fost înfruntaţi cu întrebări ce nu intrau în cadrul cunoştinţelor ce se cereau în program. Aceasta o poate dovedi şi procentul cel mare de respinşi. Socotesc că această bară ce se cere ca sacrificiu, tot dela învăţător, de data aceasta a fost zid de granit, imposibil de trecut. Nicidodată, nu va isbuti profesorul, şi ori care altul prin asemenea mijloace să purifice neghina din grâu, atât timp cât se va ignora lucrurile practice ce ar fi trebuit cerute dela învăţători.

Prin acest examen s'au îndepărtat foarte mulţi din învăţământ, indirect, căci mai mare lovitură nu s'a dat în nici-o parte ca aici la Tg.-Mureş. Este un atentat la însăşi viaţa noastră de stat culturală, căci elementele valoroase se duc azi pe aiurea, pentru a-şi căpăta existenţa iar învăţământului nostru i-se pregăteşte sfârşit jalnic.

Felul, cum se face politica şcolară la noi este condamnabilă, întrucât tinde la înlăturarea unora din învăţământ, cari deşi fac mare ispravă la catedră, totuşi la examen cad, fiindcă n'au numărat petalele floarei soarelui, dar în schimb ştie pentru ce se cultivă (de care nici nu s'a amintit) şi ce foloase aduce.

Aceasta este o dovadă că suntem pe marginile civilizaţiei şi încă nu suntem pătrunşi de ea ca în occident.

Lucruri triste, dar reale.

N. Delacorabia

Note de călătorie

CANALUL CORINTH

Tiranul împărat Neron, pe la anul 56, a avut inspiraţia binefăcătoare să înceapă tăierea canalului Corinth, transformând astfel în insulă, „Peloponesul“, legând golful Corinth cu golful Atenei.

Lucrare gigantică pentru acel timp, n'a putut fi continuată decât în zilele noastre, intrând în funcţiune în anul 1893. Tăierea istmului care are trei mile marine, adică cam 5500 metrii, a început în anul 1882 din golful Corint, dinspre Apus. Pe malul dela Sud, se păstrează încă săpat în piatră, bustul lui Neron, mâncat puţin de intemperiile naturii.

Canalul are direcţie Sud-Est sau Nord-Vest.

Părăsind golful Atenei, venind spre canalul din Marea Egee (Arhipelag) marea se strâmtează fiind închisă înspre Pireu de insulele Salamina şi Aegina şi se îngustează până la intrarea de Est a canalului.

Faţă de direcţia pe care o are vasul apropiindu-se de gură, nici un semn nu arată mălurile; se suprapun încât tăetura nu se poate vedea decât în momentul când vaporul se apropie de intrare.

In faţa ochilor se desfac malurile pe măsură ce vasul se apropie de piatra ce-l adăposteşte de vânturile şi valurile de Est şi deodată el apare în toată splendoarea.

Doi pereţi aproape verticali, estompaţi într'o culoare gălbue mată, uniţi cam la mijloc cu un pod de cale ferată, lasă să se vadă între ei canalul ce pare strâmt, atât de strâmt încât îţi dă impresia că vasul n'o să încapă sau că va atinge cu catargele podul. Cerul pare că se prelungeşte între pereţii ameninţători ce deseori cedează, surpându-se, închizându-l pentru luni de zile.

Vasul intră mai întâi într'o săpătură neregulată. Apa limpede, curgătoare, căci curentul se schimbă de două ori pe zi, lasă să se vadă până în fund urmele săpăturilor ce s'au făcut dela început şi cari n'au fost modificate nici până azi. Lărgimea la ambele capete, unde malurile au 4-5 metri înălţime, este de 28 metri, apoi după vre-o 400 metri, malurile încep să se ridice, canalul este mai strâmt, indiguit, iar lărgimea abia atinge 24 metri. Ţi-se pare că în fiecare clipă bordurile vor atinge digul.

Piloţi încercaţi îl conduc cu mare siguranţă ţinând ei înşi-şi cârma, neîncrezători şi cu drept cuvânt în timonierii vasului, cari vor neglija conducerea vasului, privind la înălţimile ce-l mărginesc. Trebue să-ţi strâmbi gâtul, uitându-te la vârfuri, înălţimea cea mai-mare atingând 86 metri.

Pământul este stratificat, tăetura regulată lasă să se vadă natura istmului: un fel de argilă gălbue, aproape pietrificată, având pe alocurea straturi de petriş şi scoici. Nici o vegetaţie nu se vede în taluze.

Numai spre partea dinspre Vest, unde sunt izvoare de apă dulce, panta este înverzită în partea inferioară.

Din vârful pereţilor lucrătorii, cari sapă locurile ameninţătoare, unde prezintă semne de prăbuşire, salută echipajul ce stă înşirat la copastie.

Aproape de mijlocul canalului e un loc unde ambele diguri sunt stricate, peretele dela Sud, prezintă o ruptură mare pe toată înălţimea lui.

Se zice că malul a căzut în anul 1920, la o mică distanţă, în urma unui vas ce trecea prin canal.

Dacă ruptura s'ar fi produs când vasul era în dreptul ei atunci ar fi fost o nenorocire foarte mare. Inaintând spre golful Corint, dupăce s'au parcurs aproape 3000 metri, înălţimea malurilor scade neregulat. Pe o distanţă de aproape o jumătate de kilometru, malurile vin până la comanda vaporului.

Copii aleargă pe mal şi cer galeţi; fuga lor este tot atât de repede ca şi iuţeala vasului. Seamănă cu negrii dela canalul Suez, cari fug pe mal după paqueboatele elegante, cerând bani ori de mâncare.

Vasul parcurge canalul cu o viteză redusă. Iar dacă curentul este contrar atunci viteza abia atinge 2 mile pe oră, ceiace revine la mersul normal al unui om pe uscat. Adâncimea de maximum şapte metri, nu permite intrarea vaselor prea mari căci n'ar putea pluti; variază de două ori pe zi după cum este şi marea.

Noaptea este luminat electric în ambele borduri. Totuş trecerea noaptea fiind periculoasă, mai ales de este vânt, orice vas preferă să piloteze în aşa fel, ca la canal să nu ajungă decât în zorii zilei.

Spre Vest, dupăce malurile înnalte au fost trecute, se mai lărgeşte puţin, digurile de piatră dispar, săpătura prezintă aceleaşi accidente şi găuri ca la celălalt capăt. Incă 200 de metri este o porţiune şi mai largă, adăpostită de două diguri ce au la capete faruri, apoi vasul ese în golful Corint.

In partea de Sud se vede satul Corint, vechiu, mic şi ars de soare. In partea nordică se vede chiar la malul mării un sat mititel, cu hoteluri frumoase, ce serveşte de staţiune balneară.

In golful Corint, orizontul este închis în toate părţile de înnălţimile ceastei. Cele dela Sud, sunt mai verzi, au o bogăţie mai mare, căci tot litoralul este mărginit de sate. Inălţimile au forme neregulate, adevărate convulsiuni de-ale pământului, când era în stare de formare. Cele dela nord sunt şi-mai mari însă pleşuve, abrupte, fără nici-o viaţă. Ici colo, se vede câte o casă şi piatra arsă de soare.

In golf, pe măsură ce înnaintăm, pereţii canalului încep să se suprapună, tăetura se perde, iar după câteva minute nici-o urmă nu mai arată unde se găsesc. După şapte ore vom fi între farurile Rhion şi Antirhion, în strâmtoare, apoi prin vederea oraşului Patras, ne vom angaja în golful Patras. De aici în 9 ore vom fi în marea Ionică.

Tăerea canalului a scurtat drumul vaselor ce merg şi vin din Adriatica, cu cel puţin 100 mile. Ţinându-se socoteală de faptul că vasele trecând pe aici în drumul lor spre apus, nu întâmpină furia Mării, cum ar păţi de-ar ocoli pe la capul Matapan, la Sudul Peloponesului, şi nu întârzie în voiaj, se înţelege ce mare serviciu aduce navigaţiunei.

Intreţinerea este în sarcina unei soc. anonime pe acţiuni, care după 50 ani, va ceda lucrările statului grec. Vapoarele plătesc societăţii, taxele în aur pentru fiecare trecere.

Oricine ar putea să se întrebe dece nu-l lărgeşte şi nu-l adânceşte?

Lucrarea ar fi prea mare, ar costa enorm de scump şi n'ar mai fi rentabilă. Atâta timp cât vor exista vase mici şi mijlocii, cari fac legătura cu Adriatica, va fi suficient.

Ferească Dumnezeu, să se prăbuşească vre-un mal, când va fi un vas în dreptul lui. Nimeni n'ar scăpa teafăr, iar obstrucţia ar fi iminentă pentru câţiva ani.

A dat probe însă de multă siguranţă căci nici nu s'a clintit o piatră după erupţia vulcanică din insula Santoriu, anul trecut, şi nici după cutremurul din Arhipelag din luna trecută, destul de violent, distrugând în Dodecanes, se zice, aproape 2000 case.

După Acropole, canalul Corint, este cea mai importantă lucrare din Grecia, care merită să fie vizitată.

Lt. C-dor. Iosif Răşcanu

Metodica „Limbii Române“

(Conferinţă, ţinută la şedinţa intimă a cercului cultural „Celaru“

Scopul învăţământului în limba română este formal şi material, adică se desvoltă facultăţile intelectuale şi se înzestrează cunştiinţa cu diferite cunoştinţe despre limbă, pentru a fi în stare să înţelegem şi să avem dexteritatea de-a comunica şi altora prin grai sau prin scris ideile noastre.

Mijloacele sunt: învăţământul intuitiv; scris-cetit; cetirea şi memorizarea; gramatica şi compunerea.

I. Invăţământul Intuitiv.

Se începe încă din leagăn, când mama pricepută a copilului, uzând de diferitele mijloace intuitive formează adevărata temelie a întregului învăţământ. Aceste mijloace se continuă în „Grădina de Copii“ şi se complectează în şcoala primară. Invăţământul intuitiv, accentuat mai ales de eroul dela Iverdun şi Stauz, de Pestalozzi şi de elevul acestuia, de Loche, care a zis: „Nimic nu ştim ce n'a trecut mai întâi prin cât mai multe simţuri“, a devenit azi un studiu dominant în învăţământ. „Duceţi pe copil în mijlocul naturii şi-l depărtaţi de zidurile reci ale claselor voastre“, striga bătrânul pedagog Pestalozzi. „Nu-l vârâţi în labirintul vorbelor goale şi seci!“. Numai în cazul, când printr'o excursiune şcolară nu s'ar putea înfăţişa în natură obiectul, fiinţa sau fenomenul de studiat, atunci singurele mijloace de refugiu ar fi tablourile bine reuşite şi muzeul şcolar, care trebue să fie nelipsit unui educator de copii. Aşa dar printre condiţiile, ce vom observa la învăţământul intuitiv, sunt:

1) Obiectul în natură care să impresioneze asupra simţurilor, pentru a reda percepţiuni şi intuiţiuni clare. 2) Un singur obiect, de natură animală, minerală sau experimentală, trebue să aţâţe atenţiunea copiilor, fixându-se una câte una toate însuşirile lui cu privire la: fiinţă, provenienţă şi scop; 3) Se face mai întâi analiza reală a părţilor ce compun obiectul; după care se face o reproducere generală a celor analizate, făcând ceeace numim sinteză reală. 4) Nu ne este ertat a ne opri la intuire, ci trebue să ridicăm cugetarea elevului dela idei concrete la idei abstracte. Aceasta se face asemănând mai multe cazuri identice, abstrăgând notele lor comune, prin eliminarea diferenţelor specifice, din a căror combinaţiune formulăm în cuvinte precise ideea abstractă — noţiunea. Numai astfel putem păşi cu paşi siguri şi repezi în complectarea cunoştinţelor şi în desvoltarea înclinaţiunilor naturale înnăscute, întrucât ştiinţa a combătut doctrina lui Loche „Tabula rasa“, dovedind existenţa embrionară a facultăţilor sufleteşti, prin glasul lui Leibinitz şi Spencer, care aseamănă sufletul copilului cu un bloc de marmură, pe care ciocanul sculptorului trebue să-l modeleze, dar în care se găsesc deja contururi trase de natură. 5) Materia învăţământului intuitiv din programă trebue subîmpărţită pe anotimpuri şi regiuni.

II-a. Pregătirea pentru „scris-citit“.

a) **Istorioare morale.** — Se fac cu scopul de-a cultiva auzul şi vorbirea. Pentru a-şi ajunge scopul, istorioarele trebue să fie scurte, precise şi expuse şi analizate cu multă dibăcie şi tragere de inimă de învăţător. Ele plac, când sunt redate în spirit copilăresc.

b) **Analiza verbală**, datorită pedagogului Jacoto, constă în a descompune propoziţiunile în vorbe, vorbele în silabe şi pe acestea în sunete, în mod analitic, după care din sunete se compun vorbe, iar din vorbe ziceri sau propoziţiuni, în care caz procesul este sintetic.

c) **Deprinderile grafice, se fac în** legătură cu elementele grafice, care compun literile şi care sunt: firul, bastonul sau bastonata, bastonata mică rotunjită sus la stânga, bastonata mică rotunjită jos la dreapta, ghiara de cântar, biciul cu laţul sus la dreapta, biciul cu laţul jos la stânga, ovalul, jumătăţile de oval, linia şerpuită, etc. In legătură cu acestea se fac şi

d) **Desemnuri uşoare,** spre a stimula activitatea spontană a copiilor Este o recreaţie sănătoasă şi un isvor de emoţii plăcute pentru copil, care nu trebue înăbuşită, ci promovată.

Scris-cititul (propriu zis)

Când toate acestea s'au făcut cu îngrijire şi temeinic, putem lua cu încredere în mâini abecedarul.

Istoricul abecedarului. — Popoarele cele mai vechi nu cunoşteau acest minunat meşteşug. Oamenii îşi împărtăşiau cugetările prin viu graiu. Rapsozii, cari călătoriau pretutindeni, expuneau diferite poveşti şi cântece ce ştiau pe de rost dela bătrâni. Cei mai de seamă eruditi înclină a atribui meşteşugul scrierii Egiptenilor, cari arătau cuvântul prin forma obiectului şi apoi prin semne cari reprezentau articulaţiunile voci omeneşti. Din Egipt a trecut la Chaldeeni, apoi la Evrei, la Fenicieni şi în sfârşit aceştia o aduseră în Grecia, de unde trecu în Italia şi apoi la toate popoarele din lume.

Metodele de predare: 1) Scriptolog; 2) Cuvinte normale.

Metodul scriptolog e datorit pedagogului Grasser. După acest metod se ia sunetul singur, se prezintă fonetic, adică îl pronunţăm şi apoi se prezintă grafic, adică se scrie. După ce elevii ştiu să scrie sunete şi să citească litere se trece la scrierea de cuvinte şi la citirea lor. După metoda cuvintelor normale se prezintă cuvinte uşor de pronunţat şi uşor de scris, din care se scot anumite sunete de predat. Inţelesul cuvântului normal se formează prin intuiţie şi desemn, etc. Noi preferim metoda cuvintelor normale, care-i opera lui Vogel, întrucât aci plecăm dela ceva cunoscut şi prin deducţiune ajungem la un sunet nou, pe care apoi îl folosim şi la scrierea şi la citirea cuvântului normal. La metodul scriptolog plecăm dela ceva necunoscut şi prin inducţiune sintetizăm sunetele într'un cuvânt nou cunoscut. Ori principiul zice: „Dela cunoscut, la necunoscut, principiu ce este întocmai respectat de pedagogul Vogel în predarea scris-cititului prin metoda cuvintelor normale, după care metodă avem următorul procedeu ...

(Va urma)

Marin Georgescu

Scrisori

O sărbătoare

Cu ocazia împlinirii a 6 ani, dela apariţia valorosului ziar „Cultura Poporului“ ţin să-i urez din tot sufletul viaţă lungă şi progres. Un ziar, care în acest timp şi-a îndeplinit o misiune apostolică; care n'a căutat să alunece pe panta nenorocitului politicianism, care a căutat să-şi asigure un succes moral şi nu material, merită stima şi încurajarea din partea tuturor cetăţenilor acestei ţări.

Conducătorului şi distinsului primredactor, d-lui Cehan-Racoviţă, care ca un apostol a împrăştiat lumina şi a propovăduit cu dragoste frăţească printre toţi cetăţenii ai acestei ţări, îi urez multă sănătate, ca să poată să ducă stindardul înainte.

Vivat Floreat.

I. Holderis—Buzău.

SĂRBĂTORILE BĂBEȘTI ȘI CREDINȚELE DEȘARTE

Oricine știe, că numai munca alungă sărăcia din casa omului. In ocolul omului muncitor și strângător totdeauna poți vedea ori doi cai frumoși, ori doi boi buni de lucru, o vacă (sau mai multe) lăptoasă și frumoasă, câteva oițe, porc de Crăciun, curci, găște, rațe și altele.

Coșarul (pătulul, porumbarul) omului vrednic se găsește întotdeauna plin cu cucuruz, hambarul plin cu grâu, cămara și pivnița pline cu de-ale mâncării.

Pe lângă hainele de lucru, mai are și un rând sau mai multe și mai curate pentru sărbători.

Casa și ocolul plugarului harnic sunt totdeauna îmbelșugate. In afară de acestea chimirul îi e plin câteodată de bani, iar prisosul paralelor, adică banii ce-i mai rămân îi depune la bancă spre fructificare.

La omul leneș și risipitor, nu găsim nimic; în ocolul acestuia n'ai nici de ce te împiedeca. Ori aceasta e mare rușine.

Vedeți, oameni buni, pentruca să nu ne ajungă sărăcia, trebue să muncim. Dar nu numai o zi două din săptămână, ci să muncim de Luni dimineața până Sâmbătă seara.

Știți și Dv. că nici-o vietuitoare, de pe pământ, nu stă degeaba, ca să-i pice „mură 'n gură“. Toate muncesc după puterile lor. Așa bunoară albinele aleargă din floare în floare sugând nectarul cel dulce din care fac miere; câinii păzesc turmele sau avutul fiecăruia dintre noi, mâțele stârpesc șoarecii cei stricători; oile ne dau lână din care ne facem lucruri pentru îmbrăcăminte, laptele pentru hrană, ș. a. m. d.

Iar vitele cele mari, cum sunt calul, boul, vaca și altele, ne ajută din răsputeri la munca câmpului, la căratul greutăților și oriunde avem trebuință de ele.

Dacă animalele muncesc, de ce să nu muncească și omul, care este stăpânul tuturor vietuitoarelor; el trebue să muncească și mai mult, căci mai multe îi sunt de lipsă.

Cea mai înălțătoare pildă pentru sfânta muncă ne-a dat-o însuși bunul Dumnezeu. Tatăl nostru din Ceruri cu puterea Lui nemărginită a făcut lumea văzută și nevăzută din nimic. Cerul și pământul, luna, soarele și stelele cele mândre, cari strălucesc ca aurul și argintul în întunericul nopții, toate acestea Dumnezeu le-a făcut în șase zile. Dacă ar fi vrut, Dumnezeu cu puterea Lui cea mare, ar fi putut face această lume — văzută și nevăzută — numai cât ai bate odată din palme, adică într'o clipă.

El însă, n'a vrut așa, ci a făcut lumea toată în șease zile, iar în ziua a șaptea s'a odihnit și a privit la toate făpturile sale. De ce oare o fi făcut Dumnezeu așa? Ca să ne dea nouă oamenilor, pildă ca în toate zilele săptămânii să lucrăm, iar în ziua a șeaptea, adică Dumineca, să ne odihnim și să ne ducem la sfânta biserică pentru a mulțumi, bunului Dumnezeu, că ne ține sănătoși și ne-a pus înainte cele de lipsă acestei vieți.

Apoi, tot Dumineca, după ce am ieșit dela sfânta biserică și după ce am prânzit, să ne adunăm, dela mic la mare la școală și să ne mai sfătuim despre lipsurile vieții.

Tatăl din ceruri a rânduit ca ziua a șaptea să fie zi de sărbătoare și de odihnă. Deaceia noi o numim Duminecă, adică ziua Domnului.

In afară de Dumineci, sfânta noastră biserică ortodoxă a mai întocmit și alte sărbători cum sunt: cele 12 praznice împărătești, apoi sărbătoarea Sf. Vasile, Sf. Ion, Sf. Ghoerghe, Sf. Petru și Pavel Sf. Ilie, Sf. Dumitru și altele, pe cari tot bunul creștin trebue să le țină ca și Duminecele.

N'ar fi așa de multe aceste sărbători statorite de Sf. biserică; noi românii însă pe lângă ele mai serbăm și altele pe care biserica noastră românească nu le ține.

Dacă biserica nu le recunoaște, apoi toate acele sărbători băbești nu sunt creștinești, ci păgâne.

Sărbătorile păgânești sunt: cele trei Marți după Pași, cele nouă Joi tot de după Pași, Filipi, Foca, Ciurica sau Răpotinii, Barbara, Paparuda, și multe altele. In toate zilele după cum știe când cad aceste sărbători păgânești, bărbații și mai ales femeile nu muncesc, nu fac absolut nimic folositor.

Am spus că sfânta noastră biserică nu ține sărbătorile păgânești. Dacă este așa să vedem de unde au venit aceste sărbători, cine le-a adus, de ce le ținem?

Noi românii, ne tragem din două neamuri vestite: din Daci și Romani, cari acum vre-o nouăsprezece sute de ani trăiau pe plaiurile noastre.

Aceste două neamuri erau păgâne. Ele se închinau la lună, la soare, la șerpi precum și la alte lucruri cioplite. Inchinându-se la atâția dumnezei închipuitori ori ciopliți, ele țineau totfelul de sărbători și aveau o mulțime de credințe neadevărate despre idolii lor.

Adevăratul nostru Dumnezeu, văzând că lumea s'a rătăcit din cale afară, a trimis pe Fiul Său, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos, care a îndreptat pașii omenirei, aducându-o la cunoașterea Dumnezeului cel Adevărat.

Mulți oameni din acele vremuri și de mai târziu au primit învățăturile Mantuitorului, adică s'au făcut creștini, după cum suntem și noi azi.

Noi, însă cu toate că suntem creștini, am păstrat dela strămoșii Daci și Romani — în afară de limbă, naționalitate și obiceiuri, am moștenit cu alte cuvinte — multe sărbatori de-ale lor păgânești, precum și credințe deșarte, adică neintemeiate.

Orice sărbătoare, ca să fie adevărată sărbătoare, e nevoie să știm și să credem ceva hotărâtor despre ea.

Bunoară la 25 Aprilie sărbătorim pe Sf. martir Gheorghe. Despre acest sfânt noi știm și cărțile adeveresc că a fost un mare apărător al creștinilor, un mare iubitor al Mântuitorului Iisus Christos, precum și un general viteaz. El și-a jertfit viața pentru creștinism și de aceia sfânta noastră biserică ortodoxă l'a așezat în rândul sfinților.

Față de sărbătorile rânduite de biserică, Marțile, Joile de după sărbătorile Pastilor, ce rost au? Oare nu sunt și ele zile de lucru, ca celelalte. Unii cred că cine lucrează în cele trei Marți și în cele nouă Joi, va fi trăznit, iar holdele sale vor fi bătute de ghiață. Dacă ar fi așa însemnează că Marțile și Joile păgânești, poruncesc morților să tune și să trăznească. Ori, acest fapt s'a dovedit că nu e adevărat. Credința că cine muncește în aceste sărbători păgânești, va fi pedepsit de Dumnezeu, este o credință deșartă, fără nici un temeiu. Fraților ca să înțelegeți mai bine ce însemnează o credință deșartă, vă spun o pildă. Știți că de multeori se întâmplă ca o femee să uite mămăliga nesărată. Când soțul său vine la masă și gustă din mămăliga, strigă supărat: „Ce-i asta, măi muiere? N'ai pus sare nici un pic!“ Dar muierea nici că-i pasă și răspunde repede: — „Taci măi omule! Avem să luăm bani“. — De unde întreabă soțul. — „Păi nu știi bărbate, că atunci când uiți mămăliga nesărată ai să câștigi bani de undeva? Așa știu dela mama!“

Când bărbatul aude de „bani“ nu mai zice nimic. „Așa o fi, gândește el, cum spune muierea“.

Dacă omul acelei femei ar fi econom și n'ar munci deloc, ar căpăta bani la paștele cailor.

Știm cu toții, că numai atunci căpătăm bani, când muncim. Tot astfel, se întâmplă cu sărbătorile păgânești despre cari am mai vorbit. Ce putere au Marțile și Joile după Pași, asupra norilor? Niciuna.

Ciurica sau Răpotinii se ține de babe și de alte mueri în Marțea a treia după Pași. Paparudele se serbează în Joia a treia tot după Pași. Despre Sf. Ilie, poporul are niște credințe neadevărate. Mulți cred că sfântul acesta are puterea să trăznească în diavoli. Ori se știe, că tunetele, fulgerile și trăznetele se nasc din frecarea norilor. Puteți să frecați mai mult timp două bucăți de lemn și veți vedea că se aprind. Astfel, se întâmplă și cu norii; se freacă unul de altul, puterea lor ia foc și se descarcă pe pământ.

La 25 Iulie este Adormirea Sfintei Ana. Mulți o serbează mai bine ca Paștele ori altă zi mare, de teamă ca să nu cază în somnul cel lung. Prin adormirea Sfintei Ana, noi înțelegem moartea ei. Ori știm prea bine că omul trebue să moară, așa că nu e de lipsă să ținem această zi care nu ne scapă de moarte.

La 14 Noembrie biserica noastră românească serbează pe sfântul apostol Filip. Dar, noi nu serbăm numai această zi, ci încă vre-o 4—5 zile de-ale Filipilor.

In ziua de 4 și 5 Decembrie se serbează de biserica noastră mucenica Varvara și Sf. Sava. In popor acestor sfinți li-se zice Barbura. — Nanele (mătușile), Vlada ori Smaranda, ung copii cu miere pe obraji ca să le fie vărsatul dulce, adică să nu fie primejdios. Poporul face astfel, crezând că acești sfinți sunt cu vărsatul.

In afară de sărbătorile păgânești pe cari le ținem — din păcate — mai bine ca pe cele hotărîte de sfânta noastră biserică, noi credem în tot felul de vietuitoare văzute sau nevăzute. Așa bunoară noi credem că fiecare casă are un șarpe care o apără de rele și duhuri necurate. Ori se știe de toată lumea că toți șerpii sunt vătămători și deci, trebuesc stârpiți, căci n'aduc nici un folos. In ziua de 20 Decembrie se serbează Ignatul. In această zi se obișnuește a se tăia porcii de Crăciun. Prin unele locuri în ziua de Ignat nimeni nu lucrează până nu vede sânge. Dacă n'ar tăia nimeni porci în această zi, ar însemna ca satul întreg să nu lucreze deloc.

Mulți cred în Iele. In popor se zice că sunt așa de frumoase încât numai îngerii pot să le întreacă. Ele, adică ielele, cari sunt în număr de șapte, dacă vor să pedepsească pe vre-un om îl ademenesc prin grădini ori livadă și-l desmiardă prin tot felul de cântări nemaipomenite. Apoi, după ce omul amețit de cântări a adormit, ielele se așează împrejurul său și încep să joace hora de trei ori, blestemându-l în fel și chip.

Toate acestea sunt credințe deșarte, cari n'au niciun temeiu. Cei cari spun că au văzut cu ochii lor ielele jucând și cântând, ori au avut năluciri, ori spun minciuni.

Beteșugurile cari lovesc pe unii oameni, cum e paralizia sau damblaua sunt pricinuite de boalele lumești, de beție, de mâncare proastă, de răceală.

Să vă feriți fraților de toate acestea și veți fi scăpați de iele și de toate relele.

Noi credem deasemenea că ne merge rău dacă ne iese popa în cale; deasemenea când ne iese cineva cu sec (gol). Pe numărul 13 îl socotim număr primejdios. Dacă s'ar fi dovedit că este așa, apoi de foarte multă vreme, oamenii l-ar fi șters dintre numere.

Mai credem deasemenea în muma pădurii și'n multe, foarte multe bazaconii de acestea.

De fapte rele să ne păzim și să căutăm a nu face decât bine.

Fraților din câte v'am spus până acum, ați văzut că noi în afară de sărbătorile lăsate de Bunul Dumnezeu și de cele statorite de sf. noastră biserică, mai ținem și alte sărbători păgânești și avem o mulțime de credințe deșarte, adică fără temeiu.

Dacă noi mai sărbătorim asemenea sărbători păgânești și mai credem în tot felul de lucruri neadevărate, înseamnă că păcătuim și deci supărăm pe Bunul și Adevăratul Dumnezeu.

Ținând tot felul de sărbători necunoscute de biserica noastră ne pierdem timpul în loc să muncim și să ne agonisim cele de lipsă pentru această viață.

Fraților, astăzi v'am istorisit despre sărbătorile băbești și credințele deșarte. N'am putut să le amintesc pe toate, căci sunt foarte multe, așa că mi-ar fi trebuit câteva zile ca să vorbesc despre ele.

Eu vă sfătuiesc să țineți numai sărbătorile statorite de Dumnezeu și de Sf. noastră Biserică, precum și cele trei sărbători naționale rânduite de împărăția noastră românească. Sărbătorile rânduite de Dumnezeu sunt toate Duminicele de peste an, cele statorite de sf. noastră biserică vi-le-am spus la începutul acestei vorbiri și le știți și Dv., iar cele rânduite de împărăția noastră românească sunt: 24 Ianuarie, 10 Mai și 1 Decembrie, ale fiecărui an și pe cari trebue să le ținem cu toții, căci sunt ale neamului, nostru românesc.

Vă mulțumesc că m'ați ascultat, și să ne vedem cu bine și cu sănătate.

Emil I. Cioroianu

Sângele apă nu se face

Iată o nouă dovadă de aceasta înrudire nesfârșită a sângelui de rasă, ce curge în popoarele romane, ce ne vine din leagănul atnic al latinității, cu cuvântul stăruitor al apărării acestui teritoriu, răpit din moștenirea lui Ștefan cel mare.

După ce Franța generoasă a ridicat glasul său, pentru dreptatea neamului românesc, ce s'a strâns sub scutul marelui nostru Rege, învingător Ferdinand I, de unde nici o putere lumească nu'l va putea smulge, iată și sora latină din vechea Cetate a Romei a pecetluit aceasta dreptate cu crucea frăției.

Incă odată ginta latină s'a înțeles sufletește, cu sora cea depărtată care în timp de veacuri a păstrat celula latină din neam în neam, stând neclintită de straje la porțile Orientului.

Vestile dela surorile latine ne umple inima de bucurie; Italia patria artelor ne-a dat mesajul îmbucurător, Franța cea luminată de știință ne-a salutat cu escadra sa iar Spania cea minunată ne salută prin cuvântul d-lui Profesor Iorga.

Trăiască ginta latină! România este însufletită pentru toate idealele și toate aspirațiunile nobilei rase.

OBICEIURI DESPRE STRĂNUTAT

E primăvară, soarele își trimite iar razele-i binecuvântate pe pământ, înveselind natura și pe oameni, desmorțind totul, rechemând la viață nouă toate vietățile, făcându-le să uite iarna.

Dar razele soarelui sunt poznașe, venind fără veste, gâdilând nările, ne fac să strănutăm.

După un strănut, pe când eram mici, ni-se spunea — „să crești mare!“ — se spune astfel în toată lumea, iar cei mari își spun, mai mult în popor, — „să-ți fie de bine!“

Obiceiul acesta este la toate popoarele, civilizate sau sălbatice, dovadă că-i vechi de când lumea, pornind dela credințe, pe care mulți au căutat să le analizeze, zălmăcindu-le.

Francezii își spun, când strănută: „Dumnezeu să te binecuvinteze!“, iar germanii: „Doamne ajută!“; tot astfel prin Evul mediu, se spune că, în Franța și Anglia, era o formulă comună: „Wassail“, — „să fii sănătos“.

De ce își fac oamenii urări, după strănutat?, și-au pus mulți întrebarea, încă din timpul învățaților Pliniu, la romani și Aristotel, la greci, iar mai târziu, și-a pus'o și Montaingne, la francezii de demult (1533—1592).

Aristotel, renumit filosof grec, considerat ca una din cele mai mari inteligențe ale omenirei, a fost dascăl lui Alexandru-cel-Mare (Macedon, 384—322 a. Chr.), explica acest obicei ca o urmă a religiei naturale a primilor oameni. Capul e origina nevoilor, a spiritelor, a senzațiilor, lăcașul sufletului, imaginea divinității.

Creerul a fost întotdeauna cinstit, cei vechi nu îndrăsneau să atingă, nici să mănânce creerul unui animal. De demult, ca și până acum, se jura pe capul părinților sau al copiilor, ca pe ceva respectabil. De aci se crede că s'a trecut respectul religios la strănutat, care vine, cum spune Montaigne, din cap. [1])

După alții, origina salutului după strănutat, este mitologică.

Prometeu a creat pe om — ca Dumnezeu — din lut, iar ca să-i dea viață, mișcare și inteligență, s'a adresat Cerului, de unde — condus de Minerva zeița înțelepciunei, apărat de mantila ei — a-culeș câteva raze din soare, închizându-le într'o sticlă de cristal. Deschizând sticla sub nasul omului-statue, razele de soare pătrunseră în cap, desmorțiră fibrele creerului și provocară primul semn de viață: strănutul.

Prometeu, minunat de născocirea lui, se porni pe rugăciuni, făcând urări pentru ca măiastra-i operă să fie păstrată. Primul om le auzi, le reținu și de atunci oamenii le repetă copiilor lor, transmițându-se din generație în generație.

Strănutul a fost considerat, pe rând, ca semn bun sau rău, dar fu salutat întotdeauna.

In renumita sa scriere „Retragerea celor zece mii“, Xenofon, (istoric, filozof și general grec, mort cu 352 ani, a. Chr.) spune că un soldat strănutând, se porniră toți pe rugăciuni către Dumnezeu, fiind considerat strănutul ca o prevestire bună.

La greci și romani, cari erau mai mult superstițioși decât religioși, strănutul era considerat de bun sau rău augur, după cum luna se găsea în anumite semne ale Zodiacului. Dela miezul nopței până la amiază, era semn rău, iar dela prânz până la miezul nopței semn bun.

Era rău dacă strănuta omul când se scula din pat sau dela masă și trebuia atunci să mai stea, cercând să mai doarmă sau să mai mănânce, sau să bee. Strănutul era salutat cu „Salve“, iar pentru că cei ce mureau de ciumă strănutau, era încă un motiv ca să se ceară binecuvântarea lui Dumnezeu, asupra celui care strănuta.

Evreii au o formulă pentru strănut: „viață bună“, iar musulmanii: „Glorie lui Allah!“. Când un hindu (indian) strănută, ceilalți îi strigă: „Viață!“, iar el le răspunde: „Cu voi!“.

In Africa, în țara Zulușilor și Cafrilor, când unul strănută își zice: „De acum sunt binecuvântat, duhul strămoșilor — Idhlozi — e cu mine, a venit la mine. Să mă grăbesc să-l slăvesc, căci el mi-a cauzat strănutul“.

Un scriitor englez, Sir Brown, povestește că, atunci când un rege negru din Monomopata strănută, toți se pornesc pe aclamări sau urări prin tot orașul.

In Guineea, prin secolul XVIII, când un rege negru strănuta, tot tribul cădea în genunchi, săruta pământul, urând fericire și belșug.

— „Nu vedeți că lumea e pretutindeni la fel!?“ a spus de mult, pe timpul stăpânirei spaniole, un guvernator, nobililor și căpitanilor din juru-i, când, primind pe un șef indigen în Florida (America), acesta strănută tare și toți tovarășii lui nobili, se porniră să-i facă salutări și urări făr sfârșit.

Credințele, în mare parte, rămân — și e bine — pretutindeni căci, după cum spune vorba bătrânilor „credința te mântuește“.

Dr. Dim. Olaru

[1]) Dr. Mousson-Lanauze: „Paris-médical“, Avril 1924, p. 388.

EU AM UN COLȚ DE ȚARĂ

Eu am un colț de țară din lumea asta rea
In care orice floare-mi zimbește ninsă 'n soare
Și paserea mai dulce îmi cântă pe nuia
Și oamenii mă cată mai drag în sărbătoare.

Eu am un colț de țară din lumea asta mare
Cu dealuri unde-asudă căpălitori la sapă
Cu lunci scăldate 'n colbul miresmelor de floare
Eu am un colț de țară de care-un dor mă sapă . . .

Eu am un colț de țară la poala unui deal,
Pe care-o casă mică stă'n mijloc de mălini
Câți mugurași de visuri cu zimbet de opal
Nu și-au deschis pleoapa, aici, în ani senini?

Eu am un colț de țară c'un înflorit mormânt
Pe care des cu lacrimi îl ud în viața-mi grea
Și-oftez sub crucea-i strâmbă când știu c'acest pământ
A'nchis demult în sânu-i copilăria mea.

Eu am un colț de țară, unde mă simt acasă:
De plâng aici, m'astâmpăr; de cânt îmi trece dorul;
Aici cunosc livada și cântecul de coasă
Și-un tată ce-și sărută cu-atâta dor feciorul.

Simeon Rusu-Câmpeanu.

Dispreț pentru religie?

De câte ori mă duc la biserica din satul A., nu găsesc în ea decât 4-5 femei bătrâne și cam tot atâția moșnegi cu plete albe, cari ascultă cu smerenie rugăciunile. Incolo, — fete, flăcăi, — nimic! Doar copii de pe la școala primară dacă mai vin câți-va din când în când să stea câteva minute în biserică și apoi, cuprinși de neastâmpăr, se furișează afară, la joacă. Ori câte pilde frumoase le dă preotul și ori câte mustrări le face poporenilor, — zadarnic! Nu se dau duși la biserică!

Scriind acestea, îmi amintesc de snoava care sună cam așa:

... Zi de sărbătoare. La biserica satului, clopotele sună voios chemând credincioșii. Doi vecini sculați cam târziu se îndeamnă:

— Cumătre Vasile, hai mergem la biserică?

— Cum să mergi, bre Ioane! Nu vezi ce glod îi? Nu-i chip de mers! Se face slujba la biserică și fără noi! ...

După câte-va minute, în care timp, au mai ingrijit puțin de vite, iar se îndeamnă.

— Cumătre Vasile, știi una?

— Zii.

— Eu m'am gândit să mergem la crâșmă. Mai cinstim câte un sângeap de rachiu, mai stăm de vorbă cu oamenii, mai aflăm ceva vești și mai trece vremea.

Vasile, răspunse:

— De! Hai să mergem! Mai sărim de pe chiatră pe chiatră, ne mai ținem de garduri să nu ne umplem pre tare de glod și încet, încet, ajungem. Hai! Eu sânt gata!

Și ... s'au dus! ...

Vedeți? Ca să se ducă la biserică, nu s'au gândit la aceleași măsuri de prevedere ca să nu se umple de glod! Pe când la crișmă, în fuga mare!

Ce e mai trist, e că snoava aceasta devine realitate.

In zile de sărbătoare, oamenii în loc să se ducă la biserică, se adună la crișmă. Stau de vorbă, se „cinstesc“ mereu, pân ajung la certuri și bătăi.

Flăcăii, se amestecă și ei printre oamenii mai în vârstă și, se dedau la băut!

Preferă să-și cheltuiască și ultimii bani pe rachiu, în loc să se ducă la biserică, să se roage lui Dumnezeu și, să asculte multe pilde din cari ar trage numai foloase.

De ce atâta dispreț pentru religie mai ales la generațiile noui? De ce atâta lipsă de bun simț față de religiunea noastră, față de obiceiurile noastre strămoșești, față de mai marii noștri? E dureros că tinerii din generațiile noui, cu principii „moderne“, își uită religiunea, o disprețuiește, din rea voință. Zadarnic învățătorii și preoții satelor se străduiesc să-i îndrumeze pe oameni pe căile cele bune, pe căile credinței, dacă ei sunt cuprinși de rea voință. Un copil ieșit din școala primară, în cazul când nu se duce la vre-o școală secundară, nu mai pune mâna pe-un condei să scrie vre-o scrisoare, sau nu ia o carte să citească — ferita sfântul! Tot așa și la biserică. Dacă nu-i dus la biserică de învățător, cât timp copilul este școlar, părinții nu-i mai au grija, spre a-l educa și pe această cale. Aceasta, tot din rea voință. Prea mult frâu liber li-se dă copiilor și nici un pic de educație religioasă! ...

... Deaceia, găsesc în biserică câți-va moșnegi cari ascultă nemișcați rugăciunile, fiindcă numai ei, adică numai cei bătrâni, mai au și grija celor sfinte și serbează cum se cuvine sărbătorile.

I. Livideanu.

Dela medic

Desinfectante

Desinfecția este distrugerea agenților cari provoacă infecția.

Desinfectantul ideal este acela care distruge germenii fără să distrugă obiectul.

Dintre desinfectantele chimice de recomandat sunt:

1. Biclorurul de Mercur sau cloruro mercurică, în mod obicinuit denumit sublimat corosiv, este unul din cele mai prețioase și mai puternice germicide. Distruge și germenii și sporii lor. Nu este însă un desodorizant, adică nu distruge sau neutralizează mirosurile dezagreabile, provenite dintr'o materie organică în fermentație sau în descompunere.

Inconvenientele sunt însă următoarele: E foarte toxic, distruge metalele, face compuși insolubili și inerție cu materii albuminoide.

Biclorurul de Mercur este un praf alb, cristalin. Se întrebuințează în soluție de 1 la mie. Soluțiile calde sunt extrem de puternice.

Nu trebue întrebuințat la scuipători și closete.

Fiind otravă, se păstrează cu atențiune mare.

2. Acidul fenic, se mai numește fenol, alcool fenic sau acid carbonic, sau simplu carbol. Este rezultatul distilații uscate a huilei. Este o *otravă corozivă*.

Se întrebuințează în soluții de 1-2-3-5 la sută în mod obicinuit.

Nu distruge ștofele, culorile, metalele, lemnul. E bun la dezinfecția locuințelor, urinelor, materiilor fecale, scuipătorilor.

Rufăria trebuie lăsată îmbibată în soluția de 3-5 la sută acid fenic, una oră.

3. *Creolina* este un lichid brun închis, gros. Impreună cu apa face o emulsie lăptoasă. E superior acidului fenic.

Pentru întrebuințarea obicinuită soluția 1 la 400 e bună.

4. *Lysolul* este un lichid brun, uleios, formează cu apă în orice proporție un lichid săpunos. E mai puternic ca fenolul și tot așa de bun ca creolina.

5. *Formalina*, este un dezinfectant foarte prețios posedând un vast câmp de utilitate practică. Este un lichid superior biclorurului de Mercur și un adevărat dezodorisant.

Formalina este cunoscută în comerț sub numele de formol.

Formolul este o soluție de formaldeidă 40 la sută.

Formaldeida este un gaz.

Soluția este foarte iritantă, dar nu toxică. Formalina atacă fierul și oțelul. Atenție deci la dezinfecție. Nu atacă cuprul, bronzul, nichelul, zincul și alte metale. Nu diminuă soliditatea ștofelor, nu albește, nu distruge în nici un fel culorile. Face fragilă cureaua, pielea, podoabele.

Formalina este foarte utilă pentru dezinfecția urinei, excrementelor, scuipătorilor.

Dr. Od. Apostol

Scrisori

Stimate d-le Racoviță,

Mă simt fericit că pot să vă trimit un articol pentru numărul festiv al „Culturii Poporului“.

Odată cu aceasta țin să vă aduc și felicitările mele pentru lupta titanică ce-ați dus'o cu această gazetă; urându-vă multă sănătate pentru a duce această ideie la un bun liman.

Al. D-v.

Gh. I. Chițibura publicist
Craiova

———

Mult stimate d-l Racoviță,

Cu ocazia zilei de 1 Aprilie, am onoare a vă trimite rândurile de mai jos cu rugămintea de-a le da publicității.

Citesc de câțiva ani cu cel mai cald și mai viu interes, interesanta Dv. foaie „Cultura Poporului“, cea mai bine scrisă și cea mai bună publicațiune pentru popor, o foarte plăcută și înălțătoare lectură, plină de învățături, și fac apologia și aduc omagiile mele cele mai respectuoase de admirațiune valorosilor ei colaboratori, însuflețiți de cea mai curată iubire de neam și țară și îndeosebi prea distinsei intelectualități a Dv. și a d-lui General N. Petala, sufletul acestei publicațiuni, cum și muncei intense de luminare și moralizare a poporului nostru. Revista Dv. nu ar trebui să lipsească din casa nici-unui român, căci ea sporește capitalul intelectual și moral al tuturora. Pe lângă factorii economici, o țară se consolidează mai mult prin instrucțiune și educațiune, care trebue să fie în primul rând religioasă și națională. M'au impresionat foarte mult articolele cu caracter național.

Urându-vă cele mai bune și mai frumoase rezultate, vă rog să primiți expresiunea sentimentelor mele de adâncă considerațiune și profundă admirație.

Locot. N. Ghițescu
Podul-Rizei (Dâmbovița)

Mai sus, mai sus!...

Mai sus, mai sus, te'nalță stea,
Spre zările senine...
Tu luminezi cărarea mea
Și mă conduci spre bine...

Sunt numai 9 ani dela terminarea celui mai mare războiu, din câte sunt înșiruite în istorie, și tot atâția de când s'a simțit profund lipsa unei culturi generale a poporului nostru.

Prinși în vârtejul de foc al războiului, soldații noștri au fost târâți prin țări unde nici în gând nu îndrăsniau să călătorească. Au fost puși față în față cu englezi, cu francezi, italieni, nemți, americani, și a constat fiecare soldat inferioritatea sa. A înghițit nodul și-a tăcut. Un singur gând îl obseda pe fiecare: dă Doamne să scap cu zile!

Mulți au scăpat, dar mulți, foarte mulți n'au mai scăpat; aceștia au intrat în împărăția lui Dumnezeu, o lume de oameni mai buni, unde toți sunt egali, liberi, frați, etc!...

Cei rămași, întorcându-se la vetrele lor și găsind gospodăria cu desăvârșire stricată, au prins a lupta cu vitregia celor mai aspre vremuri, spre a-și reface ceiace războiul furios a distrus.

Se pare însă că în goana lor după „refacere“ au uitat cu totul de gândurile fulgerate altădată. Viața, interesele materiale și egoiste, și pe cei mai mulți lipsa, i-a învăluit într'o haină care, privită de sus, ar părea mulțumitoare.

Dar nu însă...

Geamătul voinței, de a se cultiva se aude încă. Cei care trăesc pe foteluri, și canapele, cei care nu cunosc decât ce-i între în buzunar și cei care se plimbă în automobile, nu-l aud. Dar noi care trăim între popor (adevăratul popor îl formează țăranii), care umblăm desculți și mâncăm ceapă cu mămăliga, cei care muncim din zori și până 'n noapte, ca mai apoi să te odihnești pe un bulgăre rece, îl auzim, și-l simțim în noi.

Am strigat să ni-se deschidă drumuri noui de viață, să ni-se dea perspective de cultivare a minței.

Guvernele au înțeles strigătul nostru și au crezut că cea mai bună pârghie de ridicare către sibilica cultură, nu poate fi decât ziaristica: ca atace au autorizat ziare câte au bătut la ușă...

Au fost, sau nu, bune aceste ajutoare? — asta e întrebarea.

Nu! este răspunsul.

Parte din ziare și reviste cum bunăoară: Pardon, Țiribomba, etc., etc., au fost scoase de „*anumite tipuri*“ interesate să demoralizeze cu desăvârșire poporul.

Interesele „superioare“ de partid au acaparat altă parte de ziare, spre a-și servi și împrăștia sămânța favorabilă lor.

Noi cei care le-am cerut, am avut cea mai crudă desiluzie când în loc de sfaturi și de vești bune, ni-s'a pus înainte cearta între partidul X și Z. Mai mult încă. Sufletul poporului nevinovat, a fost sfâșiat de presa unui partid, ca să urască pe toate celelalte partide; acestea la rându-le, făceau la fel. Pârghia pe care o așteptam să ne ridice spre cultură, ne împinge spre ură și desbinare. Ne învață să ponegrim, să ne urâm!

Ce pot face acele pârghii puține, care au înțeles că trebue să ne ajute cu adevărat? Vremurile sunt nemai pomenit de grele. Scumpetea pune lacăt până și inimei. Cu toată bunăvoința ta, de-a împărtăși cu altul ceva bun pe care îl ai, îți este imposibil. Neapărat, trebue răbdare și perseverență.

Dar culmea răbdării, o ajung adesea acei care își jertfesc viața pentru educarea poporului. N'au ajuns'o și conducătorii foaei „Cultura Poporului?“ Culmea răbdării am ajuns-o și noi, cei care așteptând să ne vie foaia, — am cunoscut că ea se oprise undeva.

O piedică foarte mare — dacă nu ascunsă cu totul, — învăluită într'o haină cenușie ne-au oprit-o din cale, într'o bună zi...

Era poate numai un popas, de unde să reînceapă cu noui forțe? Poate!...

Flacăra unei lumini pe care o iubești puternic, cu toată suflarea vântului, ea se încovoae și scapă nestinsă.

Flacăra „Culturii Poporului“ asemenea nu trebue să se stingă. Ea trebue să lumineze între icoanele ce se găsesc în casa fiecărui gospodar.

Petre Dumitriu-Copoieru.

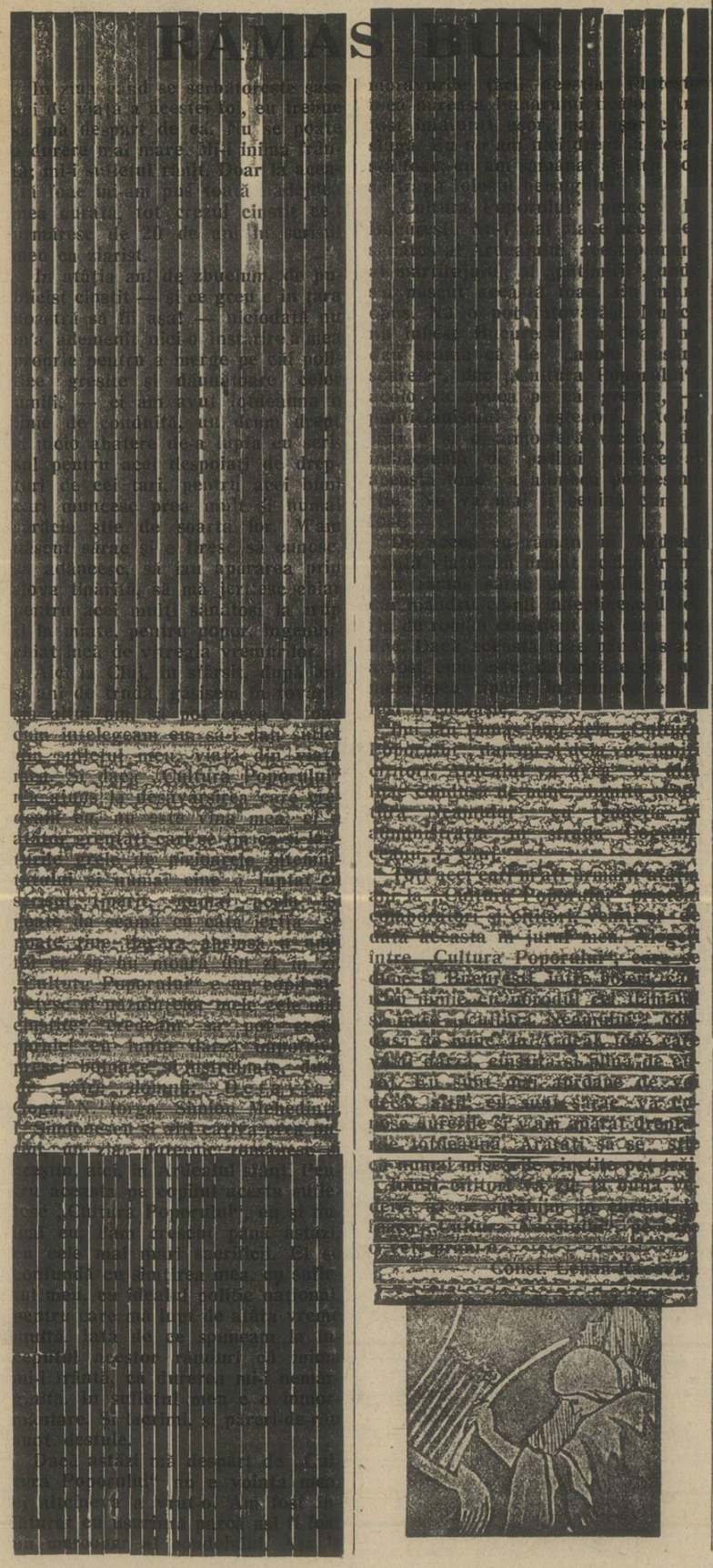

CRONICA BUCUREȘTEANĂ

Fericită a fost ideea acelora cari au pus bazele „Asociației absolvenților școalei superioare de comerț a României din Salonic-Macedonia“, Zic fericită, căci sub scutul ei se vor aduna toți ceice au terminat și vor termina cursurile acelei școli, ținând astfel veșnic aprinsă făclia dragostei ce s'a alimentat în decursul celor șapte ani de școală, și prin ea vor putea veni într'ajutor cultural fraților lor din meleagurile Macedoniei, față de cari au îndatoriri mari.

Un prim început de activitate culturală l'a format frumoasa șezătoare artistico-culturală, organizată sub auspiciile celei mai de seamă instituțiuni cu caracter educativ-cultural-național „Casele Naționale“

Seara zilei de 16 Martie a.c. a fost pentru tot ce-au avut Bucureștii select, o seară de reculegere, o seară care le-a dat ceva din ceeace le lipsea.

D. Th. Capidan, eminentul profesor dela Universitatea din Cluj, și fost director al celei mai înalte școli comerciale române din Macedonia, într'u mulțumirea că-și va revedea pe foștii săi elevi, azi conducători de însemnate servicii în cele mai de seamă așezăminte financiare din capitală, a răspuns de îndată călduroasei invitațiuni făcută de Asociație, spre a inaugura printr'o conferință, ciclul de șezători culturale ce asociația și-a propus să țină. Astfel în seara zilei de 16 crt. d. Copidan, a vorbit despre „Vechimea și însemnătatea istorică a românilor din Peninsula Balcanică“. D-sa a expus într'un mod amănunțit tezele autohtonice și origina romanică a fraților noștri din Macedonia. Prin dovezi aduse din toponomastica românească a sumedenie de localități din Balcani, a dovedit că românii din Peninsula balcanică, țin mai mult de romanitatea sud-dunăreană. A combătut false teorii ale lui Rösler. Din cele expuse reese clar că, romanitatea balcanică a susținut definitiva romanizare a Daciei. Când această romanitate sud-dunăreană, a început să capete fizionomia românească, ea s'a așzat ca un zid, între slavii răsăriteni și slavii apuseni, împiedecând astfel crearea unei Rusii balcanice.

Vorbitorul scoate în relief superioritatea culturală și economico-socială a elementului aromânesc față de celelalte naționalități conviețuitoare în peninsulă. Intru susținerea tezei sale aduce citate din lucrările cercetătorului Weigand, care printre altele, spunea către un alt cercetător englez:

„Nimic nu ai văzut atunci când ai cercetat popoarele din balcani. Eu aș dori ca și în Leipzig-ul meu să am confortul ce mi-l'au oferit aromânii din comuna Nevesca“. (Nevesca este o comună pur românească în inima Macedoniei), „iar așezămintele lor culturale și tipografia lor din Moscopole — citadela românismului — dovedesc superioritatea lor culturală...“

Ca parte finală, d. Capidan, îndeamnă pe cei cari dețin destinele chestiunei românești din peninsula Balcanică, să nu părăsească pe acești români, să înceteze cu imigrările, cari cu ajutorul românilor din Albania și Daco-Românilor din valea Timocului, vor putea uni din nou prin Italia, românitatea occidentală cu romanitatea orientală.

Conferința a fost urmată de proecțiuni foarte interesante, dela românii din Macedonia, Epir și Albania.

Pentru reușita serbării și-au dat obolul și distinșii artiști, d. Magiari, dela Opera Română, care a cântat în dialectul aromânesc, d. Vraca, dela Teatrul Național, a declamat din Eminescu, iar d. Prof. Nicu Savu a cântat din flaut, câteva doine aromânești.

Mulțumiți de cele auzite, aducem sincere și călduroase mulțumiri acelora cari ne-au dat prilejul să retrăim clipe de reculegere frățească.

— Duminecă 13 Martie, Societatea de cultură „Molaviștea“ a macedo-românilor din împrejurimile Bitoliei, a dat o șezătoare culturală, când d. Nicolae Batzaria, a vorbit despre aromânii din acele părți. Șezătoarea a dat rezultate frumoase.

— Direcția Școalei de Comerț No. 4 a organizat un ciclu de conferințe cu caracter cooperator.

Ciclul a fost inaugurat de bătrânul cooperator G. Dumitrescu-Bumbești, vorbind despre începuturile cooperației în România.

După d-sa, a urmat conferința d-lui I. Naum-Delavardar, care a vorbit despre „Cooperația ca factor social-economic“. La sfârșitul conferinței d. Nanu, a vorbit elevilor auditori despre Pestalozzi și cooperația. In curând vom publica partea din conferință, referitoare la Pestalozzi.

I. Naum-Delavardar

INFORMAȚIUNI

CU această dată de 1 Aprilie cr., foaea „Cultura Poporului“ s'a mutat în București. Birourile sunt în Bulevardul Elisabeta 38, unde se vor trimite manuscrisele și banii.

A. S. R. Principele moștenitor Mihai, care a fost mai multă vreme în Italia, s'a reîntors în țară. Prințul a fost întâmpinat la gară de principesa-mamă Elena, și alte personalități dela curtea regală.

MITROPOLIA Moldovei a primit rapoarte din care rezultă că de câtva timp mare parte dintre credincioșii rătăciți la adventiști, revin la biserica ortodoxă.

I. P. S. S. Mitropolitul a dipus intensificarea propagandei contra sectelor religioase.

D L. Ministru O. Goga, a donat comitetului de inițiativă constituit în Iași, suma de 100.000 lei, pentru ridicarea unui monument marelui poet român Mihail Eminescu.

MINISTERUL instrucției a dispus cinematografiarea instituțiilor culturale, operelor de artă, peisagiilor pitorești și monumentelor istorice din diferite orașe și împrejurimile lor, în scop de a se regulamenta reprezentațiile cinematografice în sensul ca toate cinematografele din țară, să fie obligate de a începe spectacolele cu un film cultural.

MINISTERUL agriculturii a îndrumat pe consilierii agricoli să nu permită întrebuințarea pădurilor comunale pentru pășunat.

MINISTERUL Instrucțiunii în urma adresei Sfântului Sinod al bisericii ortodoxe române, a aprobat ca elevii din toate clasele cursului primar, să aibă câte o zi liberă înaintea unei sărbători sau Dumineci în cele două mari posturi, Nașterea Domnului și al Sfintelor Paști pentru a putea fi spovediți și împărtășiți după datinile credinței noastre.

LA ministerul de domenii s'a primit o ofertă pentru exportul unei însemnate cantități de cereale în Germania în schimbul unui stoc de instrumente agricole. Această ofertă urmează să fie studiată și în cazul când va fi găsită acceptabilă să fie desăvârșită prin organele băncilor populare.

IN ce privește noul spor ce se dă funcționarilor și pensionarilor publici, el se va acorda, începând cu data de 1 Aprilie 1927. Pentru lunile Ianuarie, Februaria și Martie 1927 salariile funcționarilor și pensionarilor sunt acelea pe cari le primesc. Pentru aceste trei luni nu li se va da plusul de spor.

Acest plus de spor este evaluat la două miliarde lei, care urmează a fi acoperit astfel: un miliard lei este prevăzut în bugetul general al statului pe anul 1927.

Al doilea miliard va fi luat din sporul taxelor pe timbru și înregistrare.

Salariile sporite sunt cele prevăzute în cadrul bugetului pe 1927.

Proiectul de lege pentru armonizarea salariilor a fost pus la punct și a fost ratificat de consiliul de miniștri. El va fi depus zilele acestea pe birourile Corpurilor legiuitoare.

PENTRU prima oară dela războiu încoace Germania s'a adresat pieței românești pentru cumpărarea a 10.000 vagoane porumb în valoare de circa 600 milioane lei. Transportul acestei cantități ar urma să se facă tranzit prin Polonia. Cercurile noastre cerealiste sunt totuși foarte îngrijorate din cauza lipsei de vagoane cu cari să se efectueze acest transport — și întreaga cantitate urmând a fi livrată până la 10 Aprilie. Stăruințe deosebite au început să se depună pe lângă conducătorii căilor ferate, în vederea obținerei vagoanelor trebuitoare.

ȘCOALA normală de învățători din Făgăraș a început un ciclu de conferințe publice cu intrare liberă, din domeniul literar, științific, artistic și social, care se va ține în fiecare Duminecă. Duminecă 20, a vorbit d. D. I. Sachelarie directorul scoalei, vorbind despre M. Eminescu, iar Duminecă 27 va vorbi în continuare.

STUDENȚIMEA dobrogeană și brăileană, cu ocazia împlinirii a 14 ani dela moartea poetului dobrogean P. Cerna, a luat inițiativa unui pelerinaj la mormântul său din cimitirul Bellu, București, pelerinaj care a avut loc Duminecă 27. Martie cr.

CU trenul de Cernăuți au sosit 27 familii basarabene repatriate din Brazilia. Sunt în total 120 de persoane, în majoritate femei și copii, într'o stare de mizerie lamentabilă. Emigranții povestesc că în ultimele șase luni au murit peste 100 basarabeni numai în regiunea San Paulo.

A încetat din viață scriitorul român C. Sandu-Aldea autorul — între alte multe cărți de valoare— al romanului „Două neamuri“ și al volumelor de nuvele „In urma plugului“ și „Pe drumul Bărăganului“, toate străbătute de un lirism specific românesc și scrise într'o limbă de o pitorească puritate literară.

D ing. M. Constantinescu, directorul „Creditului Minier“ a donat două milioane lei pentru cumpărarea de radium și pentru crearea unui institut de profilaxie a cancerului.

S. SA protoereul Dr. Cioroianu din Comloșul-bănățean, a întors la legea creștinească 2 soldați din grăniceri, cu numele Matei Buda și Nicolae Dănidă. Botezul s'a ținut pe piața comunei, luând parte un public numeros, primind amândoi numele de Vasile.

LA 28 Martie a avut loc la Constanța punerea pietrei fundamentale a teatrului Ligei Culturale, clădire care va fi ridicată de eminentul fiu al Constanței, d. Demostene Tranulis. Au luat parte toate oficialitățile.

INGINERUL polonez Poklinovski are darul de a vedea prin buzunarele oamenilor. El e în stare să citească toate scrisorile aflătoare în buzunar. S'a făcut o probă chiar în fața Președintelui Republicei poloneze. Zilele trecute, ciudatul om a fost chemat în Franța.

CONSILIUL de războiu a condamnat la un an închisoare și 50.000 lei amendă pe adventistul I. Bauer, care a îndemnat populația să se lepede de credința strămoșească.

CU incepere dela 1 Aprilie și până la Aug. 1927 s'a fixat următoarele prețuri de vânzare, fără taxele de consumație la băuturi cu tăria de peste 30 grade:

2 lei de grad decalitru, pentru spirtul de cereale.

Lei 3.25 de grad decalitru pentru spirtul de vin și

Lei 10 de grad decalitru pentru țuică și rachiu cu tăria de peste 30 grade.

Aceste prețuri vor servi ca bază la calcularea asupra taxei de 20 la sută ad-valorem, adăugându-se la aceste prețuri taxele de consumație și taxa de producție.

NOUA lege a recrutării, cuprinde, printre altele, următoarele: la jandarmerie, marină și grăniceri serviciul va fi 3 ani. Pentru soldații, din aceste categorii, proectul de lege prevede următoarele: după eliberare, ostașii vor fi scutiți vreme de 5 ani, la plata impozitelor mobiliare și pe clădiri. Iar pe timpul cât vor fi în serviciul activ, părinții lor vor fi scutiți de dări, precum și pe timpul de 5 ani după eliberarea fiilor lor. Scutire sau dispense, nu se mai acordă, decât celor condamnați penalicește și cei cu infirmități. Cei ai căror părinți sunt neputincioși, vor fi încorporați, iar părinții lor, pe timpul serviciului activ, vor fi ajutorați de stat. Proectul de lege mai cuprinde și alte articole foarte bune.

STATISTICILE noastre arată că în toată lumea sunt 14 milioane 600 de mii de evrei. Din numărul acesta, Europa ține 9 milioane și jumătate, America 3 milioane 600 de mii, iar restul celelalte continente. Dintre țările Europei: Polonia are 2 milioane 800 de mii de evrei (e cea mai încărcată). Urmează Rusia cu 2 milioane 600 de mii, România are peste 1 milion de evrei (față cu numărul locuitorilor, stăm îndată după Polonia); urmează Cehoslovacia cu 350 de mii. Anglia cu 300 mii, Franța 160 mii, Olanda 150 mii, Germania 250 mii, Italia are numai 50 de mii, Elveția 21 mii, Spania și Svedia numai câte 4 mii. In Palestina nu sunt decât 79 de mii de evrei. Singur orașele Oradea și Arad au atâția evrei câți sunt în Palestina. Iașul are singur mai mulți, iar Chișinăul încincit.

D. M. Manoilescu, subsecretarul de stat al finanțelor, fiind ocupat cu trecerea prin parlament a proectului de tarif vamal și proectului de armonizare a salariilor a suspendat primirea audiențelor la minister până la 15 Aprilie.

SOCIETATEA academică literară „România Jună“ din Viena și-a ales pentru semestrul de vară (1927) următorul comitet: președinte Teodor Cicala, vicepreședinte Dimitrie Costea, secretar general Marius Sturza, bibliotecar Conte Carol Vasilco, casier Ioan Frențiu-Todan, econom Vasile Bodea, censori Mihail Tancoși, Iosif Crăciunel; In comisia literară: președinte Ionel Gheție, membru Virgil Pop.

ASTA e, desigur, o raritate: să te-arunci, cu hotărîre și prin orice mijloace în brațele morții, și ea să-ți întoarcă spatele! Așa a pățit individul Carol Roob din com. Pecica, jud. Arad. De 18 ori a încercat să-și pună capăt zilelor! A sărit din etaj, și-a tăiat vinele, s'a spânzurat în câteva rânduri, a voit să se sugrume cu un clește mare, s'a culcat înaintea trenului, — dar degeaba: întâmplarea a vrut să fie întotdeauna scăpat. Dăunăzi, s'a spânzurat iarăși, dar de astă dată moartea l'a primit în brațele ei.

SE știe, că bolșevicii uciseră întreaga familie a Țarului rusesc, acum s'au hotărît a-i pune în licitație și Coroana, care e pregătită din cele mai prețioase pietri și mărgăritare. Licitația se va ține în Anglia.

DIN inițiativa elevilor din cl. III a gimnaziului din Sinaia, a avut loc, în sala Ghica, o șezătoare închinată memoriei poetului Vasile Alecsandri. S'au produs copii dela grădina No. 2, înființată de-o lună de zile sub conducerea d-nei Maria Paraschivescu și elevii gimnaziului, sub conducerea preotului Dumitrescu, profesor de religie și muzică.

Au plăcut mult micuțele eleve dela grădina de copii, care au recitat frumos.

UN obiceiu regesc. Regele Alfons al XIII al Spaniei și regina Victoria ținându-se de vechiul obiceiu ce s'a păstrat din niște timpuri îndepărtate, în Joia Sfântă a fiecărui an primește câte doisprezece oameni săraci cărora le spală picioarele, după cum a făcut Hristos celor doisprezece apostoli ai săi. După această rânduială regele și regina Spaniei dăruesc fiecărui sărac câte un rând de haine și bani.

UN incendiu a distrus zece hectare din pădurea statului situată pe teritoriul comunei Parcheș, la punctul numit Stanca Mare, în județul Tulcea.

VORBESC maimuțele? Un medic din Germania, a pus această întrebare, răspunzând tot el, că da, maimuțele vorbesc! După îndelungate cercetări, a constatat că maimuțele cunosc și vorbesc vre-o sută de cuvinte. Dar, precum și oamenii de acelaș neam vorbesc în dialecte diferite, tot astfel maimuțele au diferite dialecte.

POVESTEA SOCILOR

Un vânt vârtej din viul zilei s'a 'nțețit
Și-apleacă paltinii ca'ntr'un dărăpăn crud;
Frecându-și coaja, țipete de crengi s'aud,
Că par'că-i scârțâit de sfredel ruginit.
Se sbuciumă furtuna 'n scorburi, prin [ponoare
Și'n urma ei ar vrea să lase doar ruine,
Ea vine din sălbatice păduri virgine
Ce-i rânduială omenească să doboare.
In soci, pitită'n tufele de peliniță,
O păsărică își întortochiază cântul:
Din timp în timp s'oprește să n'o nece [vântul
Și începe iar frumoasa pasăre pestriță.
Poeta socilor, — prăpădul n'o'nspăimântă,
Deși își simte jerăgaiu al ei gâtlej,
Îndură biciuirea vântului-vârtej
Și modulându-și glasu-i stins, ea cântă... [cântă.

G. Bobei

Fabricile de Mașini

AND. RIEGER S. A.

SIBIU

Produce în calitate neîntrecută:

Mașini de scărmănat lână
Batoze de treerat cu motor, manej, mână
Motoare de 59 cai putere cu benzină și motorină
Circulare cu motor 6 HP
Mașini de semănat porumb
Vânturătoare, diferite modele
Batoze de porumb
Tocătoare
Prese de ulei
Prese de struguri
Pompe de apă cu lanț cu mare debit,
Mașini de tors

Preț curent ilustrat și oferte orcui gratuit!
Cereți la toate depozitele din țară produsele renumită „Rieger“.

Activitatea căminului cultural „Inălţarea“

Situaţia culturală: Sfârşindu-se anul 1926, Căminul Cultural „Inălţarea“ din Poiana-Câmpina, îşi termină trei ani de activitate rodnică pe terenul luptei de luminare a poporului, începându-l pe-al patrulea cu credinţa într'o şi mai mare izbândă, bazat pe devotamentul membrilor săi, cari l-au servit şi-l va servi şi mai mult în viitor. Rezultatul de pe acest an, al muncii sale, este următorul:

— La 17 Ianuarie 1926, s'a ţinut I-a şezătoare cu 120 ascultători, bărbaţi, femei şi copii. S'au făcut 4 lecturi de către d-ra Vişinescu şi d. I. Mateescu învăţăt., din: Sadoveanu, Bogdan, Pan şi Cazaban. S'au recitat 19 poezii de către elevii şcoalei primare.

La 24 Ianuarie 1926, a II-a şezătoare constituind comemorarea zilei, despre a cărei însemnătate a vorbit d. I. Mateescu, directorul şcoalei şi secretarul Căminului.

S'au recitat 22 poezii şi s'au cântat două coruri patriotice.

Deasemenea s'a jucat de elevii şcoalei primare piesa „Plevna“. Au luat parte 250 ascultători.

La 31 Ianuarie 1926, a III-a şezătoare, cu 80 ascultători, s'au făcut 2 lecturi de către d-ra Panaitescu, elevă în clasa 8-a de liceu şi elevul Bărbulescu G. cl. IV-a primară, din Brătescu-Voineşti şi Bogdan; s'au recitat 12 poezii de elevii şcoalei primare.

— La 6 Februarie 1926, I-a serbare cu bal, cu 400 ascultători, s'au recitat 12 poezii, s'au cântat 2 coruri bărbăteşti pe 3 voci, s'a jucat tot de către ucenicii industriali, piesa „Moştenire dela răposata“, iar d-l Mateescu, secretarul Căminului şi pedagogul ucenicilor a vorbit despre „Rostul Căminelor de ucenici industriali“.

— La 14 Martie 1926, s'a ţinut la şcoală Cercul preoţesc, cu ajutorul Căminului, constând din: 25 recitări şi 4 coruri susţinute de şcoala primară şi cuvântarea d-lui Mateescu despre „Ofensiva culturală“.

Au fost 120 ascultători.

— La 28 Martie 1926, a IV-a şezătoare cu 100 ascultători, 3 lecturi din Caragiale şi Mehedinţi, susţinute de I. Mateescu înv., Pr. Popescu şi Ungureanu, ucenic industrial, s'au recitat 17 poezii de şcoala primară şi a vorbit d. I. Mateescu despre „Importanţa şezătorilor“.

— La 4 Aprilie 1926, a II-a serbare cu bal, cu 320 ascultători, cu trei coruri bărbăteşti pe 3 voci, 2 duete şi 7 recitări, precum şi piesa „Piatra din casă“, susţinute de un grup de elevi de liceu şi adulţi din Poiană, iar d. Mateescu a vorbit despre „Munca tinerimii pe terenul culturii populare“.

— La 10 Mai 1926, comemorarea zilei, împreună cu toate autorităţile şi instituţiile satului. S'a vorbit în biserică, despre „Insemnătatea zilei“ de către păr. Al. Popescu, vicepreşedinte al Căminului şi I. Mateescu secretar al Căminului. Au fost 300 ascultători.

— La 13 Mai 1926, comemorarea Eroilor şi patronul Căminului, s'au făcut în a V-a şezătoare, cu 500 ascultători. S'au recitat 15 poezii de către şcoala primară şi ucenicii industriali, s'au cântat 2 coruri de către ucenici şi 1 de elevii şcoalei primare, iar d-l Mateescu a vorbit despre „Importanţa zilei“.

— La 22 Mai 1926, a III-a serbare cu bal, cu 350 ascultători. S'au recitat 16 poezii, s'au cântat 3 coruri bărbăteşti şi s'a jucat piesa „Doctorul fără voe“, de către ucenicii industriali.

— La 7 Noemvrie 1926, s'a început activitatea de toamnă, cu conferinţa „Rolul lui Mihai Viteazul în viaţa neamului nostru“, de d-l prof. Stoica Teodorescu, dela liceul din Câmpina; au fost 12 recitări şi 3 coruri, susţinute de şcoala primară. Au fost 162 ascultători. Pentru a mări fondul necesar cumpărării unui cinematograf s'a pus o mică intrare, de 10 lei pentru cine nu-i membru, 5 lei pentru membri şi 2 lei pentru copii, a rezultat un venit net de 560 lei.

La 21 Noemvrie 1926, a avut loc a VI-a şezătoare, cu 150 ascultători şi 160 lei venit net. S'au făcut 2 lecturi din „Cultura Poporului“ dela Cluj şi din Visarion, de către d-ll I. Mateescu, 3 lecturi din Pan şi Stăncescu de către elevii şcoalei primare cl. IV-a. Au fost 9 recitări şi 2 coruri, susţinute de şcoala primară şi 1 cor de către ucenici, iar d. Mateescu a arătat „Rolul Căminului“.

— La 28 Noemvrie 1926, s'a ţinut a II-a Conferinţă cu subiectul „Boalele transmise omului hrănindu-se cu alimente de origină animală,“ susţinută de către d-l Dr. Veterinar Ştefan Ionescu din Câmpina. Au fost 5 recitări şi un cor, susţinute de şcoala primară şi 80 ascultători. A rezultat un venit net de 299 lei, iar d. Dr. Ionescu a binevoit să dăruiască Căminului, suma de 500 lei, pentru care i s'a mulţumit la timp.

La 5 Decemvrie 1926, s'a ţinut a III-a Conferinţă şi ultima pe acest an, de către păr. Buzeţeanu, prof. la Liceul din Câmpina, cu subiectul „Cel pe care-l aşteptăm?“ S'au recitat 6 poezii şi cântat 3 coruri bărbăteşti de către ucenici. Au fost 96 ascultători. Venit net 174 lei.

In rezumat: la 6 şezători, 3 serbări şi 3 conferinţe s'au executat următoarele:

— S'au recitat 177 poezii de elevii şcoalei primare şi cei ai şcoalei industriale.

— S'au făcut 3 lecturi din diferiţi autori de către învăţători şi elevi.

— S'au executat 27 coruri bărbăteşti şi şcolare pe 1, 2 şi 3 voci, de către elevii şcoalei primare, industriale şi adulţi din sat.

— S'au jucat 4 piese, de către elevii şcoalei primare şi industriale, sub conducerea d-lui I. Mateescu.

— Au fost ţinute 10 cuvântări ocazionale de I. Mateescu şi 4 predici la biserică, iar de către păr. Al. Popescu, vice-preşedinte al Căminului, 20 predici.

— S'au ţinut 3 conferinţe speciale de către: d-l Stoica Teodorescu, păr. Buzeţeanu, prof. la liceul din Câmpina şi d-l Dr. veterinar Şt. Ionescu tot din Câmpina.

In total au fost 3028 ascultători.

Căminul este abonat la: ziarul „Universul“ şi revistele: „Albina“, „Isvoraşul“, „Societatea de mâine“, „Cultura Poporului“, „Răsăritul“ şi „Sănătatea“.

Situaţia financiară. La Venituri. La Act. 3 donaţii 500 lei; Act. 4 Cotizaţii 760 lei; Act. 6 Intrări 1193 şi Act. 7 Subvenţia comit. şcolar 3500 lei, total venit 5953 lei.

La cheltueli. La Act. 1 Cărţi abonamente 1967 lei; Act. 2 Mobilier 700 lei; Act. 7 Conferinţe 400 lei şi Act. 8 Cheltueli neprevăzute 775 lei, total 3842 lei.

Rezultă deci un sold de 2111 lei, depus la Banca populară cu chitanţa No. 66, sold care împreună cu cel din 1925 va constitui fondul de rezervă al Căminului, destinat în primul rând, achiziţionării unui aparat cinematografic al Căminului.

Din cele arătate mai sus, rezultă că în măsura posibilităţilor actuale ţinând seamă că, conducătorii Căminului îşi împart activitatea şi în alte diferite domenii, s'a făcut cât omeneşte se putea face; ba credem că s'a dat dovadă de îndeajuns spirit de sacrificiu în urmărirea şi înfăptuirea scopului propus, de-a contribui la luminarea poporului.

Aşa fiind, sfatul Căminului se simte mândru de activitatea desfăşurată şi roagă pe toţi membri Căminului a-i da şi pe viitor concursul, şi dacă se poate, să-l mărească, fie în sensul cotizaţiilor, fie al aducerii de noui membrii, fie de însufleţiţi propagatori printre consăteni a tuturor scopurilor Căminului, instituţia de luminare şi înălţare a tuturora.

Preşedinte Ing. V. Babeş, secretar I. Mateescu, Casier G. Andreescu, Membrii: păr. Al. Popescu, C. Andreescu, A. Stănescu, Cenzori: N. P. Marinescu şi C. Vasilescu.

Mion Poiană.

Din Bouşori (Vaslui)

In ziua de Duminecă, 20 Martie, crt. a avut loc în localul şcoalei din comuna noastră, o conferinţă sub preşedenţia d-lui N. N. Burghelea, directorul şcoalei primare din localitate.

A vorbit întâi d. Iacob, primarul comunei Soleşti, despre „Reforma agrară, împroprietărirea ţăranilor şi modul de parcelare a marei proprietăţi“, arătând şi cauzele şi neajunsurile micilor agricultori.

A vorbit apoi d. Gh. E. Solomon, despre „Pericolul bolşevic“, arătând defectele acestei plăgi sociale, care a distrus Rusia, a ucis toţi intelectualii, aruncând un val de foc, foame şi mizerie în provinciile ruseşti sădind ura şi distrugerea omenirii.

A arătat apoi mişcarea culturală în România, dela 1922 încoace, arătând foloasele aduse de un cămin cultural, cerând locuitorilor prezenţi de-a se uni cu toţii şi-a pune bazele înfiinţărei acestei instituţii.

Luând cuvântul şi d. N. N. Burghelea a arătat în câteva cuvinte, însemnătatea căminului cultural, dresându-se un proces verbal de înfiinţarea căminului cultural „Mihail Eminescu“ din comuna Bouşori, judeţul Vaslui, în care s'a înscris 30 membrii.

I. A.

COAFOR DE DAME
CEL MAI MARE MAGAZIN ÎN TOATE SPECIALITĂŢILE
IULIU MUSSA
CLUJ, STRADA MEMORANDULUI 10

Din Săldăbagiu de Bărcău (Bihor)

Una şi cea mai agravată problemă care ne obligă astăzi la muncă fără preget, este culturalizarea masei poporului nostru românesc. In scopul acesta să fie îndreptată neobosita noastră muncă, căci mai presus de toate trebue să fie pentru noi aceasta atât învăţători, sau preoţi, cât şi pentru toţi aceia ce au avut fericirea, a se adăpa din izvorul nesecat al culturei şi al ştiinţei. Dela autorităţile noastre superioare primim zi cu zi îndemn de muncă, ele ne însufleţesc prin ingenioasele lor fapte, săvârşite în diferite direcţii şi în diferite moduri, numai ca prin noi şi cu ajutorul nostru să-şi poată ajunge providenţialul ţel.

In vederea acestui scop au fost înfiinţate cercurile culturale la sate, împreunate cu şezătorile populare, care acuma mai capătă un ajutor prin înfiinţarea aşa ziselor: „centre culturale“ care nu sunt altceva decât nişte şezători populare cu un caracter cultural-moral. Acest nou mijloc pentru extensiunea culturii în popor, a fost înfiinţat, datorită şi mulţumită d-lui I. Petrovici, ministrul Instrucţiunii Publice, care este conştient de rolul şezătorilor în viaţa poporului nostru, adică d-sa a ştiut şi ştie prea bine că prin şezători de acest fel şi prin convorbiri intime, se poate strecura ceva în sufletul ţăranului nostru povestitor şi glumeţ. S'a dat semnalul şi soldaţii sunt gata. S'a început deja şezătorile acestor centre culturale.

In ziua de 13 Martie a. c. am avut fericirea să iau parte la şezătoarea unui centru cultural care a avut loc la şcoala primară din comuna Săldăbagiu de Bărcău, de sub conducerea inimosului învăţător, preşedinte de cerc cultural şi preşedinte al Asoc. învăţătorilor subsecţiei Marghita (Bihor): Bogăţan Arsenie. Poporul a fost adunat într'un număr mare. Sala şcoalei care nu e mică, a fost plină de oameni în vârstă. In faţa acestui public, d. subrevizor al plasei, neobositul Fersigan Iosif, a deschis şezătoarea şi printr'un graiu al poporului a arătat scopul ei. D-sa a vorbit schiţând aproape tot trecutul istorico-religios al poporului român, arătând prin vorbe simţite, suferinţele poporului nostru. A scos în lumină rolul micilor bisericuţe de lemn pentru menţinerea graiului, a legii şi-a întreg caracterului etnic al poporului românesc.

Apoi s'a dat cuvântul d-lui învăţător din Marghita, Scrofan Iosif, care a vorbit „despre meserii.“

In sfârşit domnul subrevizor văzând dragostea ţăranilor din această comună pur românească a promis că în a doua şezătoare care se va ţinea în ziua de 27 Martie, va veni împreună cu merituosul domn Pompiliu Dan, inspectorul învăţământului primar din Reg. II. şcolară — Oradea — şi vor pune bază înfiinţării unei biblioteci populare în această vrednică, comună.

Merită vii mulţumiri d-l ministru al Instrucţiunii Publice precum şi organele vrednice ce-l compun pentru astfel de îndemnuri prin cari şi cari au de scop ridicarea şi luminarea poporului nostru.

Laudă şi spor la muncă d-lui subrevizor Fersigan care îşi depune munca pentru ducerea la bun sfârşit a acestei opere culturale.

Laudă d-lui Scrofan înv., d-lui învăţător local Bogăţan şi d-lui înv. Cosma Dumitru, cari datorită lor prin şcoală, din această comună fiii de ţărani au ajuns avocaţi, diferiţi funcţionari publici, învăţători.

Dacă toţi am fi aşa de conştienţi de menirea noastră în vederea cultivării massei poporului nostru, munca noastră ar fi o fericire.

Dornea Iosif, înv.

Din Turda

Duminecă, 20 Martie, a. c. cercul cultural „Copăceni“ şi-a ţinut şedinţa în Turda-Nouă, la şcoala primară de stat No. 2.

Inceputul a fost după amiază cu şedinţa intimă, unde pe lângă membrii corpului didactic aparţinători acestui cerc, au luat parte numeroşi oaspeţi, susţinători ai şcoalei, în frunte cu d. Nicolare Nistor, revizor şcolar.

S'a ţinut o lecţie practică de compunere „Chitanţa“ la clasa IV-a de d-ra Irina Feurdean; o lecţie practică de cânt: „Mincinosul“, ţinută la clasa IV-a, secţiamaghiară, de d-na Ana György; şi o conferinţă pedagogică: „Isvoarele, principiile şi aplicările şcoalei active“, desvoltată de d. Ch. M. Ionescu.

S'a început o vie discuţiune asupra acestor prelegeri, dând astfel importanţa capitală a acestor întruniri.

A urmat apoi şedinţa poporală, în o altă sală unde pe lângă numeros public adunat, au participat şcoala de economie casnică din localitate.

S'a început cu intonarea Imnului Naţional bine organizat cu şcolarii şi condus de d-na Ana G., şi mai multe recitări.

Conferinţa: „Industria casnică“, ţinută de d-ra Köteles, bine venită pentru publicul asistent, a fost ascultată cu multă atenţie.

S'au făcut apoi proecţiuni cu schioticonul, care este partea cea mai întregitoare a acestei adunări, reprezentând întreaga viaţă a Mântuitorului nostru Isus Christos, începând dela vestirea îngerilor şi până la înălţarea la cer, precum şi portretele marilor eroi ai neamului, din trecut.

Au fost organizate de d. Iuliu Bologa învăţător în localitate şi deschise cu multă căldură de d. Emil Mureşianu directorul şcoalei.

Munca desfăşurată în acest cerc cultural, atingându-şi scopul, este vrednică de urmat.

Gh. M. Ionescu, înv. dir.

Din Soroca (Basarabia)

Ştirea ratificărei tratatului Basarabiei de către Italia, Soroca a primit-o cu un entuziasm de nedescris. In ajun se primise o telegramă particulară, şi serbările au început ca să devină mai puternice după primirea vestei oficiale. Oraşul a fost adevărat în stare de sărbătoare, tot curat, peste tot fâlfâiau drapele româneşti şi italiene — acestea din urmă rămase încă dela vizitarea Sorocei de către d. General Badoglio. S'a oficiat un Te-Deum, s'au făcut mari manifestaţiuni, s'au ţinut în piaţă, la statuia generalului St. Poetaş, mari cuvântări, când simpaticul patriot, V. Secară, a arătat, că în vremea Sfatului Ţării, Soroca a fost primul judeţ, care a cerut acestui Sfat unirea cu ţara mamă. Italia, care a mers pe calea dreptăţii umane, a fost în adevăr admirată. Tineretul şcolar a arătat şi el un mare simţ patriotic.

Ion Longhinescu
profesor

Prin Basarabia culturală

Ateneul dela Nistru a fost întemeiat cu câţiva ani în urmă de o grupare de cărturari şi oameni de bine, pentru luminarea populaţiei asupra multor chestiuni care interesează viaţa locală.

Ateneul din Chişinău, în afară de conferinţele ţinute pentru pătura cultă dela centru, are de scop să ţie lecţiuni cu sfaturi practice şi de educaţie cetăţenească locuitorilor dela marginea oraşului şi sătenilor din judeţ.

Fiind vorba de cultivarea mulţimei, se pot înfiinţa atenee populare, pe lângă orice şcoală primară sau liceu. S'ar grupa astfel, oameni de bine din jurul şcolii, care ar asculta tineretul cântând, jucând piese morale, ţinând conferinţe scurte cu chestiuni folositoare din viaţă; şi aşa s'ar lepăda băutura şi cărţile de joc. S'ar putea arăta frumuseţile morale ale creştinismului strămoşesc; filme distractive şi morale, cu un cuvânt ar petrece oamenii câteva ceasuri curate, fără mare cheltuială, dar în schimb, cu mare folos.

In aceste atenee populare nu trebue să se urmărească nici-o preocupare politică, ci numai înălţarea sufletească a tuturor prin creştinism desăvârşit şi iubitor de neam.

Oricine ar avea ceva de spus, fie din cunoaşterea proprie, fie din studiile ce le-a făcut, ar putea ţine conferinţe la aceste atenee populare, fără ambiţiuni deşarte şi fără a se preamări pe sine. Scopul ateneelor populare ar fi prin urmare luminarea şi îndrumarea poporului pe căile de muncă şi propăşire curată, ajutându-l să înţeleagă un rost mai bun al vieţii complectându-i cunoştinţele practice cu ajutorul ştiinţei şi înălţându-i sufletul cu ajutorul artei şi îndeosebi a muzicei, către înţelegerea dragostei şi bunătăţei creştine. In acest fel urmează să se desvolte Ateneul din Chişinău, făcând apel la toţi oamenii de bine, care înţeleg menirea.

— **„Graiul Neamului“** societatea cu acest nume, are un frumos trecut în Basarabia. „Graiul Neamului“, are de scop răspândirea cântecelor naţionale şi culegerea comorilor muzicale din această parte a ţărei.

Conducătorul ei d. Traian Popovici, a dat numeroase concerte în Chişinău şi împrejurimi, contribuind la cultivarea sentimentului naţional în această provincie.

Astăzi „Graiul Neamului“, după o întrerupere de aproape doi ani, şi-a reînceput activitatea. U.

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ŞI MILITAR
PREŢURI MODESTE, SERVEŞTE PROMPT ŞI CONŞTIINCIOS
CLUJ, STRADA N. IORGA 2

Cronica Gălăţeană

— Potrivit programului de activitate culturală a Asociaţiei „Cultura Tehnică“, a avut loc în ziua de 20 Februarie a. c. un frumos festival artistic şi cultural. D. avocat I. E. Vasiliu a ţinut o interesantă conferinţă, tratând despre „Importanţa căminurilor culturale“. Corul Asociaţiei, deşi de curând format cu elemente dintre muncitori, totuş s'a prezentat bine, cântând câteva bucăţi poporale, în condiţiuni cât se poate de mulţumitoare. D. Gogu Vasiliu, a declamat frumos poezia „Dassaratas“ de Gh. Coşbuc. S'a jucat apoi frumoasa comedie „Intâi tata?... şi apoi fata?!...“ în care s'a distins d-nii Jean Pârvu, S. Doliş şi I. Comarinescu.

Tot pentru mărirea fondului acestei Asociaţii, s'a dat sub patronajul Camerei de Comerţ şi Industrie, în seara de 26 Febr., un frumos bal, care a avut un succes material frumos, beneficiul fiind destinat a servi la construirea căminului cultural al lucrătorilor. Este vrednică de amintit munca ce-o depune această Asociaţie pentru cultivarea poporului muncitoresc, producându-le distracţii culturale, care sunt un bun mijloc de recreaţie sufletească, pentru lucrătorii istoviţi fiziceşte de munca grea din fabrici şi ateliere; iar pe de-altă parte prin aceste festivaluri, scoate la lumină mulţi muncitori care posedă frumoase însuşiri artistice.

— Căminul cultural „Spiru Haret“ ataşat pe lângă Şcoala primară No. 8 şi pus sub auspiciile „Casei Şcoalelor şi a Culturei poporului“, a organizat un prim festival artistic în ziua de 12 Martie în sala teatrului „Paradis“.

In desfăşurarea programului s'a recitat de către d. D. Cantemir „Teatru“ de Victor Eftimiu şi de d. A. Marinescu „Revolta“ de H. Lecca. S'au jucat apoi de către membrii Căminului „Omul de prisos“ dramă în 2 acte de B. Luca şi „Vioara“, farsă într'un act. Piesele de teatru au fost bine interpretate.

In pauză corul căminului, a cântat diferite bucăţi religioase şi poporale.

Din expunerea d-lui C. Apostoliu, directorul Şcoalei No. 8, care a făcut istoricul acestui cămin dela înfiinţare şi până în prezent, reese că acest cămin este format numai din lucrători şi lucrătoare dela vârsta de 16 ani în sus, adică din tineretul care se ridică acum. Scopul acestui cămin, este de a da acestor tineri o plăcută ocupaţie în orele care nu lucrează, creindu-le adunări serale unde au mijlocul a se distra ascultând muzică sau diferite dizertaţii cu caracter educativ şi moral; sustrăgându-i astfel de pe la cârciumi sau de pe la alte adunări ce le-ar fi dăunătoare sănătăţei şi sufletului lor. Acest cămin numără până în prezent vre-o 500 de tineri — băeţi şi fete; are organizat un cor mixt dirijat de d. C. Ionescu-Fulger, precum şi un cinematograf cu filme educative. Pus sub directa supraveghere a d-lui profesor C. Apostoliu, acest Cămin va avea o bună conducere şi ne dă o garanţie suficientă că va fi îndrumat pe căi sănătoase.

Ioan Dimitriu

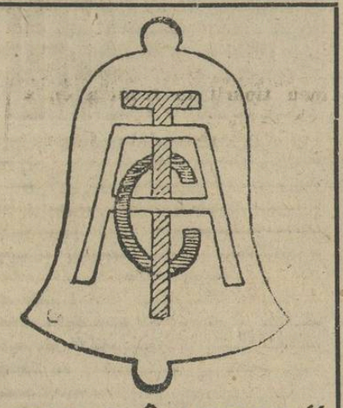
„TACÂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
OLUJ, STRADA NICOLAE IORGA II-a
FABRICĂ: Tacâmuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revânzători.
Telefon 482 Telefon 482
DAŢI ATENŢIE MARCEI FABRICEI!

Fapte râmnicene

Sătuleţul nostru se mândreşte în mijlocul celor câteva sate megiaşe, de munca a două suflete mari, ce luptă din răsputeri pe tărâmul culturei religioase. Aceste fapte ce au schimbat mersul vieţei către bine le face cu prisos inimosul preot Ioan Iordache, împreună cu blânda sa tovarăşe a muncii, preoteasa Cecilia. Intr'un timp relativ scurt vrednicul păstor printr'un ciclu de predici înţelepte, a reuşit să întoarcă creştinii de pe căile peirei sufleteşti, către căile adevăratei mântuiri. Nu mai puţin şi-a manifestat dragostea către biserică soţia sa care a organizat şezători, unde s'a lucrat cu fetele satului, perdelele icoanelor. Dee bunul Dumnezeu să răsplătească cu harul său de aur, pe toţi acei ce voesc binele neamului.

Pildă vrednică de urmat.

C. Georgescu-Obrejiţa

Din Coteşti (Argeş)

La 13 Martie a. cr., când răsăriră ghioceii vestindu-ne primăvara — anotimpul plin de speranţe şi năzuinţi — cercul cultural „Cerbu“ de sub conducerea harnicului învăţător Gh. M. Prichindel, îşi sărbătoreşte şedinţa sa de pe luna Mărtie în comuna noastră. Tot în aceiaş zi a avut loc şi cercul preoţesc „Băseni“ de sub preşedenţia preotului Gh. Albulescu.

De dimineaţă toţi învăţătorii au luat parte la serviciul religios — oficiat de cinci preoţi. La ora 11, când serviciul divin şi parastasul făcut în amintirea celor căzuţi pe câmpul de luptă s'a terminat, învăţătorii au mers la şcoală unde d. Gh. I. Plăcintescu, învăţător în Băseni, a ţinut o lecţie practică din Ştiinţele naturale „Porumbul“. — După aceia a vorbit d. M. C. Georgescu (Broşteni) înv. Cerbu, despre Metodica Ştiinţelor Fizico-Naturale.

După masă d. preşedinte al cercului învăţătoresc a deschis şedinţa în prezenţa preoţilor, învăţătorilor şi cântăreţilor bisericeşti cum şi a unui public destul de numeros, arătând scopul cu care luminătorii satelor se adună în fiecare lună în câte o comună.

S'a cântat de elevii şcoalei, sub conducerea d-rei Ana Simionescu, învăţătoare în Costeşti. S'au recitat câteva poezii şi apoi a vorbit d. A. Vasilescu, despre „Albinărit“. S'a jucat un frumos dans naţional de către elevii şcoalei şi a vorbit după acestea preotul D. Vişinescu (Costeşti) despre: furt, patima fumatului, beţie şi trufie.

D. Ch. M. Prichindel, preşedintele Cercului a închis şedinţa făcând un mic rezumat asupra celor spuse, aducând totodată mulţumirile d-sale învăţătorilor locali pentru osteneala ce-au depus-o pentru pregătirea unor producţiuni alese şi tuturor acelora ce-au avut plăcere şi bunăvoinţă de-a lua parte la această manifestaţie culturală.

M. C. Georgescu

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 de lei pe an. Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an. Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 de lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 de lei.

DE VÂNZARE

o moară în bună stare de funcţiune cu **motor** de benzină 25 H. P. (cai putere) cu 2 perechi pietre franceze de 36 ţoli.

Doritorii se vor adresa:
IOAN R. BECŞAN
în comuna Broşteni — Vâlcea

Mărcile cele mai bune de bere sunt recunoscute:
Bere albă mult apreciată
„U R S U S“
Berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „C Z E L L“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

TIPOGRAFIA VIAŢA CLUJ.

CULTURA [POPORULUI]

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA B-dul Elisabeta, 36 | BU[CUREȘTI] ... 4 Aprilie 1927 | ADMINISTR. B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. No. 193 și 194 Apare în fiecare Duminică

Christos a înviat!

De douăzeci de veacuri „creștinătatea sărbătorește Invierea. Nu este numai un fapt de vrednică amintire a Celui care a rostit dumnezeeasca predică de pe munte, dar și un prilej de a ne cerceta sufletele, de a ne cumpăni faptele vieții, ca să vedem întrucât gândurile creștinești au străbătut ființa noastră și întrucât ne socotim pătrunși de frumusețea Credinței în Domnul Iisus.

Zilele Invierii se leagă minunat cu zilele primăverii și ne învață că religia iubirii întruchipează în ea însuși înțelesul adevărat al firii, în vecinică prefacere, în deapururea primenire.

Săptămâna patimilor lui Crist a fost și este înfățișarea dreaptă a suferințelor celor cari se jertfesc pentru binele omenesc. Săptămâna patimilor am trăit-o din plin în zilele grele ale războiului întregirii, pentruca, după aceea, să vedem aievea Invierea Neamului în granițele sale firești.

Iată o dreaptă potrivire între sufletul omenesc al Patriei — ocrotită de Dumnezeu și înnălțată pe treptele sale, din voia lui — și sufletul dumnezeesc al lui Christ, întrupat în chipul oamenilor spre mântuirea lor!

In acest înțeles, trebue să privim noi Credința, pentrucă, în acest înțeles ne-a mângâiat ea în zile de grea cumpănă, după cum tot ea ne-a bucurat în zilele de veselire.

Aceasta o simțim noi, românii, în orice clipă. Puterea Credinței are în sufletul nostru rădăcini tot atât de puternice, ca și acelea cu care suntem noi înfipți de veacuri în inima pământului strămoșesc.

De-aceea, sub cerul înviorător al primăverii, în noaptea Invierii, cu dragă inimă ne ducem la Casa Domnului, să ne rugăm. De aceea, sub cerul spuzit de stele al acestei nopți, bătrâni și tineri, flăcăi și fete, se întoarnă cu lumini aprinse dela Biserică, mergând acasă să se ospăteze, cum face românul în zile de mari sărbători.

Toată lumea, dela moșneagul nins de vremuri și până la copilul ciripitor de voe bună, simte că într'adevăr: Christos a Inviat!...

Leontin Iliescu

INVIEREA

Nu este aici; căci s'a sculat după cum a zis; veniți vedeți locul unde era pus. Matei 28.6

Coboară îngerul din slăvi cu zorii
Și'n taina nopții fulgere a vântă.
Pământu 'ntemelie se frământă
Și 'nlemniră 'nfața gropii păzitorii.
O clipă-i amuțită orice gură;
— Din morți se'nalță Domnul în lumină.
Pe cer senin răsare luna plină.
Și s'a 'mplinit „cuvântul" din scriptură.
Voioși pe Domnu 'l preamăresc măslinii
Și 'n nimb de raze se schimbară spinii.
Iar gura lumii 'n balsam de iubire.....
Natura râde în lumină nouă
Și-un glas răsună peste'ntreaga fire.
E glasul Invierii: „Pace vouă!"

Em. Pasculescu-Orlea

x □ x

Legenda unei flori

(Martirul Sfântului Ștefan)

E așa de mult de atunci... Intunericul și răutatea ...nâneau sufletele. Oamenii erau tot atât de cruzi ca și fiarele pădurii. Nici un gând bun și frumos nu lumina sufletele celor rătăciți.

Intr'o zi, sosi un străin. Era tânăr și frumos; ve...tul îi era alb, ochii lui albaștri oglindeau bunătatea și pletele-i bălae fluturau în vânt.

Cine era, de unde venise și pentru ce toți se lăsau pătrunși de farmecul firei sale, nimeni n'ar fi putut să spuie.

Incet, trecură zile după zile....

In urma povețelor străinului, pornirile sălbatece se îmblânzeau, lumina și înțelepciunea pătrundeau zi c[u] zi în suflete.

Și nemărginită creștea dragostea pentru străinul care muncea fără preget pentru ei, care-și punea deatâtea ori viața în joc pentru a le da îndemn la fapte mari și care știa atâta de blând să mângâie.

Dar, vai!, e atât de scurtă fericirea și atât de mare nerecunoștința! Fu destul un gând pismaș, ca tânărul străin să fie dat pieirii... Prin ură și vorbe mincinoase, se făcu o clipă iar întuneric în suflete.

Atâta a fost de ajuns, ca mulțimea înfuriată să-l prindă să-l lege de un stâlp și să-l bată cu pietre.

Soarele minunat învăluia în razele-i calde trupul suferind al bietului străin. Și în timp ce acesta, cu privirea blândă îndreptată spre seninul nemărginit al cerului, murmura duios. „Doamne! iartă-le, că nu știu ce fac!", picături mari de sânge se scurgeau din rănile-i adânci.

Iar pe locul unde sângele cădea, răsăreau mândre florile de mac, flori cu petale minunate, de un roșu curat, ca și sângele celui mai sfânt dintre oameni.

Noreta Stratulativ

După 6 ani

Primită cu insuflețire de cărturarii satelor noastre, bucurându-se de colaborarea stăruitoare a celor mai mulți ... ei, „Cultura poporului" ... să fie, astăzi, una dint[re] ... mai citite și mai prețui[te] ... de cultură națională, în țara noastră.

D. general Petala, directorul nostru, a dovedit o deplină înțelegere a nevoilor adânci din cuprinsul nostru românesc, atunci când și-a însușit rolul de îndrumător al poporului, înconjurându-se de scriitori de in... și de buni români, ... scopul bine înțeles de a da m[ulțimii] hra[na] sufletească de ... atâta nevoie, mai ... de acum de după ... lui ne-au dat un sprijin larg și neprecupețit în această privință. Le mulțumim tuturor din suflet și le făgăduim că ne vom sârgui și de azi înainte, să aducem acestui monitor de cultură populară toate îmbunătățirile cerute de spiritul nou al vremii și de progresul tehnic al publicațiilor de acest fel.

Mutându-se la București, în Capitala României mari, întărindu-și conducerea cu publiciști de seamă, bine cunoscuți prin scrisul, talentul și munca lor românească de până acum, „Cultura poporului" înțelege să se reorganizeze treptat, astfel ca, nu în prea multă vreme, ea să ajungă cea dintâi foaie cult[urală a] ... [ță]rii românești.

Preoții și înv... spre binele obștesc!

...

Tu cel mai sfânt ... cel mai înțelept,
Ce simplu și umil prin viață ai trecut
Cu graiul veșnic blând, sublim necunoscut,
Tu n'ai știut ce-i ură ... nici ce e nedrept.

Zâmbind cu bunătate la ori și care faptă,
Tu ai sădit în suflet sublime tresăriri,
Și blânda Ta virtute ... vorba-Ți înțeleaptă,
Un suflu nou adus-au străvechilor simțiri.

Iar celor ce în suflet aveau porniri de fiare,
Sau se lăsau târâți de sbuciumul durerii,
Iubirea Ta divină, pe viața lor amară,
A revărsat într'una balsamul mângâierii.

Și celor ce știau cumplit să se urască,
Să mintă, să ucidă, să se răsbune într'una,
Tu le-ai sădit în suflet dorința să iubească
Și ori și ce greșeală s'o ierte 'ntotdeauna.

Supus la chinuri grele ai suferit tăcut
Și fără de ocară, nedreaptă răstignire;
Prin jertfa ființei Tale, sublim necunoscut,
Ne-ai dat o lege nouă și calda mântuire.

NORETA STRATULATIV

Poveste de Paște

de V. MILITARU

Trei călători mergeau pe-un drum
In noaptea sfintei învieri...
De prin grădini veneau ... alcum ...
Mireasma ...

Sorbind al ... miros ...
Drumeții mei vorbiau încet;
Cel mai bătrân credea 'n Christos.
Iar ceilalți, în Mohamet...

Un clopot începând să sune,
Creștinul s'a 'nchinat supus,
Și, celor doi, porni a spune
Minuni din viața lui Iisus...

Dar, ca un mag pe când înșiră
Creștinul sfintele minuni, —
Ca arși de jar, cei doi răcniră:
„— Minciuni, creștine, spui minciuni!

„Nimic nu v'a putut aduce,
„Căci n'a avut nici pic de har!
„Murind între tâlhari, pe cruce,
„Iisus n'a fost decât tâlhar!

„Și, pentru ca minciuni de-aceste
„Să nu mai poți grăi și mâine,
„Noi credem că mai bine este
„Să mori și tu acuma, câine!"...

Și 'nfuriați peste măsură,
Smulgând din brâu cuțite 'n sus,
Se repeziră, plini de ură,
La cel care credea 'n Iisus...

Dar, în aceiași clipă, iată,
Că 'ntr'o lumină orbitoare,
Cu fruntea 'n raze 'ncununată,
Iisus în fața lor răsare!

Surâzător, Mântuitorul
Tinzându-și brațele-amândouă,
Spre cei ce pregăteau omorul,
Ingână dulce: „Pace vouă!"

Drumeții 'ngălbeniră — ceară, —
Cuțitele-au căzut din mână,
Iar păcătoșii 'ngenunchiară,
Culcându-și frunțile 'n țărână...

Și'n timp ce câte trei se 'nchină, —
Cu lacrămile râu pe față, —
Iisus, în pară de lumină,
Se mistuia 'n văzduh, ca'n ceață!

Eroii neamului

In coloanele noastre loc de frunte și de cinste s'a dat totdeauna eroilor neamului și am închinat numere întregi memoriei lor, fiindcă în conștiința noastră nici un act național nu este mai vrednic de cinstire și de slavă, decât jertfa aceasta a vieții pe altarul Patriei, jertfă pe care eroii noștri au adus-o cu un minunat simț de fiască dragoste pentru această sfântă mamă a tuturor care este Patria, cu un suveran dispreț de primejdie, cu o bărbăție și un avânt asemenea acelora dintre luptătorii cari au făurit pentru eternitate gloria străbună. Intr'un cuvânt, toți eroii aceștia, din lumea cealaltă sau din aceasta, au înfruntat moartea aproape cântând, cu o însuflețire nepomenită, cu antica îndrăzneală războinică a străbunilor noștri.

De aceea, ori de câte ori ne vin pe buze numele lor, sfintele lor nume, să lăsăsm liber frâu fiorului de admirație, de respect și de recunoștință ce ne fulgeră toată ființa la gândul jertfei lor sublime, cea mai sublimă între toate, și să purtăm cum se cuvine de grijă familiilor lor, iar celor în viață să li se rezerve cele mai deosebite distincțiuni, onoruri și satisfacțiuni, speciale ocrotiri prin legi și cele mai stăruitoare atențiuni.

Numai așa dovedim că sùntem popor conștient și demn de origina rasei noastre nobile; numai așa arătăm că știm să răspundem la datoria lor așa de sublim împlinită, prin datoria noastră.

Dar dacă acestora li se cuvine o cinstire exemplară, există o categorie de pretinși eroi cari n'au drept la nici o atenție, de și, pare-mi-se, tocmai acestora li se dă mai multă considerație. Strecurați pe la cine știe ce servicii speciale ferite de primejdie și prestate la distanțe de zeci și sute de kilometri de câmpul de moarte, îndeplinind, la adăpost de ... aproape în ... astăzi prin cafenele sau adunări familiare despre isprăvi imaginare, însușindu-și probabil faptele vitejești ale vreunui adevărat erou pe care-l știe dus pe vecie și nu-i mai poate verifica palavrele.

Vedeți? Aceștia trebuesc ținuți la carantină, evitați, lipsiți de orice atenție, de orice considerație. Fabrica de eroi, care funcționează dela războí încoace și care aruncă pe fiece an cu zecile și sutele din acest soiu de eroi, e de mare și urgentă nevoie să fie repede închisă, măsură fără de care vom ajunge fatal să nu mai putem deosebi pe adevărații de falșii eroi.

Și credem că e singura soluție acceptabilă. De aceia: cinste eroilor neamului, dar adevăraților eroi!

Victor Bilciurescu

CITIȚI IN CELELALTE PAGINI:

Troița Siminei *de V. Militaru*

Șezătorile culturale *de L. I.*

Cântecul popular românesc *de Mihail Vulpescu*

Radio-salvatorul *de Dela Mare*

Ne pierdem credința! *de Gh. Rotaru-Peștera*

O părere ca ori și care *de Gh. Petala*

Educația voinței *de ****

Corespondențe din țară.

VENIȚI DE LUAȚI LUMINĂ!...

Cu multe veacuri înainte, Dumnezeu grăise prin gura proorocului Isaia zicând: **„Duhul Domnului peste mine, pentru care m'a uns, a binevesti săracilor m'a trimis a vindeca pe cei sdrobiți cu inima, a propovădui celor orbi vederea; chemarea Domnului am primit, ca să mângâi pe cei întristați și ca să pui tărie în toți cei ce se jeluesc în Sion, și ca să le dau lor coroană în loc de cenușă, untul veseliei în loc de suspine, haina bucuriei în loc de întristare".**

Iată de ce Mântuitorul, Dumnezeu fiind, a binevoit să se facă om pentru noi. Om făcându-se, s'a arătat întru toate ascultător Tatălui Ceresc, ascultător până la moarte, până la moarte pe cruce, numai ca să ne isbăvească și să ne scape de moartea veșnică.

Singur în ta[ina nop]ții, sub ... măslini ... Ghetsimani, pr... paharul durerilor omenești; sub nevinovata lumină a lunei, primește sărutarea Iudei.

Odată cu a doua cântare a cocoșului, vestitor al primei zile de durere omenească, iartă întreita lepădare a apostolului Său Petru...

Iartă și bi...tează mulțimea înfuriată care cere răstignirea în fața lui Pilat, aceeași mulțime care cu trei zile mai înainte 'I se prosternase smerită în cale, așternându-și veșmintele peste care să treacă asinul încărcat cu dumnezeiasca povară, și strigându-I: „Osana, fiul lui David, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului"!...

Scuipat, pălmuit, îmbrăcat în vestminte de batjocură, încoronat cu spini și totuși iertător, cu privirile înlăcrimate și pline de blândețe își ascultă osânda și fără să murmure duce în spatele Său crucea fărădelegilor noastre, pe drumul greu al muntelui Golgotha.

Bătut cu bice, înroșind cu sângele Său nevinovat urmele pașilor săi, urcă din greu coasta muntelui ridicat parcă și mai mult din netrebnicia sufletului omenesc, iar în urma lui valuri-valuri urcă mulțimea îndobitocită de veselie la gândul petrecerei păgâne în fața priveliștei înfiorătoare a răstignirii aceluia ce i-a dorit mântuirea.

Dătătorul de viață a binevoit a pătimi cu trupul dându-și palmele și picioarele spre pironire și gura să-I fie adăpată cu fiere, iar coasta țintă suliței.

Umbrele serii s'au lăsat mai grele ca oricând peste cuprinsuri; învăluind ura sufletelor învechite în fără de legi, s'au lăsat peste suferința sfâșietoare ale Aceluia de pe Cruce și peste adevăratele suspine ale mamei Sale.

Pământul s'a cutremurat din temelie, catapeteasma s'a rupt în două, întunerec de nepătruns a cuprins pământul, sufletul s'a liberat de trup și domnia morții a fost învinsă.

Isvorul nemuririi a fost îngropat, pecetluit, păzit cu suliți și spade — ca să se plinească scripturile — ca apoi legile firii să le învingă și în faptul dimineții să învieze pentru a ne învia pe noi și să ne dăruiască viață veșnică...

Prin învierea Lui, focul Gheenei se stinge, viermele cel neadormit al pierzaniei își ... diavolul se ascunde în adâncuri, păcatul se omoară, duhurile rele se cutremură, cei din morminte se înalță la ceruri, cei din iad se liberează de legăturile diavolului și îngenunchiați în fața iertătorului Dumnezeu strigă cu glas tare vrășmașului din veac: „Unde'ți este moarte boldul tău? Unde'ți este iadule biruința ta?

Acesta este darul neprețuit al Aceluia care a înviat din morți; aceasta este puterea prea măritei Lui Invieri.

A înviat Iisus și s'a omorît moartea; a înviat Iisus și s'a deslegat strălucirea; a înviat Iisus și a răsărit nemurirea; a înviat Iisus și s'a deschis iarăși Raiul; a înviat Iisus și împarte tuturor lumină, lumina iertării, lumina binecuvântării.

— Veniți de luați lumină!.

Iată taina cea mare a creștinilor: învierea morților, liberarea păcătoșilor, iertarea greșelilor și viața veșnică a acelora ce cred cu adevărat în El...

...Și în taina acestei nopți de primăvară, când peste grădinile înflorite, peste câmpiile, livezile, luncile și pădurile înverzite, trece adierea zefirului, când pretutindeni răsună dangătul clopotelor, ascultați cu smerenie glasul preoților cari vă vorbesc în numele Celui răstignit între tâlhari, zicându-vă:

„Veniți de luați lumină!..."

C. Păsculescu-Orlea

□ * □

Ce a[u] făcut românii din America pentru războiul neamului

Da[t a fo]st, ca războiul pentru împ[linirea] idealului de veacuri al R[omâ]nimii să se sfârșească așa [cu]m s'a sfârșit: printr'o strălucitoare izbândă, care a încununat visurile, dreptatea și jertfele.

Fiecare dintre noi a dat pentru izbânda învrednicirii noastre tot ceeace a putut să dea, tot ceeace i-au îngăduit puterile și — mai cu seamă — sufletul.

Zilele de cumpănă grea și de suferințe izbăvitoare au trecut. Remân amintirile despre cele ce-au fost și foloasele pe cari viitorimea, potrivit vredniciei ei, va ridica așezăminte și năzuințe noui.

Din amintirile apropiatului trecut, se desprind faptele mari și mici: însemnări pentru istoriciii, cari vor veni mai târziu să lămurească în cartea vremurilor, nu atât însemnătatea jertfelor făcute, cât partea sufletească, partea de înaltă înțelegere și omenie, cu care, mari ori mici am pregătit ori am înfăptuit marea izbândă. Toate voiniciile de după războí și toată vorba de prisos se vor irosi și vor fi uitate, după datina omenească.

In cuprinsul țării și pe fronturile de luptă, ori în cuprinsuri și pe fronturi străine, tot ce a fost suflet românesc a stăruit, s'a devotat și, într'un chip sau altul, a luptat pentru izbândirea adevărului și a dreptății.

Vremea ne aduce precizările. Ce și cât au făcut românii din America pentru războiul nostru cel mare, se știe în linii mari. In linii precise, sufletul și jertfele cu cari românii de peste Ocean au luat parte la războiu, mai cu seamă înțelegerea și sufletul, ni le-a lămurit, zilele trecute într'o conferință, la „Fondația Carol" din București, un părtaș de aproape al celor înfăptuite acolo, d. Dion Moldovan, înapoiat azi în țară.

Lupta, dusă în America de Nord, pentru lămurirea opiniei publice americane, în privința rostului și dreptății intrării noatsre în războí, a fost fără preget și în nota justă a intereselor românești. Ințelegerea acestor interese era grea; presa statelor vrăjmașe nouă, era, la rându-i, neobosită, în străduința de rătăcire a judecăților ce înclinau spre noi. Oameni inimoși, ca regretatul Vasile Lucaci, devotați până la istovire, cauzei naționale, au fost prețioase elemente de propagandă activă; presa românească de acolo, în frunte stând gazeta zilnică „Românul" cu advocatul Dion Moldovanu și redactorul Ion Barbu, a avut o ținută demnă de laudă, presa aceasta trebuind să poarte acolo lupta dârză cu presa protivnică.

Preoțimea română și societățile culturale și-au avut partea lor, bine aleasă și înțeleasă, în lămurirea opiniei publice americane și în îmbărbătarea sufletelor românești. Dintre preoți sunt de amintit Epaminonda Lucaci, Ioan Podea, Teofil Roșca, Octavian Mureșan, dr. Ioan Vanea, Ilie Pop, dr. Pop-Lupu și mulți alții. Dintre fruntașii societăților culturala și ai muncitorimii sunt amintiți, din mulțimea celor inimoși și vrednici, Ioan Păcurariu, Niculae Tecușan, L. V. Moldovan, N. S. Stancu, Ioan Șufană.

La toate împrumuturile de războiu, în cinci serii, românii din America de Nord au subscris suma de aproape treisprezece milioane de dolari, ceeace ar face în banii de azi aproape trei miliarde de lei.

Părtași la lupte ne-au dat acești români, aflați atât de departe, 21.000. Intre aceștia sunt de ținut minte: James Cristea de fel din comuna Daneș (Târnava mare), citat pentru bravură în ordin pe armată și Traian Copăceanu, fost funcționar în administrația ziarului „Românul", azi funcționar la banca „Albina" din București, invalid de războí. Datorită însuflețirii românilor din America și bunelor gânduri ale căpitanului Ioan Kaba, e de laudă și organizarea bateriei 112 de obuziere, organizată la Youngstown (Ohio) de căpitanul A. S. Dillon, cu concursul inimosului Rudi Nau din Șercaia (Făgăraș), — unitate curat românească, lăudată și în Camera deputaților din Washington, de către deputatul John L. Cable, la 18 Aprilie 1914.

Sunt fapte vorbitoare.

Deși aflați departe de noi, românii din America își traesc totuși viața lor românească întreagă cu toate simțimintele și năzuințele ei firești. In ceeace au dat, ca părtași la războiul pentru împlinirea idealului nostru de veacuri, au fost din plin: suflet și înțelegere, a fost dovadă de patriotism activ.

Vremurile trec; ceeace va rămâne va fi totdeauna amintirea faptelor mari.

IOAN ȘIMIANU

O biserică-muzău

Catedrală-muzeu. — In vremea din urmă, una dintre bisericile din Petrograd, sau cum i se zice astăzi Leningrad — catedrala Sf. Isac, o clădire de mare valoare artistică, a început să se ruineze din pricina acoperișului stricat, prin care pătrundea ploaia. Pentru salvarea clădirii, prezidiul sovietului de acolo, a hotărît să prefacă sfântul lăcaș în muzeu...

Cu cele sfinte, călăuzele oarbe ale rușilor nu vor să mai aibă nici o legătură.

BLESTEMUL SATULUI

(POVESTIRE)

de Ioan Stratulativ

Micuț dar plin de viață, se răsfăța în razele de soare satul unor buni plugari.

Căsuțele se înălțau albe și curate; curțile măturate și pretutindeni grădinile cu flori și zarzavaturi se întreceau în frumusețe. Gospodarii și gospodinele munceau cu vrednicie și spor. Ei erau buni la suflet și trăiau respectând poruncile lui Dumnezeu, căci sufletele lor erau pline de credință, de dragoste și de respect. Cel care făcuse pământul, cu toat frumusețile și minunile ce le întâlneau la fiecare pas.

Nespusă sănătate și voie bună domneau pretutindeni, căci bunii noștri plugari nu știau ce-i bet4ia, acest mare păcat, care face din om un dobitoc, din gospodărie ruină și sărăcie, iar din copii niște bieți nenorociți, schilozi și tâmpiți.

Aci domnea veselia, iar strigătele copilașilor umpleau văzduhul și se amestecau cu ciripitul păsărelelor.

Când vre-un drumeț, purtat de treburi sau de dorul de a cunoaște cât mai multe locuri, se abătea pe aci, rămânea minunat de cele ce vedea.

Și astfel treceau zile după zile, fără ca nimeni și nimic să turbure liniștea acestor locuitori.

. . . .

Dar iată, că într'o zi, se întâmplă ceva neobișnuit.

Pe când o ceată de copii se juca pe nisipul cald de pe malul apei, zări doi copilași străini ce se apropiau.

Copilașii de pe drum mergeau încet, sprijinindu-se unul de altul, și ducând fiecare în mână câte o legătură.

In curând se strânseră în jurul lor, nu numai copiii dar vârstnicii satului.

Străinii povestiră cum vin de departe, cum mama, tatăl și frații lor au murit, iar ei, rămânând singuri, au plecat în lume, luând cu ei ceeace găsiseră mai de preț în casă.

Locuitorii, înduioșați de soarta celor doi copii, cari și ei păreau bolnavi, hotărîră ca omul cel mai bogat din sat să crească pe orfani.

Copiii, drept mulțumire, împărțiră mulțimii lucrurile ce aveau în legăturile lor, mai ales că nu le erau de nici un folos.

Se vede însă că o boală grea chinuia pe cei doi copii, căci le mergea din ce în ce mai rău. Din trupurile lor, rămăseseră numai oasele; din când în când picătri de sânge le umpleau gura, iar o tuse le împiedeca respirația.

Și, într'o zi tristă de Toamnă cei doi copii fură înmormântați. Dar, vai! odată cu ei, fu înmormântată și fericirea satului. Se părea că un groaznic blestem căzuse asupra lui.

Rând pe rând, mureau copii și părinții; unii, în câteva luni; alții, într'un an ori doi.

Nimeni nu știa ce să mai facă. Se părea că moartea cea nemiloasă pusese stăpânire pe sat.

Vedeai copii, vedeai părinți, cari, din veseli și voinici luau deodată o înfățișare tristă. Nu mai puteau mânca, slăbeau, fața lor lua o culoare galbenă ca ceara ... le turbura s... ii chinuia ... le străbăt... fierbânțe... dea ade... vălea p... grăite ... de viață din ochi mari și triști, cari altă dată ardeau de vioiciune și sănătate.

La unii copii se mai putea vedea cum, după mari dureri, se cocoșeau, li se strâmbau picioarele sau făceau la gât gâlci pline de puroi; și toate acestea, în scurt timp, le pregăteau drumul spre moarte. Cât privește pe copiii cari trebuia să se nască din mame bolnave, sau murea mama înainte de a naște, sau mama murea născându-i; în toate cazurile acești copii, dacă nu mureau imediat, apoi, la câteva luni după naștere, își găseau sfârșitul.

Descântece nenumărate cutreerau drumul satului, căci numai prin ele puteau să împrăștie blestemul și farmecile ... după credința bieților ... stăpâneau satul.

... puteau crede altfel ... știința lor nu cu... ce-i această boa... unde vine așa de ... ce se facă să

Târziu, sărmanele lor suflete, întunecate și înebunite de durere, își amintiră de Dumnezeu.

Indurerați, își plecară umiliți genunchii în fața sfântului altar, și ceasuri întregi, cu mâinile împreunate cu ochii'n lăcrămați, chemau îndurarea cerului și mila lui Dumnezeu, cel atât de bun, de blând și atât de iertător.

Și Dumnezeu, care veghează, Dumnezeu care încearcă răbdarea și credința oamenilor, se milostivi de ei și le trimise mântuirea, pe calea aleasă de le.

Ionică și Marioara ai Radului, singurii rămași pe urma bogătașului care găzduise pe cei doi copii străini, se simțeau și ei slăbiți, dar nu încă răzbiți de boala ce prăpădea satul.

Intr'o zi steteau pe prispa casei, triști și'ngândurați.

Sufletele le erau cuprinse de frică, la gândul că în curând va trebui să moară și ei.

O bătae în poartă îi trezi din visarea lor. Era postasul, care le aduse un plic mare, trimis dintr'un oraș îndepărtat, de către un prieten al lor.

Desfăcură plicul cu nerăbdare și mare le fu mirarea, dar și bucuria, când văzură că au în mână o revistă frumoasă, plină de sfaturi bune.

Auziseră și ei de revista aceasta, care se îngrijea cu dragoste și bunătate, de soarta copiilor. Și regretaseră mult, adeseori, că ea n'ajunsese încă în satul lor, cu binefacerile ei. Acum se simțeau fericiți, că o au.

Desfăcură revista și ochii lor se opriră asupra unui articol ce purta titlul „Tuberculoza".

— Ce să fie asta? se întrebară ei. Și începură să citească; iar pe măsură ce citeau, obrajii lor se înroșeau, ochii le sclipeau și se puteau citi în ei bucurie și speranță.

O, da! deacum știau copiii, că nu blestemele și farmecele nimiceau satul, ci tuberculoza, boala crudă și nemiloasă pe care o aduseseră în sat, fără să vrea cei doi copilași străini și bolnavi.

Intr'o clipă, strânseră tot satul în jurul lor și începură să citească. Astfel ...iră descrierea boalei, care se asemăna atât de bine cu cea din satul lor: slăbiciune, sudori, firbințeală, răgușală, tuse, junghiuri, sânge pe gură, gâlci cu puroi și apoi moartea.

Dar ei rămaseră uimiți, când aflară că boala se datorește unei viețăți atât de mici că nu numai că nu poate fi văzută cu ochiul liber dar că, spre a o zări, trebuie s'o privești printr'un ochian numit microscop, care face ca lucrurile mici să fie văzute de sute și mii de ori mai mari decât sunt; că acea vietate are forma lunguiață, ca un bastonaș și poartă numele de bacil, „bacilul lui Koch", după nu-

(Citiți continuarea în pag. 2-a)

PATRIA

Patria! Să ne descoperim, să nu ascundem tremurul ce ne agită la auzul acestui cuvânt!

„Patrie" este noțiunea cea mai încăpătoare din limbă; ea cuprinde, în adevăr, tot ce constituie existența și sufletul bunului român, cerul cel albastru deasupra capetelor noastre, munții cei înalți cu păduri bogate și cu comori neprețuite în sânul lor, fânețele întinse, dealuri și văi, șesuri și ape cu bogățiile lor, cele 18 milioane de suflete cârmuite de aceleași legi, sub acelaș stăpânitor. Patria este mai coprinzătoare, mai fermecătoare decât întreg Universul; pentru lumea toată, n'aș da în schimb o bucățică din țărișoara mea.

Patria stăpânește în sine complexul simțirilor românești, chintezența vieții noastre sociale, formula aspirațiunilor noastre în viitor, gândirile și trudele strămoșești în trecutul depărtat, gloria neamului pe vremuri, vitejia neîntrecută a ostașului român, cu un cuvânt scopul, rostul existenței noastre pe această planetă.

Străbunii noștri ziceau: „E dulce și frumos a muri pentru patrie". Da, așa este; dar mai dulce, de o mie de ori mai dulce este a trăi pentru binele patriei. Să scoatem nobilul cuvânt din gura politicianilor de meserie, a panglicarilor de ocaziune, cari îl profanează. Să-l luăm în sfânta lui esență, în înalta lui accepțiune. Patria nu este o abstracțiune, din contră e o fire perfect reală. De aceea ea se servește nu prin vorbe, ci prin fapte. Adevărații patrioți nu se manifestă prin cuvântări ocazionale, de regulă exploatate în folosul lor personal; ci prin fapte pipăite, săvârșite pentru patrie și pentru neamul lui.

La un banchet oferit de primăria orașului Lille, d. Doumergue, Prezidentul Republicei franceze, zicea: „Numai prin menținerea dragostei de patrie, care este perfect compatibilă cu dragostea pentru umanitate, se permite existența popoarelor cu deplină siguranță".

Ca consecință imediată a acestui mare adevăr, o întrebare se impune: „Cum se iubește patria"?

In afară de tributul de sânge, pe care am probat că știm să-l dăm cu vrednicie în cazul unei invaziuni străine, iubirea de patrie mai cere și alte grele [illegible] sacrificii și eroisme.

Cetățeanul luminat, conștient de chemarea sa trăește în deplină înțelegere cu ceilalți locuitori nu turbură liniștea socială, din contră el împiedecă prin acțiunea lui încercările perverse ale unor străini, cari cearcă să creeze la noi în țară curente nenorocite, dezordine, războire: înțeleg aci pe adventiști, sectă religioasă care lovește în legea străbună prin practica unor principii religioase, altele decât ale noastre; înțeleg pe bolcevici, străini fără patrie, cari, răsturnând așezarea socială de azi, ațâță ura de clase, desființează familia, face nesigură munca și averea, distruge intelectualitatea și intronează stăpânirea nerozilor, a nebunilor și a criminalilor. Față de acești turburători, trebue aplicat sfatul străbunilor noștri: „Adversus hostem sempiterna auctoribus esto".

Să fim absolut cinstiți în raporturile cu concetățenii noștri și cu străinătatea. Pe cinste, pe demnitate, se întemeiază viața corectă a individului convețuirea în societate, ca ființă rațională. Să nu se uite că omul prețuește efectiv atâta, câtă cinste are.

Să ne iubim meseria, să ne cultivăm cât mai bine în practica ei, ca să ne afirmăm și peste graniță: meseriașul să ajungă meseriaș vestit prin produsele muncei lui; funcționarul să nu se mulțumească cu îndeplinirea unui oficiu de birou, ci să se perfecționeze, să citească, să se instruiască, să publice ceva în specialitatea sa, rămânând totdeauna demn și cinstit; intelectualii de toată mâna, în genere, să deschidă porțile palatului științei și prin muncă stăruitoare să se ridice la înălțimi covârșitoare, să uimească străinătatea prin virtuțile de lumină, prin invențiunile lor în arte, în literatură și știință, să avem adică învățații și descoperitorii noștri, cu cari să ne fălim pentru prestigiul neamului și al țării. Tinerii, care dau probe distinse la studii, să fie trimiși în străinătate pentru ca mai târziu să ajungă conducători price puți în cârmuire.

Gh. Tănăsescu
Institutor pensionar
Din Dobrogea jună

GLASUL CUGETULUI

Intr'o casă de bancă din Londra, intră într'o zi un băiat zdrențuros îmbrăcat. El ceru să vorbească cu stăpânul casei, căruia îi înmână o cutie pecetluită. Cea dintâi întrebare a bancherului fu: „Cine te-a trimis?" „Nu știu cine este", răspunse băiatul. „Dar cine ți-a dat cutia?" „Nici aceasta nu pot spune", fu răspunsul băiatului și voi să plece, dar bancherul îl opri. El fusese păcălit de mai multe ori în diferite chipuri și crezu că și acum va fi un chip necunoscut de a i se stoarce bani, sau o glumă al cărei rost nu-l poate ghici. Luă dar pe băiat cu binele, doar va afla ceva despre proveniența cutiei, dar nu putu afla altecava decât că băiatul primise pe stradă cutia dela un necunoscut, care-l plătise, ca să ducă cutia la bancher. El, copil sărac, primise însărcinarea. Necunoscutul îi arătase casa unde se afla banca, însoțise pe băiat până aproape de ea, privise până intrase și apoi dispăruse. Neștiind ce poate fi, bancherul se adresă poliției, dar nu se putu afla nimic altceva decât ceeace băiatul declarase bancherului. Nedumerirea era mare. Oamenii poliției se temeau să nu fie la mijloc vre-o încercare criminală de a răpune viața bancherului, căci se mai văzuse cazuri în care erau ascunse mașini infernale în cutii [illegible] făcute ast[illegible] [illegible]ze la desch[illegible] Se [illegible] dar cu mare băgare de seamă la deschiderea cutiei. Inăuntru era însă o sumă de bani și deasupra un bilețel cu următorul cuprins: „Sunt mulți ani decând v'am înșelat cu o sută de lire. Acum, când sunt bătrân și-mi aștept moartea, care mă poate răpi în orice clipă, nu vreau să plec de pe lume cu conștiința încărcată de nedreptatea ce v'am făcut. Aveți aci, pe lângă cele o sută de lire, și dobânda cuvenită de când le-am însușit și până astăzi. Primiți-le și nu vă bateți capul în zadar să ghiciți de unde vin, căci numele meu nu-l veți afla nici odată. V'am înșelat în așa fel, că din registre nici un contabil nu va fi în stare să descopere lipsa și nici felul în care v'am înșelat. Afară de mine, numai Dumnezeu o știe și de răfuiala lui m'am temut, de v'am înapoiat ce vă datoram".

I. Mihălcescu
(Duminica ortodoxă).

O dorință prea mare

Serviciul actual de telefonie fără fir, dintre Anglia și Statele-Unite, guvernul german vrea să'l întindă el pe tot continentul european. Autoritățile engleze au răspuns că deocamdată nu se poate proceda la această întindere, de oarece serviciul se află încă în stadiul de încercare.

APOSTOL[...]

Misiunea de învățător este, fără îndoială, una dintre înaltele vocațiuni de pe pământ.

In mâna învățătorului stă viitorul unui întreg neam. Cu mintea lui, cu sufletul lui, el — învățătorul — urzește pânza fericirei, din care trebue să se împărtășească toți fiii unei țări.

Erasmus, vorbind despre profesiunea de învățător, zice: „Este ceva însuflețitor a prevedea tinerimea cu cunoștințe folositoare, cu principii religioase și a da patriei cetățeni buni și bravi. Numai nebunii și proștii disprețuesc serviciul învățătoresc".

Luter zice: „Serviciul de învățător este cel mai mare și cel mai bun. Este una din cele mai mari virtuți de pe pământ, a educa cu credință copiii streinilor, ceeace foarte puțini fac copiilor proprii. Și eu, când aș putea, sau aș fi silit să renunț la preoție — zice Luter — n'aș îmbrățișa nici o carieră mai bucuros de cât cea învățătorească".

Contra întunerecului care a stăpânit și stăruie să stăpânească încă mintea omenească, contra neadevărului și a nedreptății, contra răului și a urîtului luptă de veacuri școala despre a cărui importanță, Diesterweg zice: „Să ne închipuim închise toate școalele poporane ale unei țări și crescând tinerimea fără învățătură... O adevărată barbarie s'ar răsfrânge dintr'odată peste noi. Invățătorilor le sunt încredințați moștenitorii cerului și-ai pământului".

Pedagogii vechi și noui, prietenii și adversarii de altă dată ai școalei se găsesc astăzi înfrățiți prin ideea că *mântuirea unui neam numai prin școală se dobândește.*

Pe cât de înălțătoare e misiunea de învățător, pe atât de mari sunt obligațiunile ei.

Din mulțimea de funcționari cari se găsesc în serviciul țărei, unii scriu, alții făuresc planuri de clădiri uriașe, alții caută mijloacele de exploatare ale bogățiilor solului și subsolului țării; unii, una; alții, alta; și mai mult nici un fel de altă obligație nu cade în sarcina misiunei lor.

Cu învățătorul nu e tot așa. El trebue să fie în școală, învățând și luminând tineretul sau adulții; în biserică, cuvântând sau cântând în cor cu elevii; la bibliotecă, distribuind cărți de cetit celor doritori să se instruiască; în gr[illegible] [illegible] pom[illegible] [illegible]me; la teatru sătesc, de[illegible]tând gustul pentru frumos; la băncile populare, îngrijind de înălțarea economică a țărei și în sfârșit la toate celelalte obligațiuni ce-l privesc pe el ca om, creștin și cetățean.

Poporul nostru are absolută nevoe să fie puternic ajutat în mersul lui spre lumină. Toți bunii români, conștienți de nevoile neamului nostru, se întrec în a promova cultura în masele poporului; în fruntea tuturora însă, e chemat să fie *învățătorul.*

Plugul lui e cel mai puternic; plugul lui trebue să tragă prima brazdă în ogorul plin de țelini al culturei poporului nostru.

Dar, pentruca învățătorul să poată răspunde sublimei lui chemări atât în școală cât și în afară de școală, trebue să îndeplinească următoarele condițiuni:

1. Să fie stăpân pe cunoștințele cari se referă la specialitatea ocupațiunii lui, cași pe cunoștințele cari formează *cultura generală.*

Potrivnic celor cari susțin că învățătorul — trăind la sate — n'are nevoe de prea multă carte, vrea ca toți să se convingă că, tocmai pentru motivul că învățătorul trăește într'un mediu unde lumina abia se zărește, el trebue să fie un om întreg, cu cunoștințe multe și temeinice, care să-l impună tuturor, dându-i o autoritate indiscutabilă.

El trebue să fie în așa fel pregătit, ca să poată deslega cu ușurință toate problemele [...] cari societatea, în mijlocul căreea trăește, i le prezintă spre deslegare.

2. Să fie îndelung răbdător — calitate fără care niciodată nu și-ar putea vedea rodul ostenelilor sale.

Fructul cere timp mult și multă îngrijire până la complecta lui coacere.

3. Să fie muncitor și stăruitor.

4. Să fie stăpânit de un altruism desăvârșit.

Iubirea de oameni să fie nesfârșită.

5. Să fie idealist.

Grija zilei de mâine a învățătorului să rămână în sarcina autorității celei mai înalte școlare, sau în seama guvernului.

Invățătorii neamului, începând cu cei de pe prima până la cea din urmă treaptă, să fie preocupați de o singură grijă și numai de una: *Implinirea cu sfințenie a înaltei și sublimei lor chemări.*

Azi mai ales, când a[...] România dorită, situația nouă și fericită impune[...] torului român sarcini [...] vârșire noui.

Ieri, aveam o Român[...] [...]părțită 'n două: *Una lib[...] alta subjugată.*

Azi, avem o singură Românie Mare și liberă.

Una era sarcina noastră de luminători ai neamului ieri, alta e obligațiunea noastră astăzi.

Ieri propovăduiam *Unirea;* azi, datori suntem să lucrăm cu toată inima și din răsputeri pentru *consolidarea* acestei sfinte și de veacuri dorită unire.

Unirea de astăzi e rodul muncei stăruitoare a învățătorului român din întreaga Românie. El a pregătit sufletul osteanului român, vrednic de vitregia strămoșilor; el a pregătit sufletul întregului neam românesc, ca să fie gata pentru ceasul cel mare, care avea să vie.

Tot învățătorului român i se cuvine astăzi sarcina de a pecetlui cu pecetea dragostei frățești sfânta unire a Românilor de pretutindeni.

Mijloacele? Ele stau la îndemâna fiecărui învățător, iubitor de neamul lui și dornic de fericirea țărei! Mijloacele abundă în sufletul și mintea lui din ceasul în care învățătorul își înțelege rostul lui în lume și înalta lui chemare.

Din acel ceas, sufletul lui se încarcă cu grija răspunderii. Atunci începe a-și da seama, că [...] fi [...]vățătorul ne[...] [...] [...]uit, un om fără suflet. [...]

Privirile nevinovate ale mulțimei de copii, cari te urmăresc la tot pasul, nu te pot lăsa nepăsător! Ei cer de la tine ajutor în lupta grea a vieței; ei cer să le ții aprinsă făclia care să le lumineze drumul pe care vor avea să-l străbată în viață.

Cu ochii lor curați și vecinic cercetători, mereu te'ntreabă: „Ne mai spui azi ceva, Domnule învățător? Spune-ne cât de multe, te-om asculta! Vom fi și noi mari și vom avea multe datorii de împlinit! Invață-ne, cum să ne împlinim aceste datorii!

Dar nu numai copiii țărei, ci țara 'ntreagă, tot poporul privește cu drag la *luminătorii neamului.*

Și-atunci, tu, învățător, conștient de înalta ta chemare, îndrăgostit de copiii ce-ți sunt încredințați spre bună creștere, îndrăgostit de tot ce face parte din neamul tău iubit, dai tot ce ai tu mai scump, dai sufletul tău, dai viața ta.

Te sacrifici pe tine ca și pe cei mai de aproape ai tăi, cărora știi bine că munca ta istovitoare nu le aduce atâta pâine câtă le e de trebuință, DAR TE SACRIFICI CA SĂ-ȚI IMPLINEȘTI CHIEMAREA, CA SĂ TE BINECUVINTEZE NEAMUL AL CĂRUI VREDNIC APOSTOL EȘTI.

ȘERBAN POPA
București, 14 Aprilie 1927.

[...] SALVATORUL

[...] putut înlătura împotmolirea [...]sului „Impăratul Traian")

[...] în mintea tuturor împo[...]ea faimosului nostru vapor de pasageri „Impăratul Traian", comandat de cel mai bătrân și iscusit dintre marinarii noștri.

In aceeași noapte fatală, alte trei vapoare avură o soartă la fel. Ninsoarea a împedecat pe căpitani să vadă farurile, să-și controleze drumurile și nenorocirea fu gata.

S'a vorbit și s'a scris mult în ce[...] privește cauzele acestor îm[...]oliri, cari se repetă în fiecare an în jurul Constanței. Una dintre ele s'a zis că a fost lipsa de *stațiuni radiogoniometrice*, așa cum există aiurea.

Ce sunt aceste stațiuni cari ar fi înlăturat atâtea dezastre.

Inainte de a vorbi despre ele, să arăt, în câteva cuvinte cum se navigă, cum merge vaporul pe mare, astfel ca să nu se rătăcească, [...] cu bine în portul de [...]

[...]mat pe mare sau oc[...] întâi pe hartă, [...] linie dreaptă por[...]are cu cel de sosire, [...] nici o piedică în cale, [...] una frântă, ca să fie [...] primejdia.

[...]ul acesta se ține cu ajutorul busolei și al cârmei: timonierul, cârmaciul, stă cu cârma în mână și cu ochii la busolă, [...] stă un călăreț cu dârlogii în [...]nă, cârmind vasul la dreapta [...] la stânga atunci când aces[...] i-ar năzări să iasă din drum.

Cu toată grija timonierului în[...], vin vânturi, valuri, curenți, [...] târăsc vasul alături cu dru[...]. Căpitanul și cu ofițerii lui fac zi și noaptea socoteli ca să controleze dacă vasul se menține în drumul voit.

Pe vreme frumoasă, lucrul e

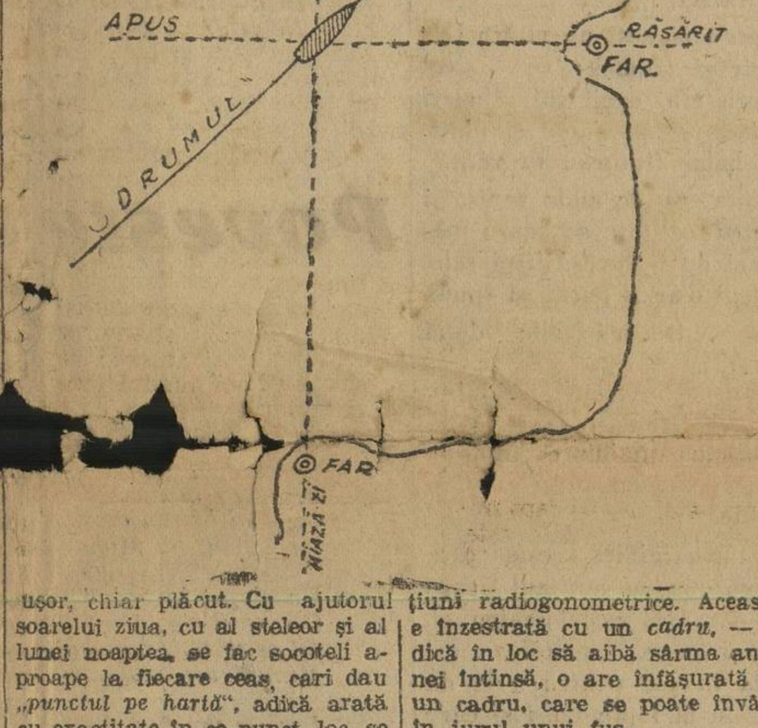

ușor, chiar plăcut. Cu ajutorul soarelui ziua, cu al stelelor și al lunei noaptea, se fac socoteli aproape la fiecare ceas, cari dau „*punctul pe hartă*", adică arată cu exactitate în ce punct, loc, se găsește vasul. Soarele și stelele, așezate de bunul Dumnezeu pe cer, în locuri *bine cunoscute*, arată marinarilor unde ar fi locul *necunoscut* al vasului.

Când vaporul e pe lângă o coastă, atunci se fac socoteli cu ajutorul *farurilor*. Și socoteala nu e grea: se privește de la vapor încotro se văd ele: dacă unul de pildă s'a văzut spre Răsărit și altul spre Miazăzi, — însemnează că cei din farul întâi ar vedea vasul spre apus, cei din al doilea spre Miazănoapte. Se trag pe hartă câte o linie care să treacă prin cele două faruri, prin cel dintâi spre W (west-apus), prin cel de al doilea spre N (nord-miazănoapte). Vaporul trebuind să se găsească undeva pe aceste două linii, direcții, — e firesc că se va găsi la întretăerea lor!

Până acum foarte frumos, fiindcă și vremea era frumoasă. Zic frumoasă, marinărește vorbind: fie furtună cât de puternică, valurile cât de mari, — dacă se văd înainte, fie vapoare, fie faruri, fie astre, — vremea e frumoasă pentru marinari.

Din contră, [...] marea lucie ca untdelemnul, d[...] orizontul e închis, e ceață ori viscol... vremea e *urâtă pentru marinari.* Legat la ochi, el nu mai poate să-și controleze drumul, ba poate chiar să se ciocnească cu alt tovarăș, alt vapor, legat la ochi ca și el!

Ceața, — mai ales, — ninsoarea, e groaza marinarului! Numai cine a trecut vreodată pe ceață prin Marea Mânecei, străbătută de mii de vase în lung și în lat, urlând fiecare cu fluerele, cu sirenele, dând impresia unei menajerii de fiare înfometate, își poate da seama de groaza ce inspiră unui marinar acest cuvânt: *ceață*.

Auzi un fluer de la un vapor, o trâmbiță de la o corabie, o sirenă de la un far, — răspunzi și tu... se știe că în vecinătate e un vapor, două..., o corabie, un far... dar unde? încotro? stau ori merg? încotro?...

Aceasta fu în acea noapte de groază: unde? unde suntem? Nu se aude... nu se vede nimic. Chiar dacă se aude... ce se poate ști? O primejdie în plus.

Iată însă că răsăriră pe lume mari învățați ca Brauly, Hertz, Marconi... și salvară sute de vase, mii de oameni, cu frumoasa lor invenție: *telegrafia fără fir* sau *radio fermecătorul* cum i se mai zice.

De la mii de kilometri, fără nici o legătură de cât aerul, poți telegrafia, telefona, trimite fotografii prin Radio.

Radio-fermecătorul puse „ochi la urechi", dădu putința marinarilor să „vadă cu urechile", farurile pe cari nemiloasa ceață le ascundea cum își ascundeau odată cadânele obrazul.

Cum? Foarte simplu, acum când se știe. Sunt două metode:

I. Vasul prins de ceață dă semnale prin T. F. S. unei stațiuni radiogoniometrice. Aceasta e înzestrată cu un *cadru*, — adică în loc să aibă sârma antenei întinsă, o are înfășurată pe un cadru, care se poate învârti în jurul unui fus.

Telegrafistul de la uscat sucește cadrul. Când firele acestuia sunt în lungul direcției în care se găsește vasul, nu se aude nimic. Pe măsură ce însă se sucește, convorbirea se aude din ce în ce mai bine. Când cadrul e chiar de-a-curmezișul, perpendicular, se aude perfect. Cum se mai sucește, iar nu se mai aude.

Iată dar că, pe când cadrul, cel de la uscat aude în ce direcție e vasul și îi comunică: „te aud din spre apus", — de pildă.

Dacă se mai chiamă și altă stație radiogoniometrică, vasul primește și de la ea: „te aud din spre „Miazănoapte". Căpitanul, — ca și cum ar fi văzut farurile, — trage pe hartă și prin farurile respective cele două direcții și află... unde se găsește el cu vaporul!

II. In loc să recepționeze, să primească, farul goniometric emite, transmite, în mod automat, pe măsură ce cadrul se învârtește, în direcția în care s'a lansat emisiunea.

Vasul care e pe mare, prinde numai direcția în care se află el față de far, — și o trage pe hartă. Dacă prinde și direcția în care se află față de alt far — și o trage pe hartă. Dacă prinde și direcția în care se află față de alt far goniometric, — la întretăerea lor pe hartă se va găsi vaporul.

Aceste faruri radiogoniometrice se datorează ultimei invenții a lui Marconi: tranmiterea undelor într'o singură direcție.

O altă invenție nouă este instalarea unui cadru chiar pe vas, care să prindă direcția ori cărei stați de T. F. S. de la uscat, chiar dacă ea nu ar avea instalație radiogoniometrică. Vasul nostru tanc de petrol „Steaua Română" are o așa instalație. Dar nu e al statului!..

Iată dar că dacă în acea noapte fatală stațiile noastre de T. F. S. de la uscat ar fi fost înzestrate și cu o recepție pe cadru mișcător, „Impăratul Traian" ar fi știut unde se află și atâtea nenorciri s'ar fi putut evita.

Dau ca un exemplu că într'o călătorie a mea pe o ceață extrem de grozavă de la Hamburg spre Anvers, am fost dus ca de mână de stația din Calais (nordul Franței) și cea de la Newcastle (nordul Angliei) până la gura Escautului.

MOȘ DELAMARE

EDUCAȚIA VOINȚEI

Fragmente din lucrarea „Puterea gândirii" [1])

Viața e — dela începutul până la sfârșitul ei — un șir de vajnice lupte, întrerupt, din când în când, de clipe de reculegere și de mulțumire, cari sunt, ca număr, ea posibilitate de reînoire a forțelor și ca posibilitate de intensă mulțumire, în raport direct proporțional cu puterea noastră de a voi. Marile mulțumiri ale vieții sunt rezervate celor cari știu când și cum să voiască. Aceasta-i marea taină a fericirii.

Educația voinței e cea dintâi condițiune a posibilității de izbândire în viață; ea e temelia fericirii individuale și temelia fericirii popoarelor. Iată ceiace trebuie să aibe în primul rând în vedere, întrucât privește ridicarea individului și implicit ridicarea masselor, toți educatorii, toți oamenii politici, toți acei cari doresc binele aproapelui și binele poporului.

Războiul, prin golurile pe cari le-a lăsat pe tărâmul muncii, prin nimicirea atâtor bunuri, prin înmulțirea necesităților pe cari, le-a creat, a deschis numeroase câmpuri noui de activitate. Dar, tot războiului îi datorim o mai mare înăsprire a condițiunilor de trai și mai ales o exagerare a insușirilor rele ale firii, omului, în paguba celor bune. Primele locuri pe tărâmul muncii, pe tărâmul dobândirii bunurilor și, prin mijlocirea lor, primele locuri la banchetul vieții, le vor avea cei cari — bine pregătiți pentru munca lor, conștienți de însemnătatea foloaselor personale ce trebue să le aducă — vor ști să voiască.

Inteligența și buna pregătire profesională, sunt, incontestabil, condițiuni principale de reușită de izbândire în viață; dar e un adevăr dureros — dureros întrucât invederează o imperfecțiune — și de multă vreme cunoscut, că nu cei mai inteligenți, cei mai pricepuți și cei mai buni reușesc în luptele vieții, ci acei cari știu să-și afirme hotărît voința lor, atunci când trebuie. Astfel se explică, pentru ce mulți oameni superiori n'au putut atinge înălțimile spre cari îi îndrumau minunat înaltele lor însușiri de inteligență, de cultură și de caracter; și, tot astfel, pentru ce oameni mai săraci sub aceste raporturi ale inteligenții, culturii și nobilelor însușiri sufletești, au atins culmilor ambițiunilor lor și pe acelea ale ierarhiei sociale.

Câte lucruri admirabile, și de folos personal și de folos social, n'ar putea face unii dintre visători și timizi, dacă ei ar putea pătrunde înțelesurile adânci ale adagiului: „Voește și vei putea!"

. . . .

Puterea de voință nu se poate desvolta și disciplina decât pe temeiul încrederii în tine însuți. De aci necesitatea de a te cunoaște desăvârșit, de a ști să-ți prețuești bunele însușiri înăscute și de a căta să împlinești lipsurile firii tale.

Un distins educator și scriitor, Roudès, face această întemeiată superioare de cari dispun inconmenilor norocoși este relativ restrâns, acesta se datorește faptului că mulți dintre oameni, cari ar putea câștiga bogății, nesocotesc, nu se servesc de mijloacele superioare de care dispun inconștient și lasă calitățile lor neproductive... In afară de rare excepțiuni, ce trebuesc socotite ca minuni sociale, norocul nu vine nici odată singur; trebuie să te duci după el. El este — permite-mi comparațiunea — un vânat iute de picioare, care vă simte și vă vede venind de departe, care se pierde în tufiș și alunecă dealungul potecilor, care trece pe aproape de voi, dispare numai decât și nu poate fi ințețit decât după o goană furioasă și după o considerabil cheltuială di șiretenie, de răbdare și de stăruință. I-e greu vânătorului, la prima încercare, să pună mâna pe noroc. Spre a porni la vânat, trebue să vă armați bine; să fiți bine investmântați, ca vijelia să nu vă doboare: trebuie să aveți un picior sigur, ca nici un suiș să nu vă obosească, și o bună dispoziție statornică, astfel ca nici odesamăgire să nu vă înfrângă; trebuie să pândiți și să vedeți just: condițiuni și calități ușor de câștigat dacă puneți bună voință".

. . . .

O atitudine bine calculată se întemeiază pe încrederea ce o are omul în sine însuși. Desăvârșirea acestei încrederi e una dintre condițiunile fundamentale ale vieții.

A avea cineva încredere în sine însuși, a crede în steaua sa bună, a privi viitorul cu seninătate și cu convingerea că el trebuie să-i rezerve toate mulțumirile cuvenite, e dovada unui perfect echilibru mintal.

Cine se socotește inferior altuia, e pierdut; va suferi influența persoanelor cari vor avea interes să se servească de el; va fi un instrument pasiv; va vegeta, nu va trăi.

Cea mai puternică piedică a trezirii încrederii în sine însuși e timiditatea, datorită fie eredității, fie unei educații greșite sau neîngrijite. Timiditatea e o infirmitate morală ce se poate vindeca, fie prin sugestie, fie prin auto-sugestie, ca și alte infirmități morale. Omul timid, cât de puțin conștient de gravitate nenorocirii sale, nu se poate să nu dorească această vindecare, ce-i e la îndemână.

Sufletul timidului, în raport cu sensibilitatea și cultura acestuia, e plin de dorințe; dar infirmitatea de care suferă ea paralizează și cele mai mici mișcări, înăbușind tendințe de inițiative, uneori foarte interesante și foarte utile.

Timidul e ursit mizeriei și suferințelor, chiar când a avut soarta să se nască bogat sau să fie îmbogățit de împrejurări neașteptate.

Un alt mijloc practic, dar care poate folosi mai ales ca complement al celui dintâi, e, pentru vindecarea timidității, societatea oamenilor voioși, îndrăzneți și energici. Dacă suferiți de această infirmitate a timilității, căutați prietenia sinceră, a unor astfel de oameni pe cari nu-i turbură și nu-i descurajează nimic, și încetul cu încetul vă veți reculege, vă veți deprinde să pășiți ferm în viață și să înfruntați privirile și atitudinile îndrăznețe ale celor cari vor să vi se impună. N'acceptați nici o opiniune care vă contrariază, fără s'o discutați, negreșit cu rezervele impuse de împrejurări.

Deprindeți-vă să discutați și să vă formați precis și hotărît opiniunile.

Deprindeți-vă a vorbi lămurit — în cazul când n'aveți mulțumitoare această deprindere — evitând expresiunile bombastice sau rău întrebuințate, și totdeauna astfel ca felul l-vă de a vorbi să placă și să intereseze. Inlesnirea de a vorbi se obține prin exerciții. Spre a pute[...] însă, să faceți exercițiile nece[...]re, vă trebuie un număr îndes[...]tor de cuvinte, de locuțiuni [...]ale, de fraze bine construite. A[...] capital de cunoștințe vi-l [...]ți însuși citind lucrări ser[...], bine scrise, ascultând confe[...]uri și oratori de seamă, și n[...] cu îngrijire cuvintele, locu[...]e și expresiunile fericite, pe ca[...] voiți să le păstrați spre a le folosi. Feriți-vă să denaturați înțelesul cuvintelor și al locuțiunilor, pentru că altminteri vă expuneți ridicolului.

Deprindeți-vă să vorbiți cu aceași înlesnire în fața mulțimilor, ca și în fața unei singure persoane.

Scriitorul englez Channing, în lucrarea să „Self-culture", face această remarcabilă apreciere: „Un om, de o putere intelectuală superioară nivelului comun, poate rămâne foarte jos în societate, dacă nu știe să vorbească".

Tot atât de necesar e să vă deprindeți a cunoaște caracterul oamenilor în înfățișarea lor. Caracterul unui om are multă însemnătate pentru sigura alegere a metodei de influențare ce e de întrebuințat față de el, și de asemeni în mersul afacerilor ce le veți încheia, eventual, împreună.

Prilejul bun nu trebuie pierdut niciodată. El folosește uneori mai mult de cât toată perspicacitatea noastră. „Ce aduce ceasul, n'aduce anul".

. . . .

Mai cu seamă dela război încoace, auzim la tot pasul, pomenindu-se cuvântul: bluff.

Ce e bluff-ul? Cuvântul e nou, dar lucrul foarte vechiu. Bluff-ul nu-i nimic altceva decât tendința de a părea că ești ce nu ești; că ai ceea ce nu ai; că poți da ceeace ce-ți lipsește; că poți face ceeace nu poți. In sensul acesta, numărul celor cari întrebuințează conștient sau inconștient bluff-ul e imens. In viața de toate zilele, în legăturile din societate, în mișcarea artistică și mai ales în afaceri, bluff-ul e întrebuințat pe o scară întinsă.

Dar bluff-ul nu-i totdeauna minciună.

Când n'are ca punct de plecare preocupări copilărești, sau tendința de a flecări, și țintește la îndrumarea și desvoltarea unei afaceri cinstite ca fond, — cum ar fi o întreprindere industrială sau comercială care ar avea să intoducă un articol nou, — bluf-ul poate reuși; dar, din clipa când reușește, încetează de a mai fi un bluff. Reultatele au corespuns în mod fericit pretențiunilor afișate. O atare încheere a bluff-ului presupune însă și ea o mulțime de însușiri alese pe care nu oricine le poate avea: inițiativă, metodă, spirit de ordine, desfășurare de energie, toate menite să mențină situația câștigată.

Altminteri, bluff-ul nu poate fi socotit de cât ca un mijloc de excrocherie, sau, în cel mai bun caz, ca un mijloc neizbutit de a părea. Și, în cazul când nu-i pedepsit de lege, rămâne acoperit de ridicol.

Chiar când lucrurile nu ajung atât de departe, bluf-ul nu aduce mulțumiri statornice. De multe ori în dosul aparențelor de belșug și fericire, se petrec adevărate drame.

De aceea acest mijloc de a reuși trebuie evitat.

1) Cereți „Puterea gândirii" la toți depozitarii și chioșcarii „Universului".

Răspândind „CULTURA POPORULUI", slujiți Cultura Românească.

[...]mele învățatului care a descoperit-o.

Ei mai aflară, că se poate îmbolnăvi omul de această boală mâncând lapte nefiert, smuls dela vacă bolnavă de oftică, adică de tuberculoză; că oamenii — mai cu seamă cei slabi, — cari trăiesc în case murdare, fără soare și fără aer se pot înbolnăvi și ei de tuberculoză, prin praful ce le pătrunde în nas și în gură, — în praf găsindu-se foarte adeseori bacilii tuberculozei, din pricina oamenilor bolnavi de tuberculoză, cari scuipă pe unde nimeresc.

Mai aflară, că boala se poate lua dela om la om, ori prin sărutare, ori prin tușirea bolnavului în fața noastră — căci bolnavul, tușind, împrăștie scuipatul —, ori pe altă cale, adică atunci când folosim îmbrăcămintea, patul, odaia, paharul, pe cari le-au întrebuințat cei tuberculoși.

Din pricină că tuberculoza se ia dela om la om, ia poartă numele de boală molipsitoare.

Și deabia acum pricepură bieții oameni, de unde le venea blestemul, căci fiecare își aducea aminte, că a avut câte ceva dăruit din legăturile celor doi copilași străini, iar ce n'au avut dela ei, că au căpătat lucruri de prin casele celor cari începuseră să piară de boala grozavă ce-a început după aceea să bântuie satul.

Altminteri, nici nu le-ar fi dat. în gând bieților oameni, că trebue să se ferească de cei bolnavi și nici cum să-i îngrijească.

Acum aflară, că cel bolnav trebue pus singur în odaie, departe de cei sănătoși, spre a-i feri pe aceștia să se molipsească, adică să se îmbolnăvească, și că geamul trebuie să stea mereu deschis, ca soarele și aerul să intre cât mai mult.

Apoi câte și câte...

Toate lucrurile celui bolnav trebuesc spălate deoparte și foarte mult timp fierte; tacâmul și vasele lui deasemenea trebuesc spălate deosebite de ale celorlalți, cu sodă multă și nimeni din cei sănătoși să nu le atingă. Bolnavul să tușească numai în batistă și să nu scuipe pe jos, ci într'un vas anumit.

Celor bolnavi să li se dea mâncare bună și diferite medicamente pe care le va hotărî doctorul.

Cei cari au tuberculoză la oase, sau au gâlci, să fie duși la mare, pe nisip, unde razele soarelui sunt puternice și fac minuni pentru sănătatea bolnavilor.

Celor cu tuberculoză la plămâni, le face bine aerul curat dela munte.

Cei cari vin în atingere cu cei bolnavi, spre a-i îngriji, trebuie să-și spele mereu mâinile, căci bacilii se pot așeza pe ele și apoi, ducându-se mâna la gură, poate fi căpătată boala. De asemenea, peste îmbrăcăminte să poarte o haină albă, pe care s'o scoată când vin între cei sănătoși.

Copiii mai găsiră arătate în revistă locurile unde s'ar putea duce cei bolnavi, ca să se însănătoșească: Movila, Tekirghiol, Balcic, Predeal, Bușteni, Sinaia, Poiana-Țapului, Bisericani și altele.

Intr'unele din aceste locuri se găsesc și sanatorii ale Statului, în cari bolnavii sunt îngrijiți fără plată.

Dacă bolnavul moare, odaia unde a zăcut el să fie numai de cât văruită, înainte de-a mai sta alt cineva în ea.

Hainele, cărțile, așternutul, toate câte au fost lucruri ale bolnavului să fie arse.

După ce sfârșiră copiii cititul revistei, un oftat de ușurare dovedise încă odată, oamenii amărâți. In sufletele lor reînvie sperința. Și, parcă într'un gând, toți îngenunchiară și acolo, în drum, înălțară rugi de mulțumire pentru prea mărirea celui Atotputernic, care dovedise, încodată, oamenilor, adevărul din Biblie: „Crede și te vei mântui".

. . . .

Din clipele acelea, începură iar, pentru sat, zile bune. Peste tot se spoia, se mătura, se ardeau lucrurile rămase dela [...] bolnavi.

Nu după multă vre[...] [...]tatea și voia bună [...] să domnească în s[...] [...] muri de bine.

Cât despre Ionic[...] [...]ra ai Radului, ei [...] [...]șiră cu alți copii, slabi ca și ei dar nerăzbiți de boală, și cete-cete porniră către minunatele sanatorii, despre care citiseră lucruri atât de frumoase și unde trupurile lor, atât de chinuite, își vor regăsi sănătatea.

Pornind pe jos și cutreerând dealurile, câmpiile și satele, ei putură să-și dea seama, cu prilejul ăsta, de nenumăratele și fermecătoarele bogății ale iubitei lor țări, atât de cântată de poeți și atât de dorită de dușmani.

Dar fără să știe, copii săvârșiau în drumul lor cea mai mare binefacere. Umblând din sat în sat și oprindu-se din casă 'n casă, unde găseau bolnavi de tuberculoză, le spuneau povestea lor, îi învățau [...]berculoza și tot ceea [...]ea.

[...]reau niște [...]uceau pre[...] alarmă.

[...]BERCU-

Faptele săptămânii

Sfatul ţării şi-a isprăvit lucrările. Guvernul a întocmit mai multe legi năzuind să statornicească rânduiala trebilor din lăuntru în aşa chip încât temelia Statului să fie bine cumpănită, potrivit aşezării României Mari de după război. Legea chiriilor a fost una dintre cele mai de seamă cari s'au votat în timpul acesta şi ea urmăreşte să întărească dreptul proprietăţii la oraşe, aşa cum era înaintea războiului. Un fel de întregire a acestei legi este legea pentru sprijinirea celor cari vor să-şi facă locuinţe pe preţuri ieftine, ajutaţi fiind cu banii de către Stat, pe temei de împrumuturi pe termene lungi şi cu dobânzi mici.

S'a mai votat şi ratificarea — adică pecetluirea — de către Italia a Unirii Basarabiei cu patria-mumă, cum şi noua rânduială a biruirilor, acolo unde legea de până acum avea lipsuri, pe care guvernul de azi a găsit de datoria sa să le înlăture. S'a schimbat şi vechea lege a pescuitului în apele şi bălţile Statului, cum şi legea care orânduește soarta invalizilor, văduvelor şi orfanilor din război.

Tot vremea aceasta, s'a gândit guvernul să voteez o lege pentru potrivirea lefurilor slujbaşilor ţării, aşa ca să se îndrepte şi pe acest târâm neajunsurile de până acum.

Podgorenii au acum şi ei prilejul să vadă o lege a lor, care le rânduește drepturile şi munca.

nI sfârşit, nici şcoala de toate treptele n'a fost lăsaă pe din afară.

Toate aceste pravili le vom tălmăci, săptămână cu săptămână, în aşa chip ca toată lumea să priceapă rostul şi înţelesul lor.

Dar cea mai fericită întâmplare din vremea asta a fost imbunătăţirea sănătăţii M. S. Regelui Ferdinand, în jurul Căruia stau cu credinţă ţara întreagă şi neamul românesc.

A fost plină de roade viaţa politică din timpul din urmă. Rămâne să vedem acum care vor fi şi urmările nouilor rânduelii pe care Sfatul ţării le-a pecetluit cu votul său.

Noi să dorim ca toate acestea de bine să nu fie, pentruca poporul românesc să se poată sârgui cu cinste pe calea propăşirii sale şi a ţării întregi.

Să dea Dumnezeu!

T. D.

O părere ca orişicare

— Pentru Sanatoriul Geoagiu —

Odată cu venirea timpului de Primăvară, la Sanatoriul de tuberculoşi din Geoagiul de jos, judeţul Hunedoara, antreprenorul Remus Bardelli din Bucureşti îşi va continua lucrările începute pentru edificarea unui etaj. Dacă lucrările vor merge fără tărăgănare până la sfârşit şi mai ales dacă ministerul va pune la dispoziţie fondurile necesare fără a ezita, vom avea în curând încă un număr, în plus, de paturi pentru aceşti greu încercaţi şi fără de multă alinare cari sunt tuberculoşii.

Ministerul sănătăţii, tot prin acelaş antreprenor, a pornit edificarea unei aripi în plus şi la sanatoriul din Arad care va cuprinde, se zice, deasemenea 100 de paturi în plus, cât şi cel de la Geoagiu.

Două sute de locuri mai mult, pe cari mulţimea celor bolnavi şi frământaţi de grija unui pat de sanatoriu, se va putea adăposti! Câtă nădejde în inimile acelora cari aşteaptă şi câtă înduioşare în sufletele acelora cari au pierdut pe cel drag fiindcă n'a avut un loc în sanatoriu! Un loc în care acest bolnav de tuberculoză vine să scape de tirania grijei de necunoscut; un pat în care el să se simtă în siguranţă, să-şi vadă puterile reînflorind, şi să afle că nădejdea unei vieţi trăite, nu este şi nu trebue să fie apusă nici pentru fiinţa lui!

Dar nu vestirea aceasta de trâmbiţă de aur este scopul prim al rândurilor mele, ci ele se adresează mai întâi către aceia cari, dornici de a se apleca cu dragostea inimei lor mare peste ori ce nevoe simţită, sunt gata să pornească, din acceaş dragoste şi cu puterea care le stă în mână, la înplinirea acestei nevoi.

Rândurile mele se adresează mai întâi către d. Ministru al Sănătăţii Publice şi către toţi aceia cărora le stă în putere.

O nevoie simţită a sanatoriilor de tuberculoşi, izolate de centrele populate, oraşe sau sate, o nevoe sufletească de prim ordin şi care caută a fi înplinită, este aceea a credinţei religioase care îşi cere locul ei de reculegere şi slujbă bisericească.

A dovedi aici rolul credinţei religioase, în terapeutica tuberculozei; a căuta să înfăţişez aici nevoia reală care o reprezintă desvoltarea acestui simţ, la acel dintre bolnavi cari nu-l au sau il au amorţit, ori nevoia întreţinerei lui la acei cari îl simt în ei; a desvolta în aceste rânduri inportanţa acestei credinţe, pentru bolnavii tuberculoşi, atât la acei cari mai pot spera dela viaţă cât şi la acei pentru cari nu mai există nici o scăpare — nu îmi permite nici cadrul unui articol de ziar şi nici nu este rostul acestor rânduri.

Trec minutele, trec ceasurile şi zilele întregi trec, cu monotania unor picături pe cari le numeri, fiindcă trebue, căzând nesfârşite şi cu exasperarea unor limanuri cari nu se mai văd. In minte nu mai intră gând, cetitul nu se mai alege şi nu mai poţi distinge în creeri decât o nefiinţă, zi-i amorţire! Inaintea ochilor, văzduhul; înapoia lor, oboseala — oboseala aceea seacă şi fără de remediu, ascultând doar timpul cum se scurge alături de nemişcarea bolnavului de toată ziua. Şi în mijlocul vieţei acesteia a tuberculosului, deodată zarea se luminează! De undeva un dangăt de clopot pătrunde prin urechi în suflet şi il încântă ca un apus de sânge într'un sfârşit de zi de Sâmbătă, cu străfulgerări de aramă cari se pierd în spaţii şi învăluesc nourii. Cine ar putea dispreţui procentul tuturor acelora pentru cari un dangăt de clopot aduce o răscolire în trecut?...

Vine apoi reculegerea dela serviciul divin, lumina slovelor din scripturi pline de înţelepciune, pacea şi seninătatea gândurilor cu rost cari, încet-încet, cuprind şi minte şi suflet — şi la cel mai simplu om, ca şi la liber cugetător — din proslăvirea virtuţilor, din scormonirea cenuşei pe care o formează comoara gândurilor creştine. Şi încet-încet, lucrurile reîncep să capete rost, ţeluri de atins se întrezăresc din nou şi voinţa se încordează iarăşi, pentru că nădejdea învălue din nou, toate, în nimbul ei de lumină...

Biserica în acţiune este prima garanţie spre tămăduire a acestor bolnavi de tuberculoză, fiindcă ea acţionează direct şi intens asupra moralului lor — şi cine ar putea desconsidera procentul acelora dintre bolnavi cari-şi caută refugiul şi şi-l găsesc cu adevărat, în Biserică şi credinţa Ei?

La Sanatoriul Geoagiul de jos se simte nevoia unei Capele. Ceea ce face în prezent S. S. Olivier Goron, harnicul şi plinul de de însufleţire protoereu al Geoagelui, adăpostindu-se pentru celebrarea celor sfinte când în prânzitorul institutului, când într'o altă cameră, este mult departe de realizarea complectă a foloaselor reale din biserică, — înţelegerea, pentru mulţi, până a ajunge la inimă, trebue să treacă pela ochi...

La Sanatoriul Geoagiul de jos lipseşte o Capelă, care să întrunească toate cerinţele, şi ca edificiu şi ca interior; şi această lipsă s'ar putea împlini cu ocazia edificărilor ce se fac în prezent la acel sanatoriu, când s'ar putea foarte uşor prevede credem, în planul de edificare, clădirea unei camere în aşa fel în cât să înlociască acea lipsă.

Şi mâine, când această Capelă ar fi, să zicem, realizată în toate cerinţele ei — (ca volum, ca arhitectură, ornamentaţii, etc.) — cultele cari-şi au adepţii lor printre bolnavii sanatoriului, vor putea complecta această nevoie din Biesrică a bolnavilor lor, în libertate şi în armonie, pentru binele bolnavilor asistaţi, pentru mulţumirea medicilor cari-şi vor avea un auxiliar mai mult atunci, — pentru binele societăţii care-şi va recâştiga mai repede şi mai temeinic pe urgisiţii ei, crezuţi sortiţi pieirei!.

Gh. Petala

P. S. In momentul când aceste rânduri tocmai erau gata pentru a fi trimise redacţiei „Cultura poporului", poşta ne aduce circulara adresată clerului din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu, înpreună cu invitarea Inalt prea sfântului pastor al sufletelor ortooxe, Nicolae Bălan al Sibiului, care instituie „Duminica bolnavilor", pentru ţinerea sfintei liturgii şi împărtăşania cu sfânta cuminecătură a bolnavilor din spitale.

Inalt prea sfinţitul pomeneşte în invitarea sa de „Capela spitalului" şi rândurile noastre de faţă ni se par cu atât mai într'un gând şi mai bine venite.

Gh. P.

Pentru
Ocrotirea orbilor

Consiliul de miniştri a încuviinţat ca pentru ocrotirea orbilor al căror număr s'a înmulţit de nu mai pot fi adăpostiţi în instituţiile asistenţei sociale, şi pentru înfiinţarea unei colonii de copii, să fie cumpărat în Ardeal imobilul din Sân-Crai (Alba-de-jos), proprietatea d-lor Francisc şi Desideriu Banfi, cu suma de trei milioane lei.

Şezătorile cu[illegible]

La o mare depărtare de Slobozia Ialomiţa, trecând cu trăsura prin Băile Amara, şi măsurând câteva ceasuri de drum de Bărăgan, se află comuna Griviţa, unde sătenii sunt numai inimă şi buni gospodari. Acolo e o şcoală primară cu şapte învăţători, o şcoală de meserii cu trei ateliere, şi e vorba să se facă acum şi un atelier de ţesătorie pentru învăţătura fetelor din sat cum şi o casă mare de dormit pentru şcolarii din satele vecine.

Iată o sârguinţă de laudă din partea unor oameni de mare ispravă, cari se înţeleg de minune între ei şi mai nici odată nu se ceartă.

Am fost în toamna trecută printre griviţeni şi m'au minunat lucrurile bune ce le-am văzut acolo. Moşierul din preajma satului e şi el un român de treabă, sprijinitor inimos al ţăranilor şi lesne săritor la treburi grele. Dânsul a sprijinit părăleşte toate cele bune înfăptuite acolo.

De curând a luat fiinţă şi o bibliotecă sătească, un ateneu popular. Cărturarii oraşelor s'au grăbit să trimită cărţi de cetit şi pentru premii la şcolari, iar alţii au făgăduit că se vor duce acolo să ţină conferinţe şi şezători.

O altă comună de felul acesta este Oradelul din Dolj, cu o lume de şapte sute de familii, cu o biserică mare şi bogată. Toate lucrurile de seamă le începe acolo preotul satului, căruia ţăranii nu pregetă nici odată să-i dea ajutorul trebuincios. Comuna are o vechime de aproape şase veacuri, căci s'a găsit un hrisov de pe urma voevodului Dan, care a împărţit sătenilor pământuri domneşti.

Şi la Orodel este ateneu şi bibliotecă populară.

Şi multe sate mai sunt de acestea, unde sătenii s'au învăţat să nu aştepte totul dela stăpânire, ci să facă mai de grabă singuri şi mai de vreme aceea ce s'ar face, în alt chip, mai târziu.

Nu trebue să uităm că pe Valea Prahovei, la Breaza, s'au născut Casele Naţionale, şi că la Văleni de munte, tot în Prahova, este o Universitate populară, şcoala dela Văleni, care a minunat şi pe străinii cari vin să ne vadă la noi acasă.

Toate acestea dovedesc că nu mai e prea mare deosebirea dintre sate şi oraşe, că oamenii de treabă dela târg se leagă fraţi de cruce cu cărturarii satelor şi că, la olaltă, se străduiesc pentru înnălţarea poporului.

Dar mai e şi un alt fapt îmbucurător: dascălii dela sate, cari din învăţători au fost făcuţi institutori, adică au fost mutaţi la oraş, ei au înţeles, cei mai buni dintre ei, să facă şi la târg ceeace au făcut în satul de unde au plecat. Acestor inimoşi învăţători li se datoreşte mişcarea culturală a Ateneelor, Căminurilor şi Caselor naţionale din Bucureşti, aşezăminte de cultură semănate mai ales prin locurile de la marginea Capitalei noastre. In aceste Atenee, Căminuri şi Case Naţionale, se ţin şezători, unde vin să cânte cântăreţii mari ai neamului, să citească din poveştile lor scriitorii noştri cei mari, să zică versuri bune actorii Teatrului Naţional, care este cel mai mare teatru al nostru.

Această mişcare culturală năzueşte însă să meargă până în inima satelor, să prindă în mrejele ei pe toată lumea cu scaun la cap şi auzul să facă viaţa omului mai bună, descurcându-i minţile din iţele neştiinţei.

Iată, prin urmare, rostul şezătorilor culturale, chemate să acopere prăpastia pe care vitregia vremilor trecute a pus-o între săteni şi târgoveţi.

Duhul vremii nu mai îngăduie astăzi aceea ce s'a putut întâmpla înaintea războiului. Zilele de după război au limpezit minţile românilor şi le-a făcut să priceapă că este pe lume ceva mai bun decât crâşma, este Cartea luminată şi luminătoare atunci când se găseşte pe mâini pricepute.

Drept aceia, cărturarii satelor, preotul şi învăţătorul mai cu seamă, să nu pregete de a face în satul lor aceia ce s'a făcut, cu atâta vrednicie, la Griviţa şi la Orodel.

Se vor bucura mult apostolii satelor văzând că, împrejurul lor, au oameni sănătoşi la trup, la minte ca şi la suflet, şi că această bucurie este o urmare firească a sârguinţii şi a jertfei lor de fiece zi.

Comunele apropiate se pot întovărăşi între ele ca să aibă un ateneu popular şi o bibliotecă în comună, unde să se ţnă şezători şi conferinţe cel puţin odată la două săptămâni.

Şezătorile vor avea programe bine alese, în aşa chip ca să fie pricepute de toată lumea, tineri şi bătrâni.

Toate acestea s'au mai încercat; şi cel mai mare îndrumător al culturii poporului la sate a fost, desigur, neuitatul Spiru C. Haret, marele prieten al învăţătorilor, care, dacă Dumnezeu n'ar fi dorit să-i aibă sufletul în cer, multe lucruri bune le-ar fi [illegible] pe meleagurile noas[illegible]neşti.

Munca despărţită de[illegible] cere însă astăzi să se le[illegible] de alte munci de aceiaşi potrivă. Satele trebue să stea împrejurul comunelor — reşedinţe de plasă, iar acestea în jurul Capitalei judeţene, unde tot îndrumătorii culturii poporului se pot strânge în congrese, măcar odată pe an, ca să spună silinţele lor spre a sta de pildă tuturor. Tot aşa, judeţele se pot strânge în congrese pe regiuni şi regiunile pe întreaga ţară, pentru ca îndrumătorii culturii poporului să se cunoască bine între ei şi împreună să se sfătuiască de cum ar trebui să meargă lucrurile şi mai bine.

Bine înţeles că toate ateneele culturale săteşti, ca şi cele orăşeneşti, şi-ar păstra neatârnarea lor, peste care să nu treacă nimeni, căci altfel [illegible]e pierde toată noima şi fru[illegible]cestei mişcări.

In rând cu miş[illegible] drumare gospodăre[illegible] lor ar merge şi apos[illegible]latu[illegible]ltural, — întregindu-se şi [illegible]rijinindu-se între ele.

Minunată privelişte s'ar vedea, peste puţină vreme, în cuprinsul nostru românesc, o altă lume, alte feţe s'ar bucura de viaţă şi ar mulţumi lui Dumnezeu că ne-a învrednicit ţara cu lucruri cum nu s'au m[illegible] văzut niciodată.

Dar, cum am spus mai sus: minunea aceasta trebue s'o facă preoţii şi învăţătorii, ei, cari cunosc mai bine ca lumea cealaltă sufletul poporului, în sânul căruia trăesc viaţa de toate zilele, aplecându-şi urechea la păsurile şi la bucuriile lor, luând parte ei înşişi la aceste păsuri şi bucurii.

„*Cultura Poporului*" se va simţi mândră văzând că gândul ei a fost înţeles şi că s'a făcut fapta.

N'am spus însă tot ce gândim noi în această privinţă. Mai sunt şi alte lucruri ce ar fi bine să fie mai cunoscute şi mai ales pricepute pentru ca rostul acestei mişcări de primenire socială să fie şi mai temeinic înţeles.

Le vom spune pe rând şi cu răbdare, după ce vom fi primit şi părerile cititorilor noştri asupra acestei probleme, pe care le-o punem, ca s'o deslegăm împreună.

Numai după ce vom cunoaşte gândul neocolit al tuturor celor buni, numai atunci ne vom spune şi noi gândul limpede şi răspicat.

[illegible]L. I.

Ne perdem credinţa

Ne naştem cu o comoară scumpă: limba; şi primim o virtute sfântă: credinţa.

Dacă cu cea dintâi ne mândrim că „e dulce şi frumoasă", apoi despre cea de a doua, mărturisim cu durere că şovăeşte în sufletele noastre: la oraşe — în general — credinţa nu contează de cât ca ceva demodat, iar în multe dintre satele noastre — pe cari ne-am sprijinit totdeauna — a început o luptă tulburătoare în suflete, care — sigur — va avea de consecinţă perderea adevăratei credinţe — cea ortodoxă, — dacă păstorii eparhiilor noastre nu vor lucra activ şi cu perseverenţă prin reprezentanţii sfinţiilor lor: misionarii eparhiali şi soboarele preoţilor din parohiile învecinate.

Acest duh neliniştitor pentru biserica şi neamul nostru se simte dureros în Ardeal, Moldova, Muntenia şi Dobrogea.

O contra propagandă cu mijloace spirituale şi nu poliţieneşti — întrebuinţate de misionari şi preoţii constituiţi în comitete — este cea întâi măsură luată în folosul păstrării credinţei noastre.

Dacă prin perseverenţă reuşim să nu mai perdem victime în cursele înşelătoare ale celor ce prin nimicirea credinţei urmăresc peirea neamului, contra propaganda trebue să se îndrepte direct faţă de ei, — întâi pentru a recâştiga pe cei perduţi, apoi pentru a stăpâni pe ademenitori.

Pasivitatea până la complectă indiferenţă din partea celor întâi chemaţi să poarte grijă de păstoriţii lor, este condamnabilă, mai ales azi, când cei nechemaţi în staul străin, caută să ne fure prin vicleşug ceia ce n'a fost şi nu este al lor: credinţa strămoşească.

Privigheaţi dar prin cultură naţională şi religio[illegible] ai neamului şi b[illegible] tre pentru lum[illegible] şi păstrarea c[illegible] nu-şi dau se[illegible] primejdios [illegible] de rătăcire[illegible]

[illegible]L POPULAR ROMANESC

de MIHAIL VULPESCU

Cântecul popular, cel dela ţară, [illegible] care i-ar fi origina, oglindeşte prin melodia şi cuvintele ce-l alcătuesc, sufletul rasei în mijlocul căreia s'a născut.

Cântecele populare sunt comori fără de preţ, comori de patimi stinse, dar cari trăiesc în acei cari le pot măsura şi simţi adâncimea.

Sunt mărturii unice pentru etnologul încercat, care ştie să pătrunză însemnătatea lor.

Analizând cântecele populare ale unei rase, uşor şi cu preciziune ne putem da seama de calităţile şi defectele ce-i alcătuesc sufletul.

Transformarea viselor dureroase ori vesele, ale celor dela ţară, în cântece, înfăţişează culmile simţirii sufletului lor.

In adevăr, ce simţiminte pot întrece pe acelea cari'ţi împing toată firea să-ţi pui visul în cântece, să te ridici, pentru o clipă, la scânteia eternă a geniului, la perfecţie.

In a[illegible] taina, că auzul unui c[illegible] popular, de pe orice colţ [illegible] pământ ar fi, place atât omului luminat, cât şi celui ce nu ştie slovă. Şi iată de ce muzica meşteşugită lasă de multe ori, reci chiar pe rafinaţi, — ne mai vorbind de oamenii simpli. Intorsăturile unui cântec popular au rămas şi vor rămâne vecinice, ca zicătoarele, ca acele adevăruri matematice, pe cari se bazează echilibrul lumii.

Cântecul popular, cântecul celor ce luptă cu pământul, cântecul ciobanului, ori al marinarului în vechime — când nu se cunoşteau semnele muzicale de azi, adică putinţa de a moşteni cântecul aşa cum a fost — a avut el desvoltarea melodică a cântecului popular de astăzi? Ori a mers pe acelaşi făgaş de desvoltare, cu muzica aşa zisă superioară? Iată o întrebare.

Nu.

Muzica superioară nu-i de cât un copil în faşă, pe lângă ceeace natură şi simţămintele noastre ne cântă în suflet.

Cântecul popular, fără îndoială, şi-a avut fiinţa tot atât de desvoltată ca şi astăzi, de nu mai presus, la popoarele civilizate. El a însoţit civilizaţiile, căci este ştiut că popoarele sălbatece au ca mijloace de expresie câteva semne prin cari se înţeleg la câteva sunte barbare. Cu cât în cântec popular e mai lung şi mai desvoltat, în ceeace priveşte linia melodică, cu atât el este rezultatul unui simţământ mai puternic. Vreau să spun prin a[illegible]tece mai lungi, mai frumoase, [illegible] simţite, poporul acela [illegible] civilizat [illegible] cuvântului.

Rasa cea mai civiliată este aceea care are sufletul cel mai ales, sufletul cel mai bun. Calităţile acestea nu se pot câştiga într'un timp determinat şi nici nu se pot altoi acolo unde am voi; ele sunt moştenirea secolilor, lăsată nouă de rase cu adevărat nobile.

Sunt teorii în jurul folklorului, cari susţin existenţa unui singur isvor de inspiraţie; că adică, un număr de legende ar fi cutreierat globul pământesc, luând, ici colea, noi înfăţişări.

Se crede iarăşi vârştos, că năvălirile barbarilor au schimbat faţa pământului.

Astăzi, popoarele civilizate şi-au desgropat trecutul şi cunosc perfect ceeace le aparţine; amintita teorie a folklorului cade de la sine.

Cât despre înrâuririle datorite năvălirii barbarilor, cred că s'a făcut prea mare zarvă pe socoteala lor. Citim, că ţările noastre au fost drumul lor natural, al acelor năvăliri, năvălitorii răsfirându-se apoi în toată Europa apuseană. Dacă acţiunea năvălitorilor ar fi fost hotărâtoare, ar fi trebuit ca azi să fim bulgari, unguri sau mai ştiu eu ce altă naţie.

Dar ne-a ajutat Dumnezeu să vedem cu ochii aceeace duşmanii noştri numesc minune: eşirea la lumina zilei, ca din pământ, a poporului român — care nu-i departe de douăzeci de milioane de suflete — cu o forţă de viaţă uimitoare, pe care nici o rasă din cele ce ne înconjoară nu o are.

Şi acum ne întrebăm:

Un popor ca acesta, a cărui cucerire nu i-a fost cu putinţă lui Darius, iar lui Traian numai după mai multe expediţii, popor care a fost, de-a lungul secolilor, mezatul atâtor lifte, cum se face că azi se afirmă atât de puternic? Ce anume taină l-a ţinut în picioare atât de mult?

L-a ţinut o comoară fără preţ, cea mai scumpă comoară a sufletului lui: cântecul: L-au ţinut însuşirile dăruite de acea civilizaţie ţărănească, de mii de ani, moştenită de la Dacii nobili şi măreţi şi de la Romanii ageri şi cu voinţă. Dar, pe lângă celelalte bogăţii moştenite, sufletul lui l-a îndemnat *să cânte*. Şi cum să nu-i fie cântecele culmi senine de simţiri, când fata mare priveşte covorul de culori vesele ce-i ese din ac ori din războiu? când mama, cu furca în brâu, în sfârâitul fusului, îşi adoarme o dorul, legănându-l cu piciorul, iar pe deasupra acestui sgomot îşi lasă glasul să cânte ce-i spune sufletul? când ciobanul îşi mângâie sufletul în sunetul fluerului şi în al clopotelor oilor ce'l înconjoară? când plugarul, îndoit pe coarnele plugului, dă drumul sufletului să-şi spună tot amarul?

Acestei forţe de rezistenţă a rasei româneşti se datoresc frumuseţea, bogăţia şi valoarea, nespus de mare, a tot ce sufletul ţăranului a produs.

In adevăr, pentru a veni la cântecul nostru ţărănesc, ce face obiectul iniţial al acestor rânduri, faţă în faţă cu cântecele populare ale celorlalte popoare, constatăm cu mândrie că valoarea lui melodică şi ca inspiraţie poate sta alături de cântecele popoarelor celor mai civilizate; iar, prin lungimea şi variaţia frazelor şi a temelor ce'l alcătuesc, al nostru se găseşte în fruntea tuturor. [illegible] dintre ale noastre cântece [illegible]au proporţii de adevărate *compoziţii* muzicale. Aşa spre pildă „*Doina olteneasca*", „*Doina lui Jianu*", „*Doina moldovenească*", „*Foaie verde grâu mărunt*", de pe Bărăgan, etc., uimesc adânc şi pe folkloristul încercat, şi pe marele compozitor. Inchegarea lor, în scurgerea veacurilor, într'o formă atât de superioară şi bogată, reprezintă expresiunea culminată de nobleţe sau de civilizaţie adevărată (civilizaţie de care vorbesc mai sus), cu care sufletul nostru este înzestrat, în cel mai larg înţeles al cuvântului.

Ca şi *arta decorativă şi poezia noastră populară*, cântecul nostru *popular* înfăţişează o bogăţie nemăsurată, vorbind de numărul cântecelor populare ce ar putea fi strânse şi orânduite de către oamenii pricepuţi în această îndeletnicire.

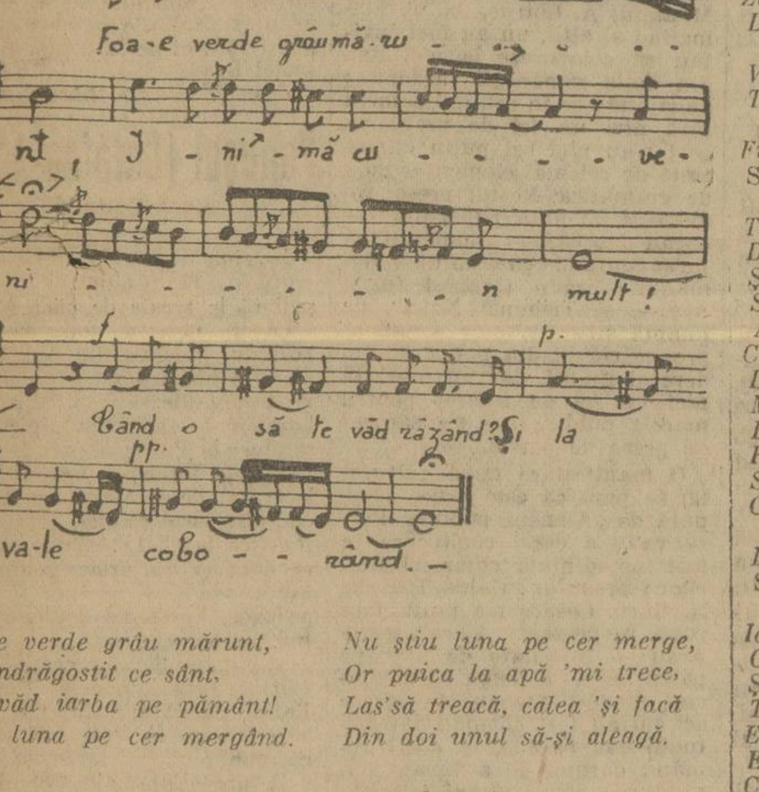

Foaie verde grâu mărunt,
De îndrăgostit ce sânt,
Nu văd iarba pe pământ!
Nici luna pe cer mergând.

Nu ştiu luna pe cer merge,
Or puica la apă 'mi trece,
Las'să treacă, calea 'şi facă
Din doi unul să-şi aleagă.

Du-l-ăi Doamne la pedeapsă,
Pă'l de iubeşte şi lasă,
Cu mărăcini la fereastră.
Mărăcinii să 'nflorească,
Oasele să'i putrezească!

Troiţa Siminii

Lanurile de porumb, cu spicele de curând răsfirate, se legănau lin subt adierea vântului şi scoteau un freamăt aşa de mângâietor, că nu puteai să-l asculţi prea mult, fără să simţi că te fură somnul...

Alături de moş Pătruţ, înaintam călări, spre fundul moşiei, printre aceste lanuri, pe de-asupra cărora priveam tăcuţi, — moşul, cu gândurile lui, eu, cu ale mele...

Ciocârliile, risipite în adâncul slăvilor, vrăjiau cu cântecul lor şi pe Dumnezeu, şi pe oameni...

Un roiu de musculiţe mici, mereu de-asupra noastră, ne petrecea ca pe nişte oaspeţi dragi.

Cu cât suiam coasta dealului, cu atât mai nalte erau porumburile.

La o răscruce de drumuri, o troiţă, cu braţele larg deschise, aţinea calea trecătorilor, iar la spatele ei, o ridicătură de pământ, asemeni acelora ce se văd de-asupra mormintelor.

Troscotul şi muşeţelul se luaseră la'ntrecere, care să crească mai nalte...

Ceva mai la dreapta troiţii, o fântână.

Moş Pătruţ, opri calul, descălecă, mă îmbie şi pe mine să fac la fel, apoi se duse de-a dreptul la troiţă, îngenunchiă, se rugă îndelung în şoapte, cu ochii ţintuiţi asupra Iisusului răstignit pe cruce, se închină de trei ori, atingând cu fruntea iarba câmpului, la fiecare închinăciune, — după care se sculă şi sărută cu adâncă evlavie picioarele Domnului.

Văzându-mă că-l privesc de lângă fântână, moş Pătruţ zise:

— E făcătoare de minuni, nepoate... Şezi colea niţel şi ascultă.

A fost la noi în sat pe vremuri, o fată frumoasă, cum n'aşi putea eu spune... Simina Vraciului...

Fata asta, să erţi, s'a dat în dragoste c'un flăcău şi în scurtă vreme a născut un copil.

Ca să ascundă ruşinea de ochii lumii, a'mpins'o necuratul de şi-a omorât copilul: l-a strâns de gât până n'a mai suflat, apoi l-a îngropat subt un nuc la vie.

Dumnezeu însă, care le vede pe toate, a văzut şi păcatul ei şi n'a lăsat-o nepedepsită, ci i-a luat graiul...

Numa ce s'a pomenit satul cu [illegible]a mută, căut[illegible] spune doa[illegible] prin semn[illegible] ave[illegible] de spus.

Afară de Dumnezeu, nu-i ştia nimeni păcatul şi abia după treizeci de ani i l-a aflat şi lumea...

Să vezi cum s'a întâmplat.

Intr'una din zile, Simina fiind la secere, s'a culcat de amiază sub troiţa asta şi a dormit ca vre-un ceas.

Când s'a trezit din somn, a început să plângă, în genunchi, la picioarele troiţii şi nimeni n'a putut-o ridica de aci, până seara, când toată lumea s'a dus acasă, iar ea a rămas tot în genuchi, plângând.

A doua zi şi-a făcut singură un bordei, în pământ, uite colo unde se mai vede încă groapa aia şi treizeci de ani încheiaţi a stat aci'n câmp, arzând zi şi noapte candela şi rugându-se, trăind ca pustnicii...

După treizeci de ani de chin, de post şi de rugăciuni, Simina cea frumoasă fără seamăn altădată, ajunsese bătrână, urâtă, sbârcită, cocoşată şi cu părul ca neaua de alb...

Intr'una din zile, — ţin minte de parcă eri a fost, — câmpul era plin de oameni la muncă... Tocmai se treerau grânele... Când auzim zarvă mare aci la troiţă, iar oamenii se'ngrămădeau unii peste alţii, să se omoare, nu alt-ceva...

Se'ntâmplase minunea!

Simina îşi căpătase graiul şi, plângând, îşi mărturisea tuturor păcatul săvârşit în tinereţe...

Parcă o aud şi acum:

„...Când l'am strâns de gât, am simţit, cât clipeşti, sbătându-mi-se în mâini ca un crap... Strângând mai tare, a rămas ca o cârpă în mâinile mele... După ce l'am îngropat sub nucul din vie, am auzit un râs ascuţit, cu toate că nu era nimeni pe lângă mine şi, îngrozind-mă de ce am făcut, ca şi de râsul cel ascuţit, am încercat să strig, să chem ajutor, dar amuţisem... Când m'am culcat întâia oară sub troiţa asta, am visat că Sfântul de pe cruce a coborât la mine şi mi-a zis aşa: Să nu te mai mişci de aici şi să te rogi mereu, arzând candela, până ce s'o îndura Dumnezeu să te erte!...

Oameni buni, zise apoi Simina, hohotind, cu părul despletit — se vede că s'a îndurat de mine Dumnezeu şi m'a ertat azi, dar simt că nu mai am mult de trăit... simt că o să mor chiar azi... Să mă îngropaţi lângă troiţă...

Şi căzu jos, fără suflare...

Trei zile a plâns-o satul, apoi i-a împlinit dorinţa şi a îngropat-o chiar aci unde se vede ridicătura asta de pământ, — Dumnezeu s'o odihnească!

Moş Pătruţ tăcu... O lacrimă îi alunecă din gene pe obraji, mai făcu o cruce şi îşi luă pălăria din iarbă:

Să mergem, nepoate.

V. M.

Cuvinte de aur

de V. MILITARU

Omul care vrea să fie
Om întreg, de omenie,
Care vrea, dela cel sfânt
Miluire pe pământ;
Viaţă lină şi senină,
Casă cu de toate plină,
Ocrotire 'n orice loc,
Spor la muncă şi noroc,
Boi voinici trăgând în jug,
Sănătate şi belşug, —

Trebue să nu se-abată
Cu nici-cât şi niciodată
De pe dreapta sfânta cale
Legiuită mai la vale:

Ca să n'ai nimic a cere, —
Să munceşti, din răsputere!

Ce'i al tău, ca să poţi ţine, —
Tu fii drept *cu ori şi cine!*

Zâne chiar, ochi dulci să-ţi facă
Doar femeia ta să-ţi placă!

Vinul şi pe râuri fie, —
Tu să nu cazi în beţie!

Fie-ţi cât de grea povara, —
Să-ţi iubeşti din suflet ţara!

Toate-aceste scurte legi,
Dacă poţi să le 'nţelegi
Şi, de vrei sub scutul lor,
Să mergi drept, în viitor,
Ai aflat acum, prin mine,
Calea ducerii spre bine!
Dar, ca nu cumva să fèric
Mintea ta în întuneric,
Lasă-mă să'ţi scriu în carte
Fiecare lege 'n parte,
Să pricepi şi mai uşor,
Cum să mergi pe calea lor!

Deci, ascultă cum se cere
Să munceşti din răsputere:

Ia aminte la furnică, —
Oricât ştii că e de mică,
Şi-ai s'o vezi că, gospodară,
Toată vara, cât e vară,
Ea, pe deal, pe văi, pe munte,
E 'ncărcată c'un grăunte
Care este, nu arare
De trei ori cât ea mai mare!

Tu să nu faci cu nimica
Mai puţin decât furnica
Şi-o să ai, cum au chiaburi
Toate bunurile gurii!
Şi, când ai belşug pe masă,
Eşti boer *la tine-acasă,*
Şi 'nsemneaz'atunci mai vere,
Că munceşti din răsputere!

Acum află cum e bine
Să fii drept cu ori şi cine:

De-ai muri de-al foamii rău, —
Să nu iei ce nu'i al tău,
Că stăpân nicicând nu eşti
Pe ce însuţi nu munceşti!
Nu porni la trebi, cu furii
Drumului sau ai pădurii!
Aur de ţi-ar pune 'n sită,
Tu să fugi de-aşa ispită!
Să nu vrei nicicând, în pungă,
Nemuncit vre-un ban s'ajungă,
După cum nu vrea să 'ncapă
Untdelemnul pus în apă!
Iată, astfel se cuvine
Să fii drept cu ori şi cine!

Dacă mintea ta a pus
Preţ pe cele de mai sus,
Poate lesne să te facă:
Doar femeia ta să'ţi placă

Nu'ţi vârî 'n inimă spini
Frumuseţilor vecinii,
Chiar de-ar fi ca ea să fi
Mai frumoasă dintr'o mie
Şi chiar dacă gura ei
Ar fi miere, — să n'o vrei,
Căci ea poate să te poarte,
Cât clipeşti din ochi, la moa
Patimile deci să-ţi tacă, —
Doar femeia ta să-ţi placă!

Ori şi cine să te 'mbie, —
Tu să nu cazi în beţie!
Vinu 'i bun, să bei arare;
Unul, două, trei pahare,
Dar de bei cu oala vinul,
Mintea 'şi pierde tot seninul
Şi, eşit din minţi, afară,
Omul, beat, devine fiară:
Treaz, vorbeşte cu măsură;
Beat, răcneşte sau înjură;
Treaz, nevasta-i e iubită,
Beat, — o bate ca pe-o vită!
Treaz, — el n'ar fura un pai
Beat, îţi fură boi şi cai.
Treaz, — nu calcă pe-o omidă;
Beat, — el dă să te ucidă!
De nu-ţi plac acestea ţie, —
Fă să nu cazi în beţie!

Ca să'ţi uşurezi povara, —
Să-ţi iubeşti din suflet ţara!
Şi 'ntr'acestea am de spus,
Tu să fii mereu supus,
Legilor făcute-anume
Ca s'aducă bine 'n lume!
Fii supus acelor cari,
De cât tine sunt mai mari, —
Cum copiii tăi pe tine
Să te-asculte 'ţi pare bine!

Sfaturile-aceste toate
Ţi le dau ca unui frate,
Căruia nimic mai bun
N'aşi putea cândva să-i spun
Şi-ai aflat acum prin mine
Calea mergerii spre bine!

*

Sfaturile acestea toate
Le dau celor dela sate,
Cărora nimic mai bun
N'aşi avea azi să le spun!
Şi, ca frate adevărat, —
Zic: Christos a înviat!

Agricultură-Economie rurală

Sfat către săteni

Ne întristează aducerea la cunoştinţă a unui fapt cu adevărat dureros. Ni se spune anume că în ţară, şi cu deosebire în vechiul regat, se mai află săteni cari, în tocmai cum obicinuiau înainte de război, îşi arendează pământul său o parte din el, cârciumarului, pe câte 5 şi uneori chiar 10 ani, devenind cu chipul acesta tributarii permanenţi ai cârciumarului, până în ziua când înglobaţi ni datoria pe rachiu pe care n'o mai pot plăti vreodată, recurg la vânzarea pământului şi odată alunecaţi pe povârnişul acesta, îşi pot lua pentru vecie rămas bun dela moşioara lor.

Când săteanul e singur şi de capul lui, urmările acestui pas preşit, nu sunt o pagubă prea simţitoare, dar când este familist, aşa cum se întâmplă aproape în unanimitatea cazurilor, atunci paguba este sigură şi mizeria se'ncuibează repede punând stăpânire pe întregul cămin care nu se mai poate scutura de povara ei.

De aceea, sfătuim pe bunii noştri prieteni şi inimoşi români — preoţi şi învăţători — sprijinitori calzi şi entusiaşti ai acţiunii noastre culturale de până acum, şi sperăm şi de aci înainte să nu pregete întru propovăduirea atitudinei celei drepte, sfătuind pe sătenii rătăciţi, să-şi muncească pământul, căutând să-l smulgă treptat-treptat din ghiarele acelor corbi ai satelor cari sunt şi otrăvitorii lor.

Opera aceasta cu adevărat românească numai preoţii şi învăţătorii o pot desăvârşi şi de aceea toată onoarea lor le revine şi noi nu vom osteni s'o revendicăm pentru ei.

V. B.

Pentru exportatorii de cereale. — Consulatul Republicii cehoslovace din Cluj comunică următoarele:

Exportatorii români, cari exportă în Republica cehoexportează în republica cehoslovacă grâu, secară, orz, porumb, hrişcă, meiu, malţ, măzăriche, fasole, mazăre, linte, orez, făină şi producte de făină, struguri proaspeţi, ceapă, usturoi, miere de albine şi artificială, deci cari exportă articole conform tarifului cl. VI-a şi conform tarifului Nr. 35 a, 41, 80 al tarifului vamal cehoslovac, sunt obligaţi să prezinte certificate de origine şi în viitor, oficiilor vamale cehoslovace. Aceste certificate însă nu mai trebuesc vizate de către autorităţile cehoslovace, reprezentative în România.

Depozite de unelte şi maşini pentru nevoile ţărănimii. „Centrala cooperativelor săteşti" a luat măsuri să înfiinţeze mai multe depozite de maşini şi unelte agricole, punându-se în acest scop în strânsă legătură cu fabricile române şi străine.

Zilele astea a sosit în Bucureşti, dela una dintre fabricile germane, o maşină de secerat, pentru experimentare. La uzinele Filaret, proprietatea „Centralei cooperativelor", s'a făcut, în faţa reprezentanţilor Ministerului de agricultură, al Uniunii centrale a sindicatelor agricole şi al „Centralei cooperativelor de producţie şi consum", prima încercare cu maşina sosită.

In curând, va sosi din Germania şi o semănătoare, adusă tot spre probă şi care va fi supusă aceleeaşi experimentări.

In vederea lucrărilor agricole, cu începere din toamna aceasta, Centrala cooperativelor, având depozite organizate, va putea să dea primul concurs pentru realizarea planului de intensificare agricolă.

UN MIJLOC CONTRA RUGINII CEREALELOR. — Pagubele cauzate agricultorilor de rugina cerealelor sunt de cele mai multe ori foarte mari. Tocmai semănăturile cele mai frumoase sunt de obicei lovite de acest flagel, care micşorează recoltele de obicei cu 50 la sută şi chiar mai mult. In anul 1926, rugina a căzut în diferite ţări şi în ţara noastră cu foarte mare furie, fapt care a cauzat scăderea şi deprecierea recoltei cerealelor mai ales a grâului. Incă de la 1898, Frank, profesor de agricultură în Berlin, a cerut agricultorilor practici să sprijine ştiinţa agricolă, pentru combaterea ruginii cerealelor, rămasă atâta vreme fără leac.

Se ştie, că rugina se prăseşte şi stă cu preferinţă pe anumite plante şi arbuşti, între cari sunt: Dracila (Xanthium spinosum L); Verigariu (Rhamnus cathartica L.); Cruşân, Lemn câinesc, (Rhamnus Frangula L., syn. Frangula Alnus Mill.); Mălin, Prun sălbatec, (Prunus Padus L., syn Cerasus Padus D. C. sau Padus racemosa Gilib); Potcapul călugărului, Dintele leului, (Leontodon hispidus L.) Susaiul (Sonchus arvensis L.); Podbal, (Tussilago Farfara L) şi Pirul (Triticum repens L., syn. Agropirum repens P. Beaur). Aceste plante şi arbuşti sunt de fapt duşmanii holdelor, cari trebuesc combătuţi cu toată energia de toţi agricultorii, spre a se putea stârpi mijlocul de propagare al ciupercei parazite, care formează rugina cerealelor.

Pentru combaterea ruginei se recomandă îngrăşarea pământului arabil cu săruri minerale, cari întăresc celulele foilor şi cu aceasta puterea de rezistenţă a întregii plante. O gunoire parţială, sau una prea puternică cu azot în formă de salpetru, contribue la o desvoltare exagerată a celulelor, ceeace inmoaie planta şi formează un teren prea expus parazitului. Un agricutor german, din Altmark, a încercat cu succes sarea de bucătărie, în forma celei ce se dă la vite, pentru prevenirea şi combaterea ruginei. El a dat 200—300 kgr. la hectar din această sare primăvara, bine pisată şi cât mai regulat răspândită peste semănătură. In deosebi pentru grâu el recomandă acest mijloc, căci grâul suferă de obiceiu mai mult.

D. G. P.

(După „Buletinul agriculturii" din 1926).

Cum pot da vacile lapte bun. — O mare revistă agricolă franceză **(La vie agricole et rurale)** dă următoarele sfaturi, întemeiate pe priceperea oamenilor de ştiinţă.

Vacile de lapte trebuesc îngrijite bine (să nu fie puse la jug şi să li se dea adăpost şi hrană bună).

Cea mai mare cătime de lapte o dă o vacă între a 4-a şi a 5-a fătare. Iarna dă lapte mai mult, de cât vara, şi mai bogat.

Organele lactifere (ţâţele), au nevoie de odihnă cel puţin 25—30 zile dela întercare, până la o nouă fătare, deci până când încep a da iar lapte.

Dacă mulsoarea e prelungită mult, până aproape de fătare, cătimea laptelui pe care-l va da vaca după ce fată şi calitatea lui chiar vor fi mai slabe.

Conferinţa internaţională a grâului. — La 25 Aprilie se va deschide la Roma conferinţa internaţională a grâului, organizată de Institutul internaţional de agricultură.

La această conferinţă a fost invitată şi România.

Printre alte chestiuni vor fi discutat: metodele de cultură, mecanica agricolă, lupta contra boalelor şi insectelor cari atacă grâul; comerţul cu grâu din punctul de vedere al standardizării, transportului şi conservării; chestia practică a întinderii suprafeţelor destinate culturii grâului, mijloa... a obţine o producţie ...dicată, etc.

La ...ă conferinţă Ministerul de agricultură a numit o delegaţie, din care fac parte d-nii Neculcea, E. Marian, Gigârtu şi Gafencu.

Vorbe cu tâlc

Cultura pământului a stat şi va sta întotdeauna la baza civilizaţiunii lumilor din toate timpurile şi din toate locurile.

Pentru progresul omenirii, înjugarea celui dintâiu bou la cea mai rudimentară unealtă de răscolit pământul, este tot atât de importantă ca şi descoperirea puterii aburului sau a electricităţii.

*

In agricultură este foarte uşor de început, însă foarte greu de sfârşit bine.

Pentru reuşita sigură nu este nevoe numai de entuziasm şi de capital, ci în mult mai multă măsură de raţiunea întreprinzătorului.

*

Noţiunile asolament şi rotaţiune nu se suprapun.

Pe când prima se referă la succesiunea plantelor în spaţiu, cea de a doua exprimă succesiunea lor în timp.

Constant Niţescu

Populaţia oraşelor noastre

POPULAŢIA ORAŞELOR MARI DIN ŢARA. — După datele nesigure de până acum oraşele cele mai mari ale României ar avea:

Bucureşti 800.000 locuitori, Chişinău 190.000, Iaşii 186.000, Galaţii 180.000, Cernăuţii 115.000, Timişoara 100.000, Brăila 100 mii, Ploeştii 98.000, Clujul 95 mii, Oradea-Mare 90.000, Arad 79.000, Craiova 70.000, Constanţa 65.000, Satu Mare 59.000, Braşovul 55.000, Cetatea Albă 50.000, Ismail 50.000, Tighina 50.000, Bălţi 45.000, Buzău 45.000, Hotinul 40.000, Sibiul 40.000, Botoşani 38.000, Soroca 36.000, Bazargic 35.000, Turnu-Severin 35.000, Tg.-Mureşului 34.000, Sighetul-Marmaţiei 30.000, Bârladul 30.000, Bacăul 28.000, Focşanii 27.000, P.-Neamţ 25.000, Belgradul 25.000, Orheiul 25.000, Romanul 25.000, Lugoşul 24.000, Giurgiu 23.000, Tulcea 23.000, Piteştii 22.000, Călăraşii 22.000, Tecucii 21.000, Tg. Jiul 20.000, Caracal 20.000, Vasluiul 18.000, Dorohoiul 17.000, Rădăuţii 17.000, etc.

Recensământul populaţiei, care va fi făcut în chiar prima zi de Paşti, ne va arăta care-i creşterea adevărată a populaţiei acestor oraşe, dinainte de războiu până azi.

x □ x

Hora şi cârci...

Fericit este neamul care îşi păstrează obiceiurile neştirbite.

Nimic mai frumos şi mai adevărat-!

Viaţa m'a purtat prin multe meleaguri ale ţării noastre. Am cunoscut multe sate, multe obiceiuri, multe datini, lăsate nouă moştenire din moşi strămoşi.

In unele locuri mi se umplea sufletul de bucurie, şi ochii de lacrimi, când vedeam sfinţenia cu care erau păstrate acestе sfinte moşteniri ale trecutului nostru, atât de mult isbit de furtuna încercărilor grele. In alte părţi îmi sângera sufletul, când vedeam schimonosirea obiceiurilor noastre, din îndemnul multor maimuţoi sau nemernici.

Dar ceia ce m'a durut mai mult, ceia ce m'a făcut să mă revolt, a fost batjocorirea horei noastre româneşti, pe care mulţi netrebnici au imperechiat-o cu cârciuma; hora noastră, înfrăţită cu trecutul nostru, plămădită în puţinele clipe de bucurie odată cu cântecul, cu doina, lăsată nouă ca cea mai sfântă moştenire.

Nu vorbesc de oraşe, căci aici aproape nimeni nu mai voeşte să audă de *hora* românească, le e ruşine s'o mai joace. Putregaiul a pătruns adânc în pătura oraşelor. Completurile mahalalelor, sunt maimuţărie curată, destrăbălare şi nemernicie.

In zilele de sărbătoare, când străbaţi satele şi în multe părţi vezi învârtindu-se hora în faţa cârciumii, în cârciumă chiar, în aerul stricat, unde acreala vinului prost şi al rachiului blestemat pune nestatornicie în inimă, în gând şi în fapte, gândul ţi se duce cu mult timp în urmă şi retrăeşti trecutul neamului tău cu puţinele lui licăriri de mulţumire, par'c'auzi chiotul vesel al strămoşilor sub umbra stufoasă a codrilor şi simţi în vinele tale ropotul horei sau chindiei, în melodia armonioasă a scripcei sau fluerului.

In mijloc, tinerii mână în mână învârtesc hora; pe margini bătrânii şi bătrânele, cu nepoţeii de mână, îşi privesc odraslele.

Aşa era hora bătrânească, departe de tina păcatului, în mijlocul naturei vesele şi nevinovate, în crâng, în codru, în luncă sau sub umbra unui pom bătrân, mărturie a multor vremuri de grea încercare. Azi, în multe părţi hora se face la cârciumă.

Vezi aci împerechiaţi, fete tinere, flăcăi, duşi de dorinţa jocului; bătrâni şi bătrâne, cari şi-au uitat de datoria sfântă de a-şi îndepărta copii de otrava băuturii; chipu... băutură, cu vorbe... şi gânduri negre în suf... de mult şi-au uitat de biserică şi de Dumnezeu.

Care să fie cauza acestui rău aşa de mare?

Cârciumarii — şi în ţara noastră sunt 157.000 de cârciumi, 157.000 de guri otrăvitoare dintre care 130.000 sunt ţinute de străini — oameni cari de mult au luat-o pe alături cu drumul cinstei, cari au tot interesul să strice, cu bună credinţă, datoria şi obiceiul strămoşesc. Plătesc lăutari ca să cânte tinerilor din sat *„fără plată"*, — zic ei, — ştiind că prin felul acesta atrag la cârciumă şi pe tineri şi pe bătrâni. Bătrânii în loc să-şi privească odraslele, — se aşează la masă cu paharul de rachiu în faţă şi beau tot timpul; tinerii obosiţi de joc vin şi ei să se *„mai răcorească"* şi astfel tineri şi bătrâni beau împreună, iar după puţină vreme hora nu mai e horă, nu mai are veselia ei naturală, ci o veselie forţată, o veselie născută din turburarea minţii cu ajutorul paharului şi în locul chiuiturilor, auzi vorb...e, înjurături şi de multe ori ...ma-na horă se sfârşeşte cu bătae şi poate — ferească Dumnezeu — cu crime.

In chipul acesta câştigul cârciumarilor creşte.

E dureros dar foarte adevărat.

In puţine locuri mi-a fost dat să văd, cum tinerii îşi plăteau, după puterile lor, pe lăutari şi fugeau cât mai departe de cârciuma blestemată. In Ardeal, mai nu e sat în care să nu se găsească aşa zisul *„pavilion"* de joc, unde tineretul învârteşte hora bătrânească şi pe timp frumos şi pe timp urât. Ce frumoasă e hora departe de cârciumă, câtă veselie, câtă dragoste de frumos!... şi gândindu-te la cei rătăciţi, plin de amărăciune te întrebi: *Cum se poate împăca cârciuma cu hora, veselia sufletului cu veselia dăunătoare a trupului, frăgezimea tinereţii cu acreala vinului, chiuiturile horei cu înjuraturile beţiei; cum se poate împăca tresărirea inimei dornice de viaţă cu viciul care duce la pieire sigură?*

Voi toţi cari vă iubiţi neamul, vie-vă milă de obiceiurile strămoşeşti şi sfătuiţi pe semenii voştri, cu vorba şi cu fapta, să nu le mai necistească. Nici odată su nu ziceţi că e târziu. Gândiţi-vă la cuvintele Mântuitorului: *„Şi cei din ceasul al unsprezecelea vor intra în împărăţia cerurilor"*... Numai atunci, când vom îndepărta relele din sufletul poporului, vom putea să zicem:

Ferice de tine ţara...

Em. C. Pascul...

Scrisori din Arad

„ATENEUL POPULAR PARNEAVA". — Festivalul „Mărăşti". — Festivalul soc. „Mormintele Eroilor".

Arad, 4 Aprilie

Aradul, veche cetate culturală românească, începuse să figureze ca drept centru cultural, mulţumită numai trecutului său; de oarece — în afară culturale, — sau deşi însemnade neînsemnate manifestări te, dar fără continuitate — de după războiu, viaţa culturală arădeană este în continu declin.

Afirmaţia de mai sus nu poate suferi nici un fel de desminţire, întrucât ori cine ar lua în mâini ziarele româneşti locale — în special „Cuvântul Ardealului", organ zilnic al guvernului — se cruceşte de halul de schilodire a frumoasei noastre limbi româneşti şi nu poate pricepe cărui fapt se datoreşte nenorocirea. Răspunsul, pentru cei cari nu-l ştiu, este următorul: ziarişti şi publicişti ca I. Montani, A. Cotruş, Al. T. Stamatiad şi alţii, nu au fost invitaţi să colaboreze la nici una din foile româneşti arădene; angajându-se în schimb oameni fără nici un fel de pregătire, cari n'au nici cel puţin cunoştinţă de cel mai elementar curs de gramatică. Restul presei româneşti, „Voinţa poporului" — organ fascist, — „Românul" a nu se confunda cu vechiul („Românul") organ ţărănist fuzionat — şi „Tribuna Nouă" de nuanţă liberală, este scrisă aproape corect din punct de vedere al limbei, dar nu prezintă nici un fel de interes pentru marele public, care s'a săturat de presa de partid.

O manifestare nouă culturală, se pare că este aceea începută de „Ateneul popular Pârneava", a cărei conducere a fost încredinţată chiar iniţiatorilor: preoţilor: Caius Turic şi N. Bâru. Ceeace n'a putut face până în prezent „Astra" secţia Arad — înfiinţate de aproape patru ani — a reuşit să facă acest modest Ateneu, de oarece aci nu au fost chemaţi intelectualii de paradă, ci acei români, dornici de a scoate din rândurile cărţei sfatul folositor îndeletnicirii lor.

Numele membrilor Ateneului popular Pârneava, nu au fost trâmbiţate de nici un fel de presă; ei nefiind recrutaţi nici din rândurile doctorilor şi nici cel puţin din acela al domnilor — domni înţelegându-se toţi acei cari au strae nemţeşti. Ateneul popular Pârneava, îl indică însăşi numele său, ceeace poate fi. Pârneava fiind singura suburbie a Aradului, unde elementul românesc se găseşte în complectă majoritate şi deci dacă am zis suburbie, se'nţelege dela sine să aci locuesc românii muncitori ai ogoarelor vecine Aradului. Ei sunt aceia, pe ale căror strade, în zilele de sărbătoare se vede albind haina tradiţională românească; haina care aminteşte pe cea purtată în jurul Albei Iulia — fiind dovezi că românii pârnăveni caşi cei din comuna Curtici, au venit aci, în a doua jumătate a secolului al XVIII, chiar din acel ţinut.

„Ateneul popular Pârneava", înfiinţat de abia o lună, a avut două frumoase manifestări culturale — ambele în „Casa Naţională" din acea suburbie, iar în ziua de 3 Aprilie, echipa de jocuri naţionale, caşi corul ateneului, au fost numerile de atracţie ale festivalului „Mărăşti", care festival s'a dat în monumentala sala a palatului cultural, deschis fiind de către d. general Mărgineanu, care a vorbit despre luptele de la Mărăşti.

In seara zilei de 9 Aprilie, în acelaş local, a avut loc festivalul soc. „Mormintele Eroilor", aranjat fiind de către d. căpitan Popovici de la comenduirea pieţei Brad.

Al. Negură

x □ x

Popuşoi (Cetatea-Albă)

Cerc. Cultural

In ziua de 27 Martie cercul cultural „D. Cantemir" a ţinut şedinţă la şcoala de băeţi.

La ora 10 a. m. toti membrii corpului didactic din cerc, au mers la biserică unde s'a oficiat un tedeum de către S. S. preotul Lozanov, în amintirea alipirii Basarabiei la Patria Mumă.

Şedinţa intimă a fost deschisă la ora 11 de d. Alexandru Buhociu, directorul şcoalei, prin lecţia pracitcă la cl. IV. din compunere, după care a urmat conferinţa asupra vieţii şi operilor marelui pedagog, Pestalozzi desvoltată de înv. Barbăroşie Nat.

Şedinţa publică a început la ora 2 p. m. prin intonarea „Imnului Regal" de către învăţători şi elevii şcoalei. In faţa unui numeros public.

D. preşedinte al Cercului, a vorbit despre: Obligativitatea învăţământului şi foloasele şcoalei. S'a jucat apoi ipesa „Umbrela pierdută de către elevii cl. V-a sub conducerea d-lui A. Buhociu.

S'a recitat poezii patriotice şi populare şi s'au jucat dansuri naţionale de către elevii şcoalei, îmbrăcaţi în frumoase costume naţionale.

Deasemeni au plăcut... tecele însoţite de mi... ice ale Grădinei de... de d. Iacovenco S...

Şedinţa s'a sfâ... să comună.

...casă moldoveni emigraţi ...N BRAZILIA

...sută de emigranţi din Ismail şi Cetatea-Albă, au revenit în ţară.

Ismail, 30 Martie

Zilele acestea am putut vede aun grup de emigranţi moldoveni întorcându-se din Brazilia, unde bieţii oameni au avut de îndurat una dintre cele mai mari deziluzi, căci „ţara făgăduinţii" — aşa cum le fusese descrisă Brazilia — nu e decât o ţară unde au cunoscut mizeria cea neagră!

Aceste familii de emigranţi, din Ismail şi Cetatea-Albă, povestesc lucruri cari întrec orice închipuire. Amăgiţi de propagandiştii soceităţilor de emigrare, cari le descriau Brazilia în culori uimitoare, aceşti nenorociţi s'au lăsat atraşi de miragiu, şi-au vândut averile şi au plecat cu nădejdea în suflet. Descrierea drumului făcut, peripeţiile cu paşapoartele, sunt pasagii de un dramatism ... Dar cu toate acestea, ... vor găsi însfârşit ...pătul călătoriei, ii ...rabde toate relele ...ntâlnite în cale. În...mădiţi cu sutele prin gări şi porturi, aşteptau cu înfrigurare să plece mai departe spre „ţara miragiilor". Câte formalităţi şi cât sbucium până la ajungerea pe ţărmul american! Acolo au fost distribuiţi pe numeroasele „fazande" ale cultivatorilor spanioli şi italieni. Emigranţii din toată lumea s'au adunat în acele meleaguri, atraşi de acelaşi miragiu. Spaniolii în special, aşezaţi pe „estanciile" lor, ca nişte duci feudaţi, comandă turmele de robi cu biciul. Aceşti proprietari, mai toţi bandiţi şi corsari fugiţi de teama răspunderilor, nu cunosc mila. De aceia calvarul emigranţilor nu mai are sfârşit. Muncind câte 17—18 ore pe zi, aceştia cad istoviţi şi îşi uzează în câtva timp orice forţă de rezistenţă. Infirmeriile sunt pline de neputincioşi, cari mor cu zile, blestemând ceasul în care au avut inspiraţia drăcească de a pleca.

Autorităţile se poartă drastic cu emigranţii şi evadarea e de multe ori aşa de periculoasă, încât mulţi au avut de a face cu gloanţele jandarmilor. Cei cari au reuşit să scape, n'au avut bani pentru drum şi au rămas prin marile oraşe ale Braziliei şi Argentinei: Buenos-Ayres, Presa, San-Paulo, Rio de Janeiro ş. a., îndurând un nou calvar. Fetele tinere, neavând nici o posibilitate de a lucra şi necunoscând decât limba natală, ...fost ...ficate de negustorii de carne vie şi atrase prin casele de toleranţă, unde au cunoscut ruşinea cea mai degradatoare, fiind bruscate şi lovite de drojdia societăţii, beţivi, bandiţi şi alţii. In acele locuri de pierzanie erau păzite cu străşnicie şi treceau dintr'o spelunca în alta, ca orice marfă fluctuabilă, tuberculoase şi degradate trupeşte şi sufleteşte. Multe dintre ele au sfârşit pe lespezile spitalelor, ucise de tuberculoză şi de mizerie.

Am putut sta de vorbă cu câţiva bărbaţi tineri, slăbiţi de suferinţă, cari mi-au descris viaţa de luptă ce au dus-o acolo, cu o evocare a realităţii de fapte care-ţi aduce lacrămi în ochi: slăbiţi de friguri galbene, înţepaţi de insecte veninoase, sub un soare arzător, lucrau un pământ neprimitor, desţelenit doar de câţiva ani. Sub conducerea vechilor chilieni, oameni de o rară ferocitate, cari secondează în totul pe stăpânii lor, trebuiau să lucreze fără odihnă ceasuri întregi, vărsând lacrimi amestecate cu sânge şi visând la liniştea de acasă.

Zilnic vedeau sosind noui emigranţi, aduşi între jandarmi, cu câte un sac rudimentar în spate, oprindu-se în faţa „bungalowelor" proprietarilor, pentru a fi împărţiţi la lucru. Culturile braziliene, cari se întind pe sute de hectare, sunt bântuite de ploi grozave, furtuni grozave, sau nori uriaşi de praf, pentru ca în urma dezastrului, culturile să fie refăcute de către bieţii nenorociţi, cari nu mai au nici o putere de a munci, dar pe cari vechilii îi mână ca pe nişte lucruri inerte. Alţii au fost puşi la lucrarea marilor canale de irigaţie, lucrând din greu sub comanda inginerilor spanioli, cari mai au puţină omenie, căci aceştia au venit aici nu din dragostea de a se îmbogăţi, ci pentru a uşura nevoile bieţilor nenorociţi. Dar aceste cazuri sunt aşa de rari, încât mai nici nu se poate vorbi despre ele. Pentru ca să uite de nenorocirea lor, bieţii moldoveni, amestecaţi printre tot felul de oameni de alte naţionalităţi, îşi omoară ceasurile prin tavernele plantaţiilor, unde nu consumă de cât alcooluri tari, ucigându-se moraliceşte şi trupeşte.

Nenorociţii cu cari am stat de vorbă sunt fericiţi acum că au putut scăpa de chinuri şi revin în ţara lor cu speranţa că, prin muncă cinstită, îşi vor reface gospodăriile părăginite. Sunt convinşi că vor avea de întâmpinat greutăţi, dar cel puţin vor fi în ţara lor, pe pământul udat de lacrămile şi sudoarea părinţilor. Datoria tuturor celor ce simt româneşte este să-i ajute la ridicarea gospodăriilor distruse.

In primul rând, Statul, ca un părinte care-şi vede fiul rătăcit întors acasă, are imperioasa datorie să le întindă o mână de ajutor.

Iordan Bucă

Revizuirea supuşilor străini

In cursul lunii Iunie a. c., se va face revizuirea generală a tuturor supuşilor străini, cari îşi câştigă existenţa în ţară, fie ca patroni, fie ca salariaţi sau sub orice altă formă şi orice profesiune vor fi având, indiferent de data expirării termenului de liberă petrecere.

In acest scop, s'a instituit pe lângă fiecare inspectorat regional al muncii câte o comisiune de revizuire, care se va compune din inspectoratul respectiv al muncii, delegatul direcţiei siguranţei generale a Statului, delegatul D. de industrie şi comerţ, un patron şi un salariat, aceştia din urmă numiţi de Ministerul Muncii pe baza recomandării asociaţiilor profesionale respective.

Comisiunile de revizuire vor începe a lucra pe ziua de 1 Iunie 1927.

*

Comisiunile de revizuire vor acorda termen de şedere în ţara până la 1 Iunie 1928:

a) Supuşilor străini imigranţi, cari s'au prezentat la revizuirea din anul precedent, fie la comisiunile de revizuire, fie la comisiunea migraţiunilor şi au obţinut termen până la 1 Iunie 1927;

b) Acelora cari deşi nu s'au prezentat la revizuirea din anul precedent, pot totuş dovedi cu acte oficiale de orice natură că locuesc în România în mod permanent dinainte de 1 Septembrie 1925;

c) Acelora cari au intrat în ţară după 1 Iunie 1926 şi au termen de 1 Iunie 1927 fără menţiunea de „ultim", dacă comisiunile vor găsi că rămânerea lor în ţară mai este necesară.

Pentru cei din această categorie a căror rămânere în ţară, comisiunile de revizuire n'o găsesc necesară, se va înainta ... actele ministerului ...misiunea migraţiu... de un referat ...motiva opiniunea ...

... cari posedă ...isterului de ...t cereri pen... România, ...liberă petrecere prelungite până la 1 Iunie 1927 la revizuirea precedentă, în cazul când pot dovedi că locuesc în România în mod permanent dinainte de 1 Septembrie 1925.

Grădinarilor autorizaţi de comisiunea migraţiunilor să intre în ţară pentru cultura zarzavatului după 1 Ianuarie 1927, li se va acorda termen ultim 1 Decembrie 1927.

*

Tuturor acelora cari nu intră în categoriile de mai sus, comisiunile de revizuire le vor acorda ultim termen de 3 luni începând dela data revizuirii cererii lor, afară de acei cari au biletele de liberă petrecere cu termene ultime expirate.

*

Impotriva hotărîrilor comisiunilor de revizuire se va putea face apel de către cei interesaţi, afară de aceia cari la revizuirea anterioară sau ulterior prin comisiunea migraţiunilor au obţinut termene ultime.

o □ o

Din Căciuleşti (Neamţ)

Duminecă 3 Aprilie a fost, la şcoala din satul Turtureşti, şedinţa cercului cultural învăţătoresc.

Lecţia practică luată din religie ţinută de d. N. Popovici, directorul şcoalei. A urmat critica. In şedinţa intimă, d-l Popovici a făcut „Metodica religiei". Masa comună a fost pregătită de d-l Popovici. La ora 2 d. a. s'a început şedinţa publică cu un cântec. Au urmat diferite poezii şi cântece. Au vorbit sătenilor: d-l Victor Săndulescu-Popaliţa despre „Respectul datinelor creştineşti" şi părintele Gheorghiu-Girov despre „Construcţia şcoalei din sat". Amândoi vorbitorii şi-au desvoltat conferinţele într'o limbă populară şi au fost ascultaţi de săteni cu mare dragoste.

In acest sat noul local de şcoală s'a ridicat, până la acoperiş, şi trebue numai decât terminat, deoarece cu mare greu se găsesc case de închiriat. In prezent şcoala e în casele învăţătorului.

Informaţii

TUTUROR abonaţilor, cititorilor şi colaboratorilor noştri, tuturor celor cari — cu simţimânte româneşti — ne preţuiesc şi ne încurajează, le urăm, cu prileju Isărbătorilor Sfintelor Paşti, tot binele pe care şi'l pot dori ei înşişi.

PENTRU ABONAŢI, CITITORI ŞI COLABORATORI.— Spre a da un nou avânt acestei gazete culturale, al cărei rost e cunoscut şi preţuit astăzi în toate părţile ţării, am fost nevoiţi să mutăm redacţia şi administraţia în Bucureşti.

Ca şi până astăzi, „Cultura poporului" îşi va împlini menirea, cu gândurile bune ce au îndrumat-o de la început.

Pentru folosirea tuturor darurilor — materiale şi sufleteşti — cu cari le-a hărăzit Dumnezeu, popoarele, ca şi inşii, n'au de cât o singură putere: CULTURA.

Creşterea, întărirea şi ridicarea unui neam sunt cu putinţă în măsura în care rosturile culturii sunt înţelese şi împlinite.

Cerem tuturor abonaţilor, cititorilor şi colaboratorilor noştri, şi de acum înainte, înţelegere, păstrarea legăturilor cu noi şi străduinţa laolaltă pentru binele obştesc.

Din parte-ne, ei pot pune temeiu pe folosul acestor legături.

Fie, să ne putem bucura totdeauna de roadele străduinţelor noastre unite.

Aducerea în ţară a depozitului nostru de aur din Anglia. — A venit ştirea din Londra, că d. Burileanu, guvernatorul Băncii naţionale, s'a înţeles cu Monetăria engleză să ne bată monedă de aur în valoare de 20 milioane lei aur, deci, cam pentru 800 mii lire sterline.

Aurul va fi luat din depozitul pe care Banca naţională a României îl are la Banca Angliei.

Restul depozitului de aur, în sumă de 3.200.000 lire sterline ce ne mai rămâne acolo, va fi restituit României în câteva luni.

Un muzeu (?) al falclorului muzical românesc. — Comoara, pe care o alcătueşte falclorul muzical românesc, e una dintre marile comori de frumuseţe sufleteşti şi artistice ale neamului nostru.

O ştire, foarte puţin cuprinzătoare, ne spune că, anul acesta, e prevăzut în budgetul Ministerului artelor un fond pentru înfiinţarea unui muzeu fonogramic şi că a fost numită o comisie, alcătuită din trei distinşi cunoscători şi preţuitori de seamă ai folclorului, Tiberiu Brediceanu, Kiriac şi Georgescu-Breazul, cu însărcinarea să lucreze la înfăptuirea hotărîtului muzeu.

E o iniţiativă asupra căreia vom avea de vorbit.

Preoţii şi medicina socială.— Ministerul sănătăţii a premiat, după cum se ştie, o lucrare a d-lui dr. V. Gomoiu, cu subiectul **„Preoţimea în slujba operelor de ocrotire şi medicină socială.** Lucrarea aceasta e acuma la tipar şi va fi împărţită tuturor preoţilor din ţară.

Lupta contra alcoolismului în Turcia. — In Ianuarie s'a constituit, la Angora, o asociaţie cu numele „Semiluna verde", care are de scop stârpirea alcoolismului în Turcia. Propaganda antialcoolică va fi făcută prin prelegeri, presă şi broşuri ştiinţifice. Numărul membrilor înscrişi în asociaţie a ajuns, în luna Martie la aproape cinci mii.

In statistica publicată de „Semiluna verde" se arată că din cinci mii de cazuri penale, înregistrate anul trecut, 750 au fost datorite influenţei alcoolului.

Cărţi editate în Cehoslovacia. — O statistică oficială ne arată că, în 1925, au fost editate în Cehoslovacia următoarele lucrări:

Proză, 1093 volume, poezie, 147; scrieri religioase 207; filosofice, 112; juridice, 310; medicale, 140; ştiinţe naturale, 160; istorie, geografie, călătorii, 280; istorie literară, biografii, 249; pedagogie, 150; matematici, 47; technică, 319; contabilitate şi stenografie, 126; etnografie, 277; sport, educaţie fizică, chestiuni militare, 116; artă şi muzică, 54; limbi 107; teatru, 412; amintiri de războiu, 72; calendare, 61; cărţi pentru tineret, 220; diverse 12.

Totalul lucrărilor editate este de 4721, faţă de 4256 în 1924 şi de 5669 în 1923.

Marina de comerţ greacă şi-a mărit enorm tonajul, prin achiziţia de către armatorii greci a numeroase vase, cele mai multe cumpărate la Londra. Totdeodată e de ţinut seama, că, în afară de pierderea vasului „Odysseus", marina greacă de comerţ n'a suferit nici o micşorare a tonajului său, în ultimul timp.

Cel mai mare pipe-line din lume. — Un proect de pipe-line a fost făcut pentru transportul gazului natural de la Pandandle la Kansas City (America). Acest pipe-line va măsura 720 kilometri; costul instalării lui va fi de 20 milioane dolari.

Un pipe-line e un conduct, o ţeavă mare, cu închizători mecanice, pe care se dă drumul petrolului şi esenţelor scoase din el, spre a ajunge mai repede acolo unde trebuesc trimise.

Creşterea depunerilor la băncile poloneze. — Dela jumătatea anului trecut, depunerile, la instituţiile bancare poloneze, se află în continuă creştere. La 30 dintre cele mai importante bănci poloneze, depunerile dela sfârşitul lui Octombrie 1926 au fost de 66 milioane zloţi; la sfârşitul lui Noembrie, de 70 milioane zloţi şi la începutul anului 1927 de 75 milioane zloţi. Depunerile în primele două luni din 1927 au crescut şi ele în mod considerabil.

CONGRESUL INTERNAŢIONAL DE AGRICULTURA DIN ANUL ACESTA — al XIII-a — va fi la Roma, de la 26 Maiu până la 1 Iunie.

Institutul internaţional de agricultură, din iniţiativa căruia e organizat congresul, ca în toţi anii, face toate înlesnirile de drum posibile.

Termenul de înscriere la congres şi pentru participarea la excursiunile ce vor urma, expiră la 10 Maiu.

CATA PAGUBA I-AU PRICINUIT ANGLIEI GREVELE ŞI CONFLICTELE INDUSTRIALE IN 1926.— Din statisticile oficiale, rezultă că, în cursul anului trecut, în urma grevelor şi a conflictelor industriale, s'au pierdut în Anglia 162 milioane 780 mii zile. Cifra e de aproape două ori mai mare decât cea din 1921, când s'au pierdut, din cauza grevei miniere, 85.870.000 zile. In timpul grevei, industria metalurgică a fost în special atinsă, procentul şomerilor în această industrie, care era de 16.1 în Aprilie, s'a urcat la 66.6 în Mai, şi s'a menţinut la 62.8 până la sfârşitul grevei în Noembrie trecut.

x □ x

CĂRŢI DE CITIT

Cititorii dorim să-şi desăvârşească voinţa şi să aibă de cetit, în sărbători, o carte neînchipuit de folositoare şi admirabil scrisă, să ceară, la toţi depozitarii de ziare ai „Universului", în orice oraş din provincie şi în Capitală la administraţia ziarului, cartea „PUTEREA GANDIRII", lecţiuni practice de magnetism personal, scrisă de Eugen de Gyn.

Institutorii, învăţătorii şi studenţii, cari sunt în măsură să-şi dea seama de mportanţa aplicării sugestiei în educaţie şi autoeducaţie, vor găsi în această lucrare, o călăuză nepreţuită.

Preţul unui volum 30 lei.

*

Zilele acestea a ieşit de sub tipar *„Puterea Cărţii"*, cărticică de răspândire culturală în popor, scrisă pe înţelesul tuturor. Această cărticică se ocupă de toate lucrurile mai de seamă ce privesc pe muncitorii oraşelor şi pe plugari. Ea este scrisă de cunuscutul ziarist, colaboratorul nostru d. *Leontin Iliescu.* Preţul unei cărticele este de *20 de lei*, Ateneele populare şi aşezămintele culturale o pot avea, adresându-se autorului în *str. Toamnei, 118, Bucureşti.*

Ateneele populare şi aşezămintele culturale se bucură de 50 la sută reducere din costul acestei cărticele, restul rămânând în folosul lor.

*

Recomandăm cu multă căldură pentru tineretul nostru de la ţară şi de la oraş şi tutulor doritorilor de a se lumina, cartea:

„INDRUMARI FOLOSITOARE TINERILOR CE VOR FI OSTAŞI. MANUAL DE EDUCAŢIE NAŢIONAL PATRIOTICA ŞI OSTAŞEASCA" de Petrion şi De LA PADES.

Lucrarea costă 38 lei şi se poate comanda şi prin foaia noastră.

*

Pentru cei cari vor să cunoască alcătuirea minunată a trupului omenesc şi felul cum funcţionează; pentru elevii de liceu şi gimnaziu; pentru infirmiere, infirmieri, sanitari militari, moaşe, surori de ocrotire şi de caritate, recomandăm o admirabilă lucrare a docentului universitar dr. G. Velluda. (Ed. II a lucrării costă 50 lei). Are numeroase figuri şi e scrisă pe înţelesul tutulor.

Lucrarea se poate comanda şi prin foaia noastră şi are titlul „MANUAL DE ANATOMIE ŞI FIZIOLOGIE ELEMENTARA".

CULTURA POPORULUI

LUMINEAZĂTE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA

C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACŢIA B-dul Elisabeta, 38 | BUCUREŞTI, 8 Mai 1927 | ADMINISTR. B-dul Elisabeta, 38 | ANUL VII. No. 195 şi 196 Apare în fiecare Duminică

Zece Maiu

de LEONTIN ILIESCU

Simbolul virtuţilor româneşti. Tenacitatea dacică, vioiciunea latină în toată măreţia lor. Independenţa, strigată cerului şi pământului de către vulturii neamului, prin adâncirea plugului în brazdă în zilele păcii, prin stropirea gliei cu sânge vinovat şi nevinovat în zilele de cumpănă grea.

Iată în puţine cuvinte, povestea zilei de 10 Mai, gloria ţării şi a Regelui ei, mărirea Românilor şi a ogorului strămoşesc.

Dar 10 Mai al neatârnării, al gloriei şi al jertfei va trebui să însemneze pentru noi, în scurtă vreme, nu numai amintirea sacrificiilor, dar şi aniversarea rodniciei munci şi a culesului ei.

Munca? Refacerea ţării, scoaterea din pământ şi din mânile, din sufletul, din minţile noastre, a bogăţiilor ei nesecate, a puterilor ei nebiruite, a vieţii care sguduie uneori rostul lumilor şi le preface din bine în mai bine, trecând adesea prin scrâşnirea din dinţi a chinului amarnic, — iată munca ce avem dreptul, dar şi datoria s'o facem, s'o desăvârşim.

Am desfiinţat vitregia de ieri a Carpaţilor şi stăm astăzi stăpâni pe amândouă coastele lor. Este pe deplin adevărat lucrul acesta.

Dar nu este de ajuns. E una cu visul nostru geografia României mari, Unirea politică a României mari; dar una cu visul nostru cată, trebue să mai fie şi sufletul obştesc al României mari.

Iată sârga noastră de acum înainte. Dar cine să se facă vrednic de ea? Indrumătorii, oamenii cu minte bună, sănătoşi de fire, fie ei preoţi sau învăţători, fie cărturari de treapte mai înalte, să pornească în legiuni culturale pretutindeni, în toate ungiurile ţării, şi odată cu sădirea pomilor în glia românului — ca semn de rodnicie pământească — să facă şi sădirea cunoştinţelor adevărate în sufletele tuturora — ca semn de rodnicie spirituală, pe temeiu românesc.

Aceasta, ca să simtă fraţi în de ei vieţuitorii din strămoşi ai acestui colţ de lume, care se chiamă Ţara românească, mare şi nedespărţită, frumoasă şi de mulţi râvnită; şi ca să se simtă tot mai înfipţi, cu rădăcini adânci, în inima ei, toţi cei de aceleaşi datini şi cei de acelaş graiu.

Dar ca să se simtă românii toţi stăpâni în ţara lor şi nimeni să nu mai fie la vatra lui străin, să se lege cărturarii de omenie cu jurământ, ca îndreptăţită să fie toată lumea loc de hrană şi de bucurii pentru toţi cei cari muncesc şi-l preţuesc cu adevărat.

Când Zece Maiu va ajunge să cuprindă în el şi înţelesul acestui mare adevăr, el va putea fi şi va rămâne atunci singura sărbătoare a neamului, în care Regele şi Poporul, aceste două Maiestăţi, se vor bucura deopotrivă că, prin cârmuire înţeleaptă şi prin bună rânduială în muncă, Ţara merge pe drumuri minunate, în rândul celorlalte ţări şi neamuri, Soarele civilizaţiei împrăştiind dragoste şi voie bună dealungul şi dealargul graniţelor ei firesti.

Să ne sârguim deci pentru ajungerea acestui ideal, ca să se bucure cei ce vor veni după noi şi să înţeleagă măreţia României mari şi jertfele noastre.

Cincentenarul Independenţei

Sunt 50 de ani de când poporul românesc şi-a cucerit independenţa ,făurind Coroana de oţel a Celui dintâiu Rege al Românilor. O jumătate de veac ne desparte de epoca glorioasă, în care şoimii noştri, veteranii de astăzi, şi-au dovedit virtuţile, arătând în faţa lumii că Ţara românească înţelege să trăiască liberă şi stăpână pe destinele ei.

Câteva decenii trecut-au de atunci, şi războiul cel mare avea să vestească lumii Intregirea neamului românesc.

Geniul nostru ocrotitor ne-a urmărit în aceste epoci de măreţie naţională făcându-ne, mai întâiu, ca prin suferinţele răbdate din greu, să pricepem bucuria neatârnării de astăzi, în graniţele noastre firesti.

Slavă să le aducem eroilor cari s'au învrednicit să moară, ca să trăiască — mare şi nedespărţită — România; prin moartea lor pământească, şi-au glorificat singuri Nemurirea ţării şi pe a lor. Patria recunoscătoare le va păstra cu pietate amintirea, spre a sluji de vrednică pildă generaţiilor viitoare, căci ei au sădit în inimile noastre trandafirii jertfii şi ne-au îndreptăţit să trecem prin lume, cu fruntea sus, privind mereu înainte.

Să înţelegem frumuseţea faptelor mari şi rostul marilor jertfe.

Această înţelegere nu se poate dobândi însă, decât prin străduinţa tuturora de a ridica, pe calea culturii, pătura cea mai deasă a societăţii româneşti. Aceasta ne sârguim şi noi s'o facem prin **„Cultura poporului“.**

Poporul cată să fie la înălţimea aspiraţiilor superioare ale geniului dacolatin. El trebue să fie deci sănătos la minte, şi la suflet, ca şi la trup. Trebuie să se bucure, prin urmare, de plinătatea însuşirilor sale firesti, armonios cumpănite între ele, spre a da dovezi de popor cu adevărat independent.

Independenţa — al cărei cincantenar îl sărbătorim astăzi — îşi află astfel integralitatea sa, desăvârşirea spre care deapururi nezuesc noroadele bine înzestrate de natură şi înţelept cârmuite de dregătorii lor.

Există o perfectă legătură în tre trecut şi viitor. Sunt firele nevăzute ale prezentului, cari leagă generaţiile apuse, de generaţiile ce stau să răsară. Numai prin firul acesta s'a păstrat datina strămoşească, tradiţia veacurilor dela întemeierea noastră ca neam, sub egida voevozilor dela Dragoş şi Radu Negru până la voevodul Ţării româneşti de azi. In acelaş chip, a mers din tată în fiu, tot mai frumos înţeleasă, pôvestea Independenţii care a fost primul pas spre Intregirea neamului.

Bătrânii au spus celor tineri, dascălii au povestit şcolarilor, şi unii şi alţii trăind, la vremea lor, — zlele de epopee ale gloriei naţionale.

Acesta e rostul marei aniversări — un rost de semănătura sufletească şi de creştere instructivă a vieţii în aceiaş timp.

Slava eroilor, cari s'au învrednicit să se înnalţe vulturește până pe culmile Idealului naţional, ca, după aceia, prin puterea jertfei lor, să ne ridice şi pe noi până la ei.

ZECE MAIU

In faptul dimineţii, răsună lung famfara;
— Prin glasu-i de aramă vorbeşte astăzi ţara...

Mulţimea calcă mândră, se leagă val de val,
Pe străzi oştirea trece în tropote de cal.
E-atâta bucurie în nesfârşitul zării
Căci *Zece Maiu* sosit-a în tot cuprinsul ţării...
Se 'nalţă veselia prin razele de soare.
— E *Zece Maiu* române, e zi de sărbătoare!...

Atâtea generaţii muriră, rând pe rând,
Sperând să'nfăptuiască al neamului meu gând.
Furtuni nenumărate pe vremuri ne 'ncercară,
Dar le-au învins *strămoşii* cu dragoste de ţară.

Pe fruntea ţării mele, sub umbră de drapel,
Ei* puseră la Plevna *Coroana de oţel;
Din ţara 'ngenunchiată şi neamul subjugat,
***Ei* datu-ne-au deapururi cel mai frumos regat...**

Mai ieri *eroii ţării* cu piepturi româneşti,
Au scris în *„Cartea sfântă“* un nume: MARAŞEŞTI,
Apoi peste meleaguri încins-au, mândrii, hora,
Vestind în glas de bucium: *Unirea tuturora.*

— Acesta a fost visul străbunilor eroi
Şi *Zece Maiu* e astăzi *zi sfântă* pentru noi...

Ridică-ţi pălăria român din verde plaiu
Căci trece *Tricolorul* sfinţit de Zece Maiu.

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

O lămurire, pe care n'am voit-o eu

Imi pare rău, nespus de mult, că trebue să ocup un loc în coloanele acestei gazete, destinate chestiunilor de ordin pur culturale, cu o chestiune ce firesc era să privească numai administraţia gazetei. Imi pare rău pentru foarte multe cuvinte, dintre cari unele pot fi găsite, cu mai multă înlesnire, între rânduri.

Lămurirea aceasta e provocată; de dorit era să nu fie. Cunoaşterea faptelor la care se referă ar fi fost de ajuns între mine şi cel care a provocat-o, între noi şi autorităţile cărora acelaş pe nedrept nemulţumit le-a cerut calificări de fapte şi sancţiuni.

Imi pare foarte rău că trebue să vorbesc, dar am conţiinţa liniştă; eu, n'am voit.

Indatoririle slujbei mele ostăşeşti m'au chemat, din Ardeal, în Capitala ţării.

Mutându-mă acum doi ani, una dintre cele dintâi griji, pe cari le-am avut, a fost să asigur „Culturii poporului“ apariţia regulată, mai departe. Foaia aceasta trebuie să-şi împlinească menirea.

Pentru că o stânjenire a mersului foii, în cazul rămânerii redacţiei şi administraţiei la Cluj, era lesne de prevăzut — prezenţa mea acolo nefiind inutilă nici din acest punct de vedere —, am propus încă de atunci fostului prim-redactor, d-lui Cehan-Racoviţă, ca, odată cu mutarea acestei foi, să se stabilească şi d-sa în Bucureşti şi i-am şi înlesnit mutarea şi aşezarea aici. D. Cehan-Racoviţă, însă, târăgănind lucrurile, a ţinut să creieze toate greutăţile cu putinţă mutării foii, până acum o lună de zile, când, hotărîtă fiind de mine, definitiv, mutarea gazetei la Bucureşti, d-sa, în loc să recunoască această imperioasă trebuinţă şi să înlesnească mutarea, fie că ar fi însoţit gazeta, fie că nu — după cum ar fi vrut —, a fost nevoit să dea pe faţă adevăratele sentimente şi intenţii pe cari le nutrea în privinţa „Culturii poporului“, sub aparenţa pretextelor de tot felul şi a tărăgănelilor:

A dovedit că, rău intenţionat, oprea corespondenţa gazetei, căutând să păstreze legăturile cu colaboratorii şi corespondenţii „Culturii poporului“, nu numai pe această cale şi pentru gazeta a cărei conducere redacţională îi era încredinţată, ci îndemnându-i să nu mai dea concursul lor gazetei, de cât atâta timp cât va mai colabora d-sa; iar, în cazul când d-sa va edita personal o altă gazetă, să prefere colaborarea la gazeta d-sale.

A ţinut să câştige timp, spre a copia registrul de abonaţi al administraţiei gazetei.

A ţinut să oprească valoarea unui cek de 40.000 lei, venit pe adresa administraţiei gazetei. Iar în urmă, adresându-se justiţiei, mi-a cerut o despăgubire de încă 50.000 lei, pretinzând, că, prin mutarea gazetei la Bucureşti, fără preaviz, i-aş fi creiat o situaţie păgubitoare, deşi d-sa a uitat un şir de lucruri, a căror cunoaştere pledează neted împotriva d-sale: că eu am ţinut seamă în totul de condiţiile în cari d-sa se putea muta dela Cluj la Bucureşti, procurându-i şi locuinţă; că i-am rugat să vină aici; că i-am arătat, şi cu acest prilej, aceeaşi solicitudine pe care i-am arătat-o totdeauna şi a cărei scădere nu mi-a putut-o imputa nici odată; că, dimpotrivă, eu am avut motive de nemulţumire întrucât, prin îndărătnicirea d-sale de a menţine gazeta la Cluj, a creiat gazetei o situaţie neconvenabilă; că toate obligaţiile mele, morale şi materiale, faţă de d-sa, au fost punctual îndeplinite; că eram dispus chiar să nu ridic nici o pretenţie în privinţa cekului încasat de d-sa, în timpul din urmă, fără îndreptăţire; că d-sa a refuzat, în sfârşit să plec din Capitala Ardealului, de oarece obţiunuse acele un post oficial; ş. a. m. d.

Socotind că toate acestea nu sunt de ajuns, d. Cehan-Racoviţă s'a crezut în drept ca, în ultimul număr al gazetei, tipărit la Cluj, să încerce să pună un articol de „rămas bun“, adresat, din parte-i, colaboratorilor şi cititorilor „Culturii poporului“. Un atare articol putea fi admisibil, dar tonul pe care era scris echivala cu o necuviinţă jignire adusă colaboratorilor, cititorilor şi mie, şi cu o vădită tendinţă de discreditare şi desfiinţar a gazetei acesteia. Logic, omenește şi gazetărește, articolul acela nu putea să apară şi a fost oprit la timp. El şi-a găsit locul, însă, într'o altă gazetă — care, apărută zilele trecute, poartă un titlu asemănător cu al „Culturii poporului“ („Cultura neamului“), cu certă tendinţă de a înlesni confuzii — şi lămureşte întreaga atitudine a fostului prim-redactor, al foii, dar, fără îndoială, cu totul altminteri de cum a voit acesta.

Ceeace prevăzusem că s'ar putea întâmpla prin rămânerea „Culturii poporului“ la Cluj, din punct de vedere administrativ, s'a întâmplat cu prisosinţă şi dovedeşte că nu mai puteam lăsa gazeta să-şi continue apariţia acolo, oricât aşi fi dorit eu acest lucru. Lipsind o bună administraţie, tirajul gazetei a scăzut, în doi ani, până aproape sub nivelul posibilităţilor de susţinere; şi mi-am legat prea mult sufletul de această gazetă, spre a o lăsa să înceteze.

Datoria d-lui Cehan-Racoviţă era să rămână la postul său, nu să sape temelia unei foi culturale, care, în anii de după războiu, cu sprijinul sufletelor curate şi iubitoare de ţară, voioase să-i înţeleagă menirea, a putut aduce, cu mult folos, înlesniri mari de cunoaştere şi de apropiere sufletească, românilor din cele patru colţuri ale ţării.

Colaboratorii şi cititorii noştri, cărora noi nu le punem la îndoială cugetele curate şi bunul simţ, deci discernământul şi năzuinţele frumoase, pot să judece acuma, dacă atitudinea d-lui Cehan-Racoviţă a fost, ori nu, faţă de „Cultura poporului“ şi de cel care isealeşte rândurile acestea, aceea a unui om drept în cugetul său, a unui sincer îndrumător spre mai bine.

Colaboratorii şi cititorii noştri pot să cumpănească şi să judece. Aceia dintre colaboratori, cari vor să ne sprijine mai departe cu darurile lor sufleteşti şi cu scrisul lor bine gândit şi frumos, vor fi primiţi totdeauna şi de acum înainte, în falanga „Culturii Poporului“, cu braţele deschise şi cu adâncă mulţumire. Cititorii vechi şi noui, de vor voi să ne sprijine, căutând în coloanele gazetei acesteea gândiri cu rost, isvoare de cultură adevărată, îndemnuri înimoase dar şi cumpătate după cum se va cuveni, puteri noui pentru îmbogăţirea minţilor şi a sufletelor, dragi ne vor fi şi fraţii întru năzuinţe românești. Cuvintele marelui român Costache Rosetti, „Lumineazăte şi şi vei fi! Voeşte şi vei putea!“, au în vremea noastră de acum, adânci înţelesuri simoblice. Sunt de luat aminte. Vom preţui totdeauna, cu sufletul şi cu mintea, strângerea rândurilor şi comunitatea de năzuinţe a celor cari vor merge alături de noi, pe căi luminoase, spre voinţa de a putea.

Aşezarea rosturilor gazetei în Capitala ţării nu înseamnă o dare înapoi. Apropierea de isvoare mari de lumină nu înseamnă nesocotirea foloaselor luminii. „Cultura poporului“ găseşte aci puteri noui de viaţă.

In jurul gazetei, datorită unui pas fericit, avem o grupare îmbucurătoare de energii sufleteşti şi intelectuale. Publicişti şi ziarişti dintre cei mai distinşi din Captală ne dau concursul lor. Conducerea e încredinţată unui încercat publicist, om de inimă şi de mare cultură.

Imi pare rău, nespus de mult, că a trebuit să vorbesc despre unele fapte pe cari voiam să le pierd din vedere şi să le uit. Vorbind, cititorii au putut vedea, că faptul acesta mi l'au impus împrejurările, peste voinţa mea; nu puteam să las să se acrediteze păreri urâte în jurul „Culturii Poporului“ şi în aj numelui meu. Alte lămuriri nu voiu mai da; nu vreau să polemizez cu nimeni, ţinând ca rostul gazetei acesteea să rămână pur cultural.

„Cultura poporului îşi ţine viaţa cu greutăţi mari, nebănuite. Singurul, care a avut foloase materiale de pe urma ei până azi, a fost d. Cehan-Racoviţă.

Justiţia, pe care d-sa sesizat-o, va pătrunde în cugete, va cumpăni intenţiile, va califica faptele şi va hotărâ, ca şi cei cari, de dincolo de resturile justiţiei, vor judeca deopotrivă, obiectiv.

GEN. NICOLAE PETALA

Publius Virgilius Maro

De viaţa lui pământească ne despart aproape două milenii. Poezia lui Virgiliu, cioplită parcă în stâncă, mai tare ca stânca, a sfidat veacurile şi va trăi veacuri de azi înainte, *aere perennius*. Cântarei al gliei, *Buccholicele* şi *Georgicele* sale au rămas şi astăzi comori de gândire sănătoasă, de îndemn la viaţa curată a pământului, de laudă a naturii acelei pline de taine.

Dar Virgiliu a cântat admirabil şi gloria Romei. *Eneida* este epopeea grandioasă, care preamăreşte virtuţile strămbunilor săi.

„Arma virumque cano trajaeque primus aboras“...

Versuri lapidare, care l-au emoţionat pe Dante.

Poetul Vasile Militaru a isbutit să creeze o minunată adaptare din *„Georgice“*, dându-ne în versuri româneşti un fragment din cântecul rodirii pământului şi din acela al stupilor, pe care le publicăm în numărul de azi al *„Culturii Poporului“*.

Civilizaţia neolatină sărbătoreşte astăzi 20 de veacuri de când spiritul lui Virgiliu a sărutat pământul cu aripa geniului său.

Şi totuşi, e atât de tânăr, în cât opera sa pare de actualitate şi az.

L. I.

*

Agricultura

Când blândul Prier îşi începe toporea zăpezii la munte
Şi lung, dinspre soare apune, tăios, pe câmpii bate vântul,
Injugă-ţi la plug, nezăbavnic, plă vanii cu falnică frunte
Şi'n brazde lucioase şi negre răstoarnă-ţi, plugare, pământul..

Când ţarina ta nu rodeşte, îngraş-o cu calde gunoae;
Cenuşa, de-asemeni e bine s'o svâr li pe ogoare, cu carul,
Iar dacă şi cerul ogorul, la timp, îl adapă cu ploae, —
Sub multele-i grâne rodite, va ge me în toamnă grânarul...

Dar dacă din fire pământul ţi-e gr as cu asupra-măsură,
Tu ară'l din vreme şi lasă'l pe urmă în soare să zacă,
Iar după ce praf se va face de-a Verii fierbinte căldură,
Sămânţa sub el îngropată, va cere, la secere, clacă..

Nu singură ploaia, plugare, ţi-adu ce pe lume norocul;
De mare folos într'aceasta îţi este adesea şi focul..
De-aceia, în toamnă, când grâul ţi-e strâns în hambare şi saci
Uscatele mirişti e bine sub flacări, în scrum să prefaci..

Aceasta făcând, hrană grasă din scrum o să sugă câmpia
Şi toate-ale sale metehne în flacări găsi-vor pierzare..
Puteri neştiute, noui seve sui-vor pe urmă în glia
Cu holde voinice, undite de vânturi în larguri de zare...

*

Albinăritul

Intâi se cuvine ca locul stupinii cu grijă-a'l alege..
Nici vânturi la ea să n'ajungă, (că'mpiedecă-albina să sboare).
Nici oi şi nici iezii zburdalnici sau capre în turme pribege
Să n'aibă stupina 'mprejuru-i, să calce pe trageda-i floare..

Şopârle şi mici sburătoare să aibă pe-aproape, nu'i bine,—
Cu mai osebire din toate, să n'aibă de loc rândunele,
Că'n ciocul lor, pradă gustoasă, luând pe sărmanele-albine,
Spre cuiburi în care'şi au puii, se'ndreaptă, săgeată, cu ele..

Dar cată, pe-aproape să fie pârâul cu apă-vioară,
Cu verdele muşchi pe de margini şi iarbă culcată pe ape.
Ca, dacă se'ntâmplă, albina să vină să bea, bunăoară,
Şi unda o fură la vale, — să poată pe iarbă să scape..

O horă de meri şi de piersici, de nuci şi caişi, totdeauna
Să 'ncercue bine stupina, — şi căi mai departe de drumuri, —
Căci astfel albinele fi-vor ferite, când vine furiuna;
Pe soare lucra-vor la umbră şi'n miere vor strânge parfumuri..

Tradus de: V. MILITARU

Marii noştri dispăruţi

B. P. Haşdeu

de V. BILCIURESCU

Câtă indiferenţă s'a aşternut peste amintirea acestui înzestrat român! Ce ruină la leagănul dela Cristineşti şi ce păragină la ultimul culcuş dela Belu unde doarme de 20 de ani alături de „nevoiasta românca“ dela Roşia Abrudului şi de Iulia lui nepreţuită de care nu l'a putut despărţi nici moartea:

Din două aripi un avânt,
Din două soiuri un cuvânt,
Din rapsodii o epopee...
Ori unde aş fi, ori unde-i ea,
Noi pururea vom scânteia
Ca una singură idee.

Par'că de pe urma lui n'ar fi rămas nimic, de-a fost dat uitării cu atâta sălbatecă satisfacţie; par'că n'ar fi îndatorat cu nimic ţara lui pe care a iubit-o cu focul ce i l'am văzut în **Ion Vodă** şi în **Răzvan şi Vidra**; par'că nu el ar fi fost acela care dintâi ne-a spus cu dovezi cine suntem şi care trebue să ne fie graiul; par'că n'ar fi fost nici cugetătorul luminat, nici spiritul scânteietor, nici cercetătorul neobost, nici scriitorul fermecător, nici polemistul plin de vervă şi de resurse şi par'că n'ar fi săvârşit el în literatura noastră ceeace aiurea săvârşesc asociaţii de savanţi!

Multă simţire şi usturător adevăr a pus un talentat condei în ideea aceasta dintr'un splendid articol de ziar publicat de unăzi: „Am sensaţia unei generale conspiraţii împotriva amintirii lui Haşdeu".

Iată cea mai dureroasă, dar cea mai cinstită caracterizare a unui adevăr care va fi fost pe buzele multora, dar pe care nimeni n'a avut curajul să-l spună până acum.

Da, adevărul acesta este: conspiraţia tutror mediocrităţilor împotriva unei minţi gniale, conspiraţie tăinuită câtă vreme titanul a fost în viaţă, conspiraţie fără frâu după ce moartea i-a înţepenit gura şi mâna; căci cum ar fi putut fi iertat el, aşa de necruţător cu puternicii vremii cari au încercat să-i înlesnească mândria şi aşa de usturător cu colegii cărora le cunoştea nulitatea!

Nu vrau să întinez seninătatea unui moment atât de solemn, destăinuind aci nume, nici din tabăra puternicilor nici din aceia a colegilor; poate însă voiu face-o într'o zi, mai cu seamă de voiu fi provocat.

De o cam dată, rămânem la această tristă constatare:

Sunt azi 20 de ani de când el nu mai este, de când cel din urmă dintre Haşdei s'a stins şi bilanţul sună aşa:

Pustiu la Cristineşti, ruină vred nică de jale la Câmâpina, paragină la Belu şi nici o pomenire, nici măcar pomenirea creştinească ce se face celui din urmă dintre muritori! In schimb, zecile de mii de kiolgrame de bronz nemuresc prin cimitir pe atâţi iluştri necunoscuţi pe când, culmea ironiei,.. acumcâţiva ani la poarta locuinţei lui de la Câmpina se vindeau cu toba lucruri din casă, ca să acopere, graţie interesului executorilor testamentari, prtenţiile fiscului!

Şi... acesta e în toată nuditatea lui, bilanţul după 20 de ani dela moartea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu

Evanghelia de la Duminica Tomii

(Ioan XX 19-29)

Inviase Iisus.

Cele trei femei mironosiţe îl întâlniseră pe cărările grădinii, iar El le întâmpinase zicându-le: **„Bucuraţi-vă!"**; apoi le-a trimis să ducă ucenicilor Săi, — cari stăteau ascunşi de trei zile de frica Iudeilor — vestea măritei lui Invieri.

Intr'un suflet au alergat mironosiţele şi au spus ucenicilor, că au văzut pe Domnul. Neîncrezători primiră ucenicii această veste; totuşi Petru şi Ioan alergară la mormânt, pe care îl găsiră deschis. Intrară înăuntru şi pipăiră giulgiul, care rămăsese în mormânt; însă nu se arătară pe deplin convinşi, fiindcă ei nu văzură pe Domnul.

Din Emaus se înapoiară Luca şi Cleopa şi le spuse că au vorbit şi cinat cu Iisus; dar nici ei nu reuşiră să înlăture necredinţa apostolilor în Invierea Domnului.

O zi de zbucium nelămurit trecuse şi umbrele serii se coborau peste Irusalimul care alungase din mijlocul lui, ca pe cel din urmă dintre păcătoşi, pe Acela ce nu-i dorise decât mântuirea.

Ascunşi, zăvorâţi, stăteau acenicii, frământându-se între credinţă şi îndoială.

De-odată lumină mare se făcu în închisoarea lor şi, fără ca uşa să se deschidă, apăru în mijlocul lor dumnezeescul Invăţător şi binecuvântându-i le zice: **„Pace vouă!"** Apoi, arătându-le mâinile, picioarele şi coasta Sa, vălul îndoelii şi al necredinţii se ridică de pe sufletele lor şi bucurie mare le cuprinse sufletele, până în clipa aceea adânc întristate.

Insă Toma, unul dintre cei doisprezece ucenici ai lui Iisus, nu era de faţă la această dumnezeească descoperire. Şi când îi spuseră ceilalţi, că ei au văzut pe Domnul, nici el nu crezu, după cum nici ei nu crezuseră pe femeile mironosiţe, ci le zise: **„De nu voiu vedea în mâinile lui semnele cuelor, de nu voiu pune degetul meu pe ele, iar mâna mea pe rana din coasta lui, nu voiu crede".**

După opt zile, pe când ucenicii, împreună cu Toma, se aflau ascunşi, apăru în mijlocul lor Iisus zicându-le **„Pace vouă!"** Apoi, întorcându-se către Toma, îi zise lui: **„Adu-ţi degetul tău şi vezi mâinile mele; adu-ţi mâna ta şi o pune în coasta mea. Şi nu fi necredincios ci credincios".**

Văzând toate acestea, Toma a căzut cu adâncă smerenie în genuchi şi, cuprins de nemărginită bucurie, a strigat: **„Domnul şi Dumnezeul meu!"**

Atunci Iisus cu negrăită blândeţe îl ceartă: **Căci m'ai văzut pe mine, Tomo, ai crezut. FERICIŢI CEI CE N'AU VAZUT ŞI AU CREZUT.**

Necredinţa pusese stăpânire pe sufletul lui Toma. Şi numai în faţa mărturiilor necredinţa aceasta se împrăştie ca fumul. Insă necredinţa lui era o rânvă şi mai mare de a căuta adevărul, care să-l oţelească şi mai mult în credinţa ce i-o sădise în suflet dumnezeescul său Invăţător. Necredinţa aceasta îl făcuse să caute şi mai mult dovada mântuirii. Necredinţa aceasta îl îngenunchie smerit la picioarele Domnului, făcându-l să-şi mărturisească micimea lui faţă de Atotputernicia Fiului lui Dumnezeu.

„...Fericiţi cei ce n'au văzut şi au crezut!"...

De câteori sufletul nostru se umple de necredinţă şi ne îndărătnicim în păcatul acesta, fără să căutăm **„semnul cuelor".** Şi zi cu zi ne afundăm tot mai adânc în prăpastia fărădelegilor noastre, fără să avem râvna apostolului Toma de a cerceta adevărul.

Aceasta e marea deosebire între necredinţa noastră şi necredinţa lui Toma. Credinţa lui era roasă de o îndoială cu temeiu curat; credinţa noastră e roasă de îndărătnicia de a păşi pe căi rele. Necredinţa lui căuta pe Domnul, necredinţa noastră e născută din voinţa de a scăpa de el, ca să putem păcătui sub scutul ei netrebnic.

Toma şi-a vindecat rana sufletească ce'l chinuia, căzând la picioarele Domnului strigând din adâncul sufletului: **„Domnul şi Dumnezeul meu!"** Cum oare ne vom putem tămădui şi noi de rana necredinţii care sapă adânc, tot mai adânc, în sufletul nostru?

Cum?

Pilda Evangheliei să ne fie călăuză. Toma a căzut la picioarele Domnului; asemenea să facem şi noi: Să ne mărturisim păcatul necredinţii la picioarele lui Iisus, pipăindu-i semnele cuelor însângerate de păcatele noastre şi să credem într'adevăr, că El a murit şi a înviat pentru noi, iar vieţii noastre i-a deschis o cale nouă...

„Fericiţi cei ce n'au văzut şi credi!"...

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Nu-i de ajuns să fii dispus să-ţi faci datoria; trebuie să ţi-o şi cunoşti.

D-na GUIZOT
(Literată franceză 1773-1827)

Incă un an de izbândă...

După un potop de lipsuri şi de greutăţi mari, răzbind cu puterea ideei ce o poartă, „Cultura poporului" poate număra încă un an de izbândă. Şi cu drept cuvânt! Pentru o gazetă, cum e „Cultura poporului", lipsită de orice alte mijloace, afară de umilul abonament, pe cari mulţi — dintre cei ce nu'şi înţeleg rostul şi datoriile nici nu'l plătesc—, apariţia acestei gazete până la sfârşitul anului al şeaselea este o biruinţă demnă de lăudat, este o adevărată izbândă, un triumf ca puţine altele.

Ţie, purtătoare de lumină, gazetă a celor mulţi, cari trebuie să înţeleagă puterea cuvântului cinstit şi înălţător scris, ţi-a fost ursite vremuri de restrişte şi de amărăciune; dar ai învins încă odată şuvoiul răutăţilor. Ca o cunună a acestor isbânzi, îţi aducem românească urare: „Să trăieşti mulţi ani întru Domnul".

ŞTIRI CULTURALE

VIAŢA INTELECTUALA SLOVACA. — Dela 1919, asociaţiile intelectuale se înmulţesc în Slovacia eliberată. *Matica Slovenskà*, suprimată în 1875 de guvernul maghiar, a fost înfiinţată. O întreagă serie de societăţi literare au văzut lumina zilei: *Societatea artiştilor slovaci, Societatea scriitorilor slovaci, Cercul artistic din Bratislava.* Şi în ultimul timp s'a întemeiat în acest oraş, după cum am anunţat, *Societatea savantă „Safarik"* (Ucenă spolocnost Safarikova), care întruneşte cu deosebire membri din Universitate.

Inceputurile unei mişcări intelectuale sunt totdeauna însoţite de oarecare fierbere. Slovacia nu face excepţie. Aşa, *Societatea artiştilor slovaci* e în litigiu cu celelalte asociaţii literare. *Matica Slovenskà* însăşi se simte mubrită de creiarea în Slovacia, alături de ea, a *Societăţii savante „Safarik"*, care revendică caracterul unei academii de ştiinţe slovacă. Geloziile dintre grupările intelectuale slovace îşi au ecou până şi în presă, ceiace slovacii văd cu destul de vie neplăcere.

Fireşte, nu trebuesc luate în tragic asemenea litigii. Ele dovedesc că viaţa intelectuală slovacă creşte în lărgime şi în profunzime deodată.

SENTIMENTUL RAZBOINIC ŞI CANTECUL POPULAR AL POPOARELOR SLAVE. — Luând ca text cântecul popular cec *Chovijie mne, mă maticko* (Ţine-mă lângă tine, dragă mamă), d. Paul Eisner, în recenta d-sale lucrare asupra lirismului popular slav, analizează sentimentele diferitelor popoare slave cu privire la războiu şi soldaţi. Iugoslavii, după cum face dovadă trecutul lor, iubesc războiul şi se bat bucuroşi. Tot aşa şi micii-ruşi, însă cu o nuanţă de melancolie pe care o găsim chiar în cântecele războinice ale cazacilor. Marii-ruşi însă, sunt cu mult mai puţin războinici şi vorbesc cu amărăciune de serviciul militar de pe vremea ţarului. Polonezii nu manifestă o dispoziţie războinică decât în cântecele claselor superioare, cari au prin urmare un caracter aristocratic. Cântecele cehilor sunt mai totdeauna pacinice, iar acelea ale slovacilor şi mai pacinice: balada slovacă asupra ororilor războiului *(Na doline, na zelenej: Pe vale în iarbă verde)*, are de altfel variante morave, poate fi considerată, în privinţa aceasta, ca una dintre cele mai frumoase manifestări.

CA SA INLATURE CRIZA CARŢII, mai mulţi autori polonezi, dintre cei tineri, au început să-şi tipărească lucrările pe cheltuiala lor.

Fabulistul şi satiristul Juljau Eysmoud a dat cea dintâi pildă.

Alţi scriitori sunt pe cale să-l urmeze.

PATRIA

Ţăranul român aşa de harnic mai ales în regiunea şeasă, unde lucrul câmpului cere o încordare maximală de muncă; săteanul care a dat probe de atâta eroism în cumplitul războiu — ca şi în trecut, de altfel — să fie ajutat în toate chipurile ca să-şi întocmească o gospodărie model, locuinţă şi hrană igienică, unelte alese de muncă, vite de rasă bine întreţinute.

Să se împrăştie grozavul întuneric de la sate, chemându-se massele efectiv la lumină; dar să i se dea şcoli şi învăţători.

Patrioţii cu dare de mână să nu mai ţină închise fără folos cele milioane, să întemeieze industrii de tot felul, ca să încetăm odată a fi tributari streinătăţii. Ţara este bogată, materii prime destule, unele neexploatate încă; lipseşte sufletul care să trezească energiile, lipseşte încrederea între noi. Această stare de lucruri să dispară, alte principii trebue să practice generaţia care se ridică, pentru ca ţara să ajungă la nivelul de producţiune al centrului şi din apusul Europei. Lucrul nu este aşa de greu; Românul e deştept, harnic şi înţelegător.

Cu aceleaşi milioane, ce stau aproape neproductive, să înfiinţeze tot felul de aşezăminte pentru binele obştesc; imitând pe bătrânii: şcoli de diferite categorii, după vremuri şi împrejurări, căminuri pentru studenţi, spitale, aziluri, monumente de artă. Poporul e darnic; trebue însă să acţioneze o forţă externă în afară de el, care să-l determine la acte de generozitate. La noi, dobrogenii, slăbiciunea aceasta se prezintă cu scăderi şi mai mari.

Ştim cu toţii cu ce greutăţi se descoperă:

Un leu pentru liceu.

Un dinar pentru seminar.

Egoismul searbăd, iubirea peste măsură a banului, conrupător de suflete şi nimicitor de popoare, împiedecă aproape cu totul orice manifestaţiuni de generositate publică în ţinutul dobrogean: „noi nu ne iubim patria îndeajuns, ci numai pe noi şi pe ai noştri", contra adevăratelor primejdii ale legii creştine.

Ne tragem din strămoşi nobili „clarissimis paterobus nati", cari au uimit lumea în vremea veche. Să ne afirmăm cu însuşirile rasei să ne arătăm demni de această aleasă origine, să ne iubim mai mult ţara decât gologanul, căci noi avem o existenţă numai de o clipă între bunurile noastre, iar ţara o veşnicie.

Să nu uităm cuvintele înţelepte, cuvintele profetice ale marelui Doumergue: „Iubirea de patrie, este siguranţa popoarelor".

Incheere. — Când deci întreaga ţară, de la un capăt la altul va fi transformată într'un imens atelier, cu ramificaţiuni nesfârşite; când în fiecare din aceste stupării se va lucra cu cinste, cu pricepere; când conducătorii noştri politici vor da probe de cinste ideală în administraţiile lor, când toţi, de la munte la mare, ne vom îndeplini datoria cu cinste şi cu pricepere; când societatea va isgoni pe leneşi din sânul ei, ca pe nişte nevrednici consumatori; când hoţii vor fi pedepsiţi cu toată asprimea unor legi dure; a) când infamia de omorâtori, care sporesc zilnic, se va suprima cu toată rigoarea, fără multe formalităţi, ca în vremurile vechi; b) când lumina adevărată va pătrunde la sate, scăpându-le din robia întunericului; când judecătile se vor împuţina iar judecătorii vor aştepta în zadar pe împricinaţii cari nu mai sosesc; când fiecare suflet de om va dobândi soare şi aer, adică o locuinţă igienică; când liniştea cea mai desăvârşită va domni peste tot şi în toate, când toate acestea vor deveni fapte; atunci, dar numai atunci putem spune că ne-am iubit în adevăr patria, cu căldură şi cu dragostea celui mai curat dintre sentimentele omeneşti.

Dar... mai va fi mult până atunci!

a) La o închisoare de hoţi şi de pungaşi de meserie, curtea era plină cu lemne de foc, când spitalul de peste drum şi unele şcoli din apropiere se 'nchideau din lipsă de combustibil.

GH. TANASESCU

Poporul cel mai civilizat este acela care are mai mulţi oameni inteligenţi, interesaţi să consacre şi să desvolte moralitatea publică.

BURET
(Economist francez 1811-1842.

Povestea grâului

— FRAGMENT DIN „PUTEREA CARŢII" —

O carte din înţelepciunea neamurilor ce nu mai trăiesc astăzi pe pământ, povesteşte că un ţăran, care nu văzuse grâu decât aşa cum îl scoate Dumnezeu din miezul gliei, a fost scos odată din satul său şi purtat de o fire milostivă către oraş.

Acolo a mers la un han, unde hangiul le-a fost adus azimă neagră ca să-şi astâmpere foamea.

— „Ce să fie asta?" întrebă el pe cel ce-l însoţia.

— „Iacă, grâu! Ce alta vrei să fie?"

— „Cum? Asta e grâu?"

Milostivul om îi răspunse atunci:

— „Da, este grâu din cel ce s'a luat de pe câmp şi a fost dus la moară ca să fie măcinat, şi apoi să se facă azimă din el".

A doua zi s'au fost dus ei la un boer, şi acolo era ospăţ mare, iar ei au fost poftiţi la masă şi li s'a adus azimă albă, făcută cu oloiu curat, dospită bine.

— „Ce să fie asta?" întrebă iarăş omul din sat pe cel ce-l însoţia.

— „Iacă, grâu! Ce alta vrei să fie?"

— „Cum? şi asta este grâu?"

Şi atunci îi spuse milostivul om:

— „Da, este grâu din cel ce-a fost luat de pe câmp şi a fost dus la moară ca să fie măcinat, şi-apoi să se facă azimă din el. Dar grâul acesta a fost curăţat de neghină, şi iată că el este alb, iar pâinea albă e şi ea".

A treia zi aude şi Vodă de cuminţenia pământului şi numai ce mi-l chiamă să mi-l ospăteze Măria Sa la masa cea bogată dela Curte. Acolo li se aduce azimă ca spuma de uşoară şi albă ca ninsoarea, frământată cu aloiul cel mai curat şi dospită ca la Curte.

— „Ce să fie asta?" întrebă omul din sat pe cel ce-l însoţia.

— „Iacă, grâu! Ce alta vrei să fie?"

— „Dar ce? şi ăsta e tot grâu?"

Şi-i spuse iarăş milostivul om:

— „Da, este grâu din cel ce s'a luat de pe câmp şi a fost dus la moară ca să fie măcinat, şi apoi să se facă azimă din el. Dar grâul ăsta a fost curăţat de neghină şi ales să fie lamură de grâu. Şi iată că el este cât se poate de alb, iar azima e lamură de grâu".

Ce-aţi priceput din toate acestea voi?

Iată ce cred eu că aţi priceput: **GRAUL DE PE CAMP ESTE INTELEPCIUNEA,** pe care Dumnezeu a sădit-o în oameni. E grâu sadea, că alta decât grâu nu este. Invăţătura de carte e moara, unde s'alege neghina din grâu ca să se macine numai grâu curat.

Cu cât grâul măcinat la moara cărţii e mai curat, cu atât şi mintea omului e mai deşteaptă, se lămureşte şi prinde să priceapă că mai e şi altfel de grâu decât cel de pe câmp.

Lamura grâului e lumina ce-a deşteptat pe om de-abinelea şi l-a făcut curat la suflet, mai alb ca fulgii de omăt când ninge.

Dar câţi dintre noi se pricep s'aleagă neghina din grâu şi mai vârtos, cu lamură de grâu să se hrănească?

Şi ştiţi vai ce mai înseamnează aceasta?

Insemnează că **„Cine vrednicia capului nu pricepe, acela lungimea cozii la mare cinste ţine"** — precum adevăr grăit-a Domnul Moldovei, Cantemir.

Aceasta este cât priveşte învăţătura de carte. Dar ce foloase tragem noi din atâtea strădanii? De ce ne sârguim uneori chiar peste fire? Cu ce ne alegem noi din vrăjitoria cărţii, care ştie să ne facă oameni din neoameni ce eram?

*) Din broşura de propagandă culturală **„Puterea Cărţii"** a colaboratorului nostru d. Leontin Iliescu, broşură din care a doua ediţie s'a şi pus sub tipar.

(N. Red.)

Cârciuma şi Biserica

„Unde sunt doi sau trei adunaţi în numele meu, acolo sunt şi eu în mijlocul lor", a spus Mântuitorul, acum 2000 de ani. Cei ce l-au auzit au răspândit cuvântul mântuitor şi în câteva veacuri, lumina Evangheliei a cuprins pământul. Cu toate că erau prigoniţi cei dintâi creştini, **„doi sau trei"** se adunau laolaltă în numele Celui răstignit pe cruce şi împreună aduceau mărire Fiului lui Dumnezeu. Prigoniţi de păgâni, ei se adunau în locuri ferite de ochiul vrăjmaş; liberi, au ridicat case de închinare, şi mai târziu — dealungul veacurilor — turlele bisericilor s'au ridicat măreţe spre cerul albastru.

Astăzi, multe sunt casele Domnului unde glasul blând al preotului se ridică către cer; dar câţi oare sunt adunaţi aci în numele Domnului? Câţiva bătrâni, câteva bătrâne îşi duc cucernici mâna la frunte şi-şi pleacă genunchi în faţa chipurilor sfinte. De câte ori am intrat în aceste lăcaşuri, inima mi s'a strâns de durere şi m'am întrebat:

Dacă satele sunt mari şi toţi cei cari le locuiesc sunt creştini, dela mic până la mare, unde sunt aceşti creştini în ceasurile de rugăciune?

Unde sunt?

Nimeni nu-şi mai aminteşte de Casele Domnului. Numai când clopotul îşi poartă sunetu-i peste sate, abia atunci — şi poate nici atunci — îşi mai face cineva semnul crucii, fiindcă e **„popa'n liturghie".**

Prea puţini, zicând: „Las'că Dumnezeu iartă!", îşi încep lucrul lăsat Sâmbătă sau în ajunul sărbătoarei; mulţi, îmbrăcaţi în straiele de sărbătoare, pălăvrăesc pe şanţul şoselei şi **„pun ţara la cale";** dar cei mai mulţi... iau drumul cârciumii.

Iarăşi cârciuma, arz'o-ar focu s'o arză!

Cu toate că legea a poruncit închiderea cârciumilor în timpul slujbei bisericeşti, uşile **„din faţă"** ale cărciumilor sunt închise, pe când uşile **„din dos"** sunt deschise.

Şi în timp ce în Casa Domnului se cântă sfânta liturghie, în cârciumi se ciocnesc paharele; în timp ce în biserică sunt citite cu evlavie cuvintele mântuitoare ale evangheliei, în cârciumi se aud râsete, înjurături, clevetiri şi alte vorbe urâte din belşug. Acolo, cei ce au uitat biserica, stau cu uşile închise în miros de băutură şi'n fum de tutun; iar biserica stă cu uşile deschise şi aşteaptă pe credincioşii cari şi-au rătăcit drumul, greşind cu cugetul şi cu fapta. Pe când la cârciumă merg ca hoţii, biserica îi aşteaptă şi-i cheamă prin glasul blând al clopotului şi evangheliei. Ce câştigă cel ce s'a dus la cârciumă? Işi lasă doar banii în tejgheaua cârciumarului, îşi îmbolnăveşte trupul şi mintea, iar copiii şi-i lipseşte de bucăţica de pâine, lăsându-şi într'un ceas de băutură, toată agoniseala dintr'o săptămână. In vremea asta, dimpotrivă, cel ce merge la biserică găseşte acolo linişte sufletească, alinarea gândurilor, gonirea ispitelor, nădejdea în zilele viitoare, iar agoniseala lui rămâne agoniseală. In biserică sălăşlueşte Domnul, iar în cârciumă Diavolul; într'o parte e binele, în cealaltă răul; într'un loc e **lumina,** în cealaltă e **întunerecul.** Voi cei ce vă îngrijiţi de suflet şi de trup, lăsaţi cârciuma; şi dacă, **„doi sau trei"** vă adunaţi, adunaţi-vă în numele Domnului, că acolo va fi şi El în mijlocul vostru.

Em. Pasculescu-Orlea

PRIETENII ŞCOALEI

Mai de mult, nu oricine învăţă carte, căci o şcoală eră pentru mai multe sate. Iar la această şcoală nu eră decât un singur învăţător. Intunericul domnià peste tot locul. Astăzi, cât de mic, un sătuleţ îşi are postul de şcoală înfiinţat, unde micii copilaşi vin să capete educaţia (pregătirea) necesară pentru cursul vieţii. Dar şcoalele nu sunt înzestrate cu material didactic suficient. Ba, multe n'au de loc, căci Statul nu are nici el mijloace de-ajuns.

Atunci cine să procure aceste materiale?

Oamenii, prieteni ai şcoalei

Astfel la şcoala din cât Marman, judeţul Mehedinţi, lipsea cu desăvârşire orice tablou, în fine orice material folcsitor intuiţiei copiiilor. D-l inspector general de finanţe, Panait Petrescu, a donat acestei şcoale 26 tablouri intuitive şi harta României-mari. Mult a îmbogăţit Domnia-sa mintea copiilor cu acest dar. Acest gest, trebuie imitat de cât se poate de mulţi români, căci numai aşa vom face să dispară întunerecul de la sate. Vedeam copiii veseli cum se bucurau şi lăudau fapta.

Aduc viile mele mulţumiri, d-lui Panait Petrescu, ca director al şcoalei, pentru darul său nepreţuit şi pentru râvna ce vădeşte pe tărâmul cultural al ţării.

Prieten al şcoalei primare — însuşire de mare preţ — domnia-sa să aibe ani mulţi şi fericiţi spre a fi cu sufletul, cu sfatul şi cu voinţa, totdeauna, între noi.

Iosif N. Dumitrescu
Bistriţa

DIN GROJDIBOD (Romanaţi)

Serbare culturala

Cercul cultural **„Grojdibod"** a avut la 25 Aprilie, în comuna Grojdibod (Romanaţi) o reuşită serbare culturală în noul local al şcoalei primare din localitate, sub preşedenţia d-nei şi d-lui judecător C. Popa. Noul judecător al ocolului — urmând tradiţia înaintaşului său jude C. Rădulescu — a reuşit să înmănuncheze pe toţi intelectualii comunei — preoţi şi învăţători — în frumosul scop de a promova cultura în marile masse populare.

D. C. Grigorescu, învăţător, a deschis serbarea arătând scopul frumos al serbărilor din comunele rurale.

Totodată a mulţumit celor ce au ajutat la înfăptuirea frumosului local de şcoală.

Prigramul, susţinut în întregime de elevii şi elevele şcoalei, sub priceputa conducere a d-nei Andreescu, a întrecut toate aşteptările. De remarcat în deosebi a fost **„Jocul Ingerilor"** şi recitările copiilor: Claudiu Florescu şi Laura Grigorescu.

Munca învăţătorilor şi învăţătoarelor — întotdeauna uniţi în această comună — a dat şi dă roade. Ne bucură şi niciodată nu vom precupeţi cuvintele de laudă, pe cari, ca şi altă dată, le merită cu prisosinţă.

MITRU BUCUMAŞU

de: **VASILE MILITARU**

Eşind pe uşa judecătoriei, între doi jandarmi, vânăt la faţă ca pruna, de mânie, Mitru Buciumaşu fulgeră cu o privire plină de ură pe moş Dumitrache şi-i zise:

— Mi-o făcuşi, moş Dumitrache!

— Păi, de, Mitreo-tată, puteam eu să jur pe sfânta cruce şi să nu spun adevărul adevărat? Sunt om bătrân şi m'ar fi bătut Dumnezeu.

— Şi, aşa, crezi tu că n'are să te bată?

— Eu cred că n'are dece să mă bată, că n'am furat, ca tine porumbul dela gura copiilor altuia....

— Bineee.. om vedea! — răspunse Buciumaşu, — cu înţelesuri multe, şi plecă urmat de jandarmi.

Acest Buciumaşu era un om care trăia numai din hoţii. Işi aşezase casa la marginea satului ,aproape în câmp, lângă pădure, — ca să nu-l vază nimeni când pleacă noaptea de acasă, când vine şi ce aduce cu el, din ceiace fură.

Avea tovarăşi de hoţie şi prin alte sate, cu cari furau cai, boi şi câte altele, de pe la casele oamenilor, apoi le vindeau şi împărţeau banii.

Nu era om în sat, de la care Buciumaşu să nu fi furat ceva.

Şezuse de mai multe ori în puşcărie şi toată lumea se temea de el, că era iute la mânie şi înfigea cuţitu'n om, ca 'ntr'un pui de găină.

Acum câteva luni, într'o noapte, lui moş Dumitrache i-se bolnăvise baba: avea un junghi la inimă, de nu mai putea nici să răsufle şi moşneagul s'a dus, pe la miezul nopţii, să cheme pe Rada lui Petre Gârniţă, să'i descânte babi de junghi.

La poarta lui Gârniţă, moşul s'a oprit şi a 'nceput să strige tare la Petre, să iasă afară, să-l păzească de câini, că avea nişte dulăi, de rupea omul, nu altceva.

Mare îi fu mirarea lui moş Dumitrache însă, când văzu că nu se simte nici picior de câine.

Când a venit Petre afară, cu o lampă în mână, să vadă cine e, s'a minunat şi el că nu se aud — nu se văd câinii, dar a înţeles îndată, ce s'a pe trecut, când se împiedică de trupurile lor neînsufleţite, prin ogradă: li otrăvise hoţii

Impreună cu moş Dumitrache şi cu lampa în mână, Petre s'a dus mai întâi la coşare, să vadă dacă nu i-au furat boii şi, găsindu-i culcaţi la eslea lor, alergă repede spre pătulul de porumb. Mai înainte de a ajunge însă, un om care căuta să-şi acopere faţa cu un sac, a ţâşnit din pătul afară, a sărit gardul pe la spate pătulului, şi cu o căruţă cu cai a luat-o la goană spre lunca satului.

Cel care a fugit, a fost Buciumaşu. L'au văzut destul de bine, la lumina lămpii, atât Petre cât şi moş Dumitrache, cu toate că hoţul a vrut să-şi ascundă faţa cu sacul.

Căutând apoi în pătul, păgubaşul a văzut că i-se furase, ca la un dric de porumb.

A doua zi, Petre s'a dus la Primărie, cu moş Dumitrache, a făcut plângere contra hoţului, s'a făcut cercetare, la faţa locului, s'a dovedit vinovăţia; hoţul a fost arestat şi, după două luni, s'a judecat procesul.

Faţă de cele dovedite de Primăria satului şi pe baza mărturiei sub jurământ a lui moş Dumitrache, hoţul a fost condamnat la amendă de două mii de lei; despăgubiri lui Petre, cinci mii de lei şi şase luni închisoare.

Vremea care niciodată nu stă pe loc, a trecut repede cu cele şase luni, cât a stat în puşcărie Buciumaşu, — în care timp stăpânirea i-a vândut din acareturi, pentru plata amenzii şi pentru a despăgubi pe Gârniţă.

Când s'antors hoţul din puşcărie şi a aflat dela nevastăsa cum şi ce i-s'a vândut din avere, a scrâşnit numai din dinţi şi a tăcut.

Peste câteva zile era Duminecă.

In mijlocul satului juca hora.

Toţi sătenii — tineri şi bătrâni, fete şi femei — erau la horă.

Intre ei era şi moş Dumitrache, cu baba lui.

Buciumaşu a trecut pe acolo, i-a văzut şi apoi a plecat, ca ars, înspre „Valea Cocioculuí".

Această vale a Cocioculuí, este toată numai livezi de fân şi se face ca un colac în jurul heleşteului adânc.

Spre fundul ei, la „Podul Ciocoiului" este numai stuf şi păpuriş. Din heleşteu se vede numai o limbă de apă îngustă, ca de doi paşi — nu mai adâncă decât până la genunchi, — încolo e numai stuf şi coşcovă. Trestia e de două ori cât omul de 'naltă, iar coşcova este aşa de adâncă, încât dacă ai da drumul în ea unui stâlp de telegraf, s'ar duce tot în jos.

Buciumaşu a apucat pe vale, spre livezi, tot uitându-se când înainte, când înapoi...

Aproape de „Podul Ciocoiului" a cotit la dreapta, pe o livadă de curând cosită, în

Bibliotecile populare, gazetele populare şi scriitorii

Acum, când şi din partea scriitorilor şi din partea ţărănimei dornice de lumină se vede tot mai mult, gândul unei apropieri, problema bibliotecilor populare se pune cu mai multă stăruinţă de cât oricând.

Scriitorii români se găsesc într'o situaţie dintre cele mai îngrijorătoare, ca, de altfel scriitori tuturor poporelor mici. Ei nu găsesc, între cei de aceiaşi limbă cu ei, numărul de cititori cerut de tipărirea unei cărţi. Căci toată lumea ştie cât de costisitor este a publica o lucrare oarecare. Spre a fi suportate cu uşurinţă cheltuielile de tipar, e neapărată nevoie ca numărul celor ce cumpără cartea să fie cât mai ridicat. Cu o mie sau două de cetitori, de pildă, nu poţi tipări o carte; sau dacă o tipăreşti, costul fiecărui exemplar ajunge la aproape 200 de lei, ceeace, pentru multe pungi e, orice s'ar spune, destul de ridicat. La noi cărţile se tipăresc cam în 5000 de bucăţi acum, în mijlociu, aşa în cât preţul lor e mai totdeauna subt o sută de lei. Dar cinci mii acestea se vând destul de greu în ani de zile, şi în tot acest timp scriitorul nu încasează nimic, iar cel care a făcut cartea ţine capitalul închis.

Şi aşa, chiar dacă toate aceste exemplare se vând, aproape jumătate (exact 45%) din preţul lor e ţinut de cela care o expediază şi de librara. Restul de 55% costă tiparul, hârtia, legatul, etc., tot aci e câtigul editorului, — ce să mai rămână decsi şi autorului.

Nu e muncă mai dureorasă şi, de cele de mai multe ori, mai zadarnică de cât a scriitorului român. Şi osebit de grea! Lucrează în lisuri, toată ziua, sâcâit de griji de tot soiul, de multe ori în adevărata mizerie, căci munca lui nu produce nici un venit. Dar dacă o poezie, o nuvelă se pot compune şi în orele libere, un roman, o piesă de teatru cer şi timp şi chieltueli.

De sigur, în străinătate la popoarele mari, e altceva.

Acolo o carte se tipăreşte de obiceiu in o sută de mii de exemplare, pentru că acei care vorbesc şi cetesc franţuzeşte, englezeşte sau nemţeşte, de pildă, sunt nesfârşit mai numeroşi, decât cei care cumpără cărţi româneşti. Dar ce poţi face? Una e un popor mare, alta — cu totul alta — e un popor mic. Urmează de aci că numai popoarele mari să-şi permită „luxul" să aibe scriitori, poeţi, pictori, muzicanţi, aşa cum numai casele boereşti au pian, odaie de baie telefon şi lumină electrică?

Fără îndoială, că nimănui nu-i trece prin cap asta. Arta e ceva atât de trebuitor sufletului omenesc, în cât nu ne putem închipui un om întreg, care să nu simtă în el un cât de mic fior în faţa frumosului.

In nici un caz, orice s'ar întâmpla, noi nu am fi putut renunţa la Eminescu, unul dintre cei mai mari poeţi ai lumii, gloria sufletului românesc. Dar Eminescu, după o viaţă de suferinţi îngrozitoare şi de sărăcie groaznică, a murit nebun într'un ospiciu, şi atunci lovit cu ciocanul în cap de alt nebun. Şi e mare numărul scriitorilor noştri, care au sfârşit fie în spitalul de nebuni, fie în cel de tuberculoşi.

Intrebarea se pune: „Cine e dator să-şi spună cuvântul aci, să-şi ia asupra lui îndreptarea lucrurilor? Statul. Statul e o tovărăşie a tuturor, pentru o cât mai bună soncieţuire a cetăţenilor lui. Statul ia de la acel căruia îi prisoseşte şi dă celui în lipsă, care are nevoie. Fiecare stat încurajează ceeace înăuntrul lui întâmpină greutăţi. La noi, de pildă, pentru că nu existau fabrici de zahăr (căci la preţ de concurenţă se temeau de pierdere), statul a venit şi a zis: „Vă dăm atât şi atât de kilogram, numai să fabricaţi zahăr". La fel face cu celelalte industrii toate.

Dă scutiri de vamă, scutiri de impozite, scutiri de tren. Anglia care are una dintre cele mai grozave industrii din lume şi n'are loc de agricultură, încurajează însă aricultura lăsând industria să trăiască singură.

Dar se întâmplă, ca acum la noi, că Statul, după un crâncen război, nu are mijloace să facă faţă tuturor nevoilor.

Răspunsul aşteptat nu-l pot da atunci decât înşişi sătenii şi conducătorii lor, preoţii şi învăţătorii. Ei sunt datori să răspândească tot mai mult cuvântul scris la ţară. E o datorie faţă de neam. Astăzi când sătenii au, cei mai mulţi dintre ei, o mai bună stare ca înainte, pot să se îngrijească mai mult şi de ale minţii. Dacă dintre zece noui ştiutori de carte, unul singur măcar devine şi cititor obicinuit al gazetei populare şi al scriitorului, vă închipuiţi ce câştig pentru cultura românească. Răspândind cartea la ţară, aruncând sămânţa roditoare de cultură în ogorul sufletului românesc, preotul şi învăţătorul nu numai că înăresc statul dândui cetăţeni luminaţi, dar îl întăresc dându-i şi posibilitatea să aibă o literatură care să poarte mândria numelui de român în largul lumii.

Iată, cum spuneam, locul unde trebue să se întâlnească cei porniţii de la capetele diferite ale drumului.

Sătenii dornici de lumină şi de bucuria de a înţelege tot şi scritorii dornici de a fi înţeleşi, iubiţi şi sprijiniţi.

Nimic nu ajută ma mult pe preot şi învăţătŏr în frumoasa lor menire, decât gazeta populară, scrisă cu inimă cinstită, cu pricepere şi cu dragoste sau rafturile de cărţi: biblioteca populară.

Secretarul general al Ministerului Artelor, anuţa nu de mult gândul lui de a înfiinţa 10.000 de biblioteci populare în principalele comune din ţară. Zece mii de focare de lumină, zicea el, şi zece mii de exemplare din fiecare carte tipărită, după hotărârea unor oameni cu pricepere. Vă închipuiţi ce binefacere pentru literatura noastră.

Iată de ce, în afară de dragostea şi de îndatoririle de cetăţean, un scriitor trebue să se găsească alături de orice gazetă populară, de orice bibliotecă, de preot şi de învăţător, pentru înălţarea culturală a neamului care-i un tot coplesitor ce se sprijină pe umerii tuturor.

CAMIL PETRESCU

Deosebirea între oameni o face educaţia.

LOCKE

(Filosof englez 1632-1704)

Cooperativele agricole în Cehoslovacia

Organizaţiile cooperative agricole cehoslovace, cari joacă un rol însemnat în viaţa economică a Cehoslovaciei, au stabilit din vreme relaţiuni între ele şi piaţa internaţională. Dintr'o documentare precisă asupra naturei acestor relaţiuni, extragem următoarele: Centrala cooperativelor garicole de cumpărare şi vânzare este „Cooperativa". Cifra afacerilor acesteia a fost in 1925—26 de 300 milioane coroane (peste 63 mii vagoane îngrăşăminte, cereale, furaje şi seminţe). Prin intermediul „Cooperativei" îşi acoperă majoritatea societăţilor agricole cehoslovace nevoile de îngrăşăminte chimice. Acestea s'au ridicat în 1926 la 42.762 tone potasă şi 18.666 tone salpetru de Chill, ceiace înseamnă respectiv 55 la sută şi 40,32 la sută din totalul de potasă şi salpetru importat în Cehoslovacia.

Mai există pe de altă parte în Cehoslovacia cooperative pentru cumpăratul şi vândutul produselor laptelui, o uniune a uscătoriilor de cicorie, cooperative de export şi import.

Activitatea căminului cultural Sft. Apostoli Petru şi Pavel din Bucureşti (Bacău)

Prin şezătorile anului trecut şi ale anului acesta ţinute la amândouă şcolile din comuna noastră din două în două săptămâni, cu frumoase producţii şcolare (coruri pe una, două sau trei voci, lecturi şi poezii cu caracter naţional ştiinţific şi cultural) sătenii au fost ţinuţi aproape permanent sub înrâurirea preochupărilor de ordine culturală.

Cei opt învăţători u desvoltat, pe rând fiecare, câte un subiect: lectură şi cronică. Subiectele au avuţ aproape toate, caracter local, pentru folosul şi ridicarea săteanului. Printre subiecte au fost şi acestea: „Cum ne putem petrece timpul cu folos şi uşor", „Cetrebue să facm cu viile noastre ce se părăginesc şi ce foloase putem să tragem din dealurile comunei noastre", „Unde e mai bine, la cârciumă, ori la căminul care ne aduce foloase sufleteşti şi de înălţare culturală".

Sfatul căminului, fiind ajutat cu multă tragere de inimă de către elevii de curs secundar din această comună, a pregătit şi dat patru serbări, urmate de baluri unde au fost jucate cu succes piesele: „Zorile", dramă istorică în două acte de St. O. Iosif; „Suflet de părinte"; „Hart Răzeşul"; „In sărbători"; „Comoara", „Ovidiu Şicană" şi „Legenda Tazlăului".

S'a desvoltat astfel atât de mult gustul sătenilor de a lua parte la serbări şi şezători, încât totdeauna sala căminului a fost neîncăpătoare.

Cărţile biblioteci i au fost cetite de acelaş cetitor chiar şi de două ori.

In cursul anului dela Ianuarie până acum, sătenii, funcţionarii şi învăţătorii comunei au cetit 640 cărţi. Cititori în total: 647.

Astăzi biblioteca acestui cămin numără 721 volume cărţi, în valoare de lei 9712,50. Cuprinde cărţi pedagogice literare şi programe.

Pe lângă revistele la care biblioteca e abonată, se distribuesc săptămânal, cu plată, câte 15 exemplare din „Albina", elevilor şi adulţilor, cari le aşteaptă cu drag să le cumpere şi să le cetească.

Asemenea se distribuesc, săptămânal, prin şezători gratuit, sătenilor, câte cinci exemplare din gazeta „Cultura poporului".

Ca recunoştinţă pentru sprijinul pe care „Cultura poporului" ni-l dă în acţiunea noastră culturală şi pentru a fi uşuraţi în munca noastră, d-nii membri ai căminului, Neculai şi Ioan Bibiri, sunt reporteri culturali ai acestei gazete, căreia până astăzi, au izbutit totdeodată, a-i face 18 abonaţi în comună.

Membrii căminului, învăţători şi preoţi, au ţinut anul acesta şezători şi în diferite ocaziuni, mai ales la slujba serviciului divin, 32 predici şi conferinţe, în numele căminului nostru. Toate subiectele au fost alese astfel ca să întărească credinţa şi să preîntâmpine nevoile de azi ale sătenilor.

Au donat pentru cămin: casa d-lui Const. Rosety-Tescanu 800 lei; Panait Cantily, 200 lei; C. Pascaline, I. Vorel, I. Radian, avocaţi, câte 100 lei; d. Ionel Patrichi, directorul Băncei Bacău-Moineşti, 200 lei; d-na Olimpia Kirnoagă, învăţătoare, 100 lei.

Căminul îi proclamă membri de onoare.

Căminul anul acesta, numără 521 membri, iniţiatori, cotizatori şi necotizatori.

Veniturile căminului au fos în acest an de lei 16118,0000; cheltuelile de lei 16037,40; excedent lei 80,60.

Căminul mai are o farmacie populară, pusă sub conducerea celui care semnează această dare de seamă. Ajutoarele şi medicamentele sunt date gratuit elevilor şcoalei, adulţilor şi celor ce au nevoie.

N. BIBIRI

Preşedintele căminului cultural

Instrucţia (cultura) e o demnitate. Un om instruit e mai om decât ar fi altminteri; el simte această deosebire. Dacă acest simţimânt nu distruge ceeace e rău în sufletul lui, dă cel puţin putere binelui împotriva răului. Şi, în adevăr, nu-i putere în lume, care să poată face mai mult.

BERSOT

(Filosof francez, 1816-1820)

Discuţii asupra artelor frumoase

Ceva despre frumos

Frumos e ceia ce place ochiului sau spiritului şi naşte din rânduială şi simetrie, din proporţie, din armonie, din dispositiv şi chiar din convenţional. Frumosul trebuo să facă să vibreze simţurile noastre, să le exalteze chiar. El stă în strânsă relaţie cu *estetica*, obligată să privească frumosul în general şi sentimentul ce-l naşte în noi, şi cu *gustul* care este sentimentul frumosului şi care înseam nă discernământ, iar când frumosul se referă numai la opera de artă, el trebue să procure emoţia estetică, dacă într'adevăr avem a face cu o operă de artă.

Arta îmbrăţişează tot ceiace, spre a exista, cere intervenţia mâinii, spiritului sau voinţei omului. Această expresie de artă îşi are rostul cu deosebire în manifestările activităţii omeneşti în ordinea simţimântului şi a imaginaţiei şi de obicei se înţelege prin *artă* cele cinci îndeletniciri în care s'au acumulat de-a lungul vremilor gândurile, emoţiile şi simţimintele omenirii: poezia, muzica, arhitectura, sculptura şi pictura, iar cu un înţeles şi mai restrâns, s'a luat obiceiul să se desemneze prin termenul *artă*, cele trei soiuri de creaţii ce ni se adresează prin mijlocirea ochilor, adică *arhitectura, sculptura* şi *pictura*, denumite *arte plastice*.

Nicăiri mai mult ca în plastică nu e mai la locul ei zicala: *frumosul e adevărul*, fiind că nicăiri ca în acest domeniu nu se cere mai mult gust, mai strictă proporţie, mai evidentă linie, mai desăvârşită armonie.

Frumosul se adresează întregii noastre fiinţe: raţiunii ca şi inimii, cugetării ca şi simţurilor şi imaginaţiei. El trebue să emoţioneze toate puterile noastre de o dată şi să satisfacă în acelaş timp spiritul ca şi simţurile şi sufletul; altfel nu'şi îndeplineşte menirea şi explicaţia o dă însuşi faptul că anumite culori puse alături încântă ochiul, pe când altele în aceleaşi condiţiuni contrastează oribil.

Frumuseţea plastică consistă în supleţa liniilor, în mlădierea mişcărilor, în naturalul atitudinilor, în dulceaţa expresiilor.

Să nu se uite că frumosul depinde mult de gust şi că acest gust diferă după cum este cineva mai mult ori mai puţin sensibil la frumos, adică, după cum îl simte.

Opera de artă e determinată de un ansamblu care este starea generală a spiritului şi a obiceiurilor înconjurătoare. E prea adevărat că arta traduce viaţa, însă talentul şi gustul artistului se schimbă în acelaş timp şi în acelaş sens ca şi moravurile şi sentimentele publicului, căci mediul moral ca şi cel fizic lucrează asupra fiecărui individ, prin excitaţii şi represiuni continue. Există netăgăduit o temperatură morală care reflectează starea generală a moravurilor şi a spiritelor, temperatură trebuitoare ca anumite talente să se desvolte; cu alte cuvinte, dacă temperatura se schimbă, felul talentelor se va schimba şi el.

Dacă frumosul se adresează — cum sperăm — raţiunii ca şi inimii, cugetului pe care trebue să-l mulţumească ca şi simţurilor şi imaginaţiei pe care are dătoria s'o încânte, gustul derivă din jocul lor simultan, din armonioasa lor întrunire. Toate aceste facultăţi sunt dăruite de natură înainte de a fi desvoltate prin exerciţii, orânduite şi orientate prin educaţie.

Frumosul, vorbind simţurilor, se adresează cu deosebire la două din ele: vederii şi auzului, dar fie care din noi ştim că fineţea simţurilor şi forţa imaginaţiei sunt prin esenţă daruri dela natură, daruri ce pot foarte bine fi pierdute sau stricate, dar cari nu se pot dobândi când lipsesc. Beethoven a surzit, fără însă ca geniul său muzical să se resimtă de această infirmitate, dar ia închipuiţi-vă un critic muzical fără ureche, sau un critic de artă cu ochiu fără intuiţia proporţiilor sau fără simţul delicat al culorilor!

Prin educaţie în direcţie artistică poţi căpăta gustul şi cu el ştiinţa de a deosebi frumosul, fiindcă este o deosebire între frumosul pe care-l simţi şi cel pe care îl înţelegi numai. Şi tot prin această educaţie poţi deprinde frumosul unei pânze de pildă şi să-ţi dai seama de desenul ei, de perspectivă, de planuri, de proporţii, de gustul dispositivului, de culoare, de viaţa motivului, de mişcare, de asociaţie armonică de tonuri, de sinceritatea ansamblului, într'un cuvânt de *adevăr* fiindcă, reţineţi bine, *frumosul nu poate exista fără adevăr*.

Adevărul, iată marea taină a frumosului, a existenţei lui în artă!

Dar despre *adevăr* şi despre alte păreri atinse aci doar în treacăt, cred că vom mai sta de vorbă, cu alte prilejuri.

V. BILCIURESCU

Şcolile profesionale în Bulgaria

Ministerul comerţului bulgar a publicat de curând o statistică a şcolilor profesionale din Bulgaria, care învederează că aproape toţi absolvenţii acelor şcoli practică îndeletnicirile pentru cari se pregătesc ceiace a contribuit la o mare desvoltare a meseriilor şi industriei bulgăreşti.

Dela desrobirea Bulgariei până azi au absolvit:

Şcoala mecano-technică 1951 elevi; şcoala de industrie textilă 304 elevi; şcoala de zidărie, 11 elevi; şcoala de olărie, 43 elevi; şcoala de desen, 31 elevi; şcoala de tâmplărie 1205 elevi; şcoala de caroserie, 61 elevi, alte şcoli profesionale, 61.

Dintre toţi aceşti foşti elevi, 390 au practică meseria liberi; 143 au intrat în întreprinderile Statului.

Lipsesc informaţii asupra a 269, iar 81 au încetat de a mai practica meseria; 60 dintre aceşti foşti elevi ai şcolilor profesionale şi-au continuat mai departe studiile; 20 au trecut în serviciul militar şi 12 au încetat din viaţă.

Intreţinerea şcolilor respective a costat pe Statul bulgar 23.193.046 leva, plătite pentru inventariul şcolilor; 1.688.119 leva pentru organizaţia cabinetelor ştiinţifice şi 3.081.424 leva pentru mobile şi alte obiecte.

Inventariul şcoalelor mecano-technice se ridică la 13.100.000 leva; cel al şcolilor de industrie textilă, la 2,802.000 leva; iar inventariul şcolilor de tâmplărie, la 7 milioane leva.

In total 50.864.589 leva.

Mişcarea culturală

D-nii subrevizori şcolari şi conducătorii de centre culturale din judeţul acesta au fost zilele trecute convocaţi la o consfătuire. După lămuririle date de d. Ifrim, şeful regiunii de propagandă culturală, au urmat o serie de interesante constatări şi propuneri făcute de conducătorii de centre. Toţi au arătat, că iniţiativa nouei organizări culturale, începute aci, a fost primită şi de învăţători şi de săteni cu vie mulţumire.

D. C. N. Ifrim a constatat că acţiunea întreprinsă de „Casa şcoalelor" şi de „Fundaţia Carol", în Basarabia dă rezultate din ce în ce mai îmbucurătoare şi a încheiat făcând un călduros apel la conştiinţa conducătorilor de centre, să nu slăbească de loc lupta ce au pornit-o în calitate de misionari ai ideii de înfrăţire prin cultură.

Oraşul Soroca face parte din eparhia Hotinului. Până la venirea în fruntea acestei eparhii a Episcopului Visarion, viaţa cultural-religioasă aproape nici nu se simţea în colţul acesta depărtat de ţară. Datorită preotului-profesor Vl.

In localul „Casei de educaţie naţională" din Tg.-Floreşti, a fost zilele trecute o frumoasă şezătoare culturală de primăvară. Sala de spectacol destul de mare era neîncăpătoare pentru marele număr de săteni dornici să ia parte. Cuvântul de deschidere a fost rostit de d. Harbuz, directorul şcoalei medii din localitate, care a vorbit despre „Nevoia de cultură şi rolul comitetelor şcolare".

Cântecul popular românesc

— Insemnătatea influenţelor străine —

de **MIHAIL VULPESCU**

Dată fiind poziţia geografică a ţării noastr, noi trecem — pentru majoritatea poporelor civilizate — drept un popor oriental, deci socotit cu toate calităţile şi defectele orientalilor. Iar muzica noastră — vorbesc de cea populară — nu prezintă, pentru marii muzicologi, nici un interes, întrucât ei o cunosc pe cea orientală din publicaţii. Că străinii — necunoscători şi unii dintre ei de multe lucruri — pot gândi astfel despre muzica noastră populară, sunt, general vorbind, în dreptul lor; se bazează pe motivul mai sus citat, neavând la dispoziţie mijloace de cunoaştere şi de documentare.

Dar ceea ce a fost mai trist, şi continuă încă să fie în mare parte, era şi este părerea pe care o aveau şi o au în această privinţă multe capete luminate într'ale muzicii şi vrednice să preţuiască muzica.

Dacă unii dintre cunoscători nu susţin că muzica pe care o avem nu-i cu totul orientală, cred, ferm, că ea este lipsită cu desăvârşire de personalitate.

După unii, totul este de atribuit ţiganilor lăutari; aceştia ar fi fiind alfa şi omega pentru muzica noastră populară.

Şi cum pot susţine altceva, căci le-ar trebui argumente; iar pentru a putea făuri o argumentaţie, trebuesc documente. Şi documentele muzicale populare, ca tot ce priveşte viaţa intimă a unui popor, nu pot fi căpătate în centrele mari, în huruitul maşinilor, ci numai în mijlocul vieţii intime a poporului, luând cineva parte la toate manifestările lui, cu stăruitoare preocupări de pătrundere şi înţelegere. Aceasta e rigoarea observaţiei ce se cere savantului, care vrea să facă adevărată operă nemuritoare. Cele ce nouă ni se par fapte fără importanţă, uneori, când vorbind despre un cântec popular, ca şi despre o poezie populară, sunt efecte a mari cauze ce au sguduit profund popoare şi suflete.

Ţiganii lăutari, despre cari d. profesor Iorga cu drept cuvânt zice ca seamănă, în acelaş timp, şi cu Dumnezeu şi cu maimuţele, n'au făcut altceva decât să schimonosească şi să încâlcie cântecul popular, după cum spunea muzicantul ungur Bolla Bartok, dându-i cântecului nostru de cele mai multe ori forme de nerecunoscut. Ei trăesc în mijlocul poporului, luând parte la toate tristeţile şi veseliile acestuia, cu facultatea lor uimitoare de a reţine ce aud. Când flăcăul voios, stăpânit de roşul garoafelor înfipte în coadele mândrei, căreia-i strânge mijlocul la o „mânioasă" ori la o învârtită", dă drumul inimii să-şi strige focul; sau, când badea Gheorghe, înroşit de vin şi de asmuţul ahturilor ţigăneşti, îşi trânteşte pumnul în masă, făcând să zornăie paharele şi-i dă drumul glasului să sune cântecul ce-l ştie dela strămoşi şi pe care-l mai înfrumuseţează 'n acea clipă ţiganul, fonograful cu viaţă, 'i l-a prins şi semănându-l cu scălâmbăieturile-i maimuţăreşti, îl duce mai departe, în alte hori, la alte nunţi.

Cel care a trăit momente de acestea şi-a mai avut şi norocul să-şi apropie secretele muzicei mari uşor poate da la lumină adevărul.

In ce priveşte posibilitatea altor influenţe:

Cântecul nostru nu are nimic afacere cu cântecul rusesc popular, care, de cele mai multe ori este scurt şi de formă primitivă; nici cu cel sârbesc, care, în genere, dă impresia că nu se sfârşeşte şi a cărei linie melodică este iarăşi primitivă. Printre cele mai frumoase cântece sârbeşti, se găsesc cele de pe valea Timocului, unde se ştie că avem mulţi români, cari se întind până dincolo de Niş [1]) cât despre cântecele bulgăreşti, acelea sunt cu adevărat orientale.

Dar cum îi vorba despre influenţele ce ar fi suferit cântecul nostru popular, în cursul veacurilor, atrag aci luarea aminte cunoscătorilor, cum şi celor cari trăesc cu drag la auzul unui cântec dela ţară, asupra unei influenţe ce ar fi trebuit să fie definitiv socotită şi lesne de auzit la execuţia unui cântec popular; vorbesc despre influenţa muzicii bisericeşti.

Poporul român crede puternic în Dumnezeu. Credinţa lui este plină de un bun simţ, pe care nu l-am observat până acum la nici un popor. El crede sincer; nu-i bigot nici pedant şi nici mistic. El a trăit şi-şi trăeşte viaţa religioasă intens —mai aevărat religioasă, decât ori ce popor. Şi în numeroase biserici, când dascălul este bolnav, se găsesc zece oameni cari să-l înlocuiască. Dascălul din comuna mea, din Lupşani, nu ştie Psaltichia; ceea ce nu l-a împiedicat ca, la concursul de cântăreţi bisericeşti, să reuşească, foarte bine.

Socotind aportul, ca influenţă în cântecul popular, pe care l-au putut aduce orientalismul, ţiganii lăutari şi Biserica prin muzica bisericească ce-şi are fundamentul tot în orientalism, a fi de crezut, că Biserica, muzica bisericească, trebue să se simtă în cel mai mare număr de cântece populare. O pot afrma, ca un cunoscător şi executant al muzicii bisericeşti, că acea stă influenţă este nulă. Iar în sus ţinerea acestei teze am un exemplu pe care-l pot da şi care-i cunoscut şi de copii. Ii vorba de Anton Pan, de cel mai mare bard popular al neamului nostru, care, deşi nu e de origine românească — el ne-a venit dinspre Adrianopol, cu sperialitatea de mare cântăreţ şi compozitor bisericesc,—este totuşi cucerit completamente de puteree sufletească a poporului român; în toate cântecele lui, caracteristicile muzicii orientale nu mai rămân de cât accesorii ale unui fond ce-i pur românesc. Iar cu „Tatăl nostru", el o rupe brusc cu trecutul trigorgoanelor fără sfârşit şi cu toţi accidenţii de aproape la fiecare notă, şi ne dă un exempfu de ce ar trebui să fie muzica bisericească, a noastră, muzică naţională isvorâtă din accentele sufletului nostru. Acest fapt ne demonstrează încă odată cât de independent este sufletul românesc în creaţiile lui.

Să nu se uite un lucru, că omul, ca şi plantele, nu-i decât un produs al pământului pe care trăeşte strâns legat de conformaţiile lui şi de condiţiile admosferice ce-l acopăr. Altfel ar creşte şi la noi banane şi orchidee pe Bărăgan; negrii din centrul Africii ar fi albi. Cântecul îi legat, ca şi omul, de toate aceste împrejurări şi condiţii şi iată, eu ce cred că ne face să rătăcim în judecata noastră, asupra acestei chestii.

Prin poziţia geografică a ţării noastre, natural, suntem mai aproape de orient ca de occident. Munţii şi câmpiile, pe cari noi le avem, nu se aseamănă întru nimic cu ale celorlalte ţări ce ne înconjoară. Noi, cu viaţa noastră, suntem cu desăvârşire independenţi în mişcarea nostră sufletească şi deci şi cu cântecul popular la fel.

NUMARUL CARŢILOR ŞI ZIARELOR IN POLONIA. O statistică oficială, de curând apărută, ne arată că numărul publicaţiilor din Polonia, în cursul anului trecut, s'a urcat.

La 31 Decembrie 1925 în toată Polonia, afară de Silezia, erau 127 de publicaţiuni.

In anul 1926, numărul lor a ajuns la 1598, dintre cari: 554 la Varşovia, 290 la Poznai, 196 la Lwow, 136 la Cracovia şi 100 la Ladz.

In Polonia mai sunt 151 de ziare zilnice, 109 bi-săptămânale, 443 săptămânale, 208 bi-lunare şi 541 lunare.

Dintre toate aceste publicaţiuni: 1362 sunt poloneze, 70 rutene, 14 ale rutenilor albi, toate apărute la Vilna; 63 germane, 111 în idiş, 17 în ebraică, 2 englezeşti, 1 cehoslovac, 1 esperanto şi 4 franţuzeşti.

---

mijlocul căreia, păşteau doi boi priponiţi. Ajuns lângă boi, s'a mai uitat Buciumaşu câteva clipe în toate părţile, apoi a deslegat frânghia boilor de la ţăruş, i-a apropiat pe unul de altul, strângându-le funia în coarne şi i-a luat după urmă, îndemnându-i spre vale. I-a trecut dincolo de limba de apă a heleşteului şi i-a dus în păpuriş, să nu se vadă. Apoi s'a dus în mijlocul stufului unde era coşcova cea adâncă şi, cu un cosor ce-l avea în şerpar, a tăiat vreo trei braţe de trestie pe care a aşternut-o peste o bolboacă de apă, plină de brădiş şi de nomol, apoi a adus acolo boii şi, cu un ciomag, a început să le care pe spinare din urmă. Bieţii boi au pornit pe trestia aşezată pe ochiul coşcovei şi căzând în adânc, s'au sbătut câteva clipe, fără să poată înnota, din cauza brădişului şi a nămolului, apoi s'au scufundat din ce în ce mai mult, până când nu li s'au mai văzut nici coarnele. Deasupra apei noroioase au eşit, în urmă, o vatră de bolboroci de apă, cari s'au spart unul câte unul, până ce apa a rămas din nou încremenită ca mai înainte. Buciumaşu zâmbi, mulţumit de fapta lui, îşi aprinse o ţigară şi zise în sine: „Poate când o seca eleşteul, peste o sută de ani, au să iasă la iveală oasele boilor lui moş Dumitrache".

Apoi plecă spre sat, vesel, ca şi cum s'ar fi întors de la o datorie bine împlinită. Cum a intrat în sat, Buciumaşu s'a oprit la cea dintâi cârciumă şi a cerut un chilogram de vin, pe care-l bău cu multă poftă, în câteva clipe, apoi mai ceru unul şi încă unul, — după care, beat-tun, începu să înjure în gura mare pe oameni, aşa cum făcea totdeauna, de câte ori se 'mbăta, — deşi nimeni nu-i zicea nimic, fiindcă toţi îl cunoşteau ca om harţăgos la băutură şi gata pe bătae.

Deodată cei din cârciumă văzură lumea alergând pe drum şi auziră strigăte de: „foc, foc"!

Toţi dădură busna afară, îndreptându-se în goană spre partea unde ardea.

Buciumaşu nu se clinti însă, ci mai ceru vin, bătând cu pumnul în masă şi zicând printre sughiţuri: „Lasă să arză tot satul!... Să rămâe câţi epuri la biserică! Casa mea nu arde... că e afară din sat!" Apoi luă oala cu vin, îi răsuflă în fund şi o trânti pe duşumea de se făcu ţăndări. In aceaşi clipă însă intră pe uşă nevasta lui, cu ochii holbaţi, cu părul vâlvoi, despletit, şi văzându-l, isbucni: „Ne arde casa, Mitreo, şi tu stai în cârciumă?!" — apoi fugi înapoi tot aşa cum venise.

Buciumaşu, mai întâi clipi de câteva ori, apoi se ridică, răsturnând scaunul şi, parcă trezindu-se niţel, o luă şi el la fugă, cu capul gol, după nevastă. Privind în zare, spre casa lui, văzu un nor de fum gros, pe care-l străbăteau limbi de foc uriaşe. Când ajunse, tot satul era în preajma focului, roată, la o mare depărtare, din cauza dogoarei, fără ca cineva să se poată apropia să scape ceva. Buciumaşu — ca să fie cât mai ferit de văzul oamenilor, — îşi înconjurase casa cu căpiţi înalte de fân şi pae, puse unele lângă altele. Acum ardeau toate acele căpiţi, împreună cu casa. Vălvătaele se 'nălţau până în slavă; limbile de foc se încolăceau şi mistuiau tot ce adunase din furat Buciumaşu: caii nechezau în grajd, boii sbierau înebuniţi de fum şi de flacări, porcii se topiseră de mult şi se făcuseră scrum sub jăratec şi nimeni dintre cei de faţă, — chiar dacă ar fi putut, — nu căutau să scape nimic din pârjolul mistuitor.

Toată lumea privea mută la furia focului şi îşi făcea cruce, găsind fiecare că asta era bătaia lui Dumnezeu, ce căzuse asupra păcătosului de Buciumaşu, pentru faptele lui nelegiuite.

In mulţimea care sta acolo, încremenită de groază, era însă un om care râdea: Acesta era „Sandu nebunul" cum îi zicea satul. Sandu acesta era cam de vreo patruzeci de ani şi se ţicnise la minte, de când făcuse armata, din cauză că îl bătuse cu pumnii în cap un „Majur"! Sandu nu era primejdios nimănui şi de aceea era lăsat liber.

Trăia din ce îi dădeau oamenii şi dormea pe unde-l apuca noaptea. Cânta toată ziua din fluer, unul şi acelaş cântec, zicând şi din gură, — aşa pe nas:

„Foae verde bob orez,
„Eşti Mariţo de mă vezi,
„Până sunt grânele verzi"...

Atât ştia şi atât cânta Sandu. Acuma el privea la foc şi râdea fericit, fără să zică un cuvânt.

— Dece tot râzi, măi Sandule?, — îl întrebă un flăcău.

Sandu privi un răstimp la flăcău, cu acelaşi surâs pe faţă şi 'n privire, apoi, cu un fel de mândrie idioată, răspunse, bătându-se cu degetul arătător al mânei drepte în piept: „Eu i-am dat foc!" — şi isbucni într'un nou hohot de râs...

— De ce?

— Să arză toată tămâia, cum îi place lui Dumnezeu!...

In seara aceleiaşi zile, bietul moş Dumitrache şi cu baba lui, căutându-şi boii şi descoperind, după urmele lor, bolboaca din coşcovă, unde îi înecase un vrăşmaş neştiut,— umpleau Valea Cociocului cu plânsul lor sfâşietor, rugându-se şi făcându-şi cruce: „Nu l'ar mai răbda Dumnezeu pe faţa pământului!"

Răspândind „Cultura Poporului" sprijiniţi cultura românească

Cele patru poveşti ale lumii

Sburdalnic şi vesel alerga fiul primului om pe întinsul nesfârşit al pământului. Fără teamă şi plin de nepăsare se juca el, căci sufletul şi ochii lui erau parcă învăluiţi de ceaţă. Odrasla primului om nu cunoştea frumosul.

Dar într'o zi ajunse într'o câmpie minunată. Flori, de toate culorile, de toate mărimile şi foarte parfumate, îi închiseră calea. Copilul parcă se deşteptă dintr'un vis şi abia acum înţelese frumosul.

De atunci în fiecare zi fiul primului om venea pe câmpie, desmierda florile, le îngrijea şi numai putea trăi fără ele.

Într'o noapte veni furtună grea. Florile muriră, iar a doua zi copilul nu mai găsi decât un câmp pustiu. Un simţământ ciudat îl cuprinse: parcă se rupsese ceva în sufletul lui şi isbucniră, isvor, lacrămi necunoscute până atuncea. Fiul primului om plânse.

Şi astfel se născu **durerea.**

Ce minunat a întocmit Dumnezeu natura Fiul primului om nu se mai sătura admirând-o. Într'o zi ajunse într'o grădină mare şi frumoasă. Multe minunăţii văzuse el, dar, ce văzu aci, nu mai zărise.

In mijlocul grădinii, mândru, neasemuit de frumos, se înălţa un trandafir roşu. Cine ar fi putut să descrie frumuseţea? Razele soarelui se întrecuseră în a-i rumeni uniseră spre a-i face strălucirea mai vie. Un parfum nou, dulce, adormitor umplea văzduhul.

In faţa acestei flori, atât de mândre şi totuşi cu o înfăţişare plină de un farmec duios, prietenesc, copilul tresări, inima lui caldă şi nevinovată se umplu de dragoste pentru trandafir.

Cu neastâmpărat avânt se repezi la el şi-l îmbrăţişă. Dar, vai!

Copilul scoase un ţipăt, hGimpii nemiloşi intraseră în carnea lui albă şi moale; picături de sânge înroşiră pământul.

Şi astfel fiul primului om cunoscu **Înşelăciunea.**

Nimeni n'ar putea spune cât de rău se simţea fiul primului om. Neobosit de dimineaţă până seara, alerga pe întinsele câmpii. Nu era coltişor pe care să nu-l răscolească. Fiul omului vroia să ştie totul.

Şi multe erau dorinţele lui, dar una şi cea mai mare, era să aibă un tovarăş. Câte nebunii n'ar face împreună. Cum ar isbuti să pricapă lucruri care rămân neînţelese unuia singur!

Doamne, mare era **tristeţea** din sufletul lui!

Dar într'o zi, pe când ochii lui priveau nesăturaţi albastrul nemărginit al cerului, o steluţă se desprinse de pe bolta cerească şi căzu lângă el. Ce lucru minunat era o steluţă! Ea avea ochi albaştri şi bucle aurii. Iar fiul omului nu se mai sătura privind făptura mică şi drăgălaşă de lângă el. Deacum nu mai era singur.

Ceasuri întregi rătăceau fără odihnă. Copilul născocea fel de fel de jocuri spre a-şi înveseli tovarăşe; dar, mai ales acum i se născuse în suflet un simţimânt nou, care-l împingea să apere şi să desmierde micuţa făptură ce trăia lângă el.

Şi astfel fiul primului om cunoscu **Iubirea.**

Nici nu se putea o muzică mai dulce decât aceea din grădina odraslei primului om.

Toate păsărelele erau adunate în această grădină. Mari, mici, împestriţate cu fel de fel de culori minunate, toate erau strânse aci ca să răsfeţe pe fiul primului om. In zori de zi ele-l deşteptau cu cântece vesele şi vioae, ce umpleau sufletul de dor de viaţă şi de muncă, iar seara când valul fumuriu ascundea strălucirea soarelui, ele îl adormeau în cântece armonioase, triste, mângâietoare. Atât se deprinsese fiul omului cu ele încât ar fi fost nemângâiat, când cineva l-ar fi lipsit de cântecele lor.

Dar iată că într'o dimineaţă nici un sunet nu turbură liniştea desăvârşită a firei. Fiul omului se încruntă: „Voi pedepsi fără milă pe îndrăsneţul ce-mi turbură plăcerea“. Şi porni spre grădină. Dar mare-i fu mirarea când, intrând, văzu o floare nouă, necunoscută, şi în jurul ei micuţele păsărele stând roată şi privind-o cu admiraţie. Copilu se apropie furios, întinse mâna spre a smulge această îndrăsneaţă, nepoftită, dar mâna lui se opri. In faţă-i stetea cea mai sfântă dintre flori. Era albă, mai albă decât neaua; înfăţişarea ei era nevinovată, tulpina mlădioasă şi subţire o făcea să se plece cu modestie, un parfum delicat umplea văzduhul.

Copilul fermecat nu se mai sătura privind-o.

Intinse braţele şi o sărută. Era Crinul.

Şi astfel fiul primului om cunoscu **Iertarea.**

NORETA STRATULATIV

Agricultură. Gospodărie rurală

Dela Camera de agricultură din Iaşi

Plenul Camerei agricole s'a întrunit sub preşedinţia d-lui D. Tacu.

In urma unui raport al medicului veterinar d. dr. Protopopescu, s'a hotărât cumpărarea unui taur pur moldovenesc.

D. inginer Nazarie, directorul Camerei, a propus, şi au fost admise următoarele:

Infiinţarea de sindicate ale sătenilor proprietari de vite, în scopul procurării de reproducători de rasă pentru despăgubirea acelor săteni, cărora le mor vitele din diferite cauze;

Infiinţarea de cercuri agricole şi biblioteci agricole comunale în scopul răspândirii cunoştinţilor practice şi ştiinţifice agricole; Pe lângă cercurile agricole, vor fiinţa şi câte o colecţie de maşini şi unelte agricole, dintre cele mai bune potrivite nevoilor regiunii.

Organizarea unor concursuri de instrumente şi maşini, pentru arături potrivite nevoilor regiunii.

Concursul va avea loc pe moşia Şcoalei de Agricultură Mirosava;

Numeroase case vor lua parte la acest concurs.

Organizarea unor expoziţii zootechnice la reşedinţa fiecărei plăşi, în vederea unei expoziţii generale zootechnice ce va fi la Iaşi.

Se va edita şi un buletin al Camerei agricole.

Pricina înălbiirii semănăturilor

In multe locuri, nici azi nu se cunosc încă pagubele ce le pricinueşte semănăturilor insecta numită „lema melanspus“ şi, ca urmare, nimeni nu îngrijeşte ca această insectă vătămătoare să fie combătută.

Insecta se iveşte, din întâele zile ale lunei Aprilie, mai cu seamă în semănăturile de ovăz şi orz. In luna Mai năpădeşte cu totul frunzele tinere ale acestor semănături. Când agricultorul vede pata albă de pe frunze, crede că-i făcută de melci, şi nu ştie că nu este altceva decât larva insectei „lema melanopus“.

Larvele, desvoltându-se părăsesc funza pe care s'au aşezat şi năpădesc întreaga semănătură, chiar şi semănăturile vecine. Ziua se adăpostesc pe partea de desubt a funzei, ori pe partea cu care frunza se leagă cu tulpina.

„Lema“ este o insectă mică, de 5 mm., cu aripi de coloarea oţelului şi cu gâtul de coloare galben-roşiatic. Această insectă este foarte răspândită, dar se încuibează mai cu seamă în semănăturile mai reuşite de orz. Se iveşte de asemenea şi la semănăturile de grâu şi chiar şi la porumb. Semănăturile par ninse de o albeaţă murdară.

Insecta roade frunzele în direcţia sistemului veneal al acestora, în aşa fel, în cât o semănătură năpădită, poate fi cunoscută de pe frunzele roase în forma dinţilor de ferestrău.

Combaterea se face prin stropire cu leşie de tutun (la 125 kgr. apă se pun 2—3 kgr. tutun).

Stropirea, spre a avea un rezultat sigur, trebuie să fie făcută pe la mijlocul lunei Mai şi pe vreme uscată.

Lucrând astfel, semănăturile se însănătoşesc în timp de două săptămâni, ca şi când n'ar fi fost atacate de această insectă.

De altminteri, leşia de tutun poate fi folosită cu succes şi împotriva altor insecte vătămătoare, ca de pildă păduchii de frunze şi altele.

Concentrările din acest an

Marele stat major al armatei, de acord cu Ministerul de războiu, a hotărît ca, în acest an, să aibe loc concentrări. Vor fi chemate contingentele tinere, cari şi-au făcut stagiul militar după războiu.

Concentrările se vor face pe divizii, în limitele disponibilităţilor bugetare.

Spre a nu fi împiedecate muncile agricole, chemarea oamenilor va fi făcută în Octombrie şi Noembrie. Vor fi chemaţi şi ofiţerii de rezervă astfel cum e-vine rândul după legea recrutării şi după tabelele ce se vor alcătui de către Marele stat major.

Informaţiuni

PANA LA DEFINITIVA STATORNICIRE a rosturilor gazetei în Bucureşti, apariţia foi cere de întâmpinat greutăţi Din această pricină formatul variază şi tipărirea nu se poate face în condiţiile cerute de o foaie culturală.

Cerem scuze cititorilor noştri şi sperăm să'i mulţumim cu prisosinţă, prin buna întocmire progresivă a gazetei.

ABONAMENTELE LA „CULTURA POPORULUI“: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare, cooperative şi comunele rurale; 400 le pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

REVISTELE CULTURALE, SOCIALE ŞI ECONOMICE cari cred că năzuinţele şi scrisul lor pot avea ecou mulţumitor în cronicele gazetei acesteia, sunt rugate să accepte schimbul.

Mulţumim mai dinainte tuturor celor cari vor lua act de dorinţa noastră. Publicaţiile, cari urmăresc acelaş scop, trebuie, în interesul scopului urmărit să se sprijine unele pe altele.

CARŢILOR, ce ne vor fi trimise în dublu exemplar, li se vor face cuvenitele recenzii.

UN MAREŢ MONUMENT va fi ridicat marelui nostru voevod Mihai Viteazul, pe colina Şelimbergului, la Sibiu.

Iniţiativa ridicării monumentului acestuia are sprijinul Sanctităţii sale Patriarhului Miron şi pe al d-lor generali Cihoskv şi Găvănescu.

POPULAŢIA JUGOSLAVIEI. — Refatul Jugoslaviei are o întindere de 248.990 km. p. cu 13 milioane locuitori. După confesiune, populaţia se împarte în: 6 milioane ortodoxi, 5 milioane româno-catolici, aproape un milion şi jumătate musulmani, 250 mii protestanţi, 65 mii evrei, 45 mii greco-catolici.

Desimea cea mai mare a populaţiei este în Banat; dar acolo numai 38 la sută sunt sârbo-croaţi.

Injuria provoacă injuria; ea irită, ea revoltă, ea nu converteşte pe nimeni.

JULES SIMON

Corespondenţa gazetei

TuTuror colaboratorilor cari neau trimis articole, bucăţi literare şi relaţii culturale în timpul din urmă, le mulţumim deopotrivă. Dacă n'am folosit de cât o mică parte dintre cele trimise, aceasta s'a datorit împrejurării că întreaga corespondenţă, din cauza mutării redacţiei şi administraţiei în Bucureşti, nam prmit-o în chip foarte neregulat uneori întârzieri.

Mulţumim tuturor celor cari poartă de grijă „Culturii poporului“ şi-i rugăm să ne dea şi de acum înainte tot sprijinul posibil.

D-lui **Vladimir Diaconiţa**, cu deosebire, informaţii de interes cultural, social şi economic cu privire la localitatea şi regiunea în care locuiţi. Studiul d-vs. „Şcoala şi familia“ trimiteţi-ni-l şi de'l vom putea publica o vom face cu plăcere, în scopul pe care-l urmăriţi împreună cu noi; de nu, vi-l vom înapoia.

Ist, Broboava-Dolj. — Darea de seamă, privitoare la cercul cultural local, venită prea târziu, e de întindere prea mare. Reduceţi-o şi puneţi-o în legătură cu actualitatea.

D-lui Talaz. — Articolul trimis v apare într'unul dintre primele numere următoare ale gazetei.

D-lui **V. Gheorghiu-Oancea.** — Primit. Mulţumim. Vom folosi ceea ce se va mai menţine în cadrul actualităţii.

D-lui **C. Georgescu-Obreţiţa.** — Veţi fi satisfăcut. Faptele demne de laudă, merită laudă.

D-lui **V. Săndulescu-Topoliţa.** — Contăm pe colaborarea d-vs. Mulţumim.

D-lui **S. Belancia.** — Veţi fi satisfăcut.

Cumpătarea şi longevitatea

Pe măsură ce trece vremea, băgăm de seamă, că numărul cazurilor de longevitate, de lungă durată a vieţii, scade din ce în ce mai mult. Rar de tot, când mai auzim despre moartea unui bătrîn care a atins suta de ani, şi mai rar e încă atunci când auzim despre unul care a trecut suta de ani bine. De ce? Intrebării acesteea, pe care mulţi dintre noi şi-o pun, fără să poată găsi lămurirea firească, -iau răspuns, de multă vreme, ştiinţa şi bunul simţ, pe temeiul celui mai desăvârşit adevăr: *„Omul face tot ce poate, să-şi împuţineze sănătatea şi zilele. Neamul omenesc degenerează“.*

Unele dintre semnele degenerării neamului omenesc este şi îmbătrânirea pretimpurie, *decreptitudinea prematură.*

Intâlnim, adesori, oameni sub vârsta de 30 — 40 de ani, cu o înfăţişare de maimuţe: scofâlciţi, plesuvi, cu vederea slăbită, cu dinţii prăpădiţi, oameni cărora le lipsesc greutatea normală a corpului şi ceva —uneori destul de simţit — din puterea inteligenţei. Sunt biete zdrenţe omeneşti, cărora nici îmbrăcămintea cea mai îngrijită şi cea mai pretenţioasă nu reuşeşte să le dea totdeauna înfăţişarea de *oameni întregi.*

Cum e de lămureit această îmbătrînire înainte de vreme?

Cum am spus, ştiinţa şi bunul simţ i-au lămurit pricinile în aşa fel, în cât nu mai încape în privinţa lor nici o îndoială. Obiecţii mai pot avea de făcut doar oamenii slabi la minte.

La îmbătrânirea pretimpurie, ajunge omul pe drumul scurt, dar foarte urît şi nenorocit, al obiceiurilor rele şi al destrăbălării. Beţia, sleirea sexuală, pierderea nopţilor şi otrava pe care o răspândeşte în corp tutunul duc, în scurtă vreme, la această stare de plâns. Emoţiile şi grijile vieţii, cele mai multe pricinuite de om sie-însuşi cu voinţă, ajută şi ele la această decădere. Când se întâmplă ca omul să fie născut şi din părinţi cari au avut aceleaşi păcate, ajungerea în această stare nenorocită e grăbită şi mai mult.

Incultura individului — neputinţa lui de pricepere şi de judecată — e punctul de plecare al tuturor vicilor ce duc la descrepitudine prematură. Uneori, bunul simţ înăscut poate înlocui, într'o bună măsură, darurile culturii; din nefericire, însă, bunul simţ e mai rar decât diamantul de mare preţ.

Sunt pomenite, adeseori, în cărţi şi în discuţii, cazuri de longevitate, demne într'adevăr de pomină. Englezul Henric Jenkins avea, în 1676, nu mai puţin de 169 de ani; iar la vârsta de 100 de ani înota în susul apei. Svrington, din Norvegia, mort în 1797 în vârstă de 160 de ani, avea un fiu în vârstă de 103 ani, pe când fiul său cel mai mic nu trecuse încă vârsta de 9 ani. Gürger Duglas, mort în Germania, în vârstă de 120 ani, a avut 8 copii din a treia a sa căsătorie pe care a contractat-o la 85 de ani. Vin apoi, la rând, cazul d-rului francez Dufournel (120 de ani), al chirurgului Politiman (140 de ani), etc., etc. Despre chirurgul Politiman este de amintit că, în ajunul morţii sale, el a operat o femee atinsă de rac.

De asemenea sunt pomenite câteva cazuri de longevitate şi la noi în ţară.

Despre toţi bătrînii însă, pe cari i-am pomenit şi cari au trecut de suta de ani, se ştie, în aceeaşi vreme, că ei au fost totdeauna de o mare cumpătare şi că mai ales n'au băut, nu le-au plăcut chefurile şi nu şi-au bătut joc de sufletele şi de trupurile lor.

I. D.

Cercul cultural coperatist „Leul“ din Iaşi

Funcţionează aici, din 1919, pe lângă banca populară „Leul“, un cerc cultural cooperatist cu menirea de a răspândi ideile cooperatiste în massele populare.

In ziua de 10 Aprilie, la adunarea generală a fost ales următorul comitet de conducere:

Preşedinte: *Alex. Ventonică,* proprietar; Vcie-preşedinţi: *V. P. Grigoraş,* institutor, şi *Didie Hulubei,* avocat; Consilieri: *Anton Bejenaru,* funcţionar, *Gh. I. Huţanu,* casier al băncii „Leul“, *Gh. Burghelea,* agent de urmărire, *V. Macovei,* contabilul Federalei Cooperative, *D. Leahu,* contabilul Băncii populare C. F. R. şi *Mihai Păduraru,* contabilul băncii „Leul“; Cenzori: *Emil Zaitz,* industriaş, *Carol Sădor,* industriaş şi *Ion N. Chirică,* revizor contabil al Federalei Băncilor Populare Iaşi; Casier *Gh. I. Huţanu,* şi secretar *M. Păduraru.*

Acest cerc, care este unic în felul său în Iaşi, are de scop a cultiva şi educa pe membrii săi în în spiritul cooperatist atât de necesar astăzi când sunt atât de puţin cunoscute la noi progresele Cooperaţiei atât ale celei din chiar ţara noastră, cât şi cele din străinătate.

Pe lângă acest cerc, s'a înfiinţat şi o bibliotecă populară, care este pusă la dispoziţia celor ce voesc a cunoaşte în de aproape cooperaţia.

Infiinţarea şi îndrumarea cercului au pornit într'o atmosferă de multă bună voinţă şi de multă credinţă în reuşita acţiunii întreprinse.

M. DELAPRUT

Spune-mi ce citeşti şi-ţi voi spune cine eşti.

MASARYK

Comemorarea Cincantenarului Independenţei la Paris

Grandioasa recepţie dela legaţia română. Asistenţa

Paris, 9. (Rador). — Seria manifestaţiunilor franco-române pentru celebrarea cincantenarului independenţei României a început Sâmbătă seara printr'o strălucită recepţie la Legaţiunea română. Printre invitaţii d-lui ministru Diamandi figurau: d-nii Poincaré, Millerand, Herriot, Bokanovski, Paul Boncour, principesa de Bourbon, Maharadjahul de Kapurtala, baronul de Rotschild ambasadorul de Beaumarchais, întreg corpul diplomatic şi nunţiul apostolic, personalităţi oficiale franceze şi române şi un mare număr de personalităţi pariziene, academicieni, scriitori, artişti şi ziarişti.

Maestrul George Enescu, acompaniat de pianistul Caravia a obţinut un imens succes în executarea programului muzical.

In seara de Luni 9 Mai va avea loc în saloanele Uniunei Interaliate un mare banchet oferit de d-nii Louis Marin, ministrul pensiunilor şi preşedinte al Societăţii „Amicii României şi de d. ministru Diamandy. Banchetul va fi prezidat de d. Poincaré şi va fi urmat de o serată artistică şi un bal. In dimineaţa de 10 Mai se va oficia un Te-deum la Biserica Română.

Paris, 9. (Rador). — D. Estailleur de Chanteraine, preşedintele comitetului „L'Entente Francaise“ a lansat aseară prin radio, dela postul din Turnul Eiffel, un mesagiu consacrat României. Oratorul a reamintit în termeni călduroşi şi cu deosebită competenţă evenimentele istorice prin care a trecut România dela 1826 până la 1877, pentru a ajunge la câştigarea independenţei, a cărei aniversare de 50 ani o celebrează acum. D-sa a adus omagii României, sentinela civilizaţiei în răsăritul Europei.

„ASTRA - ROMANA“
SOCIETATE ANONIMA
Benzină, Lampant, Motorină, Uleiuri minerale de prima calitate
Pentru comenzi în interiorul ţărei a se adresa:
Societăţii Anonime pentru Distribuirea Produselor Petroleului
Str. G-l Budişteanu 11 bis Bucureşti
PENTRU VANZARI PENTRU EXPORT
a se adresa:
„ASTRA-ROMANA“
Societate Anonimă
Bucureşti
B-dul Carol No. 10

GAVANA
SOCIETATE ANONIMA ROMANA PENTRU INDUSTRIA TEXTILA
Sediul: Bucureşti, Calea Telef. 79/95
Victoriei 60 Pasag. Imobil.
Fabrica: Gavana, Jud. Argeş, lângă Piteşti Telef. 42
Produse: stofe de bumbac şi de lână, pânză naţională şi căptuşală

Fabrica Românească de maşini
Ateliere de reparat locomotive şi vagoane
Bucureşti
Inginer N. MALAXA & Co
Societate în comandită
Fabrica: Halta Titan
Telefon 13/87
Biuroul: Str. Dionisie, 19
Etaj III, Telefon 42/23

Furnizorul Curţii Regale
BORIS GOLDBERG
Reprezentantul firmei
BURBERRY L.td LONDON
Bucureşti, Str. Lipscani 21
Galaţi, Str. Domnească 32
Oradia Mare, Str. Regele Ferdinand No. 3
STOFE EXCLUSIV ENGLEZEŞTI, ULTIMILE NOUTAŢI

VIZITAŢI
Vechiul şi reputatul Restaurant
ENESCU & Co.
Orchestra sub conducerea d-lui
GRIGORAŞI DINICU
Sală de banchete, saloane particulare Str. Sf. Ionică 15 lângă Palatul Regal, Telef. 54/29

BANCA ROMANEASCA
Capital şi Rezerve Lei 457.700.000
Adresa telegrafică: Romaneasca
Sediul Centralei: BUCUREŞTI
SUCURSALE:
Arad, Bălţi, Bazargic, Braşov, Cernăuţi, Cetatea-Albă, Chişinău, Cluj, Constanţa, Craiova, Făgăraş, Galaţi, Ismail, Oradea-Mare, Satu-Mare, Sibiu, Târgul-Mureşului, Timişoara, Tighina şi Tulcea.
AGENŢIA:
Calafat, Corabia şi Soroca
Bănci afiliate în principalele oraşe din ţară. Tot felul de transacţiuni bancare cu firmele şi băncile din ţară şi streinătate.

ANCORA ROMANA
FABRICA DE CABLURI DE OŢEL
Societate Anonimă pe Acţiuni
Telefon No. 79|0

Ferărie, Coloniale, Marchidănie, Vopselărie etc. etc.
Fabrică de fringhii, site şi ciurele.
EN GROS EN DETAIL
EFTIMIE PREDOLEANU & Co.
BUCUREŞTI — Şoseaua Mihai Bravu No. 24
Telefon 31/65

FABRICA DE CARAMIZI, CARIERE DE NISIP ŞI PIETRIŞ
TONOLLA
Sos. Ştefan-Cel-Mare
Bucureşti Alea TONOLLA
Telefon No. 26/54
Adresa telegr: Fabrica TONOLLA, Bucureşti

Automobile
CITROEN
HUPMOBILE
PACKARD
STEYR
Str. C. A. Rosetti No. 7, Tel. 82/10 Bucureşti
ATLANTA S.A

Bucureşti FANAMET Strada Lipscani 29
CEA MAI MARE INTREPRINDERE CINEMATOGRAFICA DIN ŢARA
Reprezentanţa marilor societăţi de filme
First National Pictures
Famous Players
Metro-Goldwyn Mayer

Cereţi la magazinele de noutăţi
TESATURILE
A. G. B.
Vânzare engros Bucureşti Str. Lipscani 73

Institutul de Arte Grafice „TIPARUL ROMANESC“ Strada Sărindar No. 22 Bucureşti

CULTURA POPORULUI

...INEAZA-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA.
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACŢIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 22 MAI 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 197 şi 198 Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

PENTRU COLABORATORII NOŞTRI

Luptând cu greutăţile unei noui aşezări de rosturi, în ce priveşte redactarea, tipărirea şi administrarea sa în Bucureşti, «Cultura poporului» îşi urmează drumul fără abatere. Greutăţile intâmpinate sunt mari; cea mai mare — aceea căreia se datoresc neajunsurile de execuţie technică ale primelor două numere tipărite aci, — este găsirea unei tipografii în care foaia noastră să poată fi tipărită la vreme şi în condiţii mulţumitoare pedeplin. Poate să pară ciudat, dar, chiar în Bucureşti, e foarte greu de găsit, în două trei săptămâni, o tipografie convenabilă în totul unei foi culturale: în tipografiile mari, cari fac artă tipografică, lucrul e foarte abundent şi foarte scump; în cele cari tipăresc ziare cu tiraj mare, lucrul, pe lângă că e scump, e foarte grăbit şi nu-i totdeauna egal ca îngrijire şi înfăţişare, litera fiind adeseori neegal uzată, iar lucrătorii nepreocupaţi să dea lucrări desăvârşite; în cele mici e şi mai puţin cu putinţă să se găsească ceea ce trebuie.

Numărul de faţa al gazetei e tipărit la o tipografia de întâia mână, la «Tipografia Curţii regale, F. Göbl Fii S.A.» prin folosirea unui exces de bună voinţă. Proprietarii acestei tipografii ne-au pus la dispoziţie, într'un chip mai mult de cât avantagios, litera şi maşinile, pentru o serie de numere, ţinând să contribuie astfel la susţinerea unei foi culturale, pe care o apreciază. Oricât de călduroase ar fi mulţumirile noastre, ele nu pot fi, în nici un caz, mai presus de însemnătatea culturală a acestui fapt.

Scopul urmărit de gazeta aceasta rămâne unul şi acelaş: contribuirea la ridicarea culturală a poporului, prin ceea ce o atare foaie poate să dea, bine chibzuit, lămurit şi româneşte scris, întru împlinirea scopului pe care şi l-a ales.

Problemele culturale ale României de azi sunt numeroase şi au, în cuprinsul vremii, o însemnătate de care trebuie să ne dăm seama cu toată seriozitatea. Una dintre slăbiciunile noastre naţionale — trebuie să ne mărturisim păcatele, spre a rămâne curaţi în cugete — e obicinuinţa de a vorbi mult, închipuindu-ne că prin belşugul de vorbe frumoase şi sunătoare, fie rostite, fie scrise, lămurim şi deslegăm, pe loc şi pentru totdeauna, problemele grele pe a căror deslegare va să se întemeieze viitorul neamului. In vremea asta, nu numai în largul lumii, ci alături de noi, popoare mari şi mici îşi clădesc şi întăresc temeliile existenţei şi propăşirii lor, cu atât mai spornic şi mai bine, cu cât munca lor, mai mult tăcută dar bine şi adânc înţeleasă e mai stăruitoare şi mereu socotită după preţul roadelor ei. Să ne cercetăm necurmat puterile sufleteşti şi de muncă, însă în aceaşi vreme să muncim fără preget şi rodnic.

Luminarea unui popor, buna lui stare morală, buna stare economică şi însemnătatea lui ca factor de civilizaţie se înfăptuiesc şi se desăvârşesc nu atât prin vorbe, cât prin fapte pilduitoare.

In acest chip trebuie să privim lucrurile şi să căutăm să lucrăm, atunci când gândim la nevoile şi problemele noastre culturale. In acest chip înţelegem contribuţia «Culturii poporului» la lămurirea felului şi însemnătăţii acestor probleme. Şi în acelaş chip cerem tuturor colaboratorilor noştri să pună munca lor alături de a îndrumătorilor acestei foi de cultură naţională.

Ca îndrumare, până la publicarea unui program amănunţit al acţiunii noastre:

Ne preocupă şi năzuim să lămurim pe înţelesul tuturor, cu preţiosul sprijin al colaboratorilor noştri, mari şi mici: problemele de interes istoric, pentru lămurirea tuturor legăturilor pe cari prezentul le are cu trecutul prin tradiţii, datini, obiceiuri şi descoperirile istorice ce continuă; problemele trebuinţei unei cât mai desăvârşite cunoaşteri sufleteşti a poporului nostru, de la regiune la regiune, dela localitate la localitate, în raport cu înrâuririle mediului geografic şi ale împrejurărilor istorice; problemele şcolii şi ale bisericii; problemele educaţiei individuale şi sociale; problemele muncii puse de cerinţele de neîntreruptă propăşire pe tărâmul economiei naţionale.

In contribuţia literară a colaboratorilor noştri dorim să vedem lămurindu-se sufletul românesc, cu firea şi frământările lui.

Pentru cunoaşterea pitorescului câmpiilor, plaiurilor şi munţilor noştri şi deopotrivă pentru cunoaşterea oraşelor noastre de seamă, dorim să ne fie date descripţii literare, însoţite de fotografii sau de desemnuri (când e cu putinţă).

Informaţia de interes cultural, social şi economic, lămurită şi cuprizătoare în cuvinte puţine, rămânând ca însemnătatea ei să se vadă din frumuseţea şi valoarea faptelor comunicate, va fi cu atât mai mulţumitoare, cu cât va veni, mai neîntrerupt, din toate părţile ţării, şi cât mai aducătoare de veşti bune.

Invăţătorii şi preoţii distinşi dela ţară, aceia care îşi dau bine seama de [illegible] mare, în vremea aceasta în care trebue să ne trudim toţi la cimentarea temeliilor viitorului, uniţi în cugete şi năzuinţe, pot face un real bine intereselor mari româneşti, începând să întocmească — acolo unde nu s'a făcut încă acest lucru — monografii ale comunelor lor, în cari vor scoate în relief ceiace au mai însemnat acele comune în trecut sau azi, pe lângă informaţia pe care o pot cuprinde asupra rosturilor gospodăreşti ale localităţii. E o chestiune asupra însemnătăţii căreia vom mai vorbi.

Un alt lucru (in paranteză spus), pe care 'l mai pot face aceşti luminaţi fruntaşi ai poporului, este luarea obiceiului de a ţine pentru fiecare comună o carte, în care să fie însemnate, la vreme, când se vor petrece, an cu an, dealungul anilor, faptele demne de ţinut minte, din viaţa comunei, fapte culturale, fapte sociale şi economice şi numele oamenilor de seamă, unul-doi-trei câţi poate avea în curs de câţiva zeci de ani o comună. Ar fi să fie acele cărţi, pentru vremuri viitoare, «Analele comunei».

In deobşte, putând să aibă o colaborare permanentă, chibzuită, scrisă cu economie de vorbe — mai ales simplu, fără vorbe sforăitoare — şi în graiu cât mai curat românesc, interesantă şi la vreme «Cultura poporului» va avea mulţumirea — şi va mulţumi pe toţi cei cari îi preţuiesc rostul — că şi-a făcut şi-şi face datoria în spiritul vremii de azi, în slujbă neprecupeţită şi curată, pentru binele poporului românesc.

Cu bună voinţă sinceră, trecerea, de la intenţii şi vorbe, la fapte, e uşoară.

I. Ş.

P. S. Colaboratorii şi prietenii «Culturii poporolui», cari vor să-şi întregiască astfel sprijinul ce-i'l dau, ne pot cere carnete cu chitanţe, spre a face abonamente iu localităţile în care se găsesc.

CITIŢI IN PAGINILE URMĂTOARE:

Cântecul popular românesc (III)
de M. VULPESCU

Discuţii asupra artelor frumoase: SIMETRIA
de V. BILCIURESCU

Minunea lui Dumnezeu (Nuvelă)
de V. MILITARU

CE M'A ÎNVĂŢAT VIAŢA

de REGINA MARIA a României

„Ce m'a învăţat viaţa?

Iată o foarte grea întrebare, căci privind în urma ta, viaţa îţi apare ca o cale foarte lungă purtând o învăţătură pentru fiecare dintre anotimpurile sale. A trebuit să fie învăţate una câte una, deosebit; astăzi însă, când am parcurs o jumătate de secol, îmi dau seama, că a fost, o înşiruire întreagă de învăţături, şi că ele formează un tot logic.

Foarte departe, şi aproape de nerecunoscut, revăd pe micul „*eu*" timid şi neştiutor, care se pregătea pentru marea călătorie a vieţei, cu speranţa în suflet şi cu un cântec pe buze.

Sunt ispitită să-mi fie milă, de fiinţa aceea mică şi simplă, să'i întind o mână prietenească şi să'i spun;

— Nu ştiai că va fi aşa, nici vorbă? Credeai să ajungi la fericire, după formulă, să'ţi formezi tu viaţa după dorinţa ta, pe când viaţa a fost aceea care te-a format. Spune-mi; asta-i marea învăţătură pe care ai primit'o?

Şi acel eu, care se avânta — sunt ani de zile de atunci, — cu o concepţie atât de complect falsă despre orice, ia mâna pe care i-o întinde „eul" transformat de viaţă şi admite că lucrurile nu sunt aşa cum par.

Mai întâi am învăţat că fericirea nu e ceva concret, pe care să-l putem ţine în mâni; nu are culoare, nu are greutate, care să-i fie proprie şi nici un anotimp, care să fie al ei.

Fericirea e abstractă; e mai mult în felul cum primim faptele vieţii, decât în felul de a fi al acelor fapte în sine.

Rezidă mai mult în ceeace punem în ea, decât ceeace îi luăm.

De cele mai adese ori alergăm după umbre, pe cari noi le credem lumină, fiindcă o forţă superioară a decretat, că va fi aşa şi ea ne împinge, fără voie, din iluzie în iluzie. In faţa noastră, sunt răspândite nădejdile, visurile, amăgirile, ambiţiile, aşa ca să nu ne oprim niciodată.

Viaţa nu admite nici repaus, nici stagnare; trebue să continuăm mereu, mereu.

In virtutea ineluctabilei legi a evoluţiei, noi, ca şi toate lucrurile, trebue să înaintăm cu anotimpurile, cari transformă atât de implacabil spiritul şi corpul nostru.

Suntem siliţi deci să ne adaptăm acestor legi eterne de progres şi transformare.

Copilăria şi tinereţea, sunt epocile fără gânduri; acelea, când natura a hotărât că trebue să acţionăm, fără să ne studiem impulsiile, instinctele, dorinţele sau speranţele.

La vârsta aceia blândă, trebue iluzia liberului arbitru, trebue să crezi, că îţi poţi urmări idealul sau dorinţa; al admite greu, dacă ţi-s'ar spune, că nu suntem decât atomii infinitesimali ai unei legi implacabile, care se foloseşte de noi după un plan foarte vast, căruia nu putem decât să ne adaptăm, căci acesta este planul suprem al universului, în care chiar dacă suntem insignifianţi, ne avem fiecare locul nostru.

Azi mă gândesc la această lege, fără revoltă; găsesc chiar o consolare să-mi spun, că dincolo de raţiunea mea, există o raţiune care stăpâneşte toate lucrurile; că nimic nu se pierde, că nimic nu e în zadar, că a îmbătrâni nu e un dezastru, ci o mişcare logică de transformare, — până ce, dincolo de moarte, ajung, înfine, ceva mai înalt, mai bun, mai perfect şi că, cu cât voi accepta mai uşor acest lucru, atâta vreme cât sunt pe lume, cu atât mă voi regăsi mai bine, în ceeace va veni apoi.

Poate că vă importunez cu asemenea reflexiuni şi că vă desamăgesc, — doriţi poate

exemple mai concrete, din ceeace m'a învăţat viaţa?

Dar spun aşa fiindcă, ea a fost tragică, în timpurile astea din urmă pentru mine. S'au ivit împrejurări, cari păreau foarte nedrepte şi aşi fi putut dispera, dacă nu ar fi fost înţelepciunea, pe care am câştigat'o şi care mă învăţa să privesc de mai departe şi de mai sus.

E în ea o pace profundă, foarte deosibită de ceeace e slăbiciunea resemnării. Resemnarea poate să fie admirabilă, nu e fecundă însă, şi nu voi predica resemnarea!

Şi de altfel, am totuşi credinţă în liberul meu arbitru, în pofida legii aceleia care face din noi marionete cari îşi joacă cât pot mai bine rolul, dupe posibilităţile şi inteligenţa lor, într'un loc pe care îl ignorează.

Fiecare din noi aduce o cărămidă pentru clădirea cea mare.

Eu am fost în totdeauna o luptătoare activă şi când eram tânără, nu ştiam că fiecare lucru era destinat să-mi aducă învăţătura sa.

E probabil că acel, care ar fi vrut să mi-o spună, nu ar fi fost bine primit.

Aceasta e atitudinea, pe care tinereţea *trebue* s'o aibă în faţa vieţii. Energia tânără a tinereţii, impulsivitatea, lipsa de reflexiune, sunt şi ele necesare planului general, tot aşa dupe cum va fi mai târziu necesară înţelepciunea noastră, mai coaptă.

Ceeace dorim la început, e fericirea. Ne pare un drept sacru şi toate energiile noastre sunt avântate în vânătoarea aceasta arzătoare, dela un lucru la celalt, pe care îl urmărim, fără să înţelegem totdeauna când l'am prins şi ne recunoscând adesea, — că aceia era fericirea, — decât atunci, când am lăsat'o în urma noastră.

Era fericirea, momentul acela minunat, în dimineaţa aceia, pe câmpia cu flori — strălucitoare de o rouă care îmi uda poala rochiei — dar nu ştiam nimic atunci, deoarece aşteptam şi doream altceva... un chip, o talie, o voce, un vis realizat, — şi numai retrospectiv am ştiut, că fericirea era atunci cu mine, că aşteptarea aceia întreagă era fericirea, şi soarele şi roua, şi toate florile acelea şi mai pre sus de orce, tinereţea încă plină de speranţă şi inima mea, aşa de tânără.

Şi a mai fost fericirea; când am deschis uşa seara, şi am păşit propriul meu prag spre lumina şi căldura interiorului meu, spre chipurile acelea, cari făceau parte din bucuria mea de toate zilele, din grija şi munca mea zilnică.

Dar nu am ştiut, decât după lovitură, că era fericirea, deoarece în vreme ce trăiam, cedam unui ceva din mine, care se avânta înainte, care se aştepta la un dar mai minunat, mai complect, netrăit încă, comoara probabilă de mâine, — acel ceva vag, despre care credem toţi, că va pune o cununie supremă dorinţelor noastre.

Da, cred că acesta este unul din marile adevăruri, care m'a învăţat viaţa: căci Natura ordonatoare vrea, ca noi să sperăm fără încetare, în ceeace va veni mâine; nu ştim exact ce va fi, dar aşteptăm să fie superioare celor ce ne dă „azi", să satisfacă mai bine sufletele noastre îngrijate, săfie o revelaţie, o satisfacţie, o îndeplinire, — pe când în realitate, suntem făcuţi aşa ca să continuăm căutarea fără întrerupere, să ne străduim mai departe, fără ca viaţa aceasta să ne poata da vreodată o satisfacţie complectă.

Ea nu e desigur, în viaţa aceasta, de cât o transiţie spre cele de apoi.

De aceia speranţa şi idealul nostru pe care îl urmărim totdeauna, fără să-l atingem, dar care ne conduce ca o stea, dela o zi la alta, dela un anotimp la celalt, din an în an, mereu înainte, mereu căutând, crezând, sperând mereu de-a avea lucrul, care să fie îndeplinirea totală.

Si cu toate acestea obligaţiunea de a nu ne opri niciodată, ne ţine în ghiarele ei, ne plămădeşte mereu şi nu ne dă drumul niciodată.

Oare dragoste nu ne-a părut, nu ne pare ţinta supremă şi extasul suprem, adevărata, absoluta îndeplinire a nostalgiei noastre, şi cu toate acestea, ne oprim oare la extazul acesta? Nu-i depăşim şi aceasta, cea mai mare dintre taine?

Prindem dragostea o clipă; o secundă minunată de plenitudine, sau cel puţin aşa credem noi, amăgiţi de şireteniile naturii, dar... dragostea insăşi nu e imobilă şi refuză să ne aparţină mult. Prima vrajă nu poate fi reţinută, or câtă grijă am pune, ca să ne convingem, că am putea-o face, căci şi noi refuzăm să fim veşnic aserviţi unor lucruri, cari ne depăşesc: naturii, lui Dumnezeu, vieţei, şi cari ne atrag spre maturitatea, ce nu o dorim, dar care ne pândeşte în pofida noastră însăşi.

A fost oare în viaţa mea, un eveniment definitiv, care să-mi fi venit aşa ca o revelaţie, la o răscruce bruscă, care să-mi fi deschis deodată ochii şi care să fi schimbat faţa lucrărilor pentru mine?

Nu, nu pot pretinde, că mi s'a întâmplat aşa ceva. In viaţa mea nu a fost nici- o «cale a Damascului».

Au fost evenimente, vesele câteodată dar de cele mai multe ori tragice sau dureroase, cari au modificat valoarea lucrurilor.

Aşa, clipa aceia, când am devenit regină, sau aceia a războiului, sau aceia a morţii ultimului nostru copil, sau aceia a dezertării fiului nostru mai mare, — dar în general, lecţiile vieţii mi-au fost date pe rând, aşa ca o desvoltare normală de anotimpuri succesive şi de ani schimbători.

Am învăţat aceasta: sunt cu mult mai fericită de când dorinţele mele sunt mai puţin egoiste, mai puţin personale.

In tinereţe tot ce am vrea să avem, ia o importanţă nemăsurată, o decepţie devine un dezastru.

Dar acum, de când dorinţele mele au devenit, ca să zic aşa, abstracte, mai mult în funcţiune de alţii decât de mine, mi-a fost dăruită pacea spiritului, şi pacea aceasta e forma cea mai deplină a fericirii, pe care am găsit'o dealungul drumului vieţii.

Şi iată încă o lecţie învăţată, aceia că puterea de-a face faţă evenimentelor, de-a suporta dificultăţile, de a infrunta necazurile, de a fi mai puternic decât dezastrul, se naşte cu necesitatea.

Nu ştii niciodată tot de la tine, e în fiecare fiinţă o rezervă de forţe care îl fac, atunci când trebue să suporte insuportabilul, să învingă imposibilul.

Apoi mai e totdeauna firul de ani al speranţei, care, — după mine, — rămâne dovada cea mai sigură a existenţei lui Dumnezeu, şi care niciodată nu ne va permite să desnădăjduim deplin, care ne ridică atunci când am căzut, care ne face să reclădim, ceeace am distrus, care ne persuadează, că ori cât de neagră ar fi ziua, lumina va izvori din nou, de undeva. Cerşetorul la marginea drumului speră un ban, financiarul falit, speră să-şi salveze o parte din averea sa, acela care a pierdut toate cursele, pentru a câştiga pe cea din urmă şi mama, care şi-a îngropat copilul, crede să-l regăsească după viaţa aceasta.

Da, dacă aş vrea să rezum, cele ce am încercat să vă spun, cred, că cea mai mare din lecţiile, pe cari mi-le-a dat viaţa, sau mai corect concluzia multiplelor lecţii ale vieţii, ar fi aceasta: Nimic nu e aşa de minunat, nici aşa de grozav, cum ne închipuim. In clipa celei mai mari fericiri, dorim mai mult.

In ceasul nenorocirii celei mai desăvârşite, nădejdea nu ne părăseşte chiar dacă nu ar fi decât speranţa unui pahar de apă, pentru acel ce a însetat, sau o coajă de pâine, pentru acel ce a infometat.

Chiar în clipa când ne credem desnădăjduiţi, noi, mai nădăjduim încă.

Marea lecţie, pe care Goethe face să o primească Faust, îmi pare un adevăr etern; Faust nu cere niciodată timpului să se oprească, până la sfârşitul vieţei sale. Bătrân şi obosit, dacă îmi aduc bine aminte, încă mai sapă canaluri, pentru irigarea câmpiilor. Gustase din plăcerile supreme ale vieţii, sburase dela o bucurie la alta, dar niciodată în acele zile fericite, nu se gândise să ceară timpului săşi oprească mersul, căci şi el însuşi tindea neîncetat spre ceva, care ar fi fost şi mai minunat, până când ar fi găsit într'o zi pacea spiritului, realizarea complectă, într'o muncă manuală, din cele mai umile, şi a fost în clipa aceia când a ridicat privirile sale spre cer, cu exclamaţia care nu se urcase niciodată pe buzele sale în zilele de glorie: „O timpule, opreşte-te, căci desăvârşit e ceasul acesta"!

Asta e cred, adevărata lecţie a vieţii.

Intărirea etnică
a graniţelor noastre

Marele ziar românesc «*Universul*» s'a ocupat, în dese rânduri, de importanta problemă a întăririi etnice a graniţelor noastre. Intelectuali de seamă ai ţării. unii dintre ei încadraţi în mecanismul superior administrativ al Statului, au scris o întreagă literatură referitoare, demonstrativă şi documentară.

Statul a purces chiar pe calea înfăptuirilor bune în această direcţiune şi un prim început fericit a fost întemeierea satelor de colonişti macedo-români în Dobrogea nouă.

Aromânii s'au dovedit a fi un excelent element pentru întărirea etnică a hotarelor româneşti.

Satul Frăşari, inaugurat anul trecut, este o pildă vie de ceea ce poate să însemne acţiunea întreprinsă din punct de vedere social şi naţional.

Dar aceasta nu este de ajuns.

Populaţia colonistă trebue să fie înzestrată cu tot inventariul necesar unor bune gospodării ţărăneşti, dacă voim ca întărirea etnică a graniţelor să fie efectivă. Colonistul trebue negreşit legat la glie, spre a se simţi pe deplin stăpân la vatra sa şi spre a fi un element definitiv de pătrundere românească acolo şi un adevărat răspânditor de energie în jurul său.

In această privinţă, agronomii au rol de căpetenie. Ei au menirea să aducă la îndeplinire cu dibăcie hotărârile ce se iau la Bucureşti şi să fie zeloşii interpreţi ai gându-lui şi sufletului românesc.

In cazul protivnic, s'ar putea întâmplă ceeace s'a pe- românesc. Acolo, la Beba Veche, unde-i punctul de intersecţie a trei graniţe, stăpânii unei moşii de mai multe mii de iugăre, au refuzat să treacă pământul lor obstei ţăranilor. In schimb, pământul acela a fost cât pe aci să ş-'l însuşiască o societate de minoritari, fapt care nu ştim dacă s'a şi petrecut sau dacă nu se va petrece.

Interesul naţional cere ca politica întăririi etnice a graniţelor noastre să fie dusă cu iuţelepciune, astfel ca, atât din punctul de vedere economico-social, cât şi din cel pur cultural, elementul românesc, prin mijloace pacinice şi constructive, să afirme, acolo unde va fi aşezat, aspiraţiunile neamului şi sufletul românesc.

Va fi aceasta cea mai bună îndrumare în vederea apărării intereselor superioare ale ţării. De aceia, ne pare bine că oamenii cu răspundere ai Statului, înţeleg să dea acestei probleme importanţa pe care o cere într'adevăr.

Nu putem, desigur, în cadrul restrâns al unui singur articol de gazetă, să privim problema sub toate aspectele ei, dar suntem convinşi că cititorii noştrii o vor cerceta deaproape comunicându-ne părerile ce le au în această privinţă.

De altfel, recensământul de curând făcut, ale căror lucrări nu s'au încheiat încă în chip definitiv, ne va înlesni facerea unui calcul statistic iar pe un atare temeiu, cuprinderea datelor problemei într'un cadru mult mai mulţumitor.

Orice contribuţie la găsirea soluţiunei acestei probleme, va fi bine venită neputând de cât să ajute la lămurirea şi împăcarea unui interes vital al Statului şi neamului românesc.

LEONTIN ILIESCU

Cântecul popular românesc

III.

Cântecul popular românesc, însoţeşte viaţa noastră în toate manifestaţiile ei.

Dat fiind, după cum am spus în articolele precedente, că manifestarea cu adevărat superioară, în tot ceea ce am putea numi civilizaţie înaltă, la noi, este dominată încă de ceeace poporul a dat, (căci el şi-a stabilit stilul cu putere, chiar progresând cu trecerea timpului) în ramura artei muzicale populare, ca şi în celelalte ramuri de manifestare (artă decorativă, construcţie, viaţă casnică, etc.) ne găsim în faţa unui material a cărui bogăţie întrece orice imaginaţie.

Grupări mari se disting în sânul acestui material muzical, care'şi păstrează la rândul lui cu strictețe independența : cântece de leagăn, de nuntă, bocete, cântece de chef, de dragoste (de dor, de lume triste ori vesele); colinde (stea, irozii, vasilcă etc.); jocurile (dansurile cu şi fără cuvinte).

Fiecare dintre aceste grupări, luată în parte, reprezintă, la rândul ei, un ansamblu foarte mare, tot atât de diferit după regiuni şi provincii, după cursuri de ape, ori câmpii, şi caracterizează în mod puternic genul de manifestare pe care îl reprezintă. Ştim, că nu putem auzi cântându-se colinde ori cântece de stea la petreceri; şi nici cântece de dragoste pe la ferestre la Crăciun.

Cântecul popular transpune, cu mare putere de evocare pe auditor, în momentul şi starea sufletească pe care le reprezintă.

Ca şi geniul muzical superior, instruit, poporul ne dă, prin aceste scântei eterne, cari sunt cântecele populare, măsura forţei lui spirituale în creaţia superioară, nobilă.

El a ajuns să sintetizeze într'un titlu, ce'l dă în majoritatea cazurilor cântecelor lui, toată această epopee sonoră, cântecul său caracteristic, cel mai de seamă, cel carei defineşte şi-i înfăţişează mai desăvârşit sufletul, este *doina*.

Când înfierbinţeala sufletelor strâse'n jurul unei mese, pe care-s semănate pahare cu vin, ori la un întors de seceră, din grup se aud voci cari cer celui mai cu dar la cânt, să zică «una», i se cere să zică cânte *o doină*. Ce înseamnă acest necurmat amor cel de faţă? Inseamnă, că ei ar dori să audă pe cel mai frumos dintre cântece, pe acela care i-ar mulţumi din plin.

In adevăr, toate cântecele populare intitulate *doine* (nu orice cântec este numit *doină*) prin construcţia lor muzicală sunt tot atât de perfecte, ca şi acele compoziţii savante, savant construite de marii muzicanţi compozitori, ce se numesc «Lieduri».

Doinele, fie că sunt zise din fluier, de ciobanul sprijinit în bâtă în mijlocul oilor şi'n armonia sunetelor clopoţelelor de la gâtul mioarelor ce'l înconjoară, ori de călătorul singuratic printre munţi, sau pe întinsul câmpurilor, ele ies din sufletul ţăranului, superior construite, înzestrate cu preciziune claritate şi avânt în expresiunea melodică—moştenire romană—, cu noblețe, măreţie şi mândrie — calităţi ce-au însemnat sufletul dac.

Tot astfel, ţăranul a ajuns la un alt tip de cântec, la *Cântecul de dor*.

Dacă analizăm sufletul românului adevărat, găsim în complexul însuşirilor ce'l alcătuiesc, că pasiunea ţine un loc de seamă.

Românul este fire pasionată. In expresinea celui mai mic lucru ori fapt, ţăranul român pune pasiune. Când iubeşte, sentimentele lui sunt egale unei dureri. Această stare sufletească ne prezintă una din părţile cele mai caracteristice ale sensibilităţii sale, care este în acelaş timp, şi un stigmat al raselor superioare. Această formă de suferinţă, adese ori împinsă până la voluptate, îi este foarte scumpă.

Aşa el se exprimă, în culmea dragostei lui:

„Duce-m-aşi în cale lungă,
„Dor să nu mă mai ajungă.
„Au Doamne, că greu îi dorul!“.

sau:

„Mă doare mamă, mă doare,
„Când îi văd ochii mioarei!“

Mă doare, ar putea prea bine fi origina cuvântului *dor*, care de multe ori, în gingaşul lor sentiment, este mângâiat, diminutivat: „*doruleţ*“:

„Foaie verde grâu morunt,
„Măi, doruleţ, măi!
„De-acuma mi-am pus de gând
„Măi, doruleţ, măi!
„Cum să mă las de iubit,
„Măi, doruleţ, măi!
„Şi să mă fac om cinstit,
„Măi, doruleţ, măi!“

Mijloacele pentru execuţia muzicei populare româneşti sunt numeroase: frunza, cântecul din gură ori fluierat, ţambalul, cobza, naiul, fluierul, cavalul, buciumul, cimpoiul, vorbesc de cele mai mult întrebuinţate.

Dar şi în ce priveşte această chestie, trebuieşte îndreptată o mare luare aminte asupra acelora dintre aceste instrumente care-s cu adevărat ale noastre; şi asta, pentru ca, din analiza puterii lor de expresie, să putem scoate la lumină formaţia gamelor muzicale şi a accentelor ce le alcătuiesc, cari diferă de la provincie la provincie.

Vioara, ţambalul, drângul, sunt de provenienţă străină.

Fluerul şi cavalul ar fi şi ele de origină străină (asta până ce ne vom cunoaşte trecutul nostru şi pe acest tărâm) vreau să zic antică. Insă, intervine aci un factor care poate fi cheia multor taine neînţelese până astăzi în cântecul popular. Dispoziţia găurilor, cum şi a nuanţelor, pe cari executantul le poate scoate din ele (din fluier şi caval). Găurile sunt date, s'ar zice, la voia întâmplării; însă tot se poate observa o lege. Regulat le observăm, trei mai sus, apoi o distanţă mai mare de cât între aceste trei, şi vin alte două ce păstrează distanţa între ele sus. Se pare că plasarea lor pe tubul fluierului nu'i precisă, iar instrumentul în ele însăşi, nu păstrează o normă precisă în ce priveşte dimensiunea lor.

Sunetele pe cari ciobanii le scot din aceste instrumente sunt înfinit de variate — sunete pline, ori falsete şi de multe ori, mai ales în execuţia dansurilor, mai acompaniază melodia şi cu un fel de ison, ce este produs de vibraţia coardelor vocale, care dă astfel un fond armonic.

Buciumul are cele câte-va sunete lungi, dulci şi de o percusiune extraordinară. Şi nupot să nu fac aci o paranteză: Pe când celelalte naţii au instrumente ce dau sunete tari, aspre, gălăgioase, aproape supărătoare, românul se complace în duioşia sunetului produs de aceste instrumente. Aci iarăşi găsim un argument ce pledează pentru sufletul lui. Zic, atenţia specialiştilor ar trebui îndreptată către aceste trei instrumente muzicale (fluier, caval, bucium în special), pentru a se stabili ce este al nostru, vorbind de caracteristici fundamentale, ce nu se mai găsesc la alte popoare.— Teme, intervale grupări de teme, — în fine, toate acele caracteristici ce definesc personalitatea unei rase în muzică.

M. VULPESCU

SCRIITORI DE SEAMA

TITU MAIORESCU

Cine nu şi'l aminteşte?

Cumpănit la mers ca şi la judecată, impunător la chip ca şi la înfăţişare, la catedră ca şi la tribună, maestrul împlinise o viaţă literară şi politică plină, din belşug plină şi de o fecunditate aproape fără pereche la noi.

Intelectual de cea mai rafinată esenţă, a fost într'o vreme sufletul *Junimei* dela Iaşi şi al *Convorbirilor literare* şi aci a scurs el, picătură cu picătură, toată vlaga lui, toată puterea şi toată lumina unei minţi excepţional înzestrată.

Profesor, academician, om de litere, critic, scriitor, estet, logician, filosof, orator, tot aşa de gustat la bară ca şi la tribună, Maiorescu rămâne în istorie fruntaşul vieţii noastre publice, care s'a distins cu deosebire în două câmpuri: prin talentul lui îmbelşugat şi prin cultura-i vastă, în adevăratul înţeles al cuvântului, superioară.

Fiu al savantului profesor Ioan Maiorescu din Bucerdea (Blaj), înrudit cu familia Petru Maior şi Samuil Vulcan, Maiorescu a ştiut să rămână o figură dintre cele mai interesante în viaţa noastă publică şi o personalitate de prima mână printre contemporanii săi din elita intelectuală.

Fără să fie bătăios la tribuna publică sau parlamentară, apărea totdeauna argumentat, strâns şi călare pe logica cea mai convingătoare; pe urmele acestor însuşiri, căpătase o consideraţie neslăbită în tot cursul vieţii şi o reputaţie politică şi academică tot mai ascendentă, pe măsură ce intra mai adânc în maturitatea talentului său aşa de îmbelşugat.

Toată viaţa lui politică se oglindeşte, concentrat, în cele trei voluminoase volume întitulate *Discursuri parlamentare;* iar activitatea-i literară desigur mai covârşitoare — fiindcă la Maiorescu se ştie că omul de litere acopere pe cel politic, depăşindu-l considerabil — se împrăştie, rodnic, în multe şi variate direcţiuni: în critică, logică, estetică, fără a pune la contribuţie nesfârşitele studii ce ating aceste specialităţi, neculese în volum şi împrăştiate prin diferite alte publicaţiuni şi în deosebi în *Convorbirile* lui *literare*, zic ale *lui*, fiindcă eu cred inutil să probez că 'n realitate *ale lui* au şi fost în cea mai bună parte.

Dintre publicaţiunile uşor de citit aş recomanda în deosebi: *Aforismele* şi *Beţia de cuvinte*, aceasta din urmă o muşcătoare ieşire împotriva celor ce, în vremea când a fost scrisă, ca de altfel şi astăzi, îndrăgeau şi îndrăgesc bombasticismul şi fraza sonoră, umflată, dar seacă.

Maiorescu trăieşte întreg în opera lui nepieritoare.

V. B.

CRONICA BASARABIEI

Lecţiile de cooperaţie în Basarabia. — Datoriile ţărănimii basarabene la băncile populare

Regiunea Codrului din judeţele Lapuşna, Bălţi, Orhei şi Soroca, a fost în anii de dinaintea războiului vestită prin bogatele ei recolte de fructe de tot felul şi prin viile ei. Produsele pomicole ale acestei regiuni se întreceau altădată cu roadele livezilor din Caucaz şi Crimeea. In acele vremuri, provincia basarabiană vindea peste 300 milioane puduri pe fiecare an prune uscate, foarte mult căutate de piețele străine. Tot [illegible] tele de nuci, mere, pere şi altele. Fructele de aci erau cu deosebire cerute de neguţătorii din Germania şi Anglia. Pentru o cât mai bună şi deplină preţuire a acestor bogăţii, Ministerul de domenii, Zamatva şi mai ales cooperaţia dădeau un larg sprijin. In vremea din urmă, însă, livezile din provincia basarabeană au început să-şi micşoreze producţia. Gândacii, omizile şi mai ales puricele ţestos—acest duşman al pomilor fructiferi — fac adevărat prăpăd. Nevoia unor cât mai grabnice măsuri pentru ocrotirea şi înbogăţirea livezilor şi viilor a fost înţeleasă la vreme de cooperatorii basarabeni. Federala cooperativă basarabeană „Codrul“, în unire cu cooperativa de propagandă „Furnica“, a pornit la lucru, organizând numeroase conferinţe şi lecţii de pomologie, viticultură practică şi cooperaţie. Folosul acestor lecţii n'a întârziat să se arate; proprietarii livezilor şi viilor au început să poarte o deosebită grijă pentru îndreptarea şi îmbelşugarea livezilor lor.

Astfel ne putem aştepta ca, în curând Basarabia, să propăşească din nou, în ce priveşte pomicultura şi viticultura.

* * *

In anii secetoşi, băncile populare au [illegible] au dat sprijin plugarilor, procurându-le sămânţă, porumb pentru hrană şi creditul necesar menţinerii gospodăriilor lor; această ajutorare s'a ridicat până la sfârşitul anului 1926, la peste 800 milioane de lei. Ţinându-se seama de greaua stare a plugarilor, nu li s'a cerut acestora până atunci înapoierea banilor. Dar anul 1926 a dat Basarabiei o recoltă bunicică şi înapoerea împrumuturilor a început să fie cerută. Cum însă, starea celor împrumutaţi era încă neînlesnită de oarece pe de o parte datornicii trebuiau să-şi achite datoriile, iar pe de alta nu-şi puteau desface în condiţii convenabile produsele lor, parlamentarii basarabeni au mijlocit, la Ministerul muncii şi al cooperaţiei, pentru păsuirea datoriei până la recolta din acest an.

V. URSULIAC

Eu nu tăgăduesc că iubesc toate naţiile ca fiicele lui Dumnezeu..., însă iubesc pe fiecare la dânsul şi în ţara sa; dar în ţara mea şi în trebile ei, eu iubesc numai pe români. Iubesc şi pe străini, însă (atât) întru cât ei se ţin străini sau întru cât ei devin pământeni din dragoste către acest loc, din simţirea inimei şi după îndeplinirea legiuitelor garanţii.

M. KOGĂLNICEANU
(Om politic român. 1871—1891)

DISCUŢII ASUPRA ARTELOR FRUMOASE

SIMETRIA

Spuneam în precedentul studiu, că frumosul naşte între altele şi din simetrie.

Acesta este, netăgăduit, un adevăr, care însă nu trebue luat în strictul înţeles al cuvântului, nici confundat cu aplicaţia ce i se dă în exprimarea curentă, adică cu acel raport de dimensiuni, de suprafaţă şi de formă ce au între ele două corpuri diferite, sau croite înadins să se asemene, ci mai de grabă acest adevăr, bine înţeles în ce priveşte artele plastice, trebue luat în înţelesul acelei simetrii care rezultă cu deosebire din armonizarea liniilor ce nu mai au pereche în acelaş motiv.

Nici chiar în arhitectură, unde în toate stilurile se făcea şi se mai face încă atâta abuz de simetrie, respectul pentru ea nu trebue să depăşească măsura, nici să facă din ea preocuparea de căpetenie în inspiraţia care precede creaţia. Şi ca să înţelegem mai bine, să luăm de pildă două faţade de case: una cu observaţia riguroasă a simetriei în toată înfăţişarea ei, adică cu figura geometrică regulată a acoperişului fără nici o variaţie, cu intrarea clădirii drept la mijloc, cu câte ferestre la stânga ei, cu tot atâtea în dreapta, de aceiaş formă şi cu aceleaşi distanţe între ele, cu aceleaşi ornamentaţii, cu alte cuvinte, fără nici o variaţie, fără nici o abatere în dimensiune, în linie, în formă, în figuraţie,—o simetrie monotonă, care oboseşte ochiul, care ofensează simţul artistic, care displace tocmai din cauza acestei absenţe de variaţie.

Să privim acum cealaltă faţadă, la care acoperişul prezintă două sau trei turle fără nici o asemănare între ele, intrarea principală având cu totul alt dispozitiv şi alt stil de cât cea de a doua, cu ferestre ce n'au aceiaşi distanţă între ele, n'au nici aceiaş formă nici acelaş stil nici aceleaşi dimensiuni, nici nu sunt dispuse pe aceiaş linie, cu balcoane fără cea mai mică asemănare între ele nici din punctul de vedere al dimensiunei, nici din acela al formei; în sfârşit, cu ornamentaţii variind dela una la alta.

Ei bine, toată lumea va fi din instinct înţeleasă să recunoască, ceeace în însăşi firea naturii gustului este, că această din urmă faţadă are adevărată înfăţişare artistică, că ea este cinstita expresie a artei, pe când cealaltă se prezintă sub un aspect de monotonie simetrică, astfel ca în loc să dispună, posomorăşte, sau cel puţin lasă pe privitor indiferent. Este de altfel impresia pe care ai avea-o privind o stradă în care ambele şiruri de case, de pe o parte şi alta a ei, s'ar asemăna între ele, în care de pildă amândouă şirurile s'ar prezinta cu acelaş număr de caturi, cu aceiaş stil, cu aceiaş uniformitate, de proporţii, de dimensiuni, de dispositiv, de ornamentare, ba poate şi de culoare.

Când acum, vre-o 30 şi mai mai bine de ani, împăratul de tristă memorie Frantz Iosef, ne-a vizitat cele două capitale Bucureştii şi Sinaia, răposatul întru fericire şi glorie regele nostru Carol, întrebându-l ce l-a impresionat şi i-a plăcut mai mult la noi, a răspuns: «La Bucureşti, Calea Victoriei; iar la Sinaia, aria «*Am un leu şi vreau să-l beau*». El făcuse cu regele Carol o plimbare pe Calea Victoriei şi luase un dejun pe vârful cu dor de lângă Sinaia, unde arcuşul nefericitului Ciolac îl vrăjise în deosebi cu aria aceasta, de altfel mai mult de mahala de cât populară.

Firește, regele Carol, doritor să afle cauzele acestor impresii, a insistat asupra lor şi împăratul Austro-Ungariei a motivat preferinţa sa pentru calea Victoriei, prin schimbul acela de aspect nou cu fie care priveliște ce se iveşte după fie care nouă cotitură. Şi avea dreptate împăratul; calea Victoriei nefiind un bulevard drept, care să-ţi prezinte dintr'un cap al lui, dintr'o dată, întreaga lui panoramă, ci o stradă ce la fie care 40—50 de paşi coteşte şi prin urmare îşi schimbă şi aspectul, adică variază panorama, firește că variază şi impresiile şi prin aceasta satisface ochiul, dispune tocmai prin lipsa aceea a unicei şi monotonei impresii ce ţi-o produce aspectul bulevardului drept, ce ţi se oferă privirii întreg, dintr'o dată, iar nu fragmentat—adică cu multiple impresii—ca în cazul căii Victoriei.

Vă închipuiţi lesne acum, ce ar însemna simetria pentru celelalte două arte plastice, pentru pictură şi sculptură, dacă în arhitectura, unde şi-ar avea mai explicabil rostul, are o primire aşa de rezervată, aşa de sgârcită.

S'ar putea deprinde ochiul nostru, de pildă, cu un peisaj în care s'ar reprezenta o construcţie orăşănească sub toate reporturile perfect simetrică, într'o atmosferă câmpenească?... Ar putea îndura ochiul nostru o asemenea împerechere de aspecte şi nu s'ar putea imagina în locul clădirii orăşăneşti, cu linii obositor de simetrice, o casă ţărănească cu linii ei sinuoase, aşa de potrivite motivului şi cadrând aşa de nemerit cu mediul câmpenesc în care e sortită să convieţuiască?...

Chiar în interioare, în perspective de străzi sau în colţuri de pieţe publice, căutarea elementului simetric pentru aşternut pe pânză, îl considerăm ca o greşală ireparabilă, ce nu va avea darul să facă să trăiască opera nici măcar răgazul de timp a câteva zile dela naştere. Până ce şi florilor sau naturii moarte nu le convine un dispositiv simetric, ce pare că are misiunea expresă să sugrume, să omoare o asemenea operă, şi pe fiecare din noi l-a surprins neplăcut de sigur — când cazul s'a ivit, bine înţeles — vasul cu flori obsedant de simetric, aşezat geometriceşte la mijlocul pânzei şi cu mănuchiul de flori, la limită încăput în spaţiul unui cerc.

Asupra simetriei în sculptură, cred că nevoie de insistenţă nu încape, întru cât în această ramură a artei se cultivă în deosebi capul, portretul nudul, scena de interior, scena războinică şi compoziţia ce de obicei se alege dintre motivele acestea, în cari elementul simetric n'are ce căuta. Şi totuşi dacă prin excepţie el s'ar produce, o clipă nu încape îndoială că această îndrăsneală şi-ar primi repede pedeapsa meritată, ce-ar consta din indiferenţa de ghiaţă faţă de operă şi, consecinţă logică, faţă de autorul ei, ceiace este evident că nu poate fi în intenţia lui.

Poate, însă, că asupra acestui capitol ar mai fi ceva de spus.

V. BILCIURESCU.

Munca e isvorul gloriei şi al fericirii.

EURIPIDE
(poet grec. 480-460 a. ch.)

ANIVERSAREA
INDEPENDENŢEI LA ISMAIL

Conferinţa d-lui Colonel Vera

In ziua de 9 Mai, D-l colonel Vera, comandantul brigăzei de artilerie, a ţinut o conferinţă în sala «Gavril Muzicescu», despre «*Războiul Independenţei*».

Cu date istorice, scrisori diplomatice şi hărţi documentate, a stabilit câmpul şi operaţiile de luptă din timpul Războiului Independenţei.

Au participat oficialităţile, ofiţerii din garnizoană, corpul didactic şi tineretul şcolar precum şi populaţia basarabeană, cari au ascultat cu un viu interes peripetiile marelui eveniment al independenţei şi greutăţile întâmpinate din pricina duşmăniei popoarelor vecine, cari nu admitea politica inaugurată de marele bărbat de stat, Ion Brătianu. Acesta, în conferinţa de la Livadia a arătat adevăratul interes al României. D-l Colonel Vera a fost viu aplaudat pentru faptul cum a ştiut să arate într'o lumină de cald patriotism meritele primului nostru Rege.

* * *

Ziua de 10 Mai a fost sărbătorită cu fastul cerut de împrejurări, într'o înălţătoare atmosferă. Pe edificiile publice s'au arborat drapele tricolore. La ora 10 autorităţile sosesc la Catedrală, unde între timp s'a adunat publicul şi şcolile. Părintele Chirilov, oficiază Te-Deum-ul, înconjurat de clerul oraşului. Corul Catedralei, sub conducerea maestrului Iacovlev a dat răspunsurile, apoi a intonat «Mulţi ani trăiască». Părintele Chirilov a ţinut o frumoasă cuvântare, arătând însemnătatea războiului pentru independenţă.

După masă, la orele 4, în Sala «Muzicescu» a avut loc conferinţa delegatului Universităţii libere, D-l Petre Puchianu din Galaţi. Asistă prefectul judeţului, comandanţii unităţilor militare şi şcolărimea. D-l Puchianu îşi începe conferinţa cu ideia unirii pregătită de pandurul Tudor Vladimirescu, unire desăvârşită sub Al. I. Cuza. independenţa însă a fost cucerită de marele nostru domnitor Carol I., pe câmpia Plevnei. De atunci ideia unirei întregei suflări româneşti, s'a simţit din ce în ce mai necesară, până în timpul marelui războiu, care aduce înfăptuirea visului strămoşesc, sub ocârmuirea M. S. Regelui Ferdinand I.

Muzicile Regt, 28 Infanterie şi a liceului de băeţi au cântat toată ziua în parcul şi bulevardul oraşului. Seara a fost bătaie cu flori şi aproape de miezul nopţii retragerea cu torţe, în entuziasmul populaţiunei oraşului care sărbătoreşte cu entuziasm toate sărbătorile naţionale ale neamului românesc.

IORDAN BUCA

DE LA OBREJIŢA (R.-Sărat)

Duminică 15 Maiu, s'a ţinut în comuna Obrejiţa, cercul cultural al învăţătorilor.

Dimineaţa au asistat cu toţi la serviciul religios, oficiat de preotul paroh I. V. Iordache. Răspunsurile au fost date de corul fetelor din sat, iar apostolul s'a citit de d-l învăţător Timoianu.

După masă a avut loc o şezătoare culturală cu un program ales.

Elevii şcoalei au căutat cântece patriotice şi naţionale sub conducerea învăţătorului Nedelcu, apoi preotul I. V. Iordache şi d-nii Căpănescu, Coman, învăţători, au vorbit poporului despre multe lucruri folositoare. Elevii şcoalei au spus poezii, snoave şi dialoguri morale şi au jucat piesa «Sfârşitul risipitorului», cu multă pricepere.

C. G. O.

MINUNEA LUI DUMNEZEU

de: VASILE MILITARU

Doisprezece copii dăruise Dumnezeu lui Dumitru Coţandră din Sărăţeni, însă atâta sărăcie îl înconjura, încât se luase omul de gânduri. După ce s'a însurat, fiecare an i-a adus câte un copil, ba şi doi gemeni, aşa că cel mai mare dintre copii avea nouă ani, iar cel mai mic împlinise şase luni, — în timp ce al treisprezecilea era pe drum, — când Dumitru Coţandră se 'ntoarse acasă într'una din zile mai amărât ca întotdeauna.

Işi chemă nevasta în casă, în timp ce copii se jucau pe afară, şi îi zise:

Nevastă, a venit vremea să vă părăsesc şi să mă duc pe meleagurile altei ţări, departe, să'mi încerc norocul, poate voi agonisi ceva stare, că aci, vezi bine, geaba trudesc din zori până în noapte, că tot flămânzi şi îmbrăcaţi în zdrenţe suntem şi noi şi copiii noştri.

— Unde vrei să te duci, Dumitre? — Vai de noi, — şi ce ţară e aia în care zici că pleci? — îl întrebă plângând biată nevastă-sa.

— Plec în America, nevastă, şi să ştii că nu mă duc acolo numai eu; suntem vre-o şaptezeci de inşi din tot judeţul nostru, cari plecăm.

— Păi cum v'a venit vouă asemenea gând şi cum o să ştiţi să mergeţi până acolo?

— A venit un boer bogat de-acolo, care caută braţe de muncă şi ne duce el pe socoteala lui, — fu răspunsul bărbatului.

— Păi de noi cine să vază, Dumitre? — întrebă iarăşi muerea bocindu-se.

— Dumnezeu, Ioană.... el să aibă grijă de voi toţi şi mie să-mi ajute ca peste trei—patru ani să mă întorc sănătos şi cu chimirul plin de aur.

Femeia plânse şi se rugă în zadar; hotărârea lui Coţandră era nestrămutată şi îndată ce se făcu noapte şi adormiră copiii, îi sărută pe toţi binişor, abia putându-şi stăpâni plânsul, — oricât era el de tare de înger, — îşi îmbrăţişă nevasta şi, cu un codru de mămăligă, câteva cepe şi nitică sare în traistă, porni srpe satul vecin unde trebuiau să se adune toţi; să pornească spre ţara până la care aveau să meargă numai pe apă, opt până la zece zile.

Odată eşit pe poartă, a dat şi bietul Dumitru drumul plânsului, — ştiind ca pe întunerec nu-l vede nimeni şi nici nevasta lui dragă, care a rămas în poartă, cu pieptul zguduit de plânsuri şi sufletul frânt de durere....

* * *

Peste trei zile, toţi cei şaptezeci de inşi, între care era şi Coţandră, au fost suiţi pe un vapor mare, de către boerul cel bogat, şi au plecat pe marea învolburată de furtună, spre bogăţiile Americei.

Când vaporul s'a pus în mişcare, bietul Coţandră şi-a făcut cruce, — ca şi tovarăşii lui, — şi a rămas cu ochii duşi în zare, parcă vrând să mai vadă odată satul lui, copilaşii ce'i dăruise Dumnezeu, — cărora nu le lăsase decât un sac de mălai după uşă; — şi pe nevestica aceia bună, blândă şi iubitoare, alături de care trăise atâţia ani plini de lipsă şi de suferinţă...

Cele zece zile cât a călătorit, au fost ca un vis urât, grozav de chinuitor pe sufletul lui Coţandră, care suferea de dorul casii, al copiilor, al nevestei şi al plaiurilor unde văsuse întâi lumina soarelui. Ar fi vrut să se întoarcă îndărăt; îşi blestema soarta, care'l purta prin asemenea ţări străine şi îşi muşca mâinile, că a putut să fie aşa de prost, să plece, ademenit de cuvintele şi făgăduelile boerului bogat, pe care ar fi vrut acum să-l sugrume, că l'a smuls de lângă sărmanii lui copii.... Dar nu mai avea ce face; înapoi nu putea să se întoarcă şi nu-i rămânea decât să meargă înainte, cu nădejdea în Dumnezeu, să muncească, să strângă ban lângă ban şi când va avea atât cât să-i fie destul pentru drumul înapoi şi pentru un trai mai bun al copilaşilor lui, să se întoarcă în ţara de unde plecase....

Ajuns într'un oraş mare în America, — oraş în care fumul dela fabrici te înegrea pe faţă dacă mergeai mai mult pe străzi, — Coţandră a fost angajat într'o mare fabrică, de unde primea, pentru munca braţelor lui voinice, zece dolari pe zi.

Când văzu el că pentru hrană şi cele trebuitoare vieţii de azi pe mâine, nu cheltuia mai mult de trei-patru dolari, iar restul îi poate pune la oparte, pentru copilaşii lui, — puterile de muncă i-se înzecira şi căpătă atâta îndemnare la lucrul lui din fabrică, în cât îşi atrase luarea aminte a celor mai mari, cari se mirau de voinicia lui şi de dragostea cu care îşi făcea slujba, — ceiace în scurtă vreme îi aduse un spor de leafă simţitor, — spre şi mai marea lui fericire.

Trăia atâta de cumpătat şi făcea atâta economie în viaţa lui de toate zilele, — numai şi numai să strângă bani cât mai mulţi şi să se împlinească visul lui, — în care se legăna zi şi noapte: să se întoarcă odată şi cât mai curând lângă copii şi nevasta lui....

Trecuseră patru ani dela plecarea lui Coţandra din sat şi biata lui nevastă se înhămase la muncă grea, să-şi poată creşte copiii şi să le dea tot ce le trebue, mai ales că şease din ei intraseră în şcoală şi aveau nevoe de cărţi şi câte altele.

Cum ea n'avea nici o brazdă de pământ, nici boi, nici car nici nimic, — muncea cu braţele la câmp, în ogoarele altor săteni şi i-se da în schimb: ba porumb, ba grâu, ba o căpiţă de pae, o baniţă de fasole, un sac de catofi şi câte alte legume trebuitoare unei case de copiii.

Când şi când, primea la răstimpuri mari, câte o scrisoare dela Mitruţă al ei şi atunci arăta scrisoarea la tot satul, plângând de bucurie, că bărbatul ei e sănătos, munceşte şi a strâns bani pentru copilaşii de cari îi este dor şi pe cari o să-i vadă cât de curând...

Se împlinise cinci ani, când într'una din zile Ioana lui Coţandră primi o scrisoare în care bărbatul ei o înştiinţa că este pe drum spre casă şi că în seara zilei cutare, să vină cu o căruţă cu cai la gară să-l ia, ca să nu facă pe jos drumul de vre-o zece kilometrii ce era dela gară până acasă. Ii mai scria că vine cu bani

Dumineca III-a după Paști

(*Marcu XV* 43—47 și *XVI* 1—8)

Cutremur mare a clătinat pământul din temelie, catapeteasma templului s'a rupt în două și întunerec de nepătrus s'a lăsat peste meleaguri, învăluind în haina lui ticăloșia lumii și fărădelegile acelora cari puseseră *Crucea isbăvirii* în spatele Celui Nevinovat.

Isus își dăduse duhul....

A doua zi era Sâmbătă, ziua de sărbătoare a evreilor, și în acelaș timp se serba și *Paștile*, în amintirea liberării lor din robia Egiptenilor.

Și atunci. din gloata cea mare a acelora cari urmaseră pe Isus pe malurile Ghenisaretului, în Samaria și Ierusalim, unul singur, încrezător și el în viitoarea împărăție a lui Dumnezeu, Iosif din Arimatea — sfetnic cu bun chip, după cum spune în sf. Evanghelie — îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus.

Mirare mare l-a cuprins pe Pilat la vestea morții lui Isus, căci nu-i venea să creadă că a murit așa de repede. A chemat un sutaș și l-a trimes să vadă dacă e adevărat. In fuga calului, acesta a urcat coasta muntelui și, ajuns sub crucea lui Isus, din fugă înfige sulița în coastă, din care a început să curgă sânge și apă, dovadă că inima încetase de a mai bate în acest trup chinuit.

Pilat încredințându-se de moartea lui Isus, a dăruit lui Iosif trupul.

Acesta în mare grabă a cumpărat, după puterile lui, mirodenii cu care a uns trupul aceluia ce-i fusese învățător, și giulgiu, cu care l-a înfășurat — după obiceiul evreilor — și ca să nu-i apuce sărbătoarea, — dimpreună cu Nicodim — l-au pus într'un mormânt străin, săpat într'o stâncă, peste care au prăvălit o piatră mare, cu gând ca, a doua zi după sărbătoarea Paștelor, să-l pună într'un mormânt nou....

Intristate peste măsură, cu ochii secați de lacrimi, priveau *Maria Magdalena* și *Maria lui Iosif* săraca îngropare a Invățătorului și Mântuitorului lor. Fariseii și cărturarii timpului, cari auziseră pe Mântuitorul vestind Invierea Sa, s'au dus l-a Pilat și i-au cerut să pecetlucască mormântul și în jur să pună strajă, ca nu cum-va — ziceau ei — să vină ucenicii, să-I fure trupul și apoi să spună lumii că a înviat.

Și această dorință le-a fost împlinită de acela ce cu puțin mai înainte *își spălase mâinile...*

Iată dar trupul aceluia care venise să aducă pe pământ *Lumina*, *Iertarea* și *Iubirea*, dormind pecetluit și străjuit de suliți și spade, sub piatra grea a unui mormânt sărac...

Sâmbăta — zi de veselie — trecuse plină de durere și îngrijorare pentru toți aceia ce-și puseseră nădejdea în Isus.

A doua zi, când încă nu se iviseră zorile, Maria Magdalena, Maria lui Iacob și Salomi, după ce au cumpărat miresme, au pornit tăcute și cu frica în suflet către mormânt, să ungă trupul mortului lor iubit.

Pline de îngrijorare se întrebau între ele:

Cine oare ne va prăvăli nouă piatra grea de pe mormânt?

Nu voiau, ca truda lor să fie zadarnică și ele să nu poată aduce cea din urmă mărturie de iubire Invățătorului lor.

Deși știau că au o greutate de învins, totuși ele nu pregetau să vină din zorii zilei să aducă miresme la mormânt.

Mare le-a fost mirarea, când au văzut piatra prăvălită și în ușa mormântului un înger, îmbrăcat în veșmânt alb strălucitor. Un fior le-a trecut prin inimă și fără să vrea au început să tremure.

„*Nu vă spăimântați*, le-a zis îngerul; *pe Isus Nazariteanul cel răstignit căutați? S'a sculat, nu este aici; iată locul unde l-au pus pe el. Ci mergeți de spuneți ucenicilor lui și lui Petru, că va merge înainte de voi în Galileia; acolo-l veți vedea pre el, precum a zis vouă.*“

Auzind din gura îngerului vestea aceasta, care a căzut ca trăsnetul în sufletele lor, o și mai mare spaimă le-a cuprins și în fuga mare s'au întors spre Ierusalim, fără să spună cuiva vre-un cuvânt, căci se temeau...

* * *

Din toată gloata care îl întâmpinase pe Isus la intrarea măreață din Ierusalim, strigându-i: „*Osana, Osana, fiul lui David! Bine este cuvântat cel cel ce vine in numele Domnului!*», din mulțimea atâtor vindecați de Iisus, nimeni nu s'a învrednicit să vină — ca o ultimă datorie — la mormântul lui în dimineața aceasta. Doar aceste trei femei n'au putut să-l uite, nici să-l părăsească, pentrucă inimile lor vorbeau altfel de cum vorbeau chiar Apostolii. Ele doreau să facă din mormântul lui Iisus un loc de închinare și de reculegere.

Aci la mormântul Lui în faptul dimineții, să-și umple sufletul de învățătura sfântă a Aceluia ce nu mai era printre ele și să pornească în viață cu mai mult îndemn și cu mai multă nădejde în ziua mântuirii care se apropia.

Femeile mironosițe îngrijorate se întrebau: *Cine ne va prăvăli piatra de pe mormânt?* Noi, de cele mai multe ori, prăvălim *piatra necredinței* peste fără-de-legile noastre și nu căutăm în sufletul nostru locul unde să primim cu cinste pe *Domnul luminii, pe Liberatorul nostru* din lanțurile întunerecului.

Zorite, mergeau femeile către mormânt; îndărătnici noi fugim de biserică, fugim de casa în care săslușește El. Fugim, căci nu putem sta in fața altarului de unde ochiul Lui privește drept în suflete, și cunoaște gândurile, și faptele.

Să ne întoarcem din calea amăgitoare a ispitelor și să cercetăm pe Domnul, făcându-ne asemenea mironosițelor — vrednici de jertfa Lui cea fără de preț, ca nu cumva, în clipa din urmă, când vom voi să căutăm pe Isus, același înger de pe piatra mormântului, să ne spună: *Pentru voi nu este aici!...*

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Dumineca IV-a după Paști

(A SLĂBĂNOGULUI)

(*Ioan V*, 1—15)

Intr'o zi de Sâmbătă, Isus se întorcea din Galileia, venind pentru a doua oară în Ierusalim. Cu acest prilej, vindecă prin puterea Sa Dumnezeiască pe un slobănog care fusese bolnav vreme de 38 de ani.

Iată cum ne povestește Sf. Evanghelist Ioan această vindecare:

«In vremea aceea, s'a suit Iisus în Ierusalim. Și este în Ierusalim scăldătoarea oilor, care se numește evreește Betesda, cinci foișoare având. Intr'acelea zăcea mulțime multă de bolnavi: orbi, schiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Că înger se pogora la vreme, în scăldătoare și turbura apa și cine intra întâi, după turburarea apei, se făcea sănătos, orî de ce boală era ținut. Deci era acolo un om având o boală de treizeci și opt de ani. Pre acesta văzându-l Iisus zăcând, și cunoscând că de multă vreme suferia, i-a zis lui: «Voești să fii sănătos?». Răspuns-a lui bolnavul: «Doamne! N'am om care, dacă se turbură apa, să mă bage în scăldătoare: deci, până când merg cu altul înaintea mea se pogoară» Zis-a Iisus lui: «Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!» Și îndată s'a făcut omul sănătos și și-a luat patul său și umbla; și era într'acea zi Sâmbătă. Deci, ziceau Iudeii celui vindecat: «Sâmbătă este; nu se cade ție a-ți lua patul». Răspuns-a lor: «Cel ce m'a făcut sănatos mi-a zis: «ia-ți patul și umblă». Deci l-auoîntrebat pre el: «Cine este omul acel ce ți-a zis, Ia-ți patul tău și umblă?». Iar cel vindecat nu știa cine este, că Iisus se dăduse în lături, fiind popor într'acel loc. După aceea, l-a aflat pre el Iisus în biserică și i-a zis: «Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău». Mers-a omul acela și a vestit Iudeilor, că Iisus este cel ce l-a făcut pre dânsul sănătos. (Ioan, V 1—15).

Trei zeci și opt de ani zăcuse slăbănogul acesta în patul său, părăsit de toți ai lui, nădăjduind totuși, că odată și odată, se va îndura cineva să-l coboare în scăldătoarea turburată de înger, singura în stare să-i aducă vindecarea.

Trei zeci și opt de ani trecuseră, unul după altul, fără să aducă vreo schimbare în starea lui nenorocită, numai nădejdea în ajutorul vre-unui milostiv îl ținea în apropierea acestei scăldători.

Iată că în ziua aceia de Sâmbătă, sosi în mijlocul acestei mulțimi de nenorociți, Alinatorul suferințelor: *Iisus.* Toți ceilalți aveau pe câte cineva în apropiere, care să-i coboare în scăldatoare, când va fi turburată de înger, și numai acest slăbănog n'avea pe nimeni.

Către el se îndreaptă Mântuitorul și îl întreabă: *«Voești să fii sănătos?»*

Cu glasul îndurerat îi răspunde bolnavul: *«Doamne! N'am om, care când se va turbura apa, să mă bage în scăldătoare; deci, până când merg eu, altul .naintea mea se pogoară».*

Răspunsul bolnavului îl încredințase deajuns pe Iisus de puternica lui dorință de a se vindeca și atunci îi zice: «*Scoală-te; Ia-ți patul tău și umblă!*»

Câta bucurie trebue să fi simțit acel bolnav în sufletul său și poate nici nu-i venea să creadă că el — acela care trei zeci și opt de ani zăcuse în patul durerilor —, acum umbla, ca orice om sănătos, numai la cuvântul ce ieșise din gura lui Iisus! Cum nu i-ar fi căzut în genunchi, să-i sărute picioarele, pentru aceasta vindecare? Insă, până să se desmeticească, Iisus se depărtase și se pierduse în mulțime.

De câte ori și noi nu zăcem în păcate mari, fără putință de vindecare; însă Dumnezeu, în marea Lui bunătate, ne învălue în haina iertării, zicând cele păcătoși. *Scoală-te din mijlocul pacatelor tale! schimba-ți viața de mai înainte și mergi pe calea sănătoasă, care te va duce la bucuria mântuirii!*

...Și era Sâmbătă în ziua aceia. După obiceiul evreilor, în această zi nu puteai să faci cel mai mic lucru, nici o faptă bună chiar; putem să zicem că această zi înseamnă pentru ei aproape *ziua trândăviei.* (Acelaș lucru îl practică azi secta adventiștilor).

Cei ce urau pe Domnul, văzând pe bolnavul de mai înainte, luându-și patul pe care își purtase durerea, au început să-l dojenească: «*Sâmbătă este; nu se cade a-ți lua patul*».

Această stearpă obicinuință religioasă nu-l mai putea opri pe acest fost bolnav, ci el asculta acum de cuvintele Aceluia ce-l isbăvise; *Cel ce m'a făcut sănătos, mi-a zis: «Ia-ți patul și umblă!»*

Mai târziu întâlnindu-l Iisus în biserică, s'a apropiat de el și i-a zis: *«Iată, te-ai făcut sănătos; de acum să nu mai păcătuești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău».*

Și ție, creștine, îți spune Domnul prin glasul sfintei evanghelii același lucru: «*Prin Invierea Mea, te-am vindecat de păcatul ce atârnă greu pe sufletul tău; te-am făcut sănătos; Sângele Meu a curs pentru tine; nu face ca, prin faptele tale, jertfa Mea să fie zadarnică; nu mai păcătui ca să nu-ți fie ție ceva mai rău, făcându-te părtaș focului gheenei, ce e gătit acelora cari au apucat alte căi decât acelea ce duc la mântuire*».

Atunci a văzut fostul bolnav, că Acela care-l vindecase fusese Iisus, și cu bucurie mare, a vestit tuturor pe isbăvitorul său.

Nu se cade, oare, ca și noi să vestim tuturor pe Isbăvitorul nostru, pe Mântuitorul nostru, în loc să grăim cuvinte deșarte?

Nu e oare vremea să ne sculăm pentru totdeauna din mijlocul păcatelor noastre, făcându-ne vrednici de măreția jertfei Sale depe muntele Golgotha?

Biserica — scăldatoarea sufletească a creștinului — ne așteaptă. Aci, nu îngerul, ci însuși Iisus împarte mântuirea. Să pășim cu nădejdea slăbănogului din evanghelie, gândindu-ne că «*Și cei din ceasul al unsprezecelea vor fi primiți în impărăția cerurilor*».

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

MARILE SERBĂRI NAȚIONALE DELA BLAJ

Peste douăzeci de mii de români, din toate colțurile țării, au sărbătorit marea zi națională de 3 (15) Maiu 1848

Ca în toți anii dela unire încoace, blăjenii și-au primit cu dragoste frații veniți din toate colțurile țării, pentru ca împreună să sărbătorească, după datorie, marea zi de 3 (15) Maiu.

Toți aceia cari au fost de față la sărbătorirea acestei zile de glorie și curaj a poporului românesc au reînviat, în sufletele lor, pe acei puțini cari și-au închinat scurta lor viață pământeană binelui obștesc și înfăptuirii gândului nutrit de multe generații, precum și pe zecile de mii de români, adunați pe Câmpia Libertății, unde, acum 79 de ani, Simion Bărnuțiu a sorocit vremuri mai bune neamului nostru.

Tineret și, alături, bătrâni gârboviți de griji și necazuri, uniți în cugete și în simțimânte, în fața locului de odihnă al Mucenicilor, cari au purtat cu îndârjire făclia românismului în zile de restriște, și-au închinat sufletele, amintirilor pioase, au înoit mărturiile de recunoștința fără sfârșit ale unui neam întreg și și-au ridicat cu mândrie fruntile la gândul că libertatea visată s'a înfăptuit.

Cele mai mari semne ale puterii sufletești a unui popor sunt în cinstirea eroilor și în păstrarea bunurilor mari, moștenite din generație în generație.

* * *

Serbările naționale dela Blaj au început Sâmbătă.

„Marele cântăreț al durerilor neamului“, d. ministru Octavian Goga, împlinind o întreită datorie, pe aceea de fruntaș fiu al Ardealului, pe aceia de înțelegător adânc al marii clipe istorice sărbătorite, și înfățișarea legăturilor strânse dintre această bucurie națională și sentimentul oficialității, a luat parte, la serbări, cu sufletul și cu al său cuvânt înălțător de suflete.

La ora 9 dimineața, a fost săvârșită o impresionantă slujbă bisericească la Mitropolia din Blaj, de către P. S. S. Episcopul Frențiu înconjurat de un numeros cler.

Apoi I. P. S. S. Mitropolitul Suciu a vorbit tineretului despre însemnătatea și vrednicia faptelor mari și frumoase, despre ceea ce au fost, pentru noi, românii, Petru Maior, Simion Bărnuțiu, Moldovanu, Sincai și toți contemporanii și urmașii lor mari.

După Te-Deum, I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu și d. Octavian Goga, ministrul de interne, înconjurați de notabilități, au primit defilarea școlilor din Blaj, din Ardeal și pe a celor venite din regat. Au defilat, de asemenea. grupuri numeroase de țărani. cu preoți în frunte, și frumoase cortegii etnografice.

Câmpia Libertății era o mare de capete.

Un sentiment adânc al însemnătății clipelor acelora stăpânea sufletele. Conștiința legăturilor prezentului cu trecutul se vădea în smerenia ținutei și în priviri.

Șirul cuvântărilor a început cu cuvântarea canonicului *Augustin Bunea*. Au vorbit, apoi, d-nii Victor Ionescu, Tudose Popescu și D. Ioan, din partea studențimei.

Cuvântarea d-lui Octavian Goga

Locul unde s'a strigat odată destinul unui neam, rămâne pentru posteritate un loc de pelerinaj.

Spune legenda, că acolo unde a fost odinioară un câmp de bătălie, după vremuri târzii umbrele oștilor potrivnice tot mai răsar încă în miez de noapte și zgomotul lor de luptă îl aud călătorii. E atâta mister în clipa când se hotărăște soarta unui popor, că peticul de pământ care a găzduit această clipă nu se mai deslipește de ea și-o păstrează pe veci ca o taină a lui. S'ar părea că fiorul care a tresărit în suflete atunci în ziua cea mare, a pătruns atât de adânc în sânul naturii, încât flutură peste veacuri aninat de crestele copacilor, ca un cântec al eternității...

Așa suntem noi în această câmpie care a auzit cea dintâi mare spovedanie a Ardealului.

Câtă vreme se va însenina rostul existenței noastre vor veni totdeauna aici pelerini ai generațiilor viitoare să-și plimbe privirile dealungul întinsei livezi, stând de vorbă cu trecutul care luminează departe. Ziua de 3/15 Mai 1848 e stâlpul de foc ce s'a aprins după veacuri de întuneric, e prima zi a libertății noastre politice. Cu cât cumpănim mai bine istoria Ardealului, cu atât ne apare mai plină de înțeles. Am trăit din vechime o viață în umbră; popor de iobagi, popor orfan fără cuvânt și fără ascultare. Povestea noastră e deopotrivă de simplă și de tristă. Stăpânirea străină, strângea necontenit ca în niște chingi de fier un trup viguros. S'a dus lupta sângelui pe aceste plaiuri o mie de ani. Deschideți cărțile vremii și veți vedea la fiecare perioadă istorică un călău care ne cerea sufletul, la fiecare pagină o cursă întinsă. Erau zadarnice toate formulele de reconciliere, toate suplicele la înaltul chezaro-crăesc scaun dela Viena, toate plângerile latinești care mucezeau în cancelariile prinților Transilvaniei. Toate erau în zadar! O singură dogmă putea să ne smulgă din închisoarea seculară: ideia libertății naționale, conștiința diferențiării de sânge cu toate consecințele ei logice. Prin instinctele lui de conservare, țăranul a înțeles această lege fatală a istoriei. Ingrădit în limbă, în basme în viziuni și tradiții seculare, el a trăit de-apururi într'o cetate neînvinsă. Trebuia să vie însă o pleiadă intelectuală care să dea o justificare de principiu acestei diferențieri din lumea instinctelor și să introducă în conștiința publică fermentul programatic al unei idei.

Acest rol l-au avut vizionarii noștri dela 1848. Ei au codificat din instinctul maselor un crez, un program politic. Aici de pe această piatră, în cadrul câmpenesc, simbol al înrudirii unui popor cu pământul, s'a desfășurat măreața adunare. Reconstruiți tabloul: sub cerul albastru de primăvară, într'o zi de Mai, patruzeci de mii, în haine albe bătătoreau țarina verde.

Erau viitorii lănceri prinși de flacăra revoluției. La mijloc statul major înconjurat de de clerici: Șaguna, îndrăsnețul ierarh diplomat. Cipariu, ascetul scripturilor bătrâne, Avram Iancu, dârz și întunecat ca un început de furtună, viteazul Popa Balint, Axente Severu, voinic ca o năvălire de munte... Intr'un colț ardeau înfrigurați de epopeie ochii lui Bălcescu... Strălucea soarele de Mai, era noutate și vijelie în suflete... Svâcnea ca o sevă proaspătă învierea unui neam. In această atmosferă de mare praznic necunoscut încă, s'a ridicat pe piatră un om firav cu chip de apostol.

Era Simeon Bărnuțiu, cărturarul tribun. Cuvântul lui se rostea lapidar și apăsat, că o sentință târzie după un proces milenar. «Nu mergem la masa constituției ungurești, bucatele ei sunt otrăvite pentru noi.»

Ca-a urmat, se știe. Toată deslănțuirea volburei dela cele dintâi focuri pe creste din munții Abrudului, până la fluerul de pribeag nebun al viteazului dela Țebea. Ziua de 3/15 Mai însă e cea dintâi pagină în curtea facerei. Aici a fost prologul în marea dramă, care peste șeaptezeci de ani s'a închis în râuri de sânge pe câmpiile Moldovei. Oamenii aceștia, cu rosturile lor sărace de modești provinciali dospeau în sufletul lor toată întruparea ce trebuia să vie. Judecați din perspectiva istoriei, ei răsar ca figuri luminoase încununate de-o strălucită aureolă. Ei au avut tot ce trebuie conducătorilor unui popor la zile de răspântie: au avut până la frenezie porunca implacabilă a sângelui, au avut îndrăsneala în cuget și hotărâre în acțiune, au avut deopotrivă și simțimântul unității de rasă susținut de-o cultură superioară și orientarea fericită în frământările continentului. Firesc era, ca cea dintâi tresărire vulcanică a unei conștiinți colective, pe care ei au creat'o să ceară cuvânt aici în Blaj, unde de zeci de ani asemeni primilor creștini din Catacombe, prooroci învățau religia românismului.

Astăzi visul lor s'a împlinit, idealul care animă teoriile constituționale ale lui Bărnuțiu, viziunile fugare din nebunia Iancului, apoteoza latinității din care se împletea filologia lui Cipariu, toate s'au încadrat în realitate. Cine ar putea să cuprindă azi în făgașul cuvântului, acest drum al biruinței? Intr'o astfel de clipă rezumativă, când din țărână și din firele de iarbă se desprinde povața morților.

Cât mai des să ne pătrundem de învățămintele acestei luminoase retrospecțiuni. Ardealul închegat azi pe veci în patrimoniul unirii trebuie crescut încă în preceptele dragostei de neam care sbuciuma adunarea dela 1848.

Trecutul purifică, trecutul lărgește orizontul, trecutul scoate la iveala linia mare deasupra măruntelor patimi vremelnice.

Să desmormântăm cât mai des, frați ardeleni, imaginile strălucite ale acestui trecut și să proectăm lumina lor orbitoare peste furnicarul prezentului.

Inviați cuvântul lui Bărnuțiu, ca să aveți un catechism al ideei naționale integrale!

Reaprindeți candela de veghe din biblioteca lui Timotei Cipariu, ca să înțelegeți cuvântul nobil al unei cerebralități creatoare.

Insușiți-vă din îndrăsneala lui Iancu, îndemnul viguros al energiei active. Din aceasta măreața pleiadă a începutului să constituim zestrea noastră

Continuare în pagina IV-a

---

mulți, mulți de tot, și nu vor mai duce grijă cât vor trăi și ei și copilașii lor.

Primind această scrisoare tocmai în ziua când trebuia să se ducă la gară, femeea lui, plângând de bucurie, alergă la un vecin, care avea cai buni și căruță și după ce-i citi scrisoarea, îl rugă să pună el caii și să meargă împreună să-l ia dela gară.

Omul primi bucuros și la ceasul hotărît, înhămă caii și se duse la femeia lui Coțandră, zicându-i:

Eu sunt gata cu căruța, Ioană, dar ar fi bine să stai acasă, să pregătești ceva lui Dumitru și să vezi de copilași, că mă duc eu singur să-l aduc... numai de-ar veni el astă seară...

Cum să nu vie, — răspunse femeea bucuroasă, și primi sfatul vecinului: rămase acasă.

Căruțașul a pornit în trapul cailor, muncit tot mai mult de un gând rău ce i-se cuibărise în minte, îndată ce a auzit că vecinul lui se întoarce cu bani mulți acasă....

Ajuns la gară, a așteptat liniștit sosirea trenului și mare i-a fost bucuria, când a văzut pe Coțandră coborînd din vagon, îmbrăcat în niște straie cum nu mai văzuse el niciodată: ghete cu talpa cât degetul de groasă și de jur împrejur cu niște colți de fier răsfrânți pe margine în sus; țurloaele picioarelor în niște scoarțe de piele galbenă; pantelonii de piele neagră, umflați, cum a văzut numai la colonelul care i-a fost comandant de regiment; o haină largă, tot de piele neagră, strânsă cu un cordon peste mijloc; pe cap o șapcă de postav gros, cadrilat, iar între dinți o pipă mare de lemn roșu, cu ciubucul galben, străveziu.

In mână Coțandra avea un geamantan, destul de voinic, îmbrăcat tot în piele și cu niște cercuri de tresie de mare.

«In ăsta trebue să-i fie bănetul» — gândi tainic căruțașul și se grăbi să-i ajute și să-i ureze bun venit.

După ce schimbară câteva cuvinte, arătându-și fiecare bucuria că se revăd sănătoși și după ce Coțandră află că nevasta lui a rămas să-i pregătească ceva, se suiră în căruță și porniră...,

Se înserase de-a binele. Drumul spre casă trecea printr'o luncă mare, pe alături cu zăvoiul și cu o apă destul de adâncă.

Ajungând în mijlocul luncii, căruța se opri din mers și căruțașul cu un topor în mână sări jos și zise liniștit lui Coțandră, ca și cum l'ar fi chemat la masă.

— Dă-te jos, Dimitre și pregătește-te pentru altă călătorie, de unde să nu te mai întorci niciodată.

Bietul Coțandră înțelese ce-l așteaptă și sărind jos, căzu în genunchi în fața celui cu toporul în mână și începu să se roage, plângând:

— Fie-ți milă de mine, neică Lixandre și gândește-te la bieții mei copilași, la biata mea nevastă, cari abea așteaptă să mă vadă!...

Îți dau bucuros jumătate din banii mei și nu spun la nimeni un cuvânt,— numai dăruește-mi viața... Aibi îndurare! Am umblat prin țări străine și am avut de face cu oameni străini de neamul meu și nu m'au omorât și tu, neică Lixandre, om din satul meu, vecin cu mine, vrei să mă omori, să'mi ei banii munciți și făcuți cu atâta suduoare, să'mi rămână copiii și femeia pe drumuri!

Fie-ți milă!... hai să împărțim frățește banii și să rămânem frați pe toată viața...

Nu mă omorâ!... gândește-te că ai și tu copilași, ai și tu nevastă ca mine... Dacă ai fi în locul meu... E păcat, neică Lixandre.

— Adu banii toți încoace!— se răsti cu glas fioros căruțașul. Ochii lui plini de ură, eșiseră cât nucile afară din cap și la lumina lunei, îi fulgera toporul în mână.

Coțandră coborâ din căruță geamantanul, îl deschise și scoase din el afară un săculeț plin cu aur:

— Ia jumătate, frate Lixandre... fie-ți milă..

— In genunchi! — isbucni fiara.

—Ia'i pe toți, numai lasă-mi viața,— se rugă plângând bietul om.

— In genunchi sau te fulger din picioare! scrâșni fără îndurare ucigașul.

Intelegând că nu mai e chip de scăpare, Coțandră ceru voe să'l lase numai să se roage lui Dumnezeu să aibă grije de copilașii lui.

— Roagă-te!

Omul se 'ntoarse cu fața spre răsărit, se descoperi, căzu în genunchi și în hohote de plâns, se rugă fierbinte lui Dumnezeu să'i aibă 'n pază copilașii și nevasta, apoi zise călăului ce sta la spatele lui:

— Dă odată, puternic, nene Lixandre, să nu mă chinuesc mult, să mor rededo!

Călăul ridică toporul cu amândouă mâinile deasupra capului său, spre spate, în timp ce Coțandră, care văzuse aceasta, din felul cum se mișca umbra uriașă a ucigașului pe pământ, subt lumina lunei, închise ochii și așteptă câteva clipe ce i se păru lungi cât o veșnicie. Țârâitul greerilor din lunca, îl sfredelea auzul...

— Dă, nene Lixandre!—zise omul, vrând să i-se isprăvească odată chinul așteptării.

Văzând însă că așteptarea lui se făcea tot mai lungă și toporul nu-i fulgeră creerii, deschise ochii și văzu pe iarbă aceiași umbră uriașă de om, cu toporul ridicat deasupra capului stând neclintită.

Coțandră se ridică atunci în picioare și întreabă:

— Te-ai răsgândit, nene Lixandre? Ți-a întors Dumnezeu sufletul?, — și plângând ca un copil, îmbrățișă pe acel dela care așteptase moartea, dar îmbrățișându-l se desfăcu repede și se dădu câțiva pași îndărăt: cel care vrusese să-l ucidă, rămăsese ca o stână de piatră, cu toporul ridicat în sus, cu ochi plini de groază și ne mai putând grăi nici un cuvânt!

Coțandră, după ce se desmetici, se agăță de răufăcătorul lui, căutând să-i lase brațele cu toporul în jos, însă nu isbuti: puterea lui Dumnezeu era mai mare ca puterea omului!

Dumitru Coțandră, s'a suit apoi în căruță; s'a dus într'o goană în sat; a spus tuturor cele întâmplate și ducându-se acolo în luncă, satul tot, la miezul nopții, a găsit pe Lixandru în același loc și tot așa încremenit cu toporul ridicat și amuțit pe veci.

— Asta e minunea lui Dumnezeu! — au zis toți cei de față și au căzut în genunchi închinându-se și bătând mătănii.

Cel care a vrut să omoare pe Coțandră, rătăcește și astăzi, pe meleagurile satului său, cu ochii înfiorători și cu toporul ridicat de-asupra capului, căci nimeni n'a putut să i-l smulgă din mâini.

Minunea lui Dumnezeu!

Serbările naționale de la Blaj (Continuare)

morală, armura noastră de fier pentru lupta de toate zilele.

De-aceia câmpul libertății care ne va chema totdeauna, are o reală semnificare astăzi, când țara nouă își croește toate temeliile.

Să vie, deci, la această piatră, călătorind din toate unghiurile, conștiința luptătoare a unui popor tânăr în așezările lui. Să vie mai ales generația de mâine, urmași studenților teologi care s'au bătut la Fântâna. Sub soarele de primăvară primind botezul în cultul trecutului, acești copii ai furtunii să-și oțelească simțirea și ziua de 3/15 Mai să fie pentru toți sărbătoarea izbândelor viitoare, sărbătoarea gândului desrobit din cătușe ruginite, sărbătoarea înnoirilor fecunde, sărbătoarea tinereții.

„PANTEONUL ARDEALULUI“

Cuvântarea d-lui Iuliu Maior

Trecând pragul acestui sfânt lăcaș de veșnică odihnă, poate ați văzut o cruce de piatră care poartă inscripția latinească: «Siste viator»! Oprește-te călătorule! Cum să nu se oprească, mărită adunare, când aci zac osemintele acelora care, fie că au pregătit, fie că au luat parte activă, au muncit pentru realizarea idealului național proclamat pe Câmpia Libertății. Aici își dorm somnul de veci acele alese suflete de mucenici nerăsplătiți cari au ținut treaz conștiința națională în Ardealul oropsit până la ivirea zorilor zilei de 1 Decembrie 1918, când din piepturile celor 100.000 de români adunați în Alba Iulia a lui Mihai Viteazul, a isbucnit cu o însuflețire de neînchipuit: «Trăiască România Mare, cu Bucovina și Ardealul».

Cum să nu se oprească aci, cand poetul «pătimirii noastre» despre ei a spus:

«Avem un vis neîmplinit,
«Copil al suferinții,
«De jalea lui ne-au răposat
«Și moșii și părinții.

Oprește-te călătorule și privește crucea aceasta subt care se odihnește prefectul legiunilor din 1848, Axente Sever. care cu vitejie și curaj de adevărat imperator roman, a știut să se facă temut de toți grofii baronii și nemeșii vechei stăpâniri.

Oprește-te călătorule și privește această cruce pe dosul căreia vei putea citi cuvintele: «Numai moartea mă desparte de națiune»! — e a marelui arhiereu, Alex. Stercea Sulut, care ca preot tanăr a luat și el parte la marea adunare de pe Câmpia Libertății, iar mai tarziu ca arhiepiscop, și mitropolit al Blajului a lucrat o viață întreagă pentru dreptu-rile acestui popor.

Oprește-te călătorule, și privește cealaltă cruce subt care zace Timotei Cipariu, filologul neamului, unul din cei 10 secretari ai adunării dela 3/15 Mai — și cealaltă subt care doarme Ioan Micu Moldovanu (Moldovănuț), sufletul politicei naționale de dincoace de Carpați. Și celelalte morminte pe ale căror cruci veți citi nume mai mult ori mai puțin cunoscute, dar toate, fie de profesori, fie de canonici, cu crucea și cu evanghelia într'o mână și cu cartea într'alta, au ținut nestinsă făclia naționalismului nostru idealist.

* * *

Inviorată, purtând în gânduri măreția sufletelor mari și înțelegerea însemnătății istorice a zilei trăite, iar în suflete mândria marei izbânzi a neamului, mulțimea și-a îmbrăcat ziua cu o nouă amintire înălțătoare.

* * *

Oaspeții oficialității s'au intrunit la masa dată, în sala palatului metropolitan, de către I. P. S. S. Mitropolitul Suciu. Binecuvântând masa *I. P. S. S. Mitropolitul* a închinat, întâiul pentru M. S. Regele Ferdinand, înfăptuitorul României Mari, cu urarea de deplină însănătoșire și viață îndelungată.

La masă au vorbit și închinat: d. *Octavian Goga*, pentru I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu și P. S. S. Episcopul de Oradia Mare, mărturisindu-și mulțumirea că vede în fruntea bisericei greco-catolice temperamente cuvioase și suflete de apostoli, cari se cheltuesc pentru lege și neam; d. *dr. N. Lupu*, pentru I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suciu și d. Octavian Goga.

D. *Enric Oteteleșanu*, secretarul general al Ministerului școalelolor, a comunicat că ministerul a dat 600.000 lei pentru liceul de băieți din Blaj și pentru școala de meserii.

Și s'a încheiat astfel și anul acesta, sărbătorirea zilei de (3/15) Maiu 1848 cu simțămintele, nădejdile și năzuințele proprii zilelor mari ale redeșteptării naționale. H.

DIN COȚMANI

Opera de romanizare a acestei regiuni, cam înstrăinate, dintre Prut și Nistru, începută de vrednicii profesori ai liceului din localitate continuă.

Astfel studenții din societățile academice «Bucovina și Moldova», împreună cu mai mulți artiști ai Teatrului Național din Cernăuți, au aranjat Duminică 2 Mai o șezătoare literară urmată de dans, la care a participat un numeros public. D. C. Totoescu a ținut o cuvântare de deschidere, relevând scopul serbării. Pe deoparte se contribuie la strângerea legăturilor dintre studenți și populație, pe de altă parte venitul rezultat de la această serbare este destinat instituirii fondului necesar ridicarii unei statui marelui poet «Vasile Alexandri», care a contribuit atât la păstrarea conștiinței naționale a românilor bucovineni, pe vremea fostei stăpâniri austriace.

O frumoasă conferință a ținut apoi studentul Mendec, care a vorbit despre «Viața și operile lui Vlăhuță,» scoțând în relief lucrările cele mai caracteristice. S'au recitat câteva poezii, iar artiștii Teatrului Național din Cernăuți au jucat comedia «Nevasta lui Cercelus», cu mare succes. S'a remarcat în primul rând talentul d-lor Băcleșanu și Saba, cari în rolurile principale au stârnit admirația publicului.

Ceilalți artiști d-nii Cardea, Sireteanu, Mlești etc. și'au susținut cu multă pricepere rolurile încredințate.

Seara la orele 9½ a avut loc o serată de jocuri naționale în saloanele preturei, într'o atmosferă neaoș românească.

Trebue să arătăm, că societățile studențești contribuiesc în largă măsură, la răspândirea culturii românești în masele largi ale populației rutenizate de fosta stăpânire,

IOAN. GH. LUCESCU
Prof. Agroman.

DIN R.-SĂRAT

Serbarea zilei de 10 Maiu în satul Obrejița

Ca și'n ceilanți ani în sătulețul nostru, s'a căutat ca sărbătorirea zilei de 10 Mai să aibă o însuflețire cât mai mare.

La ora 10 dimineața preotul I. Iordache, în prezența învățătorilor, autorităților, fruntașilor și a școlarilor, a oficiat un Te-deum, apoi printr'o inimoasă cuvântare a arătat însemnătatea zilei.

După amiază a urmat programul serbării, cu care ocazie elevii școalei au recitat: poezii, snoave și dialoguri morale.

Se aduce cu acest prilej laudă vrednicei învățătoare d-ra V. Ahir, întru cât mai bine de un an, luptă din răsputeri pentru a îndepărta apucăturile străine, înlocuindu-le cu vorba și portul din strămbuni. Par'că niciodată n'am simțit o înălțare sufletească mai mare, ca în clipa când tot tineretul satului a apărut în frumosul nostru port național.

C. GEORGESCU — OBREJIȚA

INFORMAȚII

GREȘELI ÎNVOLUNTARE. — In numărul precedent, pe lângă alte greșeli ale tipografiei care a tipărit acel singur număr, s'a săvârșit și marea greșală de a fi fost omise semnăturile a doi dintre corespondenții noștri. Deși greșala nu-i a noastră propriu zis, și suntem siguri că ea a fost nemijlocit scuzată, o regretăm.

MULȚUMIRI MERITATE. — Direcția și redacția «Cultura poporului» aduc mulțumirile lor călduroase, atât patronilor «*Tipografiei Curții regale*», d-lor F. Göbl și fii, și d-lui Stoenescu, directorul atelierelor acestei tipografii, cât și lucrătorilor tipografi, pentru îngrijita execuție a lucrărilor ce le sunt încredințate.

Gazeta noastră are marele avantagiu de a fi tipărită, începând cu numărul de față — cu părere de rău, numai câtva timp, provizoriu — în atelierele acestei tipografii model.

LĂMURIRE. — In acest număr publicăm explicarea Evangheliilor din Duminică III și a IV după Paști, pentru a nu întrerupe șirul acestor explicări.

LOGODNĂ. — Aflăm că harnicul nostru colaborator d. C. Georgescu, din comuna Obrejița, județul Rămnicul-Sărat, și-a sărbătorit zilele trecute logodna cu d-ra Dorica Popescu. Îi transmitem pe această cale toate urările noastre de bine și sănătate.

CONGRESUL DE LA CHIȘINĂU. — Cu rost și intenții bine lămurite, susținătorii propagandei culturale a Cassei Școalelor au avut, în capitala Basarabiei în cursul lunei acesteia, un congres demn de luare aminte. Sub auspiciile d-lui ministru al Instrucției și ale d-lui general Rășcanu, congresiștii au cercetat și discutat țelurile și mijloacele propagandei, cu precădere necesară în ținutul dintre Prut și Nistru, și au luat hotărâri chibzuite. Lupta culturală e totdeodată luptă de avantgardă și luptă de întărire a pozițiilor câștigate; cu cât e mai bine purtată, cu atât dovedește mai mult priceperea desăvârșită a nevoilor imediate. Deci toată lauda, celor cari, pe frontul ales, își fac datoria cu inima și cu mintea.

Problemele culturale actuale ale țării noastre, trebuesc luate în seamă, însă, în acelaș timp, în întregimea lor. Complexitatea lor cere, odată cu cercetările și soluțiile părțiale, permanenta pregătire a totalității soluțiilor așteptate..

Și mai e încă o mare nevoie: alături de luptătorii culturali de pe toate fronturile, trebuie să vină, fără preget, oamenii intelegenți, cari pot sprijini cu mijloacele lor materiale o luptă dusă, cu mari sacrificii de timp și de energie, spre folosul tuturor.

ȚĂRANII ROMÂNI DIN IUGOSLAVIA au făcut să ia ființă un ziar «Nădejdea», pentru apărarea intereselor lor minoritare. Ziarul apare la Vârșoc, sub direcția d-lui Nicolai Roman. Noi, neprimind de cât Nr. 2 al ziarului, și aceasta indirect, prin bunei voința unui prieten al «Culturii poporului», n'am putut lua cunoștință de apelul lămuritor, cu care a apărut primul număr. Din scrisoarea deschisă, adresată, în numărul pe care l-am primit, presei sârbe și celei minoritare din Regatul iugoslav, reținem următoarele rânduri:

«Abia a apărut primul nr. al ziarului nostru și notițe laconice, ironice ori binevoitoare au întâmpinat munca noastră. E bine, dar, ca încă dintru început, să limpezim tulbureala cauzată de sforării și interese.

«Nădejdea» a pornit cu un apel, în care sunt fixate toate idealurile noastre. Cum s'a văzut, tindem înspre o apropiere, dar apropiere sinceră și sigură. Politica noastră urmărește strângerea rândurilor tuturor Românilor, pentru atingerea scopurilor noastre. In acest sens vom conlucra cu celelalte minorități, pentru creiarea unei democrații sincere, pentru asigurarea drepturilor tuturora și pentru însăși consolidarea Statului S. H. S.

«In munca noastră se vor validita, asadar, cinstea, bunăcredința și loialitatea, și împotriva acestora nimenea nu-și poate ridica glasul.

Urăm noului confrate, din toată inima, viață lungă și folositoare intereselor pe care-și propune, atât de lămurit, să le servească.

INTERESANTE STUDII ASUPRA MUZICII POPULARE BULGARE. — După excelentele studii ale d-lui Dobri Cristov, foarte mult apreciate nu numai în Bulgaria dar și în străinătate, un alt distins cercetător, — d-l Vasili Stoin, — din a cărui activitate e bine cunoscut un studiu: «*L'Hypothèse sur l'origine bulgare de la diaphonie*», publicat în limba franceză, a dat la lumină, zilele trecute, o lucrare privind: «*Ritmul și metrica în cântecul popular bulgar*».

D. Vasili Stoin, care-i conservator la secția folklorului muzical din Muzeul național de etnografie dela Sofia, a putut să noteze mai mult de două mii de cântece populare, studiind ritmul și metrica lor.

Noua lucrare e interesantă, întrucât dă posibilitatea cunoașterii spiritului ce predomină muzica populară bulgară.

CONGRES ȘTIINȚIFIC PANSLAV.—La 25 Maiu crt., se va deschide, la Varșovia, primul congres panslav de medicină. Cu acest prilej, medicii slavi, întruniți în congres, se vor pronunța și asupra statutului «*Uniunii panslave a medicilor*», elaborat în conferința dela Praga.

Congresul va avea la ordinea zilei:

1. Particularitățile organizațiilor sanitare din țările slave;
2. Rinosteromia la popoarele slave; și
3. Scarlatina în țările slave și vaccinarea preventivă.

MINISTERUL DE FINANȚE

Administrația datoriei publice

A 64-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4 la sută din 1889, internă împrumutul de lei 32.500.000, va aveà loc în ziua de 14 Iunie 1927, ora 10 dimineața, în sala specială a ministerului de finanțe, conform dispozițiunilor art. 5 din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 7 Fevruarie 1906.

La această tragere se vor amortizà titluri în valoare nominală de lei 480.300, în proporția următoare:

47 titluri	a	5.000	lei 235.000
238 »	»	1.000	» 233.000
73 »	»	100	» 7.300
Total... 358 titluri			lei 480.300

No. 111.317, 1927. Aprilie 30.

A 8-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5 la sută din 1919, Imprumutul Unirii de lei 1,143.143.800 va aveà loc în ziua de 1 Iunie 1927, ora 10 dimineața. în sala speciala a ministerului de finanțe, conform dispozițiunilor art. 5 din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 7 Fevruarie 1906.

La această tragere se vor amortizà titluri în valoare nominală de lei 6.908.550, în proporția următoare:

145 titluri	a	20.000	lei 2.900.000
137 »	»	10.000	» 1.370.000
246 »	»	5.000	» 1.230.000
906 »	»	1.000	» 906.000
906 »	»	500	» 453.000
389 »	»	100	» 38.900
213 »	»	50	» 10.650
Total.... 2.942 titluri			lei 6.908.550

No. 111.318.. 1927, Aprilie 30.

A 21-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4 la sută 1910, externă, Imprrmutul de lei 128.000.000, va aveà loc în ziua de 1 Iunie 1927, ora 10 dimineața, în sala specială a ministerului de finanțe, conform dispozițiunilor art. 5 din din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 7 Fevruarie 1906.

La această tragere se vor amortizà titluri în valoare nominală de 1.006.500 lei în proporția următoare:

34 titluri	a	5.000	lei 170.000
114 »	»	2.500	» 285.000
256 »	»	1.000	» 256.000
591 «	»	500	» 295.500
Total...995 titluri			lei 1.006.500

No. 111.319. 1927, Aprilie 27.

A 20-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4 la sută din 1910, Imprumutul intern, de lei 44.199.000, va aveà loc în ziua de 1 Iunie 1927, ora 10 dimineața, în sala speciala a ministerului de finanțe, conform dispozițiunilor art. 5 din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 7 Fevruarie 1906.

La această tragere se vor amortizà titluri în valoare nominală de lei 340.500, în proporția următoare.

10 titluri	a	5.000	lei 50.000
33 »	»	2.500	» 32.500
128 »	»	1.000	» 128.000
160 »	»	500	» 80.000
Total.... 331 titluri			lei 340.500

No. 211.320. 1927, Aprilie 30.

A 63-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4 la sută din 1889. externă, Imprumutul de lei 50.000.000, va aveà loc în ziua de 15 Iunie 1927, ora 10 dimineața, în sala specială a ministerului de finanțe, conferm dispozițiunilor art. 5 din regulamentul publicat în *Monitorul Oficial* din 7 Fevruarie 1906.

La această tragere se vor amortizà titluri în valoare nominală de lei 724.500, în proporția următoare:

73 titluri	a	5.000	lei 365.000
287 »	»	1.000	» 287.000
145 »	»	500	» 72.500
Total.... 505 titluri			lei 724.500

No. 111.321. 1927, Aprilie 30.

VIAȚA CULTURALA

Serbarea culturală din Supurul de jos (Sălaj)

Centrul cultural Supurul de jos jud. Sălaj a ținut a șasea ședință în ziua de 10 Maiu, cu un program bogat:

Dimineața la orele 8 s'a început serviciul divin după care toată lumea s'a adunat la școală.

Serbarea a fost deschisă de către Patriciu Pop, directorul conducătorul centrului cultural prin o cuvântare pe înțelesul tuturor — despre: «Sărbătorile naționale și însemnătatea zilei de 10 Maiu»,— la sfârșitul căreia, corul elevilor de școală a cântat: «Imnul Regal». S'a jucat apoi piesa «*Pe aicea nu se trece*» — de către următorii elevi: Crăiasa — Ana Pereș; Veteranu — Vasiliu Cherezi; Sergentul Paltin — Aurel Vancea; Caporalul Ciungu — Romul P. Pop; Cucu Pavel Ardelean; Ramură — Gheorghe Monchis; Frunteș — Demetrio Ciorzan, — toți elevii dându-și silința să joace cât mai bine.

S'au executat apoi diferite cântece patriotice, cari au mișcat adânc pe cei prezenți, iar încheierea serbării a făcut-o arhidiaconul protopop Petru Cupcea, printr'o cuvântare în care a arătat cum s'a înfăptuit România Mare.

Serbarea s'a sfârșit cu «Hora Unirii» cântată frumos de elevii, elevele școalei și de întregul popor care era de față iar flăcăii și fetele au jucat mai multe jocuri naționale în curtea școalei.

Reușita acestei serbări se datorește muncei fără prege-ce o desfășură pe acest teren directorul școalei Patriciu Pop conducătorul centrului cultural.

Serbarea culturală din Satulbarbă (județul Bihor)

Duminecă 8 Mai, cercul cultural învățătoresc «Săldăbagiu II» a ținut ședința la școala primară de stat din comuna Satulbarbă.

Toți membrii cercului au luat parte mai întâi la serviciul divin slujit de preotul V. Buița, după care au plecat la școală unde s'a desfășurat programul ședinței, deschisă de învățătorul Alexandru Pop prin lecția practică din Științele Naturale «*Cum trăesc plantele*».

A vorbit apoi d. Dornea Iosif, învățător în Balc, despre: «Metodica Științelor Naturale».

La ora 3 după amiază a început ședința publică. In fața unui public numeros, ședința se deschide prin întonarea «*Imnului Regal*» cântat de elevi acelei școli, conduși de iubitul lor învățător Alex. Pop.

Elevii școalei au declamat mal multe poezii și au executat câteva cântece naționale.

A vorbit apoi vrednicul președinte al acestui cerc cultural: Bogătănu Arsenie, despre: «Insemnătatea școalei și atenția care trebue să i-se dea», arătând însemnătatea școlii în viața unui neam.

A mai vorbit d. Ștefan Pop, învățător din Almaș despre: «Relele proceselor și-a părelor», îndemnând pe oameni să fie între ei iertători după cum a spus Mântuitorul.

A mai vorbit apoi d. Dornea Iosif, despre: Insemnătatea zilei de 10 Mai».

La sfârșit președintele închide ședința mulțumind publicului pentru dragostea cu care vin la prăsnuirea zilelor mari din «*Cartea Neamului*».

Nu aurul este bogăția neamurilor, nu neavutul este sărăcia oamenilor. Avuțiile de aur sunt peritoare; sărăcia harnică e o bogăție ce nu se răpește; munca e o bogăție veșnică.

ALECU RUSSO
(Scriitor român. -1859)

POȘTA REDACȚIEI

Mulțumim tuturor celor ce ne-au trimis manuscrise cu dări de seamă asupra activității culturale din ținuturile lor și le vom face loc, cu plăcere, în limita posibilității.

Ii rugăm însă, ca de aci înainte, toate articolele să fie scrise citeț, pe o singură pagina și cu subiecte ce interesează mai cu deosebire pătura rurală (să se țină seamă de îndrumările articolului de fond, din acest număr, «Pentru coloboratorii noștri»). *Dările de seamă să fie cât mai aproape de adevăr, cât se poate de sincere și precise.*

Cei ce ne trimit poezii, îi rugăm să nu ne mai trimită poezii erotice (de dragoste) fiindcă nu ne e posibil să le publicăm în gazeta noastra, publicarea acestora fiind în rostul revistelor literare.

FIECARE SAT
intră în legătură cu lumea toată

Totuși mari sunt descoperirile științei căci iată satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă; printr'o mică mașinărie, ***un aparat radiofonic,*** pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi vești bune din București, Viena, Paris, Londra. Milano, Berlin, pot auzi conferințe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea ***c'un aparat radiofenic,***

Iată de ce atâția preoți, proprietari de pământ, primari, notari, și-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună și totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereți lămuriri cum să comandați un aparat radiofonic dela firma ***„Tungsram“*** S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand, 127. — **Telefon 201.** No. 40

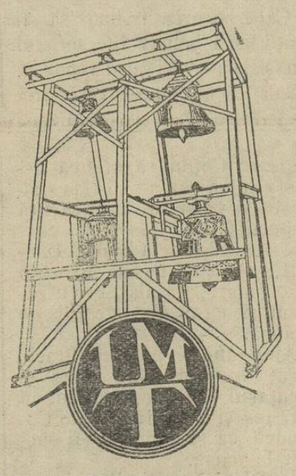

Uzinele metalurgice Timișoara S. P. A.

Turnătorie de Clopote

Timișoara, IV, str. Andrei Mureșanu 3

Ton și armonie perfectă
Material de prima calitate
Ofertă gratuită

No. 37

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE F. GÖBL FII S. A.
BUCUREȘTI — No. 19, STRADA REGALA No. 19
Fondată în Anul 1865
LITOGRAFIE ▪ LEGĂTORIE ▪ LINIATURĂ
:: :: EXECUTĂ ARTISTIC LUCRARI DE TRI ȘI PATRUCHROMIE :: ::

Fabricile de Mașini
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
Produce în calitate neîntrecută:

Mașini de scărmănat lână	Batoze de porumb
Batoze de trecrat cu motor, manej, mână	Tocătoare
Motoare de 59 cai putere cu benzină și motorină	Prese de ulei
Circulare cu motor 6 HP	Prese de struguri
Mașini de semănat porumb	Pompe de apă cu lanț, cu mare debit
Vânturătoare, diférite modele	Mașini de tors

Preț curent ilustrat și oferte orcui gratuit!
Cereți la toate depozitele din țară produsele renumită „Reiger“.
No. 39

Incă odată atât de bine

vă place cafeaua Dvs., dacă veți întrebuința gustosul **„Franck“** Adaus la cafea.

Dacă cumpărați, dați atenție mărcei noastre de fabrică:

Râșnița argintie de cafea.

No. 41

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREȘTI, STR. REGALĂ No. 19.

CULTURA POPORULUI

„LU... ŞI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACŢIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 29 MAI 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 199 · Apare în fiecare Duminecă

SĂRBĂTOAREA LIGII CULTURALE

Ii zicem sărbătoare, fiind că, într'adevăr, măreaţa adunare dela Târgul-Mureş a îmbrăcat acest aspect prin prezenţa marelui număr de participanţi de aci şi din Ardeal, prin cuvântările înălţătoare ce s'au rostit şi cu deesebire prin cuvântul cald şi entusiast al preşedintelui Ligii, culturale distinsul cărturar Nicolae Iorga.

Fireşte, e unanimă, aci şi peste graniţă, recunoaşterea prodigioasei activităţi a savantului nostru profesor pe tărâmul culturii naţionale, şi unanimă este şi recunoştinţa publică, pentru marile lui merite şi mai ales pentru acela al luptei ce duce în străinătate în folosul ţării noastre, spre câştigarea definitivă a bunului ei renume şi spre fala şi faima neamului. Sub raportul acestei activităţi, fără pereche la noi, profesorul Nicolae Iorga a desfăşurat atâta muncă, a cheltuit atâta energie, câtă cheltuesc mulţi alţii laolaltă; şi adevărul este vădit, că numai un organism perfect echilibrat intelectualiceşte şi fiziceşte, ca al său. a putut să reziste fără urmă de oboseală. Şi cu toate acestea nicăiri, ca pe altarul Ligii culturale n'a depus cărturarul Iorga, mai multă râvnă şi mai mult suflet din sufletul lui mare şi românesc.

Aceasta, credem noi, a şi fost cauza pentru care, pe lângă imensul număr de români ce a asistat la congres au participat şi câţi-va minoritari intelectuali, cari, prin prezenţa lor acolo, au ţinut să aprobe existenţa acestei instituţii, iar prin cuvântările ce au rostit, au dat să se înţeleagă că nu toată minoritatea împărtăşeşte modul greşit de a vedea al celor mai mulţi dintre cei cari o alcătuesc, ba, ceva mai mult, prin faptul că aceste cuvântări au fost rostite în limba noastră, cei care le-au pronunţat au vădit dorinţa de a fi şi a trăi ca buni şi conştienţi cetăţeni rămâni, deopotrivă cu toţi aceia din sânul minorităţilor, cari gândesc la fel.

Congresul acesta a lămurit încă o dată, rostul de a fiinţa mai departe, pe care Liga Culturală îl are, şi necesitatea sporirii rândurilor ce trebue să întreţină puterea ei de acţiune.

Infiinţată în vremuri de adâncă mâhnire sfletului românesc, în cari situaţia românilor din cuprinsul monarhiei austro-ungare nu mai era de suferit, această cea dintâi mare asociaţie culturală-naţională a noastră, a ridicat şi purtat, zeci de ani, steagul şi cuvântul unirii risipitelor părţi ale poporului nostru. Ea ne-a adus nădejdea zilelor de unire şi înfrăţire pe care le trăim azi şi a pregătit, prin acţiunea ei neîntreruptă, realizarea unui vis de veacuri, născut din conştiinţa unităţii neamului şi a drepturilor strămoşeşti. Fiecare izbândă a ei, în cursul vremii, a fost pentru românime o sărbătoare şi un nou prilej de întărire a credinţei în apropierea zilei celei mari, pe care o presimţeam cu toţii.

Azi, când înfăptuirile acestea au dat întâiul rod, Liga culturală are o altă menire, tot atât de mare: să înlesnească unificarea sufletească şi unificarea năzuinţelor culturale şi pe a celor de consolidare naţională, mijlocind apropierile, cunoaşterea şi preţuirea între elementele româneşti din diferitele părţi ale cuprinsului românesc, între elementul românesc şi elementele minoritare. Naţionalităţile şi confesiunile pot rămâne cu ceeace ele au ca însuşiri frumoase de rassă şi ca înclinări de credinţă, dar toate predominate de unitatea năzuinţelor culturale şi politice cerută de interesele de viaţă şi de propăşire ale Statului.

Sugerând, permanent, o autocercetare sufletească, o continuă tendinţă de desăvârşire din acest punct de vedere, o continuă menţinere a intereselor individuale sub nivelul intereselor obsteşti, o continuă îmbunătăţire a legăturilor sociale şi neîntreruptă preţuire a marii însemnătăţi pe care o are generalizarea culturii pentru ridicarea unei ţări, Liga culturală îşi împlineşte noua ei menire cu aceeaş demnitate şi cu aceeaş stăruinţă, ca şi în trecut.

Iar principalul ei conducător şi exponent, d. profesor Nicolae Iorga, rămâne chezăşia celor mai frumoase izbânzi şi pe tărâmul acestei noui meniri.

Realităţile şi năzuinţele acestea, constatate în cadrul congresului dela Tg. Mureş şi confirmate prin prezenţa unui imens număr de participanţi au făcut ca manifestarea din frumosul oraş ardelean să aibă însemnătatea unei sărbători,

VICTOR I. ŞIMIANU

TINERIMEA DE ASTĂZI

Sub înrâurirea dezordinei morale ce a urmat războiului, tinerimea noastră trece şi ea printr'o criză morală. O bună parte din ea e dezorientată şi lipstită de spiritul de auto-critică. Faptele ei sunt adeseori mai mult decât regretabile.

Acestei tinerimi, pornite pe căi greşite, i-a vorbit d. Nicolae Iorga, marele nostru apostol, în congresul dela Târgul Mureş al Ligii culturale —, spunând cuvinte triste, dar gânduri adânci, în privinţa ei.

In rândurile tinerimii sunt însă, din fericire şi energii creiatoare, oameni cari nu duc o viaţă sgomotoasă şi inutilă. Aceştia sunt ridicaţi din popor, sunt exponenţi ai vieţii de sat şi ai periferiilor urbane, sau fac parte din generaţia acelor simpli admirabili, cari n'au renunţat la singurătatea şi la modestia lor, ori-câte vânturi grele i-a bătut, oricâte ispite le-a stat în drum. Acestora li se datoreşte avântul cultural de astăzi. Misiunea lor e grea, desigur, dar eroică, sublimă, căci, graţie inteligenţei lor, graţie trudei lor de toate zilele, se scrie astăzi în Istoria neamului, Capitolul înviorării. Ei sunt primăvara neamului, nădejdile lui de mâine, zăgazul nebiruit împotrivă vrăşmaşului văzuţi şi nevăzuţi.

Inţelegând cerinţele vremii şi câtând să fie chezăşia împlinirii acestor cerinţe, spre a înlesni mai departe, ca tinerimea altor vremuri, împlinirea menirii istorice a neamului nostru, tinerimea bună, curată, înţelegătoare şi vrednică de astăzi, atâta câtă e şi unde e, salvează demnitatea unei generaţii şi prestigiul unei epoci. Ea nimiceşte amărăciunile, pe cari uşurinţele altora le strecoară în sufletele înaintaşilor îngrijoraţi de ziua de mâine; ea repară coca inconştienţii ori nevoitorii de a înţelege strică şi doboară.

Cât pentru restul tinerimii care rămâne în urmă, care e de neertat, dar care în clipele de desmeticire vrea fără îndoială, să ştie şl ea care-i calea îndreptării, a judecăţii sănătoase, a atitudinilor şi a faptelor lăudabile, sunt permanente pilde, atât în viaţă pe care o duce tinerimea aleasă, cât şi în aceea a generaţiilor mari înaintaşe. Pentru acest rest, care e, vai! mult mai numeros decât suma celor aleşi, imperativul vremii şi al nevoilor ţării e, cu înţelesul de azi, în aceste cuvinte ale marelui Rosetti—cari, atunci când au fost rostite, se adresau numai massei mari a poporului, în vremea aceea ignorantă: «Luminează-te şi vei fi; voeşte şi vei putea!»

Insemnătatea profetică, pe care aceste cuvinte a avut-o în ce priveşte poporul, mulţimea nevolnică de odinioară, s'a adeverit şi se adevereşte neîncetat.

LEONTIN ILIESCU.

EROULUI NECUNOSCUT

de: VASILE MILITARU

Cu sufletul îngenunchiat pe lespedea ce azi ţi-e scut,
Salut,
Erou necunoscut!...

«Necunoscut» am zis? Iertare!...
Cum oare eşti necunoscut, când dintre noi cu ori-şi-care,
Eroule, tu poţi fi frate, —poate mai mic, poate mai mare, —
Fiu drag, — ca soarele, în viaţă, —
Oricărei mame ce stă faţă;
Soţ văduvii care suspină, de la răsboi, de-atâţia ani
Şi tată neuitat — icoană — oricăruia dintre orfani?...

O, nu e drept să te numim cum te-am numit: «necunoscut»!...
Te ştim la chip, te ştim pe nume:
Ai râs cu noi sau ai gemut,
Cât ţi-a fost dat să ţii pe lume;
Ne-ai strâns la piept, într'un sărut,
Iar când s'a ridicat, măreţ, al nostru tricolor în zare,
Te-ai bucurat şi-ai plâns cu noi, visând o Românie Mare!...

Cui dară eşti necunoscut? Vrăşmaşilor? O, nu, nici lor!
Nici lor, că pieptul tău de stâncă, —
Un uragan clocotitor, —
Isbitu-s-a de-atâtea ori cu ei şi ura lor adâncă!....

Ei te-au văzut cum ştii să lupţi la Jiu, pe Olt, la Mărăşeşti, —
Cămaşa doar având-o scut....
Ştiu toţi duşmanii cine eşti!...
Cum dară poţi să te numeşti
„Necunoscut"?....

Iertare, că ţi-am zis aşa, şi slavă ţie 'n veci de veci!...,
Iar azi, — când poate 'n clipa asta înfiorat eşti şi te-apleci
Pe marginea eternităţii, cu văzul lumea s'o petreci, —
Să ştii că, de şi peste piatra ce-acoperă al tău cavou
Nu'i nici un chip şi nici un nume, —
Eşti cel mai cunoscut Erou
Din câţi Eroi au fost pe lume!...

ATENEUL POPULAR

— DIRECTIVE —

de TEODOR CASTRIŞANU
Preşedintele
Asociaţiei învăţătorilor din Ilfov.

Din mişcarea culturală, desfăşurată în ultimii zece ani pe întreg intinsul României-mari, se vădeşte neted necesitatea unui curent naţional sănătos, în afară de luptele politice. Războiul a trezit energiile puternice, însă risipite pe fondul calităţilor nenumărate ale sufletului neamului nostru şi, făcându-le să ţină seamă de înclinarea către cultură a acestui suflet, iată-le acum într'un singur punct comun, într'o comunitate de gândire şi simţire, în faţa unui ideal, pe care ţintesc să-l ajungă prin *ateneul popular* şi alte instituţii asemănătoare.

Prin ateneul popular se urmăreşte, în unire cu instituţiile oficiale ale Statului şi cu alte iniţiative particulare, formarea educaţiei cetăţeneşti, ridicarea culturală şi economică a neamului, formarea deci a cetăţeanului conştient de nobleţea lui, de frumuseţea şi bogăţia ţării, conştient de rolul lui ca cetăţean şi de menirea neamului său în lume.

In ateneul popular vin să contribue la atingerea acestui scop, energii din toate straturile societăţii, cari până acum se manifestau singuratece, pe specialităţi. Ateneul este ajutat de reprezentanţi ai tuturor ramurilor de activitate, toti aceştia simţind vibraţiunile sufletului românesc curat, dornic de cultură şi atât de adaptabil curentelor de educaţiune şi vieaţă românească.

Iniţiatorii au depe acum răsplata muncii lor, prin încurajarea ce o găsesc mai ales în massa poporului, căci, după patru ani de existenţă, funcţionarea a 50 de atenee populare, ceeace constitue 50 de focare de cultură în diferite cartiere ale Capitalei, este garanţia unei desvoltări continue şi siguranţa unei reuşite depline.

Infiinţarea ateneelor populare în fiecare şcoală sau local mare de pe pământul românesc e, poate, cea mai bună faptă a vremii. Dacă credinţa are nevoie de biserici, şi cultura are nevoie de un templu al ei.

Ateneul popular trebue ferit de orice curent politic intern sau extern, preocuparea lui rămânând să fie numai de a descoperi şi desvolta însuşirile inteligenţei, însuşirile sufleteşti şi pe cele aplicate la muncă, ale cetăţeanului şi ale colectivităţii.

Intreaga acţiune culturală a ateneului trebue să se bazeze numai pe puterea iniţiativei şi întreprinderii particulare, păstrând însă o legătură strânsă cu instituţiile Statului şi cu celelalte instituţii particulare asemănătoare, dela cari poate *împrumuta* procedee şi directive.

In ce priveşte buna realizare a scopului cultural şi buna gestiune a ateneului popular, garanţia e în actualele legiuiri ale Statului.

Ateneul popular, spre a fi sprijinit materialiceşte şi de Stat, se poate adresa direct, fără ca aceasta să presupună obligaţiunea Statului de a'l ajuta şi nici tendinţa acestuia de a-i răpi independenţa, autonomia, fără de cari iniţiativele particulare nu pot lucra rodnic.

Printre celelalte mijloace de acţiune culturală, ateneul popular are în programul său şezătorile ca mijloc esenţial şi mai la îndemână. Şezătorile se ţin Dumineca, ziua sau seara; în total se ţin minimum 12 şi maximum 24 şezători pe an, împărţite pe anotimpuri. La şezători, în primii ani de funcţionare şi experimentare, se discută în comitet şi chiar în plină şezătoare probleme de felul acestora:

a) Rolul oamenilor mari şi al eroilor, în truda pentru ridicarea poporului. Această problemă se pune cu scopul ca, pe lângă întreţinerea cultului oamenilor mari şi al eroilor neamului, prietenii ateneului popular să lupte, prin scris şi prin faptă, la creiarea unui model de imitat, «*omul de fapte*», în care să se concentreze bunătatea, bunul simţ încredere e în puterea muncii şi a binelui, cinstea şi munca, perseverenţa şi răbdarea, dorinţa şi năzuinţa continuă spre un ideal de bine obştesc.

b) Adepţii ateneului popular trebue să lupte, prin toate mijloacele, ca orice om cinstit şi harnic să se îngrijească să lase un bun nume în meseria pe care o exercită şi să creeze elevi urmaşi, cari să-i continue aceeaşi îndeletnicire, păstrând reputaţia moştenită şi perfecţionând cât mai mult acea îndeletnicire. Cine nu-şi iubeşte meseria pe care a îmbrăţişat-o şi cine nu-şi îngrijeşte de urmaşi, ca aceştia să ducă mai departe meseria învăţată spre a-i creia un nume de seamă, acela nu este de nici un folos pentru neam şi pentru societate.

Ateneul popular trebue să socotească pe toată lumea bună; însă controlul e necesar, atât pentru satisfacerea celor buni cât şi pentru înlăturarea ispitei.

d) Intre viaţa de familie şi viaţa publică nu avem o viaţă intermediară. De aceea ateneul trebue să lupte pentru creiarea acestei vieţi, care aduce după sine solidaritatea, binele obştesc şi binele ţării.

Scopul ateneului este: prin învăţături şi sfaturi bune, să lucreze la desvoltarea minţii, a sufletului şi a puterii fizice a poporului; iar prin premii şi alte mijloace materiale, să stimuleze desvoltarea culturală şi economică a poporului.

Ar fi de dorit — şi năzuinţele trebue să tindă la realizarea acestei dorinţe — ca ateneul să aibă local propriu, o sală pentru sfaturi şi teatru, o bibliotecă, o sală de expoziţie, o bae, o sală de tir distractiv, aparate de gimnastică şi diferite jocuri distractive pentru copii. Necesar este ca, la ateneu, bătrânii şi tinerii, băeţii, fetele şi copiii de orice etate să poată găsi un local şi toate mijloacele, spre a petrece orele libere cu folos şi în bune condiţiuni, pentru desvoltarea minţii, sufletului şi puterii lor.

Ateneul popular trebuie socotit ca o trăsură de unire între biserică, şcoală, armată şi popor.

Poporul cel mai civilizat este acela care are, în sânul său, mai mulţi oameni inteligenţi, interesaţi să păstreze şi să desvolte moralitatea publică.

BURET
Economist francez. 1811—1842)

EROII NECUNOSCUŢI

. . . .

Incetase lupta şi din când în când se auzea câte un bubuit de tun răguşit. Cerul eraroşvânăt, iar soarele abea mai putea să răsbată prin nourii învăluiţi de fumul ghiulelelor...

Nourii se strângeau şi dispăreau în spre nordul Moldovei. Lumina soarelui, care luase parte la lupta infernală, la simfonia morţii, se stingea din ce în ce în amurgul unei seri de Iunie. Eram cercetaş în cohorta «Dragoş-Vodă» şi'n seara aceea trebuià să fac o «recunoaştere» în valea Oituzului. Mergeam pe o potecă ce se pierdea în creerii munţilor Carpaţi. Totul era schimbat. Capete de oameni, mâini şi picioare sfârticate, căşti şi curele spânzurau prin crenglie copacilor sburătăciţi. Frumuseţea naturii nu mă mai încânta ca altădată; ea era toată pătată cu sângele desrobirii. In vale, Oituzul, care şerpuia printre stâncile încrustate cu sânge omenesc, ducea în drumu-i durerile mute provenite din pricina focului mistuitor — să le'ngroape într'un cimitir părăsit sau într'un catlon — pentru, ca mai târziu, să fie spălate cu lacrămile sufletelor părăsite şi obijduite. Oituzul ducea la vale cele dintâi ştiri despre cele ce se petreceau sub poalele Carpaţilor. Apa cristalină a Oituzului, de odinioară, acum era înăbuşită şi înroşită cu sângele curs din vinele celor ce se luptau ca leii; apa nu mai era dulce.... era amară... Ciorile croncăniau şi aşteptau momentul să se năpustiască asupra victimelor, să le ciupiască, să le jupuiască pielea; să-şi înfingă ghiarele în carne nevinovată.... In aceastǎ seară, luna îşi revărsa lumina ei poleită cu aur, stelele licăriau ca nişte pietre scumpe aerul stricat făcea să te gândieşti la atâta carne măcinată, la atâtea suflete trimise pe lumea cealaltă.

O linişte ca'n mormânt cuprinsese toată valea Uzului. Din când în când câte un suspin adânc, eşit dintr'o inimă sdrobită, străbătea undele aerului, până la urechile mele. Şi atunci, simţiam că mă pierd; par'că vedeam cum se învârtea pământul sub picioarele mele.

Vedeam apărând şi dispărând figuri fantastice, fantome, cari se năpusteau asupra mea; vedeam moartea cum secera pe bătrânii cu pletele albe, cu părul încărunţit, pe tinerii cărora abeà le mijise mustăţile. Inaintea ochilor mei se perindau atâtea chipuri omeneşti, smulse din căminurile lor pe care nu le părăsiseră niciodată; chipuri cari au venit la strigătul de desrobire al ţării, să-şi verse sângele şi să sufere în valurile involburate ale vieţii. Şi-acum, când amintirile chinurilor se îngrămădiseră în mintea mea, am tresărit revăzând durerea nesfârşită a unui suflet zdrobit în faţa morţii care-l copleşeà.... După vântul băltăreţ, pe care-l simţii o clipă cum suflă tânguindu-se, am văzut ceva negru, care smulgeà iarba cu mâna şi care încercà să se ridice....

Văzându-l, picioarele 'mi-au început să tremure; voiam să strig, dar nu puteam. Şi 'n această tainică noapte, am auzit o voce răguşită, înecată în sughiţuri puternice: —«Mamă, aş vrea să dorm lângă tine....; să dorm şi să-mi resfir degetele în buclele părului tău. Eu sunt copil, căci plîng departe de tine. De-ai şti, tu, cât sufăr?! Lacrămile mele, amestecate cu sânge, cad în leagănul restriştii şi al durerii. Ce blândă şi sfântă îmi apari în mintea mea! Simt că mă pierd în colţişorul aceasta de pământ al României. Mamă, dulcea mea mamă, de ţi-am greşit, iartă-mă! Iartă greşelile fiului tău sacrificat pentru ţară şi pentru neam. Ah! Departe, departe, din colţul sfânt al Franţei, trimete-mi binecuvântarea ta de mamă.

«Mă voiu duce acolo, în cer, să caut pe tatăl meu, care s'a jertfit la Marna. Spune-mi, mamă, dacă nu eşti supărată pe mine? Mamă, trimite lacrimile tale odată cu ploaia, sămi ude mormântul şi florile cari vor fi răsădite de fraţii mei. Vino cu tămâe, de-mi tămâiază mormântul, dacă-l vei află.... Mamă, cuvintele mele, cuvintele mele sînt zădarnice.... Tu nu mă auzi!.. Cine ştie unde te gândeşti în aceste clipe prevestitoare!....» Atât am auzit în tăcerea adâncă ce stăpânea întreaga vale a Uzului. Simţeam fiorii morţii în mine. Când m'am dus lângă dânsul, l-am văzut cu pământ pe buze... Săruta pământul stropit cu sângele său. Erà aşa de rănit, că nu puteà pune mâna pe armă. Când mă zărì mă privì cu ochii vii şi mari; mă cuprinse cu braţele de mijloc şi-mi zise: «Vezi bine, că după lupta norocoasă a zilei, am fost rănit de moarte. Simt că nu mai am mult de trăit. Departe de cei cari m'au iubit, departe de casa mea, departe de mama mea, sunt fericit, că mă găsesc pe un pământ românesc, stropit cu sânge latin ca şi al meu. Mă gândesc însă la ai mei, la lacrimile mamei suferinde, la bătrâneţele ei, la durerea ei, care o slăbeşte»......

În mintea lui, poate, se deşirà tot trecutu-i fericit... Am stat cu capul între mâini şi cu ochii înlăcrimaţi multă vreme. Inima-mi bătea cu putere. Simţiam greutatea durerii lui în sufletul meu — mi-am şters broboanele de sudoare de pe frunte. Am voit să-l întreb unde-i locuieşte familia şi cum se numeşte, dar nu-mi mai putu vorbi. Mâinele i-se înfipseră în pământ, capul i se dete pe spate, corpul i se 'ncordă; după buzele-i tremurânde înţelegeam că vorbeşte: «Adio Franţa! Adio neam! Adio mamă!»...

Uluit, cum eram, cu faţa către cer, cuprins de nelinişte puternică, simţiam moartea că vrea să mă încerce... Am cules buchete cu flori şi le-am aruncat peste corpul lui neînsufleţit. Faţa îi era veselă ca seninul cerului; pe fruntea lui străluceà icoana veşnică a sacrificiului. Şi de ce mă depărtam de erou, florile se făceam şi mai frumoase... Iar în svârcolirea gândurilor mele, nu fulger îmi trecu prin minte: «desigur că mamă-sa îşi aştepta feciorul la marginea Parisului, în noaptea înstelată şi înveşmântată în vălul misterios al închipuirilor fericite»... Cu sufletul plin de pietate şi cu o adâncă smerenie, am plecat pe marginea malului stâng al Oituzului şi mergând, par'că, auziam un glas tainic şi plin de mult înţeles, în svâcnitura sângelui ce curgeà sub ţărâna celor îngropaţi... Era glasul sângelui care cerea izbândă... şi pe când, soldatul francez ce stingeà pe acest pământ; desigur, o umbră pluteà de-asupra României. Era umbra, eroului român necunoscut, care purtà faima strămoşilor noştri martiri. Erà umbra eroului necunoscut dela Jiu, Mărăşeşti şi Oituz, era umbra eroului necunoscut, care-şi luase sborul către cer, să ducă bucurii lui Ştefan, Mihai, Tudor, Avram-Iancu. Horia, Cloşca, Crişan şi Carol... Şi-am întrebat umbra; de unde eşti? din frumoasa Bucovină, sau din binecuvântatul Ardeal? din blânda Moldovă sau din Muntenia, unde soarele-i arzător şi grănarele pline? Din vechiul Durostor, sau din mănoasă Basarabie? Şi umbra mi-a răspuns: «Sunt din cele patru colţuri ale României, sunt a tuturor»...! Şi-a dispărut... Atunci, privind în cartea viitorului strălucitor al iubitei mele ţări, am văzut, cum osemintele eroului necunoscut se coboară în mormântul măririi, încununate cu laurii vitejiei acestui popor blând, resemnat şi viteaz...

Şi în fiecare an la Ziua eroilor, mormintele martirilor cauzei naţionale sunt acoperite cu florile culese de pe «Câmpia Libertăţii» şi-a «Desrobirii neamului». Să ne închinăm cu toate florile pământului, cu toate fiinţele acestui neam, la mormintele eroilor noştri... Să sărutăm ţărâna pământului nostru sfânt, stropită cu sânge de eroi; să aprindem făclia dragostei, a credinţei şi a gloriei, la mormintele mucenicilor neamului!

Să cautăm gloria la mormintele eroilor necunoscuţi!

N. C. MUNŢEANU-MUNTMARG

DUPA CONFERINȚA „MICII ÎNȚELEGERI“

Nimic nu e mai scump astăzi popoarelor europene, de cât păstrarea păcii. Cu puterile de muncă abia reculese și cu voința de a-și împlini neajunsurile lăsate de tragica trudă a războiului, ele n'au decât o dorință: să se întemeieze și să dureze cât mai mult perioada de pace, spre a putea fi șterse urmele anilor de zbucium și de jertfe, și spre a începe orânduirile unei noui vieți de propășire obștească.

Dreptatea istorică a impus orânduiri noui și schimbări de graniță cuvenite. Sunt explicabile frământările continue ale Statelor, cari au avut de plătit vechi datorii, voluntar uitate de ele; dar, în chiar propriul lor interes, ele sunt ținute să ia definitiv în seamă imperativele categorice ale istoriei, întemeiate pe recunoașterea dreptății pe cari nici ani, nici veacurile n'o nimicesc, și pe trebuința de pace a lumii, după un război ce a amenințat trăinicia civilizației moderne.

Statele învingătoare sunt hotărît dornice de pace și tocmai de aceea nu uită condițiile în care pacea poate fi păstrată, fie chiar că păstrarea ei le-ar impune, dureros, noui jertfe.

Chezășia păcii e în păstrarea și apărarea tratatelor de pace.

«Mica înțelegere», această «mare putere», constituită în Europa centrală, pentru apărarea drepturilor și intereselor Statelor participante, veghiază, în această parte a Europei, ca tratatele de pace să rămână neatinse în ființa și în efectele lor. Astfel păstrând aci, în raza de iritantă înrăurire a nesfârșitelor frământări balcanice, echilibrul păcii, ea aduce un real și imens sprijin dorinței de liniște a lumii.

Această «Mică înțelegere» poate fi considerată pe drept, cum și e numită, o «mare putere»; dar, cert, e o mare putere cu tendințe pacifiste: nu vrea dela nimeni nimic, dar, intemeiată pe comunitatea de interese și de năzuințe a tuturor Statelor ce o alcătuesc, e ferm hotărîtă să nu cedeze nimic din drepturile ei Ea recunoaște, neted, că marile necesități, născute din complexitatea nevoilor economice naționale și internaționale, impun Statelor lumii, de acum înainte mai mult de cât în trecut, o interdependență, pe care n'o pot înlătura și trebue deci s'o mențină, sub garanția unei păci nezdruncinate. Războiul de abia încetat, continuat însă pe tărâmul economic, a adus în privința aceasta învățături adânci.

Conferințele «Micii înțelegeri», ființând cu aceste preocupări, examinează ori de câte ori cer nevoile, interesele naționale ale Statelor alcătuitoare și situația internațională, considerată în raport cu aceste interese. Scopul acestor conferințe este prin urmare, prin excelență pacifist: să se documenteze și să precizeze situația, pe care «Mica înțelegere» o are în cadrul manifestărilor politicii generale.

Anul acesta, conferința «Micii înțelegeri» a fost la Ioachimow în Cehoslovacia, și, prin felul său de a privi chestiunile de interes național ale Statelor din grupare și interesele din afară, ea a meritat să'i se recunoască obiectivitatea și tactul politic.

In legătură cu interesele «Micii înțelegeri«, s'a produs în timpul din urmă o serie de forțe noui, cari trebuiă să fie — și au fost — examinate și precizate:

Fapte ce privesc politica generală europeană și implicit și această grupare: intrarea Germaniei în Liga națiunilor, chestiunea dezarmării propusă la Geneva și conferința economică internațională;

fapte privind în special «Mica înțelegere»: tratatul de prietenie italo-român și imediata lui urmare politică: recunoașterea alipirii Basarabiei, tratatul de la Tirana și legăturile lui cu politica iugoslavă și cu interesele italiene, tratatul de prietenie italo-maghiar, alte chestiuni de interes economic și politic și zvonul tendențios, neîntemeiat, că legăturile din sânnul «Micii înțelegeri» ar fi slăbit.

Toate problemele și chestiunile puse au fost examinate cu o perfectă pătrundere, într'un perfect spirit de armonie și de înaltă prevedere diplomatică, mersul lucrărilor conferinței confirmând încă o dată temeinicia și trăinicia grupării.

Insemnătatea conferinței a fost scoasă în relief de ministrul de externe al României, d. Mitilineu, căruia presa străină, cu deosebire presa franceză, s'a grăbit să'i aducă laudele meritate, pentru precizia cu care a justificat interesele de moment și viitoare atât ale «Micii înțelegeri», cât și ale păcii-europene. E remarcabilă, între altele, declarația d-lui Mitilineu, referitoare la posibilitatea unei înțelegeri cu ungurii: **«Sunt personal partizanul unui acord general cu Ungaria, cu condiția respectării a trei puncte ce constituiesc baza politicii mele: statu quo, respectarea tratatelor, recunoașterea Societății națiunilor».**

Perfect sigură de drepturile, de situația și de mijloacele ei, „Mica înțelegere“ continuă să și îndeplinească misiunea sa politică, cu prestigiul pe care 'l-a dat, dela început, rațiunea sa de a fi.

C.

NEDUMERIRI ȘI ÎNSEMNĂRI

GRAIUL NOSTRU

Un simpatic corespondent, dintr'o comună din spre Argeș, ne scrie, că, în comuna lui, «*a avut loc*» acum de curând *un «bal», în scop de a mulțumi pedeoparte neajunsurile studenților sărmani, iar de alta (?) de a stârpi «maimuțăriile moderne»*. Și mai departe: «*Intr'o atmosferă de caldă amiciție, acea seară de primăvară a vieții și-a avut tot farmecul și mulțumirea sufletească. S'a (?) jucat, până la ziuă, hori și «valsuri românești»*. Tânărul nostru corespondent, care ne dă această foarte plăcută știre, ne este foarte simpatic; e un om inimos, dornic de bine obștesc și foarte activ.

Chezășia păstrării firii noastre românești a fost, însă, totdeauna, puterea de a ne păstra graiul, de a'l feri de prea multe împestrițări cu cuvinte străine. Că uneori, cu toată paza, cuvinte străine au pătruns, ori pot pătrunde și rămâne în graiul românesc, ca și'n ale altor popoare, nici vorbă; datoria ne este, tocmai de aceea, să împiedecăm această pătrundere de străinisme și mai cu seamă împământenirea cuvintelor pentru cari avem în graiu cuvinte corespunzătoare, destul de frumoase. Tot astfel trebuie să ne ferim de împrumutarea unor forme sintaxice nepotrivite spiritului limbei române. Altminteri, nu vom putea stârpi «*maimuțăriile moderne*», cari au năvălit în graiul poporului. Ne surprinde, că în comuna X, a avut loc «un bal», când știm că, la țară, pot fi numai *șezători*, fie chiar în scop de a mulțumi (?) niște regretabile «neajunsuri» ale unor studenți sărmani, cari—e de așteptat—vor protesta împotriva tonului de milă, în care corespondentul nostru a ținut să facă aluzie la nevoile lor modeste sau mari.

O șezătoare, un bal chiar —care-i de dorit să nu mai fie—, o petrecere de felul ăsta *a fost, este* sau *va fi*; *a avut, are* sau *va avea loc* sunt luate din limba franceză și strecurate în graiul nostru, prin neputința vreunui român bătut de Dumnezeu—ori a vreunui străin- de a grăi românește, și prin nebăgarea de seamă a noastră, a tuturor. Insă, toate câte ni le-a adus aminte al nostru corespondent, sunt cu putință uneori, în «primăvara vieții», care-i tinerețea. Nu mai puțin interesant e, că, la balul cu pricina, s'au jucat și «valsuri românești», cari au fost românești într'atât întrucât au putut fi ale unor compozitori români; țara valsului e altă, ca și a jocurilor urâte și desmățate până la nerușinare, cu cari lăutarii noștri de la orașe și de la țară își bat joc de sufletul și de mintea tineretului nostru.

Putem avea câte odată nedumeriri, pe cari le pot avea și alții. E de ertat. Dacă, de astă dată, căutând să ne dumerim, am demerit și pe alții, cu atât mai bine.

In ce privește pe corespondentul nostru, îl prețuim prea mult și ni-i prea simpatic, ca el să se poată supăra. Dimpotrivă, socotim că, așa cum dorim și doresc și alții, ține și el ca graiul românesc să se lapede, cât va putea mai mult, de toate sporurile străine, cari îi strică frumusețea. Dar, cea dintâi condiție de îndeplinit, atunci când scrim cu această intenție pentru alții, nu-i să respectăm noi, cei dintâi, gramatica și scrisul românesc?

DAN.

ȘCOALA ROMANEASCA DIN TURTUCAIA

O pildă vie de setea ce simt românii—pe orice meleaguri străine s'ar afla—de a învăța carte în graiul neamului, este și școala românească din Turtucaia.

Cu prilejul sărbătoririi a 150 de ani de existență a numitei școli, în orășelul de pe malurile Dunării,—până mai eri sub stăpânire bulgară,—s'au dat la iveală unele fapte și lucruri ce trebuesc luate în seamă de toți românii, pentru că ele învederează dragostea neclintită a românilor din partea locului, de a'și păstra limba neamului, cu toate asupririle dominațiunei turcilor și bulgarilor, săvârșite acolo de veacuri.

Astfel, ni-se spune că românii din Turtucaia aduceau dascăli, pe cari îi țineau pe cheltuiala lor, spre a le învăța copiii carte, în limba românească.

Un vestit agronom român, Ion Ionescu de la Brad, cercetător al ținuturilor dintre Dunăre și mare, pe la 1850, scria într'o carte a sa: «Este cutare sat care a umblat și nu s'a lăsat până n'a furat, din Țara românească, un dascăl, pe care'l țin românii în sânul lor, mai bine de cum ar fi în sânul lui Avram».

Iată ce sacrificii înțelegeau să facă românii noștri din Turtucaia, îndemnați fiind la aceasta numai de dragostea lor nețărmurită pentru a nu'și crește odraslele în altă limbă, decât în aceia în care s'au născut și au crescut ei.

Se duceau sătenii oricât de departe, ca după vraci, să găsească oameni „cu patru ochi“, spre a'i îndruma, să poată înfrânge, prin lumina cărții, vitregia soartei lor. Din pomelnicul alcătuit de către dl Gheorghe Ionescu, directorul școalei sărbătorite, pe o placă de marmoră, întru veșnică amintire, începând cu Rusu Șaru, din 1774, aflăm numele multor dascăli aduși din Țara românească, în chipul mai sus arătat, găsim pe: «Dascălul Mihai» și «Dascălul Gheorghe», cari erau olteni și au slujit școala prin anii 1800; «Dascălul Gavrilă Bănescu», din Câmpina; «Dascălul Vasile Borănescu», din Buzău și Leon Bariției, din Sibiu. adus pe cât se crede, de boierii silișteni, cari aveau popasuri în Turtucaia, în trecere cu oile la iernat spre Balcic și Varna, în prundul mării.

Acești apostoli luminători, păstrători ai limbii, datinelor și credinței românești, veniți acolo de aiurea, împreună cu mulți alții din localitate au trecut din mână în mână timp de 150 de ani torța aprinsă, în flacăra căreia ardea numai dragostea de neam și astfel s'a păstrat în Turtucaia, neștirbit, acel simțământ care se chiamă «conștiința națională»!

Peste groapa acestora s'a așternut de mult uitarea, însă azi a venit vremea să le săpăm numele în piatră—întrucât sacrificiile făcute de ei îi așează în rândul mucenicilor, — și să le zicem, din adâncul inimei noastre: Dumnezeu să vă ție între sfinții lui, pentru ceeace ați dat neamului!

Vm.

Meritul celor mai multe dintre acțiunile noastre depinde de felul cum sunt făcute.

L. CHESTERFIELD
(Om politic englez. 1694—1773)

Curajul cel mai trebuincios în această lume este, totdeauna, de natură eroică. Trebuie curaj în viața de toate zilele, ca și pentru marile întreprinderi, ce aparțin domeniului istoriei. De pildă, îți trebuie curajul să fii cinstit, să te împotrivești ispitelor și să spui adevărul; curajul de a fi ceea ce suntem într'adevăr și de a nu pretinde că suntem ceea ce nu suntem; curajul de a trăi cinstit prin propriile noastre mijloace și de a nu duce o viață rușinoasă cu mijloacele altora.

S. SMILES
(Scriitor englez contemporan)

CÂNTEC

(In formă populară)

Codrule, voinic bătrân,
Tie dorurile-mi spun:

Numai tu, când bate vântul,
Te apleci să-mi afli gândul.

Și atunci când te frământi
Mi-e dorul mi-l asculți.

Și din frunze când doinești
Tot de dragoste-mi vorbești;

Iar când lunca a 'nflorit
Te-ai deschis și m'ai primit

Ca să-ți calc potecile
Și s'ascult isvoarele,

Să 'ntâlnesc fetițele
Să le vărs cofițele;

Iară seara, la isvor,
S'ascult doinele de dor...

EM. P.-ORLEA

Muncă-Gospodărie

CONVORBIRI ECONOMICE

Ce e o balanță comercială?

Balanță comercială activă, balanță pasivă. — Excedent și deficit. — Nădejdi și îngrijorări. — Un fapt e sigur: o balanță comercială e activă, ori pasivă, după cum vrea un popor s'o aibă [1])

„Balanța comercială“ a unei țări este — știm astăzi aproape toți — prețuirea anuală a produselor (mărfurilor) de tot felul, pe care țara le vinde străinătății, în cumpănă cu prețuirea câtimii feluritelor produse (mărfuri), cumpărate din străinătate. Balanța aceasta comercială arată puterea de propășire economică a țării: cu cât **țara produce și exportă** adică vinde străinătății mai multe mărfuri și de mai mare preț de câte **cumpără și importă,** adică de câte aduce înăuntrul ei, din străinătate, cu atâta, vădit, ea merge spre mai mare belșug, spre mai bună stare și se împuternicește, din acest punct de vedere, mai mult; cu cât cumpără din străinătate mai multe mărfuri și pentru o sumă de bani mai mare, de cât cele pe cari le produce și le vinde, cu atâta se vede mai lămurit, că puterea de producție și bună starea țării slăbesc. E o socoteală pe care o fac, ca orice bun gospodar la casa lui, toate țările din lume.

Când **balanța comercială** arată că țara, care se slujește de ea, ca mijloc de socoteală, dovedește că **exportul** țării e mai mare decât **importul,** că adică poporul produce și vinde mai multe mărfuri altor popoare, de câte cumpără el dela altele, se zice că **balanța e activă,** că **activul ei** e mulțumitor, că **dă un excedent, un prisos;** când, dimpotrivă, arată că poporul produce mai puțin decât cer trebuințele lui și nevoia străuitoare de a exporta, atunci se zice că **balanța e pasivă,** că **pasivul ei** — nemulțumitor cum e orice pasiv — vestește slăbirea puterilor de muncă, de producție ale poporului, că ea, balanța, **amenință să dea un deficit,** să fie **deficitară,** să vădească un început de pagubă.

Când ai în pungă, ori la chimir, ori în ladă, ori la banca populară, bani de prisos, cu cât ai mai mulți, cu atât te simți mai în puteri, mai în voia ta, mai vrednic să faci ce vrei și ce socotești că e mai bine pentru bună starea și pentru propășirea ta și a celor din jurul tău; îți plătești datoriile și nu mai faci altele, ca să te tragă de haină, ori să te oprească în drum, când nu ți-e voia, cine știe ce neisprăvit de Dumnezeu; îți mărești gospodăria, că ești om care te simți și, cu drept cuvânt, năzuești să fii mândria satului, cum năzuește orice om întreg; îți dai copii la învățătură, nu ca să ajungă toți mari învățați, ori să sporească rândurile funcționărimii fără folos pentru țară, dar ca să fie vrednici să ajute la ridicarea țării în rândul țărilor cu care se mândrește lumea.

La fel se petrec lucrurile, în ce privește popoarele și țările.

Când un popor înțelegător vrednic și econom, nestăpânit de patimi și mai cu seamă de patima îndobitocitoare a luxului,— cu alte cuvinte un popor ajutat de Dumnezeu, de mintea pe eare Dumnezeu i-a dat-o și de rodnicia pământului—, muncește fără preget, economisește cât poate mai mult și dă țării lui putința să ajungă la belșug mare, țara aceea, blagoslovită, poate năzui la lucruri mari și le poate înfăptui.

Când un asemenea popor--mai cu seamă după încercări grele, cum e, de pildă, jertfa cerută de un mare război--dă țării putința prin rodul muncii lui, **să exporte** mai mult de cât importă, să aibă o **balanță comercială activă,** să aibă, prin urmare, un **permanent excedent al exportului asupra importului,** țara aceea, fericită și mândră de puterile ei văzute și nevăzute, cari oglindesc sufletul, mintea și puterea poporului, își rânduește rosturile ca un bun gospodar: își plăteste datoriile, fără pierdere de vreme, că să nu mai fie trasă de haină și oprită de nimeni, în drumurile hotărîte de soarta ei; își sporește și îmbunătățește neîntrerupt gospodăria, spre a se pune la rând cu țările înaintate; își înmulțește școlile și le pune în legătură cu nevoile de învățământ, simțite, ale poporului, ca să dea acestuia cultură, lumină, simțul întreg al înțelesurilor vieții, spre a nu i-o lua înainte popoare mai tinere ori mai slabe; năzuește să ajungă și ea o țară mândră, între celelalte țări de frunte ale lumii.

De aceea, o țară se bucură, nădejdea și încrederea ei în zilele ce vin îi cresc, ori îngrijorări chinuitoare îi frământă sufletul și-i stânjenesc mersul, după cum **balanța comercială** e *activă,* ori *pasivă* și făgăduește să dea un **excedent,** ori un **deficit.**

Ceea ce făgăduește o balanță comercială se vede lună cu lună, din trei în trei luni, din șase în șase luni; iar ceeace dă, ca încheere, se vede la sfârșit de an.

Un fapt e sigur: o balanță comercială e activă, ori pasivă, după cum vrea un popor s'o aibă.

I. ȘURCULESCU-CERNĂȚIANU

P. S. Acum după războiu, mai multe balanțe comerciale active în șir înseamnă, mai mult de cât altă dată, creșterea și susținerea valutei, prin încrederea pe care o câștigăm în străinătate, dovedind că buna rânduiala de la noi și puterile noastre de producție sporesc.

E locul să amintim, că produsele, cari atârnă mai greu în balanța comercială a României, la export, sunt cerealele.

I. Ș.-C.

[1]) In numărul viitor: Ce *cunt deburșeuriile comercinle.* (Ce însemnătate au pentru gospodăria unui popor. Cum pot fi câștigate. Cum se pierd).

ȘTIRI

Lupta împotriva pasivului balanței comerciale ungare.—Pasivul mereu crescând al balanței comerciale ungare provoacă cercurilor guvernamentale din Ungaria griji serioase și au făcut să fie luate în considerație măsurile cari l'ar putea înlătura. S'a constatat, că el e pricinuit de pierderea pieților de desfacere pentru făină și de descreșterea exportului acestui product. De aceea e examinată posibilitatea de a fi ridicată producția agricolă în așa fel, ca, prin urcarea exportului a diferite alte producte, să fie scăzut neajunsul pricinuit de scăderea exportului de făină. In primul rând, se vor introduce acum semințe superioare și sunt speranțe ca, în 2—3 ani, producția agricolă să-și ridice nivelul cu 100 milioane pengö [1]).

* * *

[1]) Un pangö noua monedă ungară este egal, la cursul zilei, cu 30 de lei.

Expoziția economică dela Praga. — Se află deschisă de două săptămâni, în capitala Republicei cehoslovace *Expoziția economică de Primăvară,* organizată de Uniunea agricultorilor.

Expoziția aceasta are o tradiție, a cărei vechime a împlinit anul acesta un veac, și în cursul celor din urmă zece ani, ea a ajuns să aibă, în ce privește propășirea agriculturii cehoslovace, o însemnătate hotărâtoare.

Mii și mii de vizitatori, cei mai mulți de la țară, se duc cu acest prilej la Praga, să ia cunoștință de ceea ce s'a realizat mai nou, ca noui condiții de propășire, pe tărâmul agriculturii, atât în Cehoslovacia, cât și în străinătate. Deopotrivă luare aminte se bucură în fiecare an axpoziția de mașini apricole, a cărei însemnătate crește de asemenea din an în an.

Expoziția economică cehoslovacă, socotită foarte importantă pentru Stat, e vizitată și de specialiști din străinătate.

Acelaș rost îl au expozițiile agricole de la noi și pentru aceleași cuvinte trebuiesc îndemnați toți agricultării noștri-inteligenți și instăriți să le viziteze. Cineva are cu atât mai multă dreptate să se socotească înteligent și bine pregătit pentru îndeletnicirile lui profesionale, cu cât cunoaște mai multe lucruri și fapte referitoare, fie că le-a văzut, fie că le-a citit.

* * *

Importul de mașini-agricole în Bulgaria. — Spre a încuraja desvoltarea agriculturii, guvernul din Sofia acordă înlesniri însemnate importului de mașini și instrumente agricole. Ca urmare, în primul semestru al anului 1926 s'a și vădit o creștere a acestui import: au intrat pluguri mecanice și obișnuite în valoare de 20 milioane de leve.

„MERG!!...“

«IISUS; EU voi rămâne aici să mă odihnesc, dar tu vei merge!
«Merg!.. răspunse Ahasverus, lovindu-se cu pumnii în piept și iuțind pasul».

Intrase în ogradă pe când răsărea luna.

Stăpânul casei, om cu frica lui Dumnezeu, — crescut de părinții lui cu drag de legile ospitalității, — îi deschise casa, dându-i patul cel mai bun și acum îl ospătă.

«Străinul», tăcut, ducea greoi dumicatul la gură. Nu spusese încă nici un cuvânt. Gazda, văzându'l atât de trudit, se temu să-i turbure odihna cu întrebarea: «de unde vine și unde se duce».

Era îmbrăcat în haine ce semănau mai mult a zdrențe. O cămașă murdară și ruptă ce se vedea prin spărturile hainei, lăsă să se vadă pielea îmbîcsită de praful drumurilor; în picioarele lui abia se mai țineau rămășițele unor ghete culese de prin gunoi; capul i'l acoperea o pălărie mare de postav, cu marginile ciuruite, pătată și ești tă de soare atît de mult că nici nu se mai putea bănui culoarea pe care o avusese la început. Fața îi era suptă și galbenă, buzele pârlite de friguri, ochii duși în fundul capului, părul crescut ca la un sălbatec, o mustață «pe oală» se pierdea într'o barbă încâlcită, murdară și crescută fără rost. Un ciomag, al cărui vârf ros arătă cît de mult ajutase la mers, împlinea de minune tipul vagabondului, drept care fusese luat la început de gazdă, care se și grăbise a'i da un codru de pâine, spre a scăpa de el; dar, când «Străinul» îi întinse o monedă de aur și îi spuse cu glasul slab și plângător: «Un pat și o bucată de pâine până mâine dimineață», gazda îi deschise casa, rostind încet nevestei: «Multe dureri pe lume!».

Masa era pe sfârșite. «Străinul» nu scosese nici o vorbă. Ca și când s'ar fi trezit dintr'un gând îndepărtat, întrebă unde duce drumul din fața casei?

— La orașul . . . . ., îi răspunse gazda.

— Și cât e până acolo? . .

— Ca la o poștă de drum.

«Străinul» tăcu, privind în gol. După puțin întrebă:

—Găsi-voi acolo vestminte și ghete? Astea s'au rupt că nu mă mai pot duce mult timp!. .

Apoi, dând din cap, continuă îngândurat:

— Și mai am încă mult . . . mult de tot! . . . până voi ajunge să mă odihnesc, până voi mântui călătoria! . . Tăcu.

Bărbatul își privi nevasta, apoi îl întrebă cam codindu-se:

— Și unde sfârșește drumul dumitale?

«Străinul» îi răspunse fără a'l privi, ca urmând un gând îndepărtat, o poruncă fără replică:

— Nu știu! Nu m'am întrebat niciodată unde voi ajunge Merg! . . Merg! . . Merg! ! . . .

Apoi, ca înfiorat de propriul lui glas, tresări speriat și strângându-și peticul de haină la pept, rămase pe gânduri.

Afară, luna crescuse și urca tăcută pe drumul ei.

«Străinul» se duse la geam și, privind în noapte, rosti ca pentru sine:

— Luna își știe drumul; numai eu nu mi'l cunosc!

Merg! . . Merg! . . Merg! . . .

Dădu noapte bună și se duse la culcare.

— Ce taină mare i-o fi apăsând sufletul? ! grăi femeea, strângând masa.

— Cine știe! . . . răspunse bărbatul. Sunt mulți pe lume, cari nu știu de unde vin și încotro îi poartă pasul. Își risipesc viața în lucruri de nimic, în făr'delegi, și apoi pornesc în lume călători, vroind să uite, ori să fie uitați. Și într'o bună zi se găsește, la o margine de drum, un mort . . . fără nume . . . fără nimic la el . . . și pe care numai Dumnezeu de'l mai cunoaște . . . numai EL mai poate spune ce a făcut străinul.

Și ăsta . . . dar, hai să ne culcăm nevastă, și să'l lăsăm în grija și mila Domnului, încheie bărbatul făcîndu-și o cruce mare.

* * *

In casă se făcu liniște. Luna urcase sus.

Deodată un gemăt lung rupse tăcerea.

Bărbatul, care nu adormise, își înghioldi femeea.

— Ai auzit?, o întrebă el.

— Par'că a gemut cineva în suferință, zise ea.

Un nou gemăt, venit din camera unde se culcase «Străinul», îi făcu să se scoale și să se apropie de gemuletul din peretele despărțitor. Auziră pe «Străin»:

— Da! . . Mi-ai spus să merg, și am mers! . . Acuma însă vreau să mă odihnesc! ! . . Lasă-mă! ! . .

Se făcu tăcere. Cei doi se priviră nedumiriți; apoi prinseră să asculte din nou, căci el vorbea:

— Să merg? ! . . . dar trupul îmi este istovit și mintea ostenită! . . . . Mi-e somn . . . . vreau să mă odihnesc.

Se făcu iar tăcere. Femeea, speriată, vruse să se ducă la preot, zicând că sufletul cel chinuit are nevoe de cuvântul evangheliei; bărbatul o liniști.

Ne mai auzind nimic, se culcară.

In camera lui, «Străinul» ședea pe marginea patului, cu capul în palme. Intr'un târziu

Dumineca V-a după Paști

(A SAMARINENCII)

(*Ioan IV*, 5—42)

Cuvântul aducător de mântuire al răscumpărătorului Iisus, strângea în jurul ucenicilor săi, din ce în mai mult popor, doritor să primească botezul isbăvirii.

Fariseii — morminte spoite, cum i-a numit Iisus — nu vedeau cu ochi buni toate acestea și căutau să zădărnicească toată aceasta stredanie dumnezeiască.

Atunci Iisus, pleacă din Iudeia spre Galileia și trebuia să treacă prin Samaria.

Obosit de drum, când soarele se urcase în creștetul cerului, Iisus poposește în marginea cetății Sihar, aproape de ogorul dăruit de bătrânul Iacob, fiului său Iosif.

Ucenicii săi plecaseră în cetate să cumpere hrană, iar Iisus se odihnea lângă puț.

O femeie samarineancă venind la puț să ia apă, Iisus îi spune: «*Dă-mi să beau*».

Nedumerită femeia îi răspunde:

Cum tu iudeu, ceri dela mine să bei, când știi că eu sunt femeie samarineancă?

Atunci Iisus i-a zis: *De ai fi știut darul lui Dumnezeu și cine este cel ce-ți zice ție: dă-mi să beau, tu ai fi cerut dela dânsul și ți-ar fi dat apă vie.*

Samarineanca nu știa cine este acela cu care stă de vorbă; noi la puțul dătător de apă, cu adevărat vie — biserica —, știm că stăm de vorbă cu Mântuitorul nostru, totuși astupăm urechile sufletului și nu ascultăm glasul lui care ne vestește mântuirea....

Și femeia, mirată, îi zice lui Iisus: *Doamne, nu ai nici cu ce scoate apă și puțul este adânc; de unde dar ai acea apa vie? Au doară tu ești mai mare decât Iacob, părintele nostru, care ne-a dat nouă puțul acesta și el insuși dintr'însul a băut și fii lui și dobitoacele lui?*

Iisus ne vede și ne zice însemeni Samarinencei: *Tot cel ce va bea din puțurile pământești, iarăși va înseta; iar cel ce va bea din apa pe care o voiu da eu lui, nu va înseta în veac căci apa aceasta se va face într'ânsul izvor de apă stătătoare întru viața veșnică.*

Neștitoare, femeea i-a zis: *Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez niciodată și nici să mai viu aici să scot.*

O! de câte ori și noi, în viață, nu suntem și neștiutori și nesocotiți și cerem: *Dă-mi... Dă-mi!...* e cuvântul ce ese din gura noastră fără să ne întrebăm: Suntem oare vrednici să cerem și oare e cu putință ceia ce cerem?

Cerem *mântuirea?* Am făcut oare ceva ca s'o merităm?

Cerem *fericirea?* Am căutat oare drumul adevărat care duce la această rară floare? Azi ne mulțumim numai cu atât: *dă-mi.*

— *Mergi și chiamă pe bărbatul tău și vino aici,* i-a zis Iisus.

— *N'am bărbat!*

— *Bine ai zis că n'ai bărbat, căci cinci bărbați ai avut și acum pe care îl ai nu-ți este bărbat; aceasta adevărat ai grăit.*

Ne adâncim tot mai mult în fără-de-legi, în netrebnicie și fapte trupești, gândind că nimeni nu cunoaște *tainele* noastre.

E ochiul lui Dumnezeu care nu doarme!,..

— *Doamne, văd că prooroc ești tu, spune-mi și mie: Părinții noștrii în muntele acesta s'au închinat* (Samarinenii — evrei de origină, — venind în contact cu popoarele păgâne au împrumutat multe credințe păgânești și pentru acest lucru erau considerați de ceilalți evrei ca spurcați. Neprimiți să se închine la templul din Ierusalim, ei se închinau pe un munte din apropiere) *și voi ziceți că în Ierusalim este locul unde se cade a ne închina.*

— *Femee, crede mie, va veni vremea când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim, vă veți închina Tatălui.*

Voi vă închinați aceluia pe care nu-l știți, noi ne închinăm aceluia pe care-l știm, căci mântuirea din Iudei este.

Ci va veni vremea, și acum este, închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul; că Tatăl, astfel caută să fie acelă care se închină lui. Duh este Dumnezeu și cei ce se închină lui, cu duhul și cu adevărul se cade să se închine.

Nu numai în biserică e Dumnezeu. E pretitundeni. Gândul bun să nu-l avem numai în casa Domnului, ci în tot locul și când ne rugăm să fim curați în rugăciunea noastra și ceia ce-i cerem lui Dumnezeu să fie cumpătat și bine cumpănit.

E vremea când trebue să ne trezim din somnul păcatelor...

— *Știm că va veni Mesia, care se chiamă Hristos; când va veni acela, ne va spune nouă toate.*

— *Eu sunt, acela care grăește cu tine.*

Va veni Mesia. A venit. Prin jertfa sa ne-a liberat din robia păcatelor; a citit în sufletele noastre; ne cunoaște bine și în fiece clipă ne vorbește; în fiece clipă glasul lui strigă sufletului nostru: *Eu sunt, întoarce-te din calea rătăcirii...*

...Și atunci au venit ucenicii lui și s'au mirat că Iisus vorbea cu această femee, însă nimeni n'a îndrăsnit să-i zică: De ce grăești cu dânsa!...

Iar femeia a lăsat ciutura și a mers în cetate și a zis oamenilor:

Veniți să vedeți om, care mi-a spus mie toate câte am făcut eu; nu cumva acesta este Hristos?

Atâtea semne vedem împlinindu-se sub ochii noștri și tot neîncrezători întrebăm: Tot dela Dumnezeu sunt toate?

Ucenicii, apropiindu-se de el îl rugau: *Rabi (învățătorule) mănâncă!* iar Iisus le-a zis: *Eu mâncare am a mânca, pe care voi n'o știți.*

Nedumeriți, ucenicii se întrebau zicând între dânșii: *Nu cumva i-a adus cineva să mănânce?*

Atunci le-a zis Mântuitorul: *Mâncarea mea este: să fac voia celui ce m'a trimis pe mine și să săvârșesc lucrul lui. Au nu voi ziceți: Incă patru luni sunt și secerișul va veni? Iată zic vouă: Ridicați ochii voștri și vedeți holdele, că sunt albe, gata de seceriș.*

Să fac voia celui ce m'a trimis pe mine.... Să aduc mântuirea omenirii; să urc drumul Golgothei sub povara crucii, să sufăr pironirea, moartea, ca apoi prin învierea mea să sedau descătușarea sufletelor...

Vedeți holdele, sunt gata de seceriș... In față ucenicilor erau atâtea drumuri pe care trebuiau să plece spre a propovădui învățăturile mântuitoare ale lui Iisus să plece la seceriș.

Oare astăzi — cinstiți preoți — *nu vedeți holdele gata de seceriș?...*

Și acela ce secerâ, plată ia și adună raadă în viața veșnică: ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce secerâ.

Și cu câtă dărnicie a semănat Dumnezeu pe întinsul pământului! Nu se găsesc oare vrednici secerători?...

Că întru aceasta este cuvântul adevărat: că altul este cel ce seamănă și altul cel ce secerâ...

Eu v'am trimis pe voi să secerați, ceiace voi nu v'ați ostenit; alți s'au ostenit și voi ați intrat întru osteneala lor...

Insă *semănătorul* va da fiecăruia după faptele sale.

Femeia sămarineancă străbătuse străzile cetății Sihor povestind tuturor despre cele ce-i spusese Iisus, și mulți — fără să-l fi văzut — au crezut în El numai din cele auzite de la această femee: *că mi-a spus mie toate câte am făcut....*

Fericiți cei ce n'au văzut și au crezut!...

Oare nu auzim și nu citim noi toată viața în cuprinsul sf. evangheliei? De ce ne îndărătnicim și nu credem?...

Venind la dânsul samarinenii, l-au rugat să rămână la dânșii și a rămas acolo două zile. Și mult mai mulți au crezut pentru cuvântul lui.

Nu e oare vremea să ne apropiem de Iisus și să'l rugăm cu stăruință *să vină la noi* și atunci — de vom fi vrednici — nu două zile, ci veșnic va rămâne în sufletele noastre.

Iar femeei îi ziceau (samarinenii): Nu mai credem pentru cele ce ne-ai spus tu nouă, ci că noi înșine-ne am auzit și știm, că acesta este cu adevărat Hristos, Mântuitorul lumii.

Când oare ne vom convinge toți că acela ce s'a răstignit între tâlhari este Mântuitorul lumii și limba noastră vicleană nu va mai grăi în deșert, hulind pe Dumnezeu.

Câtă fericire va fi pe pământ, când fiecare va zice semenului său: *Nu pentru că mi-ai spus tu, cred, ci eu însu-mi am auzit glasul evangheliei în sufletul meu și haina mântuirii mă înfășoară astăzi, făcându-mă părtaș vieții veșnice.*

Să ne cercetăm sufletul, să deschidem poarta lui când Domnul ne va zice: *Iată eu sunt și stau la ușă!* am venit să aduc mântuirea ta, păcătosule; eu cunosc viața ta, după cum am cunoscut și viața femeei din Samaria...

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

DISCUȚII ASUPRA ARTELOR FRUMOASE

ADEVĂRUL

Elementul cel mai de căpetenie ce intră în compunerea unei opere de artă, cu deosebire în domeniul artelor plastice, este *adevărul.* Fără el nu există operă de artă și fără el nu trăiește nici opera, nici creiatorul ei. După cum opera literară nu emoționează și n'are răsunet dacă subiectul ei n'a fost trăit de autor, tot așa opera de artă, nu e vrednică de acestă denumire dacă din ea lipsește adevărul.

In arhitectură, ornamentul care are pretenția de a fi luat din motivul cutărui templu de artă cu renume, pe când în realitate el purcede din propria imaginație a autorului, nu constituie o operă de artă; tot așa, precum introducerea unui motiv străin, într'un stil recunoscut, nu face din clădire o operă de artă pură. In pictură, amestecul subiectului din natură cu altul, al propriei inspirații, poate să dea naștere prea bine unei lucrări onorabile, dar în nici un caz la ceea ce se înțelege prin operă de artă. In sculptură la fel; abaterea dela ceea ce poate oferi natura, poate crea o lucrare mai bună, dar nu destinată să rămână, nu o adevărată operă de artă.

Fantezia joacă de sigur un rol de seamă în creiarea unei opere de artă, cu condițiunea însă ca subiectul, până în cele mai rafinate ale lui amănunte să fie expresia cinstită a naturii; altfel fantezia cea mai bogată va creia o operă fără durată, fără sorți de apreciere valabilă, lipsită de adevărul indispensabil existenței ei.

Va să zică, e indiscutabil; artă fără adevăr nu se poate, ba nu se poate nici închipui și, dacă totuși se practică, ea nu poate fi luată în considerare de cunoscători și de amatorii de bun simț.

Aceasta este și cauza pentru care, în pictură de pildă, opera ieșită din școala modernismului extremist, evitând natura și punând la contribuție numai fantezia și convenționalul, e restrâns înțeleasă, aproape negustată și, sigur, expusă indiferenței; nerespectul indicațiunilor ce ni le dă natura, chiar când acest nerespect îl practică un talent, e sortit să creieze cel mult operă mediocră. dar în nici un caz operă de artă.

De aceea, aiurea, nume de pictori cu reputație europeană au rămas numai acelea cari au personificat pe sincerii interpreți ai naturii; nici o ilustrație dintre practicianii scoalei extremiste n'a apărut in templul adevărat al artei. Și de aceea și la noi, fruntași ai penelului au rămas numai amanții naturii, care-i singurul mare izvor de adevăr, de viață, de frumos. Andreescu, Grigorescu, Luchian, Aman și urmașii lor de azi vor trăi numai prin adevărul ce-au știut să toarne în opera lor și nici de cum prin iscoade cari mai de cari mai fânteziste, nici prin concepții bizare despre artă, fără dram de rațiune sau măcar de bun simț.

Dar adevărul e indispensabil în opera de artă și din alt punct de vedere: el nu poate înșela ochiul nici odată, el dă cu preciziune proporțiile, indică dispozitivul și jocul planurilor, respectă forma, traduce fidel culoarea. Numai un ochiu anormal, un gust pervertit, sau așa zisul rafinament modernist, ce în realitate nu e decât consecința firească a unei boli, mai mult ori mai puțin, incurabile, a unei neurastenizări a bunului simț artistic, numai ele pot închipui și reprezenta corpuri omenești cu forme de monștri antideluvieni, busturi albastre, obraji violeți, sau mâini verzi. Logica și bunul gust, împrumută dela natură culoarea și nu dela creer.

In rezumat, adevărul fiind dator să prezideze la închegarea operei de artă și trebuind să traducă conștiincios natura, el rămâne cea mai cinstită și mai curată expresie a artei și tot el rămâne singura artă, care a ilustrat de-a lungul vremii templul, singura căreia dreapta judecată și bunul gust i-au consacrat nemurirea.

V. BILCIURESCU

Voiți să vă faceți educația estetică, fără să vă depărtați de adevărata natură? Feriți-vă să începeți prin critică și prin practicarea sterpului *nil admirari). Această maximă, scuzabilă pe buzele cinicului și ale blazatului, este de ne admis în gura unui tânăr aflat în vârsta speranțelor. Să nu așteptăm nimic bun de la acela care, neavând nimic făcut de el însuși, se crede dator să descopere greșelile altora și numește „critică“ această goană după greșeli săvârșite de alții. El să învețe întâi să vadă frumusețile, nu lipsurile.**

BLACKIE
(Scriitor englez. 1809-1895)

* * *

Curajul e cea dintâi dintre elocvențe, este elocvența caracterului.

LAMARTINE
(Poet și om politic francez 1690-1869)

*) A nu admira nimic.

Jubileul societății muzicale „Hora“ din București

Intrând în al 25-lea an de viață, închinată creșterii și întăririi simțimântului național prin muzică, și înălțării sufletești a masselor populare pentru consolidarea unității naționale, societatea muzicală «Hora» din București a dat, la 22 Maiu, în sala ateneului popular «Golescu», din București, festivalul său jubilar.

Scrie marele ziar popular «Universul»:

«O societate muzicală, care fără alte fonduri, decât fondul sufletesc, a muncit un sfert de veac să aducă contribuția sa la pregătirea zilelor de acum, neîndemnată și nesprijinită de nici un fel de subvenții, de nici un fel de gânduri și de dorințe de glorie, ci numai de mulțumirea că-și împlinește o frumoasă menire educativă, poate crede că ziua aceasta a ei, de popas, se cuvine să fie socotită — cum a și fost — ca un eveniment cultural. Și, alături de meritele acestei societăți inimoase, au fost amintite și recunoscute meritele lui Juarez Movilă, ale aceluia care a dat suflet din sufletul lui societății «Hora».

Confratele nostru, d. I. Ș.-Cernătianu, unul dintre primii redactori ai ziarului «Universul», a ținut, cu acest prilej, o conferință despre «Muzica populară», înfățișând o nouă ipoteză, în ce privește origina doinei.

MARII NOȘTRI DISPARUȚI

D-rul C. ISTRATI

Credem oportun să reamintim aci, în câte va note fugitive, interesanta figură a regretatului d-r Istrati, în chiar vremea când se pune la cale ridicarea monumentului destinat s'o eternizeze în parcul acela ce ne grăiește nouă și va grăi și generațiilor de după noi, despre hărnicia acestui muncitor fără pereche.

Noi l-am cunoscut pe d-rul Istrati, doctor în chimie, de și el venise dela Paris și doctor în medicină. Cei ce l-au apropiat pretind că a practicat câtăva vreme medicina în București și că se bucura de o frumoasă clientelă, până în clipa când și-a pierdut copilul, pentru viața căruia luptase din răsputeri. De atunci a părăsit cu desăvârșire practica medicinei, spunând, celor mirați de hotărârea aceasta: «Ce să mai caut într'o știință cu ajutorul căreia n'am fost în stare să'mi scap propriul meu copil?»

Tot de atunci se pretinde că ar fi devenit un fervent adept spiritist, și coincidența-i curioasă: acelaș mobil, care'l transformase pe prietenul său Hașdeu, după moartea Juliei și'l făcuse un spiritist convins, l-a îndrumat și pe d-rul Istrati, îndată după pierderea fiului său, către aceiași credință.

Durerea aceasta comună i-a apropiat așa de strâns pe acești doi buni români și vestiți cărturari, că până și locuințele lor dela Câmpina și le clădiseră alături, ca să poată fi mai des și mai mult împreună. Pe o potecă, din fundul grădinii d-rului Istrati, erai în cinci minute în parcul castelului Hașdeu, printr'o intrare opusă intrării principale din spre șosea.

D-rul Istrati n'a fost numai profesorul cu reputație europeană, n'a fost numai omul de știință atât de apreciat în Franța cu deosebire, n'a avut la activul lui numai valoroasa lui operă didactică și de laborator, ci l-a atras și l-a pasionat mult domeniul istoric, arheologic și numismatic, în care a lăsat un bogat material de cercetări și lucrări, precum și o interesantă colecție de comunicări făcute Academiei.

Și cu toate acestea nici profesorul, nici academicianul, nici ministrul, nici creiatorul expoziției din 1906, nici calitatea de fundator al asociației pentru înaintarea științelor, nici aceia de membru al atâtor societăți științifice străine, nici unul din aceste meritoase titluri, nici toate împreună nu covârșesc pe acela de mare român, fiind că sunt puțini români luminați, cari să-și fi iubit neamul ca d-rul Istrati, cari să fi lucrat ca el pentru ridicarea nivelului cultural înăuntru și pentru cunoașterea culturii noastre peste hotare

Și ca o dovadă a caldului și avântatului lui patriotism, iată câteva dintre părerile lui apărute într'o revistă literară, prin 1894:

«*Oamenii mari ai românismului din vremea Unirii ne uimesc prin convingerea lor de drepturile noastre și de succesele lor și par mai mult niște inspirați, chemați pentru această înaltă misiune. Căci se cunoștea atât de puțin din trecutul nostru și ceeace se cunoștea era atât de nesigur și incomplect, în cât te miri din ce izvoare ale istoriei noastre mărețe și-au luat ei puterea și avântul ca să îndrăznească cu atâta voință, cu atâta încredere, să lupte, convinși de succes, în această luptă a redeșteptării noastre în care aveau, putem zice, lumea întreagă în contra lor.*

«*Rămâi uimit de cultura militară a vițeilor noștri străbuni, de spaima și de respectul ce impuneau vecinilor și numai așa ne explicăm în prezent cum adesea o mână de oameni au repurtat cu succes atâtea războaie și au păstrat neatârnarea țării.*

«*Și când istoria astăzi cu fapte precise ne arată că marii noștri oameni de stat și generali aveau în vedere nu numai apărarea țării dar a culturii și independenței Europei, când se vede câți au murit luptând contra Islamismului, trebue să se recunoască că, dacă nu era acest cuib de bravi ce locuiau în Moldova și Muntenia, Europa nu era ceiace este astăzi, cultura statelor din Occident nu ar fi atât de înaintată.*

«*Istoria va pune în evidență cu timpul, că adevărata cruciadă și singura care a dat roade Europei, s'a făcut la gurile Dunărei, de poporul român*».

Este aceasta, cred, cugetarea însufletită de patriotism a unui român limpede la minte și curat la suflet.

S'a stins în timpul războiului și sunt sigur, așa cum l-am cunoscut, că a închis ochii cu convingerea nestrămutată, profundă, că, din grozavul măcel, cele două patrii ale lui, Franța și România, vor ieși de o potrivă de mari.

V. B.

UN PĂCAT

Răsfoiesc, cu multă răbdare manuscrisele unui zelos folklorist în domeniul poeziei populare și cu durere văd, că aproape nu e pagină în care să nu găsesc cuvinte șterse și deasupra lor adăogate altele, iar în multe părți, rânduri întregi refăcute.

Citindu-le mă întreb: Mai pot fi numite acestea «poezii populare»?

De ce oare «folkloristul» nostru n'a căutat să fie decât înregistratorul frumoaselor creațiuni populare?

De bună seamă i s'a părut că nu-i sună plăcut la ureche *cuvintele frumoase* ale strămoșilor noștri, și atunci a căutat să le înlocuiască cu altele mai noui, mai la ordinea zilei.

Mulți își închipuesc că e ușor lucru să te ocupi cu folklorul. Greșesc.

Ca să poți culege o adevărată poezie populară, înseamnă să-ți dai bine seama dacă ceeace culegi se poate numi într'adevăr *poezie* sau e numai o stihuire lipsită de miez, a trubadurilor noștri improvizați; să cercetezi apoi, să vezi dacă nu cumva e o variantă a altei poezii populare, și în cazul acesta să te străduești a o găsi pe aceasta. Dar ceea ce se cere, în primul rând, unui conștiincios folklorist e, s'o aștearnă pe hârtie, așa cum a auzit-o, însemnând localitatea și persoana care i-a spus-o sau cântat-o — știut fiind, că dela provincie la provincie sau dela regiune la regiune, e deosebire de concepție în cântecul popular și poezia populară; și aceasta folosește mult aceluia care vine să se ocupe de istoria folklorului poeziei populare, împiedecându-l, în acelaș timp, de a face cunoscută publicului o poezie mutilată de *osteneala* celui care a cules-o.

E *un păcat* al celor mulți de a contribui și ei cu câte

Continuare în pagina IV-a

---

oftă adânc, și se ridică greoi murmurând obosit:

— Mi-ai spus să merg... *Să merg, dar!...*

Își strânse haina pe el, își înfundă pălăria pe cap, deschise fereastra și strecurându-se ca un hoț, se perdù în noapte.

Afară, luna se urcare drept deasupra caselor.

Năuc, «Străinul» mergeà, privind drept înaintea lui.

Plecase; dar unde??...

Se supusese glasului tainic ce-i poruncise: Mergi!...

Asculta, poate, de glasul conștiinței!...

* * *

De ani de zile era pe drumuri.

Incet-încet ochii minții îl duseră în alte vremuri.

Se văzu flăcău.

In satul lui, din Gubernia...., era pe atunci o prea frumoasă fată, înaltă și roșie la plete... albă la față și mândră la privire!

Se văzu apoi soldat. Războiul îl duce pe alte meleaguri; în satul lui a rămas copila cea mîndră să'l aștepte, lăcrimând de dor.

O lacrimă i se furișă sub gene!... Văzu o piatră pe marginea drumului și vru să se așeze, dar abia se îndreptă spre ea și auzi iar porunca: «Mergi!.. «Să merg!».. își zise și porni la drum.

Se văzu în războiu. Lupte. Lupte înfrieoșate, obuze, șrapnele, gloanțe, gaze... morți, răniți... peste tot numai sânge, groază și ruină... numai tinerețe mutilată!!.. Își aduse aminte cu câtă bucurie citea veștile de la măicuța lui... cărțile trimise de ibovnica cea mult dorită.

Dar vremea se scurgea încet, lungind războiul.

Intr'o noapte, îl vede acuma, un om veni în mijlocul companiei lui, aducându-le vestea că nu mai este Țarul — «Tătucu lor» — pe care l-au dat jos după tron cu toată familia lui.... că în locul lui era «Răspublica», și «Slobodna» pentru tot ce era rus.... Că mai marii lor de acuma, hotărîseră încetarea războiului, și că fiecare e liber să se întoarcă la vatra lui.

La început nu prea înțeleseră ce e «Răspublica» dar mai târziu când «Tovarășul» — căci așa își zisese cel care le adusese vestea — le spuse că înseamnă libertate și că fiecare e liber să facă ce îi place, toți «ca unul», aruncară armele și plecară după front spre casă, uitând într'o clipă de rătăcire pînă și datoria sfântă ce o aveau de a-și scăpa pământul cotropit de dușman.

Își aduse aminte acum. Pe drum l-au oprit, spunându-i că trebue să împlinească poruncile «Răspublicei» și «Sovietelor», cari glăsuiau că trebue să lupte iar, dar pe alt front, și mai mult chiar împotriva propriilor frați, cari nu voiau să recunoască noua stăpânire. — Incredințat de acest adevăr, se duse cu mare însuflețire, hotărît să-i silească. — Dar... pe drum, văzând pe «Tovarășii cei noi» și pe oamenii stăpânirei jefuind și omorînd, plecă și el dintre soldați și se făcu ucigaș și hoț apărând astfel «Răspublica» și despuind pe »Burjui», dușmanii ei!..

Se văzu în marea armată a «Roșiilor», jefuind și omorînd ca să aibă ce mânca și cu ce trăi, căci stăpânirea nu avea de unde le da.

Se văzu pus sub ordinele unui soldat prost și rău la suflet, care nu avea alt merit de cît că înainte de războiu fusese socialist-anarhist, și tunase și fulgerase mai mult cu bomba de cît cu vorba, împotriva vechilor stăpâni.

Se văzu.... dar picioarele, muiate de atâta drum, îl părăsiră și se așeză jos. Nu apucă să stea, că iar porni murmurând: «Să merg»!!!

. . . . . .

Se luminase de ziuă de mult, și el tot mergea.

Unde?... Nu știa!...

Trecu pe lângă o biserică și vru să intre, dar în fața ușii un glas îi rosti poruncitor: «Mergi»!... și el porni mai departe!

Trecu pe lângă o casă, și vru să ceară de mâncare, dar gazda îi spuse: «Mergi!»... și el porni!...

Vru să bea apă dintr'un puț, căci setea îl ardea, dar în apă văzu scris: «Mergi». Și el mergea fără murmur!...

Vru să mângâie un copilaș care neștiutor venea zâmbind spre el, dar auzi porunca... și fugi, înfiorat, mai departe.

Trecu peste ape, prin sate, peste munți... Și merse, căci ori unde se oprea, acelaș glas tainic îl silea să meargă.

Ajunse la o prăpastie. Mâini înroșite de sânge se ridicară spre el... guri rânjinde îl chemau la ele... Se opri și, înfiorat, vru să fugă; dar auzi iar porunca și porni!... Un pas. Un țipăt!.. Și «Străinul», care umbla de ani de zile ca un blestemat, se pierdu în gaura ce se căscase în drumul lui.

Un hâhâit de râs urât se auzi din fundul prăpăstiei și o voce poruncitoare: «Mergi!»... Și sufletul «Străinului» se ridică alb de groază pe marginea groapei! O clipă se opri, apoi porni la drum. Unde?... Nu știa!..

Soarele era pe asfințite.

In sat, gazda primea un alt «Străin», care mergea fără să știe unde merge.

Atât a putut afla gazda într'o noapte, ascultând la un alt «Străin», că era un mare păcătos,.. un hoț... un omorâtor. Că își omorâse și jefuise părinții și frații... că își jefuise chiar sufletul, omorându-i credința, slujind oamenilor «Roșii», «Tovarășilor» și «Răspublicii» nelegiuite. Apoi l-a auzit zicînd: «Să mergi»! Iar dimineața când s-a sculat, a găsit o fereastră deschisă în camera «Străinilor» cum îi zicea, și pe om... nicăeri!...

VALERIU COCOȘ

Un Păcat (Continuare din pag, III)

ceva la geniul marelui poet necunoscut: poporul.

De acest păcat n'a scăpat nici marele nostru poet Vasile Alexandri.

Cu toate că el a mărturisit, într'una din scrisorile lui, că niciodată nu i-a fost frică de moarte decât atunci când se întorcea din munţii Vrancei, după ce culesese din gura unui baciu cea mai frumoasă poezie a neamului nostru, «*Mioriţa*», totuş geniul lui poetic *nu l-a lăsat* s'o dea publicului aşa cum a cules-o, ci a scurtat-o şi *îndreptat-o.*

Dar să nu se uite că Alexandri a fost un poet mare, şi dacă lui nu i s'a iertat, cu atât mai puţin li se va ierta altora mai mici.

O *Mioriţă* a cules şi neobositul G. Dem. Teodorescu, probabil o variantă a aceleia pe care a cules-o Alexandri. Citind-o pe aceasta din urmă, deşi nu respectă regulile unei poezii, cum a voit să ne-o înfăţişeze Alexandri pe cea dintâiu, te surprinde măreţia şi frumuseţea concepţiei şi expresiei, tipică neamului nostru. E mai naturală, fără artificii, întocmai ca o pădure virgină, neatinsă de ferestrăul distrugător al omului.

Calea cea mai frumoasă, pe care trebue s'o urmeze acela ce se ocupă cu folklorul poeziei populare româneşti trebuie să fie aceea pe care au bătătorit-o At. M. Marienescu, Miron Pompiliu, S. Fl. Marian, T. Burada (cu toate că şi aceştia şi-au luat din când în când dreptul de a elimina unele versuri), G. Dem. Teodorescu, P. Ispirescu, I. Creangă, T. Pamfile, C. N. Mateescu N. Păsculescu şi alţii.

Aceeaşi atenţie se cuvine să se dea întregii producţii populare, pe drept numită „tezaurul neamului“: colindelor, oraţiilor, descântecelor, doinelor, chiuiturilor, ghicitorilor, baladelor, basmelor, etc. ca apoi cinstit să spună falkloristul:

„De la lume adunate
„Şi la lume iarăşi date“.

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Cârciuma şi şcoala

«Vinule, eu te beau de bun:
Şi tu mă faci nebun».
(Din popor).

Multe localuri de şcoală s'au ridicat în cuprinsul ţării noastre mai ales în anii din urmă; mândre, luminoase şi încăpătoare, încât ţi-e mai mare dragul să le priveşti.

Te bucuri, gândindu-te la numărul atâtor altare de cultură, de unde se împarte lumina neperitoare a cărţii.

Un gând negru vine însă să întunece această bucurie.

S'au ridicat atâtea altare de cultură, însă de zeci de ori mai multe cârciumi s'au deschis.

Mi-a fost dat să văd sate, cari aveau o şcoală bătrânească, o biată bisericuţă roasă de mânia vremilor, şi **10—15 cârciumi.**

Cât de tristă e această constatare!

Deasemenea, am văzut sate fără biserică şi şcoală; însă cârciumi, una sau chiar două îşi chemau credincioşii la cioc-nirea paharelor.

Un om încrezător în puterea de viaţă morală a şcoalei a zis: *Ridicând o şcoală, aţi închis o temniţă.*

Imi pare rău, eu sunt de altă părere. E frumos lucru să ridici o şcoală; însă cel mai măreţ lucru, cea mai dumnezeească faptă, e **să dai viaţă acelei şcoli.**

Şi cum putem da viaţă şcolilor noastre?

Inlăturând toate piedicile care-i stau în cale, închizând toate drumurile cari duc la altă ţintă de cât şcoala.

Cel care conduce şcoala — învăţătorul — să fie cel ce dă mai întâi exemplul frumos.

In adevăr, şcoala te învaţă: «*să te cunoşti pe tine; să cunoşti pe alţii; să-ţi respecţi neamul şi ţara; sa iubeşti pe Dumnezeu.*

Ce poţi face, dacă în loc de drumul şcolii, apuci drumul cârciumii — cari ţi se pare mai iubitor? Şi celui care a apucat drumul cârciumii — deşi ştie carte, învăţată la o şcoală fără viaţă — în zadar îi vei ţine o conferinţă spre a-i arăta urmările nenorocite ale beţiei, sau îi vei da să citească o broşură de propagandă cu acelaş scop căci, deşi îţi va da dreptate, când îl vei pune să aleagă, însă, între folosirea sfaturilor bune şi sticla cu ţuică, el, de bună seamă, pe cea din urmă o va alege.

Şi parcă e un făcut, Doamne iartă-mă!

Mulţi tocmai dintre aceia cari ar trebui să fie pilde de viaţă înţeleaptă în satele noastre, iubesc mai mult drumul cârciumii.

In multe sate unii dintre învăţători chiar primarul, perceptorul şi notarul — să mă ierte dacă le-o spun, dar trebue să le-o spun — leagă cea mai strânsă prietenie în jurul paharelor.

Ce să mai zicem atunci de săteni?

Am fost de faţă când la un cerc cultural, un luminat dintre aceştia, vorbea împotriva beţiei, şi în aceiaş vreme el sărmanul nu se putea ţine pe picioare.

Atunci Dumnezeu şi dreapta judecată sunt martori — cum poţi să dai viaţă unei şcoli, când, înainte de a intra în şcoală, te abaţi puţin şi pe la cârciuma, care din păcate, îţi e în drum, ori şi mai rău — e în faţa şcolii?

Dar vina nu e numai a unor astfel de fruntaşi slabi de îngeri.

Când 10—15 cârciumi stau deschise, în zi de sărbătoare, cu băuturile lor, deopotrivă ispititoare şi nenorocite mai poţi cere să chemi poporul la şcoală, să-l înveţi binefacerile ei, îndemnându-l să-şi dea copii la carte?

Recensământul copiilor în vârstă de şcoală din întreaga ţară, din anul trecut (1925-1926) e aproape de trei ori mai mic decât al copiilor cari au urmat la şcoală.

Ce însemnează aceasta?

Nu suntem încă lămuriţi asupra marelui adevăr: «*Cine are carte are parte! Şi trebuie carte sănătoasă,* care să ajute, nu numai la citirea a două-trei buchii, ci la luminarea minţii şi la mântuirea sufletului, la învrednicirea de a fi om de seamă în satul tău şi de a-ţi feri sufletul de murdării.

Toate acestea înfăptuite, adică având buni conducători în şcoale şi sate, *închizând cârciumile pentru totdeauna,* vom reuşi să închidem temniţele şi spitalele, iar ţara îşi va împlini gândul frumos pe care l'a avut când a ridicat atâtea localuri frumoase pentru şcoli.

Să nu se uite că primul duşman al *luminării poporului* — şi deci *al şcoalei* — este **cârciuma.**

Voi arată cu date, urmările nenorocite la cari trebuie să se aştepte acei cari bat prea des drumul cârciumii:

In anul 1847 s'a constatat şi adeverit că dintre 50 inşi, câţi se aflau închişi într'o temniţă pentru umor, 45 făcuseră această grozavă faptă, pedepsită şi de oameni şi de Dumnezeu, în stare de beţie şi-ce e mai grozav — în zilele de sărbătoare, când, în loc să meargă la biserică şi la şcoală, s'au simţit mai bine sub umbrarul cârciumii, lângă oala cu rachiu ori cu vin, adeverind zicala populară: *Vinule, eu te beau de bun şi tu mă faci nebun!*

In altă ţara, s'au întâmplat într'un singur an, tot din pricina beţiei: 122 omoruri; 10.000 lovituri, de încăerări cu lovituri grele, spargeri de capete, frângeri de mâini, şi a. m. d., şi alte 77.000 de vătămări, ameninţări şi atacuri la cinstea ori la averea casei şi a familiei.

Pe alţii îi pedepseşte Dumnezeu pentru ne cumpătarea lor la beţie, cu nebunia. Aşa de pildă dintre 4800 nebuni, cari se aflau într'un an în mai multe case de nebuni, într'o ţară vecină, 60 dintr'o sută erau nebuni din beţie.

In Prusia (Germania) se găseau în 1880, aproape 13.000 nebuni din pricina rachiului.

Un medic din Paris a găsit că dintre 2392 morţi de tuberculoză (oftică) în spitale, 1229 (deci mai mult de jumătate) s'au îmbolnăvit de această grea boală, fiind slăbiţi de băutură.

In Statele-Unite din America, au morit, în 10 ani, din pricina boalelor provenite din beţie 300,000, **trei sute de mii** de inşi, lăsând în urma lor *un milion* de orfani, iar în Anglia, în 1894, au murit, din acelaşi pricini, **şeizeci de mii de oameni.**

In ţări străine, învăţaţii au urmărit timp de 190 ani să vadă ce s'a ales din copii, nepoţii şi strănepoţii unei beţiv cu numele Max Iukes: 440 au pierit din pricina bolilor urâte, moştenite dela părinţi; 400 au fost nebuni; 300 au murit în vârstă fragedă; 300 au murit în azilele pentru săraci; şi au mai fost 20 femei stricate, 7 ucigaşi şi 60 hoţi.

Iată acum urmaşii unui om cumpătat şi cu carte sănătoasă, Ionatan Ddwords, născut la 1703, care a avut 1344 urmaşi, 295 bacalaureaţi (absolvenţi de liceu); 100 preoţi; 60 scriitori cinstiţi; 65 profesori; 100 avocaţi; 80 funcţionari cinstiţi; 60 doctori; 75 ofiţeri; 30 judecători; 3 senatori şi un vicepreşedinte de tribunal, iar restul oameni gospodari de toată isprava.

După cum vedeţi, este adevărat proverbul: «*In pahar mai mulţi se îneacă, decât în mare*»; iar sf. scriptură spune: «*Beţia i-a dus pe mulţi la groapă*».

Prin urmare, şcoala aduce luminarea minţii, când îi netezeşti calea; iar cârciuma îţi sleeşte punga şi te îndeamnă, grăbit, spre temniţă, spre casa de nebuni, ori spre groapă.

Desfiinţaţi cârciumile, iar pe locurile lor ridicaţi şcoale şi atunci viitorul va fi al nostru, frumos şi aducător numai de bine, aşa cum îl dorim.

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

INFORMAŢII

BOGĂŢIA FOLKLORULUI NOSTRU MUZICAL.— Pentru complectarea culegeriilor pe cari ni le-au dat până azi culegători inimoşi, ca: Vulpian, Th. Burada, Kiriac, Juarez Movilă, Tiberiu Brediceanu Vidu, M. Vulpescu şi mulţi alţii, despre cari vom vorbi în curând, pe larg.

„Societatea compozitorilor români“ a constituit în 1925, un concurs de cântece populare. Recolta de până acum e foarte bogată; ea a dat 1374 de contece. Publicarea acestor noui culegerii a şi început. Sunt, în cântecele culese, frumuseţi de simţire şi de expresie muzicală minunate, ca în tot ceea ce e cântec românesc.

E locul să amintim aci, deocamdată în treacăt, că al nostru colaborator muzical, baritonul Mihail Vulpescu, de la Opera română din Bucureşti, unul dintre fruntaşii muzicei noastre mult preţuite de străinătate, întreprinde de mai mulţi ani, şi are în curs de publicare, la Paris pe lângă alte lucrări de folklor, o lucrare de comparaţie a muzicei noastre populare cu muzica populară a altor popoare; lucrarea e logios preţuită de d. Van Genep, eruditul director al faimoasei publicaţii parisiene: *Revue des etudes ettnographique.*

Se cuvine să ştim ceeace ce trebue, atât despre folklorul nostru muzical, cât şi despre cei cari se îndeletnicesc să ni-l facă din ce în ce mai cunoscut şi să ne facă, în aceeaşi vreme, cunoscuţi străinătăţii, în ce priveşte însuşirile sufleteşti de seamă.

Articolul d-lui M. Vulpescu, destinat acestui număr, sosindune prea târziu, va apare în numărul viitor.

INIŢIAREA ÎN TAINELE TEHNICEI ŞI ROSTULUI ARTELOR FRUMOASE. — Ne preocupă mult şi înlesnirea educaţiei artistice a poporului. Simţul frumuseţilor din natură şi din plăzmuirile artistice e cel dintâi sprijin al desăvârşirii morale.

Articolele, pe care le publicăm în această privinţă, le datorim unuia dintre criticii noştri de artă cei mai distinşi, de astăzi. Nu atât teama de a exagera, cât grija de a nu stânjeni modestia acestui preţios colaborator, ne opreşte zăzicem: cel mai distins.

Urmând să apară în ciclu, spre a alcătui un tot, cu hotărît rost de cuprindere şi îndrumare, articolele publicate sub titlul de rubrică «Discuţii asupra artelor frumoase», merită să fie urmărite cu luare aminte.

LIGA NAŢIONALĂ A FEMEILOR ROMÂNE are la Chişinău, congresul său anual, în zilele de 29, 30 şi 31 Maiu.

M. S. Regina, prezidenta de onoare a ligii, va onora cu prezenţa Sa acest congres.

DATELE AMINTITE în articolul «*Cârciuma şi şcoala*» sunt luate din ziarul Alba-Iulia.

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare. cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

CĂRŢILOR, ce ne vor fi trimise în dublu exemplar, li se vor face cuvenitele recenzii.

CARTEA ÎN STATELE-UNITE ALE AMERICII.— Unul dintre colaboratorii distinşi ai marei reviste frenceze *Revue des deux mondes,* d. Edouard Champion, face, asupra rostului cărţii, în America de Nord, aprecieri demne de luare aminte.

„Dacă spre a rezuma—spune d. Champion — am voi să definim ideea pe care o au acolo despre ceea ce trebuie să fie o carte şi de asemenea să definim rolul cărţii în Statele-unite, am putea pune cam acestea:

«Cartea nu e, în aceeaş măsură ca la noi, un lucru individual, pe care omul îl păstrează cu dragoste, pe care'l îngrijeşte. punând să fie frumos îmbrăcată după gustul său, nu după al vecinului; ea e, în primul rând, un lucru călectiv, cumpărat de un grup de cititori, spre a fi folosită de grup. Americanii gândesc şi lucrează mai bine, atunci când gândesc şi lucrează uniţi; ei îşi cumpără în unire cărţile de cari au nevoie, ori, mai bine zis, deleagă pe cineve dintre ei — pe bibliotecarul lor — să cumpere cărţile ce le plac. Puţin eruditi, ei au desvoltat uimitor, în schimb, tehnica biblioteconomică, adică mijloacele cele mai practice şi cele mai moderne, prin care pot ajunge la îndemâna tuturor, laolaltă, cărţile hotărîte, alese ca ultim cuvânt de apreciere, de către grupări interesate, potrivit trebuinţelor şi dorinţelor lor.

«Răspârdirea cărţii, până în casele cele mai sărace şi mai depărtate de lume, fie chiar că ar trebui închiriate imense convoiuri întregi de biblioteci automobile spre a ajunge taberile mişcătoare ale minerilor, în colţurile cele mai pierdute ale Nevadei, iată marele lucru, pe care'l urmăresc, cu mareţie, acolo, americanii, fără să se gândească la cheltueli. Dotaţia Carneja n'a dat ea patru milioane de dolari (aproape 700.000,000 de lei), unei societăţi particulare, lui «*American Libraraj Asociation*», numai spre a o înlesni să formeze un personal mai numerar şi mai ştiinţific îndrumat, spre a servi publicul, potrivit intereselor lui adevărate şi dorinţelor lui? Intr'adevăr, profesia de bibliotecar e pe cale să devină un sacerdoţiu. Milionarii dau acum pentru biblioteci, după cum au dat altădată pentru misiuni“.

POŞTA REDACŢIEI

Primim schimbul cu toate revistele culturale, literare, politice, sociale, agricole, economice etc.

TUTUROR CORESPONDENŢILOR NOŞTRI. — *Primim cu multă plăcere dările de seamă ale evenimentelor culturale din ţinuturile lor şi le vom face loc în coloanele gazetei noastre. Să se ţină seama însă, de îndrumările din articolul* **„Pentru colaboratorii noştrii“** *din numărul trecut al gazetei.*

PRIMIM COLABORAREA *tuturor oamenilor luminaţi şi cu dragoste de neamul nostru, împărtăşind vederile noastre şi nevoile poporului.*

Un sfat bun!

Cafeaua tare şi spornică o putem prepara numai aşa, dacă vom întrebuinţa întotdeauna mult încercatul **„Veritabil Franck“** Adaus la cafea.

Pentru ca «Veritabila Franck»-cafea în cutii să se distingă mai bine de imitaţiuni, aceasta apare într'un nou ambalaj, şi anume cu o etichetă maro-albă-albastră, pe care se remarcă în special semnele distinctive: numele **„Franck“** şi **Râşniţa de cafea.**—

No. 41

O nouă viaţă
pentru comunele noastre

Cea mai mare binefacere pentru un sat este acela când poate ieşi din izolarea sa, din singurătatea şi părăsirea sa, cu alte cuviete locuitorii satelor, să nu mai simţă depărtarea de oraş sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Şi această binefacere o dă satelor marea descoperira a ***Radiofoniei.***

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte aşa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăţi din toate părţile lumei, apoi să audă concerte mari, conferinţă. Opere din oraşele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai aşa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.

Cereţ lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic, la Societatea Anon. «***Tungsram***» de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127. — (Telefon 201).

No. 40.

FIECARE SAT
intră în legătură cu lumea toată

Totuşi mari sunt descoperirile ştiinţei căci iată satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă; printr'o mică maşinărie, ***un aparat radiofonic,*** pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi veşti bune din Bucureşti, Viena, Paris, Londra. Milano, Berlin, pot auzi conferinţe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea ***c'un aparat radiofonic,***

Iată de ce atâţia preoţi, proprietari de pământ, primari, notari, şi-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună şi totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereţi lămuriri cum să comandaţi un aparat radiofonic dela firma ***„Tungsram“*** S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand, 127. — **Telefon 201.** No. 40

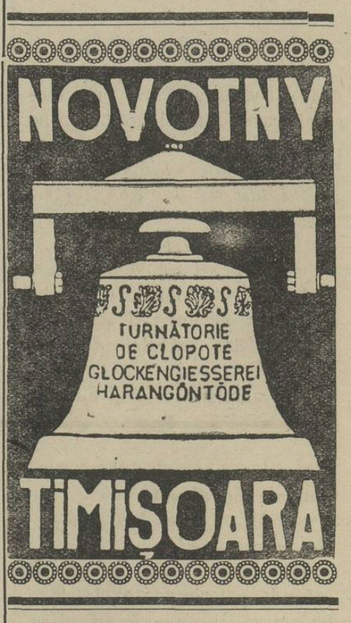

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

AGRICULTURA. — GOSPODARIE AGRICOLA

CRONICA AGRICOLĂ

Pe când, în mari ţări industriale, guvernele şi agricultorii dau mână cu mână să dea iar agriculturii puterile de producţie de altă dată, întrucât au ajuns la convingerea că nu se cade ca agricultura să fie dispreţuită, nici chiar în ţările cu mari industrii desăvârşit înjghebate. mulţi dintre ţărani noştri din Banat şi Ardeal — acum în urmă alţii, afară de cei plecaţi mai de mult — îşi părăsesc pământurile, cari le-au fost date cu mari jertfe din partea ţării, şi sporesc rândurile muncitorimii de prin fabricile dela oraşe, ori iau drumul pribegiei. Intinderi mari de pământuri trec în mâni străine din pricina aceasta, ori rămân părăginâ. Iar pribegii nu se tem nici de greutăţile vieţii dela oraşe — de multe ori mizerabilă, — nici de cele ce află dela ceilalţi pribegi de mai înainte, acum înapoiaţi, fn hal de cumplită nenorocire, de pe meleaguri străine, unde n'au găsit nici pânea zilnică, necum bogăţiile visate, ci doar suferinţe şi ruşine.

Şi apoi, pământul le-a fost dat celor împroprietăriţi anume să-l muncească. Producţia agricolă, pe care trebuie s'o dea pământul muncit de ei, are socoteală în cumpănirea puterilor de negoţ ale Statului, aşa că părăsirea pământului de muncă în voia soartei, ori în mâni străine, aduce mult cu o dezertare ruşinoasă dela datorie şi cu o mare pagubă pricinuită ţării.

Dar se zice că, de astă dată, n'ar fi vorba numai de îndemnuri necinstite, la părăsirea pământurilor de muncă şi a ţării, ci că sătenii împroprietăriţi s'ar lipsi de pământurile şi gospodăriile lor, pentru că n'au unelte, seminţe şi bani să le muncească. De-i aşa, lucrurile se vor îndrepta. Guvernul a luat măsuri de cercetare şi va înfiinţa în curând — trebuie să înfiinţeze — în toate părţiile ţării, unde-i nevoie, depozite de unelte de muncă lesne de cumpărat şi de plătit, pe lângă că va face o mare casă de credit agricol, care va da împrumuturi eftine şi pe termene lungi, tuturor celor cari vor dovedi că le trebuiesc şi pentru ce anume treburi.

* * *

Ploile, cam întârziate, au început să cadă, pe unele locuri mai mari pe altele mai mici, aproape pretudineni.

Toată lumea, nu numai cea dela ţară, foarte îngrijorată de această întârziere, începe să răsufle mai uşurată. Prisosuri de cereale de anul trecut nu mai avem, de cât foarte puţine şi va trebui să şi exportăm, spre a ajunge şi pe această cale să facem ca bălanţa noastră comercială să se încheie la sfârşitul anului cu un excedent al exportului.

Dacă nenorocul ar face să avem un rău an agricol, ar fi să suferim toţi, prin lipsa belşugului de bani pe care'l aduce agricultura în ani buni. Faptele adeveresc mereu acest adevăr: *când le merge bine agricultorilor, merge bine ţării întregi şi, prin urmare, şi casei Statului; când agricultorii îşi umplu hambarele, de au ce vinde în ţară şi ce exporta, merge bine şi populaţiei şi negoţului şi industriei.*

* * *

Guvernul şi al său Parlament ne-au dat şi o lege îmbucurătoare din toate punctele de vedere: legea pentru proteguirea podgoriilor şi a podgorenilor, care-i, în aceeaş vreme, o lege pentru proteguirea consumatorilor. Vor fi supraveghiate de aproape producţia şi negoţul vinurilor şi ale băuturilor spirtoase; falsificatorilor şi dispreţuitorilor legii le vor fi date amenzi de la 1000 până la 200,000 lei şi inchisoare până la trei luni, afară de confiscarea mărfurilor falsificate.

E cel dintâi mare pas spre înfrânarea alcoolismului, aşa cum trebuia făcut de multă vreme, fără nici un preget; au mai rămas de făcut şi alţii, tot atât de mari,

Ş. C.

FAPTE DE LAUDA

Din Obrejiţa (R.-Sărat):

— De vreme îndelungată fiind lipsită de îngrijiri inimoase, biserica dela noi luase o înfăţişare tristă; nepăsarea ori uitarea, pricinuită de griji şi necazuri, făcuseră pe săteni să lase locaşul Domnului într'o stare de neîngăduit.

Mulţumită gândului bun al d-nei Cecilia Pr. Iordache şi voinţei acestei fruntaşe a comunei, biserica a fost curăţită zilele trecute şi a luat o înfăţişare cuviincioasă.

— Costumul vechiu ţărănesc, atât de frumos şi atât de admirat de oamenii de bun gust, chiar de către străini, e purtat din ce în ce mai rar. Moda, ajunsă stăpână şi pe mintea ţărancelor şi ţăranilor noştri, a gonit costumele ţărăneşti în fundul lăzilor; ba chiar cele care au mai rămas sunt pe cale să se rătăcească şi de acolo.

D-şoara Victoria Ahir, învăţătoarea noastră, dă pildă lăudabilă, purtând costumul naţional la sărbători şi la slujbele de Dumineca ale bisericii, anume ca să-i vădească însemnătatea şi vorbind despre rostul lui, ori de câte ori are prilej.

C. G. — Obrejiţa.

Poeţii trebue să studieze nu numai limba, ci şi sufletul poporului, al poporului de jos, dispreţuit şi ignorant. Cele mai frumoase produse ale poeziei româneşti aparţin — cel puţin după judecata apuseană — poporului; restul se gradează în valoarea sa cam după cantitatea de spirit popular de care e străbătut.

T. CIPARIU
(Filolog român. 1805—1887)

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE **F. GÖBL FII S. A.**

BUCUREŞTI — No. 19, STRADA REGALA No. 19

Fondată în Anul 1865

LITOGRAFIE ▪ LEGĂTORIE ▪ LINIATURĂ

:: :: EXECUTĂ ARTISTIC LUCRARI DE TRI ŞI PATRUCHROMIE :: ::

Fabricile de Maşini

AND. RIEGER S. A.

SIBIU

Produce în calitate neîntrecută:

Maşini de scărmănat lână	Batoze de porumb
Batoze de treerat cu motor, manej, mână	Tocătoare
Motoare de 59 cai putere cu benzină şi motorină	Prese de ulei
Circulare cu motor 6 HP	Prese de struguri
Maşini de semănat porumb	Pompe de apă cu lanţ, cu mare debit
Vânturătoare, diferite modele	Maşini de tors

Preţ curent ilustrat şi oferte orcui gratuit!
Cereţi la toate depozitele din ţară produsele renumită „Reiger“.

No. 39

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE V... A."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 5 IUNIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 200 Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu
ROMANIA

UN GEN LITERAR RENĂSCUT

de EMIL ȘURCU

Slăbiciunile și păcatele oamenilor trebuesc biciuite mereu; dar e o cerință a vremii, ca ele să fie biciuite omenos, în chip delicat, desaprobarea și bătaia de joc îmbrăcând haina subțire a artei, în forma satirei și a fabulei.

Satira a fost și va fi totdeauna un gen literar vigueros. Despre fabulă se credea, însă, că e un gen dispărut; lucruri noui, mici capo-d'opere, vin să ne arate acum, că genul a renăscut, că e viabil și că poate avea o nouă perioadă de înflorire.

Acest gen a strălucit odinioară: în vremuri vechi, cu Esop (în secolul al VII a. Cr.) în vremuri mai noui, cu La Fontaine (1621-1695) și Florian (1755-1794). In literatura românească au fost mult prețuite și gustate, în prima jumătate a veacului trecut, fabulele lui Alexandru Donici (1812-1866) și ale lui Grigore Alexandrescu (1812-1885), deși ele, erau — în primul rând ale lui Donici, — mai cu seamă în privința inspirației, sub nivelul prețuirii lor de pe atunci; maeștri ai genului n'am avut.

Deși era de crezut, că pretențiile de gust literar au evoluat atât de mult, cu vremea, în cât «naivitățile» din fabule pot fi socotite că și-au trăit de mult traiul, felul cum sunt primite pretutindeni lucrările noui, cari dau din nou viață genului, dovedesc că genul prinde încă și că e gustat; cititorul, cult ca și cel simplu, admite cu plăcere, în anumite clipe, să-și vadă semenii — dacă nu să se vadă pe sine însuși—în ipostaze cari îi aduc zâmbetul pe buze, odată cu trezirea în suflet a unui sentiment ce nu e nici milă întreagă, nici dispreț desăvârșit.

Explicația posibilității de renaștere a fabulei mai poate fi și aceasta — și e de crezut că aceasta e în primul rând —: în fabulă, toată taina creiației nu este atât în invenția personagiilor și a situațiilor, cât în puterea de impresie a formei. Invenția banalizându-se cu vremea și forma neaducând nimic nou, nedepășind o versificare simplă, nemeșteșugită, de neînlăturat a fost ca genul să rămână sub nivelul gustului literar, aflat în continuă evoluție. Confirmarea acestei realități este în faptul vădit, că îndată ce maeștri ai formei au prins să se intereseze de acest gen și-au pornit să'l reabiliteze, fără ca invenția să fie mult schimbată, ci doar cel mult pusă în legătură cu actualitățile, genul a început să provoace un viu interes și să fie gustat cu aceeași plăcere, ca'n vremurile lui de mari succese.

Vorbind despre fabula propriu zisă, nu socotim ca specimen lucrarea scriitorului francez Pierre Mac-Orlan, *La Bête conquérante* (Bestia cuceritoare), apărută de curând și, pare'mi-se, tradusă și în limba română, pentru că lucrarea aceea, prin sensul ei și prin proporții, aparține genului nemijlocit înrodit cu fabula: e o satiră, cam în felul satirelor lui Swift. Dar sunt alte lucrări, remarcate și cât se poate de interesante, fabule tipice, în cari invenția, legată cu actualitatea și adeseori subtilizată în spiritul actualității, e îmbrăcată în admirabilă formă literară. Dobitoacele domestice și fiarele pădurilor, lucruri obicinuite din jurul nostru, ba câteodată și lucruri mai noui, prind să se ridice în două picioare, ca oamenii, chiar ca mulți dintre îmbogățiții de după războiu, și vorbesc despre lucruri mărunte și despre lucruri mari; tot ceea ce are sufletul lor rău, tot ce are mintea lor slab, iese la iveală; nerușinarea, lăcomia și invidia, răutatea și necinstea, prostia ori neputința de a simți ridicolul. Prin deosebire de *morala fabulei* de altă dată, care încheia fabula sentențios, în patru rânduri, *morala fabulei de astăzi* se desprinde adeseori din chiar desfășurarea micii acțiuni pe care o încadrează verificarea; iar versul e liber, necuprins obligator în număr hotărît de silabe, plin de imagini surprinzătoare, vioiu.

Meritul de a fi dat iar viață fabulei, la noi, dându-i noui puteri de sugestie și noui năzuințe — susținute — de moralizare, e al poetului țărănimii noastre, Vasile Militaru. Fabulele lui sunt gustate și prețuite fără rezerve; ele oglindesc o mare parte dintre păcatele vremii de azi și versul lui le dă o putere de viață, pe care mulți nu ne-o puteam închipui cu putință; ele trăiesc — prinzând în nota lor biciuitoare sufletul vremurilor noui, cu ceea ce el are de neertat — și, prin valoarea lor literară, își hotărăsc de pe acum loc de seamă în istoria literaturii românești*).

O coincidență interesantă, care dovedește că Vasile Militaru a avut deplină dreptate, nesocotind fabula ca un gen anacronic și perimat: «...în Polonia, Julien Ejsmond, autor de fabule și satire, e pe cale să ajungă — scrie revista cehoslovacă *L'Europe centrale*— unul dintre scriitorii cei mai gustați. Ediția alor sale *Fabule* a fost epuizată în câteva luni. In a sa nouă culegere *Arta de-a înjura* (titlul cam păcătuește**), el pune în scenă diferite animale, cari judecă, fără bună voință, biurourile, administrația și alte instituții. Singur măgarul e totdeauna mulțumit și găsește că toate merg bine. D. Ejsmond are darul de a spune, surâzând, lucruri foarte adânci și foarte adevărate. Nimic nu scapă zeflemelelor d-sale».

Fabula e renăscut.

Genul e salvat. El înfățișază, de sigur, greutăți mari; greutățile lui pot fi însă învinse, prin humor sănătos, prin subtilitățile și frumusețea formei.

*) *Fabulele* lui Militaru vor apare în curând în volum, în editura ziarului „Universul".
**) Nota noastră.

SĂRBĂTORIREA UNUI MARE DASCĂL

O mare și frumoasă sărbătoare, în lumea apostolilor școalei:

La 29 Maiu a fost sărbătorit — mai presus de înțelesul obicinuitelor sărbătoriri oficiale — profesorul Petre Dulfu.

Mărturisire de dragoste și admirație, sinceră, fără alte îndemnuri de cât ale inimei și ale convingerii, adusă bătrânului distins, inimos și simpatic, care 40 de ani, prin talentul său pedagogic, și-a sfințit chemarea, a sfințit catedra, trecând elevilor și elevelor sale, la pregătirea lor pentru cariera dăscălească, focul sacru al datoriei înțelese.

Din toate colțurile țării, peste cinci sute de elevi și eleve, ajunși la rândul lor dascăli, au luat parte la această mărturisire de simțimânte frumoase, vădind astfel recunoștința lor adâncă, pentru învățătura datorită înaintașului lor.

Colegii și numeroși prieteni și admiratori, cari l-au socotit, totdeauna, pe sărbătoritul fruntaș al învățământului normal, înțelept și vrednic slujitor în altarul culturii naționale, admirabil camarad inimos și voios, adunați în jurul său și cu acest prilej, în sala festivă a Școalei normale a «Societății pentru învățătura poporului român», i-au dat noui dovezi de admirație și prietenie adevărată.

D. Petre Gârboviceanu, directorul vechei școli normale a «Societății», vorbind despre vremurile când Petre Dulfu a venit, «de peste munți», «în țară», a amintit că, dacă această școală a ajuns să fie socotită pepiniera cea mai bună de apostoli sătești, faima ei se datorește în foarte mare măsură contribuției sărbătoritului, care-și încheie, fericit, o carieră strălucită.

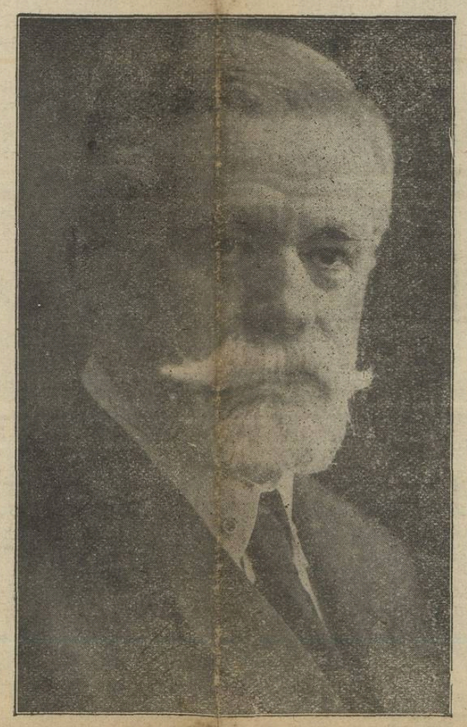

D-l PETRE DULFU

D-na Pogoneanu, în numele directoarelor venite succesiv la conducerea școalei normale de fete «Elena Doamna», a evocat anii frumoși în cari Petre Dulfu, ca profesor de psihologie, la Școala centrală, a lăsat amintiri de nesters fostelor sale eleve, prin însușirile sale de eminent pedagog.

D. Ștefan Cicio-Pop a adus omagiile Ardeaulului; d. general Mușoiu, pe ale Legiunii române, care, alcătuită din ofițeri și subofițeri de rezervă, învățători, a dat partea ei de vitejie și de merit la izbânda războiului, purtat pentru întregirea neamului.

D-na Anghelescu, urmașa d-lui Dulfu la catedra de pedagogie a Școlii normale; d. Theodosiu, urmașul maestrului la Școală normală de băeți; d-ra Florica Georgescu și d. Petre Radu, foști elevi; d. Ghiață, subinspector școlar; d. Teodor Castrișanu, fost elev, în numele d-sale și în al d-lui Stelian Popescu, directorul marelui ziar popular *Universul*; d. profesor Matieșescu; d. profesor universitar Longinescu, în numele Ministrului instrucțiunii; d. Lungulescu, în numele Casei școalelor; și mulți alți părtași la bucuria sărbătoritului, au amintit cu căldură — spre adânca mulțumire a celui care asculta meritata evocare a meritelor lui — ce-a fost Petre Dulfu, ca român, ca mare dascăl, ca literat.

Cultura poporului se socotește fericită, putând uni omagiile ei sincere, cu ale celor cari i-au mărturisit marelui dascăl dragostea, admirația și recunoștința lor.

CULTURA POPORULUI

LITERATURA D-lui PETRE DULFU

de TEODOR CASTRIȘANU

O cercetare amănunțită a operei literare, realizată într'o activitate intensă de peste o jumătate de veac, cum este activitatea d-lui P. Dulfu, nu se poate face, fără să se țină seama de faptul, că ea este în primul rând intim legată de întreaga viață și tendință spre libertate a poporului nostru.

Epoca de frământare și de avânturi — în care s'a desăvârșit sufletul românesc, — trebue să păstreze între gloriile ei pe toți acei fii ai Ardealului năpăstuit, cari aveau să aducă în mica țară liberă nădejdea românimii îngenunchiate de peste Carpați. Așa au descălicat Slavici, Reteganu, Coșbuc, Chendi, Iosif, Goga, Ion Gorun, acea strălucită falangă de minți luminate și de suflete chemate să cânte libertatea cea mare a neamului nostru.

Am putea spune, că adevărata noastră viață literară—ca un exponent al idealurilor sociale și naționale — și-a săpat albia largă și cu scrisul acestor fii ai Ardealului, îndârjiți în luptele lor cu maghiarii și conștienți de menirea lor și a neamului nostru.

Dacă numărul acestor cruciați ai idealului nostru național e mare, — opera realizată de ei e în mare măsură însăși România mare de astăzi. Intr'astfel, literatura a deșteptat dragostea de moșie a poporului și l-a pregătit pentru zilele mari, pe cari le trăim.

Maestrul Dulfu a fost unul dintre acești înaintași. Povestea vieții lui se aseamănă cu a tuturor acestor apostoli. Intr'un sat modest, cuminte, uitat de D-zeu și de stăpânire, pe o coastă de munte... Poate e scriitorul pe care-l avem din colțul cel mai din spre Soare-apune al țării noastre — din ținutul cel mai urgisit de asupritori. Un copil de român, care știe puțin românește, dar care poartă în înima-i micuță simțirea strămoșilor și trăiește întreaga teroare a unui naufragiu național iminent..

La Baia-mare, într'a patra gimnazială, conșcolarii români îi pun la îndemână scrieri românești. «Doinele» și «Lăcrămioarele» lui Alexandri i-au luminat zilele. Trebue să se fi deschis în mintea feciorului porți de vrajă și de cântec — trebue să se fi petrecut în el ceva din revelațiile de care vorbește scriptura: priveliști nouă, idealuri nouă, simțiri nebănuite, care-i copleșeau dintr'doată sufletul fraged...

Pe urmă, ani de muncă la Cluj, unde obține la 1881 titlul de doctor în filosofie. O activitate literară intensă, la «Șezătoarea», «Familia», «Amicul familiei» și «Cărțile săteanului român».

Profesor de pedagogie la București, director al școalei normale din T. Severin, și apoi iarăși în Capitala țării, P. Dulfu n'a încetat o clipă să cizeleze versuri și să-și consacre munca pentru luminarea poporului. Comoara neprețuită, inepuizabilă, care este literatura noastră populară, i-a pus la îndemână elemente din care, cu talentul și priceperea sa, maestrul Dulfu a plămădit «Isprăvile lui Pacală», lucrare neîntrecută prin verva și veselia sănătoasă, care o caracterizează. Apoi, «Legenda Țiganilor» (Buc. 1896), «Snoave» (1903), admirabilul poem «Gruia lui Novac», ca și «Făt-Frumos», sunt pentru dânsul nenumărate prilejuri de a îmbogăți literatura noastră cu lucrări de neprețuit, prin frumusețea limbii și prin dragostea de credințele, tradițiile și nădejdiile neamului nostru.

Versul curgător, firesc, simplu a înlesnit popularizarea literaturii maestrului Dulfu, — literatură destinată, prin excelență, celor atât de mulți, pentru cari știu să scrie atât de puțini. Un studiu amănunțit ar putea cuprinde însă și o latură în care să se cerceteze influența, pe care a exercitat-o scrisul d-lui Dulfu asupra mișcării noastre literare și în special asupra semănătorismului: — căci, dacă la «Semănătorul» a colaborat efectiv abia din Mai 1907 — a contribuit însă la crearea acestei mișcări de întoarcere la matcă a literaturii române, încă din primii ani ai activității sale.

Neapărat, că nu'i se va putea contesta niciodată locul pe care-l merită în scrisul românesc contimporan; că vremea, care e cel mai bun și mai cinstit judecător în artă, va avea să deosebească și să aleagă care din numeroasele lucrări ale maestrului, vor trebui să rămână neuitate, pentru meritele lor literare.

* * *

Nu se putea ca revendicările Ardealului să nu influențeze lira poetului. Suflet echilibrat, ponderat, sănătos, P. Dulfu nu s'a lăsat furat de diferitele «maniere» literare, nici de pesimismul imprumutat din literatura eminesciană de mai toți scriitorii săi contimporani. Sfătos și senin, P. Dulfu a izbutit să fie, în poezia hărăzită poporului, ceeace a fost I. Creangă în proză. Personagiile sale — ajnuse eroi de epopee populară — trăesc și se mișcă în virtutea unui principiu de sănătate și fizică și spirituală. Anton Pan înfățișa metehne omenești și se străduia să tragă imediat învățătura, morala, concluzia didactică. P. Dulfu întrebuințează un procedeu mai potrivit, — dacă e vorba să examinăm din punct de vedere pedagogic opera sa —, deoarece, mărginindu-se să nareze faptele într'o formă cât mai plăcută și mai poetică, nu ține neapărat să insiste asupra laturii de îndrumare și de morală, deși toate lucrările sale sunt tocmai înzestrate cu un netăgăduit și profund caracter moralizator. Superioritatea mijloacelor utilizate de către d-l P. Dulfu este astfel evidentă.

Dar să revenim la poezia, pe care ne propuneam s'o cercetăm mai deaproape în această parte a articolului nostru, — și anume la poezia patriotică. Și aci, ca dealtfel în toată opera maestrului, trebue să subliniem aceeași ponderațiune cu adevărat uimitoare: lipsit de grandilocvență sforăitoare, întrebuințând mijloace de expresie noui și cumpătate, ferindu-se de locuri comune, d-sa a realizat poezia patriotică, sinceră și inspirată. Martirii Ardealului, «oțeliți în lupte grele», purtați prin temnițe ungurești,

«Intra-vor neînfricoșați,—
«Tovărășiți în închisoare
«De dragostea a mii de frați
«A tot ce e român sub soare»

[în mâni ca ramuri verzi,
pentru ca să iasă din lanțuri]

«.. mai agori, mai ne'nvinși
«Din focu-atâtor suferințe,
«Și'n suflet par'că mai aprinși
«De noul sfintei biruințe».

Nu trebue să uităm, că toate versurile acestea, apărute în volumul: «Visuri împlinite» (București, C. rom., ed. II) au fost scrise intre 1878 — 1890 și că ele sunt o mișcătoare pildă de puterea profetică a poeziei d-lui P. Dulfu și mai ales de nestrămutata sa credință în desăvârșirea noastră națională.

La 22 ani, studentul Petre Dulfu din Cluj scria, în anul luptelor noastre cu turcii, o odă «ostașilor neatârnării», pe care ne facem plăcerea s'o cităm în întregime:

«Flăcăi ce'n câmp la Plevna, pe crivăț, pe ninsoare,
«Dați piept cu oastea dârză a Turcului păgân,—
«Fii scumpi ai României, nădejdea 'nălțătoare,
«Și fala, de-azi 'nainte, a tot ce e Român!
«Din feți-frumoși vă trageți, pe cari în vitejie
«Nici Smeii să-i întreacă putere n'au avut?
«Sau îngeri din văzduhuri v'au dăruit tărie,
«Ca să luptați: cum nimeni pe lume n'a crezut?
«Citesc a voastre fapte și inima-mi tresare
«Și sufletu'mi clocote; căci par'că văd în voi
«Luptând pentru-a moșiei și-a vetrei apărare
«Pe-ai lui Mihai sau Ștefan nebiruiți eroi.
«O, de-ar putea slăviții: Mihai, Ștefan cel Mare,
«Din groapa lor, o clipă, să iasă pe pământ!...
«Sau nu! isbânda noastră, voinici cu brațul tare,
«Azi duce bucurie și celor din mormânt!
«'Nainte, mândră oaste, înainte ne 'nfricată,
«Pe urmele măreție ale strămoșilor!
«Și steaua României, de vremi întunecată,
«Curând se va preface în soare lucitor!»

iar în 1884, cânta, în admirabila sa poezie «Transilvaniei», deopotrivă jalea de-a o vedea îngenunchiată și nădejdea de a trăi isbândirea idealului ei de desrobire. Iată ultimele două strofe, în cari virtuozitatea poetului se împlinește cu măreția credinței lui patriotice

«Mamă, nu mă jeli!... Se poate
«Roabă tu să mori, când văi,
«Plaiuri și costițe, toate,
«Pline-s de feciori, de-ai tăi?
«Parcă-i văd cum se ridică

«Vifor, toți... și de pe trup
«Ca pe-o sfoară subțirică
«Lanțul ucigaș ți-l rup!
«Tirania 'ncremenește
«Pe-al ei tron înalt... Și jos
«De pe tron se prăbușește,
«In mormânt intunecos...
»Iar din umeda 'nchisoare
«Tu cu pieptu-aprins de dor,
«Falnică eșind la soare,
«Mergi spre-un falnic viitor!»

Spiritul profetic al poetului se evidențiază cu prisosință în poezia «Vedenie», pe care a scris acum 40 de ani:

«Doi nori negri, doi balani, colo, iată-i s'au ciocnit,
«Fulgere brăzdează cerul într'apus și răsărit;
«Trăsnetele cad.... să sfarme parc'a lumii temelii.

. . . . . .

«Ați mai pomenit vr'odată pe pământ așa urgie?
«Și mereu se'ntinde focul... și mereu vâltoarea crește,
«Geme din adânc pământul... firea'ntreagă se'ngrijește...
«Ale lumii neamuri, toate, cu ochi plânși spre cer privesc...

. . . . . .

«Doamne, Doamne!... fie-ți milă și de Neamul romînesc!...»

II

«A! dar unde-s norii negrii, ce vărsau scântei și pară...
«Au pierit ca prin minune. E senină bolta iară.
«Munții, văile, răsună de cântări înălțătoare.

. . . . . .

«Ce frumos, după furtună, strălucește mândrul soare!
«Iar sub cerul larg, în preajma luminoșilor Carpați,
«Ce zăresc? O largă horă!.... Și'n ea cine-s înșirați?....
«Doamne!... horă ca aceasta n'am mai pomenit în viață!...
«Sânt Românii, pân'la unul.... Veselia-i pe-a lor față....
«Pentru ce l'a ei privire simt că inima-mi tresare,
«Mi se bate'n piept și crește de-o plăcere-așa de mare,
«Cum în lume n'am avut și cum, poate, n'o să am?....

. . . . . .

«Căci e hora ce unește pe vecie 'ntregul Neam».

Apostol al unirii, Petre Dulfu nu a cântat numai suferințele Ardealului și dragostea de țară a fraților noștri de peste Carpați; el și-a înstrunat lira și pentru românii ce zăceau sub călcâiul muscalului. Iată, de pildă, trei strofe, de o rară frumusețe, în ritm popular, din poezia «Dor de frați»:

«M'am jurat azi noapte în gând
«Să trec Prutul înnotând,
«Să dau mâna fraților,
«Să-mi alin cumplitul dor.

«Prutu-i tulbure de tot,
«Unde-i chip să-l treci în not?...

«Doamne! seacă-l până'n fund,
«Să rămâie numai prund!

«Să-l trec cu picioarele,
«Să-mi văd surioarele....
«Să-l străbat.... din fugă, drept,
«Frații să mi-i strâng la piept.»

Și astfel, d-l Petre Dulfu a avut fericirea să poată cânta unirea Basarabiei, «Alba-Iulia», «România-mare», să-și vadă împlinit visul pentru care atât de puțini dintre cei ce au sângerat pentru înfăptuirea lui, l-au putut vedea realizat.

(Continuarea și sfârșitul, în numărul viitor).

BOUL

de V. MILITARU

Pe luncă, într'o ceață de aur, deasă, grea,
Stă soarele s'apună sfârșind al zilei drum..
De patru ori mai lungă s'așterne umbra mea,
Pe fânul nalt și reavăn prin care merg acum....

Miresme dulci... răcoare... și-un țârăit de greeri,
Ce nu știi când sfârșește și nici când a'nceput
Te'ndeamnă lunca toată acuma s'o cutreeri,
Pe fiecare floare să pui câte-un sărut.

In limpezișul unei livezi cosită eri, —
Ca'ntruchipat din piatră, voinic, pe gânduri dus,
Un bou, în ochi c'o ceață de vis și de dureri,
Privește lung la focul ce arde în apus...

E-atâta măreție în greaua neclintire
A boului ce naște și moare'n legi de fier,
In cât—aevea'mi pare, că el, în larga fire
Cuprinde toată zarea, abia'ncăpând sub cer

Și, nu știu cum, în suflet simt un îndemn păgân:
Ca la un zeu puternic,— aci'n altarul luncii, —
Să'ngenunchez în fața plăvanului, pe fân,
Și să mă'nchin lui: robul neistovit al muncii.

Ceeace înalță o națiune, ceeace-i inspiră demnitate și tărie, nu este atât desvoltarea prosperității sale materiale, nici îmbelșugarea produselor industriei sale, nici înmulțirea capitalurilor și averilor, nici luxul vieții casnice, ci respectul pentru eroii și gloriile naționale de orice fel, ci iubirea către pământul natal, pentru păstrarea căruia s'au luptat generațiile trecute, ci iubirea către limba și datinele pământești, moșteniri scumpe, rămase din vechime. Fără de aceste elemente, spiritul național piere, inima se sleește în recile speculațiuni și în întreprinderi egoiste ale industriei și ale negoțului.

AL. ODOBESCU

CITIȚI IN PAG. a II-a și a III-a:

Cântecul popular românesc (IV) de M. VULPESCU

Discuții asupra artelor frumoase de V. BILCIURESCU

CÂNTECUL POPULAR ROMÂNESC

IV.

de M. VULPESCU.

Un mare compozitor de muzică, francez, Vincent d'Indy, în introducerea făcută volumului de cântece populare, pe cari le-a strâns din ţinutul Vivarelului (provincia lui), zice următoarele:

«Este bine ştiut astăzi, de toţi cei ce se îndeletnicesc cu aceste chestiuni, că istoria, propriu zis, nu are nimic face cu cântecul popular.

«Ţăranul nu se preocupă în nici un fel de evenimentele politice din timpul său, nici chiar de oamenii mari pe cari el îi apropie câte odată. Ca soldat, el nu ştie numele bătăliilor la cari a luat parte şi nu cunoaşte cauzele tratatelor, cari i-au dat posibilitatea să se înapoeze la cămin; plugar, ori cioban, el îşi va cânta pământul, dorul, şi atâtea mici lucruri din viaţa sa de toate zilele, fără să'l preocupe evenimentele istorice la cari ţara lui poate lua parte.

«Peripeţiile unei fete, care se îmbracă soldăţeşte, pentru a-şi urma iubitul la oaste, i se par cu mult mai importante, de cât războaiele lui Turenne, sau ale lui Napoleon; iar suspinele unui îndrăgostit, părăsit de mândra lui, îl mişcă cu mult mai mult, de cât revendicările bisericii Galicane, ori plângerile «Statelor generale».

Nu pot aduce dovadă mai desăvârşită, în ce priveşte origina, cauzele cari au dat naştere majorităţii folkorului muzical şi poetic român. Poporul român, cu sensibilitatea lui, mai mult de cât multe alte popoare de pe acest glob, se lasă şi el impresionat de aceste evenimente, mici în aparenţă, dar cari sunt puncte în depărtare ale celor mai mari probleme sufleteşti.

Multe însă, dintre cântecele noastre, evocând date, evenimente şi persoane ce au fost cântate, le putem lua ca centre, în jurul cărora s'au învârtit epoci din viaţa poporului nostru; ele ajută o înţelegere adâncă a acelor epoci şi a stărilor sufleteşti pe cari epocile evocate le-au înfăţişat.

«Doina haiducului», «Doina lui Jianu:»

«Iancule Jianule,
Unde'ţi sunt pistoalele?
Iancule ce-ai târguit?
— Dat-am aur şi argint,
Dat-am o dublă cu vârf
Pe vre-o cinci oca de plumb,
Să duc la băieţi în crâng,
Că băieţi-s făr' de minte
Şi nu ştiu trage la ţinte.
Trag la naiba, prin pustii
Nu ca nime 'n cărnuri vii».
(Oltenia)

«Doina moldovenească:»

«Trage'i, Radule, din cimpoiu,
Doina cea de griji şi de nevoi,
Şi mi-o trage legănat
Ştii, cu plâns amestecat».
. . . . . .
. . . . . .
«Aveam casă, aveam masă,
Aveam nevastă frumoasă,
Aveam plug cu patru boi
Şi leşuri cu păpuşoi;
Dar pârliţii de ciocoi
Mi-au luat şi plug şi boi».

Din aceste două doine, lesne se poate vedea epoca în care ele au apărut. Este, sigur, vorba de Epoca fanarioţilor, şi literatura noastră populară, ştim, este tare legată, în evocările producţiei sale, de aceasta epocă. Exemplele de faţă, le cred dintre cele mai reprezentative, dintre cele mai puternice. «Doina moldovenească» în special zugrăveşte puternic sufletul moldoveanului, mai domol, mai îndurător. Din liniile muzicale, simţim, şi chiar unui străin îi va fi uşor să'l ghicească, pe moldovean şi sufletul lui. «Doina haiducului» şi «a lui Jianu» reprezintă iarăş, perfect, aceastăă rasă dârză şi puţin mlădioasă. Rasa asta voluntară şi aprinsă. Aci se simte mândrie şi independenţă.

In Transilvania, «Moţul la drum» arată un vulcan ce clocoteşte, ascuns sub o resemnare aparentă;

„Hi! la deal şi hi! la vale,
Că n'am ce'ţi da demâncare.

A plecat moţul la ţară
Cu strâchini şi cu ciubară.

A plecat ţară strină
După bine şi făină.

Munţii noştri aur poartă,
Noi cerşim din poartă 'n poartă."

In primele două fraze muzicale, izbucneşte, ca 'n sunete de trâmbiţă, revolta, ce pare un strigăt a mii de voci laolaltă.

Iar în cele patru fraze muzicale ce urmează, se vede par'că o chibzuire, o reculegere, ce'şi pictează nădejdea în ultimile două măsuri, ce's scăldate, s'ar zice, de soarele Neapolului.

Cu „Cântecul recrutului" din Transilvanla, iarăşi se poate fixa un eveniment, o stare de lucruri, care arată cu ce inimă se duceau flăcăii români să slujească sub grade cari nu erau de legea lor.

. . . . . .
„Dari-ar Dumniazău un foc
Să 'mi arză Sibiul tot,
Să rămâie numai parii
Să se 'nţepe ghinărali, —
Ghinăralii şi măiorii
Cari-au cătănit feciorii."

Sau cu acest cântec, ieşit din Războiul întregirii neamului:

„Foaie verde trei granate,
A trimis Regina carte:
Fetele să nu mai poarte
Coade lăsate pe spate,
C-avem fraţiori la moarte,
Fraţiori de-ai tinerei
Şi trec gloanţele prin ei, —
Tinerei făr' de mustaţă
Trece glonţul şi'i înghiaţă!

Exemple s'ar putea da la infinit cu baladele ce-au marcat, unele din ele, evenimente din viaţa domnitorilor noştri, a haiducilor, etc. Ceea ce ne interesează însă de aproape pe noi, ca popor, este, cum am repetat-o, manfestarea sufletească în ce are ea, ca notă personală în aceste cântece, concepţia pe care ţăranul o pune în linia muzicală, mai ales.

După teoria muzicală, cunoaştem elementele, ce iau parte la formarea unui cântec şi aceste elemente sunt unice pentru toată muzica de pe pământ: distanţe între tonuri, accidenţii ce urcă ori coboară nota, semne ce ne spun că un cântec trebuie cântat mai încet ori mai repede.

Pe ce ne bazăm, atunci, spre a face dinstincţia între ceea ce aparţine unei rase şi alteia, mai ales când asemănările sunt prea evidente?

Numai execuţia exactă ne poate da un adevărat criteriu.

Un cântec de joc în Bulgaria, în Turcia europeană, în Grecia şi în toată Serbia orientală, diferă complect în execuţia şi ansamblul lui, de un joc românesc. Asta privind înspre orientul balcanic, de unde se crede că ne-au venit unele inspiraţii. Privind spre Rusia, comparaţia iarăşi nu se poate face; iar în partea Nord-Vestică nu găsim nimic comun cu muzica noastră populară.

Atmosfera aceasta, în execuţie, trebuie observată şi bine fixată în ceea ce ne priveşte pe noi. Prea ne-am lăsat repede înfluenţaţi în vremurile mai noui de ceeace nu este al nostru. Ca şi în pictură, ne place să întrebuinţăm procedeuri ce nu's ale noastre. De la Grigorescu nu mai vedem pe nici o pânză toată simfonia culorilor ce'i propie ţinuturilor noastre. Prin expoziţii şi ministere, — las'că nu-i un tablou într'o sută care să ne dea scene şi colţuri din ţara noastră, — dar par'că se urmăreşte înlăturarea personalităţii noastre etnice.

Zic, toată această atmosferă muzicală trebuie fixată cu toate sonorităţile ei. O horă pe 'nserate, ori în bătaia soarelui, un cântec pe uliţă, supt lună, s. a. m. d., au o atmosferă sonoră, ce nu'i deloc la fel cu cea din alte ţări, a altor neamuri, a altor naţii. Gama, cu toţi accidenţii ei, este aceeaşi; dar în cazurile astea de comparaţie, ceea ce ni se pare esenţial—gama—dispare, aproape, ne mai devenind decât un accesoriu şi ceea ce se desprinde, ceea ce ne impresionează, rămâne numai atmosfera. De câte ori într'o călătorie nu am simţit acest lucru, această lege?

De ce la auzul unei pagini muzicale simţim numai decât şi, fără greutate, suntem în stare să spunem că'i spaniolă, italienească, franceză, rusă, orientală, etc?. Prin notele ce alcătuesc acele cântece? Nu. Simţim realitatea din atmosfera ce se desprinde.

Rămânem copleşiţi în faţa tablourilor lui Grigorescu, sau a unei hore de Ionel Ioanid. Sufletul ni se umple. Am vrea să respirăm, şi parcă nu vrem să rupem firul unei satisfacţii depline. Nu vrem să ne mai depărtăm ochii. Acelaşi proces sufletesc se întâmplă la auzul unei doine, zisă din fluer, ori la a unui cântec dela ţară. Acelaşi lucru, la văzul unui frumos costum naţional.

De ce?

Muzica, în adevăr, e regina artelor. E cea mai grea, cea mai înaltă. Şi, după cum am mai spus, chiar când marii maeştri ştiu tot secretul acordului, dar sufletul lor nu'i acordat la tot cu ce am spus până acum, pentru muzică pot fi muzicanţi desăvârşiţi, însă pentru viitor n'au pus nimic la zidirea naţională şi nici pentru posteritatea lor. Cei mai mari muzicanţi ai omenirii, sunt specimene perfecte ale rasei care i-a produs.

Granados, Manuel de Falla (spanioli), Grig (norvegian), Beethoven (holando-walon), Wagner (german) Mussorgsky (rûs) Debussy, Berlioz, D'Indy (francezi), etc... In muzica fiecăruia dintre aceştia se găsesc sufletul şi ţara lor. A face muzică şi a nu reprezenta rasa adică a nu te naşte din sufletul rasei tale, însemnează să te îneci, ori să te pierzi, ca un satelit printre ori pe lângă unul din aceste chintezenţe. Pe când, în mod matematic, primul nostru muzicant, care ne va da pe noi în muzică, după cum Grigorescu ne-a dat în pictură, dela sine şi fără nici o zarvă, va trece alături de cei număraţi mai sus.

Mulţi muzicanţi mari au făcut opere cu subiecte străine rasei lor. Exemplu; un mare muzicant francez a făcut o operă cu subiect oriental. Ce este oriental în acea operă? Costumele, decorurile, chipurile pe cari artiştii şi le fac. Iar în muzică, acele caracteristice ale muzicii orientale, pe cari toţi le cunoaştem. Dar fondul şi concepţia sunt franceze.

Am luat un exemplu, procurat de un compozitor francez, cum aş fi luat orice exemplu de la orice altă naţie, căci mulţi sunt acei muzicanţi cari au făcut la fel.

La auzul unei astfel de opere, ce-i mai interesant este, că nu trebuie să ai o prea mare educaţie muzicală, pentru a putea constata ce concepţie se desprinde din execuţie.

Este lucru cert, că numai în sufletul nostru şi în tot complexul lui, putem afla pentru creaţiile noastre scânteia eternă, care reprezintă un adevăr etern: sufletul rasei.

Muzica populară ne poate îmbogăţi sufletul, ca şi literatura. Ne poate forma gândul şi simţurile. Ne poate îndruma conştiinţa, către concepţii mari, eşite din viaţa noastră. Muzica populară e culoarea aceea vie ce mângâe ochiul sufletului, înălţându-l.

INTRE SATE ŞI ORAŞE

de LEONTIN ILIESCU

Ne-am obicinuit să credem că o prăpastie adâncă este între sate şi oraşe. Această credinţă se întemeiază pe deosebirea caracteristică dintre viaţa rurală şi cea orăşănească. Este adevărat, că felurile de viaţă nu se aseamănă, dar aceasta se datoreşte mai ales îndeletnicirilor de natură diferită. Viaţa în aer liber, în inima naturii, ferită de îmbâcseala civilizaţiei urbane, a dat ţăranilor o mentalitate ce, desigur, nu se prea aseamănă cu aceea a orăşenilor. La accentuarea acestei deosebiri a mai contribuit, pe deoparte ifosul de suveranitate al orăşanului faţă de sătean, şi, pe altă parte, neîncrederea acestuia din urmă şi teama întrucât priveşte cinstea sufletească a celui dintâi faţă de el.

Pricinile acestei deosebiri— care, în nici un caz, nu e aşa de prăpăstioasă pe cât s'ar crede— sunt multe. Viaţa urbană s'a saturat vizibil de amestecul variat al neamurilor deosebite şi din această cauză sufletul orăşenesc aproape că nu mai este curat românesc, adică nu mai poartă sigiliul adevărat al rasei.

Plăcându-i să domine satele, orăşanul, în chip firesc, şi-a înstrăinat sufletul săteanului. Acesta a devenit bănuitor, şi aşteaptă în orice clipă să fie amăgit de celălalt, şi s'a înarmat, de aceea, cu un vicleşug ce'l apără de greutăţile aparente sau reale ale legăturilor sale cu lumea oraşelor.

Nu tot aşa se petrec lucrurile în străinătatea civilizată. Acolo satele sunt un fel de prelungire a oraşelor, iar civilizaţia acestora, progresele lor tehnice, ştiinţifice, culturale şi artistice au cucerit cu totul sufletul şi spiritul ţărănesc. Ţăranul, acolo, a învăţat să trăiască viaţa îngrijită a orăşanului El a învăţat carte cât şi orăşanul, dar nu ca să ajungă funcţionar sau liber profesionist, ci pentru luminarea propiei sale minţi şi ca să-şi cârmuiască mai cu temeiu gospodăria şi, la chemare, gospodăria comunei.

Astfel stau lucrurile în ţările scandinave, în Danemarca, Belgia, Olanda, Sviţera şi încă în alte ţări de pe aceeaş treaptă, unde sătenii sunt oameni isprăviţi, adică sunt oameni cu multă ştiinţă de carte şi mai ales cu pricepere multă ca să se folosească, fără greş, de înţelepciunea dobândită prin puterea cărţii.

Dar nici acolo n'a fost în totdeauna astfel. Acum o sută şi mai bine de ani, era aproape ceea ce e astăzi la noi şi multă neştiinţă de carte erâ.

S'au speriat însă dregătorii acelor ţări şi s'au temut să nu dea carul Statului de râpă cu nesocotinţa lor. Şi s'au aşternut cu voe bună şi cu răbdare la muncă, stabilind un program de lucru, pe care guvernele îl moşteniau unul dela altul. Nu se certau guvernele pe sisteme şi metode, ci mergeau oblu pe drumul bătut de înaintaşi.

La dreptul vorbind, n'ar trebui să fie nici o deosebire între sate şi oraşe în ceea ce priveşte înţelegerea dintre oameni.

Cu generaţia de acum nu se mai poate face însă nimic.

Ea e ca şi pierdută pentru opera de îndreptare, atât de necesară.

Dar, în cazul acesta, ce este de făcut? Ar fi să organizăm schimburile de copii în vârstă de şcoală. Copiii de săteni să meargă vara, în lunile de vacanţă, în familiile orăşeneşti, ca să deprindă felul de viaţă al acestora, iar copiii orăşenilor să meargă la ţară ca să cunoască viaţa familiară de acolo.

Curentul acesta se poate răspândi prin actualii învăţători şi preoţi de sat, în perfectă înţelegere cu institutorii oraşelor, mai ales că unii dintre aceştia au fost, la începutul carierii lor, învăţători.

Noi punem problema la ordinea zilei, într'un cadru foarte puţin desvoltat, dar destul de cuprinzător, ca să poată fi cercetată şi pricepută de cei pe cari atari probleme nu-i lasă indiferenţi.

DIN DOMENIUL ŞTIINŢELOR

LAMPA ELECTRICA

Lampa electrică, care se întrebuinţează azi, e datorită lui Edison. Acesta-i cel care a dus la bun sfârşit principiul pe care'l imaginase el însuşi. Lampa avea la început firul interior de cărbune. Acuma lămpile au firul metalic, din elementul numit tungsten.

Firul de cărbune, dela început a impus experienţe lungi, până ce s'a ajuns ca lampa să lumineze şi să dureze.

Edison avea pe atunci 30 de ani.

Era nevoie de câte o jumătate de zi, ca să fie montat un fir. Edison lucra cu încă şase ajutoare. Lampa însă nu mergea. Cel care o monta se descuraja. Edison intervenea: «Să mai încercăm odată; poate găsim unde'i cusurul».

Şi aşa s'a inventat lampa, experienţă după experienţă, Edison încurajând mereu pe lucrători, încrezători în succesul final.

Ajutoarele sale stăteau noapte după noapte în laborator; lumina zilei îi apuca acolo; Edison, cu câteva cărţi puse căpătâi, se odihnea pe o masă timp de o oră sau două.

— «Un pat moale nărăveşte pe om», zicea el răzând.

Pe lângă entuziasmul şi energia lui, caracteristica lui Edison era gluma. Nu era lucru, ori cât de serios ar fi fost, căruia să nu'i vadă şi partea de râs.

Observând că lampa arde mai bine şi durează mai mult, dacă i se scoate mai mult aer din para de sticlă, unde e închis firul incandescent, unul dintre asistenţi spuse, glumind, celui ce făcea sticlele, că ar fi bine să le «*sufle*», nu în laborator, ci suit sus într'un balon, deasupra atmosferei, unde nu e aer de loc.

— «Ideea e minunată», zise Edison, făcând cu ochiul.

«Cred că am putea lua şi brevetul de invenţie»,

— «Dar cum ai să faci lipirea sticlei, fără aerul care e necesar flacării pentru lipit, întrebă *suflătorul*».

— «Ai nimerit-o», adăogă Edison, prefăcându-se contrariat. «Nu mai poate nimeni să găsească o idee minunată, fără să se găsească altcineva, să spună că nu se poate».

«Nu mai e nici un sorţ de izbândă în vremurile de azi, pentru inventatori».

In laboratorul lui Edison, venea foarte des bătrânul scoţian Mackenzie, care îl învăţase pe Edison telegrafia, pe când acesta era tânăr.

Mackenzie umbla fără rost prin laborator şi istorisea anecdote scoţiene, germane şi irlandeze.

Intr'una din zile, Edison carboniza diferite feluri de substanţe, cari îi serveau ca filamente (fire) în încercările cu lampa.

— «E ceva pe care nu l'am încercat până acuma» strigă el; şi smulse un fir din favoritele scoţianului.

Lampa «*Edison-Mackenzie*», aşa a numit Edison lampa aceasta de experienţă, al cărei filament era făcut dintr'un fir din favorite, şi care ardea ca o culoare roşiatică.

«Şi la ce culoare vă aşteptaţi, băeţi — adăogă Edison— când purtăm aşa favoriţi ca astea» ?...

Nu numai bătrânului scoţian îşi arată Edison bunătatea, ci tuturor colaboratorilor săi.

Generaţiile de azi, obişnuite cu lampa electrică, nu ştiu experienţele prin care a trecut până a fost pusă în comerţ.

Savanţii de pe atunci, auzind de încercările făcute, numeau pe Edison ignorant şi zăpăcit.

Cel mai înverşunat în critica lui era marele savant englez Silvanus Thomson, care vorbea despre ignoranţa celor ce caută să resolve problema luminatului electric prin firul incandescent.

Edison nu răspundea nimic, aşteptând cu încredere să ajungă la rezultat.

Critica nu numai că nu'l descuraja, dar îi dădea pinteni şi îl făcea să lucreze cu mai multă înverşunare.

— «Nu vă descurajaţi, băeţi», spunea el, «Nu numai că o să citească cineva la lumina lămpii incandescente, dar au să poată fi gătite şi bucatele, tot cu curent electric».

— Edison nu se descuraja uşor. Totuşi într'una din zile se adresă unuia dintre ajutori:

„Sammy", crezi tu, că ai putea să te apuci iar de stenografie? Căci, dacă poţi, mă întorc şi eu la telegraf. Şi aşa, suntem siguri că o să găsim o pâine.

In anul 1883 fu instalată prima fabrică a lămpilor Edison cu filament de cărbune.

C-dorul BUCCHOLTZER

Lenea toate le face grele, silinţa toate uşoare.

FRANKLIN
(Fizician american. 1706—1790)

SALCÂM ÎNFLORIT

Salcâmul dela poartă e plin de-albine albe,
Atâţea sunt de multe, şi atâta sunt de grele,
Că ramurile, toate, par ciucuri de mărgele,
Ce una câte una, sau în mănunchiu, de odată,
Incep să se deşire, şi cad în juru-i roată,..

Mi-e drag să-i văd comoara de flori şi ramuri grele,
Să le închin tăcerea din gândurile mele,
Să le adun lumina şi mirosul păgân;
Pe florile căzute, culcată să rămân,
Să mă îngrop în ele, să le sărut cu drag
Şi, una câte una, să le înşir pe toate în lung şi alb şirag.

Salcâmul dela poartă îmi e atât de drag!
Stau nopţi întregi privindu-l cum îl desmiardă luna..,
Cum pe camoara-i albă îşi lasă 'ncet cununa
Şi aurul din raze i-l dărueşte lin,
Ţesându-i o năframă din stele şi senin...

Şi parcă sunt geloasă de blânda-i desmierdare,
De razele-aurite ce-i rând depe cărare,
De tot ce mi-l umbreşte, de tot ce mi-l încântă.
Salcâmul dela poartă e dragostea mea sfântă..

Sub el şi-a tors iubirea poemul ei şi visul;
Sub el simţeam că vraja nu ştie ce-i abisul,
Sub el mi-am scris adesea şi jalea şi surâsul;
In câte nopţi durerea m'a sprijinit de dânsul
Şi câte aurore m'au prins sub frunza lui,
Când lacrima sau dorul, n'aveam cui să le spui..

Salcâmul dela poartă'i prietenul meu drag,
Ce-adesea dimineaţa, îndurerat, prin şoapte
De floare risipită, el pare că îmi spune:
«Vai, cât am plâns ast' noapte!»..
Şi plâng şi eu, cu dânsul, podoabele-i mărunte
Ce 'n freamăt de mătase îmi înălbesc grădina
Cu lacrime căzute din crengile cărunte.

AGATHA GRIGORESCU

Sărbătoarea de la Turtucaia

— IMPRESII —

Cu prilejul împlinirii a peste 150 de ani de şcoală românească în Turtucaia, s'a desfăşurat, în acest orăşel dela Dunăre, o grandioasă manifestaţie naţional-culturală.

Rând pe rând, sosesc oaspeţii în frunte cu d-l ministru al instrucţiunii publice. Societăţile şi şcolile primare şi secundare din oraş, cu mândrul tricolor în frunte, primesc oaspeţii. Nu lipsesc nici coloniştii, atât cei de fel din vechiul regat, cât şi cei din depărtata Macedonie; au venit, în frunte cu steagul societăţii culturale «*Acţiunea Românească*» din Durostor, să-şi arate dragostea faţă de această sărbătoare de preamărire a culturii româneşti, semănată aici de peste un veac şi jumătate.

In acest mic orăşel, port la Dunăre, în inimile câtorva entuziaşti, acum 153 de ani, s'au afirmat puternic simţimântele româneşti, îndemnându-i ca prin şcoală să sădească, în sufletele celor de un sânge şi un neam cu ei, dorul de carte; era prevestirea zorilor unei zile care trebuia să vină, pentru ca Dunărea să nu mai fie hotar între românii din dreapta şi cei din stânga apelor ei.

In clipele acestea, când îmi însemnez impresiile, vorbeşte despre trecut, în cuvinte înălţătoare, bătrânul dascăl naţionalist, Gh. Ionescu, acel luptător, care, dela 1884 fără nevoie de odihnă, sădeşte şi împrăştie dragostea de neam în inimile elevilor cari, de decenii, trec pragul şcoalei conduse de el. Neînfricat dascăl, în timpurile de cumplită prigoană şi împotriviri, când aceste meleaguri erau sub altă stăpânire!

Câtă bucurie în suflete, astăzi! Câtă mândrie în ochii tuturor!

Cinste înaintaşilor, cari au ţinut focul sacru al iubirii de neam, nestins, în sufletele românilor din această cetate românească!

Fie ca simţimântele şi amintirea acestor înaintaşi, cari au lăsat o dâră de lumină în urma lor, să servească de pildă nouilor generaţii!.

DANUBIANU-DELAVARDAR
29/V/1927. Turtucaia

DUMNEZEU S'O IERTE!

de: V. MILITARU

Trecuse uu an decând cucoana Zinca petrecuse la locul de vecincă odihnă pe bărbatul ei, proprietarul moşiei Secăreanca, — un om care toată viaţa lui, n'a ştiut ce 'nseamnă ura şi n'a adăpostit în sufletul său decât dorinţă de a face bine, oricui avea nevoe de sprijinul lui.

După ce boerul Dumitrache a trecut în celaltă lume, cucoana Zinca a vîndut moşia, în cuprinsul căreia îşi petrecuse anii vieţii până i-se încărunţise tâmplele, — şi nu'şi oprise decât conacul moşiei, în care avea să trăiască până ce Dumnezeu se va îndura s'o cheme lângă Dumitrache al ei.

Copii nu le'a dăruit cerul, iar din neamul boerului Dumitrache nu mai rămăsese nimeni; se prăpădiseră toţi.

Cucoana Zinca de asemenea n'avea nici o rudă, se trezise pe lume, fără tată, fără mamă, fără nimeni. Fusese găsită de mama lui Dumitrache în nişte scutece sărăcăcioase, pe o movilă de pământ care însemna hotarul între moşiile Secăreanca şi Bănuţei, pusă în drumul trăsurii boereşti, între lanurile de grâu, de cine ştie ce fată din sat, vrând să'şi ascundă fructul dragostei.

Sufletul lui Dumnezeu, mama boerului Dumitrache a luat-o de pe movila de pământ, a botezat-o, a crescut-o, a 'nvăţat-o carte şi făcându-se mare şi frumoasă fără pereche, — după câţiva ani de învăţătură la oraş, a fost adusă la moşie.

Dumitrache, cu câţiva ani mai mare ca ea, întors şi el dela învăţătură, s'a 'ndrăgostit de fată şi lanţurile dragostii au fost aşa de tari, în cât părinţii au trebuit să şi-o facă noră, găsind că fata e vrednică de a fi soţie băiatului lor.

Viaţa bună pe care au trăito apoi, trei zeci şi opt de ani, cuconiţa Zinca împreuna cu boerul Dumitrache, — puţini oameni au norocul s'o trăiască.

Dar toate bucuriile şi toate fericirile de pe pământ, au un sfârşit, precum sfârşit trebuia să aibă şi fericirea cucoanei Zinca, după ce Dumnezeu a chemat lângă el pe Dumitrache.

Singura fiinţă cu care îşi împărţea acum necazurile vieţii, era Voică, — o feţiscană de vre-o douăzeci de ani, pe care cucoană Zinca o luase «de suflet», în vârstă numai de câteva luni, de la o femee săracă şi bolnavă, care n'a înteziat apoi prea mult pe pământ, până să'i cânte popa «Veşnica pomenire».

Crescând-o numai lângă casă şi învăţând-o să gospodărească, Cucoana Zinca a nutrit mereu gândul ca, atunci când Voica s'o face de măritat, s'o înzestreze şi s'o dea după vreun creştin de seama ei, — drept recunoştinţă lui Dumnezeu că şi ea odinioară fusese luată, prin îndemnul cerului, după moviţa de pământ şi adusă în casa unde i-a fost dat apoi să trăiască atâtea zile fericite, alături de Dumitrache...

Voica asta era acum sufeltul cucoanii Zinca.

Pentru că nu mai avea pe nimeni în lume, ca rudă, căruia să lase ceia-ce'i rămăsese dela Dumitrache, cucoana Zinca s'a gândit într'o zi şi la cele ce scrie cartea sfântă: «Fii gata, că nu ştii când îţi va veni ceasul!» şi a scris cu mâna ei testamentul, prin care hotăra ca, după moartea sa, toată averea: conacul, lucrurile din el, banii şi tot ce se găseşte în curtea conacului — vite şi acareturi, — să rămână în deplină stăpânire Voichii.

Făcând aceasta, cucoana Zinca era încredinţată că va fi pomană pentru sufletul ei şi al lui Dumitrache.

După ce a scris acel testament, a chemat pe Voica la ea, i-a citit cuprinsul şi sărutând-o pe amândoi obrajii, i-l-a dat în păstrare, zicându-i: «Acum pot să mor fericită, Voica, fiindcă sunt sigură că tu nu rămâi pe drumuri!»

Fata a plâns, a sărutat mâinile cucoanii Zinca, a căzut în genunchi în faţa icoanelor şi s'a rugat fierbinte, cu lacrămi în ochi, lui Dumnezeu să erte păcatele boerului Dumitrache, — dacă va fi având,— şi să'l primească între sfinţii raiului, după cât bine a făcut el pe lume.

Lacrămile fetii s'au amestecat atunci cu ale Cucoanii, care a 'mbrăţişat'o din nou, ca pe copilul ei...

La câteva luni după aceasta, dragostea, care pătrunde în toate inimile, a pătruns şi în inima Voichii,

Un voinic chipeş,—logofătul noului proprietar al moşiei,— i-a căzut drag, după cum şi ea îi căzuse dragă logofătului şi, azi niţel, mâine niţel, sufletul Voichii s'a înstrăinat tot mai mult de sufletul Cucoanii Zinca, până când, într'o bună zi simţi că o urăşte de-a binelea.

«Dece nu mai moare odată, că doar e destul de bătrână... a trăit fericită destul de mult cu boerul Dumitrache... Acum e vremea să fie şi ea fericită, căci de muncit a muncit destul Cucoanei Zinca, de când se ştie pe lume!»

Cam asemenea gânduri o munciau zi şi noapte pe Voica, până a ajuns să nu mai poată dormi câte două trei nopţi în şir, apoi cădea istovită, şi atunci visa urât: «Mii de draci, luând chipul iubitului ei, veneau în vis şi-i şopteau la ureche: «Isprăveşte odată, cu cotoroanţa bătrână! nu fii proastă!.. Ce mai aştepţi? Vrei să îmbătrâneşti şi tu ca ea, până v'a muri de moarte bună? La ce-ţi mai foloseşte atunci toată averea ce ţi-a lăsat prin testament?

Averea e folositoare şi viaţa e frumoasă numai când eşti tânără... Dacă îmbătrâneşti, toată averea nu face nici cât o ceapă degerată!»...

Apoi dracii luau chipul lor adevărat şi o 'mpungeau cu nişte ţepoae de fer înroşite în foc, îndemnând-o să isprăvească cu bătrâna.

Când se trezea din somn, o durea capul şi tot corpul, de pat'că dracii ar fi înţepat-o aevea cu ţepoaele lor.

Cucoana Zinca băgă de seamă. dela o vreme, schimbarea ce s'a făcut în felul de a se purta Voica şi întrebând-o care este pricina, ea răspundea că se simte bolnavă, fără să ştie ce are.

De obicei, mâncau amândouă la aceiaşi masă şi din aceleaşi mâncăruri pe care le făcea Voica.

Intr'un din zile, fata, mai turburată ca oricând, aduse Cucoanei Zinca farfuria cu ciorbă de pui, spunându-i să mănânce

Dumineca a VI-a după Paști

(A ORBULUI)

(*Ioan IX*, 1—38)

„Ochi au și nu văd; urechi au și nu aud“. Așa a spus Mântuitorul despre fariseii, cari îl urmăreau pretutindeni cu ura lor fără de margini.

Și în ziua aceea, de *Sâmbătă*, când, în sinagogă, Iisus le-a spus: *„Mai înainte de a se naște Avram, eu sunt!“*, ura lor n'a mai cunoscut stavili și, punând mâna pe pietre, au voit să-l lovească; însă Iisus, mâhnit, a părăsit sinagoga, în care ei ziceau că se închină la Dumnezeu.

In drumul său, a întâlnit un orb din naștere, pe care l-a vindecat, cu puterea sa dumnezeească, fără să țină seamă de durerea pe care Lui i-o pricinuiseră, sufletește, aceia pentru a căror mântuire venise pe pământ.

Iată cum ne povestește sf. Evanghelist Ioan această minune:

„In vremea aceea, trecând Iisus, a văzut pre un om orb din naștere, și l-au întrebat pre el ucenicii lui zicând: „Ravi, cine a greșit, acesta sau părinții lui, de s'a născut orb?“ Răspuns-a Iisus: *„Nici acesta n'a greșit, nici părinții lui, ci ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu întru el. Eu trebue să lucrez lucrurile Celui ce m'a trimis pe mine, până este ziuă; vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Până când sunt în lume, sunt lumina lumii“*. Acestea zicând, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tina peste ochii orbului. Și i-a zis lui: *„Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului* (ce se tâlcuește: *trimis)“*. Deci, orbul s'a dus și s'a spălat și a venit văzând. Iar vecinii și cei ce-l văzuseră pre el mai 'nainte că era orb, ziceau: „Au nu este acesta cel ce ședea și cerșea?“ Alții ziceau că acesta este; iar alții ziceau că seamănă cu el. Iar acela zicea: „Eu sunt“. Deci, ziceau lui: „Cum ți s'au deschis ochii?“ Răspuns-a acela și a zis: „Un om, ce se numește Iisus, a făcut tină și a uns ochii mei și mi-a zis mie: „Mergi la scăldătoarea Siloamului și te spală, și mergând și spălându-mă, am văzut“. Și i-au zis lui: „Unde este acela?“ Zis-a: „Nu știu“. Și au adus la Farisei pre acela ce oarecând a fost orb, Și era Sâmbătă, când a făcut Iisus tina și i-a deschis ochii lui. Deci iarăși l-au întrebat pre el fariseii, cum a văzut? Iar el a zis: „Tină a pus pe ochii mei și m'am spălat și văd“ Deci, zicea oarecare dintre farisei: „Acest om nu este dela Dumnezeu, că nu păzește Sâmbăta“. Alții ziceau: „Cum poate om păcătos să facă semne ca acestea?“ Și era desbinare între ei. Zis-au orbului iarăși: „Tu, ce zici pentru dânsul, că a deschis ochii tăi?“ Iar el a zis: *„prooroc este.“* Deci n'au crezut Iudeii pentru dânsul, că orb a fost și a dobândit vedere, până ce au chemat pre părinții acestuia ce a dobândit vedere. Și i-au întrebat pre ei zicând: „Acesta este fiul vostru care, voi ați zis, s'a născut orb? Cum dar acum vede?“ Răspuns-au lor părinții lui și au zis: „Știm că aceste este fiul nostru și cum că orb s'a născut, iar cum vede acum, nu știm; sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm. El este în vârstă, întrebați-l; el va spune singur pentru sineși.“ Acestea au zis părinții lui, că se temeau de Iudei, că de-l va mărturisi pre el cineve a fi Hristos, va fi scos din sinagogă, Pentru aceea, părinții lui au zis: „Că vârstă are, pre dânsul întrebați.“ Deci, au chemat a doua oară pre omul care fusese orb și au zis lui: „Dă slavă lui Dumnezeu! Noi știm că omul acesta păcătos este.“ Iar acela a răspuns și a zis: „De este păcătos nu știu; una știu: că, orb am fost și acum văd. Și i-au zis lui iarăși; „Ce a făcut ție? Cum ți-a deschis ție ochii?“ Răspuns-a lor: „Am zis vouă acum și n'ați auzit. Ce, iarăși voiți să auziți? Au doară și voi voiți să vă faceți ucenicii lui?“ Deci l-au ocărât pre el și i-au zis; „Tu ești ucenic al aceluia; iar noi ai lui Moisi suntem. Noi știm că cu Moisi a vorbit Dumnezeu; iar pre acesta nu-l știm de unde este.“ Răspuns-a omul și-a zis lor. „Intru aceasta este minune, că voi nu știți de unde este și el a deschis ochii mei. Și știm că, pre păcătoși, Dumnezeu nu-i ascultă. De când lumea nu s'a auzit cum ca să fi deschis cineva ochii vre unui orb din naștere. De n'ar fi aceasta dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic“. Răspuns-au și au zis lui; „Tu ești cu totul născut în păcate și tu ne înveți pre noi?“ Și l-au gonit pre el afară.

Auzit-a Iisus că l-au gonit pre el afară. Și aflându-l pre dânsul, i-a zis lui; *„Tu crezi în Fiul lui Dumnezeu?“* Răspuns-a acela și a zis; *„Și cine este, Doamne, ca să crez într'ânsul?“* Și i-a zis Iisus lui: *„Pre carele l-ai și văzut și care vorbește cu tine, acela este“*. Iar el a zis: *„Cred Doamne!“* și s'a închinat lui (Ioan 9, 1—38).

«Cine a greșit, el sau părinții lui de s'a născut orb?» așa l'au întrebat ucenicii pe Mântuitorul, știind că tot ceeace face omul pe pământ, nu rămâne fără răsplată. Ai făcut bine, așteptă ca tu ori fii tăi, să ai, ori să aibe, răsplata cuvenită dela Acela, al cărui ochiu nu doarme niciodată; ai făcut rău, de rău vei avea parte...

Insă Mântuitorul le-a răspuns: *«Nici el, nici părinții lui n'au greșit, ci ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu întru el»*.

Orbul acesta ieșit în calea lui Iisus, era un nou prilej de a arăta poporului evreu puterea dumnezeească a acestuia. Vindecarea unui orb din naștere încă nu se mai pomenise. Și această minune a făcut-o Iisus în fața multora; totuși fii acestui popor îndărătnic — mai ales cărturarii și fariseii — nu voiau să creadă în El. Dar — ceeace e și mai rău — îl acuzau că toate acestea le face cu putere dela diavol...

Incă dela naștere, omul acesta nu văzuse lumina zilei, nu se putuse bucura de frumusețile pământului. Cât de mirat va fi rămas el în clipa aceia! Deschizând ochii și privind în jurul lui a văzut ceeace nici pe departe nu putuse să-și închipue!

Cător dintre noi, încă de mici copii, nu li-i sufletul orb? Trece însă, an după an, fără să ne putem vindeca de această grozavă meteahnă.

Intocmai ca în această evanghelie, Mântuitorul dă fiecăruia alifia vindecătoare, tina cu care a deschis ochii orbului — *credința* — și blând ne trimite la scăldătoarea Siloamului creștinesc — *la biserică* — spre a ne spăla sufletul de păcatele în care ne afundăm, de cele mai multe ori, cu voia noastră.

Ne-a sădit în suflete credința; însă numai atât nu e îndeajuns, *«Credința fără fapte este moartă»* zice sf. apostol Pavel. Spre a ne simți cu adevărat creștini, să unim credința noastră cu faptele bune, înlăturând din sufletul nostru fapta diavolească de a merge pe alte căi, decât pe cele cari duc la scăldătoarea Siloamului — *la biserică* — și atunci vom fi siguri de vindecarea noastră...

Mulți amăgitori cu vorbe necugetate vor zice, asemenea fariseilor din evanghelie: *«Noi știm că omul acela păcătos este. Știm că puterile noastre și calea pe care noi ți-o arătăm duc la fericire. Crede nouă»!...*

Și cât de înțelept a răspuns acela ce fusese orb: *«De este păcătos, nu știu; una știu: că, orb am fost și că acum văd... De n'ar fi acesta dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic!»*

Oricât ne-am strădui să ducem la bun sfârșit un lucru oarecare, niciodată nu vom izbuti dacă nu vom avea ajutorul Celui de sus.

Câți, oare, nu vor să creadă că Mântuitorul este Fiul lui Dumnezeu? Mărturie ne stau însă minunile făcute sub ochii tuturor, suferința Sa pe muntele Golgotha, învierea Sa.

El n'a silit pe nimeni să se adape din izvorul învățăturilor lui; însă câte suflete, dintre cele vrăjmașe, nu s'au îndreptat către biserica lui! De n'ar fi fost învățătura lui dela Dumnezeu, n'ar fi cuprins întreg pământul, și nici atâtea suflete nu s'ar fi închinat lui.

Deși fostul orb spunea curatul adevăr, fariseii nu voiau să recunoască această minune: *«Tu ești cu totul născut în păcate; și tu ne înveți pe noi?* și l-au gonit afară.

De câte ori unul, asemenea nouă, sau mai mic ca noi, ori chiar biserica, ne spune adevărul, ne îndărătnicim și nu voim să credem; ne mulțumim să-l alungăm de lângă noi, iar biserica s'o ocolim cât mai mult...

Alungat afară, fostul orb, este întâlnit de Iisus care îi zice: *«Tu crezi în Fiul lui Dumnezeu?»*

— *„Și cine este, Doamne,—* întrebă cel mântuit, *ca să cred într'ânsul?*

— *«Pe carele l-ai văzut și care vorbește cu tine, acela este»*.

— *«Cred, Doamne!»* a zis orbul, și s'a închinat lui.

De câte ori nu ni se pune și nouă această întrebare. Și, cu toate că noi știm prea bine cine este Fiul lui Dumnezeu, răspundem: *«Nu!»* Mințim, pentru că nu știm ce facem; mințim, crezând că în minciuna aceasta vom fi *fericiți;* însă fericirea vine numai atunci când iubind *adevărul,* iubim pe Dumnezeu și respectăm poruncile lui.

Câtă fericire se va revărsa peste întreaga omenire, atunci când fiecare va zice, întocmai ca acela ce fusese orb: *«Cred Doamne»*, și smerit va merge să-și mărturisească credința și faptele, zicând: *«Orb a fost sufletul meu. Prin credința dată de Tine, Doamne, și apa vie a bisericii Tale, m'am vindecat. Astăzi sufletul meu vede, iar urechile mele aud poruncile Tale. Cred Doamne!»*...

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

DISCUȚII ASUPRA ARTELOR FRUMOASE

CLAR-OBSCURUL

Ori cine își dă seama de înțelesul cuvintelor *clar* și *obscur,* deduce lesne ce poate însemna în pictură și în gravură cuvântul întrunit *clar-obscur,* imprumutat dela italienescul *chiaroscuro.* Prin el se desemnează orice pictură monocromă, adică în ton unic, în care efectul e obținut prin mijlocul degradațiunii umbrelor și luminilor; sau, dacă vreți și mai lămurit, înseamnă distribuția luminii, a umbrei și mai cu seamă a unei mijlocii care ar fi *demi-tinta* într'un motiv oarecare.

Despre o pânză se zice că e clară, când umbrele din ea sunt rare sau nu prea închise și asemenea pânze erau apanajul vremilor îndepărtate, căci pictorii primitivi executau toate operile lor într'o gamă foarte luminoasă. Așa de pildă, decoratorii din Pompeia, următori adevăratelor principii ale artei decorative, au zugrăvit toți în nota aceasta, pătrunși că aceste principii nu îngăduesc să se imprime unei suprafețe umbre prea închise, ca să lupte cu cele pe cari le produc reliefurile reale. Tot așa, artiștii din evul mediu și aceia de pe la începutul Renașterii, formați la școala luminiștilor de manuscrise, s'au devotat aproape toți aspectelor luminoase. Din punctul acesta de privire, operele lui Fra Angelico sunt tipul desăvârșit al acestei maniere. De aci încolo fresca și, ceva mai târziu, acuarela au continuat această tradiție. Prinzând rădăcini pictura în ulei și substituindu-se celorlalte genuri, paletele artiștilor se întunecară simțitor, deși capriciul vremii îi îndemnă să afle o redare a naturii mai energică și mai reală.

Gradația aceasta dela clar la obscur, comună, după cum se știe, mai tuturor școlilor din vremea aceea, se observă în absolut toate madonele lui Rafael. Au fost însă școli care au împins această gradație până la absurd și cu deosebire opera picturală din secolul al XVII-lea, la unii pictori napolitani și spanioli, se prezintă cu lumină tot mai rară și mai slabă, în vreme de umbra stăpânește aproape întreaga compoziție. Abia secolul al XVIII aduce o reacție și se știe în ce a constat: în executarea multiplelor picturi decorative cu readucerea picturii în ulei la tonalitățile luminoase ale frescei.

Fără să fie riguros monocrome, operele artiștilor cari și-au făcut din clar-obscur principalul lor mijloc de expresiune sunt în deobște foarte năpădite de tonuri. In genul acesta Rembrandt este pilda cea mai convingătoare: atât tablourile cât și aquafortele lui sunt — independent de acțiunea exprimată de personagii — o adevărată dramă, prin felul cum lumina țâșnește violent într'un mediu obscur, inundă un grup sau luminează slab un interior misterios. Alți artiști, înzestrați și ei, dar cu mai zgârcită dărnicie, au obținut apreciabile efecte de pe urma studiului, clar-obscurului; însă dificultățile genului acestuia de pictură și cu deosebire teama de a cădea în umbrele greoaie și opace, fac să se prefere în general pictura în tonuri clare și cu deosebire efectele de plin aer.

In gravură, se chiamă de obicei clar-obscure, stampele imprimate în mai multe tinte, cu deosebire în bistru (tonul funinginei) prin mijlocul planșelor gravate pe lemn și reproducând compoziții pictate după un sistem special. Procedeul acesta de gravură, cunoscut pe la 1500, n'a consistat la început decât din întrebuințarea a două planșe; s'a perfecționat însă treptat, ajungând la practica cu trei planșe, până ce s'a rămas la un sistem de stampe excepțional de artistic obținute, stampe devenite astăzi foarte rare.

In aceeaș vreme, cam pe la 1520, s'a întrebuințat cu acelaș procedeu un sistem italian ajuns la mare perfecție, practicat însă cu 4 planșe. Sistemul s'a numit și în gravură tot *chiaro e scuro,* denumire ce s'a adoptat și în Franța și acesta este sistemul care în secolul al XVIII-lea a dat naștere la cunoscuta *cromotipografie,* existentă până în zilele noastre.

V. BILCIURESCU

MARII NOȘTRI DISPARUȚI

DELAVRANCEA

(1858—1918)

Natură înzestrată din belșug, Delavrancea se distinge din școală: în clasa a VII-a dela sf. Sava fiind, pronunță în biserica Sf. Gheorghe, cu prilejul morții profesorului Maxim, elogiul funebru al acestuia, cu atâta însuflețire și cu atâta artă, în cât uimește asistența și pe însuși Dem. Laurian, orator reputat pe vremea aceea; iar după examenul de bacalaureat, dă la iveală un volum de versuri intitulat *Poiana lungă,* în editura Heiman, volum pe care'l retrage din vitrină aproape în chiar ziua apariției.

Delavrancea strălucește în deosebi, prin două mari însușiri: prin elocința lui viguroasă, plină, colorată, debitată impetuos, dar după toate regulele artei, și prin proza lui cu care, netăgăduit, stă cu cinste alături de cei mai de seamă prozatori ai noștri, alături de Negruzzi, de Odobescu, de Creangă, de Ispirescu, de Caragiale.

Trebue însă făcută o deosebire între elocința lui dela tribuna publică și cea parlamentară, și între aceste două și cea dela bară. Delavrancea, ca orator la tribuna publică, e incomparabil superior deputatului Delavrancea; iar verva lui, ca avocat, nu stârnește admirația, decât numai când se produce la juați. La tribuna publică, două sunt momentele de culminare în cariera oratorică a lui Delavrancea: în campania pe chestia școalelor românești dela Brașov și în campania care a precedat intrarea noastră în războiul de întregire.

Ca prozator Delavrancea este un analist aproape neîntrecut și un culorist printre cei mai înzestrați, ce am avut, și nicăiri, în toată opera lui, nu se pipăe mai simțitor aceste două mari calități, ca în *Hagi Tudose* și *Domnu Vucea,* de o parte, în *Sentino* și *Irinel,* de alta. Nu citez pe *Inainte de alegeri,* nu fiind că nu e la înălțimea acestor patru lucrări ce, după unii, alcătuesc lamura întregei lui opere literare, ci fiindcă e singura lui lucrare ce se deosebește până într'atâta de celelalte, în cât îți pare a nu purta pecetea aceleiași minți creiatoare.

Teatrul lui, fără pretenția cerințelor scenice, este, din punctul de vedere pur literar și al adevărului istoric, sortit să rămână, dacă nu pe scenă, de sigur în literatură română.

Cetitorul a observat, de sigur că, constrânși de spațiu, trebuind să ne concentrăm cât mai mult, ne mărginim la linii strict generale în schițarea acestui interesant portret, fără să ne îngăduim nici o desvoltare și, nici un amănunt, ca și cum am vorbi între cunoscuți ai lui Delavrancea.

De sigur, nu aci se rezumă activitatea și opera lui Delavrancea. El a fost un ziarist de frunte și ani de zile a cinstit cu farmecul stilului lui măiestrit, coloanele celor trei cotidiane la cari a colaborat: *Democrația, Epoca* și *Voința Națională.*

A avut înclinări vădite pentru desen și pentru muzică și cele câte-va lucrări în puncte, de domeniul public, au fost mult admirate în vremea când s'au produs, la unele din ele, ca de pildă portretul lui Anton Pan și *roata* dela care s'a inspirat Harden ca să dea la iveală studiul lui *Bucea și Căpățâna,* au întreținut vâlva un bun crâmpeiu de vreme. Ca judecător muzical a dovedit mult simt artistic; iar ca judecător de artă plastică, și astăzi cronicile lui pot fi date de model.

Credem, începând cu numărul de față, să dăm câte-va din părerile lui în domeniul acesta și chiar în cel literar.

S'a stins de timpuriu, de sigur fără să-și fi dat măsura întreagă a multiplelor și variatelor lui daruri și.... nici până astăzi nu i-au fost aduse oasele dela Iași.

V. B.

Stăruind pentru răspândirea acestei gazete culturale, ajutați la ridicarea neamului nostru.

ION ANDREESCU

de BARBU DELAVRANCEA

Din cronicile de artă ale regretatului Delavrancea, reproducem pe cea referitoare la marele nostru pictor Ion Andreescu, scrisă în Martie 1889. Firește, am spicuit esențialul, spre a putea ocupa locul posibil în cadrul acestui număr al gazetei.

*

Cine în salonul de estimp a văzut *pădurea de fagi* a lui Ion Andreescu, dar nu cu ochii cronicarului monden care vorvește cu acelaș entuziasm de o rochie ca și de un tablou, de sigur s'a convins că autorul acestui metru pătrat de pictură a fost un artist, un poet și un filosof.

Fagii lui colosali sunt plini de viață și în viața lor pictorul a devenit fisiologist. Pe sub coaja lor argintie, crăpată, răzbuzată, simți că circulă seva suptă din pământul de o realitate extraordinară. Dacă urmărind acelaș adevăr, am privi florile lui, am avea o dovadă mai mult și poate mai convingătoare. Corolele sunt atât de moi, de plăpânde și de grase, în cât ai iluzia că le-ai putea strivi între degete și că pe degete ți-ar rămânea apa și culoarea lor.

Mirea avea dreptate când îmi spunea că: *Andreescu în peisaj a început cu ceeace alți artiști abia uneori pot să sfârșească.*

La acest artist dar, nu mai e vorba de desen și culoare, de corectitudine și energie, de sinceritate și adevăr, e vorba de ceva mai mare, mai adânc și mai excepțional: e vorba de natura în sine, iar nu de aparențele ei, e vorba de intuițiunea de geniu pe care numai artiștii extraordinari o pot avea.

In fața peisajelor lui vezi natura vie și mare și aici e un punct care-l deosibește de fermecătorul nostru maestru Grigorescu. Ceiace la Andreescu e viu, la Grigorescu e feeric; ceiace la Grigorescu este splendoare uscată, la Andreescu se preface în simplu energic și suculent. La Grigorescu bogăția aparentă te răpește fără a te convinge; la Andreescu simplicitatea aparentă te convinge și te pune pe gânduri, te face să înțelegi și de aceea admiri, admiri fără regret și fără reticență. S'ar putea spune că unul *ți-arată* și altul îți spune că *a fost.* Unul povestește o legendă și celălalt desfășură priveliștea naturii cu toate caracterele ei esențiale.

Am zis că natura la Andreescu este mare. Este mare, ori-cât de mic ar fi petecul de pânză pe care o interpretă. S'ar părea că această observație sau n'are nici o valoare în pictură, sau este o afirmație parodoxală. Și cu toate acestea nu este nici paradoxală, nici mai prejos de un adevăr însemnat.

In cele mai multe peisaje, copacii rămân pe pânză atât cât îi vezi. Numai artiștii de talent știu să-ți aprindă închipuirea și să te forțeze ca să proiectezi în spațiu în mărime naturală ceia ce tu ai văzut pe pânză în mărime de o șchioapă. Din această cauză s'ar putea susține că *miniatura* nu există în pictură decât ca un termen convențional.

Cari sunt cauzele cari te fac să vezi într'o pânză mică o mare priveliște și vice-versa?... Sunt multe și cu toate acestea ajungi tot la una: este sau nu este talent. Un pictor de talent, fără formă și fără culoare, numai dintr'un schelet desenat pe un sfert de hârtie, te face să vezi un animal mare.

Andreescu a avut acest dar: la el natura e mare, în reala ei mărime, oricât ar fi petecul de pânză pe care o zugrăvește.

Andreescu dar a trebuit să aibă un talent excepțional pentru ca să nu înjosească natura micșorând-o și a trebuit să fie un spirit profund pentru ca să-i dea viața ei fisiologică, care s'ascunde înaintea ochiului superficial și a artistului numai artist.

Și când te gândești că acest maestru extraordinar a murit sărac și nebăgat în seamă, nu te poate de loc consola morțile premature ale geniilor din alte țări. Alte popoare au avut și pe alții, s'au mângâiat cu alții, noi am pierdut pe toți peisaiștii noștri în Andreescu. Vom avea alții ca el, sperăm, dar până acum nu avem.

Rafael mort la 37 de ani, Correggio mort la 40 de ani, Giorgione mort la 34 de ani, sunt atâtea pierderi colosale, dar sunt plătite cu Leonardo da Vinci, cu Michel-Angelo, cu Tiziano și cu lungul șir al geniilor din renașterea italienească. Noi am avut un singur mare peisajist și moare de sărăcie la 35 de ani, fără a avea altul în locul lui. Noi dar am pierdut mai mult de cât a pierdut Italia cu Rafael, Correggio și Giorgione.

Eu nu susțin că publicul nostru trebue să se plece pentru a ridica pensula și condeiul artiștilor noștri, cum adinioară regii se plecau spre a-și servi pictorii și scriitorii lor, dar în ori-ce caz este o datorie pentru lumea cultă să învețe cît se va putea mai mult din moartea acestui mare artist. Andreescu a murit de sărăcie: e moartea cea mai demnă pentru un artist de caracter și cea mai rușinoasă pentru o societate cultă.

Andreescu lasă în urma sa o sumedenie de schițe de priviri, de flori și de peisaje, dăruite unele amicilor săi, iar altele vândute pe un preț ridicul. Numai pinacoteca noastră n'are nimic. Ar fi revoltat mulțimea icoanelor brute din această sală care n'are de cât un rol: să ne facă de râs în ochii străinilor.

P. S. Relativ la lucrările rămase pe urma lui Andreescu, despre cari vorbește mai sus Delavrancea, ar fi interesant de aflat ce s'a făcut colecția Andreescu pe care a avut-o Aristizza Romanescu, cea mai bogată din câte cunoaștem. A luat-o cu ea la Iași unde marea artistă a murit? A lăsat-o la București?... Și atunci, unde?

---

singură, căci ea e bolnavă și nu-i cere inima nimic. Apoi plecă la bucătărie.

Cucoana Zinca o căina: «Biata Voica, s'o fi bolnăvit, de prea multe treburi... Dacă i-o fi și mâine rău aduc doctorul».

Gândind așa, luă lingura și sorbi odată din ciorbă. Un gust ciudat însă îi strânse gura.

Mirosind aburii ce eșau din farfurie, înțelese că acel miros era cu totul deosebit de acel al ciorbei obicinuite.

Chemă îndată pe Voica și o întrebă, cum a făcut ciorba, de are așa gust ciudat, apoi o îndemnă, fără să bănuiască nimic.

— Gustă și tu, Voico, de vezi!

Fata, tremurând toată, mai întâi nu vru să guste, dar, la stăruința cucoanei Zinca, luă lingura și sorbi odată.

— N'are nimic, Cucoană..... ți-se pare, — zise ea galbenă ca ceara și tremurând, cuprinsă de friguri.

— Nu se poate! Mai ia odată, că, poate. unde ești tu bolnavă, n'ai simțit gustul, dintr'odată, — zise Cucoana Zinca, — fără să ia în seamă tremurătura fetei, pe care o punea în socoteala faptului că era bolnavă.

Voica mai sorbi odată și zise iar, clănțănindu-i dinții:

— N'are nimic, Cucoană..... ți-se pare....

— Mai ia odată, Voico, până să-i prinzi gustul și vezi, pe tine nu te strânge ceva în gât?

— Nu mă strânge de loc, răspunse Voica, de astă dată cu glasul puțin răgușit.

— Nu se poate draga mea... ia mai soarbe odată și miroase aburul ăsta....

Voica sorbi astfel de șapte ori, susținând mereu că ciorba n'are nimic, dar după vre-un sfert de ceas se aprinse la față ca macul, căzu pe pat și începu să se vaite că o arde în stomac, în timp ce pielea mâinilor și a feței era rece ca ghiața și puțin umedă.

— Vai de mine, Voica, fata mea ce se petrece cu tine de îți este așa de rău? zise Cucoana Zinca, desnădăjduită, nepricepând nimic și căutând să-i vie 'ntrajutor, fără să știe cum.

In urmă se desmetici, eși ca un vârtej afară, alergă la vecinul ei Toader Bărăitaru, și'l ruga să se ducă în goană, călare, la doctorul plășii, din satul vecin, să-l aducă în grabă, apoi se'ntoarse lângă bolnavă, pe care o găsi aproape vânătă la față, svârcolindu-se în chinuri groaznice.

Apropiindu-se de patul ei, Voica îi apucă amândouă mâinile, i-le sărută și, isbucnind în plâns, își descărcă sufletul, îngăimând, cu răsuflarea grea și cu întretăeri în glas:

«Cucoană, Dumnezeu m'a pedepsit pentru păcătoșenia mea... ți-am pus șoricioaica în ciorbă.... Vream să mori... să rămân mai repede stăpână pe averea ce mi-ai lăsat.... să mă mărit și să fiu fericită....

Te-a scăpat Dumnezeu de la moarte, că ai avut suflet bun... Mie îmi ia acum sufletul să mi'l asvârle în iad... să'mi ispășesc păcatul.... Am fost o ticăloasă de care D-ta ai avut milă.... Dumnezeu....»

Și, nemai putând rosti cuvintele ce mai avea de zis, i-se rostogoliră de câteva ori ochii'n cap, se'nchirci, până se făcu aproape colac și își dădu sfârșitul.

Cucoana Zinca rămăsese mai întâi încremenită, în picioare, lângă patul ei, dar în urmă, dându-și seama că a murit, isbucni în hohote de plâns...

Sufletul ei bun rămăsese neclintit, la mărturisirea aceleia care voise să'i ridice viața și, după ce plânse mult, o întinse pe pat, încrucișându-i, creștinește, mâinile pe piept și'i aprinse lumânarea.

In aceiași clipă intră pe ușă doctorul, care, văzând ce s'a petrecut, rămase câteva clipe lângă ușă, ne îndrăsnind să mai facă un pas, — în timp ce cucoana Zinca, abia recunoscându-l, prin perdeaua lacrămilor ce'i umplea ochii, — suspină: «Dumnezeu s'o ierte!»

MOARTEA LUI IUDA

Și aruncând arginții în templu, se depărtă și mergând se spânzură.

Matei 27.[5]

Sub cruce Domnu-și 'noește truda
In drum spre Golgotha, bătut de bice;
Din răni șiroaie roși 'ncep să pice....
Departe, în grădină, plânge Iuda.

.... Mai sus se 'nalță crucea suferinții,
Iar Golgotha de răcnete răsună.....
Lumina zilei e gata să apună
Și 'ntemplu, Iuda asvârli arginții.

Se 'ntoarce iar pe căile căinții
Și-aleargă frânt de remușcare....
Voind să pună capăt suferinții,

In streang, în cea din urmă frământare,
Atârnă Iuda 'n crengile grădinii.....
. . . . . .
Și 'ntaina nopții-l plânseră măslinii.

EM. P.-ORLEA

„SĂRBĂTOAREA CODRULUI“

— Cu prilejul unei ştiri întârziate —

«Sărbătoarea codrului», frumoasă şi instructivă, pătrunde din ce în ce mai mult intre obiceiurile noastre bune. Şi neindoios este, că, în ziua când obiceiul aceesta se va fi generalizat, astfel ca să 'l vedem, cu adevăratul lui rost, ajuns în fiecare sat, în fiecare oraş chiar, vom putea socoti că am ajuns la o nouă obicinuinţă de laudă. Nu e vorba numai despre ceea ce e propriu zis frumos, poetic, în acest obiceiu; dar sădirea arborilor — pe lângă că învaţă tinerimea, din anii cei mai frumoşi ai vieţii, să înţeleagă ce preţ are faptul sădirii, al reclădirii, al reînoirii, acest fapt pe care toţi trebuie să 'l săvârşim pe ori ce tărâm, pe care nevoia de belşug şi de frumuseţe îl cere — mai este şi o frumoasă contribuţie obştească, fie la reînoirea pădurilor, cari ar pieri prin tăierea lor continuă dacă omul n'ar mai sădi alţi arbori, şi e de prevăzut ce ar urma, fie la purificarea aerului în cuprinsul satelor şi al oraşelor.

Sunt lucruri despre cari vom mai vorbi, atunci când va veai vremea.

Despre acest obiceiu de laudă ne-a adus amiate acum al nostru corespondent dela Baiamare, d. Doinaru, care ne scrie foarte frumos — scrisoarea d-sale ne-a împresionat —, că, la 7 Maiu precedent, d. subinspector silvic Covaş, din partea locului, a strâns, la locul numit «Sub-Berdan», peste 350 de copii, în frunte cu învăţătorii şi învăţătoarele lor şi într'o întovărăşire încântătoare, de tinerească şi chibzuită voie bună, au sădit cu toţii o mică parte de codru. In inimile copilăriimii, în clipele în care puteţi de brad erau sădiţi — cu numele cioplit în lemn al fiecărui săditor — au incolţit simţimânte nobile şi trainice. In inimile tovarăşilor vârstnici, adunaţi la aceeaşi îndelătnicire, au fost mândria şi mulţumirea unei frumoase datorii împlinite.

Părtaşi la bucurie au fost: soarele, codrul, care fremăta vesel, d. Nicolae Săveanu, deputat, fost ministru, Florea Eftimescu, dr. Aurel Nistor, dr. Teofil Dragoş, deputat, Covaş, sub inspector silvic, doamne dintr' ale acestora şi localnici.

Bucuria copilărimii a rămas, însă, neintrecută.

DIN BAIA MARE

In oraşul nostru ziua de 10 Maiu a fost sărbătorită, ca niciodată dela unire încoace.

Spiritul de unire şi înfrăţire a încălzit inimile. A 50-a serbare a ziilei acesteea, prin amintirile pe cari le-a adus par-că a rupt zăgazul ce ca un zăbralnic vrăjit mai dăinuia încă şi stânjenea înţelegerea şi bună învoirea între conlocuitorii de aci. Dimineaţa s'au oficiat slujbe la toate bisericile. Lume pretutindeni,—bătrâni şi tineri—. Apoi, pe când edificiile întregului oraş se înveseleau sub fâlfăitul miilor de steaguri tricolore, muzica minerilor a pornit, intonând imnuri şi marşuri naţionale, în fruntea unui uriaş cortegiu, ce creştea din toate părţile, spre piaţa Unirii. In sala teatrului, unde a fost serbarea oficială, n'a putut să intre nici a treia parte din poporul adunat.

Autorităţile, şcoalele, societăţile locale şi corporaţiile cu drapelele lor, şi multă lume, nu numai din oraş, dar şi din provincie, a venit să audă povestea minunată a zilei de 10 Maiu.

Corul şi orchestra liceului «G. Şincai», conduse de zelosul şi harnicul profesor de cânt şi muzică d-l G. Chira, au însufleţit serbarea şi mai mult.

Cuvântarea despre însemnătatea zilei a ţinut-o d. profesor Ioan Borga. A urmat «Salutul invalizilor de războiu,» citit de d. Ioan Rodina.

După aceea, cohortele cercetaşilor au defilat în faţa autorităţilor şi a publicului prezent; iar după masă institutoarele şi învăţătorii şcoalelor primare şi grădinelor de copii au dat, în parcul «Regina Maria», o reprezentaţie teatrală, bine reuşită, cu şcolărimea lor admirabilă. Au fost de laudă hărnicia şi devotamentul d-nelor institutoare G. I. Pop, şi Domniţa şi al d-lui învăţător Florian, rezultatele străduinţelor d-lor fiind văzute în frumoasa ţinută a copiilor. Seara, oraşul a fost iluminat; retragerea cu torţe, în sunetul muzicii bravilor mineri, a încheiat, pentru multime, bogatul program al zilei. Intelectualii au asistat la conferinţa d-lui profesor universitar Adamescu din Bucureşti. Ziua a lăsat amintiri foarte plăcute întregii populaţii.

Cenuşa morţilor creiază patria.

LAMARTINE
(Poet francez. 1790-1869)

FACEŢI ABONAMENTE LA „CULTURA POPORULUI“

PENTRU CORESPONDENŢII ŞI REPORTERII NOŞTRI CULTURALI

Lămurim, încă odată, preţioşilor noştri corespondenţi şi reporteri culturali, că, totdeauna, corespondenţele şi reportajele ce ne trimit, cu privire la manifestările de interes cultural—şezători, serbări, conferinţe, excursii şcolare, etc.—din localităţile în cari ei se află, sau din alte localităţi apropiate, trebuie să ne sosească la redacţie, cel mult peste două trei zile după ce faptele s'au petrecut. Numai astfel dările de seamă şi reportajele, ce ne sunt trimise, pot intra în cuprinsul numărului numai decât următor al gazetei ; altminteri, faptele eşind cu totul din cadrul actualităţii, nu mai sunt de nici un interes pentru nimeni, mai ales atunci când se întâmplă să vorbească pe larg despre ele ziarele mari zilnice, ori gazetele cu caracter local de prin capitalele judeţelor. De pildă, ne sosesc şi acum, de prin unele părţi, dări de seamă asupra serbărilor dela 10 Maiu, ori asupra unor şezători culturale ţinute cu o lună de zile în urmă. Pe cine mai pot interesa ele acum, când la ordinea zilei vin fapte noui şi-şi cer locul noui corespondenţe şi reportaje, de interes actual ?

Materia unui număr de gazetă trebue să intre, negreşit, în tipografie, în primile două trei zile ale săptămânii la sfârşitul căreia numărul, aflat în curs de întocmire, trebuie să apară. Urmează culegerea, pe măsură ce manuscrisele sunt date la cules, corectura probelor tipografice, completările necesare uneori în ce priveşte materialul dat, paginaţia, corectura pe pagini, câte o dată a doua corectură pe pagină peste cari încă se mai întâmplă să rămână greşeli de tipar, cu toată grija şi buna-voinţa redacţiei de a le înlătura — şi, în sfârşit, numărul, făţuit, e expediat abia Vineri sau Sâmbătă.

Prin urmare, chiar sosindune, cu o mică întârziere, o dare de seamă, un reportaj, un articol scris în legătură cu actualitatea, încă pierde câteodată posibilitatea de a apare la vreme, dacă nu ne soseşte Luni, Marţi, sau cel mult Miercuri, în săptămâna de tipărire a numărului în care ar trebui să intre. Ceea ce pierd faptele ca însemnătate, atunci când un corespondent sau un reporter îşi aduce aminte să ne scrie, în privinţa lor, la o săptămână ori două după ce s'au întâmplat, e uşor de văzut şi de înţeles.

Cu întârzieri, ca acestea, pe cari nu le dorim, am avut să luptăm în timpul din urmă, şi aşa se lămureşte că multe dintre dările de seamă, târziu primite, n'au întrat — spre părerea noastră de rău şi de sigur şi spre acelor cari ni le-au trimes—în cuprinsul numerelor în cari trebuia să intre.

* * *

Dorim o colaborare a tuturor elementelor culte şi inimoase dela sate şi cu cât vor fi mai multe colaborările şi din cât mai multe părţi ale ţării, cu atât vom fi mai bucuroşi, cu atât vom fi mai mândri, că din ce în ce e mai mare şi vrednic numărul celor cari—înţelegând interesul obştesc pentru care muncim şi facem, dezinteresat, sacrificii de energie, de timp şi de bani —ţin să ne ajute cu cuvântul, cu scrisul, cu fapta susţinătoare, la atingerea ţelului, pe care îl urmărim toţi, cu acelaş suflet, cu acelaş gând, de pe catedră, de pe amvon, în cazărmi, în ateneele cu pretenţii mari, în multele şi mereu înmulţitele atenee populare, prin presa culturală, prin presa economică şi socială, prin bună parte chiar din presa zilnică: ridicarea culturală, morală, economică şi socială, cât mai chibzuit şi mai stărultor înfăptuită, a poporului nostru.

Stăruim să organizăm şi să înfăptuim metodic, din ce în ce mai bine, munca pentru întocmirea şi expedierea gazetei; spre a ajunge la această posibilitate cerem, colegial, să fim bine înţeleşi şi sprijiniţi de către toţi cei cari ne-au dat, ne dau sau vor să ne dea concursul lor.

Voim — după cum s'a putut vedea din cele din urmă patru numere ale gazetei — să dăm o informaţie din ce în ce mai bogată, de interes cultural mai cu seamă, în ce priveşte străinătatea; şi am reuşit să dăm, să relevăm şi vom releva, permanent, fapte pe cari nu le-au dat alte publicaţii româneşti de felul acestea.

Voim să fie tot atât de felurită şi bogată informaţie privitoare mai cu seamă la viaţa satelor de pe şesurile, plaiurile, şi munţii noştri, întrucât de viaţa oraşelor mari şi chiar de a celor mici se ocupă destul sau aproape destul presa zilnică, — fără să pierdem totuşi din vedere viaţa culturală propriu zisă a oraşelor, întrucât intră în cadrul preocupărilor noastre; dovadă este interesul pe care'l purtăm şi ţinem să-l purtăm din ce în ce mai mult ateneelor populare, acestor focare de lumină, cari au început să dea o nouă viaţă părţilor mărginaşe ale oraşelor. Corespondenţii şi raporterii noştri culturali să fie alături de noi, cu toată puterea lor de avânt tineresc, — tineri socotiţi fiind prin idealismul lor, chiar cei mai vârstnici dintre ei, cari din tinereţe s'au obicinuit să ţină, neschimbat, drumul năzuinţelor generoase.

Ca întâie răsplată meritată, le făgăduim, *acelora cari se vor distinge mai mult între aceşti colaboratori preţioşi*, mulţumirea de a 'şi vedea relevate meritele, la începutul anului viitor — pe lângă măsura în care şi le vor releva ei înşişi în coloanele gazetei —, într'o lucrare excepţională. Ne propunem să dăm într'o publicaţie, pe care ţinem s'o facem cu al lor concurs,- în **Calendarul „Culturii poporului“**—, figurile lor, însoţite de date biografice, şi de note bibliografice, — în cazul când vor fi de dat — menţionând, în aceeaşi vreme într'un articol, anume consacrat năzuinţelor gazetei acesteia şi istoricului său, lucrările mai de seamă pe cari le vor fi publicat în cursul anului.

Despre întocmirea **Calendarului „Culturii poporului“** vom mai vorbi cu alte prilejuri; negreşit, lucrarea e grea, dar se cuvine ca ea să însemne, în chip sintetic, an cu an, începând cu sfârşitul anului acestuia, locul şi rostul pe care foaia noastră le-a avut şi le va avea în mişcarea de împuternicire şi ridicare a neamului românesc. Şi sperăm, că având întreg sprijinul călăuzitorilor reprezentativi ai mişcării culturale dela oraşe şi dela sate, ea va apare la vreme şi în condiţii mai mult decât mulţumitoare. Cine crede, că are de dat sugestii bune, în această privinţă, ni le poate da de pe acum.

IOAN ŞIMIANU

P. S. — Toţi corespondenţii şi reporterii noştri pot fi siguri că, în redacţia noastră, ceeace trimit este întâmpinat cu o iuimoasă bună voinţă colegială, de către oameni cari au simţimânte şi năzuinţe comune cu ei şi deci, desăvârşit, sentimentul colegialităţii şi pe al valorii egale a oricărei munci întreprinse, cu inimă şi cu gânduri frumoase, pentru binele obştesc.

Incă o rugăminte : manuscrisele să fie uşor de cetit. adică să fie scrisul mare şi rândurile rari, pe o singură faţă a hârtiei. — I. Ş.

INFORMAŢII

O APROPIATĂ EXPOZIŢIE ARTISTICĂ ROMÂNEASCA LA SOFIA. — Acum vre-o doi ani, d. Nicolae Tanev, un distins pictor bulgar, a făcut o expoziţie a lucrărilor sale în Bucureşti, şi iubitorii de artă i-au arătat foarte multă simpatie; multe dintre lucrările sale au găsit aici preţuitori de seamă.

La Bulgarie, ziarul pentru străinătate al vecinilor noştri bulgari, anunţă acum, că unul dintre pictorii noştri foarte bine reputaţi, d. Biju, respunzând iniţiativei colegului său bulgar, va organiza la rându-i, la Sofia, o expoziţie de pictură. D. Biju are lucrări remarcabile, d-sa excelând deopotrivă în peisaj, în potret şi în lucrări de compoziţie. Expoziţia d-sale, în capitala Bulgariei, va fi deschisă la începutul lunei Septembrie.

Artiştii aduc astfel contribuţia lor, la năzuinţele de apropiere ale popoarelor şi la cunoaşterea acestora mai de aproape între ale.

In numărul său dela 28 Maiu, revista cehoslovacă *L'Europe centrale* ne vorbeşte despre un schimb artistic analog, care se petrece, acuma chiar, între Belgia şi Ungaria.

O expoziţie belgiană de pictură se bucură, actualmente, la Budapesta, de un foarte mare succes. Sunt expuse lucrări din vechia şcoală flamandă şi din noua şcoală belgiană; totalitatea lucrărilor expuse dă o idee completă despre activitatea artistică a unui popor admirabil înzestrat pentru pictură. Incheiând nota sa referitoare, valoroasa revistă cehoslovacă face această semnificativă apreciere: «*Aşteptând să se pună de acord asupra tuturor chestiunilor politice, (popoarele)* se pot împărtăşi, totdeauna, din lucruri mai nobile, mai puţin trecătoare. Şi, apoi, Belgia şi Bulgaria n'au să se teamă de incidente de graniţe».

Dorim sincer, ca iniţiativele pictorilor Tanev şi Biju să aibe cele mai frumoase urmări posibile.

«CARTEA CEHĂ TREBUIE SCRISĂ CU LIMBA CEHĂ». — Acesta-i titlul unui articol, publicat în revistele cehoslovace, în care d. Hruşka, dela Universitatea din Praga, propovăduieşte o cruciadă împotriva cuvintelor străine, ce tind o pătrundă în limba cehoslovacă.

L'Europe centrale, comentând articolul în chestiune, face următoarele observaţii, instructive şi pentru noi:

«Autorul invoacă pe Jean Huss, pe Fraţii boemi. El citează străduinţele marilor naţiuni şi mai ales pe ale *Societăţii limbei germane*, care, întrunind pe toţi scriitorii de toate categoriile, şi-a propus să răspândească în ţară dragostea şi respectul pentru limbă. In sfârşit, el dă ca pildă scriitorilor cehi pe acel istoric englez, din veacul trecut, care n'a ezitat să proscrie, să dea afară, din cărţile sale, toate cuvintele de origine străină.

«Este sigur că înfluenţa limbei germane, în limbajul familiar mai ales, şi a celei franceze în limbajul ziarelor, fac mult rău limbei cehe. De ce Karel Capekii, Mârstikii, Vancure, Dorijekii, stilişti severi şi artişti delicaţi, nu se asociază să scrie o *Apărare şi ilustraţie a limbei cehe?*»

După cum vedem, problema pruificării limbii e pusă pretudineni, unde cuvinte noui, de origine străină, vin să strice frumuseţea dobândită.

O ANTOLOGIE A POEZIEI BULGARE a apărut zilele trecute, în colecţia «*Cartea bulgară*», pe care o ediţiază Ministerul bulgar al instrucţiunii publice.

Antologia aceasta, publicată în limba franceză şi datorită d-lui Georges-Assen Dzivgov, începe cu poetul Cristo Botev şi se încheie cu Niculai Liliev, «reprezentantul cel mai calificat al poeziei contemporare bulgare».

Prefaţa lămureşte calea străbătută de poezia bulgară dela Botev până astăzi.

De vom avea posibilitatea, vom vorbi despre această antologie mai pe larg.

CENTENARUL LUI VOLTA. — In ziua de 29 Maiu, s'a deschis, la Como (Italia), *Expoziţia centenarului morţii lui Volta.*

Expoziţia, inaugurată de către regele Italiei, este instalată în bogata vilă Olmo, clădită pe locul unde se ridica alt' dată, în vremea Romei antice, vila lui Canisius Rufus, prietenul lui Pliniu cel tânăr.

Expoziţia cuprinde toate instrumentele electrice, — începând de la construirea pilei electrice, care l-a făcut nemuritor pe Volta —, şi infăţişază, cum e organizată, un istorie complet al progreselor realizate în domeniul electricităţii.

CEA MAI RĂSPÂNDITĂ CARTE DIN LUME.— Numai anul trecut, în 1926, biblia, editată de *Societatea biblică*, a fost răspândită în lume în 10.128.087 exemplare, tipărite în 593 limbi diferite ; dintre ele 4.142.000 au fost vândute în China.

Un sfat bun!

Cafeaua tare şi sporniică o putem prepara numai aşa, dacă vom întrebuinţa întotdeauna mult încercatul **„Veritabil Franck“** Adaus la cafea.

Pentru ca «Veritabila Franck»-cafea în cutii să se distingă mai bine de imitaţiuni, aceasta apare într'un nou ambalaj, şi anume cu o etichetă maro-albă-albastră, pe care se remarcă în special semnele distinctive: numele **„Franck“** şi **Râşniţa de cafea.**—

No. 41

FIECARE SAT

intră în legătură cu lumea toată

Totuşi mari sunt descoperirile ştiinţei căci iată satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă; printr'o mică maşinărie, ***un aparat radiofonic,*** pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi veşti bune din Bucureşti, Viena, Paris, Londra. Milano, Berlin, pot auzi conferinţe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea ***c'un aparat radiofonic,***

Iată de ce ataţia preoţi, proprietari de pământ, primari, notari, şi-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună şi totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereţi lămuriri cum să comandaţi un aparat radiofonic dela firma **„Tungsram“** S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand, 127. — **Telefon 201.** No. 40

AVERTISMENT

Există imitaţiuni, al căror ambalaj seamănă foarte mult cu cel a Veritabilului Franck cu Râşniţa de cafea însă calitatea acestor imitaţiuni este mult inferioară acestuia. Vă apăraţi de atari imitaţiuni, dacă cereţi în mod explicit.

„Veritabil Franck
cu Râşniţa de cafea“
HEINRICH FRANCK SÖHNE S. A. R.
Bucureşfi-Braşov

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

Muncă-Gospodărie

CONSTATARI DE INTERES AGRICOL [1])

Nădejdea ţării e în munca pământului

Peste o jumătate de veac— culmea atingând-o în preajma războiului — agricultura a fost temelia gospodăriei noastre naţionale. De la ea porneau toate rosturile de viaţă economică. Pe ea se intemeiau toate îndrăznelile de ridicare obştească. Ţara era «eminamente agricolă», dar fericită.

Dorinţe şi închipuiri de întinsă industrializare a ţării, am avut unii dintre noi şi în trecut, din proprii îndemnuri şi sub îndemnuri venite dela alţii, pentru folosirea celor cari ne îndemnau. Neavând şi mijloace, pe lângă dorinţe, înfăptuisem până în 1916, mai mult pe seama altora de cât pe a noastră, de abia industria petroliferă şi un slab început de industrie forestieră. Atât. Nădejdea rămânea mereu la agricultură.

După războiu, împrejurările au făcut să credem hotărît în putinţa creiării unei mari industrii. Şi toată grija şi luarea aminte ale tuturor au fost îndreptate până într'atât în direcţia aceasta, în cât nu ne-am mai putut gândi de ajuns la urmările pe care firesc era să le aibă reforma agrară, în condiţiile în care această reformă a fost înfăptuită.

Şi am ajuns ca agricultura noastră să nu mai fie, nu mai mult, dar nici ceeace era înainte.

Cu uneltele şi vitele de plugărie prăpădite de războiu, cu braţele de muncă împuţinate din aceeaşi pricină, cu lipsa uneltelor şi vitelor de muncă pe care le avea odinioară dela proprietarul ori arendaşul de moşie, ţaranul, ajuns proprietar de pământ, nu putea face pentru producţia agricolă mai mult, de cât a pornit în 1918 să facă. Dacă ţinem seama, că împroprietărirea a fost făcută cu greutăţi de forme, cu tărăgăniri slujbăreşti, deci fără deplină siguranţă de înfăptuire la timp, şi dacă ne mai amintim şi de multe măsuri administrative vrednice să descurajeze pe agricultor, înţelegem de ce ale noastre cereale au început să însemne pe pieţele mari ale lumii mult mai puţin decât însemnau altă dată. Înţelegem de ce, în aceeaşi vreme, nevoile Statului nu sunt împlinite de cât greu de tot, cu biruri care vin unele peste altele : agricultura ne mai dând ce dădea înainte vreme, toate ramurile de muncă, în frunte cu industria, merg greu, şi toţi vedem că banul nostru şovăeşte — avem hârtie de bănet multă, dar slabă. —

Toate ţările din lume, cari au un început, mai mare ori mai mic, de rostuire agricolă, caută să-şi sporească mijloacele de producţie. Şi, prin stăruinţă şi mijloace ştiinţifice le vor înmulţi. Produsele agriculturii noastre, cerealele noastre—adevăratul nostru aur — vor avea mâne-poimâne, concurenţi de temut, din ce în ce mai mulţi. Putinţa de scăpare e în învrednicirea noastră, de a câştiga iar la vreme locul cuvenit pe pieţele străine cu cerealele noastre, în special cu grâul nostru, care are şi el o mare calitate până astăzi : e cel mai bun. Dar, socoteala marilor pieţe e aceasta, de altminteri ca pe orice piaţă : cine câştigă întâi încrederea cumpărătorilor acela se aşează, ca vânzător, mai bine.

De toate aceste nevoi îşi dau seamă toţi fruntaşii gospodăriei agricole a ţării. Şi cu socoteala aceasta, după stăruinţa d-lui Garoflid, ministrul agriculturii, Parlamentul a votat o lege **„Legea pentru organizarea Ministerului agriculturii“**, care, împreună cu alte legi noui puse la cale, va orândui producţia agricolă în în aşa fel, în cât, prin sârguinţa tuturor, să facă iar ca agricultura ţării să ne dea belşugul şi sporul ce ne lipsesc azi. Bine înţeles, **cu sârguinţa tuturor,** pentru că legile sunt într'atâta bune, întrucât vor oamenii să le facă să fie.

Ţara noastră e menită să rămână multă vreme, zeci şi zeci de ani de acum înainte, dacă nu «eminamente agricolă», în tot cazul, în primul rând agricolă.

Datori suntem să înţelegem toţi aceste adevăruri şi să sprijinăm munca pământului, singura care ne poate da cel mai mare belşug.

I. Ş.-C.

[1]) Din cauza supra abundenţei de materie, suntem nevoiţi să amânăm continuarea seriel noastre de articole intitulată „Convorbiri economice», pentru numărul viitor.

ŞTIRI

Un congres mondial de avicultură la Ottawa (Canada).— Avicultura (creşterea raţională a păsărilor), oricât de neînsemnată îndeletnicire pare ea în unele ţări, de pildă la noi, a ajuns ca în alte ţări, chiar într'unele dintre cele mari, de pildă în Canada, să constitue un mare izvor de bogăţii.

Erau, în Canada, în 1925, 50 de milioane de păsări şi producţia lor de ouă era evaluată la suma frumoasă de 58 milioane dolari. Această bogăţie a sporit considerabil în 1926, întru cât industria aceasta avicolă canadiană se desvoltă an cu an. Guvernămintele federale şi provinciale dau, prin avicultorii lor oficiali, tot sprijinul. Institute ştiinţifice, şi fermele, cari se înmulţesc văzând cu ochii, aplică, stăruitoare, cele mai noui metode ştiinţifice.

Aceste fapte explică interesul provocat în lumea întreagă de noutatea, veche de un an, că un congres mondial de avicultură e pe cale de organizare în Canada.

Primul congres avicol a fost la Haga (Olanda) în Septembrie 1921 ; al doilea, în Spania, în Maiu 1924 ; al treilea va fi cel care-i proiectat în Canada, la Ottawa, capitala Dominionului. Congresul va fi dela 27 Iulie până la 4 August, a. c.

Ca limbi oficiale ale congresului au fost adoptate engleza şi franceza.

Ministerul canadian al afacerilor străine a invitat toate naţiunile să participe.

BIBLIOGRAFIE

Cu întârzierile pricinuite de mutarea redacţiei *Culturii poporului* în Bucureşti, am primit săptămâna trecută :

REVISTE LITERARE—CULTURALE:

Graiul românesc — Bucureşti — Nr. 1 (anul al IV-a) pe Aprilie,

Răsăritul — Bucureşti — Nr. 8 (anul al IX-a) pe Aprilie,

Ţara voevozilor — Bucureşti — Nr. 3 şi 4 (anul al III-a) pe Martie, Aprilie,

Casa noastră — Bucureşti — Nr. 4 (anul al V-a) pe Aprilie,

Zorile — Iaşi — Nr. 4 (anul al III-a) pe Aprilie,

Revista societăţii Tinerimea română — Bucureşti — Nr. 8 (anul al VIII-a) pe Aprilie,

Ritmul vremii — Bucureşti — Nr. 4, (anul al III-a) pe Aprilie;

REVISTE PRIVITOARE LA INVĂŢĂMÂNT, PEDAGOGIE ŞI EDUCAŢIE:

Revista generală a învăţământului — Bucureşti — Nr. 4, (anul al XV) pe Aprilie,

Şcoala Mehedinţului — T.-Severin — Nr. 6 şi 7 (anul al II-a) pe Februarie şi Martie,

Jambaree — Paris — cunoscuta revistă mondială a cercetă şimii — Nr. 26 pe Aprilie;

REVISTE DE CULTURĂ RELIGIOASA:

Renaşterea — Craiova — Nr, 4 (anul al VI-a) pe Aprilie,

Căminul — Galaţi — Nr. 4 (anul al III-a) pe Aprilie,

Credinţa — Cernăuţi — Nr. 6 şi 7 (anul al II-a) 1 şi 15 Maiu,

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE **F. GÖBL FII S. A.**
BUCUREŞTI — No. 19, STRADA REGALA No. 19
Fondată în Anul 1865
LITOGRAFIE ▪ LEGĂTORIE ▪ LINIATURĂ
:: :: EXECUTĂ ARTISTIC LUCRARI DE TRI ŞI PATRUCHROMIE :: ::

Fabricile de Maşini
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
Produce în calitate neîntrecută:

Maşini de scărmănat lână	Batoze de porumb
Batoze de trecrat cu motor, manej, mână	Tocătoare
Motoare de 59 cai putere cu benzină şi motorină	Prese de ulei
Circulare cu motor 6 HP	Prese de struguri
Maşini de semănat porumb	Pompe de apă cu lanţ, cu mare debit
Vânturătoare, diferite modele	Maşini de tors

Preţ curent ilustrat şi oferte orcui gratuit!
Cereţi la toate depozitele din ţară produsele renumită „Rieger“.
No. 39

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 12 IUNIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 201 Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

OMUL SUB VREMURI

de LEONTIN ILIESCU

Cât este de adevărată această gândire înțeleaptă a cronicarului ne-o dovedesc toate împrejurările vieții. Miron Costin a rostit acest gând mare, întemeiat, desigur, pe întâmplările din zilele sale.

Și, noi, trăim astăzi zile de epopee națională și socială. Perspectiva e prea apropiată de noi, ne lovește prea dezdreptul spiritul vremii, ca să ne socotim în stare de a formula judecăți senine și drepte, despre aceea ce se întâmplă în zilele noastre.

Va trebui, ca faptele generației noastre să treacă în domeniul Istoriei, pentru ca urmașii noștri, mai îndepărtați de faptele noastre, să le judece, în dreaptă cumpănire pe ele, să ne judece și pe noi.

Oamenii sunt vehicule divine, prin cari se exprimă voința și puterea destinului.

Rari sunt aceia dintre noi, cari se bucură de darul suprem al privirii în viitor. Ei judecă faptele de astăzi după învățămintele trecutului și știu s'aleagă din vălmășagul întâmplărilor, pe cele ce stau într'o firească înlănțuire cu fapte asemănătoare din trecut. Este o lege a înlănțuirii faptelor istorice, legea *seriilor istorice*, descoperită de regretatul A. D. Xenopol, de sub a cărei tiranie nu ne putem mântui niciodată.

Dar dacă omul nu poate cârmui vremea și dacă el stă într'adevăr sub puterea ei, însemnează oare aceasta că trebue să stea cu brațele încrucișate și să aștepte totul dela neroc ?

Nu, desigur, aceasta nu!

Omul n'are, firește, puterea să se împotrivească oamenilor, schimbărilor sociale prilejuite de ele; dar are, totuși, o putere uriașă: aceea de a cumpăni astfel rosturile, în cât vremurile să nu-l afle nepregătit,

In ce chip? Pe ce tărâm?

Pe tărâmul culturii, în chipul unui apostolat cinstit.

Cine are datoria și dreptul să facă acest apostolat?

Preotul, învățătorul, cinstitul cărturar al satelor, — ei au nobila chemare de-a lămuri celor mulți porunca timpului în care trăiesc.

Ce trebue să facă acești cărturari ai satelor, înfrățindu-se cu cei de la orașe?

Să dea *cei dintâiu* pilda disciplinei sociale, îndemnând și pe ceilalți să facă la fel.

Prudență, răbdare, înțelepciune, înțelegere limpede și imediată, respectul ordinei și prețuirea vredniciei aproapelui, — iată virtuțiile ce stau la temelia sufletească a popoarelor civilizate.

Aceste virtuți trebuesc cultivate, răspândite cât mai departe, cât mai adânc, dacă vrem ca țara noastră să se bucure de oameni cuprinși la minte, la suflet și la trup.

La acest rezultat s'ajunge însă numai prin cultură. Cultura minții îmbogățește cunoștințele oamenilor; aceea a sufletului le inobilează firea, și amândouă împreună smulg și nimicesc buruiana primejdioasă, otrăvită, a patimei și a nesocotinței omenești.

Omul luminat e mai cumpănit la fapte bune, mai îngăduitor față de bețiile aproapelui său, pe care-l îndreaptă deapururea spre bine, conștient că prin aceasta își face datoria către oameni de potriva sau chiar de nepotriva lui.

Iată dar că, deși e omul sub vremuri, el poate îmblânzi, totuși, asprimea și vitregia lor, prin faptul că năvala întâmplărilor nu-l prinde nepregătit.

O cale bună prin care se poate atinge țelul acesta este ateneul popular. Înființați cât mai multe ateneе populare, prin urmare, și organizați-le cu rost întemeiat, dacă într'adevăr urmăriți binele nostru și al țării.

Aceste ateneе vor desbrobodi mințile de păinjinișul neștiinții cât de curând. Oamenii se vor simți mai liberi pe hotărârile lor, mai nestingheriți pe drumul vieții, mai puțin grăbiți să asculte de puterea josnică a patimii, ca până acum.

Ei se vor înțelege mai bine intre ei, și satele vor crește în bine, vor înflori în lăudalile pilde, vor desființa neînțelegerile — pornite din neștiință și din răutate — dintre plugari și orășeni.

Aceste neînțelegeri nu sunt firești. Sub puterea adevărului și a luminei, ele se vor nimici, ca tot ce este întuneric și minciună.

Omul sub vremuri va fi atunci mai stăpân pe sine, căci știința de carte îi va da putere să le priceapă, să se potrivească lor.

GUVERN NOU — ALEGERI NOUI

In cuprinsul unei gazete culturale și educative, politica n'are rost să intre, decât cu ceea ce ea are înalt și în nemijlocită și curată legătură cu interesele culturii și cu ale înfăptuirii educației civice a masselor. Deci, nici o dată, faptele politice nu ne vor interesa din alte puncte de vedere.

Majestatea Sa Regele a socotit de cuviință, că țara are nevoie să'i fie dat un guvern nou. Greutățile țării, multe și mari, și trebuința de preîntâmpinare a greutăților pe cari le avem ori le putem avea de afară, au impus această schimbare. Și un guvern nou a luat ființă; ca toate guvernele, cari își înțeleg chemarea, și acesta, fără îndoială, va avea în vedere, la înfăptuirile guvernării lui, în primul rând, interesele noastre naționale de căpetenie.

Vom avea alegeri noui pentru Cameră și Senat. Alegătorii vor fi chemați în curând ca, prin voturile lor, să trimită în Parlament oameni într'adevăr aleși: cinstiți, inimoși și destoinici să slujească interesele obștești, astfel ca țara să aibă, de fapt, nu numai pe hârtie, noui înlesniri de propășire culturală, socială și economică. Alegătorilor le stă, prin urmare, în putință să aleagă ceea ce ne trebuie; e încă un prilej, ca ei să-și dovedească puterile sufletești și agerimea minții.

Satele, ca și orașele, vor fi frământate, iar, de greutatea aceasta, trebuincioasă, a alegerilor. Va fi o frământare, care va trece curând; va urma acolo, ca și în Parlamentul țării, ceea ce vor face sătenii să urmeze, prin cumințenia și prin voința lor.

Neliniștea nu trebuie să pătrundă în suflete și să le turbure; rosturile de ridicare și de viață ale satelor se cuvine să rămână neclintite, prin buna înțelegere dintre oameni.

Fruntașii satelor, acei cari fac politică mai îndârjită, prin credințele lor politice și prin legămintele personale pe cari le au, sunt datori să păstreze cât mai neturburată liniștea sufletească a alegătorilor, neînvrăjbindu-i și ne arătându-le lucrurile altminteri de cum sunt și de cum se cade să fie; după ce vor trece grijile și sträduințele alegerilor, legăturile dintre om și om și bună rânduiala gospodăriilor comunale va să rămână cu rosturile lor firești.

Alegerile sunt un mare act politic; trebue ca țărănimea să înceapă a scoate din el învățăminte de bună îndrumare spre viitor, pentru a ne fi dat să vorbim, mâine-poimâne, despre înfăptuirea cu bune urmări a unei bune educații civice. La sate, înfăptuitorii unei atari educații sunt ținuți să fie, prin chemarea slujbei lor, învățătorii, preoții, notarii, primarii, cărturarii satelor și, deopotrivă, fruntașii din administrația județelor și plășilor.

Țărănimea trebue să știe, în primul rând și cu temeiu, aceste lucruri mari: nevoia de propășire a românimii cere ca ea să prețuiască și să respecte deopotrivă pe toți fruntașii țării, să aibă încredere în toți oamenii mari ai țării și să fie convinsă că totdeauna interesele obștești, interesele mari ale țării, trebuiesc socotite și puse mai presus de interesele mărunte ale unui om, sau ale altuia.

Meritul de a fi ridicat astfel, într'un viitor nu prea depărtat, viața civică a satelor, trebuie să fie al tuturor.

CULTURA POPORULUI

LITERATURA D-lui PETRE DULFU *)

de TEODOR CASTRIȘANU

O altă latură a acestui multiplu talent e literatura pentru copii, căreia d-l Petre Dulfu i-a consacrat o mare parte a activității sale scriitorești. Mai toate revistele pentru cei mici—mai ales acum, după războiu,—au publicat versurile pe cari maestrul le hărăzise, ca poet și ca dascăl, generației care abia acum se formează.

A intra în analizarea acestei literaturi, ar însemnă să depășim cadrul restrâns al studiului nostru. Ceeace ținem să scoatem în evidență e caracterul strict literar al scrierilor sale pentru copii.

Iată un mic fragment din povestirea în versuri «Zâna florilor» (ediția «Universului»), ca exemplu de simplitate și claritate de limbă:

«Pe un plai, de pomi umbrit,
«In locașul său tihnit,
«Un boier ducea, odată,
«Viață mult îndestulată.
«El avea o slăbiciune:
«Îi plăceau mâncări tot bune,
«Dară mai ales vânat,
«Și la prânz și la cinat.
«Trimetea trei vânători
«In pădure, de cu zori
«Și veneau pe amurgite
«Cu vânaturi felurite...
«Azi vânează, mâine iară...
«Păsări, cerbi...se'mpuținară!
«Greu era să mai găsească
«Prin pădurea boierească!...
«Se sculau deci vânătorii
«Pân'a nu se ivi zorii;
«Și mergeau, vânat să cate,
«In păduri mai depărtate.

De altfel, aportul acestui mare cunoscător al sufletului copilului a fost dintre cele mai apreciate; iar actualele reviste destinate să intre pe mâna micilor cititori — în genere școlari—, se întrec în a-și asigura colaborarea permanentă a d-lui Dulfu.

* * *

In sfârșit ne vom ocupa de «Iisus Mântuitorul» și de «Dumnezeu și oamenii», două lucrări apărute în ultimii ani, cari prezintă un interes cu atât mai deosebit, cu cât simbolizează o firească și cuminte întoarcere la credință.

Fenomenul s'a manifestat și din nevoia unui reazăm sufletesc, pe care-l caută, necontenit, omenirea însângerată de dezastrele ultimului războiu european; de aceea a avut un caracter aproape general și a marcat o nouă întărire a cultului divinității.

Au fost, într'adevăr, prea mari încercările ultimului deceniu; aripa morții și-a fluturat răcoarea prea aproape de noi, pentru ca să nu redeștepte în omenirea îngenunchiată materialismului, teama evlavioasă de acea mică și neperitoare substanță care e la începutul oricărei vieți.

Astfel, și la noi, cu toate aparențele contrarii, sentimentul religios a căpătat acea forță de înoire de care avea nevoie, pentru menținerea echilibrului sufletesc al unei societăți supuse tuturor ispitelor veacului nostru.

Dovada, că nu analizăm un fenomen aparte, un fenomen lipsit de orice legătură cu întreaga noastră stare de după războiu, nu sunt numai foarte numeroasele scrieri cu caracter religios,— între cari, lucrările premiate de Academie ale părintelui Hodoroabă fac cinste literaturii noastre postbelice, — dar și admirabilele scrieri ale d-lor M. Sadoveanu și D. D. Pătrășcanu, cari au desăvârșit două volume despre viețile sfinților.

D-l P. Dulfu, cu virtuozitatea versului său, a înțeles să cânte și Vechiul testament și viața și învățăturile Mântuitorului, în ritmul popular, atât de potrivit ușoarei lor răspândiri în massele populare.

In «*Cuvântul înainte*», care precedează cele 79 de poezii ale volumului «*Iisus Mântuitorul*», d-sa scrie:

«Cei ce cată fericirea
«Vor găsi — ca nicăirea —
«In viața lui curată,
«O 'ndrumare-adevărată.
«Iară voi cari 'nduraţi
«In viaț'aci cât staţi,
«Pe nedrept, ca El, durere;
«Voi... găsi-veți mângâere»—

acea mângâere pe care nu ne-o mai poate da decât credința cea adevărată.

Citirea și răspândirea amândoror acestor lucrări vor folosi mai cu seamă sătenilor noștri, cărora le va înlesni cunoașterea mai amănunțită a vieței, a pildelor și a învățăturilor Mântuitorului. Religiozitatea satelor se știe, a a fost și ea în trecut scut puternic, pentru păstrarea românismului, împotriva năvălirilor păgâne.

Din cele de până aci, se vede cu prisosință care a fost aportul d-lui P. Dulfu în mișcarea literară și de afirmare a culturii noastre naționale, în ultima și cea mai însemnată jumătate de veac din viața de până acum a neamului nostru. Nu numai «*Isprăvile lui Păcală*», care s'a strecurat luminos și descreților de frunți în zece mari ediții în massele cititoare ale satelor și orașelor noastre, dar și răspândirea celorlalte lucrări ale d-lui P. Dulfu arată că d-sa a știut să-și câștige cea mai de preț calitate a literatului: aceea de a scrie cât mai limpede și de a se face iubit de către cititori.

Terminând această sumară cercetare a personalității literare și culturale a d-lui P. Dulfu, a cărui viață va rămâne strâns legată de acest adevărat început de artă românească națională a ultimilor 50 de ani, nu putem să nu așternem pe hârtie o apropiere, pe care ne-a sugerat-o coincidența fericită a faptului că în anul, în care îl sărbătorim pe maestru, se sărbătorește și o jumătate de veac de neatârnare românească. Astfel Petre Dulfu trebue să rămână, alături de toți ostașii-eroi ai independenței noastre naționale și culturale.

*) Vezi Nr. 200 al *Culturii poporului*.

PUTEREA CUVÂNTULUI

«Aprinde 'n inimi ură sau iubire;
«De moarte, de viață-i dătător..,
«Și neamuri poate 'mpinge la peire,
«Cum poate-aduce mântuirea lor».

Al. Vlahuță

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul"... ne spune, lapidar, Evanghelia, în chip simbolic, lămurindune origina puterii cuvântului, care, atunci când a fost înțeles, a sfințit epoci întregi, prin purtarea a neștiute șiruri de generații, spre culmile marilor idealuri și ale gloriei.

Puterea cuvântului a vibrat cu atâta tărie în graiul Mântuitorului, în cât toate neamurile L au auzit și s'au întors să-L privească. Cuvântul Lui, chemându-le spre mântuire, a pătruns în inimele lor. Ele și-au schimbat drumurile și-au pornit, sub puterea covârșitoare a cuvântului, la țărmii Tiberiadei, pe cărările orânduite de blândul Iisus.

In antichitate, Demostene, prin cuvântul lui convingător a ajuns să fie glorificat de toată splendoarea și mărirea Athenei de altă dată; iar Socrate, decât să-și vadă cuvintele neînțelese și răstâlmăcite, a preferat să-și toarne singur otrava, pe care a băut-o. Sub puterea cuvântului lui Cicero, n'au tremurat numai zidurile vestitei Rome, ci întreaga lume a antichității s'a cutremurat, ecoul prelungindu-i-se până în zilele noastre.

Și în toate epocile au fost regi ai cuvântului, cari au ilustrat cuvântul și l-au înălțat până la puterea conștiinței lor. Cei cari au doborît, în preajma războiului, pe Jean Jaures, n'au închis în mormânt numai un om de inimă, ci și o glorie a puterei de convingere prin cuvânt.

Tăria cuvântului scris, care-i pentru toți isvor de mângâeri și de înălțare spre templul binelui și-al adevărului, este cea mai puternică armă de luptă împotriva neștiinței și pentru desăvârșirea educației naționale și sociale. Căci zice poetul Vlahuță despre această tărie:

«C'an basme-i a cuvântului putere;
«El lumi aievea-ți face din păreri
«Și chip etern din umbra care piere,
«Și iarăși azi din ziua cea de eri».

In tot trecutul vieții neamului nostru, cuvântul a fost cel mai puternic mijloc de înțelegere și de unire. Deși era numai spus, și rareori scris, avea totuși puterea literii evanghelice. Orice legături, chiar și cele prin acte scrise, deși nu erau legale cum sunt cele de azi, cu toate că uneori nu le chezășuia nici o lege, nici un act scris, nimeni nu se gândea măcar o clipă să se abată de la ceeace era hotărît. Chezășia era „cuvântul dat" — legea morală.

De altfel, dela începutul istoriei popoarelor și până azi, n'a fost altceva, care să le arate calea cea dreaptă a mântuirii, decât puterea cuvântului. Dacă, vorbit, cuvântul n'a putut să pătrundă și să convingă îndeajuns inimile, în schimb, scris fiind, el și-a făcut drum și-a deschis tuturor ochii spre binele propovăduit. Înțelegerea lui se lămurește în suflete și le înalță. Mulțimile, electrizate de puterea lui, au fost împinse la lupte biruitoare, ca de niște forțe ascunse.

Cuvântul a influențat în mod considerabil asupra tuturor prefacerilor ce-au avut loc în veacurile trecute. Filosofia atotstăpânitoare a veacului al XVIII-lea, cu premergătorii ei — Rousseau, Holbach și alții, cari au trâmbițat lumii cuvintele de egalitate, fraternitate și libertate, cuvinte cari s'au înfiltrat adânc în sufletul popoarelor,— a deschis drumurile spre așezările sociale de astăzi.

Dar ce farmec nu deșteaptă cuvântul, atunci când vine să fie de folos tuturora?

Cuvintele aduse de românii ardeleni, Micu, Șincai și Maior, tocmai din bibliotecile Vaticanului, cuvinte cari grăiau despre origina Neamului românesc, au ajuns încetul cu încetul la puterea de convingere; pornite din marile școli ale Blajului, au trezit întreaga românime, chemând-o la o nouă viață. La 1848, Bărnuțiu, a făcut pe cei 40.000 români adunați la Blaj, să tresară, să nu mai stea o clipă pe gânduri și să pornească la lupta desrobirii. Despre măreția vorbelor lui Bărnuțiu grăiesc și azi, în graiul lor, apele Târnavelor; iar codrii, înfiorați de marea putere a dreptății, au dat loc de așezare lui Iancu, spre a putea învinge trufia maghiară.

Dreptatea s'a îmbrăcat întotdeauna în vestmintele tăriei cuvântului și numai așa au putut fi învinse minciuna și îngâmfarea.

Intreaga literatură a unui popor, în care se oglindește viața lui în toate manifestările, cu toate însușirile alese — acea literatură care se interesează deaproape de trecutul și de prezentul neamului, și care dă mereu învățăminte pentru viitor—, poate aduce, în propășirea unei țări, schimbări enorme, spre binele vieții naționale și sociale; este o călăuză puternică, o călăuză care îndrumează generațiile viitoare spre fericire. Ceeace poate însă să influențeze mai puternic, direct și hotărît, este presa românească, presa care propagă cuvântul moștenit din strămoși, demn și adevărat, pentru deslegarea tuturor problemelor ce se pun în interesul vitalității neamului.

Preoții acestei mari puteri își găsesc cea mai frumoasă izbândă pe drumurile ei, cari, deși sunt spinoase, duc adeseori la încununarea frunților cu laurii gloriei și totdeauna la adânca mulțumire a împlinirii unei mari și nobile datorii. Atâtea evenimente mari, atâtea prefaceri însemnate pentru țara noastră au fost puse la cale și sprijinite până la înfăptuire, de cuvântul care îndeamnă pe toți românii la unire și la solidaritate.

Iată ce însemnătate dă Regina Maria condeiului: «*Condeiul e mai puternic decât sabia, după cum sunt și gândurile oamenilor. Gândurile sunt singura moștenire eternă pe care omul o poate lăsa în urma sa. De felul cum vom ști să propovăduim cuvântul prin scris azi, va fi sau nu bucurie mare pentru neam, în viitor. Toate aspirațiile fierbinți de azi se vor împlini cu prisosință, dacă, înțelegând puterea cuvântului bun și drept, vom săvârși în fapte spusele apostolilor condeiului românesc*».

Naționalismul nostru — expresiune a simțimântelor și aspirațiunilor românești — trebuie să vibreze adânc în sufletele tuturor purtătorilor de cuvânt. El este cea mai înaltă școală pentru viața celor cari trebuie să fie cu gândul la destinele Neamului românesc. Suntem poate unica țară din lume, unde abundă scrisul străin de interesele țării. Să luăm de pe sufletele noastre această piatră grea, prin puterea voinței în cuvânt cumpănit și faptă constructivă.

Cuvântul românesc, dacă nu are întâietate și dacă nu-l iubesc și cinstesc toți frații deopotrivă, mărindu-l cum se cuvine, nu poate avea atâta putere, și-și pierde sublimul cântat în poezia lui D. Anghel:

«Cuvinte, juvaere, ecouri depărtate,
«Al'altor suferințe și bucurii,—cuvinte,
«Cu voi trăiesc trecutul și clipa care bate,
«Și viața care începe dincolo de mormânte.»

D. PUPĂZĂ
Directorul școalei Dobrița-Gorj

46 DE ANI DE MUNCA, IN INVAȚAMANT

Colegii și sătenii, delegații oficialității și prietenii, uniți prin acelaș simțimânt de recunoștință și venerație, au cinstit sărbătorește, în Maiu, pe vrednica învățătoare din Bărcănești, pentru săvârșirea unei munci fără preget, vreme de 46 de ani, pe tărâmul școlii.

Fapte simbolice, fapte prea rari, pe valea Ialomiței.

Cinstirea aceasta meritată a fost, într'adevăr, o sărbătoare, pe care o vor ține minte copiii și poate chiar copiii copiilor de astăzi.

Ministerul școlilor, prețuindu-i munca de apostol, prin care a înălțat totdeauna sufletele și mințile sătenilor între cari a trăit, i-a dat d-nei învățătoare Alexandrina Leon, ca răsplată oficială, medalia «*Răsplata muncii*» clasa I-a «*pentru învățământ*».

In Bărcănești, în dimineața zilei de 1 Maiu — când a fost sărbătorirea—, a săvârșit în biserica acestei comune, slujbă frumoasă, preotul econom Mihail G. Fluture. Se aflau de față d-nii inspector școlar N. P. Șerdinescu, revizorul școlar al jud. Ialomița, d. I. Lupu, sub revizorul școlar al circ. a V-a, d. D. Popovici, colegii din împrejurimi ai sărbătoritei, persoanele de seamă din localitate și mulți săteni. Răspunsurile la sf. liturghie au fost date de corul școalei primare din localitate, condus de d. M. Georgescu, directorul acelei școale.

După sfârșirea slujbei bisericești, invitații au trecut la școală, spre a lua parte la masa dată de sărbătorită.

După amiază, la ora 2, a urmat desfășurarea programului serbării. D. inspector școlar N. P. Șerdinescu, în fața mulțimii adunate, a vorbit călduros despre trecutul de muncă al d-nei Alexandrina Leon, punând în lumină meritele acestei inimoase și distinse contribuitoare la luminarea poporului; apoi a prins pe pieptul venerabilei sărbătorite medalia «*Răsplata muncii pentru învățământ*», consfințind astfel meritele aceleia, care, vreme de 46 de ani, a stat neclintită la locul datoriei.

D. Mihail Georgescu, directorul școalei primare din localitate, printr'o cuvântare însuflețită, a înfățișat munca d-nei Leon, pe care a dat-o ca exemplu: în vreme când dascălii sătești, pierduți în sărăcia satelor, mizerabil plătiți și neprețuiți de nimeni, se istoveau până la stingere în munca lor neștiută, d-sa, ca o purtătoare de lumină sfântă, a făcut adevărat apostolat.

D-na Leon a mulțumit tuturor. I-a răspuns mulțimea, prin strigăte repetate: «Trăiască d-na Leon». Când această manifestare de simpatie s'a mai potolit, s'a auzit un glas. din mulțime: «Trăiască aceea care, vreme de 37 de ani, a dat lumină copiilor din satul nostru!»

Și bucuria aceasta a Bărcăneștilor a ținut până târziu.

E adevărat, răsplata muncii sărbătorite a cam întârziat; dar, în sfârșit, a venit din belșug și din adâncul inimilor recunoscătoare.

Despre sărbătoarea aceasta vorbesc satele de pe valea Ialomiței, ca despre un lucru cuvenit, dar ne mai văzut,

TH. M. BRAND

COMEMORAREA MARELUI B. P. HAȘDEU LA CÂMPINA

La 25 August viitor, împlinindu-se 20 de ani dela moartea marelui scriitor și istoric Bogdan Petriceicu Hașdeu, Ateneul popular din Câmpina, care îi poartă numele, va sărbători, în prima Duminecă dela data de mai sus, adică la 28 August a. c., această zi memorabilă.

Programul serbării va fi acesta:

La ora 10 dim., parastas la biserică, pentru pomenirea lui Hașdeu. (Răspunsurile vor fi date de corul Ateneului). La ora 11 jum. d. a., pelerinaj la castelul «Iulia Hașdeu». La ora 5 d. a., ședătoare culturală pentru comemorarea lui Hașdeu, precedată de conferința d-lui prof. Nicolae Iorga.

Ateneul popular «B. P. Hașdeu» din Câmpina face apel, pe această cale, la toți admiratorii lui Hașdeu, rugându-i să ia parte, în număr cât mai mare, la sărbătoarea aceasta, care-i una dintre cele mari ale culturii românești.

Adeziunile și eventualele propuneri vor fi trimise d-lui secretar al ateneului, A. Lecca, str. Carol 24, Câmpina.

Să studiem cu îngrijire istoria țării noastre; să căutăm să ne cunoaștem țara, cât mai bine; cu cu cât o vom cunoaște mai desăvârșit, cu atât o vom iubi mai mult și iubirea aceasta dă totul: ea dă credința și nădejdea și schimbă sacrificiile în bucurii, ea ne învață să fim statornici și cumpătați, ea naște unirea și pregătește forța.

V. COUSIN
(Filosof francez 1792-1867).

* * *

Nu e destul să fii o forță, — importantul e să fii o forță binefăcătoare. Și torentele sunt forțe, și trăsnetul...

AL. VLAHUȚĂ

CÂRCIUMA ŞI MESERIILE

«De când béau rachiu de pruună,
«Nu mai port căciulă bună».

(Din popor)

Acum câţiva ani, femeile din Cairo (Egipt) au adresat conducătorilor oraşului o petiţie, prin care cereau interzicerea băuturilor spirtoase, de oarece bărbaţii lor *«îşi ruinau viaţa şi familia»*.

Cât adevăr era cuprins în cererea acelor femei!

Şi nu numai în ţara lor depărtată se vede acest lucru. Pot să zic, că pretutindeni se văd familii mergând cu paşi repezi spre ruină din cauza *cârciumii*.

E un rău, pe care îl vedem cu toţii; suferim din cauza lui şi, totuşi, nu căutăm să'l tăiem din rădăcină. Dimpotrivă, îl lăsăm să dăinuiască an cu an, dându-i prilejul să poarte mereu, pe dinaintea ochilor noştri, întregul său convoi de nenorociri şi mizerii.

In toate straturiie societăţii, această plagă îşi are întinse ramurile ei distrugătoare. In toate funcţiunile şi meseriile vom găsi închinători la acest nenorocit altar care-i *cârciuma*.

Aproape nicăieri nu se observă mai bine acest rău ca în familia meseriaşului.

O greşită credinţă îi îndeamnă pe mulţi dintre meseriaşi ca în fiecare zi, după lucru, să treacă o clipă pe la cârciumă *«să se mai răcorească»*, sau *«să mai prindă puţină putere»*. Şi clipa aceea, de multe ori, se schimbă în *ceas* sau în *noapte întreagă*. Deasemenea, la sfârşitul săptămânii, după ce îşi primeşte plata muncii sale, se îndreaptă cu prietenii, către acelaş altar înşelător, către *cârciumă*, să *«mai stea de vorbă»* lângă o *ţuică* sau *un pahar cu vin*.

In adevăr ţuica, îndată după ce o bei, parc'că te inviorează, dar această stare durează câteva clipe, şi apoi, în loc să-ţi dea ceea ce ai crezut: *vlagă*, după zile, săptămâni sau ani, îşi cere cu mai multă râvnă plata pe care n'ai vrea să i-o dai, însă numai e cu putinţă: *toată vlaga ta*, de ajungi din om neom.

Meseriaşul—vorbind de *meseriaş* mă gândesc la toţi acei cari lucrează cu braţele: cismarul, brutarul, tâmplarul, fierarul, croitorul, etc.—mergând la cârciumă numai pentru *o clipă*, îşi lungeşte şederea acolo până îşi sleeşte punga, dacă nu mai rămâne şi dator; îşi lasă, deci, tot rodul trudei lui dintr'o săptămână şi, în loc să se ducă cu bucurie şi mulţumire acasă, se duce *pe două cărări*. Inchipuiţi-vă, apoi, traiul sărmanei lui familii: nelinişte, bătăi, înjurături, suferinţe.... Care-i sfârşitul familiei unui astfel de nenorocit, se ştie.

Mulţi se mulţumesc să zică: *«Altceva să nu fac; dar, dacă beau, nu fac nimănui niciun rău»*.

Altceva, dar oare acest *altceva* nu-i criminal, când cele mai multe rele, ce cad pe capul omului, vin dela blestemata de cârciumă?: lenea, sărăcia, prăpădirea casei, boalele beţivului şi ale copiilor lui, copiii slabi de minte şi uneori chiar nebunia, nu sunt din pricina beţiei?

Imi vine în minte o povestire pe care găsesc că poate fi de folos s'o spun şi aici:

Unui om i s'a dat să aleagă între trei rele:

să dea foc casei lui,
să-şi omoare nevasta,
să se apuce de beţie.

După multă gândire, şi-a zis omul nostru: «Să-mi dau foc casei, rămân pe drumuri; să-mi omor nevasta, e păcat şi merg şi la puşcărie; mai bine să mă apuc de beţie.

Zis şi făcut.

A doua zi a început să bea şi încă cum! Bea de svânta pământul — cum zice românul —. Azi aşa, mâine aşa, până într'o zi. După ce băuse peste fire, se întoarce acasă şi, nici una nici două, aşa din senin, începe să-şi bată nevasta. In orbirea beţiei, dă din toate puterile fără să mai ştie unde dă. Dă mereu; nimereşte odată rău şi nevastă-sa cade jos moartă. Desmeticindu-se puţin, beţivul îşi dă seama de ce-a făcut şi ca să nu prindă satul de veste că a ajuns ucigaş, atât a putut să-l taie capul: dete foc casei. Din beţia lui pe care n'a socotit-o aşa de rea, iată că a făcut toate cele trei rele.

Nimănui, însă, nu i se sune să facă o alegere între relele cari există în lume şi, totuşi, mulţi aleg *beţia* şi ajung să facă întocmai ca omul din povestea noastră.

In meserii, mai mult ca ori unde, omul trăeşte în încăperi nu tocmai bine aerisite, în mijlocul atâtor alţi inşi, purtători de felurite boale. Beţia slăbeşte trupul şi-l pregăteşte pentru primirea oricărei boale care-l întâmpină.

Un higienist, profesoral Haim, spune: *«Tuberculoza se ia din beţie; ea se ia la cârciumă»*.

Nu mai vorbim despre *sifilis* care se ia de cele mai multe ori, când omul nu mai ştie ce face, fiind sub influenţa băuturii.

Câte crime nu se întâmplă între *«două vinuri»*! Şi câte alte rele nu suferă societatea din pricina *cârciumii!* Câţi şoferi nu-şi fac de cap, nenorocind atâtea familii şi suflete, când sunt prea buni prieteni ai cârciumii! Mecanicii de tren au în mânile lor vieţile atâtor oameni; ce se întâmplă când, în loc să conducă maşina cum trebue, ei pun mâna cu drag pe paharul de rachiu?

De câte ori nu ne-au atras luarea aminte oameni gârboviţi înainte de vreme, îmbrăcaţi sărăcăcios, într'o stare de plâns, cerşind mila trecătorilor. *«Bun meseriaş, pe vremuri; dar beţia l-a adus în starea aceasta!»* Sau: *«L-au dat afară din slujbă, că luase darul beţiei»*, îţi spune cineva. Intr'adevăr, mai poţi avea încredere în munca lui, când ştii bine, că alături are sticla cu ţuică, sau peste drum îi surâde prietena lui, *cârciuma?* Poţi să-i mai încredinţezi o stofă, o gheată, o mobilă, sau altceva? Iată-l dar pe drumuri, nenorocindu-se pe sine şi familia sa. El, sdrenţuros, adeverind prin înfăţişarea lui zicala: *«De când beau rachiu de prună, nu mai port căciulă bună»*; iar copii lui, cerşind pe la uşile altora, dacă nu şi mai rău, purtând în sângele lor toată drojdia stricăciunilor şi bolilor provenite din beţia tatălui.

Un doctor a constatat că din 57 copii de oameni cari iubeau prea mult cârciuma, luaţi la întâmplare, numai 10 erau normali; ceilalţi erau idioţi, epileptici şi nebuni,

Şi starea aceasta nenorocită, care-şi cere din plin tributul, dăinuieşte încă, în pătura mare a meseriaşilor dela noi. Cazurile sunt dese şi destul de cunoscute. Nu vor înceta decât atunci, când vor fi desfiinţate *cârciumile* şi când *vor fi oprite definitiv* băuturile spirtoase.

Mulţi vor zice: *„Atunci se vor sfârşi relele astea, când orice om va fi conştient de cele ce face.“* Lungă vreme! Cel care bea îţi va aduce destule argumente, pentru apărarea patimei lui: *„Vreau să-mi înec necazul pe care mi'l fac greutăţile vieţii, şi de aceea beau;“ „Vreau să uit cutare nenorocire“; „Mă persecută stăpânul;“* şi câte altele.

Să vorbim despre îndreptarea acestui rău când, în ţara noastră, sunt aproape 200.000 **(două sute de mii)** de cârciumi, cu o clientelă destul de mare?

Să vorbim despre îndreptarea acestui rău, prin lăsarea lucrurilor în voia soartei, când la noi, numai în anul 1924, au eşit din fabrici 5.485.259.570 litri (chiluri) de alcool cu tăria de 95 grade, ceea ce a însemnat cam 310 litri de cap de locuitor? Sau când, în acelaş an, cantitatea de vin produsă în ţara noastră a fost de 2.803.506.190 litri (chiluri) ceea ce face 170 de litri, de cap de locuitor, pe an? Sau când, în acelaş an, s'au făcut 823.891.960 litri de ţuică şi tescovină, ceea ce face 50 litri de fiecare locuitor, iar bere s'a fabricat în cantitate de 735.333.190 litri, ceea ce face 40 litri de fiecare locuitor?

Cu cât se bea mai mult cu atât numărul nenorocirilor creşte.

In Franţa în 1865 s'au consumat 873.00.7000 litri de spirt; în azile s'au primit 14.983 nebuni. In 1892 s'au consumat 1.735.367.000 litri de spirt, şi numărul nebunilor a crescut la 58.753.

In zadar toată străduinţa acelora cari încearcă să pună stavilă beţiei, dacă Statul nu caută să taie răul din rădăcină.

In America, proprietarii fabricilor dădeau un spor la leafă tuturor lucrătorilor cari nu beau, şi tot n'au ajuns la un rezultat satisfăcător, până ce n'a venit legea de oprire a alcoolului; şi îndată s'au cunoscut roadele acestei bune măsuri: micşorarea numărului crimelor, boalelor, morţilor, etc.

Acelaş lucru e văzut în toate ţările, cari au votat asemenea legi.

Când oare vom avea şi noi o asemenea lege binefăcătoare, care, cu toate că n'ar mai umplea bugetul Statului cu mii şi mii de milioane, ar putea însemna însă mult în cântarul sănătăţii neamului nostru?

Până atunci, nu putem să zicem decât atât: *Fereşte-ne Doamne de mai rău!*

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

N. B. Datele amintite sunt luate din lucrările: *Alcoolismul* de dr. Nicolau şi *Beţia* de dr. Gheorghiu.

Invăţătorii şi ceilalţi cărturari ai satelor vor lucra cu folos pentru ridicarea culturală a poporului, de vor lua bunul obicei să citească, ori să pună pe alţi se citească, totdeauna, la şezători şi serbări, articole din această gazetă. Vor împlini, astfel, programele şezătorilor şi ale serbărilor, în chip bine chibzuit.

O COLONIE DE OLTENI

PE COASTA DE ARGINT

Pe drumul care duce dela Cavarna spre Surtuchioi, în mijlocul câmpului, există un sat mic de *colonişti*, al unor *împroprietăriţi*—acum trei ani—în această regiune, unde n'a plouat de multă vreme şi unde nu-i nici măcar o gură de puţ.

Sunt acolo demobilizaţi ai războiului Intregirii, vreo 30 de familii româneşti, de ţărani, venite din comunele judeţului Olt, şi stăpâneşte fiecare din ele câte zece hectare de pământ.

Mai mare dragul să priveşti pe ţărăncile Oltului şi frumosul port naţional, în acele locuri singuratice, nu departe de cari se întind măreţia mării, spre Surtuchioi, şi superbele privelişti dela capul Caliacra.

Când am revăzut, acum vreo trei săptămâni, după 14 ani, Coasta de argint, nu mă gândeam ca, în părţile acelea, să întâlnesc ţărani din regiunea Olteniei; şi mai puţin încă puteam gândi, că acei colonişti duc lipsurile, pe cari le rabdă de peste trei ani.

Intr'adevăr, opera colonizării, despre care am adus vorba şi în numărul trecut al *Culturii poporului*, trebue făcută cu socoteală, cu multă chibzuială şi mai ales cu luarea în seamă a viitorului. Dacă e vorba de întărirea etnică a graniţelor noastre, apoi această întărire cată să lege deabinelea pe colonişti de pământul lor, pentru totdeauna.

In satul Sf. Niculae al coloniştilor din Olt, aşezaţi azi pe Coasta de argint, populaţia e în mare nevoie. Ea duce lipsă de apă pentru agricultură şi mai duce lipsă de inventar agricol. Apa sunt nevoiţi coloniştii s'o care dintr'o comună vecină, ca să-şi poată mulţumi trebuinţele zilnice ale traiului. S'ar fi putut săpa acolo adânc pământul, până când ar fi fost descoperită o vână de apă, şi oamenii ar fi avut—ar fi cu putinţă să aibe—astfel, o gură de fântână, fără cheltueli prea mari.

Le scriu toate acestea, pentru înţelegerea nevoilor lor de către cei în căderea şi puterea cărora stă să le facă mai bună viaţa, nu numai în interesul unui sat mic răsleţit la marginea cadrilaterului, dar şi în folosul ţării, şi aceasta în primul rând.

Colonizările trebue să urmărească statornicirea plugarilor harnici, de sânge românesc, acolo unde neamul nostru are interes să pătrundă, nu numai în întindere, dar mai ales în adâncime. Cu olteni, cu moldoveni, ori aromâni, cu elemente româneşti din ori ce locuri, ori cum ar fi făcute, colonizările trebue să nu dea împroprietăriţilor impresia, că s'a făcut cu ei o faptă de mântuială.

In acelaş timp, n'ar fi rău, poate, ca, în vederea naţionalizării satelor din Dobrogea nouă, să se întemeieze cât mai multe centre româneşti, rurale, mai ales că locuri întinse, bune de muncit, sunt nenumărate, nu numai în Deliorman, dar şi în împrejurimile Coastei de argint.

Să nu se uite, că Dobrogea nouă şi Deliormanul au fost grânarul Bulgariei, până mai ieri. Cu atât mai mult ar putea să fie grânarul României mari, dacă îngrijitorii de interesele ţării ar căuta să pună în valoare aceste regiuni, atât de bogate şi atât de frumoase.

Tragem nădejde, că vom fi auziţi şi, mai cu seamă, înţeleşi.

LEONTIN ILIESCU.

Orice doctrină se înalţă prin cel ce o reprezintă, dacă o reprezintă bine. Nu câştigă nimeni nimic, cu naţionalismul care strigă la răspântii; dacă vrei să faci operă naţională adevărată, munceşte acasă şi creiază lucruri pe cari poate nu le va şti nimeni de unde vin.

N. IORGA
(La congresul «Ligii culturale» în 1927, la T. Mureş)

Muncă-Gospodărie

CONVORBIRI ECONOMICE

DEBUŞEURILE COMERCIALE

Ce sunt. — Cum sunt câştigate. — Cum pot fi pierdute. — Ce înseamnă pentru o ţară, economiceşte, pierderea principalelor ei debuşeuri

Nu e ţară în lume — fie ea cât de mare, cât de felurit bogată, cât de bine organizată economiceşte —, care să poată trăi închisă în graniţele ei. N'au putut şi nu pot trăi astfel Rusia, Chlna şi Statele-unite ale Americii de Nord, cu toată întinderea pământurilor lor, cu toată mărimea populaţiilor pe care le şi cu toate că Statele-unite, pe lângă întindere şi populaţie, au şi o minunată organizaţie economică şi nespus belşug de bani.

Orice ţară, mică sau mare, are nevoie să se găsească în legătură cu celelalte ţări, cu unele în legătură mai strânsă, cu altele în legătură mai slabă, nu numai spre a se împărtăşi din bine facerile nenumărate ale civilizaţiei —, care este un bun obştesc al întregii lumii, sporit mereu prin inteligenţa şi prin munca tuturor popoarelor, — dar, în primul rând, spre a putea schimba cu ele produsele ei, roadele muncii ei, primind în schimb produsele lor, de cari are strictă nevoie.

Schimbul de produse e una dintre pietrele temeliei, pe care se găseşte aşezată viaţa popoarelor, din primele vremuri ale primelor începuturi de civilizaţie. Indată ce omul a eşit din caverne şi a înţeles foloasele pe cari 'i le poate aduce spiritul lui de sociabilitate şi solidarizarea cu semenii lui, a luat fiinţă schimbul de produse, de mărfuri, şi a evoluat de la troc până la plata în bani, (în monetă pipăită, ori prin cek, ori prin ordin de plată telegrafic).

Inlesnirea din ce în ce mai mare — din veac în veac, din an din an— a mijloacelor de producţie, a mijloacelor de transport şi a celor de plată, a făcut ca producţia să crească, pe toate tărâmurile de muncă, până a ajuns la ceea ce e astăzi: nespus de felurită şi bogată; iar schimburile de mărfuri, ca urmare, se găsesc ajunse la ceea ce se numeşte astăzi, după cuprinsul locului în care e făcut; *comerţ local, comerţ intern, comerţ exterior.*

Comerţul exterior — schimbul de mărfuri cu ţările străine—e, aşa dar, de o însemnătate de căpetenie pentru viaţa economică a unei ţări. El e făcut cu celelalte ţări, în măsura în care fiecare dintre ele dă, în schimbul produselor, în al mărfurilor primite, potrivit cu trebuinţele lor, mărfurile de care ţara are mai multă nevoie, potrivit cu preferinţele pe cari 'i le impun calitatea şi costul produselor oferite. Preţul produselor date şi primite e socotit şi plătit în bani. Iar mersul acestui comerţ e cumpănit în *balanţa comercială a ţării;* în felul acesta se vede cât *exportă* şi cât *importă* o ţară.

Vremurile au făcut popoarele să înţeleagă, că puterea fiecăruia dintre ele e în măsura vredniciei de a munci şi de a produce; că numai prin muncă un popor se poate ridica şi economiceşte şi culturaliceşte şi ca rânduială socială, spre culmile cele mai înalte ale civilizaţiei,

Un popor, deci, se socoteşte el însu-şi şi'l socotesc şi celelalte, cu atât mai vrednic şi mai demn de stima lumii, cu cât produce şi exportă mai mult.

O mare piaţă comercială străină, căreia i se trimit anumite produse ale unei ţări, spre desfacere acolo, între cumpărători obicinuiţi, se numeşte *debuşeu*, şi e deosebită de altele, prin specificare, după numele produsului trimis, căutat şi regulat preferit în partea locului, faţă de alte produse de calitate inferioară sau mai scumpe; astfel sunt *debuşeuri ale grâului, debuşeuri ale petrolului, debuşeuri ale lemnului*, ş. a. m. d.

Noi avem, de pildă, *principalele debuşeuri ale grâului, în ţările occidentale; un principal debuşeu al lemnului, în Turcia; un principal debuşeu al făinurilor în Egipt, etc.*

Dar nu e uşor unei ţări să exporte pe orice piaţă străină.

Un debuşeu comercial, o piaţă străină convenabilă, avantagioasă, se cucereşte, prin calitatea sau prin eftinătatea produselor exportate, creându-se acolo dispoziţia cumpărătorilor de a preferi permanent anumite produse şi nu altele. Produsele cari rezistă concurenţei şi se fac preferabile prin superioritatea calităţii, cuceresc, încetul cu încetul, primul loc pe o piaţă; produsele eftine nu se impun pieţei, de cât sau în chip desavantagios pentru ţara exportatoare, sau prin mijloace prea puţin cinstite, cum sunt cele susţinute prin *dumping**).

Increderea şi dispoziţia de preferinţă a unei pieţe se câştigă greu, dar se pierde foarte uşor. In ce priveşte comerţul, rămân hotărâtoare: calitatea şi preţul mărfii, bună credinţa vânzătorului şi *punerea* în vânzare a mărfurilor la vremea cuvenită, fără întârzieri.

De aceea, e greu să fie câştigat un debuşeu, şi e şi mai greu să fie păstrat. Concurenţa cată totdauna să înlăture pe vânzătorul slab şi nepreveţător.

Intre ţările producătoare de mărfuri pentru export e o întrecere dârză în căutarea, în cucerirea şi în păstrarea debuşeurilor cucerite; e luptă fără îngăduinţă.

Pierderea unui debuşeu numai, nu a mai multora, e considerată, pentru economia unei ţări, ca o pagubă foarte mare, primejduitoare de interese mari.

Să nu uităm că grânele noastre au pierdut din calitatea lor, după războiu, prin prea marele amestec al sămânţelor, şi că grâne străine, mai ingrijit cultivate, mai bine alese în ce priveşte sămânţa, mai frumoase, cu greutatea hectolitrică mai statornică, tind să ne ia locul pe pieţele străine, pe cari am avut până la războiu loc de frunte. Trebuie, negreşit, să ajungem la *standardizarea cerealelor.***)

I. Ş.-C.

*) Intr'un alt număr, voiu avea prilejul să vorbesc şi despre ceea ce este *dumpingul*.

**) Intr'un număr imediat următor acestuia, voiu arăta ce înseamnă şi cum poate fi realizată standardizarea produselor agricole.

Spre agricultură raţională

Din activitatea laudabilă a Camerei de agricultură din Dolj

Continuând realizările practice, pe tărâmul muncii de organizare şi efectivă îndrumare agricolă, Camera de agricultură a judeţului Dolj—e locul să amintim, că Doljul e grânarul Olteniei—a pus la cale un nou şir de înjghebări laudabile.

După propunerea d-lui medic veterinar St. Bosie, a organizat, în com. Bârca, o expoziţie de animale de prăsilă.

Expoziţia se va deschide în ziua de 19 Iunie. Pot să ia parte la ea şi locuitorii din comunele vecine.

S'a fixat suma de 30 mii lei, pentru premierea celor mai frumoase şi mai bine îngrijite animale.

In acelaş scop, Sindicatul agricol din Dolj, prin bunăvoinţa preşedintelui său, d. Sescioreanu, a dat încă 10 mii lei.

Cu organizarea au fost însărcinaţi d-nii Şt. Bosie, medic veterinar şi G. Popescu.

In aceiaşi zi va fi şi un concurs de semănături, tot cu premii, între cultivatorii ţărani.

Terenurile cele mai bine lucrate, fie de grâu, fie de porumb, vor fi premiate.

Se va lua ca bază de apreciere, pe lângă felul cum se prezintă semănăturile, şi lipsa sau abundenţa de plante parazitare, în lanuri, şi în special pălămida şi secara, cari depreciază azi în foarte mare măsură grânele noastre.

Sumă destinată celor distinşi, este de 10 mii lei.

La 28 August, o altă expoziţie, va fi organizată la Băileşti; iar în primele zile din Octombrie, la Sergarcea.

In August se vor amenaja şcoala de agricultură şi depozitul de tauri, dela Gărnicioara.

O sumă de 50 de mii de lei va fi împărţită peste câteva zile, sub formă de premii, celor mai harnici dintre săteni. E sumă frumoasă.

Imboldul acesta moral şi material este vrednic de luat în seamă.

In sala paşilor pierduţi dela Palatul justiţiei, în Craiova — acolo unde zilnic se perindează sute de ţărani din cuprinsul întregii Olteniі — sunt puse, în vederea tuturor, tablouri mari, cari înfăţişează diferite culturi şi unelte de agricultură. Din cercetarea lor se desprind rezultatele ce se pot obţine printr'o muncă raţională şi susţinută. De pildă, ţăranii, cari le privesc, pot să vadă că, în ţară la noi, producţia la hectar este de 3 ori mai mică decât în Germania, în Danemarca şi în America. Se miră ei de frumuseţea şi înălţimea paiului şi a spicului şi se mai miră de numărul bănicioarelor, cari sunt de trei ori mai multe în ţările unde se face agricultură raţională, decât la noi; dar sunt nevoiţi să se şi întrebe: «Cum se poate face aşa ceva?» Şi sugestiile bune se înmulţesc. Sunt îndemnuri lăudabile.

FIARA

Cuvânt:
«In noaptea aceasta, mai înainte de
a cântă cocoşul a doua oară,
«Tu, de trei, ori, te vei lepădă de
mine!»
Matei 26. 34.

In odaie era cald. Samovarul clocotea pe masă şi alături de el, paharele curate aşteptau să fie umplute cu băutura fierbinte. Doamna şedea pe un scaun lângă masă şi cosea, pe când domnul scria adrese pe nişte pachete de bani.

Pereţii erau plini de icoane şi o candelă ardea sub icoana Sfântului Dimitrie, patronul casei.

Era în pravoslavnica Rusie, în anul 1918.

— De ce n'o fi venit văduva lui Alexei, să-şi ia cele rânduite pentru iarnă?.

— Straiele îi stau pregătite, bucatele în hambar şi lemnele în magazie, îi răspunse doamna.

— Să nu fie bolnavă!.., continuă ea îngrijată, după o o mică pauză.

— Du-te mâine dimineaţă, să vezi ce i s-a întâmplat.

Două căruţe să-i ducă lemnele şi bucatele. Eu voi veni cu doctorul şi cu paralele.

Doamna lăsă lucrul şi începu să pregătească ceaiul, pe când domnul îşi continua munca.

Un zgomot îi făcu să privească atenţi spre geam. Paşi grăbiţi se auziră prin curte.

El se duse şi privi prin geam, apoi spuse:

— Sunt nişte oameni, cari vin spre casă. Poate nişte drumeţi. Mă duc să văd ce nevoe îi aduce.

— Du-te! Eu vă aştept cu ceaiul, răspunse ea.

Domnul ieşi, dar un ţipăt sfâşietor răsună în noapte şi numai decât, intră în odaie soţul ei, legânându-se pe picioare ca un om beat. Pe faţa lui curgea sânge, dintr'o rană deschisă pe frunte, între ochi. Se sprijini de perete; apoi căzu pe scânduri murmurând:

— Oamenii Republicii!...

Soţia lui, speriată, rămase mută mai întâi, dar îşi reveni repede şi, dând un ţipăt, se repezi spre el; mai înainte însă de a'l ajunge, uşa se dădu de perete, izbită cu putere, şi înăuntru năvăliră patru oameni, cu căciulile înfundate adânc pe ochi.

Doi dintre cei intraţi se năpustiră spre ea; o trântiră jos şi, cât ai număra până la zece, o gâtuiră. Al treilea se plecă asupra mortului şi-i mai dădu o lovitură de cuţit. Al patrulea, aruncându-şi căciula pe ceafă, se repezi la masă şi, cu o lăcomie de fiară, îşi strecură pachetele cu bani în buzunarele pantalonilor; apoi căută pieziş spre tovarăşii lui. Incredinţat că nu l-au văzut furând banii, începu a cotrobăi prin cutiile biroului, aruncând hârtiile fără valoare pentru el, pe jos. In curând şi ceilalţi tovarăşi se apucară de lucru şi, într'o clipă, casa fu răvăşită şi toate cutiile sparte. Ce li s'a părut că le-ar putea fi de folos, intra în buzunare; ce nu le trebuia, aruncau pe jos şi sfărâmau.

Pe când jefuiau, auzind un zgomot dinspre uşe, tovarăşul cu căciula pe ceafă se uită mirat. In pragul uşei, un bătrân privea la tâlhari!.

Cei trei tâlhari se opriră din lucru şi se întoarseră furioşi spre nepoftit.

Bătrânul, privind lung spre cel dintâi, scoase un ţipăt uşor; apoi rosti încremenit:

— Feodor!?... Fiul meu!...

Cel care furase banii, uluit de arătarea bătrânului, rosti înfiorat:

— Tată!...

O clipă se priviră; apoi bătrânul, uitându-se spre cei doi morţi, grăi, înspăimântat:

— Fiul meu, ucigaş?!...

După ce se reculese din spaima lui, continuă grav:

— Te-a orbit şi pe tine mânia oamenilor noi!...

Cel pe care l-ai omorât era tatăl tău!... Tatăl nostru, al celor nevoiaşi!... Casa, pe care o jefuieşti, e casa ta părintească!...

Omul ăsta ţi-a îndreptat paşii spre învăţătură!... El mi-a oprit mânia pe care mi-o pricinuise şi împotriva ta, prin viaţa neorânduită cu care te deprinseseşi!... El mi-a pus cuvântul blând în gură, în locul blestemului ce veneam să rostesc pe capul tău! Şi, acum, tu i-ai ridicat viaţa, ai ridicat viaţa omului care te-a făcut să fii până acuma, om... Femeea pe care ai ucis-o era mama ta!... Mama celor mulţi şi nevoiaşi!... Te vor blestema sărmanii... Vei muri ca un câine!... Ieşi şi ascunde-te în întunerec...

Şi bătrânul îi arătă uşa. Dar se opri şi, dând drumul mâniei ce-i stăpânea sufletul, răcni:

— Nu!.. Nu vei plecà!... Vei murì de mâna mea!.. De acuma sunt un străin pentru tine şi voi pedepsì făr'-de-legea ta, fiară turbată!...

Zicând acestea, bătrânul înaintă măreţ şi ameninţător către fiul lui.

Dar un râs sălbatic... râsul omului zăpăcit de băutură, îi opri pasul...

In faţa lui, şedea fiul, cu ochii ieşiţi din orbite, cu spume la gură, sălbatec şi ameninţător.

— Opreşte-ţi pasul nebunule, tună fiul. Nu ai nici un drept asupra viaţii pe care mi-ai dat-o!... Fac ce-mi place, şi nu dau seamă de faptele mele de cât Republicii!... Legea ei ne-a dat deslegare să ucidem... să jefuim.. numai, cel omorît şi jefuit să fie dintre cei mari şi bogaţi, — duşmani ai Regublicii şi ai poporului!...

Unul dintre tovarăşi îl ataţă:

— Acel care omoară, nu trebue să aibă *martori*!... El îţi este părinte, dar mâine te va da de gol!... In numele Republicii, pe care am slujit-o omorînd pe aceşti burghezi, loveşte şi în tatăl tău!... In numele tovarăşilor, omoră'l!... Trăiască Republica!... Trăiască Tovarăşii!...

Ceilalţi doi prinseră a răcni:

— Trăiască Republica!... Trăiască Tovarăşii!!...

Cu mintea zăpăcită de urletele lor, Feodor se repezi asupra tatălui său şi lovi cu sete... Pumnul greu dobori pe bătrân, care se prăbuşi gemând. Cei trei se năpustiră asupra bătrânului şi începură a'l lovi cu picioarele peste faţă, peste coaste, pe tot trupul!... Bătrânul abia mai gemea!...

Dumineca a VII-a după Paști

(A SFINȚILOR PĂRINȚI)

(*Ioan XVII*, 1—13)

Mai era puțin până la «*plinirea vremii*», adică până la vinderea, răstignirea, moartea și învierea Mântuitorului nostru Iisus Christos,—*plinire* a scripturilor, aducătoare de mântuire sufletească pentru întreaga omenire.

Iisus nu putea părăsi, însă, pe cei 12 apostoli, cari, numai sub îndemnul curat al sufletelor lor, îl urmaseră pretutindeni, fără să le spună câteva cuvinte de îndrumare și fără să le arate menirea lor mai departe, în lumea aceasta, de unde El trebuia să plece în curând, cu voia Tatălui ceresc, pe care o îndeplinise în toată vremea șederii sale pe pământ.

«*In lume necaz veți avea; însă îndrăzniți. Eu am biruit lumea*». Acestea au fost cele din urmă cuvinte ale Mântuitorului spuse apostolilor.

Îndrăzniți!... Porniți pretutindeni și înfruntați îndărătnicia și piedicile păgânești, cursele de tot felul și răzbunările dușmanilor mântuirii; suferiți cu trupul pentru mântuirea voastră sufletească și a celor ce vor veni după voi...

Și apoi, ca toate acestea să fie depline și biruința luminii împotriva întunericului, sigură, Mântuitorul rugă, din tot sufletul, pe Tatăl ceresc pentru sfinții apostoli, ca ochiul Lui veghetor să stărue asupra lor, iar puterea Lui s'o verse, din belșug, asupra lor.

Iată rugăciunea lui Iisus, pe care o găsim în sf. Evanghelie dela Ioan:

In vremea aceea, ridicând ochii săi la cer, a zis:

«*Părinte, a venit ceasul: «proslăvește pre Fiul Tău, ca și «Fiul Tău să Te proslăvească «pre Tine; precum ai dat Lui «stăpânire a tot trupul, ca tot «ce ai dat Lui, să le dea lor «viață veșnică*».

A venit ceasul, când trebue să iau crucea păcatelor lumii în spate și să urc coasta prăpăstioasă a muntelui Golgotha, locul ispășirii și al rușinei, sfințit însă prin jertfa mea.

Proslăvește pe Fiul Tău... Invrednicește-Te să duc la sfârșit greaua lui sarcină: *mântuirea lumii*, făcând-o vrednică pe aceasta de viața veșnică, pentru ca apoi, smerită, să se îndrepte către Tine și cu cugetul curat, împreună cu Fiul Tău, *să Te proslăvească pe Tine*, asigurând astfel pentru lumea credincioșilor *viața veșnică*...

«*Și aceasta este viața veș-«nică: să Te cunoască pre Tine «unul adevăratul Dumnezeu, «și pre carele ai trimis, pre «Iisus Hristos*».

Să cunoști și să iubești pe Dumnezeu, să asculți de poruncile Lui, să unești credința ta cu faptele bune, iată calea care duce la *viața veșnică*. Și îndemnul desăvârșit a fost dat de către Iisus Cristos, trimisul Tatălui ceresc.

Când oare vom înțelege iubirea cea mare, pe care a arătat-o Dumnezeu față de această lume păcătoasă, cunoscând, că pe însuși Fiul Său l-a trimis pe pământ, să răscumpere prin moartea sa, păcatele tuturor?

Când oare vom crede toate acestea, cunoscând că acestea sunt adevărul credinței noastre, prin care ne putem mântui, făcându-ne vrednici de *viața veșnică?*.

«*Eu te-am proslăvit pre Tine «pre pământ; lucrul am să-«vârșit, care ai dat mie să-l «fac. Și acum mă proslăvește «Tu, Părinte, la Tine însuți, «cu slava care am avut la «Tine, mai 'nainte până a fi «lumea. Arătat-am numele «Tău oamenilor, pe cari i-ai «dat mie din lume; ai Tăi «erau, și mie i-ai dat pre ei; «și cuvântul Tău au păzit*».

In tot timpul vieții pământești n'am făcut alta decât să slăvesc numele Tău și să aduc împlinirea voii Tale. Am sădit numele Tău în inimile oamenilor pe cari mi i-ai dat mie — *ucenicii mei* — deși mai înainte ai Tăi erau.

Adunați în jurul meu, s'au adăpat la isvorul învățăturilor mele și *cuvântul Tău au păzit*...

«*Acum au cunoscut că toate «câte ai dat mie, le-am dat «lor și ei au primit; și au «cunoscut, cu adevărat, că dela «Tine au ești, și au crezut «că Tu m'ai trimis. Eu pentru «aceștia mă rog; nu pentru «lume mă rog, ci pentru a-«ceștia, cari ai dat mie, că «ai Tăi sunt*...

Toate câte le văzuseră și auziseră, îi convinseseră pe ucenici de divinitatea lui Iisus, și de scopul venirii lui pe pământ, și ei, singuri, aveau credința nestrămutată în *puterea de sus* a Mântuitorului. Cunoscând această credință a apostolilor îl îndeamnă pe Iisus să spună lui Petru: «*Tu ești Petru și pe această piatră voiu zidi biserica mea*»....

Acești ucenici erau sortiți să ridice vălul păgânismului de pe sufletul omenirii, și deaceea zice Iisus: «*Pentru aceștia mă rog*»... *Aceștia* aveau mai multă nevoe, în clipele acelea, de rugăciunea lui Iisus către Tatăl Ceresc.

Nu pentru lume.... Lumea era plină de păcate, ca și astăzi de altfel, și se putea mântui la înțelegerea desăvârșită a cuvântului, pe care avea să-l predice ucenicii lui. Și lumea de azi se poate mântui de păcatele în care zace, ascultând glasul evangheliei și sfatul *ucenicilor săi* de azi — *preoții*. Pentru lume, aceștia s'au rugat în toate timpurile; se cade dar și noi azi să ne încredințăm sufletele unora ca aceștia.

Erau aceștia ucenicii lui Iisus, dar mai înainte de toate ai lui Dumnezeu erau.

Și s'a rugat Iisus mai departe:

«*Și ale mele toate, ale Tale «sunt; și ale Tale, ale mele; și «m'au proslăvit între dânșii. «Și nu mai sunt în lume, «iar aceștia în lume sunt, și «eu la Tine viu; Părinte «Sfinte, păzește-i pre dânșii «întru numele Tău, pre cari «i-ai dat mie, ca să fie una, «precum și noi. Când eram «cu ei în lume, eu îi păzeam «pre ei, întru numele Tău; «pe cari i-ai dat mie, i-am «păzit și nimeni dintre dânșii «n'a pierit, fără numai fiul «pierzării (Iuda), ca să se «plinească scriptura. Iar acum «la Tine viu, și acestea grăiesc «în lume, ca să aibă bucuria «mea deplin întru ei*».

Grija, pe care a avut-o Iisus de ucenicii lui, l-a îndemnat să-i încredințeze, în ultimele-i cli pe pământești, lui Dumnezeu, ca, prin ajutorul Lui, să poată păzi credința pe care o primiseră, adică: *Dumnezeu este Dumnezeu adevărat, iar Iisus Cristos, Fiul Său, unul născut*... ca astfel ei și toți cei ce vor asculta și împărtăși credința aceasta, să aibe *viață veșnică*.

Tu, creștine, împărtășești această credință ca, astfel, să fii vrednic ca și pentru tine să se roage Iisus zicând: «*Părinte Sfinte, păzește-l pre el întru numele Tău*»? Sau urechile sufletului tău rămân sur'e, și tu intrat ești astfel în turma fără de păstor a păcătoșilor, pentru cari Iisus, întotdeauna, va zice: «*Nu pentru aceștia mă rog*»?

Nu doriți oare voi, creștini, să aveți stâlp trainic, în toată viața voastră, pe Iisus, care a pătimit și înviat pentru voi? Căutați atunci să fiți vrednici de El.

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

FACEȚI ABONAMENTE LA „CULTURA POPORULUI“

SOCIETATEA PROFESORILOR de pedagogie din învățământul normal și seminarial

Profesorii de pedagogie din învățământul normal și seminarial din România, voind să întreprindă cu puteri unite și sistematic, cercetări pedagogice în țara noastră, și să se alăture învățătorilor și preoților, în munca lor pentru ridicarea poporului, au hotărît să se organizeze într'o societate. In urma congresului, ținut la 15 și 16 Maiu în București, societatea a luat ființă.

Dăm, azi, câteva amănunte din statutul societății:

Art. 3. — Mijloacele, prin care societatea își propune să realizeze scopul său, sunt:

a) Elaborarea unui plan de ansamblu, care să determine contribuția obligatorie a fiecărui membru la adunarea și selecționarea materialului documentar, pentru cercetările de pedagogie;

b) Legarea societății cu «Institutul pedagogic român» și cu societățile sau institutele pedagogice străine;

c) Călătoriile de studii în țară și în străinătate;

d) Instruirea învățătorilor fruntași, ca să devină colaboratorii profesorilor de pedagogie;

e) Organizarea de ședători și conferințe pedagogice, la școalele normale și la seminarii, cu membrii corpului didactic primar din localitățile unde se află școalele și cu delegații cercurilor culturale din județele respective;

f) Organizarea de vizite, cu normaliștii și seminariștii, la școalele primare și la instituțiile culturale din județele respective;

g) Organizarea de excursiuni culturale în țară, cu elevii și cu învățătorii județelor respective;

h) Organizarea de excursii științifice în străinătate;

i) Colaborarea profesorilor de pedagogie, cu organele de control ale învățământului primar, în județele respective;

j) Corespondența profesorilor de pedagogie cu absolvenții școalei.

l) Intervenția profesorilor de pedagogie și chiar a societății lor la autoritatea școlară, pentru apărarea dreptății și legalității în viața școalei primare;

Art. 4. — Membrii societății sunt:

a) *Membrii activi:* profesorii și profesoarele de pedagogie, cari vor cere înscrierea;

b) *Membrii corespondenți:* profesorii și profesoarele, sau alte persoane din străinătate, cari vor putea aduce servicii societății și cari vor fi propuși de comitet;

c) *Membrii onorifici*: profesorii universitari de pedagogie, profesorii de pedagogie ieșiți la pensie și orice persoană care se distinge în munca pentru progresul pedagogiei în țara noastră, sau pentru educația poporului,

Art. 5. — Fondurile societății constă din;

a) Taxa de înscriere de 100 lei, plătită odată pentru totdeauna,

b) Cotizația de 20 lei lunar,

c) Venitul serbărilor și al conferințelor ținute în acest scop,

d) Donații și legate, după ce societatea va deveni persoană morală.

Adeziunile se primesc la sediul societății în București.

Înțelept nu e cel ce știe multe, ci acela care știe cele de folos.

ESKYL

[Poet grec. 528—456 a. ch.]

DISCUȚII ASUPRA ARTELOR FRUMOASE

CULOAREA

Am deschis rubrica acestor discuțiuni, într'o foaie cu scop strict cultural, fără pretenția de a le imprima cu caracterul unor cine știe cât de savante considerațiuni, ci numai cu gândul sincer mărturisit că, în atmosfera de rătăcire în care se manifestă astăzi artele noastre plastice, să putem înțelege opera de artă, așa cum se cuvine să fie înțeleasă, să recunoască toată lumea ceeace este artă adevărată și, prin deducție, să nesocotească ceea ce se vede a fi contrafacere sau aberație cu pretenții de artă. Noi credem, că toată lumea are obligația de a cunoaște și recunoaște arta adevărată, nu numai o anumită categorie cetățenească privilegiată, pentru cuvântul foarte simplu că frumosul trebue să pătrundă tot sufletul, să formeze gustul, să acapareze admirația, și pentru că fiecare din noi, orășan sau târgoveț, intelectual orășenesc sau sătesc, dacă are ambiția, sau chiar numai simpla dorință de a avea în casa lui o pânză sau o sculptură, trebue s'o știe alege, să nu-și atârne pe pereți cine știe ce lucrare mediocră ori, și mai rău, vre-o divagație picturală. Este vremea să înceapă și la noi o nouă trezire la realitate, în ce privește pictura și sculptura, masacrate de toți nepoftiții și văduviții de talent, pentruca în casa intelectualului sătesc, oricine ar fi el, preot, învățător, agricultor cărturar, să nu mai fie îngăduite pe pereți toate grozavele dibueli ale nechematilor, cari mai de grabă ar trebui să caute să se cultive, până ce gustul publicului, astfel format, să fie în stare să se călăuzească singur.

După aceste câteva lămuriri, pe cari le-am crezut bine venite în vremea rătăcirii de astăzi, intrăm în desvoltarea subiectului nostru.

* * *

La drept vorbind, culoarea nu există în ea însăși, de vreme ce e neîncetat modificată de influența culorilor învecinate. Prin urmare, calitatea ei îi vine din tovărășia în care se găsește, ceeace se chiamă complimentarele sale. Deci culoarea n'are într'însa nici virtute, nici frumusețe, așa în cât, prin contraste și apropieri, i se poate spori sau micșora intensitatea. A ști să pui culoarea, înseamnă așa dar, sau să simți din instinct nevoia acestor apropieri, sau să știi să apropii cu dibăcie valoarea tonurilor. Înțelegem prin *ton* sau *nuanță* intenzitatea colorată, iar expresiile *ton just*, sau *ton fals* exprimă contrastul mai multor tonuri, un ton izolat neputând fi nici just nici fals. Prin *valoare* înțelegem cantitatea de lumină sau de umbră, aflată într'un ton.

Prin rutină, se ajunge la abilitatea de a recunoaște un ton sub dubla înfățișare a culoarei și a valorii, așa încât se poate spune că, în acordul acestor tonuri și al acestor valori, s'au distins toți marii coloriști din toate vremile. Trebue însă să se știe, că pe măsură ce principiul colorant descrește într'un *ton*, predomină într'însul elementul *valoare*; iar dacă elementul colorit dispare cu desăvârșire, rămâne totuși pe paletă un principiu neutru, subtil și cu toate acestea real, *valoarea* abstractă a lucrurilor dispărute, principiu negativ incolor, de o infinită delicateță, cu care se crează uneori cele mai rare pânze.

Lucrând asupra simțurilor, influențând asupra organelor optice, operează în chip fizic asupra sensibilității noastre nervoase, așa în cât se spune că sunt culori simpatice și antipatice, sau suferite și nesuferite, tot așa precum în arta muzicală sunt sunete simpatice sau antipatice, dintre cele cari sparg urechile.

Să te joci cu substanțele colorate, așa cum se joacă un muzicant cu sunetele, să faci să vorbească culoarea, așa cum faci să cânte o orgă sau o vioară, să zmulgi paletei impresii triste sau vesele, să stârnești cu arta ta lacrimi, sau să provoci zâmbetul, iată taina cea mare a maeștrilor culoarei, a pictorilor de geniu.

V. BILCIURESCU

ÎN GRIJA LUMINĂTORILOR SATELOR

Supunem prietenilor și cititorilor noștri următoarea observațiune, culeasă de mai multă vreme de pe la clăcile și șezătorile fără pretenție, organizate de preferință la sate, cu gândul că, fie ei personal, fie prietenii și cunoștințele lor cu oare care autoritate și cu tot atâta cultură, vor găsi mijlocul de a interveni și a da treptat o altă înfățișare acestor vesele întruniri sătești.

Se știe că, în programul obicinuit al unei clăci, intră aproape invariabil gluma, pe care de obicei o susține toată adunarea și pe care o întreține unul sau doi unchieși mai gureși și mai sfătoși. Programul șezătorilor e ceva mai îngrijit și la ele iau parte câte-va elemente mai luminate ale locului, ceea ce dă o înfățișare mai culturală și mai atrăgătoare acestui soiu de adunări.

In amândouă cazurile, însă, ar fi bine să se înlocuiască tipicul programelor cu un altul mai variat și mai interesant. In locul glumei, de multe ori trezită, debitată la clăci, un știutor de carte mai vârstnic sau un copil de școală, să citească o povestire frumoasă dintr'un autor reputat, recunoscut pentru limba lui neaoș românească, de preferință: Creangă, C. Negruzzi, Odobescu, Ispirescu, Dem. Stăncescu, P. Dulfu, cari au scris totdeauna pe înțelesul țăranului nostru.

Povestirile acestea, de multe ori glumețe și totdeauna cu un fond profund moral și patriotic, sunt foarte distractive și adesea instructive, așa că pot cu prisosință înlocui glumele și vorbăria în mare cinste, de obicei, la clăcile noastre.

Programul acesta — poate ceva mai variat — ar putea fi aplicat și la șezători, adăogând la numele de mai sus, pe Delavrancea, N. D. Popescu, Speranția, Brătescu-Voinești, M. Sadoveanu.

Adăogând ceva de la el, știutorul de carte, mai vârstnic sau copilandru, și-ar putea înjgheba o mică conferință și, pe nesimțite, s'ar putea forma câți-va conferențiari sătești, cari ar aduce mai multe foloase culturale, decât glumele și înțepăturile debitate în asemenea adunări.

Aceste conferințe, astfel improvizate, alternând, la aceeaș clacă sau șezătoare, cu ceva doine sau arii populare, cântate din frunză sau alt instrument, de unul sau două elemente, deprinse să cânte, în felul ăsta, de sigur că programul ar fi mult mai atrăgător și, prin urmare, mult mai cercetat și mai gustat, decât programele-tipic, improvizate, în multe cazuri, fără rost și fără rânduială, de către nepricepuți și nechemați.

V. B.

Desvelirea monumentului eroilor din comuna Corbeni (Argeș)

La o distanță de 20 km. de Curtea-de-Argeș, pe râul Argeș, spre Nord, între două dealuri, se află comuna Corbeni, unde s'au dat însemnate lupte în timpul războiului.

Un comitet, în frunte cu d. Gr. Bengliu, fost administrator financiar al jud. Argeș, prin colectă publică, în amintirea eroilor căzuți acolo, a ridicat un frumos monument, care a fost inaugurat la 2 Iunie, în ziua eroilor.

Au fost de față la solemnitate, autoritățile și o mulțime de săteni din comunele vecine.

Slujba religioasă au făcut-o preoții Dumitrescu, Mucenic Florescu și Costache.

D. căpitan pretor Grigorescu a arătat care este rostul unui asemenea monument.

In numele prefectului județului, d. M. Ștefănescu, primarul orașului Curtea-de-Argeș, a adus mulțumiri comitetului pentru sărguința lui.

D. colonel Bengliu a arătat căror regimente aparțineau soldații căzuți.

D. colonel Pătroianu, comandantul regimentului 1 obuziere de munte, a adus prinos de recunoștință ostașilor căzuți.

D. V. Vâlsănescu, a spus sătenilor din Corbeni cuvinte de laudă pentru ceeace ei au făcut.

D. Stanciu Stănciulescu a arătat însemnătatea zilei eroilor.

In urmă monumentul a fost predat primarului din Corbeni.

RECUNOȘTINȚA MĂGARULUI

— FABULA —

de V. MILITARU

Un măgăruș odată,
Având abia un an
Și care rămăsese, de mamă și de tată,
Orfan,
Ne mai având nici hrană,
Nici pic de adăpost
Și, numai din pomană
Trăind, mai mult în post,
S'a 'mbolnăvit, sărmanul, umblând prin vânt și ploae
Și s'a lăsat să moară
In drumul către moară
Pe-un maldăr de gunoae.....

Trecând însă pe-acolo un cal cu-argint pe frâu,—
Ce se plimba, ca omul sătul și fără păs,
Și-avea livezii întinse, hambare mari cu grâu,
Căpițe de otavă, trifoae și ovăz,—
Il prinse-atâta milă de bietul băetan
Sărac, uitat de lume, bolnav, ba și orfan,
Că l'a luat îndată de pe gunoi, pe sus,
Și drept la el acasă milosul cal l'a dus....

Aci, dormind pe moale și cu 'ngrijire bună,
S'a zdrevenit măgarul în mai puțin de-o lună
Și,— ca să nu 'nșir vorbe prea multe și deșarte,—
Voi spune că măgarul fu dat să 'nvețe carte...

La școală, măgărușul nu mai avea pereche
De multă 'nvățătură ce tot băga 'n ureche;
Ba, chiar dormind cu cartea mereu sub căpătâi,—
In fiecare clasă fu premiant întâi!

Și numai putea 'n sine prea milostivul cal,
Când fiecare Dascăl îi tot spunea: «Halal!
«Mai rar elev să aibă la carte-atâta har....
«Mai rar
«Așa măgar!....»

..... Și s'a făcut măgarul un mare cărturar!....

Dar calul, cu atâta, nu'i mulțumit în sine
Și, ca să'l fericească. îi face mai mult bine:
Îi caută, cu zestre, de mare neam, soție,
Pornește nuntă 'n lege, cu-o 'ntreagă herghelie
Și,— dar fără pereche, — îi dă a lui moșie!....

E fericit măgarul cum nici nu se mai poate,
Când viața lui e plină în totul cu de toate....
Mergându-i numai bine, având în toate spor,
Cu tot mai multă vază în ochii tuturor,—
Mi-sa trezit măgarul că'i mare Dregător!....

Și,— cum poporul zice că e sub cer o scară,
Pe care unii sue, iar alții se coboară,—
In timp ce Dregătorul e tot mai cu noroc,
Spre calul plin de milă se năpustește-un foc,
Îi arde tot avutul, cu cel din urmă-arac
Și bietul cal rămâne ca nimeni de sărac....

Pe-aci, pe-aci să moară sărmanul, de durere,
Dar i-a venit îndată o mare mângâiere:
Măgarul n'o să'l lase pe drum în vânt și ploae,
Cum el a fost odată pe-un maldăr de gunoae....

«Ce bine'mi pare, Doamne, căci am putut prin tine
«Să fac și eu pe lume măgarului un bine!...
«Mă duc acum la dânsul.... la cine m'ași mai duce,
«Pân'oi avea la creștet și eu o sfântă cruce?
«La el găsi-voi tihnă, otavă prin poene
«Și mângâeri, să'mi svânte o lacrimă din gene!...

Așa gândea sărmanul de cal mergând pe drum,
Văzând în față-i totul ca 'nvăluit în fum...
Dar, când bătu la poarta ce-avea să'i fie scut,—
Măgarul fără suflet nici nu l'a cunoscut!...

Un an întreg, pe urmă, zăcu în vânt și ploae,
Sărmanul cal, pe-aceleași mormane de gunoae
Pe cari odinioară
Găsise măgărușul bolnav, trăgând să moară...

Și 'ntr'un amurg de toamnă frumoasă și târzie,
Când bietul cal intrase aproape'n agonie,—
Trecu pe-acolo, mândru, măgarul cel bogat,
Care'ngâna un cântec domol, tărăgănat...
Dar când văzu, de-aproape, pe bietul muribund,
Cu răsuflarea stinsă, cu ochii duși afund,—
Măgarul zise'n sine:

«Tot moare până mâine... să'i fac și eu un bine,
«Să nu se chinuiască prea mult aci'n poteci...»

Și'i dete una'n frunte, de'l adormi pe veci!...

. . . . . .

Așa fac și-unii oameni: luați de prin bordee
Și 'nvestmântați în aur prin sfântul milei har,—
Ei nu'nțeleg pe lume RECUNOȘTINȚA ce e,
Cum n'a 'nțeles aceasta nici secul de măgar!.

Corespondență din Iugoslavia

REFACEREA PARTIDULUI NAȚIONAL AL ROMÂNILOR DIN BANATUL SÂRBESC

După o neactivitate de mai bine de doi ani, partidul național al românilor din Banatul sârbesc și a reînceput, însfârșit, activitatea.

Acum câteva zile a fost o mare consfătuire în comuna Karlsdorf (lângă Alibunar), la care au luat parte delegații din toate comunele românești din provincia aceasta.

La consfătuire, fruntașii partidului au arătat motivele inactivității lor din ultimul timp, motive datorite fie împrejurărilor politice foarte defavorabile, fie chiar proprielor lor greșeli. Delegații comunelor au recunoscut și ei partea lor de vină în dezorganizarea partidului.

S'a constatat, în special, că principala cauză a desbinărilor, se datorește mai mult faptului, că mulți dintre săteni s'au lăsat ademeniți de promisiunele deșarte și nesincere ale unor politiciani sârbi, și și-au părăsit partidul lor românesc, spre a se înscrie în partidele sârbești. Promisiunile nu numai că nu s'au realizat, ci dimpotrivă....

S'a ajuns deci, cu încetul, la concluziunea logică că numai în unire stă puterea.

Continuarea în pag. IV-a

Deodată Feodor îi opri și, cu glas de nebun, tună:

—Să'l răstignim și să ne încercăm armele în pielea lui!!.

Doi dintre ei apucară câte un șervet de pe masă și le răsuciră ca pe o sfoară. Feodor și celălalt duseră pe bătrân lângă pat și, săltându'l în genunchi, îl lipiră cu spatele de tăblia patului. Îl legară de fiecare mână cu un șervet; apoi începură a-i trage mâinile pe după tăblie și înodară șervetele. Bătrânul gemea slab!... Cu pieptul, descoperit urei lor, rămase răstignit!!...

Zăpăciți, cu fețele brăzdate de un râs drăcesc, cei patru tovarăși scoseră revolverele. Făcură câțiva pași înapoi și luară la ochi...

Patru bubuituri răsunară!... Bătrânul tată, străpuns de gloanțele fiului, își lăsă capul pe piept murmurând:

—...«Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi...» Dar un val de sânge îi umplu gura. Ochii 'i se închiseră pe veci.

Dumnezeu, care vede și drămuește fiecare faptă, nu îngăduise să iasă cuvântul de iertare din gura tatălui, ucis de fiul său...

Focul trosni puternic în sobă și, ca mușcați de șarpe, cei patru se năpustiră pe ușă, fugind îngroziți!...

Afară se auzi un hohot de râs sinistru, în liniștea nopții!... Geamurile trosniră sub vijelia crivățului ce se stârni năprasnic.

Râdeau «Bestiile roșii»!... Râdeau «Tovarășii»!...

Râdea «Republica sângelui și-a ruinei»!...

Râdea «Fiara sălbatică», trezită în om!...

Înăuntru, părintele și binefăcătorii, omorâți de fiul blestemat... Cald, samovarul clocotea pe masă; iar paharele, curate, așteptau...!

Departe, se auzi țipând cocoșul judecății, pe când patru umbre se pierdeau în noaptea neagră, în cele patru puncte ale pământului!...

VALERIU COCOȘ

Corespondenţă din Iugoslavia (Continuare)

Cu acest prilej s'a hotărît şi apariţia unui nou ziar românesc „Graiul românesc,“ care a şi început să apară la Vârşeţ, întrucât singurul ziar ce exista până acum, „Graiul românesc“ a încetat de mult să mai apară.

Noul ziar nădăjduieşte că va avea sprijinul moral şi material al bunilor români de pretutindeni.

Aceasta însufleţită consfătuire ne face să sperăm că, prin unirea tuturor românilor din Banatul sârbesc, se va ajunge să li se creieze şi lor o situaţie mai omenoasă de cât aceea de care sufăr astăzi.

SAVA

SĂRBĂTOAREA
dela Străjeni (jud. Lăpuşna)

La 31 Maiu, a fost în comuna Străjeni o mare sărbătoare, înălţătoare de suflete.

Dăm aci impresiile unui părtaş inimos la sărbătoarea aceasta, pe care ni le comunică un localnic.

Serie d. Ioan A. Sârbu, preşedintele Comitetului şcolar judeţean, într'una din gazetele dobrogene:

«Tricolorul românesc fâlfâe pe la casele gospodarilor. La gara Străjeni multă lume. Toate şcolile, în frunte cu învăţătorii, sunt în aşteptarea congresistelor Ligei naţionale a femeilor române, în frunte cu d-nele Pilat şi Panaitescu. Lângă gară vedem multe care cu boi, împrăcate cu verdeaţă şi tricolor românesc. Sosesc congresistele şi se urcă bucuroase în care cu boi, mergând şi cântând cântece naţionale, prin mijlocul comunei, până la şcoala Nr. 3, unde totul a fost pregătit cu măestrie de soţii Dobrov şi d-ra Salarschi.

«Au luat parte şi ministrul Basarabiei, prefectul judeţului, medicul primar al judeţului, Grosi, inspectorul şcolar Stoica, revizorul şcolar Cioabă, preşedintele comitetului şcolar Sârbu şi alţii.

«D-na Sanda Matei vorbeşte lumii adunate despre iubire de frate, de neam şi de ţara românească.

«Au lăcrămat femeile-ţărance şi bărbaţii lor, auzind o femeie vorbind atât de bine şi înţelept. Tinerimea a jucat şi a cântat; corul d-lui Dobrov a executat frumos, cântece naţionale.

«Ii face mare cinste d-nei doctor Panaitescu, preşedinta Ligei din Chişinău, munca depusă şi organizarea acestei serbări, într'o comună însemnată ca Străjenii.

«Poporul îi este recunoscător şi doreşte să o mai vadă în mijlocul lui, cu femei luminate din toate unghiurile ţărei.

«Trăim vremuri frumoase.

«Despre aceste clipe înălţătoare, pentru neamul nostru trebue scris cât se poate mai mult.

«Eu unul mulţumesc lui Dumnezeu că am ajuns să trăesc şi să văd pe fraţii şi surorile din toate părţile ţărei, într'o comună basarabeană. Dă, Doamne, sănătate şi spor la muncă românilor de pretutindeni».

CERCUL CULTURAL
DIN POPEŞTI-PALANKA (Teleorman)

In ziua de 29 Mai, a avut şedinţă, la şcoala din Siliştea Gumeşti, Cercul cultural «Popeşti-Palanka», pentru încheierea activităţii din acest an.

Dimineaţa, copiii au fost duşi la biserică, unde corul a dat frumos răspunsurile liturghiei. După terminarea slujbei, părintele şi învăţătorul Florescu, a lămurit, în faţa unui public îmbucurător de numeros, parabola zilei, îndemnând pe săteni să-şi întoarcă iar sufletele spre şcoală şi biserică.

In şedinţa întimă, d. învăţător Dumitru Predescu a făcut o lecţie de geografie cu cl. IV-a. După critica lecţiei, d. învăţător Ion Teodorescu a arătat, în termeni foarte lămuriţi, «Moda în pedagogie» a d-lui G. Antonescu.

La masa comună, d. subrevizor, C. Semenescu, a scos în evidenţă activitatea a doi dascăli bătrâni, T. Dumitrescu şi M. Popescu, cari au venit o clipă în mijlocul nostru, spre a se 'ncălzi la focul tinereţii. Inaintaşii noştri ne-au vorbit despre vremurile grele ale învăţământului acum 40 ani.

Şedinţa publică s'a deschis în faţa unui număr mare de săteni, sătence şi copii. Unul dintre învăţători a vorbit despre «Trecutul ţării, ca oglindă a viitorului». Au urmat mai multe coruri şi recitări, rostite frumos de copii. Piesa «Mana vacii», de Th. Speranţia, a fost jucată cu înţelegere, de către elevii şcoalei. Şedinţa a fost încheiată cu dansuri naţionale.

Cu prilejul aceasta, mai toţi învăţători s'au înscris în *Asociaţia învăţătorilor români*.

Cercul a sfârşit şedinţa cu o dare de seamă asupra activităţii învăţătorilor la sate, făcută de d. C. Semenescu, care le-a urat viaţa lungă.

D. PREDESCU
Invăţător, Siliştea-Gumeşti.

O naţiune este o mare solidaritate, constituită prin simţimântul jerfelor făcute şi al celor ce mai sunt încă de făcut.

RENAN
(Filosof şi istoric francez. 1823—1892)

Mişcarea economică în judeţele Fălticeni şi Hotin*)

FALTICENI

Comerţul de cereale a fost în cele din urmă, trei luni, mult mai redus ca în Februarie, cu toate că preţurile au fost ceva mai ridicate; cheresteaua s'a menţinut la acelaş nivel, ca preţ şi cantitate, ca şi în menţionata lună precedentă.

Comerţul de vite cornute, porci, cai, etc., foarte slab.

Criza financiară, mai pronunţată ca în timpul din urmă.

Fără ca oraşul Hotin să fie un mare centru comercial, este, totuşi aci o însemnată mişcare economică, datorită împrejurării că judeţul este un centru industrial.

In adevăr, atât în oraş, cât şi în judeţ, sunt multe fabrici ale căror produse au o mare căutare pe piaţa internă şi chiar în străinătate. Astfel este ştiut, că judeţul acesta, fiind un judeţ de munte, are multe fabrici de cherestea. Fabricile dela Suha şi cele de la Găineşti, de pe domeniile Coroanei, au o reputaţie bine meritată, atât prin calitatea materialului produs, cât şi prin conducerea pricepută de care se bucură. De când judeţul a fost trunchiat, luându-i-se cea mai mare parte dintre munţi, cari au fost trecuţi la jud. Neamţ, nu mai poate conta în plutăria de pe Bistriţa.

Fabrică mare de cherestea este la Râşca, unde se exploatează pădurile imense ale Statului; alte fabrici mai mici sunt la Bogdăneşti şi la Sasca, pe moşii particulare.

Exploatare mare de păduri se face la Baia, de către societatea anonimă «Forestiera Baia»; lemnăria dela Baia se aduce însă la fabrica mare instalată în Fălticeni, unde mai este o altă fabrică de cherestea a d-lui Iacovlof; şi lemnul mai este lucrat, ca material de construcţie, la «Fabrifag», fabrică de mobile din oraş, unde se produc mobile de o calitate superioară.

HOTIN

In judeţul Hotin, după cum rezultă din rolurile de impunere la impozitul pe venitul comercial-industrial, există un număr de peste 7000 comercianţi şi industriaşi.

Comerţul judeţului este concentrat în oraşul Hotin şi în cele cinci târguri: Noua Suliţa, Lipcani, Briceni, Edineţi şi Secureni. El e făcut în majoritate cu amănuntul. Firme locale de *en gros*, aproape nici nu există. Ast-fel, comerţul se mărgineşte la satisfacerea consumului local, afară de cerealele şi fructele pe cari le transportă în alte centre şi le exportă în străinătate.

Industria judeţului este reprezentată prin 3 fabrici de spirt, 2 de bere, 20 de ulei cu forţă motrică şi vre-o 200 de teascuri de ulei, 6 mori sistematice, 45 mori ţărăneşti cu motor, 3 fabrici de săpun, o fabrică de zahăr; restul întreprinderilor face operaţiuni neînsemnate.

Intre întreprinderile industriale, operaţiunile cele mai însemnate se fac de către fabricile de: zahar, spirt, bere, ulei şi morile sistematice, cari se găsesc şi în condiţiunile cele mai bune.

Dintre întreprinderile comerciale, cele mai bune operaţiuni le fac băncile de scont, cari au luat avânt în judeţul Hotin.

In 1926, din cauza crizei generale şi în special a lipsei numerariului, comerţul a stagnat; iar comercianţii au petrecut vremuri grele.

Datorită aceloraşi condiţiuni, nu s'a desvoltat şi industria, care mai îndură şi greutăţile de transport, în lipsă de căi de comunicaţie bune; căci singură calea ferată nu este suficientă.

In genere starea economică e grea.

Totuşi judeţul Hotin, având multe bogăţii naturale, prezintă posibilităţi de desvoltare economică frumoasă.

(* Din rapoartele primite de Camera de industrie şi comerţ de la Botoşani.

DIN BUZENI (BOTOŞANI)
Pomenirea eroilor

Şi anul acesta serbarea pentru pomenirea eroilor a fost înălţătoare în comuna noastră. Biserica satului Zăiceşti a trăit ziua Inălţării Domnului în plină sărbătoare, sărbătorind ziua eroilor aşa cum se cuvine. Au venit la slujbă şi mulţi credincioşi, de prin alte comune. Deasemenea au luat parte la această sărbătorire şcoalele din Zăiceşti, Buzeni şi Coşuleni.

De dimineaţă s'a oficiat cuvenita slujbă bisericească, de către preotul D. Apostin. După terminarea slujbei, norodul s'a îndreptat, în procesiune, către cimitirul satului, unde preotul Apostin a slujit un parastas pentru pomenirea celor căzuţi în războiu.

După amiază, la şcoala din sat a fost o frumoasă şi reuşită serbare, rânduită de direcţia şcoalei din Zăiceşti, la care s'au jucat: «O şezătoare» piesă într'un act, şi dansuri naţionale. Au fost apoi cântece, recitări, coruri pe mai multe voci.

La această serbare au venit numeroşi învăţători şi săteni de prin satele Zăiceşti, Buzeni, Coşuleni, Tulbureni, Băluşeni, etc.

Serbarea s'a încheiat printr'un cuvânt ţinut de preotul D. Apostin; în urmă a vorbit frumos şi cu inimă d. D. Alexe, institutor.

Regretăm din inimă că aceste serbări la ţară le avem foarte rari, datorite unui prea mic număr, de oameni cu adevărată dragoste pentru cultura poporului.

M. GH. BĂLAN

ŞTIRI

CUM VOR FI PRIMAVARA ŞI VARA ANULUI 1927. — Un meteorolog italian ne asigură că vom avea o Primăvară caldă şi o Vară cotropită de năduf.

Un american ne promite o Vară plăcută, cu destulă răcoare. Arătând că în ultimii ani Golfstromul şi-a coborît mult temperatura, socoteşte că are toate motivele să ne indice o Vară suportabilă, sub raportul căldurii.

Meteorologii germani, călăuziţi de petele solare, ne anunţă o Primăvară târzie şi o Vară cu seri reci.

Excese nu sunt de aşteptat, nici în ce priveşte frigul, nici în ce priveşte căldura.

Un francez e sceptic, în ce priveşte călătorirea Ernei: «Vom avea — spune el — zăpadă în Mai; va trebui să încălzim casele. In Iunie va fi mai rece ca în Mai şi vor bântui furtuni straşnice. Cele mai mari călduri vor fi la sfârşitul lui August şi începutul lui Septembrie.

POPULAŢIA ACTUALĂ A EUROPEI. — După ultima statistică întocmită cu privire la actuala populaţie a Europei, ţările din Europa au următoarele populaţii, în milioane de locuitori: Franţa 39 de milioane, Anglia 38 (Scotia 5 şi Irlanda 4 jumătate), Italia 37, Prusia 36 şi jumătate, Polonia 21, România 17 şi jumătate, Cehoslovacia 13 şi jumătate, Jugoslavia 12, Belgia 7 şi jumătate, Bavaria 7, Olanda 6 şi jumătate, Austria 6 şi jumătate, Portugalia 5 şi jumătate, Grecia 5 şi jumătate, Saxonia 4 şi jumătate, Elveţia 4, Danemarca 3, Norvegia 2 şi jumătate, Wiirttembergul 2 şi jumătate, Badenul 2 şi Estonia un milion de locuitori.

PRODUCŢIA MONDIALĂ DE PETROL IN ANUL 1926. —In cursul anului 1926, Statele-Unite ale Americei au produs şapte zecimi din producţia mondială de petrol (exact 70.6 la sută). In a doilea rând a fost Mexicul, cu 8,4 la sută, dar în scădere faţă de anul precedent; în timp ce Rusia a ridicat la 5,4 la sută (dela 4,8). Au urmat Venezuela şi Persia cu câte 3,3 la sută. In al şaselea rând a venit România, cu o producţie sporită la 2,1 la sută (faţă de 1,5 în 1925). Apoi, Indiile olandeze cu 2 la sută, etc.)

INFORMAŢII

Despre oameni de bine şi despre vrednici şi de lăudat slujitori ai ţării, ne sunt bine venite, şi sunt cu plăcere primite şi publicate, ştiri din ori ce parte a ţării.

Faptele bune şi datoriile frumos împlinite trebuesc cunoscute în toată ţara. Prin puterea lor pildutoare pot ridica sufletele şi minţile spre înţelegerea frumosului moral.

Rugăm pe corespondenţii şi prietenii noştri să ni le comunice, ori de câte ori le află.

Cultura plantelor farmaceutice e un mare izvor de câştiguri pentru cultivatori şi un mijloc pentru economisirea banului românesc, pe care'l trimitem peste graniţă cu prea multă uşurinţă.

D. Colonel farmacist Grinţescu, unul dintre învăţaţii noştri de frunte, ne-a trimis spre publicare, scris în graiu popular pe înţelesul tuturor, un foarte interesant studiu în această privinţă.

Pentru că studiul d-lui Grinţescu ne învaţă cum putem câştiga pentru satele noastre adevărate averi, cei cari îşi dau seama de însemnătatea lui, să'l urmărească; îl vom publica într'o serie de numere ale gazetei, cari trebue să fie păstrate.

Publicarea studiului d-lui Grinţescu va începe în numărul viitor.

Preoţii cari doresc să participe la congresul Asociaţiei generale a clerului, ce se va ţine în Bucureşti, în Casa corpului didactic, în zilele de 21 şi 22 Iunie crt., pot călători cu vechiul carnet, a cărui valabilitate s'a prelungit până la 31 Iulie.

Faptă de laudă.— D-na Virginia Dan, soţia pretorului plăşii Şipeniţului, a donat pentru şcoalele primare urbane de băeţi şi fete din Cozmeni (Cernăuţi), rechizite în sumă de lei 1000: iar pentru şcoala primară de fete, 500 lei numerar.

O nouă foaie «independentă, ştiinţifică de cultură, progres şi interes,» a românilor din Banatul sârbesc, a apărut la Pancevo. — Foaia, purtând un foarte bine ales nume simbolic, «*Lumina*», îşi începe drumul cu credinţa în Dumnezeu şi în nevoia de neîntreruptă ridicare culturală a românilor de pretutindeni.

Această foaie e de cerut — ca orice foaie într'adevăr culturală, la «Oamenii luminii», E iarăşi o inteligentă alegere simbolică a cuvintelor de îndrumare. E frumos.

Urăm confraţilor, cari şi-au luat, astfel, sarcină de laudă, viaţă lungă, înfăptuitoare de lumină.

Lupta împotriva alcoolismului. — Alcoolismul e o grea boală socială, cu urmări nenorocite nu numai pentru cel care bea, ci şi pentru copiii lui.

Casele naţionale, în unire cu uu grup de români inimoşi, în care se găsesc, în frunte, cunoscutul filantrop Grigore Alexandrescu şi d. Dimitrie Mociorniţă, a început o acţiune sistematică împotriva acestei nenorociri sociale.

In primele zile din Iunie, din iniţiativa secţiunii *Sănătatea socială*, creiată pe lângă instituţia Caselor naţionale, a fost un congres, în care s'au discutat anume condiţiile organizării unei lupte folositoare. Cu acest prilej s'a vorbit mult şi elogios, despre propaganda făcută, de ani de zile, fn aceeaşi direcţie, de către «Cultura poporului».

Vom reveni.

Un ateneu popular volant al funcţionarilor dela corporaţiile de meseriaşi. — Interesele ţării cer, ca ridicarea culturală a poporului să se înfăptuiască, deopotrivă, în toate clasele sociale. Trebue ca şi funcţionarii numeroşi ai corporaţiilor de meseriaşi din ţară să se impărtăşască din luminile culturii, spre a putea da, la rândul lor, lumină şi îndemnuri bune lumii cu care vin în contact.

Cu aceste tendinţe, din iniţiativa d-lui Dimitrie Vasilescu, inspector al corporaţiilor din Bucureşti, a luat fiinţă în Capitală un ateneu popular volant, destinat anume acestei categorii de funcţionari.

Inaugurarea a fost Duminică 5 Iunie, în sala Teatrului popular, remânând ca activitatea să înceapă intens la toamnă.

Programul înaugurării, a fost bogat şi foarte interesant: muzică, declamaţie, o piesă de teatru, jucată, admirabil, de către funcţionarii dela corporaţii. La început au vorbit, despre rolul unui atare ateneu popular, d-nii Vasilescu, Leontin Iliescu şi Bilciurescu.

In numele Caselor naţionale a vorbit d. Teodor Castrişanu.

Congresul Ligei naţionale a femeilor române, ţinut la Chişinău, a lăsat amintiri frumoase în Basarabia, nu numai prin însemnătatea mare pe care a avut-o în legătură cu scopul urmărit, ci şi prin faptul că congresistele au ţinut să viziteze, laolaltă, câteva comune basarabene.

Primite sărbătoreşte, au dovedit că, între lumea oraşelor şi a satelor, se pot găsi frumoase şi folositoare prilejuri de apropiere şi înţelegere; că aceste apropieri pot da noui puteri românismului, lămurindu-i din ce în ce mai mult înţelesul.

O carte nouă. — Colaboratorul nostru, d. Leontin Iliescu, va strânge într'un volum articolele, pe cari le publică în ziarul «*Universul*», despre «*O escursiune pe coasta de argint*».

Spre a se putea şti mai din vreme care va să fie tirajul acestei cărţi, cititorii noştri, cari doresc să aibă volumul, sunt rugaţi să scrie aceasta autorului, pe adresa sa, *str. Toamnei 118*, Bucureşti. Volumul va apărea cu numeroase vederi de pe *Coasta de argint*.

Erată. — Corespondenţa din Baia mare, publicată în numărul precedent al gazetei, cu privire la Sărbătoarea eroilor, a fost primită din partea inimosului nostru corespondent din localitate, d. Rodina (Doinar).

Scutirea de taxe vamale şi de alte dări a cărţilor străine.— De oarece noul tarif vamal, pus în aplicare la 14 Aprilie a. c., nu precizează sub prevederile cărui articol ar cădea unele publicaţiuni, s'a hotărît ca, pentru *cărţile în limbi străine, notele de muzică, revistele periodice şi de modă, broşate, cartonate sau legate, toate acestea în limbi străine*, să fie aplicat art. 851 din tarif, adică scutirea.

De asemenea, pentru toate acestea nu va fi perceput nici impozitul pe cifra de afaceri.

Câte ziare şi reviste s'au citit în România. — Dintr'o statistică întocmită la Direcţia generală a poştelor, vedem că, anul trecut, au fost înmânate, prin poştă, în total 90.400.000 ziare şi reviste.

Cum în medie numai 10 la sută dintre produsele presei se vând cu numărul, iar restul se trimite la abonaţi, putem afirma cu certitudine, că anul trecut au fost cetite, în cuprinsul României, cam 100 milioane ziare şi reviste, ceea ce înseamnă de cap de locuitor numai 6 bucăţi.

In amintirea unui bun inspector şcolar.— Prin subscripţia corpului didactic primar din judeţul Prahova, a fost ridicată o frumoasă cruce comemorativă, pe mormântul fostului inspector-şcolar Gh. Tomescu, aflat în cimitirul Viişoara din Ploeşti.

Solemnitatea înaugurării acestei cruci a fost la 11 Iunie a.c.

Omenia şi împlinirea datoriei sunt merite ce nu pot fi uşor uitate.

Vice-preşedinte al Ateneului popular din Câmpina, «B. P. Haşdeu», a fost ales d. Oproiu, directorul şcoalei de băeţi Nr. 2 din localitate.

Noui academicieni. — Academia română a ales ca membru activ, în locul defunctului dr. V. Babeş, pe un alt distins om de ştiinţă, pe d. Voinov, pentru meritele d-sale ştiinţifice, dovedite ca biologist.

A mai ales ca membru corespondent, în secţia istorică, pe d. general Radu Rosetti, pentru scrierile d-sale de istorie militară.

Excursia clerului din eparhia Bălţilor. — Un numeros grup de protoierei şi preoţi din eparhia Bălţilor, sub conducerea P. S. S. Episcopului Visarion, a făcut săptămânile trecute, o excursiune, vizitând Bucovina, Ardealul şi oraşele Cernăuţi, Cluj, Oradea, Aradul, Sibiul, Sinaia şi unele dintre localităţile istorice din ţară.

Interesante cercetări chimice ale unei romance, la Paris. — Ziarele pariziene vorbesc despre cercetările şi experienţele unei tinere chimiste române, d-ra Maricăneanu, în privinţa proprietăţilor radioactive ale plumbului.

Chimiştii moderni socotesc că plumbul n'ar fi altceva de cât un fel de radium degenerat. D-ra Maricăneanu, — lucrând în laboratorul savantului Deslandres — a stabilit că plumbul, expus mai mult timp la razele solare, devine radioactiv. Secretul acestei transformări a rămas încă inexplicabil.

Profesorul Deslandres a comunicat Academiei de ştiinţe din Paris rezultatul cercetărilor d-rei Maricăneanu.

Pentru înfiinţarea unei noui biblioteci publice în Bucureşti. —Ministerul de interne a autorizat loteria organizată de Fundaţia culturală „Principele Carol,“ pentru construirea unui nou local de bibliotecă publică în Bucureşti, cu o galerie de artă, sală pentru conferinţe, etc.

Sunt 61 de premii, în valoare totală de 3.350.000, lei dintre cari unul de 1.000.000 lei, două de câte 500.000 lei, cinci de câte 100.000 lei.

Preţul unei serii de bilete, a 2 lei, este o sută lei. Tragerea loteriei va fi la 13 Octombrie 1927.

Deschiderea şi vizitarea muzeului militar din Bucureşti.— Acest muzeu e deschis din nou şi poate fi vizitat de oricine, Marţea, Joia, Dumineca şi în zilele de sărbători legale, între orele 9—12 înainte de amiazi şi 15-19 după amiazi.

Dela 1-iu Octombrie până la 1-iu Aprilie, orele, în cari muzeul va putea fi vizitat, vor fi 10—12, înainte de amiazi şi 15 jum.—17 după amiazi.

Pentru intrare se plăteşte o taxă de 5 lei.

In întâia Duminecă a fiecării luni, intrarea e gratuită.

Militarii şi şcolile intră gratuit, Joia (militarii, în grupuri, între orele 9—12; iar şcolile, între orele 15—19).

Navigaţia pe râul Prut. — D. inginer Cornea dela Serviciul maritim a depus, Direcţiei generale a serviciului respectiv, raportul d-sale asupra unui studiu, cu care a fost însărcinat, în privinţa navigabilităţii râului Prut. D-sa a constatat, că partea de Nord a râului, dela Ungheni în sus, va putea fi navigabilă, dacă va fi lărgită puţin albia râului. Astfel vor putea trece şi vasele mai mari.

După cum spune d-l Cornea, lucrările de lărgire ale albiei vor începe chiar în vara aceasta. In acest scop au şi fost date, deocomandă, cinci milioane de lei.

Navigaţia pe Prut va înflori economiceşte toată regiunea aşezată pe amândouă părţile râului în Basarabia şi Moldova.

Propaganda pentru pregătirea unei agriculturi raţionale — când zicem agricultură, socotim toate ramurile ei — îşi face drum din ce în ce mai hotărît.

Sub scutul Ministerului agriculturii, a fost făcută, la Şcoala de agricultură din Turda (jud. Turda-Arieş), o serie de cursuri populare de apicultură, între 3 şi 9 Iulie.

Au fost tratate, teoretic şi practic, subiectele: însemnătatea şi foloasele apiculturii, descrierea albinei, stupii, scoaterea stupilor în Primăvară, sporirea albinelor, roitul artificial şi natural, recolta mierei, boalele şi duşmanii albinelor, etc.

Aceleaşi subiecte au fost tratate şi la Şcoala de pomicultură din Bocicău mare (jud. Maramureş), între 3—9 Iulie.

Intre 8 şi 15 Iunie şi 15 şi 30 August, vor fi tratate la Şcoala de economie casnică din Albeşti (judeţul Târnava mare), subiectele: apicultura, ştiinţa naturală a albinelor, duşmanii şi boalele albinelor, exploatarea, producerea şi valorizarea mierei şi cerei.

Cursurile teoretice vor alterna cu lucrări practice în stupină şi cu facerea stupilor sistematici în atelier.

Aceleaşi subiecte au fost şi vor fi tratate şi la stupina pr. Al. Papa, institutor ambulant de apicultură, în com. Lisa (jud. Făgăraş), între 4 şi 10 şi 11 şi 17 Iulie.

O nouă viaţă
pentru comunele noastre

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceia când poate ieşi din izolarea sa, din singurătatea şi părăsirea sa, cu alte cuviete locuitorii satelor, să nu mai simţă depărtarea de oraş sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Şi această binefacere o dă satelor marea descoperira a *Radiofoniei*.

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte aşa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăţi din toate părţile lumei, apoi să audă concerte mari, conferinţă. Opere din oraşele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai aşa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.

Cereţi lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic, la Societatea Anon. «*Tungsram*» de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127. — (Telefon 201).

No. 40.

Un sfat bun!

Cafeaua tare şi spornică o putem prepara numai aşa, dacă vom întrebuinţa întotdeauna mult încercatul **„Veritabil Franck“** Adaus la cafea.

Pentru ca «Veritabila Franck»-cafea în cutii să se distingă mai bine de imitaţiuni, aceasta apare într'un nou ambalaj, şi anume cu o etichetă maro-albă-albastră, pe care se remarcă în special semnele distinctive: numele **„Franck“** şi **Râşniţa de cafea.**—

No. 41

AVERTISMENT

Există imitaţiuni, al căror ambalaj seamănă foarte mult cu cel a Veritabilului Franck cu Râşniţa de cafea însă calitatea acestor imitaţiuni este mult inferioară acestuia. Vă apăraţi de atari imitaţiuni, dacă cereţi în mod explicit.

„Veritabil Franck cu Râşniţa de cafea“
HEINRICH FRANCK SÖHNE S. A. R.
Bucureşti-Braşov

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE **F. GÖBL FII S. A.**
BUCUREŞTI — No. 19, STRADA REGALA No. 19
Fondată în Anul 1865
LITOGRAFIE ▪ LEGĂTORIE ▪ LINIATURĂ
:: :: EXECUTĂ ARTISTIC LUCRARI DE TRI ŞI PATRUCHROMIE :: ::

Fabricile de Maşini
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
Produce în calitate neîntrecută:

Maşini de scărmănat lână	Batoze de porumb
Batoze de treerat cu motor, manej, mână	Tocătoare
Motoare de 59 cai putere cu benzină şi motorină	Prese de ulei
Circulare cu motor 6 HP	Prese de struguri
Maşini de semănat porumb	Pompe de apă cu lanţ, cu mare debit
Vânturătoare, diferite modele	Maşini de tors

Preţ curent ilustrat şi oferte orcui gratuit!
Cereţi la toate depozitele din ţară produsele renumită „Reiger“.
No. 39

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

CULTURA POPORULUI

„VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 19 IUNIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 202 Apare în fiecare Duminecă

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

FAMILIA ȘI PATRIA

de LEONTIN ILIESCU

După victoriile lui Napoleon Bonaparte, Prusia nu-și putea răbda umilința. Ea își căută omul, care să-i sporiască puterea și să-i pregătiască mărirea. Omul providențial nu zăbovi prea mult să se erate sub soare. El porni să propovăduiască solidaritatea germanilor, pe la începutul veacului al 19-lea, sau, ca să fie mai lămurit, în anul 1807.

Acest om a fost Fichte, marele gânditor al Germaniei. Prin învățăturile sale, el pregăti venirea lui Bismark și triumful spiritului german, biruitor la 1870.

Dar piscurile dau totdeauna aceeași senzație, pe care o dă privirea în abisuri. Cel ce se urcă pe culme, cade cu atât mai repede în abis, cu cât urcușul i-a fost mai repede și mai neașteptat.

Garmania a cutezat să-și măsoare puterea și în 1914, dar s'a prăbușit în mai puțin de trei ani. Gânditorul Fichte nu prevăzuse că Națiunea germană, din mila conducătorilor ei, se va îmbolnăvi odată de hipertrofia eului.

Care a fost sistemul lui Fichte, pornit din măzuința lui de a-și vedea țara la apogeu? — El a preconizat solidaritatea popoarelor, cari alcătuiesc și astăzi structare geografică, etnică și politică a Națiunii germane.

In ce chip a făcut el aceasta?—*S'a gândit la* **familie** *și a creiat din ea nucleul patriotizmului german. Familiile se asociau între ele, sub forma de societăți sportive, turistice, culturale, corale, toate având o strânsă legătură unele cu altele, toate depinzând de un centru, ale cărui ramificații se întindeau în toată țara, lumea germană mișcându-se unitar și metodic, după disciplina impusă de metropolă.*

Cu alte cuvinte, micile nuclee familiale dădeau formă și consistență altor nuclee mai mari, cari, cu toatele, aveau mișcări centripete, adică năzuiau spre centrul de la care se inspirau în desfășurarea faptelor lor.

Aceste societăți, creiate din micile nuclee familiale, după ce s'au întărit în cuprinsul țării, au pornit în lume, trimițând și folosind experiența lor în toate țările pământului, și astfel Germania ajunsese să aibă, înainte de războiul cel mare, pionii săi credincioși pe toată fața globului.

După concepția lui Fichte, Patria este marea, în care se varsă fluviile sociale și micile râuri familiale, ce alcătuiesc întregul unei națiuni.

Familia este o frântură din oglinda marii familii care se chiamă Patria.

Iată un sistem de padagogie socială, la care noi, românii, am face înțelept lucru să ne gândim mai serios.

Planul lui Fichte n'a dat greș, pentru că n'a fost bun, ci pentru că, spre nefericirea timp de câțiva ani a lumii, spre nefericirea Germaniei însă în primul rând, epigonii nu l-au priceput. *Epigonii, dornici de cuceriri în paguba altor popoare, n'au înțeles că măreția înălțării e amăgitoare, că piscul arată bucuriile gloriei, dar ascunde —printr'un fel de ironie a soartei — amărăciunile prăbușirii.*

Și la aceasta noi, românii, trebuie să ne gândim tot atât de serios, ca și la folosirea sistemului de educație națională al lui Fichte.

Să împestrițăm și noi țara cu societăți creiate pe temelie familială, dar să ne ferim de boala ce zăpăcește nu numai pe oameni, ci și popoarele.

Să ne ferim de orgoliul ce și-a pierdut frâna. Să facem, deci, operă constructivă, fără năzuința nebună de a sgâria cerul cu vârful clădirii noastre.

Numai așa familia și ideea de patria vor fi sprijinitoarele civilizației românești.

Cine are urechi de auzit, să audă.

ECHILIBRUL ECONOMIC AL CADRILATERULUI

Trebuința unei noui colonizări

Dela o vreme încoace, se observă o mișcare pronunțată a populației minoritare din aceste părți ale României, care emigrează în Bulgaria, sau în Turcia.

Faptul în sine nu pare alarmant la prima vedere. Dacă îl privim însă deaproape și meditâm asupra lui, ne dăm numai decât seama de ceeace are în el îngrijitor.

Privind piețele de desfacere, vedem o stagnare, care descurajează. Motivele? Pe lângă cel principal, care-i stagnarea generală, urmare a crizei ce bântue de atâta timp, este un alt motiv foarte serios, motivul cu caracter local putem spune: această mișcare a populației minoritare, pornită să treacă hotarele și să se îndrepte spre țările în cari își are obârșiile strămoșești, întrucât zeci și sute de familii, desrădăcinându-se din cuiburile lor, moștenite din moși strămoși, odată cu plecarea lor, lasă un gol mare, în legăturile pe cari le-au avut, în toate direcțiile, cu acei în a căror apropriere își statorniciseră rosturi de viață. Ca să citez un fapt recent: mai zilele trecute, 50 de familii bulgare au părăsit comuna Vișchioi (plasa Turtucaia, jud. Durustor) îndreptându-se spre Bulgaria. Câte legături nu s'au rupt, prin această singură dislocare!...

Constatând faptele la cari mă refer, nu caut să pledez pentru o oprire a emigrărilor în țările de obârșie ale populației minoritare, căci, în epoca de față, fiecare ins dorește să se găsească pe pământul țării sale, sub scutul neamului din care face parte.

Faptele și considerațiile arătate până aci au rost să lămurească un alt fapt, care ne interesează foarte de aproape în aceste părți ale României-mari.

Intr'adevăr, golul lăsat de emigranți—acest gol care îngrozește în deosebi o anumită clasă socială, din multiple puncte de vedere, — e de temut, fiind supărător de pe acuma chiar; dar el s'ar putea umple ușor, dacă Statul s'ar gândi la rezerva românească de peste hotare, la acele elemente vrednice, cari așteaptă un cuvânt bun, de îmbărbătare, din partea guvernanților noștri, spre a cere să le fie înlesnită colonizarea în Cadrilater. S'ar acoperi astfel, cu mult folos, în toate direcțiile, neajunsurile pricinuite economiei acestor părți de țară prin plecarea minoritarilor.

Sute de familii de români din Macedonia doresc să ajungă la așezarea în această provincie și sunt gata să dea declarații individuale, că nu așteaptă nici un ajutor din partea Statului, ci numai să li se dea pământ pentru cultură și locuri pentru case.

Și, în privința aceasta, nu-i nici o greutate, prin plecarea atâtor familii de minoritari, problema simplificându-se foarte mult: casele părăsite pot deveni vetrele noilor locuitori ai Cadrilaterului; iar terenurile arabile, de asemenea părăsite și neproductive azi, cari constituesc laolaltă cu disponibilitățile Statului o avere ce trebuie pusă în valoare, pot fi folosite de nouii coloniști, nu numai în interesul lor, ci și în al economiei naționale.

Deci, un singur gest al guvernului României-mari ar restabili o situație, un echilibru, care tinde spre zdruncinare și este chiar zdruncinat prin stăruința de a emigra a minoritarilor din partea locului.

PETRU GH. MEGHEA
avocat, Turtucaia

Românizarea regiunii nordice a Bucovinei

Colțul din spre Nord al Bucovinei, care odinioară era locuit de răzeși români de-ai voevodului Ștefan cel mare, a ajuns la rutenizare pe vremea vitregei stăpâniri austriace. Populația locală zace și astăzi în întunerec, în ce privește trecutul; foarte puțini dintre localnici își mai amintesc, că sunt răzeși de obârșie românească și că numele, pe cari le poartă unii dintre ei, Tăutu, Crețu, Crăciun, Grigoriu, etc., sunt nume românești.

După unirea Bucovinei cu patria mumă, guvernele române s'au interesat și au lucrat prea puțin, ca acești fii regăsiți ai patriei noastre să fie readuși la matca lor românească și cu cugetul. Inițiativa pentru redeșteptarea conștiinței naționale în sufletele lor au luat-o atunci profesorii liceului din localitate, în unire cu alți buni români; ei cutreeră satele și țin conferințe de interes istoric-cultural.

In anul acesta 1926-27, s'au ținut, până acum, în diferite părți ale provinciei, aproape 40 de conferințe cu proecții luminoase.

Harnicii profesori d-nii Nicolai Grămada-junior și Vasile Jitaru, dela liceu, au anunțat încă un ciclu de 12 conferințe. Două dintre conferințele acestea au fost ținute în comuna Mogola, despre: «*Localități și monumente istorice, în legătură cu desvoltarea istorică a poporului român*» de d. prof. N. Grămada, și despre «*Higiena săteanului*», cu privire la creșterea și îngrijirea copiilor mici, de d. prof. V. Jitaru.

De remarcat este, că acești doi profesori, adevărați pionieri ai românizmului în acest colț nordic al Bucovinei, neluând în seamă oboseala și greutățile, umblă din sat în sat, lămurind trecutul și prezentul și trezind în suflete dragostea de neam. E din parte-le o puternică rechemare la viață națională a acestei părți de țară, în care stăpânirea străină și praful vremilor au acoperit tot ce-i mai scump pentru noi: limba și cunoașterea obârșiei naționale.

Conștienți de menirea unor adevărați dascăli într'o regiune eteroglotă, d-nii Grămada și Jitaru muncesc din greu, dar cu multă dragoste, pentru răspândirea și pătrunderea culturii rămânești, până în cele mai puțin însemnate comune.

Afară de propaganda culturală, dusă cu atâta abnegație de acești vrednici dascăli, partea aceasta a Românieі e vizitată, de la o vreme încoace, și de reprezentanți ai artei românești. In Maiu artiști ai Teatrului național din Cernăuți au jucat, cu mult succes, comediile «*Zile vesele după războiu*» și «*Un erou*», piese românești, cari au impresionat adânc populația, atât prin interpretare, cât și prin bogăția și frumusețea graiului românesc. După aceea, trupa d-nei Marie Jean, sub direcția artistică a d-lui Ovid Brădescu, a jucat impresionanta dramă «*Moartea civilă*». Regretabil a fost, că autoritățile și puținii români aflați pe aici n'au făcut primirea cuvenită acestor trupe românești, deși ele fac, simțit, operă de cultură și educație românească.

Cu toate animozitățile inerente vieții unei populații eteroglote, și cu toate greutățile de ordin material, cu cari au de luptat acei puțini români cari caută din răsputeri să contribuie la unificarea sufletească, totuși se poate spune, deci, că se fac progrese uriașe în această direcție. S'au desmorțit multe suflete și unele familii rutenizate încep să revină la bune sentimente românești.

IOAN. GH. LUCESCU.

CÂNTECUL POPULAR ROMÂNESC

V*)

CÂNTECUL DE DOR

de M. VULPESCU

Cântecul de dor înfățișează marea epopee a sufletului țărănimii noastre. In el poporul satelor are o mare și neprețuită evanghelie, în care se poate ceti, de la pagină la pagină, totdeauna, ceva nou, mai frumos, mai mult împodobit cu nestimatele gândirii și ale inimii. Căci a existat și există încă acea podoabă neprețuită, în massele populare, acel suflet curat, ce cu greu poate numi lucrurile și faptele pe al lor nume: pudoarea. Cine n'a văzut obraji roșindu-se, când un flăcău și-o fată se'ntâlnesc și-ar dori să-și spună dorul? Țăranului îi place să-și împuternicească sentimentul cu expresii cu adevărat demne de cei mai mari gânditori și poeți ai omenirii:

«Cucule de pe hinteu,
«Spune la bădițul meu,
«Că mie nu mi-e de iel
»Cum nu'i lupului de miel».

(Transilvania)

Ori:

«De când, bădiță, te-ai dus,
«Eu mărgele nici c-am pus.
«Nici mărgele, nici inele,
«Ca să'mi fac fală cu ele.

«De când, bădiță, te-ai dus,
«Negură în carte-ai pus,
«Și în carte și pe ea,
«Și în inimoara mea.

«Dacă dorm și eu vr'un ceas,
«Mă trezesc cu mult necaz,
«Căci pe badea'ndată'l vis
«Cu dorul pe față scris.

«Și viau-i înșelător
«Mă trezesc cu mai mult dor.
«Câte zile vin și trec
«Tot cu dorul lui petrec».

(Transilvania)

Aceste două cântece sunt de o bogăție și putere melodică neobișnuit de frumoase. Se vede o construcție savantă. Din execuția acestuia din urmă mai ales, se poate înțelege cum românul duce patima asta a iubirii până la durere. Menținându-se într'un desemn melodic clasic, puterea expresivă se desfășură cu intensitatea «*Largului*» de Hendel. Melodia are un început, o dezvoltare tematică și o concluzie (finalul), ca în ori ce compoziție savantă.

Ori:

«Hai salcâm, salcâm de vară,
«Pentru tine, fa ileană,
«S'a uscat iarba'n poiană

«S'a uscat, s'a spulberat,
«Și pe mine m'ai lăsat,
«Cu caerul încurcat.

«Ia-mă, bădiță, cu tine,
«Nu mă lăsa ca străină,
«Străină sânt între-ai miei
«Dacă inima mi-o iei».

(Buzău)

Dau acest ultim exemplu, spre a arăta până la câtă finețe de simțire a putut să se ridice sufletul țăranului român.

Pe cât de puternice sunt versurile acestui cântec, tot atât, de nu mai mult, se poate zice despre melodie. Nu cunosc nimic mai nobil, mai elegant, mai fin, ca expresie muzicală. El înfățișează, la o culme epică, s'ar zice, acele timpuri fericite și pline de măreție sufletească, despre cari ne vorbesc cronicile, acele chipuri de domnițe, cari ne-au rămas zugrăvite prin mănăstiri, unde totul e stilizat, sintetizat. Minunată lucrare de artă, ce întrunește toate perfecțiile. Am adăoga ceva, — stricăm. Am tăia o notă, — i-am curma firul frumos ce'i dă viața.

Ce isvor de vis, de însuflețire, de inspirație sănătoasă!

Intru cât «*Imnul veseliei*» — din «*Simfonia a IX-a*» a lui Beethoven, în jurul căreia se învârtește cel mai mare monument muzical, pe care un creer omenesc l-a produs — e mai puternic, mai solid construit, mai frumos, de cât acest cântec de pe Buzău:

„Hai salcâm, salcâm de vară"?

Dar că un D'Indy întrebuințează, în *Străinul (L'Étranger)* una dintre operile sale de căpetenie, printre multe alte teme populare, și un cântec breton în întregime:

„Duminică,
„Azi e Duminică,
„Trăiască vinul!
„Dis de dimineață
„Primenește-te!
„Lai, lai, la . . . . ";

că un Weber, tatăl „Dramei lirice", venind în Gorj la vânătoare, pe când Oltenia era sub Austriaci, și auzind:

„Foaie verde rozmarin...."

l-a pus în minunata sa operă «*Freischutz*» (Corul fetelor);

că J. Canteloube ia premiul „Heugel" de 100,000 franci francezi, la Paris, într'un concurs cu peste 30 de concurenți, în 1927, cu opera sa «*Le mass*» („Căsuța de țară"), al cărei subiect este luat din viața poporului francez, din centru. iar o mulțime de teme sunt populare, ba chiar cântece întregi populare;

că Beethoven și toți marii muzicanți s'au inspirat mult și-au tratat muzica populară, ce înseamnă?

Inseamnă, precis, că toate aceste genii, mai îndrituite de cât ori cine să vorbească și să ne îndrumeze, ne arată un drum, pe care trebuie să'l iubim și să'l cercetăm.

Cântecul nostru de dor ne desvăluie una dintre cele mai bogate laturi ale sufletului românesc: poezia unită cu muzica.

După cum aceeași latură ne-o desvălie dansul — în jocurile noastre populare caracteristice — fixând, la rându-i, o nouă însușire mai mult: simțul ritmului și al măsurii.

Avem astfel, ca expresii sufletești, vădite din belșug: poezia, muzica și dansul.

Și aci e locul să facem demarcația între frumusețea și curățenia expresiei acestor trei manifestări la țară, și expresia acelorași manifestări la orașe, în deosebi la mahalale, demarcație asupra căreia credem inutil să insistăm, întrucât o considerăm știută și observată mai de toată lumea intelectuală, atât de cea dela sate, cât și de cea dela orașe care are putința să vină în contact cu satele.

In mișcarea lor, cântecele de dor sunt, în majoritatea cazurilor, cântate încet, domol și mult legat. Notele ținute sunt foarte deseori întrebuințate, iar glasul nu este zdruncinat, ca la dansuri, ori cum e, câte odată, la colinde.

Cu cântecele de dor se înrudesc de aproape cântecele de jale și, într'un grad mai depărtat, bocetele.

*) Vedeți «Cultura poporului» N,. 193—201.

COZONACUL, MĂMĂLIGA ȘI PLUGARUL

— FABULĂ —

de V. MILITARU

Nu mai spun prin ce 'ntîmplare,—
Intr'un lan de grîu cu mac,
Se 'ntîlniră pe cărare
Mămăliga de la țară cu boerul cozonac...
Nici nu mai arăt anume
Ce necaz putea să frigă
Pe boerul zis pe nume,
Care, mândru ca un Rigă,
Avea drept sau nu să-și bată
Joc de-o biată
Mămăligă:

— Uite ce nerușinare fără margini!.. Ptiu! la dracul!—
Zise țanțoș cozonacul,—
Mămăligă imbecilă,
Tu mă faci să'ți plâng de milă!...
Cum? când nu ești decât, vai:
Apă, sare și mălai,
Ai curajul să mai stai
In cărarea mea pe plai?!
Fiind galbenă ca luna,
Ți-ai închipuit, nebuna,
Că poți fi cu mine una?

Și 'ntr'o clipă cozonacul, cu albuș de ou la gură,
Spuse câte bunuri scumpe are'n dulcea lui făptură;
Incheindu-și cuvântarea cu dispreț, ba și cu ură:
— Astfel, mămăligă lată, oricum ai căta s'o 'ntorci,
E'n zadar, că tu, sărmano, bună ești doar pentru porci...

— Minți!,— sbucni un glas alături
Dintr'un lan înalt de mături
Și-un flăcău cu fața pără, ca o floare-a macului,
Veni'n grabă, să răspundă astfel cozonacului:

— De-ai avea un dram de minte,
Cozonacule, zevzece,—
Mămăligii,— caldă-rece,—
Nici măcar pe dinainte
Nu i-ai trece!
Căci, să știi: din câtă lume'i pe pământ — norod sărac —
Nici un ins, de când e veacul, n'a trăit din cozonac,
Dar sunt mii și milioane, cari, prin mine azi îți strigă:
La oparte, cozonace!... noi trăim din MĂMĂLIGĂ!

Graiul unui popor e păstrător de conștiință națională. In muzica populară trăiește, de-alungul veacurilor, sensibilitatea rassei.

I. Ș.-C.

Ceeace înalță o națiune, ceeace-i inspiră demnitate și tărie, nu este atât desvoltarea prosperității sale materiale, nici îmbelșugarea produselor industriei sale, nici înmulțirea capitalurilor și averilor, nici luxul vieții casnice, ci respectul pentru eroii și gloriile naționale de orice fel, ci iubirea către pământul natal, pentru păstrarea căruia s'au luptat generațiile trecute, ci iubirea către limba și datinile pământești, moșteniri scumpe, rămase din vechime. Fără de aceste elemente, spiritul național piere, inima se sleește în recile speculațiuni și în întreprinderi egoiste ale industriei și ale negoțului.

AL. ODOBESCU
(Scriitor român. 1834—1895)

DOINA

(FRAGMENT)

Te-ascult! . . . De pretutindeni răsună glasu-ți blând
Și-atâta dor îmi pune în inimă și'n gând . . .
Izvoarele și codrii, poiana și câmpia,
Au învățat și ele să-ți cânte melodia.
Asemenea flăcăi și fetele — la râu,—
Secerători te cântă prin holdele de grâu.
Te'ngână azi țăranul în urma unui plug
Și'nduioșezi și boii ce trag din greu la jug . . .
Ciobani, 'n urma turmei, cu pletele cărunte,
Te cântă din cavale, când se cobor din munte;
Iar mama aplecată pe leagăn,—lângă prag—,
Te lasă moștenire odorului ei drag . . . . .

Și când în munți, o doino! tu n'o să mai răsuni,
Se vor scula din groapa sărmanii mei străbuni;
— Vor plânge-atunci cu hohot al morților norod
Și te-or cânta ei, doino, în stihuri de prohod . . . . .

Pentru român, tu, doino, ești jalea de pe strune,
Ești freamătul din holde când soarele apune—.
Ești dorul de viață ce înroșește macii
Prin cari aiurează în noapte pitpalacii.
Ești aburul din brazdă, ești dragostea de glie,
Ești-în amiaza zilei-un tril de ciocârlie.
Esti murmurul șăgalnic din limpede isvoare,
Ești sulița de aur din razele de soare.
Ești legământul tainic ce l-au făcut haiducii
In chiotul războinic din mijlocul răscrucii.
Ești împletirea vieții cu focurile-aprinse,
Ești bogăția verii din șesurile'ntinse.
Ești lacrima curată ce-o simte'n sfârcul genii,
Ești floarea care crește în margina poenii.
Ești toată poezia din floarea de cais,
Ești . . . tot ce-au vrut bunicii în cel din urma vis.

Ești dorul care-l poartă pe sub ferestre stinse
Când farmecul iubirii în vraja lui îl prinse . . .
Ești taina care trece, ușor, prin miezul nopții,
Ești șoapta ce i-o spune iubita 'n pragul porții.
Ești zâmbetul fetiței plecată după mure,
Ești glasul care-l chiamă, în urma-i, prin pădure . . .

Ești plâns de sălcii crude plecate peste râu,
Ești vântul care trece prin holdele de grâu.
Ești ciripitul vesel din faptul dimineții,
Când în grădina verde sosiră cântărеții.
Ești bucuria verii când vin voioși cocorii,
Ești dragostea de viață din ritmul lin al horei.
Ești ropotul chindiei, ești șoapta de caval
Ce'ngână'n faptul serii al râurilor val.
Ești cer senin de vară culcat în fund de ape,
Ești turma de mioare venită să s'adape.
Ești sufletul grădinii când îi rodește floarea
Iar pe'nserate-i cântă, în crâng, privighetoarea.
Ești lunca smălțuită în boabe mari de rouă.
Când soarele o scaldă într'o lumină nouă.
Ești șopotul din frunze din bolțile de fagi
Când îi vorbește'n taina de locurile dragi.
Ești-după grea furtună-un răsărit de soare
Care-i sădește'n suflet o nouă sarbătoare . . . . .

* * *

. . . O! e mult mai bine acuma, în vechiul meu ogor,
Că pot pământul nostru cu zarea să-l măsor
Azi plâng cu tine, doino, în șopot de caval,
Iar noaptea mă îngână al râurilor val . . .
A răsărit pe ceruri și pentru noi un soare
Și s'a 'mbrăcat tot neamul în strai de sărbătoare . . .

Și astăzi, tânguirea din glasul unui neam
S'a preschimbat, cu tine, în cel mai sfânt balsam . . .

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

ZIUA EROILOR

LA ARAD

Cuvântarea căpitanului Popovici, — O cuvântare care merită să fie cunoscută decât mai mulți români

Ziua eroilor a fost sărbătorită, în Arad, in chip puțin obișnuit. Măreția sărbătoririi acesteia se datorește societății «*Mormintele eroilor*», care, aci la noi, are în frunte pe unul dintre militarii însufleți de trainice idealuri neîntinate. Acest fruntaș al sufletului românesc, este căpitanul N. Popovici, unul dintre puținii eroi rămași în viață din memorabilul Regiment 9 de Vânători.

De când căpitanul Popovici se află în fruntea acestei instituții naționale, lucrurile au luat calea lor adevărată și efectele nu vor întârzia, dacă bineînțeles oamenii — mai mulți răi, decât buni — nu'l vor împedica în realizarea scopurilor frumoase, pe cari le urmărește. Dăm aci cuvântarea rostită de d-sa, în sala Palatului cultural, care, în această zi cu toată însemnătatea și frumusețea sărbătorii, a fost mai goală ca ori când și, în chip firesc, pricinuitoare de amărăciuni, multora.

Prăznuind pe vitejii Neamului, s-ar cuveni să le ridicăm osanele în fraze de inspirație pioasă, cu evlavia profundă a sufletelor neprihănite. Și nu găsim în suflete curățenia, în care să sălășluiască evlavia și pietatea sinceră, fiindcă sufletele noastre se simt încătușate de păcatul uitării acelora pe cari îi prăznuim. Fiindcă.... i-am uitat... In goana după averi, în goana după glorii efemere măsurate în numărul plăcerilor egoiste, în arivismul feroce al vremurilor de cumplită răsturnare a valorilor omenești, noi neam uitat eroii. Osemintele lor zac împrăștiate și astăzi, opt ani dela războiu, pe câmpurile morții, pe câmpurile virtuții, uitate de toți, fără cruci, fără însemnare, pradă viscolelor și pradă câinilor flămânzi. Din lungul șanțurilor acoperite de bălării, din văgăunile fără fund și de pe crestetele munților, din toate părțile fostelor fronturi ale cumplitului război, duhuri răslețe se ridică în mireazma Primăverii, suflete trudite cari își caută odihna, cărora noi cei vii nu le-am prilejuit această odihnă, nici prin modesta deslegare creștină pe care preotul o citește și la căpătâiul celui mai neînsemnat cerșetor. Din lumile pe cari ochiul nostru nu le vede, dar sufletul le simte, aceste duhuri pogoară între noi, sunt astăzi aci printre noi și, cu privirea blândă de martiri nerăsplătiți, ne dojenesc. Nu simțiți cum șoptesc în urechea sufletului nostru cuvântul lor umil și smerit, cum vibrează în aer deasupra noastră cuvântul lor misterios? Și este cuvântul lor ca și cuvântul sublimului Christ, spus jidovilor cari îl răstigniră pe cruce: «Ce v-am dat vouă și ce mi-ați făcut mie.....»

Și iată de ce sufletul nostru astăzi n'are prihana inspirației, care să înalțe osanale în această zi de mare praznic, acelora cari au murit, ca să putem prăznui noi cei vii în Aradul românesc dela granița de Vest a țării.

In ziua aceasta de praznic searbăd prin lipsa de entuziasm vechiu românesc, mă întreb, cu melancolia emoțiilor trăite cu opt ani mai înainte: Unde sunteți vremuri dragi, când sufletul n'avea hotare în manifestările lui naționale? Unde sunteți vremuri dragi din vremea când ochii străluciau de dumnezeiești străluciri, sub frunțile infierbântate ale celor cari își cântau marșurile războinice în cari își trâmbițau în lumea largă idealul și visul de veacuri al Poporului românesc. Sau poate s'a rupt coarda aceea, care vibrează în suflete pentru sentimente alese și virtuți? Să fi reușit ura, pizma și patima să distrugă în noi orice fărâmă din uriașul suflet al Eroului dela Tebea? Suntem noi biete mașini lipsite de schânteia dumnezeiască a bucuriei întregi, a entuziasmului plin?

Dar nu! Ar fi o greșeală. E încă așa de vie în sufletul meu amintirea scenelor trăite în vremurile de cumplită oțelire a caractarelor și energiilor. Din noianul amintirilor se desprinde în fața mea icoana unui sat din Bihor: Cherpenet, între Criștior și Vașcău. E seară. Un batalion din Regimentul 9 vânători trece pe drumul satului, grăbindu-și pașii în urmărirea vrăjmașușului, pe care-l lovise de moarte la Dealul mare și Criștior, iar acum se retrăgea înspăimântat spre Vașcău. In marginea drumului, în noroiu, e îngenunchiată o femeie bătrână. Privirea ei, încleștată în albastrul cerurilor și mâinile împreunate spre rugăciune, le ține sus deasupra capului. Din ochi îi curg lacrimi și glasul ei murmură îngrozitor de adânc și plin de căldură: „Ajută-le, Doamne; Doamne Dumnezeule! ajută-le, ca să facă România mare!... «Un batalion de vânători a tresărit și, împărtășit cu hrana clipei, a dus isbânda departe în lungul unei țări....

Se face noapte. Batalionul s'a desfășurat în linie de bătaie în marginea satului. In fața companiei căpitanului Popa, azi maior în Dobrogea, apare o fantomă albă, înaintând obosită spre rândurile oștirii românești. E fata popii din satul vecin, care vine să ne comunice unde sunt trupele și tunurile vrăjmașe din fața noastră. Din pieptul ei se preling pe albul hainei picături de sânge, țâșnite din rana proaspătă....

Am trecut Tisa. Facem legătură cu cehii la Miskolcz, în satul Belsöböcs. Cehii se retrag, fără să ne dea de veste. Dușmanii înaintează. Suntem înconjurați. Se dă ordin de retragere. Trupele se retrag repede, conștiente de primejdia în care se găseau izolate de aripi. Totuși pe linia întâi o mitralieră seceră valuri, valuri de dușmani, și atacul vrăjmaș se îneacă în sângele său. Ne reocupăm pozițiile. Mitraliera a amuțit. Cu mâinile încleștate pe ea însă, găsim pe caporalul Ghiță Constantin, mort, străpuns de șaisprezece gloanțe în umăr și piept. Murise înainte de a se fi isprăvit gloanțele din mitraliera sa. Fusese mort de când se dăduse ordinul de retragere, dar mâinile lui continuaseră să conducă mitraliera, care oprise atacul dușman. Murise trupul lui, dar sufletul, în suprema sforțare de voință, continuase să imprime brațelor, în mod automat, viață și vitejie, devenită instict reflex prin dragostea caldă de Neam și Țară. Ne-am făcut cruce, îngroziți de puterea lui Dumnezeu, și am mărturisit, că duhurile strămoșilor noștri ne conduc vitejia...

Căprare Ghiță Constantin, drag flăcău gorjan, care m-ai însoțit din una mie-nouă-sute-șaptesprezece din Moldova la Cetatea Albă, și din Cetatea Albă deacurmezișul Țării românești la Tisa și la Mischelcz, iartă-mă! Căprare Ghiță Constantin, iartă-mă! Osemintele tale zac și astăzi în pustiul nisipurilor dela Miskelcz. Tu, n'ai nici cruce, nici însemnare la căpătâiu. Te-am lăsat în câmp, fiindcă ne-am dus mai înainte. Și astăzi, noi cei vii, bieți pitici, uriași în vorbe mari, îți strigăm cu guri mincinoase osanale, dar te uităm mai înainte de a ne ridica dela banchetul deșertăciunilor noastre. Căprare Ghiță Constantin, iartă-ne pe toți; vor veni vremuri mai bune, când generații recunoscătoare te vor cânta în bazm de Făt frumos...

Și câți Constantini n'avem cu toții! Grăind adevărul, am vrut ca gândul nostru să se întoarcă în vremuri și să recunoaștem sincer nepăsarea noastră, față de aceia pe cari i-am numit Eroi ai Neamului. Să fie, ca recunoașterea aceasta să însemne căința în care renaște Sufletul românesc cel adevărat; să fie ca recunoștința noastră față de Eroii Neamului să însemne nu cuvânt de osanale și deșarte preamăriri, ci un îndemn nou spre ideal, îndemn de fapte vrednice de Ei.

Căci iată a sosit vremea, când trebue să ne trezim din amorțeala în care ne obicinui împlinirea minunatului nostru vis al României mari. A sosit vremea să înțelegem, că sufletul, în care nu se mai făuresc visuri și idealuri, e suflet dat pierzării. Neamul care tronează pe laurii izbânzii, fără să-și fi creiat noui rosturi și idealuri pentru viitor, e neam sortit vieții de trântor, pe care îl distruge însăși îmbuibarea sa în plăceri. Un neam fără idealuri noui și noui în viitor, este asemenea pietrei de moară, care neavând grăunțe pentru măcinat, se macină pe sine însăși.

A sosit ceasul ca să sădim în sufletul nostru sămânța idealului viitorului, îndrumându-ne sforțările întrunite, frățește, spre împlinirea acestui ideal. Iar idealul acesta este întărirea și consolidarea Neamului într'o țară puternică, pe care o avem mare prin jertfa acelora pe cari îi prăznuim astăzi,— ideal care se va împlini, oricât de mulți vrăjmași sau prieteni răi ar avea. Vrăjmași și prieteni, dar mai ales prieteni. Căci de vrăjmași ne sunt încărcate hotarele și nu ne-am temut. Increderea noastră în viitorul țării s'a scris în suflete definitiv, pe vremea aceea când am învățat pentru intîia oară să cunoaștem valoarea reală a ostașului român. De aceea, vrăjmașii declarați la hotare nu ne vor înspăimânta niciodată. Insă să ne păzească bunul Dumnezeu de prieteni, de prietenii cei răi, cari, nesocotind idealul și datoriile față de Neam și Țară, își pun truda în slujba egoistelor lor interese, fără convingeri, fără remușcare națională. Aceia, cari sunt propovăduitorii interesați ai ideilor comuniste, bolșevice, internaționale, când sunt săraci și atotputernici zbiri, când sunt bogați sau tari....

Din vremuri bătrâne, Neamul românesc întreg a fost neam de oșteni; și astăzi Poporul românesc este un neam de ostași, cu un domnitor în frunte.

Din lumi pe cari ochii nu le văd, dar sufletul le simte, alături de noi pogoară în ceasul acesta duhuri de Eroi, cei morți se înfrățesc cu cei vii, ca să jure credință idealului românesc de înfrățire, și prin glasul meu, cuvântător în zi de mare praznic românesc, ostașii vechi și noui ai României mari trimit salutul lor marelui Comandant al oștirii:

«Mărite Doamne, noi cei ce Te-am cunoscut în războiu, noi cei cari simțim cu Tine, prinos îți aducem de laudă. Oștenii Tăi, umiliți sub greul aurului care se împrăștie în luxul și oaspețele celor ce n-au fost cu Tine, și-au plecat frunțile timizi în fața celor obraznici și îngâmfați; dar oștenii Tăi, Mărite Doamne, au rămas neclintiți în jurământul de credință; oștenii Tăi sunt gata să prindă armele oricând vei cere. Generații tinere ne calcă urma, ascultând de glasul jurământului pe care l-au pus strămoși din strămoși, la toată picătura de sânge românesc.

«Mărite Doamne, în zi de mare praznic, oștenii Tăi, din prune până'n mosneag, iubindu-și Neamul și Țara cu dragostea renăscută, astăzi, a vremurilor de mari virtuți, îți strigă într'un glas: Să trăiești, Mărite Doamne!

«Trăiască Măiestatea Sa Regele tuturor Românilor!.

«Trăiască România mare!».

Credem că cei cari au urechi, vor auzi.

AL. NEGURA

LA ȚÂNȚĂRENI (DOLJ)

Cuvântarea rostită la mormintele eroilor

A patru zecea zi după înviere, ziua când sărbătorim înălțarea, la ceruri, a celui ce a suferit bătăi, chinuri și batjocuri, pentru dreptate și adevăr, a fost răstignit pe cruce, îngropat și apoi a înviat, ziua aceasta, bogată în flori și'n lumină, a fost aleasă de către Neamul românesc, pentru vecinica amintire și pomenire a acelora ce, ca noi au fost și s'au dus... sacrificându-și viața prin îndeplinirea datoriei.

Murit-au martirii Neamului cu trupurile găurite de gloanțe ori sdrobite de schije, înăbușiți de gaze otrăvitoare, chinuiți și istoviți de boale și mizerii, făcându-și cea mai sfântă datorie de pe lume: «datoria către: lege, țară și neam».

Rămas-am noi, să ne aducem vecinic aminte de ei, bucurându-ne de rodul jertfelor lor, bucurându-ne că visul Neamului, vrerea strămoșilor, porunca soartei s'au împlinit.

Rămas-am noi să trăim clipele cele mai frumoase din viața acestui Neam, clipe plăcute, pe cari nici urmașii urmașilor noștri nu le vor putea tăgădui ca cele mai înălțătoare.

Nu trebue însă uitat că, pentru aceste clipe atât de înălțătoare, clipe de puternică mândrie națională, opt sute de mii de mucenici și-au dat viața lor, și-au vărsat sângele lor tânăr și cald.

Ei umplu pământul sfânt al țării noastre. Mulți ca frunza, dorm risipiți și'năuntru și din colo de hotarele României mari, între stânci, în pustietăți de codru, sub pomii câmpiei, pe maluri de ape, lângă drumuri, pe Cerna, pe Jiu, pe Susița, pe pământul uscat al pustiei Stralsund, sub pietrele Balcanilor, în țărâna Chersonului, ori în fundul apelor. Dorm acolo, cu pământul în gură, cu buruienile pe piept și poate fără o cruce deasupra mormântului.

Ici și colo, numai o floare, un liliac, ramura plecată a unei sălcii, o candelă și câte odată lacrima de grije a mamei, soției sau copiilor.

Mai peste tot însă: paragină, pustiu și uitare. Crucea aplecată în bălării, nici o adiere de tămâie în ziua morților, nici un popas de drumeț lângă țărâna eroului, care zace alături, nimeni, decât lăcusta câmpului, adierea codrului picătura de ploaie, steluța de ninsoare, raza lunei, o albină rătăcită, ori șopârla bălăriilor.

O nu! Nu e drept.

Aducerea aminte și pomenirea numelui lor trebue să fie datoria noastră de căpetenie, să fie mândria noastră, să fie mărturia modestă de admirație a glorioaselor lor fapte. Atât e tot ce mai putem face pentru ei.

Rostul zilei alese pentru pomenirea eroilor noștri iubiți este de a cinsti, cum se cuvine, vecinica amintire a acestor arhangheli ai Neamului, iar nu de a da uitării pe acei ce ne-au dat dovada cea mai frumoasă, exemplul cel mai puternic și trainic, despre ceea ce trebue să fie: Iubirea de Moșie, de lege, Tron și Națiune.

Din umezeala țărânii sub care zac eroii, să desprindem acel suflu aducător de dreaptă și serioasă gândire, care să ne fie izvor de înțelegerea față de datoriile noastre.

Să mergem în această zi, lângă mormintele lor; să ne îndreptăm cu evlavie pașii noștri, spre locurile de cari's legate amintirile sfinte ale acestor mucenici: Sfinții Neamului.

Să presărăm cu flori pământului, unde știm că a curs sângele lor. Să mergem lângă mormintele lor și acolo, plini de cutremurare, îngenunchind în fața umilelor lor cruci, cu lumânări aprinse, în fum de tămâie, în dângănit de clopot, în suspinele orfanilor și văduvelor, în plângere de mamă, să pomenim numele lor, să ne aducem aminte de ei.

O, voi, eroi iubiți! Cei mai fericiți dintre muritori, scuturați vă în morminte și acum, când în ziua voastră, venim lângă locul vostru de odihnă, când ne aducem aminte de voi, când în mormintele voastre găsim școala cea mai adevărată a educației naționale, datine putere și avânt și din împărăția tăcerii, unde astăzi vă găsiți, veghiați asupra Neamului nostru. Veghiați, veghiați!

Pr. ec. D. MURĂREȚU
Căpitan în rezervă.

LA ONCEȘTI (TECUCI)

Ziua de 2 Iunie, din anul acesta, a rămas la noi zi memorabilă, prin fumusețea sărbătoririi și prin desvelirea Monumentului eroilor acestei comune, căzuți în războiul pentru întregirea neamului.

A fost o sărbătoare înduioșătoare prin evocările ei și plină de învățăminte.

Au vorbit cu inimă: pr. Gh. Ciuchi, care a oficiat și slujba religioasă, d. N. Brăescu și alții.

La serbare au dat concursul lor d-nii învățători C. Ifrim, C. Țarălungă, I. Dimofte, etc.

DELA ONCEȘTI

LA ALBEȘTI (BOTOȘANI)

Și în acest an, în comuna Albești, ziua eroilor a fost zi de sărbătoare pioasă.

De dimineață, foarte mulți locuitori, veniți și din satele vecine, împreună cu elevii școalelor primare din Albești, Măscăteni, Coștiugeni și Buimăceni, conduși de învățătorii lor, au fost de față la slujba religioasă, oficiată în biserică de către preotul econom C. Leonte, care a rostit, în loc de predică, o foarte impresionantă cuvântare: «*Despre cultul eroilor naționali*».

S'a format apoi un impunător cortegiu, în frunte și cu autoritățile locale, care a pornit spre cimitirul satului. Acolo s'a oficiat o nouă slujbă religioasă, pentru pomenirea eroilor morți și s'au recitat — de către școlari — numeroase poezii patriotice.

După amiazi, serbare mare în livada satului Coștiugeni.

I. LIVIDEANU

FACEȚI ABONAMENTE
LA
„CULTURA POPORULUI“

LA PODUL RIZEI (DÂMBOVIȚA)

Ca în toți anii, eroii acestei comune, morți în războiul pentru întregirea Neamului, au fost sărbătoriți, și în acest an, cum se va cuveni totdeauna.

Dimineața, sătenii din comună și satele vecine, Beșteloaia, Crângași și Săvești, împreună cu elevii și învățătorii școalelor lor, au venit, în cântece, la școala din Podul-Rizei, de unde, în convoiu, cu drapele naționale și în cântece, au pornit la biserica locală.

După sfârșirea slujbei bisericești, mulțimea a mers la Monumentul eroilor, aflat în mijlocul satului.

La monument, a fost săvârșită din nou slujbă religioasă, înălțându-se o rugă Celui-atotputernic, pentru odihna eroilor noștri morți, și praznicul s'a încheiat cu o masă obștească, la care au luat parte toți sătenii, în amintirea celor 73 viteji ai noștri, morți pe câmpul de luptă.

După masă a fost o frumoasă serbare școlară, în grădina școalei.

D. Tănăseanu, învățătorul de la Crângași, a vorbit despre războiu, arătând măreția jertfei făcute de țara noastră pentru împlinirea mareluiideal național, care a însuflețit veacuri de-arândul suflarea românească.

Tatăl meu, Amza Ghițescu, institutor și diriginte al școalei de aici, a vorbit, la rându-i, despre însemnătatea sărbătorii naționale a eroilor, punând într'o foarte vie lumină prețul jertfei acelora cari și-au vărsat sângele pentru patrie, și lămurind că aceste sfintele chipuri de eroi trebuie să nu se șteargă niciodată din amintirea noastră. In inimile noastre, să avem de-apururea vii mărețele lor fapte; dragostea și recunoștința să le fie păstrate cu sfințenie. Monumentul ridicat pentru slăvirea lor va să amintească generațiilor viitoare jertfele făcute pentru o idee mare....

Sătenii ascultau emoționați, cu religioasă luare aminte și cu ochii plini de lacrimi.

S'au cântat apoi imnuri patriotice potrivite zilei. S'a jucat piesa «*Intr'un adăpost*», de către elevii școalei din Beșteloaia, sub conducerea d-lui M. Ștefănescu, învățătorul lor.

Înțelesul serbării acesteia pătrunde în cugete și în suflete, din an în an mai adânc.

NICOLAE GHIȚESCU
Locot. în rezervă

Numai la adăpostul organizației militare putem purta plugul ca oameni și Români, nu ca iloți; putem avea comerț și industrie română; putem avea «*al nostru*».

D. MARȚIAN
(Economist român. 1829—1865)

Moartea lui Vasile Hortopanu

Un mort despre care, într'adevăr, nu se poate spune de cât bine.

Zilele trecute, a murit, în comuna Hasancea (jud. Constanța), la moșia lui, Vasile Hortopanu, fost subsecretar de Stat în cabinetul Take Ionescu, în 1922.

De fel de la Stănești, din jud. Gorj, născut la 1884 din părinți săteni, Hortopanu a ajuns advocat, mai târziu deputat al județului Constanța și subsecretar de Stat; cariera lui politică, începută cu modestie și cuminție, făgăduia lucruri frumoase, pentru binele obștesc.

A murit prea de timpuriu, din pricina unei suferințe, al cărei leac nu'l putuse găsi.

Care-a fost firea sufletească a omului se poate ști, cu prisosință, din cele din urmă hotărâri, luate de el însuși cu privire la înmormântarea rămășițelor lui pământești. A lăsat să fie înmormântat cât s'a putut de simplu: într'un cosciug de brad dus pe un car cu doi boi, într'un colț al cimitirului satului, într'o groapă cât mai adâncă „spre a nu mai fi turburat de nimeni,“ slujit de preotul din sat și ne urmat de cât de familie; după el, nici doliu, nici coroane, nici discursuri; iar cu banii economisiți, să fie dăruite două vaci cu viței la două văduve din sat și să fie dați 50.000 de lei pentru biserică.

Om cinstit, inteligent, vrednic și bun. Prietenii, sătenii de la Husancea, toți cei cari l-au cunoscut, mai de aproape ori mai de departe, au avut pentru el, totdeauna, îndreptățite cuvinte de laudă și nădejdea într'o soartă a lui mai bună.

Fie-i țărâna ușoară!

SEMNE CEREȘTI?

— COMETA DELA 21 IUNIE —

Bunul Dumnezeu a pus pe cer «luminători», cari să lumineze ziua și noaptea și să fie semne oamenilor pentru zile și ani. Dar nu toți luminătorii pe cari îi vedem sunt la fel, nici ca mărime, nici ca strălucire.

Stelele licărese noaptea, ca niște pietre nestimate albe, galbene, roșii. Luna o vedem: noaptea, galbenă ca o tavă de aur, — une-ori ziua, ca un disc de argint; iar ca formă, aci ca o secere, aci ca tăiată în două, aci întreagă, cam din săptămână în săptămână. Lumea s'a deprins cu schimbările ei; unii chiar așteaptă craiul nou purtător de noroc, ori luna plină dătătoare de farmece crângului și luncilor.

Iar Soarele, cu văpaia lui de nu o poți privi cu ochii, scoală pe cei harnici la muncă, încălzește pe cel nevoiaș și tuturor le dă viață.

Incă din pruncia ei, omenirea a ridicat ochii către cer și a observat hora stelelor, care se învârtește fără ca jucătorii să-și schimbe locul între ei, luna care în fie-care noapte apărea în alt chip, soarele binefăcător. Ba chiar, s'au găsit închinători la soare, și la lună în special.

Dar din când în când, se petreceau pe cer lucruri cari umpleau de groază omenirea, fiind-că veneau pe neașteptate, ca o urgie.

Une-ori în hora stelelor apărea câte o surată nouă, care târa dupe ea o coadă luminoasă lungă, ca un văl de mireasă. Și pe urmă dispărea, ca să reapară iar, cine știe când. Însemnaseră oamenii datele, dar... ele nu reveneau regulat, cum se întâmplă cu schimbările lunei. Erau «stelele cu coadă», *cometele*, a căror apariție era pusă în legătură cu mari întâmplări pământești: războaie, potopuri, molime, etc.

Alte-ori soarele începea să se întunece, să se «muște» dintr'o parte; întunecimea tot creștea, une-ori acoperea tot discul, noapte se lăsa în plină zi, florile se închideau, păsările se culcau, iar câinii... urlau. Oamenii, îngroziți, socoteau că mânia lui Dumnezeu le ia soarele, ca să-i pedepsească pentru fărădelegile lor; alții ziceau că soarele se îmbolnăvește, poate chiar să moară, — ori că dihânii nevăzute, balauri, vârcolaci, îl mănâncă...

Și eșeau cu vrăjitorii, preoții de pe vremuri făceau rugăciuni de ertare ori de închinătoșire, ori cu toții urlau, țipau, jucau, bătând din tobe și cazane, ca, prin zgomote, să sperie vârcolacul.

Și reușeau,—așa credeau—: soarele începea să se aprindă iar, încet-încet discul se lumina din nou și revărsa binefăcătoarele lui raze asupra pământului. Alte dansuri, alte urlete, alte imnuri... de bucurie și mulțumire de astă dată; toate făgăduelile de cuminție nie erau uitate, pentru ca blestemățiile să reînceapă... până la o nouă întunecare.

Nici biata lună nu era scutită de vizita înfometaților vârcolaci! Cu forma ei de pandișpan ori de cașcaval, de sigur că le ațâța foamea. Cu aceleași procedee însă, ca și la soare, oamenii reușeau să-i pună pe goană. Și așa se face, că și azi luna încă mai inspiră pe poeți și pe îndrăgostiți.

Dar... timpul trece și omenirea, prin răbdare și cu puterea minții cu care Dumnezeu a înzestrat-o, a reușit să tâlmăcească și povestea stelelor cu coadă și pe a întunecărilor lunii și soarelui; mai mult, a reușit chiar să le prevadă, să spună cu ani mai înainte că, în cutare zi, oră, minută și secundă, o cometă va apare în dreptul cutării stele, se va strecura printre anumite constelații și va dispare, ca să reapară iar, în anul, luna, ora cutare!

Nu mai sunt ele prevestitoare de rele, ci noi le prevestim clipa reapariției, cu o exactitate de o secundă. Lumea prevenită le cunoaște pe cer, savanții fac studii: le cântăresc, află din ce fel de materii sunt alcătuite, etc.

Anul acesta, la 21 Iunie de pildă, va apărea o cometă mică, de abia va putea fi văzută cu ochianele. Prin coada ei va trece chiar pământul. Și cum coada e făcută de un gaz — o abureală otrăvitoare — a fost teamă, că aerul pe care'l respirăm va fi otrăvit și omenirea se va sfârși. Alți savanți,— chimiștii, — au făcut însă socoteala că față de atmosfera noastră, gazele otrăvitoare nu vor avea puterea de ucidere, așa că... omenirii i s'a mai îngăduit încă mulți ani de viață, ca să aibă timp să se cumințească.

In numărul viitor vom arăta cum și de ce se întunecă soarele și luna; aceasta în legătură cu eclipsa, (întunecarea) de soare, care va fi în ziua de Sân-Petru, la 29 Iunie.

MOȘ DELAMARE

CREDINȚE OARBE

LEACURILE BĂBEȘTI

La sate ca și în pătura de jos a orașelor, trăește și azi credința, că, suferind de o boală, te poți vindeca prin descântece. E o credință oarbă, pe care cărturarii satelor caută s'o învingă, dar au încă de luptat cu îndărătnicia neînțelegătorilor superstițioși.

Pe urma descântecelor, duc viață bună sumedenie de bărbați și de femei, cari nu plătesc nici o dare Statului din veniturile mari ce și-au făcut; iar foarte mulți dintre ei, nu numai că viețuesc din belșug, dar câte odată adună chiar averi mari. Și uneori urmașii lor, procopsiți, pe calea aceasta, prostească și necinstită, privesc de sus pe gospodarii cum se cade.

Cazurile nu sunt rare. Am citit și citesc adesea, în ziarele mari, cum fel de fel de ghicitori și prezicătoare, «ocultiști vestiți» — bărbați și femei — anunță, fără nici o sfială, că dau consultații în ce privește trecutul, prezentul, viitorul și vindecă boale vechi.

Ispitiți de aceste anunțuri, sute și mii de naivi aleargă să le fie desvăluită taina viitorului, să afle soarta proceselor lor, femeile să vadă dacă le va iubi vreun unchiaș și dacă vor câștiga astfel vreo moștenire grasă.

Șarlatanii ademenitori incasează sume foarte mari, mințind pe încrezătorii în fleacuri, cari pleacă dela ei cu buzunarele și pungile goale, dar cu mințile pornite spre rătăcire.

Inșelăciune pe față.

Pe când alții muncesc în sudoarea frunții lor, de dimineața și până seara, spre a câștiga o biată pâine pentru ei și familiile lor, acești nemernici, prin minciuni și șariatenie, trăiesc larg.

Și dacă ar fi numai câștigul lor mare și faptul că nu aduc țării nici un folos, încă n'ar fi de pedepsit—sunt în lumea asta o mulțime de paraziți—; dar ei fac și alte rele: pe lângă că întrețin și încurajează prostia poporului, săvârșesc adevărate crime asupra nenorociților cari încap în mâinile lor.

N'am să povestesc toate pățaniile vechi pe cari le cunosc. Mă voi mărgini să arăt un caz petrecut acum de curând, și anume, cum e pe cale să-și piardă viața o biată femee, din pricina descântecelor și leacurilor băbești.

Tinca Gh. Săndulescu, femee tânără, în vârstă de 35 de ani, din com. Solești (Vaslui), suferea de mai multă vreme; avea o anemie generală.

Auzind, prin femei, că Safta Constantin Toma, zisă Noroc, din comuna Bălțați, ar fi o bună și mare vrăjitoare, tare pricepută la descântece, s'a hotărît să se ducă la ea, să fie vindecată. Și-așa a făcut.

Vrăjitoarea s'a învoit.

Leacul a fost luat și bolnava a căzut într'o stare de nesimțire, care a făcut-o săstea în casa vrăjitoarei vreme de trei zile, până la 27 Maiu, când au fost informate autoritățile polițienești despre cele întâmplate și-au luat măsuri să fie transportată la spitalul din Codăești.

Medicul spitalului, examinând victima, a constatat că ea a fost otrăvită cu sare de argint viu și că ori câte îngrijiri i-ar fi date, nimeni n'o mai poate vindeca, de cât «ușa mormântului».

Am căutat să arăt acest caz așa cum s'a petrecut. El poate sluji drept pildă tuturor celor cari cred în descântecele și leacurile băbești, spre a se păzi și a nu-și mai da viața pe mânile unor proști, cari mai sunt și necinstiți.

Că «vrăjitoarea» va fi mâncată și ea de pușcărie, nici vorbă; dar ce va folosi asta victimei și familiei acesteia?

Cazuri de felul astuia se întâmplă multe; cine le cunoaște să înștiințeze autoritățile.

Gh. E. SOLOMON

DUMINECA CINCIZECIMII

(POGORÎREA SF. DUH)

(*Ioan VII*, 37—53, *VIII*, 12)

Era în ajunul marelui praznic evreiesc, *Sărbătoarea corturilor*.

Iisus părăsise Iudeea, pentru că Iudeii căutau să-l omoare; şi acum străbătea drumurile Galileei, urmat de ucenicii săi, învăţând poporul cari sunt căile mântuirii.

Cu toate că El ştia ce-l aşteaptă, dacă se cobora la Ierusalim, totuşi nu putea să nu ia parte la această mare sărbătoare, în care tot poporul se ruga lui Dumnezeu, mulţumindu-i pentru ajutorul pe care i-l dăduse în vremurile de grea încercare.

După ce mai întâiu trimisese înainte pe ucenici, veni şi El — pe ascuns — în Ierusalim, unde, chiar în sinagogă, predică învăţăturile sale, biciuind în acelaş timp pe farisei şi cărturari.

«*Iar în ziua cea de pre «urmă, cea mare, a praznicului, a stat Iisus şi a strigat, zicând: «De însetează «cineva, să vie la mine şi să «bea. Cela ce crede întru «mine, precum a zis scriptura, «râuri de apă vie vor curge «din pântecele lui». (Iar aceasta a zis pentru Duhul pe care erau să-l primească, cei ce cred întru dânsul; că încă nu era Duh Sfânt; că Iisus încă nu se proslăvise*)».

Şi la acel mare praznic al evreilor, ca şi la praznicele pe cari le facem noi creştinii, nu toţi cei cari vin au gândurile şi sufletele îndreptate către Dumnezeu, ci dimpotrivă cei mai mulţi vin *de ochii lumii*, să se arate că sunt credincioşi şi nu-şi amintesc deloc cuvintele Mântuitorului: «*Duh «este Dumnezeu şi cei «ce se închină Lui, cu duhul «şi cu adevărul se cade să se închine*» (Ioan IV. 24).

In mijlocul acestor praznice, în clipa cea mai sfântă, Iisus spune tuturor, prin glasul sfintei Evanghelii: «*De însetează «cineva, să vie la mine şi «să bea*».

Isvorul mântuirii, alinător al durerilor, dătătorul clipelor de mulţumire şi fericire este Iisus. Să poţi merge la Iisus, care te chiamă să-ţi dea băutura iubirii şi a ertării, trebue să găseşti calea adevărată şi calea aceasta este: *Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, din tot sufletul şi din tot cugetul tău; iar pe aproapele tău, ca pe tine însuţi.*

O! de-am avea întotdeauna, urechile sufletului deschise!

«*Deci mulţi din norod, au«zind cuvîntul, ziceau: «Acesta «este Hristos.» Iar alţii ziceau: «Au doară din Galileia va, «să vie Hristos? Au n'a zis «scriptura: «Că din sămânţa «lui David şi din oraşul Vit«leem, unde a fost David, va «să vie Hristos?» Şi desbinare «între norod s'a făcut pentru «dânsul. Iar unii dintr'ânşii «voiau să-l prindă pre el; dar «nimeni nu şi-a pus pre dân«sul mâinile*».

Câţi oare dintre noi, fără să ne dăm socoteala, grăim rău despre Iisus, deşi sufletul nostru vorbeşte altfel?!

Şi ori cât am voi să-l alungăm din suflet, El sălăşlueşte încă şi ne face să ne recunoaştem greşelile, cari, mai târziu sau mai de vreme, ne vor duce la pieire sigură, dacă şi *căinţa* nu va găsi un loc cât de mic în suflet. De câteori n'au încercat oamenii să nege divinitatea lui Iisus, şi au sfârşit prin a crede într'însul?

«*De va fi dela oameni va «pieri ca tot ce e omenesc; «iar dacă e de la Dumnezeu, «cu toate asupririle, tot va iz«buti*» — a spus învăţatul evreu *Gamaliel*. Şi acestea erau în sufletul acelora cari se învrăjbeau şi de aceea *nimeni nu şi-a pus pre dânsul mâinile*.

«*Deci au venit slugile către «arhierei şi către farisei, şi-au «zis lor aceia: «Pentru ce nu l-aţi adus pre el?*»

«*Răspuns-au slugile: «Nici «odată nu a grăit om, ca acest «om*». *Şi-au răspuns lor fa«riseii: «Au doară şi voi v'aţi «amăgit? Au doară cineva «dintre boeri a crezut într'«însul, sau dintre farisei? «Ci norodul acesta, care nu «ştie legea, blestemat este*».

«*Niciodată nu a grăit om, «ca acest om*»... Nu om vorbea, ci însuşi Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu, care voia să scape făpturile mâinilor sale din ghiarele pierzării. Le grăia cu toată căldura sufletului, spre a'i pregăti pentru mântuire; le grăia acelora cari, nu după multă vreme, aveau să strige către Pilat: «*Răstigneşte-l! Răstigneşte-l!*» (Marcu III. 14).

Nici *cărturarii*, nici *fariseii* n'au crezut în Iisus, ci numai *norodul*, neştiutor al legii... Cărturarii şi fariseii, cari tălmăciau scripturile aşa după cum le convenea lor, n'au crezut, însă norodul, mulţimea aceea căreia i se adresa Iisus, credea, pentrucă nu interesul o stăpânea, ci sufletul ei primea învăţăturile lui Iisus, învăţături aducătoare de izbăvire.

«*Zis-a Nicodim către ei «(cari veniseră noaptea la «dânsul, unul fiind dintre ei): ««Au doară legea noastră ju«decă pre om, de nu va auzi «dela el mai înainte şi va cu«noaşte ce face?» Răspuns-au «şi i-au zis lui: «Au doară «şi tu din Galileia eşti? «Cearcă şi vezi că prooroc «din Galileea nu s'a sculat*». «*Şi-a mers fiecare la casa sa*».

Cine oare poate să judece pe altul, până nu va aduce împotriva lui mărturii? Totuşi, aceşti duşmani neîmpăcaţi judecau pe Mântuitorul, fără însă să poată aduce împotrivă-i vre-o mărturie.

Şi noi vom fi judecaţi *odată*, şi atunci se vor aduce în faţa noastră mărturiile, atât cele bune cât şi cele rele. Cari vor atârna oare mai greu în cântarul judecăţii? Dar până atunci şi aici pe pământ este ştiut că *Pomul după poame se cunoaşte, iar omul după fapte. Şi tot pomul ce nu dă rodul său, se taie şi în foc se aruncă*...

«*Deci, iarăşi a grăit lor «Iisus, zicând: «Eu sunt lu«mina lumii; cela ce urmează «mie, nu va umbla întru în«tunerec, ci va avea lumina «vieţii*».

«*Eu sunt lumina lumii*».... *Eu* sunt făclia care a luminat în timpurile în cari lumea zăcea în întunerecul păcatului. Pe *Mine* m'a trimis Tatăl ceresc să risipesc armiile ce vă încătuşau, să rup lanţurile robiei, să nimicesc jugul ce apăsa greu pe grumazul vostru. *Eu* sunt cel ce am adus *pacea*, *liniştea* şi *iubirea*. *Eu* am adus soarele dreptăţii pe cerul sufletului vostru.

«*Cela ce urmează mie, nu «va umbla întru întunerec, ci «va avea lumina vieţii...*» Iată răsplata ta, creştine, dacă urmezi calea pe care ţi-o arată Acela care a primit să fie răstignit, pentru tine, între tâlhari, numai şi numai să-ţi aducă mântuirea şi lumina pe drumul vieţii tale, spre nu te rătăci. Fă-te vrednic de jertfa Lui cea fără de preţ şi zi cu cugetul curat: «*Pomeneşte-mă, Doamne, când voiu veni întru împărăţia Ta*».

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Invăţătorii şi ceilalţi cărturari ai satelor vor lucra cu folos pentru ridicarea culturală a poporului, de vor lua bunul obicei să citeaccă, ori să pună pe alţii să citească, totdeauna, la şezători şi serbări, articole din această gazetă. Vor împlini, astfel, programele şezătorilor şi ale serbărilor, în chip bine chibzuit şi fără osteneală.

PRESA CULTURALA DESPRE „CULTURA POPORULUI“

Revista „*Răsăritul*“, Nr. 9 din Maiu:

«Foaia dela Cluj, a d-lui general N. Petala, s'a mutat la Bucureşti, din pricina mutării directorului ei, cum era şi firesc. Ultimele sale numere, dela 24 Aprilie, dela 8 şi 20 Mai, au apărut deci în Capitală. Fostul redactor, d-l Cehan-Racoviţă, a *părăsit* postul său, după cum se vede din mărturisirea d-lui general Petala şi, odată cu mutarea în Capitală, alţi câţiva colaboratori, din cari nu regretăm decât pe părintele Septimiu Popa, au rămas departe de această foaie.

Incredinţată îngrijirii redacţionale a unuia dintre cei mai buni profesionişti ai scrisului, om de un larg orizont cultural şi de o admirabilă pregătire tehnică, d-l I. Ş.-Cernăţianu, credem că această foaie nu numai că îşi va continua drumul ce şi l-a croit în păturile populare, ci va izbuti să facă chiar ceva mai bun. Pe lângă colaborarea preţioasă a doi ziarişti reputaţi, d-nii V. Bilciurescu şi L. Iliescu, găsim în foaia aceasta, numele d-lor Camil Petrescu, Vasile Militaru, Mihail Vulpescu şi nota religioasă a d-lui Păsculescu-Orlea. Articolele cu privire la cântecul popular, ale d-lui Vulpescu, sunt admirabile. Versurile d-lui Militaru, minunate pentru popor, sunt o bună achiziţie a foii. Insemnările, cu privire la emigranţii moldoveni din Brazilia, sunt sfâşietoare. Oare societăţile cari se îndeletnicesc cu isprava asta şi oamenii cari fac traficul cu aceşti neşiutori n'au nicio mustrare de cuget? Guvernul nu aude despre «aceste târguri de robi»? Bune informaţiile culturale şi mai ales sfaturile gospodăreşti pentru săteni.

Suntem informaţi, că ficare număr va fi hărăzit, de acum înainte, pentru anume probleme. Problema religioasă, problema educaţiei, problema agricolă, etc., etc., vor fi tratate în totalul lor, aşa că, prin această metodă, foaia o să aducă reale servicii, contribuind la popularizarea tuturor chestiunilor. Credem că, în felul acesta, cultura populară va avea de câştigat, Nădejduim că mulţi colaboratori vor ajuta pe d-l general Petala la această faptă».

COPILUL TĂU...

Pământ,
Eu sunt copilul tău!
Şi, dacă nu chiar cel mai bun,
Dar, nu, desigur, cel mai rău!
Eu sunt
Copilul tău:
Pământ...

Un glas străbun
Imi cântă veşnic la ureche
Povestea, poate, cea mai veche,
Că sunt
Copilul tău:
Pământ...
Că, tu, creiatu-m'ai pe mine;
Că m'ai făcut din tine:
Din tină —
Un rod cu miezul, totuş, de [lumină!...

Un glas, pe care'l cânt,
Mi-adie veşnic la ureche,
Că sunt
Copilul tău:
Pământ...

CRIDIM

Dragostea de neam şi lege sunt cele mai mari comori ale neamului; trebue să le iubeşti ca sufletul, să ţii la ele ca la pânea de toate zilele, să te jertfeşti pentru ele, precum s'a jertfit Brâncoveanul Constantin, precum s'au jertfit alţi sute şi mii de mucenici ai neamului nostru, agonisindu-şi prin fapta lor şi nemurirea şi veşnica pomenire între noi.

***

«Lupta dela Ighiu»

* * *

Iubirea se naşte din jertfă şi mai ales din jertfa trufiei.

LACORDAIRE
(Scriitor francez)

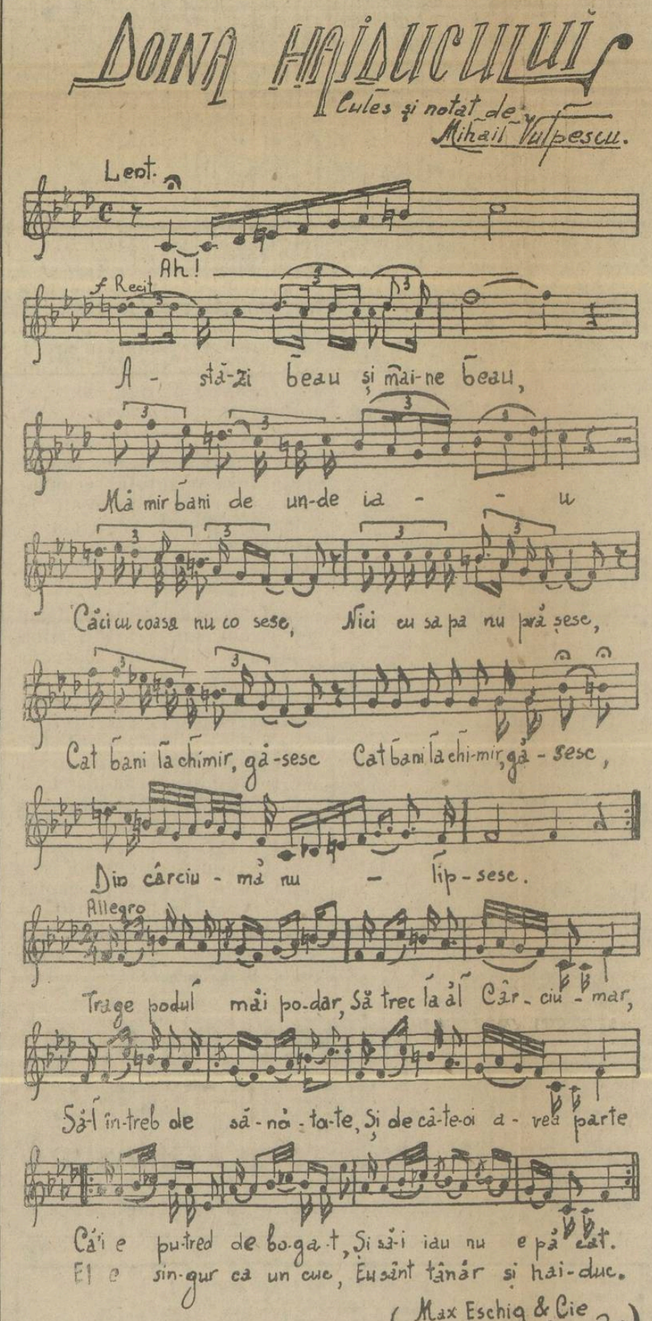

Ah!
Băui astă-zi, băui mâine,
Băui patruzeci de zile,
Băui murgul de sub mine,
Băui preţ la şapte cai,
De vin nu mă săturai;
Băui preţ la şapte epe,
—Toarnă vin că mor de sete.

Ah!
Şi apăi arde-te-ar focul făgui,
De ce n'ai venit să-mi spui,
Când ţi-a dat frunza dintâiu,
Să mă uit la căpătâi
Să-mi iau armele din cui,
Să mă urc în sus pe Jii,
Şi să-mi văd de haiducii.

Trage podul, măi podar,
Să trec la ăl cârciumar,
Să-l întreb de sănătate
Şi de câte-oi avea parte.
Căci e putred de bogat
Şi să'i iau nu e păcat.
El e singur ca un cuc ,
Eu sînt tânăr şi haiduc.

Măi podare, trage podul,
Să nu trec prin apă Oltul,
Că mi-e murgul cam nebun
Trece Oltul ca pe drum.
Trage podul mai la vale
Să nu-ţi pui un glonţ în şale,
Trage podul mai de-a drept,
Să nu'ţi pui un glonţ în piept.

DISCUŢII ASUPRA ARTELOR FRUMOASE

DESENUL

E capitolul cu care încheiem seria acestor discuţiuni, fiind că tot ce ar mai fi de spus —şi de sigur că ar mai fi ceva de spus — ar încărca de prisos manualul nepretenţios al unui cunoscător într'ale artelor frumoase şi în general în ce priveşte frumosul.

In haosul şcolilor picturale şi sculpturale, cari se ivesc zilnic cu numiri cari de cari mai sunătoare şi cu tendinţe din ce în ce mai ridicule, am crezut nemerit să îndrumăm pe cetitorul nostru astfel fel, ca să nu se rătăcească în acest haos şi să poată avea un criteriu de judecată sănătoasă, de apreciere cinstită.

O definiţie a desenului, ne închipuim că nu ne-ar cere-o nimeni, fiind că această definiţie există în conştiinţa fie căruia dintre noi. Cine nu ştie ce e desenul şi cine n'ar putea să croiască pe loc o definiţie justă?

Vechile definiţii: *reprezentarea obiectelor cu ajutorul unu creion, cărbune, peniţă şi chiar pensulă*, sau: *reprezentarea pe o suprafaţă a formelor obiectelor, fără preocupare de culoare*, nu sunt tocmai definiţiile adevărate, fiind că, pe de o parte, un desen se poate obţine şi cu cuţitul, cu bastonul pe nisip, cu un cuiu, sau aşa ceva; iar pe de alta, fiind că de geaba se exclude preocuparea de culoare, de vreme ce se poate desena cu pastel sau cu cerneală de China, adică cu culoare. Nici chiar definiţia aceasta: *arta desenului este ori-ce artă care, printr'un mijloc oare care concret, reprezintă forma sau culoarea unui obiect real sau imaginar*, nu e cea adaptabilă fiind că ea ar satisface şi definiţia arhitecturii, sculpturii, picturii, mozaicului sau gravurii.

Cea mai simplă şi mai adevărată definiţie ar fi aceasta: *arta şi ştiinţa de a reprezênta conturul prin linii.*

Desenul este cea mai de căpetenie ştiinţă din toată arta plastică, fiind că, fără el, nu poate exista adevăr în operă. Avânturile cele mai promiţătoare cad tocmai din pricina desenului; cad, fireşte, şi din pricina culoarei, dar e mai zdrobitoare căderea pricinuită de lipsa desenului, decât cea pricinuită de lipsa culoarei.

Pentru sculptură de pildă, artistul copiază o mână turnată gata. Pentru desen operaţia e mult mai grea, căci dacă mijlocul pe care'l întrebuinţăm e concret în sensul că e vizibil şi tangibil, în esenţă însă cât e de abstract! Cu linii geometrice, drepte, curbe, frânte, vom reproduce modelul; dar nu va mai fi ca reproducerea din sculptură, însuşi obiectul, ci un intermediar între obiect şi noi, ceva convenţional. Vom face desenul în dimensiuui voite, mai mare sau mai mic decât obiectul real, iar ştiinţa aceasta se numeşte *ştiinţa raporturilor*, fără respectul căreia un desen e tot ce poftiţi, afară de desen corect.

Şi, într'adevăr, în memoria pe care o păstrăm despre un obiect, adevăratul element care ne ajută să ne'l amintim, este observaţia promptă, constatarea imediată ce am făcut-o asupra raporturilor diferitelor părţi ale obiectului între ele, şi a raporturilor acestui obiect cu obiectele similare. De unde, o altă definiţie a desenului: *desenul este ştiinţa raporturilor dintre linii.*

Dacă privim obiectul absolut izolat, fără nici un mediu înconjurător, vom vedea pe el formându-se părţi luminoase şi părţi întunecoase, adică *lumina* şi *umbra*, iar raporturile dintre lumini şi umbre se numesc *valori* şi deci *desenul este şi ştiinţa valorilor.*

De aci reiese marea importanţă a desenului, constatată de toţi marii artişti şi oameni de gust. Unul dintre aceştia chiar a spus, că desenul este sexul masculin al picturii, pe când culoarea, nu e decât sexul feminin. Şi-a avut dreptate, căci dacă se poate spune: «ce ar deveni culoarea fără desen», nu se poate spune, în schimb, «ce s'ar face desenul fără culoare?»

Sunt diferite feluri de desene: *desenul liniar*, sau arta de a trage linii, este cel mai simplu, fiindcă reclamă mai puţine daruri naturale şi de aceea se învaţă lesne; *desenul artistic sau de ornamente* în desăvârşirea căruia intră şi linia şi mâna liberă; *desenul de construcţie*, în care intră tot ce se referă la planurile de construcţii; şi *desenul maşinilor*, care cuprinde un plan, o vedere, o secţiune şi amănunte şi care se completează prin *lavue.*

In general, studiul desenelui este temelia artei adevărate, fiind că numai prin el se formează ochiul şi se capătă sentimentul proporţiilor şi al valorilor, ba chiar acela al jocului planurilor, al perspectivel. De aci s'ar putea formula o caracterizare pentru opera de artă adevărată: *într'însa, primul pas trebue să'l aibă desenul.*

V. BILCIURESCU

MARII NOŞTRI DISPĂRUŢI

GH. COŞBUC

El n'a avut norocul lui Vlahuţă, să închidă ochii după ce văzuse România nouă, ci s'a stins sub pumnul ocupantului, mâhnit şi poate şi fără nădejde.

O mare pierdere pentru Neamul românesc.

A murit lira poetului ţărănimii, a pleznit pentru vecinicie struna magică a fermecătorului cântăreţ al dragostei din crânguri şi poiene, depe prispe şi dela horă; minunatul zugrav al «nunţii Zamfirei», al «morţii lui Fulger», al «Nuşei» şi al «Radei»; incomparabilul povestitor în stihuri măestrite al «Prahovei», al lui «El-Zorab», al «brâului Cosânzenei», al «Recrutului», al «Duşmancelor», al tatălui care pierde trei feciori şi totuşi are puterea să îndure lovitura; vrăjitorul din «balade şi idile», din «fire de tort» şi din atâtea alte taine ale lumii dela ţară.

Un cap de Crist brun, cu privire blândă, sub tot aspectul ei întunecos; un suflet pe care dacă l-ai fi putut apropia numai, ai fi înţeles pe dată ce podoabă de om superior, ce ales printre aleşii neamului îţi stă în faţă.

Fire retrasă şi meditativă, devine şi mai sălbatec după pierderea unicului copil într'un accident prin munţii Gorjului, pare-mi-se, copil, după spusa unora, promiţător.

Forma operei lui poetice, curgătoare ca a şipotului limpede de munte, fondul curat în care se închiagă aşa de măestrit viaţa de ţară, în deosebi ţara ardeleană, fac din acest mare şi original cântăreţ un artist desăvârşit, cel mai minunat şi mai din belşug înzestrat, din câţi am avut până la el în genul acesta.

Ca orice puternic talent, ca orice mare artist, acest ales poet al sufletului lumii ţărăneşti, a creiat fără să aibă nevoie, în vremea concepţiei, să trăiască în mediul modelelor lui; motivele, icoanele îi erau la ţară, pe când izvodul se aşternea la oraş. Destul, că le trăiesc odată; acum îi ajungea marelui artist doar evocarea lor, pentru ca opera lui să prindă aripile pe cari le-a prins astăzi. Şi nu uitaţi, că opera aceasta e pur românească, aşa de sincer românească, încât cu drept cuvâni poţi spune că nu s'ar putea traduce, în adevăratul înţeles, în nici o limbă de pe pământ. Pentru ca să pricepi limba lui Coşbuc, s'o guşti, să te miste, trebue să fii român; altfel nu-i poţi gusta în întregime farmecul.

S'a stins încă tânăr, pe vremea mistuitorului pârjol în dogoarea căruia am ars cu toţii, fără să poată fi jelit de românime aşa cum s'ar fi căzut, jelit, bine înţeles omul, căci cântăreţul e viu în sufletul fie căruia dintre noi.

Şi cum să nu fie viu, când trăieşte aşa de intens în fie care strofă?

«Iat-o! plină, despre munte,
«Iese luna din brădet!
«Şi se 'nalţă 'ncet-încet,
«Gânditoare, ca o frunte
[de poet».

«Ca un glas domol de clopot,
«Sună codrii mari de brad;
«Ritmic valurile cad,
«Cum se zbate 'n dulce ropot
[apa 'n vad».

Un adevărat pastel muzical!

Gheorghe Coşbuc nu mai e nici poetul ţărănimii, nici al satului; este al întregii românimi şi al oraşului, tot aşa de bine ca şi al satului.

Şi n'avem nevoie să-i zicem să-i fie pomenirea vecinică, fiind că'i este. A avut el grijă să se nemurească, din viaţă.

V. B.

RÂSPÂNDIŢI „CULTURA POPORULUI“ PRETUTINDENI

Nu e destul să fii o fortă, — importantul e să fii o forţă binefăcătoare Şi torentele sunt forţe, şi trăsnetul...

AL. VLAHUŢĂ

Muncă-Gospodărie

PLANTE FARMACEUTICE OFICINALE

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

de COLONELUL GRINŢESCU

Ne-am propus ca, în această rubrică, să tratăm două chestiuni cari formează marea problemă a plantelor farmaceutice din ţara noastră, această problemă interesând mult sănătatea publică. Intrebuinţez cuvântul de plante farmaceutice, fiindcă este mai potrivit, mai propriu decât numirea de plante medicinale, într'ucât nu medicina ci farmacia le întrebuinţează în oficina sa, unde le prelucrează şi le transformă în diferite preparate, cari apoi sunt date medicinii, pentru a fi puse în serviciul diferitelor boale.

Prima chestiune ce vom trata în articolele noastre va fi:

Plantele farmaceutice oficinale; iar a doua chestiune: *plantele farmaceutice întrebuinţate de poporul român.*

Prin plante farmaceutice oficinale înţelegem acele plante, cari sunt legiferate în Farmacopee (Cartea oficială a farmaciei), ca să se găsească neapărat în orice farmacie publică sau de Stat şi cari au o putere activă ce nu poate fi înlocuită prin nimic.

Mai toate plantele, trecute oficial în Cartea farmaciei sau Farmacopee, se aduc din străinătate, deşi în ţară la noi cele mai multe cresc şi putrezesc, fără ca cineva să le adune şi să le pună în valoare.

Plantele aduse din străinătate de cele mai multe ori sunt vechi, de proastă calitate şi costă mulţi bani.

Ţările dela cari le cumpărăm sunt, în prima linie: Germania, Austria, Cehoslovacia; în a doua linie: Franţa, Anglia, Italia, Grecia, Ungaria, etc.

Formele sub cari le aducem sunt: rădăcini, frunze, flori sau seminţe.

Tributul pe care l-am plătit străinilor în timpuri normale a fost de 10-15 milioane lei în aur. După războiu acest tribut a fost, de asemenea, mare; după statistica din 1925 s'a ridicat cam la 25.000.000 lei. Astăzi această sumă este foarte mare, formând un tribut al poporului nostru către străini şi îmbogăţindu-i pe aceştia, în loc să se îmbogăţească săteanul nostru, sau acei bunii români, cari ar vrea să se ocupe numai cu această ramură de muncă, din care îşi pot scoate existenţa cu îmbelşugare şi poate chiar rezerve pentru timpurile grele ale vieţii. Dar cine se ocupă la noi cu asemenea chestiuni, cari trec drept fleacuri sau de mică importanţă, pentru acei ce conduc destinele agriculturii? Ca un exemplu, ce pune în evidenţă destul de lămurit nepriceperea şi nepăsarea noastră, este că în 1914 am importat 181,604 kgr. sămânţă de in şi în acelaş an am exportat 5000 kgr., deşi inul se cultivă la noi pe o scară întinsă. Alt exemplu mai evident şi destul de trist este că florile de teiu, la noi, putrezesc prin copaci, iar floarea de muşeţel prin toate curţile dela oraşe şi sate, fără ca cineva să le adune şi să le pună în valoare, preferind să le aducem

Continuarea pag. IV-a

Plante farmaceutice oficinale (Continuare)

de peste graniţă, cu preţuri foarte mari.

Iată unde este economia noastră şi în buzunarele cui intră banul dat, în loc să rămână în ţară şi să contribue, din an în an, la desvoltarea şi propăşirea culegerii sau culturilor de plante farmaceutice.

Ţara noastră, cu un pământ admirabil agricol, ne-ar da cele mai frumoase culturi şi cele mai bogate plante în puterea de a vindeca. Colinele, zăvoaiele fâneţele dela Dunăre, şes, dealuri şi munţi sunt pline cu fel de fel de plante, întrebuinţate în farmacie, cari, dacă ar fi strânse şi uscate, nu numai că ar acoperi nevoile noastre, dar am avea de unde să dăm şi străinilor. Şi ce este mai trist, este că de cele mai multe ori, chiar plantele noastre sunt adunate de emisarii herboresteriilor străine, unde sunt prelucrate şi vândute apoi tot nouă.

Cred că a sosit momentul să se deschidă ochii şi să se ia chestiunea recoltei şi a cultivării plantelor farmaceutice în discuţiune, acordându-se încurajările şi mijloacele necesare celor ce ar dori să înceapă culturi raţionale prin înfiinţare, în diferite centre, de mici grădini, în raport cu clima, umiditatea şi rolul fiecărei regiuni din ţara noastră.

* * *

Plante farmaceutice interesante, cerute în comerţul droghistic:

1. Flori de arnică (Arnica montana), Dedeţelul (Anemone pulsatilla), Macroşu, sau paparoane (Papaver rheus), Lumânărica (Verbascum phlomoides, ori Thapsus), Nalba (Malva silvestris), Nalbă albă sau mare (Althea off.), Flori de tei (Tilia argentea), Lăcrămioare sau Mărgăritâul, (Convallaria majalis), Sofran (Crocus sativus), Trandafiri de dulceaţă (Rosa galica), Limba mielului (Borago off.), Mellisa (Mellisa officinalis), Cimbrişorul sau Cimbrul de câmp (Thymus serpyllum), Feriga mare (Dryapteris filia mas), Chedicuţa (Lycopodium clavatum), Brânduşa de Toamnă (Colchicum autumnale), Arigocea (Veratrum album sau Labilianum), Irisul sau Stânjenelul (Iris florentina), Iniperul sau Niperul (Iuniperus commnunis), Bradul (Abies alba şi Abies excelsa), Pinul (Pinus silvestris, Pinus montana), Hameiul (Humulus lupus), Smeura (Rubus idalus), Sclipeţei (Potentila tormentilla), Lemn dulce (Glycyrriza echinata), In (Linum usitatisimum), Angelica (Angelica officinalis), Ghinţură (Gentiana lutea), Mătrăguna (Atropa belladona), Măsălariţa sau Nebunariţa (Hyosciamus niger), Ciumăfaie, Ciumăfar sau Ciuma fetei (Datura stramonium), Odolean (Valeriana officinalis), Pelin, Pelin bun (Arthemisia absinthium), Romaniţă sau Muşeţel (Matricaria chemomilla), Muştar (Sinapis nigra).

2. Cele ce s'ar putea cultiva cu uşurinţă:

Spânz, Spânz bun sau Spânz adevărat (Elebonis niger), Lemn dulce adevărat (Glycyrrhiza glabra), Mac bun (Papaver somniferum), Trestie mirositoare (Calamus aromaticus), Popaz (Veratum officinalis), Ceapă de mare (Scilla maritima), Hidrastis (Hidrastis canadensis), Ruta (Ruta graveolens), Livânţica (Lavandula spica şi Stocchas), Rosmarin (Rosmarius officinalis), Isop (Hysopus officinalis), Degetar sau Digitala (Digitala purpurea), Pelin de mare (Artemisia maritima). Apoi diferitele specii de Anacyclus, Anthemis şi Chrysanthemum, cari ne procură praful de insecte.

ACTIVITATEA CERCULUI CULTURAL „GIROV-CĂCIULEŞTI“

DIN JUDEŢUL NEAMŢ

Cu încheierea anului şcolar, s'a încheiat şi activitatea cercurilor culturale, urmând ca, în noul an şcolar ce vine, să reînceapă cu mai multă dragoste şi însufleţire.

Cercul cultural «Girov-Căciuleşti» este alcătuit din toţi învăţătorii comunelor Căciuleşti şi Girov. Reşedinţa e la şcoala din Girov. Preşedinte e d. Gh. Gheorghiu; iar secretar, d. V. Sumănaru-Boţeşti. Membrii cercului: pr. M. Gavrilescu, d-nii Gh. şi C. Teofănescu, N. Popovici, V. Săndulescu, P. Gheorghiu, I. Moraru, precum şi d-nele E. Butnaru, E. Chelaru, E. Sumănaru, A. Ioniţă şi E. Gheorghiu.

Prima şedinţă, de întocmire a programului, a fost la şcoala din Girov.

A doua şedinţă s'a ţinut la şcoala din Boţeşti. In şedinţa intimă, a vorbit de Sumănaru despre «*Metodica cetirii*»; iar în şedinţa publică, părintele Gavrilescu despre «*Patima proceselor*».

A treia şedinţă s'a ţinut la şcoala din Doina. In şedinţa intimă, a vorbit d-şoara Ioniţă despre «*Metodica istoriei*»; iar în şedinţa publică, d. Sumănaru despre «*Muncă şi economie*».

A patra şedinţă s'a ţinut la şcoala din Dăneşti. In şedinţa intimă, a vorbit d. Moraru despre «*Metodica gramaticii*»; iar păr. Gavrilescu, în şedinţă publică, despre «*Patria şi Neamul românesc*».

A cincea şedinţă s'a ţinut la şcoala din Căciuleşti. In şedinţă intimă, a vorbit d. Victor Săndulescu despre «*Metodica ştiinţelor naturale*»; iar în şedinţă publică, d. Sumănaru despre «*Respectul şi supunerea datorite faţă de legi*».

A şasea şedinţă s'a ţinut la şcoala din Verşeşti. In şedinţa intimă, a vorbit părintele Gavrilescu despre «*Metodica culturii sociale*»; iar în şedinţa publică, d. Moraru despre «*Foloasele grădinilor de pomi*».

A şaptea şedinţă s'a ţinut la şcoala din Turtureşti. In şedinţa intimă, d. Popovici a vorbit despre «*Metodica religiei*»; iar în şedinţa publică, d. Săndulescu despre «*Respectarea datinilor creştineşti*».

A opta şedinţă s'a ţinut la şcoala din Girov. In şedinţa intimă, a vorbit d. Gheorghiu despre «*Metodica higienii*»; iar la şedinţa publică părintele Gavrilescu despre «*Iisus Hristos, ca om*».

A noua şedinţă, şi cea din urmă, s'a ţinut la şcoala din Gura-Văii. In şedinţa intimă, C. Teofănescu a vorbit despre «*Metodica matematicii*»; iar păr. Gavrilescu, în şedinţa publică, despre «*Construcţiile şcolare*».

Au mai vorbit, cu diferite prilejuri, d-nii: subrevizor şcolar C. Lupu, păr. Gheorghiu, păr. Negrea şi alţii.

Predicile duminicale, la biserică, au fost ţinute de dl. V. S. Topoliţa, precum şi de părintele Mihaiu Gavrilescu, care e un talentat orator.

La toate şedinţele cercului, s'a observat o deosebită râvnă din partea învăţătorilor în luminarea satelor ce conduc, atât prin producţiile cu cari s'au prezentat elevii, cât şi prin felul cum au ştiut să vorbească sătenilor, cu aceste prilejuri.

Aceasta este, pe scurt, activitatea cercului nostru şi dorim ca, în anul viitor, ea să continue mai departe, cu mai multă însufleţire şi spor la muncă.

SANDU TOPOLICEANU

IN MORMÂNT

Iar ei, plecând, păziră bine mormântul cu pazitori, după ce au pecetluit piatra. Matei 27.66.

Un vaer trist se'ntinde peste fire
Şi cerul negru 'nvălue pământul:
In taina gropii-ascunseră «*Cuvântul*»
Duşmanii zilelor de mântuire.

Suspinul mamei răscoleşte firea:
Dureri nebănuite o pătrunse,
Căci cetluite 'n piatră zac ascunse
Lumina, Adevărul şi *Iubirea*.

Şi-acum, în loc de ruga privegherii,
Tăcuţi şi plânşi, sub mantia durerii,
Apostolii, prin uliţi bat pământul...

Lumina zilei, nesimţită, scade,
Durerea creşte'n inimi, iar mormântul
E'nconjurat de suliţi şi de spade.

INFORMAŢII

In lunile de vacanţă Iulie şi August, *Cultura poporului* va apare la două săptămâni odată; apoi, apariţia ei va continua regulat, săptămână cu săptămână, ca şi până acum.

Rubrica «Asociaţiei învăţătorilor din judeţul Ilfov. — Solicitaţi de vrednicul şi distinsul preşedinte al «*Asociaţiei învăţătorilor din judeţul Ilfov*», a cărui activitate culturală, bine cunoscută şi apreciată, face cinste corpului didactic primar, punem la dispoziţia asociaţiei respective, începând dela acest număr, o coloană în această gazetă, sau, la trebuinţă, şi mai mult, pentru corespondenţa şi publicaţiile ce o interesează.

Toţi corespondenţii şi reporterii culturali vechi ai gazetei acesteia sunt cu stăruinţă rugaţi să ne trimită, spre schimbare, cărţile lor de recunoaştere, însoţite, din partea fiecăruia, de câte o mică fotografie.

Cel din urmă termen pentru schimbarea cărţilor este 31 Iulie; după acest termen, pe cele neschimbate le vom anula.

Dorim ca toţi vechii noştri corespondenţi şi reporteri culturali să rămână în strânsă legătură cu noi şi în viitor.

Toate prieteniile, pe cari le avem, ne sunt scumpe şi le preţuim.

Vrem s'avem prieteni pretutindeni, în toată ţara.—Prietenia adevărată, curată şi statornică, pornită din adâncul inimilor şi al cugetelor curate şi vrednică să unească pe oameni, nu pentru încurajarea şi susţinerea instinctelor şi pornirilor rele, ci spre a da putere şi spor faptelor lor frumoase, menite să'i înalţe şi să înalţe popoarele lor când sunt bine cuvântate de Cel-de-sus, prietenia aceasta este — după frăţia de sânge, după legăturile părinteşti şi fieşti şi după unirea dintre bărbat şi femeie, când acestea sunt curate, cinstite şi inimoase — cea mai strânsă dintre legăturile pe cari Dumnezeu le-a orânduit între om şi om şi între oameni chemaţi mai mulţi laolaltă, la fapte bune.

In chipul acesta, frumos gândite şi frumos înfăptuite, doreşte *Cultura poporului* să aibe prietenii pretutindeni, în orice parte, în orice colţ de de ţară, spre a fi susţinută cu fapta şi cu cuvântul în acţiunea ei culturală. Aceşti prieteni, luminaţi, înţelegători şi inimoşi, cari ştiu să preţuiască străduinţele şi scopurile unei acţiuni culturale, vor săvârşi într'adevăr faptă culturală, stăruind să nu fie sat, cât de modest şi cât de pierdut pe întinsul ţării noastre, în care foaia aceasta să nu fie citită şi aşteptată săptămână cu săptămână. Acei cari, dintre aceşti prieteni vor voi, ne pot comunica, pot să ne scrie în privinţa tuturor gândurilor şi faptelor lor pe cari le socotesc, că pot avea vreo legătură cu năzuinţele culturale ale acestei foi, ale localităţilor în cari ei trăiesc şi ale ţării în general. Socotim pe toţi aceşti prieteni colaboratori şi sprijinitori ai *Culturii poporului*.

Tot ceea ce cerem tuturor prietenilor este ca, atunci când ne scriu, să ne scrie pe scurt şi desluşit.

Ne face plăcere, să avem corespondenţi şi reporteri culturali, în orice parte a ţării. — Orice cărturar locuitor la ţară — mai ales dintre cei mai tineri, cari ţin să vădească de acum înainte interesul lor tineresc pentru viaţa culturală a satelor, ai cărei îndrumători vor fi — poate avea o activitate frumoasă, demnă de laudă, luându-şi sarcina să colaboreze la *Cultura poporului*, în calitate de colaborator sau reporter cultural. Comunicându-ne dorinţa de a lucra astfel, el va primi, fără întârziere, «Carte de corespondent» sau «de reporter cultural»; pentru primirea unei atari cărţi nu va avea altă cheltuială de făcut, decât să ne trimită o mică fotografie a sa.

Cultura poporului, luptând încă şi astăzi cu mari greutăţi, — numai cine nu tipăreşte pe propria sa socoteală nu ştie cât de costisitor e astăzi tipărirea unei cât de modeste foi, dară'mite a unei foi mari şi foarte îngrijit tipărită, ca aceasta—,ea nu poate da, deocamdată, corespondenţilor şi reporterilor săi culturali, altă răsplată, decât cinstea de a-i socoti părtaşi la o însemnată acţiune culturală şi mulţumirea de a putea şti că se pot bucura, totdeauna, în măsura meritată, de sprijinul ei moral. E puţin, poate; dar poate fi, în acelaş timp, mult.

Slujitorii devotaţi ai ţării. — Pentru că, din păcate, datorită vieţii uşuratece de după războiu, a ajuns să fie mic, şi la noi, numărul acelor slujbaşi, cari îşi fac datoria cu devotament în slujbele ce le sunt încredinţate, *Cultura poporului* — gazeta aceasta închinată numai intereselor culturale şi educaţiei cetăţeneşti — se va socoti cinstită şi mândră, putând menţiona, câte de des, cazuri de conştiincioasă şi pricepută îndeplinire a datoriei, constatate atât în rândurile slujitorilor de la sate, cât şi în acelea ale celor de la oraşe.

Astăzi e un merit, mai mult ca ori când, să se distingă un funcţionar — fie el mic sau mai mare — în felul acesta; şi de aceea atari merite trebuiesc cunoscute cât mai mult şi în cât mai multe locuri. *Cultura poporului* nu va pregeta nici o dată, să vorbească despre ele.

Corespondenţii, colaboratorii şi prietenii acestei gazete sunt stăruitor rugaţi să ne comunice cele ce ştiu, ori de câte ori au prilejul să cunoască asemenea cazuri demne de laudă, trimeţând şi fotografiile celor cari trebuiesc distinşi.

Nu va fi pierdut nici un prilej, ca numele şi faptele, cari merită cinstea de a fi ştiute şi pomenite, să ajungă la notarietatea cuvenită.

Intenţia conducătorilor gazetei în deobşte, şi a d-lui general Petala în primul rând, este, ca, pe lângă publicarea în gazetă, numele, faptele şi fotografiile celor merituoşi să fie adunate la sfârşitul anului, într'o publicaţie care va apărea, an cu an, aparte, sau în calendarul *Culturii poporului*.

Pentru românii din America şi pentru cei din ţară, cari au rude peste ocean. — Spre a înlesni şi unora şi altora cercetările în privinţa rudelor ale căror urme le-au pierdut şi statornicirea din nou a legăturilor între cei înstrăinaţi şi cei rămaşi acasă, *Cultura poporului* primeşte şi publică cu plăcere corespondenţa referitoare dintre românii din America şi cei de aici, fără nici o îndatorire de plată.

O mare distincţie acordată d-rei Elena Văcărescu. — Preşedintele Republicii franceze a acordat marii noastre poete Elena Văcărescu *Legiunea de onoare*, în gradul de ofiţer.

O telegramă, primită de către Agenţia telegrafică română, Sâmbătă 11 Iunie crt., anunţă, că insignele înaltei distincţii au fost remise poetei, de I. Briand, însoţite de o scrisoare de felicitări din partea d-lui Doumergue, concepută în termeni foarte călduroşi.

Premiarea unei lucrări merituoase.— Academia română, în urma raportului d-lui prof. N. Iorga, a acordat premiul «Asache», în valoare de 50.000 lei, d-lui Const. Kiriţescu, pentru lucrarea d-sale «*Istoria răz-boiului pentru întregirea neamului*».

Un jubileu şcolar.— Şcoala profesională de gradul al doilea, «*Sf. Sava*», din Iaşi, a împlinit 50 de ani de existenţă. anul acesta.

Direcţia şcoalei, comitetul şcolar, parte dintre fostele eleve, elevele şi părinţii elevelor actuale, faţă fiind şi reprezentanţii autorităţilor şcolare, sărbătoresc astăzi acest eveniment, care, în viaţa şcoalei, în mersul învăţământului nostru, mai cu seamă prin amintirea greutăţilor cu cari învăţământul a trebuit să lupte la întocmirile de acum o jumătate de veac—are însemnătatea lui mare.

Cu acest prilej, a fost organizat şi dat un frumos festival, la Teatrul naţional din localitate.

Un monument al eroilor căzuţi în marele războiu pentru intregirea neamului a fost înaugurat, Duminica trecută, în oraşul Ostov. Un nou semn de pioasă amintire, o nouă mărturie, că aceia cari s'au jertfit pentru ţară nu vor fi uitaţi nici odată.

Monografia oraşului Folticeni. — Cunoscutul şi foarte mult preţuitul nostru folklorist Artur Gorovei, membru corespondent al Academiei române, s'a hotărît să întocmească o monografie a oraşului Fălticeni. Va fi o foarte frumoasă contribuţie la cunoaşterea Moldovei din spre Nord, interesantă şi din punctul de vedere istoric şi etnografie şi din cel social şi economic. Autoritatea, pe care d. Artur Gorovei o are ca folklorist şi scriitor, o va rândui de la început între lucrările cele mai de seamă de felul acesta.

Biserica «Sf. Ioan» din com. Târgul Drăguşeni (Covurlui),— refăcută de locuitorii comunei şi cu ajutorul dat de fostul proprietar N. Cincu, care a donat vechia biserică a familiei boereşti Greceanu, împreună cu locul ei—, a fost sfinţită luna trecută.

Aceasta biserică datează din anul 1790 şi ca atare e socotită monument istoric.

Sfinţirea a fost făcută de P. S. Episcopul Cozma, al Dunării de jos, împreună cu pr. Stoica, protoereul judeţului şi părintele Todicescu, directorul seminarului din Galaţi, ajutaţi fiind de preoţii din comunele vecine.

Sărbătoare mare, la care au luat parte şi fruntaşi ai oficialităţii centrale.

Academie de teologie la Arad — Institutul teologic din Arad a fost ridicat la rangul de academie.

La această academie este vacantă catedra de teologie exegetică, pentru care Consiliul eparhial din Arad a publicat concurs.

Doritorii de-a ocupa catedra vor înainta cererile Consiliului eparhial, cel mult până la 25 Iunie crt. Salariul profesorului dela catedra vacantă este egal cu al unui agregat universitar.

Al 9-lea congres internaţional al învăţământului secundar se va ţine în Bucureşti, în zilele de 20—31 August a. c., sub înaltul patronaj al M. S. Regelui Ferdinand.

Al 3-lea congres internalional pentru organizarea ştiinţifică a muncii va fi, anul acesta la Roma, dela 5 până la 8 Septembrie. Vor fi discutate următoarele probleme:

1. Organizarea ştiinţifică a muncii în industrie şi în comerţul produselor industriale;
2. Organizarea ştiinţifică a muncii în agricultură şi în comerţul produselor agricole;
3. Organizarea ştiinţifică a muncii în economia casnică.

Informaţii mai deslušite se pot obţine dela «*Institutul românesc de organizare ştiinţifică a muncii*», str, Clémenceau (fostă Corăbiei) 2, Bucureşti.

Într'un număr viitor vom arăta ce însemnătate are, pentru propăşirea economiilor naţionale, organizarea ştiinţifică a muncii şi ce s'a făcut până acuma, în străinătate şi în România, în direcţia aceasta.

In Italia, numărul cârciumilor descreşte, — Sunt în Italir, astăzi, 187.000 cârciumi. Aceasta e cifra oficială, dată de d. Mussolini, într'un discurs, ţinut acum vreo două săptămâni. Primul ministru italian a adăogat, că, dela venirea la putere a fasciştilor, au fost închise 25.000 de cârciumi şi că lucrurile nu se vor opri aci.

BIBLIOGRAFIE

REVISTE AGRICOLE-COOPERATISTE:

Câmpul — Bucureşti — Nr. 7 şi 8 (anul al XIX-a) de la 1 şi 15 Aprilie,

Cooperatorul — R.-Sărat — Nr. 2-3 (anul al II-a) pe Februarie-Martie;

REVISTE POLITICE SOCIALE:

Ţara noastră — Bucureşti — Nr. 17 (anul al VIII-a) dela 15 Maiu,

Societatea de mâne — Cluj, Nr. 15-19 (anul al IV-a) de la 17 şi 24 Aprilie, 1 şi 15 Maiu,

Peninsula Balcanică — Bucureşti) Nr. 11-12 (anul al IV-a— pe Martie-Aprilie.

Cereţi, la toţi depozitarii şi chioşcarii „Universului“ lucrarea:

„PUTEREA GÂNDIRII“

în viaţă şi afaceri

de Eug. de Gyn

Lecţii practice de magnetism personal.

Mijloace pozitive pentru educarea voinţei şi reuşita în viaţă.

Din conţinutul lucrării:

LECŢIUNEA I-a

Introducere

Păreri şi teorii greşite. — Vegetarianismul, celibatul, curentul vivificator, respiraţia puternică. — Progresele reale au fost făcute graţie observaţiunii, nu graţie teoriilor. — Existenţa magnetismului personal e fapt recunoscut, nu o problemă de rezolvat. — Nu daţi în vileag teoriile d-v. favorite şi mijloacele de care vă serviţi spre a reuşi în viaţă.

LECŢIUNEA A II-a

Natura forţei

Natura forţei nu-i magnetică. — Curentul subtil al undelor gândirii. — Gândurile sunt lucruri. — Gândurile noastre exercită influenţa lor asupra noastră însine, ca şi asupra altora. — O schimbare de ocupaţiune este însoţită, aproape totdeauna, de o schimbare de exterior. — Gândurile iau formă în acţiunile noastre. — Gândirea este forţa a tot stăpânitoare. — «Eu pot» şi «vreau». — «Nu pot». — Învăţământ practic, nu argumentări metafizice. — Forţa de atracţiune a gândirii.

LECŢIUNEA III-a

Chipul în care puterea gândirii poate să vă ajute

Succesul depinde de influenţa personală.— «Puternicii» ajung. — Această regulă are excepţiuni surprinzătoare. — Dacă persoane negative fac un lucru productiv, tot persoanele pozitive sunt acelea care culeg fructele. — Banii sunt forma materială sub care se manifestă succesul.— Banul este mijloc, nu scop.— Legea imperiului mintal. — Influenţa sugestiunii.—Influenţa exercitată prin vibraţiunile gândirii. — Puterea de influenţare obţinută prin formarea caracterului.

LECŢIUNEA A IV-a

Influenţa psihică directă

Influenţa prin viu graiu, în timpul unei convorbiri.— Cele trei metode principale. — Sugestiunea directă. — Undele gândirii. — Puterea de atracţiune a gândirii.— Ce este sugestiunea?— Dualitatea sufletului.— Sugestiunea hipnotică. —Funcţiuni active şi pasive. —Natura celor două funcţiuni. — Oi cu chip omenesc.— Cei doi fraţi asociaţi. — Fratele pasiv.— Fratele pasiv.—Caracterele lor. — Omul prostănac. — Omul tare ca piatra.—Cum se pot evita întâlnirile cu acesta din urmă.— Nu vă mulţumiţi niciodată cu un «Nu» drept răspuns, nici în dragoste, nici în afaceri. — Norocul e ca femeea. — Nevoia te învaţă. — Prin încrederea în tine, însu-ţi vei izbândi.

LECŢIUNEA V-a

Un peu de savoir-vivre

Modul de a influenţa asupra asociatului activ. — Convorbirea. — Arta de a asculta. — Carlyle şi vizitatorul său. — O convorbire plăcută. — Menţineţi-vă starea pozitivă. — Cum să vă prezentaţi. — Exteriorul. — Rufăria curată. — Parfumurile. — Curăţenia. — Ţinuta. — Rezerva. — Dispoziţiunea.—Îndrăzneala.—Respectul de sine însuşi. — Respectul aproapelui. — Sinceritatea — Seriozitatea. — Strângerea de mână. — Privirea. — Tonul vocii. — O regulă folositoare. — Cum se pot întrepta defectele ţinutei.

FIECARE SAT

intră în legătură cu lumea toată

Totuşi mari sunt descoperirile ştiinţei căci iată satul în care trăesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă; printr'o mică maşinărie, ***un aparat radiofonic,*** pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi veşti *bune din* Bucureşti, Viena, Paris, Londra. Milano, Berlin, pot auzi conferinţe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate astea ***c'un aparat radiofonic,***

Iată de ce ataţia preoţi, proprietari de pământ, primari, notari, şi-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună şi totdeauna auzi lucruri mereu noui, frumoase, încântătoare.

Cereţi lămuriri cum să comandaţi un aparat radiofonic dela firma ***„Tungsram“*** S. A. de electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand, 127. — **Telefon 201.** No. 40

O nouă viaţă

pentru comunele noastre

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceia când poate ieşi din izolarea sa, din singurătatea şi părăsirea sa, cu alte cuviete locuitorii satelor, să nu mai simţă depărtarea de oraş sau de restul lumei, ci să simtă o nouă apropiere, legături noui cu lumea mare. Şi această binefacere o dă satelor marea descoperira a ***Radiofoniei.***

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte aşa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afie zi de zi noutăţi din toate părţile lumei, apoi să audă concerte mari, conferinţă. Opere din oraşele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai aşa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumei.

Cereţ lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic, la Societatea Anon. ***«Tungsram»*** de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 127. — (Telefon 201).

No. 40.

Dacă Doamna ar şti

de câte ori târgueşte neavantagios, ar economisi mulţi bani.

Stimată doamnă, nu vă lăsaţi deci să fiţi indusă în eroare şi nu consideraţi un alt Adaus de cafea ca tot atât de bun cât e **«Veritabilul Franck»**. Eftinătatea adevărată nu stă în banii cheltuiţi, ci în spornicia neîntrecută, care este calitatea specială a renumitului **«Veritabil Franck»**, Adaus la cafea cu *Râşniţa de cafea*, ca marcă de fabrică. No. 41

AVERTISMENT

Există imitaţiuni, al căror ambalaj seamănă foarte mult cu cel a Veritabilului Franck cu Râşniţa de cafea însă calitatea acestor imitaţiuni este mult inferioară acestuia. Vă apăraţi de atari imitaţiuni, dacă cereţi în mod explicit.

„Veritabil Franck cu Râşniţa de cafea“

HEINRICH FRANCK SÖHNE S. A. R.

Bucureşti-Braşov

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE **F. GÖBL FII S. A.**

BUCUREŞTI — No. 19, STRADA REGALA No. 19

Fondată în Anul 1865

LITOGRAFIE ▪ LEGĂTORIE ▪ LINIATURĂ

:: :: EXECUTĂ ARTISTIC LUCRARI DE TRI ŞI PATRUCHROMIE :: ::

Fabricile de Maşini

AND. RIEGER S. A.

SIBIU

Produce în calitate neîntrecută:

Maşini de scărmănat lână	Batoze de porumb
Batoze de treerat cu motor, manej, mână	Tocătoare
Motoare de 59 cai putere cu benzină şi motorină	Prese de ulei
Circulare cu motor 6 HP	Prese de struguri
Maşini de semănat porumb	Pompe de apă cu lanţ, cu mare debit
Vânturătoare, diferite modele	Maşini de tors

Preţ curent ilustrat şi oferte orcui gratuit!

Cereţi la toate depozitele din ţară produsele renumită „Reiger“.

No. 39

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

CULTURA POPORULUI

Cr. or Astra Soc Culturala Sibiu

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI... VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 26 IUNIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 203 Apare în fiecare Duminecă

ȘCOLARITATEA RURALĂ

de LEONTIN ILIESCU

E piatra de încercare a apostolatului dăscălesc. O statistică școlară, care ne-ar putea demonstra, că numărul copiilor de săteni, nerămași dincolo de zidurile școalei, s'a micșorat simțitor față de ce era, de pildă, înainte de războiu, ar însemna o epocă de nouă strălucire pentru țară, un bilanț de glorie didactică pentru învățători.

Faptele cunoscute nu ne prea spun însă, lucruri bune, pe acest tărâm. Vina nu cade în întregime asupra dascălilor sătești; poate chiar că vina acestora este înfinit mai mică, de cât a îndrumătorilor superiori, cari bâjbâie încă în nelămurit și n'au găsit până acum mijloacele simple, cu cari să convingă pe săteni, că e în interesul lor să nu-și țină acasă copiii, să-i trimită ei singuri la școală, considerând nevoia de învățătură tot atât de vitală, ca și aerul, ca și hrana.

Amenzile școlare aplicate părinților nu sunt sancțiuni prea grele, mai ales când țăranii, mai închiaburiți în zilele de după războiu, s'au obicinuit să le plătească sau — din nefericire — grație micilor combinații politice, să scape de ele, ori să fie păsuiți.

Problema este mai mult de ordin psiho-pedagogic, de cât pur material. Trebuie obicinuit săteanul să-și facă datoria către școală, acolo unde el încă nu și-o face. Trebuie întocmit în acelaș timp, un orariu, care să nu îngăduie sătenilor să mai vină cu pretextul, că le sunt trebuincioși copiii la câmp, pentru micile munci agricole. Trebuiesc deprinși sătenii să-și iubească mai mult odraslele, și iubindu-le, să dorească ridicarea lor la lumina culturii prin puterea cărții.

Oficialitatea superioară școlară caută, cercetează, încearcă metode după metode, ca să ajungă la acest scop, ca să atingă acest ideal. Dar până când ea va descoperi elixirul culturii la sate, datori sunt învățătorii, în colaborare cu ceilalți cărturari ai satelor, să împletească legături trainice între familiile țărănești și marea familie școlară. Contactul între părinți și dascăli, dacă a fost dovedit ca bun la orașe, nu se poate să nu dea rezultate tot atât de bune și la sate.

Sunt negreșit, comune, unde se aplică, cu roade bune, acest sistem. Acolo, numărul anal[fabeților trebuie să fi descrescut foarte mult.

Mai e însă și un alt mijloc admirabil, ca să fie determinați sătenii să-și dea copiii la învățătură. Județul — aceasta ar fi treaba prefecților și a revizorilor școlari — să creeze *premii* pentru acei părinți, cari vor fi dovediți, că nu numai își trimit copiii la școală, dar fac și o întinsă propagandă școlară în satul lor, sfătuind stăruitor pe ceilalți săteni să facă la fel. S'ar isca astfel o adevărată întrecere între săteni și distincțiunile ce li s'ar da ar fi bine venite, cu toată protivnicia acelor cari cred că nu e moral să îmboldești pe calea distincțiilor. N'am ajuns încă la acea înălțime etică în concepțiile noastre, care ne-ar putea face să credem, că lumea poate fi atrasă spre bine și pe alte drumuri de cât acelea ale satisfacerii egoismului și orgoliului. E o faptă bună, ca egoismul fiecăruia să fie îndemnat spre cele de sănătate trupului și minții omenești.

Ateneele populare sau *Casele naționale*, ce s'ar înființa la țară, ar putea să ia asupra lor această menire, ce n'ar face de cât să le sporească valoarea și prestigiul. Am fi foarte bucuroși, să auzim vești bune din partea aceasta. Ni s'ar dovedi că îndemnul nostru n'a răsunat în pustiu.

Acestea, spre gloria țării și a învățătorilor, cari ne sunt atât de dragi, în cât le dorim să se înnalțe cât mai sus.

SPRE MUNCĂ CONSTRUCTIVĂ IN POLONIA

Frumoasa revistă cehoslovacă *L'Europe centrale*, despre nouile năzuințe ale poporului polon:

«Boleslaw Prus a fost unul dintre scriitorii cei mai de seamă ai mișcării *muncii organice* și ai *pozitivismului varșovian*, cari către 1880 inițiau Polonia în știința și tehnica occidentală. Prus era apostolul științelor tehnice; el răspândea cultul bunului inginer, al bunului muncitor; combătea prejudecata nobilimii, care interzicea bărbaților «cum se cade» să re ocupe de industrie și comerț și indica stăruitor compatrioților săi vastul câmp de activitate economică ocupat de străini, cari nu erau ruși*). Opera de căpătenie a lui Prus este *Lalka*, povestea unei micuțe păpuși, pe care un inginer cum se cade o adora la nebunie. Zigmunt Szweykowski, eminent critic literar, dublat de un sociolog distins, a făcut să apară un volum asupra acestei lucrări, în care, reluând ideile vechii *munci organice*, se silește să le înfiltreze generației contemporane. Să fie Szweykowski precursorul unei renașteri a *muncii organice*? Vechia prejudecată nobiliară, înlocuită cu prejudecata funcționaristică și militaristă, prin mentalitatea neo-romantică, fi-va destul de funestă, spre a necesita o reacție?»

*) Pe atunci Polonia era provincie rusească.

MELEAGRU din Gadara
(Poet grec din veacul al II-a a Cr.)

PRIMĂVARA

Dusă-i Iarna viforoasă de pe-a cerului tărie
Și surâde înflorita Primăvară purpurie.
In a ierbii haină verde negrul câmp s'a îmbrăcat:
A lor coamă de noui frunze arborii și-au răsfirat.
Pajiștile, sorbind roua gingașă, 'nviorătoare,
A Aurorei, râd când roza își deschide a sa floare.
Se desfată 'n munți păstorul fluerând din al său nai
Și se bucură căprarul văzând iezii lui bălai.
Marinarii au pornit-o pe talazurile late
Iar zefirul umflă pânza cu-adieri nevinovate.
Bacanți veseli păru 'n flori de iederă și-l împletesc
Și lui Dionys, ce-aduce vin și struguri, chiuesc.
Stând în stupul său, albina cea din stârv născută, iară
De-al său meșter lucru'și vede, făurind din albă ceară
Ciuruită mândrii faguri din dulceața florilor.
Păsărele de tot neamul cântă cu-al lor glas sonor:
Alcyonii pe talazuri, pe la strășini rândunele,
Lebăda pe malul apei, în dumbravă filomele.
Dacă muguresc copacii și pământul înflorește,
Dacă fluieră păstorul, mielul creț se zbenguește,
Dacă merg năeri pe mare, dacă Bacus dănțuește,
Dacă pasări cântă, iar albinele de muncă-s frânte,
Nu e drept ca Primăvara și-un poet frumos să cânte?

Trad. din limba elenă
de ȘT. BEZDECHI

PROPAGAREA CULTURII

de ALEXANDRU ȘT. MANDREA
Consilier la Inalta curte de casație și justiție.

Este, poate, o insăilare de lucruri comune.—Poate, o înșiruire inutilă de banalități. — Dar în toate domeniile de activitate, se infiripează zilnic, pe buzele noastre, **adevăruri**, gândite și simțite; stabilite științific, sau cucerite din etica vieții. — Se incrustează în minți. — Se implântează în suflete. — Străbat generații înfinite!...

Cine tăgăduește puterea lor de viață? Cine se încumetă să le cufunde în valurile banalității? Cine tăgăduește, de pildă, utilitatea, continuă, imperioasă, de a afirma propagarea nemijlocită a culturii?

După episoade întregi, de jertfe istorice, — când, sufletele tuturora plămădeau viitorul neamului — acum, încremeniți de extazul făuririi visului secular de reîntregire, ne trezește fiorul unui nou ideal: **eterna perpetuare a Statului unitar.** Și ne simțim înlănțuiți în mișcarea intensă de promovare culturală, deșteptată de la **învățăcelul anonim**, până la **cărturarul învățat.**

E o datorie sfântă, pentru cei ce concep viața altfel, de cât ca o capriționsă plutire — până la istovirea finală — pe undele ei repezi, să reverse prisosul lor de energie intelectuală, spre răspândirea culturii, în cele mai profunde straturi sociale și în mediul străin înconjurător.

Nu ne chinuie cugetul, să creiem cultura. — Creiarea culturii — e de esența geniilor. Cultura însă se poate răspândi prin voință. Cu cât tezaurul cunoștințelor va fi mai înavuțit și posibilitatea utilizării lor, la fie ce prilej, mai lesnicioasă, cu atât ne vom mândri mai mult, cu pecetea de cultură.

Să nu uităm: cunoștințele sunt un **mijloc**, nu un **scop.**

Prin deșteptarea emulației în sufletele românești, întru răspândirea culturii naționale; prin evocarea icoanelor acestei culturi — ce mărturisesc vremuri, peste cari istoria culturală nu va aluneca în veci —; prin îndreptarea și pironirea privirilor asupra piscurilor cari domină, cu vrednica lor înălțime, viața noastră culturală, — vom concretiza valoarea și bogăția culturii noastre, în raport cu cultura apuseană.

Și astfel vom satura năzuința etică, ce ne emoționează, și vom înfiltra sevă rodnică idealului ce ne călăuzește.

Dacă neîndoios este, că dăinuirea nemărginită a unui Stat e condiționată de o înțeleaptă organizare politică lăuntrică, și de o viață socială și economică serioasă, este de asemenea neîndoios, că ceea ce întărește și proectează, peste orizonturi depărtate, prestigiul și demnitatea Statului — și tot deodată mândria națională — e **viața culturală-sufletească.**

Francezul caracterizează, cu o reflecție lapidară, sufletul lui:

«Plus je me sens français, plus je me sens humain».

Insă, numai prin **cultură** și **civilizație** se atinge această culme de simțire.

Și numai prin cultură și civilizație, dacă nu noi — generația celor cari trăim —, sufletele generațiilor succesive, ce vor eterniza ființa Statului român, se vor scălda, în apoteoza visurilor și aspirațiilor senine ale vremurilor!

„Săptămâna bunătății"

de I Ș.-CERNĂȚIANU

«Viața-i scurtă și n'avem nici o dată «prea multă vreme, să ne bucurăm de «apropierea celor cari străbat, împreună cu noi, greul ei drum. Să ne «grăbim să fim buni!».

AMIEL
(Mare gânditor elvețian. 1821-1881).

«O săptămână a bunătății?!..»

Parcă văd priviri, în cari se resfrânge, întrebătoare, nedumerirea.

. . . . . .

E un obiceiu nou — pe lângă multe obiceiuri rele, însușite în mersul vremii, și sporite, în anii din urmă, de asprimile războiului, — un obiceiu nou și frumos, pentru încununarea omeniei, pe care l-au înaugurat francezii în săptămâna de la 12 la 19 Iunie, anul acesta, ca îndemn la o ținută morală mai potrivită cu năzuințele de înălțare și desăvârșire sufletească, mărturisite cu vorbe mari ori de câte ori se ivește prilejul.

Bunătatea — sentimentul a cărui frumusețe precizează, până la cea mai subtilă nuanțare, înălțimea spirituală și morală la care se găsește omul, — e în firea tuturor popoarelor civilizate, în a popoarelor neo-latine mai cu seamă. Dar războiul, cu trebuințele lui grozave, cu neîndurările lui, cu urmările lui aducătoare — inevitavil — de porniri rele și de destrăbălări, a scăzut mult puterea acestui nobil sentiment, uneori până la stergerea cu totul din suflete, unde are rostul unui mare semn al civilizației. Nici cu înțelesul lui creștinesc, sentimentul acesta nu mai durează și nu se mai vădește ca odinioară.

E fapt de mirare, câte odată, cât de mult s'au schimbat, după războiu, unii oameni buni.

Și scăderea bunătății se vede în toate legăturile dintre oameni, mai ales în legăturile dintre cei puternici și cei slabi. Omul, față de om, e pe cale să ajungă fiară.

E o vădită înapoiere spre mai rău.

O schimbare în bine trebuie hotărîtă.

In toată gândirea înaltă contemporană, în gândirea marilor suflete și în a minților alese, cari — pe de asupra intereselor meschine și a neînțelegerilor isvorîte între oameni, din egoisme și patimi — propovăduiesc apropierea și buna înțelegere sufletească a tuturor, dorința aceasta, de a porni obștească stăruință pentru readucerea bunătății în cugete și în fapte, poate fi văzută zi cu zi.

Durează atât de puțină vreme trecerea noastră prin lume!...

Se cuvine, trebuie, să fim mai buni, mai omenoși.

Francezii, din a căror viață spirituală și sufletească pornesc atâtea inițiative cu tendințe înălțătoare și generoase, au luat, de câtăva vreme, obiceiul bun, — spre a hotărî concentrarea preocupărilor obștești asupra unor anume idei, cu scopul de a face să se producă mari curente de gândire și de năzuințe, către țeluri alese —, să consacre, din când în când, câte o săptămână, unei idei predominante. Și au ajuns să aibe, astfel, când «*Săptămâna imbunătățirii francului,*» când «*Săptămâna cooperației*», când «*Săptămâna asanării cartierelor marginașe ale Parisului*». Nevoi sunt multe și în Franța, și spiritul de invenție al poporului francez, în ce privește înmulțirea «săptămânilor» acestora, e neobosit. In săptămâna cutării idei, inițiatorii, aderenții și câte odată chiar autoritățile, dau toată luarea aminte chestiunii, care e obiectul principal al acelei săptămâni. Iar rezultatele, dacă nu sunt totdeauna strălucite, sunt în ori ce caz din ce în mai bune, pentru că săptămânile acestea sunt repetate în fiecare an. Trebuie să recunoască oricine, că metoda găsită pentru îndrumarea convergentă a preocupărilor serioase, spre puncte anume hotărâte, e admirabilă.

In Iunie, anul acesta, francezii au avut, cum am spus, o «*Săptămână a bunătății*», din inițiativa unui mare grup de oameni de inimă. Aderenții la această idee și-au luat angajamentul, unii față de alții, ca, în cursul săptămânii, — care a fost dela 12 până la 19 Iunie crt. —, în legăturile cu toată lumea cu care au venit în contact, mai ales în legăturile cu mai micii lor, cu cei cari «depind» de ei — și între acești «dependenți» nu au uitat că sunt și bietele animale —, să fie cât mai buni, mai binevoitori, mai îngăduitori, mai ertători cu putință. Fiecare aderent și părtaș la înfăptuirea și propagarea acestei idei, a căutat să se distingă. Li s'a cerut tuturor ca, în această săptămână cel puțin, să fie într'adevăr, în chip desăvârșit, buni; și au ținut să fie.

Prilejul a fost frumos și folositor, plin de învățăminte și de îndemnuri spre mai multă omenie. A fost un prilej, care, sufletelor desăvârșit bune, le-a dat posibilitatea să se releve, poate chiar lor înși-le; iar celor slăbite le-a înlesnit un început de reeducare, prin îndemnul la stăpânirea impulsiilor. Inceputul n'a putut da desăvârșirea. Reîntoarcerea la bunătate nu poate fi cu putință dintr'o dată. Dar *obiceiul* nu e de cât deprinderea, prin repetarea continuă a unei fapte, de a săvârși acea faptă, în chip automatic. fără hotărâre prealabilă.

«*Săptămâna bunătății*» e dintre cele mai fericit imaginate de francezi. Nu încape nici o îndoială în această privință; cu însemnătatea ei educativă, va ajunge un obiceiu împlinitor de nobleță sufletească. Și să nu uităm, că nu e decât o singură nobleță: a sufletelor.

Adoptăm cu ușurință destul de multe obiceiuri rele, dela prieteni și dela neprieteni. Acesta e dintre foarte puținele, a căror adoptare ar fi de dorit, și la noi.

Să căutăm, să fim buni...

Tot răul constă în aceea, că omul își închipuie că poate trăi pe lume, fără a-și iubi semenii. Aceasta e cu neputință.

L. TOLSTOI
(Moralist și scriitor rus. 1828—1911)

UN MARE DASCĂL DOBROGEAN

Vorbind în orice parte a Dobrogii vechi, dar mai cu seamă în județul și în orașul Constanța, despre Petre Ștefănescu dela Dobromirul din vale, nu se poate să nu se găsească cineva, să-te întrebe cu un nestăpânit amestec de adâncă părere de rău și de mândrie: «L-ai cunoscut de aproape?» Și afli pretutindeni, în cuprinsul vieții dobrogene, că omul acesta — un om în întregul înțeles al cuvântului —, mort acum zece ani, în războiul pentru realizarea idealului nostru național, a fost întâiul între cei câțiva neobosiți și luminați apostoli, cărora se datorește avântul mișcării culturale actuale din această provincie românească.

Tot sufletul, simțimântele, gândurile și năzuințele acestui modest dar mare dascăl de sat, care ar fi putut face cinste unei catedre universitare, vibrează și astăzi, în gândurile și în înfăptuirile dăscălimii dobrogene, a cărei falangă e sporită, în mare parte, cu elemente trecute prin mânile și sub lumina sufletului lui. A fost «cel mai de seamă și cel mai inspirat dintre învățătorii județului Constanța, cari au luptat pentru ridicarea corpului învățătoresc.....» — ne spune, cu recunoștiință, unul dintre învățătorii dobrogeni, d. Elizeu Robescu.

Petre Ștefănescu a iubit din adâncul inimii școala și poporul. Din 1902 până în August 1916, a fost învățător, neclintit și vrednic, la Dobromirul din vale. Ani, de-arândul, presa didactică și ziarele, în special *Dobrogea jună* din Constanța, au avut, din parte-i, o colaborare luminoasă, cinstită și stăruitoare, în care s'au oglindit mintea, cultura și energia lui de fruntaș între fruntașii învățătorimii. Minte cuprinzătoare, polemist dârz dar civilizat, n'a rămas problemă a ținutului dobrogean, în vremea lui, pe care să n'o fi studiat cu vădită pregătire și să n'o fi susținut fără a șovăi. E locul să amintim, cu câtă competență a studiat, printre cei dintâi oameni ai vremii, problema colonizării Dobrogii și cât de energice au fost luptele lui, duse pe această temă.

Moartea acestui desăvârșit apostol sufletesc e regretată și astăzi.

Sătenii din Dobromirul din vale au hotărît să ridice, în amintirea lui și'n a celorlalți eroi ai comunei, căzuți în marele războiu al împlinirii idealului nostru de veacuri, un monument; pe monument va fi pus și bustul eroului Petre Ștefănescu.

La 29 Iunie, în ziua sfinților Petru și Pavel, va fi, în comună, un parastas, pentru odihna sufletului lui de apostol-erou.

Amintirea lui, astfel cum trăește în frumosul cuprins al Dobrogii, e dintre cele din cari se împletesc legendele.

I. Ș.-C.

ROATA MORII ȘI MORARUL

— POVESTE CU TÂLC —

de: VASILE MILITARU

Moara de pe Glavaciac
E o moară cu noroc:
Parcă dracii
Aduc sacii
De porumb, de meiu și grâu,
Peste șale strânse'n brâu,
De voinici cu spete late
Care vin din șapte sate.

Cântă ca nebun morarul,
Cu-o garoafă la ureche,
Alergând prin furnicarul
Morii lui fără pereche....

Pudră fină
De făină
I-s'a așternut pe floarea, la ureche jucăușă,
Care'n roșul ei sălbatic
Pare-un bulgăr de jăratic
Sub o brumă străvezile de cenușă...

Dar, pe când morarul cântă și'mi aleargă mai cu foc,
Roata morii, ca zăltată,
Dintr'odată
Stă pe loc.

Că, e neagră, că 'i bălană,
Că'i mai trebue o pană,—
Ori-ce 'i drege, ori-ce 'i face,
Roata stă pe loc, și pace...

— Cum? — răcni atunci morarul,
Cu năpăznicie'n grai, —
Nu te miști, nu te'nvârtești?...
Păi, cu mine o pățești!...

Și, luând de jos un mai,—
Om nerod, minte netoată,—
Incepu să care'n roată
Și-astfel, numai într'o clipă,
O făcu pe loc risipă...

— Ce mai zici? — grăi buhaiul,
Asvârlind din mână maiul.—
Nimeni când îmi e'n potrivă,
De mânia mea nu scapă!...

— Iaaartă-mă... nu mai am apă!...
Zise, roata'n agonie,
Și-a'nchis ochii pe vecie...

Când morarul un ocol,
Văzu'n față adevărul:
Scocul morii era gol!...
Atunci el, smulgându-și părul,
Hohoti ca un năuc:
— Ce-am făcut? Und'să mă duc?...
Doamne, ce nebun am fost...
Mi-am rupt roata, ca un prost
Și-am rămas de-acum sărac,
Că-alta nu mai pot să fac...

. . . . . .

Când ești, omule'n mânie,
Nu porni să te răzbuni...
Numără pân'la o mie,
De te-au prins așa furtuni,
Căci altminteri, sigur este,
Vei avea urmări funeste,
Ca morarul din poveste.

O VIZITĂ EPISCOPALĂ

IN GARNIZOANA PIATRA-NEAMȚ

Acum două săptămâni, I. P. S. S. Episcopul militar, Stroie, a făcut o vizită canonică trupelor din garnizoana acestui oraș.

După oficierea serviciului divin, vorbind trupelor — adunate în tabăra Regimentului 15 Infanterie — I. P. S. S. a dat îmbărbătate îndemnuri de înțeleaptă purtare, însuflețindu-le cu pilde și istorioare, pe cari nu mă pot opri să le transcriu pe scurt, pentru frumusețea și înțelesul lor.

* * *

«Ci-că un ciobănaș prostănac păștea oile pe culmile Carpaților. 'I se povestise lui, în copilărie, că pe vremuri stăpâneau acele culmi niște uriași, cari îngrămădiseră multe averi și pietre scumpe, într'o peșteră. Plecând spre alte tărâmuri, cu gând că se vor întoarce, uriașii lăsat-au paznic la peșteră pe un biet pitic, credincios nevoe-mare. Ciobănașul nostru tot scurma mereu pământul, doar-doar va găsi comorile minunate. Când obosea de umblat, cânta din fluer, dar atâta de frumos, că și pasările cerului le îmblânzise cu cântul lui. Așa se făcu că într'o zi, atras de farmecul cântecelor, piticul se apropie tiptil de ciobănaș, care, văzându-l și știind din povești că el este paznicul peșterii cu comori, îl înhață de ceafă și, amenințându-l că-l omoară, îi porunci să-l ducă la peșteră,— lucru pe care piticul, de frică, îl și făcu—. Intrară în peșteră, care se lumina tot mai mult, pe măsură ce înaintau prin cotiurile ei. Ajunseră însfârșit într'o cămară, care te orbea de luminată ce era. Plină cu aur și pietre strălucitoare, scânteia de lumină. Ciobanul începu să-și umple traista cu de toate, ne mai săturându-se de atâta noroc ce dăduse peste el. Dar piticul îi spuse să ia și o pietricică mică, ce scânteia mai tare, și ciobanul o puse deoparte, încărcându-și traista tot cu de cele mari, mai de preț, după părerea lui, și cu aur. Când își umplu traista bine, dădu să iasă din peșteră, fericindu-se. Dar cu cât înainta, cu atâta lumina se făcea tot mai slabă, până ce, stingându-se, ciobanul începu să orbăcăiască în întuneric. Abia atunci își aduse aminte de pietricica cea mică, neluată în seamă, care era «lumina», și se'ntoarse s'o caute. Dar coturile de labirint ale peșterii îl rătăciră și, sfârșit de spaimă, de întuneric și de atâta orbăcăială, ciobanul trecu în lumea de veci, căzut grămadă pe traista plină cu atâta aur și pietre de preț.

«Pietricica cea mică este credința, este «lumina», care trebue să călăuzească pașii omului în viață.»

* * *

«In insulele Ionice, pirații jefuiau în voie, pe vremea veche.

«Odyseus, un general grec vestit, se hotărî să-i stârpească, deși din toate încercările făcute de alții, nu se mai întorsese nimeni. Pasămi-te, printre aceste insule era și «Insula ispitelor», locuită de «sirene», niște zâne destrăbălate, cari, cu cântecele lor frumoase, ispiteau pe cei din corăbii atrăgându-i la ele și, după ce petreceau cu dânșii câtăva vreme în destrăbălări neînchipuite, îi lăsau să moară.

«Odyseus își luă oamenii în corabie, le umplu urechile cu ceară, iar pe el se legă cu frânghii de catarg. Trecând prin dreptul «Insulei ispitelor», sirenele începură să cânte frumos, spre a-i ademeni. Dar oamenii nu le auzeau cântecele, iar Odyseus era legat. Trecură de acea insulă, ajunseră la insula pe care pirații îngrămădiseră toate prăzile lor prețioase, îi bătură, și se întoarseră nevătămați în Grecia, care scăpă astfel de pirații cei răi.

«Sirenele sunt ispitele pe cari le întâlnim în viață; iar Odyseus, pilda vie a abnegației».

* * *

«Pe vremuri, în Grecia, era un judecător vestit, Aristide, poreclit și «cel drept». Când fu să se aleagă mai mare peste dânșii, grecii îl izgoniră, temându-se de dreptatea lui.

«Aristide cel drept» arată starea moravurilor de azi, când oamenii se tem de prea multă dreptate.»

* * *

«Pe patul de moarte, un tată chemă la căpătâiul său pe fiii săi și, după ce rândui fiecăruia partea lui de avere, îi sfătui să fie uniți între dânșii și plini de dragoste. Ca să le arăte și mai temeinic rostul «unirii», luă un snop de nuiele, legat cu sfoară, și li'l dădu, pe rând, să-l rupă. Dar nici unul dintre frați nu putu. Bătrânul tăie sfoara și le dădu nuielele, una câte una, să le rupă. Treaba fu ușoară.

«Sfoara, care ținea nuielele strâns legate, este unirea și dragostea ce trebue să domnească între frați».

* * *

Aceste patru istorioare, cu plinul lor înțeles, atât de plastic lămurit, ușor de prins chiar pentru mințile greoaie, pot constitui, vădit, ori unde, un mijloc excelent de a înfiltra, în mintea celor mulți, principiile înălțătoare de judecăți și suflete, pe cari le cuprind.

* * *

Vorbind apoi—în sala de conferințe a regimentului — corpului ofițeresc, I. P. S. S. Episcopul a înfățișat auditorului, cu o deosebită claritate, două probleme, dintre cele mai arzătoare, ale actualității: a) Cari sunt principiile comunismului; și b). Ce vrea sectarismul.

Dau și lămuririle acestea, de asemenea, cât mai pe scurt, ele interesând, cred, pe orice cititor al acestei foi:

Comunismul are patru mari principii la temelia creării lui:

1) Toate bogățiile să fie comune, oamenii având drepturi și datorii egale (nici o deosebire);

2) Desființarea armatelor, războiul ne mai având-și rostul, devreme ce totul e comun;

3) Libertatea absolută în gândire și în scris;

4) Femeile să fie comune, iar copiii, rezultați din aceste promiscuități desfrânate, să fie întreținuți de societate.

Precum se vede, bolnave doctrine politice, rău deghizate, cu năzuința de intoarcere a omului la starea de sălbătăcie.

Sectarismul are în aparență caracter religios, dar, în fond, un caracter politic.

Toate sectele sunt iudaistice, sau înrâurite de finanțele iudee internaționale. Ce spun dogmele lor bolnave?

1) Lumea de azi e păcătoasă. Dumnezeu o va stârpi, o va distruge, și va clădi pe ruinele ei o alta nouă, mai bună, Iisus Christos urmând a domni peste ea o mie de ani (un mileniu).

2) Religia de azi, cu ritualul ei, cu pompele ei, cu desfrânarea și îmbogățirea purtătorilor ei de cuvânt, e falsă, e tot ce nu a voit Christos.

Inapoi la Christos, deci, și la pastorala viața de atunci. Jos cu biserica, jos cu dogmele și canoanele, jos cu preoții și erarhia, jos cu crucea și cu icoanele!

3) Lumea de azi e în stăpânirea lui Satan. Să nu porți armă, deci, căci, luptând, aperi pe Satan.

Cititorul, limpede la minte și nevândut străinilor, va judeca singur încotro năzuesc aceste îndemnuri la rătăcire, plătite de vrăjmașii creștinătății.

* * *

I. P. S. Sa a mai vorbit ofițerilor despre rostul și chemarea clerului militar, creațiune recentă, foarte necesară.

Imbrățișând cu căldură convingerile I. P. S. S. cum și trăinicia unei atari propagande, în aceste vremuri de neprevăzute transformări, îl felicităm călduros pentru inițiativa luată.

Locot. VIRGILIU GH.—NICOL.

Nimeni nu poate pretinde că e părtaș la propaganda culturală, decât într'atât întrucât îndeamnă poporul, cu vorba, cu scrisul și cu pilda, să se instruiască, adică să citească ceeace trebuie și cum trebuie, spre a se lumina, spre a putea deosebi binele de rău și spre a înțelege ce înseamnă, în adevăratul înțeles al cuvântului, ridicarea culturală a neamului.

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

SEMNE CEREȘTI?

— ECLIPSA DE LA 29 IUNIE —

In numărul trecut, am arătat, că atât stelele cu coadă cât și întunecările soarelui și ale lunii, în loc să mai sperie lumea, acum sunt prevestite cu mulți ani mai înainte, după socotelile savanților astronomi, cari stau cu ochii la ochiane mari, ca telescoapele — și cu condeiul în mână. Am vorbit despre stelele cu coadă, despre *comete*; azi vom vorbi despre întunecări, despre *eclipse*, în legătură cu cea de soare de la 29 Iunie.

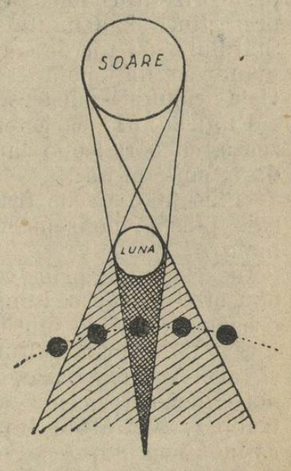

Astronomia a ajuns azi nu numai să lămurească *de ce* au loc, nu numai să le prevestească arătând *când* vor avea loc, dar și *cât* din discul soarelui ori al lunii se va întuneca, anume *cât timp* va dura întunecarea și *cum* va fi văzută în diferitele părți ale lumii.

Cum și de ce se întunecă soarele ori luna? Care e cauza eclipselor?

Știm cu toții, că soarele e cu adevărat un luminător, — pe când pământul și luna sunt luminate de el. De asemenea mai știm că pământul se învârtește în jurul soarelui și luna în jurul pământului, — cum se învârtesc hora în jurul lăutarilor și câte un copil în jurul fustei mamei, care e în horă.

In această învârtire se întâmplă une-ori ca soarele, pământul și luna să fie unul în dreptul altuia, în linie dreaptă, — luna intre pământ și soare, — ori pământul între lună și soare.

Iarăși e știut că, dacă pun palma, sau o carte în dreptul unei lămpi ori lumânări, umbra palmei ori cărții cade pe perete ori dușumea și întunecă, *eclipsează*, o parte de perete ori dușumea. Dacă mișc palma ori cartea, se mișcă și umbra, în lături, dacă mișcarea e în lături, se mărește ori micșorează, dacă depărtez ori apropii mâna de lampă.

Acelaș lucru și pe cer: atât pământul, cât și luna, luminate de soare, aruncă în partea opusă o dâră de umbră, care se ține după ele ca o coadă, ca un văl negru de văduvie de astă dată. Lungimea sa depinde de depărtarea de la soare.

Când întâmplarea face ca pământul să fie la mijloc, iar luna să treacă prin vălul de umbră al pământului... luna se întunecă, și avem *eclipsă de lună* care durează până ce Regina nopții trece de văl.

Când luna e între soare și pământ, și pământul va trece prin vălul de umbră al lunii, părțile, localitățile peste cari trece vălul, se vor întuneca; și vom avea *eclipsă de... pământ* de fapt, dar, fiindcă soarele nu se vede, i-se zice *eclipsă de soare.*

Eclipsele pot fi *totale* — adică întreg discul se întunecă—,*parțiale* când se întunecă numai o parte, sau *inelare* când mijlocul soarelui se întunecă și nu rămâne de cât un inel luminos de jur împrejur.

Luna aceasta, în ziua de Sf. Petru, la 29 Iunie, va fi o eclipsă de soare[1]). Ea va fi totală, pe o fâșie de pământ pe care se va așterne vălul cernit de umbră al lunii: Irlanda, Anglia, Norvegia, Oceanul înghețat, Nordul Siberiei.

Pe la noi va fi parțială, mai mult de jumătate din discul soarelui acoperindu-se.

In partea de jos a țării, — Dobrogea și malul Dunării, — va începe la $6^{ore}\ 11^{m}$ și se va termina la $8^{ore}\ 7^{m}$; în partea de sus,— Cernăuți,— va începe la $6^{ore}\ 16^{m}$ și se va termina la $8^{ore}\ 16^{m}$. Intre aceste ore, se va vedea pe tot cuprinsul țării, cu atât mai târziu cu cât mergem mai spre Nord.

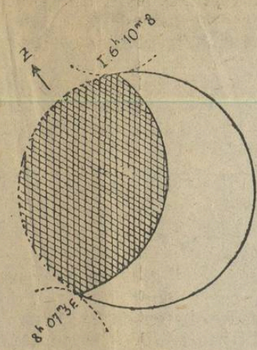

Va fi o privelițe destul de interesantă ca să poată, cu toată ora matinală, să scoale din asternut, pe cei cari nu sunt deprinși, spre a o observa.

Iată deci că ceeace odată nu se putea explica și făcea să tremure lumea întreagă, azi, mulțumită științei, muncii celor ce își sacrifică nopți și sănătate ca să lumineze pe semenii lor, de cele mai multe ori îngrați,— azi se anunță din vreme. Iar ceea ce ne înspăimânta odată, ca o turburare în așezările Creatorului, vine ca o nouă dovadă de cerească și minunată rânduială.

MOȘ DELAMARE

1) Amănunte asupra eclipsei de la 29, în «Ziarul științelor și al călătoriilor» Nr. 25 de la 21 Iunie 1927.

Muncă-Gospodărie

STANDARDIZAREA CEREALELOR

Inaintea războiului, cerealele noastre erau dintre cele mai căutate de străini. Trimeteam peste granițe, în fiecare an, câtimi atât de mari, mai cu seamă de grâu, în cât ne era țara socotită ca *«unul dintre principalele grânare ale Europei»*. Și în balanța comerțului exterior al țării, ele înfățișau cea mai mare câtime între produsele exportate anual, deci câtimea cea mai mult aducătoare de aur în țară. Marii proprietari și arendași de moșii de pe vremuri pricinuiau ei multe nedreptăți și necazuri țărănimii, prin lăcomia de câștig și prin învoelele agricole, prea părtinitoare pentru ei, pe cari le încheiau — lăcomia e un păcat omenesc, care trebuie totdeauna înfrânat, pentru că nu se poate să nu ducă, mai curând ori mai târziu, la pagubă mare—; dar aveau și această bună grijă, — nici vorbă, în întâiul rând, tot din dorință de câștig —: țineau ca recoltele să fie cât mai bune cu putință, spre a putea dobândi pe ele prețuri cât mai mari.

După războiu, fiind desființată marea proprietate, spre fi împroprietăriți cei cari muncesc pământul în sudoarea frunții lor, țăranii, grija de a păstra numele bun al cerealelor noastre a rămas toată țăranilor. Dar, aceștia, fie că n'au toată priceperea, fie că n'au nici mijloacele marilor proprietări și arendași — bani și unelte de muncă, — nu pot avea, de pe pământurile lor, recolte mulțumitoare, în ce privește neamestecul semințelor și greutatea hectolitrică. De aceea, cerealele recoltate în țări străine, în cari agricultura e făcută în mai bune condiții de cât la noi, au început s'o ia înaintea cerealelor românești, fiind mai bune, mai căutate de străini, prin urmare, mai bine plătite. Ba, chiar, țara e amenințată, în felul ăsta, ca, într'o zi, pe care n'o dorim, să vadă că — după cum spuneam într'un alt articol — pierde și debușeurile cele mai bune, ce i-au rămas încă pentru cereale.

E trist, de sigur, că lucrurile se petrec cum nu trebuie.

Țărănimea, prin împroprietărirea ei pe moșiile expropriate, și-a luat o mare sarcină față de țară: să-i păstreze întreg venitul pe care i'l aducea agricultura în trecut. Și toată nădejdea, întrucât privește ramura aceasta de muncă națională, e în puterea de înțelegere și de îndemn la muncă a țărănimii.

Așa fiind, trebuie să ne gândim cu tot dinadinsul la nevoia de a ne pune la rând cu celelalte țări agricole, în ce privește condițiile în cari se pot dobândi cereale frumoase, de preț bun.

Celelalte țări, despre cari vorbim, au ajuns să aibe cereale minunate, și scump plătite în țările unde le exportă, semănând plantele cele mai potrivite pământului pe care'l au, îngrășindu-și pământurile de muncă — atunci când trebuie — după sfaturile agronomilor, alegând mereu semințele pentru sămănături și schimbând sămănăturile la vreme spre a nu secătui toate puterile de rodire pe cari pământul le are pentru o anume plantă, de pildă pentru grâu. In felul ăsta, au ajuns să aibe cereale foarte căutate; dar mai aveau de făcut și ele încă un lucru. Pe piețele mari, pe acelea pe cari e făcut cel mai mare negoț de cereale, s'a luat obiceiul, ca întreg negoțul acesta să se facă pe temeiu de mostre, de probe-tipuri, de *standarde;* proba nu mai e pusă sub ochii clientului, ci'i se spune, pe temeiul telegramelor primite dela exportatori —: «E de vândut cantitatea de atâtea mii de kilograme grâu, orz, ori secară, tipul *(standardul)* cutare», care se știe, are cutare greutate hectolitrică și atâtea corpuri străine la sută. Și s'au pus pe lucru țările agricole, până ce, prin selecție, prin munca bună a pământului și prin clasificarea recoltelor după calitate, cu ajutorul unor anumite rosturi de cântărire și prețuire, au ajuns, la rândul lor, să creieze, să aibe, tipurile, standardele, cerute în marele negoț al cerealelor.

Până să ajungem și noi la standardizarea cerealelor sunt grele următoarele orânduiri:

1) găsirea banilor -- trebuie bani mulți, pe cari numai o mare societate, anume înființată, pe acțiuni și cu ajutorul Statului, îi poate pune în joc; înființarea unui mare număr de magazii, cu mașini și oameni bine pregătiți pentru primirea și alegerea (clasificarea) cerealelor în gări și în porturi, de unde cerealele vor pleca în străinătate;

2) pregătirea pământului, semințelor și semănăturilor pentru dobândirea de bune recolte.

In privința aceasta din urmă, țăranii, întelegători cum sunt din fire, sunt ținuți să dea cel mai mare și întâiul sprijin.

Ajungând la standardizarea cerealelor, vom putea spune că am făcut cel mai mare pas, spre transformarea produselor muncii noastre agricole în aur mult, pe preț într'adevăr bine plătit.

I. Ș.-C.

PLANTE FARMACEUTICE OFICINALE

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

Pot fi culese plantele farmaceutice din starea naturală? Sau e preferabilă cultura lor?

de COLONELUL GRINȚESCU

Pot fi culese plantele farmaceutice din stare naturală?

Această întrebare ne-am pus-o și noi în diferite rânduri. Răspundem la ea azi, ca și în trecut: nu. Nu doar că n'ar fi îndestulătoare, pentru consumul intern, plantele ce s'ar putea aduna în fiecare an. Plante, de felul celor necesare în farmacie, se pot găsi; piedicele sunt altele, nu neajungerea lor.

Plantele cu însușiri vindecătoare n'au fost nici odată culese la noi în țară, în vechiul regat, decât numai pentru trebuințele casnice și în așa împrejurări chiar, numai rareori și numai cele mai cunoscute ca: izma, mușețelul, floarea de soc, floarea de teiu, iarba mare de afumat și pentru spălat, semințele de măsălar, etc. Obicinuit, se îndeletnicesc, cu culegerea acestor plante, babele, cari «fac de leac»; să fie culese, metodic, pentru alimentarea farmaciilor publice, a drogheriilor sau a depozitelor de medicamente, nu se pomenește.

Nu tot așa stau lucrurile în Transilvania, Acolo anumiți culegători de plante, încurajați de Statul german, sau de cel austriac și ungar, cutreerau localitățile cunoscute ca mai însemnate prin cantitățile de plante farmaceutice și, cu prețuri foarte mici, angajau locuitori cari adunau plantele arătate de ei. Astfel s'au alimentat fabricile Statelor indicate, cu o bună parte de material din Transilvania.

Astăzi încercările ce s'ar face, cu adunarea plantelor de pe câmp, n'ar da rezultatele dorite din următoarele pricini; mâna de lucru este foarte scumpă și cheltuelile ce s'ar face n'ar fi acoperite de produsele obținute. Calitățile recoltate n'ar avea valoarea unor recolte selecționate, întrucât nepregătirea culegătorilor i-ar face pe aceștia să ne ofere produse de calități inferioare. Afară de asta, nici calitatea, nici cantitatea n'ar compensa munca și timpul pierdut pentru adunarea lor din locuri răzlețe, pe lângă că asemenea culegeri ar distruge, în scurt timp, toate plantele, prin recoltarea lor mai înainte ca ele să-și împrăștie semințele pentru înmulțire, fiind cu neputință de găsit numai recoltatori pricepuți. Din cele arătate, se văd bine greutățile ce ar fi întâmpinate, cu culegerea plantelor farmaceutice din stare sălbatică. Suntem îndemnați deci, de multele nevoi pe cari le avem, să păsim la cultivarea lor pe locuri restrânse și în mediul de viață convenabil culturilor trebuincioase.

Toate constatările rațional făcute ne hotărăsc să stăruim, ca recolta plantelor farmaceutice din stare sălbătecă să fie cu totul abandonată, și să ne dăm osteneala de a propovădui să fie dată toată luarea aminte și încurajarea pentru începerea culturilor raționale.

S'a argumentat, că plantele farmaceutice cultivate n'ar avea aceeași putere de vindecare, ca cele sălbatece. Această împotrivire și temerea din care naște nu sunt îndreptățite, de oarece plantele nu vor fi cultivate decât în condițiuni cât mai apropiate de natura creșterii lor, adică în aceleași condițiuni de sol, temperatură și altitudine, cu singura deosebire că vor fi strânse la un loc, plivite, udate, ceeace le va face să fie mai roditoare, desvoltându-se mai bine și înmagazinând puterea lor activă în cantități mai mari, decât cele sălbătece, cari sunt nevoite a lupta pentru existența lor.

Avantajul culturilor este că se pot concentra, pe un teren mic, o mare cantitate de plante, pe lângă că producătorul are posibilitatea de a-și întocmi planul și de a-și asigura de la început cantitatea de care are nevoe, spre a satisface orice angajamente.

Pe de altă parte, cumpărătorul este sigur de o aprovizionare cu material bun și stabil în puterea de a vindeca.

Un alt avantaj al culturilor va fi că vom putea aveà posibilitatea, prin cunoștințele căpătate, să aclimatizăm o parte dintre plantele farmaceutice, ce nu cresc la noi, punând în valoare terenurile înculte, aride, — coline și coaste de munți — din regiunile noastre, cari au un sol, o climă și umiditate apropiate de locul natal al acelor plante.

(Citiți urmarea în numărul viitor)

CELE TREI SFATURI

In fiecare an, de sfântul Ștefan, mă duc să-l firitisesc, după cum e obiceiul, pe cuconu Ștefănache Cumpătă. In casa aceea dela marginea târgului, în fiecare an, stau de vorbă cu dumnealui, pe canapeluța roșie din salon, deasupra căreia atârnă portretele în mărime naturală, al lui cuconu Ștefănache și-al cucoanei Catița, nevasta dumnealui, portrete făcute pe vremea când erau tineri. Și pe canapeluța aceea roșie, ascult, în fiecare an, aceeași poveste de demult, pe care mi-o spune cuconul Ștefănache întotdeauna cu glas domol, sucindu-și o țigară, sau sorbind din cafea.

Anul acesta, povestea lui cuconu Ștefănache s'a înșirat mai domoală ca niciodată. Portretele de deasupra canapeluței priveau cu milă, par'că, la întruchiparea lor de acum, și glasul povestitorului purta o umbră de tristețe în mlădierile lui. Am ascultat povestea până la capăt... Cuconu Ștefănache își potrivi țigara în capătâiul țigaretei de chilimbar o aprinse, sorbi adânc un fum, apoi începu să povestească:

— Să vezi, matale, duduie dragă; am să-ți spun o istorie de demult, pe care-o știu dela bietul tată-meu, Dumnezeu să-l ierte, care și el o știa din bătrâni. Să asculți cu luare aminte, că, poate, ți-a fi de folos odată și odată... Cine știe...

Cuconu Ștefănache mai sorbi un fum, apoi, închizând pe jumătate pleoapele, privi la fumul de tutun care plutea în pale albastre prin tot cuprinsul odăii, și povestea începu să-și deșire firul...

In vremea de demult, trăia într'o țară depărtată un voevod bătrân. Și avea voevodul acela o pasăre rară, o pasăre scumpă, adusă de peste mări și țări; și pasărea aceea avea glas de vorbea cum vorbește omul; iar împăratul se înțelegea în vorbă cu pasărea. Și, ceasuri întregi sta la sfat împăratul cu pasărea...

Intre sfetnicii împăratului, era unul în care împăratul avea toată încrederea, și-l socotea prieten. Sfetnicul acela mergea în toate zilele cu împăratul și-l asculta vorbind cu pasărea, și sfetnicului îi rămâsese inima la pasărea împărătească.

Trimesese boerul crainici în toată lumea să-i găsească o pasăre la fel cu aceea, însă, soliile s'au întors după cum au plecat, și mare a fost jalea sfetnicului, fiindcă pasărea îi era așa de scumpă... Când vorbea împăratul cu pasărea, stătea sfetnicul de față, și cu cât erau mai înțelepte și mai frumoase vorbele pasării, cu atâta i-se strângea sufletul boerului, că n'a putut găsi în toată lumea o pasăre la fel cu aceea...

A trecut așa, amar de vreme. Și, într'o zi, s'a hotărât boerul să fure pasărea. A închis-o într'o colivie cu zăbrele de aur și-a dus-o noaptea, într'un rădvan, la o moșie de-a lui, depărtată tare. Acolo într'o odaie tăinuită din fundul palatului, a închis-o cu zăvoare și cu lacăte, și se ducea în fiecare zi, boerul, să vorbească cu pasărea; și nu știa suflet de om din casa boerului ce taină e în cămara din fundul palatului. Mergea boerul singur de-i aducea hrană, și sta acolo, neștiut de nimeni, în odaia tăinuită a palatului, de vorbă cu pasărea măiastră, mult, mult de tot; și-i vorbea pasărea ca unui prieten, și nu era mulțumire mai mare pentru boer, decât să asculte graiul păsării.

Nu știa nimeni taina închisă în odaia aceea, că boerul n'o spusese la nimeni; și nimeni nu-l vedea pe boer niciodată când intra ori când eșea din odaie. Dar, într'o seară, nevasta sfetnicului, și-a întrebat bărbatul unde se duce în fiecare zi, la ceasuri așa de hotărîte.

Și, l-a întrebat odată, și l-a întrebat de două ori, și-a început să plângă, spunând că cine știe ce blăstămății face boerul, de nu vrea să-i spuie ei...; și din noaptea aceia, în palatul de pe moșia îndepărtată, n'a mai fost liniște. In fiecare zi, curgeau ocări peste ocări pe capul boerului; în fiecare zi plângea nevasta; și pe zi ce trecea, traiul boerului se făcea mai amărât. Dar, neîncrezător în nevasta lui, după cum era neîncrezător în toată lumea, boerul nu i-a destăinuit taina, o bucată de vreme; într'un târziu însă, sătul de ocară și de vaet, a dus-o la ușa odăiei tăinuite, a deschis zăvoarele și i-a arătat colivia cu pasărea măiastră.

A trecut o bucată de vreme. Fiindcă n'avea copii ca să-l moștenească, luă boerul de suflet un flăcăuaș, îi dădu numele lui și l-a crescut ca și cum i-ar fi fost fecior. In palat era acuma bună-înțelegere; arareori cucoana boerului pornea larmă și chiar dacă o pornea se domolea repede, fiindcă boerul era om așezat, și nu se tulbura la vorbe nesocotite.

In vremea asta, voevodul țării își căuta pasărea furată. Colindau crainicii prin toate colțurile țării, căutau prin casele oamenilor, cercetau pe toată lumea, numai în palatul boerului de pe moșia aceea depărtată, nu le dădea în gînd să caute. Ci, supărându-se într'o bună zi cucoana boerului, după cum îi era obiceiul, chemă la dînsa pe un căpitan de oaste, și i-a spus din fir în păr, cum a furat boerul pasărea și cum o ține închisă, acolo, în cămara aceea tăinuită, din palat... Căpitanul a spus împăratului, și împaratul a trimis ostași să-i aducă pasărea și să-i aducă, legat, pe boer, ca pe un hoț ce era.

Ostașii plecară și-i îndeplinră voia; împăratul adună sfatul țării și chemă în fața lui pe boerul acela, legat cot la cot, și păzit de ostași. Și spuse împăratul că nu poate să-l ierte; tocmai fiindcă îi este prieten; că pe oricare altul l-ar fi iertat, gândind că altul n'ar fi știut, poate, cât de dragă îi este pasărea. Insă, pe un om în care ai avut toată încrederea, pe un prieten, nu poți să-l ierți când te fură, că ar însemna să-ți ții dușman în casă...

Sfatul țării a hotărît, ca boerul să moară prin spânzurătoare.... In ziua rânduită, s'au adunat, la locul osândei, boeri mulți, și a venit mult norod să-l vadă pe sfetnicul împăratului ispășindu-și păcatul; dar, când a fost să i-se pue lațul de gât, nimeni din gloată n'a îndrăznit să-l atingă, că era boerul om cu frica lui Dumnezeu, om drept

Dumineca a III-a după Rusalii

(*Matei IV*, 18—23)

Cu adâncă durere sufletească auzî Iisus vestea întemniţării lui Ioan Botezătorul, Inaintemergătorul Său, pentru simpla vină că striga tuturor; «*Pocăi-*«*ţi-vă, că s'a apropiat împă-*«*răţia cerurilor!*» (Matei III. 2)

Mâhnit, peste măsură, de această pedeapsă nechibzuită, pe care o suferea *Botezătorul Său*, Iisus plecă din Iudeia în Galileea, plecă din locul acela împrăştietor de ură şi nesocotinţă şi, singur, străbătu drumurile Iudeei, până în cetatea Capernaum, oraş aşezat lângă mare, în hotarele lui Zabulon şi Naftali, cele două triburi ce purtau numele a doi fii ai lui Iacov.

Ţinutul acesta îl găsise Iisus vrednic să audă cel dintâiu dumnezeiasca Sa învăţătură, adeverindu-se, totodată, cele zise de proorocul Isaiia: «*Pe pă-*«*mântul lui Zabulon şi pă-*«*mântul lui Naftali, pe calea* «*mării de dincolo de Iordan,* «*Galileea Neamurilor, popo-*«*rului cel ce stă în întunerec şi* «*în umbra morţii, i-a răsărit* «*lumină*». (Matei IV. 15—16).

Şi nu după multă vreme, Iisus şi-a deschis gura Sa şi a început să predice, zicând: «*Po-*«*căiţi-vă, că s'a apropiat îm-*«*părăţia cerurilor!*», s'a apropiat vremea deşteptării din somnul omorîtor al păcatului; s'a apropiat clipa liberării din robia întunerecului; s'a apropiat ziua când — urmând dorinţa Tatălui ceresc — va trebui să iau în spatele Meu crucea fărădelegilor voastre şi, biciuit de voi, să urc coasta prăpăstioasă a muntelui Golgotha, şi pe *Locul căpăţânii* să aduc izbăvirea tuturor, clipa renaşterii sufletelor voastre, ştergând după raboşul fiecăruia nenumăratele lui păcate, făcând astfel să apară, pe cerul vieţii voastre, cel mai frumos soare: odată cu învierea Mea, învierea voastră, din moartea păcatului strămoşesc».

«*Şi Iisus umblând pe lângă* «*marea Galilei, a văzut pe doi* «*fraţi: pe Simon, ce se nu-*«*meşte Petru şi pe Andrei fra-*«*tele lui, aruncându-şi mreaja* «*(plasa) în mare, căci erau* «*pescari. Şi le-a zis:* «*Veniţi* «*după mine şi vă voiu face* «*pescari de oameni*». *Şi ei în-*«*dată au lăsat mrejele lor şi* «*l-au urmat*».

Cine poate pleca la drum lung fără tovarăş? Cine poate începe săvârşirea unui lucru greu, fără nădejdea unui ajutor? Iisus Christos nu voia tovarăşi ci ucenici, oameni înţelegători ai dumnezeeştilor Lui învăţături, oameni dornici de linişte şi mântuire sufletească, oameni dornici să se adape la izvorul nesecat al pildelor şi minunilor Lui. El nu şi-a îndreptat privirea către cărturarii vremii, nici către fariseii Neamului evreesc, căci aceştia, în neştiinţa lor, credeau că, în interpretarea strâmtă pe care o dădeau ei scripturilor şi profeţilor, vor găsi mântuira. Nu se adresează nici bogaţilor, căci aceştia, prea ocupaţi cu îngrijirea averilor pământeşti, nu găsiau vreme să se mai îngrijească şi de suflet. Despre unii ca aceştia zice Iisus: «*Mai degrabă va trece* *cămila prin urechile acului,* *decât să intre un bogat în* *împărăţia cerurilor*».

Iisus se îndreptă către oamenii simpli din popor, fără prea multă învăţătură şi fără averi mari, însă cu sufletele curate şi bogate în virtuţi, chezăşuitoare de fapte bune în viaţă. Lui Simon şi lui Andrei, pescari, se adresează Iisus, zicându-le: «*Veniţi după mine şi vă voiu face pescari de oameni*».

Veniţi după Mine, ascultaţi învăţăturile mele, îndreptaţi-vă sufletele pe căile drepte ale mântuirii, prin credinţă şi fapte bune; şi, cu astfel de îndreptare sănătoasă în viaţa morală, veţi fi vrednici, ca şi voi la rândul vostru, să daţi mulţimii să se adape din apa învăţăturilor voastre, făcându-vă astfel *pescari de oameni,* îndrumători ai omenirii pe căi drepte, înmănunchindu-i astfel în *plasa* învăţăturilor Mele.

«*Şi mergând de acolo mai* «*departe, a văzut pe alţi* «*doi fraţi: pe Iacob al lui* «*Zevedeiu şi pe Ioan, fratele* «*lui, in corabie cu Zevedeiu,* «*părintele lor, întocmind mre-*«*jele lor, şi i-a chemat. Şi ei* «*îndată, lăsând corabia şi* «*pe părintele lor, i-au urmat*».

Câtă dragoste şi cât dor de mântuire la aceşti simpli pescari! Un singur cuvânt ieşit din gura lui Iisus a fost deajuns să-i hotărească să lase mrejele şi pe tatăl lor şi să urmeze pe Mântuitor, să fie faţa la minunile săvârşite de El şi să asculte cu luare aminte dumnezeeştile Lui învăţături, făcându-se astfel vrednici de împărăţia cerurilor.

Oare astăzi nu tot aceleaş Iisus ne cheamă, în fiecare zi, prin glasul Sf. Evanghelii, îndemnându-ne să mergem pe urmele Lui? Şi nu ne cere să părăsim casa noastră, familia noastră, ocupaţia noastră; ne cere numai curăţenia sufletului, credinţă neclintită în Dumnezeu, iubirea aproapelui, fapte bune. Iacob şi Ioan au părăsit mrejele şi pe tatal lor, ca să poată urma pe Iisus; noi doar sufletul să-l lăsăm să urmeze pe Iisus şi învăţătura Sa şi cu siguranţa că vom fi primiţi cu aceiaşi bucurie în raiul ceresc.

O zi pe săptămână să părăsim îndeletnicirile noastre şi, cu cugete curate, să păşim pragul casei Lui — *biserica* — şi va fi deajuns.

Atât de multe cerem noi lui Dumnezeu şi atât de puţin ne cere El: *curăţenia sufletului, credinţă şi fapte bune!*

Tu, creştine, ia aminte şi, urmând pilda pescarilor de pe malurile mării Galileei, lasă sufletul ca pretutindenea să urmeze pe Iisus şi, adăpându-te din isvorul aducător de mântuire al învăţăturilor Lui, vei fi vrednic a păşi fără sfiala în faţa Lui, zicându-i: «*Poruncile Tale am păzit; fă-mă Doamne asemenea ucenicilor Tăi!*»

«*Şi a străbătut Iisus Ga-*«*lileea, învăţând în sinago-*«*gile lor şi predicând evan-*«*ghelia împărăţiei şi vinde-*«*când ori-ce boală şi orice* «*neputinţă în popor*».

Intreg pământul îl străbate astăzi Iisus şi fiecărui suflet'i se adresează, pe fiecare îl cheamă la mântuire şi multe metehne sufleteşti şi trupeşti le vindecă prin marea lui bunătate şi putere. Nimic nu e cu neputinţa în faţa Mântuitorului, care s'a dat chiar pe Sine crucii, spre a aduce mântuirea pentru tot Neamul pământesc şi oricând gândurile noastre se cuvine să fie îndreptate către El, *căci El veşnic străbate Galileea omenirii.* Bisericile Lui stau deschise, glasul preotului strigă: «*Pocăiţi-vă, căci s'a apropiat împărăţia cerurilor!..*» «*Gătiţi calea Domnului; drepte faceţi cărările Lui*»...

Inpodobeşte-ţi, creştine, casa sufletului tău; şi, cu uşa deschisă, aşteaptă sosirea Aceluia ce nu-ţi doreşte decât mântuirea ta, şi în faţa bunătăţii Lui strigă: «*Ochi am şi am văzut; urechi am şi am auzit?*»

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

şi bun, şi, mai ales, care nu făcuse nimănui rău până atunci... Şi stăteau aşa călăii, şi se fereau să-l atingă pe boer. Impăratul nu ştia ce să facă, când, îşi făcu loc repede, prin mulţime, un băeţandru, care grăi tare şi hotărît, tuturor, că el e gata să-l răpue pe boer, dacă-i dă voe împăratul... Şi întrebându-l oamenii, ce rău i-a făcut boerul, de vrea să-i iee zilele, flăcăul le-a răspuns, că e feciorul de suflet al boerului şi că o să-l moştenească, după ce-o muri...

Atunci, sfetnicul rugă pe împărat să-i îngădue să deie, înainte de moarte, trei sfaturi, norodului adunat acolo; şi dându-i voie împăratul a cuvântat boerul aşa:

«Oameni buni! Pe lumea «asta sunt trei lucruri, de cari «trebuie să te fereşti ca de foc: «*Să nu te împrieteneşti cu mai* «*marii tăi, taine nevestei tale* «*să nu spui, şi copil de suflet,* *să nu iei*»..... L. B.

LUXUL LA SATE

«La horă mă 'ndes, mă 'ndes,
«Şi 'n argea (războiu) nu ştiu să ţes.
«La horă mă 'ndes mereu,
«Dar la furcă prea mi-i greu».
(Din popor).

Trăim vremuri foarte grele. Nevoile ne copleşesc pe zi ce trece. Privim cerul, dela care mai aşteptăm izbăvirea.

Războiul cel mare a clătinat din temelii toate ţările, a sdruncinat toate sufletele, a amestecat aluatul bun cu aluatul rău.

Gândul curat, dorinţa nemărginită de a împlini visul strămoşesc, «*unirea tuturor ro-*mânilor», ne-au îndemnat să ne prindem şi noi în vârtejul ameţitor al războiului, în hora aceasta a morţii.

Suntem generaţia norocoasă, care, văzând împlinit visul «*de a cărui jale au răposat şi moşii şi strămoşii*», putem să zicem, ca odinioară bătrânul Simion, cel ce a primit în templu pe pruncul Iisus: «*Acum slobozeşte pe robul tău, Stă-pâne.....*»

S'a limpezit cerul. Nourii războiului s'au dat în lături la ivirea soarelui păcii şi, la lumina lui, am început să însemnăm pe răboj, una câte una, pierderile neamului: atâtea şi atâtea sute de mii de morţi, case pustiite, văduve, orfani, rosturi de viaţă obstească stricate.

Am plătit scump, un bun scump, care a meritat preţul. Ne trebuie acum cuminţenie, trebuie să gospodărim din răsputeri, spre a împlini ceea ce am pierdut.

* * *

Fericiţii întorşi la vetrele lor, la gospodăriile sdruncinate de vitregia duşmană, s'au simţit la răspântii de drum: Pe care drum s'apuce? Boi la jug, nu; car, nu; grâu de semănat, nu. Şi-au pornit la drum în voia întâmplării.

Iată apoi şi nenorocirea slăbirii leului nostru. De unde înainte abia putea încherba omul 20-30 lei, dar erau lei în putere, munca îi e răsplătită acum cu 200-300 de lei, dar lipsiţi de putere: *număr mare, valoare mică.* Şi omul e încurcat în socotelile lui. Altă dată, cum punea mâna pe rodul muncii lui, fuga la dugheana orăşanului şi, în pripă, cumpăra cele ce-i lipseau: pânză eftină pentru cămaşă, ciorapi, stambă, toate eftine. Acum timpurile nu mai sunt iertătoare în nevoile bietului om. Belşugul de bani slabi l-a cam zăpăcit. Nu ştie nici odată cât dă şi cât îi va mai rămâne în pungă. Toate-s scumpe. Obiceiul de altă dată, al cumpărăturilor, tot a rămas: rodul muncii se duce la dugheană, în loc să înoade românul obiceiul de dinaintea războiului, cu greutatea vremilor de azi şi să înceapă iarăşi frumuseţea lucrului gospodăresc: sămănarea inului şi a cânepii, creşterea oilor, ş. a. m. d.

De unde înainte nu se găsea gospodar fără să aibe la casa lui 20—30 oi, azi doar pe ici pe colo — nu vorbesc de bacii de la munte — mai sunt sămânate câmpurile cu pâlcurile oilor. De aci, scumpetea lânii, împuţinarea scoarţelor. Ţăranul — fata ţăranului mai bine zis — nu mai poartă ciorap sănătos şi trainic de lână, ci ciorapul eftin şi puţin trainic din dugheană.

Asta se întâmplă cu toată munca şi gospodăria dela ţară.

Unde mai sunt frumoasele şezători de lucru ale săteanului în timpul iernii, din cari ieşea măestria portului românesc!... Cu durere vedem că, mai în toate părţile, frumosului port naţional i-a luat locul un port pocit, străin, fără gust, care nu-i al nostru, nici al strămoşilor noştri.

Vor zice mulţi, că e mai eftin. Da, dar e fără trăinicie şi ieşit din nesocotinţa noastră....

Intreaga familie a ţăranului nostru s'a schimbat, în aceşti puţini ani de după războiu, încât n'o mai cunoşti. Ne având mai multă pricepere, vezi, de cele mai multe ori, fiinţe omeneşti înzorzonate ca păpuşile de bâlci. — Şi asta după greutatea pungii celui ce stă în capul familiei: cu cât ţăranul e mai avut, cu atât mai mult maimuţăria creşte în casa lui. Aşa a venit furia asta a îmbrăcatului cu panglicărie eftină şi de prost gust, a pantofilor de lac cu tocuri înalte, a galbinilor dela gâtul ţărancelor, *a luxului la sate,* care nu e lux, ci bătaie de joc de tot ce e frumos şi bun, e sărăcia pungii şi vrăşmaşul de moarte al muncii cinstite.

Zilele şi serile de iarnă scoteau la iveală împletiri şi cusături măestre de altiţe şi covoare, cari făceau zestrea nepreţuită a miresei. Astăzi bunelor obiceiuri strămoşeşti le-au luat locul maimuţăria şi lenea. De câte ori ţăranul nu e silit să-şi vândă bucăţica dela gură, spre a face gustul fetei, cumpărându-i panglici, mărgele colorate, ciorapi de mătase, pantofi de lac, rochii ce par atârnate pe sperietoarea de ciori din popuşoiu, în loc să-şi îmbrace fata în portul strămoşilor, atât de mult cântat de cântăreţii neamului şi atât de plăcut străinilor!

Aţi privit vreodată mulţimea adunată în jurul lăutarilor în zile de sărbătoare? Nu v'a izbit îmbrăcămintea caraghioasă a tineretului nostru?

Inzorzonarea e în mare cinste şi schimonosirea portului amărăşte sufletele tuturor celor cari îşi iubesc neamul.

Luxul la sate a venit nechemat, întâi cu stămburile şi panglicele marchitanilor, pentru mici împliniri de îmbrăcăminte. Azi maimuţăreala l-a pus în mare cinste, şi el a crescut încât ameninţă să mănânce toată chivernisirea satelor.

Fata tânăra de azi poate să zică, fără să mintă:

«La horă mă 'ndes, mă 'ndes
«Şi 'n argea (războiu) nu ştiu să ţes.
«La horă mă 'ndes mereu,
«Dar la furcă prea mi-i greu».

Răul dăinuieşte, întinzându-se ca pecingenea.

Pierdem frumuseţea portului românesc şi ajutăm la sărăcirea Statului, la slăbănogirea leului nostru, plătind dăjdii mari străinătăţii spre a ne trimete panglicăria şi zorzoanele cu cari ţine să se împodobească tinerimea de astăzi a neamului nostru. Străbunicile şi răstrăbunicile noastre s'or fi prăpădind de râs şi de plâns, în lumea dreptilor în care se găsesc, văzând, de-acolo, ce e azi în gospodăriile noastre, în locul frumoaselor datine şi obiceiuri pe cari le-au lăsat moştenire strănepoatelor şi răstrănepoatelor lor.

Inzorzonarea şi spoiala nu sunt dovezi de civilizaţie.

* * *

Voi, cei cari vă îngrijiţi de neamul acesta, voi, luminători ai satelor — preoţi şi învăţători —, spuneţi poporului prin *vorba* şi *fapta* voastră, ce primejdie ne pândeşte, cât de adâncă e prapăstia care stă deschisă să înghită, pe lângă frumuseţile de împodobire ale trecutului şi agoniseala din zilele de trudă, muncită sub arşiţa soarelui.

La muncă! Timpul nu e pierdut! Semănaţi putere de judecată sănătoasă; şi pe ogorul muncii voastre va începe să crească înţelepciune.

Omul sfinţeşte locul.

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Părerile lui Tolstoi
asupra
mişcării feministe

O revistă franceză, de curând apărută, *La revue des vivants* (Revista celor în viaţă), publică o operă inedită de Tolstoi, întitulată *Eva,* care este un şir de note asupra femeilor, datând cam de pe la 1900.

Marele scriitor rus se arată în această lucrare, dacă nu misogin, în tot cazul puţin îndulgent în ce priveşte o anumită formă de feminism, aceea care tinde să reclame pentru femeie libertatea de a trăi ca bărbaţii.

Pentru Tolstoi, femeile se deosebesc de bărbaţi nu numai fiziologiceşte, dar prin toate facultăţile lor, aşa în cît, dacă vor să se perfecţioneze, trebuie să se desvolte în propria lor direcţie. Tolstoi adaogă, că nu ştie de loc care poate fi această direcţie. Ca şi el, femeile nu ştiu nimic. Tot ceea ce ştie este că direcţia aceasta nu e aceeaşi, în care merg în chip firesc bărbaţii. «*Greşala feministelor* — zice el — *consistă în a voi să facă tot ceea ce fac bărbaţii*».

Tolstoi are şi alte graţiozităţi pentru femei. De pildă: «*Femeile, ca şi copiii, mint fără să-şi dea seamă*»; sau: «*Femeile n'au decât două sentimente: dragoste de băr-bat şi dragoste de copiii; tot restul este cerebral*».

In realitate, Tolstoi profesează asupra femeii o părere de ascet; ea e pentru el izvorul păcatului. El n'are pentru ea decât stimă mediocră şi nu'i pare de loc perfectibilă.

RĂSPÂNDIŢI
„CULTURA POPORULUI“
PRETUTINDENI

A 30-a ANIVERSARE A MORŢII scriitorului bulgar ALECU CONSTANTINOV

Fost fruntaş al literaturii bulgare, prin talentul lui remarcabil, prin humorul lui sănătos şi corosiv, prin sinceritatea vădită totdeauna ca om şi ca scriitor, Alecu Constantînov a lăsat contemporanilor săi amintiri frumoase, iar urmaşilor pilda unei cariere desăvârşit definită şi realizată, aşa cum o cerea viaţa naţională şi literară a Bulgariei de acum 30—40 de ani. Opera lui literară, înfăţişată caracteristic, prin al său «*Bai Ganciu*», operă sinceră, obiectivă şi necesar biciuitoare, cu întenţia de a corija, — cunoscută şi la noi —, sintetizează o epocă, un moment, din evoluţia sufletească a poporului bulgar. Alecu Constantinov a murit, dar opera lui, prin meritele ei, prin caracterul ei corectiv, — bulgarii vor şi se străduiesc să se ridice spre o desăvârşită civilizaţie —, va trăi vreme îndelungată.

Cu prilejul acestei a 30-a aniversări a morţii lui Alecu Constantinov, profesorul Arnaudov a publicat asupra regretatului scriitor un documentat studiu critic. *Uniunea scriitorilor bulgari* a făcut, la rându-i, să apară o foaie literară, consacrată amintirii scriitorului preţuit, cuprinzând articole datorite defunctului dr. P. Krenzlev, profesorilor Arnaudov, A. Zlatorov şi Boev, d-lor P. Rosen, Ludmil Stoianov, Nicolae Atanov, şi portretul aceluia a cărui amintire e sărbătorită.

E o nouă dovadă a felului cum vecinii noştri, bulgarii, înţeleg să-şi preţuiască oamenii de seamă pe cari îi au.

Un popor, conştient de însemnătatea sa, se preţuieşte pe sine însuşi, cinstind ceea ce are mai distins, mai reprezentativ.

EM. ŞURCU

Trebuie să faci, sau să spui lucruri cari preţuesc mai mult de cât tăcerea. Aruncă mai bine o piatră la întâmplare, de cât o vorbă de prisos şi nefolositoare. Nu spune puţin în vorbe multe, ci, dimpotrivă, caută ca în vorbe puţine să spui mult.

PYTHAGORA

O sărbătoare a solidarităţii cooperatiste

Prilejuri, cari încep a se înmulţi.

Mişcarea cooperativă de la noi trecând, cu foarte multe dintre unităţile ce o alcătuiesc, peste un sfert de veac de existenţă, multe dintre unităţile ei ţin să sărbătorească această mărturie a împuternicirii simţului de solidaritate, vădită pe meleagurile noastre româneşti.

La 13 Iunie crt., s'au împlinit 25 de ani dela înfiinţarea băncii populare «Regina Elisabeta» din com. Priboieni, jud. Muşcel, şi a fost atunci sărbătoare, la care au luat parte, pe lângă sătenii localnici, delegaţii băncilor din partea de Sud a judeţului şi ai celor două federale cari le întrunesc; iar ca reprezentant al Centralei băncilor populare, d. Mândricel, inspector general.

După parastasul oficiat la biserica satului, pentru pomenirea şi odihna sufletelor celor doi fruntaşi de neuitat ai cooperaţiei, Spiru Haret şi Fotin Enescu, a început festivitatea, într'una din sălile şcoalei de băeţi.

Preşedintele băncii, d. C. A. Popescu, învăţător, a rostit o însufleţită cuvântare, arătând mersul băncii în cei 25 de ani, greutăţile îmtâmpinate şi nădejdile pe cari membrii acestei înjghebări cooperative le nutresc pentru viitor.

Au mai vorbit d-nii: N. Cristescu, pr. I. Dumitrăchescu, I. Marinescu, O. Sachelarie, Gh. Cârstocea şi Teodor Nicolau-Priboceni, cari au arătat stăruinţa, cinstea şi munca priceputâ, depusă de preşedintelui băncii, d. C. A. Popescu, dela înfiinţarea aşezământului până acum. Cei de faţă au semnat apoi actul comemorativ.

Cooperatorii prezenţi şi membrii băncii au luat masa în comun. După masă, în curtea şcoalei, s'a încins o horă voioasă şi frumoasă.

Cooperaţia sătească, ori cât de slabă este ea şi încă ori cât de bântuită de pricini de slăbiciuni, ce u'au ce căuta în cuprinsul ei de viaţă, dovedeşte mereu că ea singură este în stare să înfrăţească, rodnic, oameni de toate vârstele şi de toate credinţele politice, cum nu-i poate înfrăţi nici o doctrină din lume.

I. Ş.-C.

CÂINELE SATULUI

O zicătoare românească grăieşte cu mult tâlc, că e sat fără câini, acolo unde oamenii răi pot merge în voe şi face ce vor. Dar nu numai oamenii răi pot face aceasta, ci şi oamenii buni, dar nepricepuţi. Drept aceia, îi trebuiesc satului păzitori, câini, cari să-l apere de cel rău.

Dar ce rău macină satele noastre? Răul cel mai de spaimă este neştiinţa de carte, căci ea l-apropie pe om de dobitoace, uneori chiar de fiare; îl face adică rob patimilor, spre pierzania lui însuşi.

Neştiinţa duce pe om la beţie, pentrucă nu-l face stăpân pe firea lui. Neştiinţa îl îndeamnă să fugă de doftori, pentrucă nu-i dă încrederea în puterea leacurilor doftoriceşti. Neştiinţa îi zăpăceşte minţile la necazuri şi-i porunceşte să-şi răpună aproapele, când acesta îi stă piedică în drum. Patimile, ura, îngâmfarea nemăsurată se plimbă slobode printre oameni, ca şi oamenii răi într'un sat fără câini.

Dar cine e vrednic să fie câinele satului, credincios până la încăpăţânare, dârz şi neîndemplecat în păzirea bunelor rânduieli?

Câinele satului e învăţătorul, care-şi face cu pricepere datoria, nu numai ca oficialitate în timpul şcoalei, ci şi în afară de şcoală, ca îndrumător şi cetăţean. El păzeşte satul de necazurile ce le poartă după ea neştiinţa de carte.

Câinele satului e preotul, care, când şi dacă îşi face cu sfinţenie datoria de slujitor al altarului, păzeşte pe săteni de ispita sectelor, adică a credinţelor rătăcite, al căror rost este să încurce minţile oamenilor, în folosul aspiraţiilor străine Neamului românesc.

Câinele satului este doftorul, care se sârguieşte să convingă pe sătean, că primejdia boalelor vine din aceea, că acesta nu prea vrea să trăiască omeneşte, ca să-şi apere viaţa de necazurile trupeşti.

Câinele satului este judecătorul, care nu se mărgineşte la judecarea pricinilor, ci se mai străduieşte să împiedice tărăşeniile dintre oameni, atunci când oamenii se pot împăca şi fără procese.

Câinele satului este oricare cărturar sau om de ispravă bună, care se gândeşte să dea şi chiar dă sfaturi folositoare sătenilor, cum să-şi facă traiul mai bun, iar pe ei să se facă mai folositori ţării.

Câinele satului, în înţelesul cel bun al cuvântului, este apostolul, care se jertfeşte pentru binele obştesc, căci el luptă prin aceasta ca patimile, boalele, urâciunile sociale să nu se plimbe printre oameni, ca oamenii răi printr'un sat fără câini.

L. I.

Succesele unui artist român la Roma

Revista *Meridano* publică un articol al distinsului critic de artă Pietro Scarpo, despre talentatul pictor-sculptor român *Vasile Anghel.* Spune Pietro Scarpo, despre compatriotul nostru, că purcede din părinţi ţărani şi că, la vârsta de 14 ani, a plecat la Bucureşti, unde, urmând cursurile Şcoalei de arte frumoase, a fost premiat după trei ani. Vasile Anghel a făcut războiul în unitatea d-lui gen. Mărgineanu, unde a putut prinde mai multe motive, depuse azi la Muzeul din Mărăşti. La 1920, acest distins artist român deschide o expoziţie la Bucureşti, foarte elogios apreciată, după închiderea căreia se duce la Roma; acolo studiază mult şi e remarcat pentru lucrările sale pline de însufleţire, mai cu seamă pentru vederile sub efect de noapte, în cari artistul excelează.

Scarpo vorbeşte nu numai despre pânzele lui Anghel, cari sunt călduros primite în Italia; compatriotul nostru se ocupă şi cu pictura de vitralii, în care a creiat lucrări foarte apreciate, între altele «*Primăvara*» şi «*Chipul lui Mussolini*». Vasile Anghel e neîntrecut în compoziţia sticlelor culorate şi succesul lui este bine văzut şi de oficialitatea italiană.

«Voinţa de a progresa mereu—zice criticul italian—este o trebuinţă pentru talentatul român, care ştie că are viitorul asigurat, un viitor dintre cele mai promiţătoare.»

Unul dintre cei mai învăţaţi oameni, pe cari i-a avut Franţa până spre sfârşitul veacului trecut, Emil Littré, spunea adeseori: «Datoria de căpetenie a oricărui om, care 'şi dă seama de rostul «său în lume, este să se instruiască neîncetat şi să instruiască «şi pe alţii».

LEGENDA FLORILOR DE TRANDAFIR

De mult, de mult, se povesteşte, că'ntr'o ţara depărtată,
Trei feciori cu-a lor măicuţă, feriţi, trăiau,-odată—.
Pe feciorul cel mai mare îl chema frumos Mihai
Şi era voinic şi iute, cum e fulgerul în Mai;
Mijlociul era mândru şi-i ziceau, cu toţi, Marin,
Iară pe cel mic şi fraged, lumea îl numise Crin.
Şi erau frumoşi feciorii şi viteji ca o furtună,
Dar cu inima duioasă, cum e fapta cea mai bună.
Şi măicuţa lor bătrână eră tot mai fericită,
De feciorii ei cei mândri, dezmierdată şi iubită.
Când... într'un amurg văratec liniştea fu turburată:
Goarna răsună în ţară şi mulţimii adunată
Îi vesti poruncă mare: toţi feciorii să alerge
Ca să-şi apere moşia, libertatea şi pe rege.
Pâlcuri, pâlcuri, toţi feciorii o porniră la hotare.
Şi era senină ziua... de pe cer, bătrânul soare
Aur sfânt ningea în plete, ca o binecuvântare.

. . . . . .

Apoi zile lungi trecură, zile fără de sfârşit...
Şi târziu află bătrâna, că feciorii i-au murit,
Ca vitejii Feţi frumoşi, într'o luptă înverşunată,
Cele trei odrasle mândre îi pieriseră deodată.
Cine-ar mai putea să spună ce-a simţit măicuţa lor,
Când îşi îneca în lacrămi şi iubirea şi al ei dor...
In genunchi cerşea bătrâna, pe nebuna-i disperare
Dumnezeu s'aştearnă moartea, sau un strop de alinare.
Dar târziu sărmana mamă, cu puterile sfârşite,
Înţelese tot sublimul jertfei fiinţelor iubite
Şi'o porni sdrobită 'n lume, mai bătrână ca ori când,
Stăpânită fiind, sărmana, de îndemnul unui gând:
Ea voia, ca înainte de-a porni dintre cei vii,
Să găsească doar mormântul unde-i dorm cei trei copii.

. . . . . .

Eră'n zori, când ea ajunse în al morţii loc sfinţit...
Strălucind, din geana zării, soarele a răsărit.
Păsărele 'n mii de glasuri, vesel, ciripeau în soare,
S'auzea, prin lunci tăcute, murmur tainic de isvoare,
Iar măicuţa 'ndurerată fie ce mormânt privea
Şi'n mulţimea lor, sărmana, pe-ale ei le căuta.
Iar ca semn pe movilite nici'o cruce nu era,
Nici un nume să-i arate pe cei morţi cum îi chema,
Şi plângând cu disperare ea pe rând îmbrăţişa
Fie ce mormânt, căci, poate, era cel ce-l căuta,
Dar pe-o mică movilită, ce părea mai depărtată,
Trei flori mari de trandafir răsăriseră deodată.
Roşie ca focul una, galbenă era a doua,
Iar a treia era albă şi curată, cum e roua.
S'atunci înţelese mama că, de mila ei, Prea Sfântul,
Săvârşi minunea, care îi descoperi mormântul,
Şi aceste flori frumoase, copilaşii ci erau
Şi culorile, prea bine, cu-al lor suflet semănau:
Floarea roşie, desigur, era scumpul ei Mihai
Cel inflăcărat şi iute cum e fulgerul de Mai.
Floarea galbenă, pe semne, era mândră ca Marin,
Iar cea albă, prea curată, cum era dulcele Crin.
Cu nestăpânită grabă, florile le sărută
Şi pe glia 'nsângerată, suspinând, ea se culcă;
Iară florile frumoase peste ea au nins petale,
Dându-i astfel scumpei mame ultima îmbrăţişare.

NORETTA STRATULATIV

SOLEMNITATEA TRANSPORTĂRII

osemintelor a 120 de eroi italieni, dela Arad la Bucureşti

Potrivit unei înţelegeri româno-italiene, societatea «*Cultul eroilor*», secţia Arad, a desgropat osemintele celor 120 de eroi italieni, îngropate în cimitirul militar din Micalaca, şi le-a depus în 120 de sicrie.

Sicriile au fost depuse apoi în biserica din cetate, acoperite cu drapele italiene şi cu numeroase jerbe de flori; iar în dimineaţa zilei de 16 Iunie, au fost pornite spre Bucureşti, unde au fost aşezate în Mausoleul militar italian.

Solemnitatea transportului osemintelor eroilor italieni s'a făcut cu un fast deosebit.

La orele 10 jum. dim., în ziua arătată, se găseau în cetate toate autorităţile civile şi militare, în frunte cu d. general I. Prodan, comandantul Diviziei I-a cavalerie şi colonel Lauger, prefectul judeţului. Delegatul Italiei a fost d. căpitan Vetturio Vespasiani dela Legaţia italiană. Onorurile militare au fost date de unităţile militare din Arad. După oficierea serviciului divin, sicriile au fost depuse în cinci care funebre, împodobite cu flori şi drapele româno-italiene. Armata a dat onorul şi muzicile militare au intonat imnuri naţionale.

S'a format apoi cortegiul, în ordinea următoare: plutonul recruţilor din oraş, muzica militară şi coroanele, Prefectura judeţului, societatea «*Cultul eroilor*», ofiţerii, comandantul Diviziei I-a cavalerie, Primăria oraşului, invalizii de război şi colonia italiană, corul bisericii catolice, carele funebre, autorităţile civilo-militare, un batalion din Regimentul 93 infanterie, un escadron din Regimentul I-iu roşiori cu stindard, două companii din Regimentul 4 grăniceri şi o baterie din Regimentul de artilerie călăreaţă. Comandantul parăzii a fost d. col. Mardan din Regimentul 93 infanterie.

Cortegiul, astfel format, a parcurs străzile: Bucur, Avram Iancu, Regina Maria, Regele Ferdinand şi Bihorului până la gară, unde sicriile au fost depuse în trei vagoane, în sunetele onorului dat de muzica militară a Regimentului 93 infanterie.

In urmă, a vorbit d. colonel C. Cica din Regimentul I-iu roşiori, căruia i-a răspuns d. căpitan Vetturio Vespasiani, delegatul Italiei.

Cu trenul de 14.55, vagoanele au luat drumul spre Bucureşti, unde, primite de asemenea cu solemnitatea cuvenită, au fost depuse, cum am spus, în Mausoleul militar italian.

BASARABIA CULTURALĂ

DIN BALŢI

In 1919, un grup de intelectuali, alcătuit din elemente din toate colţurile României, aflate la Bălţi, a pus bazele unei societăţi, menite să organizeze un institut pentru copiii sătenilor din judeţul acesta. Astfel a luat fiinţă societatea culturală «*Vatra şcoalei*». Prin subscripţii şi ajutoare dela particulari, a fost înfiinţat, mai târziu, institutul «*Vatra şcoalei*» din Bălţi, cu scopul arătat.

Societatea aceasta are, azi, un local, în care se adăpostesc peste 50 de copii de ţărani. Localul este amenajat în chip cât se poate de higienic: cuprinde câteva dormitoare mari şi luminoase, în cari paturi curate şi mese pentru studiu strălucesc de curăţenie; iar sălile de mâncare şi celelalte încăperi sunt, de asemenea, întreţinute exemplar.

Este nevoie, ca astfel de institute să se înfiinţeze în fiecare judeţ; ar putea deveni în viitor, adevărate pepiniere pentru creştere de oameni desăvârşiţi, în cari odraslele sătenilor ar căuta, cu toată inima, adăpost şi lumină.

DIN SOROCA

In gazeta aceasta, am relatat, de mai multe ori, truda unui mănunchiu de intelectuali din localitate de a da viaţă unei societăţi culturale.

Imediat după unire, a şi fost înfiinţată societatea culturală «*Murmurul Nistrului*», sub preşedinţia d-lui Silviu Bărgăuanu, directorul Şcoalei normale. Societatea aceasta organiza, în fiecare Duminică, matinee culturale, unde intelectualii din Soroca ţineau diferite conferinţe.

Din cauza lipsei de sprijin însă şi a greutăţilor prea mari, activitatea lăudabilă a societăţii a trebuit să înceteze.

Acum doi ani, s'au pus din nou bazele unei alte societăţi culturale, înfiinţându-se un «*Ateneu popular*», care a trecut sub auspiciile «Fundaţiei culturale Principele Carol».

Noua societate a închiriat localul cinematografului «*Palace*», unde a instalat un cinematograf şi, în afară de rularea filmelor educative, face, în fiecare sărbătoare, o conferinţă, urmată de diferite producţii artistice.

Pe lângă această societate s'a format şi o orhestră simfonică, foarte bună, care dă concerte în toate comunele mari din judeţ. Nu de mult, orhestra a dat un concert simfonic «închinat lui Bethoven».

Actualmente acest «*Ateneu popular*» are un frumos inventar şi un mic fond de rezervă.

O altă societate culturală, care fiinţează în comuna Floreşti, aduce de asemenea mari foloase culturii. Ea are local propriu, bibliotecă şi cor. In fiecare Duminică se ţin, prin îngrijirea ei, conferinţe populare, la cari ia parte un număr destul de mare de auditori, din împrejurimi.

DIN UNGHENI

Mai mulţi oameni, vrednici de fapte bune, în frunte cu d. căpitan Iancu Bocan, comandantul garnizoanei din Ungheni-Bălţi, au luat iniţiativa infiinţării, în localitate, a unei secţiuni a societăţii «*Cultul patriei*».

Acum câteva zile s'au pus bazele acestei secţiuni, şi adunarea generală a membrilor a ales comitetul de conducere, alcătuit astfel: d. Miltiade Gazi, maior în rezervă şi avocat, preşedinte, d. Şerban Cassetti, magistrat, şi căpitan Bocan, vicepreşedinţi, d. Mihail Mitache, jude, secretar, iar d. N. Popescu, dirigintele Oficiului telegrafo-poştal, casier.

C. URSULEAC

ŞTIRI DIN BĂLŢI

Vizita d-lui general Petala. Zilele acestea a fost în localitate d-l general Petala, inspector general de armată. D-sa, inspectând Divizia a 14-a, comandată de d-l general Constantinov, a rămas foarte mulţumit de starea în care a găsit, sub toate raporturile, unităţile diviziei.

In oraş, d-l general Petala a vizitat expoziţia de lucru manual a Şcoalei normale, unde a admirat şi lăudat lucrările expuse.

In onoarea d-sale, la Regimentul 6 Roşiori, s'a dat un banchet, la care au luat parte, pe lângă ofiţerii superiori ai diviziei, d. maior Berescu, prefectul judeţului, d. Palamaru, directorul Şcoalei comerciale din localitate, d. Cazacu, directorul Şcoalei normale, d. Fală, fost senator, d. C. Ursuleac, din partea presei, etc., etc.

Sfinţirea unei monăstiri. — Zilele trecute, la un kilometru de staţia Corneşti, în judeţul acesta, s'a făcut, cu impunătoare solemnitate, inaugurarea şi sfinţirea nouei monăstiri şi biserici, construite pe un loc pitoresc în pădurea Corneşti. Monăstirea a fost intemeiată din iniţiativa episcopului Visarion al Hotinului şi construită cu stăruinţa arhimandritului Ghenadie, prin daniile populaţiei judeţului. La construcţie au luat parte şi călugării monăstirii, precum şi locuitorii din împrejurimi, cari au dat munca lor gratuit. Toată clădirea bisericii a costat la un milion de lei. La solemnitate au luat parte numeroasa preoţime din împrejurimi, şi peste cinci mii de mireni din satele judeţului.

Cerere de alipire la Judeţul Bălţi.— Locuitorii Tg. Pârliţi din jud. Iaşi, cari până la 1926 ţineau de jud. Bălţi şi-au fost trecuţi prin unificarea administrativă la jud. Iaşi, au cerut ca oraşul să fie realipit judeţului Bălţi. Locuitorii respectivi motivează această cerere, prin împrejurarea că este mai mică distanţă de la târgul lor spre Bălţi, decât spre Iaşi.

Serbare. — In comuna Slobozia-Bălţi a fost o frumoasă serbare bisericească, organizată de preotul Nicodem Petranici, parohul comunei, cu prilejul şedinţei subcercului pastoral. De dimineaţă, în faţa unei numeroase asistenţe de mireni de-ai comunei, s'a oficiat slujba bisericească de către toţi preoţii subcercului. A dat răspunsuri frumosul cor al căminului cultural «Pr. Mateevici» din această comună, sub conducerea inimosului dirijor, părintele diacon Popovici Grigorie. Dintre preoţii subcercului, părintele protopop Vl. Dimitriu, părintele Petranici şi alţii au ţinut predici despre «Puterea rugăciunii în biserică», despre «Pocăinţa, pronie dumnezeiască», despre «Sectele religioase», despre «Creşterea creştinească a copiilor», etc.

Copiilor absolvenţi ai şcoalei primare din localitate, li s'au împărţit, după slujbă, cărţi, evanghelii şi cruciuliţe.

După slujba bisericească, a urmat o şedinţă şi în localul şcoalei primare. S'au ţinut, în acelaş fel: conferinţe-predici, coruri bisericeşti şi naţionale.

CORESP.

O bună gazetă culturală este o şcoală, pe care orice om simţit trebuie s'o cerceteze.

DIN BUZENI (BOTOŞANI)

Hramul Monăstirii Agafton. — In ziua de Duminica Rusaliilor, Monăstirea de maici Agafton şi-a sărbătorit hramul.

Serviciul religios a fost oficiat de s. sa pr. Alex. I. Simionescu, protoereul judeţului, ajutat fiind de un sobor de preoţi, şi anume de arhimandritul Meletie Nicuţă, arhimandrit Nifon Ioniţă, superiorul Monăstirei Vorona, arhimandritul Teoctist Stupeanu, dela Mitropolia din Iaşi, şi de ieromonalii: Damaschin Gafencu şi Ghenadie Verenciuc.

La această sărbătoare a luat parte un mare număr de credincioşi.

Răspunsurile liturghiei au fost date de corul monăstirii format din maici şi condus de d. D. Ionescu. A urmat predica părintelui Simionescu, despre: «Pogorârea Sf. Duh».

Această zi fiind o zi de speranţă pentru tuberculoşi, s'a adunat o frumoasă sumă, destinată asistenţei lor.

Monăstirea se află la o distanţă de vreo 8-9 km. de Botoşani, aşezată într'una dintre cele mai pitoreşti poziţii ale regiunii. Localitatea e bine reputată şi ca staţiune climaterică.

Ziua de 12 Iunie fiind o zi de petrecere, veselia s'a întins prin pădurea învecinată, unde, cu mese întinse, cu lăutari, pe iarbă verde, vizitatorii au sărbătorit cu deosebită cinstire ziua şi hramul monăstirii. Lumea s'a împărţit în două tabere: cea burgheză şi a poporului, petrecând fiecare în felul său.

Serbări. — In ziua de 26 Iunie a. c., şcoala din Orăşeni, al cărei director e d. învăţător D. Petcu, va da o serbare de sfârşit de an şcolar; iar seara va fi un bal popular.

Expoziţie. — In aceeaşi zi, atelierul de ţesătorie, de pe lângă şcoala din Orăşeni, aflat sub conducerea maicii Tavefta Coran, va expune lucrurile executate în cursul anului.

M. GH. BĂLAN

LACUL MAGIORE-PORTUL CONSTANŢA
IN 10 ORE

Deunăzi, a sosit în portul Constanţa hidroavionul *Savoya*, pilotat de aviatorul italian Passsalivo, având pe bord pe un renumit tehnician, Remo Palazzo, şi pe mecanicul Luigi Berttolozzi. Indrăzneţii aviatori au izbutit să execute raidul Lacul Magiore—Constanţa în zece ore.

Intru întâmpinare le-au ieşit consulul Italiei, preşedintele coloniei italiene, directorul societăţii de transport «Getta», comandantul grupului nostru de hidroavioane şi multă lume din localitate.

Aviatorii au pornit dela lacul Magiore (Italia) la ora 4 dim. şi au sosit la Constanţa la ora 4 d. a., străbătând 2400 km., în 10 ore fără 10 minute, calea Triest-Lublina-Belgrad-Porţile de fier-Ostrov, pe vreme favorabilă, afară de parcursul ţării noastre.

Savoya ţine de tipul *Santa Maria* al lui Depinedo şi are motorul *Asso* de 550 h. p. In aşteptarea comisiei de recepţie —acest hidro-avion este comandat de guvernul nostru— a fost dat un banchet în cinstea aviatorilor italieni.

INFORMAŢII

Preocupări princiare. — A. S. R. Principesa Ileana se ocupă foarte de aproape de chestiunea reorganizării spitalelor armatei.

Chestiunea optanţilor unguri, venită numai în discuţie privată înaintea comitetului, la Conferinţa internaţională a muncii, dela Geneva, a dat prilej reprezentantului nostru, d-lui Titulescu, să atragă atenţia consiliului asupra gravităţii internaţionale ce-o prezintă, pentru pacea socială a Europei, punerea din nou în discuţie a reformei agrare de la noi şi asupra faptului că Rămânia nu va executa nici odată hotărârile Tribunalului mixt, dacă vor fi numiţi noui judecători. Chestiunea a fost amânată pentru sesiunea din Septembrie.

O comemorare tristă. — La 15 Iunie s'au împlinit 38 de ani dela moartea marelui, dar nefericitului nostru cântăreţ, Mihail Eminescu.

Se ştie că, la 15 Iunie 1889, genialul poet a murit, la Ospiciul Şuţu, şi a fost înmormântat la 17 Iunie, la cimitirul Belu. Coincidenţă ciudată: în acelaş an, pe la începutul lui August, a murit la Monăstirea Văratec, din Piatra-Neamţ, poeta Veronica Micle, prietena intimă a poetului; iar prin luna Octombrie, acelaş an, a murit şi sora lui, Enrieta Eminovici.

Exhumarea unor oseminte de eroi.— Comitetul central al socieiăţii «Cultul eroilor» (fostă „Mormintele eroilor") va începe, la 25 Iulie, exhumarea osemintelor celor 900 eroi, înmormântate în cimitirul dela spatele cazărmii Regimentului 32 infanterie din Ploeşti, şi trecerea lor în cimitirul de onoare al Rudului din acelaş oraş.

Ziua cooperaţiei — această zi de manifestare simultană a credinţei tuturor organizaţiilor cooperatiste din lume în menirea şi puterea cooperaţiei — care urma să fie serbată' şi la noi, la 3 Iulie, va fi serbată mai târziu, la o dată ce se va fixa după alegerile pentru Parlament.

Despre această serbare vom mai vorbi, mai înainte ca ea să fie definitiv hotărîtă. E de dorit să-i fie înţeleasă însemnătatea de către toate organizaţiile noastre cooperative şi să fie organizată în cel mai inteligent chip demonstrativ.

O expoziţie de aviaţie la noi. —*Asociaţia română pentru propaganda aviaţiei* a organizat o mare expoziţie în *Parcul Carol* din Capitală. Sunt expuse toate piesele din care e alcătuită maşina zburătoare, *Avionul*, şi se va putea urmări evoluţia aviaţiei, dela început până astăzi. E un bun prilej pentru marele public să cunoască rosturile stăpânirii aerului, vizitând expoziţia aceasta.

Pentru vizitatorii din provincie, căile noastre ferate au încuviinţat o reducere de 50 la sută, între 23 Iunie şi 1 August.

Serbările Eparhiei române-unite din Arad. — La 15 şi 16 ale lunei curente s'au desfăşurat, la Oradea-mare, serbările iubileului de 150 de ani al Eparhiei române-unite din partea locului. Au luat parte, la aceste serbări, S. Sa Episcopul dr. Valeriu Frenţiu, reprezentanţii eparhiei, ai confesiunilor şi instituţiunilor culturale, precum şi ninţiul papal Dolci din Bucureşti, împreună cu toate autorităţile locale şi alte personalităţi distinse, civile şi militare, din ţară. Serbările s'au încheiat printr'un banchet de 200 tacâmuri şi o reprezentaţie teatrală.

Dela românii din America.— O telegramă, primită de la New-York, săptămâna trecută, ne anunţă că ministrul nostru plenipotenţiar în State-Unite, d. Cretzeanu, s'a înapoiat de curând la reşedinţa sa, venind din vizitele pe cari le-a făcut în patrusprezece oraşe locuite de români. Pretutindeni, d-sa a fost primit cu entuziasm. Populaţia românească a făcut adevărate demonstraţii patriotice şi de devotament către Familia regală. La Indianopolis, s'au asociat, la aceste manifestaţii şi autorităţile locale. Fruntaşii oraşului au rugat pe d. ministru Cretzeanu să prezinte respectuasele lor omagii M. S. Reginei, a cărei vizită a lăsat amintiri neşterse în sufletele locuitorilor.

Numărul viitor al acestei gazete va apare la 9 Iulie, pe timpul lunilor de vacanţă fiind hotărît ca gazeta să apară, cum am mai anunţat, din două în două săptămâni.

Trecerea la creştinism a 67 de mahometani. — Duminica trecută au fost botezaţi în legea creştină ortodoxă, la biserica Târcă din Bucureşti de pe şoseaua Viilor, 67 mahometani, convertiţi la creştinism prin stăruinţa preotului D. Micşunescu.

Acest important act creştinesc a fost oficiat de I.P.S.S. Patriarhul Miron, înconjurat de întreg soborul arhieresc şi preoţesc.

Un alt jubileu şcolar. — La 29 Iunie (Sf. Petru şi Pavel), şcoala primară Nr. 1 din Telega va sărbători 70 de ani de la înfiinţarea ei.

Dimineaţa va fi un parastas pentru pomenirea învăţătorilor şi foştilor elevi morţi; iar după amiază, serbare la şcoală.

Bursă pentru studii de drept internaţional.— Curatoriul *Academiei de drept internaţional dela Haga*, întrunit la Paris, sub preşedinţia lui Ch. Lyon-Caën, decan onorar al Facultăţii de drept, de acolo, examinând lucrările trimise, a atribuit bursa destinată concurenţilor din România d-lui Radu Budişteanu, judecător supleant la Tribunalul Ilfov, pentru lucrările d-sale «*La condition juridique des minorites ethniques*» şi «*Societatea naţiunilor şi principiul suveranităţii Statelor*».

Excursii. — Comisia mixtă de escursii, de pe lângă Ministerul instrucţiunii, a aprobat societăţii «România» următoarele escursii, cari vor fi făcute în August: una în Nordul Italiei, sub conducerea d-lui V. Prisiceanu; alta în Elveţia, sub conducerea d-lui Valeriu Micu, şi o atreia escursie la Vichy, sub conducerea d-lui Adrian Corbu.

Taxarea vaselor expediate de viticultori pe căile ferate.— O nouă dispoziţie a Subsecretariatului căilor ferate stabileşte, ca vasele goale şi ambalajele, în comerţul de vinuri făcut de producători, să fie taxate potrivit tarifului special II: până la o mie kgr., după greutatea efectivă şi tariful special; iar dela o mie kgr. în sus, la greutatea corespunzătoare.

Cu privire la aplicarea legii pentru înfrânarea alcoolismului. — In Monitorul oficial a apărut Regulamentul pentru sindicalizarea fabricilor de spirt industrial, contingentarea producţiei şi vânzarea spirtului industrial.

Impositul de 1 la sută la cifra de afaceri, pentru mărfurile exportate, se percepe numai la valoarea facturii, fără adaosul taxelor vamale şi al cheltuelilor de transport, cum se procedează la import.

Pentru ştiinţa cumpărătorilor. — Odăjdiile şi stofele preoţeşti sunt scutite, la import, de impozitul pe lux.

O veche asociaţie pentru ocrotirea fetelor tinere, *Federaţia internaţională a prietenilor tinerei fete*, şi-a celebrat, la Neuchatel (Elveţia), a 50-a aniversare a înfiinţării sale.

Federaţia aceasta are astăzi grupări în 34 de ţări şi activitatea ei cuprinde supravegherea în gări, creiarea şi întreţinerea de căminuri şi de biurouri de plasare pentru fetele tinere.

Treisute de delegate, din ţările cari fac parte din federaţie, au participat la întrunirea din Neuchatel; între acestea, şi preşedinta grupării române, d-na Hurmuzescu din Bucureşti.

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi şi studenţi; 300 lei pentru băncile populare cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

Ştiri culturale, sociale, economice

din ţările vecine şi din străinătatea mai depărtată

Publicaţiile periodice la Viena.— Deşi Viena a pierdut mult din însemnătatea ei, dela război încoace, totuşi apar acolo mai multe publicaţiuni periodice astăzi, de câte apăreau pe când ea era capitala unui vast imperiu.

După statistica oficială, 1266 de ziare, reviste şi buletine se publicau la Viena în 1913. Astăzi, se editează şi se tipăresc 1395 de periodice, dintre cari 1246 în nemţeşte şi 76 în alte limbi. Dintre acestea din urmă, cel mai mare număr e în franţuzeşte; statistica respectivă socoteşte 26, dar 18 sunt jurnale de mode, editate de case de confecţiuni vieneze. In al patrulea rând vin ziarele engleze, în număr de 12, dintre cari două consacrate modei. De la război încoace, Viena a devenit un centru de emigraţiune ungurească, ukrainiană, evree şi macedoneană; aşa se explică faptul că apar acolo, acum, şase ziare în limba maghiară, pe când înainte de războiu nu exista nici unul, două în dialecte macedonene, două în ungară, unul în evreeşte, unul în spaniolă, unul în croată, unul în slovacă şi unul în armeană.

Dintre organele politice se crede (?) că sunt 25 cotidiane, 33 săptămânale şi 44 reviste lunare.

Congresul geografilor şi etnografilor slavi. — In urma hotărîrii luate în primul congres al geografilor şi etnografilor slavi, ţinut în 1923 la Praga, al doilea congres a fost în Polonia, dela 2 până la 12 Iunie anul acesta. Au luat parte, în afară de geografii şi etnografii polonezi, mulţi savanţi din toate ţările slave, o însemnată delegaţie cehoslovacă şi patru francezi, pe cari îi interesează geografia ţărilor slave, d-nii: E de Martonne, profesor la Facultatea de litere din Paris, G. Blondel, profesor la Şcoala de ştiinţe politice, Deffontaines, profesor la Universitatea liberă din Lille şi A. Fichelle, subdirector al Institutului francez Denis din Praga.

Marea originalitate a acestui congres a constat în faptul, că a fost ambulant.

Un tren special, alcătuit din vagoane cu paturi şi vagoane-restaurante, a plimbat pe congresişti prin toată Polonia, prin Katovici, Poznan, Gdinia, Varşovia, Wilna, Boryslaw, Zacopan, şi Cracovia. Şedinţele publice s'au ţinut la Varşovia, la 5 şi 6 Iunie şi la Cracovia la 12 Iunie, în adunare plenară.

Acest congres înseamnă, fără îndoială, o dată însemnată în tendinţele de apropiere ale ţărilor slave pe tărâmul ştiinţei.

Congresul higieniştilor polonezi. — Al 5-lea congres al higieniştilor polonezi va fi, anul acesta, dela 28 Iunie până la 1 Iulie. Desbaterile se vor desfăşura asupra a două chestiuni de actualitate: *organizarea comunelor autonome, din punct de vedere sanitar* şi *lupta împotriva crizei de locuinţe.*

Discuţii în ce priveşte concepţia monumentului «Victoriei», destinat Belgradului.— O polemică dârză împarte actualmente spiritele, la Belgrad, în două tabere, în privinţa monumentului «Victoriei», care e vorba să fie ridicat pe Térazié, piaţa cea mare a Belgradului.

Monumentul acesta, care e opera celebrului sculptor Mehtrovici, n'a fost ridicat până acum pentru raţiuni de pură tehnică. «Victoria» este simbolizată printr'un bărbat viguros, nud, care ţine o spadă într'o mână şi o porumbiţă a păcii în cealaltă.

Dar, nu arta lui Mehtrovici, apreciată dincolo de graniţele ţării sale, e în joc şi nici că contestă cineva admisibilitatea nudului în arta plastică. E vorba numai, că simbolul, în acest caz particular, e rău ales. Se pretinde, că acest învingător musculos ar putea prea bine fi un prea frumos simbol al puterii uriaşe a Marii-Britanii, al forţei pregătite şi disciplinate a Germaniei, dar nu al acestei firi osoase şi descărnate, mult îndurătoare, al acestei mlădieri nervoase, al acestei credinţe perzistente în destinele patriei neînvinse în mijlocul celor mai grele catastrofe, al soldatului-plugar al Serbiei, al acestui patriotizm moştenit şi firesc, ce a făcut să bată adesea inimile în piepturi pe cari suferinţele războiului le slăbise din cale afară.

O istorie a literaturii bulgare.— Am vorbit, într'un număr precedent, despre apariţia unei antologii a poeţilor bulgari în limba franceză. E vorba acum să fie publicată, în curând, o *Istorie a literaturii bulgare;* noua lucrare va fi datorită unui literat de seamă, d-lui Tzvetan Minkov.

Pentru comemorarea poetului bulgar Ivan Vazov. — Ziarele sofiote ne anunţă, că Direcţia fondurilor din Ministerul instrucţiei a avut fericita idee să împrime, artistic, un tablou care reprezintă: casa în care poetul naţional bulgar a văzut lumina zilei, casa în care el a murit în 1922 şi care a şi fost transformată în muzeu, cabinetul de lucru al poetului şi mormântul lui care se află aşezat la spatele bisericii «Sf. Sofia». Venitul rezultat din vânzarea acestui tablou va servi la sporirea fondului care poartă numele poetului.

Decorarea instituţiilor, pentru buna pregătire sufletească a elementelor pe cari le-au dat, cu prilejul războiului, apărării naţionale. Preşedintele Republicii franceze, d. Doumergue, însoţit de d-nii Painlévé şi Herriot, a remis *Crucea de războiu*, acum câtêva zile, *Şcolii normale superioare* de la Saint-Cloud.

Un titlu de glorie memorabil.

O expediţie franceză în regiunile polare. — E vorba ca peste câte va zile să porneaască, spre polul Nord, o expediţie franceză, care să străbată regiunea cu aeroplane special construite în acest scop. Expediţia e patronată de Oficiul naţional al cercetărilor ştiinţifice din Ministerul instrucţiei publice şi va dura doi ani, timp pentru care şi este aprovizionată.

FACEŢI ABONAMENTE
LA
„CULTURA POPORULUI“

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa generală că, în ziua de 21 Iulie 1927, orele 10 a. m., la primăria comunei Moftinul-mic, se va ţine licitaţie publică pentru darea în arendă a drepturilor de vânat ale comunei pe timp de 10 ani, afară de terenurile expropriate.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele oficiale, la biroul notarial.

Intrucât la acest termen nu se vor prezenta licitanţi se fixează nou termen la 31 Iulie 1927 orele 10 a. m.

Moftinul-mic, la 7 Iunie 1927.

Cosma Ioan Notar — **Moldovan Iacob** Primar

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 21 Iulie 1927, orele 14 p. m., la primăria comunei Domăneşti, se va ţine licitţia publică pentru darea în arendă a drepturilor de vânat ale comunei pe timp de 10 ani, afară de terenurile expropriate.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele oficiale, la biroul notarial Moftinul-mic.

Intrucât la acest termen nu se vor prezenta licicitanţi se fixează nou termen la 31 Iulie 1927, orele 14 p. m.

Domăneşti la 7 Iunie 1927.

Cosma Ioan Notar — **Halasz Vasile** Primar

In consecinţă

gustoasa şi mult încercata «**Veritabila Franck**»-cafea în cutii, se distinge faţă de imitaţiuni prin aceea, că eticheta este compusă din culoarea maro-albă-albastră, pe care se remarcă în special semnele tipice distinctive: **Râşniţa de cafea** şi numele «**Franck**».

«Veritabila Franck-eafea cu Râşniţa de cafea» îşi datoreşte popularitatea sa aromei sale excelente, gustului şi tăriei sale.

No. 73

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACŢIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 9 IULIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 204 Apare în fiecare Duminecă

ORDINEA ESTE ÎNCEPUTUL LEGALITĂŢII

de C. SUDEŢEANU
Docent universitar, Cluj

Ceeace toţi, cu un gând bun, aşteptăm, mai ales de la înfăptuirea României-mari, este să se înstăpânească peste tot, în treburile obşteşti, respectul legilor. In multe din aceste treburi, cei puşi să le orânduiască, să le administreze, nu sunt deprinşi să pună legea înainte de toate, căci legea e pentru toţi şi peste toţi. De aceea ne şi amărîm adesea spunând că n'avem o administraţie cinstită, fără de care lumea nu poate să fie mulţumită şi nu poate fi bună înţelegere între oameni. Totdeauna alergăm, în astă privinţă, la pilda altor ţări—zicem, mai înaintate decât noi—, amintind cum este acolo şi «iacă ce bine este acolo!» Ca şi cum *la noi* n'ar putea să tie la fel, dacă am vrea– numai să vrem! Oare şi în acele ţări, pe cari le fericim noi, a fost totdeauna la fel? Nu, firește, căci şi în ele au trebuit să se deprindă cu acele obiceiuri bune. Iar printre aceste obiceiuri bune cel dintâi este să cauţi buna rânduiala în lucruri. De altfel, chiar o vorbă de la strămoşii noştri spune minunat, că *rânduiala este sufletul lucrurilor.*

Şi nu e de mirare, dacă ne uităm de aproape. Noi ştim că uneori la noi ordinele se bat cap în cap şi se schimbă de la o zi la alta, ca şi cum legea se poate schimba. Nu doara că cei puşi să păzească legea vor ei s'o schimbe aşa şi să se abată de la ea; ci tocmai fiindcă n'au prins bine rostul frumos al rânduelii.

Aceasta n'ar fi aşa de mare pagubă, dacă n'ar fi un îndemn pentru cei mici, puşi să înfăptuiască ordinele, să lucreze la întâmplare şi cum le vine lor, neştiind de care ordin să se mai ţină. Aceasta se petrece mai ales, când se schimbă guvernele sau rânduelile cele mari ale ţării. Dar tocmai cine trebue să nu lucreze la întâmplare, acela nu respectă legile şi-şi face un obiceiu rău de a nu le respecta. Iată de ce trebuie să ne ferim.

De aceea să nu ne grăbim în judecata noastră, spunând totdeauna că românului îi place să calce legile, după care se cârmueşte. Ci mai curând, drept este de a spune că nimeni nu s'a sârguit să obişnuiască poporul nostru cu rânduiala în toate. Iar o pildă rea îi vine chiar de la şovăiala administraţiei noastre, care nu chibzueşte de la început, cum trebue să meargă trebile mai bine, pentru ca apoi să nu le tot schimbe. Atunci vom face şi noi un mare pas înainte, pe care unele popoare l-au făcut mai demult, când fiecare cetăţean îşi va cunoaşte rosturile sale, iar slujbaşii Statului îl vor sluji într'adevăr, fiind cârmuitorii şi îndrumătorii poporului. Atunci nu va mai fi atâta risipă de bani şi muncă nerodnică în administraţia ţării, când lucrurile îşi vor avea rostul lor şi se vor îndeplini fără întârziere.

Nu va mai fi nevoie să mijlocească nimeni pentru dreptul său, căci rânduială va fi pentru toţi. Nimeni nu va mai zice atunci, că slujbaşii Statutului nu-şi fac datoria, fiindcă rânduiala bine începută este învăţătoarea datoriei. Nu legalitatea ne lipseşte în administraţie, ci ordinea, pe care trebue s'o înfăptuim cu toţii. Toţi trebue să ajutăm la înfăptuirea ei, încredinţaţi fiindcă domnia ordinei este în folosul oamenilor şi în al ţării întregi. Neamul nostru se va învrednici pentru fapte din ce în ce mai mari şi va fi stăpân pe soarta sa. Aceasta s'o dorim şi să lucrăm a ajunge acolo, pentru mai marea mulţumire a noastră şi propăşirea neamului.

TESĂTOAREA

de LEONTIN ILIESCU

Regina Elisaveta a României n'a strălucit sub soare numai ca duioasă poetă, şi înterpretă a celor mai fine simţiri, sau numai ca «Mama răniţilor», pe cari i-a binecuvântat cu sufletul ei ceresc în timpul războiului Neatârnării, care a pregătit gloria de astăzi a ţării noastre, ci Camen Sylva a izbutit să fie îndemnul generos al celor mulţi de la sate spre munca, legată de tradiţie, a reînvierii artei naţionale, întemeiată pe cultul motivelor româneşti.

In acest înţeles sublim, Regina, care doarme somnul liniştei auguste la Curtea de Argeş, alături de slăvitul Rege Carol, s'a sârguit la sfaturi înţelepte către fiicele de săteni, dând fiinţă societăţii şi atelierului «*Regina Elisaveta, Ţesătoarea*», din Bucureşti.

Urmaşă vrednică, Suverana de astăzi a României n'a lăsat să piară această comoară de frumuseţi artistice şi sufleteşti, care este a «*Ţesătoarei*», şi a luat-o sub înaltu-i patronaj, dându-i şi mai mare desvoltare în zilele de după războiu.

An după an, această instituţie folosifoare neamului trimite la ţară numeroase maestre, cari fac propagandă pentru cinstirea portului românesc, alegând eleve harnice din lumea ţărăncilor şi dându-le putinţă să reînvieze străvechile vremuri, când jupâniţele şi domniţele ţării nu pregetau să s'aşeze cu mândrie înaintea războiului de ţesut.

Faima portului nostru a trecut de mult graniţele ţării, a ajuns până dincolo de ocean, răzbătând în America de Nord ca şi în cea latină, unde pitoreştile costume româneşti sunt preţuite ca podoabe şi găteli de adevărată artă, graţie frumoasei propagande ce o fac româncele noastre peste hotare.

Dar, pentru că e vorba de «*Ţesătoarea*», dator sunt să-mi spun bucuria estetică de a fi cercetat, acum câte-va zile, interesanta expoziţie de covoare, scoarţe şi cusături româneşti a elevelor acesteiş coli din str. Popa Lazăr.

D-nele Alexandrina Cantacuzino şi Berceanu pun multă inimă în conducerea superioară a acestui aşezământ. Mari laude merită însă şi directoarea atelierului «*Ţesătoarea*» din Bucureşti, d-na Adela Chiru-Nanov, văduva neuitatului prozator care a fost Ioan Chiru-Nanov, jertfit atât de tânăr şi încă plin de vigoare pe altarul Intregirii Neamului.

Văduva regretatului scriitor dirigueşte de mai mulţi ani acest institut de cultură şi de artă naţională. Minunate îmbinări şi împletituri fine de motive oltenești, muscelene, şi din toate unghiurile României mari le priveşti cu nesaţiu, pentru că, în desenul curios, în coloritul ales, în geometria atâtor linii bine trase, este interpretarea firească, sinceră, a sufletului românesc, tălmăcirea logică a spiritului şi geniului naţional.

Anul acesta, şcoala are 12 absolvente, cari vor deschide noui ateliere în satele noastre. Să nădăjduim că, mulţumită întinsei propagande ce se face pe acest tărâm şi mai ales chipului în care îşi pricepe misiunea, apostolatul, d-na Adela Chiru-Nanov, populaţia rurală se va deprinde să înbiască mai mult comorile de artă, ce ni le-au lăsat moştenire părinţii din părinţi.

CITIŢI:

In pag. a II-a:
CÂNTECUL POPULAR
de M. Vulpescu
In pag. a III-a:
DE PRIN VECINI
de V. Bilciurescu
In pag. a IV-a:
SIMFONII LUMINOASE
de Comandorul Buecholtzer

VASILE PÂRVAN

Om de înteligenţă mare, mare erudit, unul dintre fruntaşii dăscălimii noastre universitare, înzestrat cu stăruitoare putere de muncă şi cu un minunat spirit de organizare, a murit — şi a fost înmormântat la 29 Iunie — profesorul Vasile Pârvan, în floarea tinereţii, în vârstă abia de 42 de ani.

Ştiinţa românească a pierdut pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai săi, cu care se mândrea, cu drept cuvânt, peste hotarele ţării, până în centrele cele mai strălucitoare ale culturii moderne. In aulele universităţilor noastre şi în acelea ale universităţilor străine, deopotrivă la Paris, la Roma, în Germania, cuvântul lui de dascăl tâlmăcitor al trecutului, de arheolog distins, a vibrat cu prestigiul dat de marea-i autoritate ştiinţifică şi a sporit faima Neamului românesc.

«Caracteristica ştiinţei lui «istorice—spunea ministrul şcoa- «lelor, profesorul dr. C. Anghe- «lescu, în trista zi a înmormân- «tării — constă în aceea, că el «nu se mărginea şi nici nu se «perdea în mulţimea fără număr «a chestiilor de detaliu, ci ma- «terialul istoric îi servea ca ele- «ment constructiv, ca element de «asociaţie pentru a întemeia, pen- «tru a clădi sinteze. Pe funda- «mentul lui, el căuta să se înalţe «la superioare concepţii filoso- «fice. Admirabilă împerechere a «savantului cu artistul, scrisul «lui era tot atât de frumos în «formă. pe cât era de adânc «în idei.»

Dascăl generos, el era adânc iubit de tineretul universitar, căruia i-a fost călăuză fără preget, luminoasă şi pricepătoare, atât pe căile spinoase ale ştiinţei, cât şi pe cele sufleteşti.

In numeroasele lui lucrări, publicate pe puternice temeiuri de cercetări ştiinţifice, împodobind bogata lui ştiinţă cu eleganţa cuvântului lui mlădios, acest mare dispărut a pus, din belşug, îndemnuri la cunoaşterea trecutului şi la înţelegerea viitorului, chiar pentru lume neinteresată mult în cercetările istorice şi în desprinderea învăţămintelor pe cari ni le poate da trecutul.

Sentimentele prieteneşti ce-i păstrau colegii erau o permanentă mărturie a preţuirii marilor însuşiri ce desăvârşeau pe coleg.

Mare, ca om, ca inteligenţă, ca erudit, ca dascăl, ca putere de muncă, mare ca român, în simţimântele lui, în gândirea lui, în faptele lui, în toate frumoasele lui năzuinţe de înălţare a culturii naţionale şi de largă contribuţie la desăvârşirea ţării, Vasile Pârvan era una dintre marile noastre nădejdi, în vremurile de cumpănă pe cari le străbatem.

Fie-i amintirea neştearsă.

CULTURA POPORULUI

ÎNDRUMĂRILE ASOCIAŢIEI „CULTUL PATRIEI"

Pornind de la faptul, constatat şi admis de unele dintre cele mai înalte concepţii ştiinţifice şi filosofice şi mai ales de religia creştină, că naţionalismul este o doctrină imperios impusă omului pe acest pământ; şi având conştiinţa, că Neamul românesc are o preţioasă menire ca factor de civilizaţie, s'a constituit, în Ţara românească, asociaţia «*Cultul patriei*».

Această asociaţie, după cum arată însuşi numele său, îşi propune ca ţel suprem: înălţarea sentimentului patriotic până la religiozitate prin desvoltarea caracterelor, micşorarea răului prin încurajarea binelui. Ca atare, ea a purces la înfiinţarea de secţiuni şi filiale în întreaga ţară.

Dar spre a ajunge la acest suprem ţel, trebuia să plece dela însăşi legitimitatea doctrinei naţionaliste. Apoi trebuia să aibă în vedere aplicaţia acestei doctrine.

Deaceea, a făcut un apel, la care a răspuns un mare număr de personalităţi ale neamului nostru. Şi, cu avântul unei adevărate mişcări naţionale, a început aplicarea programului de activitate. Greutăţile materiale dela primele manifestări au fost împinse, prin comuna străduinţă a celor adunaţi, animaţi de hotărârea neînfrânată de a realiza frumoasele idei de bine obştesc, propovăduite sub steagul patriei.

Dat fiind înaltul său scop, în aceste vremuri, «*Cultul patriei*» a avut mare răsunet în opinia publică. Incurajarea ce 'i se vădeşte, pentru scurtul său timp de activitate, îi dă dreptul să nu se îndoiască de succesele pe cari trebuie să le aibă.

Implinindu-ne, la rândul nostru, datoria de a susţine ori ce acţiune culturală, desfăşurată în aceeaşi direcţie în care ne-am luat şi noi sarcina, de la apariţia primului număr, să aducem, în măsura puterilor noastre, lumină, cât mai multă lumină şi putere de înţelegere, în rândurile numeroase ale poporului, socotim folositor să amintim şi să susţinem, aci, directivele date de Comitetul central al «*Cultului patriei*», în ce priveşte putinţa de a lua fiinţă noui secţiuni ale asociaţiei:

«Acţiunea noastră a fost chemată de vocea timpului, şi răspunde la o reală nevoie naţională fundamentală. Situaţia socială a personalităţilor înscrise, precum şi curăţenia sufletească ce o punem în slujba scumpei noastre patrii, ne impun să consacrăm înainte de orice totul pentru Ţară şi Neam.

«Ca să ne precizăm programul, reamintim că asociaţia noastră este un laborator, în care sunt chemaţi să lucreze toţi bunii români cari dovedesc, nu numai prin vorbe. ci şi prin fapte, că pun mai presus de orice *Cultul patriei.* Ideile, propuse şi soluţionate de Comitetul asociaţiei, nu rămân vorbe, ci e luat angajamentul, să fie realizate cu orice jertfe. Noi nu putem fi confundaţi cu altă instituţiune, dar putem colabora cu oricare dintre ele, pentru binele patriei noastre. Prin urmare, aici la noi este o lumină nestinsă a culturii româneşti, pentru care ne-am hotărît să dăm totul, spre a o ţine aprinsă. Activitatea asociaţiei noastre are dela început două ramuri, bine distincte: una idealistă, teoretică, ştiinţifică; şi a doua materială, practică, de actuală realitate, corespunzătoare la o nevoie naţională.

«Pentru aducerea la îndeplinire a acestui program, sunt necesare anume directive. Ca început ne-am propus: să propovăduim şi să înfăptuim: desvoltarea caracterelor; solidaritatea; adunările săptămânale; dările de seamă; colaborarea cu celelalte societăţi; mesele prieteneşti; să răspândim broşuri, cărţi, tablouri, pilde educative prin cinematografe, etc.; să ţinem conferinţe pentru luminarea sau cultura poporului, şi pentru înălţarea sentimentului patriotic, până la desăvârşita întemeiere a unui *Cult al patriei*; studii şi acţiuni împotriva propagandei vrăşmaşe; aprinderea unei candele la mormântul eroului necunoscut; înfiinţarea de căminuri pentru elevii săraci, ca aceştia să poată urma cursul secundar şi să crească sub auspiciile «*Cultului patriei*»; imprimarea unei icoane cu învăţăminte pentru salvarea nouilor născuţi; continuarea ideiei de a se ridica un monument lui Mihai-Viteazul la Şelimberg.

«Aceste puncte remân să fie îndeplinite în măsura mijloacelor de cari vom dispune. Ca primă ţintă ni se impune sădirea *Cultului patriei*, în sufletele cât mai multor români. Căci numai astfel vor fi atinse şi celelalte ţeluri. Idealismul se susţine prin aplicarea sa la materie. Ne trebue deci cât mai mare energie, stăruinţă, viaţă, mijloace băneşti.

«Deaceea, Comitetul central al asociaţiei «*Cultul patriei*» recomandă secţiunilor, între altele, următoarele:

«1) D-nii preşedinţi ai secţiunilor vor convoca săptămânal pe d-nii membri, hotărînd să se ţină şezători ale asociaţiei „*Cultul patriei*", Duminicile sau sărbătorile, în toate oraşele şi satele din judeţele în cari au fiinţă secţiunile. Vor urmări răspândirea cultului printr'un cât mai mare număr de aderenţi, stăruind să se înfiinţeze filiale pretutindeni unde va fi nevoie.

«2) La şezători va fi totdeauna o conferinţă, încadrată de o parte artistică.

«3) Intre subiectele conferinţelor, este necesar să figureze unele ca acestea:

Lămuriri asupra asociaţiei «*Cultul patriei*»;

Ce este *Cultul patriei*?

Legitimitatea naţionalismului;

Ce sunt ţara, patria şi neamul?

Credinţa creştină şi patriotismul;

Sectele dăunătoare Statului naţional român;

Rolul culturii, sau Folosul şcoalei;

Ştiinţa şi credinţa;

Cântecele naţionale;

Portul naţional;

Respectul faţă de legi;

Implinirea datoriei;

Momente din istoria naţională;

Mândria de a fi ostaş;

Ingrijirea vitelor;

Ingrijirea curţii şi a casei;

Ingrijirea corpului;

Plugăritul;

Grădinăritul;

Albinăritul sau apicultura;

Omul de omenie;

Cinstea;

Dreptatea;

Indemnuri către meserii, spre a ajunge să avem o puternică industrie naţională;

Puterea tradiţiei;

Puterea credinţei creştine, etc.

«4) Cu prilejul şezătorilor, se va avea în vedere, în mod special, prin aplicarea unei taxe potrivite după împrejurări, să se strângă un fond pentru construirea de căminuri de elevi. Va fi considerat acest scop ca unul dintre cele principale ale «*Cultului patriei*». Căci, dacă este adevărat că trebue să avem o mare grije pentru căminurile studenţeşti, nu este mai puţin drept că trebue să avem neapărat şi căminuri pentru elevii din cari vor fi recrutaţi viitorii studenţi. Aceste lăcaşuri vor pune capăt relei înrâuriri a actualelor gazde izolate; ele vor fi biserici destinate pregătirii tinerelor suflete pentru *Cultul patriei.* Iar poporul îşi va da bucuros obolul la o asemenea operă, ştiind că este pentru viitorul propriilor săi fii. Din lipsa acestor căminuri, s'au pierdut multe energii valoroase ale neamului, şi, desigur, se vor mai pierde, spre mare pagubă naţională, dacă nu vom lua grabnice măsuri.

«Aceste directive vor fi treptat urmate de lămuririle cerute de experienţă în aplicarea lor. Pentru început, rugăm cu toată stăruinţa pe d-nii membri ai secţiunilor să purceadă de îndată la înfăptuiri, şi să ne scrie, lunar, asupra chipului cum se desfăşoară înfăptuirile lor.

«Orice secţiune, care se formează, are nevoe de cunoştinţa statutelor, de aplicarea actualelor directive, de modele de procese-verbale, precum şi de broşurile sau cărţile tipărite de asociaţia «*Cultul patriei*».

«In ceeace priveşte cotizaţiile lunare, s'au adus următoarele modificări: ele sunt dela 10 până la 100 lei pentru membrii din comunele urbane şi de la 5 până la 100 de lei pentru membrii din comunele rurale, după voinţa sau putinţa fiecăruia.

«Reamintim, că neamul nostru abia acum, după reîntregirea lui, îşi hotărăşte marele drum al vieţii sale istorice; Acum el îşi concretizează, în formule depline, doctrinele sau concepţia sa în ce priveşte rostul său în civilizaţia omenirii. In cât suntem în momente istorice epocale. Viitorul atârnă mult de chipul cum vom şti să trăim aceste momente.

«Aşa fiind, este o datorie supremă, o datorie sacră pentru oricine simte româneşte, să-şi intensifice patriotismul. Nu trăim de două ori aceste mari, hotărîtoare zile istorice. Să le înţelegem, să fim la înălţimea lor. Inainte, deci, cu cea mai curată cinste, la muncă fără preget, şi cu orice jertfă, pentru *Cultul patriei.*

Dorim din inimă, ca aceste îndrumări inimoase să fie primite pretutindeni, cu tot sufletul, spre binele ţării.

Cu cât ne vom găsi mai mulţi, strâns uniţi în cugete şi în fapte, pe tărâmul nevoilor culturale ale Neamului românesc, cu atât împlinirea acestor nevoi va fi mai sigură şi mai mulţumitoare.

C. P.

FĂCLII DE LUMINĂ

de I. GR. OPRIŞAN

Cine merge în Bugeacul Basarabiei vede două feluri de aşezări pe acelaş pământ. Unele, sărăcăcioase, prăpădite, cu înfăţişare de mizerie, iar altele, adevărate aşezări de odihnă, de bună stare, de înflorire. Le-aţi găcit: sunt satele moldoveneşti, alături de cele nemţeşti! De câte ori nu ne-am întrebat asupra tainei acestei deosebiri fundamentale! Cum au isbutit nemţii să facă din locuri de sărătură, adevărate oaze de viaţă? Şi cum de au rămas aşa de înapoiaţi ţăranii moldoveni, cari sunt mai deştepţi, mai vioi, mai deschişi la suflet de cât vecinii lor? Că vor fi şi pricini istorice pe cari ne place a le lăsa în seama stăpânirii muscale — fără îndoială că da. Observaţiile noastre, la faţa locului, ne-au pus însă în măsură să descoperim adevărul actual.

Nemţii au case sufleteşti — cămine culturale — unde se adună, se sfătuesc, se îndeamnă, îşi comunică experienţele zilnice, se împărtăşesc din binefacerile unei cărţi, din darul unei fete ce ştie să toarne în cântecul ei balsamul trebuitor după o zi de muncă aspră. Intr'un sat de elveţieni (la Şaba) am găsit o astfel de vatră sufletească, la care oamenii se adunau seara şi petreceau cu o carte bună, cu un cântec, de-ţi era mai mare dragul să-i priveşti. Nu ne-am mirat de loc că în casele lor, la mulţi, am găsit pian şi rânduceli de gospodărie, cari te îmbie să nu mai pleci niciodată de acolo.

Oamenii noştri n'au prins încă obişnuinţa aceasta de a şti să-şi dee o petrecere sufletească. Cheia fericirii vieţii stă tocmai în aceasta: să dai sufletului partea ce i se cuvine. Şi astfel ni-i dat să vedem cum într'o ţară ca a noastră — cu adevărat blagoslovită — cu ţărani mai a cătării decât aiurea, nu ştiu oamenii să se bucure de viaţa.

Căminele culturale, cari se apropie azi de o mie, tind să fie luminişurile vieţii sătești. Ele răsar greu, dar organic, din nevoile satului şi sunt îndrumate de Fundaţia «Principele Carol». Se stăruieşte mult de tot asupra bibliotecii şi muzeului sătesc. In ce priveşte biblioteca, experienţa ne-a învăţat *să răsturnăm anumite tradiţii* primejdioase: să nu se mai înceapă cu dulapurile, cu sutele de cărţi — de cele mai multe ori nepotrivite — peste cari praful îşi face vacul, ci cu omul îndrăgostit de carte, cu bibliotecarul, nu cu biblioteca. Omul pasionat după taina cărţii n'are nevoe de cât de o carte, două, zece. El citeşte cu şart o pagină, două şi scoate din sufletul ascultătorilor lacrima şi pornirea cea nestăpânită de a căuta cartea. Gustul de citit e mai preţios rezultat de cât o adunare de cărţi multe. Cel dintâi *e viu,* cel de al doilea e adesea o simplă închipuire. Desvoltându-se dorul de cartea bună, cititorul o va căuta. Şi cărţile vor veni de la sine. Şi numai aşa capital nou va spori viaţa omului, făcând-o mai rodnică, mai tihnită. Odată cu împărtăşirea cărţii, căminul organizează şi alte petreceri sufleteşti. Un glas frumos din sat este un capital de fericire pe care căminul trebuie să-l mutiplice. Cântarea în comun, după pilda bănăţenilor, este o faptă de cultură, care îmblânzeşte şi fiarele.

In ce priveşte muzeul, căminul *trebuie să creeze tradiţia.* Muzeu înseamnă istorie. Satele noastre nu ştiu ce-au fost cu o sută de ani mai înainte. Ele n'au documentul de mândrie. Cine mai păstrează numele vr'unui mare binefăcător, al unui povestitor care «lega apele», al unui preot ce sgâlţia porţile cerului cu rugăciunea, al unui erou: au intrat în pământ şi nimic n'a rămas întru pomenirea lor. Unde se mai găseşte lucrul frumos, ţesătura minunată a unei fete, care a fermecat lumea? Unde? Sfatul căminului va strânge toate mărturiile acestea în casa obştească a satului, în cămin, spre a fi de pildă, îndemn şi mândrie sănătoasă pentru viitorime.

Trebuie să mărturisesc că începuturi minunate de realizare ne surâd. In cutare cămin am găsit un ciobănaş care citise câteva sute de cărţi. Intr'un alt cămin, un gospodar a învăţat să-şi altoiască pomii şi a făcut o livadă ca din basme. Aiurea, un sătean a păstrat, din cărţile căminului, îndemn să facă din gospodăria lui oglinda satului. Intr'un alt loc, unde preşedintele căminului lucrează fără întrerupere, oamenii au uitat cu totul drumul cârciumii şi pe al judecătoriei.

Se pare că începem şi noi a aprinde lumânarea. Ca în noaptea învierii, se aprinde lumină din lumină, şi ţara întreagă ridică, tot mai sus, făclie de nădejde.

DUMINICA

E ziua Domnului—frumoasă
Şi-atât de plină
De-atât de buna lui lumină,
Străluminoasă!...

Cu toţii, să luaţi aminte:
E ziua Domnului—senină,
Ca o miresmă de flori sfinte....

Cântaţi din voci şi din alăute...
Cântaţi din harpă—ca David!
Cântaţi în gânduri mute,
Ca şi în ritmuri care 'nchid
Cucernică euritmie!...

...E ziua Domnului—să fie,
In cer şi pe pământ,
In slava Celui prea înalt, prea
[sfânt,
O nesfârşită bucurie!...

CRIDIM

OFENSIVA CULTURALĂ ŞI MISIONARĂ
A SEMINARULUI TEOLOGIC „Sf. ANDREI“ DIN GALAŢI

Încă de anul trecut, Seminarul teologic «Sf. Andrei» din Galaţi, sub conducerea înţeleaptă şi inimoasă a directorului său, preotul econom Const. Todicescu,—cu ajutorul celor doi subdirectori, elemente tinere şi entuziaste, părinţii profesori Ştef. Cheorpec şi Corneliu Grumăzescu, şi cu colaborarea efectivă a unui corp profesoral muncitor—, a început să împrăştie, şi afară de zidurile internatului, valuri de lumină ştiinţifică, de credinţă şi de moralitate religioasă.

Începutul a fost făcut în cazărmile din oraş. Prin conferinţe, urmate de coruri religioase şi naţionale, recitări şi declamări, s'a urmărit întărirea sufletului ostaşului ţăran, care, pe lângă militărie, trebue să aibă parte şi de carte bună şi de bună îndrumare sufletească. Activitatea culturală-religioasă, desfăşurată între zidurile cazărmilor, a fost atât de bine apreciată, în cât comandanţii unităţilor militare din garnizoana oraşului au stăruit foarte mult, ca ea să fie repetată anul acesta. Şi, deşi ofensiva din acest an fusese mai dinainte hotărîtă pentru satele molipsite de duhul rău al sectelor religioase, s'au organizat totuşi câteva producţii şi pentru ostaşi.

Ofensiva din anul curent a avut, însă, ca principal obiectiv, satele din judeţul Covurluiu, prin cari şi-a făcut drum cuvântul, aducător de erezii religioase şi de păcate, al sectelor alcătuite din inconştienţi ori din vrăjmaşi ai credinţei creştine.

Dăm amănunte din desfăşurarea ofensivei, la care au luat parte, în chip cât se poate de laudabil, clerul şi Şcoala teologică din eparhia Dunării de jos.

LA CUDALBI

Duminică 8 Mai 1927, elevii claselor a 7-a şi a 8-a, sub conducerea p. c. director părintele Const. Todicescu şi a profesorilor N. Sava, C. Cernicanu şi Em. Hogaş, au fost în satul Cudalbi, unul dintre cele mai mari din Moldova, numărând peste 2000 de familii, cu patru parohii şi patru preoţi, un gimnaziu şi patru şcoli primare.

In dimineaţa acelei Duminici, s'a săvârşit sfânta liturghie, în biserica «Sf. Dumitru», din localitate, de către un sobor de preoţi, alcătuit din: p. c. econ. Const. Todicescu, directorul Seminarului din Galaţi, ec. Gr. Costin, pr. I. Drăguş şi pr. Gh. Mitoiu, toţi preoţi în Cudalbi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul seminarului.

Predica duminicală a fost rostită de elevul Carp Ioan, din cl. a VIII-a, având ca temă: «*Rolul femeii în creştinism*».

După amiază la orele 3, a fost o şezătoare în localul şcolii. Cuvântul de salut a fost rostit de p. c. ec. Const. Todicescu. A urmat conferinţa elevului Saghin Gh., din cl. a VIII-a, cu subiectul: «*Păstrarea credinţei creştine ortodoxe*».

S'au cântat imnuri religioase şi naţionale, şi s'au spus versuri din scriitorii români. Serbarea s'a încheiat cu un cuvânt de mulţumire din partea cudălbenilor, rostit de învăţătorul S. Blănaru.

LA SLOBOZIA

Duminică 16 Mai 1927, elevii cl. a VIII-a, sub conducerea părinţilor profesori Ştef. Chiorpec, Corneliu Grumăzescu, N. Sava şi Em. Hogaş, au mers în satul Cuza-Vodă. din com. Slobozia, în care a pătruns duhul rău al adventismului.

S'a oficiat sf. liturghie în biserica satului Slobozia, căci în Cuza-Vodă încă nu e biserică creştină ortodoxă — dar adventiştii au ajuns să aibe acolo o casă de rugăciune —, de către p. c. preoţi Corneliu Grumăzescu, Ştef. Chiorpec, şi G. Buluc, acesta din urmă din Slobozia.

A luat parte un număr destul de mare de poporeni.

Predica: «*Vindecarea boalelor sufleteşti şi trupeşti*», în legătură cu evanghelia zilei, (Duminica slăbănogului), a fost rostită de elevul Buhai Gheorghe din cl. a VIII-a.

In timpul ăsta au mai venit, din Tg. Pechea, p. c. protoereu Aurel Constantinescu, al circumscripţiei respective, d-ra doctor Novleanu şi alte persoane, al căror nume îmi scapă din minte.

Lumea, care n'a încăput în şcoală, s'a resemnat şi a ascultat la ferestre. Părintele Grumăzescu a rostit o cuvântare, inimoasă, care a răscolit sufletele, sf. sa făcând un scurt istoric al vieţii religioase şi naţionale a poporului român. A arătat, că neamul nostru, pe calea armelor n'a putut fi cucerit; că acum duşmanii dau lupta pe căile sufleteşti, pe cari merg, când sunt îngăduiţi, propovăduitorii de rătăcire ai sectelor religioase. Că pildă a dat cele ce s'au întâmplat cu poporul rusesc, care, din pricina rătăcirilor la care a fost împins de răzvrătitorii lui, a ajuns de zece ani de zile să fie de plâns.

Pe când vorbea referentul secţiei noastre culturale, au sosit şi sectanţii, în frunte cu predicatorul lor, Bobocea.

Elevul din cl. a VIII-a, Giuvelic Mircea, şi-a desvoltat conferinţa sa întitulată; «*Istoricul sectelor în România*». Apoi au început discuţiile contradictorii, sub supraveherea părintelui Grumăzescu. Echipa elevilor, cu sf. Scriptură de faţă, sub conducerea părinţilor prof. Ştef. Cheorpec şi Em. Hogaş, s'a angajat la lucru cu un entuziasm de nedescris. Intrebările erau puse asupra a două chestii: *Sf. Tradiţie* şi *Botezul pruncilor*, în privinţa cărora ereticii au fost învitaţi să aducă texte scripturistice, prin cari să dovedească, negru pe alb, cum că aceste învăţături pot fi respinse.

Textele aduse de ei au fost slabe şi fără niciun temeiu, aşa că, în cele din urmă, a trebuit să tacă, spre grozava lor desamăgire şi spre deplina mulţumire a poporenilor cari ascultau. Timp de patru ore au durat discuţiile, foarte înflăcărate, cari au luminat poporul asupra rătăcirilor pe cari le propovăduesc aceşti stricători de lege strămoşească.

Seara târziu, profesorii şi elevii s'au îndreptat spre gara Independenţa, de unde, cu trenul, s'au înapoiat la Galaţi.

LA JORĂŞTI

Sâmbătă 21 Mai a. c., ziua Sfinţilor Constantin şi Elena, elevii clasei a VIII-a, sub conducerea părintelui profesor şi referent episcopesc Corneliu Grumăzescu, au fost în satul Jorăşti şi au luat parte la serbarea hramului bisericii şi a patronului Societăţii culturale «Sfinţii Împăraţi», întemeiată şi condusă de p. c. P. Savin, parohul bisericii din localitate şi misionarul de curând numit al eparhiei.

Slujba sf. liturghii a fost săvârşită de părintele Grumăzescu, ajutat de pr. I. Tudor, din cancelaria episcopiei, şi de pr. N. Răşcanu, ajutător la parohia Jorăşti. Cântările liturgice au fost executate de corul elevilor. Predica, rostită de părintele Grumăzescu, a fost ascultată cu încordare, de crediocioşii cari umpleau biserica.

Părintele predicator a îndemnat pe cei de faţă să se silească la construirea, din nou a bisericii parohiale, pentru care părintele P. Savin adună fonduri şi materiale.

Seara a fost o şezătoare, organizată de elevi, la şcoala primară. Au luat parte d-nii învăţători şi tineretul din sat.

A doua zi dimineaţă, tinerii misionari au plecat cu trenul la Galaţi.

LA LASCAR CATARGI

Duminică 22 Mai, elevii claselor a VII-a şi a VIII-a tot sub conducerea părinţilor Corneliu Grumăzescu, Ştef. Cheorpec şi Em. Hogaş, au fost în satul Lascăr-Catargi, unde se află şi o mică comunitate de baptişti. Echipa a fost însoţită şi de părintele misionar al eparhiei, econ. P. Savin. Ajunşi în sat, părintele misionar s'a dus deadreptul la casa de rugăciuni a baptiştilor, să asiste la ceremonia religioasă a acestora; iar ceilalţi, la frumoasa biserică a satului, unde slujba de dimineaţă era începută de parohul local, econ. stavrofor C. Tebeica. Sf Liturghie a fost oficiată apoi în sobor, de către părintele referent episcopesc Corneliu Grumăzescu, ajutat de p. c. econ. C. Tebeica, de părintele Ştef. Cheorpec şi de diaconul Em. Hogaş. Răspunsurile liturgice au fost cântate de corul seminarului. Predica a fost rostită de elevul din cl. a VIII-a P. Andonescu, despre: «*Lumina adusă omenirii de creştinism*».

După masă, în localul şcolii primare, adunată lume multă. Acelaş program, ca la Cuza-Vodă, adică: conferinţa părintelui misionar P. Savin: «*Despre secte*», şi discuţii contradictorii cu sectanţii, cari erau de faţă, în frunte cu predicatorul lor, Şt. Moscu.

Discuţiile au urmat mai greu, de oarece sectanţii depăşeau linia de urmare îngăduită pentru discuţii cuviincioase. Insă, strânşi cu uşa, cu texte din scriptură şi cu argumente logice, şi de data aceasta biruinţa a fost a noastră. Convorbirile au durat patru ore, cu mult avânt; elevii noştri s'au distins.

Poporul a fost pe deplin mulţumit, de felul cum am venit să le înfăţişăm adevărul lucrurilor, şi foarte mulţi săteni ne-au condus până la marginea satului, noi renunţând la căruţele ce ne-au fost puse la dispoziţie cu foarte multă bună voinţă, căci voiam să facem drumul, până la gara Şerbeşti, *per pedes apostolorum*.

* * *

Aşa s'au încheiat expediţiile culturale şi misionare în satele din jud. Covurlui, anul acesta, urmând ca, la anul, să întreprindem altele în judeţul Tulcea.

Urmările acestei ofensive se vor cunoaşte fără îndoială în curând, căci, din cele constatate la faţa locului şi din veştile ce ne-au venit, am aflat că sectanţii au fost mult sdruncinaţi şi zădărniciţi în planurile lor de prozelitism.

Direcţia seminarului din Galaţi aduce, pe calea aceasta, vii mulţumiri cuvioşilor preoţi, învăţătorilor. primarilor şi şefilor de jandarmi, cari, cu deplină înţelegere şi cu foarte multă bună voinţă, au pus la dispoziţie mijloacele de transport şi găzduirea elevilor şi a conducătorilor, făcând prin această faptă un gest foarte nobil, faţă de acei cari, cu căldura sufletelor lor şi cu tot avântul, au venit să le aducă mângâerea şi clipe de înviorure religioasă şi morală, de care satele noastre au atâta nevoe.

Deasemeni şi direcţia culturală şi misionară a Sf. Episcopii adaugă mulţămirile sale pentru tot concursul avut la organizarea acestor expediţii cu caracter religios. moral şi material. Nădejduim că şi'n vara viitoare acţiunea noastră va fi încununată de mai multe şi mai mari succese, toate vor fi spre binele şi propăşirea neamului, care are nevoe de întărire lăuntrică cât mai multă, de oare ce duşmanii noştri abia aşteaptă să fim destrămaţi sufleteşte, ca apoi să poată pescui în apă tulbure,

UNUL DINTRE PĂRTAŞI

CÂNTECUL POPULAR ROMÂNESC
— CÂNTECUL DE JALE — BOCETUL —

de M. VULPESCU

Cântecul de jale porneşte din isvorul cântecului de dor, dacă-l socotim din punctul de vedere sufletesc. El este ducerea dorului şi a altor sentimente, pricinuită de suferinţă şi de faptul despărţirii pentru totdeauna de o fiinţă iubită, până la starea atât de puternic exprimată în accente muzicale geniale: durere-jale.

Ca şi cântecul de dor, cu care foarte adesea se confundă, cântecul de jale ocupă un loc mare în folklorul muzical românesc. Ar fi să reprezinte poate, toată drama vieţii, dacă. sentimentul dragostei, al iubirii, în sensul cel mai cuprinzător şi adânc, n'ar stăpâni sufletul ţăranului român. Câte mărturii puternice din viaţa poporului nostru nu se leagă de acest sentiment! Claca, şezătoarea şi alte obiceiuri, nu reprezintă alteeva de cât simţământul acesta al iubirii faţă de apropaele, căruia îi săr în ajutor toţi vecinii, ca să-l scape cât mai repede de o muncă grea, ajutându-l din inimă ca-ea să-i fie mai uşoară şi destul de îmbelşugată....

Cântecul de jale le-a părut multă vreme, celor cari nu l-au apropiat pe ţăran, ca un cântec plângător, confundat de multe ori cu vaetul.

Cântecul de jale, ca şi doina haiducului, are în el măreţie, mândrie. Are în el felul românului de a se ţine în faţa celor pe cari îi socoteşte mai mari de cât dânsul, Românul se ţine drept. Tocmai în această observaţie stă valoarea muzicală a cântecului de jale.

Fără să cercetăm de aproape, şi în mod mai larg cărturăresc, cuvintele cu care se cântă cântecele de jale, putem observa o lature, aproape specifică, acestor cântece, «gândirea filosofică, profundă, cu tâlc» cuprinsă în ele. Adeseori într'un singur vers, sau în două, ţăranul a spus atâta, cât unui scriitor de seamă i-a trebuit să scrie o carte, ca să spună acelaş lucru; acele câte-va cuvinte sunt adesea ca acelea pe cari le găsim ca motto la începutul unor scrieri, şi cari reprezintă tot ce autorul spune în restul cărţii scrise de el.

Ţăranul român este deci departe de a se micşora el însuşi în exprimarea sentimentelor sale.

Sentimentul de jale îl găsim exprimat şi mai puternic în cântec. Cei mai mari muzicanţi ai lumii ar fi mândri, să poată găsi accente atât de puternice spre a-şi putea exprima sentimentele lor.

Avem, în cursul cântecelor de jale mai ales, intervenţii neaşteptate de accente muzicale ce zguduie. Avem şi sfârşituri de cântece ce, în expresia lor, egalează cauza lacrămilor de durere. Dar, iarăşi repet, ţinuta lor muzicală este mândră şi egală cu filosofia cuvintelor....

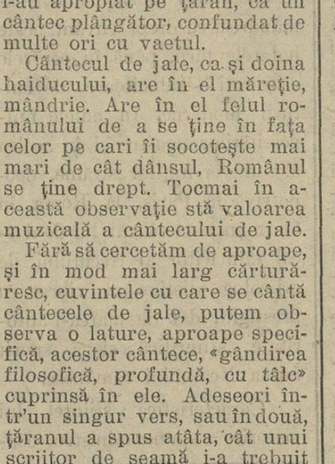

«Nu's negre de nelăute,
«Ci's negre de gânduri multe.
«Jeluim'aşi şi n'am cui,
«Jeluim'aşi codrului.
«Codru-i jalnic ca şi mine,
«Trece vara, larna vine,
«Rămâne sărac ca mine».

Desigur, că multă lume vede, în expunerea acestei schiţe asupra cântecului popular, ceva mai mult de cât entuziasm, ceva care ar părea că pune prea sus bogăţia sufletească a poporului. Sunt însă convins, că acei, cari au trăit şi trăiesc această latură a vieţii ţăranului nostru, vor socoti că sunt încă departe de a spune tot ce ar fi de spus şi de dovedit.

Să luăm de pildă fraza muzicală:

«Negre's hainele pe mine...»

Ori cine s'ar aştepta, ca această frază să urmeze alt drum, de la cuvintele «pe mine» înainte. Dar asistăm la o modulaţie neaşteptată şi atât de puternică, de impresionantă, în cât cel mai simplu auditor, sigur, are o profundă senzaţie auditivă, foarte comunicativă; la auzul ei, nu se poate să nu fie dureros impresionat. Beethoven n'ar fi găsit ceva mai frumos, mai desăvârşit.

* * *

Intre cântecul de jale şi bocetul propriu zis, se mai găsesc cântece ce fac un fel de punte de legătură. Ele nu-s, cu tot dinadinsul, cântece de jale, căci se apropie mult de bocete, nici bocete, căci nu sunt cântate după morţi.

Aceste cântece sunt însă produse tot de sentimente ce exprimă neuitarea unei fiinţe iubite: soră, frate, mamă, tată, etc., însoţind mărturisirea unui dor; sunt cântate foarte adesea chiar în momente de veselie:

«Bulgăraş de ghiaţă rece,
«Iarna vine, vara trece,
«Şi n'am cu cine-mi petrece;
«Căci cu cine-am petrecut
«S'a dus şi n'a mai venit,
«Cu spatele la pământ
«Cu faţa la Răsărit
«S-a pus mână peste mână,
«S'a făcut neagră ţărâna».

Construcţia acestui cântec popular este clasică.

* * *

Să plângă cineva la un mort, ori în drum spre groapă, e obiceiu de când lumea, la popoarele indo-europene.

In timpurile străvechi, plânsetul după morţi devenise un fel de slujbă pentru anumite femei, cari erau numite bocitoare. Indeletnicirea asta a lor intra în cadrul fastului înmormântării.

De ce şi astăzi nu vedem şi auzim în urma unui cosciug plângând de cât femei?

La Byblos, capitala Feniciei, a acelei ţări care stăpânea lumea cu comerţul ei, şapte mii de ani înnaintea înfloririi Greciei, sărbătoarea morţii lui Adonis ţinea şapte zile. Ea se ţinea pe la sfârşitul lunii Iunie de astăzi. In ce consta această sărbătoare? Intr'un doliu, ţinut numai de partea femeiască: umblau femeile pe străzi, descinse, cu rochiile în vânt, despletite, smulgându-şi părul şi plângând pe Adonis mort. In a şaptea zi, se duceau, aşa zicând, să-l desgroape, dintr'o peşteră unde fusese îngropat, şi cu pompă mare, ca pe un mort, îl duceau să-l dea pe râu ori pe mare; ori se duceau la marginea mării, să-l primească pe Adonis care plutea pe apă venind din Alexandria (Egypt). Atunci înceta şi doliul, care era urmat de mari praznice, de mese cu chefuri mari.

Cultul lui Adonis s'a răspândit peste tot pământul civilizat, pe unde ajungeau corăbiile fenicienilor. Trecând la Greci, îl vedem sărbătorit la Sestos; de unde, dus pe mare şi în urmă pe Dunăre, îl găsim astăzi, în forma cea mai curată ce poate exista, ca la Byblos, la noi în ţară, pe valea Dunării până la Calafat, la vre-o 50—60 km. la Nord de-a lungul Dunării şi pe Siret, Milcov, etc. Acesta este *obiceiul Scaloianului* sau al *Caloianului* [1]).

Plânsul după mort a trecut în rândul obiceiurilor, la multe popoare de pe pământ. Sunt chiar femei plătite, cari trebue să jelească pe mort până ce el este ridicat spre a fi dus la biserică, în drum spre biserică şi de acolo la cimitir.

Nu ştiu de există în vre-o partea ţării noastre acest fel de îndeletnicire, ca să zic aşa, de jelitoare, de bocitoare. Ştiu însă că, la poporul român, această manifestaţie foarte rareori este rezultatul unor sentimente false. Familia, rudele şi prietenii, când plâng pe unul dintr'ai lor, îl plâng din toată inima.

Observaţia, că, dacă şi în zilele noastre tot femeile sunt cele cari jelesc pe morţi, obiceiul este moştenirea antică, despre care am vorbit mai sus, nu exclude constatarea că faptul se datoreşte şi sensibilităţii femeieşti, mai puternică decât a bărbaţilor. Precum la moartea lui Adonis, până astăzi încă, femeile sunt acelea cari iau partea cea mai activă la toate pregătirile de îngropăciune.

Bocetele nu sunt cântece bine determinate, ca în restul folklorului muzical, ci inspiraţii momentane, în cari, după cum ştim, viaţa decedatului e amintită, câte odată, chiar cu detalii copilăreşti.

In Transilvania, în ţinutul Hunedoarei, însă, avem o formă care iese din cadrul obişnuit. Este «Bradul».

Desfăşurarea acestui obiceiu ia proporţii impresionante, epice şi cu totul personale. Sigur, că un asemenea obiceiu îl avem ca moştenire dacă. Nu cunosc concepţie şi realizare mai măreaţă. In ce priveşte partea muzicală, ea fixează un cântec de jale, ce se numeşte, cum am spus mai sus, «Bradul» [2]). Melodia e greu s'o redau în cadrul măsurii. După o notaţie fără baze de măsură, ea poate fi executată foarte uşor. Sunt accente ce ar însemna sughiţurile plânsului, cu modulaţii foarte frumoase.

In acest cântec de jale, plânsul nu-i chiar plâns, ci-i ceva vechiu, cu mult mai vechiu de cât cele mai vechi expresii pe cari noi le cunoaştem, E o formă dinaintea descălecării romanilor prin aceste ţinuturi.

Pe melodia moştenită, românii au potrivit cuvintele:

«De la munţi înalţi,
«Dintre cele fraţi,
«Cei nouă feciori,
«Cu nouă topoare,
«Bradul să-l doboare».

1) După o versiune a legendei lui Adonis, dată de poetul Ovidiu (*Metamorfose, X*), acţiunea se petrece în, insula Kypru. Kinyras, regele insulei, îndrăgostit de fiica sa, Myrrha, o face să dea viaţă unui copil, lui Adonys. Afrodita se îndrăgosteşte de el. Pe când Adonys era într'o zi la vânătoare, Ares, gelos, trimite un mistreţ, care-l răneşte. Adonys moare; din sângele lui nasc *Anemonele*, simbolul vieţii scurte. Fluviul lui Adonys s'a înroşit de sângele zeului şi astfel s'a născut cultul ajuns până la noi.

2) «Când moare un flăcău, 9 ori 11 feciori se duc, fiecare cu câte un topor, într'un brădet de pe cel mai înalt munte din apropiere. Acolo ei caută bradul cel mai înalt, mai subţire şi mai drept şi-l abat. Bradul trebue să cadă după a 9-a ori a 11-a lovitură de topor. Adică fiecare flăcău nu poate da mai mult ca o lovitură de topor. Il curăţă de crăci şi-i lasă în vârf o cetină, nu mai mare de un metru. Il iau după aceea pe umeri şi-l duc până în marginea satului, unde fetele aşteaptă cu ghirlande de flori şi batiste, cu cari împodobesc bradul. Cortegiul intră în sat cântând, fără întrerupere, cântecul de mai sus. Când se porneşte mortul de acasă, spre cimitir, bradul vine îndată după sicriu, iar cetina trebue să atingă sicriul în mers. La cimitir, bradul este înfipt, lângă cruce la căpătâiul mortului.

Când moare o fată mare, se taie de obiceiu un plop, de vârful căruia se leagă un brăduleţ tânăr şi toţi flăcăii îl poartă». (Auzit de la d-ra Ştefănescu — Oraştie).

Inaugurarea primei şcoale pentru copii întârziaţi

Din experienţa lor pedagogică şi din publicaţiile referitoare, cititorii noştri, învăţători, cunosc nenorocirea multor copii, cari sunt inferiorizaţi, din punctul de vedere al aptitudinilor intelectuale şi din cel sufletese, prin întârzierea suferită în desvoltarea mintală. Instruirea şi educarea unor atari copii constituesc azi probleme, de cari psihologia experimentală se ocupă cu mult interes. Savanţi de întâia mână, ca Toulouse şi Claparède, le consacră o mare parte din activitatea lor ştiinţifică. In institute şi laboratoare speciale, se fac continue cercetări şi experienţe, având de scop determinarea precisă a aptitudinilor pe cari le dovedesc copiii întârziaţi şi orientarea profesională a acestora, spre a-i face folositori vieţii obşteşti. O bogată literatură, aflată în neîntreruptă creştere, discută metodele, experienţele şi rezultatele date de speciala educaţie a bieţilor copii, neacomodabili în şcoalele destinate copiilor normali. Pretutindeni, în ţările în cari această muncă e desfăşurată, în conformitate cu cerinţele riguroase ale ştiinţei, ea dă rezultate strălucite.

Nici noi nu puteam rămâne mai pre jos, în această privinţă.

Săptămâna trecută a fost inaugurată, la Bucureşti, prima şcoală de educaţie specială, înfiinţată pentru copiii întârziaţi (anormali), pe lângă Oficiul de orientare profesională, creiat la Ministerul muncii şi al ocrotirilor sociale.

Au luat parte, la solemnitatea inaugurării, d-nii prof. Obregia, prof. Parhon, dr. N. D. Staicovici, medicul primar al Capitalei, d-nele directoare Moscuna şi Constantinescu, d-na Vlaicu, d-nii dr. Ghica, Constantinescu şi Iancu, d. director Brătianu, etc.

Dl. prof. dr. Obregia a scos în relief, în cuvântarea rostită cu acest prilej, însemnătatea nouei instituţii şi binele pe care ea îl poate face societăţii prin izolarea şi educarea copiilor nenorociţi, cari îi vor fi încredinţaţi.

Dl. profesor Parhon, în numele «Societăţii de psihologie, neurologie şi endocrinologie», şi-a exprimat mulţumirea că poate lua parte la această inaugurare, regretând că ţara noastră a pus o mare întârziere în creiarea unei atât de necesare instituţii.

Solemnitatea a fost încheiată cu vizitarea clasei copiilor, unde asistenţa s'a interesat de lucrările executate de fiecare şi de gradul de întârziere al fiecăruia. Apoi a vizitat cabinetul medical al oficiului, unde d-nii d-ri Constantinescu şi Ghica au dat lămuririle necesare. In sala de aparate au fost date explicaţii asupra testelor pentru examinarea aptitudinilor mintale şi asupra aparatelor de psihotenică, sosite de curând din străinătate.

i.-ş.-c.

MAI TARE CA DRACUL

de: VASILE MILITARU

Ci-că odată un flăcău sărac lipit pământului, nu ştiu de unde, a auzit că şi dracul poate să îmbogăţească pe om, nu numai Dumnezeu.

Aşa, într'o zi, sătul de atâta sărăcie lucie, flăcăul cu pricina a pornit în lumea albă, să caute pe diavolul negru, să-l roage să-l îmbogăţească şi pe el.

N'a trebuit ca voinicul să meargă prea mult, că, vorba românului: «Pe dracul îl găseşti peste tot locul, când îl cauţi»; aşa că, de cum a intrat flăcăul într'o pădure mare, numai ce se văzu faţă în faţă, pe o cărare, cu un alt voinic, mare şi spătos, călare pe un cal negru lucios.

— Incotro ţi-e calea şi pe cine cauţi, frate, în pădurea asta mare?,— întrebă călăreţul, dând bineţe flăcăului.

— Ia, am plecat să caut pe dracu, — răspunse întrebatul.

— Te-a bătut norocul, voinice, că uite, chiar eu sunt cel pe cere îl cauţi, — şi sarsailă se făcu tot o văpae.

Flăcăul rămase încremenit de ce văzu, însă îşi ţinu firea şi îi zise ţanţoş:

— Dacă tu eşti încornoratul, să-ţi fac o întrebare.

— Fă-mi, trandafir frumos!

— Adevărat, că tu poţi îmbogăţi pe săraci?

— Adevărat, — răspunse ucigă-l toaca.

— Păi atunci să mă îmbogăţeşti şi pe mine; să trăesc fericit, măcar doi-trei ani şi pe urmă să mor, că destul am trăit în calicie.

— Să te îmbogăţesc, de ce nu, dar cu o condiţie.

— Care?

— Când vei muri, să-mi dai mie sufletul.

— Dăruit să-ţi fie!... Dar să-mi spui cum ai să faci ca să mă îmbogăţeşti?

— Asta e taina mea... E destul să ştii că mă bag slugă la tine şi bogăţia va veni singură!

— Să mă slujeşti ca un argat?

— Tocmai aşa!

— Şi ai să faci tot ce ţi-oi zice eu?

— Orice îmi vei cere, se va împlini.

— Dar dacă nu vei putea face tot ce ţi-oi cere.

— De nu voi putea face tot, să pierd dreptul asupra sufletului tău şi să-mi i-au tălpăşiţa, pe ici încolo.

— Bine, aşa să fie, — zise omul nostru şi, bătând palma cu dracul, porniră pe cărare amândoi până ce au ajuns în marginea unui sat.

Aci, dracul zise:

— Stăpâne, închide ochii, timp cât bei un pahar cu apă.

Flăcăul făcu aşa.

Când a deschis apoi ochii, ce să vezi? Răsărise ca din pământ o casă de om chiabur, cu ogradă largă, împrejmuită, cu pătule de porumb pline, cu hambare de grâu, cu boi, cu vaci, cu porci, cu oi, cu o spuză de păsăret: gâşte, curci găini, raţe, şi câte toate bunătăţile pământului.

Apoi îşi văzu argatul — adică pe ucigă-l crucea, — făcând orând în ogradă, zbierând cât putea:

Ho-ho! boii tatii, că vă dau apă rece; ho! viţei mititei, treceţi la bordei, c'o să vă dau mei, să vă fac buflei!

Şi dracul alerga numai în goană, dând nutreţ la boi, apă la vaci, mei la viţei şi făcând pe rând tot ce trebue într'o ogradă bogată ca a lui stăpână-su.

Voinicul se frecă la ochi, să vadă dacă nu visează, căci nu-i venea să creadă că atâta bogăţie a putut să-i aducă dracul în câteva clipituri de gene.

Pe zi ce trecea însă, bogăţia creştea mereu şi în scurtă vreme, voinicul nostru nu mai ştia ce să facă cu galbenii şi unde să-i mai pună.

Ajunsese să-i pună în hambar, în loc de grâu, în butii, în loc de vin, prin pătule, în loc de porumb; iar vinul, grâul, şi porumbul ce făcea în fiecare an le dădea de pomană în mare parte, — astfel de belşug îi aducea încornoratul.

După vre-o trei ani, însă voinicului i-se urî cu singurătatea şi se însură cu o fetişcană frumoasă, cum nu se mai găsea prin satele dimprejur, harnică şi isteaţă, de n'avea pereche.

Bogătaşul fu destul de fericit cu nevestica ce-şi luase, însă cu cât trecea vremea, cu atât şi el se întrista mai rău.

Nevasta bagă de seamă întristarea lui şi-l întrebă ce-l roade la inimă, de este tot mai trist şi slăbeşte tot mai mult.

Omul nu-i spuse la început dar, văzând că nevasta tot stărue se lăsă înduplecat într'o zi, când ea îşi încheiă rugămintea cu vorbele astea:

— De unde ştii, că nu-ţi pot fi de folos cu ceva, la păsul tău?

— Uite ce este la mijloc. nevastă, iacă aşa, aşa, aşa, — şi îi spuse toată tărăşenia, cu ucigă-l-toacă.

— Asta ţi-e năpasta? Lasă pe mine, bărbăţele, că-i vin eu de hac, îl dau la dărac, îl fac, îl desfac, de uită că-i drac!

— Bine, nevestică; dar bagă bine de seamă că tu nu eşti decât o femee slabă şi el e drac, plin de vicleşuguri!

— Ce-ţi pasă; vom vedea!

Intr'o seară, pe când femeia mesteca mămăliga, scaraoschi şedea şi el lângă foc să se încălzească; dar stăpâna numai ce scoase meleşteul din ceaon, plin de terci ferbinte, şi-l plesni peste ochi, zicându-i mânioasă:

— Ce stai mă, de-ţi pică mucu'la foc?

— Dar ce să fac stăpână?

— Uite ce să faci: să te duci acuma într'o goană pe luncă şi să-mi aduci, cum ăi şti, vre-o zece-douăzeci de pitpalaci, că mi-a venit poftă să fac o ciulama să mănânc cu bărbatul.

Dracul pieri, ca un drac ce era şi, în timp ce stăpână-sa făcu mămăliga, el se şi întoarse cu vre-o douăzeci şi cinci de pitpalaci şi câteva potârnichi.

Dumineca a V-a după Rusalii

(*Matei VIII*, 5—14)

Cele mai curate mărgăritare sufleteşti, chezăşuitoare de mântuire, a înşirat Iisus pe «*Muntele fericirilor*» şi, cu nesaţ, s'a adăpat poporul la izvorul nesecat al învăţăturilor Lui, căutând să-şi clădească ficcare *casă* sufletească pe *piatra* credinţei...

Urmat de popor mult, Iisus s'a coborît de pe munte. După ce în drumul său vindecă un om bolnav de lepră, cea mai grozavă boală a trupului, Iisus s'a îndreptat către cetatea Capernaum.

«*Şi, intrând Iisus în Ca-*
«*pernaum, s'a apropiat de*
«*dânsul un sutaş, rugându-l*
«*şi zicând: Doamne, sluga*
«*mea zace în casă slăbănog,*
«*chinuindu-se cumplit. Şi a*
«*zis lui Iisus: Eu voiu veni*
«*şi-l voiu vindeca. Şi răspun-*
«*zând sutaşul a zis: Doamne,*
«*eu nu sunt vrednic ca să*
«*intri sub acoperământul meu,*
«*ci zi numai un cuvânt şi se*
«*va vindeca sluga mea. Că*
«*şi cu sunt om sub stăpâ-*
«*nire, având sub mine ostaşi*
«*şi zic unuia: du-te, şi se*
«*duce; şi altuia: vino, şi*
«*vine; slugii mele: fă aceasta,*
«*şi face. Iar Iisus auzind*
«*aceasta s'a minunat şi-a zis*
«*celor ce-i urmau: Adevăr*
«*zic vouă, nici în Israel nu*
«*am aflat atâta credinţă. Şi*
«*zic vouă, că mulţi vor veni*
«*dela Răsărit şi dela Apus,*
«*şi vor sta cu Abraham şi cu*
«*Isaac şi Iacob în Impărăţia*
«*cerurilor; iar fiii împărăţiei*
«*vor fi aruncaţi în întune-*
«*recul cel mai din afară;*
«*acolo va fi plângerea şi*
«*scrâşnirea dinţilor. Şi Iisus*
«*a zis: Du-te, fie ţie cum ai*
«*crezut; şi s'a vindecat sluga*
«*lui în acel ceas*».

In gloata aceea, care îl urmase pe Iisus şi ascultase pe munte dumnezeeştile Lui cuvinte şi fusese de faţă la vindecarea leprosului, fusese, de bună seamă, şi acest sutaş, căpetenia militară a o sută de oameni.

Un sutaş, străin, de pe alte meleaguri, adus aci de stăpânirea romană, păgân, născut şi crescut în rătăcirea semenilor săi, fără nici-o cunoştinţă a Dumnezeirii lui Iisus, iată-l acum pătruns până în cele mai adânci cute ale sufletului de *credinţa* în puterea şi mărirea Aceluia căruia *ucenicii* îi ziceau Fiul lui Dumnezeu. Credinţa aceasta nestrămutată, puternică, îl împinge cu o mână nevăzută către *Alinătorul suferinţelor* şi cere, nu pentru sine, un dar pe care Iisus, văzându-i statornicia simţimintelor lui, i-l îndeplineşte. Cere vindecarea slugii lui, care *zăcea în casă, slăbănoagă, chinuindu-se cumplit.*

Câtă frumuseţe sufletească! Un stăpân îngrijindu-se de supuşii săi, de slugile sale!. Sluga lui se chinuia şi sufletul stăpânului se strângea de durere. Câte leacuri şi doctorii poate nu întrebuinţase el, spre a aduce vindecare slugii sale, dar toate fuseseră în zadar. Credinţa lui îl îndeamnă să se adreseze celui mai mare doctor, *Doctorului sufletelor: Iisus.* Nu se îndoia câtuşi de puţin, că Iisus va isbuti. Vine la Iisus şi *cu adevărat* se roagă, cu smerenie adâncă, cu credinţă fierbinte: «*Doamne, nu sunt vrednic să intri în locuinţa mea, sub acoperământul meu, ci numai porunceşte cu cuvântul şi sunt încredinţat că se va tămădui sluga mea*».

Atât de puternică era credinţa în sufletul acestui sutaş, încât şi Iisus se minunează.

Şi noi avem părinţi, fraţi, surori, copii, de multe ori zăcând de boale grele trupeşti şi sufleteşti, dar foarte rar ne îndreptăm către *Doctorul cel mare*, şi asemenea sutaşului, cu credinţă neclintită, să-I cerem vindecarea metehnelor de cari sufăr cei mai apropiaţi ai noştri. Alergăm la leacurile băbeşti şi la doctori, cari de cele mai multe ori sunt fără putere, dacă voia lui Dumnezeu nu-şi întinde vălul aducător de izbăvire.

Să ne îndreptăm către doctori, însă credinţa în izbăvire şi vindecare s'o punem în Iisus, căci el este doctorul trupurilor şi al sufletelor.

Cuvântul lui — Evanghelia — ne arată calea dreaptă, în care nu vom căpăta vătămări şi boli ale trupului şi nici sufletul nu va fi nevoit să sufere. Biserica, păstrătoarea sfintelor Lui învăţături, e casa de tămăduire şi ea veşnic ne aşteaptă cu alifiile ei cu adevărat vindecătoare, cu singura condiţie ca în sufletele noastre să avem *credinţa neclintită*, asemeni sutaşului, despre care Iisus spune: «*Adevăr, zic vouă, nici în Israel nu am aflat atâta credinţă*».

«*Şi zic vouă, că mulţi vor*
veni dela răsărit şi dela apus».
Intre evrei — poporul ales —, nici atunci, nici acum, Iisus n'a fost primit ca Mesia cel prezis de proroci şi El ştia că învăţăturile Lui, cari se adresau sufletelor curate şi dornice de mântuire, se vor întinde peste tot pământul, şi *cei dela Răsărit şi Apus* se vor adăpa din isvorul nesecât al mântuirii, ceea ce s'a şi întâmplat; pe când acelora, cari se îndărătniceau să nu vadă *adevărul*, le spune răsplata: «*vor fi aruncaţi în întunericul cel mai din afară, unde va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor*». Tu, creştine, te îndărătniceşti să recunoşti pe Dumnezeul Iisus, doctorul sufletelor şi nu cauţi să te apropii cât mai mult de biserica Lui, ca astfel să auzi cuvintele Lui mântuitoare; sau vrei împărăţia răului, unde va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor?

Gândeşte-te — că unui sutaş păgân, Iisus îi zice: «*Du-te, şi fie ţie cum ai crezut*». *Şi s'a tămăduit sluga lui în acel ceas.*

Unui păgân îi vindecă sluga de boală grea; oare, cu atât mai mult, nu te va vindeca pe tine de boala trupului sau a sufletului, de care tu suferi?

Credinţa ta să fie neclintită, rugăciunea curată, sufletul pătruns de învăţăturile sf. Evangheliu, iar biserica să fie refugiul tău cel mai iubit, căci numai atunci eşti sigur că în spre bine te va îndruma Iisus, zicându-ţi: «*Du-te, fie după credinţa ta!*»

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

DE PRIN VECINI

Când, acum vre-o 14 ani, pacea dela Bucureşti ne-a atribuit Cadrilaterul şi am venit în contact cu populaţia lui bulgărească, nu ne-a trebuit prea multă vreme, ca să cunoaştem din obiceiurile şi moravurile ei.

Mai întâi am observat că preocuparea de căpetenie a bulgarului era: şcoala primară şi cazarma; cu alte cuvinte, el ţinea, ca cetăţeanul să ştie să scrie şi să citească şi să fie bun soldat. Restul nu'l interesa. Dacă la oraş se clădea un gimnaziu, ori în capitală o universitate, pe bulgar nu'l entusiazmau prea mult aceste institute de cultură mai înaintată, pe cari le privea cu o nepăsare manifestă, fiindcă lui i se băgase în cap, că temelia prosperării ţării lui nu constă într'o pregătire prin cultură superioară, ci numai şi numai în cultivarea cu toată ardoarea a învăţământului primar şi în educaţia militară a tineretului. De aceea, la ocupaţia Cadrilaterului, pe noi ne-a surprins sărăcia şoselelor, lipsa gimnaziilor şi a liceelor, lipsa sălilor de spectacole, lipsa stabilimentelor de băi, chiar primitive; în schimb, însă, ne-a mirat marele interes ce s'a pus în construirea, pretutindeni, a localurilor de şcoli primare şi cazărmi, şi neobosita privighere întru întreţinerea lor.

Dacă atenţia aceasta a Statului vecin, dată atunci exclusiv şcoalei primare şi cazărmii, a dat sau nu roade apreciabile, spre a se şti dacă e bine să fie urmată mai departe sau părăsită, nu ştim, întru cât războjul, ce a urmat repede după aceasta, nici nu ne-a prea lăsat răgaz de experienţă; fapt e, însă, că nici azi, vecinii dela Sud nu se îngrijesc prea mult de învăţământul secundar şi cu atât mai puţin de cel superior.

Fireşte, multe lucruri bune au avut atunci de învăţat bulgarii dela noi, după ce au trecut primele impresii ale ocupaţiei noastre şi era drept să fie aşa, căci doar suntem popor mai de rassă şi de mai veche civilizaţie, decât vecinii noştrii din dreapta Dunării; dar, să fim drepţi, două obiceiuri bune am văzut şi noi la ei, — le-am văzut numai, nu le-am şi adoptat —: bulgarul nu slugăreşte, şi ţine, ca la un titlu de cinste cetăţenească, să fie la curent cu dările către Stat.

De aceea, rar se vedea atunci slugă în Cadrilater şi rar se vede şi azi în toată Bulgaria, chiar în familiile cele mai înlesnite, ci tot serviciul gospodăriei îl îndeplinesc, după puteri, ai casei; iar dacă totuşi s'ar întâlni în vre-o casă o slugă, aceea de sigur nu va fi de naţionalitate bulgară, căci bulgarul consideră o ruşine pentru el sau ai lui, să slugărească sau să argăţească.

De asemenea, consideră bulgarul o mare ruşine neputinţa de a-şi plăti dările publice şi de aceea nu veţi vedea sat în Bulgaria, în care, anunţându-se perceptorul, să nu se producă o năvală în massă a contribuabililor, spre a-şi achita datoriile, căci, dacă s'ar afla vre unul care să nu fie în stare să facă faţă acestei obligaţiuni, ar fi imediat izgonit din sat, ca nevolnic.

Aceste două bune deprinderi bulgăreşti ar fi spre folosul nostru să le adoptăm, fără nici un fel de scrupul rău înţeles, precum desigur că şi bulgarii din Cadrilater vor fi adoptat multe din obiceiurile ce le vor fi găsit bune la noi.

Mândria noastră naţională să nu constea din încăpăţânarea crezului, — împins până la absurd — în superioritatea noastră de rassă, ci să căutăm a ne apropia, de ori unde, ceea ce vedem bine, ceeace ne convine şi ne poate folosi.

V. BILCIURESCU

Viaţa culturală a unui oraş din apropierea Capitalei

De câţiva ani, în toate oraşele şi satele se simte nevoia unei întinse propagande pe tărâmul naţional şi cultural. Mizilul, cred, este ultimul oraş din ţară, unde brazda culturală n'a putut răzbate în câmpul pietruit şi de mult pârloagă.

Viaţa culturală, în acest oraş pur comercial, este în esenţă aceeaşi de acum câteva decenii: mai mult de cât neînsemnată.

D-l profesor universitar M. Berceanu, în prima zi a congresului «Uniunii oraşelor», a arătat rolul desprinderii culturii pur edilitare, analizând problema culturală la oraşe. In Capitală, d-sa a realizat acest lucru, cu ajutorul preoţilor, profesorilor şi institutorilor, începând să ridice, prin firea inimoasă şi sârguinţa acestora, viaţa morală, culturală şi naţională.

Insă, în acest Mizil, parcă uitat de lumea culturală şi vizitat numai de oameni politici, nu se găseşte un Berceanu, cu toate că există, ca în toate părţile, preoţi, profesori de liceu şi alte elemente cu pricepere; ai noştri nu se gândesc decât la interesele lor particulare, neglijând cu totul viaţa culturală a oraşului, care ar putea să se desvolte, ca şi în alte părţi, pe lângă şcoală, prin biblioteci populare, case de sfat şi de cetire, şi un teatru popular pentru funcţionarii comerciali, industriaşi şi ceilalţi orăşeni, lipsiţi de orice altă distracţie, afară de înfundarea tavernelor şi învârtirea cărţilor de joc şi a tocurilor de la ghete.

In Transilvania, societatea culturală «Astra» şi-a întins, ca un arbore crescut în voie, activitatea-i binefăcătoare, din Banat până'n Maramureş, din Carpaţi până'n Bihoria, statornicind în satele mai răsărite centre de activitate proprie; s'au întemeiat — din iniţiativa ei — biblioteci şi se ţin şezători şi conferinţe culturale, trezindu-se conştiinţa naţională, în colţurile cele mai tăinuite ale provincilor de dincolo de Carpaţi. Căci astăzi cultura a biruit; ea e temeiul solidarităţii de fier, ce trebuie să fie între fraţii de acelaş sânge, supuşi, în cursul veacurilor, chinurilor despărţirii.

Această cultură, care în Transilvania şi 'n alte oraşe din vechiul regat a prins şi prinde din ce în ce mai mult rădăcini, în Mizil nu s'a putut nici sădi, căci n'a existat nimeni până'n prezent, voios s'o hotărască; nici capii oraşului, nici intelectualii lui n'au fost dispuşi să riste din interesele lor personale şi să se ocupe de înfiinţarea unei ligi culturale, pentru orăşenii cari au sădit în ei, ca un instinct, cultul modei şi al bârfirii.

Şi, am convingerea că, totuşi, neştiute şi ne unite, trăiesc şi aici suflete dornice şi vrednice să-şi hotărască alte idealuri de viaţă şi rosturi mai apropiate de nivelul cerinţelor superioare ale vremii. Mă adresez lor. Poate dorinţa mea, sinceră, va avea răsunet, în acest oraş fără cămin cultural şi fără biblioteci, şi ne vom găsi câţi-va inşi, cari să sacrificăm cu plăcere o parte din timpul şi interesele noastre, culturii Mizilului; vom putea ajunge să ridicăm şi oraşul în care trăim la nivelul celorlalte oraşe transilvănene şi regătene.

E, de sigur, prea puţin măgulitor, ca Mizilul să trăiască numai cu faima, dată pe vremuri, de succesul, ridiculizat, al unui edil însufleţit de bune intenţii, care, neputând face mai mult, a stăruit ca «Expresul» să se oprească cel puţin un minut în gara oraşului.

GEORGE C. CIUREA-MIZIL

Cumineţenia şi vrednicia popoarelor, ca şi a inşilor, nu se măsoară după priceperea lor la vorbă, ci după înfăptuirile lor.

BOBUL SOSITOR

A cântat cocoşu'n prag
De trei ori, în şir.
«Ce să'nsemne mamă-Anică?»
«Dă?! vreun musafir...»

«Musafir... la vremea asta,
Nu cred să mai vie.
Poate-o fi cântat a ploaie?»
«Poate... Cine ştie?»

«Doară bobii de ne-or spune;
Ei or şti mai bine...»
«Zău aşa, întreabă bobii:
Vine, sau nu vine?»

Câte patru, câte patru
Ii alege-uşor:
«Nu spun eu, dudue? Iaca:
Bobul sositor!»

Dar cocoşului, se vede,
Nu-i place de fel
Să mai spuie şi-altul vestea
Care-a spus-o el...

Făr'ca cineva să-l vadă,
Vine 'ncetişor
Şi cu grabă 'nghite tocmai...
Bobul sositor!

E. HARHAS

JELUI-M'AŞ...

Jelui-m'aş şi n'am cui...
«Doină», doină, cântec sfânt,
Greu îmi vine să mai cânt,
Că sunt multe rele 'n lume,
Mai mult rele decât bune;
Lăcomia-i boală grea
Azi mulţi suferă de ea;
Plină-i lumea de păcate,
Se 'nşală frate pe frate!...
. . . . . .
«Doină» versul tău ceresc,
Mult mi-i drag, tare-l iubesc,
Ca şi Ţara mea română, —
Pentru ea «Doina» suspină!...
Pentru glia strămoşească
Că nu-i cin' să se jertfească
Lege sfântă să aducă
Cu dreptate pentru muncă.
Cerem pâine cu cuvântul,
Dar ni-o dă numai pământul;
Iar plugarul ce-l muuceşte
Zi cu zi se istoveşte.
. . . . . .
Dumnezeu dă rod bogat,
Numai omu-i blestemat;
Ştie dreptatea cerească,
Dar nu vrea s'o înfăptuiască;
Stă în rele tăvălit
Tot cu gândul la câştig;
Face rău, pe orice cale
Lăsând lacrime şi jale...
. . . . . .
Doină, doină, cânt cu jele:
«Sărace-s căile mele».
Plâng, suspin, ca un nebun,
N'am crezut ce văd acum.
Am dorit o Românie!
Cu dreptate şi frăţie...
Dar acuma vai, ce stări!
Sărăcie, desbinări!...
S'a schimbat a noastră fire,
N'avem sinceră iubire
Pentru ţară, pentru neam;
Noi, nepoţii lui Traian,
Nu ne temem de păcat
Pentru lupta ce s'a dat?
Şi-au jertfit, mii de eroi,
Viaţa scumpă, pentru noi,
Să ne vadă pe toţi strânşi,
La un loc, tari, neînvinşi;
Mărind ţara în război,
Stăm acum s'o perdem noi!...
Nu vedem noi astăzi bine
Că vin neamurile strine,
Şi se strâng şi nu se lasă,
Tot cu gând să ne robească.
Noi alt lucru nu avem,
Tot de ceartă ne ţinem...
Politica — arz-o focul —
Ne distruge în tot locul...
. . . . . .
Cât mi-e de amar şi greu,
Vai, sărac sufletul meu!
«Jelui-m'aş şi n'am cui,
«Jelui-m'aş Domnului.
«Domnul zice:
— «Măi voinice,
«Eu în tine-am pus putere,
«Dela alţii n'ai ce cere;
«Vă daţi mâna, că'n unire
«Veţi găsi azi mântuire».

AURELIU-NOVAC
Plugar

Văsiova-Banat

O MICĂ SOCOTEALĂ
DE INTERES CULTURAL

A început propaganda politică, pentru apropiatele alegeri generale. La sate, ca şi la oraşe, e o mişcare, o fierbere, neobişnuită. Automobile şi trăsuri, încărcate cu propagandişti, vizitează satele; propagandiştii adună oamenii chiar de pe la muncile agricole şi le vorbesc împotriva partidelor politice protivnice proslăvind cât mai mult cu putinţă activitatea — uneori neexistentă, în folosul ţării — a partidelor politice din cari fac parte.

Nu e de tăgăduit, că, întrucâva, această propadandă politică îşi va fi având rostul ei. Ea este chiar necesară, pentrucă omul nostru de la ţară e cel mai puţin pregătit pentru astfel de alegeri şi mai cu seamă pentru astfel de vremuri.

Nu voi încerca deci să fac politică în acest articol şi mai puţin încă propagandă politică. Aceasta, cu atât mai puţin, cu cât ziarul în care scriu se ţine departe de politică.

O mică socoteală, însă:

Cu prilejul propagandei electorale se cheltuesc sume foarte mari pentru facerea ei. Câte sute de mii de lei, cheltuite pentru tipărirea manifestelor, pentru plata automobilelor şi a trăsurilor, pentru timpul trebuincios propagandiştilor să străbată satele! Câtă energie intelectuală risipită, prea adesea, fără rost!... Bieţii oameni, trimişi în propagandă, îndură cu resemnare, chiar în confortabile automobile, chinurile unor călătorii lungi, pe drumuri de ţară, în căldura înăbuşitoare a Verii, la care se mai adaogă şi neplăceri de alte soiuri.

Ei bine, dacă aceşti bani cheltuiţi pe manifeste şi automobile, dacă aceste energii risipite cu atâta dărnicie, dacă această oboseală fizică răbdată de propagandiştii politici s'ar întrebuinţa pentru *propaganda culturală*, în massele mari ale poporului de la sate, dornic de lumină, ori cine îşi poate închipui ce rezultate strălucite s'ar obţine şi la ce grad de cultură ar ajunge sătenii noştri, cari nu disprefuesc cultura, ci dimpotrivă o caută sau ar căuta-o, când şi dacă sunt bine îndrumaţi.

Ce bine ar fi, dacă, în astfel de automobile sau trăsuri, cum sunt cele întrebuinţate pentru propaganda politică, s'ar improviza câte un mic — dar esenţial — muzeu istoric, agricol, etc. şi ar fi pe lângă acel muzeu şi câte un propagandist cultural, nu politic, care, în faţa sătenilor adunaţi în zi de sărbătoare înaintea şcoalei de pildă, le-ar împărtăşi acestora din tainele istoriei, le-ar arăta seminţele cele mai bune pentru cultura cuţării cereale sau plante farmaceutice, le-ar desfăşura filme de cinematograf cu subiecte instructive, cu vederi pitoreşti sau de localităţi istorice din ţara noastră, ori chiar din alte ţări, cu fabrici, vapoare, aeroplane, ş. a.

Odată pe săptămână, cu acelaş rost de înjghebare, ar putea să viziteze satele şi câte o bibliotecă ambulantă, din care, fiece sătean ar fi deprins cu vremea să-şi ia orice carte de citit după plac, chiar dacă ar trebui să plătească pentru ea o mică sumă de bani.

Am convingerea, că aproape toţi propagandiştii politici de azi, de li s'ar propune această schimbare de roluri, nu s'ar gândi de loc atunci, să-şi dea obolul pentru răspândirea culturii, ţinând conferinţe sau contribuind la organizarea şezătorilor, chiar dacă li s'ar pune la îndemână automobile pentru transport, şi casă şi masă!... S'ar face nevăzuţi, deşi e sigur că ar fi primiţi de săteni cu toată dragostea, nu cum sunt primiţi, în unele cazuri, în propaganda politică în care se avântă cu atâta ardoare!...

Constatarea noastră nu tinde la împiedicarea propagandei politice; nici nu ne trece prin gând, că aşa ceva ar fi cu putinţă. Dimpotrivă, cum am spus, socotim că defilarea aceasta a diferiţilor reprezentanţi ai diferitelor partide, prin sate şi mahalale, nu poate decât să folosească, înaintea prezentării alegătorilor la urne, fiind-că, ascultându-i pe toţi aceşti reprezentanţi, alegătorii rurali şi chiar urbani nu pot decât să fie şi mai luminaţi asupra situaţiei şi prin urmare, şi votul lor va fi mai chibzuit şi mai bine îndreptat. Nu; altă constatare avem de făcut şi care ne importă din punctul nostru de vedere, a nume că: *nu tot aşa de favorizată de soartă ar fi o asemenea propagandă, însă pur culturală.* Convingerea noastru este că ea n'ar întâmpina o primire tot aşa de bine-voitoare şi faptul ne mâhneşte, fiindcă, în conştiinţa noastră, predomină părerea, că propaganda culturală ar trebui să aibă primul pas.

I. LIVIDEANU

O EMOŢIONANTĂ ANIVERSARE

Un caracter de solemnitate deosebită, în cadrul unei atmosfere înălţătoare şi adânc împresionante în cel mai larg înţeles al cuvintelor, a ţinut să imprime promoţia ofiţerească 1887 aniversării a 46 de ani de carieră militară.

Promoţia aceasta care a avut în capul ei pe regretatul general Cristescu, fostul şef al Marelui nostru Stat major şi care era alcătuită din 92 de ofiţeri, a pierdut în aceşti 40 de ani 47 dintre ei, remânând în viaţă 45 dintre cari 15 generali, 16 colonei şi restul titulari a diferite grade. După cum se vede o promoţie de elită.

După un program de mai înainte întocmit de către un comitet de iniţiativă compus din colonel Sideri şi generalii Boboc, Jitianu, Referendaru, şi Scărlătescu, membrii promoţiei, împrăştiaţi în toată ţara, s'au întrunit, la 25 Iunie, seara, la Cercul militar din Capitală, unde s'au îmbrăţişat şi şi-au dat întâlnire pe a doua zi. Ziua următoare, Duminică dimineaţă, promoţia a fost primită la Şcoala de ofiţeri de distinsul comandant al acelei şcoale, col. Procopiescu, care i-a pus la dispoziţie sala de onoare, unde promoţia a încheiat, în registrul şcoalei, un proces-verbal, semnat de întreaga promoţie. A vizitat apoi sălile de cursuri, pe băncile cărora studiase şi ea; iar într'una, foştii elevi au luat loc în băncl, fostul profesor d. gen. Crăiniceanu s'a urcat pe catedră şi a făcut, cu elevul general Cornăţeanu, o lecţie de fortificaţie.

Promoţia a coborît după aceasta în curte, unde o aştepta batalionul şcolar sub arme, în frunte cu comandantul şcoalei şi cu tot corpul ofiţeresc. In sunetul fanfarei, s'a dat acestor veterani salutul militar şi s'a trecut frontul în revistă. Apoi, gen, Referendaru a făcut apelul promoţiei, la care a răspuns gen. Boboc indicând situaţia fie căruia. O simţită alocuţiune circumstanţială rosteşte gen. Referendaru, căruia-i răspunde printr'o însufleţită cuvântare ostăşească, directorul comandant al şcoalei, schiţând, inimos şi convingător, contrastul acesta impresionant: tineretul de azi care va fi comandantul de mâine, faţă în faţă cu generaţia care părăseşte oştirea după aproape o jumătate de veac de viaţă ostăşească, frumos şi vrednic îndeplinită. Momentul ce a urmat a fost aşa de înălţător şi de pilduitor, că numai cine l-a trăit i-a putut soarbe întreaga mulţumire sufletească; batalionul şcolar, în frunte cu comandantul lui şi cu corpul ofiţeresc, a defilat în faţa promoţiei, care a primit această defilare, cu lacrămile în ochi, cu calde ovaţiuni şi cu entuziaste strigăte de ura din inimă pornite. A fost o clipă de măreţie, cu care de sigur nimeni nu s'a întâlnit de două ori în viaţă; a fost, după spusa celor de faţă, momentul culminant al tuturor clipelor de satisfacţie din existenţa militară a fie căruia.

Promoţia a pornit de acolo la mormântul eroului necunoscut, unde a depus un mănunchiu de flori cu inscripţia de rigoare şi unde în cuvinte bine simţite camarazii, generali Jitianu, Th. Georgescu şi Cornăţeanu, au slăvit această sfântă întrupare a eroismului naţional; iar la cimitirul militar Belu, a asistat, împreună cu profesorii ei, generalii Crăiniceanu, Coandă şi Costescu, la parastasul oficiat de trei preoţi militari, în faţa unui catafalc improvizat înaintea capelei, cu 47 de lumânări (numărul morţilor promoţiei) şi din belşug prevăzut cu toate cele creştineşti. S'au depus apoi, şi aci şi la cimitirul Belu, flori pe fiecare mormânt al celor dispăruţi, precum şi pe acela al şefului promoţiei general Cristescu.

La 1 d. a., când întreg programul a fost săvârşit, promoţia s'a întrunit în grădina Luzana, la o masă colegială, care a urmat într'o perfectă

Citiţi continuarea în pag. IV-a

Hii, — zise femeia, când îl văzu, — bine zicea bietul bărbatu-meu, când mi-a spus păsul lui!

A doua zi, femeia cernea făină să facă pâne. Dracul, şi el pe acolea.

Nu ştiu cum făcu gospodina, că scăpă sita din mâini şi se vărsă toată făina în cenuşa de pe vatră. Se făcu că-i pare rău de ceeace s'a întâmplat, dar pe urmă odată se întoarse la sarsailă:

— Ce mai aştepţi mă, păcătosule?!

— Ce să fac, stăpână?

— Până ce voi înfierbânta eu ţestul, să-mi alegi toată făina din cenuşă, dar să ştii: să nu rămâe o lindenă de făină în cenuşă, şi să nu găsesc o lindenă de cenuşă în făină!, — şi femeia se răsuci în călcâe, dădu un pumn în ceafa dracului şi eşi în ogradă, să facă foc sub ţest.

Dracul se scărpină după ureche, căci la grea treabă îl înjugase stăpână-sa, dar făcu ce făcu şi, până să se înfierbinte ţestul stăpână-sii, alese toată făina din cenuşă.

Femeia, când văzu că şi astădată este bătută, se înciudă tare mult şi se gândi tot timpul cât frământă pâinea, ce să născocească, mai greu, ca dracul să nu poată îndeplini şi astfel să-şi ia tălpăşiţa, după cum fusese învoiala.

In cele din urmă, femeia-i dete un fir de păr creţ, subţirel şi mătăsos, şi-i zise:

— Uite mă, vezi tu firul ăsta de păr?

— Il văz!—răspunse aghiuţă.

— Ei, ia-l şi caută ca, până se coace azima din ţest, tu să mi-l faci drept ca raza de soare, că vreau să fac din el un ac de înşirat mărgele.

Dracul luă firul de păr, bucuros că de astă dată i s'a dat să facă o treabă aşa de uşoară şi se aşeză pe lucru; îl udă trecându-l prin gură, cu gândul că, odată ud, firul va rămâne întins, dar când se uită la el, văzu că se făcuse mai creţ de cum era. Se duse cu el alături de casa stăpânului, la un fierar, luă un ciocan, întinse firul pe nicovală şi începu să-l bată, Munci dracul mai bine de un ceas, dar firul de păr nu se descreţea de loc. Se duse apoi la dihoniţa cu păcură, înmue acolo, — nimic!

Femeia săltă ţestul şi scoase azima coaptă.

Hai mă, eşti gata cu firul meu de păr?

— Acu, stăpână, acu! — îi răspunse sarsailă, năduşit lac de apă de atâta muncă, — şi dădu fuga la un stup din prisacă, scoase un fagure de miere, trecu firul de păr prin licoarea albinelor, — nimic! Părul se făcuse acum afară din cale creţ şi dracul văzu cu groază că, în loc să-l întindă, îl încreţeşte mai mult!

— Hai, mă, eşti gata sau te duci dracului dela uşa mea, dacă nu eşti în stare să faci o treabă de nimic?

— Uite-acu, stăpână! — zise necuratul şi se repezi de luă un calâp de săpun, cu gândul să lungească firul pe oglinda din perete şi să-l lipească acolo cu săpun. Când ajunse însă în faţa oglinzii şi îşi văzu chipul, dracul rămase înmărmurit. căci albise tot, de necaz că nu putea face atâta ispravă şi de munca ce pusese pentru asta.

— Ce faci mă, nemernicule, n'ai mai isprăvit?

Atunci, drept răspuns, se auzi un pocnet grozav şi o putoare umplu casa: plesnise sarsailă de ciudă!

Şi iacă aşa s'a întâmplat că femeia a fost mai tare ca dracul.

Prostia se aşează în locul întâiu, pentru a fi văzută; înţelepciunea stă mai la o parte, pentru a vedea.

CARMEN SYLVA

Orice chiabur, orice gospodar înstărit, orice om vrednic să cheltuiască 200 de lei peste nevoile lui de traiu mărunte, face o faptă culturală, abonându-se la „Cultura poporului“ şi îndemnând şi pe alţii să se aboneze şi s'o citească. Făcând-o, s'ar putea mândri că, într'adevăr, e părtaş la străduinţa săvârşită de cei puţin dar luminaţi, pentru ridicarea culturală a neamului.

Omul nu trăieşte numai pentru împăcarea pântecelor şi pentru vorbe de clacă.

Continuare din pagina a III-a

comunitate de sentimente şi într,o însufleţită atmosferă de bună dispoziţie. Generalul Popovici a închinat pentru Rege şi Familia regală, apoi fiecare conmesean a rostit o cuvântare ocazională, bine primită de toţi. S'au citit tetegramele şi scrisorile absenţilor şi s'a hotărît ca albumul cu istoricul promoţiei, cu clişeul şi cu biografia fie cărui camarad, album ce se află sub presă, să conţină şi un rezumat al acestei memorabile zile, pe veci întipărită în sufletele celor cari au trăit-o.

VICTOR BILCIURESCU

ŞTIINŢA PENTRU TOŢI

SIMFONII LUMINOASE

Multe persoane îşi dau seama de înfluenţa culorile asupra organismului, întocmai ca şi de influenţa muzicii. Cine nu se simte mai vioiu, mai îndrăzneţ, într'o dimineaţă cu soare? Şi cine nu se simte ca apăsat pe umeri, mai greoiu, mai puţin îndemnat la voie bună, într'o zi întunecată? Pe cine nu'l mişcă culorile unui răsărit de soare?

Jocurile de lumină din geamurile colorate ale unei biserici mişcă şi aduc viaţă în sufletele credincioşilor.

Focurile delicate ale opalului şi necurmata strălucire a diamantului sunt exemple de *melodii luminoase.*

Jocurile de artificii sunt mijloace mai primitive, de a arăta puterea luminii asupra fiinţelor.

La teatru şi în sălile de mâncare ale marilor hoteluri, se întrebuinţează efectul culorilor asupra dispoziţiilor sufleteşti ale celor intraţi acolo. Până acuma, însă, nu se făcuseră încercări, cum pot fi *«cântate culorile»*, cum pot *«cânta sunetele»*.

Cei mai mulţi oameni îşi construesc casele cu ferestrele astfel aşezate, ca să le poată aduce cât mai multă lumină. Ei nu se gândesc însă, că lumina colorată poate aduce într'o locuinţă frumuseţe, odihnă, indiferenţă, afecţiune, etc., etc.

Lumina colorată poate juca un rol mai mare de cât tablourile, mobilele şi alte mijloace *«fixe»*, cari au domnit în moda de până acum.

O schiţă generală arată mai jos, cari pot fi efectele diferitelor culori asupra dispoziţiilor sufleteşti, datorite influenţei acestora asupra organismului.

Un cerc e împărţit în opt părţi, grupate în trei sectoare. Pe fiecare sector sunt puse culorile în sensul următor mergând spre dreapta cercului: *roşu, portocaliu, galben, verde, verde-albastru, albastru, violet, roşu ca purpura.*

Aceste culori pot produce trei efecte generale: *stimulare, liniştire, supunere.*

Cercul cu cele opt culori va fi deci împărţit în trei sectoare, cari dau aceste efecte.

Intăiul sector are în mijloc roşul, al doilea galbenul, al treilea albastrul.

O sub-împărţire se poate face la mijlocul fiecărui sector. Astfel la mijlocul sectorului *stimulare*, este *excitare*, (chiar în dreptul roşului); la mijlocul sectorului *supunere*, este *depresiune*, (în dreptul violetului); iar la marginile sectorului *liniştire* (neutralitate) sunt: *încurajare* (la galben) şi *indiferenţă* sau *răceală* (în dreptul albastrului-verzui).

Intr'o sală de mâncare, trebuie să apară lumina albă pe masă; iar o culoare *galbenă-portocalie*, pe feţele persoanelor. Aceasta se poate căpăta prin lămpi aranjate astfel, ca să dea lumina unde trebuie.

Dacă e dorit un efect mai *stimulent*, culoarea va fi portocalie spre roşu.

Un efect de *indiferenţă*, de răceală, îl dă culoarea *albastru-verzui* (probabil la conferinţe diplomatice).

Cu timpul se va ajunge — credinţa e fermă — la compoziţii de *simfonii de lumină, desvoltându-se ochiul* pentru priceperea lor, cum s'a *desvoltat urechea* pentru priceperea *simfoniilor muzicale*, de vor fi cântate pe o *orgă, care va produce lumină*, în loc de *sunete.*

Cele de mai sus sunt pe larg expuse de d-l M. Luckiesh, într'o revistă americană, care apare la New-York.

Comandorul BUCCHOLTZER

Săptămâna bucureşteană

Dela început, ţinem să anunţăm pe cititorii acestei rubrici, pe care o redeschidem azi, că nu vor găsi înşirate aci nici ştirile politice, nici faptele diverse «din Capitală». Ei vor găsi publicate caracterizări ale evenimentelor culturale, artistice şi sportive petrecute în cursul ultimei săptămâni.

Este o continuare, cu alte cuvinte, a «Cronicii bucureştene», pe care o făceam înainte. Nimic alta, decât aceasta.

* * *

Săptămâna precedentă putem s'o numim, fără ezitare, *«Săptămâna serbărilor şcolare»*. In adevăr în fiecare zi am asistat, cu spiritul, căci cu materia nici vorbă nu putea fi, la cel puţin 20—30 de serbări. Grădini de copii, şcoli primare, complementare, de comerţ, de meserii, profesionale, licee, în general tot ce poate cuprinde tineretul studios a avut serbări. A fost atât de mare numărul serbărilor acestora, în cât, cu toată bună voinţa de care am fost animaţi, nu am putut satisface, nici pe sfert, cererile prin cari am fost rugaţi să asistăm la «reuşita serbare a şcoalei . . . care va avea loc în ziua de . . . ». Aşa că cerem scuze, tuturor acelora, cărora nu le-am putut satisface dorinţele.

— Liceul *«Spiru C. Haret»*, de sub conducerea d-lui St. V. Nanul, a avut Duminică serbarea de fine de an, cu care prilej a fost inaugurat şi localul cel nou din str. Italiană, colţ cu «Vasile Lascăr». Au fost coruri reuşite, sub conducerea maestrului V. Soloveanu, bucăţi admirabil executate de orhestra liceului sub conducerea vrednicului G. Vintilescu, declamaţii, etc.

D-l *Bosnieff-Paraschivescu* a semnalat, în calitate de membru al comitetului şcolar, greutăţile şi peregrinările liceului, până când acesta să ajungă într'un local propriu, cu toate că este singurul liceu central.

D-l *St. V. Nanul*, directorul liceului, în cuvinte simţite, a arătat şi dânsul reaua stare de lucruri, prin care a trecut liceul «Spiru Haret», până să ajungă într'un local propriu. Intr'o altă ordine de idei, a evocat simbolurile trecutului nostru şi-a îndemnat pe copii să fie silitori şi demni de strămoşii lor. La urmă s'au distribuit premiile: stimulentui elevilor, iar nu recompensa muncii lor.

— Şcoala de fete «Silvestru» şi-a avut serbarea de fine de an şcolar, faţă fiind un numeros public, compus din părinţii elevelor şi în general de persoanele cari se interesează de bunul mers al acelei şcoli.

D-ra *Ana Manoil*, directoarea şcoalei, a ţinut o cuvântare plină de îndemnuri, din care a reeşit folosinţa colaborării şcoalei cu familia şi a încheiat mulţumind tuturor pentru sprijinul acordat.

Elevele, sub conducerea d-nei Lutaţo, au cântat, cu voci îngereşti şi bine disciplinate, coruri adecuate unor asemenea serbări, iar alt grup de eleve, sub conducerea d-rei Gheorghiu, de la Institutul naţional de educaţie fizică, a executat mişcări ritmice şi jocuri naţionale.

D-l *Kerciu*, inspector şcolar, a distribuit premiile elevelor merituoase şi a decernat medalia «Răsplata muncii» cl I-a, d-rei Ana Manoil, pentru stăruitoarea muncă pe care o depune, în interesul luminării minţilor copiilor din acest cartier.

— Vara se apropie cu paşi repezi. Căldura este istovitoare, lumea caută locuri răcoroase, umbroase. Ast-fel nu mai găsim pe liceanul care făcea sgomot astă iarnă la ateneul popular, ducându-se la aceste «serbări de Duminică». El caută verdeaţă, aer curat, practicând aşa zisul «weekend» (citeşte uikănt).

Teatrele, marile şcoli de cultură cetăţenească, şi-au închis porţile; ateneele populare, la fel; iar despre sălile de concerte nici nu mai vorbim, de oare ce ele par'că fac parte din antichitate.

— Am avut săptămâna aceasta numai două serbări, cari au eşit din cadrul restrâns al serbărilor şcolare.

Una în Calea Dorobanţilor, cealaltă la şcoala «D. Poenărescu». Cea dintâi cacarcterizată prin discursuri; cea de a doua caracterizată prin partea artistică, extrem de desvoltată.

La şcoala primară *«D. Poenărescu»* am avut prilejul să ascult dissiplinatul cor de la biserica Albă-Postăvuri. O menţiune specială se cuvine desigur concertistei Aglae Ionescu, care ne-a desvăluit, încă odată, arta superioară pe care o posedă. Virtuos, d-l Emil Florescu, dela Conservator, cu dificilul său instrument: contrabasul. Pline de vervă şi talent, recitările d-lor I Pela şi I. Horaţiu. S'au mai executat şi jocuri naţionale, de către elevii şcoalei primare Nr. 13.

La marginea Bucureştilor, este situat aşa zisul «liceu de periferie,» *«Mihail Eminescu»*, cu toate că prezenţa lui ar face cinste centrului. Departe de pasiunile răţăcitoare ale oraşului, de vâltorile patimilor omeneşti, el se înfiripează modest, dar trainic. Laudă, conducătorilor lor.

Intr'una din serile trecute a fost o serbare care a constat din coruri, recitări şi teatru. Reuşita a întrecut chiar cele mai optimiste aşteptări.

* * *

Acestea au fost evenimentele mai însemnate ale săptămânii.

R. NICULESCU-MISLEA

Din Câbeşti-Tutova

De curând s'a înfiinţat în acest mare sat răzăşesc un cămin cultural. O mână de oameni gospodari, având în frunte pe dirigintele şcolii şi pe preot, a purces temeinic la lucru pe ogorul înţelenit al sufletului.

In ziua Sf. Apostoli Petru şi Pavel, fiind şi încheerea anului şcolar şi patronul căminului cultural, a fost frumoasă şezătoare. Conducătorii căminului au poftit la această serbare pe ocrotitoarea tuturor căminelor din ţară: *Fundaţia culturală «Principele Carol»*, care a delegat pe *d-l I. Gr. Oprişan*, unul dintre misionarii ei şi fiu al acelui sat, să participe la această manifestaţie culturală.

Trimisul fundaţiei a predicat dimineaţa la biserică, în legătură cu cei doi mari străjeri ai creştinismului, a căror sfântă amintire o prăznuia biserica.

Şezătoarea s'a ţinut la şcoală, unde căminul îşi are biblioteca şi unde şi-a amenajat o scenă de toată frumuseţea. D-l *P. Burghelea*, dirigintele şcolii şi preşedintele căminului, a făcut o foarte interesantă dare de seamă a rezultatelor dobândite pe ogorul şcolar, care poate fi luată ca model de anchetă socială, şi a aruncat o tot atât de interesantă privire asupra roadelor ce se aşteaptă de la satul matur, prin căminul cultural. D-l *Oprişan*, din partea fundaţiei, a precizat rolul căminului în viaţa sufletească a satului, arătând minunile ce se pot săvârşi prin acest aşezământ. A subliniat nevoia şezătorilor organizate, a cărţii care înobilează şi a muzeului, care trebuie să fie documentul de mândrie al satului pentru viitorime.

Numerele din program au fost o rară contribuţie personală a d-lui Burghelea, de la piesa de teatru până la poezia spusă cu şart şi la cântecul cuceritor. Colaborarea celorlalţi învăţători şi a fruntaşilor căminului, *preotul Băbaca*, proprietarul cult şi inimos *P. Ghilţ* şi alţii, a fost efectivă.

De încheere a vorbit preotul, deschizând inima sătenilor pentru cămin.

Din convorbirea membrilor căminului cu misionarul fundaţiei, în ce priveşte mijloacele de lucru, au isvorît câteva iniţiative, cari au trecut pragul înfăptuirii.

Asistent

INFORMAŢII

Colaborare nouă. — Vestim cu plăcere cititorilor noştri, că vechiul nostru colaborator, dinstinsul istoriograf al oraşului Iaşi, d-l *N. A. Bogdan*, cunoscut din coloanele acestei gazete, unde a publicat multă vreme «Poveştile lui Moş Andrei Gura-bogată», îşi va reîncepe colaborarea, cu un şir de povestiri de interes istoric.

Socoteli maghiare neserioase. — Tratatele de pace au stabilit răspunderile Statelor, cari au provocat războiul, fixând totdeodată nouile graniţe teritoriale, în conformitate cu drepturile naţiunilor învingătoare. Cauzele războiului sunt definitiv şi cu prisosinţă lămurite pentru toată lumea: drepturile istorice au fost cu prisosinţă cumpănite şi recunoscute. Milioane de oameni au pierit şi rosturile lumii întregi au fost zdruncinate, pentru zeci de ani. Inţelepciunea veacurilor şi mai ales învăţăturile războiului sfătuesc popoarele, că se cuvine şi că e prudent să-şi vadă în linişte de împăcarea nevoilor lor şi de întremarea gospodăriilor lor naţionale.

Românii nu gândesc altminteri.

Unii dintre maghiari sunt, însă, neliniştiţi şi-şi caută încă închipuita lor dreptate pe căi piezişe, prin plângeri şi prin pretenţii neserioase. Iacolo, se găsesc şi oameni de rea credinţă, cari, din când în când, le ţin isonul; dar... eremiadele nu turbură lumea, care ştie despre ce şi cu ce drepturi e vorba.

Maghiarii sunt grozav de supăraţi, că Societatea naţiunilor nu le-a dat câştig de cauză în chestiunea optanţilor unguri, neadmiţând că le-ar trebui plătite, de noi, câteva miliarde de lei, pentru pământurile expropiate în Transilvania, în virtutea Legii agrare, cum au fost şi ale marilor proprietari români. Acum ar vrea iar, nici mai mult, nici mai puţin, de cât revizuirea tratatului de la Trianon din 1919, spre a le fi înapoiate teritoriile cuvenite pe bună dreptate României, Cehoslovaciei şi Jugoslaviei.

Visuri şi dorinţe de oameni cu minţile zdruncinate. Nu e vorba de poporul maghiar, ci de unii dintre conducătorii lui şi de zvânturaţi, cari nu'l lasă să-şi vadă de treburi.

Pe noi nu au de ce să ne turbure aceste frământări. Nu dăm seamă de ele şi ştim ce avem de făcut. Conducătorii ţării şi păzitorii intereselor româneşti stau de veghe, cuminţi şi preţuiţi de toată lumea străină. Gândul nostru e: propăşirea ţării, pe toate tărâmurile de muncă şi de înălţare.

Cum preţuesc străinii pe oamenii noştri mari. — In marele cotidian «Écho de Paris» cunoscutul ziarist Pertinax comentează, într'un documentat articol, numirea d-lui Titulescu ca ministru de externe al României. Distinsul ziarist parizian arată că, de şapte ani încoace, d. Titulescu este adevăratul şef al diplomaţiei române. D. Titulescu dispune de un strălucit simţ politic şi de prevedere. Englezii au recunoscut repede natura generoasă şi autonomă, gândirea precisă şi acţiunea tenace ale d-lui Titulescu, când acesta s'a dus la Londra, ca ministru al României. In ultima sesiune a Consiliului Societăţii naţiunilor, toată lumea şi-a putut da seama de influenţa sa în acţiunea intentată împotriva României, de către marii proprietari unguri.

Pertinax observă dezinteresarea acestui bărbat politic, care, contrariu avocaţilor internaţionali ce pledează pentru baronii baltici, feudalii germani din Boemia sau magnaţii din Ungaria, pledează pentru ţara sa şi chiar pentru Franţa.

Putem fi mândri.

Atitudinea saşilor în viaţa noastră socială, economică şi politică nu poate lăsa indiferent pe nimeni dintre noi.

Românii doresc sincer şi fac tot ce le stă în putinţă, să convieţuiască în perfectă armonie cu minorităţile etnice, întrucât acestea ţin sincer, la rândul lor, să înlesnească o atare convieţuire, spre folosul obştesc.

Atitudinea, luată de saşii din Ardeal, cu prilnjul fixării candidaturilor lor pentru alegerile parlamentare generale, dovedeşte, mai mult ca ori când de astă dată, că acest element minoritar nu e, din nefericire, nutrit şi călăuzit de aceleaşi bune sentimente. Ne pare foarte rău, că facem această constatare aci, dar trebuie s'o facem; trebuie să ştie toată lumea, cum înţeleg aceşti noui concetăţeni lealitatea şi conlocuirea în hotarele fireşti ale ţării noastre.

Listele săseşti pentru Cameră şi Senat au fost depuse în înţelegere cu conducerea partidului maghiar. Prezenţa pe aceste liste, de pildă, a d-lui Cerbes, conducătorul Kreisauschuss-ului din Braşov şi a d-lui Kolhrus în Bucovina, indică spiritul şovin al luptelor pe cari saşii le încep, prin campania electorală a blocului minoritar.

D. Cerbes este, de fapt, motorul întregii activităţi de ordin economic cu caracter săsesc, cu tendinţa de rezistenţă îndârjită împotriva oricărei acţiuni ce-ar ameninţa preponderenţa săsească în Ardeal.

E trist, că conducerea minorităţii săseşti refuză să cumpănească situaţiile şi împrejurările şi tinde să împingă poporul săsesc la lupte politice dârze, izolându-l de partidele româneşti, prin încercarea de a constitui un bloc permanent al minoritarilor, pentru promovarea intereselor mărturisite şi nemărturisite saso maghiare.

E neplăcut surprinzător şi de reţinut faptul, că saşii pierd simţul realităţilor, cu toată faima lor de oameni practici.

Intelectuali americani vizitează România. — Aşezământul pentru pacea internaţională «Carnegie Endowment», al cărui preşedinte este d-l dr. Nicholas Murray Butler, rector al universităţii «Columbia» din New-York, acordă anual fonduri intelectualilor americani, pentru excursii de studii în diferite ţări din lume.

Vizita făcută de M. S. Regina Maria, acum câteva luni de zile în Statele-Unite, a produs în intelectualitatea americană un viu interes pentru România şi poporul său.

Prin concursul aşezământului Carnegie şi sub auspiciile societăţii «Amicii Statelor-Unite» dela noi, s'a organizat, pentru luna Iulie, (dela 1 la 25), excursia în ţara noastră a 50 personalităţi: profesori şi reprezentanţii a 15 cunoscute universităţi, facultăţi şi institute, din centrele Statelor-Unite.

Aici, s'a pregătit intelectualilor americani o prietenească primire şi posibilitatea de a ne cunoaşte de sproape.

Moartea profesorului dr. Măldărescu. — A murit — şi a fost înmormântat, la sfârşitul lui Iunie — încă unul dintre bătrânii profesori ai Facultăţii de medicină din Bucureşti, d-rul Nicolae Măldărescu, fost în mai multe rânduri decan al facultăţii. Defunctul era unul dintre cei din urmă din falanga de mari dascăli, formaţi mai mult prin întuiţia lor ştiinţifică şi printr'un nemărginit devotament faţă de chemarea lor, de cât prin studiile de specialitate pe cari le-au făcut. El făcea parte din generaţia de profesori-medici, care a pus temelia ştiinţei medicale în ţara noastră şi a făcut ca faima medicinii româneşti să treacă de mult peste hotarele ţării.

Dascăl mare, apostol desăvârşit, medic şi profesor preţuit, el a cinstit totdeauna ramura de muncă în care s'a distins timp de aproape 40 de ani, fără clipă de abatere sau de micşorare.

Murind, proferosul Măldărescu a lăsat amintirea unui nume demn de veneraţie.

Reprezentarea României la serbările cincantenarului „Federaţiei internaţionale a prietenelor tinerelor fete“. — La congresul ţinut la Neuchâtel (Elveţia), cu ocazia serbării a 50 de ani dela înfiinţarea «Federaţiei internaţionale a prietenelor tinerelor fete», România a fost reprezentată prin d-na dr. Alice Grinţescu (Cluj), ca delegată a Ministerului sănătăţii publice.

D-na dr. Grinţescu a făcut un raport oral despre situaţia acestei opere sociale, înfiinţată de curând şi la Cluj, sub auspiciile şi cu mijloacele «Asociaţiei române a femeilor universitare», precum şi cu concursul Ministerului sănătăţii.

O faptă de laudă — Părintele prof. Ilie Bunescu, predând anul acesta religia la Şcoala comercială Nr. 3 din Bucureşti, a depus întreaga leafă, ce i s'a cuvenit pe tot anul, la cancelaria şcoalei, în scopul de a fi cumpărate cărţi religioase: Noul Testament ş. a., pentru elevii cu purtări bune. Cărţile au fost distribuite, la serbarea sfârşitului de an.

Jubileul de 50 de ani al Regim. 4 Argeş. — In ziua de 24 Iunie, Regimentul 4 Argeş şi-a serbat împlinirea a 50 de ani de existenţă.

Impresionantă a fost clipa în care, în sunetul «Imnului eroilor», s'a făcut apelul celor 12 ofiţeri şi 1140 soldaţi, morţi în războiul «Independenţei» şi cu acela al «Implinirii idealului naţional».

A rostit cuvinte inimoase comandantul regimentului, d. col. Pârâianu. Serviciul religios a fost oficiat de p. c. pr. V. Mateescu.

Şcoala primară din com. Vulcana (Dâmboviţa) a împlinit 50 de ani dela înfiinţare. — Acest eveniment şcolar a fost sărbătorit, la 29 Iunie, cum se cuvenea, prin stăruinţa directorului şcoalei, d. I. I. Mareş, care funcţionează acolo de 25 de ani.

Au participat la această festivitate, d-nii C. Dimitriu, ministrul căilor de comunicaţie, Dimitriu, prefectul judeţului Dâmboviţa, Luca Paul, inspector general al băncilor populare, dr. Popescu-Vulcana, I. Anastasescu, fost prefect, colonel Avramescu, etc.

Slujba religioasă a fost oficiată de preotul Vasile Dumitrăchescu.

Promoţia 1907 a Liceului Petru şi Pavel din Ploeşti, s'a întrunit la 26 Iunie, la liceu, unde foştii elevi, sosiţi din toate unghiurile ţării, au serbat, împreună cu profesorii lor, împlinirea a două zeci de ani, de când au părăsit băncile liceului. In mijlocul unei pioase reculegeri, s'a făcut apelul nominal, cu prilejul căruia s'a constatat că zece dintre foştii camarazi lipseau, (morţi în majoritate în război). După o inimoasă cuvântare a d-lui prof. Gr. Niculescu, a răspuns distinsul nostru colaborator, d-l. Şt. Bezdechi. Asistenţa în corpore s'a dus apoi la biserica «S-ţii Impăraţi», unde părintele Iordănescu şi părintele Mihăilescu au făcut o slujbă în amintirea celor răposaţi, iar vechii camarazi s'au dus şi au depus, în „cimitirul eroilor“, o cunună pentru colegii lor morţi.

La amiază a fost o agapă colegială, la restaurantul „Europa“. Intr'o atmosferă de entuziasm înălţător, s'au rostit toasturi şi cuvântări însufleţite.

D-nii Grig. Niculescu şi Pană Popescu au accentuat importanţa culturală a acestui moment şi-au exprimat dorinţa, ca legătura dintre profesori şi foştii elevi să fie cât mai strânsă. Pentru ca această clipă de entuziasm întineritor să nu se piardă fără roade, s'a hotărît să se strângă suma necesară pentru ridicarea unei cruci de piatră pe mormântul prof. I. Niculescu-Dacian, mort acum un an, şi să se adune un fond care să slujească la întemeierea unui internat al liceului, menit să folosească mai ales băieţilor săraci de la ţară.

Şi comuna Cobadinul (din jud. Constanţa) va avea un monument al eroilor săi.— Piatra fundamentală a fost pusă, cu solemnitatea cuvenită, săptămâna trecută.

Trecere la ortodoxie. — Miercurea trecută, la biserica Sf. Constantin, din Capitală, s'a săvârşit trecerea la ortodoxie a d-lui Bela Csicso, comerciant, de confesie romano-catolică. Cu acest prilej, părintele paroh, Celus Grigoriu, a vorbit despre: «Vocea lui Iisus, care ne cheamă pe calea ce duce la viaţă».

Societatea clerului român «Ajutorul» şi-a serbat, la 30 Iunie trecut, jubileul de 50 de ani dela înfiinţare, sub preşedinţia I. P. S. S. Patriarhului Miron.

Inscrierile la Institutul naţional de educaţie fizică, pentru secţia universitară, vor începe la 1 August a. c.

Balanţa comercială a României. — Am vorbit, într'un număr trecut al gazetei, despre ceeace e balanţa comercială a unei ţări şi despre ceeace înseamnă o balanţă activă.

Balanţa comerţului exterior al României pentru primele cinci luni ale anului 1927 se prezintă astfel:

La import 14.297.834.835 lei.
La export 15.300.346.850 lei.

Aşa dar balanţa noastră comerciaţă se soldează, pentru timpul arătat, cu:

Un activ de 1.002.512.015 lei.

E îmbucurător.

Dar nu trebuie să uităm, că balanţa comercială, spre a fi îmbucurătoare totdeauna, trebuie să fie neîntrerupt din ce în ce mai activă.

Taina acestei posibilităţi e una singură şi oricând aceeaşi: munca stăruitoare.

Cooperativele vor fi împroprietărite cu locuri de case. — Incă o măsură pentru consolidarea organizaţiilor cooperative.

Casa centrală a împroprietăririi a dispus să fie rezervate pentru cooperativele existente, precum şi pentru «Uniunea cooperativelor agricole», locuri de case, destinate să le servească acestora la construirea de localuri, magazii, depozite de maşini, silozuri, etc.

Suprafaţele ce urmează să fie rezervate pentru cooperative vor fi de câte 4—5000 mp.

Locurile vor fi vândute unităţilor cooperative cu aceleaşi preţuri şi în aceleaşi condiţii, ca şi locurile de case, ce sunt vândute îndreptăţiţilor la împroprietăriere.

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi studenţi şi ţărani; 300 lei pentru băncile populare, cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

Cereţi, la toţi depozitarii şi chioşcarii „Universului,» lucrarea:

„PUTEREA GÂNDIRII“

în viaţa şi afaceri

de Eug. de Gyn

Lecţii practice de magnetism personal.

Mijloace pozitive pentru educarea voinţei şi reuşita în viaţa.

Poate fi cerută şi prin administraţia gazetei noastre.

Preţul — trei-zeci — 30 lei.

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

EDIȚIE SPECIALĂ

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 22 IULIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 205 Apare în fiecare Duminecă.

MOARTEA REGELUI FERDINAND CEL MARE AL ROMÂNILOR

Cu adevărat și adânc îndurerată, țara e cernită, de la un hotar la altul.

Lăsând în sufletele noastre, ale celor cari am trăit odată cu El, și în Istoria țării și a vremii Lui, pentru pomenire în veci de veci, amintirea sufletului Lui bun și a unei mari tării de cuget și de legământ cu țara peste care a domnit, întâiul Rege al tuturor românilor, Ferdinand cel mare, a trecut în lumea celor drepți.

Contopit sufletește cu noi, românii, îndemnat de aceleași simțimânte, călăuzit de aceleași năzuințe, cu aceeași credință nestrămutată în temeinicia și în izbânda drepturilor noastre strămoșești, ca și în rostul chemării noastre istorice, acest Mare Rege, tăgăduind hotărît întâietatea drepturilor sângelui față de legământul datoriei, a mers neclintit în pasul nostru și în al vremii. Din clipa în care trebuința războiului pentru Împlinirea idealului nostru național a dat un nou înțeles vieții românești, dorința și gândurile Lui au avut aceeași țintă: lupta alături de marii noștri aliați, până la izbânda deplină. Apoi, în zilele de bâjenie și în cele de grea cumpănă, până în aceea în care sfârșitul trudelor ne-a răsplătit jertfele, inima Lui a bătut în acelaș ritm, în aceeaș mișcare, cu inimile celor mai buni dintre noi, îmboldind energiile și susținând credința în ziua cea mare a marii izbânzi. Cine L-a auzit vorbind, în ziua de 18 Noembrie 1918, în Piața Victoriei, când, în fruntea armatelor învingătoare a reintrat în Capitala țării lui mărite, n'a putut să nu simtă valul de sânge generos ce făcea ca inima acestui Mândru Rege izbânditor, să bată cu tărie și vocea să-i vibreze de emoție, la mărturisirea marii mulțumiri ce-i umezise ochii.

Dar Regele Ferdinand n'a fost numai Marele și Hotărîtul războinic, mulțumită căruia războiul pentru Întregirea neamului și această întregire s'au putut înfăptui. Din întâile zile ale reculegerii de după război, adânc înțelegător al stării generale a țării și al nevoilor economice și culturale, ivite cu tărie în noul cuprins de viață românească, a ținut să fie săvârșită, în întâiul rând, marea dreptate istorică a împroprietăririi țăranilor, cari de veacuri muncesc pământul acestei țări; după aceea, pe lângă grija necurmat purtată așezărilor de rosturi, menite să asigure deplina reculegere economică a țării și un nou avânt din acest punct de vedere, cuvenit față de mijloacele economice pe care țara le are, tot gândul Lui mare, pornit din cele mai înalte simțimânte și din aceeași dreaptă prețuire a însușirilor sufletești ale Poporului nostru, a fost să îndemne, în toate chipurile cu putință, la ridicarea culturală a masselor, convins că toate celelalte puteri de viață ale unui popor au ca unitate de măsură o singură putere fără greș: puterea culturii; nu pierdea prilejul să amintească sfetnicilor Lui și tuturor oamenilor politici, cu cari vorbea, această adâncă convingere de care era stăpânit.

Astfel pierderea ce-o încearcă acum Poporul român e nemăsurat de mare; ea ar putea fi împlinită numai prin stăruința noastră a tuturor, de a urma, fără preget, sfaturile și îndemnurile acestui Rege Înțelept și Bun.

Suferințele Lui ne-au îndurerat mult, ca și moartea Lui. Singurul gând, însă, care, de sigur l-a mulțumit până în cele din urmă ale Lui clipe de durere, și de viață, gând care ne alină și nouă durerea, a fost că dorințele Lui din clipa morții vor fi ascultate și împlinite cu sfințenie și că, în lungul curs al vremurilor viitoare, generații după generații vor găsi, în faptele Lui, pilde de înțelegere și de puternică ridicare sufletească.

Amintirea Lui, a vieții și a faptelor Lui mari, vor fi veșnic păstrate de Poporul românesc, cu pioasă dragoste și nețărmurită recunoștință.

Fie-i țărâna ușoară...

CULTURA POPORULUI

† REGELE FERDINAND I

Istovit de o boală grea, Regele Ferdinand al României a murit, în Castelul Pelișor de la Sinaia, în noaptea de 20 Iulie, pe brațele M. S. Reginei Maria. El și-a păstrat întreaga cunoștință până în clipa din urmă, și și-a dat obștescul sfârșit fără dureri.

* * *

Joi, după amiazi, rămășițele pământești ale răposatului Rege au fost aduse în București, cu mare paradă regească, și așezate în Sala de aur a Palatului dela Cotroceni.

Pe dinaintea sicriului regal s'au perindat azi, Vineri, de dimineața până seara, cu sufletele întristate, zeci de mii de oameni.

* * *

Cu mare paradă, înmormântarea va fi făcută Duminică, la Curtea de Argeș.

Cortegiul funebru va porni de la Palatul Cotroceni dimineața, după slujba religioasă.

Trenul mortuar va pleca din gara de Nord la ora 11-30; oprindu-se în trecere în gările Titu, Golești și Pitești, va sosi în gara Curtea de Argeș la ora 3 și jum., după amiazi. Acolo refăcându-se, convoiul funebru va porni, cu mare paradă, spre biserica episcopală, înăuntrul căreia rămășițele pământești ale întâiului Rege al tuturor românilor vor fi înmormântate.

* * *

Departe văzător și dornic de liniște, de bună rânduială și de bine, acum și în viitor, în țara pe care a iubit-o atât de mult, *răposatul Rege a hotărît, în cele din urmă clipe ale Lui, în scris și cu cuvânt de moarte,* ca averea ce i-o lăsase prin testament fostului prinț moștenitor Carol să'i fie dată acestuia în bani, iar moșiile și castelele, ce ar fi fost să'i se cuvină, să fie ale Aceluia care-i va urma la Tron, rămânând ca fostul prinț Carol să-și urmeze soarta, pe care și-a croit-o singur, împotriva voinței părinților săi.

In această privință, vorbește, cât se poate de lămurit, scrisoarea lăsată de Rege, tot în aceleași de pe urmă clipe, Primului ministru al țării.

Pentru instituții culturale, a lăsat cinci zeci de milioane lei, cari vor fi împărțite:

„Fundației universitare Ferdinand I", din Iași;

Orfelinatului agricol „Ferdinand" de pe moșia regală Zorleni, care va rămâne neatins pe această moșie și întreținut de viitorul rege al României;

Academiei române, venitul servind la un premiu pentru cercetări asupra unor chestiuni economice românești;

Societății geografice române;

Bisericii naționale ortodoxe și unite, Bisericii catolice, Bisericii protestante și celei israelite;

Unui institut de ajutorare pentru ofițeri;

Societății „Astra" din Sibiu și unei societăți de cultură națională din Cernăuți și din Chișinău.

DORMI ÎN PACE!

de VASILE MILITARU

Țară mândră și bogată, Țară dulce, Țară plină
De viteji ce-ți dorm în plaiuri sub troițe și sulfină;
Țară de plugari, cu pieptul și cu umerii de fier
Ce te-ai ridicat adesea — vijelie — pân'la cer;
Țară care niciodată
N'ai putut fi îngenunchiată,
Pleacă-te 'ngenunchi acuma, sub zăbranicul de jale,
Ca 'nchis ochii, pe vecie, Regele măririi tale!.

Rege uriaș în fapte și isvor de bunătate, —
In zidirea cărui, astăzi, viul vieții nu mai bate; —
Cum să poată spune graiul omenesc, ce mult ne doare,
Că s'a stins pe vecinicie STRĂLUCITUL NOSTRU SOARE?...
Cum să spună chipul slovii
Toată jalea și tot plânsul celor mulți de pe ogoare,
Lângă cari ai plâns odată pe câmpiile Moldovii?....

Suflet drept și minte plină de înțelepciune - adâncă,
Ai înăbușit în Tine glasul sângelui și — stâncă
Ai rămas să 'nfrunți cu pieptul toate trăsnetele firii
Și-ai pus Țării Tale lauri în cununa desrobirii!.

Dormi în pace, Rege Mare, Rege bun și Rege sfânt,
Care-ai dat la toți plugarii câte-o brazdă de pământ.
Și'n adâncul somn rămâie-Ți neclintită 'ncredințare
Că, precum ai făurit-o Tu, în vechile-i hotare,
Va 'nflori și va rămâne vecinic România Mare!.

Zile de neuitat din viața Marelui Rege

FERDINAND I

28 Septembrie 1914: Urcarea pe tron, ca Rege al României, urmând defunctului său unchiu, marelui Rege Carol I-iu.

29 Maiu 1915: Luând parte la ședința Academiei române, rostește o cuvântarea inimoasă și cuminte chibzuită, despre cultura neamului.

14 August 1916: România, desăvârșit unită, în simțimânte, în cugete și în năzuințe, cu marele său Rege, intră în războiul lumii, declarând războiu Austro-Ungariei.

Martie 1917: Prin înalt ordin de zi, Regele Ferdinand împlinește o dreptate istorică, în cuprinsul vieții economice a țării, hotărînd, din singura sa pornire, să se împartă pământ de muncă țăranilor și punând în întâiul rând al acestei împărțiri moșiile sale regale.

27 Martie 1918: Unirea Basarabiei cu Patria-mamă.

18 Noembrie 1918; Regele Ferdinand I-iu și Regina Maria intră în capitala României mari, în fruntea armatelor învingătoare.

28 Noembrie 1918; Unirea Bucovinei cu Patria-mumă.

1 Decembrie 1918: Unirea Ardealului cu Patria-mamă.

14 Octombrie 1922: Incoronarea Regelui Ferdinand I-iu și a Reginei Maria, ca primi Suverani ai României Mari.

Fiecare om are o conștiință, care se deschide numai înaintea lui Dumnezeu.

*

Pentru ca să aibă o valoare, viața trebue cucerită.

FERDINAND I AL ROMANIEI

M. S. REGELE MIHAIU I-iu

NĂDEJDEA ZILELOR CE VIN

Cea din urmă dorință a răposatului Rege Ferdinand. — Scrisoarea trimisă Primului ministru al țării, la 15 Iulie. — Proclamarea noului Rege. — Regența și rostul ei.

Scrisoarea Regelui Ferdinand I

Defunctul Rege a comunicat această scrisoare și d-lui ministru al Casei regale

Scumpul Meu Președinte al Consiliului,

Ca creștin sunt totdeauna stăpânit de grija clipei când Mă voiu înfățișa în fața Domnului; ca Român și Rege, Mă gândesc neîncetat la soarta Țării, căreia am jertfit viața Mea pe pământ.

Dragostea Mea nu Mă lasă să consider că datoria îmi încetează cu această viață și nu pot să nu Mă gândesc ce va fi în urma ei.

Dumnezeu a voit ca Coroana, de care e atât de indisolubil legată soarta Țarii, să treacă pe capul nepotului Meu nevârstnic Mihai. Rog cerul să-l ocrotească și să-i hărăzească binecuvântarea, ca sub Domnia Lui să se întărească și să sporească România, clădită cu atâtea jertfe.

Fac apel la toți bunii și cinstiții cetățeni ai țării, să ajute din toate puterile lor ca să înlesnească liniștita propășire a Statului.

In fruntea lor, asupra scumpului Meu fiu Nicolae, ca Regent, împreună cu colegii Săi, cade cea mai grea răspundere în îndeplinirea sfintelor datorii. Cu credința și dragostea ce înaintașii familiei Sale i-au dat pildă, fiul Meu va putea duce la bun sfârșit misiunea ce îi revine.

Nu pot privi spre viitor, fără să mă gândesc cu inima de părinte la scumpul Meu fiu Carol, căruia îi urez viață cinstită și fericită în noua soartă pe care și-a croit-o împotriva silințelor Noastre. Nu mă îndoesc că — ca orice român iubitor de Țară și mai devotat decât oricare altul — va stărui întru a înlesni prin tot ce atârnă încă de dânsul, ca România, în timpul fiului său Mihai și a urmașilor Săi, să se poată desvolta și propăși în liniște și cu spor.

In ceeace Mă privește, cu hotărâre și numai spre a nu turbura liniștea țării, M'am oprit de la mulțumirea sufletească de a-l revedea și, în acelaș sentiment, cer ca să nu se întoarcă în țară decât, precum s'a legat, când autoritățile legale îl vor îngădui.

Trebue ca fiul Meu Carol să caute astfel să impună oricăror rătăciți respectul situațiunii legale, creiată prin renunțarea sa la Tron, așa precum îi poruncesc cele mai imperioase îndatoriri de Român, de fiu și de părinte, ca să respecte legământul încheiat din proprie voință și nesilit de nimeni.

Primiți, vă rog, scumpul Meu Președinte al Consiliului, expresiunea simțimântelor Mele afectuoase.

(ss) FERDINAND

AMINTIRI

— DIN VIAȚA DE ACUM 40 DE ANI A REGELUI —

In Toamna anului 1886, în curtea Școalei militare de ofițeri din Dealul Spirei, în fața batalionului școlar aflat sub arme, Marele nostru Rege Carol indica ,cu ceremonialul de rigoare, într'o împrejurare care nu se cunoscuse încă la noi, un loc la flancul drept al batalionului școlar, tânărului sub-locotenent de infanterie, *Alteței Sale Regale, Pricipelui moștenitor Ferdinand de Hohenzolern,* însoțind gestul regal cu următoarea augustă declarație:

«*Vă aduc un nou coleg, pe nepotul meu Ferdinand, Moștenitorul Tronului, hotărît, ca și voi, să și slujească țara ca român și ostaș, cu credință și cu cinste.*»

Și după alte câte-va îndemnuri bune, Primul Rege al românilor a primit defilarea batalionului școlar în frunte cu directorul școalei, generalul Poenaru, fost șef al Marelui stat major general și fost ministru de război, pe atunci colonel, cu subdirectorul locot.-col. C. Iarca, mai apoi general și cu întreg corpul ofițeresc al școalei; iar la flancul drept, defila, în rând cu prima linie de viitori ofițeri, sub-locotenentul Ferdinand, Moștenitorul Tronului, gloriosul Rege de mai târziu.

Intovărășind apoi pe Augustul Său unchiu în sala de mâncare a școalei, unde Regele Carol a stat de vorbă cu elevii, gustând din mâncarea lor, tânărul sub-locotenent Ferdinand, care pe atunci nu poseda limba românească, adresându-se și el elevilor, le-a făcut cinstea să-i numească «*camarazi*»,repetând câtor-va, de mai multe ori, expresia aceasta: «*bun, camarade?*», ceeace a măgulit, firește, mult amorul propriu al candidaților la ofițerat.

Din chiar clipa aceea, Regele Ferdinand a intrat în sufletele generației de ofițeri, cu care mai târziu a împărtășit așa de glorios și de strălucit cariera militară.

Așa se explică de ce astăzi, când acest Mare Rege Român a părăsit pentru vecie draga Lui armată, sufletul acestei armate este sincer cernit și nemărginita pierdere este din inimă plânsă de ea.

B. VĂLENARU

NOUL REGE — REGENȚA

Urmașul Marelui Rege său, Regele Mihai I-iu.

Sub îngrijirile Augustei sale mame, Prințesa Elena, noul Rege crește puternic și vioiu, încurajând nădejdile și așteptările întregului popor, care are astăzi privirile ațintite asupră-I.

El va împlini, la 7 Noembrie, vârsta de 6 ani.

Potrivit dorinței răposatului rege, înoită și în clipa morții, potrivit prevederilor Constituției și intereselor superioare ale țării, până la majoratul Regelui Mihai — care va fi împlinit în 1939 — grijile mari ale domniei au fost date în sarcina unei regențe, alcătuită din Sanct. Sa Patriarhul Miron Cristea, A. S. R. Principele Nicolae și d. G. Buzdugan, Primul președinte al Inaltei curți de casație și justiție.

Regența, consiliul acesta de regență, are față de Rege și față de interesele țării, îndatoririle, sarcinele și răspunderile — de zeci de ori înmiite — pe cari un consiliu de famlie le are față de un copil ne ajuns încă la vârsta legiuită, să poată hotărî cu depline puteri în ce privește faptele lui. Membrii Regenței au depus jurământul de credință, către Rege, Constituție și legile țării, Miercuri, d. a., în ședință solemnă a Parlamentului, convocată anume, fiecare rostind cuvintele:

«Jur credință Majestății Sale Regelui Mihai I-iu; «Jur a păzi Constituția și legile Poporului român, a menține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului».

M. S. REGELE MIHAI I-iu

Jurământul a fost luat de I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, întru cât Sanct. Sa Patriarhul face parte din Regență.

Cu împlinirea acestui act, Regența a intrat în exercițiul drepturilor sale, și 'i se cuvine toată ascultarea, potrivit acestor drepturi.

Anii trec curând. Să dorim și să contribuim cu toții, ca ei să fie cât se poate de buni și de roditori de bine.

Cu deplină încredere în viitorul acestui vlăstar al scumpei noastre Dinastii și în viitorul țării, să lucrăm în liniște și în bună rânduială pentru propășirea noastră. Purtându-ne astfel, ne vom arăta vrednici de dragostea fără margini, pe care Înțeleptul și Bunul nostru Rege Ferdinand ne-a arătat-o, și ascultători, față de marea lui dorință, din clipa în care El a închis ochii, ca starea legală de astăzi, în ce privește urmarea la Tron și liniștea în țară, să fie păstrată cu sfințenie.

Așa să fie!

Un apel la unire

Regele României, Ferdinand I, care s'a luptat pentru reîntregirea Neamului românesc, și care a fost ajutat de Dumnezeu să împlinească această reîntregire, nu mai este. Și moartea Lui o plâng toate sufletele înțelegătoare ale României, cari, în cea mai mare jale dar și în cea mai mare nădejde a războiului, și-au legat norocul lor național cu norocul Lui.

Și dragoste pioasă 'I se cuvine. Dar cea mai pioasă dragoste, pe care I-o putem arăta, este unire asfântă între toți fiii buni ai Patriei, pentru întărirea și înflorirea României reîntregite, după lege. Căci legalitatea este pârghia lumii. Și El a trăit, și s'a luptat, și a pătimit, și a murit pentru întărirea și pentru înflorirea legală a României. Să fim deci vrednici de El.

Astfel, după moartea Regelui Ferdinand, și după însăși dorința lui, conducătorii Statului s'au călăuzit de o lege mai dinainte stabilită, și L-au proclamat ca Rege pe micul Prinț Mihai. Și până la majoratul Lui, L-au încredințat unei alcătuiri domnești, numită Regență, și compusă din trei persoane mari: Alteța Sa Regală Principele Nicolae, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea și d-l George Buzdugan, Primul președinte al Inaltei curți de casație.

Datoria noastră de români este să ne unim, spre a ne supune tuturor legilor stabilite cu bună înțelegere între fruntașii neamului, pentru propășirea Patriei. Și să nu ne învrăjbim, spre a nu aduce turburare prin călcarea legilor. Căci mare poruncă este apărarea țării de orice turburare.

Simțim adânc fiecare dintre noi, că ceeace ne trebue acum este o grabnică înălțare sufletească. Dar să știm că Neamul nostru românesc are un mare viitor statornicit în cartea ursitei, numai cu anumite condițiuni. Și una dintre aceste condițiuni este: unire între toți bunii români, la muncă orânduită, stăruitoare, cu cinste, dreptate, pietate, după lege. Toți cei cari au Cultul Patriei să fie însuflețiți de acest mare adevăr: Prin cultul legalității, la Cultul Patriei.

ASOCIAȚIA „CULTUL PATRIEI“

REGELE FERDINAND DESPRE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

— DISCURSUL ȚINUT LA ACADEMIA ROMÂNĂ, IN ȘEDINȚA DELA 16 MARTIE 1890 —

Ales membru onorific al Academiei române, în ziua de 16 Martie 1890, în ședința solemnă a acelei înalte instituții culturale, Regele Ferdinand, pe atunci Prinț moștenitor, a pronunțat următoarea înălțătoare cuvântare asupra limbii și literaturii românești:

Domnilor,

«Cu inima pătrunsă de recunoștință, am ascultat cuvântarea prea iubitului meu unchiu si la rândul meu, dar numai îndemnat de Regele, îndrăznesc a rosti câteva cuvinte înaintea acestei adunări de bărbați învățați, în mijlocul cărora pentru întâia oară am onoarea de a mă afla.

Este în acelaș timp și o datorie din parte-mi a lua cuvântul, spre a exprima adâncul meu sentiment de recunoștință pentru marea distincțiune ce Academia mi-a făcut, proclamându-mă ca membru onorific al acestui Inalt așezământ de cultură națională, unde tinerețea mea neîncercată va să se călăuzească de neperitoarele lumini ale științei.

Am avut fericirea că s'au îngrijit de timpuriu a mă învăța frumoasa limbă românească, și mi-a fost drag să o învăț, pentru că ea mi-a înlesnit cunoașterea de aproape a literaturii populare, a datinelor, obiceiurilor, dar mai ales a bogatei istorii a Neamului românesc.

Am putut ceti și înțelege astfel numeroasele publicațiuni ale Academiei, cari mi-au arătat cât de mult s'a făcut pentru propășirea științelor și literelor în România. De câte ori am avut aceste scrieri înaintea ochilor, am zărit, ca o vedenie minunată, icoana Țării însăși; licărind altădată ca o scânteie luminoasă pe cerul răsăritean, crescu de atunci din zi în zi, și se mări plină de vlagă și de fală, ca o stea cu raze limpezi pe malurile Dunării și țărmul Mării negre.

Iubitul meu profesor, d. Păun, mi-a insuflat neîncetat dragoste pentru Istoria națională, încredințat fiind că spre a putea ști bine cine e și cât prețuește un popor, trebuie negreșit și mai presus de toate să'i se cunoască trecutul său. De aceea, m'am îndelitnicit de a ceti cu multă luare aminte monumentele noastre istorice.

Datoresc și eu ca și toți Românii o vie recunoștință d-lui Kogălniceanu, astăzi venerabilul președinte al Academiei, și care m'a întâmpinat cu așa de bine simțite cuvinte, căci prin culegerea și tipărirea cronicelor noastre mi-a ușurat apropierea de aceste comori de mari învățăminte, izvoare nesecate de fapte strălucite și de mândrie națională.

Cum să nu fim oare mândri când, cetind acolo despre luptele vitejești și glorioase cu toți cei mai cumpliți ai voștri vrăjmași, întâlnim numele și faptele atâtor Voevozi însuflețiți de iubirea de moșie până la jertfă?

In toate vremile au trăit Români, și pe Tron si în rândurile poporului, cari nu au uitat, precum zice Ienăchiță Văcărescu:

«Creșterea limbei românești
Și-a Patriei cinstire».

Câte lucruri de cel mai mare interes nu am găsit cu o firească și iertată mirare pentru mine, în toți cronicarii, dar mai cu seamă în cei doi mai de frunte, Miron Costin și Ioan Neculcea! Cu deosebire Neculcea m'a fermecat cu limba-i curată, cu stil împodobit cu icoane pipăite și cu așa de sănătoase povețe. Cele patruzeci și două de *cuvinte* — cum le numește el — dela începutul cronicei sale, sunt ca o galerie de cadre mici, dar cu măestrie zugrăvite, pe cari ochiul nu se mai satură privindu-le. Câte chipuri vii, fapte, legende, cugetări înțelepte în fiecare din ele!

Atunci am înțeles cum și de ce el a insuflat talentul unui Alecsandri, unui Bolintineanu. Dintre toate însă mi-au dat de gândit viața și întâmplările lui Milescu-Cârnul, învățătorul lui Petru-cel-Mare, purtătorul numelui român până în Suedia, unde scria latinește, și până în China — Țara Chitailor — ca sol al Rusiei; și când aceasta? Intr'un timp în care puțini s'ar fi gândit că în România se pot desvolta asemenea oameni învățați și cu înalte destoinicii sufletești. Apoi dacă acum două-trei sute de ani focul sfânt al științei ardea cu atâta lumină în țara noastră, din sânul căreia se năștea un Petru Cercel, domn întreg la minte și poet plăcut, apoi Cantemirii, unul istoriograf mare, altul poet nu mai puțin mare; un Neagoe Basarab care înalță, pe malul Argeșului, cel mai măreț locaș dumnezeesc, vestit în toate lumea; — cum să nu punem cea mai nestrămutată credință în viitorul țării noastre, binecuvântată de Dumnezeu, în care nici împilările dușmanilor, nici întunericul unor vremi amare, n'au putut năbuși izbucnirea geniului național. Când privesc înapoi la șirul atâtor fapte mărețe, pilde și dovezi vii ale puterilor Neamului românesc, cum să nu fiu mândru, că soarta m'a adus în această frumoasă țară, înzestrată cu atâtea daruri și cu mare viitor. Mă voi sili dar neîncetat a învăța, a mă lumina și a asculta povețe bune, spre a putea fi folositor nouei mele patrii, care m'a întâmpinat cu atâta căldură, arătându-mi atâta iubire.

O dovadă nouă, cu deosebire măgulitoare pentru mine, am primit-o astăzi, prin înscrierea mea ca membru onorific al Academiei. Incă odată, vă exprim adânca mea mulțumire pentru această înaltă distincțiune, de care mă voiu sili a mă arăta pururea vrednic».

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 24 IULIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 205 Apare în fiecare Duminecă.

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

Din ale satelor noastre

ARȚAGUL

Nu știm dacă toată lumea a observat înfățișarea nouă a unora dintre satele noastre de la războiu încoace, acolo unde îndrumătorii sunt dornici să-și vadă satul înflorind, dar fapt e că această nouă înfățișare există pe alocurea. Pilda ar trebui, firește, să se întindă și toți să ne pătrundem de adevărul că vremea cere ca mentalitatea care a fost până acum să fie revizuită, să se amendeze, și satul românesc să ia o înfățișare mai potrivită cu cerințele izvorîte din nevoile de azi, mai vrednică de aceea a nouei Românii.

Iată de pildă o primă fericită constatare în această privință: a dispărut simțitor arțagul cel iscoditor de pricini, așa de des întâlnit în satele noastre, arțag ce năștea mai totdeauna la cârciumă, punea stăpânire pe român multă vreme și nu'l slăbea decât după cine știe ce faptă rea.

Știți, că înainte de războiu românul mergea la drum fără să păstreze nici o regulă; carul lui ori bătea pe dreapta, ori pe stânga, ori ținea mijlocul drumului; iar el, ori mergea înainte, ori după căruță, ori dormea dus într'însa. Dacă se întâmpla să fie pe necinstite, îți mai intra în voie și abătea așa ca să-ți lase liberă trecerea; dar dacă nenorocul ți-l răsărea în cale sub influența arțagului, strâns din cine știe câte funduri de țoiuri, trebuia să te fereși să-i ceri dreptul de a circula și tu, că altfel încasai unele grațiozități dintr'un vocabular ce de sigur nu ți-ar fi gâdilat urechia.

Mi-aduc aminte, sunt poate 30 de ani de atunci, că am fost martor la o asemenea manifestare de arțag. Trăsura, în care mă aflam și care se așternuse la drum pe șosea, întâmpină la o vreme calea baricadată de vre-o câteva care ce stăteau pe loc. Cobor din trăsură și caut să aflu pricina. Ce credeți că se petrecuse?.. Două căruțe, venind din direcții opuse, opriseră boii, bot în bot, amândouă pe dreapta șoselei, nevoind nici una să abată, fiindcă s'ar fi expus să înghită praful celeilalte. Iată și un crâmpeiu din dialogul dintre cei doi chirigii arțăgoși:

— Nu vrei s'abați?... Nu?
— Nici mort!
— D'apăi nici eu!
— Atunci o să stăm așa până deseară.
— Și până dimineață!
— Bine, stăm.
— Să stăm, că eu, slavă Domnului, mâncat sunt, băut sunt, tutun am...
— Și eu așișderea!

Și amândoi scot pungile cu tutun, răsucesc țigări, scapără și trag țigare după țigare, în vreme ce alte căruțe se strâng și nu pot să-și vadă de drum. Și am fi stat mult și bine așa, dacă unui drumeț zorit nu i-ar fi dat prin gând să ardă o frișcă pe neașteptate boilor unuia dintre împricinați. Boii au cârmit repede și numai așa s'a descurcat calea și am putut să ne vedem de drum.

Și întâmplări de acestea, provenite din arțagul prins mai adesea la cârciumă, se petreceau la drum, la horă, la clacă și chiar la muncă și rari erau pe atunci oamenii cari știau să intervină și să lămurească pe pricinași, că sunt norme stabilite de vreme sau de legi, după cari trebue să ne conducem și că, de pildă în cazul cu pricina din drum, e lege ca fiecare să țină dreapta șoselei, ori câte neplăceri ar întâmpina din pricina aceasta.

Ei bine, dela războiu încoace, altă mentalitate, imprimată probabil de îndrumătorii satelor, domnește; arțagurile s'au mai potolit și întâmplări neplăcute, izvorîte din ele, nu se mai înregistrează, cel puțin într'unele localități.

Noi salutăm bucuroși, această nouă mentalitate și-i dorim o cât mai largă infiltrațiune.

VĂLENARU

ÎN SPRIJINUL CULTURII ROMÂNEȘTI

De la lucrătorul modest, hărțuit de nevoile vieții, până la cel mai mare patron, ajuns în fruntea celei mai moderne întreprinderi tipografice, orice tipograf e un auxiliar, mai mult ori mai puțin prețios, al culturii. Dar sprijinitori, într'adevăr, ai culturii poporului din care fac parte, sau în mijlocul căruia trăiesc, sunt numai acei tipografi, cari, inteligenți și instruiți, vrednici și iubitori de progres, țin pe deoparte să facă din arta și întreprinderile lor tipografice mijloace desăvârșite pentru propagarea culturii, desăvârșind tiparul și desvoltând gustul pentru tipăritura îngrijită, curată și frumoasă până la eleganța artistică, iar pe de alta încurajând, cu deplină înțelegere a acțiunii lor, inițiativele ce tind la promovarea intereselor culturale ale țării.

Spre a prețui pe oameni, trebuie să-i cunoaștem de aproape.

In căutarea unei bune tipografii, în zilele de acum, de exagerată scumpete, în cari «*Cultura poporului*» a trebuit să-și mute rosturile apariției sale la București, gazeta aceasta, închinată numai intereselor culturale ale neamului nostru, a găsit un neașteptat sprijin, mult înțelegător și prietenesc, în atelierele de întâia mână, foarte bine reputate, ale «Tipografiei Curții regale, F. Göbl Fiii». D-l Ștefan Göbl a primit, cu multă bună voință, să-i facă înlesniri excepționale, cari au dovedit, încă odată, interesul pe care d-sa l-a purtat și'l poartă, cu cele mai bune sentimente românești, culturii noastre naționale.

Explicația acestei atitudini e în tradiția familiei Göbl.

Francisc Göbl, tatăl d-lui Ștefan Göbl, adus în România la 1852, cu prilejul înființării tipografiei de la Mitropolia din București, mai târziu întemeietor al «Tipografiei lucrătorilor asociați» cu Scarlat Walter și Petre Ispirescu, iar de la 1877 singur proprietar al tipografiei, până la 1883, când

D-l ȘTEFAN GÖBL

o trece fiilor săi Iosif, Gustav, și Ștefan, a fost, într'adevăr, un sprijinitor al culturii românești, prin stăruința sa de a contribui la progresul tiparului în țara noastră. Heliade Rădulescu și C. A. Rosetti l-au solicitat și l-au avut, în tipografiile lor, ca inițiator în tainele progreselor tehnice de pe atunci ale artelor grafice.

D-l Ștefan Göbl, născut în București la 1857, și-a făcut studiile în țară, deci a crescut în țară, și s'a ridicat în arta tipografică, alături de distinsul d-sale tată și de ai d-sale frați, Iosif și Gustav. Din 1910, rămâne singur proprietarul marii întreprinderi, pe care transformând-o în societate anonimă, o conduce și azi, ca președinte al consiliului de administrație, împreună cu cei trei fii ai d-sale, Ștefan, Francisc și Emil, cu toată vârsta d-sale înaintată. La începutul anului acestuia, și-a sărbătorit a 70 aniversare.

«Tipografia Curții regale F. Göbl Fiii» din str. Regală, azi una dintre cele mai mari din București și mai cu seamă dintre cele mai bine organizate și conduse, e, incontestabil, un prețios mijloc de progres pentru cultura românească, satisfăcând, prin lucrările ce ies din atelierele ei, cele mai riguroase exigențe actuale ale artelor grafice.

Legătura sufletească, pe care o are cu țara, d-l Ștefan Göbl a dovedit-o și prin căsătoria d-sale cu o româncă; fii d-sale, căsătoriți la rândul lor cu românce, dovedesc aceleași sentimente față de țară și același interes față de nevoile de înaintare ale culturii românești.

Cultura poporului e mulțumită, că poate face, în coloanele sale, aceste constatări, cari pot aminti tradiția unei vrednice familii, o tradiție de frumoase sentimente românești și de stăruitoare preocupări culturale, pornită spre împlinirea unui veac de existență.

CULTURA POPORULUI

VACANȚA NOASTRĂ

de LEONTIN ILIESCU

Au venit zile de vacanță. Unii merg prin locuri mai răcoroase, ca să scape de zăpușala lunilor de Vară. Alții se îndreaptă spre vetrele țărănești, ca să mai fugă de îmbâcseala orașelor mari, unde o lume pestriță duce un traiu stricător de nervi câte odată, unde sunt însă și oameni de treabă cari se luptă să mai aline necazurile celor mulți.

Aeștia din urmă sunt cei cari n'au mijloace să scape de zăduful Verii, pentrucă ei sunt meniți să se îmbogățească numai ca suflet și ca minte, și să rămână săraci întru cât privește îndestularea materială.

Aceștia au însă uneori norocul să meargă la țară și acolo să se înveselească de liniștea vieții câmpenești, să lege prietenie cu cărturarii satelor și cu sătenii, să le grăiască sfătos acestora despre cele bune ca și despre cele rele, ca astfel să facă, împreună cu poporul de la sate, fapte sănătoase de naționalism constructiv.

E cel mai bun prilej de întâlnire între orășeni și săteni. Datori sunt, unii ca și ceilalți, să-și întindă mâna frățește, pentru că Dumnezeu a voit ca ei să se înțeleagă și să se unească între ei ca frați.

Deaceea, de câteori un cărturar de la oraș se îndreaptă cu voe bună spre meleagurile voastre, săteni, să știți că el vă vine cu gânduri bune și deci nu trebue să-l goniți de la voi. Dar nici nu stă în firea voastră să-l alungați; dimpotrivă, el însuși se va simți între voi mai înviorat sufletește, mai luminat la chip, mai întinerit.

Drept aceea, preoții, învățătorii și ceilalți cărturari ai satelor se vor sârgui să cheme la ei, când și când, pe frații lor de la orașe; aceasta în tot timpul anului, dar mai ales în lunile de vacanță, când sunt mai slobozi și au răgaz mai mult pentru cele de trebuință sufletului și minții.

Vacanța noastră nu se cade s'o petrecem ca nescai leneși, prăpădind-o deasurda, în flecării și trândăvie, ci s'o privim ca fiind un prilej de reculegere, de întâlniri cu rost sănătos, de sfătuiri bune în ce privește viața poporului, spre binele neamului și al țării.

Câte lucruri bune nu se pot pune la cale în zile de reculegere ca acestea!. Singur faptul că oameni, cari se văd pentru întâia oară, ajung să se cunoască mai de aproape, să se lege prieteni între ei, singur faptul acesta ar fi deajuns, ca să se priceapă foloasele din vacanță ale întâlnirilor mai dese dintre săteni și orășeni.

Iată, deci, înțelesul mare ce trebuie să-l dăm zilelor de vacanță de-acum înainte. Nu mai stăruim asupra schimbului de copii — chestiune despre care am mai scris în *Cultura poporului*, acum câtva timp —, care ar face pe feciorii sătenilor să se deprindă cu viața orașelor, iar pe copiii de la orașe să înțeleagă frumusețea, virtuțile, ca și sinceritatea sufletească a traiului în inima naturii.

Iată gândurile noastre în toiul vacanței. Cine are inimă să priceapă, n'are decât să tragă încheierile potrivite. Aceste încheieri vor fi, cu siguranță, în spiritul cel bun al poporului, urmărind binele Neamului românesc.

COOPERAȚIA ÎN ROMÂNIA

La 1848, tinerii feciori de boeri, cari își făcuseră studiile în Franța, Italia și pe aiurea, au adus de prin acele țări sămânța ideilor noui, a libertăților cetățenești. Ei au căutat s'o sădească în Țările române, răspândind-o în popor. In avântul lor de reformiști s'au isbit, însă, de îndărătnicia boerilor bătrâni, cari nu voiau să schimbe nimic din rânduiala vechilor așezări moștenite dela juzi, cnezi, voevozi, dar mai ales nu voiau, în ruptul capului, să-și piardă boeriile și titlurile, cele aducătoare de foloase și de multe privilegii în Stat.

Pentru a introduce forme noui în sistemul de guvernământ de până atunci, pentru a impune constituția cu tot felul de libertăți, adusă din apus, au făcut revoluția de la 1848 pe care o cunoaștem din istorie. La această revoluție au luat parte mai mult orășenii; iar după ea, pentru viața satelor nu s'a făcut nimic altceva, decât s'au desrobit țiganii; sătenii clăcași au fost desrobiți abia la 1864, în vremea domnitorului Al. I. Cuza.

In răstimpul dela 1848 până la împroprietărirea dela 1864, în alte țări, cooperația ajunsese în floare. Astfel, în Anglia, echitabilii pionieri dela Rochdale întemeiaseră multe cooperative de producție și de consum. In Germania, cei doi apostoli cooperatori, Schultze-Delitzsch și Reiffeisen, unul lucrând la sate, celălalt la orașe, întemeiau cooperative industriale, agricole, de credit, etc. In Franța, de asemenea, Richet, Godin și alții lucrau cu scrisul, cu vorba și cu fapta pentru răspândirea ideilor și întovărășirilor cooperatiste.

Este lucru de mirare însă, că la noi, în Țările române, nici revoluționarii *(«cărvunarii»)* lui 48 și nici agrarienii, nici *unioniștii* lui 1859, luptătorii pentru unirea *țărilor surori*, nici unii nu s'au gândit la cooperație.

In frumoasele desbateri din divanul lui Vodă Cuza, cu prilejul împroprietăririi țăranilor, nimeni n'a făcut nici cea mai mică aluzie la cooperație, deși din divanul lui 1864 au făcut parte cei mai de seamă bărbați politici ai timpului aceluia. A venit anul 1866, cu proclamarea constituției și alegerea primului domnitor în persoana principelui Carol I-iu; dar, nici în anul când s'au așezat temeliile noului Stat monarhic și democrat, nu s'a găsit nimeni, care să pomenească, măcar în treacăt, despre *cooperație*. S'a făcut războiul din 1877, când țărănimea a dat dovezi de vitejie ca în vremile lui Ștefan și Mihai; țărănimea a smuls, din puternicele mâni ale *Porții otomane*, *Independența* și *Regatul*, dar după războiul acela nimeni nu s'a gândit, că această viteză țărănime merită o soartă mai bună și clasa socială cea mai numeroasă, cea mai vrednică din România, producătoarea de bogății și apărătoarea țării, căzu într'o stare de sărăcie și de mizerie, mai rău de cât în vremea robiei.

Feudalitatea, înfrântă în toate țările apusene prin marea revoluție franceză, din 1789, se întronă în țara noastră, prin ajutorul *Legii tocmelelor agricole* din Martie 1866, lege de tristă amintire, întemeiată pe principiul *muncii silite*, care a dăinuit până aproape de războiul din 1916.

Din cauza lipsei de credit, săteanul se angaja de cu iarnă la *boeresc* și se îngloda în datorii pe care nu le putea plăti toată viața. Pe lângă *boerese* luă o mare desvoltare și *cămătăria*. Cămătarii se îmulțiseră prin sate și storceau, prin camete de 500—1800% pe an, toată vlaga și toată agoniseala bietului plugar român. De aceea el nu mai putea scăpa de boeresc, nu-și mai putea plăti datoriile către cămătari, ba nici dările către Stat, căci ajunsese într'o stare mult mai josnică decât în Epoca fanarioților.

Pela 1881 se înființară *casele de credit agricol*, pe temeiu de subscripții publice. Aceste credite au ajutat însă numai pe cei bogați, acordând împrumuturi cu procent de 17—24% pe an. In anul 1892 *creditul agricol* deveni instituțiune de Stat. In această instituție Statul depuse un mare vărsământ de 20 milioane lei, cu scopul de a veni în ajutorul micului agricultor, acordându-i împrumuturi pe 9 luni. Dar nici cu mijlocul acesta nu s'a putut ajunge la îmbunătățirea *creditului popular*. Săteanul era legat acum în trei părți: la boer îi erau angajate brațele; la cămătar îi era amanetat pământul pe 30—90 ani; iar la *creditul agricol* îi erau amanetate vitele de muncă; și toate aceste datorii (angarale) trebuia să le plătească din *câștigul de 30 sau 50 bani pe zi*.

Aceasta era trista și grozava situație a muncitorimii plugare, la ivirea celui dintâi luceafăr de lumină al vieții cooperative în România veche. Inceputurile cooperației le găsim, la noi în țară, în *cercurile culturale* întemeiate de învățători pe la 1888. In vremea aceea, bătea vântul socialismului prin țară și astfel nimeni nu se putea apropia de țăran, nimeni nu putea face cu el vre-o tovărășie, fără a fi bănuit de socialism. Invățătorii, fiind frământați de problema culturală a satelor, și-au dat seama că învățătura de carte, dorința de lumină, este în strânsă legătură cu problema economică; și atunci au pus temelia celor dintâi *case de economie*, prin diferite sate ale țării românești, cari mai târziu au fost transformate în bănci populare.

ILIE MIHĂILESCU

Un plugar în picioare e mai bun decât un boier în genunchi.

FRANKLIN

BARCA ȘI CÂRMACIUL

— FABULĂ —

de: VASILE MILITARU

Peste valurile mării, nalte-adesea cât un munte,
Cârmuită de pescarul ce'i era stăpân de-un an,
Barca se simțea ferice că putea mereu să'nfrunte
Furia deslănțuită de oricare uragan.

Sprintenă, cu pânza-i albă prinsă bine de catarg,—
Dar la cârmă totdeauna cu acelaș braț vânjos,—
Nu odată barca noastră luneca pe-al mării larg:
Când ștergându-se din zare, coborînd pe-un val în jos,
Când plutind pe creasta apei, numai cât un albastros....

Și'ntr'o zi, când sta'n repaos lângă țărm, pe-o grea furtună,
Barca, — fire cam nebună,—
Zise'n sine: «Când pe mare să merg singură-am tot harul,—
Ce'mi mai trebue povară? Ce'mi mai trebue pescarul?...
Oare nu mă duce vântul spre-ale apelor hotare,
Până nu mai văd nimica decât: păsări, cer și mare?...»

Și, zicând acestea, barca iute s'a desprins de mal
Și-a pornit, ca o săgeată, pe spinarea unui val;
Insă ne mai având brațul priceput și plin de viață,
Care să'ndrepteze cârma, să primească valu'n față,
Barca, cea cu minte proastă
Și cu pântecul rotund,
Fu isbită cu mânie de trei valuri mari, în coastă,
Și'ntr'o clipă, luând apă, ca un plumb s'a dus la fund...
. . . . . .

Un popor întreg, sau numai un copil, împins de draci,
De-a pornit pe marea vieții, fără'un iscusit cârmaci,—
Sigur e că mii de valuri peste capu-i vin să treacă
Și poporul, sau copilul, tot ca barca mi-se 'neacă.

GÂNDURI

CU PRILEJUL EXPOZIȚIEI DE AVIAȚIE DIN BUCUREȘTI

Salutăm cu adâncă mulțumire prima expoziție românească de aviație, care, deși cam târzie, totuși, ne este bine venită.

Sunt expuse în Parcul Carol avioane de luptă, de bombardament, comerciale, etc. și diferitele piese din cari sunt alcătuite aceste avioane.

Se fac zboruri, cu pasageri doritori de a gusta din plăcerile unei călătorii prin văzduh; și sunt și alte diferite atracții, în legătură cu acelaș domeniu.

Sunt expuse totdeodată avioane *fabricate la noi în țară*, pentruca fiecare vizitator să vadă și progresele noastre în aviație și în materie de construcții de acest fel.

In general, este o expoziție cum nu se poate mai interesantă, pentru noi românii.

Dar, din nefericire, nu mulți vor avea plăcutul prilej să vadă această expoziție aducătoare de cunoștințe noui. Cu toată reducerea de 50 %, acordată călătorilor pe căile ferate, nu sunt mulți aceia cari vin la București, spre a vedea expoziția aviatică. Intelegem enormul sacrificiu pe care îl face Direcția căilor ferate, prin acordarea reducerii arătate; totuși transportul cu trenul costa încă foarte scump, și astfel fiind, expoziția nu-și poate atinge scopul de a putea fi văzută de cât mai multă lume dornică să cunoască această latură de activitate, atât de interesantă.

Deaceea mulți se vor mulțumi să citească numai dările de seamă, publicate de ziarele bucureștene și să privească cu o deosebită atenție fotografiile reprezentând diferite tipuri de avioane, dacă, bine-înțeles, ziarele respective vor pricepe că au datoria, tocmai din punctul de vedere arătat, să satisfacă curiozitatea celor cari nu pot veni la București, să vadă expoziția.

Pe sătean nu-l mai impresionează de loc automobilul sau chiar trenul care aleargă furtunatic pe șine; dar îl impresionează foarte mult un avion din acelea cari trec adesea în zbor, zbârnâind vijelios pe deasupra ogorului său.

Săteanul rămâne atunci răzămat în coada sapei, cu privirile spre «pasărea cu motor», urmărind-o cu inima înfiorată, până ce ea se pierde, hăt departe! în zările albastre. Cât n'ar da atunci, să poată fi aproape de minunata pasăre de fier, care sfredelește văzduhul, s'o vadă mai bine, s'o pipăie chiar și să se dumiriască el, cum de poate zbura, ducând încă și oameni întrânsa.

Pentru omul dela țară, aceasta rămâne o taină neînțeleasă, ori cât s'ar munci cu gândurile, să'i dea de rost.

El n'are la îndemână nici o cărticică scrisă pe înțelesul tuturor, din care să înțeleagă cum și ce fel e făcută această pasăre de fier, care zboară ca toate celelalte păsări ale lui Dumnezeu. N'are nici fotografii, reprezentând diferitele feluri de avioane. N'are nimic, dar absolut nimic, care să-l îndrumeze cu priceperea, pe cărările încă întunecoase, la noi, ale aviației.

Dacă ar cunoaște cât de puțin ce înseamnă aviația, dacă 'i s'ar lămuri aceste taine, adânci pentru el ca și pentru mulți orășeni, prin conferințe, filme și demonstrații apropiate de ochii și de mintea lui, atunci cu drag și-ar da obolul, pentru propășirea aviației noastre.

Am dori, ca expoziții, de felul aceleia din Parcul Carol, să se facă tot mai multe și cât mai des, chiar în fiecare capitală de județ, pentrucă numai așa ar putea fiecare sătean să vadă ceea ce'l interesează așa de mult și să contribuie la propășirea aviației, de care avem atâta nevoie.

I. LIVIDEANU

CITIȚI:

In pag. a II-a:

PLANTELE FARMACEUTICE OFICINALE — de Farm. col. GRINȚESCU

VIAȚA ÎN UNIVERS (Știința pentru toți) — de Comand. BUCCHOLTZER.

In pag. a III-a:

MĂRCILE POȘTALE COMEMORATIVE — de QUIDAM

ZÂNA ȘI FLORIN — de N. A. BOGDAN

HAI, SALCÂM, SALCÂM DE VARĂ!... Cântec popular — de MIHAIL VULPESCU

CONGRESUL PREOȚIMII OLTENE — de I. Ș.-C.

In pag. a IV-a:

MIȘCAREA CULTURALĂ LA SATE.

Stațiunile noastre climaterice

CÂMPINA

Ne propunem să arătăm, cetățeanului dornic de odihnă și de cură, câte-va localități climaterice sau balneare, de mare folos obștesc. Vom începe cu Câmpina.

Orașul Câmpina, unul dintre cele mai frumoase din România, este așezat pe valea cea mult cântată de scriitorii noștrii, valea Prahovei, la o depărtare de 90 klm. de București, la aceeași distanță de Brașov și la 30 km. de Ploești.

Câmpina are un trecut istoric bine definit. Arătat pe larg, de către dl *Stoica Theodorescu,* profesor la liceul local, într'o reușită și merituoasă lucrare: «*Monografia orașului Câmpina*», acest trecut istoric, evocator de imagini, ne scutește pe noi de a-l mai povesti. Dealminteri, cred că cititorul, care ar vrea să se ducă la Câmpina, nu s'ar duce pentru cercetări istorice, ci doar pentru efectele curative ale aerului ei.

In adevăr, cititorului dornic de date medicale, îi putem pune sub ochi un scurt rezumat din «*Analele Academici române*», întocmit de către profesorul *dr. Felix* și publicat în revista «Sănătatea» (anul al XXVII, Nr. 9-10-11-12).

Iată în esență cele privitoare la orașul Câmpina:

«Comuna urbană Câmpina, din județul Prahova, situată la o înălțime de 430 metri—recte 458 metri — (noi o putem numi, fără greșeală, terassă N. R.), care domină valea Prahovei, servește de mult ca stațiune balneară și climatică. Se pare că această Câmpina a funcționat în secolul al XVIII ca stațiune climatică. *F. I. Sulzer* arată, în «*Geschichte des transalpinischen Daciens*», Wien 1781[1]), că doctorul Teodoraki, medic foarte învățat din Iași, îmbolnăvindu-se de ftisie pulmonară, după ce în zadar vizitase diferite isvoare de ape minerale din Germania, a mers la Câmpina, pentru cura de aer. Despre acest doctor Teodoraki ne vorbește și *Carra în «Histoire de la Moldavie et de la Valachie»*, Jassy 1778. Apa sulfuroasă alcalină de la Câmpina răsare la marginea orașului, dintr'un teren petrolifer și este întrebuințată pentru băi, într'un stabiliment balnear modest, pe lângă care se află hotelul băilor».

Acestea sunt rândurile scrise de profesorul dr. Felix, o reputație medicală și un istoric distins.

Câmpina, deși este astăzi un centru eminamente industrial, — să nu se uite că este și un centru cultural, — a fost și va fi un centru climateric De ce?.

Pentrucă este cea mai apropiată stațiune climaterică de Capitala țării. Trei ore cu trenul, două ore cu automobilul, sunt distanțe cari—viitorul micșorându-le ca timp—vor contribui să facă din acest oraș, astăzi cu 20.000 locuitori, un loc de recreare, de odihnă.

Băile sulfuroase, alcaline și sărate din Câmpina, cele sărate de la vestita Telega (situată la 3 klm. de oraș) și băile saline de la Poiana (1 klm.) despre cari marele nostru chimist d-rul Istrati s'a pronunțat în termeni elogioși, fac să fie aci, pe lângă o localitate climaterică de primul rang, o localitate balneară de mâna întâia. Sunt băi atât de concentrate, încât țin omul deasupra, fără nici un pericol de înec, deși au o adâncime de 1160 metri.

Imprejurimile sunt și ele demne de semnalat: *Breaza*, sat vestit, cu o așezare curat românească; găsim acolo tot specificul poporului românesc: de la biserică până la lăcașuri de petrecere, de la ateliere de muncă până la școli, de la cărciumi până la instituții culturale, peste tot numai grai și suflet românesc, iar arta românească este cultivată până la perfecțiune. Satul *Brebu*, cu o monăstire clădită de Matei Basarab, un parc cu înfățișarea Cișmegiului, cu lac, etc. *Telega*, cu pădurile-i stufoase, atât de duios cântate de scriitoarea *Bucura Dumbravă* în «*Haiducul*». *Băneștii*, cu împrejurimi pitorești. *Provița* cu vederi minunate. *Corun* cu admirabile poziții.

Ce l-a îndemnat pe un Hașdeu să-și facă aoolo monumentalul castel «Iulia B. P. Hașdeu»? Ce l-a îndemnat pe doctorul Istrati, să cultive sălbateca natură prin parcul său? Ce l-a împins pe Grigorescu, să-și inspire majoritatea mult căutatelor sale pânze din acest loc? Ce l-a împins pe Heliade Rădulescu, «părintele literaturii românești», să aleagă Câmpina ca reședință?

Nimic altceva, decât pitorescul localității.

RADU MISLEA

[1]) D-rul F. I. Sulzer, a fost un mare istoric și filolog austriac. Hașdeu l'a combătut cu succes, atât în filologie, cât și în istorie, reușind să-i contrazică ideile, cari păreau o certitudine pentru majoritatea savavanților mondiali,

Nimeni nu poate pretinde că e părtaș la propaganda culturală, decât într'atât întrucât îndeamnă poporul, cu vorba, cu scrisul și cu pilda, să se instruiască, adică să citească ceeace trebuie și cum trebuie, spre a se lumina, spre a putea deosebi binele de rău și spre a pricepe ce înseamnă, în adevăratul înțeles al cuvântului, ridicarea culturală a neamului.

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

VIAȚA ÎN UNIVERS[1])

Rezumăm mai la vale cele scrise de astronomul francez Ch. Nordman, cu privire la viața în Univers.

*) Aceia dintre cititorii noștri, cari ar fi grăbiți să vadă o nepotrivire, o contradicție, între lămuririle științei—pe cari li le împărtășește d. comandor Buccholtzer — și cele ce știm noi din Scriptură despre facerea lumii, sunt rugați să aibe răbdare și să nu tragă concluzia pripită, că ar fi tăgăduită existența lui Dumnezeu, care a făcut «toate cele văzute și nevăzute». In articolul din urmă al d-lui comandor Buccholtzer, care va încheia seria începută cu articolul de față, vor vedea cât de mult cuprinzătoare și cât de smerită e ideia marilor și adevăraților savanți despre Dumnezeu. Pe Dumnezeu nu'l tăgăduesc de cât neisprăviții, sferturile ori jumătățile de cărturari, aceia cari nu știu cum trebue să știe cele ce știu, nu pot să judece înțelesul adânc al lucrurilor și n'au nici cumințenia să nu vorbească despre ceeace nu pot pricepe. Știința are rostul să ne lămurească tainele lumii și ale vieții, pe cari Dumnezeirea le-a lăsat să ni le lămurim noi oamenii, înși-ne, trudindu-ne mintea, pe măsura vârstniciei noastre, spre a înțelege, încetul cu încetul, frumusețea și înțelesul adânc al tuturor lucrurilor lăsate de Dumnezeu. Cu cât știința luminează mai mult căile de străbatere ale minții noastre, cu atât mai mult ne apropiem de rosturile și înțelesurile cele mai înalte ale vieții și de Dumnezeire. Știința nu-i ateistă și cei mai mari oameni ai ei, cei cari nu s'au lăsat nici o dată înșelați de puterea lor de a cunoaște adevărul, și-au plecat și-și pleacă frunțile, cu umilința credinței sincere, în fața marelui ziditor al lumilor. (Pentru redacția gazetei, i. ș. c)

După ultimile priviri științifice, *viața* este un fenomen astronomic. *Viața* se poate transmite de la un astru la altul.

Geologia ne arată, că *viața* este un *accident superficial, extrem de efemer, în evoluția termică a pământului.* Cu alte cuvinte, pământul, în evoluția sa de condensare din gaze și, după o răcire înceată, a putut, în anumite condiții prielnice vieții, să lase viața să se desvolte, până la ceeace este azi, cu toate varietățile ei de ființe.

Dar cum a început viața pe pământul nostru și de unde a venit?.

Unii savanți bănuesc, că germenul vieții a fost adus de un *aerolit*, de o piatră scăpată din alte lumi depărtate.

Că germenul vieții a putut sau nu îndura frigul de —273° dintre astre, nu e o obiecție, care poate fi susținută. Frigul cel mai mare (—273°) și vidul (lipsa de aer) nu omoară, ci suspendă numai funcțiunile vieții, la ființele miniscule sau la germenii de viață. Puse în condiții normale, după anii de suspendare a vieții lor, aceștia își reiau viața inițială.

Cum au putut ajunge dintr'o lume în alta?.

Astronomia și fizica ne arată, că *lumina solară gonește mereu, în spațiu, corpuscule mici*, până ce împreună cu alte corpuri mici cosmice (inerte sau fără viață), acestea sunt atrase de alte astre, decât de cele de unde au plecat.

Poate, o planetă a unuia dintre sori, cum e steaua Sirius, a avut o atmosferă conținând, ca și aceea a noastră, *microorganizme.* Acestea, fiind gonite de razele soarelui vecin, mii și mii dintre ele au început, în spațiu, lunga lor călătorie letargică.

Poate, așa a sosit pe pământul nostru primul germen al vieții.

* * *

Din cercetările astronomice actuale asupra celorlalte planete, cari împreună cu pământul și soarele nostru formează *sistemul nostru planetar*, reies afirmativ, cele ce urmează asupra putinței de existență a ființelor viețuitoare.

Incepem cu planeta Venus.

Prin mijloace științifice, s'a găsit că atmosfera sa are vapori de apă.

O atmosferă plină de nouri ascunde însă această planetă, așa că observații astronomice nu se pot face și nu se poate afla ce e dedesubt.

Venus este planeta luminoasă numită *luceafăr.*

Ea nu este *stea* sau *soare*, ci o planetă ca și pământul nostru, cu care, împreună cu celelalte planete cari vor fi descrise mai la vale, se învârtește în jurul soarelui, formând, cum am spus, «*sistemul nostru planetar*».

Lumina ce o are luceafărul (Venus) este primită de la soare, întocmai cum o primește și luna.

* * *

După Venus urmează pământul nostru. Viața după el o cunoaștem.

După pământ, urmează, mai departe de soare, planeta *Marte.*

Ea a dat mult de vorbă învățaților.

Unul dintre aceștia, prin fotografiile telescopice făcute cam acum 50 de ani, a găsit că Marte prezintă pe scoarța sa linii drepte, pe cari le-a bănuit că sunt *canaluri de irigație*, făcute pentru rodnicia câmpiilor. Marte are atmosferă, adică are aer împrejurul lui.

De aci mare vâlvă și discuții asupra inteligenței ființelor din această planetă.

Pe temeiul faptului, că greutatea lucrurilor de pe fața lui Marte nu e decât o treime din greutatea ce ar avea-o aceleași lucruri pe pământul nostru și că atmosfera planetei este mult mai rară ca a noastră, se socotește că viața organizată acolo trebue să fie altfel decât pe pământ.

La ultimile cercetări făcute, cu lunete puternice și fotografii, s'a găsit că faimoasele *canaluri bănuite* sunt simple pete aflate unele lângă altele, cari, privite printr'o lunetă mai slabă, par linii drepte.

Una dintre lunetele întrebuințate în timpul din urmă, a observatorului Jerkes de lângă Chicago (America), este atât de puternică și distinge așa de clar petele, arătând că *ele nu sunt canaluri drepte*, încât atunci când astronomul de acolo a fost întrebat ce vede pe Marte, el a răspuns: «*Telescopul (luneta) Jerkes e prea puternic pentru canaluri*».

Concluzia este, că *așa zisele canaluri nu există pe Marte.*

Dar această existență era una dintre probele cu cari se susținea existența ființelor inteligente pe planeta Marte.

Asta încă nu înseamnă, că, poate, nu există ființe viețuitoare acolo.

Observarea vieții pe această planetă scapă mijloacelor astronomice actuale. Atâta tot.

A mai fost o chestiune relativă la planeta Marte, chestiune care a pus lumea învățată în mișcare.

Semnale, provenite de la *valuri electrice*, la fel cu cele din telegrafia fără fir sau radio, par'că vin din altă planetă decât de pe pământ.

Explicația s'a găsit. Ele provin din atmosfera noastră, descărcările fiind pricinuite de soare.

Jupiter, care este o planetă de o sută de ori mai mare de cât pământul nostru, este încă în stare lichidă, pe care plutesc fâșii lungi de scoarță întărită.

Peste tot nu pare să se vadă nici o urmă de viață. Această planetă are 8 *Luni* ca *Luna noastră*, așa că nopțile sale au cu totul alt aspect decât ale noastre cu o singură Lună.

Saturn are un inel lat în afară și în jurul lui, format din miliarde de *Luni* (sateliți).

Volumul planetei este de 730 de ori mai mare de cât al pământului nostru și *anul* său durează cât 29 de ani de ai noștri. Prin mijloacele actuale, nu se observă nici o urmă de viață.

Planetele arătate mai sus sunt cele mai apropiate de pământ. Mai departe de noi și mai aproape de soare e Mercur; iar mai departe de *Saturn* și deci și mai departe de soare sunt *Uran* și *Neptun.*

In aceste planete observația vieței e și mai grea.

Concluzia. Nu se poate afirma că există viață organizată pe nici una dintre planetele sistemului nostru planetar; dar, tot așa, nu se poate tăgădui că ar exista germenul vieții pe vreuna dintre ele.

Comandorul C. BUCCHOLTZER

Muncă-Gospodărie

DIN ACTIVITATEA CAMEREI DE AGRICULTURĂ A JUD. DOLJ

Din cele publicate în numărul dela 12 Iunie al acestei gazete, cititorii noștri cunosc, în linii generale, admirabila și folositoarea activitatea, pe care o desfășură Camera de agricultură a județului Dolj, cu scopul de a determina o îndrumare a țăranilor proprietari de pământ spre agricultură rațională.

Palatul justiției din Craiova — împrejurările acelea fiind demne de cunoscut prin puterea lor pilduitoare — reproducem aci, deocamdată, una dintre planșele, cari atrag mai mult luarea aminte a țăranilor adunați în «Sala pașilor pierduți» a tribunalului și Curții de apel, în zilele de procese.

In țările, în cari se face agricultură cu mai multă grijă de rod, de cât la noi, de pildă în America, Germania, Franța, Olanda, Danemarca și în altele, întrebuințându-se toată știința agricolă, îngrășăminte organice — cum e gunoiul — și chimice, după nevoie, și folosindu-se perindarea culturilor, mașini și unelte noui, semințe bine alese și bogate la rodire, producția crește din an în an.

In gravua de mai sus, se vede cât de mult sunt mai frumoși și mai bogați snopii de grâu ai altora, de cât ai noștri.

Să facem și noi ca ei.

Dumnezeu te ajută, dacă te ajuți întâi tu singur.

PLANTE FARMACEUTICE OFICINALE

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

Pregătirile și îngrijirile agricole ce sunt de dat culturilor de plante farmaceutice

de COLONELUL FARMACIST GRINȚESCU

Fiind demonstrat, până la nevoia de recunoaștere a acestei trebuințe, că urmează să fie preferită cultura plantelor farmaceutice, culegerii plantelor în chestiune din starea sălbatică, rămân de luat în seamă, foarte de aproape și în mod strict, normele de pregătire și îngrijire agricolă cerute de culturi înt'adevăr metodice.

In primul rând, trebuiesc avute în vedere, în cadrul enumerării din primul nostru articol, ca specimene demne de cultivat, plantele cele mai frumoase, cele mai mari, cele mai grele și cu o putere de încolțire sigură. Pe cât îi va fi cu putință, cultivatorul este dator să recolteze el singur semințele de cari are nevoie; pentru aceasta va proceda la recoltarea semințelor deadreptul dela plantele noastre sălbatice, apoi le va semăna în condiții de sol, altitudine, climat și umiditate, perfect asemănătoare cu ale plantelor producătoare. In felul acesta își va asigura culturi foarte productive de plante bogate în puterea de a vindeca și va realiza câștiguri foarte frumoase, prin aceea că recolta îi va fi foarte mult căutată de către farmaciști, droghiști și de fabricanții de produse farmaceutice.

* * *

Cea dintâi îngrijire, în cultura plantelor farmaceutice, după selecția (alegerea) semințelor, făcută în chipul arătat mai sus, este de dat pământului.

După ce va fi ales terenul, (solul, pământul) potrivit cu felul plantei ce trebuie cultivată și dnpă ce va fi pregătit: săpat, întunat și grăpat, va trebui păstrat un loc, destinat pepinierei, pentru producerea răsadelor trebuincioase culturilor în massă. Vor fi aplicate în urmă cunoștințele și experiența dobândite în legumicultură.

Plivirea, care, se știe, constă în smulgerea erburilor străine cu mâna sau cu plivitoarea, va fi făcută cât mai des, mai cu seamă la acele plante cari au nevoie să se întindă pe pământ. Fără *săpat. udat* și *plivit*, plantele nu se vor putea desvolta și, inevitabil vor fi înăbușite de erburi străine.

* * *

In ce privește recoltarea plantelor cultivate:

Este știut că plantele trebue să le culegem atunci când ele conțin maximul de tărie. Culegerea nu se face de odată, ci după soiul și vremea lor. Așa, rădăcinile plantelor anuale vor fi recoltate înainte de înflorire; ale plantelor de doi ani, Toamna ori în timpul Ernei; ale celor de mai mulți ani, la sfârșitul anului al doilea sau al treilea al desvoltării lor. Mugurii vor fi recoltați Primăvara. Cojile vor fi jupuite la începutul Primăverii, ori Toamna. Frunzele nemirositoare și mari vor fi culese singure fără trunchiuri și înnainte de înflorire.

In fine, recoltatorul trebue să fie cu cea mai mare băgare de seamă, ca să nu lase să treacă momentul cel mai favorabil al culegerii, căutând acest moment pentru fiecare plantă în parte.

Recoltarea, mai cu seamă a florilor și frunzelor, va fi făcută pe timp uscat și călduros; nu se va recolta dimineața, pe rouă sau pe timp umed și ploios. Culegerea va fi făcută în coșuri, unde plantele vor fi așezate rărite, spre a nu se încinge (opări), până la așezarea lor la uscat.

Cum vor plăti agricultorii birurile

In țara noastră agricultura este și rămâne una dintre cele mai însemnate ramuri ale gospodăriei naționale. Cea mai mare parte a poporului trăește din munca grea de pe ogoare și nu are totdeauna banii la îndemână.

Ținând socoteală de acest fapt, d-l. ministru de finanțe, Vintilă Brătianu, a dat ordin administrațiilor financiare din țară, să ia măsuri, ca perceptorii să ceară plata impozitelor, după strângerea și vânzarea recoltelor.

Munca echilibrează toată ființa noastră.

PAUL MARGUERITTE

CĂRȚI NOUI

Emile Boutroux: CHESTIUNI DE MORALĂ ȘI EDUCAȚIE[1])

«Acest mic volum are o valoare egală cu greutatea sa în aur. In fața lui nu știi ce să admiri: seninătatea clară a formei, sau abundența fecundă a ideei».

Acestea sunt primele cuvinte, la începutul studiului introductiv, despre cari d-l Bârsănescu spune că reprezintă forma salutului, cu care critica franceză a întâmpinat apariția cărții: «*Questions de morale et d'éducation*». «Cartea aceasta — continuă d-sa — se relevă ca o tentativă îndrăzneață de a îndruma spiritele spre morală și ideal și de a oferi soluțiuni înțelepte, într'un domeniu unde domnește, frecvent, un dăunător diletantism.

«De cât folos poate fi traducerea de față, ușor se va înțelege, azi, când publicul e mai puțin instruit decât mistificat, când un haos de opiniuni contradictorii a luat locul adevărurilor temenice și recunoscute ale vieții; ea va putea fi pentru mulți un far de orientare și un fir al Ariadnei, prin labirintul existenței [1]).

Cartea: «Chestiuni de morală și educație» — traducere — cuprinde cinci părți:

In partea I-a — în vre-o 20 de pag. — pentru înțelegerea mai justă a ideilor, d-l Bârsănescu dă un studiu introductiv, în care prezintă, în scurt și clar, pe E. Boutroux, cu viața, opera și filosofia lui. Filosof și pedagog, născut în 1845, mort în 1921 la 22 Noembrie, Boutroux trăește o viață rodnică, indentificându-se cu însăși viața și cugetarea franceză din acea epocă și făcând epocă.

In viață, el s'a bucurat de cele mai mari onoruri, societatea acordându-i cele mai mari recompense. A fost un înflăcărat patriot; în timpul marelui război, și-a pus titanica lui inteligență în slujba patriei sale; iar în 1919 când pacea s'a încheeat, într'o ședință solemnă a celor cinci academii, el desvoltă tema: «Unde mergem?» arătând curentele nesănătoase ce agită societatea postbelică și propunând și soluția salvatoare: «Pentru a trăi, ne trebue muncă și virtuți. Vom scoate din noi puterea care stăpânește și îndreaptă evoluțiile, căci din lăuntru trăim și dinlăuntru murim».

In ansamblul filosofiei lui Boutroux intră și «*Raportul dintre știință și religie*». Ca reprezentant de seamă al filosofiei spiritualiste, Boutroux încearcă o conciliere între cele două puteri adverse, cu teritorii separate până acum, spunând că în om există o rațiune c'un caracter mai vast; și'n ea, pe porțiuni deosebite: rațiunea științifică, creiatoarea științei și «spiritul religios», creiatorul religiei. Aceste două spirite: rațiunea științifică și rațiunea religioasă se găsesc într'un raport de coordonare; iar față de rațiunea cea mare, într'un raport de subordonare. Ele se comportă ca tovarășe chemate să orienteze ființa umană în cursul vieții.

Toată filosofia lui Boutroux e pusă în slujba moralei.

Demonstrația contingenței, a finalității, a libertății, urmărește un singur scop: să dea omului siguranța că el e creatorul destinului său; că e o ființă creatoare, autonomă; că posedă într'însul puterea de a îndrepta evoluțiile.

In morală, Boutroux este un eclectic. El a socotit, că umanitatea posedă admirabile sisteme de morală și că, loc ca omul să-și clădească un sistem personal de etică, se cuvine să primească cele mai solide expresiuni ale conștiinței morale și cele mai nobile lecțiuni, pe care le-a lăsat moștenire umanitatea. Dintre diferitele sisteme de morală două i-au atras atenția; morala elenică și morala creștină, în special morala creștină. Din aceste două sisteme el scoate principiile unei adevărate vieți morale.

Tot în ansamblul filosofiei lui Boutroux intră și diferite probleme de educație, pe cari le-a rezolvit cu multă competență.

In studiul introductiv, facem cunoștință cu tot ce'l privește pe Boutroux.

In partea a II-a, după «Un cuvânt înainte», facem cunoștință cu concepția despre morală și educație a filosofului și pedagogului Boutroux.

După ce arată îndoita misiune a școalei: de a educa și instrui, în colaborare cu familia și societatea; după ce arată corelația dintre instrucțiune și educațiune, educațiune prin instrucțiune, care depinde de învățătorul public, dispus cu predilecție să se ocupe de materiile referitoare direct la morală, își ilustrează concepția sa despre ce înseamnă a educă, și cum înseamnă a instrui cu scop educativ: «identificarea voinței cu legea, care numai ea asigură practicarea binelui și-i dă întreaga sa valoare».

Arătând necesitatea instrucțiunii de a fi moralizatoare, în ce trebue să conste învățământul direct al moralei și cum trebue procedat la achiziția lui de către școlari, mai spune: «Nu învățământ de sisteme care's abstracte, fiind vorba de viață și nu de gândire; ci trebue procedat așa cum oamenii cinstiți și morali procedează, pentru a determina maximele morale după care să-și reglementeze purtarea. In achiziția ideilor morale și în indentificarea lor cu însăși substanța sufletească, veșnic trebue avute în vedere condițiunile vieții adevărate. In această ordine de idei, Boutroux recomandă maximele morale și exemplele, cum și cele mai frumoase expresiuni ale conștiinței morale și cele mai nobile lecțiuni pe care ni le-a lăsat umanitatea.

O importantă apreciere a maximelor din punctul de vedere al moralizării ființei omenești, o critică a pedagogiei fantomă și artificială și capitolul ia sfârșit.

In partea a III-a, Chestiuni de morală, se cuprind trei conferințe: *a)* Morala elenică sau estetică; *b)* Morala creștină

[1]) Traducere de Alex. Polcovnicu, profesor, și Gh. Polcovnicu, institutor, cu un studiu introductiv al d-lui dr. S. S. Bârsănescu, profesor de pedagogie, directorul Școalei normale «Vasile Lupu» din Iași. Ediția II-a, revăzută; 170 pag. Prețul 70 lei. De vânzare la Gh. Polcovnicu, subdirectorul Școalei normale, Iași.

[1]) Vădită fiind importanța acestei cărți, Ministrul școalelor a dat-o spre interpretare, pentru diplomă, absolvenților școalelor normale din acest an.

MĂRCILE POȘTALE COMEMORATIVE
ale cincantenarului „Independenței“

Cuvinte spuse și pentru d. director general al poștelor

Cu prilejul cincantenarului Independenței, Direcția generală a poștelor a emis o serie specială de mărci postale, pentru comemorarea evenimentului sărbătorit.

Noua serie comemorativă, tipărită la Paris, după desemnurile pictorilor noștri Chirovici și Basarab — alese prin concurs —, sosind în țară, a fost pusă în vânzare la I-iu Iulie. Mărcile, cari o alcătuesc, sunt valabile timp de o lună.

Seria e alcătuită din 12 valori: de 0,25 bani, de culoare roșie închisă (culoarea drojdiei de vin); de 0,30 bani de culoare cenușie (ca fierul nou); de 0,50 bani, de culoare verde-măslinie; de 1 leu, de culoare albastră-verzuie; de 2 lei, de culoare verde; de 3 lei, de culoarea stânjenelului; de 4 lei, de culoare cafenie închisă; de 4 lei 50, de culoare portocalie; de 5 lei, de culoare cafenie-deschisă; de 6 lei, de culoare roșie; de 7 lei, de culoare albastră-deschisă și de 10 lei, de culoare albastră-închisă.

Mărcile postale de 0,50 bani, 4 lei, 4,50 și 6 lei sunt imprimate vertical, având sus: cuvintele: «România în al cincizecilea an dela Indepedență»; sus, în stânga, inițiala M. S. Regelui; la mijloc, efigia M. S. Regelui în capul gol, și de o parte și de alta imprimat: «1877—1927»; sub efigia regală, valoarea mărcii și noua stemă a țării; iar la dreapta, jos, cuvântul: «Poșta».

Toate mărcile din serie sunt încadrate, pe margini, de o cunună de stejar.

Mărcile de 0,30 bani, 2, 3 și 5 lei sunt imprimate orizontal și reprezintă aceeași efigie a M. S. Regelui, având: la stânga podul dela Cernavodă, străjuit de o femee care reprezintă România; la dreapta, un dorobanț lângă o redută; în stânga jos, în medalion: «1877—1927;» deasupra efigiei M. S. Regelui, cuvântul «România», iar dedesupt: «În al 50-lea an dela Independență»; sus la dreapta, valoarea timbrului.

Mărcile de 0,25 bani, 1, 7 50 și 10 lei sunt imprimate tot orizontal, cu efigia Regelui Carol la stânga și a M. S. Regelui Ferdinand la dreapta, având sus, în ambele colțuri: «1877—1927» la stânga jos, valoarea timbrului; iar între efigii, noua stemă a țării.

Fie-ne îngăduite, însă, aceste două constatări, pe cari s'ar cuveni să le facă și alte publicații românești:

1) Poșta s'ar putea dispensa de nevoia de a menționa, numai în limba franceză, culorile mărcilor pe cari le pune în circulație. E vorba despre orice emisiuni, nu numai despre cea de acum. In limba română se găsesc cuvinte perfect corespunzătoare celor franceze și trebuință de a arăta în ce culori sunt tipărite mărcile respective. Nu e de prisos să știe chiar și unii dintre țăranii din fundul satelor, fie și din auzite numai, ce culori au unele dintre mărcile emise, pentrucă de văzut nu le văd decât întâmplător, din ani în ani,—și pe cele comemorative niciodată. Nu prea știe țăranul ce culoare e «lie de vin», ori «gris-fer», de pildă:

2) Ori cum vor fi socotind alminteri unii dintre mai marii poștelor, mărcile poștale comemorative nu sunt tipărite nici numai pentru colecționarii maniaci, nici pentru colecționarii speculanți. E rău, deci, și condamnabil și contrariu scopului urmărit, obiceiul luat la noi, ca mărcile comemorative să fie puse numai de formă în vânzare o zi-două, ori numai cu numele, iar restul să fie împărțit între privilegiați.

Emisiunile de mărci poștale comemorative au de scop ca, prin frecvența circulației lor, să fixeze, în mintea cât mai multor persoane, însemnătatea istorică a unui eveniment. Pe corespondențele din epoca emisiunii trebue să se găsească, frecvent, fie chiar și peste o sută-două de ani, în prafurile arhivelor și în ale bibliotecilor publice, francarea cu mărcile comemorative emise, cu rost istoric, în acea epocă. Pentru aceste cuvinte cheltuește Statul bani, cu concursurile menite să înlesnească selecția desenurilor și cu tipărirea. In ziua de 4 Iulie, nu se mai găsea, nici la oficiile poștale, nici la debitele de timbre, o singură marcă din emisiunea comemorativă pentru cincantenarul «Independenței».

Ca să se știe.

QUIDAM

ACTIVITATEA SOCIETAȚII „VIITORUL ȚARII“

Societatea aceasta, care are ca prim scop ajutorarea studenților merituoși, și-a ales, dintre scopurile urmărite pe tărâmul existenței sale, pe cel mai practic, după cât se pare, și pe cel mai neîntârziat realizabil, anume ajutorul mic și imediat, menit să scoată, din impasul momentului, pe studentul nevoiaș. In anul încheiat la 1 Iulie, în prima perioadă, până în Martie a. c., a împărțit 50.000 lei, ca: «întoarceri» de taxe studenților cari au luat «bile albe» la examene. In a doua perioadă, pe lângă ajutoarele acordate în bani, în număr de 266, a distribuit 64 costume și 20 perechi de ghete; iar în vacanța Paștilor, 450 permise și acum 400 permise gratuite pe căile ferate, al căror cost a fost achitat din fondurile societății.

Ca ultim punct din programul său, societatea la încheierea acestui an și pentru început, a căutat să trimită în căutarea sănătății un anume număr de studenți, în stațiunile balneare și climaterice. Neavând timpul material necesar pentru organizarea unor colonii proprii, a căutat locuri aiurea. Astfel, are asigurate 50 locuri la Tekirghiol în colonia Ministerului sănătății, unde plătește pentru fiecare student 1500 lei, și 25 locuri la Tismana, în colonia Federației studenților olteni.

In total, societatea a ajutat 1251 studenți.

Ajutoarele n'au fost date la întâmplare, ci pe baza comunicărilor Centrului studențesc București; toate societățile, pe facultăți și județe, au recomandat, prin adunările lor generale, pe cei mai nevoiași și merituoși studenți.

Ultima adunare generală a societății a aprobat în unanimitate descărcarea de gestiune în ce privește anul încheiat, după ce a adus elogii, pentru munca depusă, d-nei Trăsnea-Grecianu și d-lor Victor Ionescu, Curtovici, etc.

Zâna și Florin
(Baladă populară)

Pe luciul unei ape
Străvezii,
Vin paseri să s'adape
Cârduri, mii,
Și oameni să se scalde,
Mari și mici,
In unde limpezi, calde,
Sub finici.

O zână bălăioară,
Dragă coz,
Dintr'o dumbravă zboară
Printre boz,
Își leapădă vestmântul
Purpuriu
Și, atingând pământul
Plumburiu,
S'aruncă iute'n râul
Cristalin,
Udându-și glezna, brâul,
Pân' la sân;
Inaintează încă
Spre mijloc,
In apa mai adâncă
Cu bulboc,
Și'acolo glăsuește:
«Cine vrea
«Și cine îndrăznește
«Să mă ia,
«Să se avânte 'ndată
«Intr'un 'not,
«Prin apa mare, lată,
«Peste tot;
«S'așeze pe-a mea frunte
Doi bujori
«Și alte flori mărunte,
Strânse'n zori....»

Din râu nu îndrăznește
Să'și ia vânt
Nici unul; nici șoptește
Vr'un cuvânt.
Bulbocu-i vârtej mare
Și profund,
Iar apa'nșelătoare
Dă la fund...
Numai Florin, cu plete
Arămii,
Voinic cu late spete
Și ochi vii,
Măsoară apa adâncă:
«La noroc!...»
Și'ntrânsa se aruncă,
Spre bulboc.
Ca glonțul se îndreaptă,
Inotând,
Spre zâna ce'l așteaptă
Surâzând,
Pe frunte-i ca să puie
Doi bujori
Și vorbe dulci să-i spuie,
Printre flori.

Tot ceriu'n acea clipă
Fulgeră!
Și zâna'n mare pripă
S'afundă...
Florin din 'not s'oprește,
Speriat,
Vederea îi orbește.
Dintr'odat',
Bulbocul se desfundă
Fioros,
Florin în el s'afundă
Tot în jos!
Și'atunci, din negri nouri
Fulgerând,
S'aud triste ecouri
Răsunând....

Sus când de rândunele
Ciripesc,
Jos, frunzele 'ntre ele
Trist foșnesc,
Pe mal toată suflarea
Amuți,
Pe toți înfiorarea-i
Cotropi!
Căci zâna și bulbocul
Lui Florin
Ii stinse viața, focul
Și'al său chin.

Ci iată zâna-fiară
Dintr'un zbor
Sus se ridică iară,
Lin, ușor,
Și râul părăsește
Fâlfâind,
In nouri se oprește
Hohotind....
De drag n'a fost să ardă
Ea, nici pic,
I-a fost numai să piardă
Un voinic...
Pe biet Florin cu plete
Arămii,
Flăcău cu late spete
Și ochi vii!

N. A. BOGDAN

COLONIA ȘCOLARĂ
DELA CARMEN SYLVA (CONSTANȚA.)

Modestele începuturi de colonii școlare, de acum câțiva ani, dau astăzi roade neașteptate și nebănuite, nu atât prin puterea banului, cât prin puterea sufletelor cari le întemeiază, le organizează și le susțin.

Intre coloniile, excelent organizate, aflate acum la Carmen Sylva (la Nord de Constanța), e și Colonia sectorului II negru din București, așezată într'un loc fericit ales, la 200 metri de malul mării, cu o plajă minunată, în acelaș timp aproape și de Ghiolul de acolo, renumit prin nămolul său.

Această colonie e organizată, în vremurile grele de acum, din inițiativa d-lui dr. Teodor Nicolaescu, un suflet distins și dezinteresat, cu sprijinul neprecupețit dat de d-l Dimitrie Grozdea, primarul sectorului respectiv al Capitalei, și de mai mulți cetățeni darnici din cartier.

Conducerea, ca și organizarea coloniei, e încredințată d-nei dr și d-lui dr l. Stratulativ, oameni de inimă și de acțiune, cari nu și-au precupețit întru nimic timpul și energia cheltuite pentru ajutorarea micilor coloniști.

Șaseprezece pavilioane, așezate în formă de cerc și în amfiteatru, cu fața spre mare, făcute din scânduri de brad după modelul pavilioanelor cercetășești din Polonia, adăpostesc, gratuit, 180 de copii săraci (băeți și fete), firavi mai înainte, azi plini de sănătate și voiciune, precum și pe conducătorii lor; iar un pavilion mare e rezervat pentru mese.

Copilașii, majoritatea din clasele primare, mulți lipsiți în timpul anului de hrana zilnică sau ajutați de cantina școlară de la școala Nr. 33 de fete din B-dul Ferdinand, au aci cinci mese zilnice, destul de bogate și hrănitoare, pe lângă băile, atât de minunate, în mare și Ghiol.

După 30 de zile de trai în colonie, rezultatele obținute sunt: un copil a câștigat 7 kgr.; 18 peste câte 5 kgr; 48 peste câte 3 kgr.; iar restul, mai mult de câte un kgr.

Viața copiilor, în această colonie, este dintre cele mai frumoase și îndrumată pe căi morale, datorită conducerii d-lui dr T. Nicolaescu, d-nei dr și d-lui dr I. Stratulativ, d-lui d-rand Tănăsescu, d-nei Haralamb și tuturor celorlalți conducători și conducătoare.

Coloniile, de felul acesteia, trebuesc susținute și înmulțite cu toate sacrificiile necesare, atât de către Stat, cât și de către oamenii de bine, cari ar face cea mai sănătoasă experiență dacă, măcar odată, ar vizita-o pe aceasta, despre care vorbim.

E. P.-O.

Orice chiabur, orice gospodar înstărit, orice om vrednic să cheltuiască 200-300 de lei peste nevoile lui de traiu mărunte, face o faptă culturală, abonându-se la „Cultura poporului“ și îndemnând și pe alții să se aboneze și s'o citească. Făcând-o, s'ar putea mândri că, într'adevăr, e părtaș la strădуința, săvârșită de cei puțini dar luminați, pentru ridicarea culturală a neamului.
Omul nu trăește numai pentru împăcarea pântecelor și pentru vorbe de clacă.

HAI, SALCÂM, SALCÂM DE VARĂ!..

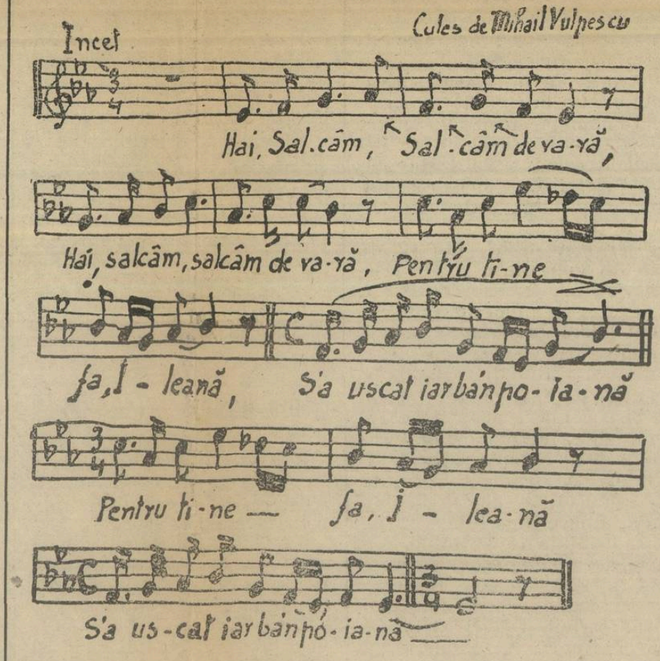

S'a uscat, s'a scuturat
Și pe mine m'ai lăsat
Cu caierul încurcat.

Ia-mă, bădiță, cu tine.
Nu mă lăsa ca străină;
Străină sunt între-ai mei,
Dacă inima mi-o iei.

MARII NOȘTRI DISPĂRUȚI

GRIGORE TOCILESCU

Mai presus de solida lui cultură, de necontestata-i erudiție, mai presus de catedra pe care a ilustrat-o cu atrăgătoarele lui prelegeri de istorie, Tocilescu a fost un înflăcărat patriot în cel mai cinstit înțeles al cuvântului, și toată activitatea lui publică respiră acest curat și înălțător cult al patriotizmului, căruia i-a închinat el fără preget toată vlaga.

Profesor universitar, arheolog, epigrafist, conferențiar, academician, a cinstit toate aceste titluri, cu o vrednicie și o tragere de inimă ce constituesc marele lui merit.

Prahovean, născut la Ploești, în Octombrie 1850, din familie de bună condiție socială (fiul colonelului Tocilescu și fratele lui Gheorghe Tocilescu, cunoscutul profesor universitar de drept), Grigore Tocilescu, după ce termină liceul Sf. Sava și absolvă universitatea din București, unde a urmat literele, filosofia și dreptul, obține doctoratul în filosofie la Praga, pe cel în arheologie și epigrafie la Viena și apoi colindă Rusia și Bulgaria, în cercetarea bibliotecilor de acolo, de unde aduce un bogat material privind țara noastră și în deosebi viața și opera lui Dimitrie Cantemir. Pleacă apoi la Paris, unde vreme de trei ani urmează cursurile dela Colège de France și dela Sorbona și de unde revenind în țară, 'i se încredințează directoratul Muzeului nostru național, însărcinare pe care o păstrează până la moarte.

In afară de lucrările lui în domeniul istoric, el a publicat: *Dacia înainte de romani* și un *Studiu asupra țăranului român*, ambele premiate de Academie, precum și diferite studii arheologice și sociale, publicate în *Columna lui Trajan* și în *Revista pentru istorie*, proprietatea lui.

Opera de căpetenie însă, care'l nemurește, este reconstituirea istorică dela Adam-Klisi, unde a concentrat, în cei din urmă vre-o 20 de ani din viață, toată strădania și toată uriașa lui putere de muncă, până ce-a izbutit să deslușească, din negura vremii, ceea ce stă astăzi deslușit înaintea ochilor noștri.

E marele lui merit, pentru care recunoștința neamului îi va rămâne eternă.

V. B.

CONGRESUL
PREOȚIMII OLTENE

In răstimpul de la apariția primului nostru număr pe Iulie și până acum, preoțimea olteană s'a întrunit în congres la Craiova, încurajată și călăuzită de I. P. S. S. Episcopul Vartolomeu. Căutat prilej de cercetare a problemelor Bisericii noastre creștine ortodoxe și de auto-cercetare sufletească.

Ca orice mare așezământ și ca mare așezământ de îndrumare spirituală, Biserica noastră are de lămurit unele dintre greutățile prezentului și de luptat pentru înlăturarea lor, în orice caz pentru împuținarea lor.

Frământările și zdruncinul sufletesc pe care le-a adus războiul au lăsat pe suflete o rugină grea, semn al unei vremi de îndoeli, de oboseală și de îmbâcsire a cugetelor, care face mult mai mult rău vieții obștești, de cât poate face bine strădania sufletelor bune și puternice de a stăvăli primejdia. Cugetele slăbite nu pot să treacă totdeauna dincolo de înțelesul aparențelor; voințele șovăitoare sunt adeseori neputincioase, să înfrunte patimile.

Marilor Biserici, păstrătoare de credințe pe mari întinderi de cupridere sufletească, vremea aceasta de cumpănă le-a pus probleme, pentru a căror adâncă pătrundere, până la adevăr, cere însă-și cercetătorilor desăvârșită auto-cunoaștere. Ceasul al 12-a trebuie să găsească toate mințile trezite.

Preoțimea olteană, adunată în soborul hotărît de vrednica ei societate «Renașterea», a pornit să-și lămurească aceste probleme în plin sobor, pentru ca, apoi, fiecare dintre cei cari o alcătuesc să se cerceteze pe sine în parte și să cugete asupra chipului în care răspunde disciplinei morale, căreia s'a supus. Dacă primejdia ar fi în aparențe, nu în realitățile cari creiază aparențele, n'ar fi nevoie să se vorbească despre probleme și clipe de cumpănă neivite.

In desbateri cuminți, sub ascultarea marelui cărturar — a unuia dintre cei mai mari cărturari ai bisericii noastre — care e I. P. S. S. Episcopul Vartolomeu, preoțimea din județele Olteniei și-a cinstit, în soborul de la Craiova, chemarea și a amintit că, în vremile grele pe care le străbatem, alcătuiește un corp de pază, care are deplină conștiința stării și pe a datoriei lui, și că se poate pune totdeauna temei pe puterea lui de veghe și de cuprindere a adevărului.

—i.ș.c.—

Sărbătorirea a 50 de ani
DELA ÎNFIINȚAREA REG. 4 ARGEȘ

La 24 Iunie trecut, Regimentul Argeș Nr. 4, comandat de d-l colonel Pârâianu Barbu, a sărbătorit — după cum am mai anunțat într'o scurtă informație, în numărul nostru trecut — împlinirea celor 50 de ani ai săi de existență.

A fost o zi frumoasă, de reculegere sufletească, de amintiri duioase și înălțătoare, de gânduri de vrednicie neînfrântă și de voie bună.

La ora 10 dimineața, întreg regimentul se găsia adunat pe platoul cazărmii, în frunte cu întreg corpul ofițeresc. La solemnitate au fost invitate autoritățile locale, ofițerii din rezervă și școlile.

Continuarea în pagina a IV-a

sau religioasă; și *c)* Morala modernă sau științifică.

a) *Morala elenică sau estetică.*— Morala s'a născut în Grecia, în momentul când rațiunea a pus stăpânire pe frânele vieții omenești, ținute până atunci de religie. In societatea antică, religia, cu cele două fețe: religia morților și a naturii, a cultivat rațiunea practică și-a trezit conștiința morală, care s'a întors împotrivă-i, dimpreună cu știința, aceasta fiind pornită să explice fenomenele naturii prin cauze mecanice și oarbe. Fondatorul moralei este Socrate.

Rând pe rând ne defilează, pe dinaintea ochilor minții, structura acestei morale cu caracteristicile ei: morala iubitoare de ordine, armonie, măsură, stăpânire severă de sine; aspra judecată, cunoașterea subtilă a eului însuți, justiția, și mai presus de toate, contemplarea justiției și armoniei în realizarea lor eternă: perfecțiunea, adică subordonarea totului, contemplării obiectului în care rațiunea se manifestă în toată plenitudinea sa.

Această contemplare ne-o desăvârșește știința, pentrucă ea ne dă înțelegerea legilor universului, ne face să ne bucurăm de armonia divină prin divina facultate: inteligența.

Morala elenică a privit cosmosul ca o podoabă; iar viața ca o operă de artă.

Critica adusă de Boutroux acestei morale este, că e o morală aristocratică; nu cunoaște unele sentimente umane, fiind mai mult o construcțiune severă a rațiunii; îi repugnă misticismul și nu-i turburată de sentimentul infinitului. Așa, cum a fost, a produs, totuși, exemple mari de virtute și-a avut eroii și martirii săi.

b) *Morala creștină sau religioasă.* — Aici, Boutroux, mărturisindu-și teama de a nu cădea în contraziceri (morala elenică fiind un ansamblu de idei clare și precise, un produs al minții, pe când morala creștină e un produs al credinței și al entuziasmului), își propune să găsească expresia clară și fidelă a principiului creștin, chiar la isvorul ideilor creștine. Indicând liniile metodei sale de tratare a subiectului, rând pe rând, lămurește mediul în care s'a născut ideea creștină: propagarea de către profeți, a unei religii spirituale, care opunea, pietății rituale și exterioare, pietatea sufletului și practica morală, — preludiul învățăturii lui Iisus; apoi, cum înțelegeau evreii venirea lui Iisus și-a împărăției lui.

Dumnezeu, conceput ca Tată, decide: relația intimă filială între om și Dumnezeu; comunicarea între om și Dumnezeu, neînțeleasă de știință; dragostea de Dumnezeu și aproapele; ascetismul creștin, în opoziție cu ascetismul elen; simplitatea creștină. Loviturile primite și dovezile de vitalitate ale moralei creștine sunt calități superioare, pe cari nu le are morala greacă; ea este morala iubirii, a iertării, a speranței, a umilirii, — morala creștină este un corolar al religiei creștine.

c) *Morala modernă sau științifică.* — Știința, care a făcut atâtea cuceriri, s'a întors și asupra manifestărilor sensibilității, inteligenței, și voinței. Morala nu puteà scăpa. Descartes, Spinoza predică ideia științificizării moralei și mulți o aplică. Adoptarea riguroasă a întrebuințării metodelor științifice la justificarea ideilor, al căror caracter propriu e de a fi născute din libera desvoltare a conștiinței umane, o încearcă Kant și apoi Stuart Mill, Adam Șmith, ș. a.; dar nu isbutesc, ei denaturând ori metoda, ori însăși morala.

S'a stabilit, în cele din urmă, că biologia, care îmbrățișează la animalele superioare și manifestările fizice și morale, va avea un capitol consacrat naturii morale a omului, morala nefiind decât o ramură a istoriei naturale.

Se vor observa, s'a zis, legile generale ale lumii și ale vieții și din acestea vor fi deduse cele cari diriguesc, în mod necesar, purtarea oamenilor. Herbert Spencer, cu adaptarea la mediu și Darvin, cu selecțiunea naturală și concurența vitală, ne oferă ultimele tipuri de morală, cari, chiar din punctele lor de vedere, au urme de finalism și alte puncte vulnerabile.

Tendința de științificizare a moralei se precizează în numărul de lucrări recente în cari evoluționismul și darwinismul sunt desvoltate într'un mod scrupulos naturalist și spun că adevărata morală naturalistă *ad-litteram* nu este decât istoria naturală a moralității, fără nici un amestec de ipoteză, schimbată în morală imperativă. Astfel, morala ca știință este întemeiată; dar rezultatul la care se ajunge este evident: *nu mai există morală:* întâiu fiind mutilată în sistemele construite după metoda științelor fizice, apoi dispărând în acelea cari o tratează după metoda științelor naturale. Sistemul naturalist satisface în întregime condițiunile științei, dar distruge morala.

Concluzie. — Boutroux ajunge să realizeze un compromis: Știința nu întemeiază morala, dar nici n'o suprimă. Mai mult: ea procură instrumentele moralității. Moralitatea adevărată se va inspira din creștinism și elenism: Să-ți ordonezi viața după morala greacă: morala justiției, a rațiunii și-a armoniei; și după morala creștină: morala iubirii, a penitenței, a speranței, a fraternității umane.

Partea a IV-a a lucrării tratează despre pesimism, înfățișându-l ca o doctrină care constă în credința că lumea e organizată în așa chip, încât răul și suferința sunt inevitabile și ireductibile și că în lume, în mod necesar, au mai mult loc acestea două, de cât binele și fericirea.

După ce arată fundamentul și determinantele pesimismului, Boutroux întreprinde o examinare critică, arătând la urmă că pesimismul este învins la omul *care luptă* și crede în datorie; iar doctrina, se dovedește întemeiată pe prezumpții și erori.

In partea a V-a se cuprind chestiuni de educație: *a)* Mobilele studiului; *b)* Cetirea cu voce tare și *c)* Interogația.

a) Arătând resorturile obișnuite la cari se apelează pe tărâmul instrucțiunii: emulația, plăcerea de a fi lăudat și utilitatea, Boutroux le găsește nepedagogice, ca mobile extrinsece cari conrup sufletul. El cere să se apeleze la mobilele inerente naturii umane: curiozitatea, dispoziția de respect, admirație și iubire, instinctul de imitație și creație. Așa s'ar respecta nota morală.

b) In legătură și ca argument pentru susținerea ideilor referitoare la școală și educațiune, Boutroux tratează tema «Cetirea cu voce tare». arătând avantagile ce decurg din ea, în ce privește creiarea de sentimente superioare.

c) Interogația. După ce Boutroux arată binefacerile interogației ca formă de predare,

Citiți continuarea în pag. a IV-a

Cu cât un popor se luminează mai mult, cu cât ajunge la mai adâncă înţelegere a rosturilor şi foloaselor civilizaţiei adevărate, cu atât îşi grăbeşte mai mult sporirea bunei stări şi a mulţumirilor la cari are dreptul.

Continuare: Serbarea Reg. 4 Argeş

Intre asistenţi, am remarcat şi pe d-nii general Ştefănescu, comandantul Brigăzii a 3-a artilerie, general Nicolau Gh., comandantul Brigăzii a 3-a infanterie, general Lişcu Toma, colonel Calotescu, fost comandant al acestui regiment, Gavriliu, directorul «Liceului Brătianu», Velicu Atanasiu, avocat.

Slujba religioasă a fost oficiată de preotul Mateescu, confesorul Diviziei a III-a.

Impresionantă a fost clipa când, în sunetul fanfarei care întona «Imnul eroilor», a fost făcut apelul celor 12 ofiţeri şi 1140 de soldaţi, căzuţi în războiul de la 1877 şi în marele război «pentru întregirea neamului» (1916—1918).

Numele ofiţerilor morţi pe câmpiile Bulgariei, al maiorului Giurescu, ale locotonentului Bordeianu, sub. locot. Netzler şi sublocot. Rizu, erau urmate de numele acelor ofiţeri cari le-au imitat vitejia şi s'au sacrificat, *pentru unitatea naţională*, pe câmpiile Ardealului, pe crestele Carpaţilor şi în glorioasă luptă dela Mărăşti, unde Regimentul 4 Argeş s'a acoperit de glorie neperitoare.

Seara a urmat o frumoasă serbare, în grădina publică; iar a doua zi, cu un tren special, întreg regimentul a plecat la Curtea de Argeş.

In ziua de 25 Iunie, în acel liniştit oraş, loc ales pentru odihna veşnică a regretatului Rege Carol I, a fost, în curtea monăstirii, o pioasă solemnitate. Intreg clerul monăstirii a oficiat un Te-deum, pentru slăvirea celor cari au murit luptând sub faldurile drapelului sfăşiat de gloanţe, atât în luptele dela 1877, cât şi în luptele din 1916—1918. După terminarea serviciului religios, d-l colonel Pârâianu Barbu depune pe mormântul Regelui Carol o splendită coroană de flori naturale, având pe o panglică inscripţia: «*Omagiu şi recunoştinţă Regelui Carol, întemeietorul Regimentului 4 Argeş acum 50 de ani*»; iar pe cealaltă panglică: «Ofiţerii şi trupa Regimentului 4 Argeş».

D-l colonel Pârâianu Barbu rosteşte apoi o cuvântare înălţătoare, repetând cuvintele Regelui Carol, care, acum 50 de ani, cu prilejul înfiinţării regimentului, a spus: «*Vă încredinţez acest drapel; apăraţi-l dar, cu onoarea şi viaţa voastră*».

«Argeşenii au rămas credincioşi îndemnului Marelui căpitan al oştirilor, cari aveau să lupte pe câmpiile Bulgariei pentru dobândirea «Independenţei neamului». In bătălia dela Rahova, Batalionul I-iu, comandat de maiorul Giurescu, s'a acoperit de glorie. In lupta aceea au pierit: maiorul Giurescu, locotenentul Bordeianu şi 40 de soldaţi; şi au căzut răniţi 80 de soldaţi. A luptat, apoi, Regimentul 4 Argeş la Vidin şi înaintea acestui drapel a defilat Izet-Paşa, în capul oastei sale capturate. Au urmat, apoi, ani de linişte, până la isbucnirea războiului «pentru întregirea Neamului românesc.

«La 14 August 1916, Regimentul 4 Argeş dă lupte crâncene la Bran, Poiana Mărului, Codlea şi Galbori. A luptat după aceea în retragere, părăsind frumoasele câmpii ale Munteniei». D-l Pârâianu, cu vocea stinsă, descrie durerosul drum spre Moldova şi zice: «*Iartă! mărite Rege, dacă somnul tău, liniştit, a fost turburat o clipă, de duşmanul cotropitor. Am fost copleşiţi de număr şi de greutatea oţelului, dar sufletul nostru, făurit de tine în aproape o jumătate de veac, n'a fost învins*».

«La Mărăşeşti Regimentul 4 Argeş s'a acoperit din nou de glorie şi azi drapelul lui se apleacă în faţa mormântului tău, atârnând de pajura lui cea mai înaltă distincţie: Ordinul «Mihai Viteazul».

A urmat defilarea trupei şi vizitarea monăstirii, de către ofiţeri şi trupă.

După amiază, s'a dat o serbare în zăvoiul Argeşului. Iniţiativa d-lui colonel Pârâianu Barbu e demnă de toată lauda, comemorarea aceasta reamintind tineretului de acum clipele înălţătoare, clipele de glorie, ale Regimentului 4 Argeş.

MIHAIL TRAIAN

NOTE BIBLIOGRAFICE

Alexandru Obedenaru: «**Pantheea**» (8 pag., 6 lei). Frumoasă ca ţinută ilteară; fondul, întrucâtva filosofic, o face neînţeleasă de vulg. Ceeace ţinem să subliniem, în această modestă cărţulie, este sinceritatea simţirii şi mai ales eleganţa expresiilor, a limbagiului întrebuinţat de autor.

Lipsindu-i uneori nota plastică a descrierilor, găsim totuşi, prin gruparea momentelor, interesante note descriptive, ca de pildă:

«Din adâncimi desprinsă, enormă,
[plutitoare,
Veneai printre văzduhuri şi mări clo-
[cotitoare,
In Toamna încadrată de stoluri de
[femei
Când ochii toţi sunt umezi şi scapără
[scântei,
In danţul de himere, prin fumul de
[ţigară,
Când despleteşti regretul din tonuri
[de chitară».

Observăm apoi o duioşie unită cu zâmbet, în general un simţ ascuţit pentru ironia vieţii, dacă nu chiar însăşi puterea de a trece peste această ironie, pentru ca să afle luminile sfinte de la capătul cugetării.

In general, în poezia d-lui *Alexandru Obedenaru*, manifestată în recenta sa lucrare «*Pantheea*», sunt însuşiri limpezi de culoare şi, câte odată, de sugestie.

«Revista scriitoarei» Anul I-iu, Nr. 8—9 (Iunie-Iulie 1927).

Apare în Bucureşti, condusă de un comitet de cunoscute publiciste dela noi; pentru numărul acesta, are colaborarea d-lor: Matilda Poni, Agatha Grigorescu, Eugenia Simatu Makata, Elena Riegler, Sanda Rareş, Alice Gabrielescu, Ana Konta-Chernbach, Adina Gr. Olănescu, M. Baiulescu, I. Sion, A. Xenopol, O. Ghibu, Calomira de Cimara, E. N. Voronca, S. Brukner, etc.

Găsim un studiu foarte interesant asupra «*Urmelor de cult antic în ţările noastre*» semnat de d-na *Elena Niculiţă Voronca*, în care o notiţă spune, cum autoarea stăruie să dovedească întâietatea şi mai ales plauzibilitatea părerilor d-sale. Interesante concepţia, fantezia de care dă dovadă scriitoarea şi stilul admirabil ce i-a imprimat, deşi fondul, cel puţin aşa ni se pare nouă, este cu desăvârşire eronat.

Remarcăm apoi studiul, foarte documentat, asupra Matildei Poni, datorit distinsei noastre colaboratoare d-na *Agatha Grigorescu* şi studiul literar, spre deosebire de cel ştiinţific al d-nei A. Grigorescu, care tratează despre: «Poezia austriacă a d-nei *Seraphime Brukner*».

D-na *Elena Bruchner* aduce profitabile surse şi contribuţiuni la Problema maurilor, prin schiţele, pline de colorit, din «Viaţa nobililor mauri ai Spaniei».

Urmează un bogat material de cronici şi recenzii.

RADU MISLEA

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învăţători, preoţi studenţi şi ţărani; 300 lei pentru băncile populare, cooperative şi comunele rurale; 400 lei pentru autorităţi şi alte instituţii publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuţii la susţinerea acţiunii culturale a acestei gazete.

o reduce la justa ei valoare, spunând că, «practicată singură, ea n'ar ajunge să dea spiritului noţiuni precise şi exacte şi nici nu l-ar face să vadă clar, într'un tot, înlănţuirea şi proporţiunea părţilor». «A întreba pe copil, înseamnă a'l deprinde să aibă nevoe necontenit de-o sguduire, spre a se pune în mişcare» [1]).

GHEORGHE CEPOIU
Ruptura-Roman

[1]) Deşi rândurile de faţă au trecut poate peste cadrul unei recenzii, totuşi, foarte puţin s'a spus. Această carte trebuie cetită de orice om al cărţii, căci, în noianul cărţilor ce-au apărut pe piaţă, e ceva rar şi deosebit. Cuvintele ce s'au spus drept, la început, să fie crezute. Poate, pentru tinerii normalişti candidaţi la învăţătorat, n'ar fi potrivită; dar, pentru examenele ajunse la definitivat şi înaintare, ar trebui dată din înalte şi superioare consideraţii. Traducătorii au un dublu merit: de-a fi tălmăcit în limba noastră una dintre cele mai importante cărţi şi de a-i fi dat, şi'n traducere, o formă ireproşabilă.

Din viaţa Mizilului

„BONSOIR, MIZIL“

«*Bonsoir Mizil*» este numele frumoasei reviste, care a fost jucată, pe scena teatrului «Mareş» din localitate, în seara zilei de 3 Iulie c.

Numita sală de teatru şi cinema, deşi spaţioasă, încăpătoare şi clădită după normele moderne, a fost declarată insalubră de către d-l fost primar al oraşului Mizil, înnainte de Paşti, când s'a anunţat pentru întâia oară jucarea acestei reviste. Ca atare, respectiva sală a şi fost declasată şi, de atunci şi până astăzi, ea a stat închisă.

Odată cu venirea actualului guvern, sala a devenit salubră, astfel că revista s'a putut juca cu mai mult efect, făcând parte acum dintre artişti chiar autorii acestei reviste, d-nii Sandy Gotsman şi Anton Georgescu. Cunoscutului compozitor Ionel Fernic, autorul faimoasei romanţe «Cruce albă de mesteacăn», a dat concursul d-sale, cântând cu mult avânt câteva cuplete personale de actualitate ca: «Pleacă ai noştri, vin ai noştri», «Deschide-ţi ochii mari» şi alte multe opere ale d-sale, de o mare bogăţie şi putere melodică.

Orhestra formată din «banda» renumitului muzicant Mamaia şi a tinerilor mizileni sub conducerea d-lui Didinel Constantinescu, student, cu acompaniamentul la pian al d-nei Victor Gotsman, au întrecut aşteptările.

După terminarea revistei, d-na prof. Constantinescu, directoarea grădinii de copii Nr. 1, în folosul căreia a şi fost dată această serbare, a mulţumit călduros autorilor, tinerilor mizileni cari au jucat în această revistă, publicului care a dat tot concursul, d-lui primar, P. Alexandrescu, şi energicului ajutor de primar, d-lui Spirea Anastasiu, pentru bună voinţa ce au arătat-o cu acest prilej.

A urmat balul, cu tombola unor frumoase lucruri date de public şi cu un bufet bine asortat.

G. CIUREA

Mişcarea culturală la sate

ACTIVITATEA căminului cultural din Bucşeşti (Bacău)

In ziua de 29 Iulie trecut căminul cultural «Sf-ţii Apostoli Petru şi Pavel», a sărbătorit doi ani de la înfiinţarea sa.

Dimineaţa, membrii căminului, împreună cu elevii şcoalei primare conduşi de d-l învăţător Nicolai N. Bibiri, preşedintele căminului, îmbrăcaţi în haine naţionale, au luat parte la serviciul divin, oficiat de preoţii Ioan Ciosu şi Th. Dăscălescu.

Seara, un numeros public a luat parte la serbarea căminului, care s'a deschis cu uvertura «Califul din Bagdad», cântată de dl. învăţător Ioan I. Bibiri. După aceasta s'au recitat diferite monoloage comice de dl. învăţător Nicolai I. Bujor. A urmat romanţa «Ultimul adio», cântată de d-na învăţătoare Olga Bibiri şi de d-ra învăţătoare Aurora Dimitriu, acompaniate la vioară de d-l învăţător Ioan I. Bibiri.

S'a jucat apoi piesa de teatru «Doi ţărani şi cinci cărbuni», de C. Negruzzi. Rolurile au fost încredinţate d-nei înv. Olga Bibiri, d-rei învăţ. Aurora Dimitriu şi d-lor învăţători Constantin Dobrovăţ, Ioan I. Bibiri şi Nicolai I. Bujor.

După serbare a urmat o şezătoare cu jocuri şi cântece româneşti.

Mulţumiri se cuvin d-lui N. N. Bibiri, preşedintele căminului, d-nei O. Bibiri, d-rei Aurora Dimitriu şi d-lor Ioan I. Bibiri, Constantin Dobrovăţ şi Nicolai Bujor, pentru reuşita acestei serbări.

La sfârşit, preşedintele căminului a mulţumit publicului, care a luat parte la serbare şi care, prin insufleţirea lui, a dat membrilor noui nădejdi, pentru propăşirea culturii naţionale.

DE LA BĂLŢI

Expoziţiile şcolare. — Completăm corespondenţa noastră anterioară, în privinţa expoziţiilor şcolare din Bălţi.

Şcoala Nr. I de fete, de sub conducerea d-nei Eug. Necula, a expus: cămăşi naţionale de o rară frumuseţe, fote bănăţene, cămăşi de zi şi diferite pernuţe, toate lucrate cu foart mult gust. Expoziţia aceasta a fost aranjată de d-na M. Ciută, maestra de lucru a şcoalei.

Şcoala Nr. 2 de fete a avut, de asemenea, una dintre cele mai artistice aranjate expoziţii. Acolo, au putut fi admirate frumoase perne-chelim, diferite carpete, cămăşi de zi, «tişlaifere» şi şerveţele, rufărie pentru copii şi ţesături. Expoziţia a fost aranjată, cu mult gust, de d-na maestră Agl. Iftodi.

Şcoala Nr. 3 de fete a avut şi ea o expoziţie frumoasă, aranjată de d-ra. V Cucu, directoarea şcoalei.

Şcoala Nr. 4 de fete, de sub conducerea d-nei V. Rusu, a avut, la rându-i, expoziţia sa, datorită cunoştinţelor şi gustului d-nei Natalia Cotruţă, învăţătoare.

Din cele constatate, se vede că elementele, cari au conducerea şcoalelor de aici, pun mult suflet şi multă putere de muncă, spre a desvolta gustul pentru arta naţională, atât de necesar pe aceste meleaguri.

O EXPOZIŢIE ŞCOLARA LA CÂMPINA

In ziua de 26 Iunie a. c., a fost deschisă, la Câmpina, expoziţia de sfârşit de an a *Şcoalei de ţesătorie şi sericicultură* din acest oraş.

Şcoala respectivă depinde de Ministerul de industrie şi comerţ şi-a fost înfiinţată în 1919, datorită stăruinţelor d-nei Eleonora ing. V. Stamatiad, care şi-a dat seama cât este de necesară o asemenea şcoală în regiunea noastră,

Cursurile ţin patru ani, în care timp sunt predate sericicultura, ţesătoria, broderia, ş. a. Fiecare elevă primeşte ca dar, la terminarea cursurilor, un război de ţesut şi un covor.

Ar fi de dorit, ca părinţii copiilor de aici, cei mai mulţi fiind meseriaşi, să-şi îndrumeze fiicele şi la şcoli profesionale, cum e aceasta, în loc să le trimită la licee şi în externate secundare, unde nu se pot alege cu mai nici o meserie, repede producătoare de venituri sigure, mai cu seamă într'un timp scurt.

Vizitând expoziţia Şcoalei de ţesătorie şi sericicultură de aici, rămâi uimit de munca şi răbdarea ce se desfăşură la săvârşirea atâtor opere de artă: cusături, ţesături, broderii, covoare, mai ales la covoare, cari sunt de o măestrie de nedescris.

Alegerea modelelor şi-a culorilor au rostul cel mai însemnat, la confecţionarea acestor covoare. D-na Eleonora V. Stamatiad, directoarea şcoalei, şi d-ra M. Petrescu, maestra de lucru, au dovedit cu prisosinţă că, în instruirea elevelor acestei şcoale, sunt adevărate maestre.

Le dorim, şi pe viitor, acelaş bun gust şi spor la muncă.

Mihăilescu-Conemy

DIN COSTEŞTI (ARGEŞ)

In ziua de 26 Iunie, a. c., s'a sărbătorit, în satul Teleşti, com. Costeşti (în Argeş), încheierea anului şcolar.

De dimineaţă, preoţii au oficiat serviciul divin în sobor, având şi dânşii, tot în această zi, cercul cultural preoţesc. Sătenii au umplut biserica, spre lauda lui Dumnezeu şi fala satului, împreună cu şcolarii. După amiazi, în sala de clasă Nr. 1, împodobită cu mult gust, prin împletituri din frunze de stejar şi flori de câmp, serbarea a început cu cuvântarea d-lui R. Popescu, directorul şcoalei, care a arătat, în cuvinte simţite, folosul acestor serbări.

Au urmat: recitări, cântece şi dialoguri cu caracter moral.

Sala era neîncăpătoare pentru lumea ce se adunase, spre a sărbători, împreună cu şcolarii, această zi de înălţare sufletească. Au impresionat publicul în special poeziile «Moda», «Când era flăcău bunicul», şi «Legea lupului» de V. Militaru.

Printre aceste producţii, au vorbit publicului preotul Albulescu «Despre creşterea copiilor» şi părintele Calinic Şerboianu, care a arătat relele urmări ale patimii fumatului.

Corurile, conduse de d-l Fl. Şerbănescu, învăţător la această şcoală. Intre autorităţile invitate, a fost şi d-l şef al Secţiei de jandarmi Costeşti.

La ora 5 şi jumătate, serbarea s'a sfârşit, prin distribuirea de premii, elevilor silitori.

Cele câteva ore, petrecute într'o atmosferă înălţătoare, au mişcat adânc inimile modeştilor săteni din Teleşti.

Emilia Popescu

FACEŢI ABONAMENTE LA „CULTURA POPORULUI“

INFORMAŢII

PREOŢI ŞI INVAŢATORI, scriţi din păsurile voastre în «*Cultura poporului*», ca să vi le citească şi să vi le cunoască colegii voştri din toată ţara, unde pătrunde această foaie care, cu dragă inimă, vă stă la dispoziţie şi vă îmbrăţişează cauzele voastre drepte.

«*Cultura poporului*» **nu numai că vă publică cele ce-i trimiteţi, dar va urma, ca şi până acum, să vă sprijine şi să se intereseze de voi, mai departe.**

Colaboratori noui. — Ne-au făgăduit colaborarea şi o vor începe în curând:

d-na Stella prof. R. Vlădescu, preşedinta Ligii naţionale a femeilor române, secţia Buzău,

d-l ing. I. P. Condeescu, fost ajutor de primar al Capitalei,

d-l. I. Gh. Ilioniu, director general în Ministerul instrucţiunii,

pr. Petre Partenie, directorul «Seminarului central» din Bucureşti şi inspector general în Ministerul cultelor,

d-l ing. I. Iamandi, inspector agricol al Ministerului sănătăţii, fost director al agriculturii în Ministerul agriculturii în Argentina.

Răspuns mai multor întrebări. — Din Aprilie, de când *Cultura poporului* apare în Bucureşti, conducerea ei redacţională se află încredinţată d-lui I. Ş.-Cernăţianu.

Situaţia pe care prim-redactorul nostru o are de douăzeci de ani în presa bucureşteană, frumoasa reputaţie de care d-sa se bucură ca publicist şi ziarist, şi înfăţişarea mai mult de cât mulţumitoare pe care a dat-o acestei gazete ne scutesc de greutatea de a-i aprecia meritele. Colaboratorii noştri, cari, personal sau prin corespondenţă, vin în contact cu d-sa, şi cititorii, la apariţia fiecărui număr al gazetei, au prilejul să constate, că gazeta e încredinţată îngrijirilor unui distins şi inimos profesionist al condeiului.

Căsătoria unui distins colaborator. — Aflăm cu plăcere că, în cerc restrâns, s'a celebrat la Sibiu, la 26 Iunie trecut, căsătoria colaboratorului nostru, d-l locotenent Virgiliu Ghineraru-Nicol cu d-ra Tity Stanciu.

Urăm tinerilor căsătoriţi toate fericirile.

Ridicarea unui monument lui Samson Bodnărescu, la Pomârla. — Dacă Samson Bodnărescu n'a reuşit să însemne ceva în mişcarea literară de la «Junimea», în schimb a dovedit mult interes ridicării culturale a neamului. Activitatea lui, ca profesor de pedagogie, apoi ca director la Şcoala normală «Vasile Lupu» din Iaşi, şi mai târziu ca director al Institutului «An. Başotă» din Pomârla, de care şi-a legat numele din primele zile ale acelui institut, a lăsat urme. Amintirea lui e frumoasă şi demnă de veneraţie, ca a tuturor oamenilor inimoşi, vrednici şi cinstiţi.

Foştii lui elevi, grupaţi în «Asociaţia foştilor elevi ai liceului Başota», i-au ridicat un monument, acolo unde a dăscălit 23 de ani.

E un semn frumos de preţuire şi de recunoştinţă.

Monumentul, operă a sculptorului I. Dimitriu-Bârlad, a fost inaugurat la Pomârla, luna trecută.

Adunările asociaţiei religioase «Patriarhul Miron Cristea».—Filiala Măgurele, a acestei asociaţii creştine, va avea adunarea sa Duminică 27 Iulie, la şcoala de băeţi, sub preşedinţia d-lui Ioan Begu, priceputul şi activul însufleţitor şi chemător la viaţă culturală-religioasă al populaţiei din partea locului.

Ştiri culturale, sociale, economice
din ţările vecine şi din străinătatea mai depărtată

Despre o apropiere între Bulgaria şi România. — D-l Boian Smiloff, fostul ministru în cabinetul Tzancoff după răsturnarea lui Stambulinschy, şi actualul şef al partidului naţional-liberal, vorbind, zilele trecute, în Parlamentul bulgar, asupra răspunsului la mesagiu, a pronunţat un interesant discurs, elogios relevat, atât de presa bulgară, cât şi de cea străină. Ideile politice exprimate au produs o puternică impresiune în toate cercurile politice.

In legătură cu politica externă, d. Smiloff a vorbit şi despre România, spunând:

«Este un Stat vecin cu care relaţiile noastre trebuie să fie prieteneşti. Acest Stat este România. In robie sau liberi, veacuri în şir, noi am trăit prieteneşte şi ca fraţii cu românii.

«Spre nenorocire mare, în 1913, intrigile diplomaţiei ruse săpară prăpastie între noi şi din două popoare au făcut duşmani.

«Dar interesele României şi ale Bulgariei impun să se pună odată capăt acestei stări de lucruri.

«România este fericită, că a putut să-şi realizeze unirea sa naţională. Această unire, însă, este legată de o mare primejdie.

«Imperialismul rus, ţarist sau bolşevic, nu se deosebeşte în ceeace priveşte scopurile sale. Oricum va fi, el se va ciocni de năzuinţa României de a-şi menţine independenţa. Dar primejdia imperialismului rus există şi pentru noi.

«Ea este reală, nu este himeră şi, ceea ce e grozav, această primejdie pare apropiată.

«Situaţia geografică a României şi Bulgariei, precum şi intenţiunea inamicului nostru comun, cu voe sau fără voe, unesc soarta noastră şi cel mai elementar sentiment impune românilor şi ne dictează şi nouă bulgarilor să întărim legăturile de prietenie şi bună vecinătate. Toţi nourii, cari întunecă această prietenie, trebue să fie împrăştiaţi».

«Uniunea societăţilor de istorie pentru Europa orientală». — Cu prilejul conferinţei istoricilor la Varşovia, acum trei săptămâni, s'a constituit «*Uniunea societăţilor de istorie pentru Europa orientală*».

La această uniune au aderat, afară de societăţile poloneze de istorie, şi următoarele societăţi: finlandeză, letonă, cehă, ungară, iugoslavă, turcă şi societatea emigranţilor ruşi. Se dau ca probabile adeziunile societăţilor de isorie din Estonia, România, Grecia şi a institutului în care s'a consacrat în mod special istoria Europei orientale, ai cărui delegaţi, eminenţi savanţi germani, au luat parte activă la conferinţa dela Varşovia.

Uniunea va face să apară un buletin de informaţii în limba franceză, editat, în comun, de către toate societăţile aderente.

Comisiunea centrală pentru dicţionarul antic slav va avea sediul la Varşovia.

Ca preşedinte provizoriu al Consiliului de administraţie al Uniunii a fost ales profesorul Novak dela Praga; secretar general, profesorul Rutkowski dela Poznan.

Arta în alte ţări. — Pentru documentarea acelora dintre cititorii noştri, pe cari îi interesează mişcarea artistică de dincolo de graniţele noastre, reproducem un fragment din conferinţa de curând ţinută la Praga, de Louis Réau, altă dată directorul Institutului francez din Petersburg:

«Pe când Rusia rămâne până la Petru cel Mare absolut străină la tot ce aparţine Occidentului, cehii şi polonezii s'au arătat foarte sensibili la acţiunea geniului francez. Miniaturiştii cehi ai secolului al XIV-lea s'au inspirat şi de la maniera confraţilor lor parizieni şi dela arta franco-italiană dela Avignon, şi se ştie partea de merit a arhitecţilor noştri în goticul ceh.

Cât despre Polonia, catedrala din Gnierzno e inspirată de monumentul languedocian şi dacă, după străbaterea muntelui Blanc, Boemia a pornit să se germanizeze, în Polonia, dimpotrivă, artiştii noştri s'au impus definitiv: cu ilustrul animalist François Desportes, pictorul pânzei vestite *Cerf aux abois* din castelul Compiègne; cu Louis, arhitectul teatrului din Bordeaux, acesta lucrând planurile palatului lui Stanislas Poniatowski; cu sculptorul Lebrun, acesta decorând cea mai mare parte din reşedinţele regale din Polonia; cu Norblin Gourdaine, care decorează castelele din împrejurimile Varşoviei.

In ce priveşte Rusia, odată venită domnia lui Petru cel Mare, un francez, Leblond, a stabilit planul noului capitale. Mai târziu, Falconet a făcut, după invitaţia Caterinei a II-a, statua echestră a întemeietorului Petersburgului; iar războaiele napoleoniene n'au pus capăt influenţei franceze în Rusia, căci Bursa din Petersburg este opera unui francez.

Reprezentarea unei lucrări teatrale bulgare la Bucureşti. — Cu cât popoarele se vor cunoaşte mai bine între ele, cu cât îşi vor cunoaşte mai de aproape viaţa, reciproc, cu diversele ei manifestări, cu atât înţelegerea intereselor şi năzuinţelor ce le pot apropia va fi mai mult înlesnită. Popoarele, ca şi indivizii, au interese comune, pe cari nu le pot nesocoti totdeauna.

După năzuinţa unora dintre reprezentanţii artelor plastice din Bulgaria şi România, de a organiza expoziţii artistice dela ţară la ţară, e vorba să fie înscrisă, în repertoriul Teatrului naţional din Bucureşti, o comedie a unui cunoscut autor bulgar, «Mina de aur» a d-lui St. Kostov, care a avut un remarcabil succes pe scena Teatrului naţional din Sofia. Aceasta va fi prima operă dramatică bulgară, pe care un teatru străin o va înscrie în repertoriul său. Ştirea ne-o aduce ziarul bulgar «La Bulgarie».

Adevărata opinie publică în Ungaria. — Marea revistă *L'Europe centrale* din Praga, vorbind despre opinia occidentală, înclinată să uite prea repede particularităţile ce caracterizează istoria, instituţiile şi tradiţiile în ţara lui Arpad, spune între altele:

«Partea sănătoasă a naţiunii ungare salvează Statul şi societatea de distrugerea cu care le ameninţă otrăvitorii publici, cari sunt progresiştii, democraţii, socialiştii şi aliaţii lor comuniştii. Nici un om cuminte nu se poate mira, prin urmare, că o asemenea luptă nu s'ar putea duce pe tărâmul parlamentarismului şi al strictei legalităţi. Deasemenea, trebue să ne ferim să judecăm dintr'un punct de vedere stâmt chestiunea minorităţilor în Ungaria. Ungurii sunt o rassă de războinici, moştenitori şi urmaşi ai Hunilor şi Avarilor; sunt copii liberi ai pustei, cărora nu le plac doctrinele Europei şi meschinele reguli ce şi le impun popoare mai puţin arzătoare. Opinia naţională ungară e opusă unei protecţiuni exagerate a minorităţilor şi hotărîtă să răstoarne orice guvern, care ar fi destul de îndrăzneţ ca să nu cugete la fel».

Recolta de grâu în Ungaria. — După evaluările oficiale, recolta de grâu a anului acestuia este de 19,8 milioane chintale, faţă de 17,6 milioane cât a fost anul trecut; recolta de secară este de 5,7 milioane chintale, faţă de 7,4 milioane obţinute anul trecut. Micşorarea recoltei secarei se datoreşte, în parte, reducerii suprafeţelor însămânţate.

Porumbul promite o recoltă bună.

Viile s'au îndreptat de stricăciunile suferite din cauza gerului din Primăvară.

Adausul la cafea eftin

nu e acela a cărui eftinitate constă numai din preţul de cumpărare. Valoarea mărfei este conţinută în calitatea şi spornicia ei! **«Veritabil Franck»**, adaus la cafea, dejá de decenii, este cel mai eftin, prin spornicia sa neîntrecută. Dacă târguiţi, vă rugăm să-i daţi atenţia necesară râşniţei de cafea, ca marcă înregistrată.

RÂSPÂNDIŢI „CULTURA POPORULUI“ PRETUTINDENI

TIPOGRAFIA CURŢII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREŞTI, STR. REGALĂ No. 19.

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA.“
C. A. ROSETTI

DIRECTOR: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACŢIA, B-dul Elisabeta, 36 | Bucureşti, 11 Septembrie, 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 206 Apare în fiecare Duminecă.

CULTURA POPORULUI şi CULTUL PATRIEI

de MARIN ŞTEFĂNESCU
PROFESOR UNIVERSITAR
„PREŞEDINTELE ASOCIAŢIEI CULTUL PATRIEI“

Firea nu face sărituri. Ci ea îşi caută luminarea şi siguranţa drumului. Şi astfel se face că, în această căutare, ea trece prin felurite chipuri, cari nasc unele din altele, şi se sprijinesc unele pe altele. O stare vine din alta, şi o stare veşteşte pe alta. Uneori forma care vine nu este cea aşteptată. Dar, oricum, ea veşteşte pe aceea care a fost şi pe aceea care va să fie.

Pentru gândul, nedeslujit încă, al unirii tuturor românilor, şi-a scris moldoveanul Miron Costin cărţile sale. Pentru deslușirea aceluiaş gând, mitropolitul Andrei Şaguna a dat fiinţă, mai târziu, în Ardeal, societăţii „Astra“, numită „Asociaţia pentru literatura română şi cultura poporului român“. Şi ca o întărire a acestei societăţi, un Grigore Brătianu a întemeiat la Bucureşti, în vechiul regat, „Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor“. Iar în vremea luptelor din anul 1917, când treceam prin grele încercări, pentru a ne susţine mai departe acelaşi cuget, d. general I. Manolescu a făcut, pe front „Casele naţionale“. Şi după războiu, înfăptuindu-se unirea, era nevoie de trăinicia ei. Atunci a pornit din Cluj, în Ardeal, „Cultura poporului“, prin sârguinţa d-lor generali N. Petala şi I. Anastasiu, şi a d-lui profesor universitar V. Dimitriu, şi a altor români. La această mişcare am luat şi eu parte cu sufletul pe care îl trăisem la Liga culturală şi la Casele naţionale. „Cultura poporului“ a lucrat la stingerea grevelor duşmane, dela începutul României reîntregite, şi la răspândirea dragostei de ţară. D-l general N. Petala a mai stăruit să avem şi un ziar sau o foaie. Şi acest ziar, numit „Cultura poporului“, şi condus de d-sa, a folosit mult.

Dar în timpul din urmă era trebuinţă de o nouă societate românească. In zilele de acum ni se cere o cât mai mare dragoste de ţară. Trebuia o societate, sau un grup de oameni, ca o biserică, unde să se propovăduiască iubirea de neam ca o credinţă, ca o religie a naţionalismului, ca un cult al patriei. Şi astfel, eu am făcut o chemare. Şi au răspuns mulţi români, împărtăşind aceaşi idee. Şi printre ei au fost şi vechii membri ai „Culturii poporului“. Şi aşa s'a născut asociaţia „Cultul patriei“.

Noi, la „Cultul patriei“, nu vorbim de rău vre-un anumit partid politic. Ci ne silim să privim ce este bun la toţi. Cercetăm nevoile ţării cu seninătate, fără patimă. Crezul nostru este înălţarea iubirii de Neamul românesc până la credinţa creştină, prin combaterea cu rost a răului, prin încurajarea binelui, prin întronarea cinstei, a dreptăţii şi a muncii orânduite, prin formarea caracterelor sau a oamenilor de omenie. Voim o renaştere naţională prin renaşterea morală.

Să strângem rândurile bunilor români, ale oamenilor de ispravă. Să fim una în faţa greutăţilor. Noi credem că Neamul românesc are o mare soartă pe acest pământ. Dar mai credem că, pentru a avea parte de această soartă, el trebue să fie vrednic de ea.

Şi aşa ziarul „Cultura poporului“ apare, ca un tâlc al „Cultului patriei“. La „Cultul patriei“ se stabileşte mai întâi, ca într'o şcoală, învăţătura patriotismului. Apoi această învăţătură se răspândeşte prin felurite căi la cei mulţi, în massa poporului. Iar una din cele mai preţioase, între aceste căi, este foaia aceasta a „Culturii poporului“.

B. P. HAŞDEU

Au trecut — împlinindu-se la 25 August anul acesta — 20 de ani, de la moartea celui mai puternic dintre fruntaşii de până astăzi ai gândirii româneşti.

Numai 20 de ani.

Şi vorbim despre el, ca despre marii dispăruţi din veacuri depărtate. Pentru că l-au uitat cei cari trebuia să nu'l uite. Pentru că l-am uitat toţi.

Intr'o vreme, în care puterile sufletului românesc de abia începuseră a se defini pe tărâmul cultural, vestindu-şi însuşirile de seamă, — Bogdan Petriceicu Haşdeu a strălucit ca filolog, ca istoric, ca literat, prin scânteetoarea lui inteligenţă, prin nemăsurata lui cultură, prin logica urmăririi şi înlănţuirii adevărurilor ştiinţifice, prin adâncimea gândirii filosofice, prin tot ceea ce a putut da — fragmentar, cum i-a îngăduit frământata şi mult încercata lui viaţă — ca lucrări fără seamăn, de rară erudiţie.

Amintirea pioasă a OMului, a tristei lui vieţi şi a însemnătăţii lui ca mare şi adânc cărturar, era o mare datorie, cuvenită.

Din iniţiativa activului şi bine îndaumatului ateneu popular „B. P. Heşdeu“, din Câmpina, această datorită prăznuire a fost, cu smerenie, dar inimoasă, la 28 August, în oraşelul Câmpina, din apropierea Ploeştilor, în locul celui din urmă popas sufletesc al adânc îndureratului Haşdeu.

Peste două mii de oameni, din localitate şi de mai departe, şi-au apropiat sufletele şi gândurile de marele dispărut.

Un alt mare erudit, dintre cei mai mari ai vremii noastre, d. profesor Nicolae Iorga, a evocat — cu darul d-sale de evocare şi însufleţire a oamenilor şi lucrurilor cari au fost — figura şi meritele nepreţuite ale marelui gânditor şi erudit, care a întrupat, câteva zeci de de ani, cele mai înalte însuşiri spirituale ale latinităţii noastre.

CULTURA POPORULUI.

In Haşdeu vedem avântul românesc spre cele mai înalte adevăruri ale ştiinţei.

N. IORGA
(Cu prilejul comemorării de la Câmpina)

PENTRU SATELE NOASTRE

de Stella Prof. R. Vlădescu

Priveliştea satelor noastre mă înduioşază până la lacrămi, prin aşezarea lor în poala muntelui, ori în mijlocul câmpului roditor, sau agăţate de stânci, cu bisericuţa în mijlocul cimitirului, şcoala văruită şi primăria, lângă care veghează caraula. Femeile, încovoiate sub greutatea cofelor de apă, urcă drumul anevoe, iar fete sprintene aduc vaca dela cireadă, glumind voios cu cosaşii cari vin în urma lor.

Copiii zburdă pe drumul acoperit de praf, iar bătrânii se strâng la o cinzeacă de rachiu. în colţul crâşmei. Invăţătorul îi ajunge şi într'o clipă iată pe notar, primar, perceptor în jurul aceleiaşi mese, unde va poposi şi jandarmul. Acasă, gospodinele grăbesc după vreascuri, să dea zor la mămăligă, laptele muls îşi aşteaaptă rândul la prins pe poliţă, iar pe măsuţa cu trei picioare stau solniţa, o strachină cu oţet, vreo zece fire de usturoi verde şi un blid de urzici tocate.

Noaptea se lasă pe nesimţite şi într'o firidă licăreşte un muc de lumânare, în timp ce gospodarii rup din mămăligă şi moae în zeama de oţet, muşcând din usturoi.

Câinii latră'n bătătură, luna iese pe'ndelete de după deal, iar cei ai casei îşi văd de culcuş, unii pe prispă, alţii pe claia de fân, cei mici lângă mamă pe un pătuc de scânduri, acoperit c'o tolişoară de zdrenţe. Intr'un colţ, stă cloşca pe ouă; după uşă, gunoiul; iar din hârdăul cu lături, soarbe lacom un dulău flămând.

Nu se mai aude decât freamătul frunzelor şi murmurul apelor, veşnic călătoare, căci totul a intrat în stăpânirea somnului aducător de puteri noui şi de visuri ce pun alinare în sufletul acelor cari în viaţă au parte mai mult de zbucium. La al doilea cântec al cocoşilor, totul se trezeşte; zvon de viaţă începe iarăşi prin curţi; scârţâitul carelor îşi începe iarăşi cântecul pe drumuri urmărite de lătratul mai domol al câinilor, în timp ce zările se albesc tot mai mult deasupra furnicarului de muncitori eşiţi la câmp.

Incepe iarăşi truda celor plecaţi asupra câmpului, cari pe plug, cari pe sapă, — oameni sărmani, a căror statornicie ne-a păstrat limba, portul, datinele şi credinţa strămoşească. Toate comorile neamului de ei au fost păzite cu sfinţenie; a lor este această mare cinste, căci, legaţi de pământul strămoşesc mai puternic decât cei dela oraşe, ei au ştiut a preţui moştenirea bătrânilor, altfel decât ne este îngăduit nouă târgoveţilor. In graiul lor nu s'au putut strecura vorbe străine şi în portul lor târziu de tot a prins surtucul la bărbaţi şi rochia la femei, în locul sumanului şi al catrinţei.

Câtă duioasă poezie în satele noastre!

Şi când noaptea se mai aude fluerul doinind, apoi ai vrea să stea vremea în loc, să te îmbeţi de parfumul nopţilor de vară, de tot farmecul Naturii, al celei mai darnice Naturi.

Poate că beţia aceasta, însă, care a inspirat poeţilor şi pictorilor opere nemuritoare, a făcut ca satele noastre să rămână aşa de înapoiate. Ţăranii noştri trăesc faţă de cei din ţările apusului într'o adevărată mizerie. Ei nu ştiu să se îngrijească pe ei, necum vitele lor. Hrana ţăranului este insuficientă şi de proastă calitate. Nu doar că prosele le-ar lipsi; dar câte femei ştiu a prepara o mâncare hrănitoare din legume aduse din grădină?

Şi apoi românul — vorbesc de cel din vechiul regat — nu ştie a preţui una dintre cele mai folositoare legume: cartoful. Fasolea singură e în mare cinste, apoi vin castravetele verde şi murat, usturoiul şi ceapa, varza şi ardeiul.

Oţetul e singurul condiment de care ţăranca se serveşte pentru a drege mâncările. Ba mai e unul: boiaua de ardei. Ouăle sunt puţine, căci păsările mănâncă porumb din greu şi nu-i dă mâna fiecăruia să ţie prea multe; raţele şi gâştele fug la iaz şi vin înapoi numai jumătate; curcile se cresc anevoie, iar de epuri de casă, gura românului nu se atinge! Vacă ţin cei chiaburi, oile şi caprele înţarcă curând, de nu ştie bietul om cu ce să-şi ţie zilele.

Bătătura stă nemăturată, cu zilele; vitele împing porţile şubrede ale grădinii şi o muncă de luni e stricată într'o clipă. Să auzi ţipete, ocări şi blesteme şi să vezi ce de ciomege pe biată vacă flămândă! Şuri pentru vite ai să găseşti la cei mai înstăriţi; ceilalţi le lasă, bietele!, la voia întâmplării. Şi tot vita-i de vină! Românul, de!, se grăbeşte spre crâşmă, unde-i strâns sfatul satului — şi ce sfat! Să îmbie fiecare la băuturică şi... toate merg la voia întâmplării.

Ţăranul nostru nu ştie cum să trăiască, atunci când e sănătos; nu ştie să-şi păzească sănătatea, nu ştie şi n'are cum şi unde îngriji de ea, când n'o mai are. Şi-i lipseşte orice distracţie sănătoasă, orice mijloc de a-şi lumina mintea, azi când cinematograful şi radiofonia sunt la îndemâna oricui. Ceeace Statul a realizat în satele noastre, prin creiarea de şcoli, este imens, — dar nu putem aştepta totul dela Stat. Iniţiativa particulară, societăţile cu caracter cultural îşi au rostul indicat în luminarea satelor şi activitatea lor trebue să se manifeste fără nici o întârziere. A continua să lăsăm pe ţăran în întunericul neştiinţei, este a pregăti un viitor tragic Poporului român, pe care vrednicia acestui neam de viteji nu-l merită.

Invăţătorii, preoţii şi ceilalţi cărturari ai satelor au datoria să lupte pentru a se înfiinţa la sate cât mai multe atenee populare sau căminuri culturale, unde sătenii noştri să poată găsi hrana necesară sufletului şi lumina trebuitoare minţii, pentru îmbunătăţirea stării lor gospodăreşti.

Şi în multe părţi ne va fi îngăduit să aduăgăm la vorbă şi fapte, pornind o campanie de luptă contra boalelor şi alcoolismului, prin şedinţe cinematografice ambulante şi creiarea de case de recreaţie în comunele rurale. Judeţul Buzău, în care un început e făcut, e primul pe listă.

REGELE FERDINAND
DESPRE CULTURA ŞI DESPRE CULTURA ROMÂNEASCA

Să lucrăm (deci) necontenit cu gând curat pentru desvoltarea tot mai largă a culturii neamului; să nu cruţăm nici timp nici muncă pentru a cunoaşte cât mai amănunţit istoria lui — călăuză nepreţuită pentru a ne cunoaşte pe noi înşine —; să cultivăm, să păstrăm cu sfinţenie şi gelozie limba noastră, să ne îndeletnicim a-i da în scrierile noastre şi în vorbire chipul cel mai curat, să ne ferim de străinisme, în locul cărora vom găsi, în bogata comoară a limbii, vorbe româneşti.

Lucrând astfel, nu numai că facem operă culturală, împlinim şi un act de patriotism.

* * *

Seminţele aruncate cu credinţă şi dragoste în ogorul înţelenit al culturii româneşti, în curgere de jumătate de veac, şi-au adus rodul însutit. Iar lupta pentru unitatea limbii ne-a condus, prin vitejia ostaşului român, la sfărâmarea graniţelor vitrege dintre fraţi şi la întregirea Statului român, în hotarele sale firesti până la marginile graiului românesc.

* * *

Desigur nu clădirea, oricât de măreaţă, face meritul unei şcoale. Munca încordată şi dragostea adevărului, acea flacără nemistuită care însufleţeşte pe şcolar şi pe învăţător, au făcut să iasă descoperiri minunate şi frumuseţi neperitoare din cele mai smerite lăcaşuri.

* * *

.... să ne îndreptăm cugetul nostru la menirea celor mai înalte aşezăminte de învăţătură cari înfăţişează, pe deasupra zbuciumărilor vieţii de toate zilele, năzuinţa eternă a minţii omeneşti către progres şi adevăr.

B. P. HASDEU
—Cu prilejul celor 20 de ani dela moartea lui—

de VICTOR BILCIURESCU

La 25 August acum, s'au împlinit 20 de ani de când românimea a fost văduită de unul din cei mai vrednici şi mai aleşi cărturari ai ei, de *Bogdan Petriceicu Haşdeu*, figura cea mai reprezentativă în vremea ei a geniului românesc, figură ce a însemnat, în domeniul culturii naţionale şi al scăpărărilor de inteligenţă, cea mai superioară şi mai rafinată exponenţă.

Despre Haşdeu s'au spus multe, şi bune şi rele, şi în viaţă fiind şi după moarte; unii l-au făcut bulgar pripăşit în Basarabia, alţii pahonţ muscălesc şi, prin urmare, fără drept la titlul de nobleţe; mulţi cred şi azi că numai moartea Iuliei l-a aruncat în braţele spiritismului, că adevăratul izvor al poesiei lui începe dela această moarte; că a contestat geniul lui Eminescu; că aversiunea lui împotriva Rusiei mergea aşa de departe în cât, dacă ar fi trăit în vremea marelui războiu, ar fi fost cu siguranţă de partea adversarilor acestei Rusii ori cine ar fi fost ei; că avea obiceiul de a începe multe însă termina puţine, şi alte ponoase cam de calibrul acestora.

In rândurile ce urmează, vreau să restabilesc adevărul, ba consider chiar că sunt unul dintre aceia ce au această obligaţiune, această îndatorire morală.

De scorneala originei bulgăreşti sau muscăleşti, nu se poate ţine seamă; şi consider drept copilărie o explicaţie asupra acestor versiuni fanteziste cari, de şi au circulat când-va, n'au putut totuşi prinde consistenţă decât poate în mintea unor interesaţi, cari urmăreau cât de cât să întunece o lumină ce se încăpăţâna să strălucească tot mai vie cu fiece altă nouă zi.

Afară de aceşti interesaţi, toată lumea ştie că adevărata pronunţare a numelui este *Haşdeu* şi nu *Hajdeu* de unde-i trăgeau detractorii origina bulgărească, şi că *Haşdeu* a semnat şi tatăsău, cavalerul Alexandru Haşdeu, şi moşu său, Tadeu Haşdeu. Afară de ei, toată lumea mai ştie că prin Petriceicu, Haşdeii se înrudesc cu familia domnitoare mol dovenească cu acelaş nume, şi că despre nobleţa lor a vorbit până deunăzi vechiul conac boeresc dela Cristineşti din Basarabia, care păstra, într'una din sălile principale, pictura murală a celor mai de seamă Haşdei, străbunii lui Bogdan şi ai Iuliei.

Dar în privinţa scornelii interesate despre origina lui slavonă, iată ce spune singur în prefaţa ce o scrie pentru *Studiile* regretatului lui elev, N. I. Apostolescu:

Născut peste Prut, crescut în atmosfera cea muscălească ţarodoxă, *pe care am detestat-o pretutindeni şi am urât-o totdeauna:* în liceu, la universitate, în cercuri culturale, eu n'am iubit nici un profesor, considerându-i pe toţi ca duşmani, *numai şi numai pentru că erau muscali.* Singurul meu dascăl a fost tatăl meu, dela care prin iubire am învăţat a fi român şi creştin.

Câmpina 9 Aug. 1904
B. P. HAŞDEU

Apostolescu are, în această privinţă, acelaş mod de a vedea mai în toate publicaţiile lui, în cari vine vorba despre Haşdei; şi ca să se vadă de câtă autoritate se bucura elevul în ochii profesorului, iată încheierea lui Haşdeu la aceeaş prefaţă de mai sus:

Aproape de marginea vieţii pământeşti, eu mă bucur că, în privinţa întregii mele activităţi literare şi ştiinţifice, te las pe d-ta unicul meu urmaş direct; nimenea nu m'a înţeles mai bine, mai complet şi mai controlat.

Spuneam mai sus, că Haşdeu a fost bănuit de a fi devenit spiritist numai dela moartea Iuliei. Să-l lăsăm să desmintă singur această versiune, reproducând fragmentul relativ din studiul său: *Ipnotismul în spiritism.*

Iată-l:

Printr'un asemenea simţimânt intim, prin acest fel de autopatie, eu unul am fost spiritist totdeauna, spiritist totdeauna a fost tatăl meu Alexandru, spiritist a fost totdeauna bunicul meu Tadeu şi... cum să zic?... nu-mi vine a crede că va fi fost vreodată un Haşdeu nespiritist.

Şi mai departe:

Sunt mulţi — unii mi-au spus-o în faţă, alţii mi-au şoptit-o la ureche, unii mi-au spus că o şoptesc alţii — sunt mulţi cari susţin că eu m'aş fi făcut spiritist numai după moartea, adică după aşa zisa moarte a ficei mele. Am scris în viaţă mult, foarte mult, de acea poate printre cele multe scrise de mine vor fi destule prostii; aş ruga dară pe ori cine, printre acele destule prostii, să găsească o singură cârteală contra lui Dumnezeu, o singură îndoială despre nemurirea sufletului.

Il pot încredinţa că până la o asemenea prostie eu nu m'am pogorît nici odată.

N'am trebuinţă decât de a reîmprospăta aci următoarele cuvinte prin cari, sunt acum 20 de ani, eu încheiam primul capitol din prima făscioară a *Istoriei critice:*

„Totul fiind relativ, afară de Dumnezeu, totul fiind bun şi rău, afară de Unul carele singur reduce antagonismul la armonie; istoria se sileşte a'şi da socoteală de raporturile lucrurilor sub conducerea Providenţei, adică de acţiunea legilor fizice şi bio-sociologice concordate de către o supra lege“.

Ce credeam eu atunci?

Ce cred eu acum?

A crede cu nestrămutare în Dumnezeu, este a fi spiritist în toată puterea cuvântului.

Credem că nu mai e nevoie de a stărui mai departe şi că şi această bănuială e lămurită.

Mai spuneam la început că unii îl consideră pe Haşdeu poet numai dela moartea Iuliei.

Firesţe, aprecierile acestea sunt supuse discuţiei competente şi unui larg examen. Este adevărat că versurile lui scrise după moartea Iuliei, inspirate fiind numai de acest trist eveniment, au un accent mai duios, mai mişcător, decât cele publicate înainte de pierderea genialei lui copile; dar ca înălţime de cugetare şi colorit de imagini, cred că nimeni n'a găsit deosebire. Nici pastelul intitulat *Iarna,* nici satira *Multiplicamini,* scrise înaintea morţii Iuliei, nu sunt cu nimic mai prejos, sub raportul fondului şi chiar al formei, jalnicelor spovade de după marele gol ce s'a produs în sufletul lui, între cele dinainte, cele trei mai de seamă rămân, netăgăduit: *Aşteptând, Povestea crinului* şi *Gaudeamus.*

Dau aci frânturi din unele şi din celelalte pentru ca cetitorul singur să compare şi să aprecieze.

Reproduc *Din Iarnă* şi *Multiplicamini,* scrise înaintea morţii Iuliei, şi doar în parte versuri din *Aşteptând, Povestea crinului* şi *Gaudeamus,* publicate cu prilejul acestei morţi:

Vorbind cu sătenii

INTRE DOI SFATOȘI

— Prilej de tăineală sătească —

— Bună seara, d-le învățător!

— Bună, bună, moș Istrate!.. Ce-ți mai pasă! Ai ieșit în poartă pe laviță, în așteptarea unui tovarăș de vorbă.

— D'apăi!... dacă mi-am rostuit toată treaba!.. Și adică, de ce n'ai fi chiar d-ta tovarășul meu de vorbă?

— Despre partea mea aș vrea, da' știi bine că amândoi pierdem vremea de surda, din pricina neîncrederii d-tale în vorba mea.

— Înțeleg eu unde vrei să bați d-ta, d-le învățător; la vorba de deunăzi cu scăldătoarea...

— Chiar așa, moș Istrate.

— Apăi n'ai dreptate, d-le învățător, că doar nu ți-ar plăcea să iau tot ce spui d-ta drept slovă de evanghelie!

— Ba chiar așa, moșule, chiar slovă de evanghelie să-ți pară, fiindcă ce spun eu, dela alții e luat, dela alții mai mintoși ca mine și ca d-ta.

— Ia șezi colea lângă mine. Așa,..., acum ascultă. O fi acei alții ai d-tale mai mintoși ca noi, nu tăgăduesc eu; da' vorba e că nu tot ce e dela alții se potrivește și la noi. Uite, de pildă, ceeace spuneai d-ta deunăzi, cu scăldătoarea, aveai dreptate, fiindcă nimeni nu poate tăgădui că scăldătoarea te mai răcorește; da' vezi că n'o avem la îndemână, așa că ea s'o fi putând acolo unde ai văzut ori ai citit d-ta, dar aci la noi nu se poate, d-le învățător, vezi și d-ta că nu se poate.

— Ba eu zic că se poate, dar nu vor oamenii, fiindcă nu vreți d-voastră, câțiva încăpățânați, să vă convingeți că e bine să ne scăldăm ori să ne îmbăiăm cât mai des cu putință.

— La oraș, d-le învățător, că acolo e rostuit pentru îmbăiere; da' la noi aci cine stă de așa ceva!...

— Iată unde te înșeli, moș Istrate. Vei fi crezând d-ta că trupul orășenesc e altfel decât trupurile noastre, ale ălor dela țară; că adică, unele ar avea nevoie de curățenie și altele nu?

— S'ar putea să fie și așa, fiindcă orășenii sunt mai plăpânți ca noi.

— Te'nșeli, moșule; toți avem nevoe de curățenie, fiindcă toată lumea știe că curățenia e sănătatea, e viața și mai știe că toate bolile din necurățenie vin.

— Pă dracu! Bolile dela Dumnezeu sunt lăsate.

—Iei numele Domnului în deșert, moșicule, fiindcă Dumnezeu ocrotește pe om, nu-l năpăstuește. Rău faci, crede-mă, că rostești numele Domnului într'o împrejurare ca asta, în care e vorba de curățenia trupească a omului și în care Dumnezeu n'are nici un amestec, fiindcă el doar nu e dădaca omului să-l învețe și cum să se îngrijească.

— D'aia pleci d-ta în fiecare zi cu copiii satului la gârlă?

— Firește că da, fiindcă mie nu mi-e îngăduit să nu știu, că, cu cât mai mult te speli, cu atât vei fi mai sănătos și prin urmare vei trăi mai mult și mai ferit de boli; fiindcă mie nu mi-e îngăduit să nu știu, că aiurea baia e una cu pâinea de toate zilele: cum mănânci pâinea zilnic, așa te și îmbăiezi zilnic, iar nu ca unii dintre noi cari nu ne întâlnim cu scăldătoarea decât de două ori în viață, la naștere și la moarte...

— Și văz că trăim și noi pe lângă ăi de se scaldă.

— Nu vezi nimic, moș Istrate, fiindcă nu știi de nu ăți trăi și mai mult, dacă v'ați îngriji, dacă ați spăla de pe piele coaja ceea ce se face acolo din amestecul cela de praf și nădușală, pentru ca pielea să mai răsufle și ea. D-ta și unii ca d-ta nu vreți să știți, că pielea de pe noi are și ea răsuflători cari se chiamă pori și că ea se îmbolnăvește dacă-i astupăm porii cu murdăria și o împiedicăm să răsufle.

— De, d-le învățător, o fi așa, n'o fi așa,... știu eu ce să mai zic?

— Vezi, asta e vina d-tale și a altora ca d-ta; îndoiala, îndoiala isvorâtă din neștiință, din încăpățânare. Fiindcă, să știi de la mine, moș Istrate, omul luminat e și înțelegător; numai nepriceputul e încăpățânat.

— Bine, iacă să fie cum zici d-ta; da' dacă nu e gârlă sau eleșteu prin apropiere, ce te faci?

— Să nu duci d-ta grijă de asta, moșicule! E mult până s'o deprinde rumânul cu apa, că o găsește el! La nevoie, iacă acolea două-trei cofe de apă, o albie ori un hârdău și treaba e făcută: curățenia ia locul murdăriei. Dar necazul meu nu e pe ăi de duc lipsă de apă, ci pe ceia cărora le trece gârla pe la nas și tot păstrează pe ei și Iarna jegul de cu Vară.

— Aici, vezi, par'că ai dreptate d-ta.

— Imi pare bine, că începi să recunoști.

— Păi o să mai vorbim noi despre asta, că de-acu e târziu.

Ba nu mai vorbim de loc, că toată vorba asta e: cui îi place curățenia, nu cată pricină, găsește ce-i trebue ca să se curețe; cui nu-i place, poți să-i aduci gârla în bătătură că de geaba. Datoria noastră a celor cari știm binefacerile curățeniei trupești, e s'o propovăduim, ca să avem cât mai multă lume curată, adică sănătoasă. Și fiindcă văd că ai început să casti, îți doresc noapte bună.

— Noapte bună, d-le învățător, și-ți mulțumesc că mă mai lămurișì cu ceva pe ziua de azi.

V. VĂLENARU

Rugăciune

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de plugarul
Ce sapă viața 'ntreagă
Sub flacăra de soare!

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de soldatul
Ce luptă pentru țară
Și sângeră și moare!

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de învinsul
Ce pururea așteaptă
Al biruinței soare!

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de martirul,
Batjocorit și singur,
Uitat în închisoare!

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă de mulțimea
Orfană de-orice zâmbet,
Călcată în picioare!

Prea sfântă și curată
Fecioară 'ntre fecioare,
Ai milă, căci cu toții
Urcăm calvarul vieții,
Și fii mângâietoare!

AL. T. STAMATIAD

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

VIAȚA STELELOR *)

Grămezile de lumină compuse din gaze—grămezi numite *nebuloase,* în articolele precedente—, sunt locurile de unde se nasc *sorii* sau *stelele.*

In acele *nebuloase* se găsesc gazul hidrogen, gazul heliu (ambele aflate și pe pământul nostru) și gazul *nebulium,* care nu se găsește la noi.

Temperatura nebuloaselor, despre cari vorbim, este de —273 grade (centigrade sau la termometrul Celsius).

Numitele gaze, în *virtutea atracțiunii* dintre *atomii lor,* se *condensează* către centru. In urma *acestei condensări,* se *desvoltă căldură și lumină.*

După ce s'a format o *stea* dintr'o nebuloasă, ajunge un timp când lumina ei începe să se stingă, *„steaua înghețată"* și plutește astfel, *nevăzută,* în spațiu.

Prin mijloace științifice, s'a descoperit că unele *stele albe,* cum sunt cele din constelația Orionului, sunt numai *gaze hidrogen și helium.*

Altele, cum sunt *Sirius* (sau ochiul Taurului) și *Vega* (din constelația Lirei), au helium mai puțin și hidrogen foarte mult, la cari se adaogă și *metale.*

In altele, cum sunt *Bouarul* și *Capra* sau *Vizitiul* și steaua care e *Soarele nostru,* se vede că conțin foarte mult *fier.*

In unele stele se descopăr, pe lângă *elementele* sau corpurile simple, cum e *fierul,* și corpuri *compuse,* adică *oxiduri metalice.*

Din constatarea celor de mai sus, s'a ajuns la următoarea *ipoteză* în ce privește formarea stelelor (sau a sorilor):

O stea se formează prin *condensarea* materiei fine dintr'o nebuloasă.

Steaua se *încălzește* pe măsură ce materia se condensează (se strânge). După ce ajunge la un maximum de căldură, o pierde încet-încet, până la *stingerea luminii sale.*

Tot timpul, când steaua se încălzește prin condensarea materiei, *atomii* corpurilor aflate în stea se *disociază,* adică se transformă din atomi mai grei, în atomi mai ușori, sau, din corpurile mai grele ca oxigenul, azotul, etc., în cele mai ușoare ca heliumul și hidrogenul.

Când căldura se radiază și steaua începe de se răcește, corpurile ușoare se transformă din nou în corpuri grele, formându-se astfel atomii mai grei, cum sunt metalele (fierul, etc. până la *plumb și radium*).

Printre stelele existente, unele sunt în perioada de încălzire, adică în perioada de transformare a materiei în gaze ușoare, altele în perioada de răcire, adică de transformare a materiei din gaze ușoare în corpuri grele (simple sau corpuri compuse).

Temperaturile stelelor s'au măsurat prin diferite *metode științifice* și s'au găsit cifrele următoare:

Stelele ce conțin *helium* mult au între 15,000° și 28,000° (constelațiile *Pegas* și *Perseu);* stelele cu *hidrogen* (mai ușor ca heliumul) cum e *Sirius,* au până la 12,000°.

Soarele nostru a trecut de mult sub această temperatură.

Steaua polară are o temperatură de 8,000°.

Steau *Arcturus* (din Bouarul) și *Capela* au între 4,000° și 6,000°.

Unele stele au temperatura chiar mai puțin de 2,000°, deci mai *reci* ca unele temperaturi ce le putem avea pe pământ *(arcul electric* are peste 3,000°).

E de lămurit, că temperaturile stelelor sunt temperaturile pe cari le *au suprafețele lor* și nu *interiorul* sau *temperaturile efective.*

Prin diferite alte calcule, (între cari se întrebuințează și temperatura stelelor) s'a găsit *diametrul* sau mărimea lor, față de steaua care este Soarele nostru.

Astfel *Sirius* (sau Ochiul taurului) este cam cât Soarele, iar *Aldebaran* (care e mai puțin strălucitor decât Soarele) este de 13 ori mai mare decât el.

O stea de *constelația Orionului,* (care e roșiatică) este de *230* de ori mai mare ca Soarele.

Dacă Soarele nostru și planetele sale (între cari e și Pământul) ar fi transportat cu totul în locul acelei stele, *întreg sistemul nostru planetar,* cu Soare cu tot, ar încăpea în spațiul ocupat de ea.

Steaua *numită Antares* este aproape de două ori mai mare, ca steaua roșie a Orionului.

O stea trece de două ori prin aceeași temperatură: odată când se *condensează,* când temperatura crește; și odată, când, urmând să se condenseze, se răcește și temperatura scade sub maximul avut.

Soarele nostru e în *faza a doua,* adică condensarea urmează și deci volumul scade mereu, pierzându-și treptat temperatura. Mai are de trăit mii de secole, dar termenul morții sale este fatal, moartea lui se va întâmpla odată.

In ceeace privește *temperatura interioară* a *stelelor* (sau sorilor), se găsește că ea trebue să fie de *5 milioane* de grade; iar *presiunea* (apăsarea), de 21 de milioane de ori mai mare, de cât aceea cu care apasă atmosfera (aerul) pe Pământul nostru.

In această *situație,* toate corpurile simple, ușoare sau gaze sunt condensate în *atomi grei* de corpuri simple, cum sunt: *plumbul* și *radiumul.* Aceste corpuri *disociându-se* sau transformându-se din nou în corpuri simple ușoare, (prin răcirea stelei) dau *căldură;* natural că și termenul acesta de transformare are un sfârșit.

Faza de răcire a unei stele durează mult mai mult timp de cât *faza de încălzire,* sau durata de primă condensare a materiei, până ajunge la temperatura maximă.

Se socotește că *numărul stelelor stinse,* (deci al celor cari nu se mai văd), trebue să fie de o mie de ori mai mare ca numărul *stelelor luminoase.*

Invățatul matematician, *Henry Poincaré,* a calculat *massa* sau *materia* totală aflată în Univers, și a găsit un număr de stele moarte și vii (stinse și luminoase).

Numărul stelelor stinse e mai mare ca acela al stelelor luminoase, după cum numărul ființelor moarte pe Pământ, e mai mare ca numărul ființelor vii.

— *Dacă unele stele mor și altele se nasc, faptul acesta va dura mereu? Sau, cu alte cuvinte, Universul va avea o durată nesfârșita ?*

Religia ne arată, că *Creiatorul* a scos lumea din *Haos,* adică din *ceva,* dar nu din *neant,* adică din *nimic. Haosul* se poate închipui ca o stare a *lucrurilor neorganizate,* sau *nediferențiate,* căci organizația rezultă dintr'o *diferențiare* sau o *deosebire de lucruri.*

Din unele *teorii științifice,* se trage concluzia că lumea merge spre o *moarte termică,* sau spre o *oprire a degajării de căldură* dela un punct la altul, sau spre o *nivelare a căldurii* peste *tot Universul.*

După *alte teorii,* se crede că există motive cari ar face să se nască mereu diferențe de temperaturi.

Răspunsul rămâne nesigur și știința actuală înclină spre prima concluzie, adică spre probabilitatea egalării căldurii, spre *dispariția diferențierii* sau *moartea termică.*

Comand. **BUCCHOLTZER.**

*) Vezi articolele referitoare, publicate în N-rele precedente ale *Culturii poporului.*

Muncă — Gospodărie

Plugăria și credința în Dumnezeu

de **Const. Nițescu**
inginer-agronom,
doctor în științele agronomice

In literatura agricolă sentimentală, care de vreme ce există, înseamnă că are și ea un rost pe lume, agricultorul găsește îndemnuri la speranța în ajutorul lui Dumnezeu, atunci când este vorba de cultura pământului, de semănat și de cules rod bun.

Suntem cu toții buni creștini și cred că nici unuia dintre noi nu i-ar putea vreodată trece prin minte să nesocotească sau să se depărteze de credința în Dumnezeu, pe care ni-au strecurat-o în suflet, cu atâta grijă, părinții noștri.

In toate ocupațiunile noastre ne îndreptăm ochii și gândul către cer, dar mai ales în agricultură.

Că agricultura depinde de climă și de capriciile ei, de gerurile aspre ale Iernii sau de căldurile sufocante ale lui „Cuptor", pe când industria, prin însăși natura ei, este ferită, nu încape îndoială.

Cine nu știe că o ploae, pentru care cu o lună-două înainte s'au rugat popor și preoți, poate aduce cele mai mari pagube în preajma secerișului?

Cine nu știe, de asemeni, că o secetă continuă în epoca desvoltării plantelor, vânturi reci cari înghață, o boară caldă care ofilește și usucă, sau o grindină neașteptată pot compromite, cu totul, recoltele?

Dependența agriculturii de mersul atât de schimbător al vremii este evidentă și indiscutabilă. Din acest punct de vedere, agricultura apare mult mai grea și mai riscantă, decât industria. Omul înrâurește, natural, mult mai greu asupra forțelor Naturii, decât asupra produselor concrete ale ei.

Dar dacă mijloacele de influențare și corectare a climei sunt aproape neexistente în științele agronomice moderne, posibilitățile și mijloacele de influențare și corectare a solurilor sunt destul de numeroase. Suntem, cu alte cuvinte, mult mai mult la discreția Naturii atunci când este vorba de climă decât atunci când este vorba de sol. Superstițiile plugarului sunt deci mai justificate în primul caz, decât în cel din urmă.

Există totuși, pe lumea aceasta, națiuni mari și puternice, stăpâne pe țări și mări, pe știință și pe capitaluri enorme, popoare cu a căror organizare gospodărească și cu a căror rânduială, în toate, poporul român nu se poate măsura. Ei bine! națiunile acelea pe cari le putem numi, fără greșală: americană, engleză, franceză, germană și așa mai departe, fără a putea fi acuzate că nu cred și nu speră în Dumnezeu, vă asigur că niciodată, în agricultura lor, nu vor spune că dacă Dumnezeu va vrea se va face grâul, iar dacă nu va vrea nu se va face.

Este în credința de mai sus o scuză a plugarului trândav și neînțelegător al legilor Firii; ceva asemănător concepției fataliste a Orientului.

Fără îndoială, mediul natural în care plugarul este sortit să-și facă viața, îndeamnă sufletul acestuia la speranța numai în atot puternicia lui Dumnezeu, atât prin priveliștea de nesfârșită frumusețe pe care lanurile cu spice încărcate o oferă ochiului contemplativ, cât și prin fiorii strecurați în inima surprinsă de vijeliile năprasnice, de tunetele prelungi și surde, sau de scăpărările fulgerului ce gonește și se pierde în nemărginire.

Dar cu toate aceste semne de existență a unui complex de forțe pe care-l numim Dumnezeu sau Dumnezeire, agricultorul civilizat și cult din țările înaintate ale Apusului nu lasă agricultura numai în paza Domnului.

Plugăria înțeleaptă și plugarul înțelegător nu se mărginesc la arat, semănat și recoltat, ci încearcă a stabili: cum trebue semănat și cum trebue recoltat în regiunea în care e făcută plugăria, pentru a obține, la sfârșit, un maximum de beneficiu net.

Ne plângem de secetă și nu avem curiozitatea să cercetăm și să aflăm că în America sunt ținuturi, cari nu primesc nici măcar cantitatea de ploae de care noi ne plângem veșnic și pe care americanii din acele părți ar fi foarte mulțumiți s'o aibă. In astfel de ținuturi aride și semi-aride, prin metode speciale de cultură, americanii cultivă și produc grâu cu care inundă piețele mondiale și tind, prin avantajele lor de transport și prețuri, să monopolizeze acele piețe concurând, în mod foarte serios, pe celelalte țări exportatoare de grâu, țări cari încearcă, sbătându-se din greu, să le mai țină piept în lupta dintre cerere și ofertă.

Ne plângem de calitatea inferioară a semințelor ce cultivăm și de pagubele pe cari dușmanii vegetali și animali le aduc, în fiecare an, lanurilor noastre, și nu suntem în stare nici măcar a lua cunoștință de ceeace alte popoare, mai luminate ca noi, au făcut pentru a scăpa de rele.

Ne plângem, în fine, că produsele plugăriei noastre ni se strică chiar după recoltă, că nu putem să le desfacem avantajos pe piețele internaționale, din cauza corpurilor străine pe cari le conțin și nu suntem în stare să ne îndreptăm cusururile.

Nu cumva oare credem că așa vrea Dumnezeu cu Țara românească?

Ne lăudăm cu bogățiile noastre naturale și cu țara noastră mânoasă, pentru a constata, în urmă, că suntem incapabili de a le pune în valoare, de a ne organiza gospodăriile în acest scop și de a profita de rodnicia ținuturilor noastre.

Natura a fost darnică cu noi și noi suntem nedrepți cu ea, căci prin munca noastră nesistematizată, prin credința și speranța noastră numai în ajutorul lui Dumnezeu, atunci când este vorba să obținem cereale multe și de bună calitate, o împiedicăm să producă și să ne dea atât cât poate. Noi oamenii ce suntem alta, dacă nu o părticică din

Continuare în pag. 4-a.

Plantele farmaceutice oficinale

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

de **colonel farmacist GRINȚESCU**

USCAREA PLANTELOR RECOLTATE

Pentru ferme, și în special pentru recolte mari, trebuesc instalații de uscare cu aer cald.

Pentru recolte mijlocii și mici, pot fi întrebuințate poduri curate, hambare, ori magazii, bine aerisite.

Uscarea e una dintre operațiile cele mai delicate, necesare în cultura și pregătirea pentru comerț a plantelor farmaceutice, și trebuie făcută cu multă băgare de seamă, întrucât de ea depind aspectul (culoarea) și proprietățile (puterea) vindecătoare ale acestor plante.

Așa dar, plantele despre cari vorbim vor fi uscate repede și în condițiile cerute, spre a fi puse la adăpost de stricăciune, spre a fi ferite de microbi, și spre a le păstra aceeași putere de vindecare, pe care o au în momentul recoltării.

Se știe, că plantele, după culegere, mai trăiesc o vreme, consumând și distrugând o parte din materiile lor constitutive. Această pierdere are ca urmare o scădere foarte însemnată a activității lor; de aceea, valoarea lor vindecătoare și cea comercială sunt cu grije avute în seamă în toate momentele culturii și pregătirii lor pentru comerț, dar cu deosebire în momentele uscării și în ale păstrării: cu cât uscarea și păstrarea sunt mai îngrijit făcute, cu atât această îndoită valorea a lor durează mai mult.

Prin urmare, încheierea pentru micii cultivatori — cari, în cadrul de propagandă al acestei gazete ne interesează în întâiul rând — este:

Plantele să fie uscate într'un aer uscat, cu temperatura de 30°—40°; să fie ferite de lumina solară, prin întinderea în straturi subțiri pe o leasă (plasă), făcută din nuele de răchită și având, ca dimensiuni, 1 m. 50 pe 1 m. 20; să fie întoarse cât de des.

In condițiile arătate, vremea necesară uscării poate fi de 12 până la 24 de ore, pentru florile și foile lipsite de apă.

Florile apoase, ca Zarnacodelele, Nufărul, Lăcrămioarele, etc. trebuiesc uscate treptat, la căldură, și operația poate dura de la o zi până la cinci zile; în uscători fără aer cald, operația durează cam 15 zile.

Fructele cărnoase, boabele apoase, sunt puse mai întâi la o temperatură caldă, ridicată; apoi sunt întinse la soare și după aceea pe cuptoare puțin calde.

Cojile, rădăcinile, napii ori cartofii se spintecă și se atârnă în pachete mici, într'un pod bine uscat și aerisit. Rădăcinile, bogate în mucilaguri, se usucă la căldură artificială.

Oricare ar fi procedeul de uscare, rezultatele cele mai bune vor fi obținute, dacă vom căpăta fi obținute, dacă vom căpăta plante uscate cât mai repede.

Produsul e uscat atunci când se rupe ușor între degete și cu un sgomot sec.

Inainte de împachetare, produsul va fi pus, 12—24 de ore, într'o atmosferă foarte puțin umedă, ca să nu se rupă sau să se sfărâme la împachetare, ceea ce ar face ca să-și piardă din aspect și să-i scadă valoarea comercială.

DIN IARNA

Blândă Toamnă dunăreană, desmierdându-ne, s'a dus.
Totu-i alb și'i rece totul: jos omătul; bruma sus.
Moartă-i lumea cea albită, peste care, fără față,
Fără nori și fără soare, greu atârnă alba ceață.

Șerpuește 'n aer fumul și se'ntinde alburiu
Din colibe, troienite ca sicriu lângă secriu.
In zadar privirea 'ți cată negre benghiuri în albeață:
Pân' și umbrele sunt albe pe cea marmoră de ghiață.

Insă iată, ca șireaguri de călugări în sobor,
Văd ceva negrind în zare: ciorile pe șes cobor
Și de spânul chip al Iernii, vesel croncănind, s'agață...
Mult mai drag mi-e viul negru, decât albul fără viață.

MULTIPLICAMINI

Baladă realistă

Hagi Tudose, vechiu zaraf,
Și-a logodit acuma fata;
Căci, de! era de mult ea gata,
Și-o cere mai ales un graf.

C'a fost în vremea cea bătrână,
Poveștile bătești ne spun
Un dafin ce'nchidea pe-o zână:
Era un Wertheim, dar mai bun.

Din Wertheim dară, tremurând
Și 'ncet, Hagi Tudose scoate,
Nu pe vr'o zână, ci bancnoate
Și le desfășură pe rând.

Apelpisit și ahtiat,
Le'nhață graful cu toptanul.
Ce-i mai rămâne? Deci la anul
Contesa naște un băiat.

De bucurie nu mai pot
Cel vrednic tată și cea mamă;
Hagi Tudose, mai cu seamă,
E chiar nebun după nepot.

In sus, în jos, ca zăpăcit,
Nepotul și mereu nepotul!
Tejgheaua și-a uitat cu totul
Hagi Tudose cel zgârcit.

Nu-i vorbă, fata și-o iubea,
Dar pe nepot... he, altă treabă!
Mirată, fie-sa 'l întreabă
De ce nu-i astfel și cu ea?

— „De ce? mai știu eu... cum [să-ți zic?
La catastih, negustorește,
O văd că nu se potrivește:
Tu mare ești, el este mic.

Apoi... apoi..." Tăcu apoi.
De unde tocmai el să știe
Probleme din psichologie?
Și stă, privind la amândoi.

— „El mic, ea mare; la cântar
Firește 'i mai ușor nepotul;
Mai scurt, de-i măsura cu cotul:
Il poți băga într'un sertar.

Il poți băga într'un sertar;
Și dacă-i mic, iar dânsa-i mare,
E și mai ieftin prin urmare..."
Se 'ncurcă bietul tejghetar.

Sudori pe frunte-i curg șiroi,
Simțindu-și mințile mufluze,
Abia mai mișcă trist din buze
Și stă, privind la amândoi.

Intr'un târziu, ieșind din hal,
El lasă inima'i să zică:
— „Mai dulce-i camăta, chiar mică,
De cât un mare capital.

Decât un mare capital,
Mai dulce-i camăta, chiar mică,
Căci fără muncă se ridică,
Crescând ca spuma peste val.

De 'ntâi un ghem, apoi un vraf,
Și'atunci dobânda mai sporește..."

Un strănepot acum dorește
Hagi Tudose, vechiu zaraf.

Iată acum și pe celelalte trei:

AȘTEPTÂND

Din două aripi un avânt,
Din două sonuri un cuvânt,
Din rapsodii o epopee...
Ori unde-aș fi, ori unde-i ea,
Noi pururea vom scânteia
Ca una singură idee.

Sunt trist și trist sunt totdeauna
De când... de ce să spun de când?
O știe soarele și luna
De-atunci privindu-te pe rând!

Sunt trist; nu-mi cereți veselie,
Lăsați-mă să plâng mereu.
A râde eu? ce ironie!
Ce râs grozav a râde eu!

Sunt trist și lacrima fierbinte
Din geană 'mi vecinic picurând,
Mi-aduce singură aminte
C'am fost eu vesel oare-când!
. . . . . .

Și apoi finalul:

Ați fost voi oare la Abrud?
Acolo munți's o comoară:
In piatră dă ciocanul crud,
Mai dă, mai dă a suta oară,
Tot dă sălbatecul ciocan
Zburând scântei ca din balaur;
Se sparge bietul bolovan
Și'atunci din el s'alege aur.

Ce piatră tare fost-am eu!
Ani mulți ursita ne 'mpăcată
Mă tot izbea, izbea mereu,
Pân 'ce m'am spart și eu odată
Și din trecutu-mi spulberat
— Un bolovan în agonie —
Gemând, în lume am revărsat
Odorul meu de poesie!

POVESTEA CRINULUI

Și am murit fără s'o știu,
Părea că-i adormire,
Căci nu eram nici mort nici viu
Simțind o nesimțire;
Apoi o clipă n'a trecut
Și două firi depline
Doi *eu* întregi s'au desfăcut
Dintr'unul singur mine.

Era un eu încremenit
Jos, cu condeiu 'n mână;
Sus, eu celalt, priveam uimit
La fața-i de țărână
Și mă 'ntrebam: cum de putui
Să'ndur, o Doamne sfinte!
Cinci zeci de ani în pielea lui
Eu, inimă și minte!

GAUDEAMUS

Ce n'est pas d'un sommeil [éternel que s'endor.
Le mourant qui s'affaisse en [fermant la paupière!

Când o fi ca să duceți la criptă
Nu pe mine, căci eu nu mă las,
Dar pe vasu-mi, în care-i înfiptă
Cea făclie sclipind din cel vas,
O senină
lumină
pe-un ceas;

Când o fi să-mi rostiți la cuvinte
De iubire, sau altfel ori-cum,
Ce se țin cam la toți pe morminte,
Ba la unii se spun și pe drum,
Să rămâie
tămâie
cu fum;

Aș dori să văd fețe voioase
Și s'aud împrejuru-mi cântând:
A scăpat o simțire din oase
Și din carne scăpat-a cel gând
Printre glume
din lume
plecând!

Și cu suflete dragi cari în soare
Tot adastă sosirea-mi cu jind,
Eu veni-voiu la cea sărbătoare
Pe cosciugul meu raze 'mpletind,
O zglobie
kindie
să'ntind!

Să mă bucur, sătul de-a mai plânge...
Ce de lacrimi vărsai pân'să plec!
Aș putea, la un loc de le-aș strânge,

GRĂUNTELE DE CREDINȚA

„De-ați avea credință cât un „grăunte de mușlar, ați zice mun„telui acestuia „ridică-te" și el „s'ar „muta".

Matei, 17

Venea Iisus către mulțime, cu ținuta Lui de arătare dumnezeească... Inainta încet, liniștit, cu surâsul bunătății pe buze, cu privirea blândă de totdeauna, în luminile căreia licăreau taine supraomenești și o putere de învăluire fără seamăn.

Un om îi iese în cale, cade în genunchi și-i zice: *„Doamne, ai milă de fiul meu, că este lunatic și pătimește rău; de multe ori cade în foc și de multeori în apă. L-am adus la ucenicii tăi și ei n'au putut să'l vindece"*.

Peste ochii Mântuitorului trecu, atunci, o umbră de întristare și privirile-i se ridicară spre cer; pe buze 'i se ivi un zâmbet de amărăciune și de durere.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeești, prin apropierea lui de sufletul mulțimii și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndureraţi și suferinzi și de a-i face să nădejduiască mântuirea de suferințe pe temeiu de curăție sufletească și de credință, Iisus reușia, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui. Prilejurile de îndoială pe cari le mai avea poporul, clipele de dibuire în întunerec ale acestuia, îl îndurerau însă și'l întristau.

Zis-a să fie adus la El fiul cel bolnav și, certându-l pe diavolul, care era întrânsul, diavolul a ești, și bolnavul s'a tămăduit.

Ucenicii întrebatu-l-au pe Invățătorul lor: *„Noi de ce n'am putut să'l scoatem pe diavol?"*. *Iar Invățătorul le-a răspuns: „Din pricina puținei voastre credințe, căci adevărul zic vouă: de-ați avea credință numai cât un grăunte de mușlar, ați zice muntelui acestuia să se ridice și muntele s'ar muta; nimic nu v'ar fi cu neputință"*.

Putere nemărginită, luminătoare de adevăruri, învingătoare de slăbiciuni omenești, înălțătoare de suflete, făcătoare de dreptate, credința e aducătoare de fericire, prin izbăvirea de cel rău. Un grăunte de credință adevărată, nesovăelnică, e temeiul puterii: *„De-ați avea credință numai cât un grăunte de mușlar, ați zice muntelui acestuia să se ridice, și muntele s'ar muta"*. Adevăr adânc, încercat și dovedit.

In istoria lumii nu-i cunoscută încercare, întemeiată pe credință, care să nu fi reușit.

Credința e semnul ajungerii la cea mai înaltă treaptă a puterii de a înțelege adevărul; e semnul apropierii noastre de Dumnezeu, care ne-a făcut după chipul și asemănarea lui, și ține să ne dea conștiința legăturii noastre cu El, în acest chip.

Iisus cerceta, totdeauna, pe cei cari veneau la El, despre credința lor, deci despre sufletele lor, despre ceeace putea fi de esență dumnezeească în firea lor, păcătoșită de încercările și de trudele frământatei vieți pământești.

In vremea noastră, în care știința, prin minunile ei, pare a fi ajuns sfidătoare față de credință, rătăcirea sufletească e mai înlesnită ca oricând. Greșelile omenești se îmbulzesc în fiecare clipă; ceeace e pământ în firea omului pune stăpânire, din ce în ce mai multă, pe suflet, și'l scoboară și'l murdărește.

Cu tot belșugul de minuni și de binefaceri al științei, omul sufere azi mai mult de cât în vremurile de altădată; înmulțite boale și patimi grele îi chinuesc bietul trup; îndemnuri urîte, pornite din nesănătatea trupească și din cea sufletească, lămuresc, când sunt cercetate cu luare aminte, toate rătăcirile, toate neomeniile, toate căderile, toată desgustătoarea înfățișare a noroiului, în care diavolul — sub chipurile acestor nenumărate și felurite patimi — târăște pe om.

Și acest diavol — îndemnul întinător pe care-l primim, cu știre ori fără știre, din partea boalelor și patimilor noastre — nu poate fi isgonit, din trup și din cuget, decât prin credință, care — spus-a tot Iisus — nu poate fi mărturisită într'adevăr, în truda pentru izbăvirea de cel rău, decât prin *post și rugăciune*.

Aceia dintre noi sunt izbăviți în întâiul rând, cari au, cel puțin, atâta credință cât e grăuntele de mușlar. Atâta. Ne trebuie fie numai sâmburele acsta de credință adevărată, de neclintit, în nevoia și în putința de a fi mai curați sufletește, mai înțelegători și mai buni față de aproapele nostru, mai cinstiți față de bunul obștesc. Și izbăvirea noastră va veni.

Aceia dintre noi vor fi bucurați de nădejdea de a fi izbăviți în întâiul rând, cari vor avea atâta putere câtă le trebuie să voiască a-și curăți trupurile și cugetul de boale și de patimi, prin posturi și rugăciune. Și izbăvirea lor va veni.

Invățătura aceasta a Mântuitorului o găsim dată, în toate vremurile, de către întemeietorii și profeții tuturor religiilor; o găsim adeverită, și dată astăzi, de către toți medicii de seamă. *Postul* înseamnă cumpătarea, cel puțin din când în când, în hrană, în băutură și în celelalte plăceri lumești; numai animalului necugetător îi e îngăduit nesațiul poftelor lui animalice. *Rugăciunea* e prilej de reculegere pentru suflet și cuget, prilej sufletului de a se desrobi de sub stăpânirea oarbă și pătimașă a trupului nostru, mai totdeauna bolnav.

Prin credință, prin post și prin rugăciune, ne apropiem de Dumnezeu, care, numai într'atât, întrucât dovedim această năzuință, ne socotește făcuți după chipul și asemănarea Lui.

Tot înțelesul și toată frumusețea Creștinismului, toată puterea de magică înrâurire, care a așezat Creștinismul, pentru veacurile lumii, deasupra tuturor religiilor, e în această sfântă și înălțătoare năzuință a învățăturilor lui Iisus Cristos: de a face pe om să înțeleagă, că superioritatea făpturii omenești, față de celelalte viețuitoare ale pământului, e în puterea pe care se cade s'o aibă asupră-și, în virtutea asemănării cu Dumnezeu, întru înfățișare; și, ca urmare, de a-l duce pe om la credința că, mai presus de toate trecătoarele mulțumiri, date de vremelnicele îmbelșugări și plăceri lumești, cari scoboară și frământă sufletul în țină, sunt marile idealuri ale creștinătății: *Bunătatea, Iubirea aproapelui, Jertfa pentru binele obștesc, Ertarea*.

Cea mai înaltă dovadă a puterii de credință și a însemnătății pământești și filosofice a credinței o avem în jertfa Mântuitorului, în hotărârea neclintită cu care El a mers spre jertfa Lui, convins că e cu neputință ca îndreptarea sufletească a lumii — și ca urmare fericirea pe pământ și în ceruri — să nu se înfăptuiască prin puterea credinței, convins că dumnezeeasca Lui chemare aceasta a fost.

Și, spre a ne desăvârși sufletește, spre a putea fi mai buni, mai iubitori de aproapele, mai drepți și deci mai cinstiți și mai folositori obștește, pentru fericirea obștească, ne pot fi de folos fie și atâta credință cât e grăuntele de mușlar, cumpătarea și obișnuința reculegerii sufletești.

Inălțându-ne cu mintea deasupra trecătoarelor bunuri ale vieții pământești, statornicind pentru o clipă numai legătura noastră cu Stăpânitorul veșniciilor, putem întrezări toată măreția frumuseții întruchipate a acestor gânduri de înălțare către Dumnezeu.

I. Ș. CERNĂȚIANU

Drepturi ce nu ne pot fi luate

Cu inima chinuită de durere și cu o îndreptățită nedumerire, luăm cunoștință de ordinul Ministerului de războiu, că învățătorii nu mai pot beneficia de art. 52 din Legea recrutării.

Am citit acest ordin, publicat în coloanele ziarului *Universul*.

Am așteptat să vedem, dacă acei cari, în timp de războiu, ca și în timp de pace, cer acte de eroism din partea învățătorilor, vor protesta împotriva acestei dispoziții nedrepte și adânc nemulțumitoare.

Dar... nimic.

Văzând că tot noi trebuie să ne apărăm drepturile, câștigate cu dovezi de eroism, ce nu pot fi tăgăduite de nimeni, am pornit la luptă.

Liniștită este lupta noastră, însă-i foarte departe de posibilitatea de-a fi lipsită de energie.

Am intervenit, prin „Asociația învățătorilor", pe lângă fostul ministru al școalelor, și d. Petrovici ne-a răspuns: *„Un drept câștigat nu se mai poate lua; luptați voi, și voiu lupta și eu, pentru menținerea acestui drept"*.

Acum ne îngăduim să cerem aceeași bunăvoință, aceeași dreptate, actualului ministru al școalelor, d-lui dr. Angelescu.

Corpul didactic rural este amenințat să 'i se răpească un drept, câștigat pe bună dreptate.

Corpul didactic rural are nevoe să fie apărat.

Trebuie să se cerceteze, cât mai curând cu putință, spre a liniști pe cei amenințați și a-i face să-și continue apostolatul lor, cu deplină încredere în păstrarea drepturilor câștigate:

Care este cauza care a hotărît pe cei de sus să ridice, cu atâta ușurință, acest drept al învățătorilor?

Știu domniile lor, că acest drept a fost câștigat prin sânge vărsat în războiul pentru întregirea neamului și, în timp de pace, prin trudă și sacrificii pentru împuternicirea neamului prin cultură?

Dar în cazul altui războiu, ce ar mai fi să fie, nu va fi nevoie de ofițerii de rezervă, recrutați din rândurile învățătorilor?

E bine să știe și domniile lor, că opera culturală în timp de pace și eroismul în timp de războiu, se datoresc, în cea mai mare parte, învățătorilor.

Deci, cei înclinați să ridice un drept atât de bine câștigat, să nu caute să micșoreze zelul de muncă al celor mai dârzi apostoli culturali.

Nădejdea învățătorimii e toată în grija pe care d. ministru al școalelor o poartă, fără preget, învățământului rural.

Cuvântul hotărîtor, în privința noastră, d-sa trebuie să-l aibă.

MIRCEA C. NICOLAESCU
învățător, în com. Poiana

ION, POPA ȘI GRIVEI

FABULĂ

de Vasile Militaru

„Păcatele mărturisite, — pe jumătate sunt ertate..."
E veche-această zicătoare și-o cunoștea Ion ciobanul,
Care 'ntr'o zi s'a dus la popa, împins de ale lui păcate,
Să se mărturisească'n lege, că doară și-o găsi limanul.

— Părinte, sunt un păcătos, căci, îndemnat de'ncornoratul,
Intr'una săvârșesc păcatul.
Și fur din ceea-ce stăpânul, cu'ncredere pe seamă'mi lasă,
In lunci, la stână, sau acasă...
Cum aș putea să fac, părinte, în așa greș să nu mai cad
Și sufletul să-mi scap de iad?...

Dar, la'ntrebarea pusă, popa l-a întrebat, la rându-i, blând:
— Ioane, te-a lăsat, vre-odată măcar, stăpânul tău, flămând?...
— Dac'așI răspunde „da", părinte,
Ar fi să fiu scrintit la minte...

— Atunci, întoarce-te la stână, Ioane, și'ncepând de mâine,
Trei zile'n șir, să nu dai hrană nici într'un chip la al tău câine;
Apoi, în surla ta, să-i lași
Pe seamă trei sau patru cași;
Iar tu, cu turma, să te pierzi
Pe plaiurile luncii verzi
Și ceea-ce vei înțelege apoi, voinicul meu cioban,
Ți-o fi PIERZARE sau LIMAN...

Nedumerit, cu bâta'n mână,
S'a întors Ion al meu, la stână,
Și, după cei trei zile'n șir n'a dat nimica lui Grivei,
La ușa surlii, dintre cași,
A pus Ion pe cei mai grași,
La număr trei, —
Și, pe Grivei lăsându-l surlii, s'a dus cu turma pe imași...

„Ce rost o fi având anume orândul popii, fără rost,
Ca pe Grivei să'l țin trei zile s'o ducă numai într'un post,
Apoi să'i dau, pentru ospăț,
Trei cași, — la dulce să'l învăț?...
Și barem nu'i lăsai și apă... Nesăbuit mai sunt la fapte...
Dar, lasă, că'n ciubăr, alături, găsește el, Grivei, și lapte..."

Așa, gândea Ion într'una, mânându-și turma dindărat,
Pe lunca plină
De sulfină,
De cimbrișor și romănițe ce fluturilor dau îmbăt...

Da'n seara când s'a întors, ciobanul a'ncremenit cu bâta'n mână,
Că, lângă cași, trântit cu botul pe labe'n vatra de țărână,
Grivei, flămând de atâtea zile și'nsetoșat în adevăr,
Nici se gândise, biet, să guste din caș, sau lapte din ciubăr.

Atunci a'ngenunchiat pe iarbă Ion, cu turma lui întreagă,
Și s'an'chinat, înțelegând ce-a fost cu cale să'nțeleagă...

CÂNTECUL ROMÂNESC *)

COLINDELE

de Mihail Vulpescu

Colindele în folklorul muzical au un loc foarte însemnat, atât prin numărul lor cel mare, cât și, mai ales, prin valoarea lor muzicală.

Ele alcătuesc o grupare cu desăvârșire independentă, nu numai prin faptul că sunt executate la o anumită epocă, adică în preziua ajunului la Crăciun, dar și prin rostul întocmirii lor poetice și muzicale.

Sufletul copiilor și al tinerimii e covârșit de bogăția imaginilor ce-o aduc acele sărbători.

Intunerecul nopții, poezia simbolică a fulgilor de zăpadă, șueratul vântului, ferestrele luminate, grupurile de familii cari ascultă și privesc de dincolo de geamuri și ghiveciuri cu mușcate și rosmarin cu sufletul și cu ochii credinții naive, fiorul de sfințenie ce vine de undeva de departe și trece din casă în casă, din suflet în suflet, toate acestea au contribuit să dea colindelor acea atmosferă de misticism, ce le este proprie. Cu ele sunt țesute și înflorite, de mii de ani, crâmpeie de expresiune poetică și muzicală frumoase și într'adevăr demne de tot interesul.

Prin ele, avem moștenirea directă a timpurilor și obiceiurilor din 'naintea Creștinismului, când popoarele, cari locuiau aceste ținuturi — cuprinsul Europei centrale de astăzi —, sărbătoriau alți dumnezei. In ele găsim urmele gândirii și sentimentelor din acele timpuri.

Care a fost caracterul lor, înaintea Creștinismului? Sigur putem spune, că a fost serios și chiar religios, după înțelegerea noastră de astăzi. Ele ilustrau, ca și astăzi pe la sate, un ciclu de sărbători cu caracter religios.

Creștinismul, luând locul păgânismului, fără violență, cum s'a întâmplat aiurea, toate aceste obiceiuri au îmbrăcat haina nouei religiuni, care, la rândul ei, le-a sporit uimitor însemnătatea și numărul, sporind și mai mult atmosfera lor caracteristică, păstrând-o și impunând-o și în timpul nostru, aproape două săptămâni pe an, cu toată puterea de manifestare tradițională a evenimentelor ce au schimbat felul de viață și de gândire de altădată. Timp de două săptămâni, poporul român trăiește intens acele timpuri, cu sufletul lui creștin de astăzi.

Acestei puteri de manifestare tradițională, care stărue ște, i se datorește frumusețea și bogăția muzicală a colindelor.

Colindele, în genere, sunt cântate într'un ritm mai repejor, putem spune într'un ritm unic.

Ceeace am spus despre cântecul popular, și cum se va vedea și atunci când vom vorbi despre dans, colindele se înfățișează în grupări cu linii caracteristice, pe provincii și regiuni.

Pe temei de observație personală, pot spune, că șirul munților Carpați desparte colindele în două mari grupări. Concepția muzicală și chiar cea poetică diferă simțitor. In partea de dincolo, găsim aceleași caracteristice, ca și la doina din Transilvania: forme, în aparență simple, dar foarte puternice, cu motive vechi.

Prin forma lor componistică, colindele de acolo intră direct în forma urării religioase, a cântecelor religioase:

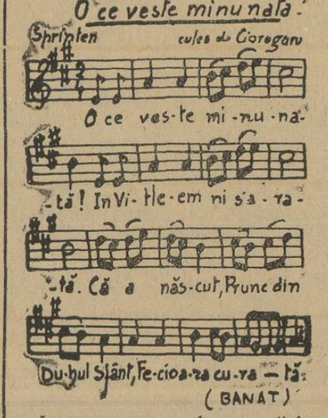

In gruparea a doua, găsim forme cu mult mai complexe, mai capricioase. Cuvintele, de cele mai multe ori, sunt adevărate poeme, mult dezvoltate și de o mare concepție poetică.

Citinele, citioară dragă, Ier,
Ce mic mare, retumbare,
Prin vâltoare ce'mi venea?
Printre brazi, molifți înalți,
Vine cerbul înotând.
Cerbu 'noată, coarne'și poartă;
In vârful corniților,
Scrisi'i leagăn de mătase.
Dar în leagăn cine'mi șade?
Șade Leana, d-ochii's negri,
D-un trupșor tras prin inel.
Nu'mi șade ci se trudește,
Și'mi coase și'mi ferdește.
D-un brâu rar și de-o batistă
Pentru frate, pentru soră,
Brâul, fratelui mai mare;
Batiscioara, surioarei.
Lin, mai lin, cerbule lin,
Lin, mai lin cu 'notătura,
Ca să nu'mi strici cusătura,
C'am trei frați la curte dați,
Câte trei's vânătorei,
Eu d-un chiot că le-oi da,
Graiul mieu c'o înțelegea,
Spre mine c'or alerga;
Și pe tine te-or vâna
Te-or vâna și te-or tăia.
Din dalbe coarnele tale
Ei vor face case 'nalte,
Case 'nalte zugrăvite
Pe dinuntru poleite.
Din dalbe unghiile tale
Ei vor face năstrăpale,
Năstrăpale și ulcele,
Să bea mari boeri cu ele;
Dela fini și pân la nași,
Dela nași la călțunași.
Din dalba căpățâna ta,
Ploscă să bea la nunta mea.
Ei vor face 'de-o ploșchiță
Pentru colăceri de viță.
Dar și Leana d-ochii's negri
Ea să fie sănătoasă
Cu-a ei frați, cu-ai ei părinți,
Cu-a ei soră, mult cinstiți.
Bună vreme 'nceastă casă
La boieri, la dumneavoastră.

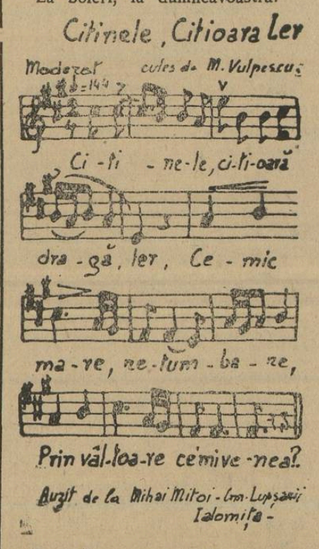

Sunt forme muzicale ce cu adevărat se pot numi rare; și poate-s de o vechime pe care istoria nu e în stare încă s'o fixeze.

*) Vezi numerele precedente ale Culturii poporului.

BÂRLAD

Activitatea societății „Acacia"

De vreun an și ceva, există, în Bârlad, o societate, cu preocupări culturale-sociale, al cărei scop principal este desăvârșirea morală și intelectuală a celor intrați în sânul său. Pentru atingerea acestui scop, cei cari sunt admiși ca membri, contractează datoria să se cultive continuu, să contribue la ridicarea culturală a poporului și să practice binefacerea, ori de câte ori li se ivește prilejul.

Societatea, recunoscută ca persoană morală de către tribunalul județului, în conformitate cu legea instituțiilor persoane morale, poartă numele „Acacia" „Salcâmul"), un nume simbolic, care înseamnă consolidare.

Activitatea societății, desfășurată în interesul membrilor participanți și, afară, cu vădite năzuințe de contribuție la progresul social, dovedește că societatea aceasta are un orizont larg și că ține să-și justifice existența.

De notat, în primul său an de activitate: conferințe, cât se poate de interesante, cu un pronunțat caracter educativ; înjghebarea unei orchestre proprii, cu participarea membrilor săi; acte de binefacere laudabile.

Au ținut conferințe:

d. dr. D. Veinfeld, descriind un episod din războiu;

d. ing. Victor Sterea, din București, despre *„Oamenii cinstiți"*;

d. profesor Gh. Nestian *„Despre morală"*, în patru ședințe consecutive, învederând că moralitatea este forța care poate să ridice pe om până la cele mai înalte culmi;

d. Alexandru Pogonatu despre *„Seriozitatea unui om"*;

d. P. Constantinescu, profesor la Facultatea de teologie, din Chișinău, despre *„Oamenii mari ai Românieî"* și despre *„Statuele din Bârlad"*,

Au anunțat conferințe:

d. Gh.. Drăgănescu, inspector al cooperativelor sătești, despre *„Economia maselor lucrătoare"*;

d. T. Patriciu, directorul Băncii naționale din localitate, despre *„Istoricul monetei"*;

d. I. Filimon, despre *„Combaterea prostituției"*;

d. Alex. Changhizel *„Despre electricitate"*;

d. căpitan dr. Achil Dimitriu, despre *„Combaterea sifilisului"*;

d. Grigore Mihalache *„Despre instrucția femeei în trecut și astăzi"*;

d. Alex. Drăgoi *„Despre demnitatea personală"*;

d. V. Ștefănescu, advocat, dizertații *„Asupra progresului"*,

In legătură cu preocupările sale educative, societatea și-a alcătuit o orhestră proprie. Fac parte din orhestră d-nii: colonel din rezervă dr. I. Veinfeld, profesor Gh. Nestian, căpitan St. Portășescu și Alex. Changhizel, funcționar la Uzina electrică.

Anul trecut, în Octombrie, societatea a făcut o șezătoare culturală la Bârlad, în sala Curții cu jurați, la care a luat parte aproape toată populația cu preocupări culturale a orașului; sala era arhi-plină. La acea șezătoare a fost invitat și distinsul nostru nuvelist, profesorul Ioan Basarabescu, din Ploești. Orhestra societății a dat un prețios concurs; iar alți membri au citit diverse bucăți literare. „Acacia" a avut, în împrejurarea pomenită, și concursul laudabil al Academiei bârlădene.

Nu mai puțin lăudabilă a fost activitatea umanitară a societății „Acacia", în puținul timp de când există:

a dat 1.000 lei Azilului de copii găsiți;

2.000 lei pentru un pat la sanatoriul copiilor dela Techirghiol;

2.000 lei pentru cumpărare de rufărie la Azilul de copii găsiți;

a dat, de asemenea, sume mai mici pentru diverse acte de binefacere, în clipe în care suferințe omenești trebuiau grăbit ușurate;

d. colonel Em. Boteanu, membru al societății, a dat hrana pe timp de 10 zile Azilului de copii găsiți și a reînoit această donație cu prilejul sărbătorilor Sf. Paști.

Societatea urmărește și stimulează faptele ce disting pe oamenii cari se ridică, afirmându-se ca personalități puternice. Ea a votat, anul acesta, cumpărarea unei săbii în valoare de 1200 lei, care a fost dată, din parte-i, în semn de distincție, tânărului Ouatu Gheorghe, eșit ofițer la 1 Iulie 1927, al doilea la clasificație.

Un lung șir de fapte, față de cari comentariile ar fi de prisos. Faptele pomenite dovedesc însă atât de multă voință de afirmare, de bune sentimente și de înaltă înțelegere a necesității, din partea celor care le săvârșesc, în cât sublinierea mențiunii lor este, pentru cronicarul imparțial care le înregistrează, o obligație dela care nu se poate abate.

Societatea „Acacia" primește membri noui. Cererile de admitere trebuiesc adresate, la Bârlad, președintelui ei, susținute, fiecare, de semnăturile a trei membri ai societății, cari pot garanta: că solicitatorul este o persoană cunoscută, că e de o moralitate nediscutabilă și că-și câștigă mijloacele de traiu prin muncă onorabilă.

Orice inițiativă, care tinde la desăvârșirea omului, e de laudă.

Orice cărturar al satelor are datoria să stărue ască pentru ridicarea culturală a poporului, răspândind „Cultura poporului"

Innotând prin durerea-mi să trec
Și cea groapă
de-o schioapă
s-o'nnec

Să mă bucur, căci omu-i o treaptă
Pe suișul cel fără de-apus,
Și martirul meu cuget așteaptă,
Ieri un vierme și mâini un Iisus,
Cale lungă,
s'ajungă
mai sus!

Credem că și asupra acestui punct dovada e făcută.

A mai fost învinuit Hașdeu că a contestat geniul lui Eminescu.

Invinuire gratuită, fiindcă în cei nouă ani de zile cât am stat în apropierea lui, nu l-am auzit, ori de câte ori a venit vorba de Eminescu, decât exprimându-și întreaga admirație pentru marele talent al neîntrecutului nostru cântăreț.

Să admitem însă că mărturia mea n'ar putea fi crezută și atunci iată însuși cuvântul lui Hașdeu în *Revista nouă*, numărul pe Iulie 1889:

La 15 Iulie (1889) când trebuia să apară acest număr al *Revistei nouă*, am aflat că Eminescu nu mai este. Am oprit apariținea, preferind să 'ntârzie, decât să nu cuprindă o pagină în onoarea aceluia care face onoare țării sale.

Eminescu a lăsat multe versuri admirabile, însă meritul lui cel covârșitor este de a fi voit să introducă și de a fi introdus în poesia românească adevărată cugetare ca fond și adevărată artă ca formă, în locul acelei ușoare ciripiri de mai 'nainte, care era foarte igienică pentru poet și pentru cititor, scutindu-i de o potrivă de orice bătaie de cap și de orice bătaie de inimă.

Eminescu va trăi, fiindcă a izbutit a găsi frumosul fără a imita pe nimeni.

El va trăi de și a murit nebun. Și a trebuit să moară nebun. E grozav a o zice! Să nu fi înebunit, ei nu avea ce mânca. Mai rău decât atâta! ca să aibă ce mânca, el fusese silit a'și mânca inima, înlocuind avânturile poesiei, avânturi mărețe, avânturi cari nu se pot vinde, prin acea proză de toate zilele a sterpelor lupte de actualitate, ce-i aducea o fărâmă de pâine stropită într'ascuns cu amare lacrimi — prefața nebuniei.

El va trăi, de și a murit nebun. Și cum putea să nu înebunească? In toate epocile au fost poeți pe cari flămânda sărăcie, uneori numai deșertăciunea, pentru o ticăloasă pomană însoțită de o mai ticăloasă laudă, îi încovoia tămâietori dinaintea celor puternici. In toate epocile s'au văzut însă și de acele firi semețe, înalte, vrednice de solia ce le-a dat-o Dumnezeirea, cari nici odată n'au întins o mână cerșetoare către vre-o mărire pământească, către acei ce uită că nu săracii spălau picioarele lui Iisus, ci Iisus a spălat picioarele săracilor. Așa poet a fost Eminescu.

El va trăi, deși a murit nebun; vor muri însă pentru vecie nenumăratii înțelepți cari au lăsat, lasă și vor lăsa totdeauna să înebunească un Eminescu.

HAȘDEU

(Continuare în Numărul viitor)

Cu mult mai pre lesne este cetatea cinstei a dobândi de cât pe aceeași despre nenumăratii neprieteni a o străjui și nebiruită a o păzi.

DIMITRIE CANTEMIR

Cooperația în Polonia

In 1926, au fost creiate 1551 cooperative noui (față de 1573 creiate în 1925) și anume: 55 cooperative alimentare; 418 de credit; 581 agricole, agricole-comerciale și agricole-industriale; 59 pentru materii prime; 15 pentru editură de cărți; 8 industriale și 51 diverse.

In ramura cooperativelor agricole s'au înființat mai cu seamă cooperative pentru comerțul de ouă, pentru lăptărie și pentru creștere de vite, în total 274; apoi 37 cooperative agricole comerciale, 12 agricole și 8 cooperative industriale.

Nouile cooperative, în special cele agricole și cele alimentare, au fost înființate mai toate în voevodatele dela centru și dela Sud; cele de credit, în voevodatele dela centru, Est și Sud.

CURSURILE DE LUCRU MANUAL

DELA ŞCOALA NORMALA DIN DEVA

Rostul acestor cursuri. — Incheierea cursurilor din anul acesta.—Rezultatele date.– Serbarea de sfârşit de an şi expoziţia şcolii.—Prezenţa d-lui ministru al şcoalelor, dr. C. Angelescu, şi a fruntaşilor Ministerului şcoalelor.

La 15 August, s'au încheiat şi anul acesta, cu o serbare şi o admirată expoziţie, cursurile de lucru manual, muzică şi educaţie fizică, urmate, dela 11 Iulie până la jumătatea lunei acesteia, de învăţătorii anume chemaţi — câte 3—4 din fiecare judeţ —, la Şcoala normală de învăţători din Deva.

Inimosul ministru al şcoalelor şi mulţi dintre principalii d-sale colaboratori din minister au ţinut să fie de faţă, la această frumoasă încheere de activitate instructivă. Au fost adresate, din parte-le, cuvenite cuvinte de îndemn şi de laudă, atât conducătorului cursurilor, d-lui inspector N. Saxu, şi colaboratorilor d-sale, maeştrilor specialişti, cât şi învăţătorilor elevi. La rândul lor, conducătorul cursurilor, maeştrii şi elevii, prin d. Saxu, au mulţumit d-lui dr. Angelescu, pentru recunoaşterea importanţei acestor cursuri şi pentru încurajarea ce le-o dă.

Au fost nu numai mulţumiri, dar şi mulţumire, şi de o parte şi de alta.

***

Experienţele făcute de alţii au dovedit, că predarea metodică a învăţământului manual, în şcoala primară şi în cursul supra-primar, constitue un mijloc de educaţie foarte rodnic de bune rezultate. Un atare învăţământ procură ore plăcute de recreaţie învăţătorului; îndrumează pe copii spre îndeletniciri practice, obicinuindu-i cu munca manuală şi făcându-i să-şi dea seama întrucât poate fi folositoare o meserie; prilejueşte, deci, şi învăţătorului şi copiilor, buna întrebuinţare a timpului liber şi, prin discuţiile pe cari le provoacă înfăptuirea lucrului, creiază atmosfera proprie, într'un sat, într'un cartier orăşenesc, preţuirii şi înţelegerii meseriilor; desvoltă, totdeodată, celor cari practică acest lucru, gustul pentru frumos, pentru lucrul desăvârşit ca înfăţişare; în mod complementar, desvoltă, la şcolar, spiritul de ordine şi de metodă, stăruinţa şi îndemnul la folosirea rodnică a timpului.

Buna inspiraţie, pe care au avut-o acei cari au hotărît să dea o metodică desvoltare lucrului manual, e de laudă.

***

Cursurile acestea de lucru manual, dau învăţătorilor, chemaţi să le urmeze, nu numai prilejul să-şi însuşească noui cunoştinţe pe cari le pot aplica în mod practic, dar mai au un mare efect educativ, care are, chiar socotit aparte, o însemnătate echivalentă cu toate sacrificiile făcute de către Stat pentru organizarea unor atari cursuri: tineretul corpului didactic primar, întâlnindu-se cu prilejul urmării acestor cursuri, se cunoaşte, în altfel de cât la conferinţe şi congrese, discută în orele libere, stabileşte o unitate de vederi, face proiecte idealiste şi-şi propune ca — învingând greutăţile vieţii — să le realizeze; se stabileşte o folositoare comunitate de sentimente şi de vederi; se fac prietenii şi apropieri cari nu vor putea fi de cât folositoare învăţământului; se stabilesc pe nesimţite, termenii de comparaţie şi se pregătesc fericite năzuinţe de întrecere. Aci se cunosc, la lucru, fratele învăţător de pe malurile Tisei cu cel de pe malurile Nistrului, cel din Hotin cu cel din Banat, ori cu cel din Teleorman.

Dacă se mai adaogă şi valoarea cunoştinţelor complementare, de muzică şi educaţie fizică, pe cari învăţătorii le primesc la aceste cursuri, e uşor de înţeles cât de mult se lărgeşte orizontul sufletesc şi intelectual al celor cari trece pe aci şi cât de frumoase urmări lasă împrejurarea aceasta să fie întrezărite.

Sub frăţeasca oblăduire şi conducere a omului de inimă şi de muncă, a bunului povăţuitor şi a vrednicului dascăl care-i d. inspector Nicolae Saxu, învăţători aleşi de pe toate meleagurile ţării, şi hotărîţi la lucru, s'au iniţiat, anul acesta, în tainele specialităţilor: tâmplărie, răchitărie, rotărie, dogărie, tinichigerie, cartonaj, dermo-plastică, confecţia aparatelor de fizică, împletituri de sfoară, sculptura în lemn; iar complementar, au luat lecţii de muzică şi de educaţie fizică, şi au luat parte la conferinţe foarte interesante privind învăţământul supra-primar.

***

In secţia I-a de tâmplărie, sub conducerea maeştrilor Gh. Ioanovici şi Al. Bratu, revizori de lucru manual, s'au lucrat obiecte al căror lucru poate fi uşor învăţat şi în şcoala primară, obiecte de trebuinţă casnică ori cărui om şi obiecte de trebuinţă şcolărească, începând de la obiectele cele mai uşoare până la obiecte cu încheeturi complicate, dela pahare de ouă şi scăunele până la articole de mobilă artistic executate, de la echer şi compas până la banca şi tabla de scoală. S'a lucrat astfel că, în timp de 40 de zile, oameni, cari nu ştiau să ţină rândeaua sau ferestrăul în mână, au învăţat că pot lucra acum lucruri foarte grele.

In secţia a II-a de tâmplărie, condusă de d-nii C. Georgescu şi Ioan Scutaru — aceasta-i o secţie de lucru mai înaintat căreia i s'a adăogat anul acesta şi sculptura în lemn, sub conducerea maestrului Mărmureanu — învăţătorii au avut de făcut lucrări mai grele, dar de asemenea răuşite (pe lângă altele de trebuinţă măruntă): paturi, canapele, biurouri şi frumoase lucrări ornamentale.

In secţia de rotărie, sub conducerea maeştrilor Oprea şi Dinescu, s'au lucrat roabe, roţi, carete.

La cartonaje, sub conducerea maestrului Pangulescu, începând cu tăeturi şi îndoitori în demi-carton, învăţătorii au ajuns, de la facerea de corpuri geometrice, la legatul cărţilor şi la facere de geamantane.

La dermoplastică (sub conducerea maestrului Bordan)) s'a învăţat împăiarea păsărilor şi a diverse animale, cari pot servi la formarea de mici muzee şcolare de ştiinţe naturale.

La răchitărie, cu maestrii Al. Carol, I. Carol şi D. Dinescu, s'au făcut lucrări de specialitate, până la cele mai complicate.

In secţia aparatelor de fizică, cu maestrii prof. Kandrăv, revizor Şiler şi învăţător V. Popa, s'au executat aparate pentru experienţe ştiinţifice, scripete, pârghii, telegrafie cu şi fără fir; apoi, 12 aparate de radio, în perfectă stare de recepţie, pe cari învăţătorii le-au dus acasă.

La secţia împletiturilor de paie şi papură (cu bătrânul şi neobositul maestru Bărbulescu, ajutat de d. Vasilescu), la tinichigerie (cu maestrul Benone), la frângherie (cu maeştrii C. şi N. N. Ionescu), s'au lucrat obiecte de folos practic, unele executate cu pricepere artistică admirată.

Afară de toate specialităţile menţionate, d. Nicolae Saxu a predat muzica, educaţia fizică şi jocurile pentru copii, contribuind simţitor la educaţia sufletească şi artistică a celor pe cari i-a iniţiat.

***

Partea teoretică — conferinţele şi convorbirile, privind în special ciclul supra-primar — a fost încredinţată bunului şi valorosului profesor, director al şcoalei normale, Sporea, care, în cei trei ani, cât au durat cursurile la şcoala d-sale, ne-a găzduit mai mult de cât frăţeşte.

***

S'au ţinut şi câteva conferinţe foarte instructive; de pildă, d. Marin Piţigoiu a vorbit despre „Importanţa cooperativelor şcolare"; d. Aurel Lupan, despre „Cultura plantelor medicinale".

***

Cursurile s'au sfârşit, cum am arătat la început, la 15 August, cu o expoziţie care a confirmat toată truda şi lasă să se întrevadă, din plin, toate roadele educative, pe care această pregătire post-şcolară a învăţătorimii le va avea pentru lumea de azi şi de mâne a satelor.

Invăţătorii, cari au urmat aceste cursuri, exprimând cu toată sinceritatea, sentimentele lor de recunoştinţă, iniţiatorilor pe cari i-au avut aci, au plecat cu mulţumirea de a fi câştigat şi cu mintea şi cu sufletul. Şi înţelegători de rosturi noui, duc cu ei dorul de muncă, întru desăvârşirea generaţiilor cari vor trece pe sub ochii şi pe sub oblăduirea lor dăscălească.

La Deva, sub îngrijirea d-lui Saxu, e o şcoală a muncii, îndrumătoare de energii şi de gânduri de bine obştesc.

A. E. BRATU
învăţător

Deva, 16 Aug. 1927.

Cu cât un om întrebuinţează mai inteligent şi cu folos chiar orele lui libere, cu atât dovedeşte mai mult că merită să fie socotit om.

CARŢI NOUI

Oameni... sufletele drumului de fier, *de N. Şerbănescu.*
(Editura autorului 4 48 pag.)

O carte, care impresionează ochiul cititorului prin estetismul tehnic şi mai cu seamă prin eleganţa expresiilor. O culegere de mai multe nuvele, în cari autorul pune în adevărată lumină viaţa plină de peripeţii a funcţionarilor drumurilor de fier, o viaţă de necazuri, luminată — ca orice viaţă — din când în când, şi de clipe de bucurie.

D. Şerbănescu merge spre perfecţiunea nuvelei, fapt pe care îl vedem evoluând dela nuvelă la nuvelă. Interesantă ne apare nota descriptivă a autorului.

Un şirag de impresii fugare emoţionează pe cetitor şi-i ţine atenţia încordată. O pagină te face să gândeşti serios, alta te face să râzi; toate, la un loc, te fac să judeci asupra unor vieţi pe cari mişcarea drumurilor de fier le-a încadrat în ritmul ei mecanic, cronometrizat clipă cu clipă.

E de remarcat ironia crudă, sângeroasă, din nuvela *„Zile de leafă"*. Sugestivă, plină de culoare, de factură literară superioară, e duioasa poveste a acarului.

Sunt în munca acestui autor, toate semnele unei îndrumări stăruitoare şi izbânditoare spre desăvârşire.

„Tăria şi statornicia sufletească" *de Virgil Tempeanu.*
(Editura „Ramuri" Craiova". Preţul 12 lei, 32 pag.

Un volumaş pentrucei mulţi, plin de sfaturi, date cu simţire, într'o caldă şi neaoşă limbă românească, dovedind că omul de ştiinţă nu poate nimic, dacă nu împărtăşeşte şi altora comoara cu care l-a hărăzit Dumnezeu.

Cartea d-lui Tempeanu vine ca un tovarăş, tuturor celor cari vor să cunoască ştiinţa, de mare întindere: psihologia.

Incepând printr'un ciclu de vieţi eroice (Socrate Giordano, Bruno, Vanini, Galileu, Constantin Brâncoveanu, Petre Şchiopul, Ion Vodă Cel cumplit şi alţii), autorul caută să dovedească însemnătatea unor atitudini păstrate dela începutul vieţii până ce omul îşi dă obştescul sfârşit.

Mai departe, el arată că „oamenii sunt împărţiţi în oameni cu caracter bun şi oameni fără caracter". Ideea se amplifică în paginile următoare. Sunt date apoi diferite definiţii din psihologie (conştiinţă, tărie sufletească, lozincă, ideal, patimă, deprindere, etc.) cari popularizate şi aplicate prin pilde din istoria lumii, la viaţa practică, deschid gândirii orizonturi largi şi desvăluesc înţelesuri adânci ale vieţii.

Popularizatori de ştiinţă, ca şi alţi apostoli ai culturii, s'au ivit în vremea noastră mulţi pe toate drumurile, dar într'adevăr aleşi sunt puţini. D. Tempeanu, director al unei şcoli menită să dea purtători de lumină la sate, e dintre aceştia din urmă.

„Noţiuni generale de puericultură *de dr. Ad. Apostol.*
(Editura „Cartea românească". Preţul 20 lei, 32 pag.

Distinsul nostru colaborator înfăţişează lumii satelor o nouă lucrare de medicină populară. Priceperea d-sale de popularizator, lucrările numeroase, în acest gen, pe cari le-a dat, ne fac să-l clasificăm printre cei mai valoroşi medici ai noştri, popularizatori de ştiinţă.

E greu, foarte greu chiar, să transpui adevărurile ştiinţei într'o limbă curat populară. De ce? Pentrucă, cu toatecă sunt adevăruri nediscutabile, nu este deloc uşor să pui în gura sătenului nostru o numire ştiinţifică, pe care la cel dintâi prilej de întrebuinţare o schimonoseşte, şi să-l iniţiezi în taine cari sunt prea adânci, chiar pentru mulţi dintre cărturari.

De aceea, meritul unui asemenea scriitor este mare mai ales atunci când el trece peste toate piedicile şi ne înfăţişează rodul muncii sale, în chip sugestiv, cu ilustraţii şi cu câteva reţete medicale, al căror rost îl lămureşte „pe înţelesul tuturor".

Recomandăm cu căldură cititorilor noştri noua carte de popularizare a d-lui dr. Odiseu Apostol, socotind că le facem un mare bine, întrucât aşa cum ne vom creşte copii aşa vom pregăti viitorul neamului.

„Anuarul Academiei teologice ortodoxe române din Sibiu".

Intotdeauna anuarele şcolare interesează publicul doritor să ştie ce s'a petrecut în timpul unui an şcolar, în interiorul unei şcoli. Anuarul de care ne ocupăm e cât se poate de bine întocmit de d. dr. *Eusebiu R. Roşca,* directorul academiei, şi demn de luare aminte.

Atrăgător, cu deosebire, articolul, cu caracter de studiu, al profesorului dr. *J. Hradil,* în ce priveşte *Preotul ca săvârşitor al celor sfinte.* Articolul se încheie cu rugăciunea:

„De aceea, să ne rugăm zilnic la Dumnezeu, să ne dee harul, ca să folosim bine talanţii pe cari-i i-am primit; ca după moarte, cu cei buni şi cu slugile credincioase, să intrăm în viaţa fericită şi să ne bucurăm în veci".

Partea statistică, bogată.

O menţiune specială pentru articolul intitulat *„Raportul dintre ştiinţă şi religie"*, al studentului Nicolae Popovici, care se străduieşte să aducă contribuţii noui, modelând şi apropiind terenul împăciuitor dintre aceste două drumuri, pe cari, mintea şi sufletul trebuie să meargă împreună.

RADU N. MISLEA

O carte bună este cel mai bun prieten.

Către cei mai inteligenţi dintre colaboratorii şi prietenii „Culturii Poporului"

Colaboratorii noştri, cari ne trimit spre publicare versuri, sunt rugaţi să aibe buna voinţă a ţine seama că foaia aceasta îşi are rostul ca foaie de propagandă culturală-educativă şi că de abia pot intra, în cuprinsul ei, contribuţiile ce interesează din acest punct de vedere; literatura propriu zisă socotind-o pe al doilea plan, să prefere deci să ne trimită ştiri şi *judicioase* comentarii asupra faptelor culturale, sociale si economice, întru cât acestea din urmă pot servi mai mult acţiunii de propagandă întreprinse.

Are mare însemnătate pentru această foaie cunoaşterea şi publicarea faptelor doveditoare că: viaţa satelor merge spre înălţare; că îndrumătorii acestei vieţi — elementele ei culte — înţeleg neputinţa de a avea o reală ridicare culturală a tărănimii, fără deprinderea ţăranului să citească şi să se intereseze de tot ce priveşte cartea şi gazetele cinstit, cuminte şi bine scrise; că nu înseamnă a face propagandă, citind o carte sau gazetă oarecare — scrisă în felul arătat aci — fără să îndemni şi pe alţii s'o citească, să se lumineze şi să facă ceeace fac ţăranii din ţările într'adevăr civilizate ale lumii.

Elementele culte dela sate, învăţătorii, preoţii, notarii, primarii, jandarmii, cărturarii, toţi aceia dintr'aceştia mai cu seamă cari se socotesc buni prieteni ai *„Culturii poporului"*, vor da un mare şi adevărat sprijin stăruinţelor noastre pentru luminarea poporului, sfătuind fără preget pe colegii lor din comunele vecine, să se aboneze la această foaie şi să îndemne la rândul lor şi pe alţii să se aboneze şi s'o citească.

Principalii ridicători culturali ai satelor sunt ori pot fi într'adevăr, fără „dar" şi „poate", elementele culte pe cari satele le au în fruntea lor, însă aceste elemente trebue să se grupeze, la rândul lor, în jurul unor publicaţii călăuzitoare, cari dau — cum dă foaia aceasta — neîncetată dovadă, că nu au în vedere de cât acest mare interes naţional: deprinderea tuturor sătenilor să citească, să înţeleagă, să judece cumpănit spre binele lor şi să ajute fiecare, ca ţara noastră să ajungă printre cele dintâi ale lumii; o atare foaie luminează drumul şi înlesneşte înţelegerea binelui obştesc, spre care trebue să năzuim toţi.

In ziua în care vom avea putinţa, vom face ca această foaie, „Cultura poporului", să aibă şi un supliment literar şi atunci — când mijloacele ne vor îngădui, potrivit sprijinului primit, — vom încuraja, mai mult de cât acum, şi vom îndruma toate manifestările literare, convinşi fiind că din sânul ţărănimii e de aşteptat să se ivească mari talente literare.

Satele trebue să aibe o bună foaie a lor, o foaie care să fie o mândrie a lor, o foaie de cultură şi desăvârşire sufletească şi economică. „Cultura poporului" e un început fără pereche; să caute ale noastre sate să facă din ea ce le trebuie, şi ce le trebuie vor avea aşa cum vor şti să facă. Creerul satului alcătuindu-l învăţătorul, preotul, notarul şi ceilalţi funcţionari cu carte ai lor, aceştia trebuie să dea pilda puterii de a simţi şi gândi.

CULTURA POPORULUI

Plugăria şi credinţa în Dumnezeu

(Contiăuare din pag. 1-a)

Natura însăşi? Şi atunci când, privitor la agricultură, este vorba de puterea de creaţie şi de producţie a celei dintâi, este vorba, în realitate, de puterea de producţie şi de creaţie a însuşi omului.

Aşezaţi-vă, deci, la muncă stăruitoare şi sistematică: încercaţi a înţelege că întâi printr'o arătură adâncă şi apoi prin arături sau grăpări superficiale, rupând coaja pământului, daţi voe apelor să pătrundă în massa lui şi împiedecaţi, simultan pierderea lor prin evaporaţie; alegeţi, în fiecare an sământa; curăţaţi-o perfect de corpuri străine şi îmbăiaţi-o în soluţii desinfectante, înainte de semănat; semănaţi-o mai adânc, sau mai la suprafaţă după cum pământul este mai nisipos sau mai argilos, mai uşor sau mai greu; pliviţi holdele înainte ca buruienile să-şi fi copt seminţele şi să fi umplut câmpiile; rezervaţi parcelele pentru sământa încă din timpul vegetaţiei şi lăsaţi-le să se coacă ceva mai mult ca celelalte; adunaţi de pe lanuri şi ultimul spic, căci poate tocmai el conţine cel mai valoros bob pentru recoltele ce vor urma; păstraţi în locuri sănătoase, spaţioase şi bine aerisite, grăunţele pe care le-aţi adunat cu atâta trudă; aşteptaţi momentul cel mai favorabil pentru desfacerea lor şi, eventual, organizaţi-vă în cooperative; evitaţi intermediarii; uniţi-vă voi între voi şi organizaţivă. Cultivaţi, în fine, credinţa şi speranţa în Dumnezeu, când este vorba de sufletul vostru, de familia, neamul şi patria voastră; *nu pierdeţi însă credinţa în voi înşivă, în propria voastră putere de producţie şi creaţie, când este vorba de agricultură.*

CORESPONDENŢA GAZETEI

D-lui *Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa.* — Vom cerceta şi vă vom satisface. Regretăm, că scrisoarea dvs. ne-a sost cam târziu. Despre neajunsurile pe cari ni le-aţi comunicat, vom vorbi.

D-lui *M. C. Nicolaescu, Poiana.*— Puteţi fi convinşi, atât dvs., cât şi colegii dvs., că d. ministru dr. Angelescu se va interesa, şi că al d-sale cuvânt va avea toată greutatea necesară, dacă, într'adevăr, cele ce susţineţi sunt exacte. Vom cerceta şi noi. Ţineţi-ne la curent cu cele ce mai ştiţi.

D-lui *C. Cotoiu, Detroit, America.* — Am primit articolele şi contribuţia d-vs. la susţinerea gazetei, pentru cari vă mulţumim deopotrivă. Ne pare foarte rău, că articolele au sosit într'o vreme, când gazeta a avut din nou de învins greutăţi, la tipărire. Articolele sunt cât se poate de interesante, dar ne temem că, până la tipărirea numărullui de faţă, ele au ieşit din cadrul actualităţii. Dacă voiţi, trimeteţi-ne altele; vor avea locul cuvenit. Foiletonul, pe care numai excepţional îl punem în numărul acesta în pag. primă, l-am rezervat, ca regulă generală, exclusiv literaturii sau chestiunilor cu precis caracter cultural.

D. general Petala vă mulţumeşte personal pentru grija ce purtaţi „Culturii poporului".

Intenţia dvs. de a edita şi redacta o revistă românească în Detroit o găsim laudabilă. Din punct de vedere naţional şi cultural românesc, faptul nu poate fi decât foarte îmbucurător; cu cât scrisul românesc, curat, corect, va pătrunde mai mult în rândurile românilor de peste ocean, cu atât mai mult fraţii noştri de acolo îşi vor păstra mai bine şi mai curate limba şi firea lor etnică, — pe lângă că vor putea cunoaşte şi înţelege problemele sociale şi culturale ale ţării lor de origine.

Nădăjduim, că ne veţi trimite şi nnouă revista. Ii vom consacra articolul meritat.

D-lui *David Vasilescu-Bascovete,* Argeş.— Negreşit, în numărul viitor al gazetei.

— D-lui *D. I. Dogariu, Chiliaveche.* — Publicăm cu plăcere fragmentul de monografie, primit. Şi vă felicităm. Preocuparea vi-i laudabilă; dacă mulţi dintre cărturarii, cari trăiesc la ţară sau în atâtea oraşe de provincie, ar face la fel, de sigur, cunoaşterea legăturilor noastre cu trecutul ar fi mult înlesnită şi ea ar desăvârşi atât cunoaşterea mai de aproape a ţării, cât şi unirea sufletească a celor cari am ajuns să trăim laolaltă, după veacuri de zbucium şi după năzuinţe până acum neisbutite.

Dacă a-ţi voi să le primiţi, v'am da câteva sfaturi. Menţionaţi, în note, în josul paginilor, documentele şi lucrările istorice la cari vă referiţi; notaţi datele necesare, pentru cunoaşterea timpului în care faptele relatate s'au petrecut; îngrijiţi, cât se poate mai mult, forma expunerii, spre a o face cât mai atrăgătoare cu putinţă şi cât mai interesantă, fără ca, totuşi, s'o încărcaţi prea mult.

— D-lui *Vladimir? Diaconiţa-Coaş, Satu-Mare.* — Vă adresăm aceleaşi cuvinte, pe care le-am adresat colegului dvs. dela Balc-Bihor. Ne-aţi vorbit într'un rând despre un studiu, pe care aţi voi să-l publicaţi; daţi-ne, asupră-i, lămuriri mai amănunţite.

Comuna Secueni din Bacău

îşi zideşte biserică nouă

In ciuda tuturor încercărilor de rătăcire sufletească, cu cari părtaşii sectelor religioase bântuesc satele şi oraşele ţării noastre, simţimântul temeiniciei şi frumuseţii religiei noastre creştine ortodoxe, nu numai că rămâne neclintit, dar creşte şi se împuterniceşte, din zi în zi mai mult. Ce altă dovadă e faptul că pretutindeni, în lungul şi în latul ţării, se zidesc locaşuri noui Domnului? E cel mai sfânt semn al legăturii noastre cu Cel atotputernic şi, prin el, cu strămoşii noştri din strămoşi şi cu pământul pe care Neamul românesc trăeşte de veacuri, cu credinţa, cu datinele şi cu năzuinţele lui.

Comuna noastră a simţit nevoia să aibă o nouă biserică, şi-o va avea.

In Duminica, cu care s'a încheiat luna trecută, s'a pus, aci, piatra de temelie a unui nou locaş dumnezeesc, cu smerenia şi cu slujba mare cuvenită pentru pomenirea unui fapt ca acesta.

Lume multă, nu numai din comuna noastră, ci şi din cele vecine.

Dimineaţa, cei nouă preoţi ai Cercului cultural preoţesc de aici au săvârşit, în sobor, slujba bisericească, în mica şi vechea biserică de lemn pe care o avem, în fruntea soborului preoţesc slujind părintele protoereu, Zota al Bacăului.

Cu acest prilej, părintele protoereu a vorbit, pătrunzând adânc în sufletele celor de faţă, despre *„Rolul bisericii creştine"*.

Cuvintele sfinţiei sale protoereului şi solemnitatea slujbei, glasurile preoţilor bătrâni şi înţelegerea clipelor acestora de cucernicie au învăluit mulţimea într'o atmosferă de reculegere sufletească, pe care sătenii o vor ţine minte vreme îndelungată.

După masă, în localul şcoalei, s'au rostit cuvântări inimoase de către sf. sa protoereul Zota şi de către pr. Lazescu, Nourescu şi Ţiţaru.

Intre corurile cântăreţilor, am avut cuvânt şi eu şi am spus ceeace am simţit şi ceeace trebuia să simtă orice român bun, orice creştin senin la suflet, în clipe de măreţia acestora. Sunt clipe, cari trebue să rămână în suflete, întru amintirea zilelor pe cari le trăim.

SCARLAT BURGHELE
învăţător

DIN HINOVA (Mehedinţi)

In ziua de 31 Iulie, a fost aici o serbare câmpenească, în folosul orfanilor de războiu.

Frumoasele versuri:

„Să dea săracul ce o puteă,
„Să dea oricine cât o vrea
„Şi adunând de ici colea,
„Să n'aibă parte de nevoi
„Urmaşii celor din războiu"

ne-au mişcat sufletele şi multă lume a luat parte la serbare.

Programul, bogat, a mulţumit publicul.

Poezii, frumoase; cântece, plăcute.

S'au jucat piesele: *„De-ale lui Păcală"*, comedia *„Jidanul* şi *Logodnica"*, *„O călătorie în Rusia"*, *„Negrul la bărbier"*. S'au distins d-nii Pănoiu, I. Iancu-lescu, I. Petolescu şi d-ra D. Burducea.

Exerciţii gimnastice la bare şi paralele. Bal. Tombolă. Bufet.

Muzica Regimentului 95 infanterie a distrat publicul cu cele mai frumoase arii naţionale.

Toţi asistenţii au plecat foarte mulţumiţi, că au putut petrece o zi sub cerul liber, la umbra unor sălcii pletoase, la marginea Dunării.

IOSIF N. DUMITRESCU
Bistriţa

Obrejiţa (R-Sărat)
Serbare culturală şi joc

Din îndemnul şi prin stăruinţa unui inimos comitet de domni şi domnişoare, a fost aci, la 15 August, o serbare, urmată de joc.

Serbarea a început, la ora 5 d. a., cu recitări de poezii bine alese, cu cântece naţionale şi cu snoave.

Tineretul satului a jucat, cu pricepere, „Doctorul fără voie". Cuvintele de laudă, adresate „artiştilor", au fost meritate cu prisosinţă.

A urmat jocul şi a ţinut până la ziuă. In privinţa aceasta, a fost de desprins un fapt, care m'a durut şi mă doare sufleteşte, după cum fără îndoială doare pe oricine cine simte şi înţelege greşala şi urmările ei: şi cu prilejul acesta, n'am văzut jucându-se decât dansuri „moderne", cari nu fac cinste satelor noastre. Aşa se nimiceşte, comoara obiceiurilor frumoase de altă dată. E dovadă istoria tuturor popoarelor: trăinicia unui neam o face păstrarea obiceiurilor strămoşeşti.

C. GEORGESCU-OBREJIŢA

INFORMAŢII

LĂMURIRE.—Lipsa din ţară, vreme de câteva săptămâni, a directorului nostru, d. general N. Petala, şi greutăţi întâmpinate în tipărirea gazetei — rosturile noastre tipografice nefiind încă definitiv statornicite — au făcut ca apariţia acestui număr să întârzie.

E uşor de înţeles cititorilor, colaboratorilor şi prietenilor noştri, cât de mult regretăm noi silitele întârzieri pe cari le avem. De aceea le şi amintim, încă o dată, că avem nevoie de tot sprijinul lor inteligent, dat cu toată inima şi la vreme.

Congresul internaţional al învăţământului secundar, ce urma să fie, anul acesta, în Bucureşti, la sfârşitul lunei curente, a fost amânat, din cauza doliului pe care ţara noastră îl poartă pentru fostul său mare şi iubit rege Ferdinand.

Societatea „V. Conta" a studenţilor creştini din Basarabia. — După pilda studenţilor din celelalte provincii româneşti, studenţii creştini din Basarabia, au pus, nu de mult, bazele societăţii studenţeşti „V. Conta".

Odată cu înfiinţarea Facultăţii de teologie din Chişinău, era de aşteptat ca, şi în provincia dintre Prut şi Nistru, activitatea culturală a tineretului nostru universitar să se intensifice.

De aceea şi tânăra societate studenţească din Basarabia, pe lângă scopurile pur studenţeşti, şi-a înscris în programul său o variată activitate culturală: întemeierea de biblioteci prin sate şi oraşe, conferinţe culturale şi religioase printre săteni şi locuitorii dela periferiile oraşelor. Nicăeri ca în Basarabia, ţărănimea noastră nu are nevoie de atât de stăruitoare îndrumare în viaţa ei de toate zilele.

Societatea „V. Conta" intenţionează să înfiinţeze şi un biurou de informaţii pentru ţărani.

Comitetul societăţii: M. Cercel, preşedinte; M. Băleanu şi O. Constantinescu, vicepreşedinţi; C. Gureanu, casier; V. Brânzei, contabil; C. Mitru, bibliotecar; Gh. Uţa şi T. Utium, secretari; I. Huştu, E. Marandici şi I. Socolov, supleanţi.

Hramul bisericii Sf. Pantelimon (Trei scaune). — A fost, la 27 Iulie trecut — ne scrie distinsul şi vechiul nostru colaborator, d. dr. Apostol — sărbătoare mare bisericească, la Vâlcele. Comuna a serbat hramul bisericii sale.

Zece preoţi au slujit, cu acest prilej, în altarul bisericii.

„O sărbătoare bisericească impunătoare, cu preoţi mai tineri şi mai albiţi de ani îmbrăcaţi în odăjdii frumoase, cu candelabre strălucitoare încărcate de lumini şi împodobite cu snopi proaspeţi de grâu, cu steagurile bisericei rânduite ca pentru o zi mare.

„Poporul creştin ortodox, cel băştinaş şi cel vremelnic găsit aci la scaldă pentru tămăduirea suferinţelor trupeşti, a fost de faţă. Toată suflarea a ridicat rugi fierbinţi la ceruri pentru propăşirea neamului nostru şi pentru odihna răposatului întru veci Ferdinand cel mare.

„Preotul satului, sf. sa Paştină, a orânduit, cu inimă şi pricepere, o zi de mare prăznuire, pentru care i se cuvin laude".

Danie. — Făcând faptă de bun român şi de creştin inimos, d. R. Franasovici va podi şi acoperi, cu cheltuiala d-sale, biserica comunei Obrejiţa din judeţul R.-Sărat.

Danie de folos cultural. — D-l Vasile N. Burlea, contabilul Băncii populare din com. Fârlădani, judeţul Tighina, spre a contribui la împrăştierea luminii la sate, a dăruit societăţii culturale „Impăratul Traian", filiala Fârlădani, diferite cărţi în valoare de 300 lei.

Societatea îi aduce mulţumirile sale.

Locuri de muncă pentru absolvenţii şcolilor de horticultură. — Şcoala de horticultură din Dragomireştii din Vale (Ilfov), fiind întrebată foarte des de către proprietari, diverse stabilimente horticole, ferme, şcoli, etc., dacă poate recomanda postulanţi, absolvenţi ai acelei şcoale, sau maeştri horticoli, chiar fără şcoală, roagă pe absolvenţii şcoalelor de horticultură şi maeştrii horticoli, chiar fără şcoală, să comunice şcoalei dorinţa d-lor de a fi propuşi pentru diferite posturi în horticultură.

c. 1695 — Tipografia „LUPTA" N. Stroilă, Strada General Budişteanu 8, Bucureşti

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZA-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

DIRECTOR: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACŢIA, B-dul Elisabeta, 36 | **Bucureşti, 2 Octombrie, 1927** | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 207 Apare în fiecare Duminecă.

Pentru mai multă cultură la sate

Incepe un nou an şcolar şi, odată cu el, reîncepe activitatea extraşcolară, care, dela războiu încoace, dă din nou roade preţioase.

Toată cărturărimea ţării, conştientă de însemnătatea chemării sale în această direcţie, se socoteşte şi e, în fapt, mobilizată sufleteşte şi intelectualiceşte, dela ministrul voios şi energic al şcoalelor, până la cel din urmă învăţător suplinitor, care năzueşte la cinstea de a fi dascăl sătesc şi la aureola apostolatului dăscălesc.

Reîncepe marea ofensivă împotriva analfabetismului dela sate, împotriva ignoranţei, superstiţiilor, prejudecăţilor şi boalelor sociale, cari fac ca energiile din marele rezervoriu al neamului să nu dea tot ceeace pot da, ca putere de înţelegere şi de judecată, ca putere de solidarizare şi de muncă.

Marea ofensivă e pregătită cu cumînţenie şi cu stăruinţă. Ministrul şcoalelor a chemat, în jurul său, pe toţi cei cari vor rândui lupta şi pe cei mai mulţi şi mai de seamă dintre cei cari vor lupta şi, — deopotrivă înţelegători, că fiecare clipă e preţioasă, că fiecare an de activitate şcolară şi extraşcolară nefolosit pe deplin e egal cu o mare pierdere din drumul spre mai bine, pe care avem dreptul şi datoria să mergem —, au statornicit condiţiile de luptă. Conferinţele, pe cari d. dr. Angelescu le-a avut, săptămânile trecute, cu directorii şcoalelor normale, cu ai şcoalelor primare, cu revizorii şcolari şi cu numeroşi învăţători fruntaşi, în vederea acestui scop au fost puse la cale. Mijloacele de luptă, ce pot fi folosite în vederea acestui scop, au fost cercetate, preţuite şi rânduite; pe lângă mijloacele de până acum, pe lângă cele mari cari sunt în suflete, vor fi puse în slujba culturii mijloacele noui, aduse la îndemână de propăşirea ştiinţelor: cinematograful şi radiofonia.

Ultimul cuvânt de ordine şi linia de luptă sunt date în scrisoarea-circulară, trimisă de ministru, întregii dăscălimi; rezervele de energie sunt în suflete şi în cuvintele, totdeauna demne de ţinut minte, ale unui mare regeerou, care a dat pilda tuturor marilor sacrificii, aşteptate dela cei cari au cultul patriei şi au totdeodată şi vrednicia de a înţelege puterea culturii şi nevoia de cultură a unui popor, ca temelie a tuturor năzuinţelor înalte.

Se poate ca, în clipele pornirii la luptă, să fie simţite, ici-colo, individual, dureri, greutăţi şi suferinţe; ele sunt inerente vieţii şi luptei pentru viaţă, care e tot atât de dârză între popoare, ca şi între indivizi. Dintr'o dată, însă, nu poate fi prevăzut, văzut şi împăcat tot ce e neajuns şi nemulţumire. La vreme, şi în măsura puterilor, totul va fi cunoscut şi ceeace e de înlăturat va fi înlăturat. Ministrul şcoalelor, d. dr. Angelescu, e om cu mare putere de înţelegere şi, fără îndoială, a luat act şi de neajunsurile şi amărăciunile ce turbură viaţa şi munca unora dintre învăţători. D-sa are nu numai puterea de înţelegere a ministrului, dar şi pe a medicului. Publicăm, în altă parte a gazetei, articolul unui colaborator învăţător; de n'am fi socotit că poate interesa pe ministrul şcoalelor felul cum acest colaborator pune chestiunea cărţilor ce sunt de tipărit pentru săteni, poate nici n'am fi publicat acel articol, convinşi fiind că, întrucât priveşte salarizarea învăţătorilor, d. dr. Angelescu e prevenit şi chiar pornit în căutarea mijloacelor de cari are nevoie spre a o îmbunătăţi. Ministrul şcoalelor simte, gândeşte şi năzueşte la unison cu acest colaborator al nostru şi cu toată învăţătorimea.

Deci cu deplina conştiinţă a datoriei şi cu sprijinul celor mai bune sentimente, aşteptăm începerea marei ofensive.

Şi, ca la orice început de luptă pentru o cauză mare, urăm ca şi ofensiva şcolară şi extraşcolară din acest an să fie încununată de izbânzi strălucite.

I. Ş.-CERNĂŢIANU

14 ani dela moartea lui Vlaicu

Acela, care acum 14 ani s'a prăvălit, la 31 August, din tăriile văzduhului la poalele munţilor noştri măreţi, pe când se înălţase ca să-i treacă, pentru ca cel puţin pe calea aceasta ei să nu mai fie pentru el şi urmaşii lui stavilă între fraţii de un neam, acela — trebue amintit mereu — a fost cel dintâi sburător român, părintele aviaţiei româneşti şi tot deodată cel dintâi român, care a imaginat la noi o maşină sburătoare ce a reuşit să plutească în aer.

Se ştie, că Aurel Vlaicu n'a fost numai un îndrăzneţ sburător, ci şi un iscusit inginer specialist în construcţiuni de aparate pentru sbor, căci moartea l-a surprins având în construcţie, la hangarul lui din Cioroceni, trei aparate comandate, unul de Ministerul de război şi două de românii din Ardeal, fiecare având 80 H. P. şi câte două locuri.

Prin frângerea de veci a aripelor avântului lui, a întârziat cîtva şi avântul aviaţiei româneşti, căci cine poate prevedea desvoltarea ce ar fi putut avea astăzi aviaţia noastră, dacă acest promotor al ei la noi ar fi putut da, de atunci şi până astăzi, neîntrerupt, măsura priceperii şi a activităţii sale!

Precis nu se ştie nici astăzi adevărata pricină a accidentului dela Băneşti, unde nefericitul nostru sburător şi-a aflat moartea, fiindcă aruncarea vinei pe defectuozitatea motorului, aşa cum a stabilit ancheta, este o explicaţie ca ori-care alta, fără putinţă de edificare, nici de control, de vreme ce aparatul a venit la pământ cu desăvârşire sfărâmat.

Sunt 14 ani de atunci, şi numele lui a rămas tot atât de drag pe buzele românilor, ca şi în ceasurile lui de înălţare şi de glorie.

Comemorarea de dăunăzi a fost impunătoare, aşa cum se cuvenea unui fiu al ţării, care şi-a cinstit neamul cu ardoarea celor puţini aleşi, iar la urmă cu însăşi jertfa fiinţei lui, dragă întregii românimi.

Pe chiar locul unde s'a prăbuşit şi unde i s'a ridicat chiar de atunci o cruce, oficialitatea, în frunte cu comandamentul aviaţiei române, a preaslăvit memoria lui în însufleţite improvizaţii în faţa îndurerateí sale mame şi a familiei şi în prezenţa a mii de săteni din împrejurimi.

A fost o zi de închinăciune în memoria lui la Băneşti şi la sfântul lui mormânt dela cimitirul militar din Capitală unde odihnesc glorioasle lui oase.

„Cultura poporului", cu legitimă strângere de inimă, a luat parte la această impunătoare comemorare a lui Aurel Vlaicu, primul sburător român.

CULTURA POPORULUI

TEATRUL POPULAR

...teatru de copii, teatru sătesc, iată expresiile cari revin mai adesea în cercurile din jurul Ministerului artelor. Fără îndoială, semn că există o problemă care cere deslegare fără zăbavă. Un Stat ca al nostru, aşezat aşa cum e aşezat, între State aproape duşmane, departe de aliaţii lui fireşti de aceeaşi ginte, un Stat care în organizaţia lui şi în starea lui culturală simte urmările a şase veacuri de lupte duse pentru independenţă la început, pentru unitatea lui naţională mai târziu, e dator să se pregătească, pe toate căile cari îi pot asigura viitorul. Iar una dintre aceste căi e cea culturală. Un Stat cu o cultură superioară celor din jurul său e un Stat invincibil.

Iată de ce, mai ales după banchetul dela Eforie, la care d. Ionel Brătianu, şeful partidului liberal, a vestit că acest mare partid îşi ia acum o parolă culturală, mai toate partidele au adus şi ele în primul rând al năzuinţelor lor pe cele închinate cuvântului scris şi înţelepciunii cărţilor, cu toate felurile lor de înfăţişări.

Ministerului artelor îi revine şi lui în bună parte sarcina de a ajuta la luminarea poporului şi la răspândirea ideilor frumoase în lumea celor mulţi. Una din formele în care înţelege el să facă asta e şi prin teatru. Din toate timpurile, teatrul a fost o artă iubită de popor. Dela grecii cei vechi, cari se adunau în mulţime uriaşă (aducând cu ei hrana pe trei zile) în jurul actorilor ascunşi sub măşti cât capul ca să pară mai fioroşi şi cu picioroange ca să pară mai măreţi — actori cari vorbeau de furiile zeilor şi de cumplitele căi ale destinului, — şi până la mulţimea satelor de azi, care se ia după căruţele şi corturile saltimbacilor, spectacolul a fost în totdeauna iubit de popoare.

A fost şi va rămâne o minunată cale pentru creşterea sufletească a tuturor. De aceea lotul Ministerului artelor e destul de important: teatrul pentru copii, teatrul pentru popor —teatru sătesc cu alte cuvinte la noi.

Numai că de aci încolo încep toate greutăţile, La prima vedere s'ar părea că nimic nu e mai uşor decât învăţătura simplă şi teatru pentru cei mulţi. S'a crezut că simplul înseamnă orice urâciune, orice nu-i bun pentru cei mari. Care e institutorul care nu s'a simţit în stare să facă o poezie cu grivei, cu băeţelul care a mâncat dulceaţă prea multă? Care e învăţătorul care nu s'a simţit ispitit să facă o piesă de teatru, în care unui om beţiv se face morală aspră şi, la sfârşit, după ce li se mai dau ţăranilor şi sfaturi sălcii despre datoriile lor, să nu înceapă din ordin o horă naţională?

Ei bine, calea e greşită. Copiii au silă de poeziile proaste făcute pentru mintea lor; sătenii sunt sătui de sfaturi date sub formă de piesă.

Teatrul trebue să rămâe ceeace e în esenţa lui — şi toată arta de asemeni —: un refugiu în lumea neaevea a imaginaţiei, aşa zisa „creaţie". Numai atunci înlănţue sufletele, le face să uite de orice, să trăiască altă viaţă. Atunci se ascute înteligenţa şi inima se înmoaie pentru simţiri noui.

Dar, creaţia e darul artiştilor mari, nu e la îndemâna oricui, care, punându-şi picioarele în apă rece şi căutând în cinci cărţi de morală, ţine să născocească o întâmplare prostească, fără gust, de parcă ar mânca omul, când o ascultă, tocătură de lemn. Numai în aparenţă poezia şi teatrul de copii sunt uşoare, aşa încât cu cât e ceva mai fără miez, mai găunos şi mai fără minte, — mai pe înţelesul tuturor, se spune din greşală — cu atât noi îl aruncăm dela masa dela oraş şi îl declarăm bun pentru cina dela ţară. Ca să se înţeleagă greşala, e destul să spunem că acel care e socotit astăzi — alături de încă alţi doi — cel mai mare poet în viaţă al Franţei, unul dintre cei mai renumiţi în lumea întreagă, e FRANCISC JAMMES, *poet foarte subţire şi foarte adânc,* care şi-a câştigat faima cu poezii, în aparenţă foarte simple, în care cântă cu umilinţă farmecul căsuţei şi livezii lui, hărnicia albinelor, credinţa câinelui, frumuseţea florilor, suferinţa mielului dus la tăiat, binefăcătorul dar al prieteniei.

La noi, se crede chemat să cânte acestea ori cine scoate un abecedar sau o revistă pentru copii.

Dar articolul nostru de azi a luat prea mare întindere; să lăsăm ceeace mai avem de spus, şi anume cum ar trebui să se înfăţişeze teatrul sătesc, pentru un articol viitor.

CAMIL PETRESCU

Studenţimea bucovineană la lucru

Activitate laudabilă

Studenţimea românească dela Universitatea din Cernăuţi, călcând pe urmele generaţiilor cari au precedat-o la această universitate, a putut şi poate să preţuiască o activitate culturală, a înaintaşilor ei, cam de aceiaş durată.

Incă de pe timpul regimului austriac, studenţimea de aici şi-a întocmit un program de lucru, dictat de împrejurările locale şi de necesităţile naţionale. Recrutată aproape în întregime din pătura ţărănească, ea a înţeles fără greutate că are o mare datorie: să lupte pentru luminarea şi ridicarea intelectuală a masselor populare. Cu timpul, această simplă datorie s'a schimbat într'un crez neţional al ei; generaţie cu generaţie s'a pus. şi stăruie cu toate puterile, în slujba ţărănimii române.

Sub austriaci dacă s'a făcut ceva bun pentru ţărănimea din Bucovina — o putem spune azi fără rezerve — s'a făcut cu largul concurs şi câteodată din iniţiativa studenţimii româneşti. Astfel această studenţime a înfiinţat — încă de pe atunci — căminuri culturale, aşa numitele „cabinete de lectură", biblioteci populare şi bănci populare, aşa numitele „bănci raifaiziene"; a deschis cursuri pentru instruirea analfabeţilor, etc. şi a organizat tineretul satelor, milităreşte şi românеşte, în aşa numitele „societăţi arcăşeşti"; a redactat gazete („Deşteptarea") şi broşuri în graiul şi spre folosul poporului. Cu alte cuvinte, studenţimea românească din Bucovina a lucrat, pe toate căile, la păstrarea şi adâncirea conştiinţei naţionale în această provincie.

Odată cu înfăptuirea unirii, cele mai multe dintre atribuţiunile pe cari le avea studenţimea română, faţă de păturile ţărăneşti, au trecut asupra factorilor conducători ai vieţii de Stat. Un moment s'a iscat părerea că rolul de luminătoare de masse al studenţimii s'a şters dela sine. S'a crezut că studenţimea nu mai trebue să caute contactul cu ţărănimea. Dar realitatea e alta.

Spre lauda studenţimii bucovinene, trebue spus şi accentuat, că ea a ştiut să continue tradiţia şi să menţină contactul viu cu ţărănimea. Dacă acum studenţimea n'a mai avut să îndeplinească toate atribuţiunile, pe cari şi le-a impus, de bună voie, încă de pe vremea regimului înstrăinător al Monarhiei austriace, ea a păstrat şi a continuat totuşi tradiţia înţelegerii cu ţărănimea. Dacă în timpul Iernii, din pricina condiţiunilor neprielnice de vreme, contactul cu massele ţărăneşti este destul de anevoios, cu atât mai uşor el este în timpul Verii, când studenţimea îşi poate jertfi timpul liber pentru instruirea fraţilor lor din popor.

Şi acest contact se menţine până astăzi, sub forma aşa numitelor petreceri populare. La astfel de petreceri, până astăzi — şi dovadă este activitatea din Vara aceasta — studenţimea românească din Bucovina coboară în mijlocul ţărănimii. La ele studenţimea contribue cu partea artistică; înaintea dansului, studenţii pregătesc o şezătoare artistică, cât se poate mai interesantă, care se deschide, de obicei, printr'o conferinţă cu subiect cultural a unui localnic poet sau înaţător, şi urmează contribuţia studenţilor: coruri, recitări şi reprezentarea unei piese de teatru. La aceste şezători ţărănimea se alege cu diferite sfaturi bune, de îndrumare sănătoasă; chestiunile politice sunt cu totul excluse.

Şi în Vara aceasta, studenţimea de aici şi-a făcut datoria ei faţă de ţărănime. N'ai decât să iei în mână un ziar românesc din Cernăuţi şi vei putea ceti cu bucurie că, în fiecare Duminică şi sărbătoare, se fac zeci de astfel de petreceri, prin toate colţurile Bucovinei. Nu există aproape comună mai răsărită din Bucovina, care să uu aibă, în fiecare Vară, cu concursul studenţimii, câte o astfel de petrecere.

Şi e bine şi drept ca, în acest loc, să precizăm care-s studenţii cari lucrează atât de frumos: sunt studenţii grupaţi în societăţile studenţeşti *„Junimea" „Dacia"* şi *„Arboroasa"*; şi numai foarte rar, şi studenţii teologi dela *„Academia ortodocsă"*. Ne pare rău, că nu putem spune acelaş lucru şi despre cei grupaţi în societăţile *„Bucovina"* şi *„Moldova"*. Cele trei societăţi amintite mai sus îşi împart membrii în mai multe echipe, la cari se mai adaugă, apoi, în unele locuri, în mod foarte activ, elevii de liceu din cursul superior.

O lacună a acestor petreceri: alegerea unui bun repertoriu dramatic. Diletanţii noştri sătesti au rămas încă tot la Alexandri: „Cinel-cinel", „Arvinte şi Pepelea", „Florin şi Florica", dacă nu cumva se avântă la Caragiale: „Scrisoarea pierdută", sau la V. Eftimiu: „Slârşitul pământului", etc. Piese cum sunt cele două din urmă n'au ce căuta în repertoriul sătesc.

Astfel ştie să lucreze studenţimea română din Bucovina peutru nevoile ţărăneşti.

C. LOGHIN.

D. dr. Angelescu despre ţăranii noştri

-- Lămuriri date unui ziar străin --

Marele ziar parizian „L'Excelsior" a publicat, mai zilele trecute, un interview luat, de către unul dintre distinşii săi redactori, ministrului şcoalelor noastre, în privinţa stării culturale în România.

D. dr. C. Angelescu, cunoscător şi iubitor sincer al ţărănimii, a declarat, vorbind despre ţăranul român: „... e foarte muncitor, sentimental şi chiar cult, în felul său". Apoi, a arătat, cu cifre, silinţa ţăranului de a ajuta la creiarea de focare de cultură: „...din patru miliarde de lei, câte s'au cheltuit pentru clădirea a 6000 de şcoli primare, ţăranii singuri au contribuit cu două miliarde...". „...Ţăranii români au dat bani, pământ, materiale, cereale, etc., şi au lucrat ei înşişi pentru cultura comună, cu un puternic avânt şi desăvârşit uniţi în fapta lor". „Ardoarea, sfântă cu adevărat, cu care ţăranul român a contribuit cu atâta entuziazm la ridicarea de şcoli, reaminteşte splendida epocă din evul mediu, când ţăranii francezi au ridicat, ei înşişi, admirabilele catedrale rămase de atunci".

Sunt laude pe cari ţărănimea le merită. Şi se cuvine, ca ele să-i fie aduse la cunoştinţă, de către cărturarii satelor.

Putinţa de a vorbi astfel, mai cu seamă în faţa străinătăţii, despre puterea de înţelegere a ţăranului nostru şi despre inima lui în ce priveşte marile nevoi culturale şi naţionale ale ţării, este, pentru ţara întreagă, un frumos prilej de mândrie naţională.

Acordul româno-iugoslav, în privinţa şcoalelor din Banat

Ca între ţări bune prietene şi pentru împlinirea unei principale condiţii de întărire a Micii-înţelegeri, s'a ajuns la încheerea unui acord, între România şi Iugoslavia, în ce priveşte fiinţarea şi bunul tratament al şcoalelor româneşti din partea Banatului alipită Iugoslaviei şi fiinţarea şi bunul tratament al şcoalelor iugoslave din Banatul alipit României.

Insemnătatea politică a acestui acord e înţeleasă de oricine. Regretatul Take Ionescu, cu a sa pătrundere în rosturile politice ale prezentului şi ale viitorului, făcuse din acordul acesta una dintre condiţiile de temelie ale înfiinţării şi trăiniciei Micei înţelegeri; dorinţa, sa s'a împlinit de abia acum, prin stăruinţa d-lui Emandi, ministru României la Belgrad şi prin putinţa unui mare om politic al Iugoslaviei, d. dr. Voja Marincovici, actualul ministru de externe al Statului vecin, de a înţelege stricta necesitate a încheerii actului politic despre care vorbim.

Incheerea acordului acestuia a produs o excelentă impresie atât în România, cât şi în Iugoslavia.

E nădejde ca, în Noembrie, să fie încheiat un acord asemănător şi în privinţa bisericilor.

Gânduri de pe munte

Spre a mă reculege după un an de muncă plăcută, dar istovitoare, şi ca să capăt noui puteri de muncă pentru anul ce vine, mi-am aşezat luna de vacanţă pe Valea Prahovei, în măreţia munţilor, la Predeal. Acolo, pe Valea Timişului, privind lanţul de stânci pletoase al Carpaţilor, mi-am lăsat gândurile să urce piscurile, iar sufletul să se îmbete de poezia înălţimilor. Superbe răsărituri şi apusuri de soare sunt pe crestele munţilor! Seara, spre amurg, se cern ca printr'o sită uriaşă razele soarelui printre nouri îmbrăcând pletele Carpaţilor păduroşi într'o năframă cărămizie, ce-ţi dă iluzia codrilor de aramă cântaţi de Eminescu, cu atâta drag şi atât de măiestru.

Mândră ţară avem noi, românii, şi pentru gloria ei cată să ne sârguim, mai ales acum când suntem la o răspântie a istoriei şi când zodia neamului ne îndeamnă să ne alegem drumul pe care-l avem de străbătut de acum înainte.

Nădejdea cea mare stă în ridicarea sufletească şi spirituală a celor mulţi, pe truda cărora, sub îndemnul cărturarilor, stă spriijinul ţării întregi. Moartea marelui Rege Ferdinand I-iu ne-a pus dinainte probleme mari şi adânci, în faţa cărora nu trebue să stăm nepricepuţi şi înfricoşaţi, ci pe cari se cade să le deslegăm cu bărbăţie, căci doară noi suntem urmaşii atâtor leaturi de oameni, cari, veacuri dearândul, răsbitau cu mândrie prin grele cumpeni.

Statornici ca munţii în culcuşurile lor de piatră, nepăsători de prăpastia ce le stă împrejur, încremeniţi în puterea datoriei să stăm şi noi, nepăsători de urzelile necinstite pe cari protivnicii ni le ţes în preajmă.

Acest popor, cuminte, bun şi viteaz, trebue înălţat pe căile înţelepciunii şi, drept aceea, acum, când stăpânirea pregăteşte un program de muncă luminătoare, datori sunt preoţii şi învăţătorii neamului, dimpreună cu ceilalţi oameni de ispravă din cuprinsul nostru românesc, să treacă peste orice deosebiri de credinţe şi să presteze o muncă dreaptă, spornică şi curată pe altarul patriei.

După cum plămânii bolnavilor de piept se înviorează sub mirezma de răşină a brazilor pururea tineri, tot astfel mintea bolnavă a celor nedesteptaţi încă la viaţa superioară a culturii, trebue să se înviioreze la izvorul binecuvântat şi generos al culturii româneşti.

Românii să privească vultureşte viitorul patriei lor. La adăpostul unei culturi bine alese şi disciplinate, ei vor ajunge să se bucure de toate binefacerile civilizaţiei şi vredniciei omeneşti. Numai atunci intelectualii ţării îşi vor fi făcut pe deplin datoria, când vor simţi că sămânţa cea bună a dat roade bune în minţile, în sufletele, în conştiinţele celor mulţi.

Iată ce avem deci de făcut începând din Toamna aceasta. *Cultura poporului* va sprijini ca totdeauna orişice este credinţă pe acest tărâm, ea care s'a consacrat în întregime programului social, întemeiat pe privilegiul participării celor mulţi la opera de consolidare şi de înălţare a României mari.

Leontin Iliescu

Zadarnica trudă a optanţilor unguri

De luni de zile, Liga naţiunilor, opinia publică de pretutindeni, presa de pe toate continentele, sunt frământate şi turburate de zgomotul pe cari îl fac ungurii ardeleni,—cu ajutorul celor din Ungaria, bine înţeles, şi cu al unui lord Rothermeer, anume plătit,—cerând, plata pământurilor lor din Transilvania, în lei aur.

E vorba despre aşa numitul proces al „optanţilor" unguri.

Cine sunt „optanţii" aceştia zgomotoşi? Sunt ungurii din Ardeal, cari, la sfârşitul războiului, optând pentru cetăţenia ungară, adică alegând între cetăţenia română şi ungară pe cea din urmă, şi-au părăsit moşiile aflate aici şi au plecat să se statornicească în Ungaria.

Moşiile celor plecaţi astfel de la noi din ţară au fost împărţite la ţărani, ca şi ale marilor proprietari români, dar în întregime, întrucât Constituţia României spune neted, în al său articol 18, că: „Numai românii şi cei naturalizaţi români pot dobândi cu orice titlu şi deţine imobile rurale în România. Străinii vor avea drept numai la valoarea acestor imobile"; iar Legea agrară a hotărît că preţul, cu care va fi plătit foştilor proprietari pământul expropriat, va fi deopotrivă, atât pentru români, cât şi pentru străini, preţul mijlociu din 1913.

Dar „absenteiştii", „optanţii" unguri cari s'au mutat în Ungaria, vor pentru ei legi de favoare. Şi, crezând că au găsit un nod în papură într'unul dintre tratatele păcii, în cel dela Trianon, iar apoi găsind şi un englez bogat, slab la minte şi necurat în socotelile lui sufleteşti şi negustoreşti, au turburat lumea întreagă cu jelania lor, întrucât ar vrea... aur, ca şi cum aurul stors de pe aceste pământuri atâtea veacuri, fără nici un drept, nu le-ar fi de ajuns.

De acolo, toate discuţiile de la Liga naţiunilor, toate svonurile şi părerile cari au umplut, săptămâni de zile, gazetele străine şi cele româneşti.

Dar, în cele din urmă, oricât de mare ar fi larma, dreptatea trebuie să iasă la iveală şi aproape a eşit.

Prieteni buni ai României, d. Beneş, fost ministru de externe al Cehoslovaciei şi d. Chamberlain din partea Angliei, au lămurit lucrurile în chip cinstit şi curajos.

Fruntaşi ai vieţii noastre politice, ca d. Titulescu şi d-rul Lupu, au apărat dreptatea ţării noastre cu convingere şi căldură.

Şi, e afară de orice îndoială, ni se va face dreptate.

Mai sunt în lume oameni sănătoşi la suflet şi hotărîţi în faptele lor, cari pot vedea altminteri decât deochiaţii apărători ai ungurilor.

Noi vrem deplină dreptate, pe temeiul a ceeace este de drept al fiecăruia.

Dealtminteri, în nici un caz n'am putea îngădui unor străini să facă rândueli de treburi în ţară la noi.

Prilej de tăineală sătească

INTRE DOI SFATOŞI

—DESPRE BIRURI—

— Ne mai spui ceva pe ziua de azi, domnule învățător?

— Eu am multe de spus, moș Grigore; da' știu eu despre ce-ai vrea să stăm azi de vorbă?

— Imi dau eu cu părerea cam despre ce ar trebui să fiu luminat, domnule învățător.

— Despre ce, moș Grigore?

— Uite, nu-mi intră mie în cap, cine a scornit neamul ăsta al perceptorilor cari ne-au împovărat așa de greu cu birurile, de nu ne mai putem trage sufletul. Nu vezi d-ta, că nu mai poate bietul român să încropească de nici unele; toată munca și agoniseala lui se duc în punga perceptorului. De te naști dajdie; de mori, dajdie; de vinzi o vită, taxă; pentrucă umbli pe drum, parte perceptorului; pentrucă argățești, parte perceptorului. Apăi, drept e, domnule învățător?

— Stai nițel, moș Grigore, socoteala asta a d-tale are și ea tâlcul ei; nu e așa ușoară cum ți se pare d-tale. Mai întâi, ceea ce strânge perceptorul, dela noi toți, nu intră în buzunarul lui nici lăscaie, ci numai și numai într'al Statului.

— Am mai auzit eu vorba asta, domnule învățător; da' dacă nu bagă el nici un ban din ce strânge în punga lui, pentru ce atunci ne urmărește cu atâta sete? pentru ce e așa de hain și nu ne păsuește? de ce ne vinde, la soroc, fără pic de milă, până și toala de învelit?

— Pentrucă asta îi e datoria; pentrucă e plătit numai și numai ca să facă slujba asta, să strângă dările noastre, ale tuturor. Nu'ți închipui și d-ta, că trebue să fie cineva care să împlinească treaba asta? Poate el să se împotrivească legii, care-i poruncește să facă așa? Se poate el pune proptă mai marilor lui, cari îl supraveghează, îl pedepsesc și-l amendează pentru cea mai mică abatere?

— Atunci, dacă nu e el de vină, ci Statul, Statul ăsta de ce n'are el milă de noi și ne pretinde mai toată agoniseala noastră dintr'un an?

— Ne deslușim îndată, moșicule. Trebue să știi d-ta că Statul ăsta are și el nevoile lui, uneori mai mari, alte ori mai mici. Inainte de războiul de deunăzi, nevoile lui nu erau așa de mari, erau mai potrivite și, dacă-ți mai aduci aminte, nici dările noastre către el nu erau prea mari; acum însă, după războiu, nevoile s'au înmulțit și e drept ca și dările noastre să sporească, pe potriva acestor nevoi, oricât ni s'ar părea de nesuferite.

— Ce să ni să pară, domnule învățător, că chiar așa sunt!

— Sunt, moș Grigore, că nu se poate altfel. D-ta vezi bine, că dela războiu încoace drumurile s'au stricat și trebuesc cârpite; drumurile de fier cu podurile lor, cu gările lor, cu mașinile și vagoanele lor, ne-au fost lăsate de dușman hodorogite de le plângeai de milă și se înțelege că a trebuit să le dregem pe cât s'a putut și au rămas încă multe de dres; armata țării a sporit aproape îndoit după războiu și ea cere mare cheltuială, că trebue hrănită, îmbrăcată, deprinsă cu ale oștirii; școala are și ea mari și multe nevoi, că o țară mare și puternică trebue să-și aibă poporul luminat, și între alte țări noi nu stăm bine cu școala; apoi biserica nu trebue întreținută? iar slujbașii Statului cari, slavă Domnului! sunt spuză, că și nevoile lui sunt spuză, nu trebuesc plătiți?... la gândește-te d-ta, câți bani înghit toate astea!

— Așa e cum grăești d-ta, domnule învățător, dar de ce eu și cu d-ta să plătim toate astea și nu Statul?

— Apoi chiar Statul plătește, moșule, fiindcă noi toți la un loc suntem Statul: d-ta, eu, ai d-tale, ai mei, toată suflarea românească. Și dacă noi cu punga noastră n'om întreține nevoile Statului, cine să le întrețină?.... Străinii? Și la urma urmei, e drept să dăm ceva Statului pentru întreținerea drumurilor pe cari le călcăm și noi, pentru vita pe care o vindem, pentru copilul ce ni se naște sau învață în școală întreținută de Stat și pentru orice îndatorire pe care ne-o face acest Stat.

Că toate aceste dări la un loc vor fi secătuind simțitor pungile noastre, e prea adevărat; dar, tocmai de aceea, trebue să ne zorim din răsputeri să ajutăm Statul cât mai darnic și mai repede, fiindcă, odată nevoile lui ușurate, ușurate vor fi și dările noastre.

— Să te trăiască Dumnezeu, domnule învățător, că mă luminași. Și acum, poftă bună, că iacă tocmai vremea prânzului!

— Și eu îți doresc la fel, moș Grigore!

B. VĂLENARU

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

Cum se măsoară distanța de la Pământ la stele?

Distanța *în înălțime* se măsoară astfel:

Se ia o *bază* sau o distanță orizontală, bine măsurată între două puncte, pe Pământ. Din capetele acestei distanțe, se *vizează* (se ochește), cu un aparat de măsurat unghiurile, punctul a cărui înălțime voim s'o avem, (un deal, un pom, un turn). Printr'un calcul foarte ușor, *se rezolvă triunghiul* determinat printr'o latură și două unghiuri, și în acest triunghiu se află înălțimea, care e cea căutată, a obiectului.

Pentru distanța de la Pământ la Lună, s'a luat ca *bază, pe Pământ,* o distanță mare, capetele bazei fiind unul în Europa și altul în America.

Pentru distanța de la Pământ până la Soare, sau până la *planetele* din sistemul nostru planetar, s'a luat ca bază diametrul Pământului, care este de aproape 12.000 klm.

Pentru *stele,* acestea fiind prea departe pentru ca o *bază* luată pe Pământ să ne dea, prin calcule, un rezultat bun, s'a recurs la *o bază extra pământească.*

Vizându-se *aceeași stea, din acelaș loc de pe Pământ,* însă după trecerea a *6 luni,* înseamnă că s'a luat ca *bază un diametru al curbei pe care o face Pământul mergând în jurul Soarelui.* Acest diametru este de 300.000.000 (trei sute de milioane) de kilometri, deci este o *bază* pe care n'o putem avea pe Pământ (maximul bazei de pe Pământ fiind de 12.000 klm.).

Prin aceste calcule s'a găsit că steaua cea mai apropiată de Pământ este cea numită *Proxima-Centauri;* e o stea mică în constelația *Centaurului.*

Pentru a exprima distanțele de la stele la Pământ, *kilometrul este prea mic,* și numerele ce le avem nu le mai putem nici ceti, nici închipui.

Unitatea de măsură, în loc de kilometru, este *300.000 de kilometri, care este distanța pe care o parcurge o rază de lumină într'o secundă de timp (într'o clipă).*

Distanța de la Pământ la Lună este de o *secundă de lumină* (300.000 klm.).

Distanța de la Pământ la Soare este de *8 minute de lumină,* sau de *480 secunde de lumină,* sau de 480 de ori 300.000 de klm.

Pentru stele (cari sunt *sori)* distanțele se socotesc cu *anii* de lumină, adică—ținând socoteală că *lumina face 300.000 de klm. pe secundă — luminii îi trebue patru ani,* ca să parcurgă distanța dela *Proxima Centauri* (steaua cea mai apropiată) până la Pământul nostru.

Unele stele sunt atât de departe de noi, în cât *nici baza luată, diametrul curbei făcute de Pământ în jurul Soarelui* (300 milioane de klm.), *nu este destul de mare* pentru un calcul exact.

Știți ce s'a luat ca bază? O parte din dramul pe care îl face, în spațiu, întregul nostru sistem planetar (Soarele cu planetele sale între cari și Pământul nostru).

Sistemul nostru planetar (Soarele cu planetele) merge *pe fiecare secundă 19 kilometri și jumătate* spre steaua *Vega* (care se vede la noi într'un mic triunghiu, cam deasupra capului, în serile de Vară).

Intr'un secol, sistemul nostru planetar (cu Soarele împreună) se apropie de această stea, cu o distanță de 200 de ori mai mare de cât distanța de la Pământ la Soare.

Natural că, dacă se ia ca *bază timpul de 20 de ani, distanța va fi de 40 de ori mai mare de cât diametrul curbei pe care o face Pământul în jurul Soarelui* (sau baza cu care s'a măsurat distanța până la stelele cele mai apropiate).

Comandor C. BUCCHOLTZER

Muncă - Gospodărie

Cum putem mări recoltele noastre de cereale

de ERNEST GRINȚESCU
inginer, consilier agronom

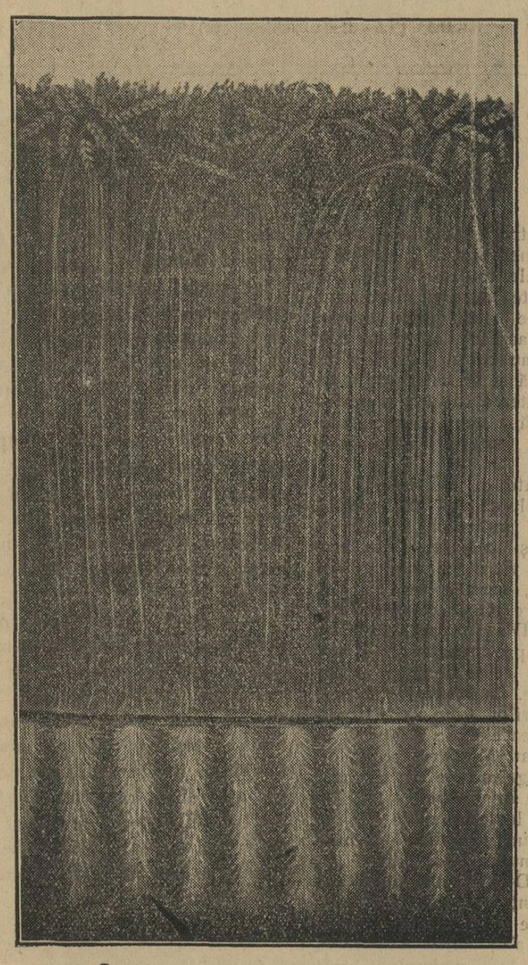

GRÂUL IN DANEMARCA CREȘTE PÂNĂ LA 1m 75, AVÂND PAELE GROASE ȘI RĂDĂCINILE LUNGI DE 0m 55 DĂ POGONUL 170-200 BĂNICIOARE.

Din colecția de fotografii a Muzeului agricol, înființat de Camera; agricolă a jud. Dolj.

Urmele războiului se simt și acum, deși sunt aproape zece ani dela încheerea păcii. Și mai ales urmele lui se cunosc în agricultură. De unde înainte de război țara noastră, mică, trimitea peste hotare sute de mii de vagoane încărcate cu cereale —sămânță aleasă bob și bob— astăzi nu produce, într'unii ani nici pentru hrana populației ei; iar sămânța a ajuns să aibă până la 40 de părți din sută gozuri și semințe de burueni netrebnice

O altă pricină a acestei stări este că înainte proprietarul de pământ silea pe țăran, prin cultura în dijmă, să facă o plugărie îngrijită, pe când astăzi. în urma împroprietăririi, țăranul e lăsat să cultive cum îl tae capul.

In sfârșit populația consumatoare de pâine înmulțindu-se prin adausul părților muntoase din Ardeal cari cer bucate nefăcute la ei, este și aceasta o cauză a împuținării prisosului de export aducător de aur în țară.

Spre a ești din acest impas nu-i altă scăpare decât *să producem mai mult,* căci pentru multă vreme în țara noastră tot agricultura va fi ocupația de căpetenie a populației românești.

Trebue să producem mai mult și să economisim în aceeaș vreme, căci numai așa vom câștiga liniștea în țară, după cum cu curajul nostru am câștigat mărirea țării. Am putea zice că, pentru ridicarea bunei stări a populației, ne trebuie curaj ca și în război. Trebue: curaj, muncă și ascultarea celor cari ne învață să lucrăm pământul mai bine și să producem mai mult pe ogorul nostru.

In alte ocupații n'avem speranță mare, căci țara noastră mai are mult până când se va desvolta o industrie înfloritoare care să se poată măsura cu agricultura. Dar chiar dacă ar fi altfel, lucrătorii tot trebue să fie hrăniți și hrana tot pământul o dă; el, cu soarele care-l încălzește dospind sudoarea muncii sătenilor, face ca bobul de grâu să crească și să ne dea nouă *„pâinea cea de toate zilele".*

In cele ce urmează, voiu arăta principalele mijloace prin cari putem mări producția agricolă și putem scăpa de sărăcie. Mijloacele acelea stau la îndemâna noastră și le putem întrebuința fără multe străduințe și cheltueli

•

Cum putem mări recoltele holdelor noastre?

La această întrebare voiu răspunde că avem mijloace multe dar nu le voiu arăta pe toate, ci numai pe acelea cari sunt ușoare de întrebuințat și dau rezultate bune și imediate; dintre ele, cele mai de seamă sunt trei:

întrebuințarea sămânței de bună calitate și aleasă,

îngrășarea pământului cât se poate de bine,

îngrijirea culturilor cu toată luarea aminte.

Aceste trei povețe, aplicate în mod inteligent și îmbinate cu sistemă, duc fără greș la mărirea producției. scop către care se îndreaptă toată munca noastră.

Acestea nu sunt vorbe în vânt. Oameni învățați într'ale plugăriei le aplică și dobândesc rezultate strălucite. Dar chiar sătenii știu, că „ceea ce semeni, aceea vei culege"; că un câmp îngrășat produce mai mult; că o cultură săpată, plivită, recoltată la timp, e mai bănoasă.

Dece unul face zece saci la pogoul de grâu și altul, alături, numai cinci? Lămurirea e în aplicarea ori neaplicarea celor trei porunci de mai sus: sămânță bună, îngrășăminte, lucrări la vreme.

Acum e momentul să ne pătrundem de adevărul acestor trei porunci. Țara ne cere. După cum altădată ne-am dat sângele pentru apărarea ei, tot așa azi se ne dăm osteneala — ceea ce'i mult mai ușor — pentru prosperitatea ei și a noastră.

Vom vedea, în numărul viitor, cum putem urma cele trei povețe.

CUM SUNT SUSȚINUȚI ȘCOLARII MERITUOȘI IN BELGIA

Unul dintre marile merite ale unei colectivități este să susțină, cu chibzuință și cu toată inima, elementele de seamă, copiii inteligenți și aplicați la muncă serioasă, cari se ridică din mijlocul ei.

In Belgia, între alte norme bune de viață obștească, este și îndatorirea pe care a pus-o o lege fiecărei comune, de a creia un fond comunal special, destinat trimiterii la studii mai departe a copiilor merituoși, cari au isprăvit cursul primar.

Comunele mai mici, cele cari au mai puține venituri, sunt îndatorate să se unească mai multe între ele și să formeze un fond inter-comunal, cu acelaș scop.

Sunt încurajate astfel și îndrumate puterile noui, cari se vădesc și făgăduesc unui neam viață din ce în ce mai puternică și mai mulțumitoare din generație în generație.

Și-i o mare cinste pentru comunele belgiene cari se pot mândri că au susținut, în cursul unui an, toți copiii pe cari trebuia să-i susțină.

Dar mai e o chibzuință serioasă acolo: nu sunt îndrumați spre învățământul secundar și universitar, decât copii cari într'adevăr se disting la învățătură. De aceea, civilizația poporului belgian crește continuu. Elementele destoinice, într'adevăr, pentru carte, sunt trimise la carte; iar ceilalți copii, după ce-au primit un învățământ complet potrivit aptitudinilor lor și nevoiei de a trăi ca meseriași inteligenți și instruiți, sunt trimiși să sporească rândurile armatei industriale, de care țara aceea, „eminamente" industrială, are absolută nevoie spre a propăși.

Neexistând favoruri, nu există acolo părtinire la învățătură și posibilitatea ca odrasla, slăbuță la minte, a cutărui om cu trecere, s'o ia înaintea unui copil într'adevăr strălucitor ca inteligență, al unui modest lucrător de rând.

Dealtminteri, în Belgia, cinstea de care se bucură munca și organizarea vieții pe baza principiilor cooperative, duce din zi în zi mai mult la nivelarea drepturilor și mulțumirilor sociale.

I. Ș.-C.

IMIGRAREA IN AMERICA

Noua lege a imigrării în America, promulgată de Coolidge, s'a înăsprit, dând loc la fel de fel de bănueli.

Poate că America s'a speriat de creșterea continuă a numărului imigranților (în 1820, 8 mii imigranți; în 1830, 23 mii; 1840, 84 mii; în 1850, 370 mii; în 1860, 133 mii; în 1870, 387 mii; în 1880, 457 mii; în 1890, 55 mii; în 1900, 449 mii; în 1910, 1 milion 42 mii. Iar dela 1905 la 1914, totalul imigranților fu de 10 milioane 122 mii, cam un milion pe an).

Noua lege restrânge imigrările la 160 mii pe an (până în 1927 și la 150 mii pe an, după 1927).

S'ar părea că măsura e luată de teama unei suprapopulări a Americii. Dar datele ne stau la îndemână.

Suprafața Americii e de 7.839.382 km. p. și populația (în 1920) de 105.827 mii locuitori (14 locuitori pe km. p.).

Pe când Franța are 71 loc. pe km. p., iar Belgia 245.

Europa întreagă n'are decât 10 milioane km. p., față de cei 8 mil. km. p. al Americii.

Dece, atunci, se teme, America?

Ba a fixat chiar, pe State, numărul imigranților.

Din Germania vor putea imigra 51.227 locuitori; din Anglia și Irlanda de Nord, 34 mii; din Irlanda liberă, 28.567 mii; din Italia, 3,845 mii; din Rusia, 2.248 mii, din Grecia, 135, iar din România 700.

Și când ne gândim că vechile contingente erau mult mai mari! Grecia, dela 3.000 de imigranți, ajunge la 135; Italia, dela 42 mii, ajunge la 4.000; iar România dela 7.000 ajunge la 700!

America pierde mult prin noua lege a imigrărilor. Pierde elementul util producției sale, pierde atâtea brațe.

Noua lege cearcă să avantajeze anumite rasse, în defavorul altora. Și atunci înțelegem dece Japonia era cât pe ce să intre în războiu, cu America, pentru noua lege a imigrărilor.

Dar fiecare își știe socoteala lui!

Prin știință și lumină putem numai întări prezentul și pregăti temeliile unui viitor rodnic.

REGELE FERDINAND

Pentru moții din Munții apuseni

Se știe, că guvernul, hotărît să se intereseze de aproape de starea moților din Munții apuseni, a instituit o comisiune, cu însărcinarea să studieze chestiunea și să facă propuneri. A ceastă comisiune, aducându-și la îndeplinire îndatorirea, a propus:

creiarea unei puternice industrii forestiere, în al cărei mers Statul să intereseze și pe lucrători, întrucât felul regiunii exclude îndeletnicirea populației cu agricultura;

creiarea de școli de arte și meserii, spre a ajuta la pregătirea tineretului local pentru toate ramurile industriei lemnului;

creiarea de cooperative și bănci populare, cu aceleași tendințe, cu largul sprijin al centralelor mișcării cooperative;

reglementarea situațiilor în cari se găsesc minerii din regiunea respectivă, cari au desavantagiul de a fi proprietari și lucrători;

înființarea unor echipe sanitare și de propagandă, pentru combaterea boalelor sociale;

înființarea de școli și de învățători ambulanți pentru ridicarea, cât mai neîntârziată cu putință, a nivelului cultural al populației.

Guvernul a admis toate aceste propuneri în principiu și a luat măsuri pentru grăbita lor punere în practică. Această hotărîre e îmbucurătoare, atât pentru moți, cât și pentru toți cei cari ne dăm seama de lipsurile, greutățile de traiu și suferințele pe cari acești mult prețuiți frați le îndură.

B. P. HAȘDEU

— cu prilejul celor 20 de ani dela moartea lui*) —

de VICTOR BILCIURESCU

Intrucât privește aversiunea lui Hașdeu contra Rusiei, nu cred să mai fie nevoie de altă dovadă, decât doar de referirea la prima parte a scrisoarei — prefață la volumul lui N. I. Apostolescu, despre care am vorbit.

S'a pus în sfârșit pe socoteala lui obiceiul de a începe multe lucrări și de a termina puține. Aluziune probabil la *Etymologicum Magnum,* fiindcă nu-mi închipui că s'ar fi putut altfel, când era vorba de un om care avea la activul lui, la 50 de ani, lucrări terminate și publicate de însemnătate recunoscută ca: *Istoria critică,* apoi *Cuvinte din bătrâni, Psaltirea lui Corresi, Ion Vodă, Răzvan și Vidra, Trei crai dela răsărit, Armenii, Basarabii,* și atâtea altele.

Pe semne că Hașdeu auzise acuzația aceasta, de vreme ce iată ce rostește el în ședința Academiei dela 19 Martie 1893, prezidată de Regele Carol:

Sire,
d-lor membri ai Academiei!

Dator în fiecare an a rosti un cuvânt despre mersul Marelui dicționar, sunt fericit când o fac dinaintea M. S. Regelui, dela care pleacă zămislirea, întruparea și urmărirea acestei falnice idei și când o spui eu, o spune o gură pe care în veci n'a aburit-o și n'o va aburi negura măgulirii.

Voiu începe printr'o caldă mulțumire.:

Mulțumesc nu oamenilor, mulțumesc lui Dumnezeu că nu m'a lăsat să mă desgust de muncă. Nu m'am desgustat și nu mă voiu desgusta, căci lumea nu-mi apare prin ochelarii cei negri ai lui Schopenhauer sau Leopardi, ci prin perspectiva progresului, prin diorama evoluțiunii universale. Un secol se sfârșește, un alt secol va începe. Fiecare corp, fie individual, fie colectiv, își are bubele sale, bube fățișe sau bube ascunse, bube puține sau bube multe, dar tocmai bubele servesc uneori drept supapă de siguranță prin care se umflă, sparge și se scurge răul.

Acuma, la spartul târgului, o mică întrebare:

Din câte v'am citit eu astăzi, *Bacâul* este isprăvit? Este isprăvit *badea* sau *baierul?*

Intr'o lucrare unde la fiecare pagină se deschide o cale nouă, la fiecare pagină lucrarea întreagă e isprăvită, căci fiecare pagină este o înaintare, o treaptă mai sus pe scara evoluțiunii, iar omenirea atâta cere dela un lucrător: înainte și iar înainte! Sunt neisprăvite, ba nu sunt nici măcar începute, numai acele sarbede **compilațiuni, fie ele chiar dintr'o sută de volume — coală peste coală, oală lângă oală, secătură goală —,** acele sarbede compilațiuni prin care știința nu face un singur milimetru înainte.

O constat aceasta spre a răspunde acelora cari mă mustră că nu isprăvesc. Cu aceeaș logică, dacă îngustul cerc al conștiinței le-ar permite dela mine vierme, să se ridice prin imensitate până la principiul universal al muncii, dânșii ar putea să acuze pe însuși Dumnezeu că nu isprăvește, de vreme ce nu încetează de a tot lucra și a scrie cu litere mari jos, pe fiecare pagină a Naturii, *va urma* și iarăși *va urma* și mereu *va urma.*

Nu mă pot stăpâni de a nu încheia această dare de seamă printr'o notă veselă. Un X își închipue că mi-l va sdrobi, dându-mi epitetul de *omfragment.* Ei bine, eu primesc epitetul. Orice porțiune a infinitului este un fragment; un fragment este și o rază a soarelui; un fragment este și soarele însuși; un fragment este întreaga sistemă solară. De ce să nu fiu și eu un biet fragment? Fiecare fragment însă, mic sau mare, își are o misiune pe care o împlinește în sfera totalității. Mi-o voiu împlini și eu pe a mea totdeauna cu **fruntea senină și totdeauna gata de plecare.** Și-atunci, plecând eu, în locul meu aș dori să nu se voteze un X, ci mai bine să vină cineva tras la sorți din cele zece milioane de români: câte odată sorțul nemerește mai cuminte decât buletinul, căci — matematicește vorbind — sorțul nu poate să dea niciodată peste un zero, pe când buletinul îl caută uneori cu tot dinadinsul.

Cred că orice lămurire este de prisos, de vreme ce el însuși spulberă învinuirea în chip așa de magistral, căci numai un magistru este în stare să dea răspunsul de mai sus.

Poate că într'o zi am să destăinuesc un alt capitol al acestei chestiuni, din care să se poată deduce în chip luminos de ce *Marele dicționar* a mers relativ așa de încet. Deocamdată însă, să mi se permită să-mi impun o rezervă asupra acestui capitol.

Incheiu aceste câteva rânduri rememorate cu acest pios prilej, cu două spirituale *fandări:* una împotriva *Convorbirilor literare* pe spinarea cărora se știe ce glume cu succes a repurtat altă dată Hașdeu, și alta împotriva **revistei lui Vlahuță, *Viața.***

Iată pe cea contra *Convorbirilor:*

Filipidiotisme

La Iași, revista d-lui Xenopol, în București revista cea fundată de 27 de ani (C. I.) și-au asigurat de o bucată de timp aceeaș până a d-lui Filipide pentru a îndruga despre mine cai verzi pe pereți: ba că n'am citat pe un obscur călugăr grecesc care vorbește cu totul altceva decât ceea ce am spus eu, ba că nu sunt în stare a deosebi sonurile și literile una de alta, ba că sunt un fel de d. Gherea, ba că „na-ți-o frântă că ți-am dres-o".

Răposatului Fontanini, când era închis la balamuc, îi venise în cap — firește că nu în minte, de vreme ce n'o mai avea — caraghioasa idee de a-l prinde pe Hașdeu și de a-și lega cărțile cu pielea lui. Un arțag de nebun și prin urmare ceva cu totul nevinovat. D. Filipide își zbuciumă capul — nu zic mintea — cu dorința și mai boacănă de a mă înghiți întreg de viu și dintr'o singură îmbucătură, deși nu este închis la balamuc, fiind deocamdată reținut la cele două reviste. Dacă d. Filipide în cazul de față e tot una cu răposatul Fontanini, apoi cu ce oare să fie tot una **direcțiunea dela *Convorbiri literare,*** când pune în fruntea sa *Idealuri* tocmai dela d. Filipide?

Cu acest prilej noi ne aducem aminte că cei de sub direcțiunea d-lui Iacob Negruți au făgăduit de un an și mai bine din cei 27, ca să vorbească pe larg despre faimoasa istorie germană junimistă a literaturii române de d. Rudow, aceia pe care eu, d. Gion și d. Șăineanu am analizat-o în *Trilogia.* Ei bine, revista cea fundată de atâția ani, de ce oare nu-și ține cuvântul? Mai ales acum când are în cap — nu în minte — pe d. Filipide, pururea gata să mă zdrobească și să mă spulbere, nu prin *filipice,* ci prin *filipidiotice.*

Iar cea contra *Vieții* sună așa:

D. Vlăhuță își încheie articolul *Gherofobia d-lui Hașdeu* prin duiosul strigăt: „O maestre, ai spirit mult, dar inimă n'ai...". N'am inimă eu?.... A! de sigur d. Vlăhuță înțelege inima numai cu sensul în care se zice „îl doare la inimă". După școala cea ateistă-cosmopolito-socialistă a d-lui Gerea, stomahul singur poate fi inimă, mâncarea înlocuește religiunea, lista de bucate ține loc de Evanghelie, chelnerul e preot, birtul biserică: nici Dumnezeu, nici națiune, nici suflet!

*) Vedeți numărul precedent al gazetei.

„MULȚI CHEMAȚI, DAR PUȚINI ALEȘI"

Matei XXII. 1—14

— Duminica a XIV-a de după Rusalii —

Ținta pe care o urmărea Iisus, mai cu osebire, era aceasta: *să facă pe oameni să înțeleagă, că mântuirea lor atârnă de ei înșiși.* Singuri oamenii se pot vindeca de lepra păcatelor, care le copleșește sufletele; *numai să voiască.*

Gândul acesta îl îndemna pe Iisus, în nenumărate rânduri, să grăiască, în pilde lămuritoare, atât ucenicilor, cât și mulțimilor cari îl urmau *„cu timp și fără timp"*.

Astfel, într'una din zile, după intrarea triumfală în Ierusalim, El a spus ucenicilor Săi următoarea pildă:

„Asemănatu-s'a Împărăția ce-„rurilor unui împărat care a fă-„cut nuntă fiului său. Și a trimis „pe slugile sale să cheme pe „cei poftiți la nuntă; dar aceia „n'au voit să vină. Încă odată „a trimis alte slugi zicând: „Spu-„neți celor poftiți: iată că am „pregătit ospățul meu; juncii „mei și cele îngrășate s'au jert-„fit și toate sunt gata; poftiții „la ospăț să vie".

„Dar cei poftiți, fără să ție „seama, s'au dus, unul la el în „țarină, altul la negustoria lui. „Iar ceilalți, prinzând pe servi-„torii împăratului, i-au batjoco-„rit și i-au uciș.

„Când auzi împăratul de a-„cestea, se umplu de mânie și „trimițând oștile sale nimici pe „acei omorâtori și orașului lor „îi dădu foc.

„Apoi zise către servitori: „„Nunta este gata, dar cei poftiți „erau nevrednici. Mergeți, deci, „la răspântiile drumurilor și pe „câți veți găsi, chemați-i la nun-„tă".

„Atunci servitorii au ieșit la „drumuri și au strâns pe toți „câți i-au găsit, și răi și buni, și „s'a umplut casa nunții cu oas-„peți.

„Iar intrând împăratul, ca să „privească pe oaspeți, văzu a-„colo un om care nu era îmbră-„cat în vestmânt de nuntă. Și-i „zise împăratul: „Prietene, cum „ai intrat aici, fără vestmânt de „nuntă?" El însă a tăcut.

„Atunci împăratul a rostit că-„tre servitori: „Legați-l de picioa „re și de mâini și aruncați-l în „întunerecul cel mai dinafară. „Acolo va fi plângerea și scrâș-„nirea dinților. Căci mulți sunt „chemați, dar puțini aleși".

Nimic mai lămuritor, în viața noastră creștinească, decât această pildă.

Nunta este însăși biserica lui Christos, aceea care curăță și înveselește sufletul; iar *ospățul nunții,* Evanghelia Sa.

Asemeni împăratului, Dumnezeu a chemat, prin Fiul Său, întreaga omenire la mântuire, nu numai pe evrei, după cum socoteau cei cari țineau morțiș la Vechiul testament, Glasul lui Iisus s'a ridicat către cer cerând mântuirea tuturor; mâinile Lui s'au întins către toți obidiții și asupriții. Binecuvântarea Lui n'a cunoscut margini, iar jertfa depe Golgotha n'a cunoscut preț.

Dar, după cum la nunta fiului de împărat cei chemați n'au venit, tot așa mulți dintre cei chemați la mântuire, dintre cei chemați să se adape la isvorul nesecat al Bisericii și Evangheliei lui Iisus, se îndărătnicesc să nu vină.

Ospățul acesta al creștinătății este veșnic. Ușile stau deschise; iar glasul clopotelor neîncetat cheamă pe cei ce-și doresc mântuirea sufletelor.

Câți oare se îndreaptă către „ospățul" vieții creștine!?

De ce nu vin?

Pentru fel de fel de pricini mărunte: *„Unul s'a dus la el în țarină, altul la negustoria lui"* așa spune Sf. Evanghelie. Astăzi unul aleargă să strângă avere, altul după măriri, altul e prea leneș, altul nepăsător, altuia îi plac petrecerile lumești, și astfel toți își încrucizează drumurile în goană nebună după deșertăciuni, ocolind, cu bună știință, biserica, — ospățul mântuitor, la care îi cheamă Iisus. —

Și când te gândești că mulți dintre aceștia sunt creștini, botezați în biserica lui Iisus! Sunt însă creștini cu numele, iar cu sufletul mai păgân decât al locuitorilor din ținuturile sălbatece.

Când va sosi „ceasul din urmă", când toți vom lua drumul sortit tuturora, și vom ajunge în fața *Împăratului,* care ne-a chemat la ospăț, cum oare ne vom apăra?

Vina nu va fi a altora, decât *a noastră* și *numai a noastră,* fiindcă la ospăț am fost chemați toți, și dacă nu ne ducem, nu vom plânge decât noi înșine.

Și dacă cei chemați întâia oară n'au venit, casa nunții a fost umplută cu cei găsiți la răspântii.

Și biserica lui Iisus se umple pe zi ce trece cu cei găsiți la răspântiile pământului, prin pustietăți, prin locuri puțin cunoscute, pe când noi vom fi asemeni *nevrednicilor* cari au plecat în țarinele sau la negustoria lor.

Dar iată că împăratul — spune Iisus — a dat afară chiar și pe unul dintre cei cari *voiseră* să vină!

Și de ce a făcut împăratul aceasta?

Pentru că, intrând să privească pe oaspeți, *văzu acolo pe un om care nu era îmbrăcat în vestmânt de nuntă.* Prin urmare, acesta nu voise să vină la nuntă. Dacă într'adevăr ar fi voit, ar fi căutat să se îmbrace în *vestmânt de nuntă,* adică într'o haină mai curată, mai cuviincioasă, căci e lucru știut că nu poți intra în casa cuiva așa cum s'o întâmpla, și mai cu seamă în zi de ospăț.

Adică — pentru noi creștinii — nu poți intra în biserica lui Iisus ca într'o casă oarecare, și să ascuți Sf. Evanghelie ca pe un descântec și să iei Sf. împărtășanie ca pe un dumicat de pâine.

Cine vrea cu adevărat să intre în rândurile credincioșilor — în rândurile celor veniți la ospăț — acela trebue să-și îmbrace sufletul, adică să-și scalde sufletul în căldătoarea neprihănită a bisericii și să-și pătrundă inima de toată învățătura Sf. Evangheliu, singura călăuză pe drumul mântuirii.

Dacă dimpotrivă nu voește să facă astfel, aceasta înseamnă că nu voește să fie creștin.

Tu creștine, asculta-vei de glasul servitorilor Împăratului care te cheamă la ospățul mântuirii din cuprinsul bisericilor? Te vei întoarce din drum, dacă vei fi găsit la răspântii și, îmbrăcându-te cuviincios, te vei îndrepta smerit către locul mântuirii? Căci, după cum vei răspunde la chemarea Domnului Împăratului tău, așa vei fi judecat; de te vei înfățișa îmbrăcat cuviincios, vei arăta bucuria și respectul pe care le datorezi, vei arăta voia bună cu care te apropii de El; iar de va fi silită și necuviincioasă intrarea ta în casa lui, ne bucuros de apropierea lui și necuviincios în ținuta ta vei fi socotit, deci nedemn de El.

Ca în casa împăratului nuntaș din parabolă va fi și în biserica lui Iisus.

Venind cu sufletul desbrăcat de tot ce e frumos și înțelept și intinat de păcate, voind să-ți bați joc de Dumnezeire, tu, creștine, te dai singur afară, întocmai cum s'au dat afară cei cari au îndrăsnit să meargă la nuntă, fără să-și dea socoteală de cinstea ce li se făcuse, și nu-și puseseră vestmântul potrivit însemnătății zilei.

Te dai afară din locul bucuriilor, luminat de ochiul veghetor al lui Dumnezeu și vei rămâne pentru totdeauna în întunerecul cel mai din afară, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

Nu uita niciodată, că mulți sunt chemați să ia parte la ospățul mântuirii, și fiecăruia îi stă în putere să fie sau nu ales...

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

Cei cari intră într'o biserică sunt datori să aibe o ținută cuviincioasă

Oamenii săraci cu duhul, mai ales când ajung la situații nemeritate și sunt orbiți cu totul de bogăție și de îngâmfare, cred că le poate fi îngăduită orice necuviință, fie chiar față de sfințenia slujbelor bisericești. Și asta se poate întâmpla pretutindeni, pentrucă grădina lui Dumnezeu e mare. Dar pretutindeni se găsesc adeseori slujitori ai bisericii, cari nu pregetă să amintească celor rătăciți datoriile dela cari nu li se poate ierta să se abată.

Femeile în vremea din urmă, mai cu seamă la orașe, au ajuns să-și piardă bunul simț cu totul, multe exagerând în ținuta lor și multe exagerând caraghioslâcurile modei până la desbrăcarea completă în locuri publice. E unul dintre multele semne ale boalelor sufletești, de cari lumea suferă astăzi.

Unii preoți nu mai pot îngădui această pierdere a simțului rușinii.

Ziarele elvețiene vorbesc despre un asemenea caz, întâmplat săptămânile trecute:

Intr'una din zile, pe când săvârșea confirmarea unor fetițe, Episcopul catolic de Plaisance a împiedecat pe șase „nașe" să asiste la slujbă; a poruncit să fie scoase din biserică, socotind că ele „nu erau îmbrăcate de ajuns". Nici vorbă, porunca a fost îndeplinită.

Aceeași energică măsură a fost luată și de alți clerici catolici, împotriva altor femei, pentru aceleași motive.

Biserica e un loc sfânt, în care orice om, fie el oricine, trebuie să dea dovadă de desăvârșită bună cuviință.

Cultura poporului și starea învățătorimii

Undeva, în partea de sus a Moldovei, într'un sătuleț, acum câțiva ani, a luat ființă o societate culturală.

Inițiatorii au pornit la lucru — îndemnați de dorul de-a face, în mic, ceeace oamenii cu mai multe puteri, și în cuprins mai larg, fac în mare—, fiind conduși de idei de bine obștesc, căpătate în școli prin conducătorii lor.

Rodul acestei munci frumoase se poate vedea.

Dar ideile frumoase, ale celor mici, trebuesc sprijinite de povețele și ajutoarele celor mari, căci, altminteri, treaba merge greu.

Casa școalelor, de care depinde noua societate, ca și alte societăți culturale, n'a făcut nimic pentru ea, doar că i-a aprobat înființarea și funcționarea sub auspiciile ei. Un însemnat ajutor bănesc i-a venit acestei inițiative din partea unui domn prefect; încolo, nimic.

Casa școalelor și Institutul de educație fizică — aceste principale instituții pe al căror sprijin se punea temeiu și către cari s'au făcut rapoarte pentru cărți populare și teren de sport,— nu au răspuns, sau, dacă au răspuns, au răspuns negativ. Care va să zică, nu-i ajutor.

Casa școalelor, care trebue să fie cu adevărat o „casă a școalelor" din punctul de vedere administrativ și cultural, nu face nimic; iar când face, face rău. Vreau să arăt ce face rău. Prin propria mea putere nu pot face nimic; și deaceea aduc, în sprijinul afirmațiilor mele, autoritatea oamenilor cu greutate în cultura noastră națională.

In *Universul* dela 17 Ianuarie anul acesta, în articolul „Nu citim", d-l Gh. D. Mugur scria: „Pentru această mulțime, oficialitatea nu va tipări nici pe Shakespeare, nici pe Ibsen, nici pe impresioniștii români ai revistelor de avangardă, ci, ținând seama de psihologia omului simplu rămas cu gândul la snoavă, fabulă și la mit, va tipări întâi cartea cu care să-i petreacă și, apoi cartea cu care să-i sporească conștiința despre lucruri și fapte".

D-l profesor I. Simionescu, în articolul despre „Rolul cultural al învățământului", publicat în Anuarul Școalei normale „V. Lupu" din Iași pe anul școlar 1926—1927, scria: „Altfel învățătorii ar păți ca niște studenți din acei cari repetă necontenit „Statul și săteanul", în vorbă și scris. Vroind să intre în activitate reală, au încercat să creieze o biblioteca în sat. Când a fost însă să răstoarne sacii cu cărțile adunate, mi-am pus mânile în cap. Duceau cărți latine, engleze, romane de Zola și câte alte bazaconii. Apucându-i la discretă examinare, habar nu aveau de cărțile, revistele, ziarele potrivite pentru săteni".

Societatea, despre care vorbesc, a rugat Casa școalelor să-i trimită cărți bune pentru popor. Nu-i trimite nimic. Dar școala primară din sat primește în schimb, dela București, un pachet cu cărți și printre cărțile primite sunt de pomenit, adică de citat:

1) *Antologia critică* de Eugen Lovinescu;
2) *Satire și scrisori* de Horațiu;
3) *Analele lui Cornelius Tacitus,* trad. de Eug. Lovinescu;
4) *Istoria romană a lui Eutropius,* trad. de Popa-Lisseanu;
5) *Țiganiada* de Ion Budai Deleanu;
6) *Norii* de Aristofan;
7) *Rosmersholm* de Henrik Ibsen;
8) *Hedda Gabler* de Henrik Ibsen;
9) *Romeo și Julieta* de William Shakespeare;
10) *Othello* de William Sakespeare.

Opiniile amintite mai sus, în privința cărților de cari au nevoie satele, nu sunt ale unui învățător anonim, ci a două personalități bine cunoscute. D-l Mugur spune „...oficialitatea nu va tipări nici pe Shakespeare, nici pe Ibsen...". Și oficialitatea face tocmai acest lucru. D-l Simionescu, în articolul d-sale, previne pe învățător, să nu pățească și el ca „acei studenți" și susține că ar trebui ca învățătorului, chiar din școala normală să'i-se dea îndrumări „spre practica cea mare a vieții".

Dar nu toți învățătorii sunt niște „răsfățați ai cărții și străini ai vieții",

Ce face însă „oficialitatea", când trimite în biblioteca unei școli primare asemenea cărți? D-l Simionescu „și-a pus mânile în cap", când „niște studenți" au săvârșit o atare greșală; ce atitudine va lua d-sa, la auzul acestui caz, când cel căzut în greșală nu-i un „învățător nepregătit", ci sunt oameni chemați să dea directive?

Frumoasa epopee a lui Budai Deleanu, cea mai ușoară, poate, dintre cărțile trimise școalei primare din sătuleț moldovenesc, ar putea fi citită de copii unei școli primare sau de săteni?

Las ca cititorii să înțeleagă cum vor vrea. Insă e lucru lămurit: învățătorul trebue cât mai bine pregătit, dar el are nevoe și de *exemple bune și de îndemnuri.* Dacă e lipsit de unul și de altul, atunci el rămâne ca o oază în mijlocul deșertului, gata la fiecare clipă să fie acoperită de valurile imense de nisip ale pustiului.

Nouă, învățătorilor, ne trebue un om, o personalitate, care, întocmai ca Haret, să ne ridice și să ne susțină. Fără aceste două posibilități, învățământul nu poate să dea și nu va da rezultatele dorite. Se ridică învățători, dar, odată ridicați, se înstrinează, fiindu-le rușine, poate, cu un *apostolat,* căruia nu-i mai dă nimenea nici o însemnătate. Apostolatul nostru e socotit astăzi ca un loc de refugiu al tuturor neisprăviților, cari lasă baltă școlile menite să-i pregătească legând cartea de gard, și vin să pue în aplicare precepte pedagogice; apoi fug de salar, de mai mult de cât neîndestulătoarea plată a muncii învățătorului, care — cum arăta acum un an, în *Lamura,* pr. T. Chiricuță — „e mai mică decât a unui porcar".

E lucru vădit — și-i grav — învățătorimea e rău privită și rău plătită.

Invățătorul ia o diplomă, ca să fie sfidat până și de notarul satului, și'i-se dă un salar de vreo 3000 lei lunar (celui cu titlul provizoriu), pentru care trebuie să facă două trei drumuri la administrația financiară, ori să umble zilnic cu pălăria în mână în calea perceptorului, cu acest salar având să-și prelungească viața trupului, istovit de muncă și mizerie.

Sătenii încep a nu mai avea încredere într'un om cu haina roasă în coate (căci îl socotesc nevrednic); iar școlarii îl compătimesc „căci d-l învățător e atât de slab și atât de rău îmbrăcat!"

Dar... „asupra unui învățător nu trebue să atârne nici măcar pretextul unei desconsiderări din partea consătenilor și a școlarilor săi", spune Eminescu în raportul Nr. 216/1876, adresat Ministrului Instrucțiunii de pe atunci — Eminescu fiind revizor școlar al județelor Iași și Vaslui.

Problema culturală, cultura poporului, nu se pot rezema pe iluzii clădite în legi și pe un personal demoralizat și ruinat materialicește!

Ridicarea culturală a masselor poporului înseamnă ridicarea noastră a tuturor; înseamnă ridicarea din ce în mai mult, a întregului neam românesc.

Cei cari pot să înțeleagă această nevoie și nu vor s'o sprijine dovedesc că, în sângele lor, în sufletul lor, sunt streini de nevoile și năzuințele neamului nostru.

Se vorbește mult, se scrie mult, dar se face puțin.

Dacă învățătorul este primul factor în acțiunea pentru ridicarea culturală a poporului, să se facă din acest învățător un apostol, un adevărat apostol, căruia să 'i-se pretindă mult, dar să 'i-se dea deajuns.

Să ne înapoem la realitate; să fie ordine.

Ne punem nădejdea în actualul ministru al instrucțiunii, în d-l dr. C. Angelescu:

Domnule ministru, ați clădit atâtea localuri de școli; — clădiți încă! — Pregătiți, însă, sufletele și susțineți-le, căci materia fără suflet n'are viață! Fiți un Spiru Haret al timpului, și Neamul românesc vă va fi adânc recunoscător. Amintirea dv. va fi nestearsă în sufletele celor cari prețuiesc rostul și însemnătatea reală a școalei, cum e și azi și va fi totdeauna amintirea lui Spiru Haret!

AL. BURLACU
învățător

CÂNTECUL ROMÂNESC

COLINDELE *)

de **M. VULPESCU**

Colindul ce urmează ne dă parcă agerimea, vioiciunea strămoșilor noștri sciții. Prin construcția lui muzicală, se desprinde complet de cea ce suntem obișnuiți să auzim:

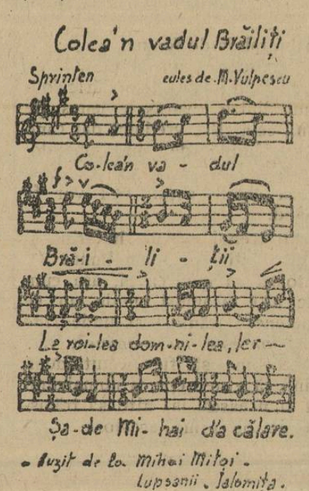

Colea'n vadul Brăiliți
Le roilea, domnilea, ler,
Șade Mihai d'a călare,
P-un cal galben grăngorel.
Șaua-i noată'n aurel,
Frâu'i cu strună d'argint,
Și cu pietre scumpe 'nghint.
Șade'n apă ca în baltă
Și'n noroi până'n țurloiu.
Șade'n sânge până'n chinge,
Și fär' preget la luptă 'nvinge.
Și se bate rău cu turcii,
Cu turcii și cu francii.
Turcii să-i ia vadurile
Și francii corăbiile.
Se luptară 'i le luară,
Mihai trecu'n altă țară.
In Moldova ca vecin
La vecin, l-al să sprijin;
Iar dușmanii parte'și face.
Și'ncepură de-și robiră.
Plenu 'ntâiu, ce mi'și robiau
Tot flăcăi de'i voinicei,
Voinicel făr' de mustață,
Falnici și rumeni la față.
Plen al doilea ce mi'și robia?
Neveste de câte-un prunc.
Plen al treilea ce mi'și robia?
Fete mari cu bani la gât.
Mergeau junii șuierând,
Maici pruncii la sân strângând,
Fete mari mereu plângând,
Zile-amare prevăzând.
Cam la urma tuturor,
Venea Mioara, smedioara.
Cu pieptul bătut în galbeni,
In urechiuși cu cerceluși,
Și la gât cu mărgeluși,
Și'n degețele cu inele.
Cu ochii scăldați în lacrimi
Mergea Mioara și plângea.
Iar francu d-un Făt frumos,
El din gură că'i grăiară:
Taci Mioară, nu mai plânge,
Căci nu te duc roabă să'mi fii,
Ci te duc doamnă să'mi fii,
Doamnă mie, curții mele,
Și noră părinților,
Cumnățică fraților.
Toate că i le spunea,
Dar Mioara nu'l credea,
Față dalbă'și sângera,
Părul negru că'și smulgea.
Francu-așa dacă vedea
Pe brat el că mi-o lua,
Pe cal negru că'mi sărea,
L-ai săi părinți mi-o ducea,
Creștinește se'nnunta.
Tocm-atunci ea mi'l credea.
Sănătate'n ceste case,
La boieri la dumneavoastră!
Vă urăm cu voie bună,
La anu, și la mulți ani!

După cum vedem din acest colind, el are ca refren cuvintele: „Le roilea, le roi, domnilea".

Savanți români de seamă s'au ocupat cu deslegarea acestei enigme. D-l A. Rosetti, în „Colindele religioase la români", comunicare făcută la Academia română, (Memorile secțiunii literare, seria II-a vol. XL[1]), după ce arată părerile predecesorilor d-sale, printr'o explicație filologică foarte amănunțită și bine susținută, ajunge la concluzia că acest refren „Ler Doamne", vine dela „Aleluia".

Ar fi prea lung pentru un articol de gazetă, să dau aici, chiar o cât de mică prescurtare.

Fac numai următoarele observații, ce pot fi de folos:

„Le roilea, le roi, domnilea"

mi se pare forma cea mai frumoasă, cea mai completă a acestui refren și în același timp cea mai sugestivă. In forma aceasta, refrenul se găsește numai de-a lungul Dunării. Și cum o vedem aci într'un poem, în care-i vorba de un prinț român în luptă cu turcii și cu francii, nu se poate să nu atragă atenția, atât filologilor cât și istoricilor.

Dincolo de munți, acest refren aproape nu există; iar când există, e singur cuvântul „Ler", care domină; „Ler Doamne", mai rar.

Inclin a crede, că acest refren este strigătul Cruciaților ce'l obișnuiau când porneau la atac contra păgânilor. Poporul român l-a luat și ni-l dă astăzi în forma pe care o posedăm.

Dau aci un exemplu tipic de moștenire veche păgână, care a trecut în rândurile acestui obiceiu.

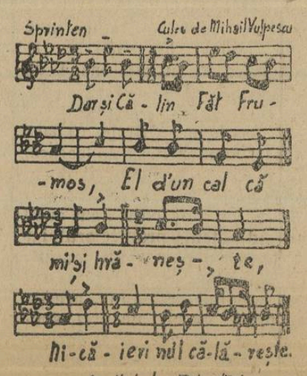

Dar și Călin Făt frumos
El d-un cal că mi'și hrănește
Nicăieri nu'l călărește.

Numai joi la joi îl scoate,
Și-unde-l strânge, și-unde-l frânge
Sare'n vânt, sare'n pământ.

Sare'n mare ca o floare.
Noată Vineeri și Sâmbătă,
Duminică până la prânz.

Eși'n vad ca un brad
Cu cioltarul neudat
Cu calul neasudat.

Tare ochi'și aruncară
Cam supt soare, cam supt zare,
Cam supt umbra merilor.

Zări hora Zânelor,
Drept spre ele mi-apucară,
Bună ziua le dădură.

Zânele nu'i mulțumiră,
Una numai se'ndură
Spre el drept că'mi apucă:

Măi voinice, voinicele,
Lasă'ți calul, icea colea,
Icea, colea, de-o nojiță.

Că nojița'i de măr dulce,
Chiar să scape, nu se duce,
Ș'ai la horă să jucăm.

Și te prinde lângă mine,
Să cătăm față în față
C'așa Dumnezeu ne'nvață.

Strânge-te mai lângă mine,
Să cătăm gene în gene,
C-așa Dumnezeu ne cere.

Lasă'ți capul pe-al mieu umăr
Să cătăm gură în gură,
C-așa Dumnezeu ne-o vrură.

*

Rabdă murgu'n sat legat
Cum rabd și eu joia'n sat
De zâne rău blestemat.

Ne'nsurat, ne cununat.
Eu drumul ție ți-oi da
Să pești iarbă necălcată.

De rouă nescuturată,
Să bei apă după piatră
Să mi te faci lat în spate.

Avem colinde ce se cântă la Irozi — dar cari au un caracter pur religios —, colinde ce se cântă de către țigani cu „Vasilca", colinde ce se cântă de flăcăi cu „Brezaia". Toate sunt de o bogăție muzicală rară, și cum am spus mai sus, formează, în folklorul nostru muzical românesc, o grupare bine dinstinctă.

*) Vezi numerele precedente ale „Culturii poporului".

*) A se consulta și opera istorică a lui Al. T. Dumitrescu despre Ler Împărat.

HANURILE
sau ratușurile de odinioară

Cu aproape un veac în urmă, în ale noastre Țări românești nu pătrunseseră încă îndestul lumina și binefacerile unei civilizații, care în centrul Europei procura tuturor locuitorilor mijloacele de agonisire și ducere a traiului în comun, într'un chip mai lesnicios și mai vrednic de mintea și menirea omului.

Mișcarea și transportul persoanelor și lucrurilor, dela o localitate la alta, se făcea prin mijloacele cele mai rudimentare, — cu piciorul, cu spinarea și cu ajutorul animaalelor de tracțiune —; iar căile ce trebuia să fie urmate, erau adesea mai mult închipuite decât regulate și bătătorite în felul de a înlătura piedicele naturale, prezentând adesea, din distanță în distanță, povârnișuri, râpi, prăpăstii, mlaștini, vaduri, sau ape adânci, peste cari numai cu multă greutate se putea trece.

Dela un târg la altul, sau la un sat, la o moșie, la orișice sălaș omenesc, se putea comunica, încet și cu multă osteneală, *per pedes apostolorum,* pe spinarea cailor, ori în care sau trăsuri șubrede și puțin comode, ceeace făcea ca osteneala drumeților să fie simțită și să învingă de multe ori puterile omenești; pe de altă parte, întâmplările neprevăzute, pricinuite de schimbările răpezi ale atmosferii, ori întâlnirile cu indivizi răufăcători ce atentau la avutul și viața chiar a călătorilor, făceau de asemenea să se îmgreuie și întârzie mult orice călătorie și orice transport de producte sau mărfuri.

Pentru evitarea pe cât cu putință a acestor greutăți, străbunii noștri n'aveau alt chip de a-și asigura până la un punct și viața și avutul lor, decât înființând, din loc în loc, — cât mai des cu putință — *hanuri* sau *ratușuri,* ori căpitănii de menziluri (poște), consistând din clădiri bine legate, prevăzute cu încăperi destule, cu garduri multe împrejurul ogrăzilor lor, cu gratii și obloane pe la ferestre, unde să poată încăpea și a se oploși drumeții întârziați de vremi rele sau și a-și găsi ceva hrană pentru ei și vitele de tracțiune, căldură sau răcoare după anotimp, și mijloace de a-și drege vehiculele ce în drum s'ar fi putut strica.

Hanurile erau așezate mai ales la răspântiile drumurilor, unde trecerile dela o localitate la alta se încrucișau, așa că acolo se puteau lua și informații pentru continuarea călătoriei, de cei ce nu cunoșteau bine locurile. Mai serveau însă și ca locuri de apărare, pe vremea nopții mai ales, împotriva răufăcătorilor de la drumurile mari, deși uneori se întâmplau și cazuri nenorocite, ca tocmai în asemenea locaturi să se ascundă însiși unii dintre ticăloșii de cari vorbim.

Așa că, în drumurile vechi, când nici prin curțile boerești de pe la moșii, nici prin sate sau târguri maai mici, nu se puteau găsi cu ușurință localuri speciale pentru oplosirea oricărui drumeț, ratușurile de pe la margini sau răspântii erau singurele puncte unde cineva se putea adăposti și ajuta la oarecari nevoi.

De aceea, astăzi, când transporturile și călătoria oricui a luat cu totul alte forme, în ce privește atât repeziciunea, cât și siguranța drumurilor, credem că este de absolut interes, atât istoric cât și estetic, a fi păstrate cele mai multe din vechile locaturi de hanuri sau ratușe, — cel puțin ca o mărturie a unor vechi așezăminte și obiceiuri ale neamului nostru, de cari s'au servit strămoșii noștri, înainte de înstalarea căilor ferate, sau a drumurilor bine pietruite, cu can toanele lor și cu paza instituită, pe cât cu putință, contra răufăcătorilor.

A păstra vechile hanuri pe anumite puncte de pe moșiile Statului mai ales, sau ale particularilor mai avuți, este o datorie și o necesitate în acelaș timp, căci și astăzi ele, în punctele unde nu sunt stații de cale ferată, mai pot aduce simțitoare înlesniri și oploșiri la cazuri de accidente sau vremi rele, celor ce călătoresc încă dela un punct la altul prin mijloace particulare sau pe căi greu accesibile.

Pe căile umblate de strămoși nu mai putem merge de cât cu gândul; dar să nu le dăm uitării, pentru că și pe cele mai neînsemnate dintre ele putem găsi urme de învățăminte bune.

Dintr' ale satelor noastre

LENEA

O mare pacoste pe capul românului este şi lenea, adică nu pe capul oricărui român, ci doar pe al unora, puţini la număr, cărora ori cât le-ai propovădui să se lepede de lene că-i face de râsul lumii, ei se fac că n'aud şi-şi văd de ea mai departe; că aşa le vine lor la socoteală.

De aceia, dreptate i-am dat, noi toţi câţi eram de faţă deunăzi, lui moş Niţu, unchiaşul verde şi sfătos al satului nostru, când l-am auzit mustrând pe gineresău, un leneş împărătesc:

— Măi băiete, mă, a dracului boală mai e şi lenea asta când cuibăreşte în casa creştinului. Să chemi, măi şapte popi să-i citească şi de geaba... că n'o urneşti.

Şia el moşul ce spune, fiind că drept e că până acum, leac împotriva lenii nu s'a prea aflat; adică leac ar fi el, munca, dar, spuneţi şi dumneavoastră, poate lenea să facă căsnicie cu munca? Şi iarăşi drept e, că mai de grabă se întâmplă să devină vrednicul leneş, decât leneşul vrednic, fiindcă... pe semne aşa a lăsat Dumnezeu, ca boala asta să n'aibă lecuire, şi *leneşul leneş să moară.*

Fireşte, că e o mare greşală să ne luăm după domnişorii cari vorbesc în bobote şi găsesc că ţăranul în genere e leneş, fiind că, dimpotrivă, ţăranul nostru e bărbat, îndemânatic şi se îndeasă la muncă. Nu trebue prin urmare ca, de pe urma a câtorva leneşi, să poarte ponosul tot ţăranul.

Tot pe unchiaşul Niţu l-am auzit eu povestind de un leneş din satul lui, care dormea pe prispa casei, pe când pe el forfoteau omizile ce cădeau dintr'un prun, care-şi întinsese ramurile, de mai erau gata să-i intre pe fereastră. Şi dacă l-a trezit omul din somn şi l-a povăţuit să-şi cureţe pomul de omizi, ca la Vară doar să întindă mână de pe fereastră şi să culeagă poama, ştiţi ce i-a răspuns?...

— Lasă-l, moş Niţule, că dacă o vrea Dumnezeu să rodeaască, rodeşte el şi aşa, copleşit de omidă!

Şi tot pe moş Niţu l-am auzit spunând păţania proprietarului unei livezi năpădite de omidă, care voind să şi-o cureţe şi cerând sătenilor să-l ajute, aceştia n'au primit cu nici un preţ, spunând că *e păcat, că şi lighioanele acestea sunt lăsate de Dumnezeu;* iar la întâmpinarea proprietarului: dacă nu cumva nu stârpesc nici parazitele de pe corp şi din cap, că şi acelea tot dela Dumnezeu sunt lăsate, sătenii au răspuns convinşi, de dreapta lor socotinţă, că nici de ele nu se ating.

Pe semne era un sat de leneşi.

Acesta este leneşul şi aceasta este judecata lui strâmbă.

Apoi cine nu ştie câtă nelinişte şi câtă mizerie aduce cu ea lenea?

Lenea e aceea care face să se lase lucrul de azi pe mâine; lenea săräceşte gospodăria; lenea duce la pieire căminul ce nu mai poate fi îndestulat. Când tot plugarul îşi ascute plugul, leneşul doarme; iar când toate plugurile taie brazde, abia atunci se trezeşte şi el să şi-l ascută. Când tot creştinul iese dela biserică, fiindcă s'a sfârşit slujba, atunci te pomeneşti şi cu leneşul că vine să se închine. Şi de cât să aducă o cofă de apă, mai bine se frige de sete; decât să învârtească mămăliga, mai de grabă rabdă de foame.

Nenorocirea însă nu e aşa de mare când într'o gospodărie doar unul dintre tovarăşi e leneş, pe când celălalt e vrednic; dar când se întâmplă de sunt amândoi trântori, atunci e vai de casa aceea şi de copiii ce-i vor fi având.

Ar trebui să ne hotărîm şi noi să silim pe toată lumea sănătoasă să muncească, aşa cum fac alte neamuri, unde nu se pomenesc trântori şi unde *cine nu munceşte nu mănâncă.* Aşa ar fi bine să fie pretutindeni, fiind că e nedrept ca numai unii să muncească, iar alţii să trăiască de pe urma acestora.

Se vede că nici Dumnezeu n'a înţeles altfel, de vreme ce a orânduit ca doar albinele să trăiască, iar trântorii să piară.

Şi orânda aceasta a lui Dumnezeu se vede la toate vieţuitoarele lui: furnicile trăiesc fiind că toate sunt harnice; calul mai leneş se înhamă totdeauna în dreapta, ca să fie sub biciu; boul, calul, măgarul, nu mor în grajd, ci trăgând povara stăpânului, muncesc adică până mor; câinele moare şi el la datoria lui, păzind ceea ce 'i s'a orânduit să păzească.

Omul ar trebui să facă cel puţin cât dobitoacele de sub el.

V. B.

CONCURSURILE ŞI SERBĂRILE

Asociaţiei corurilor bănăţene şi ale Asociaţiei culturale din Banat

„Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Banat" a avut, în cursul lunei Septembrie, concursurile corale, pe cari le-a anunţat încă din Martie.

Astfel, corurile bănăţene au avut, din nou, prilej să-şi vădească măestria lor în centrele: Orşova, Oraviţa, Reşiţa, Bocşa, Chizătău, Bozoviciu, Sânnicolaul-mare şi Igriş.

In legătură cu aceste concursuri, asociaţia respectivă şi-a oferit concursul „Asociaţiei culturale din Banat", care pregăteşte pentru ziua de 9 Octombrie o serbare măreaţă, o mare manifestaţie bănăţenească, la Lugoj. Comitetul pregătitor este alcătuit din d-nii inspectori I. Vidu, profesor Filaret Barbu, dr. Sepeţian, profesor I. Bacău, şi R. Roman, secretarul general al A.C.B. şi al biuroului secţiei din Lugoj. Acest comitet primeşte tot sprijinul Prefecturii judeţului Severin şi din partea d-lui primar al oraşului Lugoj.

Concursurile au fost în primul rând organizate pe judeţe şi centre. Corurile premiate la aceste concursuri vor participa la concursurile generale, cari vor fi la 9 Octombrie, în ziua serbării „Asociaţiei culturale".

Din comisia artistică şi din biuroul Asociaţiei corurilor, sunt delegaţi, pentru examinarea şi premiarea corurilor participante, maeştrii: I. Vidu, I. Velceanu, S. Drăgoi, F. Barbu, I. Bacău, I. Caba, I. Sepeţian şi N. Lighezan.

Programul serbării dela Lugoj va fi următorul:

Dimineaţa se va oficia un Te-Deum, la biserica ortodoxă, la care corul lugojan, cunoscut şi sub numirea de „Corul Vidu", va da concursul său sub conducerea maestrului Filaret Barbu.

La ora 11, va fi, în sala de festivităţi a prefecturii, adunarea generală a „Asociaţiei culturale din Banat". După masa comună, oferită de Primăria oraşului Lugoj, vor începe concursurile corale în grădina „Concordia". Vor urma un concurs de dansuri naţionale şi de costume bănăţene şi un concurs de frumuseţe pentru cele mai reprezentative tipuri ţărăneşti din Banat. Apoi, defilarea impozantului cortegiu în faţa Primăriei. Seara va fi un concert coral în sala Teatrului comunal, la care vor participa „Reuniunea de cântări din Lugoj", corul „Lira", societăţile muzicale „Doina" din Timişoara şi „Progresul" din Lugoj. In tot timpul festivităţilor, va fi, în curtea bisericii ortodoxe, o „Rugă din Banat" (pe trecere poporală); iar seara, după banchetul oferit de Prefectura jud. Severin, va urma, la Casinoul român, o petrecere dansantă, la care vor cânta cele mai bune orchestre ale lăutarilor bănăţeni.

Compozitorul Sabin Drăgoi a scris, pentru această sărbătorească împrejurare, „Imnul asociaţiei", care va fi cântat de toate corurile participante, la concursurile generale.

Toate satele din Banat îşi vor trimite, la aceste măreţe serbări, reprezentanţi ai organizaţiilor rurale ale „Asociaţiei culturale din Banat", iar comitetul de iniţiativă invită, şi pe această cale, pe toţi iubitorii de artă naţională şi din celelalte ţinuturi, să participe în număr cât mai mare, cât mai impunător.

Lămuriri mai amănunţite, la secretariatul general al „Asociaţiei corurilor şi fanfarelor din Banat", Lugoj, (sau prin d. profesor Filaret Barbu, str. Prefecturii).

Liberi şi uniţi, o viaţă sănătoasă şi puternică se asigură întregului popor român.

REGELE FERDINAND

DIN BASARABIA

CENTRE CULTURALE

Revizoratul şcolar al jud. Bălţi, în dorinţa de a ridica nivelul cultural al ţărănimii, a înfiinţat în cuprinsul judeţului un număr de 27 centre culturale, puse sub conducerea celor mai buni învăţători.

Aceste centre culturale ţin câte două-trei şezători în fiecare lună, cu conferinţe, piese de teatru, recitări de poezii patriotice şi citiri priceput alese.

Centrele au luat fiinţă în localităţile: Scumpia, Călineşti, Glodeni, Cuhureşti, Pătruşeni, Răşcani, Danul, Baraboi, Parcova, Septebani, Cornesti, Hârceşti, Măgura, Ciolacul-vechiu, Cubolta, Nicoreni, Singurei, Sgărdeşti, Chişcăreni, Glinceni şi Fălesti.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Din iniţiativa episcopului Visarion al Hotinului, se va înfiinţa la Bălţi, în curând, o Bibliotecă centrală pentru clerul şi populaţia oraşului şi a judeţului.

Biblioteca va avea următoarele secţiuni: religioasă, de filosofie, de sociologie, de filologie, juridică şi altele.

Ea se va abona la toate ziarele şi revistele româneşti şi din străinătate.

MUZEUL ARHEOLOGIC

Tot din iniţiativa episcopului Visarion, pe lângă bibliotecă, se va înfiinţa în scurtă vreme şi un Muzeu istoric-arheologic.

După planul făcut, muzeul din Bălţi va fi un fel de ateneu al Basarabiei de Nord, cuprinzând în el relicviile şi monumentele trecutului istoric al Basarabiei de Nord. Aci vor fi aduse şi păstrate antichităţile din jud. Bălţi, Soroca şi Hotin.

Primul loc îl vor ocupa antichităţile religioase bisericeşti.

In bisericile basarabene, din partea de sus, se păstrează, în prezent: cărţi vechi, vesminte, icoane şi alte obiecte de o valoare istorică nepreţuită. Toate acestea vor fi ridicate dela biserici şi aduse la muzeu, spre cercetare şi păstrare. Pe lângă muzeu, se va institui un comitet a cărui grijă va fi apărarea şi restabilirea clădirilor bisericeşti vechi din Nordul Basarabiei, cari sunt recunoscute ca monumente istorice.

Muzeul, după proectul iniţiatorului lui, va avea un foarte important rol cultural şi istoric-naţional, în acest colţ al României mari.

INGRIJORĂRI ECONOMICE

Prunele uscate şi moi constituiau, după cum se ştie, înainte de războiu, cel mai de seamă articol de export în Rusia antebelică şi făceau, implicit, bogăţia provinciei noastre.

In ultimii ani, însă, culturile de prune au început să decadă, ceeace a adus, fireşte, o scădere treptată a producţiei.

După cantităţi, Basarabia ocupa al treilea loc în Europa, în privinţa producţiei de prune uscate. Provincia noastră dădea un sfert din producţia Europei întregi, care era de 50.000.000 kgr., anual.

Prunele uscate, de provenienţă basarabeană, erau vestite. In perioada culesului, în lunile August şi Septembrie, populaţia regiunilor cu grădini fructifere avea câştiguri foarte mari; iar comercianţii aveau un vast câmp de activitate pentru valorificarea capitalurilor. Astăzi acea activitate intensă e foarte scăzută. Cauzele sunt multe: în primul rând, seceta şi căldurile excesive din anii 1918—925; apoi, unele insecte vătămătoare, strecurate la noi din regiunile sudice, au făcut ca pomii din unele locuri să se usuce, aşa cum s'a întâmplat altădată cu viile noastre, ale căror rădăcini au fost atacate de filoxeră.

Nimeni însă nu s'a gândit să salveze grădinile de pruni. Ele nu sunt stropite de loc, nu numai de către ţărani, dar nici chiar de marii proprietari. Aceasta se datoreşte faptului că operaţiunea nu este rentabilă. In momentul de faţă toate produsele agricole sunt foarte depreciate, pe când cele industriale sunt enorm de scumpe. Un proprietar de livadă nu poate cheltui 50 lei pentru stropirea unui pom, care nu produce decât 40 de lei.

Sunt în afară de asta şi alte cheltueli cari fac imposibilă lupta cultivatorului basarabean cu insectele, cari-i nimicesc prunele. El preferă mai de grabă să şi taie prunii uscaţi, decât să cheltuiască bani pentru salvarea lor.

Subliniind această întristătoare stare de lucruri, ţinem să arătăm îngrijorarea de soarta livezilor din Basarabia.

COR.

INFORMAŢII

O veste îmbucurătoare. — Unul dintre fruntaşii literaturii româneşti, scriitorul Mihail Sadoveanu, îşi va începe colaborarea la „Cultura poporului", în numărul viitor al gazetei. Cunoscător adânc al sufletului ţărănimii, mai cu seamă al sufletului ţărănimii moldovene, acest mare scriitor moldovean va da, aci, pe lângă contribuţia d-sale literară, păreri personale şi îndrumări, în ce priveşte viaţa şi trebuinţele culturale ale satelor.

Cititorii vor avea numeroase prilejuri să ne mulţumească pentru această sporire fericită a numărului colaboratorilor noştri de seamă.

O altă colaborare preţioasă o avem, chiar dela acest număr al gazetei, pentru chestiile agricole, din partea d-lui Ernest Grinţescu, distins agronom, director al învăţământului agricol în Ministerul agriculturii.

Congresul presei latine. — La 1-iu Octombrie, se va deschide, în Bucureşti, congresul presei latine.

Reprezentanţii a peste 100 de ziare din ţările neo-latine ale Europei şi ale Americei, se vor întruni spre a discuta interesele actuale ale latinităţii.

Cinstirea cuvintelor înţelepte ale înţeleptului rege Ferdinand. — Redeschiderea şcoalelor, anul acesta, a fost, pentru d. dr. Angelescu, ministrul învăţământului, prilej admirabil ales, să amintească dăscălimii mari şi mici, pentru ca aceasta să amintească lumii şcolăreşti, însemnătatea frumoaselor şi înţeleptelor cuvinte spuse în privinţa şcolii şi în a educaţiei sufleteşti şi naţionale, de către cel care a fost „Ferdinand cel, înţelept şi cel mare al românilor".

Printr'o frumoasă scrisoare-circulară, care acoperă prin înălţarea gândirii şi prin sugestiva ei formă, banalitatea ordinelor şi a instrucţiilor oficiale, d-sa a reamintit, spre a fi reamintite sau lămurite, rosturile culturii şi ale disciplinei sufleteşti, cari se pot rezuma în aceste imperative: curăţie sufletească, deplina conştiinţă a datoriei, împlinirea datoriei până la sacrificiul de sine însuşi.

Congresele învăţătoreşti. — Luna aceasta au fost congrese învăţătoreşti în mai multe judeţe din ţară. Principala chestiune, care a hotărît convocarea lor şi desbaterile: salarizarea învăţătorilor. Din desbaterile acestor congrese, ca şi din articolul colaboratorului nostru d. G. Burlacu, publicat în altă parte a gazetei, reese neted, că aceasta, şi nu alta, e piatra unghiulară a noului aşezământ al şcoalei rurale. Şi suntem convinşi, că d. ministru al şcoalelor cunoaşte şi recunoaşte, deopotrivă, şi adevărul pus în lumină de către învăţători şi însemnătatea măsurilor ce sunt de luat. Cererile învăţătorilor sunt în nota preocupărilor d-sale şi ale guvernului, întru cât privesc intensificarea mişcării culturale la sate.

Şcoala română dela Roma, înfiinţată de mult regretatul profesor Pârvan şi ridicată tot de el la înălţimea celorlalte institute similare din cuprinsul Cetăţii eterne, va fiinţa mai departe, continuând să servească interesele mari culturale în vederea cărora a fost creiată.

Va fi dat, în curând, un demn urmaş creiatorului ei.

Guvernatorul oraşului Roma i-a acordat, pe lângă terenul acordat mai înainte, încă 2000 m. p.

Planurile noului palat al acestei şcoale, întocmite de distinsul nostru arhitect Antonescu, au fost aprobate de Primăria Romei; pentru ridicarea clădirii, suma necesară, care se ridică la aproape 50 de milioane lei, va fi dată de Banca naţională a României.

Academia română va continua să acorde acestei şcoale tot sprijinul său.

Cicantenarul anexării Dobrogei. La anul, se împlinesc 50 de ani dela anexarea Dobrogei. Pentru săr bătorirea acestui fapt istoric va fi organizată o expoziţie regională.

Cine cunoaşte provincia noastră transdunăreană dela anexare, îşi poate da seama că, în curs de cinci decenii numai, România a făcut în această provincie operă reală de civilizare; că înfăţişarea de acum a provinciei e cu totul alta de cât aceea din momentul când pământul dobrogean a fost reîncorporat ţării.

Bogăţiile naturale ale provinciei sunt azi aproape toate bine cunoscute şi punerea lor în valoare e în curs de înfăptuire. Constanţa e azi un port martim modern şi timpul în care acest port va lua un mare avânt nu-i departe.

Expoziţia comemorativă va fi un prilej bine venit, pentru românii din toate colţurile ţării, să cunoască de aproape provincia dobrogeană, bogăţiile şi frumuseţile ei.

Şcolile minoritare în România. Acordând ziarului parizian *L'Excelsiior,* interviewul despre care vorbim în altă parte a gazetei noastre, cu privire la starea culturală în România şi vorbind şi despre învinuirile pe cari ni le aduc ungurii întrucât priveşte şcolile lor, d. dr. Angelescu, ministrul şcoalelor, a lămurit că noi, românii, n'am urmat pilda din trecut a ungurilor, ci, dimpotrivă, întreţinem cu banul Statului mai bine de 1000 de şcoli minoritare.

Se ştie că, sub unguri, nici o şcoală românească nu a fost întreţinută de către aceştia. Un mare om politic al Angliei, lordul Robert Cecil, a recunoscut personal, printr'o scrisoare trimeasă de curând Societăţii naţiunilor, că libertatea acordată şcolilor ungureşti în România este mai mare chiar decât cea prevăzută în tratatul dela Trianon.

Adunarea generală a „Astrei" urma să fie, anul acesta, întâia oară în afară de hotarele Ardealului, la Chişinău.

Comisarul general al „Astrei" pentru Basarabia şi începuse pregătirile în acest scop. Dar, în urma morţii regelui Ferdinand, care a fost preşedintele de onoare al „Astrei", adunarea generală dela Chişinău s'a amânat pentru anul viitor.

Anul acesta va fi — în Octombrie, la Sibiu — o adunare generală în proporţii reduse, cu un program ce va cuprinde exclusiv darea de seamă anuală, fără serbări şi manifestaţiuni culturale.

„Cultul patriei", care-şi afirmă din ce în ce mai puternic existenţa şi menirea, a înfiinţat la 28 August trecut, o nouă sucursală: la Curtea de Argeş. Noua secţie a acesteé vrednice asociaţii culturale şi-a creiat, dela început, o atmosferă prielnică, făgăduitoare de rodire. La inaugurare au luat parte: din partea comitetului central, preşedintele, d. Marin Ştefănescu şi d. A. Craifaleanu, profesori universitari; iar din localitate, d-nii colonel Petroianu, preşedintele comitetului local, Lăzărescu, primarul oraşului, protoereul Predeanu, Chiriţă, directorul seminarului, profesorii Tănăsescu, G. Ştefănescu, Popilian, locot.-colonel Şendrea, căpitan Manica, Ionescu, locot. Donescu, etc.

La 20 Septembrie, „Cultul patriei" a avut şedinţa de reîncepere a activităţii sale, sub preşedinţia d-lui Marin Ştefănescu.

Inființarea unei catedrale ortodoxe la Diciosânmartin. Din iniţiativa harnicului preot G. Opreanu şi a Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române, s'a pus, în ziua de 15 August, la Diciosânmartin, piatra fundamentală a unei catedrale creştine ortodoxe.

Insemnătatea faptului e vădită de împrejurarea că slujba religioasă a bisericii noastre strămoşeşti, se face încă acolo, şi astăzi, într'o clasă de şcoală, în lipsa unui local propriu.

Un teatru al Ligii culturale la Constanţa.— Secţia dela Constanţa a Ligii culturale a inaugurat, la 22 Septembrie, teatrul său, înfiinţat în localitate, prin îndemnul d-lui Tranulis.

La inaugurare a fost de faţă şi d. Nicolae Iorga.

Statuia lui Ştefan cel mare, cu care va fi împodobit Chişinăul, va fi desvelită la 9 Aprilie viitor.

Maşini agricole pentru obşti. Centrala obştiilor a înştiinţat obştiile, că le procură maşini agricole cu înlesniri de plată, şi anume:

autro-tractoare Fordson, pe preţul de 160.000 lei, unul, cu un acont de 50.000 lei dat la comandă, iar restul în rate lunare cu dobândă de 18%;

maşini de semănat în rânduri pe preţul de 25.000 lei, şi

trioare de semănat, pe preţul de 15.000 lei.

Amândouă felurile de maşini din urmă cu un acont de câte 30% şi pentru rest efecte cu scadenţa în Toamna anului 1928.

Lămuriri pot fi cerute la consilieratele agricole.

Spre a da lămuriri în privinţa punerii în funcţiune a autotractoarelor, societatea „Tractoria", furnizoara, trimite mecanic pe timp de 2 luni.

CORESPONDENŢA GAZETEI

— D-lui *Const. Tomescu, Segarcea* (Dolj). — Primiţi, regulat, gazeta? Sunteţi rugaţi, din partea d-lui Cernăţianu să ne scriţi; ne-aţi putea da veşti interesante despre viaţa localităţii în care vă găsiţi şi a împrejurimilor, tratând chiar unele chestiuni, de interes obştesc, mai pe larg, în cuprins de articole. Cu cultura şi talentul dvs., pe cari le-aţi închis în cadrul unei vieţi de om retras, aţi putea contribui la lămurirea multor chestiuni ce privesc mişcarea culturală în acea parte a Doljului.

— D-lui *D. Iosif, Balc Bihor.* — Aşteptăm să ne mai scriţi. Ne place firea dvs. inimoasă. Noi călăuzim tineretul inimos, cu plăcere. Ţineţi-ne la curent cu mersul vieţii culturale, sociale şi economice din regiunea în care trăiţi. Cel din urmă articol, pe care ni l-aţi trimis, a sosit prea târziu.

— D-lui *V. Săndulescu-Topoliţa.*— De ce nu ne-aţi mai scris? Un om, care vede şi înţelege ca dvs., are totdeauna de spus ceva.

D-lui *I. P. Păun.* — Mai încercaţi. Meşteşugul scrisului cere o pregătire îndelungată; şi al versificaţiei, mai cu seamă. In ce priveşte acest meşteşug, sunt de citit lucrări interesante foarte instructive.

Mai multora. — Vă rugăm, obicinuiţi-vă să ne trimeteţi corespondenţele asupra faptelor la cari vă referiţi, fără prea multă întârziere.

Tuturor colaboratorilor şi corespondenţilor noştri. — Trimeteţi-ne, ori de câte ori aveţi prilejuri, fotografii sau cărţi poştale, de preferinţă fotografii făcute de amatori, vederi de interes economic şi social, tipuri etnice, obiceiuri, vederi de monumente, etc.

Ştiri culturale, sociale, economice şi politice

din ţările vecine şi dinţări mai de departe

Desgustul faţă de viaţa Rusiei sovietice. — Boris Nicolsky crede că Rusia e pe punctul de a renaşte şi semnalează pe înainte mergătorii acestei renaşteri, într'o interesantă cronică pe care au publicat-o *Biblioteca universală* şi *Revista Genevei.* Printre aceste indicii este şi acela, că manifestaţiile de desgust, faţă de obscenităţile şi monstruozităţile patronate de puterea sovietică, devin din ce în ce mai dese.

„U. S. S. R. este definitiv şi pentru totdeauna asociată cu „Internaţionala a III-a" scrie autorul. Dimpotrivă, ideea de „Rusia", care nu era înainte de războiu decât patrimoniul patrioţilor celor mai înfocaţi, a devenit ceeace trebuia să fie, adică *concepţia generală a unirii şi a căminului naţional".*

Schimbarea la faţă a Islamului.— Turcia evoluiază cu o repeziciune, pe care ar putea-o admira şi americanii. Actualul ei stăpânitor, Mustafa Kemal, vrea progres şi modernizare.

După celelalte reforme kemaliste, cari au schimbat viaţa ţării, în scurtă vreme, col puţin la suprafaţă dacă nu în adâncime, guvernul turc a hotărît ca, de acum înainte, ziua oficială de odihnă a turcilor să fie Dumineca, în loc de Vinerea, cum spune Coranul. Măsura a fost luată din motive de folosinţă practică.

Se duc vremurile şi, odată cu ele, aşezările lor. Incheiase-vor experienţele lui Kemal cu bine? Greu de spus. In nici un caz, experienţele lui nu sunt lipsite de interes.

Fost-a Homer turc? — Nu râdeţi. Pretind turcii. Homer ar fi fost Omer. Şi cum Omer e un nume foarte răspândit la turci — sunt atâţia Omer paşa, Omer bey, Omer efendi, Omer aga — marele poet al Eladei, autorul faimos al Ilyadei şi al Odyseei, ar fi fost de-ai lor. Şapte oraşe greceşti îşi disputau cinstea de-a fi adăpostit copilăria lui; de ce nu l-ar socoti şi turcii ca al lor, mai ales că ei sunt în căutare de strămoşi de seamă şi ţin să afirme, indirect, că rassa turcă şi-ar fi început existenţa cu câteva veacuri înaintea erei creştine. Turcii pretind chiar, că rassa lor ar fi avut o mare influenţă asupra tuturor civilizaţiilor vechi.

Iusuf bey, profesor de istoria dreptului la Universitatea din Stambul, susţine, în prelegerile sale şi într'o lucrare publicată de curând, teza aceasta, cu seninătatea de conştiinţă a omului care îşi socoteşte neamul mai presus de toate celelalte neamuri ale lumii. El susţine că Homer şi toţi clasicii greci şi latini întrebuinţau, în operele lor, fărâmături şi expresii de origine turcă.

Acum câtiva ani nu susţinea un autor bulgar, că englejii ar fi având origine comună cu bulgarii?

Din fericire, bunul simţ mai are paznici de bună credinţă, chiar între turcii lui Mustafa Kemal.

Decanul Facultăţii de litere din Constantinopol, Fuad Bey Keuprulu, face obiecţii serioase, luând apărarea limbilor latină şi greacă şi pe a regelui Hamurabi, al cărui cod babilonian şi chiar civilizaţia asiriană n'ar fi, după părerea lui Iusuf Bey, decât tot de origină turcă. Fuad Bey nu admite că ar fi putut să fie aşa, într'o epocă în care nu exista limba turcă şi nici cel puţin neamul turcesc.

De aci, lungi şi inutile discuţii quasi-academice, la cari a luat parte, cu zel, şi presa turcă.

Până una-alta, Ilyada şi Odyseea rămân, pentru veci, monumente literare neperitoare ale civilizaţiei eline.

Italienii pretind că Shakespeare a fost italian. — Neamurile din fire orgolioase dau, adeseori, exponenţi, cari ridică orgoliul lor până la manifestări pline de haz.

Italienii, mai precis unii dintre italieni, ţin să dovedească şi ei, că Shakespeare a fost italian.

De ce nu?

In modul cel mai serios, un „erudit", dela ziarul „Impero", susţine teza că, întrucât autorul lui *Othelo, Romeo şi Julieta,* al *Negustorului din Veneţia,* al *Femeii îndărătnice,* al *Gentilomilor din Verona,* dă dovadă de foarte mult gust şi minuţiozitate prin faptul că ia, ca loc pentru desvoltarea acţiunilor sale dramatice, Italia, trebuie să fie, fără „dar" şi „poate", italian. Şi dă şi numele autorului; cel care ar fi creiat capodoperile shakespeariane ar fi un oarecare italian Florio, protestant piemontez, refugiat în Anglia.

Dar italienii au o scuză. Şi erudiţii altui neam orgolios au mai revendicat pe Shakespeare; aceeaşi pretenţie au avut-o germanii.

Năzărirle acestea au făcut pe celebrul umorist Mark Twain să spună: „Piesele lui Shakespeare nu sunt, desigur, scrise de Shakespeare, ci de un alt om, pe care-l chema tot aşa".

Manifestaţii la Buenos-Aires (Argentina) împotriva schimbării imnului naţional. — Zece mii de persoane, în majoritate studenţi, au manifestat, acum câtăva vreme, la Buenos-Aires (Argentina), în faţa palatului guvernului, împotriva hotărîrii de a fi schimbat imnul naţional. Preşedintele republicii, d. Alvear, eşind în balcon, a fost fluerat de mulţime.

Poliţia şi pompierii au reuşit să împrăştie pe manifestanţi. Numeroşi manifestanţi au fost răniţi.

Interesantă e, în cazul acesta, importanţa dată de argentinieni unui bun pe care-l socotesc atât de desăvârşit întrat în patrimoniul lor naţional, încât nu mai pot admite schimbarea lui. O caracteristică a educaţiei civice înaintate.

Populaţia pământului. — După constatările prof. A. E. Ross, decanul Departamentului sociologiei dela Universitatea Visconsin (America), populaţia pământului a fost dublată, în ultimii 90 de ani.

Şi, dacă creşterea se va menţine la 45% anual, populaţia de azi va fi, peste o sută de ani, de 32 de ori mai mare, deci de 61 de miliarde în 2027.

Concluzia sociologului american: naţiunile europene trebuie să prohibească imigrarea naţiunilor asiatice, cari cresc atât de repede încât ameninţă să înghită cultura europeană.

IMBRACAŢI-VA NUMAI LA

Nicolae Bunea

Cel mai bine asortat cu articole de

INCALŢAMINTE ŞI HAINE ELEGANTE

BUCUREŞTI

Calea Victoriei 101 **Calea Victoriei 101**

Spre a vedea înfăptuindu-se ridicarea culturală a poporului întreg, trebue s'o sprijinim.

c. 1847. — Tipografia „LUPTA" N. Stroilă Strada General Budişteanu 8, Bucureşti

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 16 OCTOMBRIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 208 Apare în fiecare Duminecă

DATORIA CELOR BUNI

de MIHAIL SADOVEANU.

Ori cât ar fi de grele şi de întunecate vremurile prin cari trecem, ori cât s'ar părea că lumea lasă la o parte ceeace înaintaşii noştri socoteau bun, drept şi sfânt, — să nu ne înşelăm şi să nu desnădăjduim. Ceeace se petrece azi s'a mai petrecut şi'n alte dăţi; războaiele, revoluţiile, molimele au descumpănit societăţile o clipă, — după aceea însă drumul înainte a fost reluat şi omenirea şi-a urmat destinul progresului.

Cine spune şi crede că lumea de astăzi trăieşte mai rău decât cea de mult — ori este neştiutor şi se înşală, ori este de rea credinţă. În vechime era robia, — e destul să pomenim numai acest cuvânt ca să avem un tablou întreg al stărilor de lucruri de pe atunci. Piramidele egiptene s'au înălţat pe lacrimi, sânge şi morţi. Totuşi şi'n vremea când s'au ridicat ele, lumea sta mai sus de cât în alte veacuri de mai înainte, — căci în acele veacuri negre a fost urgia sălbăticiei, când se mânca om pe om, când peşterile erau locuinţă, când între animal şi aşa zisul ales al lui Dumnezeu deosebirea era foarte mică.

Am văzut odată un tablou impresionant. Un rege al vechimii, stând pe un jâlţ, în palatul său de marmură, şi aşteptând veşti de pe câmpul de luptă. În mâna dreaptă ţine o sabie sângerată; în stânga îşi reazemă bărbia şi priveşte crunt zarea. Din acea zare neguroasă îi sosesc vestitori, trimişi de generalii cari conduc oştile şi bătălia. Se vede că ştirile nu sunt bune, de oare ce pe treptele de subt jâlţul regesc zac trupurile descăpăţânate ale ştafetelor, în pete de chiag negru. Va mai veni un vestitor nevinovat şi-i va cădea şi'aceluia capul subt tăiuş. Căci era timpul robiilor şi'al bunului plac al celui mare.

Dar să nu mergem prea departe în trecut. Nu sunt o sută de ani de când aici, în ţara noastră, gârbaciul şi bunul plac erau lege. Părinţii şi bunicii sătenilor liberi de astăzi au cunoscut destul de crud această durere. — Era traiul mai uşor? Era mai mult belşug? Acestea sunt vorbe; căci bătrânii au vieţuit în bordei. şi'au suferit foamea; iar locuinţele cari se clădesc astăzi în sate sunt dovadă de un trai mai bun de cât cel de odinioară.

Vreau să spun deci că viaţa lumii, privită în desfăşurarea ei mai largă, nu stă în loc, nici nu dă înapoi. Dimpotrivă, merge înainte şi progresul e vădit pentru cel ce vrea să-l bage în samă.

Această îmbunătăţire a omului şi a stării lui se'nţelege că n'o fac răii şi netrebnicii de cari lumea este plină. O fac cei vrednici şi cei buni. Şi cei vrednici şi buni lucrează pentru un mai bine al zilelor de mâine; nu pentruca să aibe foloase vremelnice, dar fiindcă pentru cel ce se socoteşte om aceasta e o datorie.

Vedem în jurul nostru ţipând răutatea şi destrăbălarea, — astăzi, ţipând mai mult şi mai tare decât înainte de războiu. Că'ntr'o apă înviforată şi turbure s'au înmulţit spumele şi gunoaiele. Insă epoca aceasta este trecătoare, după cum au fost la fel şi altele pe cari istoria le cunoaşte. Oamenii se desmeticesc încetul cu încetul, şi'n rânduiala lucrurilor nouă, principiile pe cari stă aşezată societatea trebue să rămâie în picioare mai lămurite, — căci altfel viaţa obştească nu este cu putinţă. Altfel ne întoarcem spre sălbăticie, adică spre moarte.

Aceste sfaturi — ca şi altele cari vor veni aici — se adresează celori buni şi înţelegători ai poporului nostru. Deoarece, progresul întemeindu-se pe cei buni, vrednici şi înţelegători, — ei trebue să se aleagă ca o lamură între cei neştiutori şi să-şi facă datoria.

Ei sunt buni şi vrednici, pentrucă se trag din buni şi vrednici. Poporul nostru are vorbe potrivite:

Nici din talpă, cerc de bute;
Nici din mojic, om de frunte...

Şi

Toţi se aleg după neam.

Poţi să fii boer şi cărturar şi să fii un nevrednic. Şi fiind cu palmele bătătorite de sapă şi de coasă, să ai o minte aleasă şi'un suflet deosebit.

Bunătatea şi vrednicia aceasta le-ai moştenit dela părinţi şi de la moşi şi strămoşi cari s'au străduit pe căile cele bune. Aşa cum şi-au făcut ei datoria către tinetrebue să ţi-o taci şi tu către urmaşii tăi. Şi nu numai către ur, maşi, ci către toţi cei cu cari trăeşti la olaltă, — pentrucă lumina nu trebue s'o ascunzi subt oboroc.

Cei răi vor trece. Ticăloşiile la nimic nu le vor fi folosit, căci n'am văzut nici ucigaş mulţămit, nici hoţ bogat. Iar cei cari agonisesc cu vicleníe îşi poartă pedeapsa în sine cum fructul îşi poartă viermele de pe când era floare.

In afară de răsplăţi şi foloase, în afară de laude şi trufie, cu toate necazurile şi supărările trecătoare, cei buni trebue să-şi păstreze comoara lor şi să n'o îngroape. Şi să-şi valorifice binele din ei în slujba semenilor lor, pentrucă aşa au făcut oamenii de treabă de când lumea şi aşa trebue să facă şi'n aceste zile.

Inchis-au iar iugoslavii bisericile şi şcolile româneşti din Banat?

Faptul ni se pare de necrezut; nu mai de mult, ci acum câteva săptămâni, guvernul nostru a încheiat cu cel iugoslav, după cum se ştie, o învoială — un „acord" — ca, deopotrivă, şi noi, românii, în partea Banatului nostru, şi iugoslavii în partea de Banat rămasă lor, să îngăduim, în şcoli, învăţătura copiilor în grai strămoşesc, urmând ca, în Noembrie ce vine, să încheiem o învoială la fel şi pentru păstrarea graiului şi datinilor strămoşeşti în biserici. Şi, totuşi, ştiri de curând primite ne încunoştinţează, că împotriva învoelii încheiate şi a celei aşteptate, împotriva aşteptărilor noastre fireşti, românii, din comunele româneşti rămase Iugoslaviei, n'au unde să se închine, nici copiii lor unde să înveţe carte, de oarece bisericile şi şcolile lor sunt, iar, închise.

Pe cale oficială nu ştim până acum tot ce ne interesează; dar ni se afirmă categoric, de către cei cari au putut afla, că vecinii noştrii, iugoslavii, au făcut ceea ce nu era de aşteptat să facă.

Am lăudat simţul politic al d-lui dr. Voja Marincovici, ministrul de externe al Iugoslavei, care, formal, a dovedit înţelegerea îndatoririlor de bună vecinătate şi comunitatea de interese poiitice ce trebuia să ne ducă la învoiala încheiată. Eram convinşi, după aprecierile presei iugoslave ohiar, că mergem hotărîţi spre completarea învoelei încheiate şi spre o trainică bună înţelegere sufletească, trebuincioasă şi cuvenită între vecini buni. Ştirea primită e, pentru noi,— trebuie să mărturisim — un neplăcut prilej de nedumerire şi de numulţumire.

Noi, românii, nu ţinem să desnaţionalizăm pe nimeni.

Toată politica noastră—de fapte, nu de vorbe—în ce priveşte viaţa confesională şi culturală a minorităţilor etnice, dovedeşte această hotărâre a noastră.

Dorim, în schimb, ca şi românii, pretutindeni unde ei se găsesc grupaţi ca minoritate etnică, să fie supuşi aceluiaş tratament omenos. E o dorinţă, a cărei legitimitate o poate înţelege orice popor civilizat.

Ne îndărătnicim, deci, să credem, cu toate ştirile întristătoare ce primim, că faptul n'a ajuns încă la cunoştinţa guvernului iugoslav, care, în chip logic, având simţul îndrumărilor politice, ca orice guvern serios, nu poate îngădui să fie dată o atât de brutală desminţire hotărârilor sale.

Intru cât priveşte guvernul nostru, e mai mult decât probabil că el a şi cerut până acum lămuririle cuvenite.

CULTURA POPORULUI.

FAPTELE DELA BREAZA

In dorinţa de a cultiva vechi legături cu instituţiile culturale ale ţării, m'am îndreptat, în Vara acestui an, spre comuna Breaza. Auzisem, citisem despre ea, ba chiar o şi admirasem de multe ori în treacăt, străbătând acea faimoasă Vale a Prahovei, privilegiată prin înflorirea sa economică şi prin poziţiile sale pitoreşti, dar mai ales prin bogăţia sa de suflete constructive.

E o mândrie nespus de mare, o mulţumire cum nu se poate mai desăvârşită, să respiri, câteva săptămâni pe an, dîn atmosfera pur cărturărească a Vălenilor de munte, sau din a localităţii Breaza.

Căci dacă, la Vălenii de munte, Liga culturală, prin apostolul neamului, profesorul Neculai Iorga, a câştigat de mult bătălia, cucerind sufletul unei intregi generaţii—prin şcoala muncii active, prin formarea de caractere tari şi nobile, şi mai ales prin semănarea unor idei noui, prin răspândirea unor concepţii noui de viaţă naţională—, la rându-i centrala «Caselor naţionale», prin simpaticul şi foarte de nădejde constructivul ei preşedinte, generalul Ioan Manolescu, a reuşit, într'un timp relativ scurt, să ofere admiraţiei tuturor una dintre cele mai de seamă opere ale timpului nostru. In adevăr, la Breaza, se munceşte, mai mult ca în alte părţi; credinţa în rostul muncii săvârşite e mai tare, ca în multe alte părţi.

O încredere reciprocă întreţine, pe lângă o solidaritate desăvârşită, o covârşitoare putere de creaţie, în stare să mulţumească şi timpul şi pe oameni.

Prin strădania d-luigeneral Manolescu şi a vrednicilor săi colaboratori, se întreţine, la Breaza, una dintre cele mai sănătoase şi pilduitoare mişcări culturale. Nu sunt simple cuvinte de laudă ale unui prieten intim al mişcării, ci mărturisiri de credinţă ale suteior de persoane, cari, vizitând Breaza, şi-au mărturisit în scris mulţumirea sufletească şi credinţa în cea mai strălucită biruinţă.

Modest, neumblând niciodată după izbânzi eftine, d-l general Manolescu are la activul său, în Breaza, o construcţie model — localul propriu zis al «Casei naţionale», alcătuit dintr'o sală mare pentru spectacole, din sală de bibliotecă, sală de recepţie, cancelarie, bae, dispensar medical, camere pentru vizitatori, etc. Localul este mărginit, la una din feţe, de un foarte îngrijit parc sportiv. Satul, bine întreţinut, datorită spiritului gospodăresc la locuitorilor, are, între alte frumuseţi naturale. două frumoase alei: una zisă «Aleea nucilor», formată de nuci seculari, cum n'am mai văzut încă aiurea — o donaţie a principelui Brâncoveanu, distins proprietar localnic — şi a doua: «Alcea teilor», mult mai tânără, creiaţie a spiritului întreprinzător al d-lui general Manolescu.

Preoţii dela cele trei biserici trăesc în cea mai desăvârşită înţelegere cu învăţătorii celor şapte şcoli, precum şi cu toţi gospodarii satului, conlucrând pentru propăşirea economică şi culturală a comunei.

Alături de biserici, de şcoli, de casele în stil românesc, se ridică, mândră, o nouă clădire cu două etaje: a Şcoalei de ţesătorie. Costând peste două milioane lei, va putea cuprinde, pe lângă sălile de clasă şi atelier, un internat în care vor fi adăpostite zecile de copile orfane, viitoare maestre de ţesătorie. Vechiul local al Şcoalei de ţesătorie este destinat să servească, drept casă de adăpost, grupurilor de vizitatori, cari vor dori să cunoască Breaza.

In fruntea mişcării, alături de preşedintele activ local, săteanul, fruntaş între fruntaşi, Ioan Aldea, stau cu vrednicie preoţii: Opriş, protoereul local, preotul Popescu cu fii săi studenţi, familia ingi'nerului Bondoc, învăţătorii: Mateescu, Bondoc, Focşănescu, etc.

Demn de amintit este, că în această localitate climatericâ foarte mult vizitată, s'a reuşit, după câtiva ani de muncă intensivă, să se înjghebe hora satului, chiar în localul «Casei naţionale», întrunind la un loc pe bătrâni şi tineri şi ferindu-i pe toţi de plaga şi ruşinea conrupţiei. Afară de asta, starea de voioşie tinerească, îmbinată cu înţelepciunea şi chibzuinţa bătrânească, dă sălii o atmosferă de respect şi de măsură în toate. Mi-au furat ochii, dar mai ales mi-au cucerit mintea, frumoasele şi instructivele inscripţii, alături de cari, tablouri evocatoare, cuprinzând numele eroilor morţi în războiul pentru întregirea neamului, m'au aruncat cu gândul la măreaţa epopee pe care am trăit-o cu toţii.

Atmosfera, ideală, plină de respect şi pietate, te face ca, privind în cartea trecutului, să tragi învăţămintele prezentulut, pentru a putea prevedea şi străbate cu încredere viitorul.

Cu credinţa că am introdus pe cetitor în inima localităţii, şi în sufletul conducătorilor, să mi se îngăduie ca, în câteva rânduri, să trec în revistă activitatea sau mai bine zis programul şezătorilor din anul acesta. Şezătorile de Vară au loc la Breaza în cursul lunilor Iulie şi August, când localitatea este supra-populată şi când, cu sprijinul localnicilor şi al viligeaturiştilor. se fac şezătorl foarte reuşite şi recreative. Astfel în fiecare Joi seara, uneori până la ora unu noaptea, nu atât se petrece, cât mai ales sunt ascultate cu plăcere învăţăminte date în chipurile cele mai plăcute.

Intâia şezătoare a acestui an a fost în seara de 28 Iulie. Seria şezătorilor a fost deschisă prin cuvântul autorizat al preşedintelui activ, d-l *I. Aldea*, care a făcut un mic istoric al activităţii trecute şi a arătat planul de lucru pentru viitor. La tribună a avut cuvânt d. *Gh. Lungulescu*, conferenţiarul Casei şcoalelor, care, în cuvinte pline de pietate, a evocat figura marelui rege Ferdinand. După conferinţă, un scurt program artistic, compus din recitări şi muzică de cameră. A vorbit la încheere d-l *colonel N. Negreanu*, în numele centralei «Caselor naţionale», mulţumind tuturoc pentru concursul dat şi îndemnând la muncă spornică şi la cultivarea frumosului şi utilului.

La a doua şezătoare, în seara zilei de Joi 4 August, conferinţa d-lui *avocat Rădulescu din Bucureşti*, despre: *Morală şi drept.* Partea artistică: recitări, jocuri naţionale şi muzică de cameră, instrumentală şi vocală, cu concursul d-lor: C. Barcaroiu, C. Teodorian şi al d-şoarei Ştefănescu dela Opera română din Bucureşti.

A treia şezătoare, la 22 August. Autorul acestor rânduri a vorbit despre: *„Mărgăritare maramureşene"*. Programul artistic: muzică de cameră, recitări şi piesa de teatru *«O noapte furtunoasă»* de Caragiale, cu bine-voitorul concurs al d-şoarelor: Elisabeta Negriţeanu şi Aurora Meza, şi al d-lor M. Focşăneseu, Al. Popescu, G. Bondoc şi Gabriel Negreanu, care a executat şi o «căzăcească» foarte reuşită.

La 18 August, conferinţa d-lui *maior Alex. Bertea*, din aviaţie, despre: *„Rolul şi importanţa aviaţiei"*. In afară de programul artistic obişnuit, însă variat, s'a jucat piesa de teatru *«Nodul Gordian»* interpretată de diletanţi. Sezătoarea s'a încheiat de către *preotul Moisiu*, care a făcut evanghelizare.

La a cincea şezătoare, în seara zilei de 25 August, a vorbit *sf. sa protopopul Capitalei Const.*

(*Continuare în pag. II-a.*)

DIN ŢARA SGÂRIETORILOR DE NOURI

Românii în America

de CHRISTOFOR GOTOIU.

Românii din America, pribegi şi săraci, au muncit, au jertfit şi au reuşit, în curs de două zeci şi cinci de ani de viaţă naţională conştientă, să înfiinţez e,şi să susţină cu cele necesare, instituţiile de cari aveau şi au trebuinţă pentrû conservarea fiinţei lor etnice. Cea mai grăitoare dovadă de putere de viaţă, dată de aceşti plugari şi păstori travestiţi în muncitori industriali, sunt societăţile lor de ajutor reciproc, răsărite din nevoile împrejurărilor schimbate, bisericile, tot atâtea cetăţui şi adăposturi ale sufletului român-creştin, şi presa, ca purtătoare de cuvânt, de sfat şi de lumină a culturii naţionale. In jurul acestor instituţii s'a adunat tot ce e românesc de valoare, spre a se putea manifesta ca un factor etnic cu calităţile mari ale neamului din care se trage, în concertul celorlalte popoare ce îl înconjură.

Se poate ca, pentru vizitatorul, ce trece repede, în grabă mare şi nu are timpul, nici putinţa de a-şi da seama de ceeace s'a făcut, instituţiile româneşti din America să nu pară decât începuturi slab organizate şi îndrumate la întâmlare. Dar adevărul este, că ţăranii aceştia fără de multă carte, emigraţi dela sate şi căzuţi ca din senin în mijlocul unei lumi noui, cu totul străină de tradiţiile şi concepţiile lor de viaţă, au făcut minuni, pe cari numai acela le ştie aprecia după adevărata lor valoare, care îşi poate da seama de greutăţile extraordinare întâmpinate de ei pe pământ străin, într'o lume a cărei limbă nu o înţelegeau şi ale cărei idei nu le împărtăşiau, săraci şi nevoiţi să-şi pună nădejdea numai şi numai în puterile lor proprii.

Da, emigranţii noştri au făcut minuni; au făcut lucruri de cari nu .i-ar fi soçotit destoinici nici cel mai optimist organizator. Şi au dat dovadă de o nesecată energie, de înaltă înţelegere a trebuinţelor sociale, de concepţii sănătoase de viaţă, de credinţă în puterile lor proprii şi în viitor. Vlaga aceea inepuizabilă, ce ne-a păstrat fiinţa etnică şi conştiinţa de neam în cele mai grele timpuri de obidă şi a stors biruinţa unităţii naţionale intruchipată azi în România întregită, s'a vădit încă odată, în mod vrednic de admiraţie, prin prestaţiile socialeculturale ale pribegilor noştri, alungaţi de soarta cumplită peste mări şi ţări.

Ca sub puterea baghetei unui vrăjitor, au răsărit aici biserici din obolul cruţat al miilor de necăjiţi; s'au înălţat case naţionale şi scoale, mai modern clădite decât în satele pământului de baştină. Iar la casele nouilor cărturari, negustori, muncitori, elegant orânduite, bate factorul poştal în fiecare zi cu gazeta românească, scoasă de sub teascurile tipografiilor româneşti.

Ce vreţi mai mult, în 25 de ani? Ce s'ar fi putut face mai mult? Ne pot arata oare mai mult oraşelele noastre de provincie, din ţară, cu viaţa lor leneşă, neturburată de preocupări culturale? Nu! Nici măcar atâta.

De sigur, că împrejurările îşi au rolul lor în acest progres. Dar... motorul acestor înfăptuiri e sufletul. Şi românii americani sunt oameni de suflet.

Dacă aceşti români, vrednici şi râvnitori de progres, nu veniau cu gândul să-şi facă sumuliţa necesară pentru refacerea gospodăriilor de acasă şi să plece înapoi, azi coloniile nestatornice dinnainte de războiu ar fi tot atâtea comunităţi româneşti bine organizate, cu viaţa socială înghegată şi cu iustituţii de cultură pentru viitor. Dar, înnainte de războiul mare şi chiar în cursul lui, gândul tuturor era acasă. De ce s'ar fi aranjat pentru un viitor, pe care nu-l doriau?.

Timpurile schimbate au dat însă o nouă întorsătură lucrurilor. 12 ani de nesiguranţă au creiat altă situaţie. Ibovnica de acasă a fost uitată de flăcăul venit aci să-şi facă viitorul. Cei căsătoriţi şi-au adus familiile la ei (când au putut face acoasta). Şi viaţa coloniilor româneşti de altădată a intrat într'o fază nouă.

Familiile sporesc, şi, azi, generaţia crescută ori născută aci îşi cere drepturile ei. Ce e dar mai firesc decât ca, în alţi zece ani, să se ridice cu acelaş zel alte şcoale!

Deodată cu ideea statornicirii însă, lumea mai cu prindere de mână simte nevoia culturii. De aci înainte deci ideea culturală e preocuparea coloniilor româneşti. Că este aşa, o dovedeşte mişcarea culturală ce se simte pretutindeni între românii imigraţi. In centrele româneşti mai mari, s'au inaugurat şezători culturale, din iniţiativa societăţilor şi cu concursul oamenilor de bine.

In această ordine de fapte, societatea „Unirea românilor" din Detroit, după îndemnul şi cu concursul devotatului preot Ştefan At. Opreanu, a inaugurat „Joile culturale", şezători cu conferinţe educative, în cadrul unui ales program literar. Ca semne ale interesului general pentru acest început cuminte, să servească faptul că, la prima şezătoare, conferinţa părintelui Opreanu a fost ascultată de peste 400 de români, dornici de cunoştinţe, şi faptul că la cele următoare e vădit acelaş îndemn dătător de mari nădjedi pentru timpurile ce vin.

Detroit, Michigam.

ATENEELE POPULARE DIN BUCUREŞTI

Injghebările de mici — dar active — centre culturale, cunoscute în cartierele mărginaşe bucureştene sub acest nume, se pregătesc pentru o nouă activitate, care va începe în Toamnă, ca şi anii trecuţi, şi se va încheia în Vara următoare, odată cu sfârşitul anului şcolar. Se spun lucruri interesante. Scurtele experienţe, făcute până acum, ajută mult la înlăturarea neajunsurilor primilor paşi; ele contribuie la desăvârşirea programelor şi la alegerea mai serioasă a elementelor chemate să dea concursul lor la şezătorile culturale artistice, prin cari conducătorii ateneelor respective ţin să creeze, în lumea mahalalelor, preocupări culturale şi posibilităţi de distracţii mai curate şi mai binefăcătoare, decât acelea pe cari le pot da cârciumile şi „completurile".

Paralel cu pregătirile comitetelor ateneelor populare, se pregătesc şi la „centru", la Primăria Capitalei, orânduiri noui, în ce priveşte mersul ateneelor despre cari vorbim, cu aceleaşi intenţii: de a se înlesni o mai îngrijită întocmire a programelor şezătorilor culturale artistice şi o mai serioasă alegere a celor ceri îşi oferă concursul şezătorilor puse la cale. Preocuparea primăriei e laudabilă deasemenea, de nădejduit fiind că acest amestec al oficialităţii nu va strica întru nimic iniţiativei conducătorilor de atenee.

Ateneele populare au luat fiinţă şi s'au înmulţit şi au dat roade frumoase, datorită iniţiativei libere a câtorva institutori, fără îndemnuri şi fără îndrumări dela „centru"; amestecul primăriei e laudabil şi va fi într'atât întru cât va aduce iniţiatorilor actuali şi viitori sprijinul material şi moral, de care aceştia au nevoe din când în când, pentru desăvârşirea acţiuniilor. Incolo orice amestec oficial nu poate decât să strice; dovadă, amestecul oficialităţii în cooperaţie. Că începuturile au fost pe unele locuri slabe, şi în privinţa întocmirii programelor, şi în privinţa alegerii elementelor susţinătoare, e drept; însă nu e început care să nu fie slab, mai ales când lipsesc mijloacele şi experienţa.

Sperăm să avem noi prilejuri de laudă pentru cât mai multe dintre ateneele acestea. *Cultura poporului* le pune ateneelor respective la dispoziţie coloanele sale, pentru toate dările de seamă şi pentru orice publicaţii vor avea de făcut.

Totdeodată, în dorinţa de a preciza începuturile acestei admirabile mişcări culturale, pregătim la rândul nostru publicarea unui istoric al ateneelor populare din Capitală şi din provincie. Iniţiatorii şi conducătorii ateneelor sunt rugaţi să ne trimită, în cât mai scurt timp cu putinţă, toate datele pe cari le vor socoti necesare. Asupra acestei chestiuni vom reveăi, de altminteri, în curând.

I. Ş.-CERNĂŢIANU

150 DE ANI DE LA UCIDEREA DOMNITORULUI GRIGORE GHICA ŞI DE LA RAPIREA BUCOVINEI

Ziua de 12 Octombrie, anul acesta, ne-a amintit o dată tristă, dar şi o mare figură istorică, din acele vremuri de dureroasă stăpânire străină şi de mari suferinţe, despre cari vorbeşte, în al său articol din numărul de faţă al „Culturii poporului", marele nostru scriitor, Mihail Sadoveanu: s'au împlinit 150 de ani de când, prin trădare, a fost ucis, de către oamenii „Sublimei porţi", domnitorul Grigore Ghica al Moldovei, şi de când, tot prin trădare, ne-a fost răpită Bucovina, de către austriaci.

Se ştie, cum Grigore Ghica, acest dârz şi omenos păstrător al pământului strămoşesc, a plătit cu capul său înaltul patriotism ce-i încălzea sufletul şi-i sfătuia domnia.

Ziua de 12 Octombrie 1777 e una dintre multele ce amintesc trudita păstrare a pământului acestuia al nostru, ceasurile grele pe cari le-au trăit înaintaşii şi jertfele — belşug de înalte învăţăminte — pe cari această sfântă păstrare le-a cerut.

Pentru tot Neamul românesc, ziua de 12 Octombrie, în acest an, a fost mare: a fost slăvit, cu dreaptă şi datorită cuviinţă, unul dintre cei mai mari oameni din şiragul de domni iubitori şi vajnici apărători de ţară; şi au fost amintite sentimentele pe cari le-a nutrit, pentru noi, şi pe vremuri, o pizmaşă ţară vecină. Pentru Moldoveni şi Bucovineni, amintirea împliniriia 150 de ani de atunci, trebuia să aibă însemnătatea excepţională a evocărilor legate strâns de pământul Moldovei şi al Bucovinei.

La Iaşi — prin îngrijirea d-lui Osvald Racoviţă, primarul oraşului — şi la Cernăuţi, au fost evocatoare serbări comemorative, la cari au luat parte, prin trimişii lor, toate aşezămintele culturale din ţară, în întâiul rând, Academia română, Liga culturală, „Astra" şi universităţile, autorităţile civile, militare şi şcoalele.

In Capitala Moldovei, d. prof. Neculai Iorga a vorbit despre însemnătatea istorică a faptelor amintite.

In cursul săptămânii încheiate, cele două momente istorice au fost comemorate la toate şcoalele din ţară.

I. Ş.-C.

Stăruința, în fapt, pentru ridicarea culturală a poporului, o vădim cu sacrificiile reale pe cari le facem.

Ne adresăm celor cari înțeleg.

Faptele dela Breaza *(Continuare din pagina I-a).*

Moisiu, despre: «*Viața creștinilor în genere*». Programul artistic a fost oferit de societatea «*Lunca Alunelului*» și a constat din recitări, coruri și jocuri naționale.

In fine, la ultima ședătoare de Vară, care a fost în ziua de 1 Septembrie, a. c., am ascultat conferința sf. sale preotului profesor *Const. Chiricuță*, din București, despre: «*Lege și neam*». S'a jucat revista «Ovidiu Șicană», improvizație literară a unor vilegiaturiști.

Cu toate că se lucrează cu zor, lipsește totuși ceva brezenilor: *un cor vocal*, despre care sunt informat că este pe cale să fie înjghebat, dându-se dovada cultivării sufletești și pe terenul muzical.

Recunoscător inițiatorului, îndrumătorilor, precum și tuturor risipitorilor de bunuri sufetești, de a-mi fi dat prilejul de închinare, la un altar sfânt, urez în mod sincer, prietenilor brezeni, o încoronare a operei cu folos întreprinsă, prin recoltarea roadelor din belșug produse.

CORNELIU MEZA
avocat
Președ. «Casei naționale» din Vaslui.

Marii noștrii dispăruți

NICOLAE BĂLCESCU

Se împlinesc, la 16 Noembrie anul acesta, trei pătrare de veac, de când s'a stins departe, în Sicilia, unul dintre marii noștri români, o adevărată glorie națională, istoricul și prozatorul Nicolae Bălcescu.

Născut în București, la 29 Iunie 1819, despre el începe să se vorbească la vârata de 19 ani, când, fiind în armată, înființează o școală în cazarmă unde predă cursuri, și mai ales istoria, pe înțelesul tuturor. N'are noroc însă armata să-l aibă multă vreme dascăl, căci școala ne fiind bine privită de stăpânire, se desființează, ceeace desgustă până într'atâta pe Bălcescu, în cât renunță și el la cariera ostășească și se aruncă cu tot focul tinereții în politică, unde întâmpină de asemenea multe neplăceri. Ce-a dintâi fu câte-va luni de închisoare la Mărginenii din Prahova, pentru principiile sale înaintate, în tovărășia altor români luminați din generația de atunci. A urmat surghiunul, împreună cu tovarășii cari împărtășeau aceleași idei liberale, alternând cu pribegia de bună voie în căutare de noui izvoare pentru alcătuirea operei lui istorice și, vai! în căutarea unui loc prielnic pentru lecuirea boalei care l-a ros așa de repede și i-a stins viața la 16 Noembrie 1852.

A trăit va să zică numai 33 de ani, o viață surghiunită și amărâtă din cauza înstrăinării silite, a lipsei și a boalei, și totuși a lăsat o operă mare și prețioasă, dovadă neîndoelnică de ceea ce ar fi putut creia mintea aceasta ageră și luminată, sufletul acesta așa de cald și de iubitor de țara lui, dacă bunul Dumnezeu i-ar fi mai hărăzit câți-va ani peste acești 33 și i-ar fi orânduit un trai mai puțin amărât.

Insir aci, după cea mai autorizată și mai autentică documentare, opera lui:

„Puterea armată și arta militară, dela întemeierea principatului Valachiei până acum", lucrare publicată apoi cu titlul prescurtat: *„Puterea armată la români"* și completată printr'un *„Studiu asupra principatului Moldovei"*, apărut în *„Magazinul istoric pentru Dacia"*.

In același *Magazin* au apărut treptat: *„Cuvânt preliminar despre izvoarele românilor"*, *„Românii și fanarioții"*, *„Ion Teutul"*, *„Logofătul Miron Costin"*, *„Spătarul Ion Cantacuzino"*, *„Postelnicul Constatin Cantacuzino"*, *„Puterea armată și arta militară la moldoveni, în vremea măririi lor"*, *„Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele române în deosebite timpuri"*, *„Campania românilor în contra turcilor, dela anul 1595"*, *„Buletin despre portretele principilor Țării românești și ai Moldovei, ce se află în cabinetul de stampe la biblioteca regală din Paris"*.

Diferite articole istorice, literare și politice, în diferite ziare și reviste: în ziarul lui Dim. Bolintineanu: *„Poporul suveran"*; în *„Jurnal des economistes"* din Paris, un studiu în limba franceză, întitulat *„Question économique des Principautés danubiennes"*; în dialog, *„Manualul bunului român"*; conferința *„Mișcarea românilor din Ardeal în 1848"*, publicată în Foaia românească dela Paris; în *„Junimea română"*: *„Cântarea României"*, tipărită la Paris în broșura *„România viitoare"* și reprodusă de V. Alexandri în *„România literară"* din Iași (1855), în care s'a tipărit și o parte din cartea a III-a a *„Istoriei românilor sub Mihai Vodă Viteazul"*, cu titlul *„Răzvan-Vodă"*.

A cincea parte din această *„Istorie a lui Mihai Vodă Viteazul"* n'a fost isprăvită, ci s'a oprit la pag. 138, tocmai la capitolul 33 ce corespunde anului 33 al existenței sale. Număr fatidic *), coincidență ciudată și de nepătruns, asemănătoare cu aceea din viața lui Napoleon cel mare, în manuscrisele căruia s'a găsit și un studiu geografic scris în tinerețe, neisprăvit și întrerupt tocmai la descoperirea insulei S-ta Elena, unde se știe ce sfârșit tragic a ispășit, după 30 de ani de la începutul acelui manuscris, neînfricatul cuceritor.

Cultura poporului își va îndeplini o pioasă datorie, rezervând în numărul dela 16 Noembrie, anul acesta, o pagină închinată memoriei marelui român Nicolae Bălcescu.

V. B.

*) Care descoperă voința destinului sau a fatalității.

Acela nu este patriot, care nu a învățat a fi folositor obștei.

GH. ASACHE.
(Scriitor român 1788—1871).

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

ȘTIINȚA ȘI DIVINITATEA

D-l Charles Nordman, astronom francez, spune, într'una din multele d-sale lucrări în ce privește **ȘTIINȚA ȘI DIVINITATEA**:

«In afară de problemele alimentare, *necunoscutul* și *misterul* îmboldesc tot atât cât și nevoia de a mânca.

«Știința căpătată, ca urmare a imboldului, face pe om mai modest, mai puțin afirmativ, mai puțin dogmatic și sectar».

Aceasta înseamnă că, prin știință, cunoscând greutatea de a ști ceva exact și îndoindu-ne chiar de cele ce știm, nu mai putem spune cu hotărire *da* sau *nu*; nu mai cercăm să impunem părerile noastre și ascultăm cu răbdare pe ale altora.

Iar mai departe, d-l Nordman adaogă:

„Știința contribue să desvolte în om calități de indulgență, de moderație, calități atât de necesare celor cari conduc pe alții".

Adăogăm la rândul nostru și stăruim asupra acestei judecăți:

Cei cari conduc pe alții trebue să aibe un fond de știință, căci, fără aceasta, se lasă conduși numai de problemele alimentare, de nevoile vieții pământești; iar lupta pentru existență devine crudă, înverșunată și neertătoare, față de cei din jurul lor.

Știința ne învață să privim pe semenii noștri cu mai multă răbdare și cu dispoziția de a erta felul lor de a fi.

Cristos, prin învățătura Lui, ne-a dat Știința înaltă a sufletului omenesc, pe înțelesul tutulor; și prin aceasta el e *divin* și știința lui *divină*.

„*Știința* cealaltă, *profană*, a faptelor ce se petrec în Natură, nu e *absolută*, adică nu ne spune *„lucrul în sine"*.

Multe cuvinte din știință, cum sunt: „timp" „spațiu", „electricitate", sunt numai cuvinte cari ocolesc fondul lucrurilor, pe care știința nu l-a aflat până acuma.

„Știința astronomică e cea care dă avântul spre infinit și care, după părerea filosofului grec din antichitate, *Platon*, este dragostea însăși.

„Din această pricină, oamenii de știință sunt și poeți".

Astronomia, sau *Știința cerului*, ne face să atingem *divinul* cu degetul, adică să-l simțim de aproape.

Știința cerului ne arată că nașterea și alcătuirea stelelor, precum și mișcările acestora, *ritmul ce conduce Cosmosul* (Lumea), sunt într'o armonie măreață, urmând *legi de necălcat*.

„*Universul stelar* ascultă de un *determinism* riguros".

Asta înseamnă că există o legătură strânsă între *cauza* și *efectul* fenomenelor.

„*Determinismul Lumii*, văzut astfel, este cea mai sublimă manifestare *a Divinității*.

„Universul e supus unor legi mărețe; el e ordonat, are legături strânse între toate planetele mari și mici cari îl alcătuesc, e armonios, e guvernat de legi hotărîte și neschimbate, și nu de voințe particulare".

„Prin mărimea lui, e măreț și *divin*.

„In Univers e *misterul*, care e *Revelația divină*".

Nimic nu explică mai bine *divinul*, decât armonia nesfârșită care leagă fenomenele și explică legile științifice.

Știința, văzută astfel, este *Revelația divină*, întocmai ca Revelația divină din învățătura Mântuitorului pentru legile sufletului omenesc.

Invățatul H. Poincaré, mort acum câți-va ani, a scris:

«Oamenii cer lui Dumnezeu să'și arate existența prin minuni. Dar minunea eternă este că minunile sunt nesfârșite, minuni sunt mereu. Pentru asta lumea e divină; pentru asta universul e armonios».

Determinismul Universului, așa cum a fost definit mai sus, arată sub forma cea mai înaltă, *Divinitatea Universului*.

Divinul, văzut astfel, nu corespunde ideei despre Dumnezeu, pe care și-o fac oamenii cu puțină știință. Acești oameni sunt prea mult robii dorințelor lor; ei au prea puțină înclinare spre ertare și recunoașterea dreptului altora și cer lui Dumnezeu împlinirea dorințelor lor personale.

Insă și Știința profană și Știința Mântuitorului luptă alături și la fel pentru ridicarea sufletului, pentru căpătarea științei și, deci, pentru apropierea de Dumnezeu.

Comandor, **C. BUCHHOLTZER**

O corabie curioasă

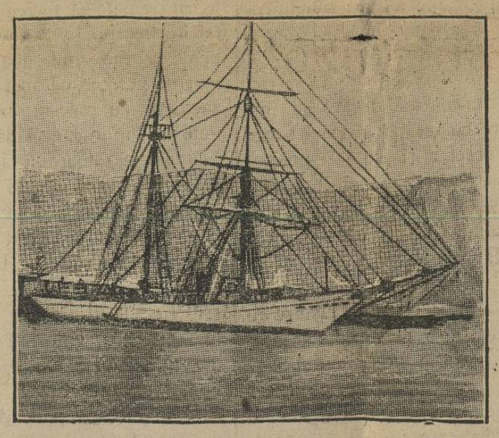

O corabie curioasă este corabia *Carnegie*, care aparține *Institutului Carnegie* din Washington și care cutreeră mările lumii, pentru determinarea *magnetismului pământesc*.

Ea are ca scop principal determinarea fenomenelor magnetice și electrice, cari fac ca acul magnetic al busolei să nu se îndrepte exact spre Nord ci să facă un unghiu în lături (în o parte sau alta) care se numește *unghiu de declinație*, precum și studiul cauzelor splendidului fenomen numit *aurora boreală*.

Corabia aceasta a făcut până acum 16 ani de călătorie și a mers peste 500.000 kilometri.

Ea e construită numai din lemn și n'are nici-o bucățică de fer sau de oțel în alcătuirea ei. Cuele și metalele de legătură, între diferitele ei bucăți, sunt de aramă.

Cablurile, sau parâmele ei de legătură la cheuri, sunt numai de *manila*.

Ancora și lanțul ei sunt de bronz.

Scopul eliminării fierului și oțelului de pe întreaga corabie este ca acestea să nu influențeze și ele acul magnetic al busolei dela bord, pentru a nu îngreuna cercetările influenței magnetismului pământesc asupra busolei.

C. B.
(După „Popular Science Monthly")

Muncă-Gospodărie

CUM PUTEM MĂRI RECOLTELE NOASTRE DE CEREALE

de **ERNEST GRINȚESCU**
Subdirector general al învățământului agricol.

II

Am lămurit, în numărul trecut al gazetei, nevoia ce o are țara ca să-și mărească recolta de cereale, pe unitatea de suprafață—pogon ori hectar.

Inainte de a arăta cum putem săvârși această mărire de producție, nu e de prisos să amintim constatarea tristă, pe care o facem de câțiva ani: că țara noastră este astăzi printre țările cu cea mai mică producție la hectar. Așa, pe când Belgia și Danemarca produc în medie 2500—3000 kgr. grâu la hectar, noi abia avem 900 kgr. de grâu la hectar. Diferență de 1600 până la 2100 de kgr! Cât am câștiga, dacă am recolta în mijlocie mai mult 200 kgr. la ha. — un sac și ceva la pogon —, dar încă un plus de 1600 kgr.? Dupe socotelile ținute la Ministerul agriculturii, recolta de grâu din 1926 este de 300.000 vagoane pentru 3.250.000 hectare. Dacă am obține în plus nu mai mult de 200 kgr. grâu la hectar, producția totală a țării s'ar mări cu 64.000 vagoane, deci cu aproape un sfert mai mult decât avem astăzi.

Iacă încă o dovadă a trebuinței de a ne mări producția agricolă.

* * *

Spuneam în articolul trecut, că trei sunt mijloacele principale și mai lesnicioase pentru mărirea producției: întrebuințaroa de semințe selecționate, îngrășămintele și îngrijirea câmpului. Să vorbim despre fiecare:

1. *Sămânța bună*. De mult sămânța de grâu a țăranilor noștri este proastră, degenerată și amestecată cu prea multe corpuri străine. După expropiere sămânța este și mai rea, puțin productivă și prea imbulzită de corpuri străine. S'a scris despre aceasta mult, arătându-se că sămânța e cauza scăderii producției. Soiul bun și la plante, ca și la animale, are influență asupra producției. Din cai de rassă, ies mânzi de rasă; din cei degenerați, ies tot degenerați. Tot așa și cu sămânța. Ne încăpățânăm să nu schimbăm sămânța, cu toate că alta de soi bun ne-ar da îndoit și întreit.

Agricultorul are mai multe mijloace ca să-și procure sămânță selecționată, adică aleasă de mulți ani spre a-i da recolte mai productive, cu pai mai rezistent la boli și la cădere:

a) Să cumpere sămânță dela instituții reputate că produc sămânță îmbunătățită prin alegere de ani de zile. Așa sunt instituțiile Statului — fermele și școlile de agricultură — cari produc sămânță bună și au la îndemână mașini ca s'o aleagă: trioare, vânturători și alte mașini mai perfecționate, de aleg bob cu bob. Apoi există o societate, înființată după războiu, care se ocupă numai cu vânzarea de sămânță selecționată după mulți ani de încercare, ca să vadă care e cea mai bună. Societatea se numește „Sămânța" și are câmpuri de producție în diferite părți ale țării, iar sediul ei principal în București.

Ferma d-lui Gh. Cipăianu și ale altor agronomi de vază produc deasemenea sămințe selecționate. Sunt apoi regiuni întregi, cari produc un grâu bun, numit „grâu de Banat".

Cel interesat se poate adresa camerelor de agricultură, cari cunosc toate casele producătoare de sămințe selecționate și-și poate cumpăra sămânța trebuincioasă, chiar prin mijlocirea camerelor respective.

Statul însu-și se interesează de producerea de sămințe selecționate la toate instituțiile sale, așa că în scurtă vreme vor fi puse în cultură soiuri alese, datorită muncii și priceperii agronomilor noștri învățați.

Sămânța aceasta este mai scumpă decât cea produsă de țărani. Asta'i adevărat. Insă să ne amintim de vorba românului: „Scump, dar face". Valoarea recoltei noastre depinde de sămânța ce-o întrebuințăm; în bobul pe care'l semănăm, e ascunsă toată recolta noastră! Orice muncă și orice îngrijiri am da holdelor noastre și oricât am îngrășa pământul, nu putem să schimbăm însușirile rele pe cari le-a moștenit sămânța. Chiar îngrijirile, ce dăm unor astfel de semănături făcute cu sămânță proastă, fac uneori mai mult rău decât bine: desvoltă mai mult paiul, în paguba bobului.

In China, unde populația e mai deasă, decât la noi, și pământ roditor mai puțin, locuitorii răsădesc grâul, întocmai ca grădinarii zarzavaturile; cultivându-l în felul acesta, ei îl pot prăși de mai multe ori și au ajuns să poată avea recolte mari, pe suprafețe mici.

De aceea, să nu ne scumpim. O sămânță bună produce mult și este, la urma urmelor, mai eftină.

Selecționarea, adică urmărirea an cu an a sămânței, alegând-o ca să fie din ce în ce mai productivă, face minuni. Cine nu-și aduce aminte, că înainte vreme zahărul era produs numai din trestie, și adus din țări streine? Astăzi se produce și din sfeclă, care se cultivă și la noi. Cărui lucru se datorește aceasta?

Producerea zahărului din sfeclă se datorește influenței selecționării.

De unde la început, în stare sălbatecă, sfecla conținea numai 3—4 procente de zahăr, astăzi în urma producerii sămânței prin selecțiune, a ajuns să dea până la 16 procente de zahăr.

In numărul viitor mă voi ocupa de altă metodă pentru dobândirea sămânței bune.

Binele țării cere, ca toți să pună mâna la marea operă de reclădire și consolidare a României nouă pe baze sănătoase.

REGELE FERDINAND I-iu.

Mărgica de chilimbar

de **N. A. Bogdan**

Munții din jurul mănăstirii Agapia opreau cu spinarea lor mătăhăloasă o mare parte din razele unui soare de Iulie, care prăjia totul ce întâlnea în cale. Și deși vremea era trecută de amează, lumea nu se dedea dusă dela umbra brazilor și a fagilor pletoși.

Numai cete răzlețe de maici, îmbrăcate în lungile lor rasse negre sau cafenii, se văd viind pe ici-colo, atât de pe drumul mare șoseluit, cât și prin cărările dintre chiliile din satul mănăstirii. La sunetul uruitor al toacei purtată pe umeri de o maică gârbovă, care înconjură biserica cea mare, se strâng rânduri-rânduri oile Domnului, la slujba vecerniei.

Mulți dintre *musafirii* mănăstirei în vremea Verii, cari mai au în suflete ceva credință sau evlavie, își descopăr capetele, și-și fac, mai pe văzute sau mai pe ascuns, semnul crucii. Altii însă, departe de a se gândi la așa-ceva, clocind în tidvele lor gânduri cu totul poncișe vredniciei și cuviosiei locului unde se găsesc, surâd la vederea cârdurilor de femei cernite, ce se perindează și unii bărbați mai cu seamă, pe lângă surâsul pătimaș sau vinovat, nu se pot opri de a nu șopti între dânșii cuvinte păgâne, ce păngăresc idealul sfânt al slujitoarelor lui Hristos.

Clopotele urmează toacei și îndată după ele se aud, eșind de prin ferestrele deschise ale bisericei celei mari, întonări armonioase de glasuri femeești, ce însoțesc rugăciunile de sară, ale octogenarului preot care slujește vecernia.

Stăteam singur pe o piatră mare, împestrițată cu mușchi moa'e, lângă o căsuță așezată pe marginea șoselei, la depărtare ca de vre-o cincizeci de pași de poarta mănăstirei. Nevastă-mea rămăsese în chilia ce o închiriasem pe o lună, fiind obosită de o excursie cam încurcată, ce-o făcusem pe culmea unui munte dela spatele Agapiei.

In zadar căutam să întâlnesc vreun prieten sau cunoscut, cu care să mă iau de vorbă și să'mi treacă de urât...

Mă plictiseam.

Ca să se strecoare mai repede vremea, începui a smulge dintr'un copac de alăturea cu mine, niște flori mici roșietice, din cari repede îmi făcui un mănunchiu, cu gândul să-l duc acasă și să-l pun la căpătâiul patului, întrucât mirosul acestor floricele era dintre cele mai plăcute.

Un mic țipăt de femee mă trezi din îndeletnicirea mea și, când îmi îndreptai privirea spre șosea, văzui plecată jos o maică, purtându-și privirea de ici-colo și cântând ceva prin prundișul șoselei.

Mă ridic instinctiv de pe piatră și, mergând spre maică, o întreb, fără să mă uit la fața ei:

— Ai prăpădit ceva, măicuță?

— Da, metaniile mele... S'a rupt ibrișinul cu care erau legate și-au curs toate prin nisip...

— Metaniile?

— Da, iaca una, două, trei... Și maica tot căuta necontenit și găsea câte o metanie prin prundiș.

— Aveai multe, măicuță?

— Douăzeci și patru mari, de abanos, și douăsprezece mai mici, de chilimbar. Am găsit până acum șaisprezece de toate.

Mă plecai și eu în jos și începui a ajuta la căutat prin prundiș. După un timp, găsirăm un număr de metanii, și când nu se mai zăria nici una în jurul nostru, începurăm să le numărăm. Maica numără de câteva ori metaniile, dar se încurca mereu în socoteala ei și, cu un ton necăjit, îmi zise deodată.

— Fă bine, domnule, ține d-ta pe aceste mari, și le numără încă odată; eu am să le număr pe cele mici, de chilimbar.

Luai din mâna maicii mărgelele negre, ce mi le dădu, le numărai și văzui că sunt tocmai câte trebuia să fie: douăzeci și patru.

— Iată, adăugi maica, din aceste mici eu am numai unsprezece! Mai trebuie una... chilimbar bun, și-i păcat mare să se prăpădească!

Ne plecarăm amândoi din nou și căutarăm iarăși un timp.

Dar trecură minute după minute, răscolind cu mâna și cu piciorul nisipul și prundișul șoselei,—metania nu se mai găsea.

Spinarea începu să mă doară și sângele îmi năvăli spre cap, ceea ce'mi produse o puternică amețeală.

— Mă iartă, măicuță; dar nu mai pot căuta. Am cam amețit; mă duc să mai stau pe piatră.

— Ai amețit? Se poate? Și maica mă privi fix în ochi, ridicându-se și ea de jos și deschizând în laturi, în linie orizontală, ambele brațe, ca să-și îndrepte și ea șira spinării, ce se vede că-i amorțise, ca și mie.

In acel moment privile mele se opriră drept în fața maicii.

Din ce mă așteptam să văd înainte-mi o femeie, ca de vreo cincizeci sau șaizeci de ani cel puțin, cu zbârcituri pe față, pricinuite de vârstă, vegheri, muncă, rugăciuni și poate... lacrămi fără de sfârșit, ce i-or fi brăzdat obrajii în curgerea vremilor, de când s'a închinat mănăstirii,—dacă nu cu mult înainte poate...— ochii mei fixară figura senină a unei fete, ce nu avea semne să fi trecut măcar anii minorității.

Nouăsprezece, douăzeci de ani să tot fi avut,—dar mai mult era cu neputință—și, pe deasupra era și... frumoasă... dar frumoasă, nu glumă!

Mi se păru deodată că sângele meu, ce era deja ridicat în tidvă-mi din pricină că stătusem plecat mai multă vreme, acum năvălea cu o grabă întreită în creeri, și, pentru câteva secunde, vederile mi se întunecară. Când mă reculesei, băgai de seamă că maica pusese o mână,—albă, fragedă și micuță,—pe mâna mea și, strângând-o, îmi zise cu oarecare grijă:

— Ce ai, domnule? Parcă-ți vine rău...

—Eu?!.. nu am nimica,—bâlbâii încet.

Imi retrăsei mâna din mâna maicii și, întorcându-mă spre lespedea pe care șezusem înainte, mă așezai iar, încet, acolo.

— Dar eu văd că nu ți-i bine... Obrajii ți s'au înroșit...

— Nu-i nimica; are să-mi treacă.

— De vrei, să-ți aduc o leacă de apă rece din chilie dela noi; nu stăm departe. Indată îți aduc.

Cuvintele aceste mi se păreau atât de ferbinți și privirea maicii răzbătea așa de adânc în sufletul meu, în cât îmi trebui o sforțare puternică și o voință cam supra-naturală ca să pot răspunde ceva, mai aels negativ, la propunerea ce mi se făcu. Totuși după câteva clipe vorbii încurcat:

— Nu... nu am nevoie, măicuță... Mi-i mai bine... Iți mulțumesc...

— Trebue să-ți mulțumesc eu mai mult decât d-ta mie, pentru truda ce ț'ai dat să mă ajuți la căutatul metaniilor. D-ta nu știi cum țin eu la dânsele; sunt dela mama, Dumnezeu s'o ierte! Atâta mi-a mai rămas dela mama. N'ai cunoscut-o? negreșit,—Dumnezeu s'o ierte sărmana. Și apoi îs lucruri sfinte, aduse de un călugăr dela Sfântul-munte, după ce le-a pus pe însuși mormântul Mântuitorului! Și ce rău îmi pare c'am prăpădit una,—din cele de chilimbar...

Maica oftă, și printre buzele ce se deschiseră ușor ca să deie drumul unui mic suspin, două șiraguri de dinți, albi și frumoși, ca ghioceii, se zăriră; iar ochii ei, de culoarea seninului, ce se întâlniră câteva clipe cu ai mei, îi văzui muiați de o rouă de lacrămi. Ei se plecară îndată în jos, acoperiți de niște gene lungi, castanii și dese, pentru a se mai ridica odată, cu iuțeala unei luciri de fulger îndepărtat, asupră-mi, după care întregul ei cap se întoarse puțin pe umeri, alungându-și privirile spre poarta mănăstirei.

Trecură încă vreo câteva minute; mă desmeticisem mai bine.

Măicuța ce stătea încă, parcă pironită pe loc, înainte-mi, îmi vorbi iar:

— Cum îi numele d-tale, domnule?

Ii spusei numele.

— Ești însurat; se vede după inelul de logodnă..

— Da, sunt însurat.

Peste câteva minute, măicuța adause:

— Ai copii?

— Nu.

Mai trecură câteva clipe, în cari maica stătea tot pironită pe loc; apoi deodată, scuturând puțin

„Precum voiți să vă facă vouă oamenii, și voi faceți lor așișderea"

Dumineca a 19-a de după Rusalii

(Luca VI, 31 — 36).

„Zis-a Domnul:
„Precum voiți ca să vă facă „vouă oamenii, și voi faceți lor „așișderea. Și de iubiți pe cei ce „vă iubesc pe voi, ce dar este vouă? „Căci și păcătoșii iubesc pe cei „ce îi iubesc pe dânșii.

„Și de faceți bine celor ce vă „fac vouă bine, ce dar este vouă? „Căci și păcătoșii dau păcătoși„lor împrumut, ca să ia întocmai. „Ci iubiți pe vrăjmașii voștri, și „faceți bine, și dați împrumut, „nimic nădăjduind, și va fi plata „voastră multă, și veți fi fiii Ce„lui prea înalt; că El este bun „spre cei nemulțumitori și spre „cei răi. Deci, fiți milostivi, pre„cum și Tatăl vostru milostiv este".

Înțelepte și pilduitoare cuvinte a grăit Iisus către *evreii cari veniseră la Dânsul*. Cât adevăr și câtă cunoaștere a sufletelor sunt cuprinse în aceste cuvinte!

Au trecut aproape două mii de ani de când aceste cuvinte au fost rostite și par'că nimic nu s'a schimbat. Aceleași cuvinte le poți spune și tu, creștine, aproapelui tău; le poți spune — trebuie să ți le spui — chiar ție însuți, și, dacă, cercetându-ți sufletul, vei putea să le dai ascultare, vei fi vrednic să stai în rândul drept credincioșilor.

Care om își poate dori sie-și răul și necazurile? Cine oare așteaptă să fie surghiunit, batjocorit, prădat de vecinul, de aproapele său? Desigur, nimeni! Fiecare nu dorește pentru sine decât binele; iar din partea semenilor săi, nu așteaptă decât respectul, lauda și ajutorul în clipe de nenorocire. Ei bine, Mântuitorul zice: *„...fă aproapelui tău numai aceea ce vrei să-ți facă el ție"*; iar românul adaogă: *„Fă binele, ca să auzi bine"*. E greșit să pui aci zicala: *„Fă binele, să-ți auzi rău"*, căci aceasta se întâmplă numai atunci când gândul necurat se strecoară, pe nesimțite, sau în sufletul celui ce face binele *«numai de ochii lumii»*, sau în sufletul învechit în rele al celui ce primește binele...

Cu drept cuvânt spune Mântuitorul: „ce mare lucru ai făcut, dacă tu iubești numai pe aceia cari te iubesc pe tine?" ..Acest lucru îl face orice om. Iubești pe tatăl tău, pe mama ta, pe frații tăi, pe rudele tale; e lucru firesc. Aceștia alcătuesc familia ta, sunt sprijinitorii tăi, îndrumătorii tăi. Nici o deosebire, în această iubire, între tine și păgâni. Iubești pe aproapele tău, pe acela care ți face binele. Aceasta nu e o dovadă că ești în adevăr creștin, că ești cu adevărat pătruns de învățăturile Aceluia care a fost răstignit pe Golgotha pentru mântuirea lumii.

Faci oare altceva decât că dai înapoi ceeace ți s'a dat? Nu!

Adevărata iubire, adevărata faptă bună, este în a da, întotdeauna, din prisosul sufletului tău, fără să aștepți ca să ți se înapoieze. Răsplata aceasta s'o aștepți numai dela Cel de sus.

Sfatul Mântuitorului, îndemnul său dumnezeesc e: *„Ci iubiți pe vrăjmașii voștri, și faceți bine, și dați împrumut,* **nimic nădăjduind**; *și va fi plata voastră multă, și veți fi fiii Celui prea înalt"*.

Câtă frumusețe!

Să iubești, *cu adevărată iubire*, pe acela care te urăște, pe acela care te persecută și îți vrea răul, e tot ce poate fi mai măreț în morala creștină E deosebirea fundamentală între religia creștină și celelalte religii, cari au existat și există.

Gândește-te, creștine, numai o clipă la întâii creștini, la martirii creștinismului, cari n'au murmurat, nu s'au răsvrătit, n'au avut un pic de ură, nici o singură clipă, împotriva prigonitorilor și asupritorilor lor. Ei, dimpotrivă, iubeau pe chinuitorii lor cari, prin moarte, îi trimiteau cu un ceas mai de grabă în Impărăția dreptății veșnice. Ei iubeau pe vrăjmașii lor cu adevărată iubire creștinească și deaceea biserica ortodoxă îi venerează așa cum se cuvine.

Tu, creștine, încercat-ai să urmezi învățătura aceasta sfântă? Trecând peste grijile tale pământești, peste ambiția ta, peste patimile tale omenești și ridicându-te astfel mai pre sus de tine ca om, încercat-ai să iubești pe vrășmașii tăi, ca pe tine însuți? De ai pregetat până acum, hotărăște-te și încearcă. Toate cele pământești, grijile durerile, patimile, ambițiile și bucuriile urâte sunt trecătoare; veșnicia e dincolo de nemerniciile noastre și ale semenilor noștri.

Dacă acestea ar fi în cugetul fiecărui creștin, câte lucruri bune nu s'ar vedea înfăptuindu-se sub ochii noștri, căci câtă energie nu se pierde în luptele noastre zilnice pentru a doborî pe aproapele nostru, pentru ca, pe ruinele căderii lui, să ne ridicăm poftele noastre și dragostea de înălțare lumească!..

Tu, creștine, înglodat în păcate fiind, mai poți aștepta mila Tatălui, când tu nu ai milă? Mai poți aștepta iubirea Lui, când tu nu ai iubit? Nu; adevărul, acesta îți'l poate lămuri îndecata ta din clipa de nenorocire, când îți aduci aminte de Dumnezeu.

Niciodată să nu ai gândul la răsplata pământească ci la aceea care vine de sus. *Fii drept, bun și milostiv, precum și Tatăl din ceruri milostiv este.*

Cercetează-ți sufletul și viața, clipă cu clipă, trudește-te de-ți curăță sufletul și te înalță, înlăturând răul care te duce la pierzanie, înăbușind patimile ce-ți clocotesc în sânge, strivind sub cruce poftele de mărire deșartă, căci **învingător nu este decât acela care se învinge pe sine.**

Em. C. Pasculescu-Orlea.

„Cui ești ajutor, Doamne, au nu celui slab?"
(CARTEA LUI IOV).

---

din cap și, fără să se mai uite la mine, îmi zise:

— Rămâi cu bine, domnule; și'ți mulțămesc încă odată de osteneală...

Zicând aceste cuvinte, maica, clătinând puțin din cap, se întoarse cu totul dela mine și plecă spre mănăstire. Trecând iar pe locul unde i se deș'raseră metaniile, ea mai stătu o clipă, de cerce'ă râpele cu ochii pe deasupra prundișului; dar nu zăbovi mult și, ca desnădăjduită de a mai putea găsi ceea ce prăpădise, porni repede înainte, și după câteva clipe dispăru în interiorul mănăstirii.

Mă uitai lung după această femeie, ce îmbrăcase așa de tânără haina pocăinței.

Îmi veni un moment ideea să mă duc după dânsa, la biserică... ca să o mai pot privi câtăva vreme. Dar repede îmi luai sama și, cu o hotărîre din acele ce, când încă mai ai în piept o inimă neslăjită cu totul, e greu s'o poată căpăta cineva cu ușurință; mă ridicai de pe peatră și pornii, cu gândul să mă duc mai curând acasă.

Punând piciorul pe marginea șoselei, pe locul unde se întâmplase împrăștierea metaniilor, dintr'o singură aruncătură de ochi zării metania de chilimbar, atât de mult căutată până mai odinioară. O ridicai din colb, o ștersei cu batista și rămăsei nemișcat un minut, privind-o și examinând-o în palmă.

Cel dintâi gând al meu îmi fu să alerg la biserică, să duc metania maicii. Și plecai într'acolo.

Când să intru pe poartă, nevastă-mea îmi eși înainte. Ea îmi bănui că am întârziat prin mănăstire, și'mi spune că suntem așteptați la o familie prietenă, care ne-a poftit la masă.

Nu știu ce am îngăimat ca răspuns; nu știu cum s'au prefăcut gândurile în tidva mea. Știu atâta, că nu m'am mai dus în biserică să înapoiez metania, — dar nici nevestei mele nu i-am spus nici iotă de daravera aceasta. Imi eră par'că teamă...

N'am mai văzut pe măicuța cu metaniile de atunci,—cu toate că tot timpul ce am mai rămas în mănăstire o căutam pretutindeni cu ochii, când umblam pe ori și unde; nici n'am știut cum să întreb de numele ei. Și păstrez încă și astăzi, ca o moaște sfântă, acea mărgică de chilimbar. Am purtat-o multă vreme în buzunarul de sus dela jiletă. Mai târziu am pus-o în una din cutioare'e ce stau pe biuroul meu. Și de câte ori se întâmplă să caut câte ceva în acele cutioare și dau de acea metanie, fără voe, simt o tulburare neînțeleasă în sângele și în creerul meu, pe care o urmează, de obicei, o bătae repede a inimii și tâmplelor mele.

Acțiunea culturală bulgară în Valea Timocului

Noi. am cerut totdeauna vecinilor noștri, în ce privește pe conaționalii noștri, așezați în cuprinsul hotarelor lor prin puterea de orânduire a împrejurărilor istorice, să aibe față de acești români aceeași bună voință pe care am avut-o și o avem noi față de conaționalii, respectivilor vecini, aflați în cuprinsul hotarelor noastre. Am cerut și cerem: egalitate cu autohtonii în fața legilor țării, îngăduința graiului și datinetor lor strămoșești în biserici, îngăduința graiului lor în viața de toate zilele și în școli.

Atât.

Tratamentul căruia supunem noi minoritățile etnice din Romănia confirmă, zilnic, spusele noastre.

Intru cât privește pe bulgarii din întreaga Dobroge, și din cea veche și din cea nouă, faptele au fost și pot fi verificate; ele n'au desmințit și nu pot desminți cele ce spunem.

Nu vorbim despre atitudinea vecinilor bulgari, față de opunția din cadrilater; acolo, ei săvârșesc, — după puterea lor de a concepe politica și cu mijloacele pe cari le pot întrebuința, după judecata lor — o acțiune politică, bine cunoscută, apreciată și caracterizată de toată lumea.

De câtva timp, însă, acești vecini, despre cari ne străduim să avem o părere mai bună, — condiția fundamentală pentru înlesnirea unei apropieri, cel puțin intelectuale deocamdată, pe care o dorim și noi și o parte din intelectualitatea bulgară —, au început o acțiune «culturală» în Valea Timocului. Două societăți culturale (!) *„Kubrat"* și *„Rodna Zastica"*, cari au între membrii lor, zice-se și nu-i exclus, și membrii ai Siguranței bulgare, caută să înspăimânte pe studenții și școlarii români, înscriși la universitățile și școlile din Romănia, pentru completări de studii, bătându-i până la ucidere, atacându-i cu focuri de arme. amenințându-le și intimidându-le părinții, spre a face pe acești studenți să-și părăsească vetrele, sau să renunțe la învățătură în școlile noastre și la orice năzuințe de propăvăduire a culturii românești.

Mijloacele întrebuințate au caracter specific cultural-bulgar:

Studentul Ion Mavrea, din comuna Bregova, a fost bătut până la sânge în grădina publică din Vidin; studentul Ilie Truia, din comuna Vârf, a fost de două ori bătut până la moarte, în bâlciul din Vidin; studentul Zamfira Petcu a fost victima unui atentat cu vitriol, care i-a pricinuit răni mari și dureroase; studentul Marin Marinescu a fost atacat, în marginea Vidinului, cu focuri de arme, de către doi agenți ai Siguranței bulgare din Vidin, și n'a scăpat decât după o crâncenă luptă întrebuințând el însuși revolverul; studentul Nicolae Stănescu, din Vidin, a fost rănit de o bombă, care i-a fost aruncată în casă în timpul nopții și care a pricinuit stricăciuni și clădirii; studentul Stoian Petrescu, din comuna Gânzova, a fost bătut până la moarte de către agenții Siguranței bulgare, la bâlciul din Vidin; elevul Ilie Mihăilescu, din aceeași comună, a fost crunt bătut, pentru faptul că a cerut schimbarea pașaportului său.

Nu mai adăogăm numeroasele cazuri de pândire și bătae la colțuri de străzi sau afară din comune, cari dovedesc că se urmărește nu numai spăimântarea, ci chiar nimicirea românilor timoceni, hotărîți să pătreze legături cu România.

Sunt îapte cari vorbesc destul de lămurit, firește în graiul vecinilor noștri; dar ele pot fi înțelese și judecate de lumea civilizată de pretutindeni.

La rându-i, guvernul nostru știe care-i este datoria.

Din Bucovina rutenizată

Starea comunei Șubrăneți din (jud. Cernăuți)

Spre Nord-Est de Cernăuți, depărtare de 14 km., sau cale de un ceas cu căruța cu doi cai, dai de vestita comună răzășească Șubrăneți, sat întemeiat cu 450 de ani în urmă, de către logofătul Lobodă.

«Șubrăneți» derivă din două cuvinte: «Șuba»— o haină mare de postav negru, căptușită cu blană — și «Neti», numele fiicei logofătului Lobodă.

Logofătul Lobodă avea o fiică «Neta», pe care o desmierda «Neti», și care, plimbându-se odată prin acest loc, perdu o șubă turcească ce o avea la căruță; iar mai târziu, tată-său, înființând satul de azi, l-a botezat «Șuba-neti»

După răpirea Bucovinei de către Austria și după ce s'au statornicit și rutenii în satul «Șubaneti», aceștia i-au modificat nițel numele și i-au zis «Subraneți», nume pe care îl are și astăzi.

Satul este așezat la 2 km. departe de șoseaua principală Cernăuți-Zastavna, în dosul unei coline dulci, ale cărei forme ondulate sunt acoperite cu trifoi.

Pe marginea satului trece pârâul istoric Soveta, unde logofătul Lobodă s'a războit cu polonii.

Dacă ne-am întoarce acum cu 450 de ani în urmă, am vedea în satul Șubrăneți o populație neaoș moldovenească. Am vedea conacul moșiei familiei Lobodă; iar pe malul pârâului Sovița ar zice, duios, un cimpoin, la cântecul căruia familiile Musteață și Lobodă ar juca, poate, brâulețul, bătuta ori căzăceasca.

Dacă pârâul Sovița ar putea glăsui, câte nu ne-ar spune el... Ar înșira, rând pe rând, nelegiuirile făptuite de fosta administrație austriacă; ar povesti cum a fost adus, de către stăpânire, puhoiul rutean din Galiția, și pripășit pe plaiurile moldovenilor; cum veneticii, fiind mai numeroși decât băștinașii, cu vremea i-a rutenizat așa de bine pe aceștia, că familii curate moldovenești, ca al de: Musteață, Lobodă, Vlaicu, Radeș, Șoiman, Pepelea, Pițul și altele, nu mai știu boabă românească, deși părinții lor erau neaoș moldoveni.

Școala, armata, biserica și autoritățile administrative, cari erau puse de stăpânire în altă limbă, i-au desnaționalizat pe moldoveni, făcându-i să uite limba lor maternă și să învețe limba ruteană, pe care o vorbesc și azi.

Ce ar putea face Statul, să readucă la țărm corabia pierdută? 'I se cer, și ar trebui să facă astfel ca:

1) în școală, copiii să învețe numai românește, învățătorii cuvenindu-se să fie numai români;

2) în biserică, și la toate slujbele religioase, să se oficieze numai în limba românească;

3) în toate instituțiile Statului, să se facă formele și să se vorbească numai românește;

4) toți slujbașii de origine ruteană să fie mutați în vechiul regat ori în sate și orașe locuite numai de români; iar în posturile în slujbele lor să fie pușI numai și numai români, de origine română.

Pe calea aceasta s'ar ajunge mai repede, decât altminteri, la românizarea din nou a satelor rutenizate de puhoiul străin, anume adus de stăpânirea austriacă.

Când zicem am ajunge «repede», trebuie să nu uităm, că totuși avem nevoie de ani, de zeci de ani. De aceea, din partea celor cari au datoria să poarte de grijă acțiunii de înapoere la românism, se cuvine să nu fie pierdută vremea zi cu zi. E nevoie — din partea tuturor celor cari simt, judecă și voiesc românește —de hotărîre și energie.

Problemele de felul acesta nu sunt bine înțelese—și mai puțin încă efectiv rezoivate—dacă ele sunt privite numai în treacăt și numai din când în când.

GH. E. SOLOMON.

„Un azi face mai mult de cât doi mâne".

)Dintr'un vechiu calendar românesc).

O nuntă țărănească la Lupșani (în Ialomița)

— FOLKLOR —

de M. VULPESCU

Cu o notă introductivă de I. Ș.-Cenățianu

Aflându-se, Vara aceasta, în satul d-sale natal, la Lupșani, în Ialomița. distinsul nostru colaborator, d-l M. Vulpescu,—care, se știe, este nu numai un admirabil cântăreț, unul dintre marii noștri artiști de operă, dar și un foarte prețuit folklorist *) —, a avut fericitul prilej să asiste la o nuntă țărănească, făcută cu tot rostul tradițional **)

Obiceiul de nuntie din partea locului păstrează încă frumusețea datinelor strămoșești, cu toate că alterările pricinuite de vremuri n'au putut fi, desigur, fără însemnătate.

Nunta aceasta — a cărei desfășurare d. Vulpescu a urmărit'o cu toată luarea aminte cuvenită, cu băgarea de seamă a folkloristului preocupat să noteze până și cel mai mic amănunt caracteristic — este foarte interesantă, nu numai prin evocarea legăturilor pe cari obiceiurile de azi, de prin unele locuri ale țării, le au ca un depărtat trecut din viața Neamului românesc, ci totdeodată din punctul de vedere al evoluției obiceiurilor și prin condițiile excepționale în cari ea a fost făcută din punct de vedere moral religios.

Amănunte, ce trebuesc notate:

1. Tradiția și sentimentul religios sunt păstrate atât de puternic la unii dintre țăranii din partea locului — cel puțin la unii, de nu admitem că ar fi la toți —, în cât, atunci când unii dintre ei ajung la îndatorirea legăturilor de căsnicie, țin cu tot dinadinsul la respectarea datinelor din strămoși, fie chiar și sub forma păgână a vremurilor rămase în urmă cu sute de ani, dacă din pricini cuviincioase și bine dovedite nu pot avea binecuvântarea preotului.

*) D-l Vulpescu are publicată o apreciată serie de culegeri de folklor.

Cea mai nouă lucrare a d-sale, apărută de curând, la Paris, în limba franceză, poartă titlul *„Les coutumes populaires roumaines"*, și e însoțită de o elogioasă prefață a ilustrului Van Gennep, directorul faimoasei reviste pariziene *Revue des études ethnographiques*.

**) D-l Vulpescu roagă pe toate persoanele, cari au prilejul să observe și să noteze fapte interesante din punct de vedere folkloristic, să le comunice, d-sa obligându-se să menționeze, în lucrările publicate, provenienta lor.

Cazul despre care vorbim e tipic.

Flăcăul, fata și părinții, oameni foarte de treabă în înțelesul strict al cuvântului, țin cu tot dinadinsul ca nunta să fie făcută. Legături de inimă au făcut ca flăcăul și fata să se socotească făgăduiți unul altuia mai de mult; fata n'are decât 13 ani și 8 luni, dar, bine clădită, e puberă, are înfățișarea unei fete voinice ajunsă la 18 ani și-i cuminte și gospodină; flăcăul, meseriaș, are neapărată și nevoe de o bună gospodărie, „a lui". Legea noastră civilă nu îngădue căsătorirea unei fete, mai înainte ca fata să împlinească vârsta de 15 ani; nici primăria nu poate da încuviințarea, nici popa binecuvântarea în altar. Și, totuși, cazul era, ca nunta să fie făcută: la vreme, după firea celor cari voiau să se căsătorească și după firea împrejurărilor; înainte de vreme, după firea legii civile, care rânduește, în speță, și mersul legii bisericești.

Preotul comunei, un preot cuminte, cunoscător de oameni și înțelegător de împrejurări, a înțeles cum vor merge lucrurile, a spus oamenilor ce trebuia să le spună despre paza legilor și despre a bunei cuviințe morale și— pentrucă nu putea face mai mult — a făcut logodna religioasă, care îngăduie așteptare, mulțumindu-se cu făgăduiala însurățeilor, că, îndată ce fata, nevasta, va împlini 15 ani, vor trece cu aceeași grabă, ca acum și pe la primărie și pela biserică.

Din felul cum acești însurăței au înțeles să respecte tradiția și obiceiul nunții, se poate vedea că sunt oameni, cari vor respecta și îndatoririle ce și-au luat față de preot.

Nelipsind doar de cât trebuincioasa — dar cuviincios amânata — bine cuvântare a bisericii, nunta au făcut-o, după cum o descrie amănunțit d-l Vulpescu, așa cum a cerut o tradiția cea mai curată, pe care o are localitatea. Ceva mai mult — de altminteri, acesta-i principalul fapt caracteristic, întru cât dovedește că, în mintea și în judecata poporului, tradiția are, în unele cazuri, putere de lege—, mirii, îngenunchiați pe două perine, așternute jos, au ascultat cu smerenie, potrivit obiceiului de nuntă din localitatea aceasta, oratia deslegării cununiilor, zisă de un flăcău. Această oratie e zisă de obiceiu, înainte ca mirii să plece la biserică. Nunta a urmat, după aceea, fără nici-o abatere, fie cât de mică, dela ce e rânduit din vremuri ce nu se pot ține minte.

Cu alte cuvinte, cum foarte bine caracterizează d-sa însuși nunta aceasta, d. Vulpescu a asistat la o nuntă făcută ca pe vremea dacilor sau a romanilor.

In fapt — ar putea spune cineva — a fost sărbătorită începerea unui concubinaj, pentru că a fost nuntă, dar n'a fost, propriu zisă, cununie. E și nu e așa. In cazul acesta, însurățeii sunt oameni iubitori și respectuoși de tradiții și de biserică; faptul îl mărturisesc toate cele petrecute, astfel că exclud și părerea că ginerele, fiind un meseriaș, ar putea fi un om cu „idei noui". In cadrul îngăduit de legi și de împrejurări, a fost o nuntă frumoasă, demnă de cinstire și de ținut minte.

Negreșit, însă, că, judecând din punct de vedere moral-religios, cazul acesta trebue să rămână un caz izolat, „un caz excepțional"; imitarea faptului nu poate fi decât condamnabilă.

2. Un amănut de a doua mână, care vădește cum evoluiază moravurile, în raport cu condițiile noui de viață: mirele fiind meseriaș și neputând avea colăceri-călăreți, întrucât cei mai mulți prieteni ai săi erau, probabil, tot meseriași, a avut colăceri-cicliști...

Cine știe, dacă zilele acestea de manifestări tradiționale nu sunt printre cele din urmă, ce mai pot fi trăite. Ne pregătim să ne despărțăm de trecut și de tradiții... cu iuțeala progresivă a bicicletelor, a automobilelor și a avioanelor.

Deosebit de însemnătatea fol, kloristică, relevată de d. Vulpescu-faptele au totdeodată o notabilă însemnătate sociologică. Și din amândouă punctele de vedere, ele înfățișează un prețios material documentar.

I. Ș.-Cernățianu

O nuntă țărănească la Lupșani

Cu vre-o câteva zile înainte de ziua nunții, *Socrii mari* (părinții băiatului) au ales *Călțunarii* și *Călțunărese*; iar socrii mici (părinții fetei), *Pocânzeii*. Flăcăul și-a ales, deasemeni, *Colăcerii* și *Surorile de ginere*.

Vineri și Sâmbătă, s'a făcut pâinea care, la nunta descrisă aci, umplea o jumătate de cameră. Vinul este în camera unde se țin cele ale mâncării.

SÂMBĂTĂ:

La Mireasă

Bradul

Sâmbătă, pe la ora 2 după prânz, pleacă dela Ginere — fără știrea acestuia, el netrebuind nici să vadă și nici să se arate — spre locuința Miresei, doi flăcăi cu bradul. Ei sunt însoțiți de doi, trei, ori patru Călțunari și Călțunărese și de trei Surori de ginere. Unul dintre Călțunari poartă un buriu cu țuică; alții poartă plosci cu vin. *Lăutarii* sunt în fruntea acestui cortegiu.

Ei duc pe o tavă un pui fript și o chișea cu dulceață, din care se face prima «tratație». Acest dar se numește *«ploconul miresei»* și este însoțit de tot ce trebue pentru toaleta Miresei: roche, pantofi, ciorapi, mănuși, beteală, flori ș. c. l.

De-i aproape, cortegiul vine liniștit, cu lăutarii în frunte urmați de cei doi flăcăi cu bradul, și de restul lumii.

Ajunși la *Socrii mici*, dela poartă nuntașii veniți cu ploconul miresei sunt auziți strigând:

—*„Bună dimineața, Socri mari! Ce mai e nou?*

Din casa Socrului, iese *Mireasa*, având în dreapta și'n stânga câte un Pocânzeu și-o Pocânzoaică. Ea invită lumea în casă, unde servește câte o dulceață cu'n pahar de apă și câte un rachiu.

După ce s'a isprăvit cu „tratația", începe *gătirea Miresei*, cu care se îndeletnicesc Surorile de Ginere, ajutate de două rude, vecine ori prietene, pe cari a voit *Mireasa* să le invite.

Rochia, pe care mireasa o îmbracă acum, este rochia (ștofa) dăruită de ginere, la logodnă.

Lăutarii cântă:

„Taci, mireasă, nu mai plânge,
„Că la maică-ta te-i duce,
„Când o face plopul pere
„Și răckita micșunele".

Când toaleta Miresei s'a sfârșit, începe gătirea bradului.

Se ia o cofă plină cu apă, în care se pune bradul. De-a dreapta și de-a stânga bradului, se află un băețaș și-o fetiță, cari țin bradul. In cofă se aruncă, de către cei doi flăcăi cari au adus bradul, doi—trei lei ce vor fi ai celor doi copilași.

Mireasa, cu unul dintre cei doi flăcăi veniți cu bradul, ia o țeavă cu arnici și face cu ea înconjurul bradului, înfășurându-l astfel cu arnici roșu. Ea are în mână un măr, pe care'l înfige în vârful bradului; și mai are și un buchet de busuioc, pe care-l leagă de prima cracă a bradului. Se face apoi o horă în jurul bradului, de către băeții cari au venit cu bradul și fetele invitate de mireasă.

Apoi iau bradul cu cofă cu tot și ies afară, unde fac o horă mare la care nu ia parte de cât tineretul.

După această horă, bradul este fixat cu două-trei cuie pe un dop (stâlp) al casei, de obicei pe unul dintre cei doi cari încadrează ușa principală.

Socrii strâng Călțunarii și flăcăii și pun masa, care ține până pe la ora șease seara.

Când masa s'a ridicat, de formă, căci este semnalul plecării celor cari au venit cu ploconul, se adună tava adusă pentru serviciu, buriul, ploștele, etc, și în frunte cu lăutarii, cari cântă un marș, cei veniți pleacă spre casa Mirelui, zicând:

— *„Rămâneți sănătoși, Socri mari!"*

Masa continuă la *Socrii mici* (la fată), unde s'au mai strâns rude și prieteni. Dela *Mire* au venit trei lăutari și trei Călțunari și au zis:

— *Bună dimineața, Socri mari.*

Pocânzeii și toată lumea se așează la masă.

Intotdeauna când se ridică o masă, lăutarii cântă.

«Strânge masa, Soacră mare!»... etc.

Se strânge masa și începe jocul, care durează până la ziuă.

Socrul mic ia plosca și buriul de țuică, pe cari le încredințează Călțunarilor și le trimite *Mirelui*, împreună cu darul lui către *Mire*. Lăutarii se află în fruntea cortegiului.

La Socrul mare (la „Ginerică")

Dimineața, cea dintâi grije ce o au este să trimită bradul la Mireasă, însoțit de doi-trei flăcăi cari îl poartă, de doi-trei Călțunari, cum și de trei-patru Surori de Ginere; aceștia pleacă cu lăutarii în frunte, cu un buriu de țuică, o ploscă cu vin. etc.

După plecare, *Socrul mare* și *Ginerele* se pregătesc să trimeată plocon și brad *Nunului*.

Socrul mare rămâne acasă.

„Ginerica", cu trei Călțunari, trei Călțunărese și cu lăutarii se duc cu plocon la *Nun*.

La Nunul mare

Ajuns cu însoțitorii lui la *Nun Ginerele* zice:

— *«Bună dimineața, Nune mare și bine v'am găsit sănătoși!»*

Când *Ginerele* s'a apropiat, sărută mâna *Nunului* și *Nunei mari*. *Nunul* îl așteaptă, pregătit, cu rudele și prietenii lui, cu acei cari vor lua parte și la masa cu dar).

La *Nunul mare* masă întinsă.

— *«Noroc, Nune mare! Cum ai ajuns la nunie, așa să ajungi și la botez!»*

Nunul are cuvântul hotărîtor în tot timpul nunții; de el trebuie să asculte toată lumea care are rost la nunta unde-i el *„Nun mare"*.

La *Nun*, masa-i întinsă. Când lumea s'a astâmpărat pe la mese, *Nunul mare* dă poruncă să fie aduse mâncările.

In cântecul Geamparalelor, se «joacă străchinile». Este unul dintre cele mai frumoase și mai pitorești momente ale nunții, pe care le-am văzut atunci pentru întâia oară.

Călțunărese se ivesc venind din bucătărie, fiecare cu câte 2 strachini de mâncare; cu varză, pilaf, iahnie, friptură și altele. Ele dau chiote jucând Geamparalele și purtând pe sus străchinile. Și-reagul de slujitoare și slujitori se resfiră printre mese, întrebând, în gura mare:

„Unde ești, Nune mare? Unde [ești?
„Măi, iată nuntă fără Nun mare!
„S'a ascuns? Ori i-e rușine?
„Ori bucatele nu's bune?

Când toată lumea este servită, unul dintre lăutari strigă celorlalți ai lui să tacă și, adresându-se *Nunului mare*, îl întreabă:

— *«Nune mare, e gata?»*

Nunul mare răspunde:

— *«Este gata!»*

Lăutarul zice *Nunului*:

— *«Ei, atunci, zi Tatăl nostru».*

Nunul mare le zice lăutarilor:

— *«Ziceți voi!»*

Lăutarul:

— *«Ce să zic, fira-și al dracului. Eu îl zic pe țigănește. Să se închine un român la un țigan?»*

Nunul mare zice Tatăl nostru

Când a isprăvit de zis Tatăl nostru, lăutarii zic cel mai de seamă cântec, pe care'l pot ei cânta, și cu tot focul lor.

Din rândurile mesenilor se aude de nenumărate ori:

«Noroc, Nune mare, să-ți trăiască!»

Când masa s'a isprăvit, lăutarii cântă:

«Strânge masa, Nune mare» etc.

Oamenii *Nunului* strâng masa și mătură fărimiturile.

După aceea, lăutarii strigă să

Indemnați-vă prietenii să citească această gazetă.

O nuntă țărănească

(*Urmare din pag. III-a*)

se facă horă. Jocul începe și ține până spre ziuă.

«*Ginerica*» nu ea parte la masa *Nunului* de Sâmbătă seara, ci se duce la el acasă.

Pe la orele patru, de dimineață, Călțunarii *Ginerică*i, cari au luat parte la masa *Nunului*, se întorc cu lăutarii la *Ginerică* acasă.

La Ginerică

Ginerele, înapoindu-se dela *Nun*, vine deadreptul la el acasă. Aci îl așteaptă flăcăii prieteni, printre cari se află unul care știe să răză bine, bun de tată și de mamă; adică să nu fie vitreg la părinți «luați de al doilea».

Toți flăcăii sunt acolo.

Ginerele s'a îngrijit, să aibă două cornuri (pâini destul de mari, pe cari sătenii din partea locului le numesc cornuri, de oarece coca a fost împletită). Aceste cornuri sunt puse jos, pe un ștergar, în fața lui. Mai este pregătit: cu o ploscă cu vin, o pernă pe care o pune pe scaunul pe care va ședea. *Ginerele*, ia un argint pe care'l pune subt piciorul drept, pe când sub piciorul stâng pune un leu dintre cei de astăzi.

In timpul cât bărbierul rade pe *Ginere*, lăutarii cântă:

„Când eram la tata june,
„Știam șeaua cum se pune;
„Dar de când m'am însurat,
„Grija casei m'a luat,
„Copiii m'au împresurat".

Când bărbierul a isprăvit să-l bărbierească, el își ia ziua bună dela flăcăi, zicându-le:

— «*Ei, fraților, ce-i pe capul meu, să fie și pe al vostru!*»

Flăcăii în cor:

—«*Să trăești! Să fii sănătos!*»

Plosca este purtată din mână în mână; bea întâi bărbierul.

Ginerele se prinde'n horă și jocul ține până peste miezul nopții.

M. VULPESCU.

(Continuarea în numărul viitor)

BIBLIOGRAFIE

A apărut Nr. 8-9 din revista „Transilvania", a „Astrei" culturale. Numărul cuprinde un bogat material, din care relevăm: Impresiile de călătorie ale vicepreședintelui »Astrei", dl. dr. Gh. Preda, din Bretania (Franța), o schiță unoristică de dl. A. P. Bănuț („Cazul Păpărea Leucă"), o conferință a cehului Iaroslav Müller despre „Cehoslovacia și Lujnița), biografiile și aprecierile scriitorilor și oamenilor de bine: Aurel C. Popovici, Petre Dulfu și Ion Agârbiceanu; analiza a două volume pentru popor, scrise de Slavici și Alex. Leca Morariu, o schiță originală de Horia Petra Petrescu, o poezie de Aurel, Contrea, un articol informativ: „Cum să se întreprindă anchetele dialectale de dl. St. Pașca. In fruntea numărului, o contribuție inedită a scriitorului sărbătorit P. Dulfu și fotografia sa. Cronica de o coală de tipar. Numărul costă lei 30. Abonamentul pe an 200 lei, pentru membrii „Astrei" 100 lei. Administrația Sibiu str. Șaguna 6.

Calendarul „Astrei" (culturale), pe 1928, va apare în curând, cu un material ales și o mulțime de ilustrații; va fi o adevărată podoabă pentru casele țărănești. Articolele, scrise *anume* pentru calendar, sunt contribuțiile următorilor scriitori: J. Basarabescu, N. Bălănescu, N. Pora, T. V. Păcățian, Petrea Dascălul, Sabin C. Truția, Horia Petra Petrescu; versuri de P. Dulfu; articol religios de păr. dr. Gh. Cristescu; articole economice de prof. Dimitrie Comșa; articol despre asigurări de Ion Băilă; articole medicale de dr. Daniello, dr. J. Spârchez, etc.; articol despre femei de d-na Maria B. Baiulescu; articol economic de ing. Teodor Filipescu; o poveste tradusă de d-na Agnes Măcelar dr.; o povestire de țăranul-scriitor Adam Bolcu; poezii și strigături populare din jud. Mehedinți, adunate de înv. Dumitrescu-Bistrița, etc. etc. Fotografii: Regele Ferdinand (dela înmormântare), Regele Mihai, Regența, Familia regală, Lindberg, Medicii români în jurul „Astrei", Sfințirea unei „case naționale" a „Astrei"; instituții culturale de seamă; Fundația univ. Regele Carol, Muzeul Aman; tablou de d-na Gabadaief, etc. etc.

Cuprinsul acesta spune mai mult decât ori-ce laudă. Cine vrea să răspândească în popor un calendar, vrednic de a fi citit în pături cât mai largi, cumpără și face propagandă pentru calendarul „Astrei".

Așteptăm plata abonamentelor

Cei aleși, cei demni de laudă

Nobleța sufletească a satelor

Cu toată puterea de înrâurire și de înstăpânire, pe care ticăloșiile, faptele rele de tot felul, au ajuns s'o aibe asupra vieții obștești; cu toate că numărul celor slabi de îngeri, cari cad ușor, e foarte mare la noi, ca și la alții,—noi, cei din jurul *Culturii poporului*, remânem la convingerea că răul nu a pătruns încă atât de adânc cât cred mulți dintre noi, că e, cu alte cuvinte, numai la suprafața vieții noastre obștești.

E prea puternic sufletește poporul nostru, ca să poată fi altfel. Dar *paza bună trece primejdia rea;* tocmai pentru că suntem într'o vreme de mare ticăloșie, tocmai spre a nu lăsa pe cei buni și demni de ales și de pus în lumină cu meritele lor să se piardă, rămânând ne distinși, neștiuți, în grămada celor cari merită toate ponoasele—, se cuvine să fie scoși în față, în întâile rânduri ale oamenilor de omenie, oamenii cari au simțul datoriei, conștiința datoriei și puterea de a-și face datoria în chip desăvârșit.

Nu e sat, cât de mic, unde să nu se găsească un număr de câțiva oameni de treabă, ale căror nume ar putea fi rostite cu mulțumire, cu mândria aceea despre care vorbeam aci: că numărul oamenilor de omenie, al oamenilor curați la suflete și inteligenți, nu-i covârșit de numărul netrebnicilor.

Nu e ramură de slujbași publici — nu e învățătorimea, preoțimea, jandarmeria, administrația satelor cu ai ei primari și notari, nu e cooperația sătească — din rândurile căreia să nu iasă la iveală, mai în fiecare comună, un om, doi, trei, zece, cari trebuie să fie cunoscuți, să li se cunoască numele dela un capăt la altul al țării, să se spună despre ei: „Cutare și cutare din cutare loc sunt din felanga oamenilor de omenie, peale căror inteligențe, pe cinstea și voința cărora își întemeiază țara nădejdile ei de rezistență față de ticăloșiile vremii și de propășire în viitor".

Numele și faptele acestor oameni aleși, cari merită să fie știute, dorim să le știm, spre a putea vorbi despre ele. De aceea, rugăm pe toți prietenii noștri, pe toți cărturarii satelor, să ni le comunice, trimețându-ne și fotografiile celor despre cari trebuie să vorbim. Vom publica, totdeauna cu plăcere, biografiile, faptele și fotografiile oamenilor, cari alcătuiesc astăzi și vor da în viitor nobleța satelor noastre, nobleța sufletească, nobleța alcătuită din tot ce are mai de seamă pătura rurală.

Trimiterile cerute, de biografii și fotografii, nu impun trimițătorilor nici o îndatorire bănească.

Avem conștiința că susținem lupta pentru îndreptarea morală a satelor.

„CULTURA POPORULUI"

Din Balaciu (Ialomița)

O inițiativă lăudabilă

In județul nostru sunt prea puține cămine culturale, îndrumătoare spre lumina culturii. Cele mai multe dintre comunele ialomițene n'au nici biblioteci populare, necum organizații de propagandă culturală, deși se simte o puternică nevoe în această direcție.

Un început în felul acesta trebuie primit de noi cu multă bucurie, dând concursul solicitat.

In com. Balaciu, din inițiativa p. s. s. pr. Teodorescu, și a d-lor învățători locali, și cu concursul activ al grupului de elevi de curs secundar și chiar cu al unora dintre săteni, s'au dat, în Toamna aceasta, în sala școalei patru serbări cu scop educativ.

S'au reprezentat piesele: „Piatra din casă", „Sânge nevinovat", „Ovidiu Șicană" și „De-ale lui Păcală"; au fost, apoi, recitări de poezii cu cuprins moralo-religios și patriotice, coruri populare pe una și două voci ca: „Bade-al meu...", „Rujița", „La răchita rămurată", „Foae verde ș'un dudău", „Ciobănașul", „Eroii", etc. etc.

Fiecare serbare a fost precedată de cuvântări; au vorbit despre „Cultura la sate", păr. Teodorescu; despre „Insemnătatea bibliotecilor populare și a căminurilor", d. învățător G. Rădulescu; despre „Luarea Griviței, 31 Aug. 1877...", S. Ionescu Balaciu, învățător. La ultima serbare, în cuvântul de deschidere, păr. Teodorescu a rezumat activitatea din Vara aceasta desfășurată de grupul de elevi, îndrumând tot deodată pe săteni să ia parte cu aceași dragoste la serbările ce vor mai fi.

Sunt străduințe din răsputeri pentru înființarea unei biblioteci populare și a unei „Organizații de propagandă culturală" în comuna noastră.

Pe această cale, aducem vii mulțumiri d-lui I. Nicolescu-Biceanu, primarul comunei, care ne-a pus la dispoziție cu multă plăcere o sală pentru așezarea bibliotecii. Despre aceasta voiu mai vorbi altă dată.

S. Ionescu-Balaciu

ABONAMENTELE LA „CULTURA POPORULUI": 200 lei pentru învățători, preoți, studenți și țărani; 300 lei pentru băncile populare, cooperative și comunele rurale; 400 lei pentru instituții publice sau particulare; dela 500 lei, cele de susținere.

Din com. Sf. Gheorghe (Ialomița)

— Zi însemnată —

Sf. Gheorghe e o comună nouă, înființată ca nou cătun, la 1897 și așezată la 3 km. de albia râului Ialomița.

In privința ei, *Marele dicționar geografic al României* ne spune că, înainte de data arătată, se afla, în aceeași direcție, comuna Fundu Crasnei și că, din pricina deselor revărsări pricinuitoare de înecuri ale Ialomiței, o mare parte dintre locuitorii acelei comune a trebuit să se mute pe vatra fostei mănăstiri Sf. Gheorghe, secularizată la 1864. Așa a luat ființă cătunul care formează, dela 1926, comuna actuală.

Dela 1897 până acum, locuitorii n'au putut să-și ridice biserică; pentru îndatoririle bisericești au ținut de biserica din com. Balaciu, tot de comuna Balaciu ținând, până acum un an și ceva, în privința administrației.

Dar încă din Primăvara anului 1914, se înjghebase un comitet pentru clădirea bisericii. Fondurile strânse sub acel comitet s'au sleit, în epoca aceea de frământare din preajma războiului. După încheerea păcii, un alt comitet, înființat în pripă, a strâns 24.000 lei. S'a disolvat și comitetul acela formându-se un al 3-lea în mod legal sub președenția păr. G. Teodorescu, și s'a aprobat și construirea bisericii.

Clădirea lăcașului sfânt a început cu multă râvnă din partea locuitorilor și mai ales din a comitetului în fruntea căruia e harnicul și neobositul păr. G. Teodorescu. Printre cei cari au ajutat în chip dezinteresat, dând sume mari cu împrumut și material fără alte pretenții, au fost: d. Iancu Bădulescu, comerciant în comună, cu 100.000 lei; d. Gogu Mihăilescu, comerciant în Urziceni, cu o mare parte din materialul trebuincios.

Deasemeni se cuvin laude: păr. protoereu Gh. Popescu, care necurmat s'a zbătut pentru ca lăcașul să se ridice în condiții bune; d-lui V. Săvescu, avocat, care s'a străduit mult și dezinteresat, dând ajutorul d-sale orișicând s'a simțit nevoe.

Cu acest prilej, merită să fie pomenită dragostea cu care locuitorii s'au străduit să ridice mai întâiu școala și acum biserica. Poate, peste puțină vreme, vor inaugura «Căminul cultural», ca pe un al treilea lăcaș de înălțare sufletească.

G. Ionescu-Balaciu

Pentru cei din ținuturile alipite, cari n'au situația militară în regulă

Cel din urmă termen, dat de Ministerul de războiu, pentru intrarea în legalitate

Dispozițiile ce urmează privesc în special pe cei de fel din ținuturile alipite, aflați fără domicilii stabile și, din această cauză, rămași afară de împlinirea îndatoririlor prevăzute de Legea recrutării armatei.

Cu toate că, încă din Primăvara acestui an, prin publicații, Ministerul de războiu a pus în vedere tuturor celor cu situația militară în neregulă, să-și întocmească actele trebuincioase și să se prezinte la consiliile de recrutare ale clasei 1928, spre a fi recrutați și trecuți în elementele corespunzătoare vârstei, mai sunt și acum oameni cari, fie că n'au știut ce trebue să facă, fie că n'au avut timp să-și scoată actele de cari au nevoie, nu s'au prezentat la consiliile de recrutare respective.

Potrivit Legii de recrutare și ordinelor date, ar trebui ca acești oameni să fie încorporați pe patru ani, ca nomazi.

Dar, Ministerul de războiu socotind că, poate, unii au căzut, fără voia lor, în greșala de a nu-și fi lămurit situația militară, a hotărît ca tuturor, celor cari au această încurcătură, să li se dea timp până la 1 Februarie 1928, să se prezinte cu actele lor la cercul de recrutare în al cărui cuprins locuesc spre a se pune în bună rânduială, cum cere legea.

Se înțelege, că 1 Februarie este cel din urmă termen; iar cei cari se vor prezenta, în ajunul acelei date, de nu vor avea actele complete, riscă să fie încorporați pe patru ani, ne mai având timp să-și facă alte acte legale. De aceea, sunt sfătuiți cei interesați să se grăbească, să-și facă actele cerute de lege, mai ales că toate cercurile de recrutare primesc actele despre cari e vorba, chiar cu începere de acum.

Se vor prezenta cei născuți între anii 1898 și 1880 inclusiv din următoarele categorii:

a) acei cari n'au fost înscriși până azi pe tabelele cercului de recrutare în cuprinsul căruia locuesc;

b) cei înscriși de comisia de control, potrivit deciziei ministeriale Nr. 421/1920, dar cari nu s'au prezentat la acea comisie;

c) cei înscriși de comisia de control, dar cari, fiind găsiți neapți pentru serviciul militar, au lipsit dela revizuirea făcută anul trecut și anul acesta; toți acești neapți au fost trecuți din oficiu ca buni de serviciu, deși se poate ca infirmitățile ce li s'au găsit de vechea comisie să mai existe și în prezent;

d) de asemenea, se vor prezenta toți cei din categoriile dela literile a și b de mai sus, cari, deși s'au prezentat la consiliul de recrutare, n'au avut actele complete și li s'a pus în vedere să le complecteze, dar, din cauza timpului scurt, nu le-au mai putut prezenta consiliului de recrutare respectiv.

Pentru știința tuturor, se lămurește încă odată, că actele ce trebue să fie prezentate, la cercurile de recrutare, sunt următoarele:

a) cererea timbrată conform legii;

b) extractul de pe actul de naștere; în lipsa acestui act se va prezenta o sentință a tribunalului județului respectiv, dată conform art. 33 din Codul civil și art. 70 Legea recrutării (în ședință publică, fiind de față reprezentantul ministerului public și comandantul cercului de recrutare sau delegatul său);

c) certificatul de naționalitate (nu vechiul indigenat);

d) un certificat din partea primăriei comunei, prin care să se constate că reclamantul și familia sa locuiau în comună la data de 4 Septembrie 1920, și că tot acolo locuesc de atunci până azi.

Nu vor fi luate în considerare diferitele certificate, liberate de unele autorități spre a ține loc de acte de naștere.

Termenul de 1 Februarie 1928 e cel din urmă și e dat, pentru ca toată lumea să intre în legalitate cu situația militară.

Imediat după 1 Februarie, vor fi puși în urmărire toți cei cu situația militară în neregulă, și vor fi încorporați ca nomazi, pe patru ani, chiar dacă vor avea vârsta de 48 ani (adică fiind născuți în 1880).

Ministerul de război nu va mai acorda nici un alt termen și nici nu va reveni asupra încorporărilor ce vor fi făcute de către cercurile de recrutare.

INFORMAȚII

Colaborări noui. — In numărul de față, unul dintre prietenii cei mai de seamă și mai inimoși ai *Culturii poporului*, marele nostru scriitor Mihail Sadoveanu, începe colaborarea sa la această gazetă.

Cititorii noștri, prietenii noștri statornici, vor avea, de acum înainte, prilejul fericit să-l citească aproape în fiecare număr, să-i urmeze frumusețea gândurilor și—îi îndemnăm din toată inima— și pe a sfaturilor sale, pornite din cunoașterea adâncă a trecutului, din judecata cinstită și adâncă a faptelor de azi și din dorința de a ști că Neamul românesc pășește, fără nici o clipă de șovăire, spre un viitor aducător de mulțumiri meritate.

Colaborarea aceasta e un dar, pe care cititorii trebuie să caute să-l prețuiască și să-l folosească de-ajuns.

Scriitorii mari, cinstiți și limpede văzători în viitor, sunt, împreună cu slujitorii luminați și cinstiți ai unei prese cinstite și de asemenea limpede văzătoare prin vălul ce acopere viitorul, călăuzele cele mai demne de ascultare ale unui neam.

— Un alt distins colaborator, care își continuă colaborarea, întreruptă câtva timp, e prețuitul poet Al. T. Stamatiad. In cuvântul cald, adânc și frumos gândit și spus, al acestui maestru al versului, vibrează puternic simțirea unui ales suflet, mult cuprinzător și smerit până la evlavie.

Tainele mari au răsunet numai în sufletele mari.

— Alți mulți prieteni de seamă ne-au făgăduit colaborarea și așteptăm vestirea ei.

Indreptări. — *Regretăm mult că în numărul precedent, datorită unor greșeli tipografice și de paginare, n'a fost pusă, sub articolul* „Hanurile sau ratușurile noastre de altă dată", *semnătura autorului, care-i distinsul, prețuitul și vechiul nostru colaborator, cunoscutul scriitor moldovean N. A. Bogdan.*

Rugăm de ertare și făgăduim ca, într'atât întru cât va fi omenește în puterea noastră, lucrul acesta să nu se mai întâmple.

— Cerem cuvenitele scuze și simpaticului nostru colaborator Nicol, pentru omisiunea asemănătoare întâmplată, în același număr al gazetei, la articolul d-sale: «Imigrările în America».

— Cine știe câte greutăți sunt la facerea îngrijită a unei gazete și cât de numeroase amănunte trebuie ținute în seamă, va înțelege că scăpări din vedere se pot întâmpla și nu-i greu să le erte, când îl privesc.

Spre a preîntâmpina nemulțumirile ce se mai pot ivi, ținem să rugăm mai dinainte pe colaboratorii noștri, să socotească lucrurile așa cum se cuvine. In intenția noastră nu poate fi, nici cât de puțin, să supărăm pe cineva.

Aceeași rugăminte o facem, cu prilejul de față, tuturor, în ce privește, sau ar putea să privească, apariția întârziată a articolelor, sau neapariția unora dintre corespondențe — mai ales când acestea pierd interesul actualității,— sau așezarea materiei în pagini, acest din urmă fapt fiind subordonat cerințelor tehnice ale paginării, oricare e importanța lucrurilor scrise, mai cu seamă când lucrul scris nu-și pierde importanța ori unde ar fi așezat.

Indemnând poporul să se lumineze, lucrăm și lucrați pentru binele întregului Neam românesc.

Prietenii „Culturii poporului" *sunt cu stăruință rugați, să aibe buna voință a-și explica întârzierile ei de apariție, așa cum trebuie: sunt foarte mari scumpetea tiparului și a hârtiei, ca și lipsurile bănești, cu cari gazeta luptă. Dar conducerea gazetei luptă ca toate neajunsurile apariției să fie înlăturate și regulata apariție a foii, asigurată.*

Prietenii, explicându-și neajunsurile ce i-ar putea nemulțumi uneori și explicându-le și altora, sunt rugați să stărue ca puterile de viață ale acestei gazete să sporească: prin înmulțirea abonaților ei și prin regulata expediere a abonamentelor.

Dacă fiecare învățător, conștient de datoria lui față de această foaie culturală — care, fără falsă modestie, poate susține că e între cele mai bine făcute și între cele mai bogate din țară în ce privește conținutul — ar stărui ca ea să aibă cel puțin un abonat-doi în fiecare cătun din Țara românească; dacă fiecare abonat s'ar socoti dator, pe drept, să facă la rându-i cel puțin un singur abonat bun plătnic, Cultura poporului—*care nu face nici un altfel de politică, decât politice pur culturală, a ridicării culturale a țărănimii noastre, — ar ajunge nu numai la regulată apariție, la expediere la vreme și la gratuită trimitere a foii mai multor instituții culturale decât astăzi, dar și la putința de a face și alte lucruri de interes cultural, surprinzătoare prin noutatea și însemnătatea lor.*

Apelăm la puterea de înțelegere a tuturor prietenilor noștri, ca și la a tuturor a celor cari pot simți ca noi.

Să voiască!

Tot pentru colaboratori. — *Rugăm pe toți cei cari țin să ne facă cinstea de a colabora la această gazetă, să aibe buna voință să scrie citeț, în rânduri rare, pe o singură față a hârtiei, lăsând la marginea manuscrisului loc de un lat de mână, pentru îndreptările pe cari redacția le va găsi necesare.*

Aceia dintre d-nii colaboratori, cari doresc ca unul și același articol al d-lor să apară, deodată, în mai multe gazete, vor lucra potrivit propriului d-lor interes, ostenindu-se să dea redactări deosebite duplicatelor și triplicatelor trimise, în aceeași vreme, la gazete diferite; vor admite, că nu e deloc plăcut și nimănui convenabil, ca un articol de gazetă să aibă înfățișarea unei circulări trase la „șapirograf".

Deschiderea Parlamentului. Sesiunea Parlamentului pentru 1927—1928, a fost deschisă Mercuri, la 12 Octombrie cor.

Această sesiune e întâia convocată și deschisă de Inalta regență, și de asemenea, întâia sesiune ordinară a Parlamentului pe care și l-a ales actualul guvern.

Serbările centenarului lui Papiu Ilarian au fost amânate pentru jumătatea lui Noembrie.

Carnetele de călătorie pe căile ferate, ale preoților. — Intru cât valabilitatea carnetelor pentru reduceri pe căile ferate a expirat la 1 Octombrie cr., Ministerul cultelor face cunoscut personalului bisericesc, să nu se mai folosească de carnetele cele vechi, de oarece se expune la amenzi. Preoții trebue să trimită fotografii chiriarhiilor, cari au instrucții pentru obținerea noilor carnete.

Știri din țările vecine și din străinătatea mai depărtată

Activitatea „Uniunii prietenilor cooperației" din Bulgaria.— Inființată în Primăvara anului curent, uniunea aceasta pare a fi trecut de perioada organizației, întru cât a pornit hotărîtă pe calea acțiunilor pozitive. Ea numără, de pe acum, câteva zeci de filiale în orașele bulgare și, pentru sistematizarea muncii sale, și-a constituit nouă comisiuni: 1) a politicii și cooperației, 2) a legăturilor dintre cooperative și societățile culturale, 3) a experților pentru consultații juridice și legislația cooperativă, și fiscală, 4) a comerțului și a chestiunilor cooperative de organizare economică și tehnologică, 6) a arbitrajuiui și conciliațiunilor, 6) a organizării presei și a editurii cooperatiste, 7) a instrucției cooperatiste, care va lupta pentru instituirea învățământului obligator al noțiunilor de cooperație și pentru organizarea de cursuri speciale, 8) a propagandei cooperatiste și 9) a studiului mișcării cooperatiste.

Pe lângă fiecare filială sunt în curs de organizare sub comisiuni corespunzătoare.

Activitatea uniunii se vădește rodnică și utilă, din zi în zi mai mult.

„Uniunea mondială de împrietenire internațională prin biserică".—Secția balcanică a acestei uniuni a avut o conferință, dela 2 până la 5 Octombrie inclusiv, la Sofia, sub președinția monseniorului Stephan, arhi-episcopul Sofiei. Au luat parte la această conferință reprezentanții Serbiei, României, Greciei și Bulgariei și, de asemenea, ai Franței și Angliei, aceștia având în frunte pe d. W. Dickinson, secretarul uniunii.

Principala chestiune la ordinea zilei a fost: cercetarea căilor religioase-morale și eclesiastice, pe cari se poate ajunge la păstrarea păcii și a prieteniei între popoarele ortodoxe din Balcani.

Un oraș fără cârciumi.... în Bulgaria; — dar și acolo numai unul. Intrebați de către guvern, dacă se învoesc să fie închise câteva dintre cârciumile din orașul lor, locuitorii din Klisura, nu numai că nu s'au împotrivit, ci, dimpotrivă, au cerut închiderea tuturor cârciumilor pe cari le au în oraș. Acesta va fi, de altminteri, cel dintâi oraș, care va rămâne fără cârciumi.

Să nu uităm, însă, proverbiala putere de cumpătare a vecinilor noștri bulgari și puterea lor de voință.

In orice caz, pilda pe care o dau e plină de învățăminte.

Inființarea unui colegiu ungar în Cetatea eternă. — Un lucru nu li se poate imputa ungurilor: că nu știu să facă lumea să vorbească mereu despre ei și să se intereseze de soarta lor.

Zilele trecute a fost semnată, la Budapesta, o convenție pentru cumpărarea palatului Falconieri dela Roma, unde își va avea sediul Colegiul ungar, care va lua ființă acolo.

Spre a înlesni cumpărarea acest tui frumos imobil, d. Mussolini a acordat o scutire de impozi pentru o jumătate de milion de lire italiene. Colegiul proiectat va avea ca scop, după cum se știe, primirea în fiecare an a unui anumit număr de pictori, sculptori, muzicanți și alți artiști, pentru studierea «noului spirit italian».

O expoziție a grâului a fost inaugurată la Roma, la 9 Octombrie.

D. Mussolini a rostit, cu acest prilej, un mare discurs în care a lămurit, amănunțit, problema producției și a consumației.

Primul-ministru italian a dat, cu acel prilej, un întreg plan de acțiune complet și bine studiat, care va avea asupra situații economice a țării—convingerea e generală—o înrâurire fericită.

Spre a-și face țara bine cunoscută. — Turiștii, călătorii de plăcere, cari colindă regiunea Indra, găsesc în hoteluri anumite dulapuri cu geamuri (vitrine), în cari, sunt expuse cărți, dar nu altfel de cărți de cât numai dintre cele consacrate cunoșterii țării, sau dintr'ale scriitorilor de seamă pe cari îi are țara. Bine înțeles, cine vrea poate să-și cumpere dintre cărțile acelea.

Am putea face și noi la fel, și de sigur, cu folos, pentru țara noastră, pe care nu ne putem lăuda că e cunoașten de ajuns, nici chiar noi înșine.

Cum luptă americanii dela Sud împotriva comuniștilor dela ei.— Ziarele străine vorbesc despre un mijloc ingenios, întrebuințat de președintele Republicii Chili, acum opt luni: a trimis într'o insulă depărtată, la Juan Fernandez, pe toți comuniștii dornici să-și aplice teoriile și le-a dat tot ce le trebuia: instrumente pentru muncă, locuințe, alimente și ce le-a mai trebuit, ca să-și poată organiza viața după gustul lor. N'au trecut nici șase luni dela începutul acestei originale experiențe și toți deportații de bună voe, plecați să-și pună în practică ideile lor năzbâtioase, s'au rugat să fie readuși pe continent.... că se lipsesc de experiență.

1442. — Tiparul «OLTENIA», București.

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI; VOEŞTE ŞI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREŞTI, 30 OCTOMBRIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 209 Apare în fiecare Duminecă

Onor Soc. Cult. Astra Sibiu.-

Albanezii au închis şcolile româneşti

Incă o veste tristă, dela românii din afară de hotare:

După închiderea bisericilor şi şcoalelor în Iugoslavia, guvernul albanez a găsit de cuviinţă, la rândul său, să închidă liceul român din Coriţa şi puţin mai în urmă, şi şcoalele primare româneşti.

Până mai ieri, albanezii au purtat pe umerii lor jugul turcesc, împărţindu-şi grijile şi suferinţele cu cei 250.000 de români; iar astăzi cea dintâi grijă a lor—care ne surprinde dureros — este să procedeze atât de brutal la desnaţionalizarea foştilor lor fraţi de suferinţă.

Niciodată n'am fi crezut, că guvernul albanez va putea lua o atare măsură, pe cât de neîntemeiată, din punct de vedere al obligaţiei de reciprocitate pe care o are faţă de noi, tot pe atât opusă sentimentului de recunoştinţă ce se cuvine să ni-l păstreze.

Acum 50 de ani, când sub dominaţia turcească s'a înfiinţat în cuprinsul pământului albanez, întâia şcoală românească, în care s'au luminat luptătorii cei mai aprigi ai independenţei Albaniei, nu există nici o şcoală albaneză, întâia şcoală, în care s'a predat limba albaneză, a luat fiinţă acum două decenii, în Bucureşti, cu sprijinul guvernului român.

In clipe grele, singură Romănia i-a susţinut pe albanezi în truda pentru câştigarea independenţei lor.

In totdeauna românul s'a înfrăţit, cu adevărat, cu cei aflaţi în suferinţă, sprijinind acţiunile vrednice de laudă, veşnic nădăjduind în puterea de mântuire a zilelor viitoare.

Veacuri întregi mâna de români din Albania a plâns pe jertfelnicul asupririlor, împreună cu poporul albanez, atât sub jugul nemilos al turcilor, cât şi sub al grecilor.

Şi oare aceasta, de acum, să fie bucuria ce-au rezervat-o albanezii, românilor, după împlinirea visului lor de independenţă? Bucuria izbânzii finale, să le fi întunecat într'atâta dreapta judecată, în cât, în loc de prietenie şi de recunoştiinţă, ţin să facă parte înstrăinaţilor noştri fraţi, de o suferinţă şi mai grea, — chiar decât cea îndurată sub turci şi sub greci, — desnaţionalizându-i?

Sunt azi în părţile Ardealului români cari îţi vorbesc cu mândrie despre origina lor străveche; însă, cu multă durere în suflet, căci nu ţi-o pot mărturisi în limba strămoşilor.

Oare acelaş lucru să-l fi rezervat şi urmaşilor de mâine ai foştilor lor fraţi de suferinţă?

Inclinăm să credem, că măsura aceasta, pe cât de pripită, pe atât de brutală, nu va rămâne definitivă şi vom fi fericiţi, dacă ni se va da prilejul să constatăm că, de şi ea e desbătută în parlamentul albanez, e totuşi pusă la cale de către acei cari se socotesc nu numai duşmani ai românilor, ci şi ai Albaniei chiar, căci nu ne putem încă hotărâ să atribuim albanezilor cinstiţi, de eri şi de azi, voinţa de a prigoni tocmai pe fraţii acelora cari, în totdeauna, i-au sprijinit.

Guvernul român a intervenit pentru menţinerea regimului de mai înainte al şcolilor din Albania. Sperăm că guvernul albanez nu va pregeta să-şi dea seama, cu un ceas mai de vreme, de greşala de neertat pe care ar săvârşi-o, închizând şcoalele româneşti, sau prejudiciind binele mers al acelor şcoale.

Nu cerem o favoare pentru fraţii noştri înstrăinaţi, din acele părţi, ci aceleaşi drepturi, pe care noi le acordam, ca tuturor minorităţilor etnice, şi mai ales albanezilor. Nu cerem, cu alte cuvinte, de cât sfinţirea vechilor legături de bună prietenie şi de bună înţelegere ce durează de veacuri, între albanezi şi români.

„CULTURA POPORULUI"

P. S. Un comunicat al Legaţiei albaneze din Bucureşti, apărut în cotidianele bucureştene, după punerea sub tipar a ziarului nostru, tăgăduieşte exactitatea faptelor despre cari vorbim în acest articol, adăogând că, dimpotrivă Statul albanez întreţine cu toată buna voinţa şcolile româneşti din Albania, cheltuind pentru ele, un milion de lei anual.

Nu contestăm exactitatea acestei afirmaţii a Legaţiei respective şi dorim din tot sufletul, ca ea să corespundă adevărului. Dar, în cercurile noastre oficiale, cari au şi intervenit pentru lămurirea faptelor şi pentru punerea lor în concordanţă cu dreptatea cuvenită, încă nu s'a primit până acum nici un răspuns mulţumitor. Şi această împrejurare face ca afirmaţiile liniştitoare ale Legaţiei albaneze să nu inspire nici o încredere.

Noi, sperăm totuşi, că până în cele din urmă dreptatea noastră va izbândi.

Cu toţii pentru Basarabia!...

Către colegii cu care pornesc la drum.

Obosit de nenumărate drumuri—făcute în cântarea unui drept, pe care o umilă diplomă de învăţător ar trebui să ţi'l dea, fără prea multă bătaie de cap şi seoboriri la minister şi revizorat—stau acum şi caut cu gândul departe... tocmai spre Chişinău, pe ale cărui meleaguri, îmi voi jertfi primul an al vieţii mele de dascăl.

Aşa cum rânduiesc dispoziţiile ministeriale, născute din frumoase cerinţe patriotice şi din iubire de neam, vom porni cu toţii, cei trimişi în această parte a ţării, să propovăduim cuvântul apostolic şi să ne purtăm pentru prima oară tolagul, acolo unde şovinismul rusesc de pe vremuri şi apoi rătăcirea bolşevică, au ţinut să îngroape conştiinţa naţională a unei bune părţi din românime.

Vom porni, aparent, nesimţitori la plângerile de desnădejde ale bătrânilor noştri părinţi. Vom porni şi vom lăsa să înţeleneaşcă micul ogor, moştenit cu legământ de a'i munci şi păstra. Şi ne vom duce, la chemarea datoriei, să luminăm pe fraţii basarabeni şi să gustăm cu acest prilej, din frigul iernilor crâncene, de pe meleagurile lor. Vom găsi sau nu vom găsi şcoală? Va trebui oricum să ne spunem cuvântul şi să trecem cu apostolică abnegaţie, purtând pavăza răbdării. In zările albastre ale nădejdii, sunt toate înlesnirile şi mulţumirile, pe cari mult cântata noastră carieră trebuie să ni le aducă.

Sunteţi tineri, iubiţi colegi. Nu aveţi experienţa dăscăleacă şi pe a vieţii; dar aveţi marea misiune de soli ai mântuirii. Veţi munci cu toată inima, cum ni-i dat nouă să muncim şi cum bunii noştri părinţi sufleteşti ne-au învăţat. Va trebui să vă resemnaţi în multe împrejurări grele; dar şi să nu uitaţi că şi alţii au datoria să se gândească la voi şi la nevoile voastre. Veţi fi departe de căminurile voastre şi veţi fi străini. Nu veţi avea nimic al vostru şi nu veţi putea cere nimic nimănui. Fiecăruia dintre voi îi va trebui îmbrăcăminte şi hrană; şi, poate, din economii—cu toate că salariul, cu noua sporire, nu va trece de 2970 lei lunar—veţi fi îndemnaţi sufleteşte să trimiteţi şi fraţilor orfani, al căror unic sprijin sunteţi voi. Poate veţi socoti, că trebuie să puneţi şi ceva de o parte. Poate!.. Şi nu-i e nimănui ertat să-şi uite datoria.

Pornim pe ogorul plăpând al micilor noştri tovarăşi. Şi toată inima ni-i la datoria ce trebuie împlinită. Ţara ne chiamă, prin vocea marelui om, care-i ministrul de azi al şcoalelor, să contribuim cu micul şi totuşi marele nostru ajutor, la împlinirea unei înalte cerinţe culturale. Şi pornind, să fim convinşi că părintele nostru, în cultul duios al lui a b c, va face la vreme, dreapta socoteală a nevoilor pe care le avem şi ne va ridică în armonia bunătăţii şi priceperii sale, acolo de unde vârtejul vremii ne-a fi aruncat.

FLOREA NECULA

Cenuşa morţilor creiază patria.

Lemartine
Poet francez.

Iarăşi Sectanţii!...

— Impresii dela o adunare baptistă —

De mult timp am tot auzit despre sectanţi, despre primejdia pe care o înfăţişează sectele religioase pentru neamul nostru, despre o ofensivă cu scopul de a înviora sentimentul religios prin „biserica vie" şi despre alte lucruri în legătură cu această plagă; dar n'avusesem încă prilejul să văd pe sectanţi la lucru.

Zilele trecute i-am întâlnit în drumul meu.

Către sfârşitul lui Septembrie, am venit ca nou învăţător în com. Poplaca din judeţul Sibiului. Intâmplarea a făcut să-mi găsesc gazdă la o mică depărtare de casa de rugăciuni a baptiştilor—a „pocăiţilor" — de aici, însă fără să ştiu despre această vecinătate.

Auzind într'o seară cântând mai multă lume, într'una din casele vecine, m'am interesat să aflu cine-s cântăreţi; şi am fost lămurit: „Cântă pocăiţii". Aceste cuvinte mi-au readus în minte toate cunoştinţele din şcoală privitoare la aceşti „rătăciţi" cum îi numeà preotul nostru în ora de religie. Un sentiment de curiozitate m'a îndemnat să mă apropii de casa lor de rugăciuni, mai ales că mi se dădea prilejul să văd, să cunosc, un nou fel de „credincioşi". Am intrat şi... i-am găsit rugându-se îngenuchiaţi. Am îngenuchiat şi eu, ca să nu am aerul că ţin să le jignesc sentimentele. Se rugau într'un chip ciudat: spuneau unul câte unul dintre ei o rugăciune, din memorie, pe care o încheia cu: „In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh. Amin". „Amin", răspundeau cu toţii, dar nu făceau cruce.

Casa lor de rugăciune, o casă ca toate casele, are două rânduri de scaune lungi. Pe-un rând stau bărbaţii; iar pe altul, femeile. In faţă se află o catedră cum sunt cele dela şcoli; pe catedră se văd nişte cărţi de rugăciuni. Pe pereţi sunt puse nişte precepte cam ca următoarele: „Domnul Iisus e păstorul cel bun", sau „Domnul Isus Hristos e lumina cea adevărată", etc.

După ce-au spus cu toţii rugăciunile, s'au sculat şi-au început să cetească versete. Acele versete au fost cântate, în cor, în picioare. După aceea, s'au aşezat cu toţii pe băncii; unul dintre ei s'a ridicat şi-a început să le explice, pe înţelesul lor, cele ce s'au cântat. La ora 10, seara, s'a terminat „adunarea" după expresia celui ce le explicase versetele.

Când am eşit din aceà casă, m'am dat în vorbă cu ei şi mi-au spus, că mai mare peste ei este... Iisus Hristos. Pe pământ au, însă, nişte îngrijitori, pela Bucureşti şi pela Arad, de unde le vin şi cărţile.

In comuna Poplaca şi sătutul din apropiere, Trainei, sunt la vreo 20 de baptişti şi baptiste.

La adunările babtiştilor merg şi ortodocşii—unii de curiozitate, ca mine; iar alţii, cu intenţia de-a se familiariză cu ritul cel nou şi de a trece în tabăra lor. Ei au adunările lor: Miercuri seara, Sâmbătă seara, şi Duminică, şi dimineaţa şi seara.

Intr'o oră şi ceva, cât am stat la adunarea lor, un potop de sentimente şi de gânduri mi-a năpădit sufletul. Mintea mi-a fugit cu 19 veacuri în urmă. Vedeam luxul administraţiei romane, pe poeţi, pe filosofi, pe generali, pe patricieni, pe pontifici, pe auguri, pe vestale, pe corăbieri, pe negustori, pe artişti, pe judecători, pe ţărani şi pe robi.

Vedeam întreaga maşinărie a marelui imperiu în perfecta ei alcătuire şi în plină mişcare. Cât de măreţ tablou: acest Stat roman, văzut din depărtae!... Dar... într'un colţ al acestui imperiu apare „Cineva". Nu e luat în seamă de puternicii zilei, căci erà îmbrăcat în haine simple şi nu-i plăceà să strângă bogăţii pământeşti. Acel „Cineva", care n'a învăţat nici poezia şi nici filosofia, dar care erà un învăţător ambulant al robilor, al săracilor şi umiliţilor din provincia în care trăià, a fost — fără să-şi fi dat contimporanii săi cu socoteala — prin ideile pe care le-a răspândit, surpătorul admirabilului Stat roman.

Simplii şi umiliţii săi urmaşi, prin zelul, prin abnegaţia şi prin curajul cu care au luptat împotriva lipsurilor şi greutăţilor vieţii, şi-au înmulţit în atât de mare şi puternic număr aderenţii, încât, orice putere a întrebuinţat, i-a fost cu neputinţă administraţiei romane să se mai restabilească.

Nu ştiu de ce, dar s'a făcut în mintea mea o apropiere între simplii, ignoranţii dar fanaticii credincioşi ai lui Cristos din primele veacuri ale creştinismului şi între simplii, ignoranţii, dar fanaticii credincioşi baptişti de de astăzi.

Noi, intelectualii de orice fel, — dela mine, simplul învăţător de sat şi până la augustii pontifici ai inteligenţii, — trecem aproape fără să observăm pe aceşti umiliţi, dar îndârjiţi apărători ai convingerilor lor. Ne plimbăm ca şi patricienii şi pontificii romani, cu aere foarte liniştite, şi nu ne dăm seama de primejdia ce ne aşteaptă.

Acum sunt puţini, o cantitate aproape neglijabilă, dar duceţi-vă cu mintea în viitor! Ce va fi, când fiii acestora şi fiii fiilor acestora, înmulţiţi din zi în zi, se vor duce la şcolile înalte — pe cari nu li le putem refuză pe baza libertăţii cultelor — şi vor veni ca predicatori, în satele lor?!...

Cei datori să ia aminte, să bage bine de seamă!...

Stan A. Ionescu

STĂPÂN BUN

(FABULĂ)

de VASILE MILITARU

Măgarul erà mare moşier
Şi, ca orice, putred de bogat, —
Cum alţi măgari nu prea erau sub cer —
Iar la conacu-i, nobilul boer
Aveà nevoe de-un argat.

Fiind însă, din firea lui, avar,
Cum nu erà pe lume alt măgar, —
Plătea la slugi atâta de puţin
Sau, mai curat, nu le plătea nimic
Şi, de argaţi, măgarul meu blajin,
Mereu avea nevoe, precum zic...

Dar, într'o zi de Primăvară 'n toi,
Măgarul a chemat pe un cotoi
Şi i-a propus să intre 'n slujba lui:

— La mine, muncă grea, băete, nu'i...
Atâta ai: să'mi îngrijeşti de pui,
Să'mi vezi de porci, de capre şi de vaci,
S'aduci dovleci dela bostană 'n saci
Şi'ncolo mai nimica n'o să faci...
De dimineaţă, altă treabă n'ai:
Adăpi cireada toată, tragi pe cai,
Un car de lemne pentru foc îmi tai
Şi 'ncolo toată ziua poţi să stai...
Pe la nămiezi,
Aduci trifoi la capre şi la iezi,
Vre-o zece bolovani de sare mai pisezi
Şi, după asta, toată ziua şezi...
Pe seară, alte sarcini nu-ţi incumb:
Imi baţi o chilă-două de porumb
Şi dormi, pe urmă, toată noaptea, — plumb...
Iar ca simbrie, ţine minte bine,
Eu vreascuri de la tine n'o să ard...
Iţi dau şi sufletul din mine:
Ai apă, câtă vrei; muşchi verde, sâmburi de măsline
Şi vrăbiile toate de pe gard...

Cotoiul a clipit şiret din gene
Şi i-a răspuns şi el, căscând a lene:

— Ar fi să'mi fie mintea încă pruncă
De-aşi zice că aceasta e grea muncă,
Dar de simbrie, de, ce pot să zic?...

Aşi asculta de-o veche zicătoare,
Ce mi-a fost spus'o bietul meu bunic,
Şi de-aia n'alerg după leafă mare...
Mă mulţumesc cu lucru de nimic:
Decât să'mi dai, pe gard, atâtea vrăbii,
Mai bine UNA dă'mi, dar dă-mi-o 'n ghiare.

Sătencele noastre şi ştiinţa de carte

O şezătoare în Holod (jud. Bihor)

Ca în totdeauna, şi în seara aceea, câteva femei se adunară la Tiţa Flonţii, unde locuèşte învăţătoarea, „domnişoara", care-i foarte îndrăgită şi ascultată de săteni.

Era şezătoare [1]). Femeile îşi aduseseră câte o cusătură, ori furca de tors, şi-şi făceau de lucru. Intre ac şi furcă se strecurau glume, câte un cântec două, câte o vorbă despre nevoile casei, şi vremea trecea ca de obiceiu.

Pe aproape de sfârşitul şezătorii, când femeile erau gata de plecare, intră nana [2]) Nuţa, cu o scrisoare în mână. Pe scrisoare, urme de lacrămi.

— „Sara bună, dea Dumnezău! Dragă Tiţo, unde-i buna noastră învăţătoare?" întreabă ea grăbită, fără a mai aştepta răspuns la bună seara ei.

— „Mi se pare, că-i pe la şcoală; da'ce ai cu dumneaei?

— „Iată, dragile mele: mi-a venit o carte [3]) dela fecioru-meu Toader, care-i cătană [4]) la Abrud. Acuma, eu nu ştiu ceti un rând, măcar că aci s cuvintele lui, săracu... Şi am venit, să rog pe domnişoara noastră cea bună să mi-o citească; ştiu că mi-o citeşte fără plată... Că tare-i bună şi nu cere să-i fac nici o treabă, pentru atâta lucru... cum cer alţi „profesori", în alte sate.

— „Bine ai făcut. Şezi colea, că trebuie să vină şi „domnişoara".

Nana Nuţa şezu.

Şi vorba femeilor merse mai departe. După ce mai descusură pe Nuţa despre necazurile ei, prinseră a-şi da cu socoteala: cât de greu e cuiva care nu ştie carte şi că, de aceea, şi sunt socotite femeile mai proaste de cât bărbaţii, mai cu seama ăle mai în vârstă, că nu se ţin să înveţe nici atâta slovă, câte le trebuie să desluşească o carte, venită dela fraţi, dela bărbaţi, ori dela feciori.

— „Vezi, de aia, trebuie să ţinem şi fetele la carte; să înveţe câte trebuie" — îşi dădu cu părerea nana Maria.

— „Nu, ca să se facă toate profesoare ori doftorite, că nu să poate să ajungă toate numai „domnişoare" pe la şcoli" — zise alta.

— „Nici vorbă, — adaogă surata dintâi, — nu pot fi numai „domni" şi „domnişoare", într'o ţară; numai să ştie şi bietele fete ceti, că apoi s'ar deştepta ele mai mult...

— Imi cetia bărbatu-meu, într'o gazetă, — zise una — că sunt alte ţării, unde toată lumea ştie carte, de-s unii ţărani grozav de învăţaţi; da, zice, că nu vor s'ajungă toţi domni mari, numai că'şi ţin satele lor de's mai mândre şi mai curate ca oraşele"...

Veni vorba, după aceea, despre învăţătoarea adusă din vechiul regat.

Domnişoara Cristescu a adus în satul acesta nădejdi mari.

Suratele, adunate la clacă, avură pentru îndrumătoarea tinerelor vlăstare, numai cuvinte de laudă: „Suflet bun"... „tare cum se cade"... „dă bună creştere copiilor, mai cu seamă fetelor, pe cari le învaţă la cusături româneşti"... „îndrăgeşte copiii şi de câte ori vine de acasă, le aduce cărţi şi lucruri de şcoală"... „când vorbeşte la zile mari, spune lucruri bune, gândeşte frumos, despre datoriile omului către el însuşi, către ai lui, către ţară şi către neam"...

De altminteri, întocmai cum gândeşte tot satul.

Era în vorba femeilor,—care se vedea că-i pornită din cegete curate, cu dragoste şi cu recunoştinţă,— atâta putere de înţelegere şi atâta convingere, că e un fericit prilej pentru fete să înveţe carte cu o învăţătoare aşa de bună, că nici omul cel mai nemulţumit din fire n'ar fi putut avea o clipă de îndoială în privinţa gândului lor bun.

Cătau să se convingă unele pe altele că au întru totul dreptate, când uşa se deschise iar; şi intră domnişoara Cristescu.

Cuviincioase, însă cu prietenoasă veie bună, suratele se sculară în picioare.

După câteva vorbe de bun găsit, învăţătoarea luă mai de o parte pe nana Nuţa şi-i deslusi cartea dela Toader, care-i dădea veşti bune despre el.

Mulţumită, nana Nuţa se ridică să plece şi odată cu ea, plecară şi celelalte femei. In pragul porţii celei dintâi, ele mai sfătuiră despre nevoia de ştiinţă de carte pe care o au şi femeile, ca şi bărbaţi. Şi, de bună seamă, unele dintre sfătoasele acestea au şi visat, peste noapte, că citeàu şi deslúşeau scrisori şi învăţături mari.

Alexandru Văcărescu

1) Şezătoare — clacă — adunare la lucru şi la vorbă, pentru trecere de vreme cu folos.
2) Nana — ţaţă — lele — leică.
3) Carte — scrisoare.
4) Catană (în Ardeal, Banat şi Bucovina) — soldat.

Cultul Patriei

La mormântul soldatului necunoscut

Sunt multe drumurile omului în spre mai bine. Printre ele este munca rânduită. Să lucreze fiecare la ce se pricepe. Şi să stăruiască în muncă. Cinstea să-i fie călăuză vecinică. Dreptatea să îl lumineze. Să zmulgă buruiana răului din câmpul binelui. Şi aceasta s'o facă nu cu vicleana asprime a fariseilor, ci cu deschisa bunătate a lui Christos. Iar în toate căile sale întru bine, să fie iubirea de patrie şi neam. Şi în iubirea de patrie şi neam, să fie toate căile sale întru bine. Căci într'o comună ca aceasta îşi află omul fericirea. In ea este adevărul. Nu este suflet curat fără dragostea de patrie şi neam. Şi nu este dragoste de patrie şi neam fără suflet curat.

Dar acest adevăr trebue vestit mult, cu vorba şi cu fapta, ca să pătrundă adânc în inimile noastre. In acest gând să fim noi toţi Românii una. Sfântă să fie unirea noastră. Nici o ambiţie să nu încerce s'o sfărâme. De aceea, s'au strâns mai mulţi români anul trecut şi au întemeiat asociaţia «Cultul Patriei» [1]). Ţinta ei este să ridice, până la sfinţenie, dragostea de patrie şi neam, şi s'o sădească aşa în suflete curate.

Şi se împlineşte un an acum dela întemeierea ei. Şi cu acest prilej ea aduce Domnului mulţumiri pentru trecut şi rugă pentru viitor. Iar ca un semn al mulţumirei şi al rugei sale, ea aprinde în ziua de Duminică 30 Octombrie, o candelă cu foc nestins la mormântul soldatului necunoscut

Dar este în acest semn un tâlc. In mormântul soldatului necunoscut, noi vedem un suflet neprihănit, căci este jertfit pentru patrie şi neam. Şi mergem la el îngenunchind ca înaintea altarului. De acolo noi luăm împărtăşania înaltei învăţături. Lege le este sufletelor curate, dragostea de patrie şi neam. Iar iubirea de patrie şi neam este o floare scumpă. Ea nu răsare în orice inimă. Ci ea creşte în inimile curate.

Marin Ştefănescu
Profesor Universitar
Preşed. Asoc. „Cultul Patriei"

1) Sediul său este în Bucureşti, Strada Cobălcescu No. 2, A.

Au cheltuit pentru băutură într'un singur an, în 1924:

Comuna	Burdujeni	3,098,000	lei
„	Bucecea	2,729,306	„
„	Salcea	1,034,815	„
„	Siminicea	762,160	„
„	Dumbrăveni	2,831,589	„
	în total	10.455,879	lei

(Dintr'o broşură, publicată de I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei).

Preţul băuturilor spirtoase, băute la noi în ţară într'un an, depăşeşte suma de 16 miliarde lei, ceea ce înseamnă că jumătate din venitul poporului român e băut.

(Dintr'un memoriu înaintat luna trecută, de către societatea „Temperanţa", Ministerului de finanţe).

Marii noştri dispăruţi

IOAN ATHANASIU

(1868—1926)

Viaţa noastră de toate zilele—obicinuinţa de a auzi mereu vorbindu-se mai mult despre meritele reale ori închipuite, ale oamenilor politici,—ne face pe mulţi dintre noi să credem, că singurii oameni de seamă, cu cari ţara şi neamul se pot mândri, ar fi, într'adevăr, numai aceştia.

Cel mult mai cunoaştem, ca oameni însemnaţi pe câţiva dintre clasicii literaturii noastre şi, întâmplător, dar foarte nesigur, pe unii dintre scriitorii de astăzi: prozatori, ajunşi la mare faimă fără multă trudă, şi poeţi de a şaptea mână, cărora—în pornirea noastră de a afirma că-i cunoaştem şi-i preţuim—le atribuim adeseori lucruri pe cari încă nu s'au gândit să le scrie.

Cât despre marii oameni de ştiinţă, pe cari i-am avut sau îi avem încă—despre acei oameni, cari au purtat glorios, peste zeci de hotare, numele de român şi faima puterii de inteligenţă şi de muncă creiatoare a românului, înaintea aproape a tuturor oamenilor politici pe cari îi adorăm azi, şi cu mult înaintea scriitorilor şi artiştilor noştri—, suntem nespus de puţini la număr cei cari îi cunoaştem şi ne putem da seama întrucât Neamul românesc le datoreşte puterile de avânt şi prestigiul de cari el se bucură. In fericite cazuri — vorbim despre mulţimea neştiutoare de ajuns—întâmplător doar, auzindu-le în treacăt, îi rămân în minte, unele nume de seamă dintr'ale acestora, neprecise, nesigure nesusţinute de amintirea faptelor pozitive cari le hotărăsc însemnătatea.

Şi totuşi, mult datoreşte un neam oamenilor lui de ştiinţă!...

Neamul nostru a dat nu numai ţării, ci lumii, oameni de ştiinţă, cu puteri de pătrundere, de cercetare, de chibzuinţă şi de înfăptuire, cari pot face mare cinste oricărei ţări, oricărui neam şi pe cari lumea înaintată în civilizaţie, i-a pus şi-i socoteşte printre cei mai mari ai săi. Contribuitoare în largă măsură, la descoperirea multor mari adevăruri ştiinţifice şi la a multor metode de cercetare, deci la înaintarea ştiinţelor, aceste mândre şi puternice vlăstare ale Neamului românesc, aceste puteri iscoditoare zămislite de sufletul românesc, resfrâng, ca valuri de lumină înviorătoare, gloria lor bine meritată, asupra întregului neam şi fac ca neamul să fie socotit neam de nădejde în mersul spre mai bine al lumii.

Unul dintre aceşti fruntaşi între fruntaşii neamului, una dintre inteligenţele cele mai strălucitoare ale latinităţii, a fost şi al nostru Ioan Athanasiu, marele fiziolog, pe care noi şi lumea întreagă, am avut durerea să-l pierdem acum un an.

Născut în Sascut (Putna) la 27 Aprilie 1868, a făcut şcoala primară în satul său, iar studiile secundare în oraşul Bacău. A urmat apoi cursurile Şcoalei Superioare de medicină veterinară, care i-a dat titlul de medic veterinar în 1891.

Dar marile lui aptitudini de muncă pe tărâmul ştiinţii, îl destinaseră pe Ioan Athanasiu unei chemări mult mai înalte de cât aceea a postului de medic veterinar dintr'un modest oraş de provincie. După ce stă puţin timp ca medic veterinar al oraşului Constanţa, trece ca şef de lucrări la catedra de chirurgie a Şcoalei superioare de medicină veterinară. Puţin mai târziu, obţine, prin concurs, o bursă pentru studii şi pleacă în străinătate, să se specializeze în istologie şi fiziologie. Pleacă şi face studii strălucite în Franţa şi Germania în cele mai vestite laboratoare: în laboratorul de fiziologie al lui Charles Richet de la Facultatea de medicină din Paris, in laboratorul lui Mathias Duval de la College de France, în cel de fiziologie al lui Pflüger de la Universitatea din Bon.

Cercetările şi opiniile ştiinţifice ale consângeanului nostru Athanasiu ajung faimoase. Marii savanţi ai lumii îi mărturisesc admiraţia, stima şi prietenia lor; între alţii, Richet, Marey, Gley, Langlois, Berthelot îl socotesc, văd în el un egal, de ale cărei lucrări ţin seamă în mersul lucrărilor lor. In 1902, pe temeiul lucrărilor sale, e chemat la colaborare cu marele Marey, în postul de sub director al Institutului internaţioal de fiziologie din Paris, unde lucrează până în 1905, când e chemat în ţară.

La Facultatea de ştiinţe din Bucureşti, devenise vacantă ca tedra de fiziologie, prin moartea bunului profesor Vitzu. Ministrul de pe atunci al şcoalelor — un alt mare om de ştiinţă cu mare faimă în străinătate, Spiru Haret —, spre a scăpa de cereri stăruitoare, care nu'l mulţumiau, s'a adresat câtorva mari specialişti ai străinătăţii şi le-a cerut părerea asupra celei mai bune alegeri, pe care el ar putea-o face, pentru catedra de fiziologie, dintre oamenii noştri de specialitate din acea vreme; răspunsurile primite au rămas de pomină ele vădind preţul pe care îl pune lumea de ştiinţă străină pe oamenii noştri de ştiinţă eşiţi în vază. Trei din acele răspunsuri dovedesc tot ce e de dovedit.

Marey, directorul Institutului internaţional de fiziologie, a răspuns:

«*Imi pare rău, că va trebui să renunţ la cel mai preţios colaborator al meu, dar aş putea să vă propun pe altcineva de cât pe Ioan Athanasiu?*".

Charles Richet: „Dacă eu aş fi în drept să recomand de pe acuma, pe succesorul meu la catedra pe care o ocup, aş recomanda fără ezitare pe Ioan Athanasiu al Dvs. E cea mai bună alegere, pe care aveţi fericirea s'o puteţi face".

Ramon y Cajal, unul dintre cei mai mari oameni de ştiinţă ai Spaniei şi mare autoritate pentru toată lumea ştiinţifică în specialitatea aceasta a răspuns printr'o întrebare: „*Când dvs. aveţi un om de specialitate, de însemnătatea lui Ioan Athanasiu, mai credeţi necesar să cunoaşteţi părerea altora asupra celei mai indicate alegeri pe care o puteţi face?*".

Numirea a fost făcută cu toată graba, întru cât răspunsurile erau chiar cele aşteptate de Haret. Si de atunci, Ioan Athanasiu a ocupat până la moarte, cele două catedre: pe cea de fiziologie de la Facultatea de ştiinţe şi pe cea de istologie şi fiziologie la Şcoala superioară de medicină veterinară,

Ca profesor, acest mare om de ştiinţă a fost un profesor, care a servit şi poate servi de pildă altora şi deacum înainte: conştiincios, sever, drept; călăuză neobosită pe tărâmul ştiinţei, şi mereu îndemnătoare la muncă, dar şi părinte sufletesc, fără prihană, al elevilor lui.

Ca bun român, a fost unul dintre cei cari, prin autoritatea morală şl prin atitudinea energică din zilele de nehotărîre, a făcut să ajungem la întregirea ţării şi neamului. După război, când şi-a văzut împlinită o parte a visului său, tot visul lui în ce priveşte însănătoşirea şi propăşirea Neamului românesc, l-a tălmăcit în „Renaşterea română", una dintre cele mai serioase şi mai bine inspirate şi documentate reviste din câte au apărut, în primii ani ai păcii:

Dintre lucrările sale ştiinţifice ar fi de prisos să amintim aci altele, afară de două cari interesează vitalitatea neamului: una cu privire la alimentarea şi puterea de muncă a muşchiului şi alta cu privire la iluziile şi primejdiile alcoolizării. Câtă însemnătate au celelalte e uşor de închipuit din tot ce am spus până aci.

La 20 Iunie, s'a împlinit anul de când Ioan Atanasiu a murit, cu părerea de rău că nu poate lua parte mai multă la munca pentru înaintarea ştiinţei şi la truda pentru ridicarea neamului său, pe care l-a iubit şi a căutat să'l lumineze.

Ca Ioan Atanasiu ştiinţa românească are şi alţi apostoli, care măresc bunul nume al neamului românesc, şi se cuvine să ne fie cunoscuţi tuturor.

I. Ş. - CERNĂŢEANU.

De-ale cooperaţiei

Cooperativa, toiag de izbândă

De pe întinsul ţării, gazetele ne aduc vestea zilnică, despre necurmata înfiinţare de noui cooperative. Se înmulţesc mereu cooperativele gospodăreşti, cum sunt cele de producţie şi de vânzare în comune, şi cooperativele de credit, băncile populare, acele aşezăminte modeste cărora e datorită, în cea mai mare parte, înstărirea ţărănimii noastre. Faptul acesta trebuie să ne bucure: cu cât cooperaţia se va împuternici mai mult, cu atât va putea să lupte mai cu spor cu încercările de surpare şi cu loviturile de tot felul pe cari 'i le dau vrăşmaşi ei fireşti, cămătari de tot felul.

Suntem la răscrucea drumurilor cari duc spre bine şi spre rău; trebuie, deci, să înţelegem, spre folosul nostru al tuturor, că bucuria mare a vrednicelor gospodării agricole şi răsplata dreaptă a muncii noastre nu le poate aduce, de cât numai şi numai cooperaţia.

Gândul, prin urmare, să ne fie spre lăcaşul gospodăresc, care-i cooperativa; nădejdea să ne fie în priceperea şi în puterea de bună îndrumare pe care ni le dă.

Cooperativa, după feluritele ei chipuri de fiinţare, ne înlesneşte economisirea banului; ne înlesneşte înlăturarea speculei prin vânzarea — aproape pe preţ de cost — a lucrurilor de cari avem trebuinţă în gospodăriile noastre; ne înlesneşte vânzarea, cu preţ bun, a cerealelor pe cari le recoltăm, după munca grea a câmpului; ne înlesneşte pregătirea gospodăriilor pentru muncă mai rodnică. Şi, potrivit bunei ei stări, cooperativa ne mai înlesneşte ajutorarea copiilor noştri şi a copiilor săraci dela sate, să înveţe carte, mai cu seamă să înveţe cartea de care au nevoie spre a învăţa cu rost meseriile de cari ţara are nevoie.

Cu însuşirile bune, moştenite din strămoşi, noi, Românii, mergem spre un viitor de seamă; între alte datorii, pe cari le avem faţă de noi înşi-ne e şi aceasta: să înţelegem cât de mare putere e cooperaţia, ce înseamnă o cooperativă şi ce trebuie să facem spre a întări această mişcare economică.

Pentru toate popoarele cari se găsesc în starea noastră şi chiar şi mai bine, cooperaţia e toiag de sprijin, pe drumul care duce la izbândă.

C. Georgescu-Obrejiţa

Ştiinţa pentru toţi

E cu putinţă cojirea grâului?

O veche problemă, la a cărei deslegare a ajuns, acum de curând, un inginer italian, Luigi Negro.

Toţi agricultorii şi, de o potrivă, toţi agronomii de pretutindeni credeau până acum, şi cei mai mulţi cred încă şi astăzi, că grâul nu poate fi cojit, întrucât coaja grâului — pericarpul — nu poate fi deslipită în nici un chip. Nici una dintre încercările de cojire n'a izbutit; cel mult se ajungea la zgârierea boabelor de grâu şi la pierderea unei părţi din făina ce s'ar fi putut scoate.

Incercările în direcţia aceasta au continuat, totuşi. Erau prea însemnate pierderile din valoarea comercială a grâului, spre a putea lăsa pe specialiştii porniţi în această direcţie să se resemneze. Până acum, pericarpul era dat ca hrană la animale şi chiar în felul acesta nu folosea, celuloza nefiind asimilabilă.

In sfârşit, în timpul războiului, inginerul Luigi Negro, neobosit în cercetările lui, a găsit mijlocul să deslipească complet pericarpul de miezul boabei de grâu, fără nici o pierdere. Cu procedeul descoperit de acest inginer, se face o economie foarte însemnată, putând să fie folosită o parte de 90 la sută din grâu, nu numai 80 la sută ca până acum. Totdeodată, a folosit şi pericarpul (coaja), care reprezintă alte 5 părţi la sută, producătoare de venit; din el se poate scoate mătasa artificială şi materii colorante.

După calculele făcute, cu noul mijloc de decorticare, Italia care consumă anual 700.000 vagoane grâu, va avea o economie de peste 100.000 vagoane, plus 35.000 vagoane de celuloză care va fi întrebuinţată în industria italiană. Se ştie că Italia importă toată celuloza, de care are nevoie industria ei.

Pentru România care este ţară exportatoare de grâu, acest procedeu de cojire a grâului va avea o deosebită însemnătate. Pe lângă câştigul de peste 100 mii vagoane anual, realizabil astfel, grâul, pe care l-am exporta ar avea cu totul alt preţ întrucât va fi cu desăvârşire curat, după ce i se scoate coaja.

Un alt câştig va fi în faptul că grâul cojit, chiar dacă stă la umezeală, nu încolţeşte şi nici nu se strică. Afară de asta, pot rămâne 40.000 vagoane de celuloză, care singure ar reprezenta cel puţin 200—300 milioane lei anual.

Prin urmare, iată o descoperire ştiinţifică, pe urma căreia agricultura va avea foarte mult de câştigat. Deci, vom avea de câştigat foarte mult şi noi, mai cu seamă dacă vom ajunge să înfăptuim şi standardizarea cerealelor.

— C. —

Muncă-Gospodărie

CUM PUTEM MARI RECOLTELE NOASTRE DE CEREALE

de ERNEST GRINŢESCU
Inginer consilier agronom
Subdirector general al învăţământului agricol.

III

De sămânţă depinde în mare parte valoarea recoltelor noastre şi am arătat, în numărul trecut, ce foloase avem dacă ne procurăm selecţionată, inobilată aşa că din an în an să moşteneacă numai calităţile bune ale strămoşilor ei.

Astăzi mă voi ocupa de putinţa de a produce seminţe bune, adică de a selecţiona sămânţa, chiar noi înşine.

Şi, într'un fel, procedeul acesta este cel mai recomandabil, căci o sămânţă străină nu e deprinsă cu condiţiile atmosferice ale localităţii noastre, nici cu boalele ce bântue localitatea de obiceiu. E ca un animal dus dintr'o climă în alta, dintr'o regiune în alta, cum s'au văzut oi, cai şi alte animale cari s'au pipernicit şi s'au pierdut, pentru că nu erau deprinşi cu clima.

Tot aşa e şi cu sămânţa. Trebuie mai mult timp ca să se deprindă cu clima localităţii. — De aceea se aud des vorbele: „Iau sămânţă din apropiere, că-i prieşte mai bine".

Sămânţa noastră din localitate e deprinsă cu clima şi cu boalele şi, dacă ne îndreptăm atenţia spre ea, suntem mai câştigaţi.

Două lucruri putem urmări când e vorba de sămânţă:

1. *selecţionarea* ei adică îmbunătăţirea, înobilarea ei prin mijloace ştiinţifice şi 2, *curăţirea* ei.

Dacă prima lucrare cere învăţătură multă, atenţie şi timp, a doua se poate face într'un singur an sau cel mult doui, cu puţină ştiinţă, dar de sigur, cu multă bună voinţă.

Conducătorii destinelor plugăreşti ale ţării ar fi mulţumiţi ca, deocamdată, să se înfăptuiască cu rigoare şi perseverenţă lucrarea de curăţire a seminţei pe care o avem, şi apoi să trecem la pretenţiunea înobilării ei, prin ajutorul ştiinţei.

Lucrarea aceasta de curăţire este foarte necesară, pentru că astăzi am ajuns să avem în grânele noastre până la 40% corpuri străine, printre cari citâm: alte cereale, mai ales secara dacă e vorba de sămânţă de grâu, ierburi, neghină, măzăriche, pietricele, pământ, etc.

Voi arăta prin urmare, cum se curăţă sămânţa, care se cultivă de obicei în localitate.

Pentru aceasta se recurge la maşini speciale, ori se poate face lucrarea şi cu mijloace de cari dispune micul cultivator, se înţelege mult mai încet.

Aşa, de exemplu, iarna, când săteanul şi ai lui nu se pot mişca din casă, sau n'au ce face pe afară, n'ar da o bună întrebuinţare timpului, dacă ar alege bob cu bob câte-va duble de sămânţă, aşa cum se alege grâul de colivă? Cultivatorul ar avea asigurată sămânţă curată pentru un pogon, iar din al douilea au tot grâul său va fi o frumuseţe; ba ar da şi altora, cari se miră că „seamănă grâu şi iese secară". Afirmaţia e exactă, pentru că grâul lor, nefiind ales secara'l copleşeşte şi tarlaua pare că n'ar mai avea grâu de loc.

Alesul cu maşinile, deşi nu este aşa de perfect ca alegerea bob cu bob, totuşi are marele bine că se face repede şi cu puţină muncă. Cu ajutorul maşinelor sămânţa iese curată, despărţindu-se de pleavă, praf, paie, secară, ovăz, neghină, măzăriche, boabe sparte şi alte corpuri străine.

Pentru aceasta, se întrebuinţează, *vânturătorile*, şi *trioarele*. Vânturătorile servesc să cureţe sămânţa de pleavă, paie, pământ şi seminţe de burieni; iar trioarele ajută să se aleagă boabele cele mai frumoase de grâu despărţindu-le de secară, ovăz, măzăriche, neghină, de boabele seci şi de celelalte seminţe de burieni.

Curăţirea cu maşinele trebuie făcută când cultivatorul n'are altceva de făcut, pe timpuri de ploae, se înţelege sub adăpost; şi, să ştie bine săteanul, că timpul trecut cu vânturatul şi trieratul seminţei, e un timp bine plătit la recoltă.

Greutatea cea mare e procurarea acestor maşini, cari sunt scumpe. Pentru aceasta e nevoie ori de întovărăşirea cultivatorilor, pentru cumpărarea maşinelor în comun, ori de înzestrare de către Stat a fie cărei comune, cu câte cel puţin un trier şi o vânturătoare. Sătenii să plătească o taxă de curăţare care nu se poate ridica la mai mult de 20 lei suta de Kgr.

Cele ce am spus, până aici, se potrivesc pentru grâu.

Ovăzul se poate alege separându-se cel greu de cel uşor, prin afundarea în apă. Pentru aceasta nu ne trebuie decât un vas de lemn, care se găseşte la fiecare. Procedeu uşor şi foarte bun.

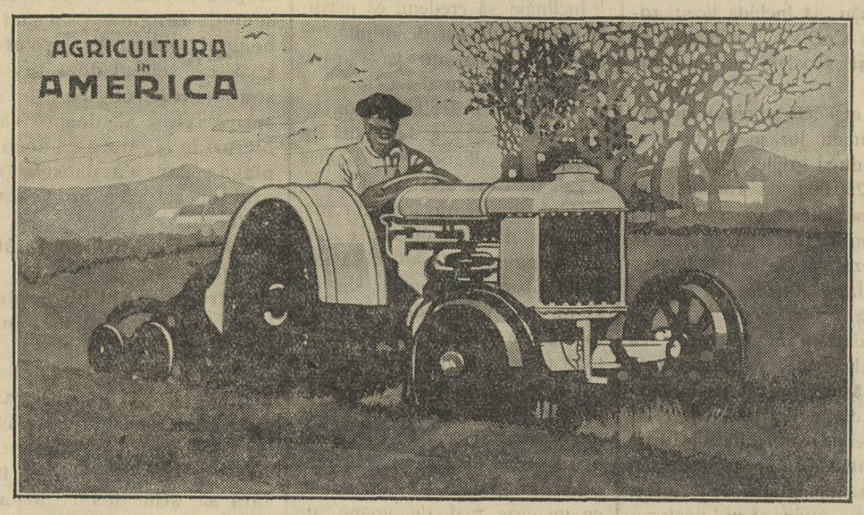

In America, unde agricultura se face cu mult mai bine ca la noi, se dă o importanţă deosebită maşinelor agricole, aşa că munca omnlui este simţitor redusă.

Cheltuelile făcute pentru alegerea de sămânţă în felul de mai sus se scot cu prisosinţă, prin sporirea de producţie. Astfel s'a constatat, că sămânţa aleasă de corpuri streine şi brobonată (plină), poate spori producţia cu o sută de kilograme. Un spor de 10—12 mii lei la hectar nu e de lepădat. El poate ajuta ca să-şi ia fiecare săţean, în câţiva ani, un trier şi şi o vânturătoare.

In numărul viitor voi arăta cari sunt procedeele selecţiunii practice şi ştiinţifice.

O statistică a cărţii

Numărul cărţilor tipărite de diferite ţări, anual, pentru popor şi copii. — Biroul de control al producţiei internaţionale a cărţii, a dat publicităţii, săptămânile trecute interesante date asupra producţiei cărţilor din lumea întreagă, din cari reiese că Olanda este cea dintâiu ţară în privinţa cărţilor de învăţătură pentru popor, la sută din producţia totală a publicaţiilor. După vin; Ungaria şi Italia cu 6 la sută; America cu 4 la sută; Germania, Elveţia şi Cehoslovacia cu 3 la sută; iar Franţa cu 2 la sută.

In ce priveşte cărţile pentru copii, tot Olanda stă în locul întâiu cu 9 la sută din producţia totală. Al doilea loc îl ocupă Anglia şi Norvregia cu câte 7 la sută; vin apoi la rând: America Elveţia şi Cehoslovacia cu 5 la sută; şi, în sfârşit, Germania, cu 4 la sută.

Iar cu privire la cărţile religioase, de asemenea, tot Olanda ocupă locul de frunte cu 10 la sută. Urmează: America, Germania şi Danemarca câte 8 la sută; Norvregia şi Franţa cu câte 7 la sută; Anglia 6 la sută; Spania 5 la sută.

Statistica în chestiune nu pomeneşte nimic despre România.

Colţuri de ţară

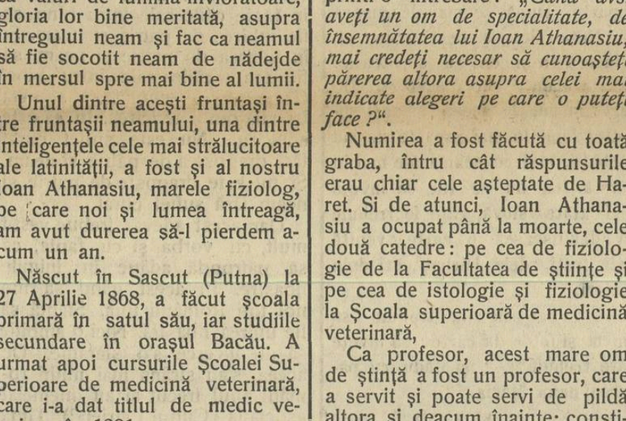

CHILIA VECHE

de D. I. DOGARU

— Fragmente dintr'o monografie cu acelaşi titlu. —

Popoarele, după firea lor şi potrivit împrejurărilor, şi-au croit drumuri, pe cari înaintează, treptat.

Trecutul lor depărtat? O taină pe care arheologia şi istoria, întemeiate pe elocvenţa ruinelor din vechi aşezări omeneşti, pe ceeace au lăsat scris oamenii altor vremuri şi pe interpretarea tradiţiilor, o lămuresc mereu; dar la lămurirea deplină, la „deslegarea întregii taine" n'au ajuns încă, şi nici nu se poate spune când vor ajunge.

Sub înrâurirea vremurilor şi a împrejurărilor, ce trec peste dorinţele şi voinţele oamenilor, în mersul popoarelor pe drumurile vieţii şi în rosturile lor de viaţă se săvârşesc prefaceri, adeseori uimitoare. Când privim înapoi, unele dintre lucrurile întâmplate par din ţările poveştei, şi totuşi lucrurile s'au petrecut aevea; trudindu-ne să ni-le lămurim, lămurim în aceeaşi vreme, legătura noastră, a celor de azi, cu cei cari au trăit cu sute şi mii de ani înaintea noastră şi cu firea şi aşezările lor.

De aceea, cele două principale ştiinţe lămuritoare ale vremurilor cari au fost, arheologia şi istoria, cea din urmă sprijinindu-se pe cea dintâi, îşi continuă şi trebue să-şi continue cercetările, fără întrerupere.

Orice lucru în lumea asta trece prin trei faze: naşterea, progresul şi apogeul, decadenţa şi moartea. Aşezările omeneşti sunt supuse aceloraşi legi. Şi astfel se poate, ca ruinele aşezărilor din vremuri depărtate să grăiască şi să ne spună, în unele privinţe, mult mai mult de cât slova cărţilor.

*

Ţara ne e plină de ruine, mult grăitoare despre trecut; ele grăiesc despre vremuri de glorie, ca şi despre vremuri de răstrişte; ele lămuresc şi pot lămuri încă, odată cu unele dintre faptele şi lucrurile uitate, legături de obârşie şi legături—din veacuri de trudă şi de suferinţe comune—cu fraţii noştri din toate ţinuturile locuite de români; ele ne fac să înţelegem mai bine vremurile de odinioară şi pricinile împrejurărilor perindate, ca şi nevoia păstrării, azi şi în viitor, a unei de neînvinse unităţi sufleteşti şi de năzuinţe.

*

Ce-a fost *Chilia*, în alte vremuri, şi ce e astăzi... Se văd încă, din vechile ei aşezări, urme ale unor zile de glorie şi de viaţă puternică, urme ce înfăţişează — pentru acei cari nu le pot pătrunde însemnătatea —o taină adâncă. Vremurile au săvârşit şi aci prefaceri mari. De priveşti înapoi numai cu o sută de ani, câte prilejuri de amintiri!...

De câte ori n'auzi câte un localnic, la găsirea vreunei rămăşiţe ascunse în pământ, exclamând: „Ehei!... De pe timpul Turcilor.."

Chilia veche păstrează numai numele vestitului oraşel, ce-a fost odată. Numai numele a mai rămas din vechea aşezare, ce nu mai este.

Pe când celelalte guri ale Dunării nu erau folosite pentrú navigaţie, singur braţul Chilia ţinea punctul de seamă, ca port principal.

Hambarele Ţării româneşti se descărcau în portul Chiliei, unde erau apoi încărcate şi pornite în depărtări, pe largul albastru al mării.

Aci erà vama; aci se târguia şi se vântura aurul, ca preţ al bogăţiilor din ţară.

Corăbiile, cu pânzele lor albe, umpleau locul, cât ţinea Dunărea —braţul numit Pardina—, aşteptând descărcarea produselor orientale, vămuirea şi încărcarea, după aceea, cu produse româneşti.

Comerţul era în floare; şi Chilia, un punct principal pentru desvoltarea economică a ţării.

De aci, din această pricină, lupte crâncene, pentru păstrarea acestui oraşel plin de viaţă, lupte ce a căror lungă durată a hotărît şi tristul lui sfârşit. Osemintele, ce mai răsar şi astăzi când ţăranul răstoarnă brazda de pământ, se ivesc ca dovezi, neprăpădite de vremuri, ale frământărilor şi luptelor sângeroase ce s'au dat.

Urmele cetăţii, cu podul de lemn—de peste braţul Tătaru — de atâtea ori refăcut, amintesc vremurile de lupte, când, spre a scăpa de măcelurile duşmane, oamenii se ascundeau în cetăţi, zidite anume.

Când, în vremea lui, Ştefan cel mare socoteşte că-i e greu să păstreze această cetate, care cerea o sumedenie de jertfe, o părăseşte, trecând Dunărea, şi zideşte, pe malul stâng al braţului Chilia, în Basarabia, *Chilia nouă*, ale cărei ruini se văd şi astăzi. *Chilia veche* rămâne sub Turci, suferind frământarea deselor lupte ce urmează între ruşi şi turci.

Puţine au fost zilele de pace ale acestei cetăţi! Şi mari, încercările la cari a fost pusă!

In stăpânirea turcească, ea rămâne ca port foarte însemnat.

Ştefan îşi întăreşte *Chilia nouă*, punând pieptul lui voinic împotriva puhoiului otoman. Apoi, în dorinţa de a reînsufleţi vestita cetate a Chiliei vechi, şi spre a nelinişti pe turci, cari puseseră mâna pe o localitate prea de mare preţ mai năvăleşte împotriva vrăjmaşului.

Răsboaiele se ţin lanţ. Vremurile sunt grele şi locuitorii, sătui, pribegesc prin alte părţi.

Intr'un război cu ruşii, turcii dau foc *Chiliei vechi*, care arde până în temelii. Locuitorii pornesc în pribegie. In locul oraşului vestit, se întinde o câmpie goală, plină de bălării, unde lupii hoinăresc în voie.

Multă vreme au stat locurile acestea pustii, până când, în anul 1836, cinci familii — două de ruşi şi trei de români — trec din Basarabia şi-şi fac colibe, în apropiere de braţul Chiliei.

Trecerile se înmulţesc, vin şi locuitori din alte părţi, şi astfel în anul 1878, când ruşii ne dau Dobrogea, în schimbul celor trei judeţe din partea de miază-zi a Basarabiei, *Chilia veche* se găseşte în mare parte refăcută; dar nu pe locul de odinioară, ci aşezată pe malul drept al braţului Tătaru şi pe braţul Chilia...

. . . . . .

Zilele frumoase au dispărut de mult.

Acum, *Chilia veche* doarme mângâiată de gloria trecutului, ori jeleşte amintirea trăitelor zile de bogăţie şi de voie bună.

In apa bătrânei Dunări, se oglindesc căsuţele tăcute ale târgului, învăluite în ceaţa amintirii. *Chilia* de altă dată nu mai este. Măreţia ei, de port plin de viaţă, s'a stins, de când alte localităţi, aşezate mai prielnic geograficeşte, i-au luat înainte. Rămâne ca ea să trăiască, păstrând cenuşa şi bogăţiile ascunse în pământ.

Apusurile de soare şi murmurul Dunării, vrăjind o lume de fapte eroice şi tezaure de fericiri pierdute, îi ţes legenda şi i-o poartă din veac în veac.

Citiţi şi răspândiţi
„Cultura Poporului"

„Intoarce-te în casa ta şi povesteşte câte ţi-a făcut ţie Dumnezeu"

Duminica a 23-a de după Rusalii

Luca (VIII, 26—39).

Furtuna încetase, ca prin farmec, la glasul Mântuitorului marea se liniştise. Corabia se apropie de *ţărmul Gadarenilor, care este de cealaltă parte a Galileei.*

Ieşind Iisus la uscat, un om din cetate, *care avea draci şi de multă vreme în haină nu se îmbrăca şi în casă nu petrecea, ci în morminte,* îi ieşi în cale şi, căzând în genunchi, îi zise cu glas mare: *«ce este mie şi ţie Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Cel Prea Inalt? Rogu-te, nu mă munci pe mine».*

Un om stăpânit de o putere nevăzută, frământat de gânduri nelămurite, mereu sub puterea unui duh nevăzut, nemai fiind stăpân pe dreapta lui judecată, făcând lucruri în afară de legile firii, rupându-şi hainele de pe el, fugind de sub acoperişul casei sale şi dormind în cimitire, legat în lanţuri de semenii săi, rătăcitor prin pustiuri, un om ca acesta cade în faţa lui Iisus strigându-i: *«Ce este mie şi ţie Iisuse..»*

Dintr'o dată, partea neîntinată de duhul rău, a sufletului său, îi spune, că în faţa lui se găseşte Iisus, Fiul lui Dumnezeu, doctorul sufletelor şi al trupurilor.

„Rogu-te, nu mă munci pe mine!"

Iată-l pe acest om, socotit nebun, recunoscând că suferinţa lui era venită dela Dumnezeu, că era o ispăşire a unui păcat, *făptuit de el sau de părinţii lui;* şi că, prin această suferinţă, prin voinţa lui Iisus, poate să se arate puterea lui Dumnezeu.

Noi, nu suntem stăpâniţi de duhuri necurate, în felul suferinţelor acestui nenorocit, însă aripa întunecată a patimelor lumeşti, întinzându-se peste faptele noastre ne dovedeşte că suntem sub stăpânirea aceluiaş duh necurat.

Grija prea mare de pântecele nostru, necredinţa noastră, ura împotriva aproapelui nu ne ducoare ele la frământarea sufletului, şi astfel liniştea încetează de a-şi mai întinde aripa peste sbuciumul vieţii? De ce, oare, nu recunoaştem şi noi, în glasul sfintei Evangheliei, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, pentruca, smeriţi, căzându-i în genunchi, să-i strigăm: Doamne mântueşte-ne?

La glasul lui Iisus, dracii părăsit-au pe acel biet om şi, intrând într'o turmă de porci, aflată în apropiere, aceştea turburaţi, au luat-o la fugă şi au sărit într'un iezer şi s'au înecat, iar omul nebun de mai înainte, *acum îmbrăcat şi întreg la minte, sta la picioarele lui Iisus.*

De câte ori, în viaţa noastră de toate zilele, nu păcătuim faţă de Dumnezeu, faţă de aproapele, faţă chiar de noi înşine, meritând cea mai cumplită pedeapsă!.. Şi, totuşi, Dumnezeu, în marea Lui bunătate, întinde vălul iertării peste faptele noastre nesocotite. In loc ca noi să ne recunoaştem greşelile, cu toate urmările lor rele, în loc să recunoaştem că ertarea numai dela Dumnezeu ne poate veni şi *să stăm smeriţi la picioarele lui Iisus,* dimpotrivă noi îl hulim cu mai multă tărie, afundându-ne şi mai mult în gheena fărădelegilor noastre, mergând cu paşi repezi pe făgaşul pierzaniei.

Locuitorii din ţinutul Gadarenilor auzind cele ce făcuse Mântuitorul, şi fiind cuprinşi de frică, l-au rugat să se ducă dela dânşii; iar Iisus, intrând în corabie, a plecat.

Acei oameni, în neştiinţa lor, fiind pătrunşi de frică, mai ales turburaţi fiind de pierderea porcilor lor, şi crezând că alte lucruri rele se vor mai abate pe capul lor, *l-au rugat pe Iisus să se ducă dela ei.* Noi ştim bine că numai apropierea lui Iisus ne aduce mântuirea, totuşi ne îndărătnicim să ne frământăm în noroiul păcatelor noastre şi, cu bună ştiinţă, îl alungăm pe Mântuitorul dela noi, din sufletele noastre. Ne îngrijorează pântecele, averea, lauda, mărirea lumească şi credem că apropierea lui Iisus ne-ar îndemna să ne lepădăm de ele.

Ce mare greşală!

Iisus ne îndeamnă să înmulţim talanţii, însă urmând căile dreptăţii, căile virtuţii şi voia lui Dumnezeu. Noi, dimpotrivă, voim să ajungem mai repede pe culmile măririlor lumeşti, chiar dacă mergem mai mult pe-alături cu drumul cinstei şi al dreptăţii. Şi de-aceea ne turburăm şi alungăm pe Iisus.

Acel *bărbat, dintru care eşiseră dracii,* rugă *pe Iisus să fie cu dânsul; dar Iisus l-a slobozit pe el, zicându-i: «Intoarce-te în casa ta şi povesteşte câte ţi-a făcut ţie Dumnezeu».*

Şi s'a dus omul, propovăduind prin toată cetatea câte i-a făcut Iisus lui.

Tu, creştine, priveşte în jurul tău şi cercetează, cu de-amănuntul, toate câte ţi-a dat Dumnezeu, ca să te bucuri de ele: familia ta, ograda ta, ţarina ta. Poţi oare să zici tu, că acestea sunt ale tale? Tu eşti numai un stăpân trecător; bucuriile tale sunt numai de-o clipă. Stăpânul adevărat este Dumnezeu. Şi toate acestea, câte le ai, ţi le-a dat ţie din marea Lui bunătate şi dragoste pentru oameni,

Mărturisit-ai tu vreodată acest lucru?

Cercetatu-ţi-ai sufletul, să vezi care-i partea ta şi care-i partea lui Dumnezeu? Sau strigat-ai în gura mare: «Acestea sunt ale mele!»

Ai greşit!

Toate ţi le-a dat spre folosinţa ta vremelnică, spre bucuria ta şi a semenilor tăi. Şi Iisus îţi zice asemenea cum zis-a omului din Evanghelie: *«Intoarce-te în casa ta şi povesteşte câte ţi-a făcut ţie Dumnezeu!»* Adică, deşteaptă-te din amorţirea sufletului şi a morţii tale, pe care ţi au pricinuit-o păcatele şi recunoscând puterea lui Dumnezeu, umple casa sufletului tău de recunoştinţă; cazi la picioarele lui Iisus şi strigă, din toată inima, asemenea psalmistului: *«Mari şi minunate sunt lucrurile tale, Doamne!»* Căci toate câte mi-ai dat mie, ale Tale sunt şi bucuria sufletului meu e bucuria Ta; iar dacă faptele mele sunt isvorâte din păcat, iartă-mă şi numără-mă printre aleşii tăi! Rămâi lângă mine!»

EM. PASCULESCU-ORLEA

Din Sălişte

Inceperea anului şcolar

Ca în toţi anii, solemnitatea deschiderii şcolilor s'a făcut printr'o slujbă religioasă, oficiată de sfinţia sa protopopul dr. Bacia, care, prin cuvinte simţite, rostite depe amvonul bisericii, a evocat măreaţa figură a defunctului rege Ferdinand I, făuritorul României de azi.

Spre a lumina cărarea viitorilor cetăţeni ai patriei noastre iubite, deodată cu rugăciunile ridicate către Dumnezeu, ca să-şi coboare darurile sale peste dascăli şi elevi, ca un far de lumină trezitoare a conştiinţelor tinere, s'a înfăţişat înaintea acestora personalitatea ilustrului suveran. „Dacă menirea dascălului e să „apropie elevul de adevăr, de „dreptate şi de cinste, şi să să „dească în sufletul acestuia con„ştiinţa datoriei, dragostea de „muncă şi iubirea de patrie, de „lege şi de neam, atunci acest „mănunchiu de virtuţi, ca într'o „urnă de mare preţ, le găsesc „adunate în faptele şi fiinţa ma„relui rege. Căci, ca bun român „s'a dovedit când şi-a înăbuşit „glasul sângelui şi s'a contopit „cu năzuinţele poporului român. „*Voi contopi existenţa ţării cu a a mea*" i-a fost lozinca.

„Iar ca bun creştin n'a perdut „nădejdea, chiar în cele mai grele „clipe prin cari a trecut în Mol„dova, aşteptând cu încredere ivi„rea dreptăţii divine.

„Anul isbânzii, 1918, a sosit. „La ospăţul biruinţei din 18 „Noembrie 1918 spunea: „*Când „am luat moştenirea întemeetoru„lui României moderne, am fă„găduit, înaintea reprezentanţilor „ţării, că voi fi bun român; „cred că m'am ţinut de cuvânt. „Grele au fost timpurile, mari au „fost jertfele, dar strălucită a „fost răsplata şi astăzi pot spune „cu fruntea senină, faţă de Dum„nezeu şi de poporul meu:" Am „conştiinţă curată*". Cu câtă mul„ţumire şi linişte sufletească a „putut grăi astfel! Iată cea mai „strălucită pildă a jertfirei de „sine, a curăţeniei sufleteşti şi a „simţământului datoriei.

„Şcoala românească are în primul „rând datoria să se păstreze şi „să cultive aceste simţimânte. Vre „mea străduaniei şi a jertfelor nu „s'a încheiat",

„Să luăm pildă de muncă şi „vrednicie dela înaintaşi, căci „numai aşa ne vom face vrednici „de rodul jertfei lor. Scopul su„prem al şcoalei — mai ales al „celei de azi — este să crească „oameni vrednici, oameni de ome„nie. Pilde avem, şi încă strălu„cite; să le urmăm".

M. FLORIN

O nuntă ţărănească la Lupşani (în lalomiţa)

— FOLKLOR —

de M. VULPESCU

II

DUMINICĂ DIMINEAŢA:

La Mireasă

Găteala Miresei

Duminică dimineaţa, la ora 8, Mirele trimete Miresei toată toaleta ei de Mireasă, împreună cu ploconul: ploscă cu vin, dulceaţă, bomboane, etc. Ajungând trimişii la Socrul cel mic, cu lăutarii în capul cortegiului—lăutarii cântând un marş—zic:

— Bună dimineaţa, Socru mare; bine te-am găsit sănătos!

Cu toţii intră'n casă, unde sunt serviţi de Pocânzei, cu dulceaţă, cafea, apă şi ţuică.

Incepe, apoi, găteala Miresei:

«Taci, Mireasă, nu mai plânge,
că la maică-ta te-i duce,
când s'o 'ntoarce gârla'n coace
şi gârloiul pe din'coace».

In timpul gătelii, mama şi rudele Miresei plâng.

Doi flăcăi, din partea Miresei, se duc, împreună cu ea, la un puţ din apropiere, cu o găleată goală, de scot apă. Mireasa înfăşură toarta găleţii cu o batistă a ei. Când găleata a fost umplută, cei cari au gătit pe Mireasă joacă o horă în jurul găleţii. In drum spre casă, hora se repetă de trei ori.

Ajunşi acasă, se mai face o horă, de către tineret.

Găleata e dusă în casă şi pusă de o parte, ca, atunci când va veni Nunul cu „Ginerica", Mireasa s'o ia, cu aceiaşi flăcăi, şi să iese cu ea întru întâmpinarea lor. Mireasa, luând busuiocul şi înmuind-ul în apă, stropeşte pe dinaintea lor cu apă din găleată.

După ce mai joacă puţin Călţunarii, trimişii Ginerelui se pregătesc să se înapoieze la Ginere, acasă. Ei pleacă, după obicei având în frunte lăutarii, cari le cântă un marş.

După plecarea Călţunarilor, aci, la Mireasă, începe pregătirea pentru primirea Nunului şi a Miresei cu suita ei. Se pregăteşte şi masa.

La Nunul mare

Ginerele trimite din nou plocon Nunului.

Se duce „Ginerica", la fel ca şi Sâmbătă, fără brad; însă, cu o găină friptă, dulceaţă, bomboane, zahăr, două cornuri, etc.

Cum sosesc:

— „Bună dimineaţa şi bine te-am găsit, Nune mare!"

Dă ploconul nunilor, sărutându-le mânile.

La Nun, acasă, masa întinsă, iau parte aceleaşi persoane, ca Sâmbătă seara.

Continuare în acelaş chip.

Când pleacă, Ginerele zice:

— „Rămâi sănătos
şi 'ntoarce cămaşa pe dos!"

Pleacă cu suita lui, acasă.

La Ginere

Ajunşi acasă:

— „Bună ziua, Soacre mare; grăbeşte, căci ne aşteaptă Nunul mare".

Pocânzeii (Socrului celui mic) se reped cu un scaun, pe care'l pun lângă scara căruţei, pentru ca Socrul mare să se dea jos. Aci se fac glume: căci îi pun scaunul cu picioarele în sus, ori de-a curmezişul. S'au dat Nunul şi Ginerele jos. Nunul ia de mână pe Ginere, având în mâni şi o ploscă, şi'l conduce în casa Miresei.

Lumânările sunt date unui copil, care le duce în casă.

In casă sunt serviţi cu dulceaţă, vin, cafea, etc.

Apoi se aşează la masă

Nunul, în capul mesei; finul în dreapta şi Nunul în stânga. Se pune pâinea pe masă. Pocânzeii aduc ţuica şi, punând-o în cesti, zic:

— „Bine te-am găsit sănătos..." Etc.

Se bea ţuica şi se urează. Tot în acest timp, se împărţesc ştergare Călţunarilor, de către mama Miresei. Ea le pune după gât; iar lumea râde de ei, că's legaţi ca puşcăriaşii. Tot ea pune, pe umerii Surorilor de ginere, basmale de mătase; şi ori cărei rude, după spusa Ginerelui.

Lumea, ciocnind, zice:

— «Bine v'am găsit sănătoşi.
Ploae câmpului,
udarea gâtului;
minte tinerilor
şi dragoste bătrânilor!»

Când toată această ceremonie s'a sfârşit, şi masa este gata să primească mâncarea, unul din lăutari, făcând linişte, întreabă pe nunul mare:

— „Ei, Nune mare, nu daţi ordin să aducă şi de ale gurii, că nu mai alunecă băutura?"

Nunul mare:

— „Să vie!"

Şi se joacă strâchinile, în sunetul Geamparalelor; se caută nunul, etc.

Lumea, care a luat parte la mesele Nunului, şi ale Socrilor mari şi mici, ia parte şi la masa cu dar.

Mirii nu mănâncă nimic în această zi de Duminică, până seara la masa cu dar. Li se dă numai un ou răscopt tăiat în două; iar în loc de sare, se presară cu zahăr pisat.

Găina

Când masa a ajuns la friptură, se joacă găina.

Găina este adusă, ca şi strâchinile cu mâncare, în sunetul Geamparalelor. Ea are între aripi, un cuţit şi o furculiţă din lemn alb (foarte frumos lucrate), vopsite cu roşu. Mai are şi verdeaţă de brad în juru-i. O Pâncăzoaică o prezintă astfel Nunului. Nunul o cerceteză. Se face haz: „Găină fără ou!", „ba are", „ba n'are". „Un ou de aur o fi?". „Ce fel de aur?"

Şi iată că Nunul scoate din interiorul ei o ceapă. Haz şi veselie, pe seama Nunului.

Lumea, în gura mare, cere Mirelui să rupă cuţitul şi furculiţa, dacă poate. Mirele, încurcat, nu ştie ce să facă; se aşteaptă la o surpriză.

Glume:

— „Mă!... da ce neputincios Ginere!"

— „Bă!... da mult mai stă la gânduri.... Tare mi-e teamă, că, până s'o gândi el, altul o să-i ia dumicatul din mână".

— „Haide, mă, împărate, fă ce-i face!"

După multă ezitare, Ginerele le rupe. Toată lumea izbucneşte în râs:

— „Iată, oameni buni, cu ce'şi puse el mintea şi puterile! Cu nişte surcele!... Mare viteaz! ce să mai zicem? Bravo!..."

Ginerele:

— „Dar ce vreţi, să mănânc cu ele să-mi boesc gura şi mâinile?"

Lumea:

(un Călţunar)

— „Măcar să fi băgat frica'n Nunu mare cu ele, ca să ne dea ceva mai mult de băut...

După această scenă, lumea se pregăteşte de plecare. Nunului 'i se aduce să se spele pe mâini. Prin surprindere, i se toarnă cenuşă, praf, pleavă, etc.

(Va urma)

„Intunericul e cauza tuturor relelor"

Aşa răspund celor cari mă 'ntreabă: „de ce-i lumea rea?"

E un adevăr care n'ar trebui comentat; însă, pentru că nouă, cărturarilor dela sate, ne este dat să ne lovim prea adeseori de întunericul care sălăşlueşte în mintea sătenilor, voi căuta să dovedesc relele cele mai păgubitoare, cari au prins rădăcini în sufletul poporului dela sate şi să arăt, mai ales, care-i cauza încăpăţânării poporului de a crede anumite lucruri, cari nu au nici un temei.

Nici unul dintre noi, cărturarii cu strae nemţeşti, nu este primit cu încredere în mijlocul poporului, ci isgonit, ori, în cel mai bun caz ocolit, ca fiind un şarlatan, o lipitoare lacomă şi flămândă, care vine, nu să le dea lumină, ci să le ia şi ce bruma mai au în casă.

Cel puţin, aşa se 'ntâmplă pe la noi prin părţile Crişanei.

Invăţătorul şi preotul, dacă nu fac „politică", sunt consideraţi ca oameni „proşti".

In schimb, cel din urmă cismar, sau vagabond dela oraş, care vine — dornic de vre-o aventură, ori să pipăe pulsul politic al sătenilor—şi le vorbeşte verzi şi uscate celor din sat, trece drept cel mai învăţat om şi fireşte, drept un împuternicit al cutărui partid politic, dar „pe ascuns, să nu ştie nimic cei de sus"!

Când sfârşeşte ceeace are de spus, adusul de vânt este sărbătorit în toată legea, hrănit bine de către săteni şi după ce pleacă satul, câteva zile în urmă, nu se mai aude grăindu-se altceva decât despre cele spuse de cutare „domn",—cum se zice pe la noi. Şi astfel spusele „domnului", ajung şi la urechea învăţătorului şi la a preotului, însoţite de urări ca acestea:

«Să ajungeţi şi d-voastră aşa de învăţaţi, ca acel „domn", care a fost eri pe la noi şi care ne-a dat adresa să-l căutăm de câteori ne apasă vre-o durere... „apoi" el ne-a luat în scris la fiecare, tot ce am avut a ne plânge, ca să ne facă dreptate!».

Aceasta mi s'a întâmplat chiar mie. Şi rugând pe săteni să-mi arate adresa ce le-a fost lăsat-o „domnul" cel învăţat, cu multă mâhnire, mi-am dat, încă odată, seama, cât de mare este întunerecul, din mintea sătenilor mei, căci, pe bucăţica de hârtie ce mi-au arătat-o, nu se putea deslui nici măcar numele acelui grozav „domn", iar dedesubt scria: „Strada Şătétkek" (adică albastru închis) No. 185, Şimleu.

De-al de astea se întâmplă multe.

Am întrebat atunci şi întreb şi acum pe săteni:

Aceştia vă sunt învăţaţii?

Aceştia vă vor da fericirea, fraţilor?

Aceştia vă vor mângâia?

Aceştia vă vor lumina?

Eu vă spun, fraţilor, că oamenii aceştia poartă vina că voi strigaţi: „Lumea-i rea!", fiindcă vă iau dela munca voastră şi vă iau încrederea ce trebue s'o aveţi în învăţătorul şi preotul satului.

Vă învăluie în întunericul sufletului lor, pentrû ca, apoi, să vă spună că vă vor duce acolo unde nici ei nu au drept să meargă că vă vor da aceeace nici ei nu au; ori vă spun ceeace nici ei nu ştiu.

Câtă greşală, fraţilor!

Scriu despre întâmplarea aceasta, ca să o afle toţi românii iubitori de lumină şi adevăr. Şi, ca unul ce port dragoste neamului meu, dau un sfat, pe care aşi dori ca voi să-l spuneţi şi celor cari n'au darul scump de a putea citi slova:

Feriţi-vă toată viaţa voastră de îndemnurile celor pe cari nu-i cunoaşteţi! adică, nu primiţi îndemnurile lor până nu întrebaţi pe învăţător sau pe preotul satului despre cele ce vi se spun şi despre cele ce trebuie să credeţi.

Invăţătorul şi preotul vă vor spune ce trebue să faceţi. Sufletele lor sunt devotate poporului; ei sunt ai întregului popor. Prin urmare, să piară din mintea voastră credinţa că ei n'ar fi oameni învăţaţi, dacă nu fac „politică".

Fiţi siguri că, dacă veţi asculta de sfaturile lor şi ale cărturarilor binevoitori, cari vin în mijlocul vostru cu gânduri curate, veţi ajunge să nu mai ziceţi că „Lumea-i rea"!

Ascultându-i pe aceşti adevăraţi luminatori ai voştri, inimile ni se vor îmbuna, iar mintea vi se va lumina; veţi munci mai bine ogoarele voastre, iar ele vor rodi mai mult; casele şi gospodăriile voastre vor fi cuiburi frumoase de sănătate, de bogăţie şi de voie bună.

Incheiu cu frumoasele cuvinte ale marelui patriot C. A. Rosetti, puse în fruntea „Culturii poporului", potrivindu-le împrejurării acesteea: «Luminaţi-vă şi veţi fi, voiţi şi veţi putea».

Luaţi bine seama, fraţi plugari:

„Lumina este isvorul fericirii!"

Cultura poporului vă stă la îndemână cu toată bunăvoinţa, să vă lumineze şi să vă înveţe să voiţi.

Ioan Mascaş
Invăţător

CĂRŢI ŞI REVISTE

„Răsăritul", *Bucureşti, anul al X-lea, Nr. 1.* — Zece ani de apariţie, pentru o revistă care nu cultivă literatura de suburbie şi senzaţionalul, ci, cu toate sacrificiile cerute de timpurile de faţă, caută să dea îndrumări noui şi sănătoase în viaţa socială, după cum aşa de frumos a făcut revista «*Răsăritul*», merită toată luarea aminte şi toate laudele. E dureros însă, că asemenea rari prilejuri de îmbucurătoare constatări, sunt aproape trecute sub tăcere, e dureros, că munca discretă şi dezinteresată nu e luată în seamă de către cei ce ar trebui s'o vestească pretutindeni cu toate puterile lor.

S'ar fi cuvenit să se vadă mai mult interes în jurul acestui eveniment. Cei grupaţi în jurul revistei n'au făcut reclamă, cum n'au făcut reclamă nici pentru alte fapte mari ale lor, dar datoria să vorbească e, de astă dată, a altora.

In frunte cu d. general I. Manolescu, suflet de elită şi înţelegător adânc a nevoilor românimii, d-nii I. Gr. Oprişan, Al. Lascarov-Moldovanu, Vasile Militaru, D. Nanu, Const. Goran, avocat Corneliu Meza, inginer Ionescu şi mulţi alţii, au împrăştiat, neprecupeţit, din prisosul sufletelor lor în cele patru părţi ale ogorului românesc.

Munca nu le-a fost zadarnică; prin învăţăturile aruncate au putut pune temelii puternice „Caselor Naţionale".

Purtător de cuvânt, cu cinste, le-a fost „Răsăritul".

Fie ca revista aceasta şi oamenii grupaţi în jurul ei să aibe viaţă lungă şi necurmat rodnică.

„Renaşterea". *Craiova, anul VI-lea, No. 9.* — Un suflu de viaţă sănătoasă şi cinstită ne aduce aproape fiecare publicaţie din cetatea Banilor Olteniei. Muncă discretă şi cu atât mai roditoare. Insufleţiţi de personalitatea P. S. S. Episcopului Vartolomeu, preoţii de acolo luptă şi colaborează la o operă care ar merita mai multă luare aminte, dar şi mai mult sprijin.

Cu sacrificii mari, revista craioveană este la al VI-lea an de apariţie, îngrijindu-se totdeauna de înfăţişarea curat românească a scrisului şi de seriozitatea problemelor pe cari le discută.

In ultimul număr, găsim un articol plin de drepte constatări, al preotului A. Brădişteanu, *asupra scăderii conştiinţei morale creştine dela noi.* de pe urma căreia suntem martorii atâtor fraude şi neregule săvârşite în administraţie; un studiu bine gândit „Consideraţiuni psihologice asupra războiului mondial" de preotul M. D. Marinescu şi diferite dări de seamă, mai ales asupra activităţii creştineşti a parohiilor din Oltenia.

„Floarea Soarelui", *Bucureşti anul I-iu, No. 8—9.* — In condiţiuni tehnice ireproşabile, lucru atât de greu de îndeplinit azi, — revista „Floarea Soarelui" în ultimul său număr, publică un minuţios articol, poate prea minuţios, datorit d-lui prof. universitar Bogdan-Duică, despre poetul Tudor Arghezi, cu prilejul apariţiei primului volum de versuri al acestuia „*Cuvinte potrivite*". Cumpănit, aşa cum ne-a obişnuit, d. Bogdan Duică analizează, documentat, opera poetului, ajungând la concluzia că va fi citit, ca rar exemplar, dar *nu va fi imitat de cât de spirite necoapte, cari vor crede că ceeace iese fatal dintr'un organism particularizat, s'ar putea imita.*

O reuşită schiţă publică apoi d. T. Credu, cu subiect luat din prima parte a campaniei pentru întregirea neamului, pe lângă studii şi articole datorite d-lor Liviu Marian, D. Marmeliuc, C. Berariu, I E. Torouţiu şi alţii. Poezii semnează d-nii Ion Ojog, Radu Gyr, C. Zarojanu, Nuşi Tuliu, Const. Goran, George T. Haşieganu.

„Căminul". *Revistă creştină pentru familii. — Galaţi, anul III-lea, Nr. 8.* — Sectele religioase.—adventismul mai cu seamă, care în unele regiuni ale ţării a convertit un număr însemnat de credincioşi, — prezintă, în permanenţă, primejdie pentru siguranţa şi unitatea naţională a Statului nostru.

E dela sine înţeles, că aceste convertiri nu sunt cu putinţă de cât acolo unde găsesc teren prielnic, acolo unde credinţa dreaptă creştină este mai slabă şi unde nu se împotriveşte nimic propagandei sectarilor.

Atâta vreme cât spiritele slabe, nepregătite în deajuns şi acele cari nu sunt încă pe deplin înţelegătoare ale credinţei creştine, sunt lăsate în voia soartei, fără îndoială, că ele vor primi sugestiile primejdioase.

De aceia diaconul Emanuel Hogoş arată, cu citate din Cărţile Sfinte şi cu toată convingerea unui suflet drept credincios, în articolul său „Prietenii nedoriţi", greşala de înţelegere, pe care se întemeiază secta adventistă. Şi cu drept cuvânt îşi încheie articolul cu vorbele Mântuitorului, că este bine ca, „veghind să nu vină furii şi intrând să vă ia oile, căci, din mânele voastre vă voi cere sufletele lor".

Un articol despre bunătate semnează Laura Scriban, cu frumoase îndemnuri creştineşti, apoi pr. Corneliu Grumăzescu, sub a cărui harnică direcţiune apare revista, pr. C. Andrei şi alţii.

„Tomis pentru popor". *Anul I-iu, No. 3.* — La Constanţa, preotul Gr. Dumitrescu, directorul Episcopiei de acolo, scoate de câteva luni o foarte interesantă şi instuctivă revistă lunară: «*Tomis pentru popor*». Cu un material ales, dat pe înţelesul tuturor, cu pilde şi învăţături din cărţile sfinte, publicaţia împlineşte un gol simţit în literatura noastră religioasă de propagandă şi străduania redactorilor ei merită toată lauda.

„Curierul", *Bucureşti, anul I No. 1.* — Direcţia cinematografelor „Lipscani" şi „Capitol", cu intenţia de a pune în curent pe iubitorii de cinematograf cu ultimele creaţiuni ale ecranului, a hotărât să editeze o revistă bilunară «*Curierul*», din care, primul număr a apărut la 15 Octombrie. Ideea este cât se poate de fericită, căci adesea spectatorii sunt induşi în eroare de reclama bogată ce se face unor filme, fără ca acesta să răspundă nici pe departe aşteptărilor, aşa că noua revistă va da directive preţioase. In felul acesta, se poate da o mai mare înţelegere rostului pe care îl are teatrul mut şi se face un pas mai departe, lucru ce în alte ţări s'a realizat de mult. In tot cazul ideia direcţiunei dela „Lipscani" şi „Capitol" merită laudă.

T. ARGHIRESCU

Ştiri din ţările vecine

Intenţiile războinice ale ungurilor confirmate de un sociolog ungur. — Sociologul Oscar Iăczy, — care ocupă de câtăva vreme o catedră la «Oberlin College» din Cleveland, — a ţinut acum de curând o conferinţă, la «Institute of Politics» din Williamstown, despre «Dictatură şi democraţie».

Iaszy, nefiin lipsit de puterea dreptei judecăţi, a atacat cu vehemenţă actualul regim din Ungaria şi a demonstrat că Ungaria este singura ţară din Europa centrală, în care feudalismul a fost reîntronat şi consolidat, «In nicio ţară din lume, a spus Iăszy. aristocratia nu face un lux atât de extraordinar ca în Ungaria».

A arătat apoi că guvernul face tot posibilul, ca să creeze în sufletul poporului o dispoziţie de revanşă împotriva Statelor vecine

Propaganda culturală în Cehoslovacia.—Cehoslovacia, ştim toţi, fie din văzute şi auzite, fie din cetite, e o ţară în care cultura e foarte înaintată şi străduinţele pentru luminarea şi mai mult a poporului sunt fără preget. Cooperaţia dă propagandei culturale tot sprijinul ei, neprecupeţit.

Societatea «Munca cooperativă» şi-a luat, acum de curând, sarcina să arate poporului, între altele, nu numai ce însemnează cartea, dar şi cum e făcută cartea, cu câte greutăţi, spre a'l învăţa s'o preţuiască şi s'o iubească mai mult. In acest scop a pus la cale şi a făcut să fie întocmite două filme de cinematograf foarte interesante, unul; «Cum se face hârtia», altul: «Cum se naşte cartea».

Că aceste filme vor putea servi şi ca mijloace de propagandă pentru întreprinderile de specialitate, e altceva. Principalul este că şi unul şi altul vor instrui.

In Bulgaria trăiesc oamenii mai mult de cât la noi? — O statistică nouă ne arată, că, în timpul de faţă chiar, trăiesc acolo 2151 oameni în vârstă de peste o sută de ani, dintre cari 1169 sunt femei.

Dar constatarea aceasta nu poate să ne mire.

Bulgarii ca ori ce popor, au şi ei, şi însuşiri bune şi însuşiri rele.

Una dintre însuşirile lor bune, cea de căpetenie. este cum am mai amintit şi cu alt prilej — cumpătarea: nu beau alcool şi atât bărbaţii şi femeile, până şi tineretul, nu se depărtează nici cât de puţin de bunele tradiţii ale cinstitei şi curatei vieţi de familie.

Făina noastră pe pieţele orientului.—Făina noastră, făina scoasă din grâul nostru românesc, era foarte căutată pe pieţele Orientului apropiat.

Incetul cu încetul, acest bun loc de multă căutare, a fost pierdut.

Ataşatul nostru comercial în Egipt ne vesteşte, că piaţa Egiptului e cucerită de făina australiană, de o făină venită, deci, de peste depărtate mări şi ţări.

Princina? Ne-o lămureşte agentul nostru comercial:

Făina australiană e standardizată, e pusă în vânzare în tipuri, în calităţi garantate şi e albă, totdeauna de aceleaşi feluri, bine împachetată şi predată cumpărătorilor la vreme..

Avem de scos din această împrejurare învăţăminte. cari pot folosi mult agriculturii noastre.

*) Vezi numărul precedent al «Culturii poporului».

1) Pentru întâia oară s'au văzut, în Lupşani, colăcerii pe biciclete.

Şi asta pentru că şi ginerele şi nunul mare sunt meseriaşi (Nunul e rotar şi fierar; ginerele, dulgher şi tâmplar).

NOUL TESTAMENT
în traducerea Părintelui Grigore

Nu de multă vreme, a apărut, din teascurile Tipografiei cărților bisericești, *Noul Testament*, tradus de Părintele Grigore (Gala Galaction). E o nouă traducere, care se adaogă cu cinste, la numărul atâtor traduceri, în limba noastră, ale Noului Testament.

In traducerea Părintelui Grigore e vădită o grijă nețărmurită, cu adevărat creștinească, de a fi dată bisericii noastre o traducere temeinică și cât mai adevărată, într'o cât mai frumoasă limbă românească.

Incă de prin veacul al XVI s'au făcut de către unii dintre călugării noștrii, încercări lăudabile de a fi date în limba poporului, traduceri ale sfintei Scripturi, începând, bineînțeles, mai întâi cu Noul Testament.

Insă, limba românească, împănată cu cuvinte străine, din pricina vitregiei vremurilor prin cari am trecut, și mai ales cunoștințele sumare istorice și arheologice ale traducătorilor au făcut ca toate traducerile sf. Scripturi din veacul al XVI—XIX-a să nu fie întregi, ba chiar de multe ori, să aibe înțelesuri nepotrivite cu „originalul".

Greutatea întâilor traduceri, erà într'adevăr, și în faptul că „originalul" din limba greacă, erà la rândul lui, numai o copie a sf. evanghelii și epistole.

In veacul al XIX-a, Tischendorf, un vestit teolog german, găsește o copie *„mai curată"* a Noului Testament, din veacurile primare, la o monastire de pe Muntele Sinai, care scăpase de adăogirile de mai târziu, ale celor cari au copiat-o, și astfel greutatea, din acest punct de vedere, încetează.

Cu toată această descoperire, traducerile apărute, în limba noastră, și după descoperirea lui Tischendorf, păcătuesc nu numai prin aceea că sunt greoae și împănate de cuvinte străine, dar și prin neexactitatea lor, atât în privința traducerii propriu zise, cât și în a adevărurilor istorice și arheologice, fiindcă traducătorii au fost, fie așa cum s'au întâmplat,— cum e cazul bibliei din editura Societății britanice—fie nu prea conștiincioși și neîndestulător pregătiți — cum e cazul bibliei sf. Sinod (1914).

După străduințele acestea, cari au durat aproape patru veacuri, putem să spunem că, abia acum, avem o bună traducere a Noului Testament în limba noastră, căci traducerea Părintelui Grigore, așa cum e făcută, e mai întâi de toate o lucrare de știință, concretizând în ea o migăloasă muncă de pătrundere și de erudită comentare.

In tălmăcirea aceasta au fost puse nu numai pricepere filologică, ci și întinse cunoștințe arheologice, istorice, teologice și — aceea ce nu s'a găsit la unii dintre traducătorii ceilalți ai Noului Testament—, un deosebit simț al vieții religioase.

Și, dacă mai ținem seama de împrejurarea că Părintele Grigore, creștinul și teologul, este o ființă cu Gala Galaction, literatul, ne este dat să înțelegem și să prețuim că în această traducere avem o limbă curat românească, cum puțini mânuitori ai condeiului o mai păstrează.

E atâta frumusețe în îmbinarea acestor două personalități, Gala Galaction, teologul și Gala Gation, literatul, încât citind această nouă traducere, îți dai perfect de bine seama, că unul fără altul, n'ar fi putut duce cu bine la capăt sarcina grea pe care modestul preot a luat-o pe umerii săi, de mai mulți ani de zile.

Pentru orice buni creștini, apariția acestei sfinte cărți e menită să fie prilej de bucurie mare; e aduce prilejul—fără pereche—de cunoaștere a celei mai sfinte cărți pe care o avem, într'o neasemănat de frumoasă limbă românească, cum până astăzi, n'am mai avut-o nici odată.

Andrei Balteș

Din Sălișteа

Sfințirea bisericei din Rod

In comuna Rod, din împrejurimile Sălișteі, s'a sfințit, zilele trecute, biserica, reclădită și pictată din nou, cu banii strânși din donațiile făcute de către dreptcredincioșii din această regiune. La festivitate au luat parte autoritățile bisericești și un mare număr de poporeni, în frunte cu parlamentarii și prefectul județului. Oaspeții au fost întâmpinați de un frumos convoi format din călărețiі comunei, cu muzica în frunte. După terminarea serviciului religios, protopopul Sălișteі a vorbit despre însemnătatea bisericei în viața poporului român; iar secretarul mitropolitan, Nistor, despre fapta frumoasă săvârșită de credincioșii din comuna Rod.

La masa de seară, au vorbit prefectul județului, deputatul Sarica, d. Boiu, d-na dr. Borcea, profesorul Floasiu și alții. In urma cuvântării învățătorului Dobrescu, care a arătat cum s'a putut reclădi biserica, s'a strâns o nouă sumă, cu care se va cumpăra ceasul ce va fi așezat în turnul bisericei. I s'au adus mulțumiri, în special, d-lui Simion, care a donat suma de 20.000 lei pentru trebuințele Sfântului lăcaș.

O școală nouă în comuna Ungurei

Din inițiativa învățătorului Dancu, a primarului Birthel și a altor fruntași, s'a putut deschide, cu o solemnitate deosebită, noua școală primară din comuna Ungurei. La această sărbătoare au luat parte toți fruntașii județului, cari, la venire, au fost întâmpinați de sătenii comunei cu flori, cu cântece și cu vorbiri de bun sosit, rostite de învățătorul Dancu, de notarul Mandecea și de preotul săsesc. După oficierea serviciui religios, toți cei de față s'au îndreptat către noua clădire de școală, unde au vorbit preotul Mărgineanu, învățătorul Dancu, despre însemnătatea școlii, revizorul și prefectul județului.

In interiorul școalei, frumoasa expoziție de lucru manual — cusături și țesături pe motive naționale — a încântat pe toți cei de față; iar după masă, serbarea orânduită de cercul învățătorilor, a încheiat o zi de voie bună și de nădejdii noui.

Corespondent

CONGRESUL PREOȚIMII
—S'a ținut în București, în zilele 18 și 19 Octombrie—

In vremea de azi, frământările vieții sufletești au prins în învăluirea lor, atât turma cât și păstorii.

Vijelia nimicitoare a războiului prin care am trecut a clătinat din temelie întreaga așezare sufletească a omenirii.

Omul svârlit de vârtejul amețitor în prăpastia desiluziilor, în clipa în care a deschis ochii și-a îndreptat privirile către orizont, cu nădejdea că va putea străbate o *cale nouă* spre reculegere.

Grijile mărunte și clocotul patimilor întretaie însă de multe ori și calea aceasta, amenințând să spulbere și visul de redeșteptare.

Turma creștinilor și-a îndreptat privirile către biserică; și gândul sănătos, uitat o clipă, și-a înădit firul din trecut cu cel de acum, ce duce spre viitor.

Păstorii — preoții — și-au dat seama de înviorarea turmei. Au semănat sămânța credinței creștine drepte și acum au purces la seceriș, cu toată râvna îndemnului de a aduce liniștea și tăria pierdutei credințe.

„Iată secerișul este gata; așteaptă numai secerători". Așa a grăit Mântuitorul, acum nouăsprezece veacuri.

Holda e mare, seceriș e mult; și *neghină asvârlită* de vrășmași în timpul nopții, e iarăși multă. Unirea puterilor celor cari păstoresc turma s'a vădit nevoiașă fără îngăduință de întârziere.

Gândurile acestea au îndemnat pe păstorii noștri sufletești să se adune în congres, la București în zilele de 18 și 29 Octombrie.

Aula «Fundației Carol I» s'a dovedit neîncăpătoare, pentru primirea mulțimei preoților, veniți din toate colțurile României întregite, să-și apere nevoile lor profesionale și misionare și să-și spună cuvântul îndrumător întru mântuirea turmei păstoriților lor.

Sanctitatea Sa Patriarhul a venit în mijlocul preoților, însoțit de d-l Al. Lapedatu, ministrul Cultelor. Inalte fețe bisericești au ținut să nu lipsească; și au fost de față I. P. S. S. Pimen Mitropolit al Moldovei, Nectarie al Bucovinei, numeroși arhierei, printre care Tit Târgovișteanul, vicarul Sf. Patriarhii, d-l Stancu Brădișteanu, directorul general al cultelor naționale, Pr. Ec. Popescu Mălăești, profesor universitar și președinte al Asociației clerului, Pr. Nicolae Popescu, profesor universitar, etc.

Inălțătoare a fost intrarea Sanctității sale Patriarhul Miron, în sala congresului, când întreaga sală a întonat «Pre stăpânul și pe Patriarhul nostru, Doamne, îl păzește...»

Pr. Ec. Popescu-Mălăești a deschis congresul cu un emoționant elogiu al Marelui dispărut Regele Ferdinand I al tuturor Românilor, cerând tuturor preoților să se roage pentru odihna sufletului lui și în acelaș timp pentru fericirea tânărului vlăstar, stăpânitor al Tronului: Regele Mihaiu.

Sanctitatea Sa Patriarhul a arătat, apoi, frământările și sbuciumul prin care a trecut sufletul omului, accentuând că în urma războiului, s'au format două curente puternice și totodată protivnice: pe deoparte avariția, dorul de îmbogățire și lipsa de scrupule; iar pe de altă parte, curentul sănătos, pentru o viață sănătoasă, morală, chezășie fără zăticnire cuvenită pentru întărirea credinței strămoșești.

Și iată aci stă înalta îndatorire a bisericii și a clerului ortodox. In lupta puternică între aceste două curente, preoții sunt datori să se înarmeze sufletește, spre a învinge curentul cel păgubitor și a da viață curentului cel bun, nutrindu-l pe acesta cu propria lor viață morală și chezășuind în fața viitorului, isbânda credinței creștine.

In după amiaza primei zile, precum și a doua zi, au urmat desbaterile congresului, în care preoții Popescu-Mălăești, Preoțescu, G. Crețu, N. I. Rădulescu, Dobrescu, Georgescu-Dușumea, I. Popescu, Nistor, Gheorghiu, Valeriu Iordăchescu, Marin Ionescu, Matesa, Cociujna, St. Ionescu, Capețineanu, Niculea, C. Dron, diac. A. N. Constantinescu și alții au vorbit: despre nevoia organizării temeinice a clerului, pe temelia Sf. Scripturi; despre legiuirile actuale bisericești și lipsurile lor; apoi despre nevoile mărunte ale vieții materiale, cu nădejdea că zilele viitoare vor fi mai fericite, mai ferite de ispită, pentru aceia cari și-au luat sarcina să propovăduiască poporului Evanghelia Aceluia ce s'a jertfit pe Golgotha pentru isbăvirea omenirii.

S'a arătat că acum, mai mult ca ori când, se simte nevoia unei solidarități desăvârșite între preoți, spre a învinge dușmanul sufletelor care pândește în întunerec. S'au mărturisit fapte bune de îndrumare morală și culturală religioasă. S'au lămurit căi bune de urmat, s'au arătat scăderile și frământările cari bântuesc lumea, deopotrivă pe cea laică și pe cea clerică. S'au mărturisit nevoile materiale de care suferă acei preoți cari și-au dedicat viața numai apostolatului. Și toate acestea au ajuns la cunoștința obștească.

Să fie nădejdea noastră, că marea patimilor va scădea și că soarele vieții, cu adevărat creștine, va răsări, pe cerul străbătut de nourii grei, ai indoelii și ai necredinții, ai ispitelor și ai îndărătniciei în cele rele.

Fie dar ca, la viitorul congres al preoților, să nu mai preocupe sufletele prea mult cele lumești, ci fiecare dintre cei veniți la sfat și la bună unire, să-și mărturisească înmulțirea talanților sufletești!

A. B.

Bibliotecile populare
dela sate

Ca o adeverire a celor publicate în această privință, într'un număr recent al *Culturii poporului*, de către colaboratorul nostru d. Alexandru Burlacu, găsim în gazeta «Gorjanul» dela Târgu-Jiu, aprecierile judicioase pe cari le dăm mai jos.

Chestiunea bibliotecilor populare având o importanță mult mai mare decât aceea care 'i se dă azi, cu excepția câtorva cazuri izolate, vom reveni asupră-i.

Rugăm pe toți colaboratorii și prietenii noștri, cari au de comunicat constatări și de făcut aprecieri referitoare, să ni le comunice. Poate vom reuși să determinăm, în cercurile diriguitoare ale culturii românești, o înțelegere precisă a rostului lucrurilor și o folositoare schimbare de procedee.

In altimul timp, atât instituțiile de stat, cât și inițiativa particulară, au fost apucate de niște adevărate friguri: cară cu nemiluita cărți la sate. Foarte frumos! Absolventul școalei primare, dedându-se ocupațiilor gospodărești, de carte — dacă nu o are la îndemână — nu-și mai aduce aminte; cunoștințele căpătate în școală, multe—puține, le pierde cu încetul, încât, după câțiva ani, mulți ajung de nici nu mai pot scri sau ceti. Pe urmă săteanul nostru, izolat cum este în lupta pentru existență, trebue înarmat cu tot felul de cunoștințe, nu numai ca orizontul lui de gândire să se lărgească, dar pentruca, la nevoe, să-și poată singur găsi soluția salvatoare. Singură cartea îi poate veni într'ajutor; ea îi procură clipe de reculegere și înălțare sufletească; ea îi dă îndrumări practice, etc.

Sunt unele biblioteci populare la sate cari numără sute și chiar mii de volume. Vai, dacă ar fi populare în adevăratul sens al cuvântului!.. Dar adesea ele sunt o amestecătură de cărți din toate domenile. Așa, de pildă, Ion al Saftei, răsfoind catalogul unei biblioteci dela *„Cămin"*, descifrează cu greu: *Curs de pedagogie generală, Anualele Academiei române, Peștii capitalei, Hamlet, Manualul automobilismului* și se oprește la o colecție din Scherlok Holmes, exclamând uşurat: «Asta, bun».

Și nu este exclus ca, după câteva zile, un oarecare bogătaș, care a făcut o leacă de avere, cu sudoarea muncii lui, să se pomenească cu o anonimă cam în felul următor: «Dacă, până în cutare zi, nu pui în cutare loc suma de... te voi decapita. Mâna care ucide». S'au văzut cazuri. Și câte mii de sinucigși și asasinați nu au fost victimele cetirii cărților veninoase, scandaloase și vițioase cari îmboldesc pe om la nenorociri, slăbindu-i credința și simțul moral!..

Iată câtă otravă vărsată în sufletul bietului țăran, robit de muncă, pe lângă alcolism, lux, politicianismul periculos, secetă, și alte plăgi, căzute pe capul lui ca o mânie dumnezeiască.

Cam astfel de cărți sunt—în majoritate—prin bibliotecile populare, în loc ca în ele să se găsească: *Poveștile lui* Creangă, *Mărgăritarele* lui Alexandri; cărți în cari stau scrise faptele martirilor neamului, cari s'au jertfit pentru o cauză națională; cărți în cari să se trateze despre agricultură, îngrășeminte și lucrarea rațională a pământului; sau despre îngrijirea vitelor și a păsărilor, precum și despre selecționarea lor; despre albinărit, îngrijirea pomilor; conservarea fructelor, etc.

Intocmirea bibliotecilor după medii sociale, vârste, ocupații, grad de cultură, sex... și excluderea cărților imorale, se impune.

Vintilă D. Șearpe
Invățător.

INFORMAȚIUNI

150 de ani dela moartea domnitorului Grigore Ghica.— Implinindu-se 150 de ani dela moartea acestui mare domnitor al Moldovei și al Bucovinei, Mercuri 12 Octombrie crt., au fost atunci mari serbări naționale, la Iași.

La serbările acestea — organizate de un comitet, anume instituit sub președinția d-lui Osvald Racoviță, primarul Iașilor — au luat parte: ca reprezentant al guvernului, d. ministru Ioan Nistor, reprezentanții autorităților civile și militare, ai societăților culturale, corpul universitar, magistratură, școalele, clerul, etc.

In cursul săptămânii, toate școalele din țară au comemorat pe marele domnitor

Azi, Duminică, va fi un festival la Teatrul național din Iași. Au fost invitate să participe Academia română, Liga culturală. «Astra» și toate principalele societăți culturale din țară. D. Nicolae Iorga va ține o conferință despre Domnitorul Grigore Ghica și despre actul răpirii Bucovinei.

D-l general Zadik, comandantul corpului al IV-lea de armată a fost invitat să țină o conferință cu acest prilej, despre intrarea trupelor române în Bucovina liberată.

Nungesser era decorat cu „Mihai Viteazul". — Intr'un ziar din Capitală, d-l Vasile Dumitropol, senator al jud. Dâmbovița, amintește că aviatorul francez Nungesser, care și a găsit sfârșitul în apele Atlanticului, pe care voia să-l treacă astă vară 'n zbor, era decorat cu «Mihail Viteazul». Numele lui e înregistrat la pag. 48 a Anuarului cavalerilor ordinului Mihai Viteazul.

Gloriosul nostru rege Ferdinand I a găsit cu cale să-l decoreze la 4 Ian. 1919, pentru vitejia de care acest brav ofițer francez a dat dovadă în timpul campaniei, doborând patru zeci și opt avioane inamice. Faptul era demn de răsplată.

Numărul ziarelor cetite în România. — După o statistică, de curând întocmită de către Direcția generală a poștelor noastre, în România se cetesc, pe an cam atâtea ziare câte cetesc nemții în 10 zile.

Băncile populare. — O nouă statistică a băncilor populare din țară constată, că numărul acestora a sporit, dela 4207 la 4416; iar capitalul lor social a crescut, dela 745.356. 714 lei, la 971.746.812 lei. Depunerile spre fructificare au sporit, dela 591.289.976 lei, la 754.119.324 lei; iar fondurile de rezervă au ajuns la 128.867.497 lei.

Aceste bănci au mânuit în 1926 un capital de 7 miliarde și jumătate. Cu un bilanț de 3.608.670.424 lei, au realizat un beneficiu net de 126.001.021 lei.

Pe pământul optanților. — Adică al magnaților unguri expropriați în Ardeal, au fost împroprietăriți 247.000 români, 56.000 unguri, 23.000 sași și 10.000 alte neamuri.

Pentru aceste pământuri ne-au chemat ungurii în judecată la Geneva, unde au fost făcuți să înțeleagă că dreptatea e de partea noastră.

Controlul învățământului primar. — Direcția generală a învățământului normal primar din Ministrul instrucției a hotărât atribuțiile tuturor organelor de control, din învățământul primar.

Tot deodată, s'au înființat state personale, în cari vor fi însemnate, lunar, activitatea școlară, extrașcolară, precum și însușirile didactico-administrative ale fiecărei persoane cu atribuțiuni de control.

Desființarea clasei a IV-a la trenuri. — Pe ziua de 1 Noembrie urma să fie desființată clasa IV la trenurile personale.

Această desființare a fost amânată, urmând să fie înfăptuită cu începere dela 1 Ianuarie 1928, data la care va intra în vigoare și noul tarif de călători al căilor ferate.

Făina noastră pe piețele orientului. — Făina noastră, făina scoasă din grâul nostru românesc, era foarte căutată pe piețele Orientului apropiat.

Incetul cu încetul, acest bun loc de multă căutare, a fost pierdut.

Ataşatu nostru comercial, în Egipt, ne vestește că piața Egiptului e cucerită de făina australiană de o făină venită, deci de peste depărtate mări și țări.

Pricinna? Ne-o lămurește agentul nostru comercial:

Făina australiană e standardizată, e pusă în vânzare în tipuri, în cantități garantate și e albă, totdeauna de aceleași feluri, bine împachetată și predată cumpărătorilor la vreme.

Avem de scos din această împrejurare învățăminte, cari pot folosi mult agriculturii noastre.

O bună măsură gospodărească. — Camera de agricultură a județului Constanța și-a luat sarcina să mijlocească țăranilor fruntași, din circumscripția sa, vizitarea gospodăriilor țărănești din județul Timiș-Torontal, Arad și Brașov. In acest scop, au și plecat 30 de țărani din acel județ.

Foloasele pot fi socotite de pe acum, ca nefndoelnice.

Un nou doliu în familia regală. — A murit, în Germania, săptămâna trecută, Principele Wilhelm de Hohenzolern, fratele neuitatului nostru rege Ferdinand.

O nouă mâhnire pe care țara o împărtășește cu toată sinceritatea.

Universitatea din Cluj va purta numele regelui Ferdinand I-iu. — La 30 Octombrie va fi comemorat, la Universitatea din Cluj, regele Ferdinand.

D. ministru al instrucțiunii va ceti, cu acel prilej, decretul prin care Inalta regență a hotărît ca universitatea transilvăneană să poarte numele întâiului rege al tuturor românilor.

Un congres al preoțimii ortodoxe române din Ardeal. — Asociația clerului «Andrei Șaguna» a convocat al 7-lea congres al preoțimii ortodoxe române din Mitropolia Ardealului, pentru zilele de 10 și 11 Noembrie, la Lugoș.

Ridicarea unui bust lui Spiru Haret, la Tecuci. — Corpul didactii al județului Tecuci a hotărît ridicarea unui bust, în localitate, neuitatului Spiru Haret.

S'a constituit un comitet de inițiativă care a și început strângerea fondurilor necesare.

Starea semănăturilor. — In Muntenia și Nordul Ardealului, însămânțările de Toamnă, de grâu și orz, sunt aproape sfârșite.

In Moldova, Basarabia și Sudul Ardealului, recolta porumbului a fost făcută și se continuă cu însămânțările de Toamnă.

Culesul viilor e de asemenea sfârșit și podgorenii se pregătesc pentru tăiat și îngropat vița.

Producția viilor noastre e anul acesta, foarte bună din punct de vedere calitativ și din cel cantitativ.

Macarie Ieromonahul.—S'au împlinit 91 de ani de când cel care a românizat muzica bisericească orientală, Macarie Ieromonahul, a fost înmormântat, lângă strana dreaptă a bisericii mănăstirești dela Viforâta (Dâmbovița).

Cu prilejul acesta, societatea cântăreților bisericești «Sf. Ioan Cucuzel» a ridicat, la 20 Octombrie, pe mormântul maestrului, o cruce monumentală.

Intr'o impresionată cuvântare, s. s. d-rul teolog Nicolae Popescu unul dintre istoricii noștri de seamă, membru al Academiei române, a descris viața și opera cinstitului călugăr, mistuit de flacăra naționalismului, fost dascăl de musichie și portarie al sf. mitropolii a Bucureștilor. Strădania celui care, înainte de a fi școli primare în țara românească, a înființat în toate orașele, capitale de județ, școli de muzică bisericească, este de o covârșitoare inaportanță în istoria desvoltării noastre naționale. Munca acestui neobosit luptător naționalist a fost din cele mai grele, — lucru ce i-a și grăbit, dealtfel. sfârșitul — el trebuind să birue și opoziția înverșunată a grecilor și indiferentismul românilor. Apoi, Macarie s'a frământat istovitor să îm pace tradiția melodiei vechilor cântăreți ai bisericii orientale, inspirați de Sfântul Duh, cu graiul Neamului românesc, făcând prin aceasta, poate, un pas spre generalizarea ortodoxismului creștin.»

Cereri de grâu de sămânță. — Organele administrative ale județului Arad au cerut, telegrafic Ministerului de interne și centralei cooperativelor, să le mai acorde 16 vagoane cu grâu de sămânță, necesare producătorilor din acel județ.

Faptul e instructiv.

Centenarul primei școale primare din Iași. — La 23 Ianuarie viitor, se va împlini 100 de ani de la înființarea celei dintâi școale primare de Stat in Iași. E vorba de școala de la Trei-Erarchi; care mai târziu a fost transformată în școală normală, dându-se numele de „Vasile Lupu».

Acest eveniment cultural va fi sărbătorit după voință.

Participarea României la lucrările Comisiunii internaționale pentru cooperarea agricolă. — La 8 Noembrie, se deschid la Roma lucrările Comisiunii științifice pentru cooperarea agricolă; instituită pe lângă «Institutul internațional de agricultură» cu sediul în capitala Italiei.

Guvernul român, invitat să participe la lucrări, a delegat pe d. Th. Mândru, directorul general al «Uniunii camerilor de agricultură», să-l reprezinte. Delegatul guvernului nostru a întocmit un raport asupra organizării cooperativelor agricole în vederea desvoltării agriculturii.

Veste mincinoasă. — Ministerul agriculturii aduce la cunoștința sătenilor, că persoane interesate strâng cereri pentru colonizare în Basarabia.

Cum Statul nu are nici un fel de disponibilități de pământuri acolo, cererile de acest fel nu vor putea fi satisfăcute.

Sătenii sunt sfătuiți să se adreseze direct organelor agricole din partea locului, pentru orice fel de lămuriri.

Din Slănicul Moldovei
Un preot de seamă: Munteanu-Muntmarg

E greu, să lauzi un om modest, care are deplină conștiința datoriei lui, ca și pe a valorii lui personale.

Totuși, o asemănătoare conștiință a datoriei ce trebuie împlinită îmi impune să împărtășesc și altora, cititorilor acestei gazete, bunele păreri pe cari le cunosc, și le am și eu, despre un tânăr preot, luminat și inimos.

Gândul mi-e curat și dorința mea, sinceră, este ca acest gând să fie de folos obștesc. Pildele prețuesc mult, mai mult decât vorbele; eu nu fac decât să chem luarea aminte asupra unei pilde frumoase.

Slujește, în Slănicul Moldovei, în biserica creștină-ortodoxă, un preot tânăr, cărturar cu temeiu, apostol cu sluflet închinat nevoii obștești de reculegere și de înălțare sufletească a celor grupați în jurul lui: preotul Munteanu-Muntmarg. Demn, hotărît și neobosit în cucernica lui misiune, adânc înțelegător și vrednic să facă să pătrundă în suflete creștine înțelesurile adânci ale Scripturii, cuvântul lui cald pătrunde conștiințele, fie domol ori cuminte, dojenitor în clipele de taină ale spovedaniei, fie că vibrează de pe amvon în tâlmăcirea învățăturilor evanghelice, fie că se înalță melodios în timpul sfintei slujbe. Publicist cult, cugetat și convingător în scrisul său, el își poartă cuvântul, cu aceeași tărie de voință, în publicistica noastră, ca și de pe amvou.

Localnicii au un păstor sufletesc, căruia-i dau cuvenită ascultare; vizitatorii acestei localități de tămăduire a suferințelor trupești, ajunsă pentru mulți dintre ei și loc de tămăduire sufletească, socotesc, fără să se înșele, că Slănicul n'a avut încă preot ca părintele Munteanu-Muntmarg.

Și recunoașterea acestor însușiri de seamă ale păstorului de suflete umple de mulțumire sufletele tuturor celor cari îl iubesc și'l stimează.

Cine l-ar putea, însă, prețui mai bine, decât înalții chiriarhi ai bisericii noastre creștine-ortodoxe? Vlădici de seamă, fruntași aleși ai bisericii, vin în partea aceasta de loc și au prilejuri să'l asculte și să'l prețuiască; ei îl găsesc impunător și pios în timpul slujbei, energic și totuși cumpătat în timpul predicii. I. P. S. S. Episcopul Gherontie al Tomisului și Episcopul Iacov al Hușilor, emoționați, după ascultarea slujbelor la cari au fost de față, l-au bine cuvântat și l-au sărutat pe frunte, urându-i viață lungă și muncă rodnică, pentru biserică și pentru binele celor păstoriți. I. P. S. S. Episcopul Iacov, strângându-i mâna, i-a spus! „Ești tânăr; dar știi bine rânduiala. Și frumos slujești!"

Cuvintele unui preot, pornite din suflet, merg în suflete. Puterea ecoului lor se vădește în fapte creștine. Ca urmare îndemnurilor creștinești din predicile părintelui Munteanu-Muntmarg, biserica primește multe și prețioase danii: d-na dr. Tudoran, d-na Tomescu și alte doamne au strâns suma de 12.000 lei și au cumpărat un rând de haine pentru sf. slujbă; tot d-na Tudoran, soția profesorului universitar, care-i și medic al băilor, a dăruit bisericii „Sf. Acoperăminte"; familia Pandrea-Brăila a dat aproape un milion de lei pentru reclădirea bisericii de aici, proprietate a Spiridoniei din Iași; etc.

Cum spuneam la început, pildele pot spune mai mult decât vorbele. Și nu atât pentru cel care le dă, trebuiesc să fie știute, cât pentru cei cari ar putea să dea pilde la fel, și nu-și aduc aminte de această datorie a lor.

Cât despre părintele Munteanu-Muntmarg, pe care sunt convins că l-am stânjenit în modestia lui, cu ceea ce—fără știrea mea—a putut fi laudă în spusele mele, îl rog să nu-mi ia în nume de rău dorința de a'l îndemna la o activitate și mai rodnică. Atunci când cineva se bucură de bunuri ori de fapte, ce ies din rândul celor mărunte, nu poate să tacă.

S. Mironescu
Profesor

Extenziunea universitară în Basarabia

In Transilvania a luat ființă, acum trei ani, o organizație puternică cu scopul de a susține, în toate orașele acelei provincii, o operă sistematică de răspândire a culturii. Pârghia organizației o alcătuește corpul profesoral al Universității din Cluj, răzimat pe organizațiile locale ale societății «Astra». Timp de 5—6 luni în fiecare an, partea cea mai mare a profesorilor clujeni se duc, Dumineca, prin diferite orașe ale Transilvaniei și, în colaborare cu «Astra», țin conferințe culturale pentru intelectualii acelor orașe.

Cei trei ani de activitate de până acum au dat rezultate nespus de mulțumitoare.

Incepând cu anul acesta, 1927—1928, o astfel de activitate se începe în Basarabia.

Asociația «Astra», în colaborare cu Universitatea populară din Chișinău, a intrat în legătură cu Universitatea din Iași, și a organizat, pentru iarna aceasta, o operă sistematică de extenziune universitară, în orașele basarabene începând deocamdată cu Chișinăul, Tighina, Orheiul și Bălți.

Alături de profesorii Universității din Iași și de cei dela Facultatea teologică din Chișinău vor ține conferințe, în orașele Basarabenei și acei dintre membrii secțiunelor literare și științifice ale «Astrei» basarabene, cari au devedit, în cursul anului trecut o iscusință deosebită pe acest teren.

Sunt nădejdi ca, prin muncă, stăruință și bunăvoință, în câțiva ani de zile, extenziunea universitară din Basarabia să ajungă, și chiar să o și întreacă pe cea din Transilvania.

ABONAMENTELE LA „CULTURA POPORULUI": 200 lei pentru învățători, preoți și studenți; 300 lei penfru băncile populare cooperative și comunele rurale; 400 lei pentru autorități și alte instituții publice sau particulare; dela 500 lei în sus cele cu titlu de contribuții la susținerea acțiunii culturale a acestei gazete.

1463. — Tiparul „Oltenia", București

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 20 NOEMBRIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 210 Apare în fiecare Duminecă

Onor Soc. Cult. Astra Sibiu.-

De unde am plecat și unde trebuie să ajungem

de M. Sadoveanu

Țara aceasta, a noastră, până acum a stat în furtună și'n prefaceri.

S'a întâmplat ca Poporul românesc, după ce s'a alcătuit cu limba și cu firea lui, să se găsească în pragul lumii barbarilor, într'un fel de vulcan fără odihnă. Era la granița marii împărății romane. Această împărăție mărită, slăvită și bogată, după ce cucerise aproape toată lumea cunoscută pe atunci,—ca un pom care și-a dat înflorirea și roada—mergea spre istovire și spre Toamnă. Lumea ei, obosită de veacurile de războaie, nu mai dorea decât tihna și pacea, ca să se poată bucura în voie de belșugul și de marile averi și comori adunate. Trăia în bună stare și'n lene, nedorind alta decât să fie lăsată în tihna ei fericită. Dar faima comorilor strânse și muncite, parte adunate după războaie norocoase, parte creiate de civilizație, ajunsese până în furnicarele sălbatice ale Asiei. Și popoarele barbare de acolo, mișcându-se necontenit spre Apus, într'una râvneau să intre în hotarele marii împărății ca să se folosească și să se bucure și ele de binele ei. Uneori loveau și prădau așezările pașnice ale împărăției. Alteori intrau în slujba împărăției ca soldați mercenari și apoi se așezau în locuri goale. In această necontenită frământare care a durat multe veacuri, marginea împărăției a fost călcată și sfărmată necontenit. Și cum ținuturile locuite de Neamul românesc erau chiar în calea șuvoiului asiatic, aici a fost cea mai multă prefacere, suferință și urgie: vreme de o mie de ani.

Rânduri după rânduri, barbarii au sălășuit în câmpia Dunării și'au lovit înlăuntru prin trecătorile munților. S'au mutat dela un loc la altul—căci trăiau în șatre nestatornice. S'au bătut și s'au sfărmat unii pe alții—cei dinderât împingând pe cei dinaintea lor. Și așa au ținut sabia asupra așezărilor pașnice, luând tribut în vremuri de răgaz și destul de des prădând și pustiind.

Dacia veche fusese o țară fericită, cu rânduieli bune, ca toate provinciile romane. Avea orașe și drumuri, plugărie întemeiată și negoț întins. Intr'atâta vreme de tulburare, în zece veacuri, totul s'a risipit și'a căzut în pulbere. Acuma, câteodată, se desmormântează ici-colo câte ceva din acea viață orânduită de odinioară, mai ales prin Transilvania, care-i leagănul Neamului românesc. Noroadele împuținate de urgie s'au tras în munte, au dat înapoi întorcându-se spre sărăcie și sălbăticie, au uitat rânduiala veche și târziu n'au mai știut nimic din ce a fost odată.

Aceasta a fost cea dintâi întâmplare nefericită a Neamului românesc. In nenorocirea lui, poporul nu și-a putut păstra decât un singur bun: limba. Ajungând a se îndelenici numai cu păstoria, Românii își purtau turmele în toate plaiurile munților și'n văile apelor, schimbându-și necontenit locul și întâlnindu-se necontenit. Din pricina acestui fel de viață, limba lor s'a desvoltat neștirbită de dialecte în cuprinsul hotarelor sale firești, dela munții Apuseni până la gurile Dunării.

Apoi după acel greu val de care am vorbit, au început să se miște râvnind la lume câteva stăpâniri neatârnate românești. Unele au rămas în picioare, destul de mici și de neînsemnate, necontenit lovite de vrăjmași mai tari. Așa au eșit în lume voievozii munteneşti și moldoveni, pe când mare parte a neamului sta subt stăpânire ungurească. Ungurii fuseseră unii dintre cei din urmă năvălitori și se statorniciseră cu tărie în câmpia Tisei, creștinându-se, și fiind foarte neastâmpărați și războinici. Pe de altă parte, voievozii din Muntenia și Moldova trebuiseră să se plece altui popor războinic, tot dintre cei din urmă năvălitori, Turcii, cari se așezaseră la miază-zi. In locul împărăției bizantine,

Asta a fost soarta noastră iarăși un șir de veacuri, cât ne-a fost dat să trăim într'un fel de negură, copleșiți și robiți de unii, ținuți în loc de alții. Limba însă și datinile rămânând păstrate cu tărie, au alcătuit un fel de zid de apărare al întregului popor, — până ce, odată cu deșteptarea altor neamuri, am prins a ne deștepta și noi și a cunoaște cine suntem și de unde ne tragem.

Cărturarii au arătat aceasta, și tot ei au arătat calea viitorului: unirea tuturor celor de-un sânge și de-o limbă într'un singur Stat.

Statul liber al României numai în curgerea veacului al nouă sprezecelea a frământat cu putere de volbură simțimintele și ideile unității naționale; și generația noastră a putut vedea cu ochii înfăptuindu-se ceieace se numește „idealul național",—cu înfricoșate jertfe de sânge.

Această a doua parte a istoriei neamului nostru — întregirea sa — este un act de dreptate istorică. Nu numai noi, ci și alte neamuri, s'au întregit în granițele lor firești. Și tendința aceasta a fost în ideile timpului, pentru că numai întregite fiind popoarele se pot dezvolta în voie, dând și ele omenirii partea lor de muncă; stârpindu-se în același timp una din pricinile nenorocirilor și războaielor între oameni.

Ziua de mâni aduce pentru noi a treia stare a vieții noastre ca neam. Această stare cuprinde în ea mai cu samă o datorie. Datoria de a arăta că suntem vrednici să ființăm ca neam între alte neamuri.

După cum, de pildă, împroprietărirea sătenilor aduce cu sine datoria de a lucra acel pământ nu numai pentru sine ci și pentru folosința obștei și a Statului, tot așa întregirea noastră ca neam ne impune să dovedim mâni că putem fi o țară de bună-rânduială, de muncă stăruitoare și de cultură.

Pentru o mai bună stare a țării, lucrează cetățenii ei. Pentru pacea și propășirea omenirii întregi, lucrează popoarele. Apoi dacă se va dovedi că nu muncim pământul dobândit, că nu sporim gospodăria ce am moștenit, că nu ne ridicăm alături de alții în cunoștința lucrurilor și'n cultură,—atuncea dreptul câștigat nu mai are valoare, căci nu ne vom fi împlinit datoria.

Cași oamenii vrednici, popoarele se ridică în vaza lumii, arătându-și destoinicia și muncind pentru propășirea omenirii întregi. Cași oamenii vrednici, popoarele nu trebuie să se gândească numai la mulțumirea pântecelui; ci din turmă de animale, din noroade proaste, trebuie să devie neamuri înțelegătoare.

Vreau să spun că, stând acum în fața cumpenei viitorului, cu toții avem datoria să credem în cultură și să râvnim a ne ridica alături cu neamuri care și-au început viața rânduită înaintea noastră. Noi de abia începem, — căci viața noastră adevărată ca popor de-abea de-acum înainte, dela unire, trebuie s'o socotim. Deabia începem, —s'avem multe greutăți, scăderi, sărăcie, nepricepere și neștiință. Să învățăm ce-i bun dela cei buni, și cu credință, cinste și hărnicie, vom ajunge și noi unde au ajuns ei,—la civilizație și cultură.

Cugetări

Nu sunt vremurile sub cârma omului, ci bietul om sub vremi.

Miron Costin
Cronicar moldovean.

A vorbi e bine; a nu vorbi e și mai bine.

Carmen Sylva
(Regina Elisabeta a României).

Fiecare soldat poartă în ranița sa bastonul de mareșal (General).

Napoleon I.

UN AN DELA INFIINȚAREA ASOCIAȚIEI „CULTUL PATRIEI"

La Mormântul Eroului necunoscut: aprinderea flacării veșnice. — Adunarea generală. — Festivalul dela Ateneul român; un imn al izbânzilor patriotice; Imnul „Cultului Patriei".

30 Octombrie 1927: o zi care a lăsat amintiri frumoase și, mai presus de toate, amintirea unui semn de veșnică recunoștință, pe mormântul sfânt ce simbolizează unirea și manifestarea eroică a sufletului românesc întru apărarea pământului și drepturilor țării.

In acea zi, a fost aprinsă flacăra recunoștinței neperitoare a întregului popor, pe Mormântul Eroului necunoscut. Faptul a fost săvârșit cu prilejul împlinirii unui an de când asociația *„Cultul Patriei"* a luat ființă și și-a început laudabila sa activitate.

Tot atunci, cu acelaș prilej, *„Cultul Patriei"* și-a ales și însușit imnul,ce va călăuzi pașii izbânzilor sale și-i va prea mări, în ritm armonios, izbânzile împlinite. Datorit, ca inspirație, ca îmbinare de idei și sentimente, ca îmbinare de credință și năzuințe, poetului distins Vasile Militaru, imnul acesta, pe drept premiat, așteaptă inspirația unuia dintre inimoșii noștri compozitori de seamă, spre a ajunge imnul tuturor nouilor avânturi și izbânzi patriotice, mai cu seamă pe tărâmul cultural.

*

La Mormântul Eroului necunoscut, în Parcul Carol...

O zi de Octombrie, frumoasă, dar rece.

Pe aleea parcului, o împânzire imensă de oameni, de mii de suflete... o simbolică unire — conștientă și voluntară — în mărturisirea adâncului sentiment ce înobilează neamurile, prin puterea manifestării, pretutindeni, în fața mormintelor unde odihnesc pământeștile rămășite ale celor cari simbolizează eroismul neamurilor... In priviri, în vorbe, în atitudini, se simt unitatea sufletească și gândul precumpănitor.

In jurul mormântului, străjuește un neturburat duh de smerenie și pietate. Până și tineretul, viu și neliniștit prin firea lui, are sentimentul că se găsește în apropierea unui loc sfânt, care trebuie ferit de prihană.

In primele rânduri, stă oficialitatea, reprezentată prin d-nii general Paul Angelescu, ministrul de războiu, Inculeț, ministrul sănătății și C. Nicolaescu, președintele Senatului; dar stau deopotrivă, cu cinstea și cu însemnătatea lor, fruntași ai armatei: d-nii generali Pressan, Nicolae Petala, Referendaru, Ioan Manolescu, Jitianu, Popovici, Eraclie Nicolcanu, Broșteanu, d-nii colonei Negreanu, David Popescu, H. Constantinescu, etc.

Inimile bat puternic. Emoționată, totuși stăpânită în manifestarea neliniștii ei, mulțimea așteaptă clipa în care, în imensa candelă de piatră, așezată de părtașii *„Cultului Patriei"* pe lespedea mormântului sfânt, se va aprinde, pentru întâia oară, flacăra veșnică, simbol fără sfârșit al prinosului de recunoștință, cuvenit eroilor cari ne-au întregit țara izbăvind un vis milenar.

Clerul, învestmântat în odăjdiile sfinte, rostește ruga pentru veșnica odihnă, întru Domnul, a celor cari s'au jertfit pentru țară.

Cel mai vechiu în grad dintre generalii noștri cei mai distinși, d-l general Pressan, înaintează, solemn, și — pentru că, în ziua aceasta mare și de neuitat, totul e simbol — ia flacără de foc în vârful sabiei. Cu acelaș gest, e aprinsă candela de pe mormânt. O fâșie puternică de foc, „flacăra veșnică", se înalță de pe piatra funerară. Gestul se desăvârșește; d-l general Pressan își trece sabia prin flacăra ce nu se va stinge niciodată: închinare celor cari dorm somnul veșniciei pentru nemurirea Patriei; jurământ de neclintită credință întru împlinirea veșnică a celei mai mari datorii. Mulțimea, străbătută de un fior de covârșitoare emoție, îngenunche; și câteva minute domnește o tăcere adâncă. Gândurile, sufletele, sunt îndreptate, cu smerenie, spre anonimii cari, jerfindu-se pe ei, jerfind pe ai lor, nedorind nimic altceva decât ridicarea și fericirea Patriei, au dat tot ce un popor, iubitor de Patrie și viteaz, poate da. Și în câteva clipe, cât de năvalnice și cotropitoare au fost amintirile, durerile, nădejdile!...

A venit, apoi rândul defilării armatei: onorurile date jerfei supreme, de către cei cari au datoria ca, în clipe mari, să înțeleagă trebuința și măreția acestei jerfe.

Simbol al recunoștinței veșnice, flacăra aprinsă va arde, clipă cu clipă, clipe fără număr, pe mormântul sfânt, legând zilele celei mai mari izbânzi a Neamului românesc, de nesfârșirea veșniciei.

*

In aceiași zi, după amiază, la sediul societății *„Cultul Patriei"*, adunarea generală a societății, prezidată de d. profesor universitar Marin Ștefănescu.

Au fost făcute constatări mulțumitoare, în ce privește mersul societății și recunoașterea însemnătății, din ce în ce mai mari, pe care această societate o are.

Cu prilejul acestei adunări generale. a fost admis, ca membru, d. general Popovici, fost guvernator al Basarabiei.

Discutându-se asupra mersului societății:

D-l Colonel Pătroianu, (Curtea de Argeș), *d-l maior Drușan,* (Miercurea Ciucului) și reprezentanții filialelor din Craiova și Slatina au făcut amănunțite și îmbucurătoare dări de seamă asupra situațiilor prospere în cari se găsesc asociațiile pe cari le conduc.

D-l colonel David Popescu a preconizat noui mijloace de propagandă, cari ar putea aduce asociației *„Cultul Patriei"* noui izbânzi.

D-l general Ion Manolescu, președintele „Caselor naționale", a făcut interesante puneri la punct, în privința mișcării culturale de după războiu.

D-na Simionescu a remarcat faptul că, la adunarea unei atât de importante instituții culturale, nu iau parte decât câteva doamne. D-sa a lăudat activitatea cercetășească și a demonstrat că cercetășimea ar putea fi folosită în acțiunea *„Cultului Patriei"*.

D-l Nedelcu, a arătat în ce spirit se face educația cercetășească și a asigurat asociația *„Cultul Patriei"*, că va avea concursul prețios al micilor cercetași.

D-l maior Vasiliu a dat bogate explicații asupra rostului asociației *„Cultul Patriei"* și și-a exprimat nedumerirea dece, la această adunare, n'au luat parte cât mai mulți ardeleni. Definind scopul *„Cultului Patriei"*, l-a precizat în această formulă lapidară: *„Pază la hotare și consolidare în țară"*

D-l Ardeleanu, după interesante lămuriri asupra activității asociației, a supus aprobării raportul cenzorilor, caruia i s'a dat cuvenita aprobare.

Ședința s'a încheiat cu împlinirea acestei formalități.

*

Seara, mare festival, la Ateneul român.

Program bogat, încadrat de admirabile bucăți de muzică corală, executate sub conducerea maeștrilor Ștefan Popescu, profesor la Conservator și Simion Nicolescu. Baritonul Jean Atanasiu dela Opera română, a dat prețiosul său concurs.

Președintele asociației *„Cultul Patriei"*, d. prof. universitar Marin Ștefănescu, a lămurit asistența doctrina acestei importante asociații patriotice.

D-l dr. Marinescu, una dintre cele mai mari glorii ale științei românești, a desvoltat o foarte interesantă conferință, făcând o paralelă între *„Cultul Patriei"* și Cultul științei. Prilej de mari învățăminte.

A urmat cetirea *Imnului „Cultului Patriei"*, datorit poetului Vasile Militaru. Asistența și-a manifestat admirația ei prin aplauze îndelungate. La începutul acestei dări de seamă, am arătat că imnul citit a fost distins printr'un premiu de 10,000 lei și am lămurit însemnătatea pe care el o va avea. Membrii conducători a *„Cultului Patriei"* au adus confratelui Vasile Militaru elogiile lor.

CULTUL PATRIEI

Veniți,Români,din ori-ce zare,
Uniți în veci, veniți mereu,
Prin CULTUL PATRIEI, altare
Să ridicăm lui Dumnezeu,
Că slava lui nemăsurată
Ne-a dat, cu mii de flori pe plai,
O mare patrie, bogată,
Frumoasă ca un colț de rai...
Ne este dragă, fără seamă,
Moșia'n care ne-am născut
Și CULTUL PATRIEI ne chiamă
Să'i fim pe vecinicie scut...
Pe cei cu suflete deșarte
Să'i alungăm, neîncetat:
Să dăm neghina la o parte
Și să rămâe grâu curat...
De vitejie 'nviforate
Și pline de-al iubirii har,
Să punem piepturile toate
In jurul Patriei, hotar...
Și, când spre ea veni-vor iară
Vrăjmașii cari vin și pier,
Noi, să fim trăznet ce doboară
Stejari cu fruntea pân'la cer...
C'avem porunci din slavă date:
Luând furtunile'n răspăr,
ALTAR să facem din DREPTATE,
Din BINE și din ADEVĂR!
Să împlinim a noastră soartă,
Romîni, sus inima, mereu,
Că DUMNEZEU pe căi ne poartă
Si'n veci cu noi e DUMNEZEU!

Festivalul a încheiat, în chip foarte potrivit și deci lăudabil, o zi memorabilă.

DATORIA TUTUROR

Țara noastră, ca toate țările cari au trecut prin focul războiului, se găsește încă în vreme de cumpănă: trebuie să-și întărească așezările de viață, spre a putea propăși, și trebuie, deopotrivă, să țină seamă de uneltirile celor cari o pizmuesc și râvnesc la hotarele și la belșugul ei, ori sunt nemulțumiți de liniștea din cuprinsul ei.

Toți, cei cari o iubim și suntem uniți în gând și în năzuințe, lucrăm și trebuie să lucrăm, fără o clipă de preget, pentru binele și fericirea ei.

Gândul nostru trebue să fie numai spre întărirea temeliilor ei. Aceasta-i marea noastră datorie, a tuturor.

Dumnezeu purtându-ne de grijă, a vrut să avem, chiar în viața și în faptele celui din urmă mare rege al nostru, îndemnătoare pilde de cumințenie, de patriotism și de putere de jertfă. Nici o ambiție egoistică, nici o slăbiciune sufletească, nimic din ceea ce ar fi putut păgubi țării, n'a turburat pe Ferdinand I-iu al tuturor Românilor.

Urmaș din sângele lui ne-a lăsat, ales de el însuși și socotit demn și ursit să domnească asupră-ne, vrednic să fie îngrădit de dragostea noastră, a tuturor.

In aceste clipe de cumpănă, țara are un guvern cuminte, puternic și hotărît în faptele lui. Incă o înfățișare a norocului nostru al tuturor.

Interesele țării sunt ale poporului întreg.

Nu poate fi om cuminte cine nu-i destoinic să cugete astfel.

Deci, un singur gând trebuie să călăuzească poporul întreg: să fie neclintită liniștea țării și fără preget stăruința în bună rânduială și în muncă. Ori-ce gând pizmaș, vină el dela noi oricine ar veni, trebuie socotit că e împotriva intereselor țării și trebuie respins cu hotărâre, pentru că nu poate fi pornit de cât din cugete necurate, turburătoare de liniște.

Acestea-s cuvinte de prooăvăduit, în fiecare biserică, în fiecare așezământ administrativ, în fiecare școală.

Ofensiva culturală

Poporul românesc se găsește la o răspântie. Marile prefaceri sociale, schimbările ce au avut loc în viața popoarelor, au croit noui făgașuri pentru viața viitoare a acestuia.

Până în preajma marelui războiu,care a cutremurat din temelii bătrâna Europă, puterea popoarelor se socotea că se găsește numai în armamentul fie-căruia, în puști și mitraliere, de cari atârna în bună parte războiul sau pacea.

Școala, biserica, artele erau subordonate gândului și acțiunii de înarmare.

Cu marele războiu trecut, pe urma căruia au fost pedepsiți tocmai aceicare se înarmau și se pregăteau mai mult pentru războiu—setea de sânge s'a potolit și fiecare neam, dându-și seama de rolul pe care va trebui să-l joace în mijlocul celorlalte popoare, își îndreaptă preocupările spre o altă țintă.

Ca după orice acțiune ce trece peste obiceiurile noastre zilnice — viața popoarelor este viața indivizilor întovărășiți pe baza aceloraș sentimente și aspiratiuni — omenirea începe să-și croiască o nouă lozincă pentru viitor, mai apropiată de starea reală a lucrurilor și născută dintr'o dureroasă experiență.

S'a văzut în cele mai multe cazuri, că rezultatele obținute n'au răscumpărat măcar în parte jertfele înfăptuite. Dar la aceleași rezultate se putea, poate, ajunge și pe altă cale, pe aceea a înfrățirii și a bunei înțelegeri De aici necesitatea de a îndrepta omenirea pe o cale mai aleasă, mai morală, mai perfectă.

Se deschide un nou proces; suntem în preajma unei alte lupte. Un salt cu un obiectiv mai îndepărtat, dar la care nu se va ajunge nici cu praf de pușcă și nici cu gaze asfixiante. Din contră, cu cât mai multă lumină și căldură sufletească. Generațiile viitoare, acei ce vor veni după noi, vor trage foloasele acestui războiu, în care, ca la orice războiu, vor fi învinși și învingători. Dar victima va fi cu atât mai glorioasă, cu cât și unii și alții își vor fi spus cuvântul și vor fi adus sacrificii pentru aceeaș cauză: cultura popoarelor.

Vitalitatea unui neam a stat tot în acea comoară strânsă de sufletul strămoșesc al fiecăruia, în acel testimoniu tainic ce se chiamă conștiința de neam. Această conștiință de neam a ținut neadormită nădejdea într'o soartă mai bună; ea ne-a dat tăria sufletească să suportăm cu eroism vitregia soartei și asprimea vremurilor Și toate astea datorite cuvântului, scris și spus de acea legiune de entuziaști ai neamului, de acele minți luminate ce au adus foloase tot așa de mari ca și acei ce și-au dat tributul de sânge pe câmpiile de luptă.

Astăzi, când datorită acestei făcliii veșnic aprinse, ce a luminat viața Poporului nostru dealungul atâtor sute de ani, ne găsim adunați între hotarele noastre naturale, o sfântă datoria mai avem de împlinit. Ne este dat nouă să facem în așa fel, încât făclia moștenită să lumineze și mai falnic și mai puternic.

Această mare datorie însă, nu ne-o vom putea îndeplini decât prinlr'o muncă sistematică și bine organizată. Va trebui să se arunce cu toată dragostea sămânța culturii, mai ales acolo unde din cauza timpurilor și împrejurărilor vitrege, conștiința de neam a fost mai întunecată, acolo unde făclia a luminat mai palid. Și asta cu multă dragoste, cu mult suflet curat, căci altfel nimic nu se va putea face.

Cultură la sate!

Votul universal a coborît în lumea satelor o sumedenie de politiciani mărunți, o sumedenie de apostoli de răspântie, cari n'au nimic comun cu viața satelor, și nici măcar cinstea cerută pentru ca să capete încrederea săteanului. Din această cauză, cu oricâte intenționi frumoase, cu oricâte gânduri curate te vei îndrepta spre sufletul acestuia, nu vei căpăta crezare; vei rămâne pentru el tot străin, așteptându-se din moment în moment să fie înșelat cu ceva. căci a mai văzut el de astea! Sunt adevăruri crude, de care trebue să ne dăm seama din timp.

In lumea satelor există o credință aparte: tot ce vine dela oraș este inutil la sate. Toți cari au venit, au avut o singură grije: să împileze și să înșele. De aceea nimeni nu mai este crezut. Preoții și învățătorii, acolo unde și aceștia nu s'au dedat la acte contrare, — din fericire sunt rare cazurile, — se bucură încă de încrederea săteanului; mai cu seamă dacă aceștia sunt eșiți dintre ai lui. Incolo privește cu încredere orice inițiativă pornită spre binele lui.

Așa dar, se cere o matură gândire și o deaproape cercetare a sufletului țărănesc. Diferitele legiferări menite să ridice nivelul cultural al satelor, întocmite fără cercetare amănunțită a sufletului țărănesc, vor rămâne fără nici un răsunet.

Litera legii trebuie însuflețită și învățăturile frumoase trebuesc răspândite de acei ce se găsesc în imediata apropiere a săteanului, căci numai astfel ele vor fi primite cu încredere și-și vor da roadele așteptate. Dela preoții și învățătorii satelor împrăștiați în toate colțurile țării, dela acești modești dar falnici apostoli ai neamului, trebuie să așteptăm; marea redeșteptare culturală pe care o dorim. Către aceștia să ne îndreptăm deci toată atențiunea; lor să le dăm posibilitatea de a răspândi lumina la sate, și cu fapta și cu vorba. Tinerii dascăli ce cu avântul sufletesc al primei tinereți sunt chemați să înceapă o luptă de care vor avea să dea seamă în fața generațiilor viitoare, să aibe veșnic înaintea ochilor munca și jertfele făcute de înaintașii lor în ale dăscăliei să-și aducă întotdeauna aminte de sufletele alese și mințile luminate ale acelora ce le-au sădit în suflet dragostea de neam și de glia acestei țări. La rândul lor au aceiaș înaltă chemare, de care trebue să țină socoteală.

T. Arghirescu

Rugăciune

Indură-Te, Părinte,
Și iarăși mă privește,
Că iarăși îndoiala
In mine cuibărește!

Indură-Te, Părinte,
Și 'ntinde-mi iar potirul
Că iarăși desnădejdea
In mine 'și toarce firul!

Indură-Te, Părinte,
Și 'n suflet iar mi-aprinde
A bucuriei torță,
Căci groaza mă cuprinde!

Indură-Te, Părinte,
Că drumul l-am pierdut,
Și rătăcesc, în noapte,
De nimenea știut!

Indură-Te, Părinte,
Căci viața mi-e sărmană
De ori-ce fericire,
Iar gândul mi-e o rană!

Indură-Te, Părinte,
Că nu te-am prețuit
Și 'n sânul Tău primește-l
Pre fiul rătăcit!

Indură-Te, Părinte,
Că iar al Tău voi fi
Și numai pentru Tine
De-acuma voi trăi!

Al. T. Stamatiad.

La deschiderea Şcoalii normale din Piteşti

— Impresii şi însemnări —

Vacanţa de vară a anului 1927 s'a terminat. Timpul de odihnă, de distracţie, de reculegere şi de bucurie a trecut.

Veni Octombrie trist dar bogat, veni cu vântul lui de toamnă, aducător aminte de bucurii, de scene pline de amintiri dela un munte cu vârful înalt, dela marea fermecătoare, sau din dealul cu vie unde cântă sfârleaza în vârful unui pătuiag. Foile îngălbenite aruncă un văl de melancolie pe sufletul tuturor.

Din cele mai îndepărtate sate, copiii pleacă la şcolile lor, lăsând acasă mama care-i petrece cu privirea-i dulce, până în zare. I-au sărutat mâna, şi-au luat pachetul şi pleacă, mai privind încă odată satul lor drag, unde au petrecut vacanţa de vară. Merg să soarbă din izvorul cel nesecat al luminii.

Pleacă copiii, la şcoală...

. . . . . .

In ograda şcolii frunzele teilor au început să îngălbenească, şi una câte una să cadă pe alei. Florile s'au veştejit de mult! Florile, cari ne-au îmbătat primăvara cu parfumul lor fermecător, s'au uscat. Numai un trandafir mai veghează în grădină, lăsând să curgă din petalele lui lacrimi peste surioarele moarte. Este trandafirul cel din urmă ce stă singuratic în grădină, aşteptând şi el, din clipă, în clipă sfârşitul.

In cămine şi internate se discută, se râde, se spun bucuriile..

Mâine începe şcoala. Doamne ajută!

Se face rugăciunea obişnuită la începerea fiecărui an de către părintele Vintilescu; iar d. Radu Petre, directorul şcoalei, rosteşte cuvântarea plină de însufleţire, urând elevilor spor la muncă şi profesorilor sănătate, pentru ca sămânţa aruncată de ei să găsească pământ bun şi rodnic.

Se înalţă o rugăciune în memoria Marelui Rege al tuturor Românilor Ferdinand I. D-l Radu Petre, directorul şcoalei, vorbeşte despre neuitatul Suveran, despre acela care n'a şovăit o clipă în momentele de răstrişte ale ţării lui dragi. Ne face atenţi că cu cât ne depărtăm mai mult de ziua morţii lui, cu atât mai mult creşte pentru noi gloria acestui viteaz, care a spus cândva: „Voi contopi existenţa ţării cu a mea".

In ziua când Marele rege al Românilor a închis ochii pe vecie, clopotele bisericilor, frunzele codrilor, murmurul apelor îşi îndreptau glasul lor duios către stareţul dela mânăstire, rugându-l, par'că, să deschidă porţile, ca să intre acela care o viaţă întreagă n'a şovăit o clipă, pentru binele ţării: „Faceţi loc de odihnă alături de Neagoe, Doamna Despina, Carol I şi Carmen Sylva, sub ziduri mărete ale meşterului Manole, marelui Voevod!"

Cu aceste cuvinte, d. Radu Petre, şi-a încheiat cuvântarea pentru deschiderea noului an şcolar.

In urma frumoasei vorbiri, domnia sa a anunţat profesorii şi elevii că deacum înainte biblioteca şcoalei va purta numele de: „*Biblioteca Regele Ferdinand I*".

Astfel, în ziua de 3 Octombrie, începură cursurile Şcoalei normale de băeţi din Piteşti.

D. I. ILIESCU.

P. S. Din motive afară de voinţa noastră, articolul de mai sus apare cu întârziere. Pentru calităţile sale deosebite, îl dăm acum cu plăcere publicităţii.

R.

„Casele naţionale" şi-au fixat programul de lucru pe anul acesta

Dintre toate societăţile cu caracter cultural şi de propagare a ideilor sănătoase în păturile mai adânci ale poporului nostru, nici una poate nu desfăşoară o activitate demnă de mai multă laudă şi de aproape urmare ca societatea „*Casele naţionale*", plămădită în vremurile de răstrişte şi de bejanie ale neamului, în timpul războiului. Născută dintr'o trebuinţă adânc simţită, formată din oameni cari înţeleg menirea şi înaltele calităţi ale poporului, a pornit la drum cu jertfe şi suflet curat, cu acel alean ce ţi-l dă gândul că lucrezi pentru înfăptuirea unor idei de bine.

Temeinicia cu care lucrează „Casele naţionale" a început să-şi dea roadele.

Totdeauna, la începutul toamnei, fruntaşii acestei societăţi se adună laolaltă şi-şi fac un plan de muncă pentru întregul an. Aşa, mai zilele trecute, sub preşidenţia d-lor general I. Manolescu şi Gh. Ţiţeica, profesor universitar, sfatul central al «Caselor naţionale» a hotărît ca în fiecare Miercuri, din iarna aceasta, să se ţină şezători şi conferinţe asupra diferitelor probleme culturale, sociale, economice, etc., însoţite pe cât se va putea de proecţiuni luminoase. Asemenea şezători se vor ţine şi la «Ateneele populare» dela marginea Capitalei, dar mai cu seamă în ţară, unde ele vor fi anunţate din vreme. Pentru moment s'au fixat două şezători, una la Roznov şi alta la Piatra Neamţ, pe ziua de 27 Noembrie.

Se ştie, că pe lângă alte puncte cuprinse în programul de lucru al «Caselor naţionale», mai este şi încurajarea industriei casnice, în care scop s'a înfiinţat în comuna Breaza o şcoală de industrie casnică. Inaugurarea acestui important aşezământ de educaţie se va face în cursnl anului viitor.

* * *

Cea mai frumoasă şi în acelaşi timp cea mai românească muncă ce se desfăşoară de către «Casele naţionale», este fără îndoială propaganda antialcoolică făcută de la o vreme încoace, atât prin revista „Răsăritul", organul central al «Caselor naţionale», cât şi pe toate căile ce stau la dispoziţie. Pentru strângerea rândurilor acelor ce înţeleg marele pericol pe care-l prezintă alcoolismul pentru pătura noastră ţărănească şi muncitorească şi pentru ca generoasee idei propovăduite să poată fi răspândite cât mai mult, s'a ţinut în zilele de 6, 7 şi 8 Noembrie, un congres antialcoolic la Cernăuţi, sub preşidenţia d-lui ministru I. Nistor.

Pentru toate aceste acţiuni naţionale, activitatea «Caselor naţionale» merită toată atenţiunea noastră.

Ştiinţa pentru toţi.

Măsurarea timpului

— Istoricul „orei" şi a ceasornicealor. —

Natura singură impune împărţirea timpului în ziuă şi noapte, în luni, în anotimpuri şi în ani. *Orele*, însă, sunt împărţiri arbitrare sau convenţionale.

Grecii vechi împărţiau *ziua* propriu zisă, adică timpul de lumină, în *dimineaţă* şi *seara*.

Perşii socoteau *aurora* dela miezul nopţei, până la răsăritul soarelui; *timpul de sacrificiu*, dela răsărit până spre amiazi; *timpul luminei mari*, dela amiazi până la apusul soarelui; *răsăritul stelelor*, dela apusul soarelui până la răsăritul stelelor; şi ultima diviziune, *timpul rugăciunilor*, dela răsăritul stelelor până la miezul nopţii.

Romanii împărţeau ziua în 7 părţi.

Prima împărţire în *24 de părţi* (orele pe cari le întrebuinţăm şi azi) a fost făcută în Caldea (ţara dintre Tibru şi Eufrat) înAsia.

De acolo, obiceiul a trecut la greci, pe urmă la romani şi a fost adoptat apoi de popoarele cari s'au format în cursul timpurilor până azi.

Primul *ceasornic* a fost *soarele*. Insă. cum soarele ne dă, în diferite anotimpuri, zile şi nopţi de durată inegală, cele două spre zece părţi ale zilei erau când mai mari când mai mici; şi invers pentru noapte. Acestea erau *orele temporale*. De aceea, ele au fost părăsite, împărţindu-se *timpul* în 24 de ore, toate egale.

Până în secolul XV-a oamenii cari aveau *ceasornice* se *căzneau zilnic să le modifice mersul* aşa încât *timpul de noapte* (indiferent cât era de lung sau scurt) să fie împărţit în 12 părţi egale. Şi urma că *durata unei ore* de noapte era variabilă cu anotimpul.

La fel şi pentru ziuă. Vara o *oră* (din 12 ore de ziuă) avea *durata mai mare;* iar iarna o *oră de ziuă* avea durata mai mică, de cât durata orei din timpul verii.

Această cazna, de a modifica zilnic mersul ceasornicului, a făcut pe astronomi să aleagă alt mijloc de măsurat timpul, de cât mijlocul ce ni'l procura *soarele adevărat*, singurul care făcea buclucul.

Aşa s'a ales *soarele fictiv*, sau soarele închipuit, care s'a presupus că merge *regalat şi iarna şi vara*.

Astronomii au mers însă mai departe, şi au împărţit în 24 ore, *timpul care trece* dela clipa când o stea e în *poziţia cea mai înaltă* (faţă de orizont şi această clipă se numeşte trecerea la meridian) până în clipa următoare când mai vine încă odată în aceeaşi poziţie. Ziau aceasta se numeşte *zi siderală;* iar orele, *ore siderale*.

Cu ceasornicele regulate astfel în observatoarele astronomice, se regulează toate ceasornicele tutulor cari vor să aibă *un timp exact*.

După ce s'a hotărît mersul regulat al ceasoarnicelor, ca să dea şi iarna şi vara *ore de durată egală*, rămânea să se adopte *ce oră să ia fiecare localitate*, adică să se fixeze anume când *e ora 12 la amiazi în fiecare oraş*.

Dacă fiecare oraş pune *ora 12 când e soarele exact la amiazi* (punctul cel mai ridicat faţă de orizont) *în o zi bine hotărîtă*, urmează că, în alte zile, soarele n'are să mai fie la ora 12 exact în punctul cel mai de sus, ci când în o parte când în alta. Adică amiaza ceasornicului nu se mai potriveşte cu amiaza soarelui adevărat în fiecare zi.

In plus, *fiecare oraş are altă clipă când* ceasornicul arată ora 12, căci, pentru fiecare oraş, soarele vine în o clipă dată la meridian (punctul cel mai de sus).

Se înţelege, că oraşele cari sunt pe acelaş meridian (linia de pe pământ care uneşte polii) au aceeaş oră.

La Paris, în anul *1816*, s'a hotărât ca toate ceasoarnicele oraşului să arate aceeaşi oră, cea hotărîtă de observatorul astronomic, adică ora 12, când soarele e în punctul cel mai de sus, în o zi bine stabilită; iar restul zilelor din an, soarele e înainte de amiazi, sau după amiazi când ceasornicul arată 12 (diferenţa nu e de cât de *minute*, mult mai puţin de cât o oră).

Schimbarea s'a făcut cu oarecare grije, de oarece există teamă de mişcarea poporului, întocmai cum s'a petrecut la noi cu schimbarea calendarului. Cum să nu mănânce lumea când soarele e la amiazi, şi să pună la ceasornic amiaza când nu e cea adevărată, a soarelui?

Dela hotărîrea ca *amiaza să fie bine definită*, de ceasornice care merg regulat deşi soarele nu e încă la amiazi în unele zile, adică nu corespunde exact amiaza dată de soare, cu cea dată de ceasoarnice, s'a trecut în urmă la altă hotărâre şi anume:

Ora 12 a ceasornicului (deci nu a soarelui adevărat) să *nu mai fie diferită pentru oraşele unei aceleiaşi ţări*. Lucrul nu avea importanţă când se călătorea puţin şi încet, adică, atunci când nu era tren şi telegraf. Fiecare oraş putând avea ora 11 în altă clipă, de cât oraşul vecin.

In Franţa, s'a hotărît în anul *1891* că, anume clipa în care este *ora 12 la ceasornicul din Paris*— regulat cum s'a spus mai sus— să fie clipa care arată *ora 12 a tutulor oraşelor din Franţa*. Cu alte cuvinte, pentru celelalte oraşe, în afară de Paris, diferenţa între ora 12 a ceasornicului, şi amiaza adevărată a soarelui, e şi mai mare de cât la Paris (şi de cât era înainte, când oraşul avea ora lui locală) şi încă variabilă cu anotimpul. De data aceasta, deşi diferenţa între amiaza adevărată a soarelui şi amiaza ceasornicului era mult mai mare pentru oraşele dela frontieră, sau mai departe de Paris, n'a mai fost teamă de răscoala poporului, căci lumea a priceput mai uşor cât ajută lucrul acesta când călătoreşti cu trenul şi comunici cu alţii prin telegrame.

Un alt pas înainte, făcut de Franţa, a fost când a admis că *ora 12* este în clipa, nu când *ceasornicul Parisului* trebue să o arate, ci când este ora 12 la *Greenwich* în Anglia (oraşul prin care trece primul meridian). Diferenţa era de aproape 9 minute. Germania a adoptat şi ea aceeaşi oră.

Ţările, însă, cari vin mai spre Răsarit, nu puteau admite aceeaşi oră, *căci soarele ar fi fost cu prea mult timp trecut de amiazi* (mai mult de o oră de timp) când *ceasornicul ţării* ar fi arătat *ora 12*.

Pentru acest motiv, ţările ca *Anstria, Ungaria* au adoptat *ora 12 mai de vreme cu o oră întreagă*, de cât Germania şi Franta.

Ţările ce vin şi mai spre Răsărit, cum este ţara noastră, au adoptat ora 12, cu altă oră de timp mai devreme de cât Austria.

Cu modul acesta. *soarele adevărat nu e prea departe de amiazi, când ceasornicul fiecărei ţări arată ora 12*.

Când treci însă dintr'o ţară în alta, trebue *să schimbi ora*, şi anume: dacă mergi spre Apus, să dai ceasul *cu o oră* înapoi în Ungaria şi Austria, şi *cu 2 ore înapoi* în Germania, Franţa şi Anglia; sau, cu altă oră după ce ai eşit din Austria şi ai intrat în Cermania sau Franţa.

Invers, când vii de acolo spre ţara noastră, trebue să dai ceasul înainte cu câte o oră, pentru fiecare grup de ţări, cum am arătat mai sus.

Comandor Corneliu Buchholtzer.

Socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg.
Proverb popular

Muncă-Gospodărie

Mobilizarea elementului românesc în industrie şi comerţ

— Principiile de bază ale organizării oficiilor judeţene de propagandă şi pentru plasarea ucenicilor —

Neamul nostru îşi va putea asigura viitorul economic şi independenţa sub acest raport numai atunci, când, în desvoltarea industriei şi comerţului, va ajunge la nivelul celorlalte popoare. Oraşele şi satele vor fi ale noastre numai atunci, când Poporul român, trezit din somnul indeferentismului, va căuta să exploateze şi să prelucreze singur izvoarele de bogăţii nesecate ale ţării.

Industria şi comerţul la noi trebue să progreseze zi cu zi, cu toată criza vremelnică şi concurenţa ţărilor vecine, căci nici o ţară nu dispune de atâtea bogăţii naturale ca ţara noastră. Pădurile ce acopăr munţii falnici ai Carpaţilor au cele mai bune lemne de lucrat; vastele bogăţii minerale, ce le ascund munţii noştri, gazul metan, petrolul şi alte comori parcă sunt date de Dumnezeu, ca o recompensă pentru multele suferinţe ce le-a îndurat Neamul românesc. Toate acestea zic ne sunt destule chezăşii, ca să putem privi, optimişti, desvoltarea industrială şi comercială.

Şi totuşi, parcă noi nesocotim aceste bunătăţi şi comori. Ne frământăm politiceşte şi privim cum străinii ne iau bunurile de la mână; ei le exploatează prelucrându-le dincolo de hotare, ca apoi să le importe aici, să ni le vândă pe bani scumpi.

Poporul nostru de la ţară, modest cum este, se bucură de cele 2—3 jugăre date de reforma agrară; şi se crede fericit omul care socoteşte că după moarte va ferici şi el pe cei trei sau patru feciori ţinuţi pe lângă dânsul, lăsându-le traista de lucru şi, vezi Doamne! moşia, spre a o împărţi.

Moţii, maramureşenii, cei din ţinutul Sălagiului, Hunedoarei şi Bihorului sunt şi azi compătimiţi şi priviţi ca cerşetorii ţării, cu toate că, la câştigarea libertăţii naţionale, sperau într'un viitor mai bun, care să le şteargă din amintire odiosul trecut: «Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă'n poartă...».

Mă întreb: «Luatu-s'au măsuri pentru salvarea din sărăcie şi mizeria a spuzei de copii a acestor ţinuturi, prin îndrumarea lor la industrie şi comerţ spre a-i face stăpânii sau cel puţin părtaşii cuveniţi ai aurului şi bogăţiilor din munţii lor?»

Dar nu numai în ţinuturile de mai sus, ci în toate satele româneşti, sunt contigente imense de băeţi săraci, cari, crescând cum au crescut şi părinţii lor, vor fi nevoiţi, din cauza sărăciei, să meargă ca simpli servitori, şi servitori şi simpli oameni săraci să rămână toată viaţa lor; pe când, intrând la meserii şi în comerţ şi ajungând calfe, vor fi bine plătiţi, iar după o practică de 4—5 ani, vor putea exercita meseria sau negoţul lor ca oameni cu vază socială şi cu bună stare materială.

Pentru aceştia, ridic glasul şi apelez la intelectualitatea noastră. Până când vor fi ţinuţi oamenii aceştia în sărăcie şi mizerie? Nu ar fi mai bine să fie înrolat acest tineret în industrie şi comerţ? Nu trebue să mobilizăm măcar prin forţa morală, acest element? Oare, nici după 9 ani de la unire, nu privim ca vitală problema însuşirii industriale şi a comerţului pe seama elementului românesc?

Spre ajungerea acestui scop, oraşele ardelene şi băneţene au organizat căminuri de ucenici, înrolând băieţii dela sate la industrie şi comerţ. Căminurile acestea sunt arhipline, dar numărul celor adunaţi acolo este departe de scopul ce-l urmărim. Până la o mai prielnică stare financiară, continuarea organizării căminurilor de ucenici stagnează; dar şi până atunci am putea plasa şi mai mulţi băeţi.

*

Căminurile de ucenici sunt zilnic asediate de meşterii şi comercianţii din judeţe, cari cer mereu ucenici cu întreţinerea acasă. Se simte o lipsă mare de ucenici. Oare nu ne putem folosi de prilejul pe care-l avem? Guvernul ar putea să organizeze, în fiecare capitală de judeţ, oficii de propagandă şi pentru plasarea ucenicilor. Şefii acestor oficii să facă propagandă prin comunele mai nevoiaşe româneşti, ţinând prelegeri şi arătând, cu argumente, folosul mare ce-l aduc industria şi comerţul. Vor căuta apoi, cu concursul învăţătorilor, să înlesnească elementului românesc de priu sate să facă excursii în oraşe şi să cunoască viaţa oraşelor, meseriile, traiul şi câştigul meseriaşilor faţă de ale populaţiei rurale. Vor face cunoscut tuturor meseriaşilor, din centrele industriale şi comerciale, că pot angaja ucenicii prin oficiile respective. Elevii, recrutaţi de către şefii oficiilor de propagandă, de către învăţători şi preoţi, al căror concurs trebuie cerut, vor fi admişi la oficiul judeţean de plasare aranjat pentru primirea elevilor; şi, după ce li se vor da, cu mare chibzuinţă, sfaturi şi îndrumările necesare, vor fi plasaţi la maeştrii din localitate şi din provincie, sau vor fi trimişi la alte oficii de plasare iudeţene, unde se simte lipsă de ucenici. Şefii oficiilor vor cerceta, pe lângă asta, din 3 în 3 luni, pe elevi, la maeştri acasă; vor încheia contractele cu patronii; se vor interesa de progresul şi de tratamentul băeţilor. Intre oficiul de plasare şi elevii plasaţi va să fie un schimb de corespondenţă. In fiecare centru, unde sunt plasaţi astfel de băeţi, primăria să fie legal obligată a patrona înteresele elevilor, înlocuind pe părinţii acestora.

In felul acesta, vom putea plasa sute şi mii de elevi, căci meşterii din provincie zilnic ne cer băeţi. Industria şi comerţul la noi, chiar şi la sate, trebue bine desvoltate.

Am împărtăşit această idee şi societăţii «Meseriaşul» din Timişoara, care plasează chiar de pe acum, cu succes, ucenici, atât în oraş, cât şi în provincie, îngrijind pe aceşti elevi prin delegaţii ei, încheind contractele, dând îndrumări părinteşti

Ministerul muncii să înfiinţeze mai multe burse şi să trimită, după recomandarea directorilor de căminuri şi a şefilor oficiilor de plasare judeţene, pe elevii cei mai buni în străinătate spre a se specializa. pentru ca aceştia, venind acasă, să poată înjgheba, cu ajutorul material dat, ateliere model sau prăvălii de seamă.

E o organizaţie care va contribui să ne apropie de năzuinţa de a câştiga oraşele în sprijinul meseriilor, industriei şi comerţului.

Spre a pune în aplicare această iniţiativă, avem în primul rând însă nevoie de organizatori însufleţiţi, voioşi şi puternici sufleteşte, iubitori de neam şi vrednivi. Şi atunci toate greutăţile vor dispare dinaintea noastră.

Ştefan Vulpe

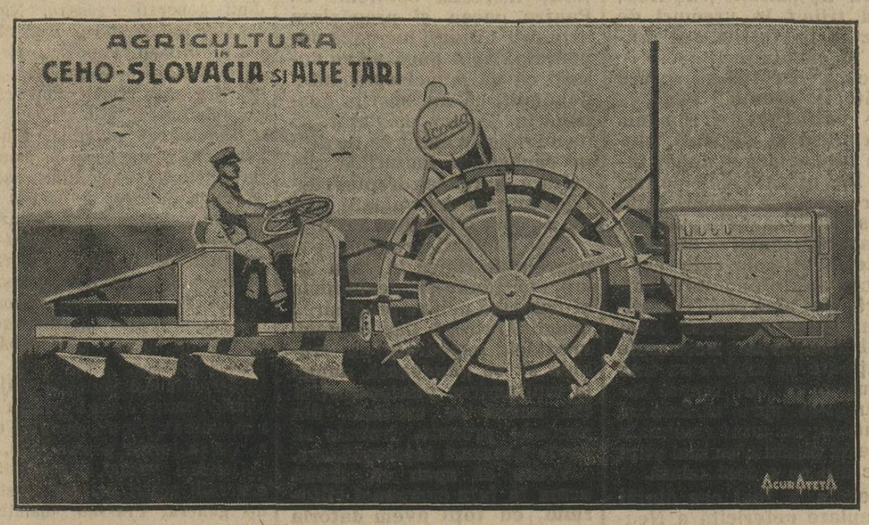

In alte ţări agricultura se face cu ajutorul motoarelor, ceeace uşurează mult munca omului şi a animalelor

NICU BALCESCU

— Fragment din „Scrisorile către Vasile Alexandri". —

de IOAN GHICA

Odată, eşind dela şcoală, apucasem drumul spre casă, luând prin scurta ulicioară care începea în poarta Colegiului Sfântului Sava, în curtea Petrescului şi casa cu pridvor a egumenului grec al Mânăstirii şi se sfârşea în unghiul Bulevardului şi al stradei Academiei, unde era deaparte, la dreapta, casa Dobrotineanului şi, la stânga, casa Spahiului. Poarta şcoalei era la câţiva paşi de uşa bisericii, cam în locul unde s'a ridicat statua lui Lazăr. Acolo se aşezau pe vine în şir, unul lângă altul, merarii, simigiii şi bragagiii cu tablalele şi panerele lor.

Un găligan de şcolar, cât un bivol de mare, tăbărîse pe un băiat slab şi pirpiriu, îl trântise la pământ şi-i căra la pumni căutând să-i ia din mână o bucată de halviţă.

Goliatul, căruia toţi îi ziceam Sotea, pentrucă era de o putere căreia numai vărul meu Mavru îi venea de hac, îşi petrecea timpul mai mult la poarta şcoalei între plăcintari şi şalepcii, decât în clasă. Indată ce cumpăra cineva un covrig sau un măr, el se repezia ca un erete şi i-l smulgea din mână; graţie puternicilor săi pumni, răspândise o aşa groază prin băeţi, încât mulţi îi plătiau tributul în natură sau în parale, ca să nu-i bată, sau ca să-i protege contra altor camarazi.

De astă dată, însă, găsise împotrivire; băiatul, deşi trântit la pământ, dar nu lăsa să-i scape halviţa: o apăra din mâini şi din picioare, cu dinţii şi cu unghiile.

Fie indignaţiune, fie că puteam conta pe camarazii cari veneau în urmă, mi-am luat inima în dinţi şi m'am aruncat în ajutorul celui slab şi asuprit.

Cea dintâia grijă a băiatului, când s'a ridicat de la pământ, a fost să caute să-şi adune de pe jos foile caietului său, sdrenţuite şi risipite în luptă, operaţie lungă şi migăloasă la care i-am dat şi eu mână de ajutor.

A doua zi, când m'am dus la şcoală, l-am găsit în uşa clasei a IV-a de umanioare; cum m'a văzut şi-a scos şapca arătându-mi cu mulţumire caietul şi zicându-mi:

—Uite cum l-am dres de bine; noroc zău cu dumneata, că mi se perdea, — păcat, o grămadă de muncă.

Foile rupte erau lipite şi cârpite fiecare la locul lor, cu o minuţioasă îngrijire. Dar ce m'a mirat mai mult a fost să văz pe unele pagini scris cu litere majuscule fraze ca acestea:

„Petru Maior spune...

„Fotino zice...

»Din Constantin Căpitanu"

„După logof. Radu Grecianul"

Aceasta m-a mirat cu atât mai mult, că p'atunci nu se pomenea în şcolile noastre de Istorie naţională. D'abia de câteva luni Florian Aron începuse un curs elementar de Istorie generală, în care se vorbea despre Asirieni şi Egipteni; nu ajunsese nici la Greci nici la Romani.

La întoarcerea mea din Paris, la anul 1841, ducându-mă să văd pe poetul Alexandrescu la djurstăla Gorgani, unde se află închis într'o cameră în fundul curţii lângă gârlă, după ce am stat acolă până înoptase, când am eşit, ofiţerul de pază, după ce închide uşa bine şi bagă cheia în buzunar, îmi zice:

— Vrei să te duc şi la Nicu Bălcescu? nu te vede nimeni, c'au plecat toţi la cancelarie; numai să nu mă spui cuiva, că dau de belea.

In camara în care am intrat un tânăr, căruia abia îi mijea mustaţa pe buze, şedea pe marginea unui pătucean de scânduri, fără alt aşternut decât o manta soldăţească căpătâiu, şi o lumânare de seu într'un sfeşnic de pământ care lumina un ceaslov, singura carte ce-i fusese admisă. Acel arestant era băiatul pe care cu câţiva ani îndărăt îl scosesem din mâinile fiorosului Sotea.

La liberarea lui din închisoare şi din armată, el a devenit unul din tinerii cu cari mă vedeam mai des, a devenit un bun şi preţios amic, cu care m'am înţeles totdeauna la vorbă şi la gânduri; eram împreună ziua şi noaptea.

Fiu mijlociu al serdăresei Zinca Petreasca Bălcescu, cucoană văduvă foarte stimată şi cunoscută în toată ţara pentru minunata doftorie cu care tămăduia de albeaţă la ochi, Nicu Bălcescu, tânăr de o complesiune delicată, o fizionomie blândă şi simpatică, intrat foarte de timpuriu în serviciul militar ca iunker, era arestat şi dat în judecata unui consiliu de răsboiu ca culpabil de înaltă trădare.

Se dovedise că mersese de mai multe ori în casă la Mitică Filipescu, că făcuse cunoştinţă cu dascălul francez Vaillant, şi că era amic cu căpitanul Deïvos; ceva şi mai mult: se ştia că la cazarmă aduna pe lângă dânsul, în orele de recreaţie, mai mulţi sergenţi şi soldaţi, cărora le povestea despre vitejiile Românilor în luptele cu Turcii, cu Tătarii, cu Ungurii şi cu Lehii, de pe vremile lui Mircea, lui Mihaiu şi lui Ştefan; ba chiar îi învăţa să scrie şi să citească.

Nicu Bălcescu avea o mare dorinţă de a învăţa: dotat cu înlesnire şi aplicaţiune la studii, inteligent, ardent şi entuziast, predilecţiunea lui era mai cu deosebire pentru studiile istorice şi mai ales pentru partea militară a istoriei. Din copilărie citise cu atenţiune Vieţile oamenilor lui Plutarch, Anabasul lui Xenofon, Războiul peloponezian al lui Tucidid; citise şi recitise pe Tacit, Comentariile lui Cesar, Campaniile lui Napoleon şi ale lui Frederic cel mare, şi studia cu dinadinsul pe Gibbon şi scrierile generalului Jomigny asupra strategiei. Avea credinţa că România nu se va putea ridica decât prin arme, şi că Românii trebuia cu ori-ce preţ să se arate pe un câmp de bătaie, să dea dovezi de vitejie, să se afirme ca naţiune; idee pe care o vedem dominând d'alungul în toate scrierile sale.

La etatea de douăzeci de ani, citise tot ce putuse găsi, pe ici pe colea, despre Istoria noastră naţională; petrecea zile întregi cufundat în studiul documentelor adunate de repausatul căpitan Cornescu Olteniceanu, colecţiune preţioasă care mai târziu a trecut în posesiunea părintelui episcop de Buzău, Dionisie.

Nicu Bălcescu era de o modestie rară; anevoe îl făceai să citească câte ceva din cele ce scria.

Int'o seară ne aflam mai mulţi amici, adunaţi la maiorul Voinescu II; acolo, după ce ne-am luptat şi ne am trântit, după cum ne era obiceiul (căci Bălcescu, deşi cel mai slab dintre noi toţi, dar căuta trânteala cu lumânarea) când ne-am potolit, l-am pus cu d'a sila de ne-a citit opera sa: *Puterea armată la Români*. Manuscriptul acela l-am luat eu de l-am dus lui Cogălniceanu la Iaşi, unde s'a tipărit în *Foaia ştiinţifică şi literară* ce publicam împreună cu Alexandri, Negruzzi şi Cogălniceanu, revistă hebdomadară, fără nume, căci marele Censor al Moldovei, Procopie Florescu, găsise că titlul „Propăşirea", cu care o botezasem, era un cuvânt revoluţionar şi îl ştersese din capul foii.

Acea scriere a lui Bălcescu a fost foarte apreciată de scriitorii depe atunci, şi-a avut chiar onorurile unei ediţiuni separate, tipărită tot în tipografia lui Cogălniceanu.

Mai târziu, pe la anii 1844, 1845 şi 1846. el a publicat mai multe lucrări istorice în revista întitulată „Magazinul istoric", ce redacta în colaborare cu eruditul profosor Treboniu Laurianu. Intr'aceea colecţiune se găseşte scrierea asupra familiei Cantacuzineştilor, după documente ce-i încredinţase generalul Rudolf Cantacuzino din Rusia.

Nicu Bălcescu scria lesne, stilul său era limpede, strâns, ner-

„...credința ta te-a mântuit.....“

— Dumineca XXIV-a de după Rusalii —

„Îndrăsnește fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace“. (Luca, VIII, 41—50).

Iisus, întorcându-se din ținutul Gadarenilor, a fost întâmpinat de norod mult, care îl aștepta nerăbdător și dornic să asculte dumnezeeștile Lui învățături; iar bolnavii, să aibe fericirea de a fi mântuiți de boalele trupului și ale sufletului.

Din mulțimea aceasta nenumărată, iată că vine la Iisus un om cuprins de desnădejde și cu inima pătrunsă de durere adâncă și, căzându-i la picioare, îl roagă, cu lacrămi în ochi, *să intre în casa lui.* Și omul acesta se numea Iair și era mai marele sinagogii.

Un fapt ne mai văzut. Mai marele sinagogii, adăpat la învățăturile fariseilor și ale cărturarilor, cari urau de moarte pe Iisus, îi părăsește pe aceștia și vine, *cu nădejde și credință*, să roage pe Iisus să intre și în casa lui...

Ce-l făcuse oare să-și îndrepte pașii către Mântuitorul? O singură fiică avea, în vârstă de doisprezece ani, și aceasta era pe patul de moarte. Durerea aceasta omenească îl clătinase din credința predicată în sinagogă de către farisei și cărturari și îl îndreptase către vindecătorul orbilor și al șchiopilor, către mângâetorul asupriților și al împovăraților.

Venea Iair să-l roage pe Iisus să-i scape pe unica lui fiică din ghiarele morții.

Oare nu cercetase el pe doctorii timpului pentru tămăduirea fiicei sale? De bună seamă, că da, însă știința lor rămăsese fără putere, în fața voinței lui Dumnezeu.

Pe câți bolnavi nu-i vedem astăzi încredințându-și zilele numai în mânile doctorilor, cari de multe ori sunt neputincioși, și nu voesc să-și îndrepte nădejdea către Cel mai mare doctor: Iisus! Cercetează, creștine, pe doctorii lumești; însă credința și nădejdea mântuirii tale să fie: *Iisus.*

Bolnavi sufletești avem mulți în jurul nostru și noi: părinți, frați, copii; și aceștia zac pe patul păcatelor și al fărădelegilor, prinși în ghiarele pierzării. Nu se cade, oare, ca la rândul nostru să urmăm pilda lui Iair și, căzând în genunchi la picioarele lui Iisus, să-L rugăm, *să intre și în casa noastră* și să mântuiască pe cei cari sunt pe patul de moarte al păcatelor?...

Iisus ascultă ruga lui Iair, și pornesc împreună spre casă; dar era atâta lume în juru-I, în cât abia putea să înainteze, fiindcă fiecare se îmbulzea să fie mai aproape de El.

Și o femeie sărmană, căreia de doisprezece ani îi curgea sânge din nas și își cheltuise toată avuția cu doctori, fără să se fi putut vindeca, folosindu-se de această îmbulzeală, s'a apropiat, pe la spate, și atingându-se de haina Mântuitorului, *cu credința în puterea mântuitoare a lui Iisus*, îndată i-a și încetat curgerea sângelui.

Atâta credință sălășluia în sufletul acestei femei, încât erea convinsă că, numai atingându-se de vestmintele Lui, se va mântui!

Și cu toate acestea Iisus a cunoscut că cineva s'a atins *cu credință* de El și, cercetând poporul, a găsit pe această femee, care, tremurând, i-a spus pricina atingerii de vestmintul Său și vindecarea ei minunată.

Iar Iisus i-a zis: «*Îndrăznește fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace*»!

Tu, creștine, nu ești încercat de atâtea și atâtea dureri, în cursul vieții tale? De ce nu te apropii *cu credință de casa lui Iisus* și mărturisindu-ți păcatele, **să ceri** harul de a fi mântuit? Ușurat de păcatele tale prin mărturisire, înviorat de puterea pe care ți-o toarnă în suflet Iisus, vei putea învinge suferințele tale; și astfel *vei putea merge în pace*, pe drumul drept al vieții...

Și iată că atunci *un oare care* — o slugă de bună seamă — vine în fuga mare și-i spune lui Iair, că fiică sa a murit și să nu mai ceară ajutorul lui Iisus, că e în zadar.

Câtă durere, Doamne, se va fi coborît în clipa aceea în sufletul bietului Iair! Cum se va fi sfâșiat sufletul său și ce potop de lacrimi va fi isvorît din ochii lui. Însă Iisus, întorcându-se către el, i-a zis: «*Nu te teme; crede și se va mântui*».

Crede! Crede în puterea lui Iisus; *crede* în biserica și evanghelia Sa; *crede* în apostolii Săi! Iată arma cea mai sigură, pe care o ai, creștine, în lungul și spinosul drum al vieții tale.

Crede și te vei mântui! Acesta e leacul minunat, pe care îl dă biserica, durerilor și încercărilor ce-ți brăzdează viața...

«*Și intrând în casă, n'a lăsat «pe altcineva să intre, fără numai «pe Petru și pe Iacov și pe Ioan «și pe tatăl fecioarei și pe mu«ma ei.*

«*Și plângeau toți și se tângu «iau de dânsa. Iar El a zis: Nu «plângeți; n'a murit, ci doarme!*

«*Și-și râdeau de dânsul, știind «că a murit. Iar El, scoțând pe «toți afară și apucând-o de mână «a strigat: «Fecioară, scoală-te!» «Și s'a întors duhul ei și ea s'a «sculat îndată. Și a poruncit, să-i «dea ei să mănânce. Și s'au spăi«mântat părinții ei; iar El a po«runcit lor, să nu spue nimănui «ceeace se făcuse».*

Iată dar, creștine, cât de mare e puterea lui Iișus și vezi ce-ți cere El, ca să ai parte de mântuire: *Credință! Credința* neclintită, *credința* desăvârșită și *nădejde* în mântuirea ta.

O femee suferindă de doisprezece ani, se vindecă, *prin credință*, numai atingându-se de vestmintele Lui. Fiica lui Iair, *prin credința tatălui său*, la glasul lui Iisus, se scoală din somnul veșnic al morții și se împărtășește mai departe din fericirile amăgitoare ale vieții.

Iată minuni făptuite în văzul mulțimii. Pe femeea bolnavă de doisprezece ani o știau suferindă semenii ei; pe fiica lui Iair o văzuseră murind. Și iată-le că, prin apropierea lui Iisus, se tămăduesc.

Încearcă și tu, creștine, cel puțin de acum înainte, și te apropie *cu credință* de Iisus; și fii sigur că familia ta și tu însuți vă veți vindeca de rănile sufletului și ale trupului.

Ai păcătuit; asigură-L pe Iisus că nu vei mai păcătui. Ești asuprit; roagă-L să ierte păcatele vrășmașilor tăi; iubește-i și fii sigur că vei fi primit în împărăția cerurilor.

Crede și te vei mântui!

Em. C. Pasculescu-Orlea

Rugăm pe sprijinitorii și abonații „Culturii Poporului“, să ne trimită plata abonamentelor, căci numai așa ne dau un sprijin real, în aceste timpuri când avem de înfruntat multe greutăți.

Clacă de vorbă

Intre doi sfătoși
TUTUNUL

—E, uite și moș Gligore! Da' ce te-ai făcut, moșicule, de nu te-am mai văzut? După socoteala mea, sunt cam trei săptămâni de când nu te-am mai zărit.

— Or fi, domnule învățător, că d-ta știi socoteala; or fi și trei săptămâni, că și după socoteala mea, cam de-atunci bolesc eu în casă.

— Da' ce-ai avut, moșicule?

— Păi d-ta nu știi?.., Când s'apropie fiecăruia funia la stejăr...

— Ia lasă, moș Gligore, că nu ești așa de bătrân!... Ce te-a durut?... De ce-ai pătimit?

— Pârdalnicul de înnec, domnule învățător, nu mă slăbește. Și tușesc, tușesc, de mi se sparge coșul pieptului. Uite, asta am avut; asta m'a ținuit în casă.

—Și după toate astea, acum stai iar cu pipa în gură! Tot nu vrei s'o slăbești!

— Da' nu e dintr'asta, domnule învățător; că afurisita asta de buruiană otrăvită o beau eu cam de când eram flăcăiandru, și nu m'a mai supărat.

— Așa crezi d-ta, moșule; da' vezi că nu e de loc așa, fiindcă nu e un cuvânt că, dacă nu te-a supărat până acum, să nu te supere nici de acum înainte. D-ta, moș Gligore, îți aperi buruiana, fiindcă nu poți fără ea. Spune drept, așa e că 'ndrăgești tare mult otrava asta?

— Nevoie mare!

— Și așa e că nu te poți dezbăra de ea?

— Nici mort, domnule învățător! Mai de grabă mă lipsesc de un rachiu, ori de-o fiertură, decât de pârdalnica asta de iarbă otrăvită! Când sorbi fumul ei, par'că-ți ea ceva depe suflet și uiți de necazuri.

— Uiți pe dracu!... Nu uiți nimic și nu-ți ia nimic depe suflet, moș Gligore!... Te afumi în paguba sănătății d-tale; îți tai singur pofta de mâncare și singur îți faci vâjâitoare în cap

— Pe piept nu mă arde; de cap n'amețesc; da' poftă de mâncare, ce să zic(!) n'am. Tusea... ..ei vezi, tusea mă omoară; nu mă slăbește nici zi, nici noapte.

— Păi cum vrei să te slăbească, moș Gligore?... Judecă și d-ta: așterni la straturi de funingine pe bietul gâtlej, până ce'l îmbâcsești de otravă d'asta de mahorcă! Cum vrei d-ta să mai ai poftă de mâncare și cum să nu-ți iasă ochii tușind, cu atâta zgură în pieptul d-tale?

— Atunci, de ce zice lumea că astea sunt vorbe și că tutunul nu face nici un rău?

— Care zice, zice din neștiință, din prostie, moș Gligore! Cum ți-ai închipui d-ta că nu face nici un rău? E aproape de mintea omului, că fumul ăsta otrăvit se vâră în trup picătură cu picătură și nu se poate să nu'l otrăvească. Otrava asta, care trebue să știi că nu e un fleac, sleiește toate puterile trupului și, când ai ajuns la sleiala asta, atunci tusea nu te mai slăbește, nu mai ai somn, nu-ți mai arde de mâncare, amețești, ba și vederea slăbește.

— Da' d-ta nu-ți aduci aminte, domnule învățător, ce spunea părintele când mă plângeam de tusea mea?... Par'că erai și d-ta acolea... Spunea că tușesc, fiindcă nu beau cafea; că tutunul merge cu cafeaua; că amândouă se 'mpacă, fiindcă și cafeaua e un fel de otravă și una prieste alteia. Acum d-ta știi, eu un ciocan de rachiu beau, da' de drăcie d'aia de cafea m'a ferit sfântu.

— Iaca, toate vorbe și nimic decât vorbe, măre, moș Gligore! Nu mai pune d-ta temeiu pe ce tot ți se spune, că așa e lumea; dă sfaturi și cine știe și e în drept să dea și cine nu. Adevărul ăsta e, moșicule: buruiana asta e otravă goală, care vatămă sănătatea cui o deprinde. Acuma, firește, unuia mai tânăr și mai voinic îi vatămă mai puțin, decât unuia mai vârstnic și mai slăbănogit; tot așa precum unuia care fumează mai puțin nu-i pasă, cum i-ar păsa de pildă unuia care nu mai leapădă pipa din gură. Dar, să știi dela mine, moșicule, de vătămat, vatămă tuturor.

— Văz că ai dreptate, domnule învățător; da' ce să fac, dacă nu mă pociu lipsi de otrava asta?

— Nu vrei, moșule, nu că nu poți. Ia să te hotărăști să dai de-a zvârlita și pipa și mahorca și, când te ia pofa de fumat, să te dai cu totul lucrului, unui lucru pe care să'l faci cu tragere de inimă, nu în silnicie; și să vezi d-ta cum, în câteva zile numai, nici nu te mai gândești la pipă.

— Să știi c'am să te-ascult. Seară bună, domnule învățător!

— Mâine cu bine, moș Gligore!

B. Vălenaru

Mai bine cu un deștept la pagubă, de cât cu un prost la câștig.

Din popor

O sărbătoare înălțătoare și mai ales pilduitoare
IN BANAT

In ziua de 23 Octombrie, în fruntașa comună bănățeană din apropierea granitei de vest, Checia română, după oficierea serviciului divin în biserica română ortodoxă, umplută până la u timul loc, de popor, cu sfânta cruce și evanghelia în frunte și urmată de preoți și drept credincioși, mulțimea a eșit în curtea bisericii, unde era pregătit fundamentul pentru monumentul eroilor.

Un fapt demn de a fi luat ca pildă de către toate satele, chiar și de orașe, mișcător până la entuziasm și lacrimi curate, a fost următorul: Sf. sa, preotul sârb Ober Chinezovici, a grăbit slujba la biserica sa, și la liturghie a venit cu toți poporenii săi în biserica românească, de unde, îmbrăcat în odăjdii, a eșit cu cortegiul afară.

Slujba făcută la punerea pietrei fundamentale, a fost atât de înălțătoare, în cât se părea că sfântul duh, s'a coborît în sufletul miilor de credincioși, cari, smeriți, ascultau ruga.

După versetele sfintei Scripturi, rostite și cântate de preotul român sf. sa Atanasie Todan, sf. sa preotul sârb le rostea în limba natală a poporenilor săi; iar când corul românesc, condus de harnicul notar al comunei, Gheorghe Todan, fiul preotului, da răspunsul, sf. sa preotul sârb, în cea mai curată românească grăire, se unea corului, făcând ca văzduhul să răsune de frumoasa sa voce de bariton.

Până și Dumnezeu sfântul a fost mișcat de această pioasă sărbătoare, de dragostea și frăția curată care unește poporenii sârbi și pe cei români,—căci, deși în dimineața zilei cerul era înnourat și amenințător cu ploaie, în timpul serviciului, la monument, s'au împrăștiat norii, iar soarele și-a întins razele, ca o binecuvântare cerească, asupra credincioșilor creștini, asupra pastorilor acestora și a sfântului altar ce se ridică, întru preaslăvirea și pomenirea mucenicilor eroi, căzuți pe câmpul de onoare pentru întregirea hotarelor țării.

«Cei smeriți se vor înălța, cei înălțați se vor smeri» — au fost cuvintele prin care sf. sa preotul Todan Atanasie, parohul bisericii române-ortodoxe a început predica.

«Mulți împărați înălțați au căzut din tronurile lor și cu ei și popoarele lor. Istoria ne arată că împărății, cari altă dată se'ntindeau mari și strălucitoare, s'au risipit ca pulberea în vânt, căci împărații nu ereau credincioși și nici smeriți.

«Poporul nostru, datorită smereniei și credinței în dreptatea divină, s'a înălțat».

A explicat că dacă astăzi, cei de un neam, de o lege și o credință, vorbitori ai aceluiași grai, suntem stăpâni pe hotarele țării străbunilor Daci și Romani, o datorim, celor opt sute de mii de mucenici din vechiul regat căzuți în slujba Patriei, și tot atâtor eroi mucenici căzuți, din Banat și Ardeal.

D-l locot-colonel Gh. R. Ionescu Radu, vorbind despre «Cultul eroilor» și rostul monumentelor, arată că un astfel de monument este egal cu locașul sfânt al bisericii; că întâia clădire sfântă a fost ridicată pe locul pătimirii și mormântului Mântuitorului nostru Isus Christos. Eroii, căzuți în luptele de întregire, sunt asemenea mucenicilor trecuți printre sfinții cari au căzut pentru apărarea credinței celei adevărate; printre mucenici au fost ostași, ca sfântul Gheorghe, și sfântul Dumitru și Sutașul Longhin.

„Cei căzuți. arși pe rug, frânți pe roată, uciși — cum au fost— Horia, Closca, Crișan, Grigore. Vodă Ghica. Tudor Vladimirescu și multe mii — sunt la fel martirilor căzuți pentru apărarea legii și credinței, căci și unii și alții nu au luptat decât pentru apărarea fraților lor.

„Cel mai mare erou mucenic al Neamului românesc este Marele Rege Ferdinand I, care a întrupat în ființa sa toate virtuțile strămoșilor glorioși cum au fost Mircea, Ștefan și Mihai cel Viteaz.

„Să ne legăm în fața bisericii și a acestei temelii, că vom păstra întregi și nestirbite țara și libertățile pe cari ei, prin moartea lor, ni le-au dat; iar ori de câte ori vom trece pe lângă un asemenea monument, ori pe lângă vre-o cruce dela poale de păduri, depe culmi de dealuri și munți, depe margini de drum, cruci umile, dar tot așa de sfinte monumente ca și cele mari de piatră, să ne descoperim și să rostim o rugăciune către Părintele ceresc, pentru odihna celor căzuți și pentru noi, să ne dea puterea de a fi asemenea acestor eroi, gata și voioși să ne jertfim viața pentru Rege, Drapel și Țară

Cui se datorește această înălțătoare manifestare și frumoasă operă, reese din cele arătate aci și simt ca o datorie, impusă de sentimentul cel mai sfânt național, de a arăta țării întregi, ce se poate înfăptui atunci când *Românul vrea.*

Sf. sa preotul A. Todan și fiul său, notarul Gh. Todan, ajutați de sf. sa preotul sârb, Ober Chinezovici și de directorul școalei primare române, Giulvezan, dornici ca și comuna lor să aibă un monument al eroilor, fără sprijin dela autorități, au pornit la muncă, organizând festivaluri artistico-culturale în comună și în alte comune.

Membrii cororilor—sunt trei coruri, conduse de d-l notar Gh. Todan două, și unul de d-l învățător director Giulvezan—au făcut și pe coriștii și pe artiștii, adunând ban lângă ban.

La căldurosul apel al preotului Todan și al fiului acestuia, văduvele din război și-au dat cu dragoste obolul lor pentru ridicarea unui măreț altar de recunoștință și prea mărire soților lor, căzuți pe câmpul de onoare.

Și astfel în tăcere, condușI de o voință dârză și însuflați de duhul sfânt, au agonisit suma de 80.000 lei.

Și lacrimi au curs din toți ochii drept credincioșilor, când tubul de zinc, care conținea pergamentul cu actul de fondare, a fost depus, de către un orfan de războiu român și o orfană de războiu sârbă, în cripta săpată în piatră.

Iar pe razele strălucitoare ale soarelui, ochi înlăcrămați, ochii sufletești ai credincioșilor, vedeau cum se coboară duhul sfânt, binecuvântarea cerească asupra lor și a operei lor.

Dacă poetul scris-a: *„In cartea veșniciei scrie, că țări și neamuri vor peri, iar scumpa noastră Românie în veci pe veci va înflori“*, a fost convins că așa va fi, atât timp cât neamul nostru și orice neam vor cinsti, preamări și în veci își vor aminti pe acei din mijlocul lor cari i-au al siguurat, prin moartea lor, trai bun, liniște, unire și siguranță în ziua de mâne.

G. I. R.—Grăniceru

O nuntă țărănească la Lupșani (în lalomița)

— FOLKLOR —

de M. VULPESCU

II

Inainte de plecare se joacă hora în care vin și se prind Nunii cu Mireasa și Mirele, care ține în mână un brad gătit.

In timpul cât joacă hora, o Căltunăreasă fărimițește dintr'o pâne și lasă să cază fărâmiturile în urma Mireselor, în spatele căreia merge, pentru ca viața să-i fie acestea înbelșug. Hora trebue să se învârtească, în timpul ăsta, de trei ori; la fiecare dată, un Căltunar, care se află în mijlocul horii cu o ploscă, toarnă Nunului câte un pahar, pe care Nunul îl dă să-l bea unul din asistență, care se află în afară de horă.

Deslegarea Mirilor

După această horă, li se dă Mirilor deslegarea.

Intrând într'una din camere (în cea mai gătită), Mirele și Mireasa se așează'n genunchi pe două perine, cu fața la Răsărit.

E chemat, să-i deslege. un flăcău, care zice oratia deslegării:

«Ascultați dumneavoastră,
cinstiți meseni,
cinstiți nuni mari,
puținele cuvinte
de rugăminte.

«De se roagă fiica dumneavoastră,
cu plecăciune,
se roagă cu smerenie,
ca să'i dați blagoslovenie.

«Că marele și puternicul Dum[nezeu
Luni, întâia zi,
a făcut:
cerul și pământul
și Edenul
adică Raiul;
Marți l'a împodobit
cu stele și cu luceferi
și cu toate fiarele,
marea și tot ce este 'ntrânsa.

«Miercuri l-a împodobit
cu soarele și cu luna;
Joi a făcut Dumnezeu
pe strămoșul nostru Adam (2)
cu trupul din lut,
cu oasele din piatră,
cu sângele din mare,
cu frumusețea din soare,
după chipul
și asemănarea
Sfinției Sale.

Și văzând Domnul
că nu este bine
de-a locui omul
singur pe lume,
i-a dat somn
strămoșului nostru Adam,
și l-a adormit,
și i-a rupt o coastă
din coapsa sa cea stângă,
și a făcut pe strămoașa noastră
[Eva,
luând chipul și asemănarea sa.

Sculându-se Adam din somn,
și, văzând pe Eva lângă dânsul,
a strigat cu glas mare:
«ce este aceasta, Doamne?»
iar Domnul i-a răspuns:
«nu te spăimânta, Adame,
că aceasta este
din oasele tale
și carne din carnea ta,
și se cheamă ție soție—
și veți fi amândoi un trup.

«Precum Domnul i-a blagoslovit,
ca să se 'nmulțească
ca stelele cerului,
ca iarba pământului
ca florile câmpului
ca nisipul mării,

«mult și mai mult crescură,
și se înmulțiră
ca stelele cerului,
ca iarba pământului,
ca florile codrului,
ca nisipul mării.

«Pân' a venit vremea
și la acești doi tineri,
cari șed
cu genuchele plecate
și cu fețele rușinate
și se roagă dumneavoastră.

Și se roagă cu smerenie,
se roagă cu plecăciune:
ca să le dați iertăciune,
să'i iertați
să'i binecuvântați,
precum a binecuvântat Dumne[zeu pe Aron,
de i-a înfrunzit toiagul lui,
uscat fiind de nouă zeci nouă
[de ani—
precum a binecuvântat
pre cei doisprezece Patriarchi
de le-a înflorit
pe cap cununiile.

«Că dumneavoastră, cinstiți pă[rinți,
cari sunteți de Dumnezeu orân[duiți,
să-i iertați
să-i binecuvântați;
căci binecuvântarea părinților
întăresc casele fiilor;
blestemul părinților
risipesc casele fiilor.

«Că Dumnezeu așa a bine voit
că feciorul și fecioara
vor lăsa pe tatăl său
și pe mama sa
și se vor lipi amândoi
într'un trup.

Și dela nunul cel mare;
un bacșiș mare;
dela cinstita Mireasă,
o basma de mătase, frumoasă,
și un pahar cu vin,—
c'așa'i dela Cristos,—
Amin!»

Pentru oratie, i se dă flăcăului o batistă, un pahar cu vin și un pol. In timpul oratiei se cântă în surdină:

«Lade, lade nu mai plânge»... etc.

După sfârșitul actului ritual al deslegării Mirilor, Nunii și cu Mirii trebue să-și ocupe locurile în căruțele cari-i așteaptă, ca și pe toată suita lor, Căltunari, Căltunărese, Surori de Ginere, lăutari, etc.

Când să iasă din camera unde s'a săvârșit deslegarea Mirilor, Nu-

1) Rugăciune.
2) Aci este o greșală.

---

*) In ce privește *„Cântarea României“* e de consultat lucrarea publicată de d profesor Petru Haneș asupra lui Alecu Russo (Nota *Culturii poporului*

---

vos și elegant, precum îl vedem în *„Istoria lui Mihai-Viteazul“* și în „Istoria muncitorilor plugari din România“; adese-ori înflorit i poetic, precum îl găsim în traducerea făcută de el a *„Cântării României“*.

Domnul Vasile Alexandri atribue unui alt tânăr plin de talent conceperea și compunerea în limba franceză a acelui cap d'operă, Alecu Russu, răpit și el ca Bălcescu de timpuriu familiei și Patriei sale.

Iată ce știu eu despre acea scriere epică. din care, încă pe la anul 1847, mai citisem mai multe fragmente și pe care mai târziu ne-a citit o întreagă în cabinetul generalului Mavru, unde se afla și Laurianu și Bolliac, susținând că găsise acel manuscript la un călugăr. Iată cu ce ocaziune ne-a făcut el acea citire:

Generalul Mavru, filolog și numismat de frunte, era de mai mulți ani în relațiune cu Laurianu și cu Bolliac, cu unul pentru studiul de medalii antice și schimburi de dublete, cu celălalt pentru citirea și transcriptiunea de inscripțiunilapidare. Mavru poseda o colecțiune de antichități importante, adunate cele mai multe de pe malurile stâng și drept al Dunării, colecțiune pe care, încă în viață fiind, a făcut-o donațiune Muzeului nostru național.

Pentru studiul arheologic, generalul Mavru avea consacrată o zi pe săptămână Marția, dacă nu mă înșel, zi în care se închidea în cabinetul său cu Laurianu și cu Bolliac și nu primea pe nimeni Acei doi colaboratori rămâneau la masă; se prânzea p'atunci pe la 3 ore după amiazi și lucrau și după prânz până seara.

Cu oczzia căsătoriei mele, generalul Mavru a făcut cunoștință cu Nicu Bălcescu, care dela 1847 a început a lua și el parte la acele ședințe de studii istorice.

Intr'una dintr'acele Marți, la cari asistam și eu câteodată, făcând eu elogiul manuscriptului aflat de Bălcescu la călugăr, după o mare stăruință a noastră, a tuturor, Bălcescu a trebuit să se ducă acasă, să-și aducă caietul să ni-l citească. Era scris de mâna lui, cu multe ștersături și îndreptări, Citirea a fost ascultată cu admirațiune, iar după ce am terminat cu laudele și cu critica, generalul Mavru se uită la Bălcescu râzând, și bătându-l pe umăr îi zice:

—Mon cher! se non è vero è ben trovato: c'est une oeuvre du plus haut mérite, et fait beaucoup d'honneur à l'auteur ici présent.

Mavru a urmat cu sistemul de studii arheologice până în ultimele zile a vieții sale; numai că colaboratorii nu mai erau aceiași. In anii din urmă lucra cu Dumitru Berindeiu, cu Dumitru Sturdza, cu Mișu Șuțu și Alexandru Odobescu.

Noi toți câți am auzit atunci citirea *„Cântării României“*, deși admiteam că Bălcescu poate găsise la vre-un călugăr ceva scris în felul biblic, dar credeam că scrierea, așa cum ne-o citise, fusese prelucrată de pana și de imaginația sa.

El, în anul 1845 sau 1846, a făcut o călătorie de cercetări istorice pe marginea Dunării dela Celeiu până la Turnu Severin, și a vizitat mănăstirile de peste Olt în tovărășie cu Laurianu și cu Bolliac, călătorie în care s'au descoperit mai multe inscripțiuni, cari au fost transcrise, complectate și publicate de Laurianu în „Magazinul istoric“ lucrare pe care Bolliac voise să și-o apropieze și pentru care au fost multe contestații intre Bolliac și Laurianu. Intr'acea călătorie pretindea Bălcescu că ar fi găsit la un călugăr manuscriptul „Cântării României“; dar limba în care este scris acel poem și aspirațiunile autorului poartă într'insul dovada netăgăduită că trebue să fi fost scris eam printre anii 1838 și 1846. Tot cam pe la anul 1846 Nicu Bălcescu a mai făcut și o altă călătorie, în Moldova cu Costăchiță N. Filipescu, unde s'a găsit în strânsă legătură cu Alecu Russu. și nu este de mirare ca acești doi tineri să-și fi exersat în comun pana și imaginațiunea lor, unul în limba română, celălalt în limba franceză.

Oricum o fi și oricine o fi fost autorul, călugăr sau mirean, din veacuri trecute sau din timpul nostru. ușoară să-i fie țărâna, căci cu frumoasă și măndră floare a înzestrat literatura română.*)

Prețul abonamentelor: lei 200 pentru învățători, preoți, studenți, și săteni; lei 300 pentru autoritățile sătești; lei 400 pentru instituții particulare și de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

nul este întâmpinat de Călţunari, de cari nu scapă până ce nu le dă ceva bani pentru băutură.

Când Mireasa s'a suit în căruţă, alături de Ginere, o Călţunăreasă ia o pâne şi-o rupe în patru, deasupra capului Miresei. Una dintre bucăţi o opreşte pentru ea; iar celelalte trei sferturi le aruncă după ce a făcut cu fiecare cruce, în văzduh, în celelalte trei părţi (făcând semnul crucii). Lăutarii cântă fără încetare. Cortegiul a pornit în goana mare şi în descărcături de pistoale.

La vre-o 200 de metri, totul se opreşte. Ginerele se dă jos, încalecă pe o bicicletă a unui Colăcer şi se întoarce înapoi la Socrii mici. O caută pe Soacra mică şi, când a găsit-o, îi rupe cămaşa dela gât în jos cât poate mai mult şi-i dă o sumă de bani; asta înseamnă, că-i plăteşte sânul pe care l-a supt nevastă-sa. Soacra îi dă un dar. Mirele se înapoiază şi-şi ia locul alături de Mireasă. Cortegiul porneşte din nou, în goana cailor. Fete şi băeţi ies întru întâmpinarea nunţii cu găleţi şi cofe pline cu apă ne'ncepută. Li se aruncă bani. Nunta se mai opreşte în drum, pe la cârciumi, unde Nunul şi Ginerele trebuieşte să plătească de băut.

La Mire

Hora este întinsă.

Nunul cere să'i se dea să se spele pe mâini. I se toarnă vin, iar un Călţunar îi pune cenuşă. I se toarnă din nou vin, în timp ce Mireasa îi pune după gât un ştergar, pe care il poartă pe după gât. Socrului mic, acelaşi lucru. Amândoi se şterg pe mâini. Mireasa sărută mâna Nunului şi Socrului; fiecare îi dă un dar în bani.

Ginerele sărută mâna naşului şi tatălui lui (la această nuntă Ginerele fiind orfan, un frate al lui i-a ţinut loc de Socru mare).

Ginerele se adresează Miresei:

— «Hai, Mireasă, să vezi unde locuesc eu.

Inaintea lor, merg lăutarii, cântând. Lumânările cele mari se pun într'o cofă cu grâu, tărâţe, ovăz, etc. pentru spor.

Când Mireasa păşeşte pragul Ginerelui, o Călţunăreasă dă un corn lăutarului care însoţeşte pe Mireasă. Acest corn este uns cu miere. Iar când a intrat în camera unde se va consuma himenul, Mireasa înmoaie degetul arătător în acea miere şi însemnează cu o cruce cei patru pereţi.

Printr'o Călţunăreasă, venită in cortegiu dela Mireasă de acasă, i s'au adus Soacrei mari (mamei Ginerelui) din partea Socrilor mici, un bariş, tulpan, de o roche, ghete, etc.

Aci se aşează masa (ca după biserică). Satul este adunat şi hora ia proporţii din ce în ce mari.

Se mută floarea Miresei

In timp ce masa'şi continuă obiceiurile, hora se tot măreşte.

Se face ceremonia schimbării floarei Miresei dela cap.

Se aşează Mireasa pe un scaun, pe care s'a pus mai întâi o perină. Pe un ştergar, care a fost întins la picioarele ei, se pun două cornuri, o ploscă cu vin, un pahar şi o oglindă. Se toarnă vin în pahar, iar oglinda este ţinută cu dosul în faţa Miresei. Se toarnă vin pe mâini Nunei, care'i spală urechile.

Lăutarul cântă:

«Când eram la mama fată,
ştiam floarea cum se poartă;
dar, de când m'am măritat,
grija casei mi-a intrat».

Mirele îi pune în păr, pe la spate, o hârtie de 100 lei I se pune un bariş pe spate. Mireasa îl trage de trei ori.

— „Ce nu-ţi place? Ia arată-i oglinda.

Pela spate, 'i s'a pus o pălărie bărbătească pe cap. Lumea râde. Se aşează Nuna în locul Miresei. 'I se dă să se spele. 'I se pune după gât un ştergar. Nuna dă Miresei un dar în bani. Nuna bea. Pânea o iau lăutarii. Un Călţunar aduce o sticlă cu ţuică, din care a băut Nuna. Mireasa sărută mâna la lumea de faţă, la femei şi la bărbaţi, cari's obligaţi să-i dea câte un dar în bani.

Se face apoi o horă — hora Miresei — care nu este jucată de cât de femei măritate. La această horă, Mireasa este condusă de Nuna mare. Se joacă cel puţin trei hore'n şir.

După aceste ceremonii, Nunii scot pe Miri din casă, spre a'i prinde în horă.

La această oră, toţi cei cari mai pot face pasul dansului se prind. Şi mi-a fost dat să văd cea mai mare horă. Mai bine de 500 de persoane formau un cerc imens şi perfect. Lăutarii, tot taraful, se ţin mai aproape de Nuni şi de Miri şi, în timpul cât ţine această horă a Miresei, zic şi din gură cântece prin cari cer Nunilor şi Mirilor să fie mai darnici cu ei. Hora trebuie, ca şi la plecarea Miresei de acasă dela ea, să se învârtească de trei ori, în timp ce, şi atunci, Nunul trebuie să golească trei pahare, pe care'i le a vărsat un Călţunar, ce se ţine după el în mijlocul horei.

Sunt văzuţi, de oparte, doi trei oameni ce au aerul că cercetează cum se desfăşoară nunta şi ceremonialul. Sunt Pocânzei (ai Socrului mic). Atunci, un călţunar ia doi lăutari şi o ploscă cu vin şi se duce întru întâmpinarea lor. Pocânzeii sunt cu soţiile lor.

In cântec de lăutari Pocânzeii sunt aduşi la masă.

Pocânzeii:

— „Ne pârârăţi hăi!"

Călţunarii:

— „Luaţi loc, că nu vă ţinem mult; acum vă dăm drumul".

Călţunarii:

— „Hei, meseni, unde's lemnele şi topoarele, căci iată ne-au venit salahorii să le crape, tocmai la timp. Nu mai avem cu ce fierbe bucatele. Şi puneţii să ne scoată apă fără găleată. (S'a scos apă cu o găleată, din care li se dă să bea, în loc de vin ori ţuică, spre râs).

Călţunarii caută să afle pe unde sunt coteneţele Socrilor mari şi mici, să le fure găinile, ca să le dea la cârciumă pe băutură. Dacă socrii vor să le răscumpere, atunci trebueşte să dea bani.

Astfel merge nunta până la ora 6 seara, când doi lăutari duc pe Nuni acasă la ei, spre a se odihni şi spre a înştiinţa pe oamenii eari au fost la mesele lor de mai nainte, să se strângă şi să vină la masa cu dar.

Pela orele 9 seara, un Călţunar, ori Ginerele însuşi vine şi veşteşte pe Nun, că poate să vie la masă la el şi lumea lui.

(Urmava

E TRIST!

„A eşit Antihrist pe pământ", murmură unii bătrâni, când aud că s'a mai întâmplat ceva rău.

Relele se'mulţesc, pe măsură ce oamenii se'nrăiesc. Intrigile-s mai la fiecare pas. Blestemele şi'njurăturile se lovesc atât de oamenii cinstiţi, cât şi de cei răi. Crimele s'au îndesit; şi cum nu s'ar îndesi când „banul e ochiul dracului", iar criminalii sunt scăpaţi de avocaţi, în schimbul argintului.

Se săvârşesc crime pentru pământ, care dela o vreme nu mai ajunge. Se fac omoruri, pentru că s'au certat nevestele ori copiii. Ba se fac şi pe nimicuri. Aşa, de pildă, arăt câteva întâmplări din satul meu şi din cele vecine, fără însă a pomeni şi numele vinovaţilor, despre cari s'a scris în gazete şi sunt pe pieţele oraşelor.

In sat la noi, un om avea un câine, care mâncă „orătenii", şi i-a mâncat stăpânului vreo zece raţe. Intr'una din zile, hoţul de câine dete fuga la vecin şi-i mâncă găina; vecinul păgubaş de găină, când îl văzu, „îl lovi pe lat" şi-l de-te jos. Stăpânul câinelui, văzând pe vecin ce face, a prins a se certa cu el şi i-a spus că „are grijă"; iar grijă a avut, căci, când acesta plecă la treaba lui, i-a eşit înainte şi „i-a tras câţiva pari în cap", lăsându-l în nesimţire. Pe cel lovit l-au dus la spital şi-i gata a-şi da sufletul, pe când criminalul e şi acum în sat!

In noaptea de Sf. Dumitru, la hora din mijlocul unui sat, mai la Miază noapte de satul nostru, cuţitul unui „neom" a străpuns atât de adânc pântecul unui consătean, că „i-a vărsat maţele". Dus la spital, cel spintecat şi-a dat sufletul, lăsând în urmă-i, în lacrămi şi nevoi, o nevastă cu câţiva copiii nevinovaţi.

E trist! Pot spune, căci nu mă rabdă inima, care vede şi aude atâtea nenorociri şi apoi vede de asemenea cum, în schimbul câtorva ani de închisoare, criminalul petrece lângă nevastă-sa şi lângă copiii lui, pe când cei rămaşi în urma mortului plâng amar, căci tatăl lor nu mai vine. Şi pilda rea, încurajată de pedeapsa uşoară dată vinovaţilor, îndeamnă apoi pe alţii la omor: „Omori, şi de puşcărie scapi uşor".

E trist! Şi-i rău... Creşte criminalitatea grozav!

Legea nu-i destul de aspră. Apoi, o mai înmlădie mult şi avocaţii. Iar judecătorii sunt prea îngăduitori.

Se vorbeşte, acum, despre o reformă a codului penal. Faţă de înrăirea sufletelor şi faţă de uşurinţa cu care sunt săvârşite crimele şi delictele, legea trebne să fie înăsprită. Vremea e mai aspră de cât înainte de războiu; trebuie să fie şi legea mai aspră.

Legiuitorii să chibzuiască aşa cum trebuie.

Judecătorii să condamne cât mai aspru pe făcătorii de rele.

Biserica e astăzi goală; şi îndemnul predicii nu'l mai ascultă de cât prea puţini, dintre cei prea puţini care intră să asculte sfânta slujbă!

Şi, aşa cum e astăzi la noi, e trist.

IOSIF N. DUMITRESCU
învăţător
com. Bistriţa (Mehedinţi).

Impotriva beţiei

Marea sfătuire dela Cernăuţi

In lumea dela oraşe, ca şi în cea dela sate, în rândurile oamenilor cari văd primejdia, ca şi în rândurile celor cari beau de ani şi ani de zile, pătrunde din ce în ce mai mult părerea că trebue să isprăvim cu obiceiul băuturii otrăvitoare.

Muncitorul dela oraşe, ţărănimea, funcţionărimea, toată acea lume, care crede, greşit, în puterea băuturii, trebue să se vindece, de darul beţiei. Şi asta cât mai curând cu putinţă.

Băutura e o otravă mincinoasă; dă toate părerile pe cari le poate da un leac bun, — pare că goneşte oboseala trupului trudit de muncă şi aduce uitarea şi voia bună —, dar minciuna se vede curând: trupul se istoveşte mai curând ori mai târziu, şi necazurile, uitate în clipele de ameţeală, vin iar, grămadă, copleşitoare. Vraja ameţelii trece şi rămân în loc: prăpăditul trup îmbolnăvit de moarte, sărăcia lucie şi ruşinea desfrâului. Uneori, beţivul e prins în laţul nebuniei, mai înainte de a intra în braţele morţii.

Otrava rachiurilor e lucru cunoscut şi adeverit de toţi învăţaţii lumii. Din nefericire cu cât omul se crede mai luminat în satul lui, ori în mahalaua oraşului, cu atât crede mai puţin în puterea otrăvii, pe care o bea înainte.

Din pornirea câtorva societăţi cari văd cum mor oamenii ca nişte muşte otrăvite, a fost mare sfătuire, mare congres, la Cernăuţi, în capitala mândrei noastre Bucovine, la care au venit şi s'au sfătuit oameni de inimă şi oameni cu înaltă judecată, oameni învăţaţi şi înalte feţe bisericeşti. Mai cu seamă au dat bucuroasă însemnătate sfătuirii, cărdurile de ţărani, venite din multe părţi ale ţinutului bucovinean, să ceară stârpirea rachiului.

Oamenii pot trăi şi pot trăi mai bine fără rachiu. Se pot înveseli chiar fără rachiu, dacă-s sănătoşi la trup şi în sufletele lor.

Sub oblăduirea «Caselor naţionale» din Bucureşti, societatea «Sănătatea socială» tot de aici şi societatea «Trezvia» din Cernăuţi au chemat lumea la sfat, în Cernăuţi, ca, laolată, toţi cei cari văd răul, să ceară guvernului oprirea vânzării spirtului pentru băutură, cum s'a făcut şi în alte ţări — în America mai cu seamă — şi s'a făcut bine.

Două zile la rând a ţinut sfatul şi s'a arătat că guvernul poate face ce 'i se cere, nu numai fără pagubă dar şi cu foarte mare câştig pentru ţară.

Şi guvernul, care-i foarte bine chibzuit în toate socotelile lui, va lua măsuri să ferească pe cei slabi de îngeri, de ispita răului.

Dar cei mai mari sprijinitori ai trudei acesteia pentru scăparea ţării de otrava rachiurilor, pot fi preoţii, învăţătorii şi slujbaşii cuminţi ai satelor. Prin cuvântul şi prin pildele lor, de zi în zi, la orice prilej ivit, ei pot lămuri pe sătenii cari merg spre patima beţiei, că toată puterea de apărare împotriva răului e în înţelepciunea şi în puterea de voinţă a omului.

Un bătrân, cuminte şi sfătos, duhovnic şi îndrumător de suflete într'un sat de americani beţivi şi nenorociţi, a dus cu folos lupta, împotriva beţiei, în chipul acesta, în bună înţelegere cu învăţătorul şi cu medicul satului:

In zilele de slujbă, la biserică, înainte de a începe slujba şi după săvârşirea ei, le spunea oamenilor doar în câteva cuvinte, însă totdeauna, zi cu zi: «*Cel mai mare păcat împotriva noastră înşi-vă, împotriva copiilor şi soţiilor noastre, şi împotriva lui Dumnezeu, este băutura de rachiu, pentru că ea pe voi şi pe toţi ai voştri îi face neoameni, cum nu vă îngăduie Dumnezeu să fiţi, pentru că el v'a făcut după chipul şi asemănarea sa, nu după a diavolului*».

Şi oamenii, bărbaţi şi femei, bătrâni şi copii, repetau în cor: «*Cel mai mare păcat, împotriva noastră înşi-ne, împotriva soţiilor (soţilor) şi copiilor noştri, şi împotriva lui Dumnezeu...*» ş. a. m. d

Aceleaşi cuvinte erau repetat. la împărtăşanle, în ajunul sărbătorilor mari.

Invăţătorul, în şcoală, în fiecare zi, înainte de rostirea rugăciunii, la începutul şi la sfârşitul lecţiilor, spunea copiilor şi, după ce spunea el, copii repetau în cor: «*Trebue să nu bem niciodată, în viaţa noastră, pentru că băutura de rachiu e o otravă, care ne face neoameni şi, numai oamenii întregi pot fi cinstiţi şi fericiţi*».

O continuă repetare de vorbe care, — în puterea unor adevăruri bine cunoscute preoţilor şi învăţătorilor din psihologie şi pedagogie — se înrădăcinează, cu vremea, în mintea şi în sufletele oamenilor.

Medicul, ori de câte ori vedea un bolnav, ori intra într'o casă, se interesa, deosebit de alte boale, de ceea ce beau şi de cât beau ai casei, şi totdeauna căuta să vadă ce legătură putea fi între băutura de rachiu şi boala celui suferind.

Tot, prin bună înţelegere între ei, preotul, învăţătorul, medicul şi fruntaşii înţelepţi ai satului au îndemnat pe săteni să alcătuiască o unire — un fel de societate a oamenilor de ispravă — în care beţivii nu erau primiţi, ci dimpotrivă, judecaţi şi ruşinaţi pentru toate faptele urâte, făcute în stare de beţie.

In zece ani de zile, în satul despre care vorbim, nu s'a mai văzut om beat; iar cumînţenia, vrednicia, bună starea şi buna înţelegerea din fiecare clipă au luat locul zăpăcelii şi pe al ticăloşiei.

Pilda aceasta, folosită, va putea da roade şi la noi. Nu-i de crezut, că am putea fi mai îndărătnici şi mai răi, de cât toţi răii din lume. Mijloacele sunt simple şi... pedagogice.

ALCOOLISMUL

Iată o problemă dureroasă, în ţara noastră, cu care unii, dintre cei porniţi s'o „rezolve", glumesc. Se prăpădesc în fiecare an, direct sau indirect, zeci de mii de oameni —mulţi dintre ei, victime nevinovate—din cauza băuturilor spirtoase. Alcoolul se asociază cu tuberculoza şi cu sifilisul.

Alcoolismul e cea mai mare plagă socială, căci el aduce pe toate celelalte. Guvernele nu fac nimic. Clerul, societăţile culturale, profesorii fac conferinţe, scriu şi împart broşuri de propagandă. Rezultatul e nul. Unde te duci, auzi mereu acelaş cântec: „Beţia e rea, e viţiu ruşinos; să bem cumpătat!" Predica aceasta, pe care o auzim zilnic, e mai de grabă un îndemn la băutură. Cine nu ştie că beţia e rea? Atunci de ce să mai condamnăm beţia? Oare beţivul, care, din neştiinţă sau din lipsă de voinţă, ajunge o otreapă omenească, nu ar merita mai de grabă compătimire sau un ajutor? El e un bolnav ca toţi bolnavii. Şi nimeni nu-i dă crezare.

Beţivul, ca şi surdul, e mai de grabă obiect de haz, de cât de compătimire. De ce?

Cum să nu fie alcoolism, când feciorul de ţăran, venind la oraş, vede berăriile, bodegile şi sălile de banchete pline de „boeri" şi de „învăţaţi", cari beau şi ei, ba chiar se zăpăcesc în tot felul? „Se vede că băutura nu e un lucru aşa de rău; altfel n'ar bea lumea mare dela oraşe". O cugetare foarte la locul ei! Deosebirile dintre orăşan şi ţăran sunt acestea: orăşanul ţine la băutură mai mult de cât ţăranul; orăşanul beat se duce acasă cu automobilul ori cu trăsura, pe câtă vreme ţăranul cade pe unde găseşte; orăşanul bea regulat, ţăranul bea când are prilej, deci mai mult sărbătoarea; orăşanul predică împotriva beţiei (altora), iar ţăranul face ce ştie, *el face ce face popa nu ce spune popa.*

Când se va trezi opinia publică în faţa acestui groaznic flagel? Toate naţiunile se mişcă; noi, de loc. S'a găsit chiar un doctor român care să declare, la Geneva, că în România nu există alcoolism. Negreşit, o asemenea declaraţie a fost primită cu zâmbete.

Adevărul este că cei de sus şi cei de jos beau îngrozitor. Podgorenii, ca să-şi vândă vinurile, ţin predici de felul acesta: „Nu vă mai îmbătaţi cu băuturi spirtoase sau cu vinuri falsificate; beţi vin, numai vin".

Ceeace e trist şi dezastruos, este că moravurile alcoolice au cuprins întreaga noastră viaţă socială. Unde şi când lipseşte băutura alcoolică? Nicăeri. De aceea avem valuri de necinste, de zăpăceală, de desfrâu, de lepădare de Dumnezeu!

Aceste timpuri de decadenţă—cari amintesc pe acelea ale imperiului roman de după August—au nevoie de zguduiri, spre a fi îndrumat iarăşi omul pe ó cale mai curată, pe drumul unei vieţi conforme cu natura. Atunci oamenii ar bea apă curată şi moravurile îmbâcsite de azi n'ar mai avea acreala vinului, sau mirosul de putred al alcoolului ci, dimpotrivă, ceva din limpezimea şi sănătatea apei cristaline, care ţine inima şi mintea curate!

AURELIAN IONESCU
inginer—profesor

Din nordul Bucovinei (Coţmani)

I

Odată cu începerea anului şcolar, activitatea culturală din acest colţ de ţară — întreruptă în timpul vacanţei — a început iarăşi. Astfel în ziua de 25 Octombrie, oraşul ne-a fost vizitat de distinsul scriitor Radu Cozmin, care, timp de două zile, a umblat, ca un adevărat apostol cultural, pe la toate şcoalele din localitate.

Cum a ajuns în oraş, prima grijă a d-lui Cozmin a fost să viziteze şcoala primară de fete şi de băieţi, unde, înconjurat de corpul didactic primar, de elevi, şi de câteva personalităţi locale —se aflau de faţă d-na şi d-nul Bendescu, d-nele Ronguş, Berinţanu, Secot, Iaroşinschi, Jucovschi, Teutu, d-nii Prodanovici, Borovici şi Meiselman, Alexandru Romaş, directorul şcoalei de agricultură, Maximilian, Ianovici, directorul liceului «Dimitrie Cantemir» de aici şi Mihail Timuş, agronomul regional — inimosul profesor şi publicist bucureştean a vorbit, aproape patru ore, despre misiunea pe care o au dascălii cari pregătesc generaţia de mâine.

A vorbit: despre origina şi cultura Poporului român; despre voivozii cari au deschis porţile străinilor în ţara noastră; despre istoria şi limba românească cea latină; despre ziariştii latini şi despre importanţa prezenţei lor la noi în ţară.

A vorbit apoi, ca bun şi convingător creştin, despre credinţa în Dumnezeu.

Adresându-se în special streinilor, cari asistau la această convorbire culturală, le-a spus că, până ce nu vor căuta să cunoască sufletul românului ospitalier, bun şi darnic, nu ne vor iubi şi nu vor fi într'adevăr buni cetăţeni, aci în ţara noastră românească.

A doua zi, sărbătoare: patronul liceului «Dimitrie Cantemir»

Dimineaţa, s'a oficiat serviciul divin de către potropopul Gheorghe Teutu, ajutat de părinţii: Eusebie Rezuş şi Alexandru Isak.

La serviciul divin au asistat elevii şi corpul profesoral al liceului, în mijlocul cărora am avut plăcerea să-l vedem şi pe d-l Radu Cozmin.

Serviciului divin i-a urmat, în sala de gimnastică a liceului, un concert, dat de elevii acestui liceu.

A vorbit după aceea d-l profesor Ilie Gurău, arătând însemnătatea zilei, meritele şi însemnătatea pe care le-a avut Dimitrie Cantemir în istoria şi cultura românească şi cea străină.

D-l Radu Cozmin, în aplauzele asistenţilor, a vorbit şi aci, la rându-i, despre origina, istoria şi cultura Poporului român, dându-ne un nou prilej să ne mândrim cu numele de «români».

S'a ridicat la sfârşit d-l director al liceului, Maximilian Ianovici, care a mulţumit distinsului nostru oaspe, pentru onoarea pe care ne-a făcut-o cu cuvântul şi prezenţa sa la acest liceu şi în localitate.

După masă, d. Radu Cozmin a plecat din localitate, continuându-şi propaganda d-sale culturală mai departe.

Seara, în sala liceului, a fost un foarte frumos concert, dat de d-rele Felicia Dobrana şi Silvia Coţca dela Conservatorul din Cernăuţi.

Ioan Gh. Lucescu

* * *

Conferinţele culturale au reînceput în oraşul nostru şi vor continua:

In ziua de 30 Octombrie 1927, s'a comemorat împlinirea a 150 ani dela moartea fostului domnitor al Moldovei, Grigorie-Ghica-Vodă.

Toată oficialitatea a luat parte la oficierea serviciului divin. La liceu, profesor Straton a ţinut o frumoasă conferinţă asupra vieţii şi meritelor fostului domnitor al Moldovei, ucis de vrăjmaşii ţării.

A urmat un reuşit concert, dat de elevii liceului, sub conducerea d-lui profesor Ţincoca.

Adunarea învăţătorilor din jud. Treiscaune

30 Oct. 1927.

La Sft. Gheorge, a fost în ziua de 30 Octombrie, adunarea generală a învăţătorilor din judeţul Treiscaune.

Dimineaţa, la ora 9, în biserica ortodoxă-română, s'a oficiat serviciul divin de către preotul-senator Iosif Popovici şi preotul-învăţător Ioan Catina.

Părintele Popovici a binecuvântat asistenţa.

După serviciul divin, întreg corpul ditactic s'a adunat în sala festivă a prefecturii judeţului, unde mai întâi de toate d. Gheorghe Cernat, prefectul judeţului, a salutat pe cei prezenţi, accentuând, între altele, cu deosebire, importanţa cunoaşterii limbei române de către învăţătorii minoritari.

D. Ioan Dima, revizor şcolar şi preşedintele «Asociaţiei Invăţătorilor din judeţul Treiscaune», a deschis şedinţa vorbind despre: **„Uuitatea sufleteatcă naţională».**

Inălţătorţa fost momentul când, la un semn al preşedintului, întreaga asistenţă s'a ridicat în picioare şt a ascultat rostindu-se: «*Prinos de vecinică recunoştinţă vom păstra memoriei tale, generos liberator; vecinic slăvit fiva numele tău, pe plaiurile dezrobite!...*»

Conferenţiarul, intrând în expunerea subiectului vorbirii sale, a insistat asupra desvoltării personalităţii şi caracterului, arătând mijloacele prin cari pot fi desvoltate sentimentul iubirii reciproce, al eroismului, al devotamentului, al datoriei, al idealismului şi al dreptăţii,

A arătat rostul şi importanţa societăţilor culturale: «Astra», «Liga culturală», «Fundaţiunea Carol», «Casele naţionale» şi «Casa şcoalelor», cari formează un întreg arsenal de noui arme, pentru clădirea romanităţii noastre sufleteşti.

A cerut apoi şi colaborarea a minoritarilor, însă: «Aceste minorităţi să nu stinghereasă nicidecum închegarea sufletească a corpului şi Statului nostru naţional, nici să propage principiile. rothermeriene, dacă aspiră a ceva în Statul român».

D. revizor şcolar, Damaschin Caţavei, a făcut-o dare de seamă asupra învăţământului primar din judeţ, arătând lipsurile şi imperioasa nevoe de a completa cât mai în grabă aceste lipturi, în ce priveşte, mai cu seamă, materialul didactic. Sublinează totodată marele desavantaj ce'l creiază învăţătorii minoritari şcoalei prin lipsa cunoştinţei limbei române.

La ora 1 şi jumătate, şedinţa dinainte de masă s'a închis.

La ora 3 s'a deschis şedinţa de după masă, începând cu: «*Activitatea extraşcolară în ţinuturile eteroglote*», lucrare redactată de d. Gheorghe Iordache, învăţător-director al şcoalei primare de Stat Vâlcele. In concluzia lucrării se recomandă înfiinţarea unei reviste bilunare pentru propagandă, conferinţe cu proecţiuni cinematografice, case culturale, farmacii şcolare, ateliere, excursiuni şi educaţie politică-naţională.

In acest sens au mai vorbit d-nii Tigoianu, preşedintele Tribunalului din Sft. Gheorghe şi protopopul Nistor.

Invăţătorii Popovici şi Axente au predat o lecţie practică de lucru manual.

După propunerea preşedintelui Dima, adunarea a hotărît înfiinţarea unui cămin pentru copiii învăţătorilor, votând în acest scop o cotizaţie de 500 lei anual de fiecare învăţător.

D. revizor Caţavei, aducând în discuţie chestia optanţilor, a făcut o expunere documentară.

La ora 7 seara şedinţa s'a închis, de către preşedinte, cu urmarea spor in noul an şcolar.

Ioan Iordache

Din com. Bistriţa (Mehedinţi)

PRIETENI DE-AI ŞCOALEI

Am mai scris, într'un număr trecut al «Culturii poporului», sub titlul «Prietenii şcoalei» despre un dar preţios, făcut şcoalei noastre de către d-l inspector general financiar, Panait Petrescu.

Acum din nou avem prilejul, să aducem mulţumirile noastre, tot satul Marmam, d-lui Panait Petrescu, pentru un alt preţios dar din care au ieşit podeala şcoalei, două uşi şi două ferestre. Darul acesta ne-a uşurat foarte mult dările, căci şcoala noastră este făcută numai şi numai pe cheltuelile noastre, fără să fi cerut cât de puţin la Stat.

Adevărat «prieten al şcoalei», acest înalt slujbaş al Statului, om de mare înţelegere sufletească, şi neobosit sprijinitor al culturii, păturii ţărăneşti, ne-a îndemnat totdeauna la lucrŭ şi ne-a susţinut postul de şcoală, dându-ne tot sprijinul.

Suntem iarăşi mulţumiţi de Gh. Palaşcă, C. Palaşcă, Traian Popescu, Ion Popescu-Perpelea, Ion Şenţăliu, Iosif Dumitrescu, Gh. Lungu, d-şoara Lelia Panait Petrescu, Ion P. Dâu, D. Dâu, Nicolae Lungu şi alţi săteni, cari, prin munca şi darurile lor, au contribuit, inimoşi, ca localul de şcoală, de aici să fie isprăvit în toamna acestui an.

Iosif N. Dumitrescu
Invăţător

Informaţiuni

Ziua numelui M. S. Regelui Mihai I-iu.—La 8 Noembrie, întreaga Românime a serbat cu nemărginită dragoste, ziua numelui micului dar scumpului nostru Rege.

In El e puterea viitorului ţării. In El e nădejdea întregii Românimi. Din milioanele de suflete conştiente ale întregului Popor românesc, i-a fost trimisă în acea zi, pe aripele gândurilor curate, urarea sinceră şi călduroasă: «Să ne trăeşti, fericit şi puternic Maiestate, ani mulţi!»

Inmulţirea şcolilor româneşti în Basarabia. — Mulţumită muncii sârguincioase a ministrului actual al şcoalelor, d-lui Const. Angelescu, numărul şcoalelor se înmulţeşte neîntrerupt şi în Basarabia. Săptămâna trecută, a fost inaugurat un mare număr de şcoli în partea de sud a provinciei.

Ţărănimea, entuziastă, şi-a arătat recunoştiinţa cu nemărginită căldură, faţă de oaspeţii veniţi la inaugurări.

Dorinţa ţărănimii basarabene de a primi carte românească, e o realitate mai mult decât îmbucurătoare; e în atitudinea ei, în semnele redeşteptării ei naţionale, toată puterea de voinţă a sufletului românesc.

Congresul corpului didactic prahovean. — Corpul didactic prahovean a avut congresul său anual la 6 Noembrie şi a discutat chestiuni de îndrumare culturală şi profesionale.

Cu acest prilej au fost realeşi: preşedinte, d-nul I. Grigorescu; membri în consiliul de administraţie: d-nii Georgescu-Proviţa, Nae Ionescu-Mâneci şi Iliescu Bărcăneşti; cenzori: d-nii Dumitrescu, Andreescu şi St. Ciocârdel. In locul decedatului Matei Constantinescu a fost ales casier d-l M. R. Niculescu.

Desvelirea busturilor lui B. P. Haşdeu şi Dimitrie Onciul, aşezate în parcul Arhivelor Statului. Un comitet de iniţiativă alcătuit din foşti elevi şi admiratori ai celor doi mari eruditi, cari au avut pe vremuri sub administrarea lor vechile arhive ale ţării, a făcut să le ridice acestora în faţa arhivelor, în parcul creiat acolo acum de curând, două busturi.

Desvelirea busturilor s'a făcut cu mare solemnitate. Se aflau de faţă toată intelectualitatea bucureşteană: prieteni, foşti elevi, admiratorii, corpul didactic universitar, secundar şi primar, magistraţi, ofiţeri, instituţii de cultură, studenţi, scriitori, întreaga lume a celor cari cunosc şi preţuesc activitatea ştiinţifică şi culturală a lui Haşdeu şi Onciul.

Busturile sunt opere ale sculptorului onofrei.

Desvelirea unui monument al eroilor din com. Nana (Ilfov).—Eroilor din comuna Nana, morţi în războiul pentru întregirea neamului, li s'a ridicat, după dreaptă cuviinţă, un frumos monument, din îndemnul învăţătorului I. Pretorian.

La desvelirea monumentului se aflau de faţă pe lângă localnici, sătenii şi notabilităţile din comunele învecinate.

Au rostit cuvântări inimoase părintele protoereu al judeţului Ilfov, Ioan Popescu şi învăţătorii Ioan Pretorian din Nana şi Alex. Ionescu din com. Luica.

D-l maior Mihail Nicolaescu, reprezentând armata, a predat monumentul primarului.

A urmat masa într'una din sălile şcoalei locale. S'au ţinut cuvântări, iar elevii şcoalei, — condusă de d. învăţător Marin Păunescu—au recitat versuri patriotice.

La desvelirea «monumentului» onorurile militare au fost date de un pluton din reg. 36 inf.

Muzeul Anastasie Simu din Bucureşti a fost donat Statului. Acest muzeu — e o comoară de bogăţii artistice—face mare cinste donatorului şi va face totdeauna mare cinste Capitalei României mari.

Invăţătorii şi preoţii vizitându-l cu prilejul trecerii lor prin Bucureşti, Dumineca şi în alte zile de sărbători, vor putea preţui frumuseţea unor rare colecţii artistice, cât şi gestul unui om, care a înţeles însemnătatea operelor de artă în viaţa individuală şi în cea obştească.

1464. — Tiparul «OLTENIA», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: GENERALUL NICOLAE PETALA | REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 27 NOEMBRIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII, Nr. 211 Apare în fiecare Duminecă

Ceia ce nu putem ingădui

— Nebunia comitagiilor bulgari —

Nevrednici să se stăpânească, întru cât slaba lor putere de judecată nu-i ajută, și nestăpâniți de cei cari au datoria să-i stăpânească, comitagii bulgari—acești sălbatici și sângeroși meseriași ai crimei — amenință să turbure liniștea lumii, prin isprăvile lor tâlhărești.

Și e primejdios, că gravitatea apucăturilor lor sălbatice nu-i înțeleasă de toți cei cari au interesul să fie pace și vreme pentru vindecarea rănilor pe cari războiul le-a pricinuit pretutindeni.

Mijloacele de luptă ale comitagiilor, cari înțeleg tipic-balcanic naționalismul și patriotismul, sunt totdeauna provocătoare.

Fără motiv dat de alții și neînțelegând câtă grozăvie izvoditoare de urmări grele e în ușurateca lor spusă, că țin să dea foc Europei, *acești sălbateci, al căror loc firesc nu e în Europa, omoară fără preget în jurul lor, căutând să-și întărîte vecinii.*

Acum câteva zile, un român macedonean, Tănase Goțu, așezat în județul Durostor, a fost omorît de către comitagii. Omorul acesta a turburat adânc sufletele consătenilor săi și pe ale tuturor românilor din Cadrilater. Mâhnirea și ciuda acestora au avut un puternic răsunet în sufletele tuturor românilor, în primul loc în ale macedonenilor din țară.

Românii n'au decât o dorință și nu țin la altceva, de cât să trăiască linitșiți la vetrele lor și să asigure țării lor propășirea, printr'o viață liniștită și spornică. De aceea ei, vor: să nu fie hărțuiți și turburați de vecini cari nu-și pot limpezi capul și nu pot înțelege interesele de viață ale întregii lumi.

Ei nu pot îngădui și nu vor îngădui o stare de lucruri, care înseamnă încurajarea pornirilor sălbatice ale unor nechibzuiți nevrednici să înțeleagă îndatoririle unei vecinități omenoase și pe ale civilizației.

Românimea se ridică cu tărie sufletește împotriva ticăloșiei primejdioase a comitagiilor. Ea cere ca, atât guvernul bulgar, cât și al nostru și țările civilizate, cari se luptă să păstreze pacea lumii, să stărue să pună capăt izbucnirilor criminale, ale primitivilor îndărătniciți să turbure liniștea populației noastre dobrogene.

Nevoe deplină este, ca turburările să fie oprite la vreme.

„CULTURA POPORULUI"

Adevărata misiune a învățătorului

Se va zice, poate, de către unii, că se discută prea mult asupra învățătorului. Este adevărat se discută mult; dar cred că aceasta e una dintre cele mai bune dovezi, cum că învățătorul e unul dintre factorii principali ai desvoltării culturale și ai ridicării morale a păturii țărănești.

Rolul lui este unul dintre cele mai importante. E deajuns 'să ne gândim numai la câțiva dintre oamenii mari ai timpului, cum ar fi spre exemplu un Tolstoi, care și-a sfârșit viața făcând pe învățătorul, pe dascălul sârguitor, în mijlocul poporului, spre a lumina mințile întunecate, înclinate — după cum s'a văzut — a primi, cu bucurie nespusă, să se înfrupte și ele din arborele culturii. De asemenea, un mare general japonez, după isbândă strălucită în războiul ruso-japonez, a răspuns entuziasmului cu care îi erau oferite onoruri și demnități în semn de recunoștiință, de către popor, că nu dorește altceva, ca mulțumire sufletească, decât nn post de învățător.

Iată deci, cât de grea și în acelaș timp cât de onorabilă este această sarcină.

Cui îi cad pentru întâia oară în mână, sufletele acelea de copii nevinovați cari abia știu să facă semnul crucii, dacă nu lui, învățătorului?

El primește cel dintâiu materialul brut, din care trebue să facă operă model. Așa cum va începe el să modeleze, cu știința lui, în sufletul plăpând și neștiutor al copilului, așa vom avea omul de societate. El este acela care, dacă a început bine modelarea, bine va merge până la sfârșit; iar dacă a început rău, în mod excepțional și cu adausuri vădite abia dacă mai poate fi reparat ireparabilul.

Iată dece învățătorul este subiectul pus în discuție cel mai frecvent. Dar dacă știm ce trebue să fie un învățător, și vedem ceeace este, mai ales acum în zilele noastre, mare ne este durerea.

Modelatorii noștri de suflete, abia început lucrul, îl și lasă în părăsire, căci băncile populare, cooperativele sătești și atâtea altele la fel le răpesc cea mai mare parte din timp, sustrăgându-i dela adevărata lor datorie. Sunt unele părți, unde, din această cauză, cântul, desenul, lucrul manual și chiar interesul pentru carte au ajuns ceva neinsemnat.

Să nu se creadă că aduc acuzații învățătorului. Poate că unii dintre noi își găsesc îndreptățirea cea mai hotărîtoare în insuficiența salariilor.

Totuși, nu trebuie să uităm sarcina noastră de învățători. Și dacă, până acum, retribuțiile insuficiente existenței, ne-au făcut să găsim refugiul la adăpostul băncilor și al cooperativelor sătești, să ne dăm seama că tocmai acest refugiu ne-a făcut să uităm adevăratele noastre drepturi și să nu stăruim de ajuns pentru cuvenita promovare a intereselor noastre.

Acum avem la conducerea Ministerului instrucțiunii publice un om, care a făcut mult pentru regenerarea învățământului nostru, și e gata ori când să ia în considerație apelurile noastre; numai vorba lui Crist: *„Cereți și vi se va da"*.

I. Popescu

Cugetări

Prietenia unui om mare este ca o binefacere a zeilor.
Voltaire
Filosof și scriitor francez

Răbdarea este un arbore cu rădăcina amară, dar cu fructele foarte dulci.
Proverb persan

Nu da prietenilor sfaturi frumoase, ci sfaturi folositoare.
Solon

Nu ierburile rele înăbușesc grâul bun, ci neglijența cultivatorului.
Confucius

Unui om cinstit nu-i este teamă decât de sine însuși.
Le Blanc

Omul care învață la un singur meșter nu va ști nici odată nimic.
J. Jaurés

Ce folos de noroc, dacă nu-i minte.
Din popor

Lucrează cu furie, fără scop, ca un nebun: vei vedea rezultatul!

Iarăși Sectanții...

Câteva precizări

Intr'un număr trecut al Culturii Poporului, un tânăr învățător, d. Stan Ionescu, publică impresiile sale dela o adunare baptistă. Impresiile sunt scrise într'o formă frumoasă și chestiunea deși veche, e totuși de actualitate. Trebuia însă ceva mai mult și mai multă preciziune în cele expuse.

Fiind Preot nu de mult în ținuturile zarandului, am avut ocazie să cunosc profund și rătăcitoarea lor învățătură, dar și felul lor de viață intimă și publică.

E foarte adevărat că propaganda sectară e un pericol național. De sectari s'au folosit Ungurii pentru desnaționalizarea Românilor, în apusa împărăție Austro-Ungară, de sectari se folosesc azi dușmanii românismului de pretutindeni. Atunci, ca o punte de trecere către maghiarism, acum ca un picur de apă în interiorul unei neclintite stânci, o tendință de nimicire a bisericii și subminare a neamului. Nici o națiune de pe pământ nu și-a legat atât de mult ființa sa, până la contopire chiar, de religie, ca poporul românesc. *Deci lovind în religie, se lovește în însăși existența neamului nostru.* Aceasta o știu «amicii» cari ne pândesc în umbră.

Procedeul lor în adunări e curios din alt punct de vedere. Predicatorii, buni mânuitori ai cuvântului, în susținerea așa ziselor predici, fac o excursie scripturistică. alegând versetele trunchiate cari ie convine lor. Că e vreo legătură sau nu între ideia predicatorului și versetul citat, nu-I interesează pe acesta. El are în vedere efectul făcut asupra minților nedesăvârșite. Și în adevăr, adeseori efectul e cel dorit de el, pentrucă are în ajutor necunoașterea Sfintei Scripturi și ignoranța poporului, noutatea care contribue la deșteptarea interesului, haina de umilință sub care se ascunde doctrina subversivă și mai presus de toate, lucirea satanică, pierzătoare de suflete, a dolarului de peste ocean. Ascultătorii sunt convinși că din expunerile predicatorului se desprinde adevărul. Nu pot citi însă în taina sufletului său, spre a vedea josnica falșitate a celui ce trâmbițează pocăința. De-ar avea această putere, ar fugi îngroziți de fariseii de răspântii,

Viața intimă a predicatorilor deveniți peste noapte mari teologi, lasă mult de dorit. Cunosc unul din aceștia, care și-a schilodit nevasta la plug, în câmp, din care cauză a dus-o cu zile la mormânt, Și acesta prediea evanghelia și voia să moralizeze o lume... creștină. Dar câte nu se vorbesc în șoaptă despre ei, câte fapte nu se povestesc că s'ar fi săvârșit în singurătatea vieții lor familiare!

Nu numai că nu fac cruce, dar ei nu recunosc aproape nimic din al Bisericii noastre. Și ce recunosc în aparență, nesocotesc în fond. In special contra Preoților se revoltă, numindu-i «lupi de seară» și «fiare cu obraz de fier» după cuvântul: Bate-voiu păstorul și se va împrăștia turma.

In cărțile lor se spune că cel care nu-i de aceeași credință, chiar frate, părinte, ori alt neam, să fie considerat ca un dușman. Deci iată unde rezidă pericolul național.

Că merg ortodocșii la adunările lor, e o greșeală. Calea pierzării e largă, ispita e dulce și ademenitoare, chemarea lor e asemenea muzicii fermecătoare a șarpelui cu clopoței din deșerturi și sufletul necunoscător și cu puțină judecată, se lasă prins în mreaja misteriosului păianjen sectar.

Cu nouăsprazece veacuri în urmă, se vede și altceva decât ce a văzut d. Stan Ionescu. Se vede colosul roman plin de adâncă întunecime sufletească. Deși în deplină strălucire, totuși carul roman troznia din încheeturi.

Bogățiile grămădite în cetatea eternă, moleșește vigurosul popor roman și-l aruncă în brațele luxului și orgiilor nenumărate. Ambiții personale, lupte interne, mulțimea de popoare supuse cari suspinau după libertate, în special semințiile germanice, toate acestea grăbesc căderea imperiului. E adevărat că un vânt de libertate a început să adie peste urgisiții popoarelor lumii, prin răspândirea ideilor creștine.

Dar nu creștinismul a fost cauza căderii, ci decăderea morală a fost cauza prăbușiri marelui imperiu. *Creștinismul n'a fost o revoluție socială, ci s'a desvoltat în timp, asemeni grăuntelui de muștar.* Mântuitorul chiar recunoaște autoritatea de stat prin banul dajdiei, Apostolul Pavel și toți ceilalți de asemenea, iar nu ca sectarii zilelor noastre

Creștinismul a venit cu ceva nou și dumnezeesc, într'o lume plină de patimi și orbită de păgânism. Nepuncioșii idoli, venerați de popoarele imperiului, de plebe ca și de patricieni, de robi ca și de împărați, fac loc treptat, învățăturii mântuitoare, a Dumnezeescului Răscumpărător. Era deoparte lumina, binele și adevărul, iar de cealaltă întunericul, răul și minciuna și cine trebuia să triumfe, dacă nu lumina și adevărul creștinismului!

Azi, după aproape două milenii, rolurile s'au inversat. Care om cu mintea sănătoasă poate afirma, că lumina devenită mai măreață și mai strălucitoare, după scurgere de veacuri, e un stâlp de întuneric? Cari adevărul? Unde e lumina din învățăturile sectare? Și atunci ce rămâne toată a lor răuvoitoare propagandă, decât o umbră trecătoare pe cerul învățăturii creștine!

In trecutul bisericii noastre au mai fost asemenea umbre, chiar atunci când creștinismul era în fașă apar sectele. Și în decursul veacurilor au apărut sectele necontenit, urmărind deaproape biserica lui Cristos. Dar ca tot ce este dela Satana, s'au stins una câte una în veșnicia uitării, ca din cenușa lor să apară altele în desfășurarea vremii. Așa că biserica noastră nu se găsește în fața unui dușman nou și necunoscut, ci în fața dușmanului din primele veacuri, îmbrăeat azi în altă haină. Si de acest dușman nu s'a înfricoșat nici când și nu se va înfricoșa niciodată în viitor.

Ivirea sectelor a avut și o parte bună, conform proverbului: din tot răul ese și un bine. Sectarii au fost pentru Biserică opoziția strașnică din Parlamentul popoarelor din zilele noastre. Ei au zguduit multe spirite inactive au scuturat somnolența multor clerici cari au devenit bărbați de mare valoare în Biserică și, au făcut ca adevărul creștin să apară mai puternic și mai plin de strălucire în fața lumii întregi.

Dacă poate fi apropiere între lumină și întuneric, apoi putem vorbi de apropiere și între creștinii primelor veacuri și baptiștii de azi. Cuvintele «simplii, ignoranții» se potrivesc de minune baptiștilor, dar în niciun caz primilor creștini; iar «fanatici» se potrivește și la unii și la alții, cu o singură deosebire: atunci era un fanatism conștient, îndreptățit, călăuzit de focul credinței adevărate, iar acum un fanatism fariseic, periculos din punct de vedere național.

A numi ignoranți pe cei dintâi creștini în general, e o greșeală. Fără îndoială poporul de jos a fost simplu și neștiutori în toate părțile lumii și în toate timpurile. Dar tot așa putem zice și de străluciții Părinți despre care ne vorbește Istoria bisericească?

Putem spune despre Pavel, apostolul neamurilor, care învață filosofia profană, toate științele acelor vremuri, cum și teologia la picioarele marelui Gamaliel? Putem spune așa ceva despre covârșitoarea personalitate a celui care și vremea parcă a oprit-o în cale, îndreptându-i cursul după a sa voință?

O filosofie așa de adâncă se desprinde din scrierile acestui sfânt Apostol, încât și azi, după două mii de ani, numai oamenii cu adevărată cultură filosofică înțeleg spiritul epistolelor sale.

A ne teme pentru viitor, ca nu cumva soarele învățăturii creștine să fie înghițit de vârcolacii rătăcirilor secrete, e a ne coborâ la drobul de sare al femeilor din poveste.

Noi ca factori educativi, ca îndrumători ai poporului dornic de noutăți și ușor de ademenit la rătăcire, dar mai ales ca buni Români și creștini luminați, să punem în slujba neamului tot avântul tinereștilor noastre năzuințe, să ne fortificăm în cunoașterea Scripturii pe care mulți o știm numai din auzite. Si atunci, de dragul restabilirii adevărului, nu vom mai îngenuchia cu ei—ceeace nu facem în bisericile noaste—ci vom combate cu arma purului adevăr pariculoasele lor învățături. învăluite în haina celor mai ordinare minciuni și vom feri poporul de întuneric și pierzare.

Deasupra tuturora însă, troneze exemplul vieții noastre fără de prihană.

Pr. ȘTEFAN FLORESCU

Preoții învățători

S'a sfârșit războiul și ținuturi noi au fost alipite la patria mumă, pe cari fără nici un drept ni le dețineau străinii, «pământ din vechiu pământ» cum zice poetul!

Câmpii mănoase și munți înalți, cu sate ca și ale noastre, cu oameni blajini și doritori de bine ca toți Românii, s'au reîntors după veacuri de răzlețire la tulpina străbună.

Și aceste noi ținuturi aveau o mulțime de lipsuri: le lipseau în primul rând aceia care duc făclia luminii la țară: învățătorii. De unde trebuia să-i ia Statul atunci?

Școli normale erau puține, iar procentul de absolvenți pe cari îi dădeau, nu era suficient nici pentru vechiul regat.

Și atunci vrednicii noștri cârmuitori, în dorința lor de unitícare, ce nu se poate înfăptui decât prin școală, au căutat să acopere această lipsă prin preoții — învățătorii.

Li s'a dat seminariștilor în ultimul an câteva cunoștințe pedagogice, — au trecut apoi examenele de capacitate în fața unor comisiuni întocmite anume penaceasta și iată-i pe tinerii preoți propovăduind și din amvon și de pe catedră. Hotărârea luată atunci se menține și acum, când avem școli normale aproape în fiecare județ.

N'aș putea să zic că hotărârea cu preoții învățători este rea, însă are multe scăderi..., Să luăm un exemplu pentru a ne lămuri mai bine: într'o comună cu peste 500 de familii, preotul este și învățător. Joia și Sâmbăta sunt praznice în sat și datoria preotului este să fie acolo.

N'ar voi el sărmanul preot să lipseasca dela școală, dar n'are ce face. Se mai întâmplă apoi că un om moare, altul e bolnav și trebue împărtășit, altul are un copil de botezat, altul are de făcut o sfeștanie în casă, iar preotul trebue să le îndeplinească tuturor nevoile și să învețe și pe copii. Atunci, câte odată cu săptămânile preotul nu poate să stea o zi întreagă la școală!..

De multe ori tânărul preot nu mai știe ce să facă, — vede și el că le încurcă pe toate și totuși trebue să se conformeze legii.

Mare bucurie nu-i face funcțiunea de învățător adevăratului preot — și toți trebue să fie așa — pe care nu-l poate încânta cele câteva sute de lei pe lună când se gândește că nu-și poate îndeplini cum se cade obligațiile sale păstorești și dăscălești.

In momentul de față, Ministerul de Instrucție își pune întrebarea câte școli normale trebuesc desființate. Bineînțeles că aproape jumătate. Procentul absolvenților eșiți în ultimii ani depe băncile școlii a complectat în bună parte locuriie disponibile din învățământul primar, atât din vechiul regat cât și din ținuturile alipite și ca urmare firească urmează să se desființeze un însemnat număr de școli normale.

Inainte însă de a se începe această acțiune, dela sine se înțelege că ar fi bine să se ia preoților sarcina de învățător. Să li se ia această sarcină chiar spre binele lor, — spre binele școalei și al bisericei. Modul cum se face învățământul de către preoți lasă foarte mult de dorit. Nu doar că n'ar voi să-și îndeplinească funcțiunea așa cum trebue, dar nu le îngădue nici timpul și nici chemarea lor de slujitori ai Altarului.

Theodor Anghel
Invățător com. Bata — Argeș.

Fapte grăitoare

Fă binele pentru bine,
iar nu pentru răsplată.

Țăranul român, acea pătură sănătoasă, muncitoare, credincioasă, care cu vremea a înfăptuit mărimea și tăria neamului nostru, formează un zid peste care nu se poate trece ușor. Blând și om de ordine, pașnic și înțelegător cu cei de omenie, a cunoscut biruințe ca nici o altă pătură socială din alte țări, a înfruntat moartea, nepierzându-și nădejdea în vremuri mai bune. Răsturnând brazda cu meșteșug, iubindu-și ogorul de care nu se desparte decât atunci când este chemat să și-l apere, țăranul român formează temelia acestei țări și de el este legată soarta ei. In el se oglindește trecutul de jertfă dar și de glorie a neamului acesta și tot el este chezășia viitorului. Spre el deci să se îndrepte toată atențiunea conducătorilor, căci el formează isvorul dela care se adapă neamul întreg.

Prin ridicarea de școli la sate s'a început o eră de redeșteptare și de înălțare pentru țăranul român și dacă cea mai mare parte din cheltuelile necesare acestor clădiri le-a suportat tot el, fără să scoată o vorbă, ba din contra cu toată bucuria, — asta înseamnă că săteaul nostru începe să-și dea seama de roadele învățăturii.

Priviți la numărul nesfârșit de copii dela țară ce vin cu plăcere să urmeze cursurile școlilor mai înalte, urmăriți bucuria depe fața părinților când odraslele lor sunt primite în școlile dela orașe și veți înțelege că fața satelor noastre este schimbată, că alta este soarta ce trebue croită acestor oameni. Legiuni întregi de tineri, cu pieptul bombat și fața arsă de soare și bătută de vânturi, se îndreaptă an de an, tot mai îndârjiți spre focul școalei și al culturei. Indură lipsuri, mănâncă ce dă Dumnezeu, se îmbracă cum poate, dar nu dezarmează, nu dă îndărăt. Prea frumoasă este ținta spre care pornește, spre a se opri la calea jumătate. Așa au făcut strămoșii, așa face și el!

Și atunci, dacă atâtea resurse, atâta energie clocotește în vinele lui de Daco-Roman, nu e păcat să nu i se întindă mâna salvatoare? Să i se dea exemplul vieții corecte și fără de prihană? Sfaturile sunt frumoase, sunt bune, dar exemplul vorbește întotdeauna mai mult și este mai bine înțeles.

Calea sfatului e lungă, aceia a exemplului e scurtă.

S'au ridicat școli la sate. S'au trimis învățători eșiți din mijcocul țărănimei cei mai mulți, pentru a se apropia mai mult de ei și spre a-i înțelege nevoile. Nimic mai frumos până aici. Dar oricât de izolat, oricât de îndepărtat ar fi satul, răsbește până la urechea săteanului știrea despre fraudele, furturile, și fărădelegile făptuite și adesea nepedepsite. Dușmani ai neamului sunt destui cari să lățească știrea, s'o mărească și să strecure în sufletul săteanulni neîncrederea în cei ce-l conduc. De aici naște neîncrederea și îndoiala sufletească așa de dăunătoare.

Iată dar că, în loc să se facă apropierea între sat și oraș, se sapă șantul ce treptat, treptat se lățește.

Exemplele frumoase sunt lăsate pe planul al doilea, faptele grăitoare nu se pun în lumină.

Zilele trecute s'a petrecut un lucru de o importanță covârșitoare. Un om a dovedit că țara noastră posedă încă suflete de acelea rare, suflete de mucenici, ce în taină, fără sunete de trâmbițe, muncesc cu osârdie spre binele și înălțarea neamului. Roadele unei munci de o viață întreagă închinată frumosului și artei, au fost dăruite, de veci și cu toate formele cerute, Statului.

Picturi rare, opere de valoare, tot ceeace a adunat o viață întreagă au fost date neamului, pentru ca prin ele să se facă educația artistică și să se formeze gustul de frumos în rândurile cetățenilor. O danie care pune pe d-na și d-l A. Simu în rândurile cititorilor de așezăminte de binefacere, în rândurile voivozilor noștri drept credincioși. Chipurile lor să ni le săpăm. adânc în suflete iar viața lor să ne fie un îndreptar dela care să nu ne abatem.

In fiecare colț de școală, în bisericuțele aruncate în văgăunile munților, numele lor să fie pronunțat cu evlavie alături de ale lui Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân sau Constantin Brâncoveanu. Căci sufletele d-nei și d-lui A. Simu sunt plămădite din acelaș ales aluat, ca și a celorlalți

Fapta să le fie imitată și dată ca exemplu tuturor fiilor țării acesteia,—căci fapta vorbește sufletului. Se va vedea atunci că săteanul înțelege frumusețea gestului, fiul său ce va fi trecut prin muzeul Simu îi va povesti despre comorile strânse acolo și astfel va pricepe că în lumea orașelor nu sunt numai burueni, după cum i-a împuiat capul diferiți agenți dăunători neamului, ci sunt și oameni cari-l iubesc sincer și se îngrijesc de soarta lui.

T. Arghirescu

NICOLAE BALCESCU

Nu mai de mult, în numărul ante-precedent al gazetei noastre, am arătat că la 16 Noembrie se împlinesc 75 de ani, de când s'a stins, departe de ţara lui scumpă, unul dintre marii contribuitori la întemeerea României moderne, istoricul şi prozatorul Nicolae Bălcescu.

Din cele scrise de noi, s'a putut şi se poate vedea, că acest mare român a avut timp, în scurta şi zdruncinata lui viaţă — el a murit în vârstă de 33 de ani, — să lase şi amintirea unor fapte politice, pornite dintr'un suflet de mare patriot, şi o mare şi preţioasă operă istorică.

Dacă socotim, aşa cum trebuie să socotim, că oamenii cari, prin faptele şi năzuinţele lor sufleteşti, au dat ţării lor putere şi prestigiu, sunt mari eroi, vrednici să fie trecuţi între sfinţii popoarelor lumii, Nicolae Bălcescu trebuie prenumărat, că şi alte suflete şi minţi mari, între eroii, cari, rând pe rând, în cursul vremurilor, au pus suflet din sufletul lor şi energie din puterile lor de viaţă, la clădirea puterii şi prestigiului de azi ale ţării acesteea.

Confratele Victor Bilciurescu ne-a dat în, pomenitul număr al gazetei, o frumoasă evocare a personalităţii lui Bălcescu. Pentru întregirea cunoaşterii am publicat acestei personalităţi, începem azi — în foileton — începutul scrisorii pe care un alt mare om al epocii la care ne referim, Ioan Ghica, ne-a lăsat-o în al său volum de «Scrisori către Vasile Alexandri».

Scrierile lui Bălăcescu sunt însemnate, şi ca număr şi ca valoare istorică sau literare.

El ne-a lăsat

„Puterea armată şi arta militară, dela întemeierea Principatului Valachiei până acum», lucrare publicată apoi cu titlul prescurtat: *„Puterea armată la Români“* şi complectată printr'un *«Studiu asupra Principatului Moldovei“*, apărut în *„Magazinul istoric pentru Dacia»*.

In acelaş *Magazin* au apărut treptat: *„Cuvânt preliminar despre izvoarele românilor»*, *„Românii şi fanarioţii“*, *„Ion Teutul“*, *„Logofătul Miron Costin“*, *„Spătarul Ion Cantacuzino“*, *«Postelnicul Constantin Cantacuzino»*, *«Puterea armată şi arta militară la Moldoveni, în vremea măririi lor»*, *„Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele române în deosebite timpuri“*, *„Campania Românilor în contra Turcilor, dela anul 1595»*. *„Buletin despre portretele principilor Ţării româneşti şi ai Moldovei ce se află în cabinetul de ştampe la biblioteca regală din Paris“*.

Diferite articole istorice, literare şi politice, în diferite ziare şi reviste: în ziarul lui Dim. Bolintineanu: *„Poporul suveran»*; în *„Journal des economistes“* din Paris, un studiu în limba franceză, întitulat *«Question économique des Priacipautés danubiennes“*; în dialog, *„Manualul bunului român»*; conferinţa *„Mişcarea românilor din Ardeal în 1848“*, publicată în Foaia românească dela Paris; în *„Junimea română: «Cântarea României“*, tipărită la Paris în broşura *«România viitoare»* şi reprodusă de V. Alexandri în *„România literară“* din Iaşi (1885), în care s'a tipărit şi o parte din cartea III-a a *„Istoriei Românilor sub Mihai Vodă Viteazul“*, cu titlul *„Răzvan-Vodă“*.

A cincea parte din această *„Istorie a lui Mihai Vodă Viteazul“* — ne spun biografii lui Bălcescu — n'a fost isprăvită, ci s'a oprit la pag. 139, tocmai la capitolul 33 ce corespunde anului 33 al existenţei sale. Număr fatidic coincidenţă ciudată şi de nepătruns, asemănătoare cu aceea din viaţa lui Napoleon cel mare, în manuscrisele căruia s'a găsit şi un studiu geografic scris în tinereţe, neisprăvit şi întrerupt tocmai la descoperirea insulei S-ta Elena, unde se ştie ce sfârşit tragic a ispăşit, după 30 de ani dela începutul acelui manuscris, îndrăznetul cuceritor.

16 Noembrie, anul acesta, a fost zi de amintire pioasă. Fieca pilda patriotismului lui Nicolae Bălcescu şi frumuseţea operei lui istorice şi literare, sfinţindu-i amintirea, să învioreze multe suflete tinere, preocupate să-şi cinstească viaţa prin prinosul lor de simţire şi de muncă adus la prea mărirea Patriei

Ş. I. .C.

Din Oradea Mare

Desvelirea bustului lui Iosif Vulcan

Duminică 13 Noembrie, s'a desvelit în oraşul nostru bustul lui Iosif Vulcan, opera sculptorului Anghel Chiciu, ridicat din iniţiativa societăţei culturale *«Cele trei Crişuri»*. La sărbătoriro au luat parte d-nii Bogdan Duică, rectorul Universităţii din Cluj, din partea Academiei Române, prof. N. Drăganu din partea Universităţii „Regele Ferdinaud I“, Emil Isac din partea Ministerului de Culte, precum şi un numeros public. De faţă a fost şi venerabila văduvă a lui Iosif Vulcan, a cărei prezenţă a dat e înfăţişare emoţionantă serbării.

La Catedrala Greco-Catolică, I. P. S. S. Episcopul Frenţiu asistat de canonicii şi profesorii dela teologie, a oficiat serviciul divin, iar răspunsurile au fost date de corul facultăţii de teologie sub conducerea cunoscutului compezitor Fr. Hubic.

Bustul a fost ridicat în spatele Teatrului „Regina Maria“. La desvelire au vorbit d-nii colonel Gh. Bacaloglu, preşedintele societăţii „Cele Trei Crişuri“, care a făcut o scurtă biografie a lui Iosif Vulcan, susţinătorul timp de aproape o jumătate de veac a mişcării culturale la graniţa Ardealului; general Traian Moşoiu; din partea desrobitorilor dela 1919 Bogdan Duică din partea Academiei Române, arătând rolul lui Iosif Vulcan şi a revistei „Familia“, la care pe vremuri a colaborat Eminescu şi Alexandri; N. Drăganu, Emil Isac, Bogdan Ionescu, decanul facultăţii de drept din Oradea, Bărnuţiu în numele foştilor bursieri a fondului instituit de Iosif Vulcan şi alţii.

Seara a avut loc o masă comună şi o conferinţă a d-lui Const. Pavel, profesor la Beiuş, la Teatrul Regina Maria.

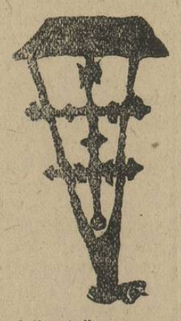

Troiţă strămoşească

Cuiul lui Pepelea sau milionul albanezilor

(Etatizarea şcolilor româneşti din Albania)

Am vorbit, în numărul trecut al gazetei noastre, despre închiderea şcolilor româneşti din Albania, de către guvernul acelei ţări. Am vorbit şi despre comunicatul Legaţiei albaneze din Bucureşti, care caută să desmintă spusele noastre, arătând că guvernul ţării sale, nu numai că nu voeşte să închidă şcolile noastre, dar că, în anul acesta, va cheltui un milion de lei cu întreţinerea lor.

Pomenita măsură a albanezilor poată să pară destul de frumoasă celor cari nu cunosc scopul final al acestei jertfe *din partea guvernului de la Tirana. Dar nu-i decât o amăgitoare părere. Ne facem datoria de români, să arătăm adevărata intenţie a noului Stat european.*

Cu toate că în ţărişoara aceea avem un număr destul de mare de familii româneşti, guvernul albanez nu voeşte să recunoască elementul românesc ca minoritar, ci-i numeşte pe români, pur şi simplu, albanezi: «Deşi sunteţi români, eu nu vă recunosc calitatea de români în mod oficial, ci aşa «pe sub mână». *Şcolile româneşti le voiu lua,* de ochii lumii, *sub controlul meu, şi, dacă voiţi să fiţi sprijiniţi de guvernul român, eu nu mă opun; dar — să se ştie — eu voiu supraveghia disciplina şi învăţătura în şcolile româneşti».*

Ce înseamnă această măsură? Trebuie o lămurire. In anul acesta, albanezii sacrifică un milion de lei pentru îmbunătăţirea şcolilor noastre, lăsând, bine înţeles, acelaş corp didactic şi acelaş program şcolar de până acum. Mai târziu, nerecunoscându-le ca minoritare, *cu alte cuvinte socotindu-le autohtone, va introduce limba albaneză ca limbă oficială; apoi membrii corpului didactic, dacă nu vor fi pe placul guvernanţilor din Tirana, vor fi înlăturaţi, azi unul, mâne altul. Şi iată cum milionul— cuiul lui Pepelea — va face ca* etatizarea, *trecerea şcolilor româneşti în sarcina Statului albanez, să nu fie altceva decât exact* desnaţionalizarea întregului element românesc, *dornic de cultură românească şi nicidecum de cultura albaneză.*

Şi e trist, că uuii dintre românii de acolo — puţini e drept — s'au grăbit să primească oferta amăgitoare a acelora cari nesocotesc legăturile de prietenie din trecut şi uită sprijinul acordat de îngăduitorul popor românesc, în vremuri de restrişte.

Acestea sunt dedesubturile comunicatului dat de Legaţia albaneză dela noi. Poporul românesc niciodată nu va îngădui, însă, ca insula de români din Albania să fie nesocotită şi considerată deavalma *cu un popor cu care n'are nici un fel de afinităţi, nici alte legături de fire, decât acelea de a fi suferit atâta vreme împreună.*

Românul adevărat nu-şi uită niciodată fraţii înstrăinaţi.

A. Baltes.

VASILE MILITARU

Poetul Vasile Militaru are un loc de ciuste în întâiele rânduri ale celor cari înfăţişează mişcarea culturală de astăzi.

Ţăran, din părinţi plugari, născut în comuna Dobreni-Carupurelu din Ilfov, a păstrat şi păstrează toate însuşirile frumoase ale obârşiei lui: suflet curat şi entuziast — înţelegerea adâncă şi deplină a firii ţărăneşti, o încredere desăvârşită în puterile şi în destinele neamului nostru românesc şi graiul ţărănimii noastre — curat, mlădios fără siluire şi bogat în întruchiparea înfăţişerilor vieţii — pe care i l-au admirat şi preţuit Vlăhuţă, Delavrancea şi Duiliu Zamfirescu.

Prin puterea simţirii lui, prin întruchipările pe cari ni le dă din viaţa ţărănească, prin frumuseţea versului lui, prin artistica lui tălmăcire a frumuseţilor sufletului românesc, el e, de la moartea lui Coşbuc — cărula i-a fost egal, fără tăgăduire — cel mai mare poet al ţărănimii noastre.

Reînvierea uitatului gen literar al fabulei îl desăvârşeşte cu fabulistul nostru cel mai de seamă.

Vasile Militaru a împlinit la 21 Septembrie, peste al 40-lea an al vieţii sale şi peste al 25-lea an dela începutul frumoasei sale activităţi literare.

E fără îndială, una dintre valorile cu cari istoria literaturii româneşti se va mândri de-alungul vremurilor.

PLANTE FARMACEUTICE OFICINALE

Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

Ce s'a făcut în alte ţări pentru cultura plantelor farmaceutice

Intr'o serie de articole, documentate în măsura în care m'a ajutat o experienţă de zeci de ani, am arătat, în linii generale, ce se poate face şi ce trebue să se facă la noi în ţară, pentru cultura rentabilă a plantelor farmaceutice.

Spre a încheia seria primelor mele articole, fie-mi îngăduit să arăt, în câteva cuvinte, ce au făcut ţări străine, mai bine chibzuite, în privinţa aceasta. Poate nu va trece multă vreme, până când se vor găsi şi aici oameni cari, înţelegând importanţa chestiunii, vor creia condiţiile trebuincioase pentru fiinţarea unei raţionale şi bogate culturi de plante farmaceutice, spre a ne scuti de tributul pe care îl plătim azi străinătăţii.

In Franţa, existau, în veacul trecut, frumoase culturi de plante farmaceutice; preferinţa importului din Germania a făcut ca acele culturi să decadă, astfel că până după războiul din urmă ele n'au mai avut nici o însemnătate. Războiul, cu învederarea marilor lui trebuinţe de plante farmaceutice, a trezit oficialitatea şi în 1918 s'a instituit un comitet central, ajutat de comitete regionale, cu misiunea de a organiza, desvolta şi intensifica aceste culturi. Azi, Franţa, graţie acestor măsuri înţelepte, a ajuns să aibă centre de culturi considerabile, cu rezultate demne de laudă.

In Germania, care-i, din acest punct de vedere, principala furnizoară a Statelor europene, culturile de plante farmaceutice n'au o mare importanţă, întrucât ţara aceasta importă materialul brut, acaparat mai din toate Statele din centrul şi Răsăritul Europei, cu ajutorul aşa numiţilor *herborestieri* adunători de plante, anume angajaţi. Acest procedeu n'a fost nesocotit nici în vremea războiului şi chiar pe atunci ţara noastră a dat, din acest punct de vedere, contribuţii însemnate.

In Anglia, cultura plantelor farmaceutice se face sub protecţia unei asociaţii anume instituite la *Londra*. O mare cantitate de plante de acest fel e adusă din *Australia* şi din Canada.

In Rusia, până la războiu, cultura plantelor farmaceutice n'a fost preţuită. izbucnind războiul şi văzându-se importanţa şi costul considerabil al plantelor întrebuinţate în farmacie, nu s'a mai precupeţit nimic pentru îndrumarea şi desvoltarea culturilor.

In 1915, a luat fiinţă o secţie specială a plantelor farmaceutice în Ministerul agriculturii şi o comisie specială a organizat conferinţe, a introdus în şcoalele primare noţiuni despre cultura acestor plante, a creiat cursuri anume în şcoalele de agricultură, a făcut publicaţii, planşe morale şi broşuri de propagandă, a încurajat iniţiativele particulare instituind premii şi împărţind gratuit seminţe în 1916 în valoare de 9.000.000 ruble, etc.

In Italia, încă din 1912, s'au organizat concursuri şi s'au luat toate măsurile, ca ţara să nu mai fie tributară străinătăţii. De atunci, Italia îşi dă toate silinţele să încurajeze culturile de plante farmaceutice.

Solul şi clima Italiei, de altfel ca şi ale ţării noastre, înlesnesc producerea a numeroase plante, bogata în puterea de a vindeca.

In Statele-Unite. sunt multe localităţi în cari se cultivă principalele şi cele mai căutate plante exotice. Acolo nu se nesocoteşte nimic din ceeace ar putea face ca aceste culturi să fie la înălţimea cerinţelor de desvoltare. Institutul farmaceutic are un mare câmp pentru cultură, unde se fac numeroase şi frumoase studiii.

Din cele arătate până aci, se vede ce au făcut principalele ţări pentru cultura plantelor farmaceutice şi ne putem da seama, cât de mult câştigă şi cultivatorii şi economia naţională a ţărilor respective.

La noi, nu numai că această chestiune este încă în faşă, dar trebuie să mărturisim cu părere de rău, că suntem încă departe de a putea atrage asupra ei, toată luarea aminte a celor vizaţi pentru dobândirea încurajării de care se simte absolută nevoie spre a putea lua fiinţă începutul unei acţiuni serioase. Asociaţia farmaciştilor, droghiştii, farmaciştii şi societăţile de produse farmaceutice ignorează şi azi chestiunea aceasta, ca şi profanii. Toate străduinţele mele de câţiva ani, toată propaganda pe care o fac zadarnic, par'că n'ar avea nici un ecou.

Totuşi, nădejdea mea este tot la iniţiativa particulară. Nădăjduesc, că, mai curând sau mai târziu—de dorit e să nu fie mai târziu, ci mai curând — va lua fiinţă în sfârşit o societate serioasă, graţie unui apreciabil număr de oameni inteligenţi, care se va îndeletnici cu realizarea marilor foloase, pe cari le pot da culturile raţionale de plante farmaceutice.

Odată începutul făcut, restul, prin îndemnul câştigurilor realizate, va fi mult mai uşor.

De izbândă, ca şi de mulţimea amatorilor de culturi şi de câştiguri de mai pe urmă, sunt siguri.

COLONELUL GRINŢESCU

Să ne cunoaştem trecutul

S'ar putea să afirmăm, că pământul pe care-l posedăm astăzi este al nostru, dacă nu ne-am cunoaşte trecutul? Cunoaşterea acestui trecut este nu numai o obligaţie naţională, ci o imperioasă trebuinţă, în timpurile de mari prefaceri politice şi sociale pe cari le trăim.

Să ne referim de data aceasta, pentru învederarea acestui adevăr de neclintit, la recentul caz în care, prin neştiinţă şi nepăsare, era să pierdem o bucată de pământ din frumoasa noastră Bucovină.

Cazul acesta e tipic.

Polonii ceruseră şi primiseră, la tratatul de pace, un petec de pământ din Nordul Bucovinei. Cu prilejul trecerei dela vorbă la faptă, ar fi urmat să ne fie deslipite câteva sate; iar polonilor li s'ar fi înlesnit legătura de cale ferată între Horodinca şi Jalescic. Timp de şase ani, o aparentă uitare domnise peste această afacere, guvernele amândoror Statelor fiind ocupate cu chestiuni de Stat mai importante. Guvernele române, cari în acest timp s'au fost perindat la putere, au ştiut să nu desgroape chestiunea; iar polonii încă nu găsiseră că a sosit timpul oportun pentru rezolvarea ei.

In anul 1926, chestiunea cedării unei părţi din pământul nostru de la Nordul Poloniei, a devenit acută. Se şi formase comisia de delimitare mixtă româno-polonă, care avea să fixeze pe teren noua frontieră.

Până atunci elementele culturale din Bucovina păstraseră o atitudine de aşteptare.

Dar, deodată ce şi-au dat seama că a face mai mult ar însemna să consimtă la ciuntirea hotarelor seculare ale ţării, din spre partea aceasta, în capitala Bucovinei a început o vie mişcare, parte culturală parte politică, având de scop sa lămurească opiniei publice însemnătatea evenimentului şi gravele lui consecinţe, socotite în cazul când ciuntirea n'ar putea fi împiedecată.

S'au ţinut conferinţe, s'au publicat broşuri şi s'a arătat astfel că hotarul între Polonia şi Moldova dăinueşte de secole pe locul unde stă astăzi; că o mutare a lui în spre Sud ar însemna o încălcare a patrimoniului nostru, a pământului nostru naţional.

Urmarea acestei propagande, făcută de altfel în cadrul perfectului respect faţă de ţara prietenă, care este Polonia, a fost că lucrările pentru fixarea noului hotar au încetat. Reprezentantul Poloniei la Cernăuţi, văzând starea de spirit a populaţiei româneşti şi încredinţându-se de adevărul datelor istorice, deci de dreptatea cauzei româneşti, a ţinu să-şi informeze ţara pe care o servea, despre tot ceeace stătea în legătură cu amintita rectificare de hotare. La rându-i guvernul polon, îngrijorat de valurile de îndignare ce se ridicau din partea românească, a ţinut—şi-i mulţumim pentru acest gest— să dea ordin reprezentanţilor săi, să curme lucrările.

Astfel, cunoaşterea trecutului nostru ne-a fost de mare folos. Lipsa de cunoştinţe asupra trecutului ar fi avut ca primă urmare nepăsarea completă, indiferenţa şi în sfârşit, pierderea unei părţi a teritoriului nostru. E un caz care ne poate fi exemplu pentru evenimente similare.

TEODOR BĂLAN

Către prietenii noştrii preoţi.

Sectele religioase, aşa de dăunătoare flinţei şi omogenităţei neamului nostru, capătă de zi la zi, noui adepţi, mai cu seamă în regiunile de graniţă ale ţării. De aceia rugăm pe toţi prietenii noştrii preoţi să-şi spună părerile asupra combaterii sectelor religioase. Problema este actuală şi merită toată atenţiunea.

Femei despre femei

MARIA CUNŢAN

Am cunoscut-o la Azilul „Domniţa Bălaşa“. Cu părul alb, cu faţa netedă, cu ochii albaştrii şi expresivi, cu zâmbetul bun şi prietenos, te cucereşte şi te farmecă dela prima cunoştinţă.

E aşa cum mi-am închipuit-o cetindu-i cele 2 volnme de poezii „Din Caerul Vremii“ apărute în ediţia din 1916.

O adevărată înţelegere a minunatului vers al lui Iosif:

„Topită de veghere, bunica
toarce, toarce“.

In adevăr, cu toţi cei şaizeci de ani, ce i-au argintat creştetul, Maria Cunţan toarce încă firul delicat şi măestrit, al poeziei căreia i-a închinat toată viaţa, tot sufletul ei pe care şi azi mai ascultă,

Azi răsucesc pe fus uitarea
Dar mă opresc mereu şi-ascult
In torsul meu aud cântarea
Preludiilor de demult...
Sau,
Ascult şi las să cadă fusul
Se rupe firu'n mâna mea,
S'a îutunecat de mult Apusul,
La geamul meu lumină-o stea,

E-a mea, a ta şi-a tuturora...
O urmăresc cu ochi uscaţi,
Din nou începe fusul hora
Ea-i mamă, noi surori şi fraţi...
(«Foi în vânt»).

Originară din Sibiu, Maria Cunţan, descinde direct din sufletul frământat al plaiurilor ardelene, fiind cea mai duioasă cântăreaţă a lor.

Apărând în vremea lanţurilor şi obidei ce sugruma Ardealul, poezia ei, face parte din faclele menite să încălzească şi să lumineze sufletul românesc cu ceiace era mai specific. Trebuia să-i întreţină dragostea pentru furcă, tindă, laviţă, codrul, ogorul şi doină; toate câte i-au păstrat neştirbit caracterul etnic. Aceasta este şi chezăşia ce face pe un popor conştient că are pentru ce lupta; că viaţa lui nu este demnă decât prin jertfele care o pot înobila şi ajuta să-şi cucerească locul de cinste, şi vasta arenă a evoluţiei.

Poeta a înţeles adânc aceasta, de aceia alături de Slavici, Coşbuc, şi mai apoi de Goga, este cea mai distinsă reprezentantă a inspiraţiei poporane în poezia românească.

A colaborat la „Tribuna“, „Luceafărul“ şi la „Semănătorul“ reviste care au marcat o epocă atât de importantă în mişcarea literară de dinainte de război.

Cu dorul pe care numai Iosif l-a mai avut, Maria Cunţan, a cântat cu tot sufletul ei, farmecul vieţii patriarhale, de care se simte adânc legată. Când trebue să se smulgă din mijlocul ei, unde a vibrat atât de intens, e foarte neliniştită.

Şi mă despart eu însu-mi azi de mine
Cum m'aşi desface de un necredincios,
Vă las cu bine lacrămi şi suspine,
Te las cu bine visul meu frumos.

Cât un bordei cu prispa sup perete
In umbra unui coperiş plecat
Acolo tot amarul o să'ncete
Căci nu voi mai fi decât om de sat.

Cu furca'n brâu ca'n vremurile bune
Voi răsuci la firul ce-mi vor da,
Alcătuind povestea ce-mi va spune
Vre-o babă sau vre-un moş din viaţa sa.
. . . . . .
Cetind în ochii lor înţelepciune
Şi-atâta milă pentru jalea mea
Te vei schimba şi tu ca prin minune
Si te vei limpezi, cântarea mea.

Pare că şi cele mai modeste bucurii, poeta trebue să le înstruneze pe coardele destinate tristeţii, aceasta formând atmosfera duioasă şi impresionantă a tuturor poeziilor sale. Dragostea de natură, dorul, jalea, regretele şi o iubire fără zâmbete, iată mai toate temele poeziilor Mariei Cunţan, înstrunate în cântece, demne de cea mai pretenţioasă literatură. Prin lirismul ei cald nu exagerăm comparând-o cu Haine şi Lenau, pe care de altfel i-a şi transpus în graiul nostru, cu multă îndemânare artistică.

Dar, pentru noi, cântecele sale au şi o importanţă naţională cele mai multe, având isvorul de inspiraţie, smuls din vâna—nesecată în frumuseţe — a poeziei noastre populare.

Noaptea neagră nedormită
Ce la rele mă supui
Adu zarea rumenită,
Sunt copila soarelui,

Cum răsare pe colină
Ii deschid fereastra mea
Să mă'nfăşure 'n lumină
Şi căldură cât o vrea...

Fir subţire de mătasă
Coase-mi rochia de mireasă,
Nu fă cusătură deasă
Că-i pentru o zi,
Fă-o rară şi perdută
Ca o jale neştiută
Cărăruşă petrecută
De gânduri pustii.
(«Adieri» pag. 130)

Lămâiţă, soră bună,
Rupe din zarea de lună
Impleteşte-mi o cunună
Ca a nimănui.

Strânge mărgăritarele
Şi presară printre ele
Ca podoabă de mărgele
Lacrămile lui.

In poezia descriptivă, autoarea reuşeşte să contureze pasteluri de o rară graţie, ce ne cucereşe prin originala gingăşie a expresiilor:

Pe covoare de mătasă
Şi pe canapele moi,
Sed ciupercile la masă
Prin colibele de foi

Povestesc de uriaşi,
Ce'n cojoace lungi şi sure
Se coboară prin pădure
Şi le calcă cu-a lor paşi,

Păzind capre la isvor,
Imprejur stau roată,
Cum se-aude cornul lor
Tremură pădurea toată.....

Pe alocuri poezia Mariei Cunţan este şi o poezie a modestiei, caracteristică sufletelor distinse, care cer puţin dela viaţă, şi poate tocmai de aceia viaţa le este atât de vitregă. Cu ce simplitate duioasă, ne descrie poeta „Căsuţa m :

Căsuţa mea cu zidurile albastre
Cu grădiniţă'n curte, la fereşti,
Din pragul tău ascult doinele noastre
Urzite din străbunele poveşti.

Din Unieştea pridvorului tău luna,
Luceafărul şi soarele-s mai vii;
In jurul tău îşi împletesc cununa
Colnice, văi, prăpastii şi câmpii.

Căsuţa mea cu râul în grădină
Sub coborâş prăpăstios şi greu,
Poate că-i umbra nucului de vină
De las pe malul apei dorul meu....

. . . . . .

Tu laviţă, de crengi înconjurată
Unde'n răcoarea apelor, demult
Am ascultat cu inima curată
Povestea ce'n zadar o mai ascult.

Ce drag îi era inimii să creadă
Prielnică'n minunile cereşti,
Azi nu mai plec nebună după-o rază
Târzie. care-mi bate în fereşti.....

Nici raza nu-mi mai tramură'n zăbrele
Vis şi părere, farmec şi avânt,
Căci, peste toate patemile mele
Aşterne vremea aibul ei vestmânt.

Pe ici, pe colo, poeta ne face discrete mărtnrisiri, din cari uşor ne convingem, că poezia pentru dânsa, nu a fost un scop care să o ajute la urcarea treptelor sociale, cum se întâmplă cu atâtea mediocrităţi literare, ci un cult pe altarul căruia şi-a jertfit toate clipele.

De-aţi înţelege rostul vieţii mele
Şi jertfele ce le-am adus cântând
In loc să-mi staţi în drum cu vorbe grele
V'aţi închina genuchii tremurând,
Nu'n faţa mea, în faţa celor care
A'ntreţinut în sufletul meu vie,
Cu sfânta şi frumoasa lor cântare
Prin nopţi pustii, curata poezie.....

Prietre autorii ce i-au întreţinut cultul poeziei, au fost poeţii germani amintiţi mai sus. Schiller, din care a tradus „Fecioara din Orleans“, cum şi Carmen Sylva, din ale cărei opere a transpus în graiul nostru, o bună parte în lumea caldă a cuvintelor noastre despre care spune:

O! lume caldă de cuvinte
Ce dulce-i primăvara ta;
Dai uneori clipelor sfinte
Luciri pe care le-aşi picta.

Strofă de o eleganţă artistică ce ne desvăluie tinele resurse poetice, de care dispune autoarea.

Zadarnic aşteptam un răsărit,
Căci „răsăritul“ nu era să fie,
Şi-am plâns acasă'ntristu mea chilie
Ca un copil de mamă pedepsit...

Acum visez pe-al Dâmboviţei mal
Aproape de biserica lui Bucur...
Nu mi-a fost dat pe semne să mă bucur..
Şi diamantul meu, era cristal...

Dar nu, ertaţi-mi nerecunoştinţa,
După atâtea jertfe sufleteşti
Pare că mă apasă necredinţa,

Ce-apasă vecinic frânele firesti
Când crezi că ţi s'a luminat fiinţa...
De-odată simţi ce păcătoasă eşti...

Câtă superioritate sufletească în aceste versuri. Cine are curajul

Dumineca XXVII-a de după Rusalii

(Luca XIII. 10—17).

„Fățarnice, oare fiecare „din voi nu-și desleagă boul „sau asinul dela esle, Sâmbă-„ta, și-l duce de-l adapă?“ (Luca XIII. 15).

Iisus, în scurta lui viață pământească n'a făcut alta, decât să îndeplinească voia Tatălui Ceresc, întorcându-și toată luarea aminte, mai cu osebire, către cei asupriți și necăjiți, însă cu sufletele pline de *credință*.

Zi de zi, pildele și învățăturile lui se înșirau tot mai mult pe veriga înțelepciunii, iar minunile săvârșite *pentru a arăta puterea și voia lui Dumnezeu*, veneau să cimenteze, în sufletele dornice de mântuire, noua învățătură, noul crez, noua religiune, chezășia isbăvirii veșnice.

Iisus săvârșea minunile *cu timp și fără timp*, fără să aleagă clipa și locul, ci îndemnul călăuzitor al plinirii voii celui de sus, precum și *credința* celui în suferință, îi erau factorii cari îl determinau.

Intr'o Sâmbătă — istorisește sf. Evanghelist Luca — Iisus învăța într'o sinagogă...

Cu toată cerbicia fariseilor și cărturarilor, cu toată ura care le clocotea în suflete, le era cu neputință acestora, să oprească pe Mântuitorul de-a predica evanghelia Sa chiar în sinagogă. Isus era atât de mult iubit de popor, care îl urma pretutindeni, aceștia se temeau ca nucumva oprindu-l să se deslănțue furia mulțimii.

Și în clipele acelea iată că în mulțime Iisus zărește o femee care *de optsprezece ani avea duhul neputinței și iera gârbovă și nu putea să se ridice nici de cum.*

O femee bolnavă de atâta amar de vreme, nefiind în stare să se ridice *nicidecum*, o zărește Iisus în această mulțime însetată de adevărurile mântuitoare ale evangheliei Sale. De bună seamă că singură nu venise aci, fiindcă i-ar fi fost cu neputință; deci cu ajutorul altcuiva putuse să ajungă în apropierea lui Iisus.

Ce o îndemnase oare, să părăsească patul său de suferință — pe care nu-l mai părăsise de optsprezece ani — și să vină în sinagogă tocmai atunci?

Voia să ceară ajutorul lui Iisus spre a o vindeca?

Nu! Zic nu, căci această femee n'a adresat nici o rugăminte lui Iisus.

A venit în sinagogă *să asculte* dumnezeeștile învățături cari se coborau în suflete, mântuindu-le. In nenorocita ei stare, mântuirea sufletului o preocupa și nici decum boala trupului. *Credința* ei neclintită că dacă va avea sufletul mântuit, vindecarea trupului va veni dela sine. Iată dar starea sufletească a acestei femei în clipa când a fost văzută de Isus, *doctorul sufletelor și al truparilor.*

Iisus, cu puterea Sa dumnezeească, a știut numai decât pe cine avea în față, și chemând-o i-a zis ei: *„Femee, te-ai isbăvit de boala ta“.*

Și noi suferim de atâtea boale trupești și sufletești, și numai în pragul morții ne îndreptăm gândul către Dumnezeu, și atunci **cerând,** *mai întâi,* isbăvirea trupului și *mai pe urmă* a sufletului.

Femeea din evanghelie n'a cerut nimic. *A crezut* numai, și Iisus care știa ce era în sufletul ei, *a izbăvit-o de boală.* Nu e nevoe de vorbă multă în rugămintea pe care voești s'o faci lui Dumnezeu, însă e nevoe de *multă* credință, de *multă* nădejde și de *multă* dragoste.

„Și și-a pus pe dânsa mâinile și îndată s'a îndreptat — din gârbovenia ei — *și la slăvea pe Dumnezeu“.*

Prima grijă, primul ei cuvânt a fost lauda lui Dumnezeu.

Câți oare dintre noi, după ce primește ajutorul Celui de sus, se gândește să-i mulțumească. Câți se îndreptă către biserică, câți își înalță privirea la cer pentru a lăuda pe Dumnezeu? Prea puțini!

Cât de înălțător este exemplul acestei femei din Evanghelie și câte învățăminte putem să tragem din ele, raportându-l la faptele noastre de toate zilele!

„Iară mai marele sinagogii „mâhnindu-se, fiindcă Isus vinde-„case Sâmbăta, răspunzând a zis „poporului: „Șase zile sunt în „care se cade a lucra, deci în „acestea viind vă vindecați, iară nu în ziua Sâmbetei“.

Iată dar că mai marele sinagogii, în loc să se bucure că Isus vindecase pe un semen de-al său, din contră se mânie și ceartă poporul și nici decum pe Iisus, cel care săvârșise fapta.

Pe Iisus îl ura, însă nu i-o putea mărturisi pe față, deaceia căuta să scoată poporul vinovat că vine la Isus să-i vindece tocmai în ziua Sâmbetei.

(Ziua sfântă și de odihnă a Evreilor, în care ei nu aveau voe să facă nici cel mai mic lucru. Acest obiceiu se păstrează și azi).

Formalismul acesta sterp, al îndepliniri literei legii și nici de cum al îndepliniri spiritului legei, a indignat *pe Isus încât* îi răspunde:

«Fățarnice, oare fiecare din voi «nu-și desleagă boul sau asinul «dela esle, Sâmbăta, și l duce de-l «adapă?

«Dar această fiică a lui Avram fiind, pe care a legat-o Satana, iată de optsprezece ani, oare nu se cade a se deslega de legătura aceasta în ziua Sâmbetei?

Ce mare greșeală! Să pui mai presus dobitoacele, dându-le tot ce le trebuie pentru a se hrăni și trăi, chiar în ziua Sâmbetei, pe când omului să-i pui în față această falșă interpretare a unei porunci, este tot ce poate fi mai strâmt și încătușător.

Să liberezi în ziua Sâmbetei un animal din ghiarele morții, este un fapt demn de laudă; să liberezi sufletul și trupul unui semen al tău din ghiarele pierzării, este prilej de mânie și ură. Isus însă, pune mai presus de toate mântuirea omului.

Iată schimbarea fericită pe care a adus o Iisus, în sufletul omenirii, iată balsamul pe care învățătura Sa îl întinde pe rănile sufletului și de aceia timpul înțelegerii greșite a vieții încetează odată cu sgomotul ciocanului cu care dușmanii mântuirii l-au pironit pe cruce...

„Și acestea zicând el, s'au ru-„șinat toți cei ce stau în potriva „lui și tot norodul se bucura de „toate cele slăvite cari se făceau de către el“.

Nu adevărul eșise din gura mai marelui sinagogii, ci clocotul urei, veninul, care se revărsa asupra poporului, cu nădejdea deșartă de a batjocori pe Isus ca unul ce prin minunea săvârșită, calcă sfinția zilei de Sâmbătă.

Fățarnice! Așa a zis Iisus.

Câți dintre noi merită acest nume? Câți? Intoarce ochii creștine, și privește în jurul tău. Nu vezi atâția cari respectă cu trupul sfințenia sărbătorilor și posturilor, împotmolindu-și însă sufletul în noroiul păcatelor?

Cercetează-ți și tu sufletul și vezi dacă nu cumva deslegi dobitoacele în ziua Domnului pentru a le adăpa, pe când sufletul ți-l zăvorești în temnița păcatelor, când ar trebui ca sufletul să-l deslegi de tot ce e omenesc și a cântări de slavă să mulțumești celui ce te-a creat și mântuit...

Atunci s'au rușinat toți cari cârtiseră împotriva lui Isus, iar norodul se bucura văzând dragostea nețărmurită pe care i-o purta Acesta.

In toate vremurile s'au umilit mai târziu s'au mai devreme aceia cari au cârtit împotrivă, însă El în marea Lui bunătate a strigat către Tatăl Ceresc:

„Iartă-le, Doamne, că nu știu ce fac!“

Tu, creștine, mărturisește-ți necredința și fățărnicia, ca să nu te umilești, iar în țata semenilor tăi să nu te rușinezi.

Apropie-te de Isus cu *credință* și *ascultând* învățăturile evangheliei Sale, să fii vrednic de mântuirea sufletului tău.

Asemeni femeei din evanghelie să-ți înalți cugetul către Isus, iar cu glas tare să strigi:

„Tie, Doamne, îmi încredințez sufletul și trupul!“.

Em. C. Pasculescu Orlea

Din Bârlad

Note despre o expoziție de pictură

La *Casa Națională*, în Sala Artelor am avut în cursul lunei Octombrie o expoziție colectivă de pictură, una din acele expoziții ce nu pot face decât cinste unui oraș de provincie, cum este Bârladul.

Fără îndoială, este pentru prima dată, — cel puțin în viața acestui oraș, cred, — când deschiderea unei expoziții de pictură, ia înfățișarea unei mici solemnități, căci se bucură de concursul sincer al oficialității. E un început ce l-am dori urmat.

Expun d-nii: S. Tarasov, V. Damaschin, Dr. Căpitan Dumitrascu, Felicia Antonovici și Cristea Ionescu.

Atât cât îmi îngădue spațiul, voi încerca să conturez pe fiecare dintre ei, fixându-i acolo unde trebue. Tarasov expune peste 100 de pânze, deci destule pentru a putea face o deducție.

Sunt însă cazuri când chiar una sau două pânze e suficient pentru a recunoaște o personalitate. Și viceversa. Sunt cazuri când mai mult de 100 pânze nu's deajunse pentru punerea în valoare a cuiva. Dar cazul nostru face parte din primele.

Ceeace am afirmat anul trecut despre pictura lui Tarasov, cu ocazia expoziției sale de-atunci o afirm și acuma și cu destulă încredere. Reprezintă expresia definitivă și matură a unui talent care va însemna mult în mișcarea picturii noastre sănătoase.

Un suflu cald de viață și tinerețe se desprinde depe fiecare pânză în parte,

Sunt unele pe cari nu te mai satură privindu-le. Atâta-i de clară technica și expresia dintr'ânsele. Iată câteva dintr'acestea: *Zori de ziuă. In consemnare, Flori, Schiță de nud*, și mai ales *Marinele.*

Cu toată greutatea și cerințele aquarelii, Căpitanul Dumitrescu ne-a dovedit că totuși ea poate fi stăpânită. Și odată subjugată aquarela, devine în mâinele artistului, de-o platicitate de neînchipuit! Dovadă „Figurină“, „Păsărele“ și mai ales „Cap de bătrân“ unde realizarea a întrecut așteptările și unde d. Dumitrescu pare-se că s'a întrecut pe sine.

Speranțe frumoase putem pune într'o cătva și'n pictura lui Damaschin. Deși caută să se manifeste în mai multe direcțiuni, ar fi de dorit să renunțe, cel puțin pentru un moment.

Incepător, denotă totuși, o reală înclinarr spre frumosul realizabil.

Am văzut printre cele 30 de pânze pe care le expune, câteva și pe cari le relev: „Flori“, „Toamnă“, „Printre lanuri“, cari denotă aptitudini și calități de viitor bun peisagist. Și ar face foarte bine devotându-se pentru totdeauna acestui gen.

Nu același lucru însă voi spune și despre ceilalți doi: Felicia Antonovici și Cristea Ionescu.

Cele câte cinci pânze, pe cari le expun aceștia, sunt prea departe pentru a-mi putea spune ceva. Pentru dânșii drumul e încă întunecos, iar lumina spre care năzuesc, va veni, dar mai târziu.

G. Nedelea

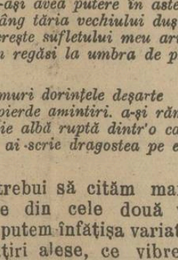

Știință pentru toți.

MĂSURAREA TIMPULUI

— Istoricul „orei“ și al ceasornicelor —

II

Chestiunea împărțirii în 24 de ore, în șir, ca *adică după amiază* să nu reînceapă din nou ora 1 și așa mai departe până la 12 la Miezul nopții, ci *să urmeze o'a 13—14, până la ora 24*, nu e o chestiune nouă.

Așa era împărțit timpul în veacurile de mijloc, adică pe la anul 1000 și a durat sistemul acesta până în veacul XVI-a.

Ceasornicele din acel veac aveau cadranul împărțit în 24 de ore arătând țifrele dela *1 la 24.*

In anul 1581, împăratul Rudolf a hotărît împărțirea în două grupe de câte 12 ore de zi și 12 de noapte.

Noua reformă, în 24 ore în șir n'a prins, pentru că *ceasornicele din buzunarele oamenilor* aveau numai țifrele dela 1 la 17 și pentru că erau greu de socotit orele de după amiazi.

Cum se *cunoștea ora* în vremurile de demult?

Romanii cu staro trimiteau un sclav în piața publică, să vadă *ora* arătată de *ceasornicul solar*, care, prin umbra dată de o piesă verticală, arăta *orele* înscrise pe *cadranul orizontal.*

Mai târziu, în *adunarea parlamentară*, se măsura *timpul de vorbit* al unui orator, prin curgerea apei dintr'un fel de morișcă de apă.

Cei însărcinați cu aceste ceasornice băgau gogoloașe de ceară în aparat, ca să'l facă să meargă așa în cât *timpul hotărît* de vorbit *să treacă mai repede sau mai încet*, deși *timpul arătat* era cel care trebuia. Așa închideau gura mai repede adversarilor politici sau lungeau vorba partizanilor.

Ceasoarnicele acestea se numeau *clepsydre.*

Ceasornicele *cu mecanisme* (cu pendulă) au fost inventate mult mai târziu.

Motorul ceasornicului era la început *o greutate* care căzând *mereu*, puțin câte puțin, punea în mișcare roțile, și *timpul era împărțit* de *mișcarea pendulei.*

Mai târziu, a fost pus ca *motor* un *rezort* de oțel, care trebue *întors* sau strâns, ca să poată învârti roțile.

Actualele ceasornice ale observatoarelor astronomice sunt pendule de o rară precizie. Ele sunt puse în niște pivnițe, la adâncime cam 30 metri sub pământ, pentru ca *temperatura să nu varieze* și să nu mărească sau să micșoreze piesele și pendula, și deci *să nu varieze timpul fiecărei secunde.*

Pentru ca aceste ceasoarnice să fie sustrase variațiunii *presiunei atmosferice*, care și ea ar da variațiuni în durata unei secunde, ceasornicele sunt vârite în cutii închise așa de bine (ermetic), încât nu pătrunde aer din afară în cutie. Ca să se învârtească resortul strâns, operația se face *electric*, din afară de cutie. Tot în mod electric se face și transmisiunea ore (minute și secunde) la celelalte ceasoarnice ale observatorului astronomic.

Observatorul din Paris are patru ceasoarnice de acest fel.

Unul dintre ele merge de câțiva ani fără oprire, fără curățare sau ungere nouă, și *nu variază nici cu a suta parte de secundă în 48 de ore.*

Această *variație*, ori cât de mică, e *cunoscută* și nu înseamnă că un ceasornic nu e bun *dacă variază durata secundelor.* Valoarea lui de ceasornic bun constă în a avea *această variație constantă*, adică diferența *între variațiile în secunde*, arătată în 2 zile consecutive, să fie zero. Această diferență se numește *marșa diurnă* și *ceasornicul e perfect*, dacă *marșa diurnă este zero.* Și o marșă foarte mică arată un ceasornic foarte bun.

Marșa ceasornicelor din Paris, este de a *doua sută mie parte dintr'o secundă.*

Rostul *ceasoarnicelor bune*, având *o marșă* cât mai mică, își are locul *în navigație.*

Pe mare, spre a se găsi *punctul* sau locul unde află *o navă*, se face un *calcul* cu *o înălțime* deasupra orizontului, în raport cu o stea sau cu soarele, notând *ora* minutele și secundele ce le arată un *cronometru* (ceas bun) aflat la bord și supravegheat cu multă grije.

In un registru se înscrie zilnic, *diferența ce o arată în fiecare clipă acest cronometru*, (la care nimeni nu pune mâna ca să'i varieze ora) și ora primului meridian (Grenwich în Anglia).

Prin ajutorul acestei ore și înălțimea luată la soare sau stea, se face *calculul* de *longitudine*, sau cât suntem de *departe în timp* spre Est sau spre Vest de primul meridian. *Dela timp* se trece ușor la *grade de longitudine.*

Printr'un alt calcul se află pe ce *paralel* suntem, sau cât de departe de ecuator.

Prin amândouă calculele la un loc se găsește *punctul* sau longitudinea și latitudinea locului.

De aci se ține socoteală cu aproximație (calcul estimat) de mersul pe mare, până ce se face un nou calcul, care ne dă iar *punctul* exact.

Controlul conometrului de la bord se făcea înainte în fiecare port, cu un calcul special.

Azi se face și în mare prin telegrafia fără fir, care ne spune *cel puțin odată* în 24 de ore, *în o clipă dată*, ce *„oră are primul meridian“*. In această clipă când primim semnalul prin telegrafia fără fir, ne uităm la cronometrul nostru și *notăm* diferența. De aci deducem ce oră are primul meridian în diferite clipe ce urmează până a doua zi, când aflăm iar diferența cu semnalul primit în ziua următoare.

Telegrafia fără fir a mers mai departe: prin ea ni se spune dela uscat (dela stație) unde suntem noi, adică pe ce linie trasă pe mare dela stația cu care comunicăm. Prin două stații diferite, găsim (prin un calcul ușor la bord) exact *punctul* unde ne aflăm. Așa că nu mai e nevoe totdeauna *de cronometre* și de calculele cu ajutorul lor.

In mijlocul oceanului trebuesc însă făcute calculele cu cronometrele.

Comandor Corneliu Buchholtzer.

Mișcarea antialcoolică din Bucovina

Țărănimea bucovineană se ridică în mod vrednic împotriva alcoolismului

Toată lumea știe că cel mai mare rău care sapă temelia neamului nostru este consumarea prea mare a rachiului, a țuicii, a tot ceeace se numește băutură alcoolică. Patima beției e răspândită pretutindeni în lume, dar nicăieri—poate—așa de mult ca în România, iar din întreaga România, ca în Bucovina.

De ce tocmai în Bucovina? Poate pentrucă în această regiune sânt mai multe fabrici de spirt, desigur însă, fiindcă stăpânirea austriacă n'a avut nici un interes să ferească populația românească de alcool.

Dacă stăpânirea a rămas nepăsătoare, nu tot așa au stat și intelectualii români din această provincie, deoarece și-au dat seama că patima beției duce neamul nostru la stângere. Lupta împotriva alcoolismului a început de timpuriu. Și aici e locul să amintim câteva nume de luptători, să ne aducem aminte de preotul de binecuvântată amintire, *C. Morariu. de țăranul Sainciuc din Mahala* (jud. Cernăuți), pe care poporul îl numea „proorocul dela Mahala“ și care a cutreerat desculț și gol satele Bucovinei predicând și fulgerând împotriva băuturei. Dușmanii lui, — mulți și înverșunați,—au reușit să-i scornească nume de nebun și iluminatul țăran s'a stins într'un spital de nebuni.

Din cei cari mai trăesc să amintim pe *venerabilul profesor Grigore Halip* — încărunțit în această luptă, pe *profesorul Dolinschi* și alții.

După războiu, alcoolismul a devenit în Bucovina și mai îngrozitor. In timpul războiului, țărănimea bucovineană a văzut apărând o viață mai liberă, a cunoscut moravuri mai destrăbalate. Ceeace a contribuit la demoralizarea vieții țărănești, a fost atragerea sătenilor înspre fabrici. Aproape nu există sat în Bucovina care să nu aibă o fabrică de cherestea sau altă industrie cât de mică. La aceste fabrici țăranul a început să câștige mult și ușor.

In măsură ce alcoolismul se răspândea tot mai mult la sate lupta împotriva lui lua forme din ce în ce mai lămurite.

Și aici se impune un nume care trebue să fie pomenit. Este avocatul de Solca (județul Suceava) d. Ambros Comoroșan, care de câțiva ani în șir cutreeră satele Bucovinei și predică cuvântul împotriva beției. Poposește în fiecare Duminică tot în câte un sat bucovinean, unde adună oamenii și le vorbește despre marea primejdie a beției și marele folos al meseriilor.

Dela acțiunile izolate și inimoase ale unor oameni, s'a început organizarea unet mari mișcări antialcoolice. Mișcarea a pornit dela înființarea unor societăți antialcolice, numite trezvii.

Acestea sânt alcătuite în baza unui statut tip, pe care l'a dat la iveală și l-a răspândit d. Bidnei funcționar la prefectura Cernăuți și adevăratul îndrumător al mișcării antialcolice din Bucovina. Membrii trezviilor jură să nu bea și să caute pe toate căile ca să desvețe și pe alți oameni de această urâtă deprindere. Membrii trezviilor mai supraveghează crâșmele, denunțând orice abatere ale crâșmarilor dela dispozițiunile legilor. In deosebi trezviștii se străduesc să închidă crâșmele în zile de sărbătoare și opresc pe crâșmari de a vinde rachiu pe ascuns. Astfel de trezvii se întemeiază încetul cu încetul aproape în fiecare comună, cel puțin acesta este scumpul gând al conducătorilor. Foarte multe sate din Bucovina au astfel de trezvii și mai ales în nordul Bucovinei, în deosebi în județul Cernăuți. Faptul se explică prin împrejurarea că înfăptuitorul trezviilor, d. Bidnei, prin postul ce-l ocupă este mai aproape de această parte a Bucovinei. Să nu se creadă însă că partea de jos a Bucovinei este lăsată mai pre jos. Organizarea județului Rădăuți este legată de alt nume, de numele unui țăran cu tragere de inimă pentru neam, Teodor Hrib din Arbore. Acest țăran, ca un adevărat apostol, cutreeră satele pe jos, stă de vorbă cu oamenii, îi îndemnă, îi sfătuește și-i convinge să se organizeze în trezvii. El nu lucrează numai în Bucovina. In vara aceasta a cutreerat pe jos întreg Maramureșul ca să cunoască populația de acolo. A venit din acele părți și ne-a adus vești triste, îngrozitor de triste, care s'ar putea rezuma în aceste înspăimântătoare cuvinte: *neamul nostru din Maramureș. de unde au dăscălecat voevozii întemeietori de neam, se stinge zi cu zi în urma beției.*

In postul mare a anului acestuia, trezvia dela Cernăuți a organizat o serie de conferințe în localul Liceului Real Ortodox, la care au vorbit profesori, preoți, medici, avocați despre relele alcoolismului. Aceste conferințe au apărut de curând în broșuri.

Roadele acestei acțiuni antialcoolice au și început să se arate. Mai întâi autoritățile au început să se gândească la pericolul alcoolului. Incă de acum câțiva ani prefecturile din Bucovina au dat ordine hotărâte ca în zilele de târg, toate crâșmele să fie închise dela ora 4 după amiază, pentru că s'a constatat că până la această oră țăranul târguește de obicei, iar de aici înainte se înfundă în crâșme, unde-și bea tot ce a câștigat cu vânzările de peste zi. Inchizând crâșmele i s'a luat prilejul de a-și cheltui banul și ucide sănătatea.

C. Longhin
Profesor

introspecteze astfel, pentru a desvălui filoanele de întunericime, ce sfredelesc aurul cel mai de preț.

Ultimele versuri au prestigiul solemn, al unei sentințe universale aplicabilă fiecăruia dintre acei, ce au curajul să se cunoască. Cuprinde o ideie cu adâncă semnificație, căci în adevăr, cu cât atingi mirajul luminei, cu atât vezi că întunecimea moștenită nu a pierit cu totul din om.

Adeseori, personalitatea poetei se îndreaptă spre alt zăgaz: în căldura celei mai puternice inspirații, „femeia“ trăește tot atât de intens ca și poeta, formulând din adâncimile subconștientului, dorințele cele mai intime.

Ce îngingașe și justificate prin firescul lor, sunt dorințele din „Scrisorile“ apresate mamei:

Mă prinde uneori, dorul de-o casă,
Mă văd între copii mei la masă
Alături, cel mai mic, un făt frumos,
Imi tinde dornic brațele de jos
Se trage către mine'ncetinel,
Mi-e cel mai drag căci seamănă cu el..
Din acest vis mă smulge așa de greu...
Simt c'am pierdut ce'n lume-a fost al meu.
Când vei ceti rândurile ce-am scris
Binecuvântă'ntârziatul vis
Ce nu se poate risipi de tot
Căci visul, mamă, visul ți-e nepot.

II

Să fi avut și eu un leagăn
Și un copilaș să-l strâng la piept
N'aș fi plătit și eu cu chinuri
Norocul meșter și nedrept?
N'aș fi avut și eu tărie
Să-i dau prisosul meu de viață
Și simțurile'ntinerite
Ca razele de dimineață?
Nu-i strecuram și eu în vine
Cristalul răului de munte
Nu-i dam o limbă și-o credință
Cu care lupta s'o înfrunte?
Nu coboram ca rândunica cu frimitura
cea dintâiu.
Nu-i străjuiam și eu ca tine
Nopțile lungi la căpătâiu?
N'aș fi iubit pe cel ce'n taina
Cununei mi-l încredința?
N'aș fi avut lumină'n suflet
Să prefuesc comoara mea?
Cu dorul meu am trecut pragul
Atâtor case și chilii;
L'am dus ca să-i arăt ce-i viața
Dar nu l'am putut încălzi...
Acum că și-a'mplinit menirea,
Cu jertfa vieții mele'ntregi
El ar cuprinde brațul arjei
Pe toți orfanii lumii'ntregi..
Am renunțat atâtea doruri,
Și pe-un altar le-am grămădit,
Dar fericirea vieții mele
Mănâncă pâine de cerșit...

Am citat această poezie, căci ea răsfrânge toată tragedia celor mai nobile dorinți, pe care viața le strivește uneori cu ură, sau le zădărnicește înfăptuirea cum i-s'a întâmplat poetei.

Ce bine rezumă devotamentul iubitei și mamei! Să citească toți acei ce susțin neîntemeiata credință, că intelectualele au sufetul împietrit, față de cele mai intense sentimente femenine. Poeta nu exprimă aci numai sentimentele ei, ci înmănunchiază pe ale tuturor artistelor și intelectualelor, care în sufletul lor cultivă sentimentul de familie și maternitate, mai adânc de cum s'ar crede.

Numai dintr'o mare iubire pentru ce e nobil și frumos, pot isbucni accente ce ne farmecă și impun prin sinceritetea și forma poetică în care ne sunt înfățișate. Dar, după cum nici averea, rangul, fericirea nu i-au surâs încercatei poete, tot astfel nici iubirea nu i-a hărăzit decât regrete și zădărnicii.

Iubirea Mariei Cuțaa a fost o pasiune, pe care a cântat-o sfios, candid și totuși cu o adâncă rezonanță de durere.

O vreme, tu ce mi-ai albit ee soare
Din totul feciorelnicei iubiri,
Pe care l-au cernit apăsătoare
Furtunile risipitoarei firi,

A trebuit să treacă aremuri grele,
S'adoarmă'n mine cel din urmă dor,
Ca recitind astăzi cântecele mele
Să fiu stăpână pe iubirea lor..

Da! iubirea i-a stăpânit tot sufletui, și i-a luminat viața cu mirajul atâtor daruri înfrânte. O simte tresărind chiar în adâncimile firii, ca să-i surâdă din mugurii primăverii. Iată cum se adresează pământului, într'un elan desuprem nostalgia:

Pământule, aș vrea să-ți fiu clăcaș
Cu braț de fier și inimă de pară
Dor și-a făcut în pieptul meu sălaș
Un dor și-un vis frumos deprimăvară...

Un vis curat ca ne'nțelesul crin
Ce-i sărutat de-al dimineței soare
Și-un dor pribeag ca fluturi ce vin
Și se opresc în sbor din floare'n floare

Cu intuiția sublimă, a iluminaților, pricepe însă, că suferința este licoarea ce spumegă în cel mai ales nectar, și atunci, din cupa vrăjită a iubirii, poeta soarele numai durerea și resemnarea:

Cetesc în ochii tăi ca într'o carte
Am înțeles amorul tău întreg
La ce-mi scurtezi din razele de soare
Dacă m'ai învățat să te înțeleg...

O, de-aș avea putere în aste clipe
Să frâng tăria vechiului dușman,
I-ar crește sufletului meu aripe,
Ne-am regăsi la umbra de platan,

Ai lămuri dorințele deșarte
S'ar pierde amintiri. a-și rămânea
O foaie albă ruptă dintr'o carte
Și tu ai scrie dragostea pe ea.

Ar trebui să cităm mai toate poeziile din cele două volume, ca să putem înfățișa variata gamă de simțiri alese, ce vibrează în poezia Mariei Cuțan. Este însă destul de cunoscută și publicul s'a putut convinge că în Maria Cuțan, literatura noastră are un talent de mari proporții. Impreună cu Iosif, ne-a dăruit o poezie de esență superioară, clasică prin simplicitatea formei, cât și prin duioșia și seninătatea cânteculni turnat în tipare desăvârșite.

Din cizelarea fiecărui vers, limba reese cu o limpezime de cristal, ce resfrânge o infinitate de nuanțe în perfectă armonie cu fondul.

Cântarea sa isbucnește pe neașteptate din adâncuri de suflet și asememeni unei fântâni arteziene împrăștie în stropi de adevărată și suavă poezie.

Fie care strop refractă un curcubeu de lumină lăuntrică, voalat de o durere sau o nădejde frântă. Oricum ceiace pornește din suflet se întoarce tot la suflet.

De aceia opera Mariei Cuțan va trăi în literatura noastră, atât timp cât sufletul românesc se va putea regăsi, resfrânt și tălmăcit de cele mai alese vlăstare ale lui.

Agatha Grigorescu

Din Timişoara

Înălţătoarea manifestare ostăşească dela 8 Noembrie

Apropierea sufletească între ofiţerii activi şi cei de rezervă

Din iniţiativa domnilor Colonel Sâmboteanu Ion, Comandantul Reg. 10 Roşiori, Col. Negrea Victor, Comand. Cercului Recrutare Timişoara şi inginer Dion Mardan, profesor la Scoala Politechnică din Timişoara şi Preşedintele «Uniunei Ofiţerilor de rezervă Secţia Timişoara», s'a organizat o reuniune, sub forma unei şezători culturale-artistice, cu scopul de a se face apropierea sufletească între ofiţerii activi şi cei de rezervă.

Şezătoarea, numită: «Şezătoarea M. S. Regelui Mihai I», a avut loc în sala de teatru, cinema şi şezători a «Casei Ostăşeşti», construită din indemnul şi voinţa d-lui Colonel Ion Sâmboteanu.

Pe o scenă stabilă, aranjată ca la orice teatru, s-a desfăşurat un grandios program cultural şi naţional, cu artişti din mijlocul ofiţerilor, reangajaţilor şi trupei din regimentul 10 Roşiori.

Şezătoarea este deschisă cu Imnul Regal cântat de corul format din ofiţeri, dela lt.-colonel până la sublocotenent. Urmează apoi un tablou, apoteoza unirei din piesa «Pui de lei» executat de reangajaţii şi soţiile lor. Lt.-Colonel G. Ionescu Radu invalid din război, vorbeşte de însemnătatea zilei, atât ca onomastică a M. S. Regelui Mihai. cărnia roagă pe Dumnezeu să-i dăruiască pe lângă o sănătate de granit, înţelepciunea lui Mircea, Ştefan cel Mare şi străbunicului Său Regele Carol I, Cravura lui Mihai Viteazu al cărui nume îl poartă, bravura şi iubirea sfântă de ţară şi popor a Marelui Său bunic Regele Ferdinand I şi Bunicei Sale M. S. Regina Maria, simbolul intregirei naţionale şi iubirei de popor şi ţară.

Programul urmează cu un asalt de sabie, o piesă de teatru «Ţăranul boer» recitări etc., spre uimirea asistenţilor şi înălţarea sufletească a tuturor.

Un mare efect şi de mare importanţă din punct de vedere al educaţiunei naţionale, culturei profesionale, a făcut citirea jurnalului de noutăţi de către d. Locot. Gaiu Eugen. D-sa, arată numeroasei asistenţe tot ceeace s'a petrecut în ultimul timp în ţară şi afară de hotarele ei. Astfel arată importanţa congresului presei latine, ţinut la noi în ţară. Cu argumente serioase şi convingătoare arată pericolul şi problema bolşevicilor, precum şi turburările puse la cale de ei în China, Colonii, Maroc etc.

Cu o deosebită pricepere presintă apoi procesul optanţilor unguri, a acelora ce dela războiu încoace aduc diferite pâri în contra noastră la Liga Naţiunilor.

Iar ca încoronare a acestor comunicări, ne vorbeşte de ultima invenţiune în aviaţie, de nişte tuburi care adaptate aparatnlui îl va feri de căderile catastrofale.

Şezătoarea a fost încheiată de către Domnul Colonel Sâmboteanu, care arată că oştirea nu se ocupă de a face din ostaşii săi, numai buni mânuitori de arme de războiu, ci ofiţerimea se ocupă şi încă în chip temeinic de ridicarea morală, culturală şi desăvârşirea educaţiunei sentimentelor superioare şi a celui naţional, ajnngând la concluzia că a avut toată dreptatea acel care a spus că «*Oştirea este cea mai mare şcoală a naţiunei*».

Domnia-sa face apoi apel la ofiţerii de rezervă, ca să ţină strânsă legătura cu ofiţerii activi, pentru întărirea solidarităţei şi camaraderiei. Să răspundă din convingere şi cu drag la asemenea chemări de înălţare sufletească şi înfrăţire, să răspundă conştiincios la chemările de concentrări şi manevre şi să se ţină la curent cu progresele technicei, instrucţiei şi tacticei militare.

«Este un început, este piatra fundamentală pe care Comandantul Reg. 10 Roşinri din Timişoara o pune cu temei împreună cu ofiţerii din acel regiment, în acest colţ de ţară din apropierea frontierei».

De altfel în sala de teatru-cinema a Casei Ostăşeşti dela Regimentul 10 Roşiori din Timişoara, operă care se datoreşte absolut puterei de muncă şi patritismul d-lui Colonel Ion Sâmboteanu, Comandantul Regimentului şi subalternilor săi, au loc dese asemenea şezători. Domnia sa şi-a asigurat dealtfel şi concursul câtor-va conferenţiari şi oameni de ştiinţă, care să colaboreze la înălţarea culturală, morală şi naţională a ostaşilor.

Masa camaraderească

După şezătoarea dela 8 Noembrie 1927, seara, s'a dat o masă camaraderească la care au luat parte ofiţerii activi şi cei din rezervă.

Intr'o atmosferă curat frăţească şi cu sentimentul «Uniţi ca pe front» s'au petrecut 3 ore într'o înălţătoare armonie.

Au vorbit d-nii Inginer Mardan, Subprefect Boleanţu, Colonel Vişioreanu Comandantul Brigăzei de Roşiori, Lt.-Col. invalid din războiu Ionescu Radu, Colonel Georgescu Pion, Comandantul Şcoalei pregătitoare de Ofiţeri de Artilerie, Fisch şi Profesorul Stănculescu. Cu toţii au prea mărit faptele eroice ale Regelui Ferdinand Cel Mare şi ostaşilor Săi, virtuţile poporului român, puterea solidarităţei în armată, dragostea de ţară care trebue să lege pe toţi cari trăesc între hotarele ei, credinţa în: *Patrie, Drapel şi Re'e*, simbol al unităţei şi tăriei neamului.

Domnul Colonel Sâmboteanu a încheiat seria cuvântărilor făcând apel la camarazii rezerviști de a ţine strâns contactui cu cei activi, de a răspunde la chemări, de a se ţine la curent cu toate noutăţile în domeniul instrucţiei, technicei şi tacticei militare.

A fost o reuniune în care au domnit dragostea frăţească, încrederea, armonia şi entusiasmul.

G. I. R. — Grenadirul

Din Rădăuţi

Sfinţirea temeliei unei noui biserici

La sfârşitul lunei trecute s'a sfinţit cu mare alaiu temelia nouei biserici din capitala judeţului Rădăuţi, de către I. P. S. S. Mitropolitul Nectarie al Bucovinei, asistat de C. S. Arhimandritul mitrofor dr. Ortizie Popescu dela mânăstirea Suceviţa şi inspectorul misionar dr. I. Puiu. Printre oaspeţi a fost d. dr. Ion Nistor, ministru de lucrări publice şi toţi parlamentarii judeţului.

După predica festivă rostită de părinte Victor Cocinski, au cuvântat I. P. S. S. Mitropolitul Nectarie, d. Ministru Nistor şi senatorul Calimachi.

Din cuvintele tuturor s'a putut desprinde învăţătura că omul numai prin muncă neobosită şi prin jertfe poate să-şi înalţe sufletul şi să-şi veşnicească pomenirea printre generaţiile viitoare. Precum atâtea opere măreţe de ale înaintaşilor noştri, tot aşa şi mai ales vechea biserică din Rădăuţi, zidită înainte cu 567 ani de către descălicătorul Moldovei Voevodul Bogdan cel Bătrân, este o dovadă vie despre străduinţele pline de jertfe, dară şi încununate de izbândă ale strămoşilor noştri pentru binele urmaşilor.

Sfinţii de pe pereţii acestei catedrale şi pietrile din pardoseala ei, a spus d-l Ministru Nistor, au auzit rugăciunile pe care strămoşii în frunte cu vitejii şi evlavioşii lor voevozi, le-au rostit în vreme de restriște cu toată căldura sufletului lor, îngenuchind cu evlavie în acest sfânt locaş.

Se cuvine deci ca pe temelia care s'a sfinţit astăzi, râvna noastră să ridice cât de curând o biserică măreaţă şi falnică, care va putea povesti urmaşilor noştri din viitorul apropiat şi cel mai îndepărtat, despre evlavia noastră, despre dărnicia inimei noastre, despre tăria creştinească a sufletului nostru.

*

Credincioşii au început să-şi dea obolul, şi pilda lor va fi urmată fără îndoială şi de alţii, spre cinstirea neamului şi a credinţei străbune.

Bucovineanul

Adunarea generală a cântăreţilor bisericeşti din oraşul şi judeţul Botoşani

La 27 Octombrie a. c., au avut adunarea generală cântăreţii din oraşul şi judeţul Botoşani.

Dimineaţa, la ora 11, a fost oficiat la catedrală, un Te-Deum, de către s. s. S. pr. Alex. Simionescu, protoereul judeţului, asistat de preoţii Gheorghiu şi Nepotescu.

După Te-Dedeum, cucernicul protoereu a rostit o frumoasă şi instructivă cuvântare despre „*Rolul şi activitatea cântăreţilor bisericeşti*". Din partea cântăreţilor au răspuns d-l Const. Clopotaru, preşedintele filialei, care, în cuvinte bine simţite, a arătat „*Rolul cântăreţului în societate*"; foloasele ce el le poate avea prin asociaţie, şi motivele pentru cari a fost întocmit şi pus în aplicare un program cultural. Centrala Bucureşti, prin d-l Dimitrie Achihăitei, trimite salutul său.

La ora 2 d. a. în localul Şcoalei de cântăreţi, în faţa unei afluenţs neobişnuit de mari şi în prezenţa cucernicului protoereu al judeţului, s'au deschis conferinţele culturale.

D-l Const. Clopotaru, preşedintele filialei, a vorbit despre solidaritatea tuturor cântăreţilor, arătând că, prin unire, s'ar putea căpăta multe: s'ar putea completa cultura prin conferinţele culturale ce se inaugurează şi s'ar putea vădi cu mai multă uşurinţă drepturile de cari, de cele mai multe ori, cântăreţii bisericeşti sunt lipsiţi.

D-sa a adus tot deodată mulţumiri cucernicului protoereu pentru bună voinţa ce o arată mişcării culturale a cântăreţilor bisericeşti şi pentru convocarea cântăreţilor la aceste conferinţe.

D-l D. Achihăitei, cântăreţ, student la Politechnică, delegat al Centralei Bucureşti, a adus salutul Centralei, arătând că Centrala, prin glasul preşedintelui sau, d. Ioan Popescu-Pasăre, se mărturiseşte mândră de activitatea cântăreţilor botoşeneni.

S'au cântat, apoi, câteva bucăţi muzicale bisericeşti. In special a atras atenţiunea Heruvicul pe trei voci, aranjat de d-l D. Achihăitei.

Autorul fiind de faţă, i s'a făcut o călduroasă manifestaţie de simpatie.

Şcoala de cântăreţi, sub conducerea d-lui Neculai Traian, cântăreţ şi profesor, şi-a dat şi ea tributul, contribuind cu succes la această manifestaţie culturală.

Conferinţa ţinută de d-l Ioan Răuţu, „*Despre drepturile şi îndatoririle cântăreţilor bisericeşti*", a plăcut mult asistenţei, care i-a subliniat concluziile prin aplauze bine meritate.

Conferinţa ţinută de d-l Const. Clopotaru, „*Despre asociaţie*", a fost de asemenea, răsplătită călduros, prin aplauzele colegilor d-sale, cari au ţinut să-i mulţumească astfel şi pentru serviciile aduse asociaţiei în calitate de preşedinte. D-sa a insistat asupra înfiinţării unui Cămin judeţean, cerând membrilor asociaţiei să i-a exemple bune din alte părţi şi să nu pregete în stăruinţa lor ca un atare cămin să ia fiinţă.

Intrând în ordinea de zi, d-l Clopotaru a făcut darea de seamă a societăţii, pe care majoritatea absolută a aprobat-o dând Consiliului cuvenita descărcare de gestiunea sa.

La rând venind apoi chestiunea alegerii noului Consiliu de administraţie, d. Clopotaru a lăsat liberă alegerea, declarând că nu mai candidează. Cântăreţii în unanimitate au respins această propunere, hotărînd menţinerea actualului comitet, în frunte cu harnicul lui preşedinte Const. Clopotaru, cărora le-au adus toate mulţumirile pentru marile servicii făcute. Consiliul a fost completat cu d-l Ioan Constantinescu.

Cântăreţii cerând obligativitatea conferinţelor culturale, cucernicul protoereu, de faţă fiind, a promis-o şi, ca încheere, făcând rezumatul desbaterilor, a arătat că este foarte mulţumit de felul cum s'a desfăşurat programul cultural şi de modul cum preşedintele filialei l-a întocmit; a arătat apoi foloasele frumoase ce le-ar putea trage cântăreţul de pe urma acestor conferinţe.

Cântăreţii bisericeşti au dat dovadă, cu prilejul acestei adunări generale, de perfectă solidaritate şi de deplină conştiinţă a datoriei, în ce priveşte rolul lor social.

La plecarea cucernicului protoereu, cântăreţii i-au făcut o manifestaţie călduroasă de simpatie.

V. Chirică

Prin Basarabia Culturală

In comuna Camenca din judeţul Orhei a avut loc zilele trecute sfinţirea bisericii şi inaugurarea bibliotecii populare a societăţii culturale «Astra» dela Sibiu Biserica a fost ridicată prin stăruinţa vrednicului preot Mina Tăruş de cei 180 de gospodari credincioşi şi harnici din Camenca. Biserica a fost ridicată în timp de un an şi s'a cheltuit cu ea peste 700 mii de lei.

Un cuvânt de laudă se cuvine inginerului Gh. Buciuşcan care a muncit la ridicarea sfântului locaş.

Solemnitatea sfinţirii a fost oficiată de I. P. S. Sa Arhiepiscopul Gurie, asistat de un mare număr de preoţi. Au participat o mulţime de săteni din împrejurimi precum şi numeroase personalităţi din Orhei şi Chişinău.

Arhiepiscopul Gurie a ţinut o scurtă şi emoţionantă predică îndemnând pe săteni să fie supuşi şi credincioşi Bisericii, Tronului şi Neamului.

După serviciul divin s'a dat o masă la şcoală, iar apoi s'a desfăşurat partea a doua a programului zilei: inaugurarea bibliotecii «Astra».

D. profesor Onisifor Ghibu însoţit de alţi fruntaşi grupaţi în jurul „Astrei" a ţinut la Tighina o interesantă conferinţă despre «Cultura Românească în Basarabia», făcând un scurt istoric al asociaţiunii «Astra». A scos în evidenţă rolul important jucat de această societate în Ardeal pentru pregătirea conştiinţei şi a sufletului poporului românesc.

Vechiul comitet al despărţământului Tighina şi-a depus apoi mandatul şi s'a procedat la alegerea noului comitet al despărţământului «Astrei».

Intelectualii împreună cu d. profesor Ghibu au vizitat cercul cultural «Astra» al lucrătorilor dela atelierele C. F. R.

Acest cerc înfiinţat din iniţiativa d-lui inginer Poenaru, prezintă o particularitate deosebită. Intr'un vagon amenajat admirabil îşi are sediul atât cercul cât şi bibliotoca proprie care numără vreo 7-800 volume, lucrări alese şi toate legate. Acest cerc are peste 250 de membri şi posedă o fanfară proprie. Sute de volume au fost citite de membrii săi în descursul anului. Iată un exemplu demn de imitat.

* * *

La Cetatea-Albă, în sala căminului cultural s'a ţinut a doua conferinţă din ciclul anunţat pentru anul acesta.

A vorbit institutorul Thodor Iacobescu, fost deputat, despre «Basarabia sub raportul naţional cultural românesc pe vremea stăpânirei ruseşti».

Conferinţiarul evocând trecutul plin de lupte şi jertfe timp de un secol — a scos în relief munca şi sufletul pus de câţiva intelectuali singuratici în tot acel timp pentru păstrarea caracterului etnic al norodului moldovenesc şi pentru luminarea lui.

Conferinţa s'a încheiat cu un îndemn către generaţia cultă de azi, ridicată din pătura rurală, ca să nu piardă legătura cu poporul.

* * *

—«Societatea muzicală «Filarmonica» a deschis stagiunea 1927—28 cu o «serată muzicală» în sala şcoalei de muzică, Sâmbătă 22 Octombrie.

Au cântat: d-na Championi, directoarea şcolii de muzică şi d-ra Gassert la piano, d-ra Brodschi, cânto şi d. Müller, primul violonist al orchestrei simfonice a societăţii.

Cântăreţii au interpretat artistic bucăţi din Brediceanu, Tchaicovschi, Liszt, Rahnamicov şi Grieg.

C. U.

Din Bălţi

CULTURALE

Cu ocazia comemorări morţii Domnitorului Grigore Al. Ghica, s'au organizat serbări culturale în diferite centre. Astfel în comuna Nicoreni, vrednicul învăţător Ciobanu Ilie, a ţinut o conferinţă festivă despre moartea Domnitorului şi răpirea Bucovinei. Pe lângă programul variat şi destul de bogat cu recitări, dansuri naţionale etc., a mai vorbit şi profesorul şcoalei normale d. Grămadă Nicolai, despre: Rolul şcoalei şi al bisericei în educarea masselor şi combaterea Inochentismului (o sectă religioasă).

Ştiri din ţară şi din alte ţări

Moartea lui I. I. C. Brătianu

Miercuri dimineaţa la orele 6.45, I. I. C. Brătianu, şeful partidului naţional-liberal şi preşedintele Consiliului de Miniştri, a încetat din viaţă.

Rămăşiţele pământeşti vor fi înmormântate Duminică la Florica.

Ţara întreagă plânge moartea timpurie a aceluia care a fost sfetnicul Tronului în momentele cele mai grele prin care a trecut neamul.

Domnul, odihnească-l în împărăţia sa.

*

Zece ani de la Unirea Basarabiei

Luni s'a sărbătorit la Chişinău, în cadrul unor impresionante festivităţi, zece ani dela alipirea ţinutului dintre Prut şi Nistru la Patria Mumă. Au luat parte toţi foştii deputaţi ai Sfatului Ţării, sub preşedinţia d-lui I. Pelivan. Primul care a luat cuvântul a fost P. S. S. Episcopul Gurie, după care au vorbit d-nii Pan Halipa, Vladimir Cristu, Const. Stere şi alţii, arătând împrejurările istorice, cari au dus la alipirea Basarabiei.

După masă, la orele 5, întreaga asistenţă s'a întrunit în localul Liceului No. 3, unde pe vremuri era sediul Sfatului Ţării, iar seara la primăria oraşului, s'a dat o mare masă, cu care ocazie d. Gherman Pântea, primarul oraşului şi fostul ministru de războiu în guvernul republicei moldoveneşti a rostit un inimos discurs, în care a arătat drepturile României asupra Basarabiei.

*

Alcoolismul în nordul Ardealului

Se ştie că în partea de sus a Ardealului, mai cu seamă în Satu Mare, Salaj şi o parte din Bihor şi Maramureş, populaţia are un bun isvor de venituri din comerţul de mere, de unde veneau mii de vagoane în fiecare an, iar o bună parte din ele erau trimise peste graniţă, în Austria şi Germania.

Anul acesta recolta de fructe a fost cât se poate de bogată, dar nu s'a prezentat cumpărători decât pentru unele de calitate superioară. Celelalte au rămas nevândute. Pentru a nu-şi pierde veniturile, ţăranii le transformă în rachiu, aşa că acum, în aceste regiuni, în loc de alte îndeletniciri, săteanul se ocupă cu băutul otrăvei pe care a scos-o din merele nevândute.

Toţi ai casei beau: dela bătrân până la ultimul copil. Ba s'au văzut cazuri când copii se „cinstesc între ei la şcoală, cu rachiul furat de acasă".

E timpul ca această situaţie să înceteze, cu atât mai vârtos cu cât condiţiunile de fabricare a rachiurilor sunt prevăzute într'o lege nouă. N'ar fi oare mai bine ca din fructele nevândute să se facă marmeladă şi magiun?

*

Către cititorii şi abonaţii noştri

O foaie se scoate cu multe greutăţi. Cheltuelile sunt aşa de mari în timpul de faţă, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viaţă şi moarte. De aceia rugăm pe toţi abonaţii şi sprijinitorii acestei foi, să ne trimeată plata abonamentelor rămase în urmă, căci numai aşa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

*

Conferinţa preoţilor din jud. Argeş

Zilele trecute preoţii din judeţul Argeş s'au adunat la Piteşti sub preşedinţia părintelui referent cultural dr. P. Vintilescu pentru a se consfătui asupra a două chestiuni în legătură cu progresul poporului român prin ajutorul bisericei. Prima problemă discutată a fost Sfânta Impărtăşanie ca mijloc de sfinţire pentru individ, familie şi societate, iar a doua se referă la mijloacele de întrebuinţat spse a se păstra o cât mai strânsă legătură între credincioşi şi biserică.

La discuţiuni au luat parte un mare număr de preoţi, ceeace dovedeşte că preoţii argeşeni se interesează în deaproape de bunul mers al bisericei şi al neamului,

Cărturari, cari voiţi luminarea poporului, răspândiţi această foae cât mai mult. Aveţi o datorie cetăţenească să veniţi în ajutorul acelora care au nevoie de carte, căci numai prin carte se fericeşte un popor. Indemnaţi pe sătenii cari ştiu să citească să primească în casa lor: „CULTURA POPORULUI". Ea este un prietin bun, un sfătuitor cinstit. Din paginile ei se revarsă dragostea către biserica creştină, dragostea către ţară.

Câte şcoli de agriculiură avem în ţară

Prin noua lege de reformă agrară, s'a simţit din ce în ce mai mult nevoia măririi numărului şcoalelor de agricultură.

An de an se înfiinţează noui şcoli, unde tinerii îşi pot căpăta cunoştinţele necesare pentru a se îndrepta agricultura ţării pe calea progresului. Astfel după o ultimă statistică, avem în toată ţara trei şcolii superioare (academii), patru medii, 14 elementare, una de iarnă şi 18 de economie casnică. In cursul anului trecut au urmat aceste şcoli 5000 de elevi.

*

Străinii, cari ne vin în ţară, nu vin de dragul ochilor noştri; au de câştigat aci, uneori foarte uşor, bani mulţi, din folosirea unor bunuri, nofolosite de noi. Ei n'au nici o vină; aşa se întâmplă pretutindeni, unde stăpânii unor bunuri rodnice nu ştiu să facă bani din aurul pe care'l au la îndemână. Dreptate, să-i urâm pe străini, n'am avea; dar datoria sa ne dăm seama de păcatele şi greşelile noastre o avem cu tot dinadinsul.

Numai în şase luni de zile, dela 1 Ianuarie până la sfârşitul lui Iunie, anul acesta, au intrat în ţară, la noi, 5084 străini, între cari şi 2120 bulgari, toţi grădinari.

Sunt de vină aceşti bulgari, cari vin, stau doi-trei ani aici, şi pleacă apoi cu averi de sute de mii de lei, spre a-şi îmbogăţi gospodăriile de acasă şi ţara? Sau sunt de vină fruntaşii vieţii noastre rurale, cari nu îndeamnă pe ţărani, fie la grădinărit individual când aceştia au pământ prielnic şi capital, fie la întreprinderi de grădinărit cooperative?

In faptul că grădinăriile bulgarilor merg şi dau câştiguri mari, avem dovada că şi ale românilor ar putea să meargă şi să dea câştiguri tot atât de frumoase.

*

Moarfea lui V. A. Gâdei

Ne-a părăsit înainte de vreme unul dintre cei mai de seamă funcţionari ai Statului. V. A. Gâdei, fost primul director al Casei Centrale a meseriilor, a cunoscut mai mult ca oricare altul ce înseamnă nerecunoştinţa oamenilor, el care o viaţă întreagă n'a avut decât gândul curat de a face binele de a lupta, pentru ridicarea păturei noastre muncitoreşti. Memoria lui însă va rămâne veşnică, pentrucă a muncit cinstit şi a clădit în viaţă. Aibă-l Domnul în paza Lui.

*

Moartea unei învăţătoare

După 13 ani de slujbă pe ogorul culturii româneşti, învăţătoarea Maria Andrieş din Satul Frăsineşti, judeţul Lăpuşna a trecut în Via Domnului, în cursul lunei trecute.

Slujba prohodului a fost săvârşită de către preoţii Gh. Scaleţchi şi Gh. Cusciuc, de faţă fiind sătenii, rudele şi şcolarii ce au cunoscut-o.

Domnul s'o odihnească întru împărăţia sa.

*

O gară nimicită de un munte

In apropiere de oraşul Coşice (Cehoslocacia) se afla până mai zilele trecute gara Halom, care a fost complect sfărâmată de un munte din apropiere, care, nu se ştie din ce cauze, s'a prăbuşit. Au început să se rostogolească depe vârful muntelui bolovani cât casele, cari au distrus totul în drumul lor. Vagoanele ce se aflau în faţa gării au fost nimicite precum şi gara cu toate împrejurimile ei. In momentul când muntele se roştogolea mai cu furie, se apropia de gară un tren de persoane, care a putut fi oprit de a intra în gura morţii, datorită eroismului unui cantonier. Au sosit două trenuri de muncitori spre a da ajutoare, însă lucrurile merg foarte greu şi numai cu dinamita se poate deschide calea.

*

Preţul abonamentelor: lei 200 pentru învăţători, preoţi, studenţi, şi săteni; lei 300 pentru autorităţile săteşti; lei 400 pentru instituţii particulare şi de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

Fraţii din America nu-şi uită credinţa strămbună

In Detroit (America) există cea mai mare şi mai frumoasă biserică românească din America. Fiind nevoie de oarece reparaţiuni, câţiva oameni de bine au dat materialul trebuincios în mod gratuit. Vopseaua a fost dată de către Gr. Campa şi David Zaharia, piatra de către Gh. Magiar. preşedintele parochiei şi Ştefan Preda, iar lucrările s'au executat sub supravegherea unui comitet format din d-nii Theodor Dobrea, M. Vidam, Ştefan Preda şi V. Vlad. Voxsirea intrărilor va fi executată de părintele Al. Ştefan Opreanu, parochul bisericei, în mod gratuit.

Se cuvine toată lauda acestor inimoşi Români, cari nu-şi uită credinţa strămoşească, — ori unde ar fi aruncaţi de viaţă.

*

Nici odată nu este prea târziu

O femeie din Belgia, cu numele Ista, a trebuit ca toată viaţa ei să muncească din greu ca să şi câştige pânea zilnică. De aceia în tinereţe n'a putut umbla la şcoală, aşa că nu ştia carte de loc.

Implinind 70 ani şi puterile nemai ajutând-o ca să poată munci în fabrică, s'a gândit să se ducă la şcoală. Invăţătorul a primit-o bucuros şi a aşezat-o printre ceilalţi şcolari, copii. După un an de învăţătură a ajuns să scrie şi să citească destul de bine, iar la examen a reuşit cea dintâi. In felul acesta, de acum înainte îşi va putea câştiga pânea cu mult mai uşor.

Nici odată nu este prea târziu, pentru ca omul să se împărtăşească din binefacerile cărţii.

*

Viitorul războiu

La o adunare a societăţii „*British-Israelites*" din Londra, unul din vorbitori, Basil Steward, a prezis că viitorul războiu va începe în cursul anului 1928 şi anume în ziua de 28 Maiu şi va continua până în anul 1936. Anglia, cu ajutorul celorlalte ţări, a spus Steward, va învinge pe Rusia, ştergând-o depe faţa pământului. Afirmaţiile făcute s'ar baza pe anumite socoteli biblice.

*

Cel mai mare diamant din lume a fost descoperit

Un mare învăţat Koslow a anunţat nu de mult, că ar fi descoperit, în urma unor săpături îndelungate, mormântul celui mai mare conducător a hoardelor mongole depe vremuri, a lui Giugis-Khan. Dintr'un tunel lung de 400 metri se pătrunde într'o cameră, unde pe o masă mare de aur se găseşte un sicriu de fier, înlăuntrul lui unul de fier, înlăuntrul acestuia unul de argint iar în acesta unul de aur în care se găseşte corpul fostului han. In camera în care se găseşte sicriul hanului, s'au descoperit o mulţime de bogăţii şi pietre preţioase, vase de argint şi de aur precum şi un diamant albastru, mare cât un ou de găină, care se crede că este cel mai mare diamant din lume.

*

Din Tg. Jiu

In ziua de 30 Oct., centrul parohial Tg.-Jiu a organizat cu concursul şcoalei normale, o serbare religioasă naţională.

De dimineaţă, clerul oraşului a oficiat serviciul liturgic la biserica „Sf. Treime". A urmat o predică a zilei, iar la ora 11 s'a făcut un parastas pentru eroii Neamului şi pentru Domnitorul Grigore Ghica, cu prilejul comemorării a 150 ani de la moartea sa.

După masă a avut loc serbarea la şc. normală. Pr. Iacob Cureleanu a conferenţiat despre *Dragostea creştină ca virtute hotărâtoare pentru înfăptuirea şi menţinerea solidarităţi sociale*", iar d. Vasile Isac, profesor la şc. normală a vorbit despre „*Grigore Ghica Vodă*". Pr. Victor Dobrescu, protoercul judeţului, a făcut tâlmăciri din sf. Scriptură. Câţiva elevi au recitat şi declamat, iar orhestra şc. normale, sub conducerea maestrului I. Armăşescu. a executat mai multe bucăţi.

1542. — Tiparul «OLTENIA», Bucureşti

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALĂ No. 16. | **Bucureşti, 4 Decembrie 1927** | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA No. 16 | ANUL VII, Nr. 212 Apare în fiecare Duminică

I. I. C. BRATIANU

In mai puţin de trei zile o boală de o nemai pomenită putere a curmat firul uneia din cele mai preţioase vieţi ale ţării.

Marele cetăţean şi marele român Ion I. C. Brătianu a murit. O faclă ce lumina tot cuprinsul ţării româneşti, s'a stins.

Pierderea este imensă; o resimte ţara toată, însă o resimte în deosebi nădejdea cea mare a ţării, ţăranul român căruia el i-a dat drept de vot şi drept la pământ, vot şi pământ cari sunt cele două opere covârşitoare din întreg monumentul lui politic atât de bogat în faptă bună şi românească. Şi fapta aceasta, unită cu aceia a celuilalt Brătianu, a părintelui său, ilustru ca şi urmaşul, însumează ne-întrerupt aproape un veac de frământări şi de patriotice preocupări puse numai în slujba înălţării patriei, veacul istoriei României moderne, trăit şi scris în mare parte de aceşti doi mari Brătieni, de tatăl şi de fiul, unul înfăptuind independenţa şi regatul sub doi domnitori: Cuza şi Carol, celălalt înstărind ţăranul şi făcându l părtaş la viaţa publică sub trei regi: Carol, Ferdinand şi Mihai. Aproape un veac de activitate necurmată şi rodnică, împlinită de aceşti doi mari români ce-şi dorm acum somnul de veci alături unul de altul.

Vie să le fie pururea memoria în conştiinţa neamului românesc!

CULTURA POPORULUI.

Societatea de astăzi şi Oamenii de mâine...

Vremea trece, vremea vine,
Toate s vechi şi nouătate;
Ce e rău şi ce e bine
Tu te'ntreabă şi socoate...
Eminescu (Glossa)

Timpul, acest neobosit călător, care poartă în sarcina sa păcatele atâtor generaţii, în oglinda căruia cetim prefacerile bulgărelui de humă pe carii ne creem vremelnicile noastre muşoroaie de furnici, timpul, care în majoritatea convorbirilor ce se raportă la starea actuală de presiune morală, este criticat, poartă vina secolului ce se scurge... E aşa de obişnuită formula de pesimism ce însoţeşte noţiunea de timp, încât deseori auzim pronunţându-se cu amare clătinări de cap „Grele vremuri... amărâtă viaţă".-.

Omul — in scurgerea atâtor ani, de mult, de când şi istoria caută cu înfrigurare să-şi fixeze limitele —, a fost înfrăţit şi strâns legat, confundându-se cu timpul care i-a adus prefacerile pe care le-a suferit nedându-şi seamă, şi numai în urmă posteritatea a găsit cu cale să-i critice — în înţelesul adevărat al cuvântului — preschimbările aduse pe teren moral, social, economic.

In calendarul istoric al evenimentelor, citim lucruri de o importanţă covârşitoare, deducem legi cărora fatal sunt supuşi oamenii.

Faţa societăţii in care trăim s'a schimbat atât de mult, lucrurile şi faptele au fost aşa de straniu îndrumate, încât aducând un strămoş în mijlocul nostru, a celor de azi, ar rămâne tot aşa de încurcat ca şi Persanul lui Moliere la Paris...

Nu numai că ne-am schimbat, dar mai mult de cât atât: am suferit modificări *generale!* Să ne referim la modificările directe cu societatea. Pe cine vom acuza de gravitatea lor? Se creiază tribunale cu pretenţii de consolidare a temiliei statelor, se ţin conferinţe, congrese, cu toţii se înflăcărează, şi au foarte mare dreptate.

Dar se întreabă cineva care va fi soarta popoarelor — de acum încolo, — cu toate întrunirile pacifiste — dat fiind vârtejul social care ne târăşte? Sunt mulţumiţi apostolii păcii cu starea internaţional-sociala? Sunt convinşi ferm că egoismul de astăzi — care va creşte mâine — nu va lua proporţii, aducând iarăşi, linţoliul de doliu bătrânei noastre Europe?

Ce a făcut tribunalul de la Haga în faţa uriaşului uragan? S'a sguduit din temelii dând o frumoasă lecţie pentru viitor popoarelor!

Se întreabă şi răspund chimiştii, că războiul viitor va fi mai crunt decât cel trecut! E o laudă pentru noi? Oare acea ţară care scoate mai multe săbii să lucească în soare, acea ţară, e mai folositoare şi însoţeşte interesul uman? Oare moartea şi valurile de sânge sunt ecourile atâtor rugăciuni adresate umanităţii? Salbaticul, nu stă şi el mereu armat cu sulita şi arcul? Care-i este aportul de progres faţă de omenire? El mai are o scuză: fiarele sălbatice l'ar sfaşia de nu s'ar apăra!

Speranţa în ziua de mâine — aşteptând-o cu mâna în sân — va fi mai tristă ca o oază dorită din suflet în arşiţa copleşitoare a soarelui de Sahara!

Fata Morgana se va depărta mereu, aruncându-ne din depărtare schiţări de mână, chemându-ne cu dulci zâmbiri...

Nu vom arunca în cârca vremii păcatele noastre... vom deschide spiritul, ne vom întreba conştiinţa şi îndemnaţi de linişte vom porni la munca ce ne va aduce mulţumirea.

Să lepădăm ochelarii aburiţi ce ne oboseşte vederea clară! Să ridicăm Evanghelia Păcii pentru întoarcerea celor întunecaţi pe căi greşite!

Strigatelor noastre de pace, li se vor deschide uşile capitonate cu postav negru, unde în şoapte tainice se făuresc destinele omenirii!

D. I. Dogaru

Prilejuri de păcătuire

„Isus a zis ucenicilor săi: *Este cu neputinţă să nu vină prilejuri de păcătuire, dar vai de acela prin care vin!*"

„Ar fi mai de folos pentru el să-i se lege o piatră de moară de gât şi să fie aruncat în mare de cât să facă pe unul din aceşti năcuţi să păcătuiască"

„Luaţi seamă la voi înşivă!"

(Luca, 17, 1—3)

Un muncitor se sculase de cu noapte să plece în oraş după hrană. Era iarnă grea, noaptea ninsese atât de mult în cât omul nostru abea putea rupe nămeţii ce se făcuseră. Mergând aşa, aude paşi în urma lui şi o voce. Se întoarce şi îngrozit vede că unul din copiii lui pornise din casă după el. „Ce cauţi după mine? Asta e vreme pentru tine să pleci de acasă?" întreabă omul îngrijat. „Nu e nimic, tată, — răspunse liniştit copilul, — mi-e foarte uşor, *calc pe urmele tale*".

Tot aşa în viaţă, pe urmele noastre calcă mai mulţi ori mai puţini fraţi de ai noştri. Or fi bune urmele noastre? Nu cumva urmele noastre sunt rele şi atragem fără ştirea noastră pe alţii ducându-i la suferinţă şi la pierzare?

Nici nu ne dăm seamă cât rău face părintele copilului său cu viaţa lui necreştinească! Tot asemenea cei cari ocupă situaţiuni mai de seamă într'o ţară, învăţaţi, profesori, preoţi, atrag şi târăsc pe dumul lor suflete nevinovate spre nenorocire!

Nimic nu e mai molipsitor ca exemplul, ca pilda vieţii. Mai ales când e rea. De vei întreba pe tinerii noştri şi fetele noastre: de ce bei vin, de ce bei bere sau ţuică, de ce fumezi, de ce pierzi nopţile, de ce eşti mândru şi asupritor, de ce te bucuri la lucrul altuia? Iţi vor răspunde toţi: pentru că aşa face toată lumea, se vede că aşa trebue. Aşa am văzut pe tata, pe mama, pe profesorul cutare, pe cutare şi cutare. Doar nu eşti D-ta mai priceput de cât atâţia şi atâţia!

Iată puterea formidabilă a răului.

Mântuitorul a spus: *„Vai de acela prin care vine sminteala"*. Vedeţi dar, câtă răspundere apasă pe umerii noştri şi ce pedeapsă ne aşteaptă. Sunt mii de ochi nevinovaţi şi nepricepuţi cari ne observă şi ne imitează. Dar dacă faptele noastre sunt rele? Târâm după noi în păcat sute şi mii de suflete, care ne urmează.

M'am gândit la aceste lucruri şi m'am îngrozit la răspunderea morală ce avem noi, profesorii şi preoţii, „sarea pământului". Vai! cât de puţin sunt sare adevărată! Căci puţini cugetă la tineretul din şcoală şi la turma ce o păstoresc. Văd profesori, cari se preocupă numai de materiile de predare, dar puţin le pasă de viaţa lor particulară. Elevii îi văd de multe ori clătinându-se de beţie, nesocotind programul, mândrii în cât abia răspund la salut, hrăpăreţi, violenţi şi mincinoşi băgaţi până în gât în noroiul politicei de partid şi al afacerilor.

Iată ce tablou frumos oferim copiilor şi tinerilor.

Tot ceia ce brumă de carte vor fi ştiind, nu foloseşte la nimic.

In toate zilele citim în ziare fel de fel de crime, răniri, furturi, sinucideri, tâlhării..., făcute de oameni din popor (cei bine situaţi sunt ocoliţi) într'un moment de beţie, de rătăcire sau de desperare. Poliţia îi prinde, le face o corecţiune provizorie şi îi dă pe mâna justiţiei. Publicul cititor se indigneză în fiecare dimineaţă la cafeaua cu lapte. Care-i vinovatul? De sigur, făptaşul. Noi vedem numai mâna, care execută, nu mintea care ordonă. Adevăratul vinovovat, este la loc de cinste la toate mesele. Este cântat în versuri şi slăvit în gura mare. Este satana care-şi râde de isprăvile sale.

Domnul Isus are însă grijă şi prin oamenii lui scapă pe ici şi colo sufletele dela pierzare.

Pentru aceia a spus *El* că poarta ce duce la pierzare e mare şi largă, iar cea bună e îngustă şi puţini o găsesc.

Aurelian Ionescu
Inginer-Profesor

Brăneşti, Sept. 1927

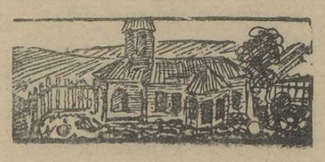

Demonstraţia de la Buftea

de Leontin Iliescu

In ziua de 20 Noemb. a. c. acum două Duminici, la Buftea a fost o mare demonstraţie de ordin cultural. Prefectul Judeţului Ilfov a dat semnalul propogandei culturale pe judeţe, dovedind că populaţia dela ţară este pregătită să se bucure de binefacerile adevăratei culturi. Acolo la Buftea, în clădirea Gimnaziului, au vorbit exponenţii localităţii, s'au adunat în conferinţă pretorii, învăţătorii şi ceilalţi cărturari din Ilfov spre a se sfătui cu ai lor camarazi în cărturărie din Bucureşti despre chipul în care s'ar putea mai cu folos răspândi cultura în popor *pe deasupra întereselor de tot felul ale politicii mărunte şi de partid.*

Exponenţi ai ateneelor populare din Bucureşti s'au înţeles pe deplin cu luminatorii satelor din Judeţul Ilfov în frumoasa şi frăţească întâlnire pusă la cale de d. prefect Ghiaţa.

Ce însemnează acesta?

Insemnează că politica culturală trebue să fie deviza intelectualilor noştri de azi înainte. E singura politică înţeleaptă, graţie căreia vom ajunge mâine să ne mândrim că am creiat în graniţa ţării, o opinie publică întemiată pe mobilizarea dreaptă şi cinstită a conştiinţelor româneşti. —

In asemenea condiţiuni cine nu vrea să fie zidar, ziditorul viitorului social al Patriei sale?

Nu pretinde nimeni s'ajungem în mare viteză în starea înfloritoare a ţărilor Scandinave sau a Danemarcei, unde ţăranii citesc ziarele la cornele plugului iar lucrători în faţa uneltele lor, în clipele de repaus. Tragem însă nădejde că, urmând pilda prefectului de Ilfo, cei alţi conducători ai judeţelor ţării se vor sărgui să fie socotiţi şi ei drept prefecţi culturali ai acestor judeţe !ar nu numai administrativi cum sunt azi.

In cazul acesta, faţa lucrurilor, în câţi-va ani, s'ar schimba pe meleagurile româneşti. Nu vor citi sătenii la coarnele plugului ziarele sau în faţa uneltelor lor lucrătorii, dar se vor osteni cu bucurie aceşti lucrători şi aceşti săteni s'asculte la şezătorile ateneelor populare cuvintele potrivite, înţelepte generoase ale cărturarilor şi îndrumătorilor lor.

Iată ce se aşteaptă de la nucleele culturale ale satelor menite să împrăştie adevăr şi lumină împrejurul lor.

„Cultura Poporului" are cuvânt să se bucure că roadele semănăturei sale ies la iveală mai curând decât ne-am fi aşteptat.

Aceasta spre binele Neamului.

ARICIUL OSPITALIER

— FABULA —

de: Vasile Militaru

In leasa unui lan de grâu,
Vecin cu apa unui râu, —
O prepeliţă cu cinci pui ce încă nu puteau să sboare,
Cânta atât de fericită, cum alta nu era sub soare!...
Dar uite ceasul rău, căci râul, —
Umflat de ploaia ce căzuse, s'a revărsat să'nece grâul!...

Sărmana, când văzu că vine spre copilaşii ei zăporul
Ca o săgeată 'şi luă sborul, —
Cât aripioarele-i micuţe puteau mai repede s'o poarte, —
Un loc mai ridicat să afle, să-şi scape puii dela moarte..

In mijlocul unor aglici,
Având-şi casa pe-o movilă,
Găseşte pe jupân Arici
Şi'l imploră să'i fie milă
De puişorii ei cei mici:
Să-i găzduiască pân'o trece
Puhoiul, ca să nu se'nece....

Ariciul, — ce să vă mai spun, —
S'a arătat la suflet bun
Şi'i zice: „Draga mea copilă,
„De piatră dac'aşi fi, — şi milă
„Ar trebui să simt acuma când văd cu hohote cum plângi
„Şi mâinile cum ţi le frângi!
„Apoi, — adăogă ariciul cu lacrămile 'n gene, — cată:
„Şi eu am cinci copii, ca tine, şi deci sunt „tată!..."
De fericire-aproape beată, sărmana prepeliţă sboară
Şi 'ntr'o clipită e 'napoi,
Cu puişorii-aproape goi,
Pe cari, de i-ar fi prins înecul, ar fi putut şi ea să moară!...

Puhoiul stăruia prin grâu
Şi nu se retrăgea spre râu...

A treia zi, fiindu-i puii înfometaţi ca vai de ei,
Se duce să le-aducă barem, de nu mai mult, un pic de mei,
Dar prepeliţa când se'ntoarse, îi năpădi şi plânsu'n gene,
Căsi din odraslele-i iubite nu rămăsese decât pene!...

Când l'a'ntrebat cu ce greşit-au sărmanii ei copii sub cer,
Ariciului aşa de nobil şi-aşa de ospitalier, —
Scobindu-se prin dinţi, Ariciul răspunse cam tărăgănat:
„Doar nu cumva, copilă dragă, pe mine te-ai fi supărat?!
„Eu te credeam mai înţeleaptă şi nici prin gând nu'mi putea trece
„Să nu mi'i dai ca o răsplată, că i-am scăpat, să nu se'nece!

. . . . . .

Când, prigonit de-o soartă crudă, cu apă, foc sau cu războiu,
Plângând, vecinul îşi aduce avutu'n pripă strâns, la noi
Şi ne imploră s'avem grijă de lucrurile-i mari şi mici,
Adeseori, noi suflet mare avem ca nobilul arici!...

Ruga Florilor

de Elena Boteanu

Când spre seară, din văzduhuri
Se pogoară -a nopţii duhuri
Peste ape, peste stuhuri,
Pe ogor,
In cîmpie presărate,
Cu petalele plecate,
Florile, îşi spun cu toate
Ruga lor.

Când începe ruga sfîntă
Vântul stă şi nu cuvîntă,
Fluturii, pe-o creangă frântă,
Fac popas,
Că pe cîmp şi'n depărtare
Lin de tot, ca 'nir'o visare
Orşice potir de floare
Dă un glas.

Cântă macul, iasomia
Romaniţa, păpădia...
Ruga-şi cîntă 'ncet cîmpia,
Un popor
Tot cu frunze 'mpreunate
Înălţînd o rugă toate
Spre cîmpiile 'nstelate
Cîntă 'n cor:

„Dumnezeule prea sfinte
„Tu, al florilor părinte
„Dă-ne ca şi mai 'nainte
„Soare, ploi;
„Rău să nu ştim ce-o să 'nsamne
„Dă-ne veri, şi dă-ne toamne
„Şi revarsă-ţi mila, Doamne
„Peste noi...

...Şi aşa, în orce seară
Vălul nopţii când coboară
Glasul florilor, şăgalnic
Lin, stingher,
Glasul florilor, şăgalnic
Glas de floare de năvalnic
Se ridică 'ncet şi jalnic
Către cer.

O viaţă nouă la sate

Dacă ne aruncăm un moment privirea înapoi, nu mai mult decât cu zece ani, şi cer cetem felul de viaţă al ţaranului nostru, vedem cu mirare cât de schimbat este faţă de cel prezent —

Pe când înainte vreme, abia putea să-şi asigure viaţa de azi pe mâine, cu toată munca istovitoore pe care o depunea, acum observăm că o trausformare radicală s'a produs în noua lui formă de viaţă. Zilile de claca, dijma la tarla şi atâtea alte angarale, perira ca un vis, rămânând ca tot timpul anului şă-şi mungească ogorul, care ia fost dat în urma sacrificiilor făcute pentru ţară şi pe care acum e pe deplin stăpân. Dar odată înstarit ţăranul işi formă un nou fel de viaţa care cere in mod necondiţionat ridicăria stării lui morale şi culturale la un nivel asemănător!

Inainte se spunea că suntem un popor de analfabeţi. Aproape 75% nu ştiam să citim, fapt dealtfel foarte explicabil pentru starea de lucruri din acea vreme. Astăzi însă înmulţirea şcolilor primare la sate, de undé în fiecare an mii de tineri apucă drumul târgurilor şi oraşelor mari, unde îi aşteaptă focare noi de lumină, sunt o dovadă că mergem cu paşi repezi spre progres, rupând cu întunericul.

Trebue se ţinem seamă însă că din aceşti tineri, cea mai mare parte, se întorc în mijlocul satelor de unde au pornit — ocupând diferite posturi; dornici de a împărtaşi şi celor ramaşi la vatră, rodul muncei lor.

Să nu uităm deci, că avem nevoe de cetăţeni formaţi şi bine pregătiţi în spiritul vremei, care pe lânga îndeplinirea misiunei de apostoi, ai culturei să fie şi destoinici purtători ai cuvântului de bărbăţie în vremuri grele. —

Este o sărcină desigur grea, mai ales când ne gândim că perioada pregătirei e relativ scurtă; şi deaceia cred că ar fi nevoe de o cât mai grabnică colaborare a tuturor forţelor de ordin moral, cultural, educativ pentru a pregăti cât mai curând pe noul cetăţean, de care avem atâta nevoe.

I. Popescu

Totul pentru aviaţie

Cu aceiaşi adâncă şi sinceră mulţumire cu care am salutat prima expoziţie romaneasca de aviaţie din Bucureşti, ne facem datoria de a saluta entuziaşti şi prima fabrică românească de avioane de la Braşov. Credem ca fiecare bun român s'a simţit oarecum mândru de aceasta propaşire a noastră în aviaţie, mai ales că, deacum, tributul nostru pentru avioane aduse din straînatate, va scadea treptat, treptat.

Negreşit că una din cele mai principale arme ale rasboiului viitor, dar şi a pacii şi a progresului, este şi va fi avionul. Şi, cum toate celelalte ţari, fie vecine, fie mai departate, fac sacrificii enorme pentru propaşirea şi propagarea aviaţiei lor, tot aşa sântem datori şi noi sa facem aceleaşi sacrificii, cu atât mai mult, cu cât prin poziţiunea geografica a ţarii noastre, sântem înconjuraţi aproape numai de duşmani.

Deci: ne-în timp de răsboiu, ca sa ne aparam bine, fie în timp de pace, ca sa progresam, ne trebuie o aviaţie cât mai dezvoltată şi mai buna.

Dar ca să o avem, e nevoie de mari sacrificii băneşti, de oarece sacrificiul vieţii, l'au adus cu prisosinţa piloţii noştri.

Cum Ministerul de Răsboiu, — ne gândim deocamdata la aviaţia militara, — nu poate acorda toate sumele trebuitoare dezvoltarei mai curând a aviaţiei noastre, trebuie să se gasească şi sa ia fiinţa întreprinderi particulare pentru acest mareţ scop. Şi aici sa mi se permita o propunere.

Ar fi bine ca toate şcolile secundare din ţară, odata la 3—4 luni — dupa putinţa — sa dea cîte o serbare pentru a aduna fonduri în acest scop.

Printr'o lege care ar trebui votata, ar fi bine sa se pună o taxă în folosul aviaţiei, la toate actele ce se eliberează de instituţiuni catre particulari. Bineînţeles că taxe modeste şi bine calculate dupa valoarea actelor.

Apoi, înca ceva, care ar fi de folos şi pentru propaganda: timbrele poştale. Dupa cum, pentru „Societatea regala româna de geografie" cu ocazia împlinirii a 50 de ani de existenţa s'au emis timbre poştale de diferite valori, cari au avut putere de francare timp de o luna, tot aşa ar trebui şi pentru aviaţie, însă, dupa acelaş procedeu, să aibă putere de francaretot câte o lună, însa să se repete de 2—3 ori pe an, la diferite epoci.

N'ar fi rău să se întrebuinţeze o loterie denumită „Loteria aviaţiei" dupa modelul loteriei I. O. V. care nădajduim că ar da rezultate mulţumitoare.

Am credinţ că şi cu acest procedeu s'ar aduna o sumă, din care s'ar putea cumpăra macar 10 sau 20 avioane anual.

Puţin cu puţin, se adună mult..

Poate că nu putem imita încă pilda Italiei, în care, fiecare provincie s'a obligat să dea statului câte un avion anual, dar, vom putea, fiecare, să dam un modest ajutor pentru propaşirea aviaţiei noastre. Datorita merituoşilor piloţi pe care-i avem, şi cu ajutorul preconizat de noi, aviaţia noastra ar putea ajunge la nivelul celeia din Franţa, Germania, etc.

Obişnuindu-te cu un lucru, capeţi şi încredere în el.

Oare, în Anglia, în primul tren ce s'a pus în circulaţie — la invenţia lui — oamenii n'au călatorit cu frică fireasca, ba, alţii, fugeau îngroziţi de el?

Azi însă, aproape că nu există om—ori unde—care să nu fi călătorit o singură dată cu trenul, având deplina încredere şi mulţumire de el.

Tot aşa şi cu avioanele. Auzindu-le vâjâind şi văzându-le cum se urcă sprintene în aer, te înfioară, inspirându-ţi în acelaş timp şi neîncredere, care dispare pe măsură ce te obişnuieşti cu ele.

Că se întâmplă şi accidente, se întâmplă, dar ele sânt de aşteptat ca în orice acţiune, ce-şi face drumul spre progres.

Asta nu trebuie să ne descurajeze, ci să ne dea mai multă tărie în hotărârile noastre, cari ne vor fi încununate de succese nebănuite, mai ales acum, când avem fabrica noastră de avioane.

Prin voinţă şi sacrificii la progres.

I. Livideanu

Clacă de vorbă

ALCOOLUL

— Bine că te-aduse Dumnezău domnule învățător!

— Da de ce moș Gligore?

— Uite, mă cert cu agentul ăsta al nostru de mai bine de un ceas.

— Și pe ce mă rog vă certați așa de aprig, de vă trebue ceasuri întregi ca să vă înțelegeți?

— Păi cum să mă'nțeleg cu creștinul ăsta încâpățânat, d-le învățător?... Imi spune el mie, el un mucos pe lângă mine, ce poate românu să beă și ce nu...

— Nu e așa Domnule învățător; aici nu se'ncape bătrân și mucos. Poți să fii bătrân și să nu te taie capu ca pe unu tânăr.

— Toate bune, da până acum nu știu care vă e mosia pe care vă certați.

— Uite să-ți spui eu, Domnule învățător...

— Ba eu să-i spui.

— Lasă agentule să spue moș Gligore, ca'i se cade, ca mai bătrân. Ia să te-auzim moș Gligore.

— Uite cum s'a petrecut Domnule învățător: viind eu spre casă astăzi cam pe la nămiezi, numai ce mă soseș'e din urmă dumnealui, agentu dela percepție și din una din alta... hai și-om bea câte un rachiu ici la Niță. Eu ba, el da, până ajunserăm aci, adică dumnelui să facă spume la gură blestemând-o. Domnule, zice că doar rachiurile sunt vătămătoare. pe când vinul și berea dinpotrivă nu numai că nu vatămă, dar chir întremează, dă putere.

— Așa am zis și așa zic și acum, fiind că de la un *doftor* am auzit-o căi doar ne-i fi vrând să zici că ești dtumai căpățânoș decît *doftorul*, moș Gligore. Și ce mai încoa și încolo, noroc că'l aduse vântul tocmai la vreme pe domnul învățător, care din noi doi are dreptate?

— De sigur că nu d*ta* agentute.

— Cum, tot una e să bei vin cu să bei rachiu?

— Sigur că nu-i tot una fiind că vinul având mai puțină tărie alcolică decît rachiul vatămă mai puțin, dar de vătămat, vatămă el deajuns.

— Va să zică, eu am dreptate.

— Ba na-i de loc, dragă agentule, fiind că te'nbeți din orice bautură alcolică, dar pe când ca să te'mbeți de rachiu, și basamac, adica otrava goală nu-ți trebue decât, de pilda, o litră; ca să te 'mbeți de vin îți trebue îndoit, iar de bere, poate împatrit, poate chiar mai mult. De ce?... Foarte simplu: fiindcă pe când rachiul are 30 și 40 de grade tărie, vinul n'are decât 10—12 grade, iar berea abia trei. Ar urma de aci ca berea și chiar vinul șă fie recomandate sau în tot cazul preferate. Nimic mai netemeinic: al coolul în cît de neînsemnată parte vatămă sănătatea, pe când în cantitate mare, adică sub formă de rachiu, îndobitocește mintea și ruinează trupul.

— Vezi agentule, îți spuneam eu?

— Spuneai d-ta moș Gligore, da n'auzi că și domnul învățător mărturisește că tot am avut dreptate când n'am pus pe o treaptă rachiul cu vinul și cu bere?

— Asta da, e drept că e mai primejdios rachiul decât vinul și vinul decât berea, de și fie care în parte și toate împreună sapă la rădăcina sănătății celor ce le obiciuește. In asta chiar stă taina gravității accidentelor sau nenorocirilor la două epoci diferite de peste an, de pilda la culesul viilor și la fabricarea țuicii. Pe când la vremea culesului viilor, sau la încetarea fiertului mustului, lucrurile se petrec în liniște și nu se aud bătăi și scandaluri, pe vremea culesului prunelor și cu deosebire în epoca funcționării cazanelor de fabricat țuică, se produc cele mai numeroase crime, cele mai multe fără de legi, jefuiri, spargeri și dezordini. Ce dovedește asta dacă nu că rachiul îndobitocește, fură mințile până într'atâta, în cât înarmează mâna și împinge la furt, la spargere și la omor.

— Dar dacă n'om bea și noi acolo un vin sau o bere, ce să bem domnule învățător?

— Nimic dragul meu, nimic. De unde ați mai luat și năzdrăvănia asta că trebue numai decât să bei alcool ca să trăești?... Ce? băutura este acum o hrană de care nu se poate lipsi omul, cum ar fi de pildă pâinea, ori leguma, sau peștele?... Și dacă trebue numai decât să bei, bea apă, bea lapte, sau mănâncă fructe zemoase, cari îți potolesc setea, te răcoresc și pe de-asupra te și hrănesc. Prin urmare, agentule dragă, moș Grigore are dreptate. Fă ca el și ca mine; lipsește-te de rachiu și de alte băuturi alcoolice și de ți-o merge rău, să ne blestemi pe amândoi.

B. Vălenaru

Cronica Bucureșteană

Săptămâna culturală

Deschidem această rubrică în foaia noastră cu intențiunea de a pune în curent pe cititori cu mișcarea culturală a Bucureștilor. Răsboiul ce ne-a adus întregirea neamului între hotarele firești, a deschis o sumedenie de probleme, dintre care cea mai importantă este fără îndoială problema culturală. Românii se îndreaptă însetoșat spre altarul culturii, o doresțe cu ardoare și caută, pe cât îl îngădue posibilitățile să se apropie de ea.

De aceia găsim nimerit să înregistrăm activitatea lăudabilă și dezinteresată desfășurată pe acest teren, de către diferitele societăți culturale și mai cu seamă de Ateneele Populare, cari se străduesc, reușind în mare măsură, — să răcpândească ideile generoase în pătura mijlocie a populației Capitalei. **C. P.**

Institutul Social Român

„Cultura și politica ei“

Conferința d-lui prof. N. Iorga

„Institutul social român“ de sub conducerea d-lui profesor universitar D. Gusti a anunțat pentru anul acesta un ciclu de 29 conferințe publice, grupate sub titlul de *„Politica culturii“*. Conferințele se țn în aula fundației universitare Carol I, în fiecare Duminecă între orele 11 și 12 dimineața.

Seria conferințelor a fost inaugurată de către d l prof. N. Iorga cu subiectul: *„Cultura și politica ei“*.

Se vorbește mult -- începe distinsul conferențiar,-- foarte mult și în inte de vreme, de o politică culturală. Fiecare guvern și fiecare om politic se simte dator s'o înaugureze.

Se întâmpla cu politica culturii ce s'a întâmplat cu introducerea ideii naționale în școli: declamarea naționalismului, ideea națională, firește, trebue să o aibă fiecare în ființa sa, însă trebue să vorbească de ea cât mai rar, ca de lucruri scumpe, la cari te gândești continuu. Altfel devine o obsesie. Decât o frază națională în fiecare zi, mai bine să cufunzi pe tineri în realitățile naționale, ca să se împărtășească de toate binefacerile lor.

Distribuitorii automați ai culturei sunt o calamitate. Concepția aceasta formalistă — fie și [illegible] subsecretariatul culturii —, ori câte bune intenții ar avea, e o superficialitate inutilă. A da unei societăți sufletul, e unicul și prima chestiune.

Acest popor de suflet și inițiativă poate să creeze prin resursele lui elementare, o viață și o cultură, în toate domeniile de manifestare, nebănuit de desvoltate, ca la una din cele mai înzestrate națiuni. Trăinicia și dominarea nu o constitue materialismul, chiar cel mai formidabil, ci puterile instinctive și spontane ale sufletului. Cultivând acestea înseamnă că se face o politică culturală. Pe cale oficială, cu forme și biurocratism nu se poate întreține sufletul în vederea desvoltării puterilor sale.

O politică culturală presupune n. adoptarea mijloacelor materiale, ci păstrarea adâncei și decisivei forțe naționale, capabilă să influențeze în mod definitiv. Trebue întreținut sufletul unei națiuni, cu ceeace poate pune în mișcare sufletul. Frământarea formelor n'are nimic din aceste proprietăți.

Ceeace condiționează în primul rînd mijloacele unei politici culturale este elementul de propagare a ei. Ea nu se poate face decît de oameni cari au în ei întreaga cultură a poporului. Nu diplomele și talentele recunoscute în străinătate sunt un criteriu de alegere. Cultura au s'o facă oameni cari au topită în suflet întreaga viață a poporului.

Atheneul popular Dichiu

Ateneul popular „Dichiu“ și consiliul parohial al enoriei respective au sărbătorit Joi seara în biserica Dichiu-Tîrchileșt pe marele bărbat de stat Ion I. C, Brătianu.

Lume multă, preoții bisericilor în vecinătate și corurilor bisericilor dela Dichiu și Precupeții vechi, au ținut să aducă prinosul de recunoștință față de marele barbat de stat.

Ședința a fost deschisă prin cuvântarea plină de însufletire a părintelui *Niculae Rădulescu*, făcând istoricul vieței de mare român și creștin a lui Ion I. C. Bratianu, care avea în programul său de luptă ridicarea bisericei strămoșești.

D. *George Lungulescu*, conferențiar la „Casa Școalelor“, a schițat cu căldură în linii largi viața și concepția de înalt idealism pe care Ion I. C. Brătianu a moștenit-o dela defunctul său părinte.

La biserica „Sf. Silvestru“

Se muncește mult și cu folos. Atât pe lîngă școala primară cît și pe lîngă biserica „Sf. Silvestru“ se țn șezători, adunări religioase la cari se spun lucruri plăcute și folositoare. Este o activitate frumoasă pe care am dori să o imite cît mai mulți, dintre conducătorii Atheneelor populare.

Astfel Vineri seara s'a ținut a cincea ședință religioasă de reculegere creștinească. A cuvîntat frumus S. Sa părintele *Georgescu-Silvestru* despre „Taina Botezului“ arătînd că însemnătate are această taine și cari sunt deosebirile dintr-religia noastră și celelalte religiuni sau secte.

Corul Seminarului *„Nifon Mitropolitul“* a executat coruri religioase cu multă indemânare artistică.

Soc. culturală „Tinerețea“

Joi seara în fața unui ales și numeros public societatea culturală *„Tinerețea“* de sub conducerea vrednic de laudă a d-lui *Nicolae Batzaria*, distinsul scriitor și publicist, a ținut a 119-a ședzătoare artistico-culturală în sala Atheneului popular „Principele Mihai“ din Calea Griviței.

A vorbit d. doctor *Gomoiu* despre „Condițiunile vieței“ după care a urmat un bogat program artistic la care au contribuit cu meritosul lor talent d-nii George Frauga, Nicolae Popișteriu, A. Leonard (declamații) și d-ra Tity Utskévitz (canto).

D-l *Nicolae Batzaria*, președintele societății într'o sugestivă formă, a rostit o cuvântare omogială și cu cuvinte calde a comemorat pe marele defunct Ion I. C. Brătianu.

R. M.

Prin Basarabia culturală

Prefectul județului Gr. Berescu și C. N. Ifrim au luat inițiativa de a da ființă în orașul Bălți, unui cerc cultural. Ședința de constituire a avut loc în ziua de 15 Noemvrie, cu care ocazie s'a ales următorul comitet de conducere: I. P. S. S. Episcopul Visarion, general I. Constantinov, primul președinte al Tribunalului Dimoftache, prefectul Gr. Berescu, dr. Buzenschi, primarul Crupenschi, S. S. Vladimir D mitriu, directorul liceului de fete, d-n i Palamar, Cazacu, At. Necula, Păcuraru, Maximion și Paranici.

Comitetul astfel constituit aclamă în unanimitate ca președinte pe I. P. S. S. Episcopul Visarion, iar ca vicepreședinte pe d. prim președinte Dimoftache și pe d. prefect Gr. Berescu, casier a fost ales păr, archimandrit Melchisedec, iar secretar profesorul G. Paranici.

Totdeodată s'a ales și o delegație permanentă cu atribuția de a întocmi programul de activitate, a organiza ședătorile și a desfășura întreaga acțiune în numele comitetului.

Prima ședătoare culturală s'a ținut în sala societății „George Enescu“ în ziua de 27 Noembrie.

Cunoscând inimoasele intențiuni ale prefectului Berescu, centrul cultural Bălți își va da roadele așteptate și va desvolta activitatea pe care o așteptăm dela el.

*

În dorința de a răspândi cât mai mult gustul pentru școală și cultura românească pe meleagurile basarabene un grup de profesori dela Școala Normală din Bălți, a început conferințele populare la sate.

Duminica trecută profesorii Paranici și Nicu Grămadă au ținut câte o conferință în comuna Grinauți, în fața unui mare număr de locuitori germani și moldovani.

D. Paranici a vorbit minoritoritarilor germani despre: *Insemnătatea limbii române*, iar d. Nicu Grămadă a vorbit populației moldovene despre: *Alcoolismul și urmările lui nenorocite*. S'a observat că populația basarabeană este dornică de lumină și învățătură și a ascultat cu mult interes expunerile conferențiarilor.

*

Universitatea Populară din Chișinău se află în al unsprezecelea an de activitate culturală și națională.

Această universitate moldovenească este un așezământ de cultură înalta, născut în preajma revoluției rusești din 1917 și apare în provincia noastră ca prima organizațiune culturală și națională a Basarabiei organizata pe rumele țarismului prăbușit. Ea a luat ființă din inițiativa particulară a celomai de frunte cărturari basarabeni.

Universitatea populară are trei secțiuni; literară, juridică și de știință și medicină.

Între profesorii acestei universități notam pe dnii Ștefan N. Ciobanu, membru ai Academiei Române, I. Macovei, directorul liceului Alex. Donici din Chișinău.

I. Negrescu, I. Jabarovschi, F. Hotnog, și L. F. Boga, magistratii P, Davidescu și V. Bușilă: avocații D. Apostolescu, C. Negrescu, A. Oprea, S, Cujbă, general Sc. Panaitescu, medic și academician; dr. C, Stăncescu, dr. I. Papinianu, profesorii N. Hortolomei, E. Mironescu dela Universitatea din Iași.

In anul 1924—25 domnul general V. Rudeanu a ținut o serie de lecțiuni vorbind despre „Politică și războiu“.

C. **Ursuleac.**

UN APEL

Biserici moarte și biserici vii.

Nu voesc să stric biserici, ci din contra vreau să le mut acolo unde este mai mare lipsă de ele.... la periferii.

M. Berceanu

Criza de locuințe de după războiu, precum și scumpetea grozavă a chiriilor, au silit pe mulți ca vrând-nevrând să-și zidească o căscioară și mai pe la marginea orașului unde pământul este mai ieftin și unde condițiunile edilitare sunt mai îngăuitoarea Astfel se explica creștere. rapidă a periferiilor orașelor.

Că cineva și-a făcut casa nu este de ajuns. Are nevoie de apă, canal, lumină, iar pentru creșterea copiilor, de școli și pentru nevoile sufletești, de *biserică*.

Din experiența sunt convins că toate se fac mai lesne decât biserica Nu mai sunt acei mari ctitori și binefacatori cari pe întrecute se sileau să zidească biserici cu ctitoria și hramul numelui lor. Sunt azi oameni cari dispun de bogății materiale mult mai mari decât mulți ctitori vechi, dar acele bogății nu sunt întovărășite de bogățiile sufletești. Ici colo mai răsare câte un creștin care își deschide punga pentru a ajuta la construirea de locașuri sfinte.

Și atunci ne întrebăm ce este de făcut? Se vor mai putea zidi biserici la periferii, unde locuesc oameni săraci? Ce vom face cu creștinii de la marginile orașelor cari pe o rază de câte 2—4 Km. au o singură bisericuță veche, pentru 15 sau 20 mii de familii? Dar periferiile cari nu au biserică deloc?

Acestea discutându-se odată în localul primăriei, în cabinetului bunului creștin, d. Mih. Berceanu, omul venit la timp în ajutorul bisericilor, se ajunsese la adevărul că în centrul orașului sunt atâtea biserici cari nu au enorie, cari stau goale sau cari sunt închise chiar, și a zis: *„Vreau să mut acele biserici acolo unde este mai mare lipsă deele... la periferie“*.

Iată un lucru la care până acum nu s'a gândit nimeni, deși e cel mai bun lucru ce se poate face.

Biserica a fost făcută, ca în ea creștinul, sa-și plece genunchii la rugăciune, în casa Domnului.

Ctitorul sau ctitorii acelei biserici aveau cu atât mai mare mulțumire sufletească, când vedeau locașul Domnului plin de credincioși.

Iar cât privește materialul, o biserică în centrul orașului în stare de ruină este o rușine, iar cheltuindu-se cu reparația, fără a fi folosită, este o risipă.

„Imi trebuie biserică vie“, a zis d. Berceanu.

Gândind mult timp asupra acestor cuvinte, și fiind în curs strângerea de fonduri necesare pentru zidirea unei biserici în cel mai drag cartier al orașului, în cartierul ‚Cotroceni“,— am zis cartierul cel mai drag, fiind-că aici este armata țării și Palatul Cotroceni, — pentru a face cele plăcute lui Dumnezeu și oamenilor: Fac apel la Epitropiile bisericilor S-ftu Dumitru, biserica dintr'o zi, biserica Scaune, biserica Nicolae Jignița și altor biserici fără enorie, să decidă a lua locul în mijlocul acestui cartier.

Se vor muta păstrându-și cititoria, Hramul, Odoarele și Istoricul.

Facându-se acest lucru, vom da acelei biserici posibilitatea de a aduna în sânul ei creștini civili și militari, din toate unghiurile țării. Sufletele ctitorilor vor privi vesele din înaltul cerurilor, văzând truda și sacrificiul lor și mulți vor fi scutiți de păcatul de a face risipă în bani, reparând an de an biserici cari stau moarte.

Preot Ic. V. Bărbieru
Paroh „Cotroceni“

BIBLIOGRAFIE

Ioan Neculce — Buletinul Muzeului municipal Iași. — *Director: Gh. Ghibănescu Fascicola 6. — 1926 — (Viața Românească — Iași).*

Revista generală a Învățământului — *Anul XV. No. 8. — Octombrie 1927.*

*

Surete și Isvoade. (*Documente Slavo-Române între 1546 și 1587*), *Uolumul XIX, de Gh. Ghibănescu, profesor. Membru corespondent al Academiei Române. — Editura Viața Românească — Iași.*

*

Revista Critică. — *Anul I. No. 3—4. Iași.* Semnează articole d-nii Iuliu Pascu, Giorge Pascu, Cezar Partenie Antoni, P. Constantinescu Iași, N. C. Băjenaru.

*

Minerva. — *Revistă de Sinteză Culturală.* — No. 2 Iași, — cu colaborarea d-lor I. Petrovici, P. Andrei. D. D. Roșca, V. Harea, Cicerone Iordăchescu. S. S. Bărsănescu, Șt. Zeletin, Mihail D. Ralea și alții. —

De-i dam spirt, îl lua dracu.[1]

In pihota muscălească, Izot cel isteț și mare,
Știe minunat de bine și să afle și să care
Votcă, păsări și semințe și cu ele, furnizează
Pe tovarăși.— De aceia trenurile vizetează
Tot umblând decolo colo, pân'ce poate să ochiască
Pleșca mult dorită pentru pofta, fără saț, rusească.
'Iată-l, cum se 'nghesuește în vagon privind afară
Pe când trenul se oprește, sus, la Vorniceni în gară.
Pă peron zări deodată un soldat țigan, că ține
Un clondir plin, cam deun litru.. Lui Izot-scurt și pofta-i vine
Si-l și 'ntreabă: „Hei tovarăș, ce-ai acolo?...“ — „votcă bună“
Zice păcăliciul nostru. Izot gata-i să-i propună
Să i-o vânză, căci simțește cum îi lasă gura apă
— „Bine, o vând cu bucurie“ I și-i arată, să priceapă.
— „Skolki hăcișa za butelcă?“[2]) — „Cât?.. păi... n'o vând pe parale :“
De mi-ai da mantaua în schimbu-i, târgu-i ca și pus la cale.
—„Dăm dirji“ [3]) Izot răspunde și mantau'i-o aruncă.
Iar păcală se preface că nu-i place. —„Mai dăm încă
Cismele și centironul.— De, nu-ți cer vre'un lucru mare...
Și apoi votca mea e dulce, spirt curat de cel mai tare“.
—„Na, durak !..“ [4]) Dar, pe d'asupra gașpărul tutun voiește.
—„Na, skarei, că pleacă poizd!“ [5]) ...Și un „pacioc“ îi dăruiește.
Cum văzu tutunu în palmă, vânzătorul om de treabă,
Dă clondirul: dar, mașina, șueră pornind în grabă.
Jos, țiganul își admiră; manta, cizme, centironul,
Și fumează cu plăcere.— Rusul, însetat, dă zorul
Sticla-i scumpă o destupă; dar, cum o pune la gură
O aruncă pe fereastră, scuipă furios și 'njură.
Un sergent, văzând țiganul radios, întreabă: — „Cioară,
Ce făcuși?...“ — „Zic, zău, că bine;.. i-am dat votcă,... apă chioară“.
—„Dar aceasta-i o hoție!“ — „Poate,... ce, să mă prosteasc ă?
Vrui să-l fac să țină minte că-i în țara românească,
Jefuită fără milă de-ai lor!“... — „Vai de el, săracu!“
—„Nu-l mai câina atâta;... de-i dam spirt, îl lua dracu“.

Serafim Ionescu

1) Din volumul inedit — „Vitejii noștri“ (Scene și znoave din tranșeie), de S. I
2) Cât vrei pe sticlă.
3) Dau, bine,
4) Na, nebunie.
5) Na, degrabă, că pleacă trenul.

Citiți „Cultura Poporului“

Insemnările mele

Chestiunea agrară în Rusia

Contele W. Kokowtzoff publică în „Revue des deux mondes“ un interesant articol asupra reformei agrare în Rusia, din care extragem, pentru cititorii noștri, următoarele:

„In Rusia, țară agricolă, chestiunea agrară a jucat totdeauna un rol hotărâtor. Liberarea țăranilor în 1861 nedând soluția definitivă chestiunii agrare, a înlesnit lovitura de stat bolșevică.

Nu putem să știm cau ele revoluției din 1917, decât dacă studiem proprietatea funciară, dela a doua jumatate a sec. 19-lea încoace.

Restaurarea vechilor proprietari în drepturile lor și restituirea celor ce le-au fost luate prin forța evenimentelor, e deocamdată cu neputință. Proprietatea țărănească trebue considerată ca temelia ordinei sociale.

Chestiunea agrară dela 1861 până la 1917.

Inainte de reforma din 1861, pământurile erau fie ale statului, fie ale nobleței (pomestișiki).

Cele dintâi erau cultivate de țăranii Coroanei, celelalte de țăranii nobililor. Pela 1860, erau 20 milioane țărani ai Coroanei și 24 milioane țărani ai proprietarilor particulari.

Legea din 1861, tindea la crearea unei clase țărănești, proprietară a pământului pe care-l cultivă.

Dar această reformă, nu fu complect terminată.

Modul de posesiune și de exploatare a pământului, fu cel al comunității sau al mir-ului.

In 1906, ministrul Stolypin, lărgi reforma agrară din 1861.

In 1905, repartiția proprietății funciare în Rus a europeană (fără Polonia, Finlanda și provinciile baltice), era următoarea (în milioane de desetine; o desetină este aproape egală cu un hectar):

Pământul Statului (din care, 100 mil. des. păduri, nisipuri, mlaștini)	137.4
Domeniul familiei imperiale	7.8
Pământ primit de țărani după legea din 1861	136.3
Proprietate particulară a țăranilor, cumpărate după 1861	13·2
Pământul nobleței	49.8
Proprietăți particulare (negustori, burghezi, societăți. etc.)	22.7
Pământul cosacilor	3.5
Biserici și mănăstiri	2.5
Proprietăți ale orașelor și corporațiilor	3.5

Legea lui Stolypin tindea la crearea unei puternice proprietăți individuale.

Cari fură rezultatele acestor reforme?

O nouă eră pentru Rusia și desființarea mir-ului (la 1 Ianuarie 1915, numărul proprietarilor individuali era de 3 mil. cu 26.8 mil. desetine, iar în Ianuarie 1916, numărul total al țăranilor cari ceruseră să se retragă din comunitate — mir — era de 5.7 milioane),

Astfel, la începutul războiului, Rusia era în plină cale de transformare agrară.

Și ar fi trebuit Rusiei încă 10 ani, pentruca chestiunea agrară să fie complect sfârșită, dar războiul împiedică aceasta.

La începutul războiului, abia 15—20% din imensele lucrări de reorganizare, erau terminate.

Perioada comunismului integral.

Revoluția politică din Martie 1917, dădu putință turburărilor agrare (prădarea și împărțirea proprietăților particulare).

Zadarnic Kerensky vrea să pună ordin, aducând legi agrare noui; mulțimea nu ține seamă de nimic.

Cu lovitura de stat bolșevică, instinctele mulțimei se desfășurară în toată plinătatea lor.

Atunci se încercă să se realizeze împărțirea „neagră“, adică împărțirea nu numai a bunurilor nobleței și negustorilor, dar și ale țăranilor mai înstăriți pe seama comunelor, Rusia urmând a fi împărțită într'o infinitate de loturi mici.

Dar împărțirea „neagră“ nu se putu face, din cauza certurilor cari se iscară între comune.

In interiorul comunelor, însă împărțirea se făcea cu toată rigoarea.

Guvernul sovietic, încurajă tendințele de egalitate. creând în fiecare sat „comitetele de săraci“, recrutate dintre elementele cele mai desmoștenite — și cele mai pervertite, — Acestea conduceau satele.

Prin această măsură, bolșevicii crezură a fi asigurat proletariatul agricol.

Astfel, întâia perioadă a revoluției agrare a însemnat victoria tendințelor de egalitate, distrugerea proprietății particulare și izbânda comunei.

Dar gândul bolșevicilor, era altul: naționalizarea tuturor forțelor productive ale țării și reglementarea vieții sale economice (principiu socialist marxist.)

Așa dar, la începutul lui 1918, marea industrie, transporturile și comerțul exterior, fură naționalizate.

In ceace privește agricultura, știind că țăranii nu se vor împăca cu comunismul agrar, făcură faimoasa lege „prodrazverstka“, lege prin care țăranii se văzură lipsiți de rodul muncii lor (legea din 13 Mai 1918, prescria că surplusul producției țăranilor, trebuia dat, gratis, Statului).

Nu se lăsa țăranului decât strictul necesar existenței sale.

Totul era rechiziționat de Stat, acesta obligându-se de a aduce, în schimb, țăranilor, gratuit, produse industriale.

Dar speranțele lor fură înșelate: producția industrială (industria naționalizată) scăzu.

Echilibrul între producția industrială și producția agricolă, care este temelia vieții economice a unui Stat modern, se rupse.

Țăranii văzând că nu li se dă produsele industriale promise, nu mai dădură Statului surplusul producției lor.

Astfel începu (în vara 1918) lupta între orașe și comune.

Dar lupta se dădu între țărani (cari-și ascundeau recolta) și comisarii bolșevici (detașamente și alimentare) care-i controlau.

Dar aceasta însemna înfometarea orașelor.

Atunci, bolșevicii, veniră cu legea naționalizării agricole (în Februarie 1919): tot pământul era al Statului.

Se formară colectivități de lucrători, întreținute de Stat, cari munceau pentru Stat.

Rezultatele fură și mai rele.

Lucrătorii nu munceau și aceste colectivități (sovkhoz) costau mai

Duminica XXVIII-a de după Rusalii

[Luca XIV - 16-24]

Pildele Mântuitorului grăiau, cu multă tărie, sufletelor și în cartea lor, deschisă, fiecare își citea propria lui meteahnă, sau propria lui virtute.

Cuvintele pildelor lui Isus se legau atât de bine între ele, încât toate formau un șirag de pietre prețioase, care avea să strălucească în depărtarea vremurilor...

„Zis-a Domnul pilda a-„ceasta: Un om a făcut „cină mare și a poftit „pe mulți. Și a trimis, la „ceasul cinci, pe robul său „ca să spună celor poftiți: „Veniți că totul acum e gata“

„Dar toți, la olaltă, au „început că-și ceară iertă-„ciune. Cel dintâiu a zis: „Am cumpărat un ogor și „trebue să mă duc să-l văd; „mă rog ție, iartă-mă“.

„Un altul a zis „Am cum-„părat cinci perechi de boi „și trebue să mă duc să-i în-„cerc; mă rog ție, iartă mă“.

„Al treilea a zis: „Mi-am „luat femee și pentru aceea „nu pot veni“.

„Și a venit robul și a „spus stăpânului său ace-„stea. Atunci osândindu-se „stăpânul casei, a rostit „către rob: „Ieși degrabă „pe străzile și ulițele cetății „și adu aici săraci și be-„tegi și orbi și ologi“.

„Zis-a robul în urmă: „Doamne, s'a făcut ce ai „poruncit și tot mai este loc“.

„Atunci stăpânul a po-„runcit robului: „Ieși la „drumuri și la garduri și „silește-i pe toți să între, „așa încât să-mi fie casa „plină. Căci, vă spun, nici „unul din acei oameni cari „au fost poftiți nu vor gusta „din cina mea“.

Un *om* a facut cina mare și a dorit că în jurul său, cu acest prilej, să albe pe câți mai mulți din cunoscuții lui, din prietenii lui. Și la vremea cinei a trimis sacheme.

O mare mâhnire s'a coborât în sufletul său. când robul i-a adus vestea că nici unul *nu poate* veni la cină. *Mi-am cumpărat ogor și mă duc să-l văd* a zis unul; *mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc*, a zis altul; *mi-am luat femee*, a zis al treilea, *și de aceia nu pot veni.*

Cu multă bucurie sufletească a făcut omul acela cina și iată-l acum mâhnit și trist: nici unul din *cei chemați* n'a venit.

„Ieși degrabă pe străzile și ulițile cetății și adu aici săraci și betegi și orbi și ologi“, a rostit stăpânul către robul său. *„Acei pe cari eu i-am crezut vrednici să stea alături de mine, la cină, m'au nesocotit; chemați deci pe cei nebăgați în seamă, pe săraci și pe oropsiți; aceștia se vor grăbi să vină“.*

Și noi în viața noastră de toate zilele, facem cină mare și praznice, și tocmai aceia cari dorim să vină, găsesc destule motive pentru a nu veni.

Iisus Cristos a făcut *cina mare*, *praznicul mântuirii*, pentru a cărui isbândă însuși a băut oțet și fiere; a suferit batjocură și pironirea pe cruce.

Invățături și pilde dumnezeești a adus pentru a se adăpa mulțimea; minuni săvârșite sub ochii poporului, a adus spre isbăvire, arătând puterea și voea lui Dumnezeu. Și cine au fost cei dintâi chemați la ospatul acesta? Poporul evreu. Și poporul acest s'a depărtat de *cina cea mare a lui Iisus*, și mai mult, au făurit crucea și piroanele cu ciocanul fierarului l-au pironit pe cruce, asemenea celor fără de lege.

Și atunci ucenicii Lui au plecat în cele patru părți ale lumii, *propovăduind evanghelia Sa la toată făptura botezându-i in numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh!*

Au propovăduit Evanghelia, au chemat la cina cea mare a mântuirii, pe cei umiliți și asupriți, pe cei cari până aci fusesera orbi și muți, șchiopi și ologi.

Și numele său a cuprins pământul și lumina evangheliei Sale l-a luminat...

„Domne, s'a făcut ce-ai poruncit și tot mai este loc“ a zis robul său. Atunci stăpânul a poruncit robului: *„Ieși la drumuri și garduri...“*

Toți cei cari au înțeles, s'a ubotezat, au zis apostolii.

Chemați-i și pe cei ce n'au înțeles, a zis Dumnezeu.

Și iată că și sălbăticii s'au grăbit să vină la cină, încât s'a umplut casa lui Dumnezeu așa cum a dorit.

Și noi ne-am grăbit să venim la cină, însă câți din noi și-au cercetat sufletul să vadă dacă se simte vrednic să stea la masa cea mare, la masa mântuirii? Am fost chemați la cină, dar ce vom da noi în schimb celui ce a făcut cina?

El nu cere nimic, dar sufletul nostru va să fie el împăcat, dacă nu-i va mulțumi?

Să-i mulțumim Tatălui Ceresc și Fiului său că ne-a chemat la mântuire prin curățenia sufletului nostru, prin mulțimea faptelor bune.

Tu, creștine, să nu fi asemeni celor cari n'au voit să vină la cină, scuzându-se că sunt ocupați cu lucruri peritoare, ci din contra, la glasul clopotelor, să-ți duci cucernic mâna la frunte pentru a-ți face semnul crucii.

Și să pornești spre biserică pentru a te adăpa și ospăta din învățăturile mântuitoare ale Evangheliei lui Isus.

Să nu fi numai creștin cu numele, ci cu sufletul și fapta să fi vrednic să mulțămești *omului* care a făcut cina.

Și celor ce n'au venit precum și acelora cari au venit la ospăț numai pentru a-și sătura pântecele, Isus le zice: *„nici unul nu va gusta din cina mea“*, nu vor fi vrednici de împărăția cerurilor, care este gătită dreptilor.

Em. C. Păsculescu-Orlea

Consfătuirea culturală dela Buftea

— Inființarea primului ateneu popular sătesc —

Din inițiativa d-lui Ghiață, prefectul jud. Ilfov, s'a adunat la gimnaziul din Buftea, Luni 21 Noembrie (Intrarea în biserică a maicii Domnului), pentru consfătuire, toți reprezentanții autorităților administrative, bisericești și școlare din plasa Buftea, consfătuire la care au fost invitate și câteva personalități din București.

Luând cuvântul cel dintâi, d. *Prefect Ghiață* arată necesitatea schimbării metodei foarte întrebuințate până acum de către administrații față de săteni, vechea metodă a forței publice dovedindu-se a fi și ineficace și necorespunzătoare timpurilor. Singură cultura și educația ar putea schimba fața lucrurilor, și pentru a pune la adăpost cultura căpătată de copii în școli, este necesar ca și mediului social, în care copiii vor întră la vârsta de 11 ani, să i se dea suportul moral căre să-l ferească de a aluneca pe povârnișul stricăciunii.

In acest scop au fost înființate școli complimentare, școala de adulți și cercurile culturale. Ele însă nu au dat roadele așteptate, fie din pricina că cercurile culturale, de pildă, se întrunesc foarte rar, fie pentrucă majoritatea învățătorilor, ne mai fiind idealiștii de altă dată, nu mai găsesc în sufletele lor destul îndemn, ca să fie mai departe elementele de armonie, de ordine, de muncă cari au fost și-ar trebui întotdeauna să fie.

A arătat apoi cât de mult au prins în București ateneele populare, cari sunt mereu pline de lume, cu toț belșugul de distracții și petreceri cu cari Capitala ademenește pe locuitorii săi. Dorința de cultură, de educație, de înviorare a sufletului, prin mijloacele sănătoase ale ateneului popular, este însă atât de vie, în cât tineri și bătrâni, ocolesc orice alte distracții și populează ateneele.

O activitate asemuitoare s'ar putea desfășura și la sate.

Terminând cuvântarea sa, d-l prefect Ghiață roagă pe cei prezenți să-și exprime părerea asupra modalităților cum s'ar putea mai ușor ajunge la înfăptuirea ideilor ce a ex rimat.

La cuvântul d-l *Stancu Brădișteanu*, director general al cultelor și președinte al societății funcționarilor publici, care spune că după isbânda cea mare a întregirii neamului nostru, avem sfânta datorie să ne dăm mâinile și să facem toate sforțările pentru ridicarea cât mai sus a poporului român. S'a dat țăranului pământ și votul obștesc. Ele nu-i vor fi de folos nici lui, nici țarii, în măsura în care ar trebui, dacă nu i se vor deschide ochii minței, spre a ști cum să se folosească de ele. Numai prin conlucrarea tuturor oamenilor de bine, a omenilor ocupând funcții importante în administrația țării, se va putea realiza dorința tuturor, ca săteanul să fie luminat asupra drepturilor și datoriilor lui.

Ca președinte al ateneului popular „Regele Ferdinand“, Dl. Brădișteanu arată cum la ședințele acestor atenee vin oameni învățați, profesori, ziariști, preoți, cari spun ascultătorilor învățături faimoase din comoare ce au adunat în mințile lor și astfel, toți cei ce pleacă dela ateneu, pleacă mulțumiți că au învățat ceva folositor.

Face apel la toți să se unească într'o ofensivă culturală, pentruca județul Ilfov să dea un frumos exemplu de ceeace se poate face pe acest tărâm.

D-l. *Victor Bilciurescu*, redactor la ziarul „Universul“, spune că d-l Prefect Ghiață nu face prin acțiunea întreprinsă, de cât să respecte legea legilor, care este constituția, și care spune că un prefect nu trebue să facă numai administrație, ci este răspunzător de mersul școalei, al bisericii, al gospodăriei dela sate. Trebue deci să ne strângem cu toți în jurul d-lui Prefect și să-i dăm tot concursul de care suntem capabili pentru reușita inițiativei sale.

Vorbește apoi *Părintele Partenie* directorul Seminarului Central din București, care-și exprimă marea-i bucurie că vede strânse la acest ospăț sufletesc atâtea elemente ale administrației, ale școalei, ale bisericii, grupate în jurul scopului care să conducă ofensiva culturală, atât de necesară țării. Metode de porunci, de constrângere, să dispară, spre a face loc altei clădiri sufletești. Săteanul are nevoe de educația cetățenească și numai pe cale culturală i se poate face.

D-l *Inspector școlar Cherciu* spune că activitatea culturală a învățătorilor la sate este începută de ei încă de acum 25 ani, prin activitatea lor extrașcolară. Adunarea dela Buftea are de scop intensificarea printr'o bună organizare a acestei activități culturale.

D-l *Profesor Dinu*, directorul gimnaziului din Buftea, propune ca administrația să ia măsuri severe ca Duminicile și sărbătorile să se închidă cârciumele, cari nu sunt decât localuri de îndobitocire, de clevetiri. Pentru reușita ședătorilor, cari se adresează unui început de obișnuință a sătenilor, este absolută nevoe de închiderea cârciumilor, ca și de orânduirea unui program cât mai atrăgător.

Părintele Bodea din Buftea arată că cercurile culturale au fost de mare folos și socotește că ar fi necesară menținerea lor.

D-l *Mihail Vulpescu*, într'o cuvântare plină de cel mai cald elan patriotic, arată câtă uimire cuprinde pe străini, când li se face cunoscut însușirile rare ale poporului nostru. In domeniul muzicei, care-l preocupă în deosebi pe D-sa, avem uu stil unificat remarcabil, care dovedește civilizație, o cizelare sufletească rară. Cum, în mai toate domeniile spiritul neamului românesc se afirmă cu tărie, apărând pe primul plan, este o datorie să luptăm pentru ridicarea păturei țărănești, din mijlocul căreia țâșnesc forțele cari fac mândria neamului românesc.

Pentru încheiere vorbește din nou *dl. Prefect Ghiață*, care arată mijloacele prin care se pot reuși să se intereseze sufletul sătenilor de această mișcare culturală. Cere din partea tuturor, sârguință și o vie dorință de a fi folositori țărănimii, ai căror călăuzilor spre bine trebuie să fie cu toții.

* * *

După amiază a avut loc în sala de conferințe a gimnaziului din Buftea o prea frumoasă serbare la cari au asistat toți locuitorii satului Buftea.

Imbrăcați în costume naționale și cu drapele în mână, elevii școalei primare au cântat și declamat cântece și poezii patriotice. Corul gimnaziului a executat minunat o serie de cântece românești, iar o echipă de elevi din gimnaziu au executat cu vioiciune figuri de gimnastică și piramide.

In fața sătenilor au ținut cuvântări, d-l prefect Gloață, d-nii Stâncu Brădișteanu, Dinu și Bălănescu, explicându-le rostul adunării.

Sărbătoarea s'a terminat într'o caldă atmosferă de perfectă înțelegere; conducătorii sufletești ai sătenilor au înțeles care le este menirea, iar țăranii, cari au auzit pe vorbitori, au priceput că este în interesul lor, să meargă pe calea pe care le-o deschid cărturarii satului, după îndemnul d-lui Prefect Ghiață.

Dumitru Vasilescu
Inspector central al Asig. Sociale

DIN IAȘI

O serie de conferințe despre Istoria Artei Românești

Din inițiativa d-lui S. Bărsănescu, directorul școalei normale „V. Lupu“ din Iași și a corpului profesoral al acestei școli, s'a luat hotărârea de a se ține la această școală, în fiecare an — un ciclu de conferințe, de către personalități culturale recunoscute, de anumiți specialiști și de unii membrii ai învățământului.

— La apelul făcut, au răspuns printre alții și d-nul profesor Ioan Ștefănescu, care ca și în anul trecut va deschide seria conferințelor, vorbind despre: *„Istoria artei românești“*, — subiect ce va fi tratat în nouă conferințe.

Printre altele d. profesor Ștefănescu va vorbi despre: 1) monumentele de artă, mănăstiri, biserici, palate și case vechi; sculptura în lemn și metale prețioase, broderii, miniaturi, rame. Grija monumentelor de artă și folosințelor studiilor lor; 2) arta bizantină, monumente și epoci principale; 3) Arta românească; arta moldovenească și arta din țara Românească și Ardeal: 4) Caracterizări și deosebirea dintre epoci; 5) Arta religioasă — vechi — monumente principale; 6) Arta țărănească — legătura ei cu fondul preistoric și cu arta noastră religioasă; 7) Arta din Moldova și Bucovina; a) Arhitectura, epoci principale, monumente de seamă. b) Metoda de construcție, material, principii generale. c) Studiul lui Ștefan cel Mare. d) Studiul lui P. Rareș și Lăpușneanu.

a) Artele santuare.— sculptura în lemn, broderii, miniaturi, — icoane moldovenești. b) Pictura morală: 1) monumente originale, refaceri, restaurări moderne; 2) terminarea picturii moldovenești; 3) cum se studiază o pictură morală pentru a-i hot ri epoca și valoarea.

9) Icanografia „pictu ii mo dovenești, noțiuni iconografice. a) legătura picturii cu leturghia și cărțile sfinte. b) intelectualismul picturii r ligioase. c) cum se citește pictura unei biserici.

10) Iconografia—continuare: a) Anaiza artistică, anat mia, draperia, deosebirea după epoci. b) Insușirile monumenta și decorative.

11) Expresia sentimentelor și sentimentul religios în arta moldovenească. a) Portretul, pasagii, animalele. b) despre desemn în arta moldovenească.

12. a) Legăturile artei religioace cu arta noastră populară. b) Meșterii străini și meșterii români. c) Originile picturi moldovenești, epocile p incipale, stil caractizăr. d) Legătura cu Muntenia și țările vecine.

13. Cercetări și studiu de opere la Sf. Teodor și palatul mitropolitan, Golia, Cetățuia.

D. I. D.

Revista Medico-Chirurgicală din Iași, *cu articole de specialitate medicală semnate de d-nii prof. dr. A. Slătineanu (Poliomyelita infecțioasă acuta), prof. dr. M. Ciucă, prof. dr C. Bocalogiu și C. Vasilescu Dr. O Franche. Dr. O. Gheorghiu, Dr. Petrovanu, Dr. Bazgan.*

Seruri și vaccinuri în terapia și profilaxa bolilor infecțioase, *de prof. dr. A. Slătineanu și prof. dr. M. Ciucă.*

Opoterapie, *de prof. dr. C. Parhon.*

Despre accidentele paralitice *de prof. dr. Emil Pușcariu.*

Buletin de la Société roumaine de Neurologie, Psychiatrie, Psychologie et Endocrinologie. — *Anul III. No. 4. Septembrie 19.6.*

*

Mesianismul Rusesc din Sec. XV și XVI, *de V, Harea (Editura Viața Românească — Iași.)*

Fascismul *de P. Andrei (prof. universitar) — Editura Viața Românească — Iași.*

King-Lear și concepția dramatică a teatrului Shakespeărean *de* I. *Botez (Editura Viața Românească — Iași).*

Curs de Minerologie *de V. C. Butureanu, profesor la Universitatea din Iași. — Editura Casei școalelor și Culturii Poporului.*

Arhiva — Revistă de Istorie, Filologie și Cultură Românească. — Iași. *Anul XXXIV No. 3—3*, cu articole semnate de d-nii Ilie Bărbulescu, C. Kogălniceanu. Gh. Zane, N. C. Băjenaru, D. Găzdaru, d-na Marg. Ștefănescu etc.

— Incepând cu numărul de față, foaia noastră devine organul oficial de propagandă al Asociației „CULTUL PATRIEI“.

Scopul urmărit este acelaș, de a propoga iubirea de țară și neam, prin desvoltarea culturii și a virtuților cetățenești.

Directiva noastră nu va fi deci întru nimic schimbată.

Cărți și Reviste

Forțele morale și forțele militare în războiu de generalul I. Jitianu. — O nouă lucrare vine să înbogățească biblioteca cărților militare. E aceia a d-lui general I. Jitianu „Forțele morale și forțele militare în rasboiu“.

O îndelungată experiență dă posibilitatea autorului de a ne da la iveală o seamă de constatări de o rara limpezime, arătând ca armata nu poate fi un instrument de victorie, decât atunci când cele doua elemente cari o compun, — sufletul soldatului și armamentul cu care este înzestrat, — sunt într'o intima și desăvârșita legătura. Și unul și altul își are importanța lui.

Forța morala este puterea sufletească, care întarește forța materială a omului și il face să execute lucruri sau acte, cari adeseori nu le-ar face fără îndemnul acestei noi forțe. Cu soldat desbracat, nemâncat și neechipat complect pentru războiu, nu se pot duce bătăliile de astăzi, nu se poate avea forța morală necesară, căci la urma urmei, cum spune Generalul Lewal, tot fizicul menține partea bună a moralului.

Nici unul însă nu trebue să fie înabușit de celalt, ci amândouă trebuesc insuflețite, pătrunse de personalitatea unui comandant înțelgător și bine format. Aci autorul atinge una din cele mai delicate probleme. Ofițerul, spune d. G-ral Jitianu, trebue să fie întâiu, un om care să se țină pas cu pas, de progresele culturii. A te opri la cunoștințele, pe cari ți le da școala pregătitoare, și chiar cea de razboi, este a te menține într'o situație inferioară, gasindu-te cu desăvârșire neputincios, față de multiplele cerințe și nevoi, pe cari le vei întâlni în viață.

Rolul ofițerului devine din ce în ce mai greu, cu cât înaintează în grad, pe deoparte, iar pe de altă parte, rolul său este legat de progresele științei și de schimbările vieții sociale. In al doilea rând ofițerul trebue sa fie un soldat, și iată un interesant citat, după Generalul Keber: „A fi soldat înseamnă că atunci când ai foame să nu mănânci; când ai sete să nu bei; când esti sfăramat de oboseală, să mergi; când nu poți să te duci pe tine însuți, trebue să dai ajutor și unui camarad ranit“.

Este bine precizat că războaele în cari nu vom mai avea de aface cu coaliții de popoare, vor fi din ce, în ce, mai rare. Sumedenia de interese a creiat pe suprafața globului pământesc întovarășiri de popoare și ciocnirile vor avea loc intre aceste asociațiuni. Mai multe popoare coalizate nu vor putea ajunge la victorie, fără o comandă unică și aci autorul ne expune întreaga situațiune și multiplele încercari, cari au avut loc în această chestiune pe frontul apusean.

Interesele mărunte, credințele greșite, bănuiala, au mers câte odată până acolo încât erau gata să strice alianța franco-engleză-italiană, deși era în joc intersul comun.

Prin claritatea cu care sunt văzute toate problemele legate de titlul lucrării, prin felul gândit cum sunt tratate, cartea dlui general Jitianu trebue să fie cercetata cu atenție de toți acei ce se ocupă de pregătirea armată a neamului nostru și sunt chemați să conclucreze în această direcție.

Mihail Traian.

Iașii de odinioară, de Rudolf Suțu. — *Viața Românească—Iași — (Vol. II).* Constatari, aduceri aminte, simple însemnări fugare începând depe la 1870 până aproape de vremea din urmă, sunt adunate cu dragostea și duioșia pe care ți-o da amintirea, în al doilea volum din lucrarea d-lui Rudolf Suțu *„Iașii de odinioară“*. Ni se evocă o lume disparută, cu calitățile dar și cu defectele ei. Lânga aristocrațiunea de neam se schițează, în linii largi și binevoitoare, negustorimea eseana depe vremuri, figuri și tipuri trecute de mult în lumea tacerii și a uitari, fiecare cu viața și firea lui. „Mișcarea culturala, artistică, muzicala, de odinioara, alaturi de viața mondenă cu toate placerile ei, fac din lucrarea d-lui Suțu un interesant îndreptar pentru aeei ce doresc să cunoască evoluția Iașului. Nu doar că *„Iașii de odinioară“* ar constitui o operă istorică sau un studiu sociologic, doar ne dă putința să cunoaștem rolul covârșitor e care acest oraș al v evozilor moldoveni, l'a jucat în evoluția politică, sociala și culturală a neamului nostru.

D. Rudolf Suțu este un fanatic iubitor al pământului moldovean, are o dragoste adâncă pentru orașul care a jucat un rol așa de important în istoria țarii noastre și se găsește oarecum străin în locurile în care si-a petrecut o bună parte din viață. De aici parerile de rău pentru figurile disparute a'e Iașului, de aici duioșia cu care ne evocă o lume ce nu mai este.

In mijlocul oamenilor de azi, grabiți si fără respectul trecutului, se simte din ce în ce mai izolat și nu și găsește alinarea decât în desgroparea acestui trecut scump, cu care încântă pe toți c e i ce înțeleg că pe acest trecut s'a clădit prezentul.

Buletinul Apicultorilor. — *Anul VI - No. 8 și No. 9 - Tg. Frumos.* De șase ani d. *D. Stamatelache* face să apară la Tg. Frumos (Jud. Iași) o prea interesanta revistă lunara *„Buletinul Apicultorilor“*, cu pronunțat caracter de specialitate. Albinăritul este una din cele mai frumoase ocupațiuni și în acelaș timp una din cele mai rentabile pentru o gospodărie bine organizată. De raspândirea albinăritului în satele noastre, depinde în bună masură prosperitatea gospodăriilor sătești și de aceia activitatea d-lui tamatelache este dintre cele mai laudabile, facând să patrundă cât mai adânc în paturile largi ale poporului, dragostea pentru această ramură de ocupație casnica. Revista se prezintă în condițiuni bune și merită să fie răspândită cât mai mult.

Curs elementar de drept administrativ român, de Iuliu Pascu, București, 1927. Lucrarea merită să facă parte dintr'un manual de instrucție civică pentru clasa VIII-a de liceu; poate fi folosită însă, de asemeni, de către studenții universitari și de către funcționarii administrativi.

Noutatea Literară. — *Anul I No. 1 și 2. — Iași.* Bătrânei cetăți moldovene îi lipsea de mult o publicație de soiul acesta. Imagini ale întâmplărilor importante, scurte priviri asupra evenimentelor la ordinea zilei, dau un interesant aspect nouei publicațiuni. Urăm noului confrate toată reușita.

---

mult pe Stat, de cât aduceau Statului.

Iată și numărul acestor colectivități:

	No. colect.	No. pers.
Comune agrare . . .	1.289	34.609
Societăți pentru lucrul câmpului în comune	4.516	84.111
Agenții agrare . . .	1.351	29.741
Total	7.156	148.461

Deci pentru o populație de aproape 100 milioane, trebuiau să lucreze 148.461 oameni.

Nu se putea. A fost falimentul programului dolșevic.

Lupta economică dintre guvern și țărani reîncepu, bolșevicii fiind nevoiți, la urmă, să facă oarecari înlesniri țăranilor.

Perioada lui Nep.

Nep, este seria concesiunilor făcute și cari sunt: căderea faimoasei legi „prodrazwerstka“ și înlocuirea ei, în 1922, printr'un „impozit de alimentație“ (în natură), iar mai apoi, în 1923, printr'un „impozit agricol unic“ (o parte în bani și o parte în natură) și însfârșit printr'un impozit numai în bani; prin „Codul agrar“ din 1922, se revine, oarecum, la programul lui Stolypin (comunele agrare își pot alege singure modul de posesiune pe care îl preferă).

Rezultatul acestui cod, fie că locuitorii începură să părăsească comunele (în toamna lui 1923, 8 milioane de familii cerură aceasta), luându-și loturi unde voiră, locuind în ferme, așa cum o prevăzuse Stolypin.

O altă urmare a acestui cod fu că pe când la începutul regimului bolșevic domnea în sânul mulțimii ideea egalității individuale, acum, numai o mică parte s'a înstărit, pe când cei mulți sunt tot săraci (o adevărată plagă socială a regimului bolșevic).

După statistici, reese că acum, 10—15% dintre țărani, nu mai pot continua exploatarea pământului, cu propriile mijloace.

Incheere. — Viitorul.

Regimul bolșevic nu a putut rezolva problema agrară în Rusia. Haosul va domni și din nou sovietele vor trimite, asupra țăranilor batalioane de represiune, pentru a le da produsele muncii lor.

Sunt rezultate pe cari nici Karl Marx, sărmanul, nu le-a visat, poate,

Exploatarea pământurilor va deveni din ce în ce mai puțin productivă.

Suprafața însămânțată care era în 1913 de 81 milioane desetine, a ajuns în 1923, la 59 milioane. Inainte de revoluție recolta Rusiei era de 6.4 milioane vagoane, pe când în 1923 este evaluată la 3,6 milioane vagoane (56% din producția dinainte de război).

Această scădere a producției, fie una din cauzele foametei din 1921.

Cu toate sforțările făcute, guvernul sovietic nu a reușit să exporte, în 1923, decât 64 mii vagoane, față de 808 mii vagoane exportă e în 1913 (ceeace înseamnat numai 8% din export).

Numărul animalelor a scăzut, iar starea industrială este și mai rea.

Acestea sunt, sub raportul agricol, rezultatele domniei bolșevice.

Chestiunea agrară nu a fost rezolvită între nimic,

Bolșevismul a întrerupt evoluția normală a proprietații rurale în Rusia.

Rusia nu-și va reveni decât după stabilirea unui guvernământ conform concepțiunilor statului modern.

Guvernul sovietic a ruinat civilizația rusă prin aceste trei metode, de cari el însuș va cădea răpus:

1° Dominația vieții și a demnității omenești, prin forță brutală și sălbatică.

2° Demoralizarea populației.

3° Distrugerea oricărui îndemn la lucru productiv, prin răpirea dreptului proprietății particulare și a inițiativei libere.

— — — — — — — — — —

Am reprodus, pentru cititorii foaiei noastre, părți din articolul contelui Kokowtzoff, pentru a le oglindi chestiunea agrară în Rusia, chestiune care la noi a fost rezolvată în chip atât de fericit prin trecuta reformă agrară.

Nutresc umilul gând că Rusia, în situația ei de totdeauna, nu poate trăi decât sub un regim țarist, dar fără camarila încuibată pe lângă răposatul regim din 1916.

Nicol.

22. Nov. 1927.

Cetiți și Răspândiți „Cultura Poporului“

Viața culturală în Basarabia

O scurtă dare de seamă asupra activității Ateneului Popular din Orhei, pe anul trecut.

In adunarea din Februarie 1925, a fost ales ca președinte al ateneului d. Dem. Tiron și dela sine se înțelegea că societatea trebuia să mearga pe alta cale și cu puteri noui. De oarece erau multe de facut, pentru adunarea primelor fonduri s'a dat o serbare în ziua de 21 Martie, în sala cinematografului „Paradis“ din ale carei venituri sa se poată face față cerințelor începutului.

Serbarea s'a deschis cu „Imnul Regal“ intonat de corul Ateneului, condus cu pricepere de profesorul secundar Ștefan Lozinschi. D-l Președinte a aratat care e însemnatatea acestui așezamânt cultural, ce ținta are și a cerut concursul pentru înfăptuirea unei opere scumpe tuturor acelora ce simt într'adevar românește. D. avocat Cezar Stoica a declamat poezia „*Oltul*“ de O. Goga, dovedind ca aceasta poema eroică e veșnic rascolitoare de sentimente patriotice. D. Vichente Jemne, profesor secundar, a cântat „*De ce te legeni codrule*“ și „*Doina din Bucovina*“, după care d. N. Sandulescu a declamat „*Ba ada Mării*“ de Zaharia Bârsan. Dupa ce corul Ateneului a mai cântat „*Pe al nostru steag*“ și „*Trunzuleană Mărăcine*“, au urmat dansuri naționale, executate de soldații batalionului din Reg. 7 Vânatori, care a produs mult entuziasm in sufletul asistenței.

Programul s'a terminat cu piesa „*Doctorul fără voe*“ jucată de elevii liceului de băeți din localitate.

Vizita Ateneului Popular „Tataraşi“

Abea ne afirmasem existența și am și primit vizita unei societați vechi, solid constituită și cu multă trecere în massele populare din țară: Ateneul Popular „*Tataraşi*“ din Iași, asociată fundației „*Principele Carol*“, de care se afiliase și societatea noastră încă dela 5 Iunie 1925.

In ziua de 5 Aprilie 1925 orașul era împodobit cu steaguri. Oaspeții au fost întimpinați la primarie de d-l C. Placintă, primarul orașului și de consiliul comunal. Cortegiul în frunte cu muzica liceului și a școalei normale, cercetașii și toate școlile, s'a îndreptat spre grădina publică, unde aștepta norodul venit dela sate. Aci au rostit cuvântari însuflețite d-nii Gh. Turtureanu, prefectul județului, Col. Georgescu, comandantul garnizoanei și D. Tiron, președintele Ateneului popular Orhei. — Au răspuns — evocând trecutul și legaturile de sânge, ideal și credința ce ne leaga, d-l C. Ifrim, președintele Ateneului Popular Tataraşi și d-l C. Mugur, directorul Fundației Carol.

Formându-se din nou cortegiul, mulțimea s'a îndreptat spre biserice Sf. Dumitru, ctitoria lui Vasile Lupu Voevodul. Aci au fost salutați oaspeții de către paroh.ul bisericei, Radion Piescu în numele bisericei și de Protoereul Pavel Guciuna, fost deputat.

D. profesor secundar C. Nedelcu de la „Fundație“ arată însemnatatea nețarmurita a acestei opere de cultura, luminarea maselor și strângerea legaturilor între frații din întreagă țară.

Șezătoarea a avut loc în sala cinematografului „Paradis“ unde Ateneul Tataraşi-Iași a avut un frumos succes. Corul „Ateneului“ condus de cunoscutul maestru dirijor V. Popovici, a intonat cântece eroice și populare: „*Imnul Regal*“, „*Răsunet din Ardeal*“, „*Cântec de leagăn*“, „*Ileana*“, „*Despărțire Românе*“, precum și „*Dunărea Albastră*“. D-l Târcuș, elevul vestitului profesor Moceanu, a executat unele dansuri românești, ca „*Banul Mărăcine*“ și „*Bătuta*“ în chip admirabil. D-l Mih. Popovici dela teatrul Național din Iași a declamat „*Dumbrava Roșie*“ de Alexandri. Dupa acestea d-l I. Savin, profesor secundar de la Fundația Principele Carol a vorbit despre „*Rolul căminelor culturale la sate*“.

Excursia la Iași

„Ateneul Popular Orhei“ a luat parte și la serbarile cu au avut loc la Iași, în zilele de 27, 28 și 29 Mai ca răspuns la vizita ce i-o făcuseră frații ieșeni.

Atât de catră autoritățile celei de a doua capitale a Moldovei în frunte cu primarul orașului C. Toma, P. S. Sa Arhiereul Grig. I. Botoșăneanu, vicarul Mitropoliei, D. General Zadic, Comandantul Corpului IV de armată, P. Fântânaru, prefectul județului, cât mai ales de către d. C. N. Ifrim, președintele „Ateneului Tataraş“ sufletul acestui însemnat eveniment cultural, ni s'a făcut o primire minunată, într'o zi când se comemora și ziua eroilor noștri naționali. Din partea Orheiului a răspuns d-l Andrei Găină' fost deputat în sfatul Țării, pe care d-l General Zadic, emoționat, l'a imbrațișat.

La Mitropolie, după oficierea unui Te-deum, au cuvântat Prea Sf. Sa. Arhiereul Leu, C. Toma, Col. Manolache, Prof. C. Bogdan și preotul și marele scriitor Gala Galaction.

A doua zi la orele 9 dimineața s'a oficiat la Sf. Mitropolie un pios serviciu divin, la care au luat parte toți vizitatorii basarabeni.

Cu muzicele și școlile în frunte, invitații și localnicii s'au dus la „*Cimitirul Eternității*“, unde s'a oficiat un serviciu divin, la care s'a asociat și preoții basarabeni aflați printre oaspeți. Aci a vorbit din partea Orheenilor învățătorul Croitor, membru al Ateneului Popular. A urmat apoi un ospăț istoric, dupa datinele strămoșești, în curtea bisericei „Sf. Voevozi Rosa“, cu care ocazie a vorbit din partea Ateneului popular Orhei D-l Cezar Stoika, avocat. Seara, la Teoatrul National, o producție artistica, unde corul Ateneului nostru, condus de d-l N. Antonescu, a executat o serie de bucăți muzicale, a impresionat adânc pe ascultatori și mai cu seamă aria populară „*Foaie verde de cireș; lung e drumul până la Iași*“ a provocat un adevarat entuziasm în rândurile celor de față.

D-l Cezar Stoika, avocat, a mulțumit din partea fraților basarabeni autorităților și populației de primirea ce li s'a facut.

A treia zi, după ce au vizitat Universitatea și monumentele istorice principale, cu trenul de seară, basarabenii au părăsit Iașul, ducând cu ei în dar cărți, reviste, broșuri comemorative, precum și amintiri din acelea, așa de puternice, că rămân pe viață intipărite în cugetul și simțirea fiecăruia.

Șezători la sate

Activitatea Ateneului Popular Orhei, s'a îndreptat și în lumea satelor, deși drumuri le sunt impracticabile și transportul anevoios.

In ziua de 17 Mai 1925 un lanț lung de trăsuri și căruțe care duceau pe propagandiștii culturali s'a îndreptat spre centrul Chiperceni.

Aci a fost comemorat, scriitorul basarabean, mort: Tudose Roman, născut în această comună. Țaranii au ascultat cu mirare și mândrie în acelaș timp conferința ținută de d-l avocat Cezar Stoica asupra acestui cântareț — aproape necunoscut — un mic Homer al ținutului. Președintele Ateneului d. Tiron, a ținut un cuvânt ocazional, arătând și aci care este scopul instituții noastre de cultură: „*N'am venit să vă cerem nimic, nu facem politică pentru nici un partid, facem politica neamului*“ N. Sandulescu membru al Ateneului, a declamat poezia lui Oct. Goga „*Oltul*“, d. Const. Dumitrescu, avocat, a citit din opera nemuritorului povestitor I. Creangă „*O aminti.e*“.

Cât de mult se lipește de sufletul țaranului acest scriitor, ce bine este înțeles, ce humor sanatos provoaca și ce atenție aratau gospodarii, femei, barbați și copii, la istorisirea vieții simple și pline de zicători cuminți.

D. N. Antonescu, a cântat din vioară „*Doina*“ și alte bucăți populare și clasice, iar corul ateneului a întonat cântece populare ca „*Bat'o focul lumea rea*“ „*Foaie verde de cireș*“ și altele.

Invățătorul Sandu a răspuns, și mulțumindu-ne, vestește că va inființa un camin cultural în Chiperceni.

*

In ziua de 5 Iulie aceleași elemente au pornit intr'un alt cap alt județului, să ducă graiul și arta românească. Dl. D. Tiron, președintele Ateneului a arătat și aci scopul cultural al societații noastre, rugând pe toți cărturarii satului să dea tot concursul. Dl. judecator Juşcov și învațatorul Filip au răspuns că vor lămuri și ei pe saieni și că vor inființa câte un cerc și un cor după modelul nostru. — S'au cântat mai multe arii românești și au declamat bucăți din autorii români. —

Biblioteci sătești

In cursul anului 1925 Ateneul popular a intemeiat o bibliotecă cu 4300 de volume, luând o camera de lectură în locului clubului. Bibliotecar onorific dl. Const. Scripcă, un neobosit și plin de inițiativă membru al Atenelui.

Biblioteca, cu părere de râu trebue să spunem, nu e tocmai cercetată deși sunt vre-o 6000 de creștini în oraș, — din cei 25000 locuitori. Cea mai mare parte a locuitorilor creștini e formată din funcționari saraci, cari sunt peste măsură de ocupați toată ziua,

Tot ca o filială culturală, doamnele din Orheiu au inființat un „Cerc al gospodinilor“ sub președința d-nei Eugenia Demetrescu, cu scopul de o reinvia portul și cusăturile noastre naționale. La toate serbările s'a introdus bunul obiceiu ca doamnele să se imbrace în costume vechi moldovenești.

Conferințele Ateneului

Spre sfârșitul anului s'a luat hotărârea să se țină o serie de conferinți în sala clubului. Cu această ocazie s'a dovedit că publicul Orheiului e dornic de a asculta elemente pregatite în diferite chestiuni insemnate de știință, artă și literatură:

Au conferențiat, la 12 Decembrie d-l D. Tiron, Președintele Ateneului: „*Este sufletul nemuritor? Există o viață viitoare*“. — La 19 Decembrie d. N. Săndulescu, secretarul Ateneului, despre „*Istoricul Partidelor Politice*“; la 9 Ianuarie 1926, d-l N. Mihalescu, despre „*Arta românească*“.

La 23 Ianuarie 1926, d-l Cesar Stoica, despre: *Literatura română și clasele sociale*“: la 30 Ianuarie d-l Stelian Ionescu, magistrat, despre „*Mihail Eminescu ca poet și filosof*“. La 6 Februarie 1926 d-l C. Dimitrescu, despre „*Poezia populară*“. La 6 Martie d-l C. Cristescu, Ad-tor Financiar, despre „*Viața și operele lui P. Cerna*“ (Aminitirile unui fost coleg). —

Trebue menționat gestul studenților din acest județ, care au cerut inscrierea ca membri în ateneul nostru, ca o dovadă de încredere ce le-a inspirat instituția noastră culturală.

Ultimul moment cultural însemnat e inființarea căminului din comuna Ignăței, din inițiativa d-lui C. Roșca, magistrat, membru al Ateneului, cu un comitet de acțiune și organizare.

Despre anul în curs altădată.

Cesar Stoika.

DIN LUGOJ

Consfătuirea preoților asociației „Andrei Şaguna“

Congresul asociației „*Andrei Şaguna*“ a clerului mitropoliei s'a întrunit în zilele de 10 și 11 Noembrie a. c. în orașul nostru, onorat filnd de prezența Prea Sfințitului Episcop al Aradului, Grigorie, care a pontificat la Sfânta liturgie săvârșită în biserica cea mare a Lugojului. Raspunsurile au fost date de corul Reuniunei de Cântări de sub conducerea maestrului I. Vidu.

Congresul a fost deschis în sala prefecturei de către președintele asociației protoereul Dr. Gheorghe Ciuhandu, care a arătat rostul „*Asociației Clerului*“, aducând omagii memoriei Regelui Ferdinand I și felicitări protopopului Dr. George Popovici al Lugojului cu prilejul de 40 de ani de activitate ca protopop.

P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului a analizat apoi într'o splendidă cuvântare „latura mistică a chemării preoțești“ și a arătat rolul preotului în calitatea de reprezentant al lui Cristos la Inpărtăș rea cu Sfintele Taine.

Au vorbit apoi Protopopul Dr. George Popovici, despre evenimentele de acum 40 de ani, Dr. Cornel Corneanu, prefectul județului, despre rolul covârșitor jucat de preotul bănățean în luptele noastre naționale, culturale și economice din trecut; d. general M. Oprescu despre legătura dintre cler și armată și alții.

După amiază părintele Dr. Ioan Felea din Pecica-Română a vorbit despre „Esența Cultului Ortodox“, iar părintele protopop dr. Ștefan Cioroianu despre „Atitudinea liturgică a preotului“.

Seara, Corul „Reuniunei de cântări“ a dat un concert cât se poate de reușit în sala teatrului orașenese, sub conducerea inimosului mânuitor al baghetei, Filaret Barbu, iar părintele catihet I. Imbroane a vorbit despre „*Sensul biserici*“.

B.

Prețul abonamentelor: lei 200 pentru învățători, preoți, studenți și săteni; lei 300 pentru autoritățile sătești; lei 400 pentru instituții particulare și de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

Scrisori Bârlădene

o conferință despre Mussolini

Sâmbătă 19 Noembrie, cunoscutul publicist și avocat din Galați, D-l N. N. Lenguceanu a ținut în sala Curții cu Juraţi din localitate o interesantă conferință despre *Mussolini*.

După ce, în câteva cuvinte conturează oarecum portretul lui Mussolini, d-l Lenguceanu intră în discuția fascismului și arată că el nu este atât un produs al Italiei, cât mai ales al întregei rase latine. Rădăcinile lui nu pot fi găsite numai în frământarea socială a Italiei de după războiu, ci ele se înfing mai departe, până în trecutul istoric al popoarelor latine și în special al Franței.

Aici ne pune înainte întreaga epocă de renaștere a Franței dimpreună cu cele trei fundamentale credințe ale acelei vremi. Prejudecata literară cari parodia 'antichitatea, prejudecata filosofică — socială cari socotea *rațiunea* ca singura realitate socială și în fine, prejudecata politică prin însușirea parlamentarismului Englez, care se potrivea de minune cu organizarea descentralistă a Angliei și prin urmare și cu firea englezului, dar cari nu era potrivită nici pe departe cu spiritul de independență al poporului francez și starea socială a Franței.

De aici toată anomalia vieții politice din Franța.

Aceeași greșală s'a comis și la noi, adoptând acelaș sistem de parlamentarism englez care nu se potrivește nici pe departe cu organizarea socială a poporului nostru, bazată pe tradiție.

Trece apoi la analizarea împrejurărilor politico-sociale din Italia de după războiu, pentru a evidenția și arăta rolul ce l'a jucat Mussolini în aceste vremuri. Prin marea lui reformă, a constat în înlaturarea pomenitului parlamentarism și înlocuirea lui cu „parlamentul corporativ“, organizat pe baze de muncă și tradiție și mai ales prin punerea în valoare a tuturor energiilor naționale, începe o nouă renaștere a întregei vieți și a întregului popor italian.

Sfârșește, printr'o frumoasă apologie la adresa lui Mussolini și fascismului cari constituesc noua renaștere nu numai a Italiei, dar a întregei rase latine.

G. Nedelea.

Din ținutul Severinului

Sfințirea bisericei din Zgribești.

Dumineca 13 Noemvrie a. c. a fost sfințită una dintre cele mai frumoase biserici din jud Severin. Terminate fiind reparațiunile cupolei și ale interiorului, vrednicul preot al comunei Zgribești, Părintele *Romulus Şandru* a invitat pereprezentații Episcopiei din Caransebeș la actul de Sfințire. P. S. Sa Episcop Iosif Tr. Badescu l-a însărcinat pe destinsul preot-profesor *Filip Pop* să l reprezinte în acest scop. Cu lacrimi în ochi s'a adunat întregul popor și toți intelectualii din satele vecine în frumoasa biserică cu hramul Sf. Mucenic Chiriacî ascultând cu atenție solemnul act al sfințirii. La orelc 2 după amiază a fost banchetul în frumoasa casă parohială a Păr. Romulus Şandrn. D-l preot-profesor Filip Pop a închinat în cuvinte alese pentru sănătatea M, S. Regelui Mihai I și a P. S. Sale Episcop Dr Iosif Tr. Badescu. — Biserica a fost reparată numai cu obolul celor 140 de familii ortodoxe din Zgribești, până la suma de 362.000 lei. — Laudă și recunoștința lor pentru măreața faptă de buni creștini.

Tr. Ion.

INFORMAȚIUNI

Foaia noastră și-a mutat redacția și administrația în str. Regală No. 16. așa că pe viitor toată corespondența și sumele de bani ce urmează a se trimite, se vor îndruma la această nouă adresă.

*

— Casa Centrală a Inproprietărirei a hotărât să înproprietărească cooperativele dela țară cu loturi de case. pentru ca acestea să-și poată construi localuri, magazii, depozite de mașini, silozuri etc.

O măsură foarte nimerită pentru întărirea cooperației.

*

— Intr'o comună din județul Dolj, făcându-se niște săpături mai adânci în pământ, s'a dat peste oasele unui animal uriaș. care a trăit mai inainte cu câteva milioane de ani. Animalul se numește *mastodont arvanensis*. Numai colții lui au mai mult de 3 metri. Ne putem deci închipui ce grozav de mari vor fi fost picioarele și trupul acestui animal.

*

— In cursul anului 1929 se va ține la București congresul Institutului Internațional de Agricultură dela Roma. Un asemenea congres prezintă o importanță deosebită pentru o țară agricolă ca a noastră și e de dorit să putem trage toate foloasele unei asemenea cinstiri ce ni se face.

*

— Datoria României în străinătate este 215 miliarde lei hârtie. Pe cap de locuitor România are o datoria neînsămnată față de alte țări.

*

— In zilele de 4 și 5 Decembrie se ține la Sibiu adunarea generală ordinară a bătrânei societăți Culturale-ardelene „Astra“. Vor lua pate toți membrii societății, iar deschiderea adunării se va face printr'un serviciu divin în bisericele românești, urmat de un parastas pentru pornenirea M. S. Regelui Ferdinand I, fost președinte de onoare al Astrei.

*

— In județele Satu-Mare, Bihor și Maramureș s'a ivit ințre vite una dintre cele mai cumplite boale, antraxul sau buba neagră. Vitele atinse de această boală nu mai au leac și ea poate fi luată și de oameni. Ei o capătă jupuind vitele moarte de antrax, ori mâncând carnea celor bolnave.

Astfel în județele pomenite mai sus au murit în chinuri grozave peste 80 de oameni, căci lăcomia și prostia i-a îndemnat să nu asculte de sfaturile doctorilor și în loc să îngroape vitele moarte la mare adâncime și să le stropească cu var, ei au mâncat carnea sau au intrebuințat pielea animalelor moarte.

*

— După o statistică publicată de ministerul muncii, aflăm că în cursul anului 1926, au plecat din România în Palestina 824 evrei; dar în acelaș an s'au înapoiat din ei 154.

Câți vor mai fi venit din alte părți!

*

— O haită formată din vre-o 30 de lupi s'a năpustit asupra comunei Brezoi din județul Vâlcea și a mâncat dela diferiți locuitori vre-o 70 de capre.

Săteni înarmați cu puști și ciomege au alungat fiarele peste munte.

*

— De multe ori nu mai înțelegem ce fel de hotărâri ea și guvernul nostru. Nu de mult s'a ingăduit baptiștilor să urmeze în școlile normale ale statului. Pe de oparte luptăm contra sectelor religioase și pe de altă parte li se dă ajutoare.

*

— Averea orașului București se ridică la suma de 7.439,358,000 lei. iar datoria este de 240,975.000 lei,

— Funcționarii dela orașe s'au plâns în totdeauna după după războiu de lipsa mare de locuințe. Pentru a se veni în ajutorul lor, Ministerul Muncii a cerut date și lămuriri dela toate celelalte ministere cu privire la ceace s'a facut până acum pentru construcțiile de locuințe ale funcționarilor.

Pe baza acestor lămuriri, se va putea împărți suma de 100 milioane lei, prevăzută în bugetul anului viitor pentru locuințele funcționarilor.

*

— Nu numai în țările din Apus, dar chiar în Bulgaria, sunt unele sate în care la restaurante nu se vinde nici o picătură de vin, bere, rachiu, și în general orice fel de băutură alcoolică.

Aceste frumoase exemple au fost urmate și de un restaurator din Mediaș, care a deschis un asemenea restaurant în apropierea gării, unde nu se servește nici un fel de băutură alcoolică.

Ar fi de dorit ca asemenea localuri să avem cât mai multe.

*

— In ziua de 18 Noembrie au fost înmormântate la Cluj, rămășițele pământești ale vrednicului Român Juliu Pop,

A fost un vrednic funcționar al societății minelor de aur „12 Apostoli“ și un sfetnic bun și ajutător a minerilor din acea regiune. Pe vremea Consiliului Dirigent a fost Comisar pentru minele de aur din regiunea Crișului Alb, când a prezintat un memoriu, prin care cerea desrobirea economică a Românilor din Munții Apuseni.

Aibă-l Domnul în grija Sa.

*

— Sinodul din Hamburg a hotărât că femeile cari au făcut studii teologice pot ocupa postul de duhovnic pela închisorile de femei și pot prezida cultul. Nu vor putea administra însă Sfintele Taine.

Este însă o mare deosebire între pastor și preot, ca și intre tainele protestanților și Sfintele Taine ale ortodoxiei,

*

— Credincioșii unei parohii din Cehoslovacia s'au hotărât să-și facă o biserică în sat. Au pus mână dela mână și au cumpărat materialele de trebuință, dar când să le transporte nu mai aveau bani, și nici căruțe pentru cărat. Ce s'au gândit acești credincioși? Intr'o bună dimineață, au tras clopotele la bisericuța veche și s'au adunat cu toții, dela bătrânul îngârbovit de ani, până la copilul ce putea merge pe picioarele lui și cu preotul în frunte, în brâcat în odăjdiile preoțești s'au îndreptat spre gară, unde sosiseră materialele. De aici a luat fiecare câte două trei cărămizi, după cum il ajuta puterile și în aceiaș ordine s'au înapoiat până la locul unde urma să se ridice noul lăcaș dumnezesc. Acelaș lucru lau făcut mai multe zile de a rândul, astfel căîn scurte vreme și au putut transporta cărămizi și materialele, iar zidirea s'a început cu bine.

Așa creștini să dea Domnul în toate satele și in toate țările.

*

— Românii din America sunt constituiți în societăți. Una din cele mai vechi este societatea **„Carpatina“** *care în ziua de 6 Noembrie și-a sărbătorit un pătrar de veac de existență.*

Două zeci și cinci de ani de viață, pentru o societate cu incepeturi așa de modeste, într'o țară așa de indepărtată de a noastra, e mult.

De aceia îi urăm și noi de aici viață cât mai lungă, căci nnmai astfel se va putea păstra legătura dintre frați din țară cu cei de peste Ocean.

— Vecinii noștri Unguri, cari ne părăsc veșnic pe la Liga Națiunilor, se dedau la tot felul de lucruri necinstite, numai sa aibă bani cu cari să plătească pe acei ce le apără interesele și ne injură pe noi.

După afacerea cu falșificarea hârtiilor de bancă franceze, engleze și cehoslovace, s'au apucat de alta.

Un bancher, Blumenstein, având strânse legături cu guvernul maghiar a vândut pe piață titluri de stat ungurești, după ce înlocuia stampila ungurească cu o alta, franceză sau cehoslovacă. Pentru asta a fost arestat la Paris. Cehoslovacia a fost pagubită cu peste 15 milioane lei.

*

— Averea lui Henry Ford, marele industriaș american se ridică la suma de peste 400 milioane de dolari, ceacc în bani de ai noștri ar însemna aproape 50 miliarde lei.

In timpul din urmă Ford a mărit instalațiile fabricelor sale de automobile și pentru asta a cheltuit peste 250 milioane de dolari, fără să albă nevoie să imprumute uu ban pentru asta.

*

— Nu de mult n avut loc la Londra un concurs, pentru a răspunde care sunt cele mai frumoase cinci dorinți ale omului. Premiul întâi a fost acordat aceluia care a dat următoarele răspunsuri: o soție frumoasă, un copil frumos, o floricică frumoasă și mirositoarea, o casă atrăgătoare și o ocupațiune puțin obositoare.

*

— Un milionar din Springfeld (America) a promis că va da un premiu, un ceas de aur, în seara de anul nou, acelui tânăr din orașul său de naștere, care până la vârsta de 21 de ani nu va fi înjurat nici odată în viața lui și nici nu va fi scos vorbe de ocară.

*

— Ploile generale ce s'au abătut anul acesta asupra recoltelor, au adus importante stricăciuni agricultorilor din Cehoslovacia. Pentru a se veni în ajutorul acestora, parlamentul de acolo a votat, o lege prin care fiecare agricultor, este obligat să plătească o taxă ce nu trece de 12 la suta, asupra impozitului fonciar, iar statul dă anual 8 milioane de coroane, pentru a se face un fond de ajutorare.

In felul acesta, plugari păgubiți de revărsări de ape pot fi ajutați curând, iar când nu se întâmplă astfel de nenorociri și fondurile cresc, cu o parte din ele se poate regula albia râurilor, întărindu-se și malurile. Contra grindinei se poate asigura oricine la multele societăți de asigurare.

*

— *Veniturile anuale ale Jugoslaviei.* Totalul veniturilor jugoslave se ridică la 80 miliarde dinari anual. Principalele ramuri producătoare de venituri sunt: agricultura 18,6 miliarde dinari, creșterea vitelor 13 miliarde, comerțul 8,03 miliarde, industria 5,3 miliarde, gospodăria forestiera 4 miliarde dinari hârtie. De fiecare locuitor revin 562 dinari aur. In Serbia de dinainte de războiu reveneau 417 dinari aur pe fiecare locuitor.

*

— Ca să îndestuleze populația orașului Londra cu locuințî, se construesc anual 12.000 de case.

*

Către cititorii și abonații noștri

O foaie se scoate cu multe greutăți. Cheltuelile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foaia este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, să ne trimeată plata abonamentelor rămase în urmă, căci numai așa foaia aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

TIPOGRAFIA GENIULUI (Cotroceni) București.

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ŞI VEI FI: VOIEŞTE ŞI VEI PUTEA".
C. A. ROSETTI

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACŢIA, STR. REGALĂ No. 16. | CRĂCIUNUL ANULUI 1927 BUCUREŞTI | ADMINISTRAŢIA STR. REGALA No. 16 | ANUL VII, Nr. 213 şi 214 Apare în fiecare Duminică

DREPTATEA

Şi se lasă iarăşi nemărginită linişte în sufletele noastre. Este zi de sărbătoare. Se prăznuieşte din nou naşterea mântuitorului nostru Isus Christos. Este minunat prilej de reculegere. — Şi ne întrebăm întru sfârşit de taina mântuirei adusă de Isus.

Dreptatea este dorinţa arzătoare a omenirei în mersul ei către mai bine. Dar blânda învăţătură a Blajinului Nazarinean, ne arată cât de chibzuiţi trebue să fim când vorbim despre dreptate. Căci este lucru tare greu de lămurit. Şi să nu se întâmple ca în trufia noastră să facem nedreptate, crezând că facem dreptate.

Legea este să fim buni, îndatoritori cu alţii. Să nu facem rău la nimeni. Ci pe cât putem să facem numai bine. Să nu ne roadă duşmănia ca să-i vorbim pe alţii de rău pentrucă îi vedem vrednici. Să ne ostenim ca să fim şi noi cât mai sus. Dar să ne apărăm de cei nedrepţi cari încearcă să ne lovească. Şi să avem recunoştiinţă către aceia cari ne-au făcut bine. Să-i respectăm pe mai marii noştrii, fie că sunt mai în vârstă, fie că sunt mai învăţaţi şi mai pricepuţi decât noi. Dar toate să fie cu adâncă măsură chibzuite. Să ne ridicăm împotriva neisnstei şi a nedreptăţii, — nu pentru a aduce moartea păcătosului, ci îndreptarea lui.— Căci dreptatea este fapta care pune pe fiecare lucru la locul său. Să aşezăm deci cinstea şi dreptatea la locul lor. — Să ne bucurăm de bucuria altuia, şi să suferim de suferinţa lui. Să-i ajutăm pe cei nevoiaşi. Să se folosească şi alţii de rodul muncii noastre, fiecare după vrednicia sa. Şi să nu fim răzbunători. Pe acela care a greşit, să-l ajutăm cu vorba blândă şi cu fapta bună, să meargă şi el pe drumul omeniei. Să i se dea ce i se cuvine, Dar să fie mulţumit cu viaţa lui, ca să şi-o trăiască, râvnind pe dreptate la alta mai bună. Iar dreptatea nu este numai ceeace noi oamenii, făpturi nedesăvârşite, credem. Ea este mai mare. Adesea, acolo unde noi vedem o nedreptate, este o dreptate ascunsă.

Gândul unui biet om a fost bun, dar fapta nu i-a ieşit bine. Şi din potrivă, poate că acolo unde noi vedem dreptate, este nedreptate. Poate că fapta s'a întâmplat să fie bună, dar gândul a fost să fie rău. Trebue să citim şi gândul.

Insă nu trebue să ducem bunătatea până la slăbăciune. Evanghelia ne spune să fim miloşi, larg iertători, dar să nu mergem dincolo de marginea îngăduită. Isus Christos. blajinul Nazarinean a propovăduit cea mai mare bunătate. Dar el a luat biciul şi a pedepsit pe aceia cari, până întru sfârşit, nu au voit să asculte de blânda lui învăţătură. Şi totuşi, grija noastră de bine să nu se preschimbe în isvor de răutate. Să voim cu înţelepciune îndreptarea.

Să muncim cu dragoste, din răsputeri, şi cu cinste sfântă, la lucrul unde ne pricepem, ca să facem bine. Şi atunci suntem în grădina dreptăţii. Dar mai presus de orice să ne rugăm. Şi harul Domnului să pogoare asupra noastră,—să fim buni. — Din bunătate se izvodeşte înalta dreptate.

Marin Ştefănescu
Profesor Universitar
Preşedintele Asociaţiei „Cultul Patriei"

Majestăţei Sale Regelui Mihai I

Măria Ta, pe Tine, Tatăl Sfânt
Te-a hărăzit ca Rege azi să fii
Celui mai brav popor de pe pământ,
Şi rege al întregitei Românii,
Măria Ta, noi oastea de copii
Micuţi, cum eşti Măria Ta, acum,
Deşi gândim ades la jucării
Şi la sburdălniciile din drum,
In şcoală ne silim a învăţa
Tot cea ce ne-o fi folositor
Când vom fi mari, şi când Măria Ta
Va deveni ca noi, la fel, major.
Noi vom fi cetăţenii luminaţi,
Măria Ta, un Rege bun şi Căpitan.
Noi vom fi bravii Tăi soldaţi.
Măria Ta, vei fi primul oştean.
Şi ne-om trudi să devinîm si noi
Viteji, la fel acelor mari Eroi,
Cari au căzut cu glorie'n războiu.
Uniţi, în cugete, suflete, simţiri,
Legaţi prin cea mai sfântă din iubiri,
De Tine şi de bravul Tău popor,
Ruga-vom cerescul creator,
Pentru Măria Ta, REGE iubit,
Cu gândul şi cu sufletul curat,
S'ajungi puternic. mare, strălucit,
Şi-al României falnic Impărat.

COPII ROMÂNI.

PASTORALA I. P. S. S. PATRIARH MIRON

din mila lui Dumnezeu Patriarh al României.

Celor ce vor ceti şi asculta acest sfat părintesc: har şi pace de la Dumnezeu iară de la Noi bunecuvântări şi doriri de bine şi de sănătate.

Fulgii de zăpadă, sosiţi pe aripele crivăţului rece, ne vestesc apropierea Crăciunului Sărbătorile creştine — pe lângă reculegerea sufletului şi îndrumarea omului spre îndreptare — îşi au şi bucuriile lor speciale.

La locul sfânt al Naşterii Mântuitoiului venit au din mare depărtări — de la răsărit — Craii, aducând preţioase daruri. De atunci şi până azi au rămas ca cele mai însemnate momente ale sărbătorii crăciunului: *închinarea şi darurile.*

Nu voi uita cât voi trăi o emoţionanta scenă, care evidenţiază în chip mişcător aceste două momente. In o familie îngenunchiau copilaşii lângă bradul feeric luminat şi împodobit. Fetiţa cea mai mărişoară — cu mâinile ridicate spre rugăciune şi cu ochii plini de încredere aţintiţi spre figura blândă a lui Moş Crăciun, din a cărui traistă uriaşă îşi scoteau nasul ispitioarele jucării şi daruri— rostesc cu faţa plină ce evalavie amesticată cu o nemai simţită bucurie „Tatăl nostru" şi făcea promisiune de ascultare şi de bună purtare.

Un aer nu numai sărbătoresc de pace şi seninătate, ci şi de mulţumire şi de fericire rară cuprinde căminul unei asemenea familii. Desigur asemenea scenă se repetă an de an în multe familii cu stare.

Ca părinte sufletesc al ţării aşi dori ca asemenea sentimente de bucurie şi mulţumire să se ivească în cât mai multe, dacă nu în toate casele ţării.

Dar sărăcia şi leghionul de alte lipsuri împiedică întrarea acestor bucurii în atâtea locuri şi case, Câţii copii n'au fericită ocazie a şimţi aceste bucurii în dauna nobilitării sufletului lor.

Deaceia îndemn părinteşte şi sfătuesc pe toţi cei ce pot să sără mai alese în ajunul Crăciunului în ajutorul celor nevoiaşi.

Indatorez creştineşte mai ales familiile, fără copii şi atâţia bărbaţi necăsătoriţi sau femei nemăritate dar cu situaţii mulţumitoare, să-şi îndrepteze luarea aminte asupra copiilor neamului, asupra orfanilor de războiu, sau peste tot orfani şi lipsiţi. In capitală, în multe oraşe şi prin toate comunele şi satele vor întâlni orfani şi orfelinate, unde mila creştinească trebue să ceară intrare cu mâna dornică. Să-şi aleagă fiecare un orfan şi după putinţă să-i facă bucuria darurilor de Crăciun în obiecte necesare lor. Să nu ramâie la Crăciunul acesta nimeni, care să nu aibă copilul sau copila sa.

Bucuria acestor orfani ajutoraţi cu vestminte, ghete, căciuli, pieptare, cărţi, etc. etc. se va resfrânge şi asupra donatorilor binevoitori şi Sfânta sărbătoare va fi astfel şi pentru ei mai cu farmec.

Iar Noi, vom ruga ne milostivul Dumnezeu, să răsplătească cu bine pe toţi câţi vor împlini părintească povaţă a bisericii.

Bucureşti, ziua Sf. Nicolae, 1927.

Miron Patriarh

Constatări dureroase

După 10 ani de la înfăptuirea visului şi aspiraţiunei strămoşilor glorioşi, reîntregirea poporului românesc în vechile-i hotare „Dacia", când nu numai ţăranul român dar şi cel minoritar, a devenit proprietarul pământului, pe care înainte îl lucra ca slugă, iobag ori clăcaş, este dureros, amar de dureros, tânguitorul refren cari'l auzim zi cu zi rostit de multe persoane, scris de unele ziare *„ţara nenorocită" „popor nesimţitor"*.

Durerea este cu atât mai mare, cu cât aceste insulte nemeritate, le aduc ţării şi poporului român, însăşi români, şi încă dintre acei cari au pretenţia de a se numi intelectuali şi convingerea greşită că ei ar fi în stare să îndrepte răul.

Există oare vre-un rău atât de grav, care ne ar periclita existenţa? Ori cât am căuta nu'l găsim. Se apără criminalii, infractorii, de aşa numiţii apostoli ai umanităţei, şi tot aceştia critică un judecator care aplică legea.

Un mare personaj politic şi-a exprimat părerea despre armată „o ceată de slăbănogi" altul „am ajuns la România mare datorită norocului".

Aceste citate sunt suficiente pentru a constata că părerile greşite pornesc, nu dela ţăranul nostru român şi nici dela cel minoritar, ci tocmai dela aceia cari speculează cinstea până la simplicitate a acestui popor.

Aceiaşi apostoli ai umanitarismului, aceleaşi ziare cer ertarea celor cari au fugit depe front, drepturi egale pentru venetici, escroci şi trădători de ţară.

Aceştia formează spre fericirea celor modeşti şi muncitori, grupul tânguitorilor cari se plâng că trăesc într'o ţară nenorocita, locuită de un popor nesimţitor.

Aceştia se revoltă şi caută să atragă şi pe alţii la ideile lor, — contra ori căror legi care stabilesc *„datoriile"* ce [illegible] de îndată însă ca [illegible] vine-va să ceară *„drepturi"* până nu şi-a făcut *datoria.*

Nu încerc, a insista asupra criminalei deosebiri, pe care doar, aşa pretinşii *„intelectuali"* o fac. *Noi şi Voi.* Noi *Ardeleni, Bănăţeni* şi Voi *regăţeni!* Fenomen ce nu se observă la Basarabeni, spre cinstea lor.

O altă dureroasă insultă, iarăşi pe gratis o îndură de la aceşti *„oameni ai vremurilor noui democratice" — boerimea românească.* Această clasă socială nu a fost şi nu este alt ceva de cât o ţărănime mai instărită şi instruită.

Pentru cei cuminţi ca şi pentru cei rătăciţi, fie mari, fie mici, amintesc dacă au ştiut, le spun dacă n'au ştiut: Poporul nostru românesc, se deosebeşte mult de toate celelalte popoare.

Un popor artist, care are o cultură proprie a sa, nu poate fi nepăsător la ceace este *bine, frumos* şi în folosul său şi al ţării sale—dar poate fi nepăsător, faţă de orice încercări de a-i strica *obiceiul, credinţa, datina,* şi felul lui de a fi, *gândi şi lucra.*

O ţară plină de păduri şi aur, cu dealuri pline de vii şi pomi roditori. cu mine de sare, cărbuni şi petrol, — cu râuri, cu câmpii mănoase şi locuită de un popor bun, blând, cinstit, ertător, iubitor de patrie, drapel, Rege, această ţară nu poate fi nefericită nici nenorocită!

Şi această credinţă a sa, despre ţară şi-o afirmă ţăranul nostru în cântecele sale:

„Am o ţară mult iubită,
„România e numită"
„Duşmanii au vrut s'o ia
„Şi-au găsit viteji în ea!"
sau
„Fie pâinea cât de rea,
tot mai bine 'n ţara mea"

Iar pentru acel care se simte nemulţumit de ţară şi o critică, are o bună doctorie în zicala:

„Nemulţumitului i se ia darul" sau un leac pentru cei cari în loc de a munci, se ţine de vorbărie goală:

„Câinele care latră, nu muşcă rău" — ori *„La părul lăudat să nu te duci cu sacul mare".*

Vânzătorii de intrigi, vrajbă, revoluţii, ar trebui să citească „Istoria Neamului" folclorul românesc.

G. R. Ionescu Radu
Of. Sup. invalid din Războiu

Vremea vremuieşte

Foarte des am stat de vorbă cu sătenii despre noutăţile şi născocirile pe care le-au adus şi le aduc vremurile nouă; şi de cele de mai multe ori i-am găsil, mai ales pe cei bătrâni, îndărătnicifi în cele apucate dedemult, — caşi cum ar fi încremeniţi in loc, cu privirile aţintite în spre veacul cel vechiu.

Tinerii sunt mai deschişi şi mai primitori. Au trecut prin şcoală şi au altă înţelegere a lumii.

— Unchesule, zic aceştia bătrânilor, cartea luminează pe om şi-l face să cunoască uşor toate câte sunt pe lume.

— Dar ce nevoie este numai decât de asta? răspund bătrânii; n'am nevoie să ştiu ce-i în lume. Eu am nevoie să ştiu de ale mele. Să-mi deie Dumnezeu sănătate mie şi vitelor şi ploaie la sămănătură — şi eu sunt mulţămit. Pentru asta n'am nevoie să ştiu a ceti!

— Unchesule, nu-i chiar aşa cum spui, căci noi nu suntem numai nişte sălbăticiuni, să trăim într'o râpă pustie, într'un fund de cadru. Oamenii viefuiesc la olaltă ca să se ajute şi să-şi îmbunătăţească traiul. S'au adunat în sate şi târguri s'au nor legi şi unor stăpâniri. Altfel ar fi ca'n sălbătăcia cea veche, când se mânca om pe om.

— Nu cred eu una ca asta. De unde se ştie că se mânca om pe om?

— Se ştie unchesule. Căci şi astăzi trăiesc pe pământ noroade care au rămas înapoiate şi sălbatice. Trăiesc în nişte ostroave, ori în nişte codri pustii, s'au ajuns oamenii din lumea astălaltă a noastră, adică oamenii civilizaţi, până la dânşii — i-au văzut goi şi săraci, spăriaţi şi murdari, neştiind şi necunoscând nimica din ce ştim şi cnnoaştem noi, neluminaţi de credinţa în Dumnezeu şi ticăloşi cum nu se poate spune. Aşa ca dânşii, neştiutpri şi ticăloşi, au fost toţi oamenii. Pe urmă Dumnezeu a dat unora mai curând înţelegere şi destoinicie — şi aşa s'au născocit toate câte uşurează viaţa pe pământ. Dar s'a văzut şi'n zilele noastre că, atunci când oamenii îşi părăsesc rândurile şi se răscoală unii împotriva altora nebănuind, se întorc tot la un fel de sălbătăcie. O moară, dărâmă dau foc şi pe urmă, când se dezmeticesc, văd că iaţa-iv mai anevoioasă şt mai tristă decât înainte şi se silesc să clădească şi să adune iarăşi. Aşa s'a întâmplat acum zece ani la poporul rusesc şi nici astăzi încă nu şi-a venit acolp lumea în fire şi se află încă în suferinţă.

— Eu asta n'am de unde-o cunoaşte răspunde unchesul, căci eu nu cetesc gazete. Aşi vrea numai să ştiu dacă părinţii mei şi bătrânii noştri cei de demult au avut nevoie de toate câte spui tu că sunt astăzi.

— N'au avut nevoie, căci nu le-au cunoscut, unchesule.

— Şi vrai să spui că, necunoscându-le, a u fost mai puţin fericiţi decât voi?

— Nu vreau să spun asta, unchesule, căci fericirea ne atârnă de aceste toate înlesniri, ci de sufletul tău. Omul e fericit când e împăcat cu Dumnezeu, cu sine şi cu semenii săi. Insă toate aceste născociri, despre care am vorbit, înlesnesc şi îmbunătăţesc viaţa omului.

Iată-acum o sută de ani,

DI. MIHAIL SADOVEANU

la 1828, lumea nu cunoşte; nici trenurile, nici vapoarele. nici telegraful nici telefonul

Ai să spui că n'ai nevoie de ele, cum n'au avut nevoie cei dinaintea anului 1800. Eu însă am nevoie, căci umblu mai răpede până 'ntr'un loc depărtat; pot trimete grabnic o veste ori

Să zicem cu alte [illegible] ciri, ca bicicleta şi automobilul, iarăşi nu-ţi plac. Nuţi place nici tramvaiul. Noi însă, când ne ducem la târg, ne folosim de toate.

Insă oamenii au descoperit leacul împotriva unor boli necruţătoare, ca varsatul negru şi anghina difterică. Cei de demult — care zici dumneata că n'au ştiut nimic şi nu trăiau pentru asta mai rău — piereau ca muştele când dădeau moline. Piereau de ciumă, de holeră, de vărsat, şi de altele. Acuma nici nu se mai pomeneşte de unele din aceste bolişti, căci învăţaţii au găsit meşteşug să ne apere de ele. Inainte vreme, când era careva muşcat de câne turbat, puteai să-t şi săpi mormântul, căci să ştia că trebuie să piară în groaznice chinuri. Acuma duci pe cel muşcat la institut, îi face nişte înţepături trecându-i în sânge o doctorie, şi omul nu mai turbă.

Vra să zică, unchesule, suferinţa omului a fost împuţinată prin născocirile ştiinţei, tot astfel cum a fost împuţinată truda. Căci cu trenul şi cu vaporul omul se mişcă mai repede. Cu poşta şi cu telegraful ori telefonul dă de ştire mai grabnic. Cu maşinile poate ara, sămăna şi treera cu răpeziciune şi fără truda cumplită a celor vechi, Mâni-poimâni avem să putem scuti şi animalele de muncă silnică, aşa cum se face în alte ţări mai înaintate de cât a noastră.

Acu o sută de ani nu erau şoselc. Acuma sunt, şai să-mt spui că nu-ţi folosesc? Şai să-mi spui că n'ar trebui să fie mai multe, pretutindeni? Nu se poate spune că nu-i bun şi folositor ăeia ce ne aduce o înlesnire.

Dar în vremea dedemult oamenii trăiau în bordeie, ori în nişte căsuţe mărunţele acoperite cu stuh ori paie şi cu oiste ferestrici cât pumnul, în care nu-ţi putei vâri decât nasul. Acuma se clădesc în sate case încăpătoare, bine acoperite. bine luminate. Vra să zică acem rău că nu trăim învizunie ca cei dedemult?

Nu facem rău, şi ne uităm cu milă la acei cari n'au avut putinţa să-şi ridice casă bună şi încăpătoare, chinuindu-se sub şi'n întuneric.

Toate aceste înoiri şi prefaceri se săvârşesc chiar fără voia noastră. Căci om dela om ia pildă şi popor dela popor. Aşa, ce vedem bun şi folositor la alţii, trebue să facem şi noi. Case şi şosele astăzi, grădini şi maşinării mâine, trebue să ieşim şi noi în rând cu lumea, cealaltă, căci nu suntm nici mai puţin deştepţi, nici mai puţin destoinici. Trebue să primim tot ce-i bun şi folositor: tren, plug de fier, batoză, automobil, telegraf şi telefon, oglindă, dulap, săpun şi baie, spital şi şcoală, carte şi gazetă. Şi să credem în ele, căci, fiind născocirea minţii omeneşti, tot tot prin voinţa şi bunătatea lui Dumnezeu ne vin.

Vom avea astfet viaţa mai uşoară şi mai înlesnită. Iar ca să fim fericiţi va trebui, să ne luminăm şi din altă parte, întorcându-ne deplin spre învăţătura cea curată a bisericii, urând răutăţile şi băutura, îmbună-

Mihail Sadoveanu

Iarăşi sectanţii

— Primejdia baptistă —

S'a scris de multe ori în ziarul *„Cultura Poporului"* despre şubrezenia doctrinei care stă la baza fiecărei secte religioase pripăşite din pacate, şi în mijlocul ţării noastre. S'a arătat, cu acele ocazii, formalismul sec şi practicele demne de râs şi batjocură ale acestor sectanţi, instrumente oarbe, în mâna duşmanilor ţării, cari sub paravanul acesta, servesc cauzele străine şi urmăresc cu totul altceva, decât adevărul creştin predicat de Iisus: *„Iubiţi-vă unii pe alţii".*

Iată dar şi un adevăr dureros cu privire la baptiştii noştrii dela graniţa de vest a ţării:

Baptismul s'a pripăşit în judeţele Arad, Bihor şi Timiş Torontal sub dominaţia de tristă amintire a maghiarilor. Unul din mijloacele prin care putem înstrăina pe români dela adevăratele lor sentimente, era şi învrăjbirea lor prin biserică. Răsleţindu-i puteau mai uşor să-i maghiarizeze.

Cu aceste nenorocite intenţii au sosit printre români primii propovăduitori baptişti şi s'au pus la lucru, ajutaţi cât mai mult de cei dela Budapesta.

In 1914 baptiştii din Gvrahonţ - Jud. Arad, erau ajutaţi băneşte în propaganda lor de o societate culturală, maghiară, dând chiar premii pentru aderenţi câştigaţi la această credinţă rătăcită, prevăzând, în aceştia, pe maghiari de mâine.

Tot în acelaş timp, deputatul maghiar Olmay, cerea, în camera deputaţilor din Budapesta, ca guvernul să ajute pe toate căile răspândirea baptismului printre români, căci numai în felul acesta ii putea depărta de preoţii şi învăţătorii lor — singuri lor sfătuitori şi sprijinitori în vremurile acelea - şi astfel opera de maghiarizare să fie un fapt împlinit.

A venit războiul cel mare şi cu el împlinirea visului strămoşesc: *unirea tuturor Românilor.* Domnia maghiară s'a dus, însă ne-a rămas moştenirea baptiştilor, ca predicătorii lor: agenţii de eri şi de azi. Tipurile lor sunt în mijlocul românilor, ochii li au îndreptaţi spre Tisa, iar sufletele la Budapesta.

Că au legătură cu Budapesta nu există nici o îndoială şi iată de ce:

Şi înainte de războiu şi acum casele lor de rugăciune sunt proprietatea comunităţii baptiste dela Budapesta, căci în multe comune, proprietăţile înscrise în filele cadastrului nu sunt transcrise asupra comunităţilor româneşti; în cazul acesta rămânând şi mai departe deţinătorii bunurilor ungureşti.

Oare românii, în pieptul cărora mai bate o inimă românească, pot oare să mai rămână în mijlocul acestor duşmani cari ne-au dorit pustiirea ţării şi robia noastră?

E vremea deşteptării! Cei ce au urechi de auzit să audă şi să se gândească la cuvintele Mântuitorului *„Şi cei din ceasul al unsprezecelea vor fi primiţi în împărăţia cerurilor".*

R. C. Bănăţeanul

CLACĂ DE VORBĂ

BOLŞEVISM

— Auzişi părinte Vasile ce fu la noi la primărie?

— Nu ştiu nimic consilierule, că, uite, chiar acu picaiu şi eu dela oraş. Da ce zici c'a fost?

— Ce să fie?... Iacă a fost să pată comuna noastră o mare ruşine pe ziua de azi.

— Da ce a fost măi omule? Spune şi mie.

— Iaca, să-ţi spui. Uite, ne pomenirăm aşa cam pe la prânzeior cu pretoiu că vine la primărie şi dă poruncă primarului să-i aducă pe sus pe Năstase a lui Niţă...

— Care Năstase?

— A lui Niţu, moş Niţu de!

— Nu'l ştiu.

— Al de fu până mai deunăzi argat la curte şi a plecat după ce s'a gălcevit rău cu boieru, ba s'a zvonit că ar fi şi ridicat pumnu asupra boierului... Eu îmi dau acu cu părerea că boieru l'a reclamat...

— Acum lasă asia şi povesteşte ce a făcut pretoru la voi la primărie?

— A dat — cum zic — poruncă primarului să i'l aducă la primărie. Primarul m'a mânat pe mine; m'am dus şi am venit cu el. Cum l'a zărit pretoru, s'a pornit cu răsteală la el: „la tă-mi te'ncoace anarhistule! Tu mi-eşti ăla de'njur autoritatea?“ „Năstase de colo: Nu autoritatea d-le pretur ci pe stăpânumeu care m'a nedreptăţit la socoteală. Pretoru însă, din ce în ce mai mânios îi descosea pe Năstase, ca să afie — am înţeles eu — dacă atunci când boieru i-a spus că are să'l reclame la pretor, Năstase l'ar fi înjurat şi pe boier şi pe pretor. Şi ca să scurtez vorba părinte, numai ce'i aud spre sfârşit pe pretor: „Lasă logofeie Năstase că te fac eu să plăteşu scump coarnele astea de le-ai scos! Şi zi aşa: mă înjuri, hai?. Bine boişevicule, bine comunistule! Te fac eu să-ţi aduci aminte că aici nu eşti la sovietei“ Şi zicând aşa, s'a aşezat la masă şi a încheiat un proces-verbal cu martori, [illegible] pus la prefură, zicând că o să înfunde puşcăria!

— Apoi de consilierule, dacă o fi nesocotit autoritatea. aşa i se cade. Da ce fel de om e Năstase ăsta? că eu nu-l cunosc.

— Cam bătăios părinte, ce e drept; cam arţăgos.

— Păi atunci?

— Da, vezi d-ta părinte, e cam mult de când tot auz eu cuvintele astea: bolşevism, comunism, soviet şi nu mă domiresc ce 'nseamnă vorbele astea. Aşa, înţeleg eu că e ceva urât, da nu-mi dau socoteală ce e. Sfinţia ta, ştii?

— Cum să nu ştiu?

— Apoi dece nu mă domiri şi pe mine părinte?

— Nu e cine ştie ce mare taină consilierule, Uite, în ţara vecină despre răsărit, în Rusia, unde trăesc muscalii, s'au pornit mai de mult o răzmiriţă zmintită şi fiindcă acum acolo porunceşte coada şi ascultă capul, poporul e mereu răsvrătit. Un fel de nebunie, un fel de turbare mai rea pe semne ca a dela câini. Şi orânda asta de acolo, a dus pe nenorociţii de muscali la o sărăcie şi nebunie de nu se mai alege nimic, nici de oameni, nici de biserică, nici de şcoală, nici de socoteli, de nimic. Fiecare trăeşte cum poate şi fără să dea socoteală nimănui. E o jale şi o lipsă de nu s'a mai pomenit de când e lumea. Asta e bolşevismul consilierule şi cam ca el e şi comunismul care vrea să zică avutul unuia să fie al tuturor, adică toate bunurile să fie puse la mijloc şi din ele să se înfrupte toţi.

— Da soviet, părinte, ce mai e şi aia?

— Soviet înseamnă sfat, cum ar fi de pildă consiliul vostru comunal, da vezi că acolo peste toate sovietele astea mărunte este unul mai cu moţ care stă la Moscova şi de acolo taie şi spânzură. Sovietul ăsta e de o cruzime de fiară, Să te ferească Dumnezeu să nu-i fi pe plac sau să nu-i intre în voie cc pe loc eşti mort, sau în cel mai bun caz, chinuit aşa, că chiar dacă scapi, om tot nu mai eşti.

— Da, vezi, mă gândesc eu părinte, în prostia mea. cum de lasă lumea să trăiască asemenea rânduială şi asemenea lume rea şi nelegiuită?

— Păi ce vrei să facă ceilalţi dacă nu e voie să te amesteci în trebile altuia?

— Aşa e părinte, dar tare-i păcat să se lase neturburată, în voia ei, atâta ticăloşie şi atâta blestem! Apăi rămâi sănătos părinte şi iartă că te ţinui atât de vorbă.

— S'auzim de bine consilierule!

B. VĂLENARU

Adevărul asupra urmărilor revoluţiei bolşevice din Rusia Sovietică

D-l *Charles Sarolea*, originar din Belgia şi latin prin educaţie, profesor de literatură franceză şi istoria Franţei la Universitatea din Edimbourg (Scoţia)este un savant de o înaltă şi solidă cultură. El a citit foarte mult, a călătorit peste tot, observă, pricepe cauzele şi stabileşte psihologia evenimentelor. Calităţile sale de pătrundere segăsesc, mai ales, în scrierile sale consacrate Poloniei, Balcanilor, Europei centrale şi Rusiei. Escursionist foarte cutezător al Orientului, Asiei, Africei şi a celor două Americi, a studiat, la faţa locului, toate problemele acestor popoare.

Foarte mulţi au scris despre Rusia sovietică. Dar, în general acestia nu cunosc istoria şi limba Rusiei îndeajuns. D. Sarolea, studiind la Universitatea din Liege (Belgia) s'a ocupat cu limba şi literatura rusă. Inainte de războiu a stat câtva timp în Rusia, la lasnaia Poliana în apropierea marelui Tolstoi, aşa că poate să compare Rusia de eri cu cea de azi. Ca oaspe al misiunii ceho-slovace, în toamna anului 1923, a putut să vadă şi să judece starea lucrurilor din Rusia. Cartea sa este o lucrare cu multe învăţăminte scoase dintr'o îndelungă cercetare a stărilor de acolo. Competinţe recunoscute în ceace priveşte problemele ruse şi slave, afirmă că această descriere, despre Rusia sovietică, corespunde realităţii.

La Londra, trei ediţii puse în vânzare una după alta, s'au isprăvit în câteva săptămâni. Publicul are tot interesul de a fi pus în curent cu revoluţia cea mai tragică pe care a cunoscut-o istoria omenirii şi cu pericolul grozav căreia este expusă civilizaţia noastră.

Revoluţia rusească nu constă dintr'o criză continuă, ci dintr'o lungă succesiune de crize. Din 1917 şi până 1924 se observă un număr de 12 faze.

Prima fază, este o revoluţie politică, care poate fi asemănată cu revoluţia engleză dela 1688 şi cu revoluţia americană dela 1776. Un stat secular, care forma confederaţia rusă şi care a jucat un rol important în concertul statelor europene, a fost pe neaşteptate răsturnat. O dinastie, care, timp de trei secole, se indentificase cu destinele poporului rus, a pierit într'o noapte. A dispărut, nu cum se crede în general din cauză metehnelor personale, ci pentru că n'a fost capabilă de o sforţare peste măsură de mare, care să impună un războiu industrial din partea unui popor agricol, lăsându-se la propriile lui puteri şi complect izolat de aliaţii săi. Ţărănismul a căzut pentru că poporul încetase să mai aibă încredere în conducătorii săi şi, pentru că aceştia încetaseră de a mai avea încredere în propria lor valoare.

A doua fază, o revoluţie socială, care poate fi asemănată cu revoluţia franceză de la 1789. Ca şi în Franţa, asistăm la exproprierea unei clase de către alta, la trecerea pământurilor din mâinele marilor proprietari în mâinele ţăranilor. Atunci însă în Franţa revoluţia agrară a fost în parte rezultatul măsurilor legislative, pe când în Rusia, ea fu în întregime rezultatul violenţei. Milioane de ţărani, dizertând din trăsee, se puseră pe jaf, distrugând şi arzând castelele nobilimii şi luând în stăpânire pământul rusesc.

A treia fază, este o experienţă socialistă şi comunistă care poate fi asemănată cu revoluţia franceză din 1848 şi revoluţia „comuna“ din 1871. O bandă fanatică, mică la număr în raport cu totalul populaţiei de 180 mil. loc., luă puterea, disolvă prima adunare constituantă şi stabili asupra poporului o tiranie de fier. Dictatorii disfiinţează proprietatea privată, naţionalizează comerţul şi industria şi organizează aşa zisul paradis comunist, care se ridică deodată asupra lumii, cu un *infern comunist*.

Dela această stare de lucruri se face tranziţia la teroarea roşie, asemînătoare cu teroarea franceză din 1793 şi cu teorismul revoluţiei comune franceze din 1871. Ca şi în Franţa, teroarea a fost, pentru dictatorii bolşevici, singura cale de urmat, de oare ce fiind o mică minoritate, nu puteau să se menţină la putere decît printr'o politică de teroare. Dacă în Franţa terorismul na durat decît foarte puţin şi n'a fost nici odată aplicat pe o scară întinsă, în Rusia însă, această politică a fost înfăptuită într'un cadru mult mai larg, cu toate mijloacele de distrugere ale civilizaţiei moderne şi, în acelaş timp, cu o barbarie care reaminteşte timpurile lui Atila şi Timurlenk.

Dela sine se înţelege că acest sistem de distrugere a fost continuat fără nici o rezervă, prin distrugerea sistematică a claselor înalte şi mijlocii, ceace constitue a cincea fază a revoluţiei ruseşti: doctrinarii bolşevici consideră clasa mijlocie ca duşmanul lor cel mai de temut. Cu toate că dictatorii au fost însuşi burghezi, intelectuali şi ziarişti şi că mulţi din ei au devenit milionari, totuşi n'au ezitat ca să distrugă clasele intelectuale şi profesionale.

A şasea fază, se desfăşoară nu în Rusia, ci în afară de ea. Este dureroasa pribegie a *două milioane* de exilaţi, siliţi să rătăcească pe drumurile Europei şi astăzi, aflându-se în sărăcie, trăesc în mici colonii prin capitalele diferitelor ţări. Acest exod al ruşilor reaminteşte împrăştierea Evreilor în primele timpuri ale Creştinismului, expulzarea Hughenoţilor în sec. XVII şi emigrarea contra-revoluţionarilor francezi. Lucrul acesta nu-i un simplu episod rusesc, ci este de un interes uman şi cu urmări politice îndepărtate.

Urmează apoi *războiul neîmpăcat dus contra religiunii în general şi contra Creştinismului în special*. Doctrina sovietică proclamă că toate religiunile sunt otrăvuri cari paralizează inteligenţa poporului şi voinţa sa pentru răsvrătire. Ea obligă pe orice membru al partidului comunist să facă mărturisire publică de ateism. Insă dacă Bolşevismul combate toate religiunile organizate, însuşi el a devenit o religiune de natură nouă şi diametral opusă Creştinismului. Hristos, i se opune regatul lui Antihrist, dragostei i se opune ura. Această religiune anticreştină nu-i altceva decît un soiu de Creştinism d'andoasele. Ea are crezul său universal, dogmele, scriitorii sfinţi, apostolii. misionarii, ceremoniile rituale, conciliile ecumemice, promisiuni de domnii milenare, recompense şi pedepse, paradis şi infern.

A opta fază, este vasta ofensivă imperialistă şi militară contra tuturor raselor supuse impierului odinioară.

La ororile războiului civil, războiului economic, şi celui religios, vin să se adauge ororile celor 20 războaie ale raselor.

Deşi în 1917, la începutul revoluţiei, toate ţinuturile, cari formau vechiul imperiu, rus, invocând principiul wilsonian de autodeterminare se constituiră în state autonome ca:

Ukraina, Crimeia, Volga, Caucazia; deşi dictatorii sovietici promiseseră ca se dea libertate şi egalitate tuturor acestor popoare; de şi, în teorie se declaraseră însuşi pacifişti înfocaţi, ei fură constrânşi de logica crezului lor şi de necesitatea situaţiei să devină o putere cuceritoare, agresivă, necinstită şi jefuitoare. Au devenit cuceritori, pentrucă nu puteau să se menţină pe socoteala naţiunilor vecine. Era inevitabil ca ca ei să întroneze sclavia la noile state autonome dela Baltica până la Pacific.

A noua fază este extinderea bolşevismului peste graniţele ruseşti şi propaganda în favoarea unei revoluţii a lumii întregi. Aici bolşevicii au fost târâţi iarăşi de doctrina lor şi de instinctul de conservare. Căci Bolşevismul nu-i o mişcare naţională, ci internaţională. Şi cum Bolşevismul este o sfidare a guvernământului stabilit, nu era sortit să dureze numai în Rusia ci să se împlânte şi aiurea. Bolşevicii au fost obligaţi să se întovărăşească cu toate forţele revoluţionare care existau în ţările aliate sau de a le provoca acolo unde nu existau încă. Pentruca să ajungă la acest scop, toate mijloacele au fost bune: intriga, presiunea politică şi militară, agitaţia ascunsă etc. Şi în această direcţie câştigaseră succese considerabile. In 1917, isbucniră revoluţii în Bavaria, Ungaria, Prusia, Bulgaria. Din 1918—1921, toata mişcarea socialistă din Europa a fost condusă de propagandiştii boişevici sau de complicii lor.

Incercările contrarevoluţionarilor făcute pentrucă să reziste dictaturii bolşevice sau pentru ca s'o înăbuşească este a zecea frază a măcelui bolşevic. Aceste încercări pot fi comparate cu campaniile dela Vendeé sau din provinciile de Meazăzi, din timpul revoluţiei franceze. Motivul pentru care mişcările contra-revoluţionare n'au reuşit, este fiindcă n'au fost susţinute de aliaţi, far operaţiile militare de ofensivă au prezintat enorme dificultăţi într'un continent întins ca Rusia şi lipsit de căi de comunicaţie. Cu toate că aceste încercări n'au izbutit, ele nu trebue să scadă admiraţia noastră pentru rezistenţa naţională opusă unui duşman fără omenie şi pentru eroicii conducători a acestor desperate operaţiuni. Campania lui Kornilov în ţara cazacilor rămâne unul din episoadele războiului mondial. Retragerea armatelor cehoslovace din Ukraina până la oceanul Pacific, este o „Anabasis“ modernă, care n'a găsit încă Xenophonul său până acum.

A unsprezecea fază, a catastrofei ruseşti, este revolta şi triumful final al populaţiei ţărăneşti. La început, ţăranii au fost aliaţii şi complicii Bolşevicilor. Au fost încurajaţi ca să exproprieze pe proprietarii pământului din satele lor, după cum Bolşevicii expropriau pe capitalişti din oraşe. In mare parte, erau complicii Bolşevicilor, ţăranii n'au secondat mişcările contra revoluţionare. Se temeau fără îndoială de tirania bolşevică, încă se temeau ca şi ţăranii francezi, că triumful armatelor contra revoluţionare le va lua proprietăţile de curând câştigate. Relaţiunile dintre ţărani şi bolşevici se schimbară complect când triumfă revoluţia sovietică. De o parte, ţaranul, făcând operă revoluţinoară, se transformă repede în conservator, fiindcă dorea să păstreze pământul pe care-l furase. După ce făcuse socialism agrar în folosul său, devine deodată, un individualist neînduplecat, căci nu există individualist mai tenace decât ţaranul proprietar.

De altă parte, Bolşevicii fiind stăpâni pe oraşe, distruseseră capitalul adunat de secole, paralizaseră tot comerţul şi toată industria. Fiind incapabili de a produce ei înşuşi, deveniră de aici înainte, dependinţi în întregime de munca şi producţia populaţiunii agricole. Impusera dări apăsatoare, ordonară predarea alimentelor, încercară să întroducă la ţara politica lor comunistă şi metodele ei, căutând să atâţe pe ţaranul sărac împotriva celui bogat. Sovietele trimiseră expediţii pentru a-i pedepsi. Ţaranii au încercat la început să reziste cu armele, dar când aceasta nu s'a putut face, au opus o rezistenţă pasivă, care a reuşit în întregime. Ţaranii au refuzat categoric să producă mai multă hrană decât le trebuia pentru propriile lor nevoi. Rezultatul direct şi imediat a fost că cea mai mare parte din pământul rusesc a încetat de a mai fi cultivabil, iar ca urmare indirectă a aparut cea mai grozavă foamete pe care a cunoscut-o istoria omenirii.

Sfărâmarea Bolşevismului şi lepădarea nerusinată a principiilor comuniste de către leaderii bolşevici încheie fazele revoluţiei. De 4 ani sunt bătuţi ruşinos de rezistenţa liniştită a ţaranilor desarmaţi şi, mai mult, au fost învinşi de puterea legilor economice şi de legile veşnice ale naturii omeneşti. N'au dat prea mare importanţa faptului că foametea a răpit existenţa clasei ţărăneşti, dar aceasta distruge la rândul ei existenţa regimului sovietic. Căci sovietele nu puteau să trăiască decât dacă milioanele de soldaţi şi funcţionari ai armatei şi biurocraţiei roşii erau destul de bine hrăniţi şi îmbrăcaţi.

Rezultatul acestei noi politice economice este că astăzi regimul sovietic combină tratativele cele mai rele ale comunismului cu abuzurile celei mai odioase forme de capitalism.

Pr. Corneliu Grumăzescu
Prof. al Sem. Teol. din Galaţi
Din volumul
„Ce qui j'ai vu en Russie sovietique“

Citiţi şi răspândiţi „Cultura Poporului

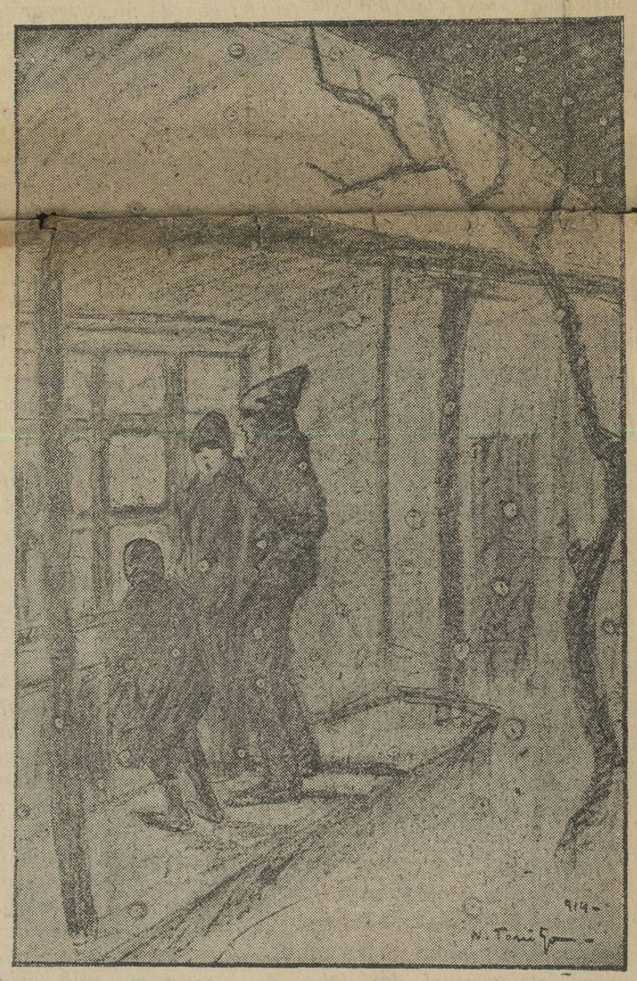

Copii cântând Florile Dalbe

ŞEZATOAREA

(Traducere din volumul d-lui Mihail Vulpescu, „Les contumes roumains periodiques“)

de Al. Lascarov Moldovan

...Cu şezătoarea se închee ciclul obiceiurilor de iarnă.

Este obiceiul care înfăţişează mai bine psihologia sufletului românesc. Acel care a avut noroc să fie faţă la una din aceste vegheri, nu-şi poate aduce aminte de acele clipe decât ca de-o poveste cu zâne, pe care ar fi trăit-o aevea. Astăzi încă, „Şezătoarea“ rămâne în sufletul tineretului român ca icoana cea mai curată a acelor vegheri, însufleţite de înţelesul poetic al poveştilor populare, pe care meşterii povestitori ştiu să le depene atât de iscusit, în vreme ce mânele gospodinelor se învrednicesc fără oprire cu lucrările femeeşti cele mai frumoase şi cele mai gingaşe.

„Şezătoarea“ este, în acest chip pilda cea mai vie a înţelegerei desăvârşite dintre tinerele fete. Sufletele lor, ca şi acele ale copiilor, se înfrăţesc şi cu dragă inimă, ele se întovărăşesc ca să-şi pregătească lucrurile de zestre.

Fetele de măritat n'ar isbuti, în adevăr, să-şi pregătească singure zestrea,—aşa că, profitând de lungile nopţi de iarnă şi de ajutorul tovarăşelor, duc la bun sfârşit, o atât de grea sarcină. Ele îşi vestesc şuratele din vreme, care va fi seara şezătorii, ca să nu se grămădească mai multe la acelaş soroc.

După cină, fetele se adună la surata la care se ţine şezătoarea, aducând cu sine furcile şi fusurile. Fata, maică-sa şi mama-mare le primeşte. Gazda a pregătit lucrul şi fiecare din cei chemaţi îşi ştie rostul din seara aceia.

Indeobşte, lucrul se face în odaia de toate zilele. Cu prilejul acesta, ceilalţi ai familiei care nu iau parte la lucru, bărbatul şi copilaşii cei mici de tot, dorm, de data aceasta, în odaia gătită, în care nu se intră decât rar de tot şi în care se primesc oaspeţii mai de seamă. Copii între şase şi treisprezece ani aşteaptă această seară ca pe una din cele mai mari întâmplări din viaţa lor, de oare ce vor asculta poveşti.

In odaia de lucru se află de obicei, două paturi cât nişte ogrăzi şi în fund (între cele două paturi) un dulap alb sau văpsit. Pe cele două paturi se aşează fetele. Jos, aproape de uşă, se află un fel de cuptoraş de cărămidă, spoit cu var în care se pregăteşte, la vreme de iarnă, mâncarea,—şi care se aseamănă cu soba de încălzit, având forma a două cuburi puse unul peste altul. Cel de deasupra e puţin mai mic decât cel de desupt. (Faţa şi înlăuntrul casei sunt spoite cu var cel puţin de trei ori pe an).

La început, toată lumea tace, atât de tare-i cuprinsă de năvala lucrului. Dar, puţin câte puţin, încep să-şi facă loc veştile din sat. Svoana se face mai desluşită undoindu-se şi pe val de tăceri, în care vreme răsbesc: bâzâitul fusurilor care se învârtesc, lovitu-rile surde ale celor care dărăcesc lâna, văjâitul vârtelniţelor şi plescăitul grăunţelor de popuşi pe sobă (o tablă de fier cu găuri) sărind în floricele albe, care vor ostoi curând lăcomia celor din preajmă.

Şi acest bâzâit al trebei, sub lumina roşietică a lămpei cu gaz şi colo sus, într'un colţ, înspre soare—răsare,—a pâlpâitului candelei de sub icoane, — cu torsul pisicelor care par că ascultă şi cugetă, stând în braţele copiilor şi ale codanelor pe jumătate adormite şi ele frânte de somn în aşteptarea povestei minunate, — toate acestea evocă feeria şi taina unui decor de poveste vrăjită.

Acolo se va afla mai lămurit care din surate se va mărita după Bobotează,—care părinţi sunt încă neînduplicaţi faţă de cel ce şi-a îngăduit să le fure fata, aducându-le astfel o jignire. Acolo se va putea afla ceeace se spune în sat, cum şi vorbele ce se poartă din uşă în uşă. Acolo se va afla care din ele şi-a pregătit borangicul pentru haina cea nouă dela Paştele ce vine, cum şi alesăturile şi culorile ce le va avea, — acolo, asemeni, suratele îşi fac destăinuirile.... A! destăinuirile suratelor noastre!.. Povestea prieteniilor ce le leagă, fac cât toate romanele. Aşa rămân ele prietene în fericire ca şi în răstrişte, cu o pornire de jertfă fără hotar. Nici rangul, nici averea nu intră în socoteala prieteniei lor, care dăinueşte de la egal la egal, pentru tot restul vieţii.

După un ceas bun de lucru neîntrerupt, bunica firitiseşte pe lucrătoare şi porunceşte o clipă de răgaz pentru odihnă şi pentru a împărţi bunătăţi: flori de păpuşoi, struguri uscaţi, mere, nuci şi alune, Şi când lucrul reîncepe, una din fete, apoi încă una,— pe urmă toate laolaltă, cer cu stăruinţă bunei bătrânici sau alteia din ele, cu mare renume în de-al de astea,—să le spuie o poveste cu zâne.

Bătrânica nu vrea deodată, dar apoi rugată atât de frumos de atâta zeiţe, începe. Partea cea mai frumoasă!... E meşteşugul minunat, vrăjit, a cărui taină o cunosc numai bătrânele. Ele ştiu să înfăţişeze şi să îndrumeze peripeţiile povestirei aşa de bine încât înşeală naivitatea celor de-o ascultă. Copilărimea, care lupta din greu cu somnul, cască urechile şi ochii.

Intrebările unora şi nerăbdarea altora, rup firul povestirei... Şi la răstimpuri, se face larmă mare... Atunci una din fete, cu glas care stăpâneşte sgomotul, propune ca aceia care va mai întrerupe povestirea, să fie silită să facă pe barza într'un picior, până ce toate celelalte, vor număra până la zece, în cadenţă. Şi dacă pedepsita greşeşte, adică scapă piciorul în pământ, trebue sa înceapă din nou... Şi aceasta se întâmplă des...

Şi buna bătrânică, în vremea aceasta, a uitat unde a rămas. Suratele îşi aduc aminte. Dar şi aici e prilej de bocluc şi de neînţelegere, căci multe din ele au mers, în gând, cu povestea mai departe... Şi povestea-i lungă şi plină de minunate întâmplări... Aceste întâmplări sunt uneori cu Făt-Frumos, alte ori cu Ileana Cosinzeana sau cu Impăratul Alb cel cu trei fete de măritat în aceiaş zi... Pentru înfăptuirea acestui întreit măritiş, el a dat veste în toată împărăţia şi la vecini. Şi prinţi de pe întregul pământ au răspuus la chemarea lui: prinţul Ghioagă care înspăimântă prin puterea şi mojicia lui, prinţul Gând cel ce te lasă pe gânduri, prinţul Gerilă, care te înghiaţă, prinţul Fără de Noroc, prinţul Soare-răsare, prinţul Soare-apune. Smeul e duşmanul lui Făt-Frumos, căruia i-a hrăpit logodnica, pe Ileaua Cosînzeana. Smeul, care printr'o vrajă a împietrit pe toţi împeţiţii, un fel de drac sau de Mefisto, e spaima de care se tem toţi. El e iubit câteodată de Ileaua Cosînzeana, pe care o îngrijeşte bine; nu e totdeauna nesuferit. El ar fi chiar îndrăgostitul cel mai plăcut, stăpânul dorit de inimele femeieşti căci e viteaz şi ştie să apere ce-i este drag. Doar e înfrânt de Făt-Frumos, în fantastica lor luptă, care sgudue tot pământul.

Smeul aruncă pe Făt-Frumos în nori. La rândul lui Făt-Frumos îngroapă în pământ pe Smeu până la brâu, apoi până la gât, — clipă în care îi retează capul cu sabia. Făt-Frumos e ajutat în această luptă uriaşă şi dealungul neisprăvitei goane prin păduri de bronz, de fer, de argint, de aur, prin munţi pe care-i despică în două, peste râuri adânci pe care le trece ca pe pământ întins, — de vrăjitoare şi de Zeiţa-Floare, a treia fiică a lui Alb-Impărat. Fata, din devotament şi din ne-

Preţul abonamentelor: lei 200 pentru învăţători, preoţi, studenţi şi săteni; lei 300 pentru autorităţile săteşti; lei 400 pentru instituţii particulare şi de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

Cultura Poporului

Luminează-te şi vei fi!
Voeşte şi vei putea!
C. A. ROSETTI.

CRACIUNUL

„Mărire intru cei de sus, lui Dumnezeu, *şi pre pământ pace, între oameni bună-învoire*".

Imperiul roman se clătină, poporul iudeu mai era abia o umbră, când în ieslea din Vitleem se năştea Isus.

In noaptea acea plină de farmec, cu cerul încărcat de stele, se ridică, în creştetul tăriilor nemărginite, steaua vestitoare a naşterii Aceluia care avea să se libereze din robia întunericului şi din împărăţia morţii. Deasupra staulului, în miez de noapte, ingerii din cer, cu flori de măr în mână, cântau: *„Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, şi pre pământ pace, între oameni bună învoire"*.

Cântare dumnezeească, cântare plină de înţelepciune! Se năştea Mântuitorul lumii şi tot pământul se cădea să preamărească pe Dumnezeu. Cu venirea lui Isus între oameni, *trebuia* să înceteze vrajba sufletelor, iar peste ele să se aştearnă vălul *păcii*, în timp ce omenirea va cântă primul imn al *bunei-învoiri*.

„Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu vă voiu odihni pe voi",

„Iubiţi-vă unii pe alţii",

„Faceţi bine celor ce vă urăsc",

„Iubiţi chiar pe duşmanii voştri", a spus Isus mai târziu, revârsând în inimi dulcea mângâere a speranţei şi a chemat la o viaţă nouă, la o viaţă mai bună şi mai senină pe toţi obijduiţii şi năpăstuiţii.

Iată noua religie, noul crez, care se revarsă în sufletul omenirii, înviorînd-o, căci aşa a înţeles El să întemeeze pe pământ *împărăţia lui Dumnezeu*, născîndu-se în eslea dobitoacelor, aducînd alinarea suferinţelor, înviorare sufletelor, iar pentru mîntuirea lumii a primit să-şi ducă singur crucea pe Golgatha, lăsând să fie răstignit între tîlhari...

Şi azi, după atâtea zeci de veacuri, sărbătorim noi oare aşa cum se cuvine *marele eveniment?* Ducem noi, cu vrednicie, mai departe firul izbăvitor al credinţei mântuitoare? Faptele noastre ne îndreptăţesc să ne numim cu adevărat creştini? Conlucrăm noi la înfăptuirea acelei împărăţii pe pământ, împărăţia aceea din care să fie isgonită ura şi vrajba, zavistia şi răutatea şi în locul lor să se întindă binefăcătoarea *pace* şi *bună-învoire?*

Ne iubim noi unii pe alţii? Iubim pe aproapele nostru, pe vrăjmaşii noştrii, sau căutăm să-i distrugem, ca apoi pe ruinele căderii lor să ne ridicăm trufia si nimicnicia sufletului nostru? Este astăzi pace în sufletele noastre şi lucrăm noi pentru ca între oamenii să domnească buna-înţelegere?

Ce mare faptă creştinească am înfăptui, dacă, măcar acum, ne-am cerceta sufletele, cu deamănuntul, şi am căuta să ne îndreptăm paşii pe calea zilelor viitoare după învăţăturile lui Iisus, silindu-ne să auzim veşnic în urechile noastre cântarea îngerilor: *„Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, şi pe pământ pace, iar între oameni bună-învoire"*.

Em. C. Pasculescu-Orlea

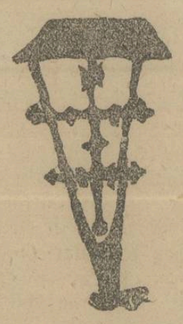

Troiţă Strămoşească

Obiceiurile strămoşeşti

LEUL

LE LION

Auzit dela Stere Mitoi Popa din comuna Lupşanii, Jud. Ialomiţa.

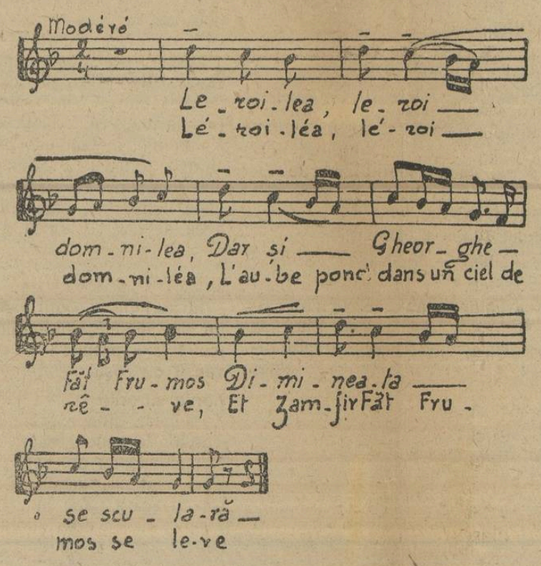

L E U L [1]

— Colind de burlac— ori de om voinic. — Auzit dela Stere Mitoi Popa —Com. Lupşanii — Jud. Ialomiţa.

Le roilea, le roi, domnilea (2)
Dar şi Zamfir Făt Frumos
Dimineaţa se scula

Pe ochi negri se spălară
Chica neagră'şi pieptănară.

Cheia'n mână că'mi luară,
Şi spre grajd că-mi apucară.

Grajd de piatră 'mi descuiară,
Cearcă murgu, cearcă negru,

Găsi murgu năsdrăvan,
Mai şprinţar şi mai fugar.

De căpăstru mi'l lua,
Ş'afară că mi'l scotea.

De parmac, că mi'l lega,
De parmacul grajdului.

Cuţesala 'l ţesăla,
Cu giubana mi'l ştergea.

Frumos şaua'i aşeza,
Iute în casă -mi alerga.

Să ia arcul din arcar,
Şi săgeţi din săgetar.

Când puse picioru'n scară,
La şoimi el că'mi şuierară.

Şoimii sboară sus la vânt,
Ogari galbeni pe pământ.

Şi 'n vânătoare plecară,
Din zori de zi în cătare.

Vână ziua, zi de vară,
Pân' fu soarele 'n deseară.

Când fu soarele 'n scăpătat,
Vânătoare ce-am vânat.

Găsii leul d'adormit,
D'adormit, d'a pitulit.

D'adormit cu faţa'n sus,
Supt o umbră, de sginduf.

Să'l deştepte nu se 'ncrede,
Să-l săgete nu se îndură.

Geme murgu mi-a sforăit,
Leu din somn s'a pomenit.

Spintec-ai vântul fugind,
Pâna ce leu am obosit.

Zboară murgu pe pământ,
Zboară şoimii sus în vânt.

Ogarii ca săgeţile,
Pe leu mi'l hârţuiară.

De leu că m'alăturai,
In laţ că mi'l încurcai.

De urechi mi'l luai,
Sus pe murgu'l aruncai.

Iute ca vântul,
Spre casă mi-alergai.

In sfârşit, după ce se ostoeşte gălăgia, încep ghicitorile. Cel caruia i s'a dat o ghicitoare şi n'a putut s'o deslege, trebue să scoată tot felul de strigăte, imitând animalele, s'au alte năsbătii care aduc râsul. Ghicitorile sunt puse câte odată aşa fel (căci flacăii şi fetele s'au gândit la ele din vreme) că cuprind în ele o aluzie la lucruri care nu sunt înţelese de cât de cel care a pus ghicitoare şi de cel căruia i-se pune. Răpirile fetelor sunt puse la cale în chipul acesta, aproape pe faţă, fără ca nimeni să-şi dea seama.

După miezul nopţii şezătoarea se împrăştie. Şi flăcăii, ca logodnici, îşi petrec iubitele până la poartă. Şi în nopţile cu lună, care, iarna, au aproape lumină de zi, pe când zăpada scârţie sub picioare, ei îşi spun frânturi de vorbe, care nu sunt de cât popasurile gândurilor lor înflăcarate, în continuarea visului de-odinioară.

... Aceste fărâme de idile, la portiţa casei, în lumina stranie a nopţii, în mijlocul decorului alb, înconjurat de copaci. Incărcaţi de ţurţuri, în care din timp în timp, tăcerea adâncă e frântă de cel

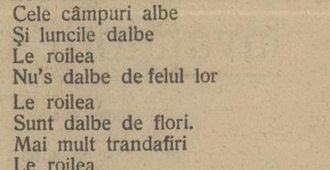

întâi cucurigat, - dau aripi sufletului.

... Cu această viziune tinerele fete, intrând acasă, sfârşesc povestea în vis, când somnul va vrea să le închidă pleoapele.

[1]) Se ştie că în antichitate existau lei în peninsula Balcanică. — Se mai ştie că Tracii iubeau vânătoarea, caii şi erau foarte curagioşi. Aci el vânează cu şoimii şi ogari.—Tot astfel şi Tracii. — Dat fiindcă acest colind este de pe Bărăgan, contribuie încă roi, credem că acest document este o moştenire Tracă. — M. V.

[2]) Cu acest vers se va începe toate strofele—până la sfârşitul colindului— Şi mai este şi cea mai complectă formă din toate refrenurile de colinde.

La lina fântână

A LA SOURCE AUX EAUX LISSES

Colind de flăcău şi fată mare auzit de la Stere Mitoi Popa din com. Lupşani — Ialomiţa.

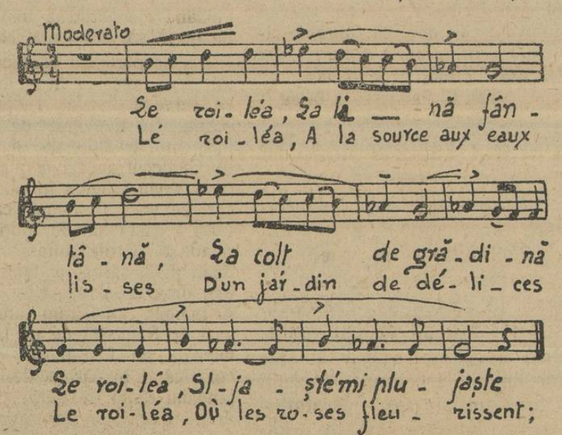

La Lina Fântână

(Colind de Flăcău şi Fată mare dela Flăcăul Stere Mitoi Popa Com. Lupşanii—Ialomiţa.

Le roilea
La lină fântână
La colţ de grădină
Le roilea
Slujaşte'mi plujaşte.

Le roilea
Gheorghe Făt Frumosu
C-o fată de mână
Le roilea
Fata e crăiasă.

Le roilea
Cu sprânceana trasă
Cu geana sumeasă,
Le roilea
Chip de jupâneasă.

Le roilea
Dalbă de crăiasă,
Din gură'i grăiară
Le roilea
Lui Gheorghe Făt Frumosu:

Le roilea
Tu nu faci de mine
Nici de potrivire
Le roilea
Căci vezi, ori nu vezi?

Le roilea
Cele câmpuri albe
Şi luncile dalbe
Le roilea
Nu's dalbe de felul lor

Le roilea
Sunt dalbe de flori.
Mai mult trandafiri
Le roilea
De cât calofiri

la ieşi, taică, ia ieşi, maică,
la ieşiţi voi surioare.

C'am adus leul legat,
Videlevţ-i nevătămat.

Nimeni nu'l auzea,
Numai Fira draga sa.

Furca din brâu c'asvârlea,
Tare afară ea alerga.

Cal de mână ea'i lua,
Şi începu a mi-l plimba.

Şi aşa mult mi l'a plimbat,
Până ce păru-i s'a uscat.

In grajd de piatră l-a băgat,
Fân cu flori i-a presărat.

Fân cu flori din sărbători
Cosit de două surori

Cosit de două surori
Şi strâns de trei fraţiori.

Iute'n casă mi-alerga
Să'mpărţească dragostea

Dragostea cu braţele
Iubitul cu buzele.

Dar şi Zamfir Făt Frumos
El să'mi fie sănătos

Cu-ai lui fraţi,
Cu-ai lui părinţi

Buna vremea'n ceastă casă
La boieri la dumneavoastră
La anu şi la mulţi ani.

Cules şi notat de M. Vulpcscu

Le roilea
Taica le-a arat,
Eu le-am semănat,
Le roilea
Mai mult viorele,

Le roilea
De cât micşunele.
Mai mult busuioc,
Le roilea
De cât siminoc.

Le roilea
Câmpuri şi vâlcele,
Zestre's ale mele,
Le roilea
Cu tot cuprinsul lor.

Le roilea
Dar Gheorghe Făt Frumosu
Din gură'i grăiară:
Le roilea
Crăiasă frumoasă,

Le roilea
Oi sluji la tine,
Că'ţi sunt chiar de seamă.
Le roilea
Au vezi ori nu vezi?

Le roilea
Cei munţi'nalţi cărunţi,
Nu's cărunţi de felul lor,
Le roilea
Ci's cărunţi d'a mele turme.

Le roilea
Ia vezi, ori nu vezi?
Cei drepţi ciolpănei,
Le roilea
Sânt ciobanii mici

Le roilea
Supt glugi aciuaţi,
De ploaie plouaţi
Le roilea
De soare uscaţi

Le roilea
De le-oi şuera
Turme-oi întorcea
Le roilea
Pe-aste câmpuri, lunci.

Le roilea
Florile'ţi'vor dărară,
Cu lâna lor ţurcană,
Le roilea
Din flori ce-or rămâneară

Le roilea
La chimir le-ar băga.
In chimiruri creţe
Le roilea
Tot din piei mistreţe.

Le roilea
Rar când le-or mai scoate,
Rar la zile mari,
Le roilea
Zi de nunta noastră.

Le roilea
Ziua de Crăciun,
Ş'a de Bobotează,
Le roilea
Când preoţi botează.

Le roilea
Creştini creştinează,
Lumea şi norodul,
Le roilea
Pământul cu toţii.

Le roilea
Gheorghe Făt Frumos (1)
Fie sănătos
Le roilea
Cu-ai lui fraţi şi părinţi.

Le roilea
Bună vremea 'n casă,
Boieri, Dumneavoastră,
Le roilea
La anu şi la mulţi ani.

Cules şi notat de M. Vulpescu

1) Când se colindă fata, atunci se zice: Fira cea crăiască
Fie sănătoasă.

VASILCA

Auzit dela Tincă Cercel Cristea - Cât Radu - Vodă Com. Lupsani. Jud. Ialomiţa 27. VIII. 1927.

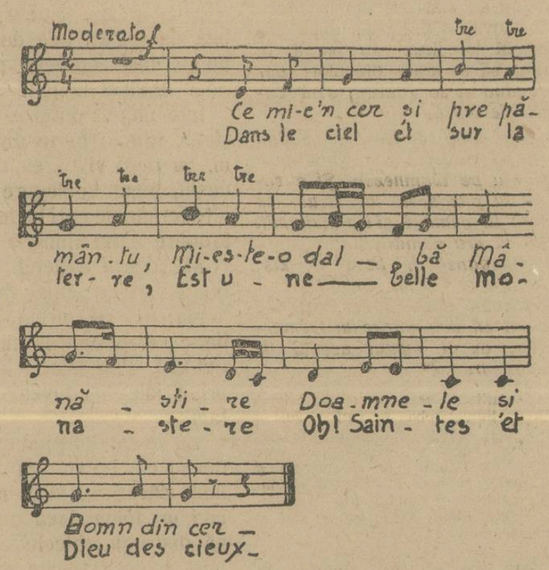

Foaia noastră şi-a mutat redacţia şi adţia în str. Regală No. 16. aşa că pe viitor toată corespondenţa şi sumele de bani ce urmează a se trimite, se vor îndruma la această nouă adresă.

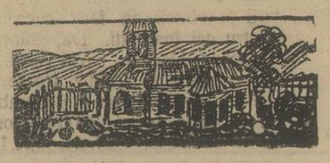

VASILCA

Dar în ele cine 'mi şade?
Şade bătrânu Crăciun
Şi 'mi judecă pe *Siva:*
Ce-ai mâncat
Şi ce-ai băut
De mi-eşti grasă
Şi frumoasă,
Cu ochi negri
Mângâioasă?
D'aleo, bătrâne Crăciune,
Că stătuşi de mă 'ntrebaşi
Cu tot dreptul spune-i-aşi:
Sus la munte ne-am suit
Jar şi ghindă mi-am păscut,
Mai la vale-am scoborât
Apa rece mi-am băut
Şi'ntr'o grădină - am intrat
Două trei verze - am stricat.
Românică mă văzură
Mă bătură, mă omorâră.
Luă românii slănina
Şi ţiganii căpăţâna.
La dumneavoastr-am adus-o,
Să mi-o staţi,
Să mi-o priviţi,
Frumos dar, să'i daruiţi
Vre-o doi trei galbeni înfloriţi
Şi-un colac de grâu curat,
Supt colac vadra de vin
C-aşa'i legea din bătrâni
Sus cu vestea lui Rist
Să'mi fiţi boieri sănătoşi
La anu şi la mulţi ani.

Cules şi notat de M. Vulpescu

„...Credința ta te-a mântuit...“

Duminica XXIX-a de după Rusalii

[Luca XVII - 12-19]

„Au nu zece s'au curățit? Dar acei zece unde sunt?“. Luca XVII. 17.

Fără preget, neobosit, Iisus străbătea dela un cap la altul, pământul Iudeei, predicând evanghelia Sa la toată făptura.

Odată, Iisus mergea spre Ierusalim și trecea prin mijlocul Samariei și Galileei. *Intrând într'un sat l-au întâmpinat zece leproși, cari se țineau departe.*

Zece leproși, zece oameni loviți de cea mai urâtă și cumplită boală: *lepra.* O boală pe cari doctorii n'au putut-o, și nici azi n'o pot vindeca. Nenorociți atinși de aceastâ grozavă boală, erau alungați din mijlocul semenilor lor, fiindcă această boală este molipsitoare și ei, sărmanii, trăiau prin marginea satelor, prin păduri, prin sate și case părăsite, și trăiau, cu rădăcini de ierburi și din ceia ce li se da de oameni întocmai ca la niște câini. Ce grea pedeapsă pe capul unui astfel de bolnav!

Ei bine! zece din acești bolnavi, îl întâmpină pe Iisus. Și ei *se țineau departe* — spune sf. evanghelie, — de frică să nu fie alungați cu pietre de poporul care venea în urma lui Isus.

Și de departe, ei au strigat cu glas tare: *„Iisuse, Învățătorule, fie-ți milă de noi!“*

Ei erau, pe deplin încredințați că numai Iisus îi poate vindeca și de aceia îi cer *să aibe milă* de ei.

Suferința lor întrecuse orice margini și atât erau de nenorociți încât Iisus, fără să pună preț pe nădejdea și credința lor, din milă și tot ar fi trebuit să-i vindece. Și mila aceasta o cereau ei dela Iisus.

Și noi suntem de multe ori bolnavi atât trupește cât și sufletește și în clipele nenorocite, cari se abat peste capul nostru, cerem milă lui Dumnezeu, însă ne-am întrebat dacă sălășluește și în sufletele noastre *nădejdea* și *credința* acelor leproși, pentru a ne considera vrednici de isbăvire? Zădarnică va fi rugăciunea noastră, dacă nu va fi isvorâtă din *credință statornică*, din *credință desăvârșită*. Iată ce le zice Iisus când aude rugăciunea lor: *„Duceți-vă și vă arătați preoților“*. Cu alte cuvinte: Duceți-vă și vă arătați păstorilor voștri sufletești; aceștia vor ruga pe Dumnezeu pentru mântuirea voastră.

Oare nu este acelaș lucru și astăzi? Nu avem și noi pastori sufletești, cari se pot ruga lui Dumnezeu pentru fericirea noastră? De ce îi nesocotim și, de multe ori chiar îi batjocorim? Nu trebue oare să ne îndreptăm către ei și arătându-le suferințele noastre trupești și sufletești, ca, împreună cu noi, să roage pe Atotputernicul Dumnezeu pentru mântuirea voastră?

In sufletele celor zece leproși era însă atâta credință, încât, n'au șovăit o clipă și, după îndemnul lui Iisus, au pornit în grabă să se arate preoților; *dar pe când ei se duceau, s'au curățit de lepră.*

„Iar unul dintre ei, văzând „că s'a vindecat cu glas tare „slăvea pe Dumnezeu. Și a că„zut la picioarele lui Iisus, cu „fața la pământ, și i-a mulțumit. „Iar el era samarițean“.

„Răspunzând, Iisus a zis: „Au nu zece s'au curățit? Dar „cei nouă unde sunt? Nu s'a „găsit să dea mărire lui Dumne„zeu, decât numai acesta de „neam străin?“

(Samariteni erau evrei de origină însă în timpul robiei pe cari o suferiseră mai înainte, adoptaseră diferite credințe păgânești, pentru cari erau socotiți de ceilalți evrei ca spurcați și de multe ori socotiți chiar ca străini. La rezidirea templului din Ierusalim, nu fuseră primiți să ia parte, din aceleași motive.)

Iată dar că prin puterea lui Dumnezeu, cei zece leproși sunt vindecați, însă numai unul singur, — și acesta samaritean — a găsit că e de datoria lui să vină să mulțumească lui Iisus, care *avusese milă de el* și-l vindecase de cea mei grozavă boală. Unul singur, s'a întors din drum, pe când ceilalți nouă, s'au dus sănătoși și veseli la casele lor.

Și cu drept cuvânt Iisus întreabă: *„Au nu zece s'au curățit? Dar ceilalți nouă unde sunt“*

Tu, creștine, nu auzi astăzi în urechile tale, aceiași întrebare? Oare Iisus n'a plâns amar în grădina Ghetzimanii? N'a suferit hula și batjocură? Nu și-a dus singur crucea pe Golgotha? N'a fost pironit pe cruce, între tâlhari? N'a băut oțet și fiere și n'a avut pe frunte cununa spinilor? Și toate acestea nu le-a suferit pentru mântuirea întregei omeniri? De ce dar prea puțini sunt aceia cari *se întorc* cu cugetul curat, în glas mare slăvind pe Dumnezeu, să mulțumească lui Iisus? De ce oare, în zilele de sărbătoare, bisericile sunt așa de goale? Nu e de datoria fiecăruia să mulțumească isbăvitorului său?

Câtă durere va fi pătruns în sufletul lui Iisus, văzând că din zece s'a întors numai unul spre a-i mulțumi. Și nu acest lucru l-a îndurerat pe Iisus, ci faptul că în sufletul celor vindecați, *sentimentul re unoștinții* era mort.

Și celui ce venise la Iisus, și i-a căzut în genunchi, Acesta îi zice: *„Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit“*.

Tu, creștine, amintește-ți de *mântuirea* pe care Iisus a adus-o sufletului tău prin *jertfa Sa*, și îndreaptă-te către casa Lui — biserica — și cu inima curată, mulțumește-i cum se cuvine, ca nu cumva și de tine să întrebe zicând: *„Au nu și pe acesta l-am mântuit? Unde este acum?.*

Em. C. Pasculescu-Orlea

Din ale satelor noastre

Ni se umple inima de durere și ochii de lacrâmi, dacă întâmplător în zilele de sărbătoare, ne coborâm la sate. In curtea sau ceardacul școlii rar o să vedem mulțimea ascultând sfatul învățătorului. Cercetând locașul Domnului la fel. Pretutindeni: nepăsare, lipsă de grijă. Dar dacă treci peste amarul sufletesc, și străbați ulițile întortochiate, apoi negreșit că o să tresari de la o distanță la auzul chiotelor de bucurie și de veselie. Acolo e cârciuma! Acolo e diavolul, unde mai toți plugarii și-au făcut locul de întâlnire și altarul zilelor de sărbătoare.

Aici conul Naie sau jupân Strulovici vinde otrava pentru cei cari încă nu știu că și perd sănătatea, puterea și necinstesc în chip conștient numele A tot - Puternicului, ba și numele de român. Și-au făcut negustorii averi de milioane, și cu toate acestea săteanul nostru nu vede, nu observă. Știe atâta, că în clipa de odihnă să-și scotociască chimirul secătuit, ca mai apoi să-și deà și haina, când diavolul ia pus lanțul în gât.

Bine a zis, cineva: Cine bea un pahar, bea două apoi nu se mai oprește până la nouă zeci și nouă“.

Iată chipul dureros și rușinos cum o parte din sătenii, își perd vigoarea, belșugul casei, buna înțelegere și câte alte fericiri pe cari le doresc cu ardoare când ajung la nevoie.

Mă doare sufletul, mă înfioară adânc când văd, că numai de pe urma acestui flagel, s'au distrus case, s'au omorât, s'au tăiat, - lăsând în urmă jalea văduvelor și orfanilor.

La drept vorbind se străduesc ei învățătorii și ceilanți cârturari, însă nu este nici un folos dacă unul vrea să distrugv obiceiul, iar celant coleg clădește prin nepăsarea sa ori chiar prin îmbrățișarea patimei:

Bântuie și la cei pricepuți ca și la cei neștiutori face aceleași ravagii. Pe de altă parte materialismul, îi lasă nepăsători în fața acestor nenorociri. Iubiți colegi! Lăsați pentr'un timp grijele personale și unind toate puterile, vom isbuti să răsară în calea rătăciților, lumini cari vor arăta căile fericirii, căile belșugului.

A sunat trâmbița:

La luptă, căci isbânda va fi a noastră!

C. Georgescu

Obrejița — (R. Sarat)

O nuntă țărănească la Lupșani (în Ialomița)

FOLKLOR

III

de M. VULPESCU.

Duminică seara Masa cu dar

Pentru masa aceasta bucatele au fost făcute acolo unde se servesc, în saloanele unei prăvălii.

Lumea se așează la masă în ordinea următoare: nunul, care trebue să aibă sub el una sau două cărămizi pentru a fi mai înalt și ca să poată vedea pretutiudeni, căci el este șeful suprem. Apoi vine mireasa, ginerile, nuna și socrii. La masa aceasta iau parte toți invitații nunului. Apoi vine și celalaltă lume. Pot veni și neinvitați numai să dea darul.

Masa este servită de călțunari. Lumânările cari trebue să arză sunt puse într'o dublă plină cu grâu.

Nunul trebue să aibă în permanență în fața lui două pahare pline cu vin cum și o lămâie tăiată în sferturi și pusă în pahare.

Se servește țuica.

Nunu; „Noroc masă frumoasă, trăiască mirii!“

Mesenii: „Noroc nune mare!“

Se întreabă nunul mare dacă trebuie să aducă mâncarea. Și acum toți lăutarii se duc la bucătărie și în sunetul geamparalelui se joacă din nou strâchinile. Nimic nu poate fi comparat în pitoresc cu acest moment de la masa cu dar. Il caută din nou pe nunul mare până'l găsesc.

Din partea miresei nu ia parte nimeni la masa cu dar.

Când mâncările au fost așezate pe masă să zice Tatăl Nostru.

Aci se plasează cântecul nunului ce se execută în tot timpul cât se servește masa. Ne putem da seama cu adevărat de această moștenire tradițională și de forța ei. Cântecul acesta al nunului are ceva vechi religios în el. Lăutarii cari au voci frumoase cântă pe rând această baladă. După o perioadă de strofe cântate cu toții o reiau pe o sârbă, o horă, ori alt joc, de crezi c'au luat foc arcușele în mâinile lor. Eram tare obosit, căci de Sâmbătă de pe la 10 dimineața am fost purtat de colocolo, când în căruțe de-mi clănțăneanu dinții în gură, când pe drumuri prăfuite, dar când lăutarii au atacat cântarea nunului parcă atunci mă sculasem de la hodină și am înțeles și mai mult puterea înflăcărătoare a acestor soi de artiști. Aflaseră că eram acolo și au cântat să dea un examen. Cu drept cuvânt au fost admirabili. Și prin asta se mai explică marea indulgență a poporului român față de ei. Căci într'adevăr nimeni nu'i face mai bine să uite greaua lor existență în luptă neîntreruptă cu pământul și tirania naturii.

Călțunarii și călțunăresele nu vin la masă de cât cu amândouă mâinile ocupate pentru ca cei doi înșurăței să aibă spor în viață. De pretutindeni în timpul mesei se aude: noróc nune mare, noroc, noroc, masă frumoasă.

Cam pe la sfârșitul mesei mireasa dă ordin să se aducă darurile ei cari corespund în număr dorințelor nunului.

Darul:

Un lăutar expert în a prezenta darurile începe să strige prin lume urmat de o călțunăreasă ce poartă un coș mare cu daruri:

Gălăgia mare
Măi Mărine măi
Ce măi?
Soacră mare, coacră mare
Unde ești?
Hai la marfă de negoț
Nu s'a ajunge pe la toți
Unde'i nunu?
Nu'i aci?
Ah! ho! uite unde s'a chitit nunu
Nune cu perdea sau fără perdea?

Nunu:

Cu perdea

Liniște.

Uite ce a lucrat Leana mea
Noapte dormea
Ziua se odihnea
Cămașă-i asta, ăsta'i sac ia vă uitați lume bună,
S'a dat ghes la măritat. Ii arde călcâile și...
Na'ți-o nașule
Și mă scapă de povară
(nunu întinde mâna, el o retrage)

Apoi călțunăreasă, de cei n'ați călcat-o, uite așa
(o răsucește, o întinde, o mototolește)

Na'ți-o nașule
Pricopseală
(iar îl amăgește)

Câți coți puseși mireasă
pentru o astfel de traistă?

In tot timpul cât se dă darurile (cămași, ștergare, basmale de mătase) lăutarul înveselește lumea cu hasmodeniile lui, Darurile se dau numai barbaților — nu femeilor — și numai invitaților nunului mare.

Când s'a isprăvit cu împărțirea darurilor miresii acelaș lăutar ia două farfurii. Intr'una se pune pâine și sare și se dă nunului, iar în celelaltă se strâng banii.

Nunu prin două trei cuvinte aduce aminte obiceului și încurajează lumea să ia parte prin darul bănesc ce va da cu inima plină la începutul căsnicei tinerilor de față.

Primul care dă darul este nunul mare, socrul, invitații cei mai de frunte și apoi toți comesenii.

Darul mesei a produs lei 10400.

Banii sunt puși într'o batistă în care sunt bine legați pentru ca mirii să fie economi, iar legătura se udă cu vin.

După ce s'a spus în gura mare ce sumă s'a adunat se aduce friptură și uscățele.

După ordinul nunului, pe la orele $3^1/_2$, lăutarii cântă:

Foaie verde salbă moale
Strânge masa soacră mare
Foaie verde busuioc
Mai scultați boeri la joc
De 'ndesați bucatele
Că v'ajunge de când mâncați
Unde naiba mai băgați
Soacra mare s'a îmbătat
Și s'a băgat pe sub pat
C'a băut rachiu de pere
Și s'o chișat pe picere
Strânge masa soacră mare
Că te bag cu capu'n oală
Și cu dinții 'n mămăliga
Și cu picerile 'n mămăliga

Acum, cu multă atenție călțunarii dau târcoale mirelui, cea ce înseamnă că trebue să se retragă.

Nunului singur i s'a aranjat mai la oparte o masă și el continuă să supravegheze jocul și nunta mai departe.

Luni de dimineață

La mire acasă, camera nupțială îi așteaptă, cu cămași de noapte noi pentru amândoi. Călțunarii și călțunăresele așteaptă cămașa sacrificiului.

Aci o paranteză. Ginerile nici nu vrea să auză de așa ceva. Dar călțunarii l'au forțat. Tot târgul aceasta a durat cam mult din care cauză călțunarii s'au dus când se făcuse lumină la soacra mică (mama fetei) cu rachiul roșu pentru a'i anunța vestea cea bună a fecioriei. Soacra doar nu ia luat la palme. I'a batjocorit ca pe niște netrebnici, căci mireasa nu avea de cât 13 ani și 8 luni.

Zorile

In zori de zi satul este străbătut de chiotele călțunarilor cari au pus într'o prăjină un cocoș alb văpsit cu roșu.

Zorile surorilor
Zorilor de dimineață
Tutulor le cade greață
Numai mie cu dulceață
Căci sunt cu puicuța 'n brațe
De cu seară până 'n zori
Trupușoru 'i varsă sudori
Pe cel așternut cu flori
Cruciuliță de argint
Amândoi v'ați potrivit
Și la ochi și la sprincene
Ca doi porumbei la pene,
Cruciuliță de alamă
Amândoi sunteți de-o seamă.

După ce au dus rachiul roșu soacrei mari se întorc și se duc la nunu mare. Unul din călțunari zice nunului mare:

Ia nune mare să vezi ce rachiu avem noi
L'am adus de peste mări și țări.
Nunul mare la.

Nune mare ai băut? Ii bun? Dar ce ne dărueși pentru băutura asta atât de scumpă.

Nunul mare le dă două trei sticle de rachiu pe care 'l pune în buriul lor și apoi pleacă cu dantul prin sat ca să strige lumii vestea și să bea banii pe cari i'au căpătat de la nun și socrii.

(va urma)

M. VULPESCU
Bulevardul Elisabeta 10
București

Părinții fetei se numesc: Ion G. Obac și Dica Ion G. Obac.
Ginerile: Dumitru Isaia.
Mireasa: Maria.
Cei ce a ținut loc de Socru Mare: Vasile Moise Cărdărescu.
Nunii: Marin Gheorghe Tache și Duduia Marin Gh. Tache.

Cărți și Reviste

Istoria pe scurt a Vechiului Testament de Teodor Ghica, profesor. — *(Biblioteca revistei „Zorile“ Iași).* Prețul 5 lei. — Necesitatea răspândirei învățămintelor Vechiului Testament in rândurile largi ale poporului este destul de simțită, de oarece față de întinsa propagandă sectară ce se face în rândurile populației sătești, nu se opune de cele mai multe ori decât lucrări neisprăvite și așa de greoi redate, încât cititorul cu greu le poate înțelege.

Stilul curat românesc și atenția cu care este redactată broșura d-lui prof. T. Ghica, o face să merite o largă atențiune și să fie răspândită cât mai mult.

Antologia scriitorilor Români dela 1821 încoace de Ion Clopoțel. *(Biblioteca Semănătorul) — Prețul 30 Lei.* — Lăsând la o parte caracterizările asupra fiecărui scriitor din cei citați de d. Clopoțel în *„Antologia scriitorilor Români dela 1821 încoace“*, caracterizări ce adesea dovedesc o cunoaștere nu prea profundă a operii fiecăruia, ideia Editurei Diecezane dela Arad de a pune la îndemâna marelui public cititor, fragmente din marii noștri scriitori, în condițiuni avantajoase, este din cele mai fericite. Pe un preț modest, într'un format accesibil, oricine poate găsi adevărate pagini de recreare și citirea lor dă momente de reculegere. In tot cazul, dacă se găseau formule mai apropiate pentru autorii citați, antologia ar fi fost cu mult mai utilă și s'ar fi putut pune și la îndemâna tineretului nostru școlar, ceeace în felul cum este acum redactată, e departe de a corespunde acestei necesități.

Zorile. — *Anul III No. 10. - Iași.* Cu acea îngrijorare despre ziua de mâine a neamului nostru, pe care o dă înțelegerea adâncă și dragostea adevărată, d. profesor Ion Simionescu dela Universitatea din Iași, concentrează în articolul său *„Conștiința Națională“*, din ultimul număr al revistei „Zorile“, tristele constatări făcute cu ocazia călătoriilor din vara anului acesta înspre granița de apus a țării. Sunt adevăruri crude, dureroase pentru acei ce simt curat românește și dovedesc puțina atențiune ce s'a acordat, din toate punctele de vedere, unei populațiuni veșnic amenințate de curentele dușmane, unei populațiuni menite să ne străjuiască hotarele.

Propaganda politică deșănțată, în loc să țintească la unire și buna înțelegere, să asvârle punți de înfrățire, înalță din contra Carpații și adâncește Prutul. Dăm mai jos o parte din prețiosul articol, din care se desprind dureroasele adevăruri de cari vorbeam mai sus.

Un sătean cuprins, — desghețat la minte, mă întreabă foarte curios, dacă în adevăr țăranii din România, sunt toți așa cum i-au zugrăvit un candidat din ultimele alegeri „Văzut'a-ți voi vreo dată păcurarul care umblă negru ca un drac, prin sate, cu câinele — toată averea lui mișcătoare,— legat de căruță? Așa sunt țăranii de dincolo. Așa vreți se ajungeți și voi ascultând de domnii din România?“. Și în mintea săteanului cheabur, frica încolțește, iar noțiunea Românieĭ, care e și țara lui, ajunge o spaimă, ceva hidos.

Nu sunt mai întăritoare nici ziarele care ajung până la el. Dacă sunt locale, nu găsești în ele de cât batjocura față de adeversar; dacă vin mai de departe, numai descrierile exagerate despre crime, tâlhării. Niciun rând de laude pentru omenie, cinste, fapte de energie; nici-o descriere a muncii pozitive desfășurată indiferent de cine.

S'ar spune că li s'a pus la îndemână școli, focare de lumină, de patriotism, dn evocare a energiei naționale. Cât de departe suntem de intensificare ce s'ar fi cuvenit să fie îndreptată spre periferie!

Elementele tinere, cu oarecare însuflețire, sunt lăsate să se bată cu mizeriile de tot soiul. Unde lipsesc — și sunt multe locuri de asemenea categorie — școala e pe mâna celor care învață pe copii Românilor. în clasa întâia primară, să vorbească în chipul următor: „Chite labn are vacu de la casu vostru?“. Și copii din România răspund: „Vacu de la casu nostru are patru labu“.

Cercurile conducătoare să ia aminte cât mai este vreme.

Restul revistei cu îngrijire și dragoste redactat, aducînd articole semnate de Pr. C. Dron, Pr. N. Hodoroabă, Anton Gurgu, prof. T. Ghica pe lângă versuri și partea iuformativă.

Sandu Teleajen: Moșnenii,.. (Bibl. Semănătorul Arad No. 151 — 152. Prețul Lei 15).

Dl. Sandu Teleajen este cunoscut publicului nostru dintr'o serie de volume de proză remarcate, cu elogii, de critica literară.

„Moșnenii“, piesă viguroasă, vine să se alature celorlalte piese ale acestui mânos autor, piese jucate cu succes pe scenele multor teatre din țara noastră. Trupele românești cari fac turnee în Ardeal și Banat ar fi bine să ne aducă, din când în când, și piese ca această dramă smulsă din viața românească de dincolo de Carpați.

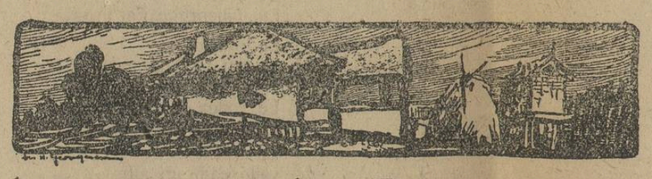

Invățătorii din Basarabia

D-lui Ministru al Instrucțiunei public.

Pe pământul care a suferit atâta depe urma vitregiei vremurilor, ne facem datoria. Nu ne-am devotat spinoasei misiuni de învățător pentru avuție sau cine știe ce soiu de alte îmbogățiri: ci pentru înfăptuirea unor gânduri curate, din suflet pornite. Ca să ne apropiem de acest vis, ne punem munca și energia în slujba neamului. Dar adânc ne doare când avem de suferit depe urma idealismului nostru, adânc ne dor nedreptățile ce ni se fac tocmai de acei chemați să ne înțeleagă mai bine și să ne dea o mână de ajutor. Să nu se uite că în mânile noastre este încredințat viitorul acestui neam, și să nu uite toți zeii zilelor de azi, că la altarele la care slujim noui, nu pot sluji alții, oricâtă filozofie vor fi știind. Prin noi se face botezul culturii. Cine nu s'a botezat în apa sfințită de un învățător, n'a putut ajunge nici arhiereu, nici șef de partid, nici ministru și nici profesor de universitate. De aceia nu trebuie să fim lăsați la o parte, nu trebue să ni se dea cu piciorul.

Prin „legea pentru armonizarea salariilor“ s'a hotărât ca învățătorii provizorii să facă sacrificii, pentru cei înaintați. Da, sântem de acord. Dar în cazul când nu putem, ce e de făcut? Poate să trăiască un învățător în Basarabia, cu un salar de lei 2900? Costă 1500 lei masa, 800 dormit, 150 lei spălat și în plus să-și cumpere gaz, lemne, etc. Cu această sumă, are hrana. Dar cu ce se mai îmbracă? Cu ce să-și mai cumpere cărți, reviste, ziare? Nu distrugi ce e mai scump și mai nobil, în sufletul unui dascăl? *Unde este deplasarea în zonele eteroglote? Unde este diferența de salar?* Cu legea armonizării am făcut sacrificii, deplasarea nu ni s'a dat, atunci unde ieșim cu socoteala? Cum ne înșeală pe noi alții, ne învățăm și noi de nevoie să înșelăm la rândul nostru, și iată cum se pierde omenia, cinstea și încrederea!

Ceia ce spun aici este drept.

Credeam că mizeria noastră, poate fi suprimată, când conducătorii iau măsurile cuvenite. Dar pe câți îi doare, durerile altora? Câți învățători sunt în parlament? Și acei puțini ce le mai pasă! Știu cu toții că sunteți bun patriot, D-le Ministru! Nu ne interesează politica Excelenței-Voastre! Opera pe care ați desăvârșit-o pentru propășirea noastră culturală, vă trece numele în Cartea de aur a neamului! De vă doare inima de Țară, de Școală și de slujitorii ei, faceți ca mizeria în care trăim, să nu mai existe.

Când rănile inimii sânt adânci, gândiți-vă că toată inima va fi o rană, și vă rugăm domnule ministru, să vindecați pe cât se poate rănile din inimile învățătorilor.

D. I. ANTOHI
Invățător—Dumitrești

TOAMNA

Scriitorului: *Virgil Caraivan*

Și plouă... și plouă,
Și vântul vuește
Nu-i nimeni pe stradă
Un sgomot nu crește...

Și ploaia lovește
Leneș în geamuri,
Și frunze de ciară
Cad trist de pe ramuri

Cad trist de pe ramuri,
Cad frunze... și mor
Și nimeni n'ascultă
La plânsetul lor...

Doar vântul le-asvârle
Pe drumuri murdare,
Și râde de ele
Cât poate de tare...

Spre zări de cenușă
Trec berze gonite,
De toamna fecioară
Cu brațe ofilite...

De toamna ce astă-zi
Pe toate-i regină,
Și geme salcâmul
Bătrân din grădină...

Vedea-voi iar soare
Și'n câmpuri otavă?

— — — — — — —

Și plouă... și plouă
Azi firea-i bolnavă!...

G. NEDELEA.

Drepturi ce nu pot fi luate

Cu inima chinuită de durere și cu o îndreptățită nedumirire luăm cunoștință de ordinul Ministerului de războiu, că învățătorii nu mai pot beneficia de art. 52 din Legea Recrutării.

Am citit acest ordin, publicat în coloanele ziarului „Universul“.

Am așteptat să vedem, dacă acei cari în timp de războiu, ca și în timp de pace, cer acte de eroism din partea învățătorilor, vor protesta împotriva acestei dispoziții nedrepta și adânc nemulțumitoare.

Dar... nimic. Văzând că tot noi trebue să ne apărăm drepturile câștigate cu dovezi de eroism, ce nu pot fi tăgăduite de nimeni.

Liniștită este lupta noastră; însă-i foarte departe de a fi lipsită de energie.

Am intervenit, prin „Asociația învățătorilor“, pe lângă fostul ministru al școalelor, și d. Petrovici ne-a răspuns: *„Un drept câștigat nu se mai poate lua; luptați voi, și voiu lupta și eu pentru menținerea acestui drept“*.

Acum ne îngăduim să cerem aceiași bună voință, aceiași dreptate, actualului ministru al școalelor, d-lui dr. Angelescu.

Corpul didactic rural este amenințat să i se răpească un drept câștigat pe bună dreptate.

Corpul didactic rural are nevoe să fie apărat.

Trebue să se cerceteze, cât mai curând cu putință, spre a liniști pe cei amenințați și a-i face să-și continue apostolatul lor cu deplină încredere în păstrarea drepturilor câștigate.

Și acum câteva întrebări pentru cei în drept:

Care este cauza, care a determinat pe cei cari au luat măsura, să ridice cu atâta ușurință acest drept al învățătorilor?

Știu domniile lor, că acest drept a fost câștigat prin sânge vărsat în războiul pentru întregirea neamului și, în timp de pace prin trudă și sacrificii pentru împuternicirea neamului prin cultură?

Dar în cazul altui războiu, ce ar mai fi să fie, nu va fi nevoie de ofițerii de rezervă, recrutați din rândurile învățătorimii?

Deci, cei înclinați să ridice un drept atât de bine câștigat, să nu caute să micșoreze zelul de muncă al celor mai dârji apostoli culturali.

Nădejdea învățătorimii e toată în grija pe care d. ministru al școalelor o poartă fără preget, învățământului rural.

Mircea C. Nicolaescu
învățător, com. Poiana-Dolj

SCRISORI DE LA ORAŞE

DIN GALAŢI

Sărbătorirea patronului Seminarului Teologic „Sf. Andrei“

In fiecare an, în ziua de 30 Noembrie, când se face pomenirea sf. apostol Andrei, cel întâi chemat la apostolat de către Mântuitorul Hristos, seminarul Teologic al Eparhiei Dunării de jos își prăznuește patronul.

De câțiva ani încoace această sărbătorire ia o înfățișare mai impunătoare. de oarece se caută a se da cea mai mare atențiune acestei zile, care este un act de mare preț în viața școalei.

Dimineața s'a săvârșit sf. și D-zeiasca Leturghie în catedrala Episcopală, oficiată în sobor de către P. C. Econ. Corneliu Grumăzescu profesor, Pr. I. Țâțaru și Ștef. Cheorpec sub-directori, ajutați de arhidiaconul Catedralei Chesarie Ștefănescu și diaconul Em. Hogaș profesor la seminarul nostru. Corul seminarului a dat răspunsurile, iar elevul de cl. VIII-a Gugoașa la timpul cuvenit a rostit o prea frumoasă și impresionantă predică.

La sf. slujbă au fost de față: P. S. Episcop Cosma al Dunării de jos, P. C. Director al seminarului, Economul Const. Todicescu, corpul profesoral, membrii comitetului școlar, numeroși invitați și toți elevii seminarului.

După isprăvirea sf. slujbe, a urmat sfințirea steagului seminarului, care s'a făcut de însuși P. S. Episcop înconjurat de acelaș sobor de preoți și diaconi. Inainte de a-l încredința P. C. Director al seminarului, P. S. Episcop a rostit o scurtă cuvântare arătând simbolul steagului.

S'a slujit după aceia un „Polihroniu“ de mulțămire pentru Rege, Episcop, Școală, după care toți cei de față au trecut în localul seminarului, care este în apropiere. Acolo într'o sală de cursuri, frumos împodobită cu brad, steaguri și tablori, P. C. Director a rostit un „logos“ ca răspuns la cele spuse de P. S. Episcop în biserică și pentru primirea steagului din mâinile P. S. Sale.

D. prof. Tatolici a rostit o cuvântare despre: „Națiune-naționalism“ care a fost expusă foarte documentat, cu multe citațiuni din marii sociologi români, francezi, italieni și germani. Auditoriul a urmărit cu încredere pe conferențiar.

S'a executat programul artistic al elevilor, după care P. S. Episcop s'a adresat elevilor cărora le-a dat sfaturi și îndemnuri pentru misiunea ce vor avea după părăsirea acelei școli.

In cancelaria școlii s'a dat un ospăț la care a luat parte cei de față și alți învitați. Cu acest prilej s'au rostit toasturi de către d. Const. Calmuschi prof. și insp. școlar, Econ. Ștef. Arsic, directorul lic. „V. Alexandri“, Econ. Lud. Cosma profesor, d. Moise Pacu, avocat și profesor, P. S. Episcop, Păr. C. Todicescu directorul seminarului, d-l Vasilian direct. șc. de aplicație a seminarului, ș. a.

Toți vorbitori au făcut elogiul zilei sărbătorite și a instituției care are ca patron pe sf. ap. Andrei, urând cât mai multă prosperitate și cea mai mare izbândă spre fericirea și înălțarea hramului și a bisericii.

S'a scos în evidența rezultatele frumoase câștigate în urma activității școlare și extrașcolare ce se depune cu multă râvnă de către tot corpul didactic și administrativ în fruntea căruia stă priceputul și energicul director, Păr. Const. Todicescu.

Urăm, și în viitor, cât mai mai mult spor pe această cale pe care a fost îndrumată școala de un timp încoace.

Hram slujit cu multă podoabă

Este un vechi obiceiu, că atunci când o biserică își prăznuește sfântul sau sărbătoarea al cărui patron sau hram îl poartă, să se facă mare slujbă de către un sobor de preoți în fruntea căruia se află cea mai înaltă capetenie bisericească a locului.

Drept este să se urmeze această rânduială, de oarece ziua această trebue slăvită în chip deosebit, ca una care face să tresalte inimile și să încălzească sufletele credincioșilor, cari fac parte din „poporul“ acelei biserici.

In orașul dunărean Galați, această tradiție frumoasă se mai păstrează destul de viu, de oarece ori de câte ori o biserică ajunge la ziua însemnată a hramului, se caută a i se da toată podoaba cuvenită prin slujbă ce este săvârșită cu acest prilej.

Așa, în ziua de 21 Noembrie (Intrarea Maicii Domnului în Biserică), *biserica „Vovidenia“* din centrul orașului și a prăznuit două clipe înalte: a) *târnosirea*, în urma radicalei restaurări ce i s'a tăcut în lăuntru și b) *hramul* ce-l are la această dată.

Pentruca acestei îndoite sărbătoriri să i se poată da cinstirea cuvenită, au fost poftiți însuși P. S. Episcop *Cosma* al Dunărei de jos și toate capeteniile administrației bisericești: P. P. C. C. Economi *Ștef. Ionescu, Const. Andrei, Corneliu Grumăzescu*, consilieri referenți; *N. Gâdei*, revizor eparhial, *Th. Stoica* protopopul Galaților și *Ludovic Cosma* profesor. La aceștia s'au mai adăugat cei doi diaconi ai Catedralei Episcopale, *Chezarie Ștefănescu* și *I. Georgescu*.

Inainte de începerea Sf. Liturghii, întregul sobor în frunte cu P. S. Episcop, a înconjurat după datină, sf. locaș care a fost stropit cu „agheazmă“, iar după intrarea în lăuntru, s'a cetit cuvenita rugăciune a „târnosirii“ și s'a făcut, în cele patru colțuri ale locașului, ungerea cu sf. și marele Mir.

Slujba Sf. Liturghii a urmat după rânduiala știută, răspunsurile fiind cântate de corul episcopal, sub conducerea pricepută a d-lui profesor *I. Antoniu*.

Lumea umplea biserica și asculta cu multă smerenie desfășurarea Sf. slujbe.

La timpul cuvenit, Păr. profesor Corneliu Grumăzescu a rostit predica zilei, arătând rolul ce l'a îndeplinit Sf. Fecioară Maria în desăvârșirea planului mântuirii omenirii.

După Otpust, a cuvântat P. S. Episcop care a scos în evidență însemnătatea Sfintelor locașuri de închinare, pe care creștini sunt datori să le păstreze *în* bună stare și să le împodobească după cuviință. A adus laude și a împărtășit arhierești binecuvântări tuturor ostenitorilor și donatorilor cari au contribuit cu munca și obolul lor la înfrumusețarea sf. locaș.

A vorbit apoi parohul respectiv al bisericii, venerabilul *Econ. Gh. Costin*, care a mulțumit P. S. Episcop pentru osteneala ce și-a luat de a oficia în persoană târnosirea și hramul acelei biserici.

A mulțămit Domnului că l'a întărit să poată vedea această reînoire a bisericii la care slujește.

In casele parohiale s'a servit apoi o masă clerului care a oficiat Serviciul Divin.

Din Oradea

O inaugurare

Evenimentele culturale, sunt momente sfinte în viața popoarelor, momente de înălțare sufletească. Locurile unde se desfășoară ele — altarele culturii — sunt privite cu cea mai mare sfințenie. Martore la cele mai scumpe palpitații sufletești, rămân cea mai fidelă oglindă a trecutului.

Rețeaua din cari țâșnesc razele culturii românești, aici în orașul nostru, este un paravan ușor după care zace trecutul și prin care poți vedea așa de clar!

Izbucnirile bucuriei unui român, ce vede cu ochii, cum cultura românească aruncă raze vii și strălucitoare pentru a lumina calea vremurilor ce vor veni, mă fac să pătrund dincolo de acest paravan.

* * *

Luni 21 Noembrie a.c. s'a inaugurat în orașul nostru deschiderea unei școli comerciale de stat. Până acum elevii români cari doriau să îmbrățișeze comerțul trebuiau să urmeze școala comercială minoritară, unde cursurile erau predate de profesori minoritari, într'o limbă ce numai ei puteau s'o vorbească, dar care numai românească nu era. Astăzi, grație d-lui General Traian Moșoiu, elevul român și viitorul conducător al comerțului românesc soarbe învățătura din potire românești. Se putea ceti pe fețele tinerilor elevi cea mai vie mulțumire.

Oratorii ocazionali, I.P.S.S. Arhierul dr. Andrei Crișanul, Vicarul Episcopiei ortodoxe române din localitate, d. George Bota, inspectorul șef al regiunii, d. Manoilă — secretarul Camerii de Comerț—și C. Spălățelu directorul școalei și-au exprimat cele mai vii mulțumiri față de cei ce-au luptat la înființarea școalei; au urat viață lungă și senină, implorând celui Atotputernic binecuvântarea.

In cuvântul său, d. Spălățelu spunea că această școală — floare ce împrăștie cultură — a ieșit ca din pământ. Da, când lupta e gata și vezi izbânda cu ochii, îți pare că n'au lucrat forțe, energie nu nu s'a pierdut. Totuși sunt ani de zile decând se muncește și abia astăzi, lupta s'a sfârșit.

Patronul Școalei este „General Traian Moșoiu“ cel ce-a pus mai multă râvnă în înfăptuirea acestei opere.

Ziua de 21 Noembrie ne-a adus momente de sărbătoare națională: am trăit câte va clipe sfinte pe cari numai Românii știu să le trăiască. Urăm și noi tinerii școale, progres iar tinerilor elevi, spor la muncă.

PAP.

Din Jud. Mureș

La căpătâiul unui tovarăș

In fața școalei primare din com. Rușii-Munți, doarme somnul de veci, având la cap o cruce mică de lemn, iar pe mormânt câteva flori sădite de gingașele mâni ale elevilor lui, învățătorul Dumitru Gh. Popovici. Ingenunchiat și cu capul descoperit în fața mormântului, îmi trec prin minte anii copilăriei lui!...

Născut la 1905 în com. Independența jud. Covurlui, a urmat cursurile școalei Normale din Brăila și Câmpulung-Muscel.

Ca elev, s'a arătat întotdeauna inimos și cu mare putere de inițiativă, ceeace l-a îndemnat d. I. Gh. Marinescu, d'rectorul școalei să-i încredințeze conducerea internatului în anul 1923-24.

Ajuns învățător la vârsta de 18 ani, în urma apelului făcut de către d. Ministru Dr. Anghelescu ca toți acei ce simt în sufletul lor puterea de-a îndrepta ceeace nedreptățile seculare creiaseră, să plece în zonele culturale și-a luat post în com. Rușii-Munți, pe valea Mureșului. Tânăr și departe de familie, de colegi, se avântă cu toată puterea tinereții pline de ideal, la lucru.

Din primele zile, au văzut oamenii din sat că au în mijlocul lor un învățător cum nu-și mai amintesc să fi avut vreodată. Același lucru l-au simțit și colegii, cari l-au ales secretar al cercului cultural și șefii săi ierarhici, cari l-au trimis la cursurile de perfecționare la Deva, în vara anului 1925.

Intre cei vreo 300 de colegi de toate vârstele, iese în relief prin munca și prin agerimea la lucru. D. Inspector Saxu l-a felicitat și i-a dat un premiu în bani pentru cel mai frumos obiect lucrat de dânsul, din nuele vopsite. Intors la post, începe să-i îndemne colegii către cele învățate de el la Deva. Ține conferințe la cercurile culturale, arată, explică și înprăștie în jurul lui încrederea în mai bine!...

Soarta însă, nu ni l-a cruțat. Din cauza unei răceli, s'a îmbolnăvit în Februarie 1926 de boala care nu iartă: tuberculoza, iar în Martie 1927 a închis ochii pentru totdeauna.

Cu inima frântă de durere, îl plâng părinții și frații, lăcrămează colegi, suspină săteni și-l așteaptă să apară iar între ei, copiii.

Dormi în pace iubite coleg!

Stan A. Ionescu
Inv. Poptaca—Sibiu

DIN BRAILA

O statuie lui Nicolae Bălcescu

— Cu ocazia împlinirea a 75 de ani dela moartea lui Nicolae Bălcescu, liceul de băeți din orașul nostru, care poartă numele marelui istoric român și-a serbat pătronul. Serbarea a avut loc în Sala Teatrului Comunal, la care a luat parte toată școlărimea orașului, profesorii și un numeros public și s'a deschis prin intonarea „Imnului Regal“, după care au urmat diferite recitări și coruri executate de elevii liceului.

Conferențiarii ce au scos în evidență marile calități de român și intelectual ale lui Niculae Bălcescu, au făcut istoricul stărilor din timbul vieții marelui istoric și au arătat marea importanță a vieții acestuia.

In urmă s'a luat hotărârea să se stângă fondurile necesare pentru ridicarea unei statui in Brăila lui Niculae Bălcescu. Această idee a fost primită de întreaga asistență cu toată bucuria și cu ce mai mare însuflețire, ceace ne îndreptățește să credem că ideia nu va rămâne ca simplu proect, ci va fi dusă la îndeplinire.

Brăileanu.

COLIND

Colinde sfinte,
Ce-aduceți aminte
De vremuri bătrâne,
De Tine Stăpâne,
De Iisus Hristos,
De tot ce-i frumos,
Răsunați sfioase
Prin curți și prin case!
Răsunați! Treziți
Pe cei oropsiți
Pe cei Fericiți
Lumea creștină
La o zi senină
Zi de sărbătoare
Cu luciri pe soare.
Glasuri de copii
Vreau să v'ând mii.
Cum cântați duios
Cânt pentru Hristos,
Cu blânzii păstori
Cu „dalbele flori“
Cu crai ce-au venit
Dela răsărit
La prunc'împărat
In iesle culcat
Suflete curate
Și nevinovate
Tot cântând colinde
Inimi veți aprinde
Veți aprinde-o stea,
In inima mea,
Creștină și ea.

Valeriu Măgureanu

Nepăsarea pentru cetit

Desigur că s'au mai scris articole și s'a vorbit mult despre această nepăsare, care, totuși dăinuiește încă în rândurile poporului dela sate.

Dăinuiește desigur și printre orășeni dar în mai mică măsură — credem — și de aceia, ne vom acupa — deocamdată — de nepăsarea pentru cetit a populației sătești. E dureros că această meteahnă crește din ce în ce mai mult, mai ales la generațiile tinere, cari, cu un dispreț condamnabil, ocolesc cărțile bune de citit, petrecându-și timpul liber, fără nici un folos, prin crâșme, sau în alte părți.

Dintre cei mai tineri, cari încă n'au uitat să citească ce bruma au învățat în școala primară, când și când dacă citesc câte o cărticică găsită prin pod, moștenită dela bunici. Și dacă sânt printre ei unii cu gustul de cetit, apoi aceia, mai cu plăcere și cu mai mult interes citesc cărți sau reviste cu subiecte ce nici n'ar trebui să vadă lumina tiparului și pe cari, din dispreț nici nu vreau să le mai numesc.

Da, am avut ocaziunea să mă conving.

Odată când am încercat să recomand unor tineri o foaie cum este „Cultura Poporului“ de pildă, am primit răspunsul că, dacă ar avea „poze“ și „povestiri“ ca în vre'o revistă de care vorbeam mai sus, poate ar ceti, dar așa, nu-i interesează și apoi cu banii cu care ar plăti abonamentul pe jumătate de an, ar face un chef la crâșma lui Șmil, care are vin... bun.

Ce să mai zic?

Cu alte cuvinte nu se gândesc de loc să-și hrănească sufletul cu ceva bun și ales, ci, dau mai mare importanță hranei trupești, pe care și-o completează cu otrava atât de dăunatoare sănătății fizice și intelectuale la generații întregi.

Prin câte case de prin sate am intrat, nu mi-a fost dat să văd o cât de mică bibliotecă. In schimb pe pereți, pagini întregi din reviste, cu subiecte puțin serioase și morale, bătute în cuișoare sau lipite, cu intenții de... ornamentație.

După cum am mai spus, e dureroasă această nepăsare pentru cetit, cu atât mai dureroasă cu cât, de cele mai multe ori se îndreaptă spre cărțile, revistele și ziarele scrise în graiul poporului dela sate, cu învățături cari, nu le-ar fi decât folositoare.

Aici apare importantul rol al învățătorului, spre acest scop trebuesc îndreptate toate energiile, pentruca broșura și foaia plină de învățăminte frumoase și folositoare să pătrundă cât mai adânc în rândurile populației dela sate. Se cere deci o încurajare a dascălilor dela țară și în acelaș timp să li se asculte și lor glasul, căci el ese din suflet și din experiență.

I. Livideanu

Viața Culturală

— Socieiatea Culturală „V. A. Urechia“ și'a început ciclul anual de conferințe, cari vor urma în fiecare Duminică dimineață. Își vor spune cuvântul dela acest Anvon, cei mai aleși oameni de știință și de litere din țară dela noi și nu ne îndoim că subiectele vor fi din cele mai interesante, spre a putea atrage spre ele întreaga noastră pătură intelectuală.

Prima conferință a avut loc Duminică 4 Decembrie a. c. la teatrul „Trianon“, când a vorbit distinsul nostru profesor și savant Dr. Marinescu despre „Viața, sufletul și opera lui Pasteur“. Nu intrăm în amănuntul conferinței de oarece subiectul fiind prea vast, nu ne permite cadrul acestui articol de ziar; pe de altă parte nici nu am putea reda întocmai claritatea și expunerea amănunțită asupra vieței și operei înfăptuită de marele binefăcător al omenirei care a fost Pasteur, după cum a făcut'o eminentul nostru profesor Dr. Marinescu; ținem să menționăm atât că subiectul a fost bine ales și interesant pentru oamenii de știință, cât și pentru ceilalți.

Beneficiul material realizat dela aceste conferințe servește Soc. „V. A. Urechia“ la mărirea fondului pentru construirea unui Palat al Culturei — ceiace în prezent lipsește cu desăvârșire acestui oraș — unde să fie adăpostită vasta și interesanta bibliotecă lăsată de defunctul „V. A. Urechia“ ca danie orașului Galați; bibliotecă în prezent se găsește adăpostită în câteva săli dela Liceul „V. Alexandri“. Munca depusă de Comitetul acestei Societăți, ne îndrituește să sperăm că vom avea cât mai curând Palatul Cultural cu care Soc. „V. A. Urechia“ vrea să înzestreze orașul Galați.

Ioan Dimitriu

Cetiți și Răspândiți „Cultura Poporului“

Activitatea culturală la Vaslui

Duminică 4 Decembrie a. c., și-a redeschis porțile casa națională „Viitorul“ din Vaslui, oferind cu prilejul celei a 89-a ședători, cea mai puternică notă de energie, bună organizare și suflet constructiv. Sala teatrului județian, în care s'a desfășurat bogatul program, era supra populată de intelectuali. De asemeni, autoritățile locale, prin șefii respectivi, precum și parlamentarii vasluieni, au dovedit prin prezența lor, interesul și dragostea ce poartă mișcărilor cu caracter cultural.

Ședătoarea a fost deschisă de către președintele ateneului, Corneliu Meza, care în cuvinte calde și pline de vioșitate, a evocat memoria marilor dispăruți: a Regelui Ferdinand, prof. V. Pârvan, și a barbatul de stat Ioan I. C. Brătianu. Cităndu fragmente din viața și opera lor nepieritoare, arată cum cea mai bună recunoștință ce li s'ar putea aduce, este a continua și urma pilda lor de patrioți luminați, de ziditori sufletești, de înfăptuitori curagioși și fericiți. Intr'o atmosferă de adâncă reculegere, președintele schițează programul cultural al anului viitor, prezentând publicului pe d. Eugen Botez (Jean Bart) scriitor din București și conferențiarul zilei, în colitate trimis special al Centralei Caselor naționale.

Terminându-și cuvântul de deschidere d. Meza propune și auditoriul aprobă expedierea a două telegrame omagiale d-lor g-l I. Manolescu și prof. G. Tițeica, președinții activi și culturali ai centralei caselor naționale.

Oferindu-se cuvântul, D-l E. Botez, își desvoltă într'un mod original și cât se poate de natural, interesanta conferință: „Neamul românesc în valea Dunării“, privind problema din puct de vedere istoric. Cunoștințele sale, alături de calitățile sale literare, ne apăreau din ce în ce mai pronunțat, fie că ne înfățișa Dunărea preistorică sau romană, fie că ne plimba în mod plăcut pe Dunărea bizantică, otomană sau românească.

Prilej rar, de a admira un stil natural și original, asemeni aceluia din toate scrierile sale, ni l-a dat d. Eugen Botez, cu ocazia conferinței sale.

Partea artistică a ședătoarei, a fost alcătuită din recitări, muzica de cameră, lectură din autori români etc. Elevele școalei primare de fete No. 2, de sub priceputa conducere a D-nei Eufr. Tiron, s'au arătat și de astă dată lu înălțime. Muzica de cameră n'a fost mai prejos de restul programului. Astfel, atât d. Al. Carpis (senior) la violină, — o încercată figură muzicală a orașului nostru — cât și maestrul I. Vicol, un talenttat guitarist, s'au arătat la înălțimea nobilei arte.

Muzicei militare a reg. 25 Inf. de sub conducerea D-lui Lt. Manoliu, nu i se pot aduce decât laude.

In fine risipitorilor de suflete și talente, conducători și executanți, recunoștința întreaga pentru buna reușită a serbărei.

Cor.

ȘTIRI

— Zi pe zi ne sosesc vești din ce în ce mai înfiorătoare despre chinurile pe cari le îndură de o vreme încoace populația din Rusia și mai ales din preajma Nistrului. Sute de familii fug peste hotare, fie în țară la noi, fie în Polonia, nemai putând suporta viața de acolo. Zilnic au loc lupte între populație și armată, așa că, regimul sovietic, după cum era și de așteptat, începe să se rostogolească.

*

— Pe câtă vreme înainte de războiu fiecare locuitor din Germania consuma cam 102 litri de bere pe an, acum nu mai consumă decât 76 de litri. Fabricanții de bere explică această scădere a consumației, faptului că sporturile au luat un mare avânt în această țară, după războiu.

Gimnastica și sporturile sunt prin urmare cauza acestei abstinențe. Nu s'ar putea oare și la noi lua aceleași măsuri față de spirtul ce se consumă în cantități așa de însemnate?

*

— In unul din ținuturile coloniale franceze din India, a murit nu de mult regele ținutului. Au rămas dupa el cinci sute de văduve, căci atâtea soții avea acest rege. Mai de mult, era obiceiul ca toate soțiile regelui să fie arse cu ocazia morții regelui, acum însă guvernul francez a oprit acest lucru, în schimb va trebui să se intereze de soarta lor, de oarece noul rege nici nu vrea să audă de ele, având destule ale lui.

*

— După ultima numărătoare a populației din Ungaria, trăesc acolo 23.760 de români, față de o populație de aproape opt milioane, ceeace revine la 3 la sută. Aproape toți românii de peste Tisa sunt ortodoxi.

*

— Un preot american a ridicat într'un automobil o bicerică. Cu acest automobil el cutreeră satele, făcând slujbe religioase acolo unde lipsește biserica.

*

— Soția călăului din Polonia, a cerut să fie divorțată de soțul său, de oarece președintele republicei schimbând pedepsele răufăcătorilor dela moarte în temniță, bărbatul său nu mai are de lucru și deci viața în doui a devenit foarte grea.

*

— Doui învățați din Brazilia, (America de Sud) au făcut socoteala că cu electricitatea care se descarcă dintr'un fulger obișnuit, s'ar putea aprinde 110.000 lămpi electrice, care să ardă neîntrerupt timp de o zi întreagă.

*

— Ceaiul se recoltează de mai multe ori pe an. Cea mai căutată recoltă, este aceia din China și Japonia, dela sfârșitul lunei Februarie. Frunzele abia crescute, sunt moi, mici și poartă numele de ceai imperial, de oarece este întrebuințat de oameni bogați.

A doua recoltă se culege la începutul lui Aprilie, iar a treia în luna Maiu.

Frunzele sunt puse într'un cuptor încălzit anume și sunt întoarse și lăsate acolo până se crapă puțin. După aceasta se taie și se împachetează.

Muncă-Gospodărie

Cum putem mări recolta noastră de cereale

de ERNEST GRINȚESCU
Ing. consilier agronom
Sub direct. Gl. al învățământului agricol

Urmărind ideile noastre de a considera sămânța ca cel mai important factor în producția agricolă, am arătat în numerile trecute cum se alege sămânța și cum se înobilează prin selecționarea în masă, în amestec, procedeu care stă la îndemâna oricui.

Astăzi ne vom ocupa cu selecționarea individuală a fiecării plante, independentă una de alta. Aceasta e selecțiunea pe individ sau *„selecțiunea pedigree“* și ea e metoda cea mai științifică de înobilare a seminței.

Selecțiunea stiințifică, luând de bază observațiilc și constatările asupra individului, - plantă ori animal, căci și la animăl se poate întrebuința această metodă - nu se poate face de ori-cine și fără instrumente ajutătoare.

Ea se bazează pe cunoștințele de *genetică*, știința care se ocupă cu modurile de transmitere a calităților prin *moștenire*, se bazează pe *corciri* între indivizi de diferite soiuri și pe fixarea însușirilor bune dobândite dela natură prin așa zisa *variațiune spontană*. Deasemenea trebue ca selecționatorul să știe a mânui instrumentele delicate, ce servesc la măsurat și cântărit, să știe cum să facă corcirea și să cunoască în amănunțime părțile plantei și funcționarea lor.

In scurt metoda științifică de înobilare a seminței înseamnă: observarez unei calități la un individ numit *elită*, urmărirea ca moștenitorii din generație în generație, după ce-i plantăm bob cu bob, să aibă numai această calitate, îndepartând mereu pe cei cu defecte, până ce se ajunge ca toți moștenitorii, dela o anumită generație înainte, să aibă numai acea calitate, să devie, adică, ceea ce se zice o *linie pură*. Prin urmare selecțiunea științifică are de scop separarea liniilor pure și înmulțirea lor ca să procure sămânța necesară.

Așă se lucrează la societatea „Sămânța“, la ferma D-lui Gh. Cipăianu și la câmpurile de experiență a școalei superioare de agricultură, Herăstrău a Academiei Agricole Cluj și a cător-va ferme importante.

Când vrem ca un caracter bun dela o plantă să se întovărășească cu un alt caracter bun de la altă plantă, atunci selecționarul procedează la corcirea florilor, ducând elemente barbatești (polen) a o floare careia'i s'a îndepărtat aceste elemente, rămânându-i numai partea femeiască (carpelele).

Sămânța dobândită se aseamănă bob cu bob și se urmărește din generație în generație ca să aibă numai cele 2 caractere bune, îndepărtându-se mereu moștenitorii cu alte caractere, până se fixează definitiv acele caractere, obținându-se ast-fel linia pură (curată).

Tot așa se procedează când selecționatorul dă de o însușire bună venită dela natură: o urmărește mereu, an cu an până ce se fixează definitiv.

Descoperirea regulelor după care se moștenesc caracterele unei plante sau unui animal, date la iveală la sfârșitul secolului trecut și putința omului de a fixa, prin ajutorul lor, caracterile bune, e un câștig și ajută mult la sporirea și îmbunătățirea producției fie aminală fie vegetală.

Selecțiunea, folosind aceste reguli, a ajuns la rezultate neînchipuite. Ast-fel în Suedia s'a creeat un grâu care a dat în anii 1912—1916 o producție mijlocie la hectar de 5400 kg. - aproape 5 chile la pogon - pe când grâul nostru dă o medie de 900 kg. la ha. adică nici o chilă la pogon; în Germania, cultivându-se pe aceleași suprafețe, s'a obținut 2285 kgr. secară ameliorată, față de cea comună, care a dat numai 1915 kgr.; s'a obținut 2767 kgr. ovăz ameliorat, față de 2277 kgr. neameliorat și 2498 kgr. grâu ameliorat față de 2196 kgr. grâu comun.

Exemplele de acest fel se pot înmulți. Ele ne dovedesc cât de importantă este, în agricultură, sămânța selecționată și în ce măsură ea sporește producția agricolă.

Cu aceasta am terminat partea privitoare la sămânță. Ea a fost mai lungă pentru că sămânța și mai ales sămânța selecționată, prin valoarea ei însăși, contribue la ridicarea producției agricole.

In general se socotește de specialiștii agronomi că sporul de producție e datorit seminței selecționate în măsură de 50 de procente, la celelalte 50 de procente contribuind îngrășămintele și lucrările pământului.

Iată lucruri demne de ținut în seamă.

NOTA. — Din motive în afară de voința noastră, articolul de față, făcând parte dintr'un ciclu de articole pe cari c titorii noștri le-au putut urmări în câteva numere vechi, se publică cu oarecare întârziere.
Ii facem însă loc acum cu multă plăcere.

INVAȚĂTORUL

Este făclia care arde consumându-se și se stinge luminând

Mereu s'a vorbit de acest om: „Invățătorul“ dar niciodată nu s'a atins punctul culminant care-l consumă pe bietul om, ca luminător și conducător de suflete și mai ales ca îndrumător al satelor.

Multe și grele sunt sarcinile ce i se impun, dar reduse sunt mijloacele pe care le are la îndemână, ca să fie ceiace vrea ierarhia didactică, să fie el.

Menirea învățătorului este să formeze sufletele noilor generații care mâine sunt supuse la greul și marele examen, să conducă destinele țării pe panta înclinată și drumul frământat al viitorului. De el va depinde existența neamului în vălmășagul vremilor, pentru că el are în mână aluatul sufletului țărănesc, și nu se poate concepe existența sau progresul țării noastre fără să ne îngrijim cu alenție de sufletul acelula care cu arma în mână a stat alâta amar de vreme de strajă în fața puhoaielor cotropitoare.

De extinderea și intensificarea culturii la sate depinde existența noțiunii. Cui i se cer toate acestea începuturi frumoase decât învățătorului? In nici o altă ramură de activitate socială nu se cere atâta pricepere și prevedere ca învățătorului. El este tot ce poate avea mai bun, mai curat și mai de încredere, săteanul.

In această ordine de idei, învățătorul trebue în orice acțiune a lui, în orice gest să fie oglinda care reflectează exemplele bune în sat. El trebue să-și pună totdeauna întrebarea: „ceiace fac eu, este sau nu folositor celor care mă înconjoară, dacă și-ar însuși exemplul?“.

Lucrurile se întâmplă adesea altfel. Invățătorul n'are nici o avere personală de cele mai multe ori, pe care să se sprijine, pentru a'și forma o gospodărie exemplară. Multe din școli n'au nici un petec de pământ și care au, plătesc la comitetele școlare respective, aproape suma ce ar rezulta din produsul muncii aceiui pământ.

Atunci cum poate merge mai deoarte?

Cât timp învățătorul nu va avea o gospodărie pusă pe baze solide, nu-și va putea face pe deplin datoria până atunci va fi privit de sat cu milă, adesea chiar cu dispreț.

Trebue ca orice școală să aibă pământ și să fie numai învățătorul pe el, nu să fie la bunul plac al așa zișilor funcționari ai comunei. Invățătorul astăzi nu este decât o barcă uitată pe o mare veșnic furtunoasă. Autoritățile scolare trebue să se gândească mai mult la soarta lui, căci știut este că învățătorul e chemat să facă cimentarea sufletească a satelor și să ducă lupta aprigă contra analfabetismului și să ție cald și treaz sentimentul național, conducând satele spre o muncă cinstită și credincioasă, este singura lozincă a viitorului.

N. DROSSU

RECENZII

Istoria Pedagogiei. — Doctrinele fundamentale ale pedagogiei moderne *de G. G. Adamescu, profesor la Universitatea din Bucureșii. — Editura casei Școalelor.*

— Buletinul Institutului de Literatură *pe anul 1925. — București, 50 lei.*

— Revista Generală a Invățământului.—*Anul XV—No. 9.* Articole de G. G. Adamescu, I. C. Petrescu, I. I. Gabrea, D. Baciu și alții.

— Paradaxa Săcuiască *de Alexe Mănciu escu* (Editura Viața Românească—Iași).

— Universitatea, Invățătorul și Culturalizarea Satelor *de G. G. Adamescu.*—București 1927.

— Revista Moldovei —*Anul VI No. 6 și 7 — Boloșani,* cu colaborarea D-lor T. Crudu, Const. Iordăchescu, Căpitan A. I. Gheorghiu, Dr. C. Băcăoanu, Icon. Al. Simionesccu și alții.

Cronica bucureșteană

Săptămâna culturală

Hotărât lucru atheneele populare au ajuns ca o pâine de Duminică. Ele sunt frecventate de un număr însemnat de cetățeni. Marginile orașului nu mai pot rămâne sub același aspect crud și meschin sub care erau privite până acum. Părtiile luminoase ce s'au făcut s'au bătatorit zi cu zi, formând un drum de cultură solid, spre cinstea și lauda conducătorilor.

— „Casele Naționale“ de sub conducerea d-lui general *Ion Manolescu* au ținut un reușit festival artistic pentru încheierea ciclului de ședători de iarnă.

A cuvântat cu aceiași căldură ca și alte dăți d-l profesor universitar *Gh. Țițeica.* D-sa a scos învățămintele și îndemnurile bune, din ultimile evenimente ce s'au petrecut și a urat sărbători fericite participanților.

Un program artistic alcătuit cu multă pricepere și simț artistic de către maestrul Aurel Eliade a delectat numerosul public. In programul artistic a figurat: d-na Alexandra Feraru, Jean Atanasiu, Alfred Alexandrescu, Teodorescu, dela Opera Română și Ion Manolescu dela Teatrul Regina Maria. Pentru executare, cu adevărat de artă, artiștii au căpătat meritate aplauze și bissări.

— Cercul sportiv C. F. R. a dat a patra ședătoare în sala de festivități a atelierelor C. F. R. Griviția.

Ședătoarea s'a început cu conferința d-lui *Gh. Lungulescu*, care a vorbit cu multă pătrundere despre: „Superioritatea religiunii creștine prin Isus Hristos“. A urmat apoi un bogat program la care și-au dat concursul: orchestra Crăciunescu, cu acompaniamentul d-nei Alexandrescu și elevii d-lui profesor Șerbănescu cu exerciții de box, scrimă și gimnastică.

Dl. inginer profesor *Marinescu* a vorbit despre: „Aviație“. D-sa, ne înfățișează într'o limbă accesibilă tuturor construcția și sborul avionului și siguranța sborului. Ne decumenteză apoi că căderele accidente se datoresc numai neglijenței pilotului. Termină cerând din partea publicului încrederea în aviație pentru propășirea și binele Neamului nostru.

După interesanta expunere a d-lui Marinescu, a urmat rularea unui film care a arătat publicului toată evoluția aviației, dela început până în ziua de azi.

Ședătoarea s'a terminat la ora 7 cu o reușită comedie, jucată de d-nii I. Tomescu și T. Ionescu.

— La Atheneul popular *„Spiru Haret Obor“* de sub conducerea d-nei Eliza Ponici, a avut loc conferința maiorului *Știubei*, pentru propaganda aviatică. In urma conferinței s'a alcătuit în sectorul Obor un comitet pentru strângerea fondurilor unui avion și construirea lui în atelierele inginerului Zamfirescu, care se află în acel cartier.

— Societatea corală, vrednică de laudă și admirație *„Carmen“* de sub conducerea d-lui Gh. Kiriac, s'a înfățișat și de data aceasta, în preajma creștinelștor sărbători ale Crăciunului, cu tradiționalele colinde, pline de adânc misticism și de nespusă frăgezime.

Omul acesta maestrul Kiriac s'a retras, făcând loc tinerilor dar merituoșilor dirijori. A condus dl. *Chirescu*, care fără să aibă rutina necesară cu care ne obișnuisem, totuși a pus mult suflet în redarea cântecelor noastre. Plăcut impresionați îi urăm succes.

Radu Niculescu — Mislea

Cetiți și Răspândiți „Cultura Poporului“

Scrisori Bârlădene

Serbări școlare comemorative

Atât școala normală de fete cât și școala normală de băeți, prin societățile lor cultural, obișnuesc, prin câte-o serbare bine organizată să comemoreze în fiecare an, în ziua de 6 Decembrie (Sf. Neculai) amintirea numelui fondatorilor lor.

Prima, comemorează pe marele filantrop și bun român trăit pe vremuri pe aceste meleaguri, *Neculai Roșca Codreanu,* iar cealaltă pe profesorul ardelean *Ion Popescu,* cari deasemenea se bucură de multă dragoste în lumea bârlădeană prin întemeerea a numeroase școli primare, atât în oraș cât și în punctele principale ale județului nostru.

Serbările organizate anul acesta, în ziua de 6 Decembrie, au fost prin natura și felul variat al întocmirii programului lor, cât se poate de fericit reușite. Ba, putem spune, că au întrecut așteptările noastre, așteptări de cele mai multe ori modeste.

Au figurat pe programe: conferințe ocazionale, prin cari s'a relevat viața și faptele acestor doi bărbați, diverse recitări de poezii din însemnații poeți români, recitate cu suflet de elevi și eleve, coruri populare, orchestră și teatru.

Astfel elevii școalei normale de băeți, au reprezentat cu mult gust, piesa d-lui general A. Butunoiu: *„Vocea sufletului“.*

Un foarte numeros public a ținut să participe la ambele serbări.

Conferințe cooperatiste

De unde până acum, eram obișnuiți a privi activitatea cooperativei „Albina“ numai ca vânzătoare cu un preț mai omenesc, a diverselor cantități de manufactură ce le are în depozit, articole de băcănie, unelte agricole, cherestea, etc., de data aceasta, vedem, că ne pune sub ochi și pe cea de adoua latură — mult mai importantă însă — a activității sale.

Ne grăbim să încrestăm cu toată bunăvoința pe rărbojul faptelor demne de luat în seamă, organizarea unui bogat ciclu de conferințe cu caracter în cea mai mare parte pur cooperativ, prin cari — de către cei ce vor vorbi — să se scoată în relief foloasele necontestate ce le aduc societățile cooperative, vieții noastre economice.

Cea dintâi din aceste conferințe a avut loc Duminică 11 Decembrie, în sala artelor din „Casa Națională“.

A vorbit d-l M. Mladenatz, tratând subiectul: Din nevoile actuale ale cooperativei de consum“.

G. NEDELEA

Scrisoare din Fălticeni

ȘEZATORILE LIGII CULTURALE

De mai mulți ani încoace se obișnuește ca aproape în fiecare săptămână, secția locală a „Ligii Culturale“ să țină ședători în zilele de sărbătoare, la care iau parte elevii și elevele de liceu, părinții, precum și o mare parte a locuitorilor români.

Sâmbătă seara, în ziua de 10 Decembrie, am avut un distins oaspe în persoana preotului profesor din Suceava, T. Coclici.

Sfinția-Sa ne-a vorbit despre *Datinele din Sărbătorile de iarbă“*, conferință însoțită de proecțiuni luminoase și redată într'o limbă curat românească, pentru care publicul i-a mulțumit călduros.

Corul și ochestra Școalei Normale de sub conducerea d-lui Gh. Fira, au dat un concurs reușit ședătorii, cu diferite colinde. Dar mai ales bucata „Plutașul“ a impresionat adânc pe toți cei de față:

Secția locală a „Ligii Culturale“ a fost la rândul ei învitată să-și trimeată reprezentanții la un festival ce se va organiza la Suceava și la care vor vorbi d-nii profesori Virgil Tempeanu și inspector școlar Serafin Ionescu.

N.

INFORMAȚIUNI

— Foaia „CULTURA POPORULUI“ urează iubiților săi cititori, cu ocazia Sfintelor sărbători a Crăciunului și Anului Nou, viață lungă și spor la muncă.

*

A. S. R. Principele Nicolae al României, a făcut un călduros apel către toți oamenii de bine din această țară și către toate societățile și instituțiunile noastre de a-și da obolul pentru clădirea unei școli cu internat, necesară transformării actualului gimnaziu din Sinaia într'un liceu. Acest așezământ de cultură va putea adăposti pe toți tinerii depe valea Prahovei și împlini un gol destul de simțit în acea regiune.

*

Banca Națională, în înțelegere cu ministerul finanțelor caută pe toate căile să se ajungă la o micșorare a procentelor pe cari le iau băncile la banii împrumutați.

Se crede că prin punerea la dispoziția agriculturii, comerțului și industriei a capitalurilor de cari au nevoie se va ajnnge la o scădere a procentelor, de oarece multe din aceste ramuri de activitate, având nevoie de bani și negasindu-i ușor, plătesc procente prea ridicate.

*

Prin trecerea *Monitorului Oficial* dela Ministerul de Interne la cel de finanțe s'au modificat și tarifele acestei publicațiuni. Așa dela 1 Ianuarie 1928, abonamentul pentru comnnele rurale s'a redus dela 1000 lei la 700 lei, iar pentru autoritățile de Stat, județ și comune urbane, dela 2000 la 1500 lei anual.

*

Rugăm pe toți colaboratorii noștri ca îndată după sărbători să ne trimeată vechile carnete de corespondenți, împreună cu fotografia fiecăruia, spre a li se putea elibera noui carnete.

Se vor trimite pe adresa exactă a foii: Strada Regală No. 16.

*

— Uniunea Camerilor de Agricultură a hotărât să dea un premiu aceluia care va da la iveală cel mai bun tratat technic și practic de agricultură. In această lucrare autorul va trebui să se ocupe de studiul plantelor și de aplicațiunele la cultura lor.

Manuscrisele vor trebui predate Uniunei cel mai târziu la 1 Octombrie 1928.

*

— In toamna anului acesta, după datele sosite la Ministerul de agricultură, se constată că s'au însămânțat terenuri cu mult mai întinse ca în toamna anului trecut.

Sămânăturile s'au putut face în condițiuni mulțumitoare, afară de unele regiuni unde din cauza secetei, ele au fost întrucâtva stânjenite.

*

— In unele comune din județele Neamț și Romanați a apărut printre porci brânca (febra aftoasă), iar în județul Teleorman s'a ivit printre oi varsatul.

*

— In numărul 210 al foaei noastre, s'a strecurat o eroare regretabilă: în darea de seamă asupra adunării învățătorilor din județul Trei-Scaune, care s'a ținut în ziua de 30 Octombrie, s'a trecut că ar fi oficiat serviciul divin alături de părintele senator Iosif Popovici, preotul Ioan Catina, câtă vreme în realitate serviciul a fost oficiat de preotul Ilie Paștina.

Facem cuvenita rectificare.

— Un nenorocit muncitor de la minele din Petroșani, care de mai multă vreme n'avea de lucru și trăia în mare mizerie, s'a gândit să-și pună capăt zilelor. Rămânând singur în casă și-a pus o bucată de dinamită pe piept și i-a dat foc. Dinamita făcând explozie i-a sfărâmat corpul în zeci de bucăți, pe cari le-a împrăștiat în toată casa.

*

+ A trecut întru cele veșnice vrednicul învățător Gh. Maior din Reghin. A fost învățător timp de 44 de ani și cantor la biserica lui Petru Maior aproape 60 de ani, împrăștiind dragoste și sfaturi frumoase la un mare număr de elevi ce acum fac mare cinste neamului.

Dumnezeu să-l aibă în grija Sa.

*

— Direcțiunea Școalei Normale din Caransebeș, a luat frumoasa hotărâre de a ridica un monument eroilor neamului: *Horia, Cloșca și Crișan.* Toți bunii români trebuie să-și dea obolul și să ajute la ridicarea acestui monument.

Sumele de bani se vor trimite pe adresa *Școalei Normale de băeți din Caransebeș.*

*

—Producțiunea totală de porumb pe anu acesta a fost de 36 milioane de chintale, adică cu aproape 24 milioane de c intale mai puțin față de anul trecut, când am avut o producțiune de peste 60 milioane de chintale.

Se vede dar că ave lipsă de porunb în țară, care va trebui să fie ușurată cu multă prevedere.

*

Prețul abonamentelor: lei 200 pentru învățători, preoți, studenți, și săteni; lei 300 pentru autoritățile sătești; lei 400 pentru instituții particulare și de stat iar dela 500 de lei în sus pentru sprijinitorii acestei foi.

*

Câtă vreme fabricile noastre de zahăr abia pot satisface cerințele pieții interne, statul polonez a ajuns în timpul din urmă să dea o mare extindere industriei zahărului. Astfel după ultimile date statistice, în cursul anului 1926-27, vecinii noștri dela miazănoapte, au exportat în Anglia și Olanda, mari cantități de zahăr, mărindu-și exportul dela 40.000 de tone (o tonă cântărește 1000 Kgr.) în 1922, la 233.000 tone în anul 1926.

*

Zilele trecute a murit la Cluj învățătorul director Traian Codor din Cara, în vârstă de 41 ani. Răposatul a fost un harnic muncitor în ogorul culturei naționale. Zece ani a funcționat ca învățător în Ciurila iar de-aici, a trecut ca director la Cara muncind și în această calitate vreme de 11 ani. La mormânt a fost însoțit de toți învățătorii din Cluj, numeroși învățători din județ și alți prietini și cunoscuți. Serviciul funebru a fost oficiat de păr. protopop Basil Moldovan, care a prezentat în duioase cuvinte pe acest soldat credencios al culturei, un om al datoriei până în ultimul moment al vieții sale. In ciuitir a vorbit d. Constantin Iencica, președintele secției ardelene a Asociței învățătorilor, făcând o scurtă schiță biografică a dispărutului și spunând un ultim cuvânt de rămas tovarășului credincios, căzut, înainte de vreme. Fie-i partea cu drepții.

*

— In ziua de 11 Decembrie a. c. Societatea muzicală *„Armonia“* din Cernăuți, a organizat un mare festival Beethoven, în sala Filarmorica.

La acestă execuție au colaborat Corul „Armoniei“ cu 120 persoane; un cor de copii, din cei mai buni cântareți ai orașului, cu 30 pers. și renumita orchestră a „Uniunii“ cu 40 pers. deci în total, au fost puse la contribuție, un număr de 190 persoane.

Fericit este orașul în care sunt oameni cari dau atâta atențiune muzicii.

*

— Ministerul de Războiu a dat un ordin circular tuturor garnizoanelor din țară că este absolut oprit ca până la 20 Ianuarie 1928, să se facă vre-o serată sau petrecere pentru ofițeri; această măsură s'a luat în legătură cu doliul național pentru moartea fostului rege Ferdinand I.

*

— In unele localități din țară și-au făcut apariția șoarecii de câmp, cari strică foarte mult semănăturilor,

Ministerul Agriculturii a luat întinse măsuri pentru stârpirea lor.

*

Laptele nu trebue băut repede și cu înghițituri mari. Ar ajunge prea repede și prea mult odată în stomac unde, în contact cu sucul gastric, foarte acid, se coagulează, se face ca brânza, și se mistue greu. Dacă îl bem cald și puțin câte puțin, el este perfect digestibil. Cu această mică precauțiune nu vor mai exista persoane ca să se plângă că nu pot digera laptele când de fapt ele nu știu cum să-l bea.

*

Muzeul Britanic din Londra dă un raport foarte interesant asupra ultimelor lucrări de săpătură din Ur în Caldea, orașul lui Avraam. Intr'un deal ridicat de Nabucodonosar s'a descoperit pe o suprafață de 65 pe 45 metri, câteva case separate de uliți strâmte. Ele aparțin epocii lui Avraam (1900—2100 î. d. Hr.) și întru cât au fost îngropate la 6 metri, sunt foarte bine conservate.

*

E bine de știut de oricine cum au apărut unele lucruri de cari ne folosim noi azi. Așa cum a apărut umbrela, ce i se mai spune în unele locuri ploer, parapleu, cortel,— și pe care o întrebuințăm pentru a ne apăra de ploae sau de soare se întrebuința deja în Italia pela anul 1600, de unde a trecut în Franța, dar era mare și grea, de oarece cântărea peste 4 Kgr., pe lângă că era foarte scumpă. Un francez a făcut-o mai ușoară și abia acum vre-o 160 de ani, a căpătat forma de azi. La Paris s'au înființat un fel de prăvălii unde se împrumutau, dar cu timpul umbrelele au ajuns așa de dese, încât azi aproape fiecare om are câte una.

*

Casieria centrală a căilor ferate din Chișinău a primit un pachet de hârtii de bancă din gara Drochia, depe linia Bălți-Ocnița, în care se găseau 26 hârtii falșe de câte 1000 lei.

Se crede că în Basarabia există o fabrică de bani falși, așa că autoritățile polițienești au luat măsuri pentru descoperirea ei.

*

Pentru amatorii de paradis. In catedrala ortodoxă din New-York există o capelă specială destinată „dolilului Rusiei“. Aci, pe o placă, se sapă numărul victimilor bolșevismului. Citiți: familia imperială: 31 episcopi; 1560 preoți; 34.585 institutori, judecători, medici; 16.367 studenți și profesori; 79.900 funcționari; 65.890 nobili și aristocrați; 36.340 ofițeri; 196.000 lucrători; 267.000 soldați și marinari; 890.000 țărani dintre cei care își apără recoltele în contra bolșevicilor. Lipsesc cei morți de boalele și foametea datorită administrației „Comisarilor poporului“.

*

Până acum în Australia n'a existat uici o biserică ortodoxă, de oarece ținuturile de acolo sunt stăpânite de către popoarele apusene, care sunt de religie catolică, protestantă sau anglicană.

Acum, câțiva ruși, alungați din țara lor de furia bolșevicilor își clădesc o biserică în orașul Sydnei. Acestor oameni li s'au luat toate bunurile și au rămas săraci, dar le-a rămas în schimb credința veșnic vie.

Cărturari, cari voiți luminarea poporului, răspândiți această foae cât mai mult. Aveți o datorie cetățenească să veniți în ajutorul acelora care au nevoie de carte, căci numai prin carte se fericește un popor. Indemnați pe sătenii cari știu să citească să primească în casa lor: „CULTURA POPORULUI“. Ea este un prieten bun, un sfătuitor cinstit. Din paginele ei se revarsă dragostea către biserica creștină, dragostea către țară.

Poșta Redacției

Nicolae C. Bocse—*învățător Flămânda.* — Rugăm comunicați adresa exactă și ce numere vă lipsesc Vă vor fi trimise imediat. Asupra versurilor așteptăți scrisoarea noastră.

Tipografia „GENIULUI“ — București (Cotroceni)